ŋwɛ menomenyɛɛ mekɛ

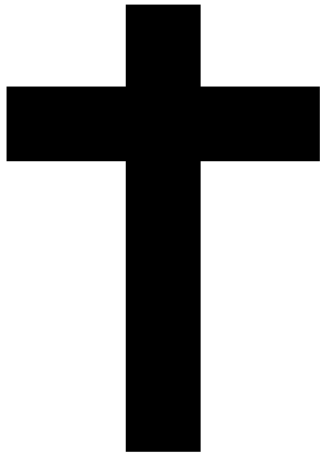

New Testament in Denya (CM:anv:Denya)

Ŋwɛ **menomeny**ɛɛ́ **mek**ɛ́
New Testament in Denya (CM:anv:Denya)

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Denya

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.
This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.
You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

- You must give Attribution to the work.
- You do not sell this work for a profit.
- You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Denya

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.
This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

- You include the above copyright and source information.
- You do not sell this work for a profit.
- You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022
c1c6a10b-c0b1-5242-bb46-153e2e25ddc7

Contents

Matyo 1
Makɔs 37
Lukase 58
Jɔn 93
Utɔ́ Áŋgbá Jisɔs 119
Rom 149
I Kɔrɛnt 164
II Kɔrɛnt 180
Galasiya 190
Ɛfɛsɔs 196
Filipi 202
Kolosiya 206
I Tɛssalonika 210
II Tɛssalonika 214
I Timɔti 216
II Timɔti 220
Titɔs 223
Filɛmɔn 225
Hibrus 226
Jɛmsi 237
I Pita 241
II Pita 246
I Jɔn 249
II Jɔn 253
III Jɔn 254
Jud 255
Amɛ gejya Jɔn 257

Abya melɔ́mélɔ́ Jisɔs Kras ndɛre MATYO
ásamé

Ukwéne antɛ Jisɔs Kras
(Luk 3:23-38)

1 Gé ŋwɛ mabɔ ukwéne antɛ Jisɔs Kras
mpyáne mfwa Dɛvid, Dɛvid mpyáne Abraham. 2 Abraham alu ntɛ Asek, Asek alu ntɛ
Jakɔb, Jakɔb alu ntɛ Juda ne aŋmé bií abi
ande. 3 Ne Juda alu ntɛ Pɛrɛs ne Sɛra, mmá
bwɔ́ akamege Tama. Pɛrɛs alu ntɛ Hɛsrɔn,
Hɛsrɔn alu ntɛ Ram. 4 Ne Ram alu ntɛ Aminadab, Aminadab alu ntɛ Nashyɔn, Nashyɔn
alu ntɛ Salmɔn. 5 Salmɔn alu ntɛ Boas ne
mma Boas akamege Rahab. Boas alu ntɛ
Obɛd, ne mmá Obɛd akamege Rut, Obɛd alu
ntɛ Jɛsse. 6 Jɛsse alu ntɛ mfwa Dɛvid.

Ne mfwa Dɛvid alu ntɛ Solomun, mmá
Solomun abɔ́ abɔ́ mbɛ abá lé Uriya. 7 Ne
Solomun alu ntɛ Rehoboam, Rehoboam alu
ntɛ Abija. Abija alu ntɛ Asa. 8 Asa alu ntɛ
Jɛhoshafa, Jehoshafa alu ntɛ Joram, Joram
alu ntɛ Usiya. 9 Usiya alu ntɛ Jotam, Jotam alu ntɛ Ahas ne Ahas alu ntɛ Hɛsɛkya.
10 Hɛsɛkya alu ntɛ Manasɛ, Manasɛ alu ntɛ
Ɛmɔs, ne Ɛmɔs alu ntɛ Josaya. 11 Gébégé
ápyɛné bɔ́ɔ́ Isrɛli né bé ájyɛ ne ɛbwɔ́ né melɔ́
Babilɔn, Josaya abyɛ Jekonɛya ne aŋmé bií
abi ande.

12 Ájyɛgé ne bwɔ́ né Babilɔn, Jekonɛya
abyɛ Shɛltyɛl, Shɛltyɛl alu ntɛ Sɛrubabɛl.
13 Sɛrubabɛl alu ntɛ Abiud, Abiud alu ntɛ
Ɛliakim ne Ɛliakim alu ntɛ Asɔh. 14 Asɔh alu
ntɛ Sadɔk ne Sadɔk alu ntɛ Akim ne Akim alu
ntɛ Ɛliud. 15 Ɛliud alu ntɛ Ɛliassa, Ɛliassa alu ntɛ
Matan ne Matan alu ntɛ Jakɔb. 16 Ne Jakɔb
alu ntɛ Josɛf, Josɛf ayi menɔ Mɛri. Mɛri abyɛ
Jisɔs Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji ɛlá gefwa. *

17 Mmyɛ ke nnó upyáne ukouko, manlɔ
mbaá Abraham ókwɔ́né mbaá Dɛvid úlú nyá
úfyáneúni. Manlɔ ntó mbáa Dɛvid ókwɔ́ne
gébégé ájyé ne ɛbwɔ́ né Babilɔn úlú ntó
úfyáneúni. Ne mámanlɔ gébégé ájyɛ ne
ɛbwɔ́ né Babilɔn kpaá tɛ gébégé ábyɛné Kras,
upyáne úlú nyá ntó úfyáneúni.

Nebyɛ né Jisɔs Kras
(Luk 2:1-7)

18 Na ne nebyéné Jisɔs Kras nekɛné. Mma
wuú akamege Mɛri. Josɛf abɔ́ akpɛ mambá
Meri ayi alu mambyɛ Jisɔs, nsa nnó ɛbwɔ́
ákaá ujógéné atɛ, Mɛri agɛ nnó ji alu ne
unɛ né utó Mendoó Ukpea. 19 Josɛf akaáge
nnó Mɛri alu ne unɛ, élé ji Josɛf alú nyá
cho né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ, akélé fɔ́ manchyɛ
ji mekpo unɔ́ wɔ́, ashuú manwá neba bwɔ́
bíbií. 20 Ndɛre ji aférege depɔ ɛtiré mbɔ,
Ɛsɔwɔ atɔ́ ɛkiénné wuú échwɔ́ gáre ji né gejya
ɛké, “Josɛf mpyáne Dɛvid, ɔfɔ́gé fɔ́ mansɛ
mendée wyɛ Mɛri né neba, néndé élé Mendoó Ukpea ne ɛpyɛé ji akpané unɛ. 21 Ne
ji abyɛne nyé maá mende, ayi áférege nyɛ
bɔ́ɔ́ bií né ɛfwyale ɛwé gabo achwɔ́ ne ɛwú.
Getu ɛyigémbɔ, ɔbɔ mamfyɛ ji mabɔ nnó
Jisɔs.” †

22 Unó bina uko úpyɛé nnó ébé wáwálé
nkane Ɛsɔwɔ apyɛ Asaya muú ɛkpávé wuú
ajɔ́ɔ́ nnó, ‡

23 “Wuúge, gembwénégé mendée gékpáne
nyɛ unɛ,
gébyé maá mende, ákuú nyɛ ji nnó Ɛmanuɛl.”
Ula útené nnó, “Ɛsɔwɔ alu ne ɛsé.”

24 Ne Josɛf ápégé géjyá asɛ mendée wuú
Meri wyé ndɛre ɛkiénné Ɛsɔwɔ ɛgaré ji.
25 Yémbɔ ɛbwɔ́ ákaá ujógéné atɛ wɔ́, kpaá tɛ
Mɛri ábyɛné maá wuú mende. Ne Josɛf afyé
ji mabɔ nnó Jisɔs.

2

Ande abi ágii depɔré ambe, áchwɔ gé Jisɔs

1 Ábyé Jisɔs né melɔ́ Bɛtɛlɛhɛm, né gebagé
mewaá Judiya, gébé ɛyigé Hɛrɔd álú mfwa
né gebagé mewaá ɛyígémbɔ. Abyɛgé Jisɔs,
ande fɔ́ abi ágií depɔré ambe átané né ɛgbé
ɛwé ŋmɛɛ́ étánege ákɛne áchwɔ́ɔ́ né Jɛrosalɛ
ágige bɔ́ɔ́ áké, 2 “Maá mekɛ ayi ábyɛné
nnó ábé mfwa bɔ́ɔ́ Jus alu fɔ́? Ɛse degíge
mbɔ, gétúgé dégɛné membe wuú mbaá ŋmɛɛ́
étánege ayi álɛré ɛsé nnó ábyé ji, ne ɛsé
déchwɔ́ manógé ji.”

3 Mfwa Hɛrɔd aké awuú mechɔ ɛwe, metɔ́ɔ́
étyá ji mmu wyɛmbɔ ntó ne épyɛé ne bɔ́ɔ́
Jɛrosalɛ ako. 4 Mfwa Hɛrɔd akuú, ánɔ́ baá
ámpyé upɛ Ɛsɔwɔ ne ánlɛré mabé Ɛsɔwɔ,
ɛbwɔ́ ako áchomé mbaá ama, agií ɛbwɔ́ aké,
“Ndé mbaá ábɔ́ɔ́ mambyé muú ayi ákuú ji
Kras”?

5 Ashuú ji meko aké, “Ábɔ́ mambyé ji
né Bɛtɛlɛhɛm, fa gebagé mewaá Judiya.”
Néndé, mbɔ ne Ɛsɔwɔ apyɛ bɔ́ɔ́ ɛkpávé bií
ásáme nnó,

6 “Wɔ Bɛtɛlɛhɛm, né gebagé mewaá Judiya,
yɛ́ ɛlé wɔ ɔlu kɔ́ɔ́, ɔpɔ́fɔ́ ŋénéŋéné né geluágé
malɔ geŋwá ayi álu né mme Judiya.
Néndé, ɛta wyé ne mfwa átánege nyɛ ayi
ágbárege bɔ́ɔ́ ba Isrɛli,
nkane mémbamé mágɔ́nŋme ápéle
magɔ́nŋme jií.”

7 Ne Hɛrɔd áwúgé mbɔ, akú aŋkɛé bimbɔ
ájwɔ́lé bíbií, agií ɛbwɔ́ aké, “Gárege me
gébé ɛyigé ɛnyú dégéné membe yimbɔ né
melɔ nyú títí.” 8 Ɛfɛé ne Hɛrɔd átɔme ɛbwɔ́

* **1:16** Ɛlú wáwálé nnó: Kras, ula utɛne nnó Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji ɛlá gefwa. † **1:21** Ɛlú wáwálé nnó: Mabɔ Jisɔs matɛne nnó Muú yi áferege nyɛ bɔ́ɔ́ bií né ɛfwyale. ‡ **1:22** Ɛlú wáwálé nnó: Asaya ájɔ́ɔ́ depɔ́ ɛtiré na ɛbɛle nya aŋmɛ 750 ne ále sa ŋwɛ Matyo.

aké, “Chóge né Bɛtɛlɛhɛm démyémmyɛ dégé mbaá ayi maá yimbɔ álú, dégɛge ji kérege meso, déchwɔ́ dégáré me nnó njyé nnógé ji ntó.” 9 Ne aŋkɛ́ɛ́ bimbɔ áwúgé genó ɛyigé mfwa yimbɔ ajɔ́ ne ɛbwɔ́, álɔ́ manjyɛ. Ne ndɛre ɛbwɔ́ ájyé ágɛ́ wyé membe yimbɔ ayi ɛbwɔ́ ábɔ́ ágɛne nkane ajyéɛ mbɛ, ɛbwɔ́ ákwɔ́lege ji meso. Ákwɔ́négé né Bɛtɛlɛhɛm membe yimbɔ atɛné né mfaánebuú cho né gepú ɛyigé maá yimbɔ álú. 10 Ɛbwɔ́ ágɛgé membe yimbɔ ɛfɛ́ɛ́, matɔ́ ágɔ ɛbwɔ́ dɔ́ɔ. 11 Ákpɛgé né mmu gepú ɛyigémbɔ, ágɛ́ maá yimbɔ ne mmá wuú Mɛri. Ɛfɛ́ɛ ne átomé manó mme áchyɛ́ ji ɛnogé. Ne ánené uba bwɔ́ áferé unó mabɔ áchyɛ́ ji, gémá gélú genógé gesege ŋka ɛyigé ákuú nnó gul, gémá gélú gefɔ́gé ɛmmá ewé ewyaá gebɛ gelɔ́gélɔ́ ne ɛyige fɔ gelú laménda ayi alú gefɔ́gé maweé gebɛ́ gefɔ. 12 Nkane aŋkɛ́ɛ́ bimbɔ ábɛlɛ ne utuú, Ɛsɔwɔ achwɔ́ kwéle ɛbwɔ́ mbeé né gejyá nnó ɛkage ákéré meso mbaá Hɛrɔd. Ɛbwɔ́ ákoó meti ewéchá ne ájyé né melɔ bwɔ́.

Josɛf ne Mɛri ákpá Jisɔs ábɔ́ áfɛ́ né melɔ Ijip

13 Aŋkɛ bímbɔ áwúlégé, ɛkiénné Ɛsɔwɔ ékwɔ́ Josɛf ushu né gejya, éjɔ́ ne ji ɛké, “Josɛf, Kwílé ka, kpa maá yina ne mmá wuú débo dejyé né melɔ́ Ijip. Déjyɛgé lágе ɛwu kpaá tɛ bií bí ngárege nyɛ ɛnyú nnó dékéré meso. Néndé Hɛrɔd ákɛlege maá yina manwá.” 14 Josɛf apégé géjyá ne utuú bimbɔ, apyɛ wyé nkane ɛkiénné Ɛsɔwɔ ɛgaré ji ɛké. “Kpá maá yimbɔ ne mmá wuú ɔjyɛ né Ijip.” 15 Akwónégé Ijip, ála wyé kpaá tɛ gébégé mfwa Hɛrɔd ágbooó. Unó bi na úpyɛ nnó depɔ ɛtíré Ɛsɔwɔ ápyɛ nnó muú ɛkpávé wuú agáré bɔ́ɔ bií débé wáwálé, nnó, “Nkú maá wa átané né Ijip.” *

Hɛrɔd ajɔ́ nnó áwá baá ande

16 Hɛrɔd agégé nnó áŋkɛ́ɛ bimbɔ ábwɔlé ji, nchyɛ anywónе ji mmu. Achyé meko aké, “Áwá baá ande ako né Bɛtɛlɛhɛm né maló ayí kwɔ́kwɔ́lé, álɔ́ né baá abi ákwɔné aŋmé ápea áshúlégé.” Hɛrɔd ajɔ́ mbɔ gétúgé ji áferé nnó élé mé aŋmé ápea ayí ji agíí áŋkɛ́ɛ bimbɔ gébé ɛyigé ɛbwɔ́ ágɛné membe yimbɔ. 17 Mechɔ ewéna épyɛmbɔ nnó, genó ɛyígé Jɛrimaya muú ɛkpávé Ɛsɔwɔ ájɔ́ gepyɛ wáwálé. 18 Ajɔ́ nyá aké, “Meko negbo átanege né melɔ́ Rama ne gejamégé ɛlúlú ne dámpepe. Rashɛl alili baá bií, bɔ́ɔ áfyɛɛ́ ji metɔ́ nnó ágɔ magbo, akámégé gétúgé baá bií abi ágboó.”

Josɛf ne Mɛri ákeré meso ne Jisɔs né Nasarɛt

19 Hɛrɔd ágbógé, ɛkiénné Ɛsɔwɔ ɛkwɔ́ Josɛf ushu né géjyá né Ijip, 20 ɛké “Josɛf, kwilé ka ɔ́kpá maá yina ne mma wuú, ɛnyú dékéré meso né mme Isrɛli. Bɔ́ɔ abi ákɛlege manwá ji ágboó.” 21 Josɛf ápégé, asɛ maá yimbɔ ne mmá wuú áfɛ́ né mme Isrɛli. 22 Yémbɔ ji áwúgé nnó Achelɔs asɛ gefwagé ntɛ wuú Hɛrɔd né gebagé mewaá Judiya, abɔ́ ɛfɔ manjyɛ wyé. Né gejya ɛyígé ji áma gé, Ɛsɔwɔ ákwɛlé ji mbeé nnó ajyɛ né gebagé mewaá Galilií. 23 Ne Josɛf ajyɛ jwóle né melɔ́ Nasarɛt ɛwé élú né gebagé mewaá ɛyigémbɔ́. Mechɔ́ wé ɛpyɛ nnó genó ɛyígé Ɛsɔwɔ abɔ́ apyɛ nnó muú ɛkpávé wuú agáré bɔ́ɔ bií gébé wáwálé nnó, “Bɔ́ɔ ákuú nyɛ ji nnó muú Nasarɛt.”

3

Mekomejɔ́ ayi Jɔn menwyaá bɔ́ɔ manaá Ɛsɔwɔ ágarége

(Mak 1:1-8; Luk 3:1-18; Jɔn 1:19-28)

1 Né gébé ɛyigémbɔ, ndɛre Jisɔs alu né Násarɛt, mende fɔ ayi akuú ji Jɔn menwyaá bɔ́ɔ manaá Ɛsɔwɔ, alɔ́ mangaré mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ né mashwɔne né gebagé mewaá Judiya aké, 2 “Kwórege matɔ́ nyú délyá gabo néndé gébé ɛyigé Ɛsɔwɔ ágbárege gefwa ne bɔ́ɔ bií géla kwókwólé.” 3 Jɔn yina ne Asaya muú ɛkpávé Ɛsɔwɔ ágarege nyá átomé ne jií nnó,

“Muú fɔ abɛne mbɔ né mashwɔne aké,
‘Kwyɛge meti Ata dakɛné,
nyaáge ɛwú ébé cho’.”

4 Gefɔgé nkúu ɛyígé Jɔn abɔ́ afyé ájo ne bya mpɔ mashwɔne. Awélé ɛkandá mekó menya né gebwɛ jií, ne menyɛɛ́ wuú alu nyá lé égomé ne nwyɔ́ɔ. 5 Ne gejamégé bɔ́ɔ áchwɔ́ manwú mekomejɔ́ ayi Jɔn agárege. Bɔ́ɔ bina átané Jɛrosalɛ, ne gebagé mewaá Judiya meko ne malɔ́ mako ayi álú kwókwólé ne ɛbɛɛ́ Jodan. 6 Ndɛre ɛbwɔ́ áshuú ɛkúu né gabo ayi ɛbwɔ́ ápyɛɛ́, Jɔn awyaágé ɛbwɔ́ manaá Ɛsɔwɔ né mmu ɛbɛɛ́ Jodan.

7 Ndɛre Jɔn ágárege mbɔ, agɛ́ gejamégé ɛkwɔ bɔ́ Farasi ne ɛkwɔ bɔ́ Sadusi fɔ ndɛre áchwɔ́ɔ nnó ji awyaá ɛbwɔ́ manaá Ɛsɔwɔ, aké ne ɛbwɔ́, “Ɛnyú mmyɔ! Ndé muú agaré ɛnyú nnó, dekage bó ɛfwyale ewé Ɛsɔwɔ achwɔ́ tó?” 8 Yéndémuú nyú apyégé unó ɛbí úlɛré nnó akwɔré metɔ́ wuú alyá gabo wáwálé. 9 Défɛrégé fɔ́ nnó, dekage déjwóle déli mmyɛ nnó, ɛlé ɛsé délú upyáne Abraham dékágé bó ɛfwyale ewé ɛchwɔ́ɔ. Kaáge wáwálé nnó, Ɛsɔwɔ akage pyɛ mataá yina ábwɔlé upyáne Abraham. 10 Yɛ nana, ɛnyú debɔ́ mankaá nnó, ábwɛɛ́ mé ɛtɔ́ɔ mfaá mango yɛndé genɔ́ɔ ne makaka ɛyigé gélágé wɔmé umpomé ulɔ́úlɔ́ ásɔ́ré áfɔme mmu mewɛ. 11 Me nwyage ɛnyú ne manaá Ɛsɔwɔ mamimami manlɛré nnó, ɛnyú dékwɔ́ré matɔ́ nyú. Yémbɔ, muú fɔ achwɔ́ mbɔ me meso, ayi áŋeá gemɛ apwɔ me, nkwané yé muú ayi mkpane unó uká bií wɔ́. Achwɔgé,

* **2:15** Ɛlú wáwálé nnó: Melɔ́ ŋwɛ ewé na ɛtané né ŋwɛ Hosea 11:1.

awyage nyɛ ɛnyú ne Mendoó Ukpea ne mewɛ. 12 Achwɔ́ nyɛ́ ne ékóriyá né ɛbwɔ wuú mánchá ɛsa. Anerégé ashwané nyɛ matoó álá pópó, afyɛ ɛsa né mmu uba abelé. Ne ukwɔ́ ɛbi ulaá akpane agbɛ né mewɛ ɛwé élá nómégé. *

Ámyaá Jisɔs manaá Ɛsɔwɔ
(Mak 1:9-11; Luk 3:21, 22)

13 Ɛwyá yɛ́ wɔ́, Jisɔs atané gebagé mewaá Galilií achwɔ́ né ɛbɛ́ɛ́ Jodan mbaá Jɔn nnó awyaá ji manaá Ɛsɔwɔ. 14 Yɛ́mbɔ, Jɔn abɔ́ ashya ne ajɔ́ ne Jisɔs aké, “Nnó me nchwɔ́ ɛta wyɛ́ ɔwyaá me manaá Ɛsɔwɔ, wɔ ɔma ɔchwɔ́ ɛta wáa?” 15 Jɔn ájɔ́gémbɔ, Jisɔs ashuú ji meko aké, “Gɔ́ ɛ́wú ɛ́bɛ́ mbɔ nana, ɛlɔme nnó dépyɛ́ yɛ́ndégenó ɛyigé Ɛsɔwɔ akɛ́lege. Ɛfɛɛ́ ne Jɔn ákamé manwyaá Jisɔs manaá Ɛsɔwɔ.” 16 Tɛ́nétɛ́né ayi áwyaá Jisɔs manaá Ɛsɔwɔ, atané mmu nnyi, aké apɛle mfaánebuú anené, agɛ́ Mendoó Ɛsɔwɔ éshúlege nkane gepwine ne ɛchwɔ́ tɛ́ne ji mmyɛ́. 17 Ne meko atané mfaánebuú aké, “Gɛ́ maá wa na, ngboó ne ji, apyɛɛ́ metɔ́ ɛgɔ́ me.”

4

Danchɔmelɔ́ ammua Jisɔs
(Mak 1:12, 13; Luk 4:1-13)

1 Ɛfɛɛ́ Mendoó Ukpea ɛ́pyɛ Jisɔs afɛ́ né mashwɔne nnó danchɔmelɔ ammua ji. 2 Jisɔs abɛlé ɛ́wu usaá ndɔ upea, utuú ne ŋwɔmésé ayi álá nyɛɛ́ menyɛɛ́ wɔ́ ne mesa alɔ́ mammyɛ ji. 3 Gébé ɛyígémbɔ ne danchɔmeló áchwɔ́ jɔ́ ne ji aké, “Mbɔgé wɔ ɔlu Maá Ɛsɔwɔ, garé mataá áyina ábwɔ́lé ntoó brɛd.” 4 Jisɔs ashuú ji meko aké, “Ásá mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó, menyɛɛ́ jiji fɔ́ wɔ́ awyaá ɛshyɛ mángbaré genjwáge mekwaá wɔ́, yɛ́ndé mekomejɔ́ ayi Ɛsɔwɔ ajɔ́ awya ntó ɛshyɛ mangbaré genjwáge mekwaá.” 5 Ajɔ́gé mbɔ, danchɔmeló asɛ ji afɛ́ né Jɛrosalɛ melɔ ukpea, abelé ji né melu ɛwé élú tɛtɛ mfaá ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ. *

6 Ne aké ne ji, “Mbɔgé wɔ ɔlu Maá Ɛsɔwɔ, nyó chɔ mme, néndé ásá né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó, ‘Ɛsɔwɔ atɔme nyɛ makiénné jií nnó áchwɔ́ ábámé wɔ’, áma sá nnó:
‘Ágbárege nyɛ́ wɔ né amu bwɔ́ chánchá nnó
ókagé ótó ɛnɔ́ geká né ntaá.’ ”

7 Jisɔs ashuú ji meko aké, “Ŋgba, me nyogé fɔ́ néndé, ásá ntó né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó, ‘Mekwaá ákpelégé fɔ́ Ntɛ wuú Ɛsɔwɔ mankpea ji nnó ápyɛ́ genó.’ ” 8 Alyágé ɛfɛɛ́, danchɔmeló ama akpá ji áfɛ né mfaá mékwɛ́ ɛwé ɛ́ŋɔgé dɔ́ ne alɛré ji malɔ mme mako ne gefwa ɛyi gélú wyɛ́. 9 Ne alɛ́régé Jisɔs mbɔ, ajɔ́ ne ji aké, “Menchyɛge nyɛ wɔ unó bina uko mbɔgé ɔtogé manó mme ɔnogé me.” 10 Jisɔs anyá ji aké, “Kwilé me ushuú, wɔ danchɔmeló, ásá mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ aké, ‘Ɔbɔ́ manógé ɛlé Ntɛ wyɛ Ɛsɔwɔ jimbií ne ɔkpáné wyɛ lé ji defwɛ.’ ” 11 Ajógé mbɔ, danchɔmeló alyá ji afɛ́. Ɛfɛɛ́ ne makiénné Ɛsɔwɔ áchwɔ́ póo Jisɔs.

Jisɔs alɔ utɔ́ biɪ né Galiliɪ
(Mak 1:14, 15; Luk 4:14, 15)

12 Jisɔs áwúgé nnó ápyɛ Jɔn menwyaá bɔ́ manaá Ɛsɔwɔ áfyɛɛ́ denɔ, alyá gebagé mewaá Judiya akeré né gebagé mewaá Galiliɪ. 13 Ajyégé, ábɛlé fɔ́ né Nasarɛt dɔ́ wɔ́, akoó kóge ajyɛ́ jwólé né Kapanɔm melɔ ɛwé élú né mapea gentoógé mewaá Galiliɪ né gebagé mewaá Sɛbulɔn ne Naftali. 14 Ɛbɔ epyɛmbɔ nnó genó ɛyigé Asaya muú ɛkpávé Ɛsɔwɔ asamé gébé wáwálé nnó,

15 “Mme Sɛbulɔn ne mme Naftali, mme ayi
álú meti ɛbɛɛ́ mega, né égbé ɛbɛɛ́ Jo-
dan, gebagé mewaá Galiliɪ ɛyigé ge-
jamégé bɔ́ abi álá pɔ bɔ́ Jus ájwólege
wyɛ. 16 Bɔ́ abi ábɔ́ álú mmu gemua
ágé gekpékpégé genjgbɔ́. Ne bɔ́ bi álú
nya mmu manoó negbo, nana genjgbɔ́
gégɛné, ɛbwɔ́ átane meti.”

17 Ɛlɔ́ né gébé ɛyígémbɔ, Jisɔs alɔ mangaré bɔ́ mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ aké, “Kwórege matɔ́ nyú délya gabo nénde, gébé ɛyigé Ɛsɔwɔ ágbárege gefwa jií ne bɔ́ géla kwɔ́kwɔ́lé.”

Jisɔs akú baá utɔ́ biɪ ani abi mbɛ
(Mak 1:16-20; Luk 5:1-11)

18 Biɪ fɔ, ndɛre Jisɔs akéne né mbále ɛbɛɛ́ mega ɛwe ɛlu né Galiliɪ, agɛ́ ánjmé ápea mmá ama, ntɛ ama. Ama akamege Simun ayi ákuú ji ntó nnó Pita, ne menjmo wuú Andru. Ɛbwɔ́ ánjmée utófó bwɔ́, ɛlé álu áwáné meshuú. 19 Jisɔs ajɔ́ ne ɛbwɔ́ aké, “Kwólege me, nlɛrege nyɛ ɛnyú, ndɛre ákpálege bɔ́ ɔ́ké meshuú.” 20 Tɛnétɛné yimbɔ Simun ɛbwɔ́ ne meso wuú Andru ályaá utófó bwɔ́ ne ákwɔlé ji. 21 Ndɛre Jisɔs ályá ɛfɛɛ́ ajyɛɛ́ mbɛ gachyɛ, áma gɛ́ ánjmó abifɔ ápeá Jɛmsi ne Jɔn menjmo wuú ɛbwɔ́ álú baá Sɛbɛdee. Álú né mmu ékpée ne ntɛ bwɔ́ Sɛbɛdee átóme upaá utófó bwɔ́. Akuú ɛbwɔ́ nnó ákwóle ji. 22 Jisɔs ajógé mbɔ, yɛ́ gébé ácho wɔ́ ályá ɛkpée mbaá ntɛ bwɔ́ ne ákwɔlé ji.

Jisɔs alɛrege, agarege mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ ne apyɛ bɔ́ mamée átooge
(Luk 6:17-19)

23 Ne Jisɔs akɛné gebagé mewaá Galiliɪ geko. Ndɛre akɛne, alɛrege bɔ́ mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ, né mmu macha mmyɛmenɛne bwɔ́. Agarege ɛbwɔ́ abya melómélɔ́ ndɛre Ɛsɔwɔ ágbárege gefwa ne bɔ́ biɪ. Ama apyɛ bɔ́ abi ameé mamée ufɔ́ ufɔ́ átóoge. 24 Abya

* **3:12** Ɛlú wáwálé nnó: Mendoó Ukpea ɛchwɔge muú né mmyɛ, ɛchyɛge ji ɛshyɛ mampyɛ utɔ́ Ɛsɔwɔ, mbɔntó ne mewɛ ɛsɔ́ yɛ́ndé gabo ayi muú ápyɛ ɛpyɛ ji akpea. * **4:5** Ɛlú wáwálé nnó: Bɔ́ Jus áfɛré nnó Jerosalɛ álú melɔ ukpea bwɔ́ néndé, ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ ɛlú nyá wyɛ. Ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ ɛlɛré né ɛta bwɔ́ nnó Ɛsɔwɔ alú fa mme.

yi apyɛ ŋgɔ́ Jisɔs akwɔ́ kpaá akwɔné gebagé mewaá Siriya geko. Bɔ́ ákpáne bɔ́ bwɔ́ ako abi ámeé mameé úfɔ́ úfɔ́ ne abi ágɛne ɛfwyale dɔ́ áchwɔ́ ɛta wuú nnó ápyɛ ɛbwɔ́ átoó. Né geluágé bɔ́ bina, abifɔ áwyá aló nchyɛ, abifɔ ákwéne usasa ne abifɔ ámeé uchanchi. Jisɔs apyɛ ɛbwɔ́ átoó. 25 Ɛwena épyɛgémbɔ, gejamégé bɔ́ ako abi átané gebagé mewaá Galilií ne gebagé mewaá ɛyige ákuú nnó malɔ́ áfya ne Jɛrosalɛ ne Judiya né ɛgbɛ́ ɛbɛ́ɛ Jodan, ɛbwɔ́ ako álɔ mankwɔlége Jisɔs. †

5

Jisɔs alɛrege bɔ́ɔ́ mekomejɔ́ɔ́ Ɛsɔwɔ né mfaá mekwɛ́

1 Jisɔs ágégé gejamégé bɔ́ɔ́ abi áchwɔ́ɔ́ matoómatoó né mbaá ayi ji alú, akwɔ́ ajyɛ jwɔle mfaá mekwɛ́. Ne baá utɔ́ɔ́ bií ájwɔlé ánɔ ji mme.

Jisɔs alɛrege mejé ɛwé wáwálé
(Luk 6:20-23)

2 Ne alɔ mánlɛré ɛbwɔ́ aké: 3 “Ɛsɔwɔ ajé bɔ́ɔ́ abi ágɛné nnó mbɔgé ji álá pɔ́ ɛbwɔ́ ápɔ́ yɛ́ genó; néndé gefwa ɛyigé Ɛsɔwɔ ágbárege ne bɔ́ɔ́ bií gelú ɛyigé bwɔ́. 4 Ɛsɔwɔ ajé bɔ́ɔ́ abi álú ne masome, néndé Ɛsɔwɔ áfyɛɛ́ nyɛ ɛbwɔ́ metɔ́ɔ́. 5 Ɛsɔwɔ ajé bɔ́ɔ́ abi alá sélé gemɛge bwɔ́ ɛke genó, néndé mme meko abɛɛ́ nyɛ́ awe bwɔ́. 6 Méjé ɛlu ne bɔ́ɔ́ abi áwyaá matɔ́ɔ́ mampyɛ genó ɛyigé Ɛsɔwɔ akélege, néndé ji apyɛɛ́ nyɛ ɛbwɔ́ ápyɛ genó ɛyigé ɛbwɔ́ ákélege. 7 Ɛsɔwɔ ajé bɔ́ɔ́ abi ágɛne bɔ́ɔ́ meshwɛ, néndé Ɛsɔwɔ ntó agɛne nyɛ́ ɛbwɔ́ meshwɛ. 8 Ɛsɔwɔ ajé ɛbwɔ́ abi áwyá matɔ́ɔ́ mmu pópó, néndé ágɛ́ne nyɛ Ɛsɔwɔ ne amɛ bwɔ́. 9 Ɛsɔwɔ ajé bɔ́ɔ́ abi ámmyɛɛ́ nnó bɔ́ɔ́ ábɛ́ nesɔ ne atɛ, néndé, ákuú nyɛ ɛbwɔ́ nnó baá Ɛsɔwɔ. 10 Ɛsɔwɔ ajé bɔ́ɔ́ abi bɔ́ɔ́ ámyɛ́ amu ne ɛbwɔ́ gétúgé ápyɛ unó ɛbí Ɛsɔwɔ akélege néndé gefwa ɛyigé Ɛsɔwɔ ágbárege ne bɔ́ɔ́ bií gelu ɛyigé bwɔ́. 11 Méjé ɛlu ne ɛnyú abi bɔ́ɔ́ áju ɛnyú mashyɛ mmyɛ, ɛnyú abi ámmyɛɛ́ amu ne ɛnyú detúdetú ne ɛnyú abi ama ájɔ́ge ufɔ́ɔ́ unó uboubo ɛbi úlú gebyɔ́ ɛta nyú gétúgé dékwɔlegé me. 12 Bége lé ne metɔ́ɔ́ megɔmegɔ ne nechóchɔ́, néndé, gekpékpégé nsá nyú alu né mfaánebuú. Kaáge ntó nnó mbɔ ne ámyɛ nyá amu ne bɔ́ɔ́ ekpávé Ɛsɔwɔ abi ábɔ́ɔ́ mbɛ ne ɛnyú.”

Jisɔs alɛrege nnó áŋkwɔle bií álú ɛké mega ne geŋgbɔ mbaá bɔ́ɔ́ mme

13 Ɛnyú bi delu áŋkwɔle baá délu ɛke mega mbaá bɔ́ɔ́ mme meko, yémbɔ mbɔgé mega élá pɔ́ sé ne ugɔ bií, ápyɛɛ́ mbɔ nnó ne ugɔ bií ukéré? Ɛfúlé sé yɛ́ genó, ɛla lé genó ɛyigé ágbéle dafyɛ bɔ́ɔ́ ájyále ne uka. 14 Ɛnyú delu geŋgbɔ mbaá bɔ́ɔ́ mme meko, wyɛ ndɛre melɔ ɛwé átɛné mfaá mékwɛ éla ɛbígé fɔ́ mangɛ́. 15 Mbɔntó ne muú alwégé étúléká álá abɔ́ɔ́ fɔ́ gesá ákwéré ɛwú. Yémbɔ, álwégé éwú aŋma ɛwú mfaá mbaá yi égénege yéndémuú né mmu gepú ágɛné. 16 Wyɛmbɔ ntó ne élɔme nnó délyá geŋwáge nyú gégénégé ɛké mewɛ mbaá bɔ́ɔ́ ako, nnó yéndémuú ágé ulɔ́ melu ɛbí ɛnyú dépyé ne áfégé Ntɛ nyú Ɛsɔwɔ muú alu né mfaánebuú.

Jisɔs alɛrege bɔ́ɔ́ depɔré mabɛ́ Mosis

17 Défɛrégé fɔ́ nnó me mbɔ nchwɔ́ ɛlé mánchɔ mabɛ́ Mosis ne unó bi bɔ́ɔ́ ɛkpávé Ɛsɔwɔ ábɔ́ álɛré. Nchwɔ́ lé nnó mpyɛ unó ɛbí mabɛ́ yimbɔ ájɔ́ɔ́ úbɛ́ wáwálé. Nchwɔ́ fɔ́ mánchɔ ájí wɔ́. 18 Ngarege ɛnyú wáwálé nnó, tɛɛ́ mfaá ne mme ábyɛɛ́, yɛ ɛkɛ́kɛ́ genó ɛyigé áférege né mabɛ́ Mosis yina gépɔ yɛ́ genéné nnó, kpaá tɛ́ɛ unó uko ɛbi ásámé úbɛ́ɛ nyɛ wáwálé. 19 Ne yéndémuú ayi abyaá ɛkɛ́kɛ́ genó né mabɛ́ ayi, nnó ɛpófɔ́ genó, ne álérege ntó nnó bɔ́ɔ́ ábyágé ɛwu, abɛɛ́ gembyáŋkwógé muú né gefwa ɛyigé Ɛsɔwɔ ágbarege ne bɔ́ɔ́ bií. Yémbɔ muú ayi ábélege mabɛ́ Ɛsɔwɔ ayi, ne alɛrege ntó bɔ́ɔ́ nnó ábélégé áji abɛɛ́ nyɛ́ gekpékpégé muú né gefwa ɛyigé Ɛsɔwɔ ágbárege. *

20 Ngarege ɛnyú wáwálé nnó mbɔgé ɛnyú delá fyɛɛ́ mekpo mambele mabɛ́ Ɛsɔwɔ depwɔ́ ɛkwɔ bɔ́ɔ́ Farasi ne ánlɛré mabɛ́ Ɛsɔwɔ wɔ́, degɛne fɔ́ meti mankpɛ né gefwa ɛyigé Ɛsɔwɔ ágbárege ne bɔ́ɔ́ bií cháchá.

Jisɔs alérege depɔré metɔ́ɔ́ usɔ́ɔ́

21 Ɛnyú debɔ́ déwú nyá nkane ɛbɛ́ Mosis ɛjɔ́ɔ́ mbaá ukwéne antɛ sé nnó, ékagé muú áwá ntɛ. Muú ayi ápyɛɛ́ mbɔ, akpéne nyɛ́ unɔ́ɔ́ mpa. 22 Yémbɔ me ngarege ɛnyú nnó, yéndémuú ayi abɔ́ɔ́ metɔ́ɔ́ usɔ́ɔ́ ne ntɛ meŋmɛ́ akpɛne nyɛ unɔ́ɔ́ mpa ɛso. Ne muú ayi ashyɛɛ́ ntɛ meŋmɛ́ nnó, “wɔ ɔlu waá?” Akpɛne nyɛ ntó ɛso ɛwe kpaá. Ne muú ayi ajɔ́ɔ́gé ne ntɛ meŋmɛ́ ntó nnó, “Wɔ geŋkekenégé muú” akpɛne mmu mewɛ ɛwé élá nómégé. 23 Ne ndɛre ɛlúmbɔ, ébɛgé nnó muú abɔ́ ɛchyɛ manchyé, né mbaá ayi áchyége ɛchyɛ Ɛsɔwɔ, ne atɛge nnó apyɛ genó ɛyi gesɔ́ɔ́ meŋmɛ́ wuú metɔ́ɔ́, 24 ályá ɛchyɛ ɛwémbɔ́ ɛfɛɛ́, abɔ kpɛ mbɛ ajyé akwyé depɔ ne meŋmɛ́ wuú, ne achwɔ́ achyé ɛchyɛ wuú mbaá Ɛsɔwɔ. 25 Muú abɔgé ɛfwyale ne muú mawámé wuú, akamégé fɔ́ ji ajyɛ ne ɛwú né ɛso. Akwyɛɛ́ depɔ ábé meko ama gemɛge nnó ajyɛ né ɛso. Nénde, álá pyɛ mbɔ wɔ́, gébé gékoógé ajyɛgé ne ɛwú né ɛso, afyɛ nyɛ ji né amú mempané mpa. Ne mempané mpa afyɛ ji né amú bɔ́ɔ́ bɔ nku, ne bɔ́ɔ́ nkú áfyɛɛ́ nyɛ ji denɔ. 26 Ne kaáge wáwálé nnó alaá né denɔ ɛtirémbɔ, kpaá tɛ ákwɔ́le ujwɔ́ɔ́ bimbɔ uko.

† **4:25** Ɛlú wáwálé nnó: Malɔ afya yina, ɛlé Dekapolis.

* **5:19** Ɛlú wáwálé nnó: Bɔ́ɔ́ Jus ákuú gefwagé Ɛsɔwɔ nnó gefwagé mfaánebuú gétúgé ɛbwɔ́ áfɔ́ɔ mantya mabɔ Ɛsɔwɔ, detú detú.

Jisɔs alɛrege depɔré ulɔ ne neba manwá
(Mat 19:9; Mak 10:11, 12; Luk 16:18)

27 Ɛnyú debɔ́ dewú nyá nkane ɛbé Mosis ɛjɔ́ nnó muú ákwegé ulɔ. 28 Yémbɔ me ngarege ɛnyú nnó, muú ayi apéle mendée dómee, ne abɔ́ nkyaá né metɔ́ wuú mambɛlé ne ji, akwe mé mbɔ lé ulɔ ne mendée yimbɔ né mmu metɔ́ wuú. 29 Ne ndɛre ɛlúmbɔ, mbɔgé dambɔ́nnyi wyɛ́ ayi ɛbwɔnyɛ apyɛ nnó ókwé ɛbé Ɛsɔwɔ ju ji ɔféré, néndé élú galógálɔ́ nnó gepógé menyammyɛ géno wɔ, ne nnó ɔbé ne upɔ́ mmyɛ uko, ójyé né mewɛ ɛwé élá nómégé. 30 Ne mbɔgé ɛbwɔnyɛ wyé épyé wɔ nnó ókwé ɛbé Ɛsɔwɔ, só éwú ɔfómé, néndé élú galógálɔ́ nnó jɔgé menyammyɛ wyé géno ne nnó menyammyɛ wyé mekomeko ákpé mmu mewɛ ɛwé élá nómégé. 31 Ɛnyú dewú nyá nnó ɛbé Mosis ɛjɔ́ éké muú akage wá neba ne mendée wuú mbɔgé achyɛgé ji mekpó ŋwɛ. 32 Yémbɔ me ngare ɛnyú nnó, muú ayi awáne neba ne mendée wuú ɛwé mendée wuú álá kwe ulɔ wó, muú yimbɔ apyɛ nnó mendée wuú akwé ulɔ mbɔgé abagé menɔ ayi chá. Ne yɛ ndé mende ayi abagé mendée ayi menɔ wuú alya ji neba akwé ntó ulɔ.

Jisɔs alɛrege depɔré manyémeno

33 Ɛnyú debɔ déma wú nyá nkane ɛbé Mosis ɛjɔ́ ne ukwéne antɛ sé nnó, ékágé muú anyémeno mampyɛ genó ɛyige gélá pó ji metɔ́ mampyɛ. Muú abɔ́ mampyɛ genó ɛyigé ji ányémeno né mbɛ ushuú Ɛsɔwɔ nnó apyɛɛ́. 34 Yémbɔ me ngarege ɛnyú nnó ékagé muú akele kaŋka, yɛ ébéle mannkú mabɔ mfaánebuú, néndé élé geluɔge Ɛsɔwɔ. 35 Yɛ́ ébɛlé mankele ákú mme néndé mme alu geluɔ́ ɛyige Ɛsɔwɔ ánɛrege uká bií wyɛ́ ágbéege mmyɛ, ne muú akelégé akú yɛ Jɛrosalɛ néndé ɛle Ɛsɔwɔ mfwa yi kpaá ne abɔ́ melɔ́ Jɛrosalɛ. 36 Ne ékagé muú akélé yɛ́ mekpo wuú néndé ákágé bwɔle ɛŋkaá méjwɛ́ ɛma ébé pópó yɛ́ lé megilí. 37 Kámélé nnó “Ɛ é” mbɔgé genó gélú ɛyigé wɔ ɔkamege ne shya ntó nnó, “Ngba” mbɔgé genó, gélú ɛyige wɔ ɔshyáa. Yɛ́ndégenó ɛyigé ɔmage gbɛɛ́ né mfaá ɛyina getané mbaá danchɔmeló.

Jisɔs alɛrege nnó ékagé muú ashuú gabo mfaá gabo
(Luk 6:29, 30)

38 Ɛnyú debɔ́ dewú nyá ntó nnó ɛbé Mosis éké muú anigé dambɔ́nnyi ntɛ meŋmé, ánií ntó awuú. Ne yɛ́ amugé néŋɛné ntɛ, ámu ntó ɛnií. 39 Yémbɔ me ngarege ɛnyú nnó, ékagé muú ashuú gabo mfaá gabo. Ne muú adogé wɔ égbé ɛtaá ɛwé ɛbwɔnyɛ, bwólé ɛwé fɔ ntó ado. 40 Ne mbɔgé muú aké akɛlege mampyɛ mpa ne wɔ nnó asɛ nkú wyɛ ayi mmu, chyɛɛ́ ji chonchó ne ayi dafyɛ. 41 Mbɔgé muú bee agbarégé wɔ nnó ɔkpá metuú wuú ɔjyɛ mkpa nekɛ ama, chó ne ji mkpá nekɛ épeá. 42 Muú akɔgé wɔ genó, chyɛɛ́ ji géji ónyogé. Ne muú achwɔgé nnó ópwɔ́ ji genó ntó óshyagé, pwɔ́ ji gejí.

Bɔ́ gejeé ne bɔ́ mawámе
(Luk 6:27, 28, 32-36)

43 Ɛnyú debɔ́ dewú mɛ nnó ɛbé Mosis ɛké, “Gbógé ne bɔ́ abi dényɛɛ́ détúge ne ɛbwɔ́ ne paáge bɔ́ abi álá kií ɛnyú.” 44 Yémbɔ me ngarege ɛnyú nnó bógé gejeé ne bɔ́ mawámé nyú, dénénemmyɛ mbaá Ɛsɔwɔ nnó aje bɔ́ abi ámmyɛ amu ne ɛnyú. 45 Depyɛge mbɔ, debɛɛ́ nyɛ baá Ntɛ ɛnyú muú alú né mfaánebuú. Ji apyɛɛ́ mŋmɛɛ́ étyɛɛ́ mbaá bɔ́ abi ápyɛɛ́ galógálɔ́ ne abi apyɛɛ́ gabogabo, ne manaá nnó akwéné mbaá bɔ́ abi ápyɛɛ́ unó bi ji ákélege ne abi álá pyɛɛ́. 46 Ne mbɔgé ɛnyú dégbóo lé ne bɔ́ abi ágboó ne ɛnyú, ndé nsá ayi ɛnyú debɔ́ wyɛɛ́? Pɔ́ wyémbɔ ntó ne ánsɛlé ŋká makpo apyɛɛ́? 47 Ne mbɔgé ɛnyú dedoó lé abya ne bɔ́ abi denyɛɛ́ detúge ne ɛbwɔ́, nde mechó ɛwé ɛnyú depyɛ mbɔ ɛwé muú alá pyɛ? Yɛ́ bɔ́ abi álá pɔ́ bɔ́ Jus; mbɔntó ne ápyɛɛ́. 48 Né gétú ɛyigé na debɔ́ mambɛ́ cho ndɛre Ntɛ ɛnyú muú alú né mfaánebuú álú.

6

Jisɔs alɛrege nkane débɔ́ mampyégé unó Ɛsɔwɔ dela lɛrege mmyɛ né mbɛ ushu bɔ́

1 Yémbɔ Jisɔs alérégé aké, “Sége gébé nnó ékágé délérégé mmyɛ né mbɛ ushuú bɔ́ nnó ágɛné ɛnyú gétúgé unó Ɛsɔwɔ ɛbi depyɛɛ́. Muú apyégé mbɔ, abɔ́ fɔ́ nsa ayi ntɛ nyú né mfaánebuú áchyɛge. 2 Getu ɛyigembɔ, yéndégébé muú nyú aké apoóge mbya muú ɛkagé ádó makáŋka melɔ́mélɔ́ nkane bɔ́ démbwɔlé ápyɛ, né macha mmyɛmenɛne, ne metɔ́ melɔ nnó bɔ́ áfégé ɛbwɔ́ nnó álú bɔ́ alɔ́álɔ́. Me ngarege ɛnyú wáwálé nnó mamfɛɛ́ ayi bɔ́ áfɛ́ɛge mbɔ ɛbwɔ́ gɛ́ le áwu bwɔ́ nsa ne ɛbwɔ́ abɔ́ mɛ mbɔ. 3 Ndɛre ɛlúmbɔ, muú nyú aké apoóge mbya muú, apoó gefɔ́ ɛyígé yɛɛ́ muú ayi álu kwɔ́kwólé ne ji álá kaágé. 4 Nnó mampoó ayi dépoóge mbya muú abɛ bíbí. Deké dépyɛmbɔ, ntɛ nyú muú alú mfaánebuú agɛne yɛndé unó bi bɔ́ ápyɛɛ́ bíbí achyɛge nyɛ́ nyú nsá.”

Jisɔs alɛrege nkane muú abɔ́ manɛmmyɛ mbaá Ɛsɔwɔ
(Luk 11:2-4)

5 Jisɔs afɛ mbɛ mánlɛré aké, “Ne yéndégébé, ɛnyú deké denɛnemmyɛ, dénégé fɔ́ ɛké bɔ́ abi ábwólégé gemɛge bwɔ́ néndé, ɛbwɔ́ ágbóo mantɛné téné né macha mmyɛmenɛne ne mapeá anɔ́ mati ánénemmyɛ nnó bɔ́ ágéné ɛbwɔ́. Me ngarege ɛnyú wáwálé nnó mangɛ ayi bɔ́ ágéne mbɔ ɛbwɔ́, gɛ́ le áwú bwɔ́ nsá ne ɛbwɔ́ ábɔ́ mɛ mbɔ. 6 Ndɛre ɛlúmbɔ, yéndégébé muú nyú aké ákélege manɛmmyɛ, ajyɛ akpɛ mmu gepú jií, mbaá ayi ji abɛɛ́ jimbií, agbé

gepú, anɛmmyɛ mbaá ntɛ wuú Ɛsɔwɔ ayi alá géné ji ne amɛ. Ne ntɛ wuú ayi agɛne yéndé unó bi bɔ́ ápyɛ́ yéndé mbaá, achyɛge nyé ji nsá. 7 Ne muú nyú aké anɛnemmyɛ ájɔ́ógé mejɔ́ ɛwé ɛlá pɔ́ ne mekpo ne ula ndɛre bɔ́ abi álá pɔ́ bɔ́ Jus ápyɛ́. Gétúgé ɛbwɔ́ áfɛ́rege nnó ájɔ́ógé mejɔ́ dɔ́ ne Ɛsɔwɔ awú mmyɛmenɛne bwɔ́. * 8 Débɛgé fɔ́ ɛké ɛbwɔ́, néndé ntɛ nyú Ɛsɔwɔ akaá mé genó ɛyigé dékélege gemégé nnó degií ji. 9 Ne yɛndégébé déké dénɛnémmyɛ nɛge na, Ntɛ ɛsé Ɛsɔwɔ, wɔ yi ólú mfaánebuú, pyé mabɔ mmyé mábé ne énógé. 10 Pyɛ gefwa jyɛ́ géchwɔ́. Pyɛ bɔ́ apyɛge ɛlé genó ɛyigé wɔ ókɛlege fa mme nkane ápyɛ́ né mfaánebuú. 11 Chyɛgé ɛsé menyɛ́ yi dékélege bií ne bií. 12 Jinte gabo yi ɛse dépyɛ ɛta wyɛ ndɛre ɛse ntó déjígente gabo yi bɔ́ ápyɛ́ ɛta ɛsé. 13 Ɔkamégé ɛsé dékpé né mmuameno ayi apyɛ ɛsé dékwéne né gabo. Yémbɔ féré ɛsé né amu danchɔmeló. †

14 Mbɔ ne débɔ́ manɛmmyɛ. Né ɛbɛgé ɔjigé nte gabo yi atɛ bɔ́ apyé ne ɛta wyé, Ntɛ wyɛ Ɛsɔwɔ né mfaánebuú ajigé ntó nte gabo wyɛ yi ɔpyé. 15 Yémbɔ ɔlá jinte gabo ayi atɛ bɔ́ ápyé né ɛta wyé wɔ́, Ntɛ wyé Ɛsɔwɔ ajígé nyé fɔ́ ntó nte gabo wyɛ yi ɔpyɛ.”

Jisɔs alɛrege nkane debɔ́ manlyáge menyɛ́ kpékpé gétúgé depɔré Ɛsɔwɔ délá lérégé mmyɛ

16 “Ne yéndégébé deké délyage menyɛ́ kpékpé gétúgé depɔré Ɛsɔwɔ, ɛkagé déla meshwɛmeshwɛ nkane bɔ́ abi ábwólégé gemɛgé bwɔ́ ápyɛ́. Ɛbwɔ́ álaá meshwɛmeshwɛ ɛké bɔ́ abi ágɛne ɛfwyale, nnó bɔ́ ákaá nnó ɛbwɔ́ ályá menyɛ́ kpékpé. Me ngarege ɛnyú wáwálé nnó mangé ayi bɔ́ ágéne mbɔ ɛbwɔ́, gé le awu bwɔ́ nsá ne ɛbwɔ́ ábɔ́ mɛ mbɔ. 17 Ne ébɛgé muú nyú alyagé menyɛ́ kpékpé gétúgé depɔré Ɛsɔwɔ, áshwóné ushu bií, áwaá maweé, ne achá mejwé wuú. 18 Muú nyú apyɛgé mbɔ, bɔ́ ákágé fɔ́ nnó alyá menyɛ́ kpékpé, élé Ntɛ wuú Ɛsɔwɔ muú akaáge unó bi bɔ́ ápyɛ́ bíbí ne akaáge nyɛ. Ne Ntɛ wuú Ɛsɔwɔ muú agéne yéndégenó ɛyigé ji apyɛ́ bíbí, achyɛge nyé ji nsá.”

Ɛkágé muú abya Ɛsɔwɔ gétúgé unó mme
(Luk 12:32-34)

19 “Ɛkagé désélé gefwage nyú dékwígé fa mme, mbaá ayi baá menya ne nfrákáŋ ányɛ́ɛ nyɛ geji, ne ánjó ntó ágyále gepú ákpɛ ákpá yɛndé genó. 20 Genó ɛyigé yéndémuú abɔ́ mampyɛ gelu nnó ábélé gefwa ji né mbaá yi Ɛsɔwɔ mbɔ́ gefwa alú, mbaá yi baá menya ne nfrákáŋ álá kaágé anyɛ ne ánjó ntó álá kágé gyá gepú ákpá yɛndégenó.” 21 Nénde, mbaá ayi muú ábélege gefwa jií, ɛfɛ́ ntó ne metɔ́ wuú ɛbéɛ.

Jisɔs alɛrege bɔ́ geŋgbógé menyammyɛ
(Luk 11:33-36)

22 “Amé mekwaá álu ɛke ɛtúlékáŋ né menyammyɛ wuú meko. Ne mbɔgé amɛ jyé álú chánchá, ɛbyɛnnó menyammyɛ wyé meko abɛɛ́ ne geŋgbɔ́. 23 Ne ɛbɛgé amɛ jyé ala apɔ́ chánchá menyammyɛ wyé meko akwene gemuagemua. Ne mbɔgé genó ɛyi gepyɛ wɔ ɔgéne mbaá gekwege gemua, ébyɛnnó menyammyɛ wyé meko alu mmu gekpɛkpégé gemua.”

Jisɔs alɛrege nkane débɔ́ mambé ne Ɛsɔwɔ ne unó mme
(Luk 12:22-31)

24 “Muú ama ákágé kpá fɔ́ defwɛ́ mbaá bɔ́ apea gébé gemaá. Apyɛgémbɔ, apaá nyé ama agboó ne ayifɔ. Ɛnyú dekágé nógé fɔ́ Ɛsɔwɔ ne ŋka gébé gemaá. 25 Gé ula bi ngarege ɛnyú nnó déchyɛgé fɔ gemɛge nyú ɛfwyale, désómégé nnó dényé nyɛ́ ndé? Dényuú nyé ndé? Ne defyɛɛ́ nyé ndé? Geŋwáge mekwaá gepwɔ menyɛɛ́ wɔ́? Ne menyammyɛ mekwaá apwɔ́ mandeé mamfyé wɔ́? 26 Pége denywɔné, detí depɛné menyɛɛ́, déferege ne débélégé mbwé, yémbɔ ntɛ nyú muú álu né mfaánebuú achyɛge détí menyɛɛ́, nnó ɛnyú deŋeá gemɛ dépwɔ́ deti wɔ́? 27 Déchyɛgé fɔ gemɛ nyú ɛfwyale, ndé muú nyú ayi mesóme wuú ɛkáge gbéɛ yɛɛ́ bií uma né amŋmɛ ayi Ɛsɔwɔ achyé ɛnyú nnó débélé fá mme? 28 Ulannó déchyɛgé gemɛge nyú ɛfwyale gétúgé mandeé? Pége dégé unɔ́ mewaá ɛbi úkome ukoó ulɔ́úlɔ́ ndɛre úwéné, úpyé fɔ́ utɔ́, ukwyége yɛ mandeé. 29 Yémbɔ ngarege ɛnyú wáwálé nnó yɛ Mfwa *Solomun ayi abɔ́ awyá unó uko, apɔ́ yɛ ne nkú ayi alɔmé akwɔné ukoó ɛbi unɔ́ bina. 30 Mbɔgé Ɛsɔwɔ achyɛge bya mewaá bina ukoó ulɔ́úlɔ́. Bya ɛbí fina úlú ubɛ geyá úgbó átuú áfyé mewɛ, defɛré nnó ákágé chyɛɛ́ fɔ́ ɛnyú mandeé apwɔ ndɛre ji apɛle bya mewaá? Metɔ́ ɛwé ɛnyú defyɛɛ́ ne Ɛsɔwɔ éŋené kpaá épwɔ amu. 31 Désómégé sé déshaágé mmyɛ nnó dényé nyɛ́ ndé? Dényuú nyɛ́ ndé? Ne défyɛɛ́ nyɛ́ ndé? 32 élé bɔ́ abi álá pɔ́ bɔ́ Jus ne anɛrege matɔ́ né ufɔ́ unó bina. Kaágé nnó Ntɛ nyú Ɛsɔwɔ muú alu mfaánebuú akaá mɛ nnó debɔ mambɛ ne ubi uko. 33 Ne bóge mbɛ dékɛlé kpé meti ɛwé Ɛsɔwɔ abɛɛ́ mfwa nyú depyɛgé unó bi ji ákélege, dépyɛgé mbɔ, achyɛge nyɛ ɛnyú unó bina uko. 34 Ne déchyɛgé fɔ ɛfwyale né menyammyɛ ɛnyú désómégé gétúgé unó bi geyá, yéndé bií uwyá ɛti depɔ ɛti déchwɔ́ ne ubi. Desɛge fɔ ɛfwyale ɛwé bií ɛbi chá décho ne ɛwe fina.”

* **6:7** Ɛlú wáwálé nnó: Ɛsɔwɔ ayi bɔ́ ubeé ánɛnémmyɛ, ápófɔ́ Ɛsɔwɔ ayi abɔ́ mfaá ne mme. † **6:13** Ɛlú wáwálé nnó: Ukwene bɔ ŋwɛ abifɔ áké, Nénde gefwa jyɛ, uto byɛ ne ŋgɔ wyɛ úlú tɛ kwyakwya ne kwyakwya Amɛn.

7

Dépagé mpa bɔ́ ne metɔ́ usɔ́
(Luk 6:37, 38, 41, 42)

1 “Dépagé mpa atɛ ne defya, nnó ɛ́kagé
Ɛsɔwɔ apa awe nyú. 2 Néndé gefɔ́ ɛyigé
dépáne mpa atɛ, wyémbɔ ntó ne Ɛsɔwɔ
ápáne awu nyú. Gefɔ́ ɛyígé démɛge genó
déchyége muú, mbɔntó ne ámɛge nyɛ áchyɛ́
ɛnyú. 3 Ulannó ɔchérege ɛkéké gabo ayi alu
ɛke maá gejwaá né dambɔɔ́nnyi ntɛ meŋmé
wyé ɔla ɔfyɛ́ mekpo ne gabo ayi alu ɛke
mekwɔkwɔ né dambɔɔ́nnyi awyɛ wɔmbɔ́?
4 Ɛpyɛmbɔ nnó ne ɔjɔ́ ne meŋmé wyé nnó,
‘Léré me nféré wɔ maá gejwaá ayi alú wɔ
né dambɔɔ́nnyi’ ayi ɔ́lá géné mekwɔkwɔ ɛwé
ɛkwere wɔmbɔ́ né dambɔɔ́nnyi? 5 Wɔ muú
dembwólé bɔ́ kpé mbɛ féré ntó mekwɔkwɔ
ɛwe ɛlú wó né dambɔɔ́nnyi, ɔké ɔgɛne mbaá
cháŋéné ne ɔféré ɛkéké gejwaá ɛwé élú
meŋmé wyɛ né dambɔɔ́nnyi.

6 “Débɔgé fɔ unó Ɛsɔwɔ déchyé mbaá bɔ́ɔ
abi álá bɔ́ɔ gébé ne ji wɔ́. Alu ɛké bɔ
mammyɛ. Depyɛgé mbɔ abwɔlege mmyɛ
ánɔ ɛnyú. Débɔgé fɔ́ genó gelógélɔ́ déchyége
mbaá bɔ́ɔ abi álú ɛké ukwende, depyɛgé mbɔ
ájyárege geji ne uká ábulé né utwɔntwɔ.

Jisɔs alɛrege nnó ɔké ɔkɛlege genó, gii Ɛsɔwɔ né mmyɛmenɛne
(Luk 11:9-13)

7 “Gige wyɛ Ɛsɔwɔ gige, achyɛge nyé ɛnyú
unó bi dekɛlege, kɛlege wyɛ kɛlege ápyɛ
nyé ɛnyú degɛ ubi. Dóoge wyɛ menombi
doó, anénege nyɛ ɛnyú ɛwú. 8 Néndé muú
yi agigé genó, asɛle nyɛ, ne ayi akɛlégé,
agɛne nyɛ, ne muú yi adogé menómbí,
ánénege nyé ji ɛwú. 9 Ndé muú nyú ayi maá
wuú agigé ji brɛd áchyége ji ntaá? 10 Ne
yɛ ɛbɛ ɛlé nnó agií ji meshuú áchyége ji
mmyɔ? * 11 Mbɔgé ɛnyú ákwaá abi délú
bɔ́ɔ nchyɛ, dechyɛge unó ulóúló mbaá baá
nyú, ndé gepyɛ ne Ntɛ nyú Ɛsɔwɔ muú alu né
mfaánebuú alá chyégé unó ulóúló mbaá bɔ́ɔ
abi ágíge ji ubi?

12 “Depɔ deko ɛtire menjɔ́ mbɔ delú nnó,
pyégé ɛtá bɔ́ɔ wyé genó ɛyígé dekélege nnó
ápyɛ ɛta nyú. Gé mémma mechɔ ɛwé mabé
Mosis ne bɔ́ɔ ɛkpávé Ɛsɔwɔ ábó ásamé na.

Menómbi mamkpɛ né geŋwá ɛyi gélá gebyɛɛ́ élú mámale
(Luk 13:22-30)

13 “Koóge né menómbi ɛwé élú mámálé
néndé ɛwé muú akogé wyɛ ajyɛ né meti
negbo ɛlu fuú. Ne gejamégé bɔ́ɔ ákwólege
le ɛ́wú. 14 Yémbɔ menombi ɛwé muú ákóge
wyé ájyɛɛ́ né meti geŋwá ɛyi gélágé byɛ́ élú
mámálé ne meti ɛwémbɔ épó kɔkɔge. Ne bɔ́ɔ
abi ágɛne ɛwu ája wɔ́.

Genɔ́ ne umpomé bii
(Luk 6:43, 44)

15 “Sége gébé ne bɔ́ɔ gebyɔ́ abi áké álú
bɔ́ɔ ɛkpávé Ɛsɔwɔ. Ɔgɛgé ɛbwɔ́ né amɛ álú
nyameé ɛké magónŋme, nsanjí élé ukwaála.
16 Dekage nyé ufɔ́ɔ bɔ́ɔ ɛbi ɛbwɔ́ álú né gepɔ
ɛyigé ɛbwɔ́ áwyaá, wyɛ ndɛre ákáge genɔ́ɔ
né umpomé bií. Muú ákágé jyɛ fɔ́ né dánsɔ
ákyé gempomé ɛyigé gegɔ́ɔ. Muú ajyɛ fɔ
né agbójélé ákyé geloge sokoro. 17 Unɔ́ɔ
ulóuló uwɔme umpomé ulóúló, ɛbi uboubo
uwɔme umpomé uboubo. 18 Genɔ́ɔ gelógélɔ́
géwómé fɔ́ umpómé uboubo ne ɛyi gebo-
gebo géwómé fɔ́ umpomé ulóúló. 19 Ne yéndé
genɔ́ɔ ɛyí gélágé wómé umpomé ulóúló mbɔ́ɔ
mekɔ́ɔ ákɛle geji ásɔré áfyé mewɛ. 20 Mechó
ɛwé me njɔ́ɔ mbɔ, ɛlú nnó, dékaáge nyé bɔ́ɔ
gebyɔ́ abi áké álú bɔ́ɔ ɛkpávé Ɛsɔwɔ né gepɔ
ɛyigé ɛbwɔ́ áwyaá.

Jisɔs agarege nyé bɔ́ɔ abifɔ nnó ji akaágé ɛbwɔ́
(Luk 13:25-27)

21 Jisɔs ama jyɛ mbɛ mánjɔ́ógé aké, “Ɛpófɔ́
yéndémuú ayi akúu me ‘Ata Ata’, ne anyɛɛ́
nyé gefwage Ɛsɔwɔ. Ɛle bɔ́ɔ abi ápyé genó
ɛyigé ntɛ wa Ɛsɔwɔ muú alu né mfaánebuú
akélege ne anyé nyɛ geji. 22 Ne bií mpa Ɛsɔwɔ
úkwɔnégé, bɔ́ɔ ájɔ́ógé nyé ne me áké, ‘Ata
Ata! Pɔ nnó ɛsé ne Ɛsɔwɔ apyɛ dégáre ná
bɔ́ɔ mekomejɔ́ɔ ayi atané ɛta wuú né mabɔ
myɛɛ́? Déma débuú gejamégé aló nchyɛ
ne déma depyɛɛ́ ntó ukpɛkpɛ unó né mabɔ
myɛɛ́?’ 23 Bií bi mbɔ ngarege ɛbwɔ́ gbógónó
nnó, ‘Kwílege me ushuú ɛnyú bɔ́ɔ abi déla
pyɛɛ́ unó bi Ɛsɔwɔ ákɛlege, nkágé fɔ́ ɛnyú!’

Ufɔ́ ántɛné upú ápeá
(Luk 6:46-49)

24 “Ne yéndémuú ayi awuúge unó bi
ngare mbɔ uko ne ápyɛɛ́ ndɛre ájɔ́ɔ alu
ɛké muú déŋgá ayi átɛné gepú jií né mfaá
ɛtárávé; 25 yé manaá ákwe, mannyi akpɛ,
ne mbyo amyɛ gepú ɛyigémbɔ gekwene fɔ́,
gétúgé áténé géjí né mfaá ɛtárávé. 26 Ne
yéndémuú ayi awúu mekomejɔ́ɔ wa yina,
ne álá pyɛɛ́ fɔ ndɛre ákélege; alu ɛké,
geŋkekenegé muú ayi atɛné gepú jií né
mfaá gesɔ́ɔ. 27 Manaá ákwegé, mannyi
ákpɛgé, mbyo ammyɛgé, gepú ɛyigémbɔ
gékwé mme kpakpa!”

Jisɔs alɛrege nkane muú ayi ajɔ́ógé ésɔ́ɔ
28 Jisɔs anérégé manjɔ́ depɔ ɛtire na, ge-
jamégé bɔ́ɔ abi álú éfɛɛ́ ála mano mekpo fuú
né gefɔ́ɔ ɛyígé ji álérege, 29 néndé álérege ne
ncha ayi atane mbaá Ɛsɔwɔ épófɔ́ ɛke ánlɛré
mabé Ɛsɔwɔ.

8

Jisɔs apyɛ muú ubá atoó
(Mak 1:40-45; Luk 5:12-16)

* **7:10** Ɛlú wáwálé nnó: Bɔ́ɔ Jus aseé manyɛ mmyɔ.

1 Jisɔs ánérégé mánlɛre unó bina né mfaá
mekwé áshulé mme. Gejamégé bɔ́ɔ́ ákwɔ́lé
ji. 2 Áké ápéle muú ubá fɔ achwó tó ji mánó
mbɛ ushu, anɛ ji mmyɛ aké, “Ata mbɔgé
ɔkɛlege, pyɛ me nkpea.” * 3 Jisɔs anyaá
ɛbwɔ wuú ata ji aké, “Me nkɛlege, ubá byé
ubyé, kpea.” Téténéténé yimbɔ mende yimbɔ
akpea. 4 Jisɔs ajɔ́ɔ́ ne ji aké, “Ɛ̀kagé ópyɛ muú
fɔ́ akaá genó ɛyi gépyɛ ne wɔ. Chó léré lé
mmyɛ jyé mbaá mémpyé upɛ Ɛsɔwɔ áchéré
agé nnó ɔtoó. Ne chyɛé genó ɛyígé ɛbé Mosis
éjɔ́ɔ́, mampyɛ bɔ́ɔ́ ákaá nnó ɔtoó.”

Jisɔs apyɛ maá defwé muú kpaá bɔ́ɔ́ bee Rom atoó
(Luk 7:1-10)

5 Jisɔs afé né melɔ́ Kapanɔm, ákwɔ́négé
wyé, muú kpaá bɔ́ɔ́ bee né Rom ajyɛ báne Ji
ne alɔ mánɛ ji mmyɛ, nnó apoó ji. 6 Aké, “Átá
maá defwé wa amee, akɔre ala mmu bélé ne
ubalé.” 7 Jisɔs ajɔ́ɔ́ ne ji aké, “Nchwó pyé nyé
ji atoó.” 8 Ne muú kpaá bɔ́ɔ́ bee yimbɔ aké,
Ata nfu yé muú fɔ́ ayi ókpéne gepú ɛyá wɔ́,
yémbɔ wɔ jɔ́ɔ́ lé genó ne maá defwé wa atoge
nyɛ. 9 Ɛlé mentó nwya bɔ́ɔ́ kpakpa né mbɛ,
abi me nwúu ne ɛbwɔ́. Ajɔ́ɔ́gé ne me nnó,
“Mpyɛ genó ɛyi, mpyɛ. Ne nwya ntó bɔ́ɔ́ bee
abi áwúu ne me.” Yé ayi ndé ne njɔ́ɔge ne ji
nnó, “Chó fa ajyɛ, njɔ́ɔ́gé ne yimbɔ nnó chwó
we, achwɔ́.” Ne njɔ́ɔ́gé ntó ne maá defwé wa
nnó pyɛ ɛyi, apyɛé géji. 10 Jisɔs awúgé mbɔ,
byɔ uwɔ ji mmu. Abwɔlé mmyɛ ajɔ́ɔ́ ne bɔ́ɔ́
abi ákwɔ́lege ji aké, “Ngarege ɛnyú wáwálé
nnó, me nlú daŋgé muú ayi áfyɛé metɔ́ɔ́ ne
me na, yɛé ébélé né Isrɛli. 11 Ngarege ɛnyú
nnó gejamégé bɔ́ɔ́ átánege nyé né umɛ malɔ
mme mako ájwɔlé chónchó ne ukwene antɛ
se, Abraham, Asek ne Jakɔb manyɛ gefwa
ɛyigé Ɛsɔwɔ ágbárege. 12 Ne gejamégé bɔ́ɔ́
Isrɛli abi gefwa ɛyigé na gebɔ́ gélú ɛyigé bwɔ́
áfomege nyɛ ɛbwɔ́ dafyé ála mmu ɛpinyá
gemua álíli, ányɛé máŋéné.” 13 Jisɔs ánérégé
manjɔ́ɔ́ unó bina ajɔ́ɔ́ yɛ ne muú kpaá bɔ́ɔ́
bee yimbɔ aké, “Kéré meso né gepú jyɛé,
ɔkamé nnó Ɛsɔwɔ akaáge pyɛ maá wyé atoó,
chó yéndégenó gébɛé wyɛmbɔ.” Wyɛ ndɛre
Jisɔs ajɔ́ɔ́ mbɔ maá defwé yimbɔ atoó.

Jisɔs apyɛ gejamégé bɔ́ɔ́ mamée átoó
(Mak 1:29-34; Luk 4:38-41)

14 Ne Jisɔs alyaágé ɛfɛé, afɛ́ né gepúgé Pita,
ndɛre akpɛné mmu, agé mmá mendée Pita
né mfaá ukwɔ́ bélé, ameé njaja gefwine.
15 Jisɔs ajyɛ tá ɛbwɔ wuú. Téténéténé yimbɔ
gefwine gebyé ji mmyɛ, akwilé ka akɛle
menyɛé achyé ji. 16 Nkwale akwónégé bɔ́ɔ́
áchwó ne gejamégé bɔ́ɔ́ bwó abi aló nchyɛ
áchyégе ɛbwɔ́ ɛfwyale mbaá Jisɔs. Ne Jisɔs
ányá aló nchyɛ bimbɔ ne mekomejɔ́ɔ́ wuú,
átané bɔ́ɔ́ bimbɔ mmyɛ ne apyɛ abi ámée ako
átoó. 17 Jisɔs apyɛ unó bi nnó genó ɛyigé
Asaya muú ɛkpávé Ɛsɔwɔ ájɔ́ɔ́ nyá átome ne
ji gebɛ́ wáwálé nnó, “Aferé ɛsé né ubale,
apyɛ mamée se ábyé.”

Geŋwágé áŋkwɔlé Jisɔs
(Luk 9:57-62)

18 Jisɔs agégé nkane gejamégé bɔ́ɔ́ géchwɔ́
nɔ́ɔ́ ji mme, ajɔ́ɔ́ ne baá utɔ́ɔ́ bií aké,
“Déchyaá gentógé mewaá dejyé ɛgbé né.”
19 Gemɛge nnó ɛbwɔ́ áchyaá, menlɛré mabé
Ɛsɔwɔ fɔ, achwó mbaá Jisɔs aké, “Ménlɛré,
nkɛlege nnó me nkwólégé wɔ déjyégé yéndé
mbaá ayi ɔjyé.” 20 Jisɔs ashuú ji meko né
nekanémejɔ́ɔ́ aké, “Ushua úwya ambu ayi
úbélege wyé, denwyɔné dewyaá anywa ne
me Maá Ntɛ Mekwaá mpó yɛ ne melu ɛwé
nshwórege mekpo ngbeé mmyɛ.” 21 Ne maá
utɔ́ɔ́ Jisɔs ayi ama ajɔ́ɔ́ ne ji aké, “Ata gó njyé
nníi kpé ntɛ wa ne nchwɔ́.” 22 Jisɔs ashuú ji
meko aké, “Gó bɔ́ɔ́ abi álú ɛké áwuú bɔ́ ánií
mewu bwɔ́, wɔ kwɔle me.”

Jisɔs anyá mbyonnyi atɛné
(Mak 4:35-41; Luk 8:22-25)

23 Ndɛre Jisɔs akpɛne mmu ékpe, baá utɔ́ɔ́
bií ákwɔlé ji nnó áchyaá ájyɛ égbé géntoógé
mewaá. 24 Ndɛre ɛbwɔ́ áchyaáge, mbyon-
nyi metometo átané mbelepo alɔ mammyɛ.
Amyɛ kpaá apyɛ ŋgbannyi ado ékpe ɛla
mankemanke, yémbɔ Jisɔs ábɔ́ abɛlege ji
gejyá. 25 Ne ɛbwɔ́ ájyɛ peé ji áké, “Ata poó
ɛsé, déchwó nó nnyi.” 26 Jisɔs ajɔ́ɔ́ ne ɛbwɔ́
aké, “Défɔ́ɔ́ ndé? Metɔ́ɔ́ ɛwé ɛnyú défyɛé ne
me épó ne unɔ.” Ajɔ́ɔ́gé mbɔ akwilé ka, anyá
mbyo nnyi yimbɔ nnó áténé! Atɛné, mbaá
akwené tɔmeé. 27 Mechɔ ɛwé épyɛ baá utɔ́ɔ́
bií ála mano mekpo fuú ájɔ́ɔge ne atɛ áké,
“Ndé gefɔgé muú ná, ayi ányáge yé mbyo
nnyi ne ngba nnyi áwuú ji?”

Jisɔs abú aló nchyɛ átané ande fɔ apeá mmyɛ
(Mak 5:1-20; Luk 8:26-39)

28 Jisɔs ne baá utɔ́ɔ́ bií áchyagé gentoógé
mewaá, áfɛ́ né gebagé mewaá Gadarɛn.
Ákwónégé éwu, ande fɔ ápeá abi aló nchyɛ
áchyɛge ɛbwɔ́ ɛfwyale átane né manómé bɔ́
mbaá ayi ɛbwɔ́ ájwɔlege áchwɔ́ báne Jisɔs.
Ande bimbɔ ápyɛ ɛfɔ kpaá tɛ bɔ́ɔ́ ákámégé
sé mánkógé né meti ɛwémbɔ. 29 Ndɛre ɛbwɔ́
ágɛné Jisɔs, álɔ mánkálegé áké, “Wɔ Maá
Ɛsɔwɔ, ɔbɔ́ ndé mechɔ́ ne ɛsé? Ɔchwɔ́ chyɛ
ɛsé ɛfwyale ayi gébége ɛyige Ɛsɔwɔ áchyɛ ɛsé
gélage kwɔne wɔ́”? 30 Ɛ̀ké épyɛmbɔ, nfɔné
mekwɛnde fɔ nébɔ́ nényɛé ɛfɛé kwɔ́kwɔ́lé,
31 aló nchyɛ abi álú ande bimbɔ né mmyɛ
ánɛ Jisɔs mmyɛ áké, “Mbɔgé ɔbuúge ɛsé,
te ɛsé déjyɛ dékpé né nfɔné mekwɛnde
ɛniné mbɔ.” 32 Jisɔs ajɔ́ɔ́ yé ne abi aké,
“Tánége déjyɛ.” Aló nchyɛ bimbɔ átané ájyɛ

* **8:2** Ɛlú wáwálé nnó: Né gepɔgé bɔ́ɔ́ Jus muú áké ameé uba, ásɛle ji nnó alú debadeba né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ. Apó sé muú ayi áchóme mmyɛ ne atɛ, ne ákamegé fɔ́ nnó ji akpɛ né mmu ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ.

kpɛ́ nfɔné mekwɛnde ɛníné mbɔ né mmyɛ. Ɛfɛɛ́ mbɔ nfɔné mekwɛnde ɛniné mbɔ nésɔ́ ne gatɛlé, né shulé mékwɛ né kwe mmu gentoóge mewaá né nyú manaá négbo. 33 Ámbamé mekwɛnde ɛyimbɔ, ágégé ndɛre ɛpyɛɛ́, ábó gatɛlé áfɛ́ né melɔ ágaré genó ɛyi gépyɛɛ́ ne ande bimbɔ. 34 Awúgé mbɔ, melɔ meko ɛtané manjyɛ báne Jisɔs, égégé ji énɛ ji mmyɛ nnó ályaá mewaá bwɔ́.

9

Jisɔs apyɛ muú úchánchi atoó
(Mak 2:1-12; Luk 5:17-26)

1 Jisɔs alyágé bɔ́ó melɔ Gadarɛn, ákeré meso né mbále gentoógé mewaá, akpɛ ekpée achyaá afɛ́ né melɔ ewé ji ájwɔlege wyɛ́. 2 Ákwɔ́négé wyɛ́, bɔ́ó fɔ ákpá muú úchánchi fɔ né ulɔ́ áfɛ́ ne ji ɛta wuú nnó apyɛ́ ji átoó. Ne Jisɔs agégé nnó bɔ́ó bimbɔ áfyɛɛ́ matɔ́ó ne ji wáwálé nnó ji akaáge pyɛ muú úchanchi yimbɔ atoó, áké ne mende úchánchi yimbɔ, “Maá wa, gbaré metɔ́ó, ófógé, ájiínte gabo wyɛɛ́.” 3 Ɛwéna ɛpyɛ ánlɛré mabɛ́ Ɛsɔwɔ fɔ abi álú wyɛ́ álɔ mangígé atɛ nnó, “Mende yina abɔ́ó fɔ́ mamɛɛ́ mmyɛ ne Ɛsɔwɔ wɔ́.” 4 Jisɔs akaá genó ɛyigé ɛbwɔ́ áfɛ́rege, ne agií ɛbwɔ́ aké, “Ulannó ɛnyú déwya ufɛ́ré uboubo né mmu matɔ́ó nyú? 5 Ndé gelu pere manjɔ́ó, ‘Nnó ájiínte gabo wyɛ́’, waá manjɔ́ó nnó, ‘Kwile téné kɛ’? 6 Nkɛlege mámpyɛ ɛnyú dékaá nnó Maá Ntɛ Mekwaá awyaá uto fa mme manjinte gabo mekwaá. Ɛfɛɛ́ ajɔ́ó yɛ́ ne muú úchánchi yimbɔ aké, “Kwilé ka kpa ulɔ́ byɛɛ́ chó mmu.” 7 Muú úchánchi yimbɔ atoó, akwilé ka akpá ulɔ́ bií awulé né gepú jií. 8 Bɔ́ó ágégé genó ɛyigé pyɛ́, ɛfɔ́ ékwɔ́ ɛbwɔ́ matɔ́ó. Álɔ mamfégé Ɛsɔwɔ gétúgé gefɔge uto ɛbi ji achyɛɛ́ akwaá.

Jisɔs akuú Lɛvi ndɛre maá utɔ́ó wuú
(Mak 2:13-17; Luk 5:27-32)

9 Jisɔs alyágé mbaá yimbɔ, ákɛne ájyɛɛ́, agɛ́ mende fɔ ayi akamege Matyo ménsɛlé ŋkamakpo. Ji ajwɔlé né melú utɔ́ó wuú, Jisɔs akuú ji aké, “Kwɔ́lé me.” Ne akwilé ka alɔ mankwɔlé ji. 10 Ɛwyágé, Matyo anɛ Jisɔs né gepú jií, ndɛre Jisɔs ajwɔle ányɛɛ́ menyɛɛ́ ne baá utɔ́ó bií, gejamégé ánsɛlé ŋkamakpo ne bɔ́ó ubeé áchwɔ́ bane bɔ Jisɔs ányɛɛ́ menyɛɛ́ ne ɛbwɔ́. 11 Bɔ́ó Farasi fɔ ágégé mbɔ, ágií baá utɔ́ó Jisɔs áké, “Ulannó ne ménlɛré ɛnyú anyɛɛ́ menyɛɛ́ ne ánsɛlé ŋkamakpo ne bɔ́ó ubeé?” 12 Jisɔs awúgé genó ɛyígé ɛbwɔ́ ágií baá utɔ́ó bií, ató ɛbwɔ́ neka aké, “Bɔ́ó abi álá meé, ákélégé fɔ́ muú uka, élé abi ámeé ne ákélege.” 13 “Chóge dégí dékaá genó ɛyigé ŋwɛ Ɛsɔwɔ agaré ɛsé. Ásá wyɛ nnó, genó ɛyigé me nkélege, gelu nnó ákwaá ágɛne atɛ meshwɛ épófó upɛ manpyɛge ɛta wa. Kaáge nnó nchwɔ́ kú fɔ́ bɔ́ó abi álú cho né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ wɔ́, nchwɔ́ lé mánkú bɔ́ó abi ápyɛɛ́ ubeé.”

Nkwé manlya menyɛɛ́ kpékpé
(Mak 2:18-22; Luk 5:33-39)

14 Baá utɔ́ó Jɔn ménwyaá bɔ́ó manaá Ɛsɔwɔ áchwɔ́ gií Jisɔs áké, “Ulannó ɛsé ne bɔ́ó Farasi délyáge menyɛɛ́ kpékpé gétúgé depɔré Ɛsɔwɔ ne baá utɔ́ó byɛ́ álá pyɛ fɔ́ mbɔ”? 15 Jisɔs ashuú ɛbwɔ́ meko aké, “Nnó ájeé menɔ neba ályage menyɛɛ́ kpékpé ayi menɔ neba alu ne ɛbwɔ́? Cháchá. Yémbɔ gébé gebɛɛ́ nyɛ ɛyígé menɔ neba álá bɛɛ́ nyɛ́ sé ne ɛbwɔ́, éfɛɛ́ ne ályáge nyɛ́ menyɛɛ́ kpékpé né mboó gébé gétúgé depɔré Ɛsɔwɔ.” 16 Ne muú akaágé sɛ́ fɔ́ gebagé ndeé gekɛ akwɔmé ɛmbu né ndeé ɛyi gekwéne. Apyɛgé mbɔ, gebagé ndeé ɛyigémbɔ génywerege nyɛ gépyɛ ndeé yimbɔ ɛgyalé dɔ́ó. 17 Ɛlómé fɔ́ ntó nnó muú akpá mmɔ́ó makɛ áfáné mmu ukwéne unó mmɔ́ó ɛbi akwyɛɛ́ ne mekɔ menya. Apyɛgé mbɔ, mmɔ́ó mimbɔ mabɛne nyɛ́ mapyɛ ukwene unó mmɔ́ó ɛbimbɔ ugbɔ ne mmɔ́ó mawule mme. Muú abɔgé mmɔ́ó makɛ afyɛɛ́ lé né mmu unó mmɔ́ó ukɛ. Apyɛgé mbɔ mmɔ́ó ne unó mmɔ́ó ubɛɛ nyɛ cháŋéné.

Maá Jarɔs ne mendée ayi ataá nku Jisɔs
(Mak 5:21-43; Luk 8:40-56)

18 Ndɛre Jisɔs alú jóoge ne ɛbwɔ́, aké ápɛle, muú kpaá fɔ achwɔ́ kwé ji ukáá, alɔ manjɔ́ó ne ji aké, “Maá wa ayi mendée agbo mbɔ wyɛ nana. Nné wɔ mmyɛ, Ata chwɔ́ nɛre ji ɛbwɔ mmyɛ, apege nyɛ.” 19 Jisɔs akwilé ka ne baá utɔ́ó bií ákwɔle mende yimbɔ. 20 Ndɛre ájyɛɛ́, mendée yi agɛ́ne mɛ ɛfwyale dɔ́ó ayi manoó mabɔ matanégé ji mbɛ málé aŋmɛ́ áfyá ne ápeá, achwɔ́ ji né meso ata manó nku wuú. 21 Ɛlé ji abɔ afɛré mɛ né metɔ́ó wuú nnó, “Mbɔgé ntagé yɛ́ lé nku wuú, ntoge nyɛ.” 22 Jisɔs abwɔlé mmyɛ agɛ́ mendée yimbɔ ajɔ́ó ne ji aké, “Gbaré metɔ́ó maá wa, ɔtoó gétúgé ɔfyɛɛ́ metɔ́ó wyɛ ne me.” Téné́téné yimbɔ mendée yimbɔ atoó. 23 Jisɔs akoó yɛ́ afɛ́ né gepúgé muú kpaá yimbɔ. Akwɔ́négé né gepúge Jarɔs, agɛ́ bɔ́ó ndɛre álíle ne gejamégé abifɔ nkane ákwéle ubeé áfɔmege ambya. 24 Ajɔ́ó ne ɛbwɔ́ aké, “Chógé, mesɔ́ mendée yina agbo wɔ́, abɛlege lé géjyá.” Jisɔs ajɔ́ógé mbɔ, bɔ́ó bimbɔ álɔ manjwáné ji jwané. 25 Ne Jisɔs ábúgé bɔ́ó bimbɔ ako átánégé dafyɛ, ákpɛ mmu ágbaré ɛbwɔ mesɔ́ mendée yimbɔ, apyɛ ji apeé, akwilé ka. 26 Ne ngɔ́ mechó ɛwéná akwɔ́ akwɔné malɔ mako né gebagé mewaá ɛyígémbɔ.

Jisɔs apyɛ bɔ́ó amɛ nónómé apea ágɛne
27 Ndɛre Jisɔs alyaá gepúgé Jarɔs ajyɛɛ́, bɔ́ó amɛ nónómé fɔ apea álɔ mankwólégé ji ábɛɛ́ge aké, “Jisɔs, Mpyáne Dɛvid gɛ́ ɛsé meshwɛ.” 28 Jisɔs akwónégé né mmu gepú ɛyigé ji ajwólege ande bimbɔ ájyɛ báne ji.

Jisɔs agií ɛbwɔ́ aké, “Nnó ɛnyú défyɛ́ matɔ́ ne me nnó nkage pyɛ ɛnyú dégɛ́ne?” Ákamé áké, “Ata défyɛ.” 29 Ákámégé mbɔ, Jisɔs ata amɛ bwɔ́ aké, “Ɛbɛ́ wyɛ́ ndɛre ɛnyú défyɛ́ metɔ́ ne me.” 30 Bɔ́ɔ́ bimbɔ álɔ mángɛ́né mbaá. Ne Jisɔs aji ɛbwɔ́ ɛtu aké, “Ɛkagé dépyɛ muú ákaá mechɔ ɛwena.” 31 Yémbɔ ájyégé ákage cho metɔ́ ápyɛ ngɔ́ Jisɔs akwɔ́ akwɔné malɔ mako gétúgé utɔ́ɔ́ bí ji apyɛ ɛta bwɔ́.

Jisɔs apyɛ mbú ajɔ́ɔge mejɔ́ɔ

32 Ne wyɛ ndɛre ande bina makpó ápeá ályaá ájyɛ́, bɔ́ɔ́ fɔ áchwɔ́ ne muú fɔ mbaá Jisɔs ayi meló nchyɛ apyɛ́ ji álaá mbú. 33 Jisɔs ábúgé meló nchyɛ yimbɔ, mbú yimbɔ alɔ mejɔ́ manjɔ́gé. Ne gejamégé bɔ́ɔ́ abi álú ɛfɛ́ɛ́ ágɛ́gé mbɔ, matyɛ mawá ɛbwɔ́ meno álɔ manjɔgé áké, “Délú danŋgɛ́ gefɔgé genó ɛyina gepyɛ fana né melɔ Isrɛli.” 34 Yémbɔ bɔ́ɔ́ Farasi ájɔ́ɔ áké, “Ɛlé danchɔmeló mfwa álɔ́ nchyɛ ne achyɛɛ́ ji uto nnó ábúgé álɔ́ nchyɛ”.

Jisɔs agɛ́ne bɔ́ɔ́ meshwɛ

35 Jisɔs alyage ɛfɛ́ɛ́ akɛne ajyɛɛ́ né malɔ ayi kɔkɔ́ ne ayi kpakpa, alɛrege bɔ́ɔ́ mekomejɔ́ɔ Ɛsɔwɔ né mmu macha mmyɛmenɛne bɔ́ɔ́ Jus. Ama agarege ntó bɔ́ɔ́ abya melómélɔ́ nkane Ɛsɔwɔ ágbárege gefwa jí. Apyɛ́ɛ́ ntó bɔ́ɔ́ abi ámeé mamée ufɔ́ɔufɔ́ɔ átóoge. 36 Ndɛre Jisɔs agɛ́né gejamégé bɔ́ɔ́ abi áchwɔ́ɔ ɛta wuú, meshwɛ akwɔ ji metɔ́ɔ dɔ́ɔ gétúgé bɔ́ɔ́ bímbɔ, néndé ɛfwyale bwɔ́ ɛjaá dɔ́ɔ, álá mbyambya ɛké mágɔ́ŋme ayi álá pɔ́ ne mémbamé. 37 Ɛfɛ́ɛ́ ne ájɔ́ɔ ne baá utɔ́ɔ bíí aké, “Mbwɛ́ mamferé ajá dɔ́ɔ ne bɔ́ɔ́ utɔ́ɔ abi áférege ája wɔ́. 38 Négе mmyɛ mbaá Ɛsɔwɔ mbɔ́ɔ mekɔ́ɔ nnó atɔ́ bɔ́ɔ́ utɔ́ɔ abifɔ nnó áchwɔ́ áferé mbwɛ́ wuú.”

10

Jisɔs ajya áŋgbá bíí áfyáneapeá
(Mak 3:13-19; Luk 6:12-16)

1 Ne bíí úma Jisɔs akuú áŋgbá bíí áfyáneapeá, áchwɔge achyɛ́ɛ ɛbwɔ́ uto ɛbi ábuú aló nchyɛ né mmyɛ bɔ́ ne mampyɛ bɔ́ɔ́ abi ámée mamée ufɔ́ɔ ufɔ́ɔ átóoge. 2 Gé mabɔ áŋgbá Jisɔs áfyáneápeá na. Ayi mbɛ akamege Simun (ákúu ji ntó nnó Pita) ne meŋmó wuú Andru, Jɛmsi ne Jɔn baá Sɛbɛdee. 3 Filip ne Batolomyo, Tɔmasi ne Matyo ayi álú ménsɛlé ŋkamakpo, Jɛmsi maá Alfɔs, Tadiyɔs ne 4 Simun muú ukógé ayi ammyɛ́ɛ nnó bɔ́ɔ́ bíí ábɛ́ mmyɛmmyɛ bwɔ́ ne Judas Iscarot ayi achyɛ́ɛ Jisɔs maŋkwaá.

Jisɔs atɔ́ áŋgbá áfyáneápeá nnó ápyɛ utɔ́ɔ bíí

(Mak 6:7-13; Luk 9:1-6)

5 Jisɔs agare ɛbwɔ́ bina aké, “Mentɔme ɛnyú dafyɛ. Déjyɛ́ɛ mbɔ dékpɛgé fɔ́ maló bɔ́ɔ́ abi álá pɔ́ bɔ́ɔ́ Jus yɛ né gebagé mewaá Samariya. 6 Chóge lé né mbaá bɔ́ɔ́ Isrɛli. Ɛbwɔ́ álú ɛké mágɔ́ŋme ayi ánome. 7 Dégárégé ɛbwɔ́ nnó gébé ɛyigé Ɛsɔwɔ ágbárege gefwa ne bɔ́ɔ́ bíí géla kwɔ́kwɔ́lé. 8 Pyɛ́ɛge bɔ́ɔ́ mameé átóogé, peége bɔ́ɔ́ abi ágbooó ákérégé né geŋwá, pyɛ́ɛge ntó bɔ́ɔ́ ubá átóogé, búge álɔ́ nchyɛ abi áchyɛ́ɛgé bɔ́ɔ́ ɛfwyale né mmyɛ. Nchyɛ́ɛ ɛnyú utó mampyɛ unó bi, déchyɛ́ ŋka wɔ́, chóge dépyégé ntó mbaá bɔ́ɔ́ dégigé ŋka. 9 Ɛkagé déjyɛ́ ne yéndé gefɔ́ge ŋka né mmu uba nku nyú. 10 Muú nyú ákpagé fɔ́ gébagé nekɛ, yɛ́ ɛbɛ́lé nkú ayichá, yɛ́ɛ unó uká ne metó nekɛ, néndé ábɔ́ manchyé muú utɔ́ɔ genó ɛyigé ji abɔ́ɔ mambɛ́ ne géjí. 11 Yéndé melɔ ɛwé dékpɛné, kélege muú yi ábɔ́ɔ gejeé mansɛ ɛnyú nnó déjwɔle ne ji, jwɔlégé wyɛ ɛfɛ́ɛ kpaá tɛ délyáge melɔ ɛwémbɔ. 12 Dekpɛgé mmu gepú ɛyimbɔ, támege bɔ́ɔ́ abi álú mmu nnó, ‘Méjé Ɛsɔwɔ ébé ne ɛnyú.’ 13 Ne mbɔgé bɔ́ɔ́ abi álú mmu ásɛgé ɛnyú cháŋéné, négе mmyɛ nnó méjé Ɛsɔwɔ élá ne ɛbwɔ́, mbɔgé álá sɛ ntó ɛnyú wɔ́, négе mmyɛ nnó Ɛsɔwɔ ásɛ́ méjé wuú. 14 Mbɔgé muú álá sɛ ɛnyú yɛ́ ɛbɛ ɛlé manwú mekomejɔ́ɔ nyú wɔ́, déké detanege melɔ ɛwémbɔ yɛ́ ɛbɛ lé gepú ɛyigémbɔ kwége mpúpú ɛyi élú ɛnyú uká ne délyaá déjyɛ. 15 Ne me ngarege ɛnyú wáwálé nnó, bíí unɔ́ɔ mpa, Ɛsɔwɔ agɛ́né nyɛ́ bɔ́ɔ́ Sodom ne Gomɔra meshwɛ apwɔ bɔ́ɔ́ melɔ ɛwé éshyaá manwú mekomejɔ́ɔ ɛnyú.”

Jisɔs agare áŋgbá bíí ɛfwyale ɛwé ɛbwɔ́ agɛ́ne nyɛ

(Mak 13:9-13; Luk 21:12-17)

16 Aké, “Wuúge, mentɔme ɛnyú mbaá bɔ́ɔ́ mme nkane mágɔ́ŋme né mpú ukwaála, kaágé cháŋéné nkane dékɛne ne bége nyaáme dékélégé mpa. 17 Sége gébé, néndé bɔ́ɔ́ ápyéne nyɛ ɛnyú áfɛ́ ne ɛnyú né ɛso ákpakpa melɔ ne ádóo nyɛ́ ɛnyú baá unɔ́ɔ né macha mmyɛmenɛne bwɔ́. 18 Ne ájame nyɛ ɛnyú áfɛ́ né mbɛ ushu bɔ gómena ne afwa melɔ gétúgé délu aŋkwɔle ba, ápyɛgé mbɔ ébyɛnnó degé mbɔ lé meti mangaré ɛbwɔ́ ne bɔ́ɔ́ abi álá pɔ́ bɔ́ɔ́ Jus mekomejɔ́ɔ wa. 19 Gébégé ásɛgé ɛnyú ájyɛgé né macha ɛso, déchyɛgé menyammyɛ nyú ɛfwyale, dégígé nnó dejɔge nyɛ nnó néndé gebe ɛyígé mbɔ gékwɔnégé Ɛsɔwɔ achyɛge nyɛ́ ɛnyú genó ɛyígé débɔ́ɔ manjɔ́ɔ. 20 Njɔgé mbɔ néndé, uchu mejɔ́ɔ ɛbí ɛnyú déjɔ́ge nyɛ́ úbɛ́ɛ fɔ́ ɛbí nyú, élé Mendoó Úkpea ɛwé Ntɛ nyú Ɛsɔwɔ atóme nyɛ́ ne égárege nyɛ ɛnyú genó ɛyigé débɔ́ɔ manjɔ́ɔ. 21 Ne gebé ɛyígé mbɔntó, aŋmó áchyége nyɛ́ atɛ́ɛ aŋmó nnó áwá. Antɛ áchyɛgé nyɛ́ baá bwɔ́ nnó áwá. Baá áténege nyɛ́ ukólɔ́ ne ammá bwɔ́ ne antɛ bwɔ́ mampyɛ nnó áwá ɛbwɔ́. 22 Bɔ́ɔ ako ápaá nyɛ ɛnyú gétúgé délú bɔ́ɔ́ ba. Yémbɔ yéndémuú ayi akogé metɔ́ɔ tɛ kwyakwya áférege nyɛ ji né ɛfwyale gabo. 23 Yɛndé melɔ ɛwé bɔ́ɔ́ áchyɛgé ɛnyú ɛfwyale kwilége wyɛ́ wáwá

déjyɛ́ ɛwé chá. Kaáge wáwálé nnó, gemégé nnó dékɛ́ malɔ́ Isrɛli mako mampyɛ utɔ́ ba, me Maá Ntɛ Mekwaá nchwɔ́ nyɛ́. 24 Kaáge nnó maá ŋwɛ akaágé fɔ́ ŋwɛ ápwɔ́ menlɛré wuú, yɛ maá defwɛ́ aŋeáge fɔ́ gemɛ apwɔ́ muú ayi abɔ́ ji. 25 Maá ŋwɛ afɛrégé fɔ́ nnó ápyɛ́ɛ nyɛ galɔ́gálɔ́ ne ji apwɔ menlɛré wuú ne maá defwɛ ntó áfɛrégé fɔ́ nnó ápyɛ́ nyɛ galɔ́gálɔ́ ne ji apwɔ muú ayi abɔ́ ji. Mbɔgé bɔ́ ákage ŋea matɔ́ akuú me ayi nlu ntɛ ula gepú Ɛsɔwɔ nnó nlú danchɔmeló (Bɛlsɛbɔb) ne ɛnyú bɔ́ ula gepú ba yɛ́, ákúu nyɛ́ ɛnyú ufɔ́ mabɔ ufɔ́ ufɔ́ ámi mabɔ́ mapwɔ́ amu. *

Muú ayi débɔ́ mamfɔ lé Ɛsɔwɔ épɔ́fɔ mekwaá

(Luk 12:2-7)

26 “Défɔgé yɛ muú fɔ́, genó fɔ́ gépɔ́ ɛyigé ákwérégé géjí bɔ́ álá géné nyɛ, yɛ ɛyigé ábigé bɔ́ álá kágé nyɛ gépɔ́. 27 Unó bi ngárege mbɔ ɛnyú né metɔ́ utuú, gárege úbí gbɔŋɔnɔ ne ɛbi dewuú mbɔ ɛnyú ɛnyú garege ubi mbaá bɔ́ ako áwúu. 28 Défɔgé fɔ́ bɔ́. Ɛbwɔ́ ákage wá lé muú wáne, ákágé wá fɔ́ méndóo wuú. Fɔge lé Ɛsɔwɔ muú awyaá utó manwá muú chóncho ne méndóo áfyɛ́ mmu ntoné mewɛ. 29 Gɛge baá denwyɔné abi aname ne ŋka ɛyi élá fuú yɛ́ genó wɔ́. Yémbɔ yɛ́ ama ayi átánege né mfaá akwé ayi Ntɛ nyú Ɛsɔwɔ álá kaá wɔ́ apɔ́. 30 Mbɔntó ne élú ne ɛnyú, Ɛsɔwɔ akaá mpa déŋkaáré mejwɛ ɛti délú yéndémuú nyú mekpo. 31 Défɔgé fɔ́ genó ɛyigé bɔ́ apyɛ́ nyɛ ɛta nyú, ɛnyú deŋeá gemɛ né mbɛ ushuú Ɛsɔwɔ dépwɔ ɛkwɔ́ denwyɔné.

Muú ayi áfyɛ́ metɔ́ ne Kras ne ayi ashya ji

(Luk 12:8, 9)

32 “Ne yɛ́ndémuú ayi ágárege gbɔ́ŋɔ́nɔ́ né mbɛ ushu bɔ́ nnó alu muú wa, mentó ngarege nyɛ́ gbɔ́ŋɔ́nɔ́ mbaá Ntɛ wa muú álú né mfaánebuú nnó ji alu muú wa. 33 Yémbɔ, yɛ́ndémuú ayi áshyágé né mbɛ ushu bɔ́ nnó ji apɔ́ fɔ́ muú wa, bií mpa Ɛsɔwɔ, mentó nshyaá nyɛ́ ji né mbɛ ushu Ntɛ wa muú alu né mfaánebuú nnó ji ápɔ́ fɔ́ muú wa.

Mekomejɔ́ Jisɔs achwɔ́ ne mawámé épɔfɔ nesɔ

(Luk 12:51-53; 14:26, 27)

34 “Ɛnyú défɛrégé fɔ́ nnó menchwɔ́ fá mme mampyɛ bɔ́ ábɛ́ nesɔ ne atɛ, nchwɔ́ lé mampyɛ bɔ́ ámmyégé ne atɛ. 35 Nchwɔ́ pyɛ́ nnó maá ayi mende ámmyɛ́ ne ntɛ wuú, ayi mendée ámmyɛ ne mmá wuú. Mendée menɔ ammyɛ ne ŋmogétá wuú. 36 Ne bɔ́ mawámé muú átanégé elé né ula gepú bií. 37 Muú abɔgé gejeé ne mma wuú yɛ́lé ne ntɛ wuú gépwɔgé gejeé ɛyi abɔ́ ne me, ɛbyɛnnó akwane fɔ́ mambɛ meŋkwɔle wa wɔ́. Ne muú abɔgé gejeé ne maá wuú ayi mende yɛ́lé ayi mendée gépwɔge gejeé ɛyi abɔ́ ne me ɔkwane mambɛ meŋkwɔle wa wɔ́. 38 Ne mbɔgé muú álá kame mamkpa gekwa jií akwɔlege me wɔ́, ɛbyɛnnó akwane fɔ́ mambɛ meŋkwɔle wa wɔ́.” † 39 Muú ayi akélege mampoó geŋwá jií, ji yimbɔ ne ágbóo nyɛ, ne ayi akɛlege manií geŋwá jii getú ya ɛbyɛnnó ɔbɔ́ nyɛ geŋwá ɛyi gélágé byɛ́.

Ɛsɔwɔ achyɛge nyɛ nsa mbaá muú yi asɛle muú utɔ́ wuú ne nechɔ́chɔ́

(Mak 9:41)

40 “Yɛ́ndémuú ayi asɛle ɛnyú ne metɔ́ megómégó ɛbyɛnnó asɛ mbɔ le me, ne muú ayi ásɛle me asɛ mbɔ lé Ɛsɔwɔ muú átɔme me. 41 Yɛ́ndémuú ntó ayi asɛle muú ɛkpávé Ɛsɔwɔ ne metɔ́ megómégó ɛlé akaá nnó alu muú utɔ́ Ɛsɔwɔ, Ɛsɔwɔ achyɛge nyɛ ji nsa wyɛ ndɛre achyɛge muú ɛkpávé wuú. Muú ayi asɛle muú yi apyɛ́ genó ɛyigé Ɛsɔwɔ akɛlege, asɛle nsa wyɛ nkane ayi Ɛsɔwɔ achyɛge muú yimbɔ. 42 Ne muú ayi achyɛge ŋkɔ manaá makwɛ mbaá muú ama né geluagé abi alu aŋkwɔle ba, yɛ́ ayi alú byábyá né amɛ bɔ́, ngarege ɛnyú wáwálé abɔ́ nyɛ nsa.”

11

Bɔ́ dentɔ́ Jɔn menwyaá bɔ́ manaá Ɛsɔwɔ
(Luk 7:18-35)

1 Ne gébégé Jisɔs aneré mangaré baá utɔ́ bií makpo áfyanéápeá genó ɛyigé ɛbwɔ́ ábɔ́ mampyɛ, alyaá melú ɛwémbɔ afɛ́ né malɔ́ bɔ́ Jus ayi fɔ né gebagé mewaá Gálilí nnó álɛ́régé ne ámá ágárégé ntó ɛbwɔ́ abya melómélɔ́. 2 Né gébé ɛyigémbɔ ntó Jɔn meŋwyaá bɔ́ manaá Ɛsɔwɔ abó akpɛ denɔ. Áwúgé unó bi Jisɔs, Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji ɛlá gefwa, apyɛ́, ató baá utɔ́ bií abifɔ nnó ájyɛ ágií ákaá gefɔgé muú ayi ji álú. 3 Ájyégé ágií Jisɔs áké, “Wɔ ne ólú muú ayi abɔ́ alú manchwɔ́ wá ɛsé dégilé ayichá?” 4 Ne Jisɔs ashuú ɛbwɔ́ meko aké, “Choge dégare Jɔn unó bi ɛnyú déwuú bɔ́ ájɔge ne ɛbi ɛnyú ambɔ́ dékpané amɛ dégɛne. 5 Bɔ́ amɛ nónómé ágéne, ubwéré, ukwilé úkéne, bɔ́ abi ámeé ubá átoó, bɔ́ matu gbégbɛ́ álɔ manwúgé, abi ágbooó ápeé, ne ubyá bɔ́ úwú abya melómélɔ́. 6 Meje ébé ne muú yi álá pɔ́ ne dembyɔ́ né metɔ́ gétú yá.”

Jisɔs agare bɔ́ gefɔgé muú ayi Jɔn alu

7 Ndɛre baá utɔ́ Jɔn ályaá ájyɛ́, Jisɔs alɔ manjɔ́ depɔre Jɔn ne gejamégé bɔ́ abi álu ɛfɛ́ aké, “Tégé gébégé ɛnyú déjyɛ nya né mashwɔne, defɛ mangɛ ndé gefɔgé

* **10:25** Élú wáwálé nnó: Bɛsɛbɔb ɛlé mabɔ danchɔmeló ami fɔ pé ntó né 12:27. † **10:38** Élú wáwálé nnó: Gekwa gelú mbaá ayi bɔ́ Rom áwane nya bɔ́ abi atoó makpo ne ɛbwɔ́, mamkpa gekwa akwɔle Jisɔs, ula úlú nnó mangɛ ɛfwyale ewé ɛkáge chwɔ́ muú yɛ́ ɛbɛ ɛlé ne negbo getu jií.

muú? Déjyɛ gɛ́ le muú ayi alú ɛké mancha ami afofo akpáne áténe ɛgbɛ ɛwe ne ɛwe? 8 Mbɔgɛ mbɔ fɔ wɔ́, defɛré nnó dejyɛ́ gɛ́ ndé gefɔágé muú? Défɛ́ manjyɛ gɛ muú ayi afyɛ mandeé malámálɔ́? Chyaá-o. Dekaá fɔ́ nnó bɔ́ abi áfyɛɛ́ ufɔ́ mandeé yimbɔ ájwɔlege lé né mmu dachi afwa bɔ́ wɔ́? 9 Ne ɛnyú défɛ́ yɛ́ ɛwú mánjyɛ gɛ́ waá? Ɛlé muú ɛkpávé Ɛsɔwɔ? Ɛh, gɛ́ muú yi ɛnyú dégɛné mbɔ. Ngare ɛnyú wáwálé nnó, aŋeá gemɛ apwɔ yéndémuú ɛkpávé Ɛsɔwɔ. 10 Ɛlé Jɔn yina ne ábɔ́ ásamé gétú jií nnó Ɛsɔwɔ aké, ‘Wuúgé, ntɔme nyɛ́ muú dentɔ́ wa ayi abɔ́ nyɛ́ mbɛ ne wɔ manchwɔ kwyɛ́ meti wyɛ’.” *

11 Jisɔs afɛ́ mbɛ ajɔge aké, “Kaáge wáwálé nnó, né geluágé bɔ́ ako abi ándée ábyɛné, yɛ muú ayi aŋeá gemɛ ɛke Jɔn menwyaá bɔ́ manaá Ɛsɔwɔ apó. Yémbɔ muú ayi álá fuú yɛ genó wɔ́ né geluágé abi Ɛsɔwɔ abɛɛ́ mfwa bwɔ́ aŋeá gemɛ apwɔ́ Jɔn. 12 Gefwa ɛyigé Ɛsɔwɔ ágbárege gejyɛɛ́ mbɛ ne ɛshyɛ ɛlɔ né gébé ɛyigé Jɔn menwyaá bɔ́ manaá Ɛsɔwɔ agarege mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ, ɛkwɔne bií ɛbi fina. Ne bɔ́ abi amyɛ mankpɛ wyɛ, amyɛ ne ɛshyɛ. † 13 Gemégé nnó Jɔn áchwɔ́ álɔ́ utɔ́ bií, bɔ ŋwɛ abi Mosis asame ne abi bɔ́ ɛkpávé Ɛsɔwɔ ako ábɔ́ mé mbɛ ágare unó bi upyɛɛ́ nyɛ né gébé ɛyina. 14 Ne mbɔgé dékɛlege mankame ne genó ɛyigé me njɔ́, gɔge me ngare ɛnyú nnó Jɔn ne alu Ɛlija ayi bɔ́ ɛkpávé Ɛsɔwɔ abɔ ajɔ́ nnó achwɔ́.” 15 Muú yi áwyaá matu mawú, áwú.

16 “Mmɛge na kpɛ́ njyɛ ɛnina ne ndé? Nélú nkane baá melɔ abi ájwɔle né metɔ́ melɔ, akuú atɛ aŋmɛ bwɔ́ aké, 17 ‘Ɛsé dékwe ɛnyú ubeé neba nnó débé, déshya mambé, dékwa makwaá negbo nnó deli déshya manlí.’ ” 18 Njóge mbɔ néndé, Jɔn menwyaá bɔ́ manaá Ɛsɔwɔ achwɔ́ nyá, ji ányuú fɔ́ mmɔ́, ne gebé ɛyigé fɔ alyage menyɛɛ́ kpékpé gétúgé depɔré Ɛsɔwɔ getu ɛyigémbɔ, bɔ́ aké, “Awyaá melóɔ nchyɛ.” 19 “Me Maá Ntɛ Mekwaá nchwɔ́, nnyɛ menyɛɛ́, nnyu mmɔ́ gbɛne, ɛnyú deké pélé muú geŋɔ ne menyuú mmɔ́ yi, mejeé ánsɛlé ŋkamakpo ne mejeé bɔ́ ubeé. Yémbɔ ákaágé nnó deŋgaré Ɛsɔwɔ ɛtiré muú áwyaá delu cho né unó ulóúlɔ́ ɛbi ji ápyɛɛ́.”

Malɔ ayi álá áfyɛɛ́ matɔ́ ne Jisɔs wɔ́
(Luk 10:13-15)

20 Bɔ́ abi álú né malɔ ayi Jisɔs ápyɛ nyá ukpékpé ufélekpá wyɛ, ályaá fɔ́ mámpyégé gabo wɔ́. Ɛwena ɛpyɛ Jisɔs alɔ manshulege ɛbwɔ́ ndo. 21 Ake, “Utóŋkwa ubé nyɛ ne ɛnyú bɔ́ melɔ́ Korasin, utóŋkwa ubé ntó ne ɛnyú bɔ́ Bɛtsada néndé, ukpékpé ufélekpá ɛbi mpyɛ ɛta nyú, mbɔ mpyɛ nyá ubi mbaá bɔ́ Tiya ne Sidɔn mbɔ ályaá mé gabo bwɔ́ tɛ gachií, áfyɛ uchálé mandeé, áwaá matwɔ né mekpo mánlɛré nnó ályaá gabo ɛbwɔ́. 22 Ngárége ɛnyú wáwálé nnó, bií unɔ́ mpa Ɛsɔwɔ, Ɛsɔwɔ agɛne nyɛ bɔ́ Tiya ne abi Sidɔn meshwɛ apwɔ ɛnyú. 23 Ne ɛnyú bɔ́ Kapanɔm, défɛré nnó dékwɔme nyɛ ŋgɔ dɔ́? Gebyɔ, Ɛsɔwɔ awáne nyɛ ɛnyú gelu degbo dékwɔné melɔ áwuú bɔ́. Néndé, ukpékpé ufélekpá ɛbi mpyɛ na ɛta nyú, mbɔ́ mpyɛ ubi mbaá bɔ́ Sodom, mbɔ́ Ɛsɔwɔ áwaá nya fɔ ɛbwɔ́ wɔ́, ábɔ́ álú ábɛ té fina. 24 Ngarege ɛnyú wáwálé nno, bií unɔ́ mpa Ɛsɔwɔ, Ɛsɔwɔ agɛne nyɛ bɔ́ Sodom meshwɛ apwɔ ɛnyú.”

Jisɔs aké ‘Muú yi akɛlege ugbeé mmyɛ achwɔ́ ɛta wáa’
(Luk 10:21, 22)

25 Wyɛɛ́ né gébé ɛyigémbɔ, Jisɔs anɛmmyɛ aké, “Ntɛ wa, Ata ayi abɔ́ mfaá ne mme, mfɛɛ́ wɔ dɔ́, nkane ɔpyɛɛ́ nnó depɔ ɛtire detome ne me debɛ bibií mbaá bɔ́ deŋgá ne abi ákaá ŋwɛ dɔ́. Ɔnené deti gbógónó mbaá bɔ́ abi álá kaáge yɛ genó nnó ákaá. 26 Ɛlu wáwálé Ntɛ wa, mbɔ ne wɔmbɔ́ ókɛlé nnó ébé.” 27 Ama jɔ́ ne bɔ́ aké, “Ntɛ wa achyɛ me unó uko ne yɛ muú ayi akaáge gefɔgé muú ayi Maá alú ápɔ́, ɛkosé Ntɛ wuú ne yɛ muú ayi akaágé gefɔgé muú ɛyigé Ntɛ alu ápɔ́ ɛkose Maá ne bɔ́ abi ji ájyaá nnó ápyɛ ɛbwɔ́ ákaá Ntɛ wuú. 28 Ɛnyú ako abi depwaá gétúgé dékpané matuú ɛfwyale ayi ánɔ́ ɛnyú, chwɔge ɛta wa, nsɛle áji nchyɛ ɛnyú ugbeé mmyɛ. 29 Chyége gemɛge nyú ɛta wa degí géno ɛyige nlérege, néndé me nlu nyame ne mbwégé fɔ́ mmyɛ. Dépyégémbɔ, debɔ́ nyɛ ugbeé mmyɛ. 30 Genó ɛyigé ngarege ɛnyú nnó dépyɛ gejwerege fɔ ne ɛyigé nchyége ɛnyú nnó dékpá genɔ́ fɔ.”

12

Nkwɛ́ ayi bií uwyaá bɔ́ Jus
(Mak 2:23-28; Luk 6:1-5)

1 Ɛbélé yɛ wɔ́, né bií uwyaá fɔ Jisɔs ne baá utɔ́ bií ákoóge né mekɔ́ gefɔgé nchi fɔ ɛyi ákuú nnó wid. Mesa abɔ ammyɛ baá utɔ́ bií. Apyɛ ɛbwɔ́ álɔ mánkógé nchi ɛyimbɔ ányɛɛ́. 2 Ɛkwɔ bɔ́ Farasi fɔ ágɛgé mbɔ, ájɔ́ ne Jisɔs áké, “Gé ɛbé se ékámé fɔ́ nnó baá utɔ́ byé ákɔ́ nchi bií uwyaá wɔ́.” 3 Ne Jisɔs ashuú ɛbwɔ́ meko aké, “Ɛnyú délú daŋkú né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ dékaá genó ɛyigé mfwa Dɛvid ápyɛ́ nyá gébégé mesa ámmyɛ ji ne bɔ́ bií wɔ́? 4 Akpɛ nyá mmu ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ abɔ́ brɛd ayi achyɛge matame mbaá Ɛsɔwɔ, anyé ne bɔ́ abi álu ne ji. Ɛlú ɛbé nnó muú yicha abɔ́ fɔ́ manyé menyé yimbɔ wɔ́ ɛkosé ámpyɛ upɛ Ɛsɔwɔ ne ányɛ́.” 5 Ama gií aké, “Délú daŋkú ɛbé Mosis ɛwé ɛké, ámpyɛ upɛ né ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ ákwene ɛbé bií uwyaá,

* **11:10** Ɛlú wáwálé nnó: “Wɔ” né melɔ ŋwɛ ɛwéna, atɛne mbaá muú ayi Ɛsɔwɔ akwere ji ɛla gefwa. † **11:12** Ɛlú wáwálé nnó: Melɔ ŋwɛ ɛwéna, né bɔ ŋwɛ bifɔ ájɔ́ cha. Pɛ TEV, RSV ne abifɔ ntó.

ɛbé ɛwé éké muú apyɛgé fɔ utɔ́ bií uwyaá. Nkane ɛbwɔ́ ápyɛ utɔ́ né bií uwyaá ákwe ɛbɛ ɛwémbɔ. Yémbɔ ɛbé Mosis ɛwémbɔ ɛgbaré fɔ́ ɛbwɔ́ nnɔ́ ápyɛ utɔ́ bií uwyaá wɔ́? 6 Gɔgé ngáré yɛ ɛnyú nnɔ́ muú alu fa ayi ápwɔ yɛ bélé ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ. 7 Ŋwɛ Ɛsɔwɔ ajɔ́ aké, ‘Genó ɛyigé Ɛsɔwɔ ákélege gélú nnɔ́ dégéné atɛ meshwɛ épófɔ́ lé mámpyɛ upɛ ɛta wuú’. Mbɔgé debɔ́ dékaá mekomejɔ́ yina, mbɔ́ ɛnyú déjɔ́ fɔ́ nnɔ́ bɔ́ abi ála pyɛ gyɛ́ wɔ́ ákwé mpa. 8 Kaáge yɛ nnɔ́, me Maá Ntɛ Mekwaá ne nlu Ata ayi abɔ́ bií uwyaá.”

Jisɔs apyɛ mende yi ɛbwɔ ɛgboó ji atoó
(Mak 3:1-6; Luk 6:6-11)

9 Jisɔs ályágé éfɛ́ɛ́, ajyɛ kpɛ né ɛcha mmyɛmenɛne bwɔ́. 10 Mende fɔ ayi ɛbwɔ ɛgbooó ji abɔ́ alú wyɛ. Ɛfɛ́ɛ́ mbɔntó, bɔ́ɔ́ fɔ́ abi ákélege meti mánjɔ́ nnɔ́ Jisɔs ápyɛ genó gebo álú wyɛ. Agií Jisɔs áké, “Nnó ɛbé se ékamé nnɔ́ ápyɛ́ɛ́ muú atoó né bií uwyaá?” 11 Jisɔs ashuú ɛbwɔ́ meko aké, “Mbɔgé muú nyú awyaá ɛgɔŋme, ne ɛkwegé mmu gepyɛ́ɛ́ bií uwyaá, nnɔ́ áférégé ɛwu?” 12 Ne mekwaá áyi aŋeá gemɛ ápwɔ́ ɛgóŋme yɛ! Ndɛre ɛlúmbɔ, ɛbé ɛgbárégé fɔ́ muú nnɔ́ apoóge fɔ ntɛ meŋmɛ bií uwyaá. 13 Ɛfɛ́ɛ́ ne Jisɔs ájɔ́ ne mende ayi ɛbwɔ ɛgbooó ji áké, “Nyaá ɛbwɔ wyɛ.” Anyágé, ténéténé ɛbwɔ wuú ɛtoó ɛkere mebɛ nkane ɛwe fɔ. 14 Bɔ́ɔ́ Farasi abi álu ɛfɛ́ɛ́ ágégé mbɔ, átané ájyɛ ásɔ́ mala nnɔ́ ápyɛ Jisɔs áwá.

Ɛsɔwɔ ajya Jisɔs nnɔ́ dbé muú utɔ́ wuú

15 Ne Jisɔs akaágé nnɔ́ ájɔ́ geju manwá ji, alyaá mbaá yimbɔ afɛ́ mbaá yicha. Gejamégé bɔ́ɔ́ ákwɔlé ji, apyɛ abi ámeé ako átoó. 16 Ne aji ɛbwɔ́ ɛtu aké, “Ɛkagé ájyɛ ágáré bɔ́ɔ́ depɔ ɛti.” 17 Jisɔs ájɔ́ mbɔ nnɔ́ mechó ɛwé Ɛsɔwɔ apyɛ́ɛ́ Asaya muú ɛkpávé wuú ájɔ́ ébé wáwálé

18 nnɔ́, “Gé muú utɔ́ wa ayi njyaá na, mbɔ
gejeé ne ji,
apyéɛ metɔ́ ɛgɔ́ me dɔ́, nchyɛge nyɛ ji uto
Mendoó wa,
ne agarége nyɛ bɔ́ abi álá pó bɔ́ɔ́ Jus nnɔ́
me mpyɛ́ nyɛ ɛbwɔ́ átɛne cho né mbɛ
ushu wa.
19 Abɛ́ɛ́ fɔ́ muú mawáme,
ne ménjɔ́ mejɔ́, abɛ́ɛ́ muú ayi ala awuú fɔ
mejɔ́ wuú né melɔ tametame.
20 Ajógé fɔ́ mejɔ́ metometo ne bɔ́ɔ́ abi áwyaá
matɔ́ dada,
ne ápyɛ́ɛ́ fɔ́ matɔ́ ásɔ́ ubya bɔ́ɔ́ ne abi ágɛne
ɛfwyale.
Wyɛmbɔ ne abɛ́ɛ́ ne bɔ́ɔ́ kpaá tɛ apyɛ nyɛ
wáwálé wuú apwɔ unó uko.
21 Ne bɔ́ɔ́ malɔ mme meko ánɛrege nyɛ matɔ́
ne ji mambɔ geŋwá.”

Jisɔs apɔ́ fɔ ula uma ne Bɛlsɛbɔb mfwa alɔ́ nchyɛ
(Mak 3:20-30; Luk 11:14-23)

22 Ɛwyágé, bɔ́ɔ́ fɔ áchwɔ́ ne muú ayi meló nchyɛ ápyé ji álaá mbú ne amɛ nónómé mbaá Jisɔs. Apyɛ ji atoó alɔ mángéné mbaá, ajɔge mejɔ́. 23 Genó ɛyigé Jisɔs apyɛ, gépyɛ gejamégé bɔ́ɔ́ abi álu wyɛ matyɛ mawá ɛbwɔ́ meno álɔ mángígé atɛ áké, “Nnó mpyáne Dɛvid áwu álú mánchwɔ́ nkane mempoó se na waá?” 24 Ne ɛkwɔ́ bɔ́ɔ́ Farasi áwúgé nnó Jisɔs apyɛ muú ayi meló nchyɛ áchyége ji ɛfwyale atoó, álɔ mánjɔ́ áké, “Ɛlé Bɛlsɛbɔb mfwa álóɔ́ nchyɛ ne áchyége ji utó nnɔ́ ábúgé bɔ́ɔ́ álóɔ́ nchyɛ mmyɛ.” 25 Jisɔs ákaá genó ɛyigé ɛbwɔ́ áférége, ajɔ́ ne ɛbwɔ́ aké, “Yéndé melɔ ɛwé bɔ́ɔ́ álá pó meko ama, éténégé. Ne yéndé ulaá gepú ɛbi ummyɛ ne atɛ ulaá tyatya. 26 Ne mbɔgé ntɛ meló nchyɛ aké abuú ayifɔ, ɛbyɛnnó gefwage danchɔmeló gekaré mmyɛ ne épyɛémbɔ nnɔ́ ne geji gétɛné? 27 Mbɔgé Bɛlsɛbɔb ne achyɛge me uto mamferé bɔ́ɔ́ aló nchyɛ mmyɛ, waá achyége bɔ́ɔ́ ɛnyú utó mámferege bɔ́ɔ́ aló nchyɛ mmyɛ? Ne mbɔgé ɛnyú dekame fɔ́ nnɔ́ Bɛlsɛbɔb ne achyɛ ɛbwɔ́ utó aferege bɔ́ɔ́ aló nchyɛ ne mmyɛ wɔ́, ɛbwɔ́ ambɔ́ɔ́ ne álérege nyɛ nnɔ́ ɛnyú délu gyɛ́ɛ́ né genó ɛyigé dejógé mbɔ ne me.” * 28 Ne mbɔgé élé né Mendoó Ɛsɔwɔ ne mbuú bɔ́ɔ́ álóɔ́ nchyɛ mmyɛ, kaáge nnɔ́ gefwage Ɛsɔwɔ gélɔ mé fá ne ɛnyú. 29 Muú ákaágé kpɛ fɔ́ gepúgé meto muú ájó genó mbɔgé álá bɔmbɛ áwé ji wɔ. Ɛkosé nnó abɔgé mbɛ awɛge ji ne ákaáge kpɛ ajó yéndégenó. 30 Yéndémuú ayi álá pó ula uma ne me, alu muú mawame wa, ne yéndémuú ntó ayi alá poóge me manyweré bɔ́ɔ́, atya ɛbwɔ́ tyaá nnɔ́ abɛ tɛtɛ ne Ɛsɔwɔ. 31 Kaáge nnó Ɛsɔwɔ ajígente yéndé gabo ne mejɔ́ mebomebo ɛwé bɔ́ɔ́ ájóge ne atɛ. Yémbɔ ájígé fɔ́ nte mejɔ́ mebomebo ɛwé bɔ́ɔ́ ájóge atome ne Mendoó Ukpea. 32 Ɛsɔwɔ ájígé nyɛ nte yéndé mejɔ́ mebomebo ɛwé muú ájóge atome ne Maá Ntɛ Mekwaá yémbɔ ájígé fɔ́ nte mejɔ́ mebomebo ɛwé muú ajógé atome ne Mendoó Ukpea. Yé ɛbɛlé fa mme yina ne ayi achwɔ́.

Genɔ́ ne umpomé bií
(Luk 6:43-45)

33 Dészége nnó umpome genɔ́ uloóme, debɔ mansɛ ntó nnó genɔ́ geji ambɔ́ɔ́ geloóme. Ne dészége nnó genɔ́ gélɔme fɔ́ ɛbyɛnnó umpome bií ntó uloóme fɔ́, néndé akaáge genɔ́ né mbaá umpome bií géji géwóme. 34 Ɛnyú abi délú éke mmyɔ épyɛémbɔ nnó ne déjɔ́ galógálɔ́ ne muú ayi ɛnyú délú bɔ́ɔ́ abo? Néndé, genó ɛyi gélú muú metɔ́ géjí ne gétánege ji meno. 35 Muú melómélɔ́ ájɔgé depɔ delódélɔ́ ɛti délú ji né metɔ́, muú

* **12:27** Ɛlú wáwálé nnó: “Bɛlsɛbɔb” elé mabɔ amifɔ, ami ákuú danchɔmeló pɛ́ ntó né 10:25.

mebomebo ájɔgé depɔ debodebo ɛti délú ji metɔ́. 36 Kaáge wáwálé nnó, bií unɔ́ mpa Ɛsɔwɔ yéndémuú ágarege nyɛ ula bi ji ajɔ́ yéndé gechugé mejɔ́ gebogebo ɛyi gétané ji meno. 37 Néndé yɛ mpa akwilege wɔ, yɛ akwene wɔ, ásɔ́ ji lé né uchu mejɔ́ byɛ.

Bɔ́ dkɛlege Jisɔs apyɛ́ ufélekpá
(Mak 8:11, 12; Luk 11:29-32)

38 Jisɔs ájɔ́gé mbɔ, ánlɛre mabɛ Ɛsɔwɔ ne bɔ́ Farasi fɔ ájɔ́ ne ji áké, “Ménlɛre, pyɛ ufélekpa ɛse dégé, manlɛre nnó utó byɛ utané mbaá Ɛsɔwɔ.” 39 Jisɔs ashuú ɛbwɔ́ meko aké, “Ɛnyú njyɛ ɛniné na debɔ, delu bɔ́ abi átií meso ne Ɛsɔwɔ. Dekɛlege me nlɛ́ré ɛnyú ufélekpa, yémbɔ yé uma nlɛ́régé fɔ́, wyɛ lé ufélekpa Jona muú ɛkpávé Ɛsɔwɔ ne me nlɛ́rege nyɛ ɛnyú. 40 Wyɛ nkane Jona ábɛlé ndɔ ɛlɛ́ né mmu unɛ mekwɔle, mbɔntó ne áníge nyɛ me Maá Ntɛ Mekwaá mbɛlé ndɔ́ ɛlɛ́ utuú ne ŋwɔmese né mme. 41 Bií unɔ́ mpa Ɛsɔwɔ, bɔ́ melɔ́ Ninɛvɛ ákwilege nyɛ áshulé ɛnyú bɔ́ njyɛ ɛnina ndo nnó dépyɛ gabo, néndé, ákwɔré nya matɔ́ bwɔ́ ákame né Ɛsɔwɔ gébégé Jona ágaré ɛbwɔ́ mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ. Góge mpyɛ ɛnyú dékaá nnó, muú alu né metɔ́ metɔ́ nyú ayi ágárége mekomejɔ́ apwɔ Jona yémbɔ dékɛ́légé fɔ́ mánkwɔré. 42 Bií unɔ́ mpa Ɛsɔwɔ, mfwa mendée né melɔ Shɛba ákwilege nyɛ ashule bɔ́ njyɛ ɛnina ndo nnó ápyɛ gabo. Néndé, atané nya kpaá tɛtɛ ɛwu áchwɔ́ wú unó bi mfwa Solomun álɛré nya bɔ́ ne déŋgá. Kaáge yɛ nnó muú alu mbɔ né metɔ́ metɔ́ ɛnyú ayi álérege mekomejɔ́ ne déŋgá apwɔ́ mfwa Solomun yémbɔ défyɛɛ́ fɔ́ matu manwúge.”

Melɔ́ nchyɛ ayi akeré meso
(Luk 11:24-26)

43 Jisɔs afɛ́ mbɛ ajɔge aké, “Ábúgé melɔ́ nchyɛ atanege muú mmyɛ, alá yia yiáge né mmu mashwɔne akɛlege melu ɛwe ajwɔlege. Akɛlege álá gɛ wɔ́, 44 ajógé ne gemɛ jií aké, ‘Nkerege meso mbaá ayi mbɔ nlu.’ Akerege meso agɛgé nnó melu ɛwémbɔ élú mewa, áshwa ɛla pópó ákwyɛɛ́ ábelé, 45 akerege, afɛ asɛ álóchyɛ abifɔ akénéama abi abɔ́ apwɔ́ ji, ákpé ájwólé mmu. Ne gefɔ́ ɛyígé muú yimbɔ ábɛɛ́ gebóɔ gépwɔ ɛyígé mbɛmbɛ. Wyɛ na ne ɛpyɛ nyɛ ne ɛnyú njyɛné bɔ́ abo bina.”

Jisɔs alɛré ufɔ́ bɔ́ abi álú aŋmó bií ne mmá wuú
(Mak 3:31-35; Luk 8:19-21)

46 Ne nkane Jisɔs alú jyɛɛ́ mbɛ manjɔ́ mejɔ́ ne bɔ́ bimbɔ, mmá wuú ne aŋmó bií áchwɔ́ téne dafyɛ ákɛlege manjɔ́ mejɔ́ ne ji. 47 Muú fɔ akulé agare ji aké, “Gɛ mmá wyɛ ne aŋmó byɛɛ́ álú mbɔ dafyɛ téne ákɛlege manjɔ́ mejɔ́ ne wɔ.” † 48 Jisɔs ashuú muú yimbɔ meko aké, “Ndé bɔ álú mmá wa ne aŋmó ba?” 49 Abwɛɛ́ ɛbwɔ asá mbaá baá utɔ́ bií aké, “Gégé mmá wa ne aŋmó ba ná.” 50 Nendé, yéndémuú ayi apyɛ genó ɛyigé Ntɛ wa muú alu né mfaánebuú ákɛlege, ji yimbɔ ne alu mmá wa ne meŋmó wa.

13

Nekanémejɔ́ mentya mbwɛ
(Mak 4:1-9; Luk 8:4-8)

1 Wyɛ né bií bimbɔ, Jisɔs atané né gepú ɛyigé ji abɔ́ alú wyɛ, ashulé ajyɛ jwɔ́le né mbale géntoógé mewaá. 2 Gejamégé bɔ́ ákwɔlé ji áfɛ́ ɛwu. Ji ágégé nnó bɔ́ bimbɔ ájá dɔ́, ajyɛ kpɛ ajwɔlé mmu ékpée ɛwé élú né mbále nnyi. Bɔ́ bimbɔ ako átɛné né mbale géntoógé mewaá. 3 Alɔ manlɛré ɛbwɔ́ gejamégé unó né makámejɔ́. Ató neka ɛníné mbɛ aké, “Bií uma mempyɛ makɔ́ fɔ afɛ́ manjyɛ tya mbwɛ́ né mekɔ́ wuú. 4 Ndɛre átyaá ájyɛɛ́, ámé mbwɛ́ áyifɔ́ ákwé né maá meti ayi ákoge wyɛ, denywɔné dégégé déchwɔ chwé dényé. 5 Ámé áyifɔ́ ákwé né mfaá mme ɛtárávé mbaá ayi mme álá jaá wyɛ wɔ́. Ɛbɛlé yɛɛ́ wɔ́ áchií. Ne élé mme álá jaá wyɛ wɔ́, 6 ŋmɛɛ́ étyégé, ɛdo mbwé yimbɔ, ne ɛlé maka álá kpɛ mme cháncha wɔ́, adɛ́ agbó. 7 Ámé áyifɔ́ ákwé né mme ayi genkpé ntó géchíge wyɛ, áchígé, genkpé ɛyigémbɔ géwé gekweré mbwé yimbɔ meshií ɛjo agbó. 8 Yémbɔ ámé ayifɔ́ ákwé né mme melɔ́mélɔ́, áchií áwé, chánchá, áfyɛ ulɔ. Áyifɔ́ áfyɛ usaá ulɔ uta, áyífɔ́ áfyɛɛ́ usaá ulɔ uléé, ne áyífɔ́ áfyɛɛ́ ulɔ ɛsaá meso ɛfya ápwɔ nkane ábɔ́ ápɛné.” 9 Jisɔs ánérégé manto nekanemejɔ́ ɛníne na aké, “Muú yi áwyaá matu mawú, áwú”.

Ula bi Jisɔs atóme makámejɔ́
(Mak 4:10-12; Luk 8:9, 10)

10 Jisɔs ánérégé mántó nekanémejɔ́ ɛnina, baá utɔ́ bií ájyɛ gií ji áké, “Ata ula nnó wɔ ɔlérégé bɔ́ bina né makamejɔ́”? 11 Jisɔs ashuú ɛbwɔ́ meko aké, “Ɛlé ɛnyú ne Ɛsɔwɔ apyɛ́ nnó dékaá wáwálé depɔ ɛtiré délú nya bíbií ndɛre ji ágbárege nyɛ gefwa jií. Yémbɔ ji anene fɔ́ deti gbógónɔ́ mbaá bɔ́ abifɔ nnó ɛbwɔ́ akaá wɔ́. 12 Nénde, yéndémuú ayi awya genó, ji ne ágbégе nyɛ́ ji ɛbwɔ nnó abɛ́ ne gejamé. Ne muú ayi álá pɔ́, yɛ́ ékéké ɛwé ji awya, ásɛ́le nyɛ ɛta wuú. 13 Gégé ula bi menlérege ɛbwɔ́ né makamejɔ́ na, áwyaá amɛ mangé, yémbɔ ágéné fɔ́, áwyaá matu mánwú yémbɔ áwuú fɔ́, yɛ mankaá ákaágé fɔ́ cháchá. 14 Ne ndɛre ɛbwɔ́ ápyɛɛ́ mbɔ, genó ɛyigé Ɛsɔwɔ apyɛ Asaya muú ɛkpávé wuú ajɔ́ nyá getane wáwálé, nnó,

‘Ɛnyú dénénége nyɛ matu manwú
mekomejɔ́ wa yémbɔ dekaágé ula,

† **12:47** Ɛlú wáwálé nnó: Né bɔ ŋwɛ ukwene bifɔ malɔ yina apɔ wyɛ.

défyɛ nyɛ amɛ mangé unó ɛbí mpyɛ
yémbɔ dégéné fɔ́.
15 Néndé bɔɔ́ bina aŋea matɔɔ́,
awyaá matu mmɛɛ́.
Akwere amɛ bwɔ́ né depɔré Ɛsɔwɔ,
mbɔgé ɛpɔ́ mbɔ fɔ́ wɔ́, mbɔ ágéne mbaá ne
amɛ bwɔ́,
áwuú ne matu bwɔ́
ákaá chánchá
ákwɔré matɔɔ́ ákeré ɛta wa
nnó mpyɛ ɛbwɔ́ ápó.'
16 Ɛnyú dewya éfwɔ́, néndé, amɛ nyú ágɛne
ne matu nyú ntó áwú. 17 Kaáge wáwálé
nnó gejamégé bɔɔ́ ɛkpávé Ɛsɔwɔ ne bɔɔ́ abi
álu cho né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ, ákɛlé nya meti
mangé unó bi ɛnyú dégéne mbɔ, yémbɔ ágɛ
wɔ́, ne manwú unó bi ɛnyú déwuú mbɔ
yémbɔ áwuú wɔ́."

Jisɔs agare baá utɔɔ́ bií ula nekanémejɔɔ́ mentya mbwɛ
(Mak 4:13-20; Luk 8:11-15)

18 Jisɔs afé mbɛ mánjógé aké, "Wúge yɛ
ula nekanémejɔɔ́ mentya mbwɛ. 19 Mbwɛ
ayi akwené né maá metí ayi ákoóge wyɛ
alu éke bɔɔ́ abi áwúgé mekomejɔɔ́ Ɛsɔwɔ ayi
ágárege nkane Ɛsɔwɔ ágbárege gefwa jií álá
ákaágé ula, danchɔmeló achwɔ́ aferé ji né
mmu matɔɔ́ bwɔ́. 20 Ne mbwɛ ayi ákwené
né mfaá mme ɛtárávé, álu ɛké bɔɔ́ abi áwúgé
mekomejɔɔ́ Ɛsɔwɔ ténéténé yimbɔ, ásɛ ji ne
nechóchó. 21 Yémbɔ, mekomejɔɔ́ yimbɔ akpɛ́
fɔ́ ɛbwɔ́ mmu matɔɔ́ chánchá wɔ́, awyágé
mano. Gébégé álɔgé mangé ɛfwyale ndɛre
bɔɔ́ ápaá ɛbwɔ́ gétúgé mekomejɔɔ́ Ɛsɔwɔ, ájá
mmyɛ meso. 22 Ne mbwɛ́ ayi ákwené né
mme genkpé meshií ɛjomé, álú ɛké muú
ayi áwugé mekomejɔɔ́ Ɛsɔwɔ, uféré unó
mme ne mmwólé né unó bi uchwɔɔ́ ne
gefwa, ujo mekomejɔɔ́ yimbɔ upyɛɛ́ ji áwɔ
umpome ulóúló wɔ́. 23 Mbwɛ́ ayi ákwené
né mme melómélɔ́, alu ɛké bɔɔ́ abi áwugé
mekomejɔɔ́ Ɛsɔwɔ, ákaágé ula. Mekomejɔɔ́
yimbɔ akwɔrégé genwáge ɛbwɔ́ gebɛɛ́ ɛké
mbwɛ́ ayi áchií áwɛné chánchá afyɛɛ́ ge-
jamégé ulɔ. Ayifɔ áfyɛɛ́ usaá ulɔ uta ayifɔ
usaá ulɛɛ́, ne ayifɔ ɛsaá meso ɛfya."

Nekanémejɔɔ́ mancha ami muú mawámé apɛné mmu mekɔɔ́ mbwɛ

24 Jisɔs ama tó nekanémejɔɔ́ ɛnínefɔ́ aké,
"Gefwa ɛyigé Ɛsɔwɔ ágbárege gelu ɛké
nekanémejɔɔ́ ɛníné na. Mende fɔ apɛ mbwɛ́
melómélɔ́ né mekɔɔ́ wuú. 25 Ne bií fɔ ndɛre
mbɔɔ́ mekɔɔ́ yimbɔ, apɛne mbwɛ́ yimbɔ,
muú mawámé wuú akwilé ne utuú ayi
yéndémuú abɛlé geja, ajyɛ pɛ ntó mancha
né mpu mbwɛ́ yimbɔ, alya afé. 26 Ne gébégé
mbwɛ́ yimbɔ áchií áwɛne afyɛɛ́ amɛ, ne bɔɔ́
ágéné nnó mancha ntó ne mawɛne mbɔ né
mekɔɔ́. 27 Ɛfɛɛ́ ne bɔɔ́ utɔɔ́ mende yimbɔ
ájyɛ gií ji áké, 'Ata pɔ ɔpɛna lé mbwɛ́ áyi
álú melómélɔ́ né mekɔɔ́ wyɛ? Ne mancha
matané ɛfɔ́ wyé?' 28 Ashuú ɛbwɔ́ meko
aké, 'Ɛbɛ nyɛ lé muú mawámé wa ne ajyɛ
pɛ mancha mimbɔ.' Bɔɔ́ utɔɔ́ bimbɔ ágií ji
áké, 'Nnó ɔkɛlegé ɛse déjyɛ́ degoó mancha
mimbɔ?' 29 Mende yimbɔ ashuú ɛbwɔ́ meko
aké, 'Ngba, debɔgé mangoó mancha yimbɔ
nana, dechome nyɛ ne mbwɛ yimbɔ degoó.
30 Góge áji awɛ chonchó ne mbwɛ, gébégé
mbwɛ ákwɔnégé mamferé ngarege nyɛ
bɔɔ́ abi áferégé nnó ábó mbɛ ágoó mancha
mimbɔ áwé uboubo áfyé né mewɛ, ne áferé
mbwɛ áfyé mmu meke ákpá áchwɔ́ ábélé
mfaá gélálé.' "

Nekanémejɔɔ́ mbwé ayi ákuú ji Mɔsta
(Mak 4:30-32; Luk 13:18, 19)

31 Jisɔs ama tó neka ɛnínefɔ́ aké, "Gefwa
ɛyigé Ɛsɔwɔ ágbárege gélú ɛké nekanémejɔɔ́
ɛníné na. Mende fɔ apɛ nyiné gempome
genɔɔ́ ɛyigé ákuú nnó mɔsta né mekɔɔ́ wuú.
32 Nnyiné gempome ɛyigémbɔ génɲené gépwɔ
amé mbwé ayifɔ́. Yémbɔ gébégé néchií néwé,
népwɔ baá unɔɔ́ abifɔ abi ápɛné nébwɔlé
gekpékpégé genɔɔ́ ɛyigé denywɔné déshíge,
dététnege anyua bwɔ́ wyé."

Nekanémejɔɔ́ Yis
(Luk 13:20, 21)

33 Jisɔs ama tó nekanémejɔɔ́ ɛniné fɔ́ aké,
"Gefwa ɛyigé Ɛsɔwɔ ágbárege fa mme gelú
ɛké yis uka ɛbi upyɛ brɛd amualé ɛbi mendée
abɔ achwaré ne gejamégé flawa abɛlé kpaá
tɛ flawa meko amuále."

Ula ébí Jisɔs álɛrege né makámejɔɔ́
(Mak 4:33, 34)

34 Né gejamégé ndɔ ɛyi Jisɔs abɔ́ alɛrege
nya unó bina ne gejamégé ɛbifɔ́ mbaá bɔɔ́,
alɛrege lé né mákámejɔɔ́. Alɛrégé nyá fɔ́ bɔɔ́
bimbɔ genóge fɔ ayi álá tómé nekanémejɔɔ́
wɔ́. 35 Atome nyá makamejɔɔ́ yina nnó genó
ɛyigé muú ɛkpávé Ɛsɔwɔ fɔ abɔ́ ajɔɔ́ gébé
wáwálé. Ajɔɔ́ nya aké, "Me njógé nyɛ mejɔɔ́
ne ɛbwɔ́ né makamejɔɔ́, nlɛrege ɛbwɔ́ unó bi
Ɛsɔwɔ abelé bibí tɛ gébégé ji akwyɛ mme."

Jisɔs agaré ula nekanémejɔɔ́ mancha ami muú mawámé apɛné né mekɔɔ́

36 Jisɔs alya gejamégé bɔɔ́ bimbɔ ajyɛ kpɛ
mmu gepú ne baá utɔɔ́ bií. Ɛfɛɛ́ ne baá
utɔɔ́ bií ágií ji áké, "Ntɛ sé, gare ɛse ula
nekanémejɔɔ́ mancha mi muú mawámé
apɛné né mekɔɔ́." 37 Ashuú ɛbwɔ́ meko
aké, "Muú yi apɛne mbwɛ melómélɔ́ yimbɔ
élé Maá Ntɛ Mekwaá." 38 Mekɔɔ́ ɛwémbɔ
ɛtɛné mbaá mme meko, ne mbwɛ melómélɔ́
yimbɔ atɛné mbaá bɔɔ́ gefwage Ɛsɔwɔ.
Mancha matɛné mbaá bɔɔ́ danchɔmeló.
39 Ne muú mawámé ayi apɛne mancha
élé dánchɔmeló. Mamferé mbwɛ atɛné
mbaá gébé ɛyigé mme yina abyɛɛ́. Ne
abi áférege mbwɛ yimbɔ élé makiénné
Ɛsɔwɔ. 40 Wyɛ nkane ánywérege mancha
uboubo áfyɛ́ né mewɛ, mbɔntó ne ápyɛɛ́

nyɛ ne bɔ́ danchɔmelo gébégé mme yina abyɛ́. 41 Gébé ɛyigémbɔ, me Maá Ntɛ Mekwaá ntɔme nyɛ makiénné ya, áfɛ ájya bɔ́ abi ápyɛ atɛ ákpéne né gabo ne abi álá akpɛge mabɛ áfere né mpu bɔ́ gefwa ya. 42 Makiénné yimbɔ áferégé ɛbwɔ́, áfomé mmu gekpékpégé ntoné mewɛ. Ɛfɛ́ɛ mbɔ ne ɛbwɔ́ álilí nyɛ, ányɛ́ maŋéné. 43 Gébé ɛyigémbɔ gepɔgé bɔ́ abi álú cho né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ gégénege nyɛ ɛké mŋmɛ́ɛ né gefwage ntɛ bwɔ́ Ɛsɔwɔ. Muú ayi awyaá matu awú cháŋéné.

Nekanémejɔ́ genógé ŋka ɛyi ábii

44 Jisɔs ama tó nekanémejɔ́ ɛniné fɔ́ aké, “Gefwa ɛyigé Ɛsɔwɔ ágbárege fa mme gélú ɛke nekanémejɔ́ ɛniné na. Muú fɔ agɛ genógé ŋka ɛyigé ábií né melu mme, agɛge abí geji chánchá alya, afɛ ne gejamégé nechóchɔ́. Akpó yɛ́ndégenó ɛyigé ji awyaá ajyɛ na melu mme ɛwémbɔ.”

Nekanémejɔ́ ntaá ɛniné né jamé ŋka

45 Ama ato neka ɛníneɔ́ aké, “Gefwa ɛyigé Ɛsɔwɔ ágbárege fa mme gélú ntó ɛké nekanémejɔ́ ɛninéna. Menkɛne gese fɔ akɛne akɛlege mataá ayi ajamé ŋka dɔ́ mana. 46 Agégé né máa ɛníné né jamé ŋka, ajyɛ kpo unó bi ji awya uko anna néni”

Nekanémejɔ́ dansa

47 Jisɔs ama ató neka ɛniné na aké, “Gefwa ɛyigé Ɛsɔwɔ ágbárege fa mme gélú ɛké nekanémejɔ́ ɛninéna. Ánwané meshuú fɔ́, ásɔ dansa né nnyi. 48 Ndɛre ásɔ́ meshuú ɛsɛ wyɛ ufɔ́ufɔ́, ágégé nnó meshuú ɛsɛ wyɛ dɔ́, aja ákwɔ́ né mapea mewaá. Ájya ɛyi melómélɔ́ áfyɛ́ mmu uba ne ɛyi mebomebo atuú ágbɛ. 49 Wyɛmbɔ ntó ne ɛbɛ́ɛ nyɛ bií mpa Ɛsɔwɔ gébégé mme abyɛ́ɛ. Makiénné Ɛsɔwɔ áchwɔ́ fére nyɛ bɔ́ abi ápyɛ́ɛ gabo né mpu abi ápyɛ́ɛ genó ɛyigé Ɛsɔwɔ akélege. 50 Áferégé ɛbwɔ́, áfómege mmu gekpékpégé ntoné mewɛ. Álaá wyɛ álilí, ányɛ́ maŋéné.”

Jisɔs ajɔge depɔ ɛtiré dekɛ ne ɛtiré gekwéne

51 Jisɔs agií baá utɔ́ bií aké, “Pɔ ɛnyú dékaá depɔ ɛtiré na cháŋéné?” Ákamé áké, “Ɛh dekaá.” 52 Ajɔ́ yɛ ne ɛbwɔ́ aké, “Yɛ́ndé menlɛré mabɛ Ɛsɔwɔ ayi ágií ndɛre Ɛsɔwɔ ágbárege gefwa jií fa mme, alu ɛké mbɔ́ɔ gepú ayi akaáge unó Ɛsɔwɔ bi ukɛ ne ɛbi gekwéne ɛbi úlú né mmu maá gepú ayi ji ábélege unó bií wyɛ.”

Bɔ́ Nasarɛt ábya Jisɔs
(Mak 6:1-6; Luk 4:16-30)

53 Jisɔs anérégé manlɛré makamejɔ́ yi, alyaá melu ɛwémbɔ, 54 akeré meso né melɔ wuú. Ndɛre alɔ́ manlérégé bɔ́ mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ né mmu ɛcha mmyɛmenɛne bwɔ́, ála mano mekpo fuú ágíge atɛ áké, “Ndé muú áchyɛ́ɛ ji gefɔ́gé deŋgá ɛti? Ne utó mampyɛ ukpékpé ufélekpa bina? 55 Pɔ maá meŋwɔné upú na? Pɔ Mɛri ne alu mma wuú? Pɔ nnó aŋmɔ bií abi ande ɛlé Jɛmsi, Josɛf, Simun, ne Judas? 56 Ne pɔ aŋmɔ bií abi andée álu na fa ne ɛsé? Ne ji atané yɛ ɛfɔ́ ne gejamégé déŋga ɛtirena?” 57 Né getú ɛyigémbɔ, ábya ji, yémbɔ Jisɔs ajɔ́ ne ɛbwɔ́ aké, “Ánoge muú ɛkpávé Ɛsɔwɔ yéndé mbaá. Wyɛlé bɔ́ melɔ wuú ne abi ula gepú bií ne ála nógé ji.” 58 Ne tɛ́ɛ mbaá ála áfyɛ́ɛ fɔ́ metɔ́ ne ji wɔ́, ji ntó ápyɛ fɔ gejamégé ufélekpá né melɔ wuú wɔ́.

14

Negbo né Jɔn Menwyaá bɔ́ manaá Ɛsɔwɔ
(Mak 6:14-29; Luk 9:7-9)

1 Né gébé ɛyigémbɔ Hɛrɔd muú alu muú kpaá né gebagé mewaá Galilií, ji awúgé ŋgɔ ukpékpé unó bi Jisɔs ápyɛ́ɛ, 2 ajɔ́ ne bɔ́ abi apyɛ́ɛ utɔ́ ne ji aké, “Ɛlé Jɔn menwyaá bɔ́ manaá Ɛsɔwɔ. Ɛsɔwɔ apyɛ ji akwilé né negbo. Gɛ ula bi ji awya utó mampyɛ ufélekpa” 3 Hɛrɔd afɛré mbɔ néndé ji ne ápyɛ́ɛ nnó ágbáré Jɔn áwɛ́ áfyɛ́ né mmu gepúgé denɔ, gétúgé agaré gabo ayi Hɛrɔd apyɛ́ nnó aferé Hɛrɔdyas mendée meŋmo wuú Filip abá. * 4 Né gébége Hɛrɔd asɛlé Hɛrɔdyas né neba, Jɔn agarege ji aké, “Ɛbé Ɛsɔwɔ ɛkame fɔ́ nnó wɔ ɔsɛ mendée meŋmo wyɛ ɔbá wɔ́.” 5 Hɛrɔd akɛlé meti manwá Jɔn, yémbɔ afɔ bɔ́ Jus, néndé ɛbwɔ́ ákame nya nnó Jɔn alu muú ɛkpávɛ́ Ɛsɔwɔ. 6 Ne né bií ɛbi Hɛrɔd anɛné ɛpaá mantɛ bií ɛbi ábyɛné ji, maá Hɛrɔdyas mesɔ mendée, abé mabeé malómáló né mbɛ ushu bɔ́ abi áchwɔ́ nyɛ́ ɛpaá ɛwémbɔ kpaá tɛ metɔ́ megɔmegɔ ɛpyɛ Hɛrɔd, 7 ajɔ́ ne maá yimbɔ aké, “Nkelé nnó, Nchyɛge wɔ yénde genó ɛyigé ɔkɛlege nnó menchyɛ wɔ.” 8 Maá yimbɔ asɛ majyɛ mma wuú ajyɛ jɔ́ ne mfwa Hɛrɔd aké, “Fyɛ mekpo Jɔn menwyaá bɔ́ manaá Ɛsɔwɔ fa né gebagé nkpagene nana.” 9 Mechó ɛwéna ɛpyɛ Hɛrɔd álá jɔɔ, yémbɔ ɛlé ji akele mɛ́ né mbɛ ushu aŋkɛ́ɛ bií abi áchwɔ́ ɛpaá, ákágé sé nkane amáge kwɔ́re mejɔ́ wuú. Aké bɔ́ bee ápyɛ genó ɛyigé maá yimbɔ ajɔ́ɔ. 10 Ájyɛ ásɔ́ mekpo Jɔn né mmu gepúgé denɔ áchwɔ́ ne ɛwú. 11 Ánérégé afyɛ́ ɛwú né gebagé nkpagene áchwɔ́ chyɛ́ maá yimbɔ mendée, asɛ ajyɛ chyɛ́ mbaá mma wuú. 12 Ne baá utɔ́ Jɔn áchwɔ́ kpá geŋkwɔ jií ájyɛ nií. Ájyɛ ágare Jisɔs nkane ɛpyɛ ne Jɔn.

Jisɔs achyɛ́ dɛlé bɔ́ ɗta menyɛ́ɛ
(Mak 6:30-44; Luk 9:10-17; Jɔn 6:1-14)

13 Jisɔs awúgé abya negboné Jɔn, alyaá melu ɛwémbɔ ájyɛ kpɛ mmu ɛkpée ne baá utɔ́ bií, áfɛ né mbaá ayi álú bɔmbɔ, nnó ɛbwɔ́ ábɛ́ ɛwú ɛbwɔ́ ɛbwɔ́. Yɛ́mbɔ bɔ́ áwúgé nnó akpɛ ɛkpée ale jyɛ, átané né umɛ malɔ ákɛ ne uka ákwɔlege ji. 14 Jisɔs átanégé

* **14:3** Ɛlú wáwálé nnó: Filip alú meso Hɛrɔd. Ji abá Hɛrɔdyas. Ɛbelege Hɛrɔd afere Hɛrɔdyas mendée Filip, abá.

mmu ɛkpée, maŋkwó mapea mewaá, agɛ́ gejamégé bɔ́, ne meshwɛ akwó ji metɔ́ gétúgé ɛbwɔ́, apyɛ ɛbwɔ́ atoó mbaá mameé ayi ɛbwɔ́ ábɔ́ ámée.

15 Ndɛre nkwale akwónege baá utɔ́ bií ájyɛ́ báne ji áké, “Ata bií úfɛ́ ne mbaá yina alu ɛke mashwɔne, lyaá bɔ́ bina ájyɛ áná menyɛ́ né baá malɔ ayi álu fa kwókwólé ányɛ́.” 16 Jisɔs ashuú ɛbwó meko aké, “Ngɛ́ fɔ́ ula bi ɛbwɔ́ ájyɛ kéle menyɛ́ wɔ́. Ɛnyú ambɔ́ chyége ɛbwɔ́ genó ányɛ́.” 17 Baá utɔ́ bií áké, “Déwyaá lé ntó brɛd étáa ne meshuú épea fa, yɛ genó ɛyigécha gepɔ́.” 18 Jisɔs aké ne ɛbwɔ́, “Chwɔge me ne éji.” 19 Agaré gejamégé bɔ́ bimbɔ aké ájwólé né dambyanja, asé ntóo brɛd ɛyimbɔ étáa ne meshuú épeá, apɛ amɛ mfaánebuú achyɛ́ matame mbaá Ɛsɔwɔ agyá éjí ubauba achyɛ́ baá utɔ́ bií, nnó ákaré mbaá gejamégé bɔ́ bimbɔ. 20 Yéndémuú ányɛ́ ágbeé. Ne baá utɔ́ bií ákɛ ányweré ayi álaá, ágbeé usá úfyáneupeá. 21 Mpa bɔ́ abi ányɛ́ menyɛ́ yimbɔ mbɔgé álá gbɛ́ɛ́ fɔ́ ándée ne baá wɔ́, ande ɛbwɔ́ ɛbwɔ́ álú dɛlé bɔ́ átáa.

Jisɔs akɛ mfaá mekɔ manaá
(Mak 6:45-52; Jɔn 6:15-21)

22 Ɛpyégé mbɔ, Jisɔs aké baá utɔ́ bií ákpɛ ɛkpée ábɔ́ mbɛ áchyaágé gentoógé mewaá. Ji ala meso agare bɔ́ nnó ɛbwɔ́ ákéré né upú bwɔ́. 23 Anérégé mangaré ɛbwɔ́ nnó ákéré, akwɔ́ afɛ́ mfaá mékwɛ́ jimbií manɛmmyɛ. Alu éwu jimbií kpaá tɛ nkwale akwɔné. 24 Né gébé ɛyigémbɔ ɛkpée ewé ɛkpané baá utɔ́ bií éfɛ́ mé tɛtɛ metɔ́ nnyi. Mbyo ammyɛ ne ɛwu, apyɛ́ ŋgbannyi adoó ɛwu ɛgbɛ́ ewé ne ɛwé. 25 Ɛlɔ né gejéjégébí kpaá tɛ dondo, Jisɔs ákéné mfaá mekɔ manaá manjyɛ báne ɛbwɔ́. 26 Baá utɔ́ bií áké ágéne nkane ji akéne achwɔ́ mfaá mekɔ manaá, ɛfɔ ɛkwɔ́ ɛbwɔ́ matɔ́ ákálege áwére áké “Meló ɔ ɔ́, meló ɔ ɔ́”. 27 Tɛnéténé yimbɔ Jisɔs ajɔ́ ne ɛbwɔ́ aké, “Ɛlé me, gbarege matɔ́ nyú, défɔge.” 28 Pita ashuú ji meko aké, “Ata mbɔgé nnó ɛle wɔ wáwálé pyɛ me ntó nshulé nkɛ mfaá mekɔ manaá nchwɔ́ mbané wɔ.” 29 Jisɔs aké ne ji, “Shulé chwɔ́, ajóge mbɔ.” Pita atané mmu ɛkpée ashule nnyi alɔ mánkɛné mfaá mekɔ manaá manjyɛ báne ji. 30 Ne nkane ágɛné mbyo nnyi ammyɛ ne ɛshyɛ, ɛfɔ ɛkwɔ́ ji metɔ́ ne alɔ manke mmu nnyi. Akalé áké, “Ata, poó me.” 31 Jisɔs asá ɛbwɔ tɛnéténé yimbɔ agbaré ji, ajɔ́ aké, “Ɛ é metɔ́ ewé ɔfyɛ́ ne me ɛlú dada, waá aké wɔ ɔbɛ ne dembyɔ né metɔ́.” 32 Ɛbwɔ́ ákpégé né mmu ɛkpée, mbyo yimbɔ apwá. 33 Ɛfɛ́ɛ ne bɔ́ abi álú mmu ɛkpée ánogé Jisɔs, ájɔ́gé áké, “Wáwálé wɔ ɔlu Maá Ɛsɔwɔ.”

Jisɔs apyɛ bɔ́ mameé átoó né Gɛnésárɛt
(Mak 6:53-56)

34 Bɔ Jisɔs ánérégé manchyaá gentoógé mewaá ɛyigémbɔ, ákwɔné né melɔ Gɛnɛsarɛt. 35 Ne bɔ́ abi álu ɛfɛ́ ákaá nnó gɛ́ Jisɔs na, álɔ meko né malɔ ayi álú né gebagé mewaá ɛyigémbɔ geko. Bɔ́ bimbɔ ákpá yɛ́ bɔ́ abi ámeé ako áchwɔ́ ne ɛbwɔ́ mbaá Jisɔs. 36 Anɛ Jisɔs mmyɛ nnó agɔ́ ɛbwɔ́ áta lé mano nkú jií. Ne yɛ́ndémuú nemeé ayi ataá mano nkú Jisɔs atoó.

15

Jisɔs agarege unó bi ukwene antɛ bɔ́ Jus álɛré
(Mak 7:1-13)

1 Bɔ́ Farasi ne anlɛré mabɛ́ Ɛsɔwɔ fɔ átané Jɛrosalɛ áfɛ́ mbaá Jisɔs ágií ji áké, 2 “Ulannó ne baá utɔ́ byɛ ályaá mankwólégé unó bi ukwene antɛ sé álɛré? Pɛ ɛbwɔ́ áshwónégé fɔ́ amu gefɔ́ ɛyigé ukwene antɛ sé ájɔ́ nnó ɛsé dépyégé ne dényégé menyɛ́.” 3 Jisɔs awúgé mbɔ ashuú ɛbwɔ́ meko aké, “Ɛnyú ntó delyaá mabɛ ayi Ɛsɔwɔ aké débélégé, dela kwólé lé unó bi ukwene antɛ nyú álɛrége? 4 Desɛ ndɛre Ɛsɔwɔ ajɔ́ nnó, ‘Nógé mma wyɛ ne ntɛ wyɛ.’ Ne ájɔ́ ntó nnó, ‘Mbɔgé muú ajógé mejɔ́ mebo ne mma wuú yɛ́ ɛlé ne ntɛ wuú ábɔ́ manwá ji.’ 5 Yémbɔ né ɛgbɛ́ ewé nyú, dela gáre lé nnó, mbɔgé muú abɛgé ne genó ɛyigé ji akage poó mma wuú yɛ́ɛ ɛbélé ntɛ wuú ne geji, ‘Ágáré lé nnó anyɛ́ mé meno manchyɛ geji mbaá Ɛsɔwɔ.’ 6 Apyɛgembɔ abɔ́ sé manlɛré ɛnógé, apoó mmá wuú ne ntɛ wuú manchyɛ́ɛ ɛbwɔ́ geji wɔ́. Wyɛmbɔ ne ɛnyú desɛle mabɛ Ɛsɔwɔ ne gembya gétúgé gepɔ ɛyigé ukwene antɛ nyú álɛré. 7 Ɛnyú bɔ́ dembwólé, Asaya muú ɛkpávé Ɛsɔwɔ abó alu cho gébégé agaré nyá mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ atomé ne ɛnyú nnó,

8 “Bɔ́ bina ánógé me ne ubómeno,
yémbɔ ánógé fɔ́ me né mmu matɔ́ bwɔ́
cháchá.
9 Ɛnógé ewé ɛbwɔ́ ánoge me ɛlú detú,
nénde ásɛle unó ukwene antɛ bwɔ́ álɛrege
ɛké mabɛ ya.”

Unó bi upyɛ mekwaá álá bɛ́ɛ fɔ́ cho né mbɛ ushuú Ɛsɔwɔ
(Mak 7:14-23)

10 Jisɔs akuú njuné bɔ́ ɛniné mbɔ nechwɔ́ ɛta wuú, aké,
“Wúge genó ɛyigé menkɛlege mangaré ɛnyú
ne kaáge nnó.
11 Unó bi upyɛ muú álá bɛ́ɛ cho né mbɛ
ushuú Ɛsɔwɔ, upó fɔ́ ɛbi ukpéne ji né
meno, ɛlé ɛyi getanege ji né meno.”

12 Jisɔs ajógé mbɔ baá utɔ́ bií ake mmyɛ afií ji agií áké, “Ɔkaá nnó genó ɛyigé wɔ ɔjɔ́ mbɔ gepyɛ bɔ́ Farasi ásɔ matɔ́ wɔ́?” 13 Jisɔs ashuú ɛbwɔ́ meko aké, “Ntɛ wa muú alu né mfaánebuú agoóge nyɛ yéndé genɔ́ ɛyigé ji alá pɛ́ɛ wɔ́. 14 Dechyɛgé gemɛge nyú ɛfwyale gétúgé bɔ́ Farasi bimbɔ. Ɛbwɔ́ álú bɔ́ amɛ nónómé abi ájame abifɔ meti. Ne mbɔgé muú ayi amɛ anómé ji, ajame ntɛ

muú amɛ nónómé meti, ɛbwɔ́ ako ákwéne mmu gepyɛɛ́.” 15 Jisɔs ajógé mbɔ, Pita agíí ji aké, “Gáré ɛsé ula nekanémejɔ́ ɛniné wɔ ɔtome na nnó, ɛpófɔ́ unó bi ukpɛne muú né meno ne upyɛ́ ji ála bɛ́ fɔ́ cho né mbɛ ushuú Ɛsɔwɔ.” 16 Jisɔs aké ne ɛbwɔ́ nnó, Ɛnyú ntó delú defɔ́ pɔ́ ɛké atɛ? 17 Ɛnyú dekaá fɔ́ nnó, yéndégenó ɛyi gekpéne né meno gékoóge le né unɛ ne getané wɔ́? Geji gepyɛɛ́ fɔ́ nnó muú ábé debadeba né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ. 18 Yémbɔ unó bi útánege muú né meno utanege ji né mmu metɔ́, ubi ne upyɛ ji abɛɛ́ debadeba né mbɛ ushuú Ɛsɔwɔ. 19 Ɛlé né metɔ́ ne ufére uboubo utanege, ubi ne upyɛ bɔ́ áwáne atɛ, ákwene malɔ, ánáne manáné tametame, ájo ɛjo, átɛnege ntésé gebyɔ, ne manchɔge mabɔ atɛ. 20 Gé unó bi upyéɛ muú ála bɛ́ fɔ cho né mbɛ ushuú Ɛsɔwɔ na. Mbɔgé muú anyɛgé menyɛɛ́ amu deba ɛpyɛ́ fɔ́ nnó ji ábɛgé cho né mbɛ ushuú Ɛsɔwɔ.

Mendée ayi áfyɛɛ́ metɔ́ ne Jisɔs
(Mak 7:24-30)

21 Bɔ Jisɔs ályaá ɛfɛɛ́, áfɛ́ né gebagé mewaá Tiya ne Sidɔn. 22 Ne mendée fɔ né geluage bɔ́ Kanaan ajwɔlege né gebagé mewaá ɛyimbɔ, achwɔ́ báne Jisɔs anɛne ji mmyɛ aké, “Mpyáne Dɛvid, Ata gɛ me meshwɛ. Melo nchyɛ akpɛ maá wa mmyɛ, achyɛge ji ɛfwyale dɔ́ɔ́.” 23 Jisɔs ashuú yɛ́ɛ́ ji meko wɔ́, ɛfɛɛ́ ne baá utɔ́ɔ́ bií ajɔ́ɔ́ ne ji áké, “Bú mendée yina ajyɛ néndé achyɛge ɛsé ɛfwyale ne mejɔ́ɔ́.” 24 Ne Jisɔs aké, “Ɛsɔwɔ atɔ me nnó nchwɔ́ le mbaá bɔ́ɔ́ Isrɛli abi álu ɛké magɔmŋme ayi ánomé.” 25 Yémbɔ mendée yimbɔ achwɔ́ tó manó né mbɛ ushuú wuú anɛne ji mmyɛ aké, “Ata poó me.” 26 Jisɔs ashuú ji meko aké, “Ɛlómé fɔ́ nnó muú asɛ menyɛɛ́ ayi baá melɔ ányé achyɛɛ́ bɔ mammyɛ.” 27 Mendée yimbɔ ntó ashuú ji meko aké, “Ata ɛlú wáwálé, yémbɔ bɔ mammyɛ ányɛɛ́ uchɔchɔgéré menyɛɛ́ ɛbi utanegé mfaá ɛkpókpógélé antɛ bwɔ́ ukwene mme.” 28 Jisɔs awúge mbɔ, ashuú ji meko aké, “Ɛ, é, mma metɔ́ ɛwé ɔfyɛɛ́ ne me ɛja gé. Ɛsɔwɔ apyɛ nyɛ genó ɛyigé wɔ ɔkélege.” Wyɛ né gébé ɛyigémbɔ, Ɛsɔwɔ apyɛ maá mendée yimbɔ atoó.

Jisɔs apyɛ gejamégé bɔ́ɔ́ mameé átoó

29 Bɔ Jisɔs ályaágé yɛ́ɛ́ ɛfɛɛ́, ákoó né mapea géntoógé mewaá Galilií. Akwɔ́ mfaá mékwé ajwɔlé ka. 30 Gejamégé bɔ́ɔ́ áchwɔ́ ɛta wuú ne ubwiré bɔ́, bɔ́ɔ́ amɛ nónómé, bɔ́ɔ́ uchánchi, abi álá jɔgé mejɔ́ɔ́ álá wuú, ne gejamégé bɔ́ɔ́ mameé abifɔ. Abelé ɛbwɔ́ mbɛ ushuú Jisɔs ne apyɛ ɛbwɔ́ ako átoó. 31 Bɔ́ɔ́ bimbɔ álá mano mekpo fuú ndɛre ágɛné bɔ́ɔ́ abi ábɔ́ álá jógé mejɔ́ɔ́, ájɔ́ɔge abi ábɔ́ɔ́ álá wuú, áwuú, bɔ́ɔ́ uchánchi átoó, ubwiré úkéne ne abi amɛ nónómé ágɛne. Bɔ́ɔ́ bimbɔ áfɛɛ́ Ɛsɔwɔ ayi bɔ́ɔ́ Isrɛli ánóge.

Jisɔs achyɛɛ́ dɛlé bɔ ani menyɛɛ́
(Mak 8:1-10)

32 Jisɔs akuú baá utɔ́ɔ́ bií ajɔ́ɔ́ ne ɛbwɔ́ aké, “Meshwɛ apyɛɛ́ me ne bɔ́ɔ́ bina gɛ́ néndé álɛ mbɔ fa ndɔ ɛlɛɛ́ ne me ne nana ápó yɛɛ́ ne genó ɛyigé ányɛɛ́. Nkélégé fɔ́ manlyaá ɛbwɔ́ ájyɛɛ́ unɛ mesa ɛkage muú bwɔ́ fɔ átɔ́ɔ́ né meti.” 33 Baá utɔ́ɔ́ bií ágíí ji áké, “Fa né mashwɔne ɛse degɛne mbɔ menyɛɛ́ fɔ́ ayi ákwanege njuné bɔ́ɔ́ bina manyɛ́ né mbaá yina ayi melɔ ɛlá épó?” 34 Ne Jisɔs agíí ɛbwɔ́ aké, “Ɛnyú dewyaá ntoó brɛd ɛnií ɛfɛɛ́?” Ashuú ji meko áké, “Dewyaá ntoó brɛd ékénéama ne ukékɛ́ baá meshuú.” 35 Ɛfɛɛ́ mbɔ ne Jisɔs agaré bɔ́ɔ́ bimbɔ aké, “Jwólege mme.” 36 Aségé yɛ ntoó brɛd ɛyimbɔ ékénéama ne ukékɛ́ baá meshuú bimbɔ, achyɛɛ́ matame ɛta Ɛsɔwɔ gétúgé menyɛɛ́ yimbɔ. Agya ji ubauba achyɛɛ́ baá utɔ́ɔ́ bií nnó ákáré mbaá bɔ́ɔ́ bimbɔ. 37 Ɛbwɔ́ ako ányɛɛ́ ágbeé ne gébégé baá utɔ́ɔ́ bií ánywéré uba bi ulaá ugbeé usá ukeneama. 38 Mpa ande abi anyɛ́ɛ menyɛ́ yimbɔ álu bɔ dɛlé anií. Apaá fɔ́ andée ne baá melɔ wɔ́. 39 Ɛpyégémbɔ, Jisɔs ate bɔ́ɔ́ bimbɔ áwilé. Jimbɔ ajyɛ kpɛ mmu ékpée afɛ́ né gebagé mewaá Magadon.

16

Ɛkwɔ bɔ́ɔ́ Farasi ne Sadusi ágii Jisɔs nnó alére ɛbwɔ́ ufélekpa
(Mak 8:11-13; Luk 12:54-56)

1 Gébé ɛyigémbɔ, bɔ́ɔ́ ɛkwɔ́ Farasi ne bɔ́ɔ́ Sadusi áchwɔ́ mua Jisɔs áké, “Pyɛ ufélekpa ɛse dégé, manlɛre nnó Ɛsɔwɔ ne atóme wɔ.” 2 Yémbɔ Jisɔs ashuú ɛbwɔ́ meko aké, “Nkwale akwɔnégé nebuú né gɛlege deké bií ulome nyɛ geyá. 3 Ne dondo akwɔnégé nebuú nshulégé goge, dansama aké apyɛɛ́ deké, ‘Manaá achwɔ kwé’. Ɛnyú degɛgé nkane nebuú nélú dekaáge gefɔgé genó ɛyigé gechwɔ́ɔ pyɛ, yémbɔ ɛnyú dékaágé ula unó bi upyɛ mbɔ né gébé ɛyigé na. 4 Ɛnyú njyɛ ɛniné na debɔ, delu bɔ́ɔ́ abi átií meso ne Ɛsɔwɔ. Dekɛlege me nlére ɛnyú ufélekpa, yémbɔ yé uma nlérégé fɔ́, wyɛ lé ufélekpa Jona muú ɛkpávé Ɛsɔwɔ ne me nlérege nyɛ ɛnyú.” Ajɔ́ɔgé mbɔ atané afɛ́ ji.

Jisɔs akwelé baá utɔ́ɔ́ bii mbeé nnó ásɛ gébé ne yis bɔ́ɔ́ Farasi ne bɔ́ɔ́ Sadusi
(Mak 8:14-21)

5 Ne baá utɔ́ɔ́ Jisɔs achyaá géntoógé mewaá afɛ́ ɛgbé ɛwé né, ndɛre ájyɛ ájinte mamkpa brɛd. 6 Ndɛre ɛbwɔ́ ájyɛɛ́, Jisɔs ajɔ́ɔ́ ne ɛbwɔ́ aké, “Sɛge gébé ne yis ɛkwɔ bɔ́ɔ́ Farasi ne ɛkwɔ bɔ́ɔ́ Sadusi.” 7 Ɛbwɔ́ álɔ manjɔgé ɛbwɔ́ ɛbwɔ́ áké, “Ndɔfɔ ajógé mbɔ lé délá kpaá brɛd wɔ́.” 8 Jisɔs akaá genó ɛyigé ɛbwɔ́ ajɔgé ne agíí aké, “Ɛ é metɔ́ ɛwé ɛnyú defyɛɛ́ ne me ɛlu dada. Ulannó ɛnyú dejɔ́ɔge mechó brɛd ayi ɛnyu dela pó ne ji?

9 Nnó ɛnyú delu dekaá? Ɛlúmbɔ ɛké dejinte
nnó me nkaáge chyɛ́ ɛnyú menyɛ́. Tege
nkane nsɛlé ntoó brɛd éta nchyɛ́ dɛlé bɔ ɛta
ányɛ́ ne usá ɛbi ulaá. 10 Ma tege ntó, ntoó
brɛd ékénéama ɛyi nsɛlé nya nchyɛ́ dɛlé bɔ
ɛnií ányɛ́ ne usá ɛbi ulaá. 11 Ɛnyú dekaá
nnó me mbɔ́ njɔ́gé fɔ́ lé gétúgé brɛd wɔ́?
Gɔge me mmá nyware njɔ́ nnó ségé gébé
ne yis ɛkwɔ bɔ́ Farasi ne ɛkwɔ bɔ́ Sadusi."
12 Ɛfɛ́ mbɔ ne baá utɔ́ bií ákaá yɛ́ nnó ji
abɔ ajɔ́gé atome fɔ́ lé ne yis ayi apyɛ brɛd
amuale. Ajɔ́ɔgé atome lé ne unó bi ɛkwɔ bɔ́
Farasi ne ɛkwɔ bɔ́ Sadusi álérege.

Pita aké Jisɔs alu muú ayi Ɛsɔwɔ akwere ji ɛla gefwa
(Mak 8:27-30; Luk 9:18-21)

13 Ne Jisɔs alyaáge ɛfɛ́, afɛ́ né gebagé
mewaá Kaisaria Filipi. Akwɔ́négé wyɛ, agií
baá utɔ́ bií aké, "Ndé gefɔgé muú ayi bɔ́
ájɔ́gé nnó me Maá Ntɛ Mekwaá nlu?" 14 Baá
utɔ́ bií ashuú ji meko áké, "Bɔ́ abifɔ ájɔ́ɔge
nnó ɔlu mewené Jɔn menwyaá bɔ́ manaá
Ɛsɔwɔ, abifɔ áké ɔlu Ɛlija ne abifɔ ntó áké ɔlu
Jɛrimaya, ɛlá pó mbɔ fɔ́ wɔ́, ɔkage bɛ muú
ɛkpávé Ɛsɔwɔ fɔ." 15 Ne ama gií ɛbwɔ́ aké,
"Yɛ́ ɛnyú ambɔ́ deké me nlu waá?" 16 Ajɔ́gé
mbɔ, Simun Pita ashuú ji meko aké, "Wɔ
ɔlu Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji ɛlá gefwa, Maá
Ɛsɔwɔ muú álu mebɛ yéndégébé". 17 Ne Jisɔs
ashuú ji meko aké, "Simun maá Jɔn, galógáló
alu ne wɔ néndé, mechó ɛwé ɔjɔ́ mbɔ,
ákwaá fɔ wɔ, alɛré wɔ ɛ́wú wɔ́, ɛlé Ntɛ wa
né mfaánebuú ne alɛré wɔ. 18 Ne ngarege
wɔ nnó ɔkamege ɛtaravɛ. Gébégé ntɛnegé
nyɛ ɛchomele bɔ́ ba, ɛtaravɛ ɛwena ne ɛbɛ́
nebɔme. Ne negbo népó ne uto mampwɔ
ɛwu. * 19 Ne nchyɛge nyɛ wɔ ɛgbógáló né
gefwa ɛyigé Ɛsɔwɔ ágbárege. Ne yéndégenó
ɛyigé wɔ ɔshyaá fa mme, ɛbyénnó Ɛsɔwɔ
ntó ashya mɛ́ né mfaánebuú ne ɛyigé wɔ
ɔkamégé fa mme ɛbyénnó Ɛsɔwɔ ntó akamé
mɛ́ né mfaánebuú." 20 Ne aji yɛ́ baá utɔ́
bií ɛtu nnó ékágé ágaré muú fɔ nnó ji ne alu
Kras, Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji ɛlá gefwa.

Jisɔs agaré ɛfwyale wuú ne negbo nii
(Mak 8:31—9:1; Luk 9:22-27)

21 Ɛfɛ́ ne Jisɔs alɔ́ mangaré baá utɔ́ bií
pópó aké, "Mbɔ́ manjyɛ né Jɛrosalɛ, ɛfɛ́
ákpakpa melɔ ne anɔ́ baá abi ápyɛ upɛ
Ɛsɔwɔ ne ánlɛré mabé Ɛsɔwɔ, ápyɛ nyɛ me
ngɛ́ gejamégé ɛfwyale ne apyɛ́ɛ nyɛ bɔ́ áwá
me. Yémbɔ ndɔ ɛlɛ́ ɛkwɔnégé Ɛsɔwɔ abwɛge
nyɛ me nkwilé né negbó." 22 Ajógémbɔ, Pita
asɛ ji átɛné babá, alɔ manshule ji ndo aké,
"Cha-o! Ata Ɛsɔwɔ akamégé mechó ɛwéna
ɛpyɛ ɛta wyɛ." 23 Yémbɔ Jisɔs aké ne Pita,
"Kwilé me mbɛ ushu, danchɔmeló. Ɔgbɛ́
me meti mampyɛ genó ɛyigé Ɛsɔwɔ akélege
néndé ɔfɛrégé unó nkane mekwaá, ɔfɛrégé
fɔ́ ɛké Ɛsɔwɔ."

Meti ɛfwyale ɛwé baá utɔ́ Jisɔs ábɔ́ mankwɔlé

24 Jisɔs agáre yɛ́ baá utɔ́ bií aké,
"Yɛ́ndémuú ayi akɛlege mambɛ́ menkwɔlé
wa, abɔ́ manjinte gemɛ jií akpá gekwa jií
nnó ákame negbo mankwólé me. 25 Néndé
yɛ́ndémuú ayi akɛlege mampoó geŋwá jií
ɛbyénnó aníige nyɛ geji, ne mbɔgé muú
akamégé manchyɛ́ geŋwá jií getú ya,
ɛbyénnó abɔ nyɛ geji. 26 Ndé nsá ayi muú
ábɔ́ɔ, mbɔgé abɛge ne unó mme uko ne
aníige geŋwá jií? Ndé géfɔ́gé genó ɛyigé
muú akágé chyɛ́ mankwɔré ne geŋwá jií.
27 Ngarege ɛnyú unó bina uko néndé me
Maá Ntɛ Mekwaá nkerege nyɛ ne utó bi
Ntɛ wa Ɛsɔwɔ achyɛ́ me ne makiénné ya
ne nchyɛge nyɛ yéndémuú nsá wuú, ndɛre
ji apyɛ́ utɔ́. 28 Ngarege ɛnyú wáwálé nnó,
gentɔgé bɔ́ álú mbɔ fáná, abi álá gbóo fɔ
kpaá tɛ ágɛne nyɛ ndɛre Maá Ntɛ Mekwaá
achwɔ́ nyɛ mangbare gefwa jií fa mme."

17

Jisɔs akwɔré gefɔ́ agɛnege mané mané
(Mak 9:2-13; Luk 9:28-36)

1 Ndɔ ékéné ékógé, Jisɔs asɛ Pita, Jɛmsi ne
Jɔn meŋmo Jɛmsi ákwɔ́ áfɛ́ né mfaá mékwɛ́
ájwɔlé ɛbwɔ́ ɛbwɔ́. 2 Ne áké apéle Jisɔs
akwɔré gefɔ́, ushu bií ugénege ɛké nésáné
ŋmɛ ne mandeé jií abwɔlé áshwánege mané
mané. 3 Ɛbwɔ́ áké ápéle, ágɛ́ nkane Mosis
ɛbwɔ́ ne Ɛlija ákwɔmé mbélépó ájɔ́ge mejɔ́
ne Jisɔs. 4 Pita ajɔ́ ne Jisɔs aké, "Ata ɛlɔ́ ndɛre
ɛsé délú fa. Mbɔgé ɔkélege ntɛnege nyɛ ɛnyú
baá óto áléɛ fa, ama ɛta wyɛ, ama ɛta Mosis
ne ama ɛta Ɛlija." 5 Wyɛ nkane Pita alu jɔ́ge
mbɔ, áke ápéle gekó gefɔ́ pópó gégénege
mané mané gékweré ɛbwɔ́ ako mme ne
meko muú atané né mmu gekó ɛyigémbɔ
aké, "Gége maá wa ayi mbwi metɔ́ na,
metɔ́ ɛgɔ́ me ne ji, wuúge ne ji." 6 Gébégé
baá utɔ́ bina áléɛ áwuú meko yimbɔ, ɛfɔ
ɛkwɔ́ ɛbwɔ́ metɔ́ ákwé pyó ne mashu mme.
7 Yémbɔ Jisɔs achwɔ́ ta ɛbwɔ́ ne ajɔ́ aké,
"Kwilege mme défɔ́gé sé." 8 Aké ápéle ágɛ́ sé
muú yicha wɔ́ ɛkosé Jisɔs ji mbií.

Ɛlija achwɔ́ mɛ

9 Ndɛre ɛbwɔ́ áshulege mékwɛ́ ájyɛ́ɛ Jisɔs
áji ɛbwɔ́ ɛtu aké, "Dégarégé muú fɔ́ genó
ɛyigé ɛnyú dégɛné mbɔ kpaá tɛ me Maá Ntɛ
Mekwaá akwilége né negbo." 10 Jisɔs ájɔ́ge
mbɔ, baá utɔ́ bií ágií yɛ́ ji áké, "Ulannó
ánlɛré mabé Ɛsɔwɔ ájɔ́ áké Ɛlija abɔ́ mambɔ
mbɛ akere meso fa mme gemɛge nnó Muú yi
Ɛsɔwɔ akwere ji ɛla gefwa achwɔ́?" 11 Jisɔs
ajɔ́ aké, "Ɛlú wáwálé nnó Ɛlija abɔ́ mambɔ
mbɛ achwɔ́, akwyɛ́ unó uko nnó ubɛ cho.

* **16:18** Ɛlú wáwálé nnó: Mabɔ 'Pita' mantɛne nnó ɛtaravɛ né mejɔ́ Grek.

12 Yémbɔ ngárege ɛnyú wáwálé nnó Ɛlija
achwó mé ne bɔ́ ákaá fɔ gefɔgé muú ayi
ji alu wɔ́, ápyɛ gabo ne ji nkane ɛjií ɛbwɔ́.
Wyɛmbɔ ntó ne ɛbwɔ́ áchyɛge nyɛ Maá Ntɛ
Mekwaá ɛfwyale." 13 Ɛfɛ́ mbɔ ne baá utɔ́
bií bimbɔ álé kaá yɛ́ nnó mechɔ́ ɛwé ji abɔ́
ajɔ́ge mbɔ, atome mbɔ lé ne Jɔn menwyaá
bɔ́ manaá Ɛsɔwɔ.

Jisɔs apyɛ maá ayi ameé gesasa atoɔ́
(Mak 9:14-29; Luk 9:37-43a)

14 Ɛbwɔ́ ákérégé meso ábané gejamégé
bɔ́. Mende fɔ achwɔ́ tó mano mbɛ ushu
wuú, anɛ ji mmyɛ aké, 15 "Ata, gɛ me
meshwɛ, maá wa mende ameé gesasa. Ne
nemeé ɛníné mbɔ nechyɛge ji ɛfwyale dɔ́.
Népyɛé ji akwene yɛ́ndégébé né mewɛ né
gébé ɛyigéfɔ akwene né nnyi. 16 Ne nchwɔ́
ne ji mbaá baá utɔ́ byɛ yémbɔ ápulé nnó
ápyɛ ji atoɔ́ meti ɛpɔ́." 17 Jisɔs ashuú meko
aké, "Ɛ é ɛnyú njyɛ ɛnina delu untantamé
bɔ́ abi dela fyɛé metɔ́ ne Ɛsɔwɔ cháchá wɔ́.
Nkoge mbɔ metɔ́ ne ɛnyú nnó? Mmage bɛ́
ne ɛnyú ndɔ ɛnií ne défyɛé metɔ́ ne Ɛsɔwɔ?
Chwóge me ne maá yimbɔ." 18 Achwógé
ne maá yimbɔ Jisɔs anyá meló nchyɛ yimbɔ
atané ji mmyɛ. Wyɛ né gébé ɛyigémbɔ
maá yimbɔ atoɔ́. 19 Ɛwyágé Jisɔs ne baá
utɔ́ bií ála ɛbwɔ́ ɛbwɔ́ ne baá utɔ́ bií ágií
ji áké, "Ulannó ne ɛsé dépulé meló nchyɛ
yimbɔ mambuú apwɔ?" 20 Jisɔs ashuú ɛbwɔ́
meko aké, "Melo nchyɛ yimbɔ apwɔ ɛnyú
mambú gétúgé metɔ́ ɛwé défyɛé ne Ɛsɔwɔ
ɛlu dada. Ngárege ɛnyú wáwálé nnó, metɔ́
ɛwé défyɛé ne Ɛsɔwɔ yé ɛbé ɛlé ŋénéŋéné
ɛke nyiné mbwɛ́ ngboŋ, dekage gáre mékwɛ́
ɛwéna nnó, 'Kwilé fa cho né mbaá yicha,'
ne ɛkwilége. Yɛ genó gefɔ gepwɔ́ fɔ́ ɛnyú
mampyɛ." 21 [Yɛ́mbɔ Ɛnyú dékage buú
gefɔ́gé meló nchyɛ yina wyɛlé mbɔgé dénɛge
mmyɛ ne délyage menyɛé kpékpé gétúgé
depɔré Ɛsɔwɔ ne mmyɛmenɛne.] *

Jisɔs ama gare baá utɔ́ bil ndɛre ji ágboɔ́ nyɛ
(Mak 9:30-32; Luk 9:43b-45)

22 Bií fɔ́ ndɛre Jisɔs ne baá utɔ́ bií alú
melu ɛma né Galilií, ajɔ́ ne ɛbwɔ́ aké, "Ɛla
gachyɛé áchyége nyɛ Maá Ntɛ Mekwaá né
amu bɔ́ nchyɛ. 23 Áwáne nyɛ ji ne ndɔ ɛlɛ́
ɛkwɔnégé Ɛsɔwɔ apyɛ nyɛ ji akwilé né negbo.
Jisɔs ajɔ́ɔ́gé mbɔ, baá utɔ́ bií ála mesómé
mesómé ndɛre áwuú mbɔ."

Jisɔs agáre mechɔ ŋka makpo ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ

24 Jisɔs ne baá utɔ́ bií áchwɔ́ né melɔ
Kapanɔm, ndɛre ɛbwɔ́ álu ɛwu, ánsɛlé ŋka
makpo ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ áchwɔ́ bane Pita ágií
ji áké, "Nnó menlɛre nyú achyɛge fɔ ŋka
makpo ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ?" † 25 Pita akame
aké, "Achyɛge." Gébégé ji ákere meso né
mmu gepú, gemɛgé nnó ánené meno, Jisɔs
abɔ́ mé mbɛ ajɔ́ ne ji aké, "Simun nwyaá
nkwɛ mangií wɔ. Nde ufɔ́ bɔ́ abi afwa
mme ásɛle ŋka makpo ne maŋka yifɔ ɛta
bwɔ́? Asɛle na le mbaá ambɔ́ melɔ wa
mbaá aŋkɛ́ bɔ́?" 26 Pita ashuú ji meko aké,
"Asɛle mbaá aŋkɛ́ bɔ." Ajɔge mbɔ Jisɔs aké,
"Mbɔ ɛbyɛnnó baá ambɔ́ melɔ áchyɛge fɔ́
ŋka makpo. 27 Yémbɔ ɛsé dekélégé fɔ́ nnó
depyɛ matɔ́ ásɔ́ bɔ́ abi. Shule né gentógé
mewaá, ɔŋme ɛno wyɛ. Meshuú mbɛ ayi
ɔbɔ́, néné meno wuú ɔgɛne nyɛ ŋka wyɛ,
ɛkwanege machyɛé ŋka makpo ya ne ɛjyɛ. Bɔ
ɛji ɔchyɛé ɛta bwɔ́."

18

Ndé muú alú muú kpaá
(Mak 9:33-37; Luk 9:46-48)

1 Ɛwyá yɛé wɔ́, baá utɔ́ Jisɔs ajyɛé agií ji
áké, "Ndé muú ábɛé muú kpaá né gefwa
ɛyigé Ɛsɔwɔ ágbárege?" 2 Jisɔs akuú maá
fɔ kɔ́ ayi alu ɛfɛé, achwógé apyɛ ji aténé né
metɔ́metɔ́ baá utɔ́ bií. 3 Ne aké, "Ngarégé
ɛnyú wáwálé nnó muú ála kwɔré abɛ ɛké
mamane kɔ́ wɔ́, abɛ fɔ́ muú ayi anyé nyɛ
gefwage Ɛsɔwɔ. 4 Ndɛre ɛlúmbɔ, yéndémuú
ayi ashulege mmyɛ ji mme nkane maá yina
ne abɛé muú kpaá ayi apwɔ́ amu né gefwa
ɛyigé Ɛsɔwɔ ágbárege. 5 Yéndémuú ayi
akamege mampyɛ galógáló ne mamane kɔ́
nkane ayina né mabɔ ma, ɛbyɛnnó asɛ mbɔ
lé me.

Mmuameno mampyɛ gabo
(Mak 9:42-48; Luk 17:1, 2)

6 "Yémbɔ, yéndémuú ayi apyɛé mamane
kɔ́ nkane ayina nnó apyɛ gabo né geluagé
bɔ́ abi áfyɛé metɔ́ ne me ɛlú galógáló nnó
áshií ji gekpékpégé ntaá né gemɛ áŋmé ji
né gentoógé ɛbɛé mega. 7 Meshwɛ apyéɛ
me ne bɔ́ mme yina gétúgé unó bi uténe
ɛbwɔ́ ápyɛé gabo. Unó bina ubɔ mampyɛ,
yémbɔ ɛbɔ́ nyɛ ne muú ayi aténe ntɛ yifɔ
nnó apyɛé gabo. 8 Mbɔgé ɛbwɔ wyɛ, yélé
geká jyɛ ne gétene wɔ nnó ɔpyɛé gabo, sɔ́
geji ɔfómé. Ɛlú galógáló nnó ɔkpɛ né geŋwá
gechúchúle ne nnó ɔkpɛ né mewɛ ɛwé élá
nómégé ne upɔ menyammyɛ byɛ uko. 9 Ne
mbɔgé dambɔ́nnyi wyɛ atene wɔ nnó ɔpyɛ
gabo, pwólé ji ɔfómé, élú galógáló nnó ɔkpɛ
né geŋwá gechúchúle ne nnó ɔkpɛ né ntoné
mewɛ ɛwé élá nómégé ne amé ápeá.

Nekanémejɔ́ ɛgɔmŋme ɛwé ɛnomé
(Luk 15:1-7)

10 "Sɛge gébé, debyagé fɔ yɛé muú ama
né geluágé abi áfyɛé matɔ́ ne me ɛké
ambáné kɔ́. Néndé, makiénné bwɔ́ álu

* **17:21** Ɛlú wáwálé nnó: Melɔ ŋwɛ ɛwéna ɛpɔ́fɔ́ né mmú bɔ ŋwɛ gekwene abifɔ. † **17:24** Ɛlú wáwálé nnó: Ŋka makpo yina, ɛlé ŋka ɛyi yéndémuú Jus áchyɛge nnó ákwyɛge ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ.

yéndégébé né mbɛ ushuú ntɛ wa muú alu né mfaánebuú. 11 Néndé Maá Ntɛ Mekwaá achwɔ́ mampoó bɔ́ abi álá ákwɔlege depɔré Ɛsɔwɔ.

12 “Desɛ nnó muú awyaá usaá magɔ́ŋme úta ne ɛ́ma ɛnogé apyɛɛ́ nnó? Mfɛré nnó ályágé ayi usaá uni meso nekuúneɛni né mbyɔ mékwɛ́ afɛ akɛle ɛwé ɛnomé kpaá té ágɛ́ne. Pɔ mbɔ? 13 Akɛlégé ɛwu agɛgé, ngarege ɛnyú wáwálé nnó, abɛɛ́ ne nechɔ́chɔ́ dɔ́ né gétúgé ɛma ɛwé ji agɛné apwɔ áyi usaá uni meso nekuúneɛni áyi ála no wɔ́. 14 Wyɛ́mbɔ ntó ne Ntɛ ɛnyú muú alu né mfaánebuú alá kélégé nnó yɛɛ́ muú ama ánó né geluágé abi áfyɛɛ́ metɔ́ ne me ɛké ambáné kɔ́.

Jisɔs alɛre ndɛre muú abɛɛ́ ne ntɛ meŋmɛ ayi apyɛ ji gabo

15 Jisɔs afɛ́ mbɛ manlérégé aké, “Mbɔgé ntɛ meŋmɛ wyɛ né ɛchomele bɔ́ ba apyɛgé gabo ɛta wyɛɛ́, chó báné ji bíbí ɔpyɛ ji akaá gyɛɛ́ ayi ji apyɛɛ́. Mbɔgé akamégé nnó alu gyɛɛ́ ɛbyɛnnó dema sɛ atɛ ndɛre aŋmɛ. 16 Ne mbɔgé alá kamé nnó genó ɛyigé ji apyɛɛ́ gélú gyɛɛ́ wɔ́, ‘sɛ muú ama yɛ́ apea ɔkere ɛta wuú nnó unó bi ɔjɔge ne ji bɔ́ apea yɛ alɛɛ́ ábɛ́ ndɛre bɔ́ ntɛsɛ́.’ * 17 Ne mbɔgé ake ashya wyɛ shyá nnó apɔ gyɛɛ́ né genó ɛyigé ji apyɛɛ́, kpá mechɔ́ ɛwémbɔ cho ne ɛwu né ɛchomele bɔ́ ba. Ne mbɔgé ɛchomele ɛpagé nnó ɔlu chó ne ji alá kámé wɔ, sɛge ji nkane muú ayi álá afyɛɛ́ metɔ́ ne Ɛsɔwɔ wɔ́ yɛ ɛké mensɛle ŋkamakpo.” †

Baá utɔ́ Jisɔs ámyaá ɛshyɛ fa mme

18 Jisɔs ajɔ́gé mbɔ aké, “Ngárege ɛnyu wáwálé nnó yɛ́ndégenó ɛyigé ɛnyú deshaá fa mme, ɛbyɛ́nnó Ɛsɔwɔ ashyaá mɛ́ geji né mfaánebuú. Ne yɛ́ndégenó ɛyigé ɛnyú dekamégé fa mme ɛbyɛnnó Ɛsɔwɔ ntó akamé mɛ́ geji né mfaánebuú. 19 Ne genó ɛyigéfɔ ɛyigé mmage gáre ɛnyú gelu nnó, yéndégébé ɛnyú ápeá fa mme dekamégé meko ama mangií Ɛsɔwɔ genó, dénɛgé mmyɛ Ntɛ wa muú alú né mfaánebuú achyɛge ɛnyú geji. 20 Néndé yéndé mbaá yi bɔ́ ba ápeá yɛ alɛɛ́ áchomégé mbaá ama me ntó mbɛ ɛfɛɛ́ ne ɛbwɔ́.”

Jisɔs alɛre nnó déjinte gabo ayi atɛ aŋmɛ ápyɛɛ́ ɛta sé

21 Pita achwɔ́ gií yɛ́ Jisɔs aké, “Áta njíge mbɔ nte gabo ayi ntɛ meŋmɛ apyɛ́ɛ ɛta wa ndɔ ɛnií? Nnó kpaá tɛ ndɔ ɛkeneama?”

22 Jisɔs ashuú ji meko aké, “Ngba, ɛpófɔ́ ndɔ ɛkénéama, ɔbɔ́ manjií ji nte usaá ndɔ ulɛɛ́ meso ɛfya né malu akeneama. 23 Me ngarege ɛnyú mechɔ́ ɛwé gétúgé gefwa ɛyigé Ɛsɔwɔ ágbárege gélú ɛké abya yina. Mfwa fɔ́ abɔ́ mankwólé bɔ́ utɔ́ bií abifɔ áchwɔ́ ne bɔ́ utɔ́ bií ányɛɛ́ ji. 24 Ndɛre alɔ ula mankwólégé, bɔ́ utɔ́ bií abifɔ áchwɔ́ ne muú utɔ́ wuú ayifɔ ama ayi agbaré ji gejamégé ŋka ɛyi ɛpwɔ amu. 25 Ne ɛlé álá kaáge kwɔ ujwɔ́ bií ji anyɛɛ́ mfwa yimbɔ, mfwa yimbɔ aké ákpó mende yimbɔ, mendée wuú ne baá ne yɛ́ndégenó ɛyigé ji awyaá nnó agɛ́ ŋka akwɔ ujwɔ́ bií. 26 Ajɔ́ge mbɔ, muú utɔ́ wuú yimbɔ abogéné mmyɛ mme ne mbɛ ushu mfwa yimbɔ, anɛ ji mmyɛ aké, ‘Ata, nkpa geka jyɛ, chyɛɛ́ me gébé nkwɔle nyɛ ujwɔ́ byɛɛ́ uko.’ 27 Apyégé mbɔ meshwɛ akwɔ mfwa yimbɔ metɔ́ dɔ́ alyaá ji nnó ajyɛɛ́ akwɔgé sé ujwɔ́ bimbɔ. 28 Yémbɔ, ndɛre muú utɔ́ yimbɔ atané mbaá mfwa ajyɛɛ́ dafyɛ agɛ́ ntɛ muú utɔ́ ayifɔ ayi agbaré ji ɛkéké ŋka ɛwé ɛlá pɔ́ yɛɛ́ genó mamɛɛ́ ne ŋka ɛyi ji agbaré mfwa yimbɔ. Apyɛ ji anyuá amu mmwólé aké, ‘Chyɛɛ́ me ŋka ya ɛyi ɔnyɛɛ́.’ 29 Ntɛ meŋmɛ yimbɔ abogéné mme anɛ ji mmyɛ aké, ‘Ntɛ, chyɛɛ́ me gébé nkwɔle nyɛ ujwɔ́ byɛ!’ 30 Yémbɔ mende yimbɔ akame wɔ. Tɛnétɛné yimbɔ afyɛ mende yimbɔ né denɔ nnó akwɔ ujwɔ́ bií uko. 31 Gébégé bɔ́ utɔ́ mfwa abifɔ ágɛné mechɔ́ ɛwéna, metɔ́ ɛsɔ́ ɛbwɔ́ dɔ́ ájyɛ toó mfwa yéndégenó ɛyigé gepyɛɛ́. 32 Mfwa akuú muú utɔ́ ayi mbɔ, ayi ji abɔ́ ajɔ́ nnó akwɔgé sé ujwɔ́ bi ágbarege ji nnó achwɔ́. Achwógé, ajɔ́ ne ji aké, ‘Wɔ muú mebo yina, ɔnɛ me mmyɛ ngɛ́ wɔ meshwɛ, nlyaá gekpékpégé ujwɔ́ ɛbi ɔnyɛ́ me; 33 ɔbɔ́ ɔlu mangɛ́ ntó ntɛ meŋmɛ wyɛ meshwɛ ndɛre me ngɛné wɔ meshwɛ, pɔ́ mbɔ?’ 34 Ne metɔ́ ɛsɔ́ mfwa yimbɔ dɔ́ ajɔ́ aké áfyɛ́ mende yimbɔ né denɔ átulé ji kpaá tɛ akwóle ujwɔ́ ɛbi anyɛɛ́ ji uko.” 35 Jisɔs ánérégé manjɔ́ aké, “Wyɛmbɔ ntó ne ɛbɛ nyɛ ne Ɛsɔwɔ Ntɛ wa muú alu né mfaánebuú. Mbɔgé ɔlá jinte gabo ayi ntɛ meŋmɛ wyɛ ápyɛɛ́ ne metɔ́ wyɛɛ́ meko wɔ́, Ɛsɔwɔ apyɛɛ́ nyɛ ne wɔ ntó wyɛ ndɛre mfwa yimbɔ abɔ́ apyɛɛ́ ne muú utɔ́ wuú yimbɔ.”

19

Jisɔs alɛrege depɔré manwá neba (Mak 10:1-12)

1 Jisɔs anerege manjɔ́ depɔ ɛtire na deko, alyaá gebagé mewaá Galilií afɛ́ né gebagé mewaá Judiya achyaá ɛbɛɛ́ Jodan. 2 Gejamege bɔ́ gekwɔle ji. Apyɛ abi ámeé átoó. 3 Ndɛre ji alú ɛwú, bɔ́ Farasi fɔ áfɛ́ ɛta wuú mammua ji áké, “Nnó ɛbɛ́ ɛsé ɛkamé nnó mende awá neba ne mendée wuú né yénde ɛké mechɔ́?” 4 Ágige mbɔ, Jisɔs ashuú ɛbwɔ́ meko aké, “Ɛlu wáwálé nnó ɛnyú dekú mɛ́ né mmu Ɛsɔwɔ nnó, té ula ulɔ́ ɛbi Ɛsɔwɔ muú ákwyɛɛ́ nyá bɔ́, akwyɛɛ́

* **18:16** Ɛlú wáwálé nnó: Né melɔ ŋwɛ ɛwéna, ajɔ́ wyɛ ŋkane asame né mmu ŋwɛ Deteɾɔnɔmi 19:15. † **18:17** Ɛlú wáwálé nnó: Anselé ŋkamakpo ányɛɛ́ nya bɔ́ upwɔ gétúgé ɛyigémbɔ bɔ́ ásɛle nya nnó ɛbwɔ́ álu bɔ́ ubee.

ɛbwɔ́, mende ne mendée.” 5 “Getú ɛyigé na mende alyage nyɛ mmá wuú ne ntɛ wuú afɛ́ acho mmyɛ ne mendée wuú ɛbwɔ́ ápea ákwé muú ama. 6 Ɛbwɔ́ ápɔ́ sé bɔɔ́ ápeá nana, ála muú ama. Ndɛre ɛlúmbɔ bɔɔ́ abi Ɛsɔwɔ áchomé chónchó né neba ékágé muú akya nnó atyáa.” 7 Bɔɔ́ Farasi abimbɔ ágií ji áké, “Ulannó ne ɛbɛ Mosis ɛjɔɔ́ ɛké mende akáge chyɛɛ́ mendée wuú mekpo ŋwɛ manlɛre nnó awá neba ne akage lyaá ji?” 8 Jisɔs ajɔɔ́ ne ɛbwɔ́ aké, “Mosis akame nnó ɛnyú déwá neba ne andée nyú gétúgé mekpo meto nyú. Yémbɔ, ɛbɔ ɛpɔ́fɔ́ mbɔ gébégé Ɛsɔwɔ abɔɔ́ mbɛ akwyɛɛ́ mende ne mendée.

Jisɔs alérege depɔré ulɔ ne neba manwá
(Mat 5:27-32; Mak 10:11, 12; Luk 16:18)

9 “Ne ngárege ɛnyú nnó, yɛndé mende ayi awáne neba ne mendée wuú, mbɔgé mendée yimbɔ álá kwe ulɔ wɔ́ ne ajyɛge ba mendée ayichá akwé mbɔ lé ulɔ.” 10 Baá utɔɔ́ Jisɔs ájɔɔ́ ne ji áké, “Ɛbɛge nnó wyɛ mechó ulɔɔ́ ɛwuɛwu ne muú akágé wa neba ne mendée wuú, ɛlu chaŋéné nnó mende ábagé yɛ mendée cháchá.” 11 Jisɔs ashuú ɛbwɔ́ meko aké, “Bɔɔ́ ako fɔ́ wɔ́ ákamégé manjwɔle ayi álá ábá neba wɔ́. Ɛkose bɔɔ́ abi Ɛsɔwɔ achyɛɛ́ ɛbwɔ́ ɛshyɛ ne ákáge jwɔle. 12 Kágé nnó ábyɛ́ ande abifɔ mpɛ́, abifɔ ɛlé ákwaá ne ápyɛɛ́ ɛbwɔ́ álu mbɔ. Bɔɔ́ abifɔ ájwɔle wyɛmbɔ ɛké mpɛ́ gétúgé utɔɔ́ gefwa ɛyigé Ɛsɔwɔ ágbárege. Bɔɔ́ abi ákamégé manjwɔlé ayi ála abá neba wɔ́ ájwɔlé.”

Jisɔs ajé ambáné kɔɔ́
(Mak 10:13-16; Luk 18:15-17)

13 Bɔɔ́ fɔ áchwɔ́ ne baá bwɔ́ ɛta Jisɔs nnó anɛ́ré ɛbwɔ́ amu makpo anɛmmyɛ mbaá Ɛsɔwɔ ajé ɛbwɔ́. Baá utɔɔ́ bií ányá bɔɔ́ bimbɔ. 14 Yémbɔ Jisɔs ajɔɔ́ ne ɛbwɔ́ aké, “Lyáge ambánékɔ́ áchwɔ́ ɛta wa, ɛkagé dégbɛ́ ɛbwɔ́ néndé gefwa ɛyigé Ɛsɔwɔ ágbárege gelú ɛyigé bɔɔ́ abi álu ndɛre baá bina.” 15 Ajógé mbɔ, anɛre ammu né mekpo yéndé maá ajé ɛbwɔ́, aneregе alyaá yɛ́ melu ɛwémbɔ afɛ́.

Abya muú ŋka
(Mak 10:17-31; Luk 18:18-30)

16 Bií uma mende fɔ afɛ́ mbaá Jisɔs. Agií ji áké, “Ménlɛré mbɔgé nkélege geŋwá ɛyi gélágé byɛɛ́, nde galógálɔ́ ayi mbɔɔ́ mampyɛ?” 17 Agíge mbɔ, Jisɔs ashuú ji meko aké, “Ulannó wɔ ɔgíge me genó ɛyi gelóme, Ɛsɔwɔ mbií ne alú muú ayi alóme. Mbɔgé ɔkélege mambɔ geŋwá, nógé yɛ́ mabɛ Ɛsɔwɔ.” 18 Ne mende yimbɔ agií Jisɔs aké, “Mabɛ ayi nde?” Jisɔs ashuú ji meko aké, “Ɔwáge muú, ɔkwége ulɔ, ɔjogé ɛjo, ɔténegé ntésɛ́ gebyɔ́. 19 Nógé ntɛ wyɛɛ́ ne mmá wyɛɛ́ ne gbógé ne ntɛ ménŋmɛ́ wyɛɛ́ ndɛre ɔgbooó ne gemɛ jyɛɛ́.” 20 Ne mende yimbɔ ashuú Jisɔs meko aké, “Nlɔ mambélé mabɛ́ yina mako, ndegecha gelaá?” 21 Jisɔs ajɔɔ́ ne ji aké, “Mbɔge ɔkelege mambɛ chó, gɛ́ genó ɛyi gélaá, chó kpoó yéndégenó ɛyigé ɔwyaá, ɔchyɛɛ́ ŋka yimbɔ mbá ubya bɔɔ́, ne ɔbɛɛ́ nyɛ ne gefwa né mfaánebuú. Ɔpyɛgé mbɔ, ɔchwɔ́ ɔkwɔlé me ndɛre maá utɔɔ́ wa.” 22 Mende yina awugé ndɛre Jisɔs ajɔɔ́, alyaá afɛ́ meshwɛmeshwɛ ne mesómé néndé ji awyaá gefwa dɔɔ́. 23 Ne Jisɔs ajɔɔ́ ne baá utɔɔ́ bií aké, “Ngárege ɛnyú wáwálé nnó ɛjwerége ne muú ŋka akpɛ né gefwagé Ɛsɔwɔ.” 24 Mmage gare ɛnyú nnó ɛlú wáwá nnó mpɔ mashwɔne áshwá né ɛmbú ábyamé ne nnó muú ŋka akpɛ né gefwagé Ɛsɔwɔ ágbárege. 25 Baá utɔɔ́ bií áwúgé mbɔ matyɛ mawa ɛbwɔ́ meno ne agige atɛ aké, “Ne ndé muú yi abɔ nyɛ́ geŋwá ɛyi gélágé byɛɛ́?” 26 Jisɔs apɛ ɛbwɔ́ domeé ajɔɔ́ ne ɛbwɔ́ aké, “Akwaá ákágé pyɛ fɔ́ ufɔɔ́ unó bina, yémbɔ Ɛsɔwɔ akage pyɛ unó uko.” 27 Pita ashuú yɛ ji meko aké, “Gɛ́ ɛsé delyaá unó sé uko dékwɔlege wɔ. Ndé nsá ayi ɛsé débɔɔ́ nyɛ?” 28 Jisɔs ajɔɔ́ ne ɛbwɔ́ aké, “Ngarege ɛnyú wáwálé nnó, ɛnyú abi dékwɔle me dejwɔlege nyɛ́ ntó ndɛre afwa mampáné depɔ né matoó áfyáneápeá ayi bɔɔ́ Isrɛli gébégé Maá Ntɛ Mekwaá ajwɔlégé né geluɔ mamgbare gefwa jií né mme mekɛ. 29 Ne yémbɔ muú ayi alyaá upú, áŋmɛ́, ntɛ ne mmá, yɛ́ baá yɛ́ lé makɔɔ́ gétúgé alu menkwɔlé wa, abɛɛ́ nyɛ ne bɔɔ́ ne gejamégé unó bi upwɔ amu. Ne Ɛsɔwɔ achyɛge nyɛ ji geŋwá ɛyi gélágé byɛɛ́. 30 Yémbɔ gejamégé bɔɔ́ abi álú mbɔ mbɛ nana, meso gébé álaá nyɛ meso ne gejamé abi álu mbɔ meso nana ábɛɛ́ nyɛ mbɛ.”

20

Jisɔs atoó nekanémejɔɔ́ ampyɛɛ́ utɔɔ́ né mekɔɔ́ umpome

1 Jisɔs ama ajɔɔ́ aké, “Gefwa ɛyigé Ɛsɔwɔ ágbárege gelú ɛké nekanémejɔɔ́ ɛnina. Bií uma mende fɔ afɛ́ ntone gesé dondo ajyɛ kɛlé bɔɔ́ abi ájyɛɛ́ pyɛ utɔɔ́ né mmu mekɔɔ́ wuú. 2 Ajyɛge, bɔɔ́ abi ji abɔɔ́ mbɛ ágɛne ákame nnó ji achyɛge yéndémuú ɛbwɔ́ meno ŋka ɛwé yéndémuú anyɛɛ́ mé né bií uma ne agare yɛ́ ɛbwɔ́ nnó ajyɛ alɔ utɔɔ́. 3 Káláŋká ɛneéneama ɛkwɔ́négé ama jyɛɛ́ dafyɛ agɛ bɔɔ́ abifɔ átɛne wyɛ detú né ntóné gese. 4 Ajɔɔ́ ne ɛbwɔ́ aké, ‘Ɛnyú ntó chogé depyɛ utɔɔ́ né mmu mekɔɔ́ wa. Nchyɛge nyɛ ɛnyú genó ɛyi gepyɛɛ́ matɔɔ́ ágɔɔ́ ɛnyú.’ 5 Abimbɔ áfɛ́ manjyɛɛ́ lɔ utɔɔ́. Mbɔ́ɔ mekɔɔ́ yimbɔ apyɛɛ́ wyɛmbɔ né metɔɔ́ ŋwɔ́mésé. Né káláŋká ɛlɛɛ́ ama jyɛ pyɛ wyɛmbɔ. 6 Genógé káláŋká ɛta né nkwale mende yimbɔ ama jyɛ né gese, ama gɛ́ bɔɔ́ átɛné wyɛ ɛfɛɛ́ detu. Agií ɛbwɔ́ aké, ‘Ɛnyú dechɔɔ́ bií bina detu, ɛlɔ mbɔ?’ 7 Ashuú ji meko áké, ‘Muú fɔ ákuú ɛsé nnó depyɛ utɔɔ́ wɔ́.’ Aké ne ɛbwɔ́, ‘Ɛnyú ntó choge depyɛ utɔɔ́ né mekɔɔ́ wa.’

8 “Nkwale akwɔnégé mbɔ́ mekɔ́ yimbɔ
ajɔ́ ne mempɛlé bɔ́ utɔ́ bií aké, ‘Kuú
ampyɛ́ utɔ́ bimbɔ ako áchwɔ́ ne ɔchyɛ́
yéndémuú ŋka jií. Bɔmbɛ chyɛ bɔ́ utɔ́
abi álaá meso, ne abi abɔ mbɛ chyɛ ɛbwɔ́
kwyakwya.’ 9 Ne bɔ́ abi ábɔ́ áchwɔ́ né
káláŋká ɛta né nkwale anyɛ́ wyɛ meno ŋka
ɛma ne abi áchwɔ́ tɛ dondo. 10 Abi ábɔ́
mbɛ áchwɔ́ge áfɛre nnó ɛbwɔ́ ányɛ́ nyɛ ŋka
dɔ́ ápwɔ́ abifɔ, yémbɔ ɛbwɔ́ ntó ányɛ́ wyɛ
ŋka janja. 11 Ndɛre ɛbwɔ́ ásɛle ŋka ɛyimbɔ
álɔ manŋménégé áshuúlege mbɔ́ mekɔ́ ndo,
12 ajɔge aké, ‘bɔ́ abi ɔsɛle ɛbwɔ́ kwyak-
wya apyɛ utɔ́ lé né nchwanekɛ ama yémbɔ
ɔchyɛ́ ɛbwɔ́ meno ŋka wyɛ ndɛre ɛsé abi
dégɛne ɛfwyale depyɛ́ utɔ́ bií kpógele né
mmu gebábálégé ŋmɛ́é!’ 13 Yémbɔ mbɔ́
mekɔ́ ashuú muú bwɔ́ ama meko aké,
‘Mejée wa me mfwale fɔ́ wɔ, wɔ́. Ɔkame
mansɛ ŋka ndɛre yéndémuú anyɛ́ mé né
bií uma, ɛpɔ mbɔ? 14 Sɛ ŋka jyɛ́ wulege,
membɔ́ ne nke nchyɛge muú utɔ́ ayi
kwyakwya wyɛ ndɛre nchyɛ́ wɔ́. 15 Nnó nlu
gyɛ́ mampyɛ genó ɛyigé nkɛlege mampyɛ
ne ŋka ya?’ Wa metɔ́ ɛsɔ́ wɔ́ ɛle nlu muú ayi
nchyɛge ɛchyɛ?” 16 Jisɔs anɛrege ajɔ́ yɛ aké,
“Bɔ́ abi aŋea mbɔ gemɛ fina akwene nyɛ
mbya né meso gébé ne abi alu mbɔ mbya
fina aŋeage nyɛ gemɛ né meso gébé.”

Jisɔs ama gáré máŋáne alɛ́ nkane ji agboó nyɛ
(Mak 10:32-34; Luk 18:31-34)

17 Ndɛre bɔ Jisɔs ákwɔme ájyɛ́ né Jɛrosalɛ,
asɛ baá utɔ́ bií áfyaneápeá ɛbwɔ́ átɛné
babá. 18 Ajɔ́ ne ɛbwɔ́ aké, “Wuúge, ɛsé
dékwɔme mbɔ déjyɛ́ né Jɛrosalɛ, ɛwu, áfyɛ́
nyɛ Maá Ntɛ Mekwaá né amú anɔ́ baá
ampyɛ́ upɛ Ɛsɔwɔ ne ánlɛré mabé Ɛsɔwɔ.
Ɛbwɔ́ ajógé nyɛ nnó, me nkwɛ mpa, áwá me.
19 Ne áfyɛ́ nyɛ ji né amú bɔ́ abi álá pó bɔ́
Jus. Ɛbwɔ́ ájwyaáge nyɛ ji, átulege nyɛ ji
ne utó ne áwɔme nyɛ ji né gekwa agboó.
Yémbɔ, ndɔ́ élɛ́ ékwɔnégé Ɛsɔwɔ apyɛ́ nyɛ ji
akwilé né negbo.”

Dékpakpa né gefwagé Ɛsɔwɔ
(Mak 10:35-45)

20 Wyɛ né gébé ɛyigémbɔ, mendée Sɛbɛdee
afɛ́ mbaá Jisɔs ne baá bií ande ápeá, ató
mano né mbɛ ushu wuú, agií Jisɔs nnó apoó
ji. 21 Jisɔs agí ji aké, “Ɔkélege ndé?” Ashuú
ji meko aké, “Nkélege nnó, né meso gébé
ɔjwɔlégé ɔke ɔgbarege gefwa jyɛ́ ɔpyɛ baá
ba bina apea ájwɔle ntó ne wɔ né malu
ɛnoge, ama né ɛgbe ɛbwɔnyɛ wyɛ ne ayifɔ
né ɛgbɛ ɛbwɔbɛ wyɛ.” 22 Ne Jisɔs ajɔ́ ne
ɛbwɔ́ aké, “Ɛnyú dekage genó ɛyigé degígé
mbɔ. Nnó ɛnyú dekage nyú nyɛ ŋkɔ ɛfwyale
ayi me nyuú nyɛ?” Áké, “Ɛ é, ɛsé dekage.”
23 Ákamege mbɔ, Jisɔs ajɔ́ ne ɛbwɔ́ aké,
“Nkame wáwálé nnó ɛnyú dékágé gɛ́ nyɛ
ɛfwyale nkane me ngɛne nyɛ, yémbɔ me fɔ́
njyaá bɔ́ bi ájwɔlege né ɛbwɔnyɛ wa ne abi
ajwɔlege né ɛbwɔbɛ wɔ́. Malu yimbɔ alú ɛlé
ayi bɔ́ abi Ntɛ wa ajyaá mɛ nnó ajwɔlé wyɛ.”
24 Ne baá utɔ́ Jisɔs abi makpo áfya, áwúgé
genó ɛyigé abi ápeá ápyɛ, matɔ́ ásɔ́ ɛbwɔ́
dɔ́.

25 Ne Jisɔs akuú baá utɔ́ bií ako ajɔ́
ne ɛbwɔ́ aké, “Ɛnyú dekaá nnó afwa mme
abi álá pó bɔ́ Jus ásɛlé utó bwɔ́ ápyɛ́
yéndégenó ɛyi géjií ɛbwɔ́ metɔ́ ne bɔ́ bwɔ́
ne yɛ́ ákpakpa melɔ áwyaá utó bi ajóge
mechɔ́ ne bɔ́ bwɔ́ ɛbyɛ́. 26 Ne ɛbɛ́gé fɔ́
mbɔ ne ɛnyú. Yɛ́ndémuú nyú ayi akélege
mambɛ muú kpaá abɔ́ mambɛ ménkpané
defwɛ́ nyú; 27 yɛ́ndémuú nyú ayi ákélege
mambɛ menɔmbɛ abɔ mambɛ́ ɛké mefwɛ́
nyú. 28 Wyɛ nkane Maá Ntɛ Mekwaá, ji
achwɔ́ɔ fɔ́ nnó bɔ́ ákpá ji defwɛ́ wɔ́, achwɔ́
lé mánkpá bɔ́ defwɛ́ nnó achyɛ gemɛ jií
mawené gejámégé bɔ́ né gabo.”

Jisɔs apyɛ bɔ́ amɛ nónómé apea ágɛne
(Mak 10:46-52; Luk 18:35-43)

29 Jisɔs ne baá utɔ́ bií ályage Jɛriko, ge-
jamégé bɔ́ ákwɔlé ɛbwɔ́. 30 Wyɛ né gébé
ɛyigémbɔ, ande fɔ amɛ nónómé apea abɔ
ájwɔ́lé né mapea meti. Nkane bɔ́ ájɔ́gé nnó
Jisɔs ale koó ande bimbɔ ábɛge áke, “Ata,
Mpyáne Dɛvid gɛ́ ɛsé meshwɛ!” 31 Bɔ́ bimbɔ
ányá ɛbwɔ́ áke, “Kwɛnege nyáme”, yémbɔ
ábɛ́ lé bɛ́ége ne ɛshyɛ áke, “Ata, Mpyáne
Dɛvid, gɛ́ ɛse meshwɛ.” 32 Jisɔs awúgé
mbɔ atɛné, akuú yɛ bɔ́ amɛ nónómé bimbɔ
apea ágií ɛbwɔ́ aké, “Ndé genó dekɛlege me
mpyɛ ɛta ɛnyú?” 33 Ashuú ji meko áke,
“Ata, dékɛlege nnó ɔpyɛ ɛsé dégɛne mbaá!”
34 Meshwɛ akwɔ́ Jisɔs metɔ́ getúge bwɔ́ ne
ata amɛ bwɔ́. Tɛ́nétɛ́né yimbɔ álɔ mángéné
mbaá ne ákwɔlege ji.

21

Jisɔs akpɛ né Jɛrosalɛ nkane mfwa
(Mak 11:1-11; Luk 19:28-40; Jɔn 12:12-19)

1 Ndɛre Jisɔs ne baá utɔ́ bií álɛ́ kwókwólé
ne Jɛrosalɛ, ákwɔnégé Bɛtfage melɔ ewé ɛlu
né mfaá Mékwɛ́ Olif. Jisɔs áfere baá utɔ́
bií makpo ápeá ató nnó ábɔ́ mbɛ. 2 Ndɛre
atɔme ɛbwɔ́, ajɔ́ aké, “Chogé né maá melɔ
ayi alu mbɔ ɛnyú né mbɛ, ténéténé dégɛne
nyɛ maá géjuŋá ɛyigé áshií ne maá wuú ne
ɛgbɛ mmyɛ. Kaáge dechwɔ́ me ne ubi. 3 Ne
mbɔgé muú agigé ɛnyú ula bi dekage geji,
garege ji nnó, ‘Ata ne akélege ubi.’ Tɛnétɛné
yimbɔ, alyágé ɛnyú dechwɔ́ ne ubi.” 4 Ewéna
ɛpyɛmbɔ nnó ɛbɛ wáwálé ndɛre muú ɛkpávé
Ɛsɔwɔ abɔ ajɔ́ nnó,

5 “Gare bɔ́ Sayɔn nnó,
Gɛge mfwa nyú,
apɔ ne nepa,

ajwɔ́lé mfaá géjuŋá achwɔ́ ne maá mbyɛne
géjuŋá.” *
6 Baá utɔ́ bimbɔ ájyégé ápyɛ wyɛ ndɛre
Jisɔs agare ɛbwɔ́. 7 Ákwɔ́gé ne géjuŋá yimbɔ
ne maá ɛtá Jisɔs, áfere mandeé bwɔ́ ágyaá
ubi meso ne Jisɔs akwɔ ajwɔlé mfaá. 8 Ne ge-
jamégé bɔ́ɔ abi álu ɛfɛ́ ágyaáge mandée bwɔ́
né meti. Ábifɔ ásɔ́rege uwɔ́ mámé ágyaáge
ntɔ́ né meti nnó Jisɔs akoɔ́ mfaá. †
9 Gejamégé bɔ́ɔ ájyɛ́ mbɛ abifɔ ákwɔ́lege
meso ne Jisɔs alu metɔ́ metɔɔ. Ɛbwɔ́
ako álɔ mankálégé áke,
“Matame mábé ne mpyáne Dɛvid!
Mejé ɛbé ne muú ayi achwɔ́ né mabɔ Ata.
Matame mábé ne Ɛsɔwɔ muú alu
né mfaánebuú ɛniné mfaá mfaá!”
10 Wyɛ ndɛre Jisɔs akpɛné né Jɛrosalɛ, melɔ
meko ɛnyigé tegétegé ne bɔ́ɔ álɔ mangígé
áké, “Acha muú ayi achwɔ́ mbɔ waá yɛ?”
11 Ne gejamégé bɔ́ɔ abi akɛne ne Jisɔs ashuú
meko áké, “Ɛlé Jisɔs muú ɛkpávé Ɛsɔwɔ ayi
atané né melɔ Nasɛrɛt né gebagé mewaá
Galilií.”

Jisɔs abú bɔ́ɔ bi ákpoɔ́ unɔ́ né mmu ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ
(Mak 11:15-19; Luk 19:45-48; Jɔn 2:13-22)

12 Ne Jisɔs akpégé né melɔ Jɛrosalɛ akpɛ né
mmu dachi ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ, abú bɔ́ɔ bi ákpóo
ne abi áname unó. Atyá makpókpógélé bɔ́ɔ
abi ákɛne gesegé maŋka mankwɔré ne malu
ujwɔ́lé bɔ́ɔ ako abi ákpóo upwine melɔ ɛbi
ápyɛ upɛ Ɛsɔwɔ ne ubi. ‡
13 Ndɛre Jisɔs apyɛmbɔ, agare ɛbwɔ́
aké, “Ásа né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó, Ɛsɔwɔ
aké, ‘Gepú ya ɛyíge bɔ́ɔ áchómege wyɛ
mamfɛɛ́ me ákuú nyɛ geji nnó gepúgé
mmyɛmenɛne.’ Yémbɔ ɛnyú débwɔlé géjí
gelá melu ɛwé ánjó ábige wyɛɛ́!” 14 Ndɛre
ji alú né mmu ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ, bɔ́ɔ amɛ
nónómé ne abi ubwire áfé ɛta wuú. Apyɛ
ɛbwɔ́ ako átoó. 15 Ánɔ́ baá ampyɛɛ́ upɛ
Ɛsɔwɔ ne ɛkwɔ anlɛre mabɛ Ɛsɔwɔ ágɛ
ukpékpé unó bi Jisɔs apyɛɛ ne áwú ntó
ndɛre baá melɔ ákalege né mmu ɛcha upɛ
Ɛsɔwɔ, nnó matame mábé ne mpyáne Dɛvid.
Ákwugé mbɔ matɔ́ ásɔ́ ɛbwɔ́. 16 Ágí Jisɔs áke,
“Ɔwuú mbɔ genó ɛyigé baá melɔ ájóge?” Jisɔs
ashuú ɛbwɔ́ meko aké, “Ɛɛh nwu, nnó ɛnyú
délu daŋkú genó ɛyigé asame né mmu ŋwɛ
Ɛsɔwɔ? Ásá wyɛ nnó; ‘Ɔlɛré baá melɔ ne abi
álu maka amu ndɛre áfɛ́ɛge wɔ’.”
17 Jisɔs ajóge mbɔ alyá ɛbwɔ́ afɛ né melɔ
Bɛtani ajyɛ bɛle ɛwu.

Jisɔs alwɛré genɔ́ɔge fig gégbɔ́
(Mak 11:12-14, 20-24)

18 Bií ujyágé, dondo gemua mme, ndɛre
Jisɔs abɔ́ɔ mankeré meso né Jɛrosalɛ,
akwɔ́négé meti mesa alɔ mamyɛ ji. 19 Agé
genɔ́ɔ ɛyigé akuú nnó fig né ɛgbɛ́ meti. Afɛ́
wyɛ nnó waá agɛne umpomé fɔ́ wyɛɛ́, yémbɔ
yɛɛ́ géma agɛ wɔ ɛkosé bya ubíubí. Jisɔs ajɔ́ɔ
ne genɔ́ɔ ɛyigémbɔ aké, “Tɛ mme abyɛɛ́, wɔ
ɔmagé wɔ́ɔ sé umpomé.” Ténéténé yimbɔ
genɔ ɛyigémbɔ gewaŋésé gégbó. 20 Ne baá
utɔ́ɔ Jisɔs ágégé mbɔ ála mano mekpo fuú,
ágíge atɛ aké, “Genɔgé fig ɛyigé na gégbó
mbɔ wáwá ndé?” 21 Ne Jisɔs ashuú ɛbwɔ́
meko aké, “Ngarege ɛnyú wáwálé nnó,
mbɔgé ɛnyú defyɛgé matɔ́ɔ ne Ɛsɔwɔ ne
déla pó ne dembyɔ né ɛshyɛ ɛwe ji awyaá,
dépyɛ nyɛ unó nkane me mpyɛɛ́ mbɔ ne
genɔge fig, yɛ́ ɛbé lé ɛbi upwɔ́ɔ bina dépyɛ
nyɛ ubi. Dékage jɔ́ɔ yɛ́ ɛbé lé ne mékwɛ́
ɛwéna nnó, ‘Táné fa ɔjyɛ́ ɔkwɛ́ né mmu ɛbɛɛ́
mega’, Ɛsɔwɔ apyɛ wyɛ nkane ɛnyú déjɔ́ɔ.
22 Mbɔgé défyɛgé matɔ́ɔ nyú ne Ɛsɔwɔ ne
dégíge yéndégenó né mmyɛmenɛne achyɛge
nyɛ ɛnyú geji.”

Ágii Jisɔs mbaá ayi uto bi utané
(Mak 11:27-33; Luk 20:1-8)

23 Jisɔs akeré né mmu ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ,
akpégé mmu alɔ manlɛré bɔ́ɔ mekomejɔ́ɔ
Ɛsɔwɔ. Ndɛre alérege anɔ́ɔ baá abi ápyɛɛ́
upɛ Ɛsɔwɔ ne ákpakpa melɔ áchwɔ́ɔ báne
ji, ágií ji áke, “Ndé uto ɛbi ɔwyaá mampyɛ
unó bina? Waá achyɛɛ́ wɔ uto ubi?” 24 Jisɔs
ashuú ɛbwɔ́ meko aké, “Me ntó nwyaá awa
nkwɛ́ mangií ɛnyú, deshúgé me meko me
ngarége ɛnyú uto ɛbi me nwyaá ne mpyɛɛ́
unó bina. 25 Waá achyɛ Jɔn uto manwyaá
bɔ́ɔ manaá Ɛsɔwɔ, Ɛsɔwɔ waá akwaá?” Jisɔs
ágiígé mbɔ álɔ manyége mbeé ne atɛ áké,
“Dejógé mbɔ nyɛ nnó? Ɛbege dejɔ́ɔgé nnó
ɛlé Ɛsɔwɔ ne achyɛɛ́ Jɔn uto bi, agige nyɛ ɛsé
aké, ‘Ulannó ne delá kamé mekomejɔ́ɔ wuú
wɔ́?’ 26 Yémbɔ mbɔgé déjóge nnó ‘Ákwaá
ne áchyɛ’ ɛbyénnó dekɛlege bɔ́ɔ bina mpa.
Nendé, yéndémuú abɔ́ akaá nnó Jɔn alu
muú ɛkpávé Ɛsɔwɔ wáwálé.” 27 Ɛpyɛ ɛbwɔ́
áshú lé Jisɔs meko áké, “Ɛsé dékaá fɔ́ muú ayi
achyɛɛ́ Jɔn uto wɔ́.” Ne Jisɔs ashuú ntó ɛbwɔ́
meko aké, “Yɛ́ me ntó ngárégé fɔ́ ɛnyú muú
yi achyɛ́ me uto ne mpyɛ́ unó bina.”

Jisɔs atɔ́ nekanémejɔ́ɔ mende fɔ ne baá bii apeá

28 Ne Jisɔs aké, “Ɛnyú défɛré mbɔ nnó ne
mechɔ́ ɛwéna? Mende fɔ abɔ́ alu, awyaá baá
ande makpó apea. Bií uma ákuú ayi mbɛ,
ajɔ́ɔ ne ji aké, ‘chó pyɛ utɔ́ɔ ne mekɔ́ɔ fina.’
29 Ne maá yimbɔ ashuú ji meko aké, ‘Njyɛɛ́
fɔ́’ yémbɔ ɛwyáge akwɔré metɔ́ɔ wuú afɛ́.
30 Mende yimbɔ afɛ mbaá ayifɔ ajɔ́ɔ wyɛmbɔ

* **21:5** Ɛlú wáwálé nnó: 1. Sayɔn ɛlé melɔ Jɛrosalɛ. 2. Gébégé bɔ Jisɔs, afwa ájwɔlege lé né mfaá mpɔ mekagala ne ákɛne. Ubya bɔ ne ukɛne mfaá ujuŋa. † **21:8** Ɛlú wáwálé nnó: Gɛ na ne bɔ́ɔ Jus apyɛ mansɛ muú kpaá ne ɛnoge. ‡ **21:12** Ɛlú wáwálé nnó: Gepwine melɔ gélú getu ɛyigé bɔ́ɔ Jus ápyɛ upɛ mbaá Ɛsɔwɔ.

ne ji. Ajógé mbɔ maá yimbɔ akamé aké, ‘Ata njyɛ.’ Yémbɔ ajyɛ́ ji wɔ́. 31 Jisɔs ajógé mbɔ, aké, gárege me, né baá bina makpo apea, ayi ndé áwuú meko ntɛ wuú?” Ásuú ji meko áké, “Ɛlé ayi mbɛ” Ɛfɛ́ mbɔ Jisɔs agaré ɛbwɔ́ áké, “Mengarege ɛnyú wáwálé nnó bɔ́ abi álú bɔ́ abo nkane ansɛlé ŋka makpo ne andée ɛno, ábɔ́ nyɛ mbɛ agɛ meti wáwá mamkpɛ né gefwa ɛyigé Ɛsɔwɔ ágbárege ápwɔ ɛnyú abifɔ. 32 Néndé Jɔn menwyaá bɔ́ manaá Ɛsɔwɔ achwɔ́ nya ɛta nyú bɔ́ Isrɛli ako alɛré ɛnyú ndɛre muú abɔ́ mambelé geŋwá jií ndɛre Ɛsɔwɔ akɛlege, ne ɛnyú dekamé meko wuú wɔ́; yémbɔ ansɛlé ŋka makpo ne andée ɛno ne ákamé meko wuú. Ne yɛ́ gébégé ɛnyú dégɛné mbɔ na, ɛnyú deti fɔ meso ne gabo nyú dekamé meko wuú wɔ́.”

Nekanémejɔ́ bɔ́ uségé ne mbɔ́ mekɔ́ (Mak 12:1-12; Luk 20:9-19)

33 Jisɔs ama ajɔ́ aké, “Wuúge nekanémejɔ́ ɛniné fɔ́”, “Muú fɔ awyaá nya mekɔ́ wuú, apɛ unɔ́ ɛbi ákuú vine, ásɛle umpome bií mampyɛ mmɔ́, anɔ gebame agyaá ɛwú mme, achó ɛmbu akwyɛ́ ɛwú cháŋéné nnó áké áŋámege umpome ɛbimbɔ manaá makpéné wyɛ. Atɛne ntó maá ɛnyɔŋ nnó membamé mekɔ́ ajwɔ́légé wyɛ. Asɛ bɔ́ uségé afyé wyɛ. Apyégé mbɔ, atané afé nekɛ né melɔ fɔ. 34 Gébé gekwɔ́négé ɛyigé akyɛ́ umpome vine ɛbimbɔ mbɔ́ mekɔ́ atɔ baá defwé bií nnó ájyɛ ásɛ ɛbií umpome vine mbaá bɔ́ uségé bimbɔ. 35 Baá defwé bimbɔ akwɔ́négé né mekɔ́, bɔ́ uségé ágbaré ɛbwɔ́, átulé ama, áwá ama, ne átó ayifɔ ne mataá. 36 Ápyégé mbɔ, mbɔ́ mekɔ́ yimbɔ ama tɔ́ baá defwé abifɔ, abi ajamé apwɔ́ abi mbɛmbɛ. Ne bɔ́ uségé bimbɔ ápyɛ ne baá defwé bimbɔ wyɛ nkane ápyɛ ne abi mbɛ. 37 Ne kwyakwya, achwɔ́ fére maá wuú atɔ́, ajɔ́ aké, ‘Ágɛgé nyɛ maá wa membɔ́ yé ɛbé nnó áchyɛge nyɛ ji énógé.’ 38 Yémbɔ bɔ́ uségé bimbɔ, ágégé maá awuú nkane achwɔ́ɔ, ájɔ́ ne atɛ áké, ‘Gége menyɛ́ geteé mbɔ́ mekɔ́ na, chwóge déwá ji, ji ne alú muú ayi anyɛ́ nyɛ geteégé mekɔ́ ɛwéna, chwóge dewá denyé geteé jií!’ 39 Ápyɛgé ji áfomé meso gébámé áwá.

40 “Jisɔs anérégé mantó nekanémejɔ́ ɛniné na, agií ákpakpa bɔ́ Jus abi ji agarege ɛbwɔ́ makamejɔ́ ayina aké, défɛré nnó mbɔ́ mekɔ́ yimbɔ akerégé meso né nekɛ nií, apyɛ nyɛ nnó ne bɔ́ uségé bimbɔ?” 41 Ásuú ji meko áké, “Akerégé meso, apyɛ nyɛ bɔ́ nchyɛ bimbɔ ágbo negbo nebo. Achyɛ́ mekɔ́ ɛwémbɔ mbaá bɔ́ uségé abi cha, abi áchyɛge nyɛ ji ɛbí umpome vine yéndé gébégé mbwɛ.” 42 Ájógé mbɔ, Jisɔs agií ɛbwɔ́ aké, “Nnó ɛnyú délú daŋkú genó ɛyige ásamé né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ? Ásа wyɛ nnó, ‘Ntaá ɛniné antɛné upú ashyaá nnó nélɔ́mé, néni ne nélaá menɔ ntaá ayi ágbaré ɛkwɔ gepú. Ata ne apyɛ nnó ɛwú ɛbɛ mbɔ, ne ɛlu gekpɛkpɛ genó né amɛ se!’

43 “Ndɛre ɛlúmbɔ, me ngarege ɛnyú wáwálé nnó, ɛnyú débɛ́ nyɛ sé bɔ́ bi Ɛsɔwɔ ágbárege gefwa ne ɛnyú, ala gbaré nyɛ lé ne bɔ́ abi ákwɔre matɔ́ bwɔ́ ákwane mambɛ bɔ́ gefwage Ɛsɔwɔ.” 44 [Ne yéndémuú ayi akwene mfaá ntaá ɛníne na, akɔrege nyɛ, yéndémuú ntó ayi ntaá ɛnína nekwene ji mmyɛ nechɔgéré ji yilé yilé.] 45 Anɔ́ baá abi apyɛ upɛ Ɛsɔwɔ ne bɔ́ Farasi áwuúgé ndɛre Jisɔs atomé maka mejɔ́ yimbɔ, ákaá nnó ájɔge mbɔ lé ne ɛbwɔ́. 46 Ákɛlé meti mampyɛ ji, yémbɔ áfɔ́ɔ nyá gejamégé bɔ́ abi álú ɛfɛ́, néndé yéndémuú ásɛ Jisɔs nnó alu muú ɛkpávé Ɛsɔwɔ.

22

Nekanémejɔ́ ɛpaá neba (Luk 14:15-24)

1 Ne Jisɔs ama tó ɛbwɔ́ nekanemejɔ́ ɛniné fɔ aké, 2 “Gefwa ɛyigé Ɛsɔwɔ ágbárege gélú ɛké nekanémejɔ́ ɛniné na. Mfwa fɔ akpomé mmyɛ mampyɛ ɛpaá nebane maá wuú ayi mende. 3 Mfwa yimbɔ anérégé, atɔ́ baá defwɛ bií nnó ájyɛ ákú bɔ́ abi ji agaré mé nnó achwɔ́ ɛpaá ɛlɔ, yémbɔ yɛ muú ama achwɔ́ wɔ́. 4 Mfwa yimbɔ ama kéré atɔ́ baá defwé abi fɔ́ aké, ‘chóge dégáré bɔ́ abi me mbɔ nlɔ́ɔ nnó nwá mpɔ mabɔ, ntyɛ́ ɛbwɔ́ menyɛ́ melɔ́mélɔ́, nkwyɛ́ yéndégenó. Achwɔ́ wáwá, áwyagé ɛpaá ɛchwɔ́ ɛlɔ!’ 5 Yémbɔ bɔ́ bimbɔ ásɛ yé ɛwémbɔ ɛké genó wɔ́. Afé ápyɛ lé depɔ debwɔ́ ɛtiré cháchá. Abifɔ áfé makɔ́ bwɔ́, abifɔ áfé ne upú use bwɔ́. 6 Ne abifɔ ágbaré baá defwɛ mfwa átulé ɛbwɔ́ ɛke menya, áwá. 7 Ápyɛgémbɔ, metɔ́ ɛsɔ́ mfwa yimbɔ, atɔ́ bɔ́ bee bií ájyɛ wá bɔ́ abi áwané mbɔ baá défwɛ bií, ne ásɔ ntó melɔ bwɔ́. 8 Ne agaré yɛ́ baá defwé bií aké, ‘Ɛpaá wa ɛchwɔ́ lɔ, ne bɔ́ abi me nɛne álɛre nnó ákwane fɔ́ mambé bɔ́ abi áchwɔ́ ɛpaá wa wɔ́. 9 Chóge né mati mako, kuúge yéndémuú ayi dégéne nnó áchwɔ́ ɛpaá.’ 10 Ne baá defwé bií mbɔ áfé ápyɛ́ɛ wyɛ nkane ji ajɔ́. Ákuú yéndémuú ayi ɛbwɔ́ ágɛné, abi aboabo ne abi álɔ́álɔ́ achwɔ́. Kpaá tɛ gepúgé neba gegbeé ne bɔ́. 11 Ne gébégé mfwa yimbɔ akpené mmu mangé bɔ́ abi anɛné ɛbwɔ́ ɛpaá, agé mende fɔ ama ayi ala fyɛ ndée neba ɛyi ɛkwané mbaá ɛpaá ɛwémbɔ wɔ́. 12 Agií ji aké, ‘Mejeé wa, wɔ ɔpyɛ́ɛ nnó ne ɔkpɛné fa ne ndée ɛyi ɛla ɛkwané mbaá ɛpaá ɛwéna wɔ́?’ Ne mende yimbɔ ala bɔmbɔ. 13 Ɛpyɛ mfwa agaré bɔ́ abi ánɛne aŋkɛ́ né ɛpaá aké, ‘pyége ji déwé uka ne amu, debwɛ́ ji défómé dafyɛ né melu ɛwé empinya gemua ɛlu wyɛ. Ɛfɛ́ɛ mbɔ ne bɔ́ álilí nyɛ ányɛ́ɛ manɛ́ne.’ ” 14 Jisɔs anérégé mantó nekanémejɔ́ ɛníné na, aké, “Ɛsɔwɔ

akúu gejamégé bɔ́ɔ́ yémbɔ abi ji ajyaá jaá wɔ́."

Ágiì Jisɔs mechɔ ŋkamakpo
(Mak 12:13-17; Luk 20:20-26)

15 Ɛwya yé wɔ́, bɔ́ɔ́ ɛkwɔ Farasi fɔ́ abi awuú genó ɛyigé Jisɔs ajɔ́gé, atane ájyɛ́ gbáre geju ákélege meti ɛwé ɛbwɔ́ ápyɛ ne Jisɔs akwe nekwené meno. 16 Ɛbwɔ́ ako ákamé meko ama, átɔ́ baá utɔ́ɔ́ bwɔ́ choncho ne bɔ́ɔ́ ɛkwɔ́ Hɛrɔd, nnó ájyɛ ágiì Jisɔs nkwɛ́. Ájyégé áké, "Ménlɛré, ɛsé dékaá nnó wɔ ɔlu muú ayi ɔjɔ́gé wáwálé, ne ɔlɛrege bɔ́ɔ́ unó ndɛre Ɛsɔwɔ akélege wáwálé, ɔfɔ́ɔ́ fɔ́ amɛ bɔ́ɔ́ néndé, ɔsélé fɔ nnó muú ayifɔ́, aŋea gemɛ apwɔ ayifɔ. 17 Nnó ɛsé delú chó manchyɛgé ŋkámakpo mbaá mfwa Rom waá déchyégé fɔ? Garé ɛsé genó ɛyigé wɔ ɔfɛre nnó gelú chó." 18 Yémbɔ Jisɔs akaá uféré uboubo ɛbi úlú ɛbwɔ́ metɔ́. Ne ɛpyɛ ji aké ɛnyú bɔ́ɔ́ dembwɔle bina, "Ndé ɛnyú dépénege me mataá? 19 Lɛrege me gefɔgé ŋka ɛyi dechyɛge ŋkámakpo." Álɛré ji, asɛ agbaré. 20 Agiì ɛbwɔ́ aké, "Mekpo wá na, ne mabɔ waá na ásamé né ŋka ɛyi?" 21 Ashuú ji meko áké, "Élé mekpo mfwa Rom ne mabɔ mií." Ɛfɛ́ɛ́ ne Jisɔs agaré ɛbwɔ́ aké, "Chyɛ́ge yé mfwa Rom genó ɛyi gélú ɛjií. Ne chyɛge ntó Ɛsɔwɔ genó ɛyi gélú ɛyi Ɛsɔwɔ." 22 Awuúgé meko ayi Jisɔs ashuú ɛbwɔ́ byɔ uwɔ ɛbwɔ́ mmu ályaá ji áfɛ.

Ágiì Jisɔs nkwɛ́ mechɔ mankwile né negbo
(Mak 12:18-27; Luk 20:27-40)

23 Wyɛ né bií bimbɔ, bɔ́ɔ́ ɛkwɔ Sadusi fɔ́ áchwɔ́ mangií Jisɔs mechɔ́. Ɛbwɔ́ abi na álu bɔ́ɔ́ abi ákame nya nnó muú agbogé, akwilége sé né negbo. Agiì ji áké, 24 "Ménlɛré, ɛbé Mosis ɛké mbɔgé muú abagé mendée ne agboge ayi ála pɔ́ ne maá, meŋmo áwuú abɔ́ mansɛ mendée yimbɔ ukwi nnó ábyégé baá ábé lé né mabɔ ami mewené meŋmo yimbɔ. 25 Ɛbɔ́ ɛpyɛ nyá nnó, áŋmó fɔ ákénéama abi ande álú. Ayi mbɛ abá mendée, agboó alya ji yé maá apɔ́, ayi akwɔlege asɛ mendée yimbɔ ukwi, 26 meŋmo yimbɔ ntó agbo yé maá abyɛɛ́ ne mendée yimbɔ wɔ́. Wyɛmbɔ ne ɛpyɛ ne ayi agbeé makpo alɛɛ́ kpaá tɛ ɛbwɔ́ ákénéama ágbó ako. 27 Kwyakwya, mendée yimbɔ ntó agbó." 28 Ndɛre ɛlúmbɔ, ágiì Jisɔs áké, "Élé mendée yina abané mbɔ ɛbwɔ́ ako, gébé ɛyigé Ɛsɔwɔ apyɛ nyɛ bɔ́ɔ́ ákwilégé né negbo, mendée yina abɛɛ́ nyɛ ayi waá?" 29 Jisɔs ashuú ɛbwɔ́ meko aké, "Ɛnyú délu gyɛɛ́ dɔ́ɔ́ né nkwɛ́ ayi dégiì, nénde dékágé fɔ́ mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ ne utó bií. 30 Débɔ́ mankaá nnó, gébégé Ɛsɔwɔ apyɛgé bɔ́ɔ́ ákwilégé né negbo, ábáné fɔ́ neba ne átuú fɔ andeé neba, ábɛɛ́ ɛké makiénné Ɛsɔwɔ né mfaánebuú. 31 Ne gétúgé mechɔ bɔ́ɔ́ abi ágboó meso gébé Ɛsɔwɔ apyɛ nyɛ ɛbwɔ́ ákwilé né negbo, nnó délú dankú genó ɛyigé Ɛsɔwɔ ajɔ́ atome ne ukwene antɛ abi agboó mɛ? Ajɔ́ aké, 32 'Me nlu Ɛsɔwɔ ayi Abraham, ne ayi Asek ne ayi Jakɔb ánógé.' Ɛwéna ɛléré nnó Ɛsɔwɔ apyɛ bɔ́ɔ́ ákwilégé né negbo néndé ji apɔ́ fɔ́ Ɛsɔwɔ awuú bɔ́ɔ́ alu ayi bɔ́ɔ́ abi álú abɛ." 33 Gejamégé bɔ́ɔ́ abi álu ɛfɛ́ɛ́ áwúge ndɛre ji ajɔ́ɔ́ mbɔ, byɔ uwɔ ɛbwɔ́ mmu né gefɔ́ɔ́ ɛyígé Jisɔs alérege unó.

Ɛbé ɛwé ɛpwɔ mabɛ mako
(Mak 12:28-34; Luk 10:25-28)

34 Bɔ́ɔ́ ɛkwɔ Farasi áwuúgé nnó genó ɛyigé Jisɔs ajɔ́ɔ́ ne bɔ́ɔ́ Sadusi gépyɛ mano ágbɛ bɔ́ɔ́ ɛkwɔ́ Sadusi, ágbaré geju mankɛlé meti ɛwéchá nnó ágiì Jisɔs nkwɛ. 35 Ne muú bwɔ́ áma ayi ákaá mabɛ Mosis dɔ́ɔ́, áfɛ́ mamua Jisɔs. 36 Agiì ji nkwɛ́ áké, "Ménlɛré, ndé ɛbé Mosis ɛwe ɛŋeá ɛpwɔ́ mabɛ jií mako?" 37 Jisɔs ashuú ɛbwɔ́ meko aké, "Ɛbé ɛwé ɛŋeá ɛpwɔ́ɔ́ mabɛ Mosis ako ɛlé ɛwé ɛjɔ́ɔ́ nnó, 'Gbógé ne Ata Ɛsɔwɔ wyɛɛ́ ne metɔ́ɔ́ wyɛɛ́ meko, ne mendoó wyɛɛ́ meko ne uféré byɛɛ́ uko.' 38 Gɛ menɔ ɛbɛ́ ayi aŋeá apwɔ́ɔ́ mabɛ́ mako. 39 Ne ɛbɛ́ ɛwé ɛma kwɔ́le ɛlu wyɛ ɛké ɛwé mbɛ ne ɛjɔ́ɔ́ ɛké, 'gbógé ne ntɛ méŋmɛ́ wyɛɛ́ ndɛre ɔgboó ne gemɛ jyɛɛ́.' 40 Mabɛ́ ayi na apeá ne ágbaré yéndégenó, ɛyigé Ɛsɔwɔ akɛlege nnó bɔ́ɔ́ ápyɛ ndɛre Mosis ne bɔ́ɔ́ ɛkpávé Ɛsɔwɔ ásamé."

Muú ayi Ɛsɔwɔ akweré ji ɛla gefwa alu maá waá?
(Mak 12:35-37; Luk 20:41-44)

41 Ndɛre bɔ́ɔ́ ɛkwɔ Farasi álú melu ɛma ne Jisɔs, agiì ɛbwɔ́ nkwɛ́ áké, 42 "Ɛnyú defɛré nnó ne Kras, Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji ɛlá gefwa, ji alu maá waá?"

Ashuú ji meko áké, "Alu mpyáne mfwa Dɛvid." 43 Ájɔ́ge mbɔ Jisɔs agiì ɛbwɔ́ aké, "Mbɔgé ji alu mpyáne Dɛvid, ɛpyɛ nnó ne Mendoó Ukpea ɛpyɛ́ nyá mfwa Dɛvid akuú ji nnó Ata? Néndé aké, 44 'Ata Ɛsɔwɔ ajɔ́ɔ́ ne Ata wa aké, jwɔlé fa né ɛgbɛ́ ɛbwɔnyɛ wa né geluóge énógé kpaá tɛ mpyɛ́ɛ́ bɔ́ɔ́ mawámé byɛɛ́ álaá ɛké mboó genɔ́ɔ́ ayi ɔnérege uká byɛɛ́ mfaá.' 45 Ne mbɔgé Dɛvid akuú Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji ɛlá gefwa nnó Ata, ɛpyɛ́mbɔ nnó ne ji amáge bé mpyáne wuú?" 46 Agíge mbɔ, yé muu ama ayi akáge shuú ji meko apɔ́. Ɛlɔ né gébé ɛyigémbɔ, ɔjyɛ́ mbɛ, yé muú ayi ama mua mangií ji nkwɛ́ apɔ́.

23

Jisɔs akwelé baá utɔ́ɔ́ biì mbeé nnó ɛkage ásɛ gepɔgé Ánlɛré mabɛ Ɛsɔwɔ
(Mak 12:38, 39; Luk 11:43, 46; 20:45, 46)

1 Ne Jisɔs ajɔ́ɔ́ ne gejamégé bɔ́ɔ́ bi álu ɛfɛ́ɛ́ chóncho ne baá utɔ́ɔ́ biì aké, 2 "Anlɛré mabɛ Ɛsɔwɔ ne bɔ́ɔ́ ɛkwɔ Farasi ne abɔ́ɔ́ manlɛré mabɛ́ Ɛsɔwɔ. 3 Gétú ɛyígé na, débɔ́ mankwólégé ne mampyégé yéndégenó ɛyigé ɛbwɔ́ álérege chánɛné. Yémbɔ, ɛnyú dékwɔlégé fɔ́ gepɔge bwɔ́, néndé álɛrege mabɛ Ɛsɔwɔ ayi ɛbwɔ́ ámbɔ́ɔ́ álá nógé áji. 4 Awɛ́le matuú ayi ánɔ́ɔ́ ánérege bɔ́ɔ́ né

makpo, yémbɔ átárégé fɔ yɛ́ ɛbwɔ bwɔ́ nnó ápoó ɛbwɔ́ ákpá áji. 5 Apyɛɛ́ lé depɔ́ré Ɛsɔwɔ deko nnó bɔɔ́ ágé, áfɛ́gé ɛbwɔ́. Pɛ́ége yɛ́ ndɛre ɛbwɔ́ ápyɛ unó bi ásamé mekomejɔɔ́ Ɛsɔwɔ né mmu unjeage ne áwɛlé né mampwɛ́ ne uloó amu bwɔ́. Afyɛɛ́ ntó bɔ nku abi áwyaá machagele matyɛɛ́ matyɛ né mano. 6 Ɛbwɔ́ ágbóo manjyágé uluɔ́ énógé né mapaá ne áma ájyaá ntó malu alɔ́ alɔ́ né mmu macha mmyɛmenɛne ájwɔ́lege wyɛ. 7 Ɛbwɔ́ ágbóo ntó nnó bɔɔ́ átámégé ɛbwɔ́ ne énógé, ne ájyɛge né machomelé ákɛlege ntó nnó bɔɔ́ ákúgé ɛbwɔ́ nnó, ‘Anlɛré.’ 8 Yémbɔ ɛkagé muú nyú fɔ akamé nnó ákuú ji nnó, ‘Ménlɛré,’ néndé ɛnyú déwyaá ɛlé menlɛré ama ne ɛnyú ako delu anjmɛ. 9 Ne dékúgé ntó muú fa mme nnó, ‘Ntɛ́’, nyú néndé déwya lé Ntɛ ama muú alu né mfaánebuú. * 10 Ne dékamégé ntó ákuú muú nyú nnó, ‘Ata’, néndé déwya lé Ata ama. Ata yimbɔ ɛlé Kras, Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji ɛlá gefwa. 11 Muú ayi ábɛɛ́ muú kpaá né geluágé nyú, abɔ́ mambɛ́ lé menkpané defwɛ́ nyú. 12 Yɛ́ndémuú ayi ábwɛge gemɛ jií, Ɛsɔwɔ awáne nyɛ ji gelu. Ne yɛ́ndémuú ayi asɛle mmyɛ ji nnó apɔ́ yɛɛ́ muú fɔ́, Ɛsɔwɔ apyɛ nyɛ ji akwɔ ŋgɔ́.

Jisɔs ashule ndo mbaá anlɛré mabɛ Ɛsɔwɔ ne ɛkwɔ bɔɔ́ Farasi
(Mak 12:40; Luk 11:39-42, 44, 52; 20:47)

13 Ne Jisɔs afɛ́ mbɛ manjóge aké, “Ɛfwyale ewé ɛgile ɛnyú anlɛré mabɛ́ Ɛsɔwɔ ne ɛnyú ɛkwɔ bɔɔ́ Farasi ɛjame nyɛ dɔɔ́. Ɛnyú délú bɔɔ́ démbwólé, nénde unó bi ɛnyú dépyɛɛ́, dégbɛɛ́ bɔɔ́ nnó ákpɛgé fɔ́ né gefwa ɛyigé Ɛsɔwɔ ágbárege. Ɛnyú ambɔɔ́ dékpɛné fɔ́ né geji ne délyágé fɔ meti nnó bɔɔ́ abi amuame makpɛ wyɛ ákpɛ. 14 Ɛfwyale ewé ɛgile ɛnyú anlɛré mabɛ́ Ɛsɔwɔ ne ɛnyú ɛkwɔ bɔɔ́ Farasi ɛjame nyɛ dɔɔ́. Ɛnyú délú bɔɔ́ dembwɔlé, néndé ɛnyú denyɛɛ́ akwi andée upwɔɔ́ né unó bwɔ́ ɛnyú depyɛɛ́ ɛké delú cho né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ, depyɛɛ́ mmyɛmenɛne nyú éshyaá né mbɛ ushu bɔɔ́. Né meso gébé ɛfwyale ewé Ɛsɔwɔ achyɛge nyɛ ɛnyú ɛjame nyɛ dɔɔ́. 15 Ɛfwyale ewé ɛgile ɛnyú anlɛré mabɛ́ Ɛsɔwɔ ne ɛnyú ɛkwɔ́ bɔɔ́ Farasi ɛjame nyɛ dɔɔ́. Ɛnyú délu bɔɔ́ dembwɔle, néndé dékɛne déjyɛ yéndé mbaá nnó dépyɛ yɛ́ muú ama ayi álá kwɔlege Ɛsɔwɔ, akwɔlege ji. Ne muú akamege nnó akwɔlege Ɛsɔwɔ, depyɛ ji ákwɔre álá ɛlé muú ayi agéne nyɛ ɛfwyale dɔɔ́ né ntoné mewɛ apwɔɔ́ ɛnyú ambɔɔ́. 16 Ɛfwyale ewé ɛgile ɛnyú ɛjame nyɛ dɔɔ́. Ɛnyú délu ɛké bɔɔ́ amɛ nónómé abi ájame atɛ meti. Ɛnyú délɛrege bɔɔ́ nnó, ‘Mbɔgé muú ányégémeno akelégé ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ nnó apyɛ genó ne ála apyɛ wɔ́, ɛwémbɔ ɛpɔ́ yɛɛ́ genó. Yémbɔ mbɔgé muú akelégé unó bi ákwyɛ ne gesege ŋka ɛbi úlú né mmu ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ nnó apyɛ genó, abɔ mampyɛ genó ɛyigé ji anyémeno.’ 17 Ɛnyú ukeŋkéne bɔɔ́ amɛ nónómé, ɛnyú défɛré nnó ndé genó geŋeá na dɔɔ́ gepwɔ? Genó ɛyi gélú mmu ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ, waá ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ ewé ɛpyɛɛ́ nnó genó ɛyi gélú mmu gébé ne ukpea né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ? 18 ‘Ɛnyú dema delɛrege nnó muú anyɛgémeno akelege geluɔ́ ɛyigé apyɛɛ upɛ Ɛsɔwɔ wyɛ nnó apyɛ genó ne ala apyɛ geji wɔ́, genó gefɔ́ gepyɛɛ́ ji. Yémbɔ mbɔgé genó ɛyigé ji achyɛɛ́ nnó ápyɛ gepɛ né mfaá geluɔ́ ne ji akelé, abɔ́ mampyɛ genó ɛyigé ji anyémeno nnó apyɛ.’ 19 Ɛnyú bɔɔ́ amɛ nónómé, ɛnyú defɛré nnó ndé genó géŋeá na gepwɔ? Ɛchyɛ ewé ɛlú mfaá geluɔ́ ɛyigé ápyɛ́ɛ upɛ wyɛ waá, geluɔ́ ɛyigé ápyɛ gepɛ́ɛ ɛyigémbɔ ne gélú ne ukpea né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ? 20 Yémbɔ muú akelégé geluɔ́ ɛyigé apyɛɛ́ upɛ Ɛsɔwɔ wyɛ, akelé fɔ́ lé geluɔ́ ɛyigémbɔ gejigeji wɔ́. Akelé ntó yéndégenó ɛyi gélú né mfaá geluɔ́ ɛyígémbɔ. 21 Ne yéndémuú ayi akelégé ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ akelé ntó chóncho ne Ɛsɔwɔ muú ajwɔ́lége mmu ɛwu. 22 Muú ayi akelége mfaánebuú akelé ntó geluɔ́ ɛyigé Ɛsɔwɔ ajwɔ́lége wyɛ chóncho ne Ɛsɔwɔ muú ajwɔlege mfaá geji.

23 Ɛfwyale ewé ɛgile ɛnyú anlɛré mabɛ́ Ɛsɔwɔ ne ɛnyú ɛkwɔ́ bɔɔ́ Farasi ɛjame nyɛ dɔɔ́. Ɛnyú délu bɔɔ́ dembwɔ́lé, Ɛnyú dekarege menyɛɛ́ ayi dékpáne né makɔɔ́ nyú dékaré malú afya, déchyɛ Ɛsɔwɔ melú ɛma, yɛ́ ne utɔŋse ɛbí upyɛɛ́ menyɛɛ́ agɔɔ́ gebé. Yémbɔ delyage mampyɛ ukpékpé unó bi mabé Ɛsɔwɔ álɛrege nnó dépyɛge. Depɔ́ fɔ́ pópó ne atɛ anjmɛ, dégéné fɔ́ ɛbwɔ́ meshwɛ ne défyɛɛ́ fɔ́ matɔɔ́ ne Ɛsɔwɔ wɔ́. Pyɛge ukpékpé unó bina. Yémbɔ délyage fɔ́ manchyɛ ɛchyɛ ewé ɛnyú debɔ dechyɛge mɛ. 24 Ndɛre demmyɛ mambele ukɛkɛ mabɛ debyaá ayi kpakpa, delu bɔɔ́ amɛ nónómé abi ájame abifɔ meti. Delu ɛké muú ayi áchérege manaá ami ji anyúu nnó ɛkagé ámé gejenchi, yémbɔ áméne mpɔ mashwɔne.

25 “Ɛfwyale ewé ɛgile ɛnyú anlɛré mabɛ́ Ɛsɔwɔ ne ɛnyú ɛkwɔ bɔɔ́ Farasi ɛjame nyɛ dɔɔ́. Néndé gepɔge nyú gélu ɛké muú ayi ashwɔnege meso amo ne uchwɛri menyɛ́ pópó, yémbɔ né mmu, abelege unó bi ji abɔɔ́ né mati mabomabo. Dépyɛ unó nnó bɔɔ́ áfɛ́régé nnó ɛnyú délu cho né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ, yémbɔ matɔɔ́ nyú agbeé ne maŋwaá ne mmwólé unó unyɛɛ́. 26 Ɛnyú ɛkwɔ́ Farasi délú bɔɔ́ amɛ nónómé, bɔge mbɛ déshwɔ́né mmu amo ne uchwɛri menyɛ́, depyɛgé mbɔ meso ntó akpeage nyɛ.

27 “Ɛfwyale ewé ɛgile ɛnyú anlɛré mabɛ́ Ɛsɔwɔ ne ɛnyú bɔɔ́ ɛkwɔ́ Farasi ɛjame nyɛ dɔɔ́. Ɛnyú délu bɔɔ́ dembwólé, néndé ɛnyú

* **23:9** Ɛlú wáwálé nnó: Jisɔs ajógé fɔ́ lé ne antɛ abi ábyɛné ɛse, ajógé lé ne bɔɔ́ abi ákɛlege nnó ákuúgé ɛbwɔ́ mabɔ kpakpa, nnó ákwɔ ŋgɔ.

délu ɛké manomé ayi áwaá mbɔmé né mfaá. Ɔgɛgé áji, álu malómáló né dafyɛ, yémbɔ né mmu ágbeé ne ugoó áwuú bɔ́ ne ufɔ́ufɔ́ umpwapwáne unó. 28 Wyɛmbɔ ntó ne ɛnyú depyɛ wéna né dafyɛ nnó bɔ́ áfɛ́régé nnó ɛnyú delu cho né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ, yémbɔ wáwálé alu nnó né mmu matɔ́ nyú ɛnyú delu bɔ́ dembwólé, ne degbóo mampyégé nchyɛ.

29 “Ɛfwyale ɛwé ɛgile ɛnyú anlɛ́ré mabé Ɛsɔwɔ ne ɛnyú ɛkwɔ́ bɔ́ Farasi ɛjame nyɛ dɔ́. Ɛnyú bɔ́ dembwólé, dékwyɛge manómé bɔ́ ɛkpávé Ɛsɔwɔ ne ayi bɔ́ abi álu cho né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ, 30 dejɔge deké, ‘Ɛsé débɔ́ débé nyá gébégé ukwene antɛ sé mbɔ debɔ́ décho fɔ́ amu manwá bɔ́ ɛkpávé Ɛsɔwɔ bimbɔ wɔ́.’ 31 Ndɛre ɛnyú dejógé ne ukwene antɛ se mbɔ, ɛlɛ́ré nnó ɛnyú délu upyáné bɔ́ abi áwané bɔ́ ɛkpávé Ɛsɔwɔ bimbɔ. 32 Chóge yé mbɛ, dénéré mampyɛ gabo ayi nyá ukwene antɛ nyú álɔ́ ula mampyɛ. 33 Ɛnyú mmyɔ, délú baá utɔ́, déféré nnó dékáge bó ɛfwyale ɛwé ɛkpane nyɛ ɛnyú dékpɛ né ntoné mewɛ ɛwé ɛlá nómégé? 34 Ne gétú ɛyígé na, ntɔme nyɛ ɛnyú bɔ́ ɛkpávé Ɛsɔwɔ, bɔ́ déŋga ne anlɛ́ré mabé Ɛsɔwɔ. Déwane nyɛ abifɔ, ne déwɔmé nyɛ abifɔ né gekwa, ágbó, détulege nyɛ abifɔ ne utó né mmu macha mmyɛmenɛne nyú ne déma déchyɛge nyɛ abifɔ ɛfwyale né malómáló. 35 Ndɛre ɛnyú dépyɛmbɔ, gewu ɛyigé ukwene antɛ nyú áwané nyá bɔ́ abi álu cho né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ fa né mme gékpéne nyɛ ɛnyú mmyɛ gelɔ́ ula ne manoó Ɛbɛl muú alú cho né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ kpaá gekwɔné né ami Sakariya maá Barakia ayi ɛnyú déwané nya né metɔ́ metɔ́ ɛcha upɛ né geluó ɛyigé ápyɛ́ɛ upɛ Ɛsɔwɔ wyɛ. 36 Me ngarege ɛnyú wáwálé nnó gewú ɛyigé ukwene antɛ nyú áwané nyá bɔ́ abi álu cho né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ gélú ɛnyú bɔ́ njyé ɛniné na mmyɛ.”

Jisɔs asomége Jɛrosalɛ
(Luk 13:34, 35)

37 Jisɔs ajɔ́ge mbɔ aké, “Ɛ é, bɔ́ Jɛrosalɛ! Bɔ́ Jɛrosalɛ! Ɛnyú dewane bɔ́ ɛkpávé Ɛsɔwɔ ne detome abifɔ ne mataá, bɔ́ dentɔ́ abi Ɛsɔwɔ atɔmé ɛta nyú! Mmua mé ndɔndɔ ne ndɔ manyweré ɛnyú nkwere nkane mekwɔ akwérege baá bií, yémbɔ ɛnyú dékélégé fɔ́. 38 Gége yé nnó, melɔ nyú éla mé mábɔ́mé, éla mewa. 39 Néndé ngarege ɛnyú nnó, ɛlɔ fina ɛjyégé mbɛ, ɛnyú démágé gésé me kpaá tɛ bií ɛbi ɛnyú dejɔge nyɛ nnó, ‘Mejé ébé ne muú ayi achwɔ́ɔ né mabɔ Atá.’ ”

24

Jisɔs agaré ndɛre áchɔ́ɔ nyɛ ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ
(Mak 13:1, 2; Luk 21:5, 6)

1 Jisɔs ajɔ́gé mbɔ, alyaá ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ. Ndɛre ji ajyɛ́ɛ baá utɔ́ bií ákɛ áfií ji nnó álɛre ji upú ɛbí átɛné né mmu dachi ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ. 2 Yémbɔ Jisɔs ashuú ɛbwɔ́ meko aké, “Pɔ ɛnyú dégɛ mbɔ uchánchá upú bina uko? Ngarege ɛnyú wáwálé nnó ámuú nyɛ ubi uko kpá, té ne mataá ne mataá yɛ́ɛ ntaá némaá ɛni nélaá nyɛ mfaá ntɛ népó.”

Jisɔs agaré ndɛre aŋkwɔlé bií ágɛ́ne nyɛ ɛfwyale
(Mak 13:3-13; Luk 21:7-19)

3 Ɛwyágé Jisɔs ajyɛ jwɔ́le né mfaá Mékwɛ Olif. *

Baá utɔ́ bií ɛbwɔ́ ɛbwɔ́ ájyé bane ji, ágií ji áké, “Garé ɛsé, nde gébé ɛyige depɔ tiré na depyé nyɛ? Ne ndé ufɔ́ unó upyɛ nyɛ ne ɛsé dékaá gébé ɛyigé wɔ ɔchwɔ́ ne gébé ɛyigé mme ábyɛ́ɛ?” 4 Ágigé mbɔ, Jisɔs ashuú ɛbwɔ́ meko aké, “Sége gébé nnó ɛkagé muú fɔ ábwólé ɛnyú dénó mewaá. 5 Nénde, gejamégé bɔ́ ásɛ́le nyɛ mabɔ ma áchwɔ́ ɛta nyú. Adoó nyɛ ɛbwɔ ɛwɔ́mé ájɔ́ge áké, ‘Me ne nlú Kras, Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji ɛlá gefwa.’ Apyɛ nyɛ mbɔ ábwɔlé gejamégé bɔ́ ánó mewaá. 6 Ne déwuú nyɛ ntó abya be kwɔ́kwólé ne ɛnyú, ne ɛbi ámmyɛ tɛtɛ. Yémbɔ gébégé unó bina uké upyɛ́ɛ, débɛgé fɔ́ ne ɛfɔ. Néndé unó bina ubɔ mampyɛ ne ɛpófɔ́ nnó mme yina achwɔ kwya wɔ́. 7 Gébé ɛyigémbɔ ntó malɔ kpakpa ámmyɛ nyɛ ne atɛ ne atɛ afwa ne bɔ́ bwɔ́ ámmyɛ nyɛ ne atɛ, ɛmímí mesa ɛkwene nyɛ malumalu. Mme yina anyíge nyé ne ɛshyɛ abwɔlé né gejamégé malu. 8 Ɛwéna ɛbé nyɛ ɛké lé ula ulɔ ubalé bi mendée awúu gébégé nebyɛ neké nemmyɛ ji.

9 “Gébé ɛyígémbɔ ápyéne nyɛ ɛnyú áfyé né amu bɔ́ abi áchyɛge ɛnyú ɛfwyale ne áwáne nyɛ ɛnyú. Malɔ mme meko ápaá nyɛ ɛnyú gétúgé délú áŋkwɔlé ba. 10 Ɛwéna ɛpyɛ́ɛ nyɛ gejamégé bɔ́ ája mmyɛ meso, áferé metɔ́ ɛwé áfyɛ́ɛ ne Ɛsɔwɔ, áchyɛge nyɛ atɛ maŋkwaá ne ápaá nyɛ ntó atɛ.

11 “Ne gejamégé bɔ́ ɛkpávé Ɛsɔwɔ abi gebyɔ́ áchwɔ́ɔ nyɛ, ábwɔlé gejamégé bɔ́ ánó mewaá. 12 Ne gétúgé nchyɛ ayi bɔ́ ápyɛ ájame nyɛ dɔ́, gejeé ɛyigé bɔ́ abɔ́ gebɛ nyɛ sé dɔ́. 13 Yémbɔ yéndémuú ayi akogé metɔ́ tɛ kwyakwyaá áférege nyɛ ji né ɛfwyale gabo.” 14 Abya melómélɔ́ yina, ayi Ɛsɔwɔ ágbárege nyɛ gefwa ne bɔ́ bií, aŋkwɔle ba agarege mɛ ji mbaá bɔ́ mme meko nnó malɔ mako né mme ákaá ji, gébé ɛyigémbɔ ne mme akwyage nyɛ.

Jisɔs agaré nkane áchɔ́ɔ nyɛ Jɛrosalɛ
(Mak 13:14-23; Luk 21:20-24)

15 “Danɛl muú ɛkpávé Ɛsɔwɔ abɔ́ ajɔ́ɔ nya atoó ne ‘geboboge genó ɛyi gechyɛge mekpo unɔ́ɔ mbaá Ɛsɔwɔ.’ Degɛne nyɛ ndɛre genó

* **24:3** Ɛlú wáwálé nnó: Mékwɛ́ ɛwéna ɛkamege mbɔ gétúgé ɛjamé unɔ́ɔ ɛbi ákuú nnó Olifɛt dɔ́ɔ.

ɛyigémbɔ gepyɛ́ né mmu ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ.” (Yɛ́ndémuú ayi akuú malɔ ŋwɛ ayina akaá ula). 16 “Gébé ɛyigémbɔ, bɔ́ abi álu né Judiya ábó ájyɛ ákwɔ́ mfaá makwɛ ábií. 17 Yɛ́ɛ́ muú ayi alú mfaá gepú ɛkagé akyaá nnó ashulege mme, ajyɛ bɔ́ genó né mmu gepú jií. 18 Muú ayi alú ntó né mekɔ́ áchɔgé yɛ́ gébé nnó akere mmú achwɔ́ bɔ nku gefwene wuú ne ábó. 19 Ɛ ɛ́ ɛbɛ́ɛ nyɛ mbɔ nnó ne andeé abi álú ne manɛ yɛ́ ne abi áchyɛ́ge baá mámbɛ. 20 Nɛ́ége mmyɛ mbaá Ɛsɔwɔ nnó gébé gebo ɛyigémbɔ, gébɛgé fɔ́ ne metɔ́ nshwɔne. Yɛ́ ɛbɛ́ lé bií uwyaá. 21 Néndé gébé ɛyigémbɔ, gebɛ́ɛ nyɛ lé gébégé gekpékpégé ɛfwyale ɛwé té Ɛsɔwɔ akwyɛ mme yina bɔ́ álá álu danŋgɛ́ ɛwú. Ne yɛ́ ɛwé ɛmage bɛ sé ɛké ɛwémbɔ ɛpɔ́. 22 Ne wáwálé alu nnó mbɔgé Ɛsɔwɔ ala asɔ́ ndɔ ɛfwyale ɛyimbɔ ɛla mboó wɔ́, ɛbyénnó yɛ́ɛ muú ayi apome nyɛ apɔ́. Yɛ́mbɔ gétúgé bɔ́ abi Ɛsɔwɔ ájyaá nnó ábɛ́ abií, asɔrege nyɛ ndɔ ɛyimbɔ ɛla mboó.

23 “Ne mbɔgé muú agaré ɛnyú nnó, ‘Gége Kras, Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji ɛlá gefwa alu fana,’ yɛ́ɛ agaré lé ɛnyú nnó, ‘Alu né’, dékamégé fɔ́ ne ji. 24 Néndé bɔ́ gebyɔ abi áké álu Kras ne bɔ́ gebyɔ abi ake alu bɔ́ ɛkpávé Ɛsɔwɔ ntó áchwɔ́ nyɛ. Ámchwɔgé ápyɛ́ɛ nyɛ ukpékpé ufélekpá ɛbi upwɔ amu. Ápyɛmbɔ nnó ábwólé bɔ́ ako ne mbɔgé meti ɛbɛge yɛ́ ɛbélé bɔ́ abi Ɛsɔwɔ ajyaá nnó ábɛ́ abií, ábwɔlé ɛbwɔ́ ánó mewaá. 25 Kaáge yɛ́ nnó mbɔ́ mɛ́ mbɛ ngaré ɛnyú unó bina, gemégé nnó upyégé.

26 “Yɛ́ muú achwɔ́ agaré ɛnyú nnó, ‘Gége ji alu mbɔ né mewaá’, déjyɛgé wyɛ. Yɛ́ agaré lé nnó, ‘Gége abií mbɔ né mmu baá upú’, dékamégé fɔ́ nnó ɛlú wáwálé. 27 Néndé ndɛre dasama akéle mamma, ne nebuú négénege, álɔ ne ɛgbé ɛbwɔnyɛ akwɔné ne ɛbwɔbɛ bɔ́ ako ágéne, wyɛmbɔ ntó ne Maá Ntɛ Mekwaá achwɔ́ nyɛ.

28 “Yɛ́ndé mbaá ayi geŋkwógé genó gebɛ́ɛ, ɛfɛ́ɛ mbɔ ne denwyɔne ɛtire denyɛ́ɛ uŋkwɔ unó dénwérege.”

Unó bi upyɛ nyɛ gemégé nnó Maá Ntɛ Mekwaá ákérege fa mme
(Mak 13:24-27; Luk 21:25-28)

29 “Ɛfwyale ɛwéna ɛchwɔgé, ténéténé ayi ɛbyɛ́ɛ, ŋmɛ́ɛ ɛkwene nyɛ gemuagemua. Mfaá ágénégé sé, ambe ntó ánómege nyɛ, ne unó bi uwyaá uto né mfaánebuú unyíge nyɛ. 30 Gébé ɛyigémbɔ genó ɛyi gelére nnó Maá Ntɛ Mekwaá achwɔ́, gegénégé nyɛ né mfaánebuú. Ne bɔ́ malɔ mme meko áfyɛ́ɛ nyɛ gepúgé negbo álíle. Ne ágéne nyɛ nkane Maá Ntɛ Mekwaá achwɔ́ né mmu gekó ne uto bií, ne gekpékpégé énógé. 31 Ndɛre ji achwɔ́ áfɔmege nyɛ gekpékpé mbá, ne atɔme nyɛ makiénné jií nnó ájyɛ́ anyweré bɔ́ abi ji ájyaá né mme meko ábé abií mbaá ama.

32 “Pɛge gepɔge genɔ́ge fig degí genó wyɛ. Gébégé mata jií álɔgé mántó bya ukɛ ɛnyú dekaá nnó nshwɔné achwɔ shúle. 33 Wyémbɔ ntó ne gébégé ɛnyú dégégé unó bina uko uke upyɛ́ɛ, débɔ́ mankaá nnó gébé ɛyígémbɔ géla kwɔ́kwɔ́lé. 34 Ngarege ɛnyú wáwálé nnó njyɛ ɛníné na négboó fɔ́ kpaá tɛ unó bina ukó úpyɛ́ɛ. 35 Mfaá ne mme ábyɛ́ɛ nyɛ, yémbɔ mekomejɔ́ wa alaá tɛ kwyakwya.

Yɛ́ muú ayi akaáge gébé ɛyigémbɔ apɔ́
(Mak 13:32-37; Luk 17:26-30, 34-36)

36 “Yɛ́ muú ayi ákaá bií ne gébé ɛyígé unó bina úpyɛ́ɛ nyɛ apɔ́. Makiénné Ɛsɔwɔ ne mfaánebuú ákaágé fɔ́, yɛ́ Maá Ɛsɔwɔ jimbɔ́ ákaá wɔ́. Ɛkosé wyɛ Ntɛ wuú ji mbií ne ákaá. 37 Ndɛre ɛpyɛ́ɛ nyá né gébégé Nowa, wyémbɔ ntó ne ɛpyɛ́ nyɛ́ gébégé Maá Ntɛ Mekwaá aké akerege meso fa mme. 38 Ne gébé ɛyigémbɔ, gemégé nnó genyagé nnyi geshwa nyá bɔ́, bɔ́ abɔ́ ányɛ́, ányuú, ápyɛ́ɛ maba ne átuú baá né maba. Ányɛ́ kpaá tɛ bií bi Nowa ákpɛné mmu ékpe. 39 Ndɛre apyɛmbɔ, abɔ ákaá nya genó ɛyi gepyɛ wɔ́, kpaá tɛ genyage nnyi geshwané ɛbwɔ́ ako. Wyémbɔ ntó ne ɛpyɛ́ nyɛ gébégé Maá Ntɛ Mekwaá akérege meso fá mme. 40 Né gébé ɛyigémbɔ ntó, ande apea ábɛgé ne mekɔ́ aké apyɛ utɔ́, Maá Ntɛ Mekwaá akpane nyɛ ama alyaá ama. 41 Andée apea ábɛgé né mbaá ayi ákwɔ́ unó, akpane nyɛ ama alyaá ama.

42 “Gétú ɛyigé na, débɔ mambɛ peé dégílé néndé, dekaá fɔ́ bií bi Ata nyú akérege meso wɔ́. 43 Kaáge nnó mbɔgé mbɔ́ gepú akaáge gébé ɛyigé menjó achwɔ́ ne utuú manchwɔ́ gya gepú jií, mbɔ abɛ́ɛ peé abame geji nnó ɛkáge menjó achwɔ́ agyá akpɛ́ mmu. 44 Ɛnyú ntó kpómege mmyɛ gétúgé Maá Ntɛ Mekwaá akerege nyɛ́ɛ meso né gébé ɛyígé délá dékágé.

Baá defwɛ abɔ mampyɛ matɔ́ bwɔ́ chánchá
(Luk 12:41-48)

45 “Bɛge ndɛre maá defwɛ́ ayi awyaá denŋga, apyɛ utɔ́ bií chánchá. Ntɛ wuú alyaáge ji ne baá defwɛ́ abifɔ nnó apélé ɛbwɔ́, achyɛge ɛbwɔ́ menyɛ́ chánchá né gébé gelógélɔ́. 46 Galógálɔ́ abɛ́ɛ nyɛ ne maá defwɛ́ yimbɔ, gébégé ntɛ wuú akerégé meso agéne nyɛ nnó ji apyɛ utɔ́ bií chánchá. 47 Ngarege ɛnyú wáwálé nnó ntɛ wuú abelege nyɛ ji ndɛre muú kpaá né unó bi ji awyaá uko nnó apélé. 48 Ne mbɔgé maá utɔ́ yimbɔ abɛgé ayi áwyaá gepɔ gebogebo, ajóge nyɛ ne gemɛ jií aké, ‘Ntɛ wa abɛlege nyɛ dɔ́ ne achwɔ́.’ 49 Alɔ mantúlégé atɛ aŋmɛ abifɔ, anyɛ́ɛ anyú mmɔ́ ne atɛ anyuú mmɔ́ ne abifɔ ákwene. 50 Mbɔgé apyégé mbɔ, ntɛ maá utɔ́ yimbɔ achwɔ kwɔ́ nyɛ ji neŋmé né gébé ɛyígé ji álá kaá nnó achwɔ́ wɔ́. 51 Abanégé ji mbɔ,

achyɛge nyɛ ji gekpékpé ɛfwyale ɛwé ɛbɔ́ɔ́ ɛpwɔ́ɔ́ amu, afyɛ ji né melu ɛwé Ɛsɔwɔ afyéɛ nyɛ bɔ́ɔ́ dembwɔ́lé. Ne bɔ́ɔ́ alilé nyɛ anyɛɛ́ manɲéné ɛwú.

25

Nekanémejɔ́ɔ́ asɔ́ andée makpo afya

1 Jisɔs afɛ́ mbɛ ajɔ́ge aké, “Gefwa ɛyigé Ɛsɔwɔ ágbárege gelu ɛké asɔ́ andée makpo afya abi álwɛɛ́ mátúléká manjyɛɛ́ bane menɔ neba. * 2 Né geluágé ɛbwɔ́, abi ata awyaá defɔ́ɔ́ ne abi ata akénege. 3 Abi ata abi akénege álwɛɛ́ mátúléká, yémbɔ ama kpá sé maweé ami fɔ́ nnó ámi malu mmu mátúléká mábyége ámá áfyé wɔ́. 4 Ne abi awyaá defɔ́ɔ́ akpa maweé nnó ami malu mmu mátúléká bwɔ́ mábyɛgé ɛbwɔ́ ama afyɛ. 5 Ne ɛlé menɔ neba yimbɔ alá achwɔɔ́ wáwá wɔ́, géjá gékpá ɛbwɔ́ ábɛlé.

6 “Ne metɔ́ɔ́ utuú ɛké ɛkwɔ́nege ɛbwɔ́ awú nkane bɔ́ɔ́ ákálege áké, ‘Menɔ neba achwɔ́ chwóge débáne ji.’ 7 Baá ásɔandée bimbɔ áwúge mbɔ ákwilé ati mátúléká bwɔ́. 8 Ne abi akénege ajyɛ kɔ maweé mbaá abi áwyaá défɔ́ɔ́ áké, ‘Chyɛge ɛsé ɛkékɛ́ maweé defyɛ né mátúléká sé áchwɔɔ́ nómé.’ 9 Abi áwyaá défɔ́ɔ́ áshuú ɛbwɔ́ meko áké, ‘Ngba maweé amina makwánégé fɔ́ ɛsé ne ɛnyú, chóge mbaá bɔ́ɔ́ abi ákpoó né melɔ déna amí nyú.’ 10 Ne ndɛre ájyɛ mana maweé, menɔ neba yimbɔ achwɔ́. Achwɔ́gé asɛ abi ata abi ákpomé mmyɛ álú ɛfɛɛ́ ágilé ji, áfɛ́ ákpɛ né mmu gepú ɛpaá neba ágbɛ́ menombi.

11 “Ɛwyágé abifɔ ata abi ájyɛ na maweé áchwɔɔ́. Ála dafyɛ ádoó menombi ákuú áké, ‘Ata Ata! néné ɛsé menombi.’ 12 Ne menɔ neba ashuú ɛbwɔ́ meko aké, ‘Me ngarége ɛnyú wáwálé nnó nkágé fɔ́ ɛnyú.’ ”

13 Jisɔs anérégé mantó nekanémejɔ́ɔ́ ɛníné na aké, “Sɛge yɛ́ gébé néndé dekaágé fɔ́ bií ne gébé ɛyigé me nkerege meso.

Nekanémejɔ́ɔ́ baá defwɛ makpo alɛ́ɛ́ (Luk 19:11-27)

14 “Gefwa ɛyigé Ɛsɔwɔ ágbárege ne bɔ́ɔ́ bií gelu ɛké nekanémejɔ́ɔ́ ɛníné na: Mende fɔ abɔ́ ajyɛɛ́ nekɛ, gébégé ji achwɔ́ɔ jyɛɛ́, akuú baá defwɛ́ bií ako, akaré ɛbwɔ́ ɲka nnó ákɛ gese ne ɛji. 15 Achyɛɛ́ ama uba ɲka uta, achyɛ ayifɔ uba upea ne achyɛ ntó ayifɔ geba géma. Akare ɛbwɔ́ ɲka ɛyina ndɛre yéndémuú akáge gbáre atane afɛ nekɛ. 16 Ayi asɛlé uba ɲka uta, achɔ sé gébé wɔ́, ajyɛ lɔ́ gese mankɛ. Abɔ́ ntó nsa uba ɲka uta. 17 Wyɛmbɔ ntó ne ayi asɛlé uba upea apyɛɛ́. Ji ntó abɔ́ nsa uba ɲka upea. 18 Yémbɔ ayi asɛlé geba géma ajyɛ cho mme anií ɲka ntɛ wuú.

19 “Ɛbélégé ntɛ bwɔ́ akeré meso né nekɛ ɛniné ji abɔ́ ájyɛɛ́. Akuú ɛbwɔ́ ako nnó áchéré ágɛ ndɛre yéndémuú ápyɛɛ́ ne ɛjií ɲka. 20 Ne ayi achyɛɛ́ ji uba ɲka uta achwɔ́ téné mbɛ ushu ntɛ bwɔ́, ajɔ́ɔ ne ji aké, ‘Ata ɔchyɛɛ́ nyá me uba ɲka uta, nkɛ gese ne ɛji, mbɔ nsa uba ɛbifɔ́ uta gé ɛji na.’ 21 Ntɛ wuú ashuú ji meko aké, ‘Ɔpyɛ dɔ́ɔ, ɔlu maá defwɛ́ melómélɔ́, muú akage nɛre metɔ́ɔ ne wɔ. Tɛ ndɛre ɔlɛré nnó ɔkage gbáre ɛkékɛ́ ɲka cháncha, mbelege nyɛ wɔ né melu ɛwé ɔgbárege gejamégé ɲka. Chwɔ́ kpɛ mmu denyé ɛpaá wa ne metɔ́ɔ megɔmegɔ!’

22 “Ne maá defwɛ́ ayi achyɛɛ́ ji uba ɲka upea achwɔ́ ntó mbaá ntɛ bwɔ́. Ajɔ́ɔ ne ji aké, ‘Ata ɔchyɛ nyá ntó me uba ɲka upea, nkɛ gese ne ɛji. Mbɔ́ nsa uba ɛbifɔ́ upeá gé ɛji na.’ 23 Ntɛ bwɔ́ ashuú ji meko aké, ‘Ɔpyɛ dɔ́ɔ ɔlu maá defwɛ melómélɔ́, muú akage nɛré metɔ́ɔ ne wɔ. Tɛ mbaá ɔlɛré nnó ɔkage gbáre ɛkékɛ́ ɲka cháncha, mbelege nyɛ wɔ né melu ɛwé ɔgbárege gejamégé ɲka. Chwɔ́ kpɛ mmu denyé ɛpaá wa ne metɔ́ɔ megɔmegɔ!’

24 “Ne kwyakwya ayi achyɛɛ́ ji gébagé ɲka géma achwɔ́ ntó ɛta ntɛ bwɔ́. Ajɔ́ɔ ne ji aké, ‘Ata menkaá nnó depɔ tyɛɛ́ demmyɛ amba. Ɔlu ɛké muú ayi agóme menyɛɛ́ né mekɔ́ɔ ayi nlá kágé meso yi ápéne. 25 Getú ɛyigémbɔ, mbɔ́ ɛfɔ nnó ɲka jyɛ ɛnógé ɔchyɛge nyɛ me ɛfwyale. Njyɛ cho mme nnií ɛjí wyɛ nnó ɛkagé ɛnó. Gé ɲka jyɛ na sɛ.’

26 “Ne ntɛ bwɔ́ ashuú ji meko aké, ‘Wɔ ɔlu maá defwɛ́ mebomebo, ne mémbwá, ɔjɔ́gé ɔke me nlu ɛké muú ayi agóme menyɛɛ́ né mekɔ́ɔ ayi nlá kágé meso ayi ápéne ne nkyɛɛ́ mbwɛ́ né mbaá ayi nlá ntyaá depomé wɔ́. 27 Gétú ɛyigémbɔ, mbɔ́ ɔbɔ ɔfyé ɲka ya né gepúgé ɲka nnó nkeregé meso nsɛ ɛji ne nsa mfaá.’ 28 Ajɔ́ɔgé mbɔ, agaré baá defwɛ́ abifɔ aké, ‘Tɛ mbaá ji alɛré nnó akaáge gbáre fɔ́ ɲka ɛyimbɔ, sége ɛji déchyɛɛ́ muú ayi awyaá uba ufya. 29 Kaáge nnó muú ayi abɔgé nsá né genó, ji ne ámáge gbɛɛ́ ji ɛbwɔ nnó ji abɔ gejamégé unó. Yémbɔ muú ntó ayi álá abɔ́ɔ nsá né genó ɛyigé me nchyɛɛ́ ji wɔ́, yé ékékɛ́ genó ɛwé ji awya, ásélé nyé geji ɛta wuú, nnó álá amu mawa. 30 Ne áfomé ji ntó né ɛpinyá gemua né dafyɛ, mbaá ayi ji awuú nyɛ ubalé, alíle anyɛɛ́ mánɲéné.’

Gefɔ́ ɛyigé Ɛsɔwɔ apane nyɛ mpa bɔ́ɔ né bií bi kwyakwya

31 “Gébégé Maá Ntɛ Mekwaá achwɔgé ne ɛnógé, chóncho ne makiénné jií ako, ajwɔlege nyɛ né mfaá geluógé gefwa jií ɛyi gewyaá ɛnógé, 32 ne bɔ́ɔ átanege nyɛ né malɔ mme mako anyweré né mbɛ ushuú wuú. Ɛfɛɛ́ mbɔ, akarege nyɛ ɛbwɔ́ matoó apea nkane membamé magɔŋme aferege magóŋme ayi álú choncho ne meŋmené ŋme. 33 Abelege nyɛ ntoó nema né ɛgbɛ́ ɛbwɔnyɛ wuú, nema né ɛgbɛ́ ɛbwɔɛbɛ wuú. 34 Ne

* **25:1** Ɛlú wáwálé nnó: Né gepɔge bɔ́ɔ Jus muú abagé neba bɔ́ɔ ájyɛɛ́ lyaá ji né gepú jií ne utuu.

mfwa ajɔ́ge nyɛ ne bɔ́ abi alú né ɛgbɛ ɛbwɔnyɛ wuú aké, ‘Chwóge ɛnyú bɔ́ abi Ntɛ wa ajéle ɛnyú. Denyɛ́ gefwa ɛyigé ji akwyɛ́ mé abelé ɛta nyú tɛ́ gébégé mme alɔ́. 35 Néndé mesa abɔ́ ámmyɛ me, déchyɛ́ me menyɛ́, mmwólé manaá ɛpyɛ me, déchyɛ́ me manaá nyú, dégɛ me ndɛre meŋkɛ́, désɛ me. 36 Mpɔ ne mandeé mamfyé, déchyɛ́ me mandeé, mbɔ́ mmeé dépɛle me, nkpɛ denɔ dekɛne degɛne me.’

37 “Ɛfɛ́ mbɔ ne bɔ́ abi alú cho né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ ashúge nyɛ ji meko áké, ‘Ata ndé gébé ɛsé degɛne mesa ammyɛ wɔ, dechyɛ́ wɔ menyɛ́, mmwólé manaá ɛpyɛ́ wɔ déchyɛ́ wɔ manaá ɔnyuú, 38 ne ndé gébé ntó dégɛné wɔ ndɛre meŋkɛ́, dénɛné wɔ, ɔlú gejɔ́géné dechyɛ́ wɔ mandeé ɔfyɛ́? 39 Ndé mbaá dégɛné wɔ ɔmée, dépɛlé wɔ, ɔkpɛné denɔ ɛsé dékɛné dégɛné wɔ?’ 40 Ne mfwa ashúge nyɛ ɛbwɔ́ meko aké, ‘Me ngarege ɛnyú wáwálé nnó tɛ mbaá ɛnyú depyɛ unó bina ne aŋmɛ ba, yé ɛbélé mbaá muú ama ayi álá aŋea gemɛ wɔ né geluage aŋmɛ ba ɛbyénnó depyɛ mbɔ lé ne me!’

41 “Ne abwɔlége nyɛ mmyɛ ajɔ́ ne abi alú ji né ɛgbé ɛbwɔɛbɛ aké, ‘Kwilege me ushu, ɛnyú abi mfaánebuú ashule ɛnyú mmyɛ, débɔ́ manjyɛ né ntoné mewɛ ɛwé ɛlá nómégé, ɛwé me nkwɛ́ mé mbelé mbaá danchɔmeló ne makiénné jií. 42 Néndé mbɔ́ nlu mesa déchyɛ́ me menyɛ́ wɔ́, mmwólé manaá ɛpyɛ́ me, déchyɛ me manaá nnó nyú wɔ́, 43 dégé me ndɛre meŋkɛ́, dénɛ me wɔ́, nlu gejɔ́géné dechyɛ́ me mandeé nnó mfyɛ wɔ́, mmeé dechwɔ́ gɛ́ me wɔ́, nkpɛ denɔ dekɛ́ dégéné me wɔ́.’

44 “Ɛfɛ́ mbɔ ne ɛbwɔ́ áshuge nyɛ ji meko áké, ‘Ata ndé gébé ɛsé dégɛné mesa ammyɛ́ wɔ́, mmwólé manaá ɛpyɛ́ wɔ́, ɛsé délá poó wɔ wɔ́? Ne ndé gebe ntó degɛne wɔ nkane meŋkɛ́, ɔmeé, ne ɔkpɛne denɔ ɛsé délá depoó wɔ wɔ́?’ 45 Ne ashuge nyɛ ɛbwɔ́ meko aké, ‘Me ngarége ɛnyú wáwálé nnó, tɛ mbaá ɛnyú délá poó yɛ́ muú ama ayi álá aŋea gemɛ né geluágé aŋmɛ ba bina wɔ́, ɛbyénnó depoó fɔ́ me wɔ́.’ 46 Gétú ɛyigéna, bɔ́ bimbɔ ákpɛne nyɛ né ɛfwyale ɛwé ɛlá ɛbyɛ́ yémbɔ abi alu cho né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ anyɛ́ nyɛ geŋwá ɛyi gélágé byɛ́.”

26

Ájɔ́ geju manwá Jisɔs
(Mak 14:1, 2; Luk 22:1, 2; Jɔn 11:45-53)

1 Jisɔs anérégé manlɛre unó bina uko, ajɔ́ ne baá utɔ́ bií 2 aké, “Ɛnyú dékaá mɛ nnó ɛpaá koó upú ɛlú ndɔ fi ɛlɛ́, né bií bimbɔ, achyɛgé nyɛ me Maá Ntɛ Mekwaá maŋkwaá nnó áwɔ me né gekwa.” 3 Wyɛ né gébé ɛyigémbɔ anɔ́ baá ámpyɛ́ upɛ Ɛsɔwɔ chóncho ne ákpakpa melɔ ágbare ujwɔle né gepúgé Kaifas ayi alu ɛtukpɛ ámpyɛ́ upɛ Ɛsɔwɔ, 4 ájɔ́ geju ndɛre ɛbwɔ́ apyɛ́ ne apyɛ Jisɔs né defya awá. 5 Yémbɔ áfɛré aké, “Dépyɛgé fɔ́ ji gébégé ɛpaá ɛwéna, ékágé bɔ́ áŋme ummyɛ né melɔ.”

Áwaá Jisɔs maweé né melɔ́ Bétáni
(Mak 14:3-9; Jɔn 12:1-8)

6 Né gébé ɛyígémbɔ, Jisɔs alu né melɔ Bɛtani né mmu gepúge Simun ayi abɔ ameé uba, akuú ji nnó ɛbwɔ́ ájyɛ anyɛ́ menyɛ́. 7 Ndɛre ɛbwɔ́ anyɛ́ menyɛ́, mendée fɔ akpɛ ne maweé gebɛ́ ami majamé ŋka dɔ́. Maweé amibɔ malu né mmu ɛkpómé ɛwé akwyɛ́ ne genó ɛyigé akuú nnó alabasta. Akpégé mbɔ amo Jisɔs maweé ami mbɔ né mekpó. *

8 Ne baá utɔ́ Jisɔs ágégé mbɔ, matɔ́ ásɔ́ ɛbwɔ́ mmu tɛ ágígé atɛ áké, “Ulannó ji áchɔ́ maweé amina? 9 Mbɔ ákpoó mami ásɛ gejamégé ŋka, áchyɛ́ mbaá ubyá bɔ́.” 10 Jisɔs akaá mé genó ɛyigé ɛbwɔ́ áférege né mmu matɔ́ bwɔ́, ashuú ɛbwɔ́ meko aké, “Ulannó ɛnyú déchyége mendée yina ɛfwyale? Ji apyémbɔ lé genchánchágé genó ɛta wa. 11 Ubyá bɔ́ úlú ne ɛnyú yéndégébé yémbɔ gébé ɛyigé me mbɛ́ ne ɛnyú géjá sé wɔ́. 12 Mendée yina amo me maweé mina mmyɛ nnó gébégé ngboge ánií ne níige. 13 Ne me ngarége ɛnyú wáwálé nnó yéndé mbaá ayi bɔ́ ágárege nyɛ Abya melómélɔ́ yina né mme meko, ágárege nyɛ ntó genó ɛyígé mendée yina apyɛ. Nkane ágárege, mbɔntó ne áteé nyɛ ji yéndégébé.”

Judas akame mankpó Jisɔs
(Mak 14:10, 11; Luk 22:3-6)

14 Ɛwyágé, maá utɔ́ Jisɔs ama né geluágé abi áfyaneápeá ayi akuú ji nnó Judas Iscarot ajyɛ báne anɔ́ baá ámpyɛ́ upɛ Ɛsɔwɔ, 15 ajɔ́ ne ɛbwɔ́ aké, “Mbɔgé me mfyɛgé Jisɔs né amu nyú déchyɛge me ndé?” Ajɔ́gé mbɔ, ápa uba ŋgba bɔ sɛre ɛsaá meso ɛfya áchyɛ ji. 16 Ɛfɛ́ ne Judas álɔ́ mankélégé meti ɛwé ji apyɛ́ ne Jisɔs akpɛ ɛbwɔ́ né ámu.

Jisɔs anyɛ́ ɛpaá koó upú ne baá utɔ́ bií
(Mak 14:12-21; Luk 22:7-13, 21-23; Jɔn 13:21-30)

17 Né bií mbɛ, ɛbi ɛpaá brɛd yi álá muálé ɛlɔ́ɔ, baá utɔ́ Jisɔs ájyɛ gií ji áké, “Ndé mbaá ayi ɔkélege nnó ɛsé déjyɛ́ détyɛ́ menyɛ́ ɛpaá koó upú wyɛ́?” 18 Ágigé mbɔ Jisɔs ashuú ɛbwɔ́ aké, “Chóge né melɔ́ kpaá, déjyɛgé dégéne nyɛ mende fɔ, gárege ji nnó, ‘Ménlɛré aké, gébé ya gékwané; ne me nkélege manyɛ́ menyɛ́ ɛpaá koó upú ne baá utɔ́ ba né gepú jyɛ́.’ ” † 19 Ne baá utɔ́ Jisɔs

* **26:7** Ɛlú wáwálé nnó: Ntaá né alabasta nétánege nya né melɔ Ijip, mendée yimbɔ achwɔ́ né maweé gebɛ́ mimbɔ, abɔ́ mamí, agbɛ́ né mekpó. † **26:18** Ɛlú wáwálé nnó: Gébé ɛyigé Jisɔs aké gekwané, ɛle gébé ɛyigé ábɔ́ manwɔ ji né mfaá gekwa.

apyɛ wyɛ ndɛre ji agaré ɛbwɔ́, átyé menyɛ́é ɛpaá koó upú.

20 Nkwale ákwɔ́négé Jisɔs ne baá utɔ́ɔ́ biíí áfyaneápeá, ájwɔlé ka manyé menyɛ́é. 21 Ne ndɛre ányɛ́é, Jisɔs ajɔ́ɔ ne ɛbwɔ́ aké, “Me ngarege ɛnyú wáwálé nnó, muú nyú ama achyɛge nyɛ me maŋkwaá.” 22 Mechó ɛwé ɛpyɛ ɛbwɔ́ ábɔ́ ɛfwyale né matɔ́ɔ ne alɔ mangiíí ji ama, ama áké, “Ata nnó élé me?” 23 Agígé mbɔ Jisɔs ashuú ɛbwɔ́ meko aké, “Ɛlé muú ayi ɛbwɔ wuú ne ɛwa ɛtuúge né mmu akpáŋkpa ne akpoó nyɛ me. 24 Ne Maá Ntɛ Mekwaá agbóo nyɛ wyɛ ndɛre ŋwɛ Ɛsɔwɔ abɔ́ ajɔ́ɔ mé tɛ gachiíí, utoŋkwa ubɛ ne muú ayi akpóo nyɛ Maá Ntɛ Mekwaá. Ɛ é! Mbɔgé nnó ábé dambyé muú yimbɔ, mbɔ ɛlɔ́ kpaá ɛpwɔ.” 25 Jisɔs ájɔ́gé mbɔ Judas ayi alú mankpóo ji achwɔ́ giíí ji ntó áké, “Ménlɛré nnó élé me?” Jisɔs ashuú ji meko aké, “Mbɔ ne wɔ ojɔ́ɔ.”

Menyɛ́é Ata Jisɔs
(Mak 14:22-26; Luk 22:14-20; 1 Kɔr 11:23-25)

26 Ne ndɛre ɛbwɔ́ álú nyɛ́ɛ menyɛ́é yimbɔ, Jisɔs abɔ́ ntó brɛd, anɛmmyɛ, achyɛ́é matame mbaá Ɛsɔwɔ. Agyá ntó brɛd yimbɔ uba uba, akaré mbaá baá utɔ́ɔ biíí ajɔ́ɔ aké, “Gége menyammyɛ wa na. Sége dényé.” 27 Ne abɔ́ ntó amo ne mmɔ́ɔ mmu, anɛmmyɛ achyɛ́é matamé mbaá Ɛsɔwɔ, achyɛ́é ɛbwɔ́ aké, “Sége dényú ɛnyú ako. 28 Gége manoó ma na, amí malu menomenyɛ́é ɛwé Ɛsɔwɔ anyɛ́é nyɛ ne bɔ́ɔ biíí. Magbélege nyé né mme mampyɛ nnó Ɛsɔwɔ ájiínte gabo ayi gejamégé bɔ́ɔ ápyɛ́é.” 29 Ama ajɔ́ɔ ne ɛbwɔ́ aké, “Ngarege ɛnyú wáwálé nnó ndɛre nnyú mbɔ mmɔ́ɔ mína kwyakwya, mmagé nyú sé amícha kpaá tɛ nnyú nyɛ ami makɛ ne ɛnyú né gefwa ɛyigé Ntɛ wa agbárege.” 30 Ne ɛbwɔ́ ánérégé, ákwá ɛkwɔ áfɛ́é Ɛsɔwɔ átané ákwɔ́ mfaá Mekwɛ Olif.

Jisɔs agaré ndɛre Pita áshyáa nyɛ ji
(Mak 14:27-31; Luk 22:31-34; Jɔn 13:36-38)

31 Ɛwyágé Jisɔs ajɔ́ɔ ne ɛbwɔ́ aké, “Ɛnyú ako deboó nyɛ delyaá me ne utuú bina mbɔ ne ásáme né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó Ɛsɔwɔ aké, ‘Nwane nyɛ membame mágɔ́ŋme ne ɛkwɔ́ mágɔ́ŋme ɛláa nyɛ tyátyá.’ 32 Ne nkwílégé né negbo, mbɔ nyɛ mbɛ ne ɛnyú né gebagé mewaá Galiliíí.” 33 Ajɔ́ɔgé mbɔ Pita ashuú ji meko aké, “Yɛ́ ɛbɛ́lé nnó bɔ́ɔ ako ábó alyaá wɔ, me nlyágé fɔ́ wɔ.” 34 Ne Jisɔs ntó ashuú ji meko aké, “Pita, gɔ́ ngaré wɔ wáwálé nnó utuú bina gemégé nnó menɔ mekwɔ akú, wɔ ɔshyaá nyɛ ndɔ ɛlɛ́é nnó wɔ ɔ́kágé me.” 35 Ndɛre Jisɔs ajɔ́ɔ mbɔ, Pita anyémenó aké, “Yɛ́ ɛbɛ́ lé negbo, ngbóo ne wɔ, nshyáá fɔ́ wɔ.” Wyémbɔ ntó ne baá utɔ́ɔ abifɔ anyémeno mampyɛ.

Jisɔs anɛmmyɛ né Gɛtsɛmane
(Mak 14:32-42; Luk 22:39-46)

36 Ánérégé ɛfɛ́ɛ Jisɔs asé ɛbwɔ́ áfé né melu ɛwé ákuú nnó Getsɛmanɛ wyɛ́ɛ né mékwé ɛwémbɔ. Ákwɔ́négé éwu, agaré ɛbwɔ́ aké, “Jwólege fa, mente mmyɛ mbɛ gachyé manénémmyɛ.” 37 Ndɛre ji atené mmyɛ mbɛ manémmyɛ asé Pita ne baá Sɛbɛdee apeá (Jɛmsi ɛbwɔ́ ne Jɔn) ndɛre ɛbwɔ́ ájyɛ meshwɛ ne masómé makwɔ́ Jisɔs metɔ́ɔ. 38 Ne ajɔ́ɔ ne ɛbwɔ́ aké, “Masómé amí malú me metɔ́ɔ maténe me meti negbo. Yémbɔ jwólege fa, debɛ peé ne me.” 39 Atégé yɛ́é mmyɛ mbɛ gachyɛ́é ató mano mme, amo ushuú mme anɛmmyɛ aké, “Ntɛ wa mbɔgé ɛlú kɔkɔge féré amó ɛfwyale yina átáné me mmyɛ, yémbɔ pyɛ genó ɛyigé wɔ ɔkɛlege épó fɔ́ ɛyigé me nkélege.” 40 Ne ákerégé meso né mbaá ayi baá utɔ́ɔ biíí abi alɛ́é álú, abané ɛbwɔ́ ndɛre ábélege géjyá. Ajɔ́ɔ ne Pita aké, “Nnó ɛnyú dékágé bɛ́fɔ́ peé ne me, yɛ́é lé né nchwanekɛ ama? 41 Bɛ́ége peé, dénénémmyɛ mbaá Ɛsɔwɔ nnó ékágé ɛnyú dékpé né mmuameno. Matɔ́ɔ nyú ákélege nnó ɛnyú dénénémmyɛ yémbɔ menyammyɛ nyú áwyá gepwá.” 42 Ajɔ́ɔgé mbɔ ama akéré meso manɛmmyɛ aké, “Ntɛ wa, mbɔgé ɔkélégé fɔ́ manke ŋkɔ ɛfwyale ayina akoó me, gɔ́ me nyú ji ndɛre wɔ ɔkɛle.” 43 Ne amá akérégé ndɔ ɛyi ɛgbeé ɛpeá né mbaá baá utɔ́ɔ biíí álú, abané wyɛ ndɛre ɛbwɔ́ ábélege géjyá néndé géjyá gejá ɛbwɔ́ amɛ dɔ́ɔ. 44 Ne Jisɔs amágé lyaágé ɛbwɔ́, ajyɛ nɛmmyɛ ndɔ ɛyi ɛgbeé ɛlɛ́é annyuaré wyɛ mmyɛmenɛne ɛyimbɔ. 45 Ne ama kérégé mbaá baá utɔ́ɔ biíí ajɔ́ɔ ne ɛbwɔ́ aké, “Délú bélege géjyá, degbeége mmyɛ? Gége gébé gekwané ɛyigé áchyɛgé nyɛ Maá Ntɛ Mekwaá maŋkwaá ne áfyé ji né amu bɔ́ɔ ubeé. 46 Kwilege mme déjyé, gége muú ayi achyɛge nyɛ me maŋkwa mbɔ alé chwɔ́.”

Ápyɛ Jisɔs
(Mak 14:43-50; Luk 22:47-53; Jɔn 18:3-12)

47 Wyɛ ndɛre Jisɔs alú jɔ́ge mbɔ, maá utɔ́ɔ wuú ama ayi akámege Judas né geluágé abi áfyaneápeá achwɔ́ ne njuné bɔ́ɔ. Bɔ́ɔ bimbɔ ágbaré bɔ aparanja ne mámbó unɔ́ɔ. Bɔ́ɔ bi átɔmé ɛbwɔ́ élé anɔ́ɔ baá ámpyɛ́é upɛ Ɛsɔwɔ ne ákpakpa melɔ. 48 Ɛké ɛpyɛmbɔ, Judas abɔ́ mé mbɛ agaré ɛbwɔ́ aké, “Muú ayi me ntyaáge gége ji mbɔ pyége.” 49 Ákwɔ́négé, yé gébé achɔ sé wɔ́, akoó cho afɛ́ mbaá Jisɔs aké, “Ménlɛré ntamé,” akpá ji atyaá. 50 Atyágé ji mbɔ, Jisɔs ajɔ́ɔ ne ji aké, “Mejeé wa, chó mbɛ ne utɔ́ɔ byɛ́.” Ajɔ́ɔgé mbɔ bɔ́ɔ bimbɔ áchwɔ́ ápyɛ ji agbaré ji ne amu matomato. 51 Ágbárégé Jisɔs mbɔ, muú ama né geluágé abi álú ne Jisɔs, ajuú aparanja asɔ́ ɛtu memfwé ɛtukpɛ ámpyɛ́é upɛ Ɛsɔwɔ. 52 Ne Jisɔs ajɔ́ɔ ne ji aké, “Shwɔ́ré aparanja

wyɛ né mmu mekɔ́, néndé bɔɔ́ ako abi ámmyɛ umyɛ ne aparanja, agbooó negbone aparanja. 53 Ɔfɛ́ré nnó nnɛgé mmyɛ mbaá Ntɛ wa nnó apoó me, atómé fɔ́ gejamégé makiénné ji nnó áchwɔ́ apoó me? 54 Yémbɔ, me mpyɛgé mbɔ, ɛpyɛ mbɔ́ nnó ne unó bi ŋwɛ Ɛsɔwɔ ajɔɔ́ upyɛ wáwálé?" 55 Wyɛ né gébé ɛyigémbɔ, Jisɔs ajɔ́ ne gejamége bɔɔ́ bimbɔ aké, "Ɛnyú dechwɔ́ na ne bɔ aparanja ne mámbó unɔ́ mampyɛ me nnó me nlu menjó? Me nlú fa ne ɛnyú yéndé bií, nlɛrégé mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ né ɛcha upɛ, nnó débɔ́ degɛ́ɛ me mampyɛ wɔ́? 56 Yémbɔ, depɔ ɛtiré depyɛ mbɔ na, nnó unó bi bɔɔ́ ɛkpávɛ́ Ɛsɔwɔ ásamé ubɛ́ wáwálé." Ɛfɛ́ɛ ne baá utɔ́ bií ako áboó ályaá ji.

Jisɔs akpɛ unɔ́ mpa
(Mak 14:53-65; Luk 22:63-71; Jɔn 18:13, 14, 19-24)

57 Ne baá utɔ́ bií alyágé ji mbɔ, bɔɔ́ abi ápyɛne ji, asɛ ji áfɛ́ né gepúgé Kaifas ayi alu ɛtúkpɛ ampyɛ upɛ Ɛsɔwɔ. Ɛfɛ́ɛ mbɔ nto ne anlɛré mabɛ́ Ɛsɔwɔ chóncho ne ákpakpa melɔ anyweré. 58 Ne ndɛre ájyɛ, Pita akwɔlege ɛbwɔ́ meso gachyɛɛ́, gachyɛɛ́ kpaá tɛ akpɛné né mmu dachi ɛtukpe ampyɛ upɛ Ɛsɔwɔ. Akpégé, ajyɛ jwóle ne ámbamé dachi ɛtukpɛ mangɛ́ genó ɛyigé apyɛ mbaá Jisɔs. 59 Anɔ́ baá ampyɛ upɛ Ɛsɔwɔ ne bɔɔ́ ako abi ájwɔlé mmu ɛcha ɛso, ákɛlé ammá mpa gebyɔ́ mamma Jisɔs mmyɛ nnó áwá ji. Yémbɔ ágé yɛɛ́ ɛma wɔ́. 60 Ne gejamégé bɔ́ ntésé gebyɔ́ átané áma Jisɔs depɔ mmyɛ, yémbɔ yɛɛ́ mémá ɛma ɛwé ɛlɛré nnó Jisɔs akwé mpa ɛpɔ́. Ɛwyágé, bɔ ntésé gebyɔ́ apeá achwɔ́, 61 ne ájɔ́ áké, "Maá mende yina ji aké, me nkagé mú ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ ne gemégé nnó ndɔ ɛlɛɛ́ ɛkwɔ́né mmagé nténe ɛwú." 62 Ɛfɛɛ́ mbɔ ne ɛtúkpɛ ampyɛ upɛ Ɛsɔwɔ akwilé ajɔɔ́ ne Jisɔs aké, "Wɔ ntó ɔpɔ́ ne meko manshuú né depɔ ɛtire bɔɔ́ ájɔɔ́ge mbɔ nnó ɔpyɛ?" 63 Yémbɔ, yɛɛ́ meko Jisɔs ashuú ji wɔ́, ɛtukpe ɛma ŋmére ɛjɔɔ́ ɛké, "Me ngígé wɔ né mabɔ Ata Ɛsɔwɔ, muú alú mebɛ yéndégébé, mbɔgé wɔ ne ólú Maá Ɛsɔwɔ, Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji ɛlá gefwa gáré." 64 Agígé mbɔ, Jisɔs akamé aké, "Mbɔ ne wɔ ɔjɔɔ́. Yémbɔ mengaregé ɛnyú wáwálé nnó: meso gébé degéne nyɛ ndɛre Maá Ntɛ Mekwaá ajwɔlé né ɛgbɛ́ ɛbwɔnyɛ Ɛsɔwɔ ayi apwɔɔ́ amu ne dégɛne nyɛ ntó ndɛre achwɔ́ɔ né mmu gekógé mfaánebuú!" 65 Jisɔs ajɔɔ́gé mbɔ, ɛtúkpɛ ampyɛ upɛ Ɛsɔwɔ agyá mandeé jií né mmyɛ manlɛré nnó metɔ́ ɛsɔ́ ji dɔɔ́, akálé aké, "Amɛge mmyɛ ne Ɛsɔwɔ! Ndé gécha démage kéle bɔ ntésé? Ɛnyú ambɔɔ́ dewú mé ndɛre ji ámége mmyɛ ne Ɛsɔwɔ! 66 Défɛré nnó ápyɛɛ́ nnó ne ji?" Agígé mbɔ, bɔɔ́ ako áwya áké, "Akwe mpa ne abɔ́ mangbó." 67 Ɛfɛɛ́ ne álɔɔ́ mankpó Jisɔs matyɛ ushu ádooó ji ukpékpé ne bɔɔ́ abifɔ ádooó ji maka, 68 ájwyagé ji áké, "Wɔ ɔlu Kras, Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji ɛlá gefwa. Garé ɛsé, Waá adooó wɔ?"

Pita ashya nnó akaágé fɔ Jisɔs
(Mak 14:66-72; Luk 22:56-62; Jɔn 18:15-18, 25-27)

69 Ndɛre ɛpyɛmbɔ, Pita alú wyɛ ka né dachi ɛtúkpɛ ampyɛ upɛ Ɛsɔwɔ, aké apɛlé maá mesɔ mendée fɔ alú maá defwɛ́ ɛtúkpɛ ampyɛɛ́ upɛ Ɛsɔwɔ, achwɔ́ jɔɔ́ ne ji aké, "Wɔ ntó ɔbɔ́ ɔlú ne Jisɔs muú Galilií." 70 Ájɔɔ́gé mbɔ, Pita ashya né mbɛ ushu ɛbwɔ́ ako aké, "Chaá-ó nkaá yɛ́ geno ɛyigé ójɔge mbɔ wɔ́." 71 Ashyágémbɔ akwilé afɛ́ né menombi gébámé. Ɛfɛɛ́ maá mesɔ mendée ayi fɔ agégé ji ajɔɔ́ ne bɔɔ́ abi átɛné ɛfɛɛ́ aké, "Mende yina abɔ́ alú ne Jisɔs muú Nasarɛt." 72 Yémbɔ Pita ama shya wyɛ shya afyé amu mewɛ aké, "Wáwálé nkaágé fɔ́ mende yimbɔ." 73 Ɛké ɛwyage bɔɔ́ bi átɛné ɛfɛɛ́ áchwɔ́ jɔɔ́ ne ji áké, "Wáwálé gebií gepɔ́ mmu, wɔ ntó ɔlú muú bwɔ́ ama néndé nénóme mejɔɔ́ neé nélɛré mbaá ayi wɔ ɔtané." 74 Ndɛre ájɔɔ́ mbɔ Pita aké. Me nkaá kpé mende yimbɔ tɛ mfaánebuú. Wyɛ ndɛre ji akélege mbɔ, aké awúu menɔ mekwɔ akú kɔkɔgɔlókɔɔ́. 75 Ne ténéténé yimbɔ Pita ate mekomejɔɔ́ ayi Jisɔs abɔ́ ájɔɔ́ ne ji nnó, "Gemégé nnó menɔ mekwɔ akú, ɔshya nyɛ ndɔ ɛlɛɛ́ nnó ɔkaágé fɔ́ me." Ne atané dafyɛ anyɔ meko ngbó ali segé segé.

27

Áfɛ né Jisɔs mbaá Palɛt
(Mak 15:1; Luk 23:1, 2; Jɔn 18:28-32)

1 Bií ujyágé ne dondo, anɔ́ baá ampyɛ upɛ Ɛsɔwɔ ne ákpakpa melɔ áchomé, ásɔ mala ndɛre ápyɛ ne áwá Jisɔs. 2 Ne ánérégé mansɔ mala, áwɛ́ Jisɔs amu ásɛ ji áfɛ́ mbaá Palɛt gɔmena bɔɔ́ Rom.

Negboné Judas
(Aŋg 1:18, 19)

3 Judas muú akpooó Jisɔs ágégé nnó ásɔ́ mpa nnó áwáne Jisɔs, byɔ ukɔré ji mmu, afɛré nnó ji apyɛ gabo, akpá uba ŋgba sére ɛsaá meso ɛfya ɛyi ji abɔ́ akpooó Jisɔs ajyɛ shuú ɛtukpe ampyɛ upɛ Ɛsɔwɔ ne ákpákpá melɔ. 4 Ajɔ́ ne ɛbwɔ́ aké, "Mpyɛ gabo manchyaá manoó ntɛ mekwaá ayi álá apyɛɛ́ gabo wɔ."

Bɔɔ́ bimbɔ áshuú ji meko áké, "Ɛwémbɔ ɛta ɛsé ndɛre ndé? Gabo ayi mbɔ akpa wɔ."

5 Ajɔ́gé mbɔ, Judas atyá ŋka ɛyimbɔ ɛfɛɛ́ né metɔ́ gepú ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ atané ajyɛ shií gemɛ jií.

6 Ne anɔ́ baá ampyɛ upɛ Ɛsɔwɔ ápwɛ́ ŋka ɛyimbɔ. Ájɔ́ áké ŋka ɛyina ɛlé ŋka manoó, ne ébɛ sé ɛkamé fɔ́ nnó décho ŋka ɛyina melu ɛma ne ɛyi ɛlu ne mmu mekwa ŋka ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ wɔ́. 7 Áfyégé makpo bwɔ́ mbaá ama, áke ábɔɔ́ ŋka ɛyina ána melu mme mbaá

menkwyɛ unje mesɛ́ anigé aŋkɛ bɔ́ wyɛ.
8 Ɛlɔ né gébé ɛyigémbɔ kpaá tɛ fina álú ákuú
melu mme ɛwémbɔ nnó mewaá manoó.
9 Ɛpyɛ́mbɔ nnó mekomejɔ́ ayi Jɛrimaya
muú ɛkpávé Ɛsɔwɔ abɔ́ ajɔ́ abɛ wáwálé. Ji
ajɔ́ nya aké ásɛ uba ŋgba bɔ sére ɛsaá meso
ɛfya ɛyi ɛlú gese ɛyi bɔ́ Isrɛli ákamé mana ji,
10 ápyɛ wyɛ ndɛre Ɛsɔwɔ agaré me ana melu
mme mbaá menkwyɛ́ ujemesɛ́.

Palɛt agii Jisɔs bɔ nkwɛ́
(Mak 15:2-5; Luk 23:3-5; Jɔn 18:33-38)

11 Ndɛre Jisɔs atɛné né mbɛ ushu Palɛt
gɔmena bɔ́ Rom, Palɛt agií ji aké, “Wɔ ne ɔlú
mfwa bɔ́ Jus?”
Ne Jisɔs ashuú ji meko aké, “Ɛlu nkane
ɔjɔ́.” 12 Yémbɔ gebyɔ́ ɛyigé anɔ́ baá ampyɛ
upɛ Ɛsɔwɔ ne ákpakpa melɔ ámalé ji mmyɛ,
yɛ́ meko Jisɔs ashuú ji wɔ́. Ajwɔlé wyɛ ji
nyámé. 13 Ne Palɛt agií yɛ́ ji aké, “Nnó wɔ
ɔwuú mbɔ fɔ́ depɔ ɛtiré bɔ́ bi áké wɔ ɔpyɛ?”
14 Yémbɔ Jisɔs ajwɔlé wyɛ ji nyámé. Ɛwéna
ɛpyɛ mfwa bɔ́ Rom akwe tametame.

Palɛt asɔ́ mpa nnó ámá Jisɔs
(Mak 15:6-15; Luk 23:13-25; Jɔn 18:39—19:16)

15 Ne gepɔ́gé gɔ́mená bɔ́ Rom, gélú nnó
yéndé ŋmɛ, gébégé ɛpaá koó upú, áferégé
muú denɔ ama né gepúgé denɔ, ndɛre bɔ́
ákélege. 16 Ne wyɛ né gébégé ɛpaá koó
upú ɛwémbɔ, mende fɔ ayi bɔ́ akaá ji dɔ́
gétúgé depɔ ɛtiré ji apyɛ́ɛ abɔ́ akpɛ denɔ.
Akamege Barabas. 17 Ne ndɛre melɔ meko
ɛchomé né dachi Palɛt, Palɛt agií ɛbwɔ́ aké,
“Ɛnyú dekélege me mferé ndé muú né denɔ;
Barabas waá Jisɔs muú ayi ákuú ji ntó
nnó Kras?” 18 Palɛt agií mbɔ néndé akaá
chánjéné nnó ɛlé wyɛ né nchyɛ detú ne
ákpakpa bɔ́ Jus ápyɛné Jisɔs áchwɔ́ ne ji ɛta
wuú. 19 Ne ndɛre Palɛt ajwɔlé né mmu ɛcha
ɛso apane mpa yina, mendée wuú atɔ́ áchwɔ́
gáre ji aké, “Féré amu né mpa mende yimbɔ,
néndé apyɛ gabo fɔ́ wɔ́. Genó ɛyigé Ɛsɔwɔ
alɛre me né géjya gétú jií fina gechyɛ me
ɛfwyale dɔ́.”
20 Yémbɔ anɔ́ baá ampyɛ upɛ Ɛsɔwɔ ne
ákpakpa melɔ áfyɛ ɛshyɛ nnó ájɔ́ nnó Palɛt
aféré Barabas né denɔ, alyaá Jisɔs nnó áwá.
21 Ne Palɛt ama agií ɛbwɔ́ aké, “Ɛbwɔ́ bina
apeá, ndé muú ayi ɛnyú dékélege nnó mféré
ji né denɔ?”
Ashuú ji meko áké, “Ɛsé dekélege nnó wɔ
ɔféré Barabas.”
22 Palɛt ama anɔmɛre agií ɛbwɔ́ aké, “Ɛnyú
dékɛlege me mpyɛ yɛ́ɛ nnó ne Jisɔs ayi ákuú
ji ntó nnó Kras?” Áma áshuú ji meko áké,
“Gɔ́ áwɔ́ ji né gekwa.”
23 Ajɔ́gé mbɔ, Palɛt ama gií ɛbwɔ́ aké,
“Ulannó ɛnyú dékɛlege nnó áwá ji? Ndé
gabo ayi ji ápyɛɛ́?”
Yémbɔ, ɛbwɔ́ áwya wyale ne ɛshyɛ áké, “Gɔ́
áwɔ́ ji né gekwa!”
24 Ne Palɛt agégé nnó ji atulege mmyɛ detú
ɛfwyale ɛkagé tane mbɔgé ji álá akamé nnó
áwá Jisɔs wɔ́, Atɔ́ ájyɛ chwɛ́ manaá, áchwɔ́
chyéɛ ji ashwɔné amu né mbɛ ushu bɔ́
bimbɔ aké, “Amu ya apɔ́ né negbone mende
yina, gɛ́ ɛfwyale nyú mbɔ”.
25 Ajɔ́gé mbɔ, bɔ́ bimbɔ ákamé áké, “Gɔ́
gewu ɛyigémbɔ gewilé ɛsé mmyɛ chóncho
ne baá ɛsé.”
26 Palɛt aférégé Barabas né denɔ. Atulé
Jisɔs ne geto ne álé lyaá nnó bɔ́ bee Rom ája
ji ájyɛ́ áwɔ́ ji né gekwa.

Bɔ́ bee ájwyagé Jisɔs
(Mak 15:16-20; Jɔn 19:2, 3)

27 Palɛt alyágé Jisɔs nnó áwɔ́ ji né gekwa,
bɔ́ bee bií ásɛ Jisɔs áfɛ ne ji né ɛcha gɔmena,
ákuú bɔ́ bee ako áchwɔ́ nó ji mme, 28 áferé
ji mandeé mmyɛ, áfyɛ́ ji ɛwulé megélé ɛwé
ɛlú ɛké nkúu afwa. 29 Ámo ɛlá meshií áfaá
Jisɔs né mekpo ne áfyɛ ji ntó meto né ɛbwɔ́
ɛké meto gefwa. Ápyégé mbɔ, átóme manó
né mbɛ ushu wuú ne ájwaáge ji áké, “Wɔ
Mfwa bɔ́ Jus neki nébɛ́ ne wɔ.” 30 Ndɛre
ájwyáge ji mbɔ, ákpóo ji matyɛ́ mmyɛ, ne
áfɔ́ meto ɛwémbɔ né ɛbwɔ wuú ádo ji né
mekpo. 31 Ánérégé mánjwya ji, áferé nkúu
megélé yimbɔ ákeré áfyɛ ji mandeé jií né
menyammyɛ wuú. Aja ji ájyɛ wɔ́ né gekwa.

Áwɔ́ Jisɔs né gekwa
(Mak 15:21-32; Luk 23:26-43; Jɔn 19:17-27)

32 Ndɛre ájyɛɛ́, átuú ne mende fɔ né
meti ayi ákuú ji nnó Simun muú melɔ
Sɛren, ápyɛ ji ne utó nnó akpá gekwagé
Jisɔs. 33 Akwɔnégé né melú ɛwé ákúu
nnó Golgota, mabɔ ami matɛne nnó “Melú
Uŋkóŋkɔ́ Makpo” 34 áchyɛɛ́ Jisɔs mmɔ́ amí
áchwaré ne genó ɛyi génywɔ́nege nnó anyú
ne afwɔ́régé mami, ashya manyú.
35 Ɛbwɔ́ áwɔgé ji, áŋme gefɔ́gé megyaá fɔ
nnó ákáré mandeé jií. 36 Ánérégé ájyɛ jwɔ́le
mme ábáme Jisɔs ɛfɛ́. 37 Ndɛre ebɔ́ ɛpyɛɛ
mbɔ ásá genó ɛyigé áké Jisɔs apyɛ né gebagé
genɔ́ awɔ né mekpo gekwa ɛyigé áwɔmé
Jisɔs wyɛɛ́. Ásá wyɛ áké, “Gé Jisɔs Mfwa bɔ́
Jus na.” 38 Wyɛ né bií ɛbií mbɔ, áwɔ́ nyá ntó
anjo apeá né ɛbi bwɔ́ ukwa. Áwɔ́ ama né ɛjií
gekwa né ɛgbɛ́ ɛbwɔnyɛ Jisɔs ne ama né ɛgbɛ́
ɛbwɔbɛ wuú.
39 Ne bɔ́ abi ákoge koógé ájúu Jisɔs
mashyɛ mmyɛ, ákamege ne makpo ájwyage
ji áke, 40 “Wɔ muú ɔké ɔmugé ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ,
gemégé nnó ndɔ ɛlɛ́ ɛkwɔné wɔ ɔmage téne
ɛwéchá, mbɔgé nnó ɔlu Maá Ɛsɔwɔ, poó
gemɛ jyɛ́, ɔtáné mfaá gekwa ɔshulé mme.”
41 Wyémbɔ ntó ne anɔ́ baá ampyɛ upɛ
Ɛsɔwɔ ne ánlɛré mabɛ́ Ɛsɔwɔ chóncho
ne ákpakpa melɔ ájwyaá ntó Jisɔs áké,
42 “Apoóge bɔ́ bí chachá, yémbɔ akaágé poó
gemé jií? Pɔ nnó ji aké na ji alu Mfwa bɔ́
Isrɛli? Gɔge ji átáné mfaá gekwa áshuúlé

mme ne ɛsé défyɛ́ matɔ́ se ne ji. 43 Ji áfyɛ́ metɔ́ ne Ɛsɔwɔ, ne Ɛsɔwɔ áchwɔ ápoó yé ji mbɔ́gé ágboó ne ji, néndé ji ajógé aké ji alú Maá Ɛsɔwɔ."

44 Yé bɔ́ ubée abi áwómé ntó ɛbwɔ́ né ukwa, wyɛmbɔ ntó ne ájúu Jisɔs mashyɛ mmyɛ.

Negboné Jisɔs
(Mak 15:33-41; Luk 23:44-49; Jɔn 19:28-30)

45 Kálaŋká ɛfyáneépeá ɛké ékwɔ́nege, ŋmɛ́ɛ ɛnomé, gemmua gékwé né melɔ meko kpaá tɛ kálaŋká ɛlɛ́ɛ. 46 Wyɛ né kálaŋká ɛyimbɔ ɛlɛ́ɛ, Jisɔs alɔ máŋkalé kéŋké aké, "Ɛli, Ɛli lama sabatani" ula ɛtɛné nnó Ɛsɔwɔ wa Ɛsɔwɔ wa, ndé ɔlyaá me mbií né ɛfwyale?

47 Ne bɔ́ɔ abifɔ abi átɛné ɛfɛ́ɛ, áwúgé ndɛre Jisɔs ajóge mbɔ, áfɛré áké, "Akuú mbɔ lé Ɛlija muú ɛkpávé Ɛsɔwɔ." 48 Ne muú ama né geluágé abi átɛné ɛfɛ́ɛ, alomé gatɛlé ajyɛ bɔ́ ɛkochá anyua né mmu mmɔ́ɔ amí mamyáme, ajo né genɔ́ɔ abwɛ́ɛ asa né ubɔ́ɔ meno Jisɔs nnó ányú.

49 Yémbɔ abifɔ áké, "Gó ji ábé ɛwú dégɛ́ kpé nnó Ɛlija achwó poó nyɛ ji!"

50 Ne Jisɔs ama akále kéŋké afyɛ gemɛ jií né amu Ntɛ wuú Ɛsɔwɔ.

51 Wyɛ ndɛre metɔ́ɔ ɛkwené Jisɔs mbɔ́, ndeé ɛyi ɛkaré ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ ɛgyalé uba upeá tɛ mfaá gba-ra-ra-ra ɛtya mme, mme anyigé, tegetege matárávɛ́ agyalé ubauba. 52 Manome ánené alá fuúfuú ne gejamégé bɔ́ɔ Ɛsɔwɔ abi agboó mé tɛ gachi, ákwilé né negbo. 53 Gébégé Jisɔs akwilé né negbo. Bɔ́ɔ Ɛsɔwɔ bimbɔ, átané né manome áfɛ́ né Jɛrosalɛ melɔ ukpea. Ákɛré mmyɛ mbaá gejamégé bɔ́ɔ.

54 Ne muú kpaá bɔ́ɔ bee ne bɔ́ɔ bee abifɔ abi álú ɛfɛ́ɛ ábáme Jisɔs, ágégé ndɛre mme anyigé, ne unó bifɔ́ ɛbi upyɛ́ɛ ɛfɔ ɛkwɔ́ ɛbwɔ́ matɔ́ɔ. Ájɔ́ge áké, "Wáwálé mende yina abɔ́ alu Maá Ɛsɔwɔ."

55 Gébé ɛyigémbɔ ntó, gejamégé andée, átɛné tɛtɛ ágéné yéndégenó ɛyi gepyé. Andée bina átané ne Jisɔs kpaá tɛ né Galilií ákwɔlé ji, ápóge Jisɔs, achyɛge ji unó bi akélege. 56 Né geluage andée bina ɛlé, Mɛri ayi atané melɔ Magdala, Mɛri mmá Jɛmsi ɛbwɔ́ ne Josɛf, ne Mɛri mma baá Sɛbɛdee. *

Ánil Jisɔs
(Mak 15:42-47; Luk 23:50-56; Jɔn 19:38-42)

57 Ne nkwale akwɔnege, muú ŋka fɔ ayi atane melɔ Arimatya akuú ji nnó Josɛf achwɔ́. Ji ntó alú nyá maá utɔ́ɔ Jisɔs ama. 58 Áchwógé, ajyɛ bane Palɛt agií ji nnó achyɛ ji utó ji ajyɛ afere geŋkwógé Jisɔs anií. Ne Palɛt achyɛ́ utó nnó afere geŋkwógé Jisɔs áchyɛ ji. 59 Ne Josɛf aségé geŋkwógé Jisɔs, afyalé géjí ne éshyé ndeé pópó 60 abwɛ́ɛ ajyɛ béle né mmu menome mekɛ ɛwé ji apyɛ bɔ́ɔ akwyɛ́ɛ né ɛba ntaá. Ábélégé, apelé gekpékpégé ntaá akweré meno menome ɛwémbɔ alyaá awilé ji. 61 Ndɛre ji apyɛ́ɛ unó bina, Mɛri muú melɔ Magdala ne Mɛri ayifɔ ájwɔlé toitoi ne menome ɛwémbɔ ápélé.

Palɛt atɔ́ɔ bɔ́ɔ nnó ábamé menome Jisɔs
62 Ne bií ujyage, mmyɛke bií ɛbi bɔ́ɔ Jus ákpomege mmyɛ manyé uwyaá bwɔ́ ukoge, anɔ́ɔ baá ampyɛ upɛ Ɛsɔwɔ ne ɛkwɔ́ bɔ́ɔ Farasi ájyɛ báne Palɛt, 63 ágaré ji áké, "Ata, délu tée mbɔ ndɛre muú dembwɔ́lé yimbɔ ajɔ́ɔ nyá gébégé ji alú mebɛ nnó, 'Ndɔ ɛlɛ́ɛ ɛkwɔnégé Ɛsɔwɔ abwɛge nyɛ me nkwílé né negbo.' 64 Ndɛre ɛlúmbɔ ɛsé dekɛlégé nnó wɔ ɔfyɛ bɔ́ɔ ábámé menome ɛwémbɔ kpaá tɛ ndɔ ɛyimbɔ ɛlɛ́ɛ ɛkóge. Ɛwéna ɛpyɛ nyɛ nnó ɛkagé baá utɔ́ɔ bií ájó genkwɔ́ ji, ne meso gébé agarege gebyɔ nnó Ɛsɔwɔ apyɛ ji akwilé né negbo. Mbɔgé ɔlá ɔpyɛ mbɔ wɔ́, ne ájogé genkwɔ jií, dembwɔlé ɛtire nana depwɔ́ɔ nyɛ ɛtiré mbɛmbɛ."

65 Ajɔ́ógé mbɔ Palɛt aké, "Pyɛ ndɛre wɔ ɔkágé pyɛ, kwyɛ́ɛ bɔ́ɔ bee ɔbele ábámé menome ɛwémbɔ cháŋéné."

66 Ne ájyégé afyɛ gelo né menome ɛwémbɔ nnó ékágé muú anene ɛwu, afyɛ bɔ́ɔ bee ábámé ɛwu.

28

Jisɔs akwilé né negbó
(Mak 16:1-10; Luk 24:1-12; Jɔn 20:1-10)

1 Bií uwyaá bwɔ́ ukógé, ndɛre bií ujyáge, Mɛri muú melɔ Magdala ne Mɛri ayifɔ átané ájyɛ chɛre ndɛre menome Jisɔs ɛlú. 2 Aké apɛle mme abɔ anyígé ne ɛshyɛ. Ɛkiénné Ɛsɔwɔ ɛtané mfaánebuú, ɛchwɔ́ bógene ntaá ɛniné mbɔ ɛbelé babá ɛjwɔlé mfaá. 3 Menyammyɛ wuú agénege manémané ɛké gasama, ne mandeé jií ashwánege pópó ɛké ɛshyɛ́ɛ ndeé. 4 Ɛpyégé mbɔ, bɔ́ɔ bee abi ábáme menome ɛwémbɔ áwe jaja ne ɛfɔ metɔ́ɔ getu jií, ákwé ɛké uŋkwɔ́ bɔ́ɔ.

5 Ne ɛkiénné Ɛsɔwɔ ɛwémbɔ ɛjɔ́ɔ ne andée bimbɔ ɛké, "Défɔgé. Nkaá nnó ɛnyú dékɛlege mbɔ lé Jisɔs, ayi ábɔ́ áwɔmé ji né gekwa. 6 Ji apósé fana, akwilé né negbo wyɛ nkane ji abɔ́ ajɔ́ɔ nnó ɛpyɛ nyɛ. Chwóge dégé melú ɛwé ábɔ́ɔ ábelé ji. 7 Ne kérege meso wáwá, dégaré baá utɔ́ɔ bií nnó, 'Ɛsɔwɔ apyɛ ji akwilé né negbo. Abɔ́ mé mbɛ ne ɛnyú afé né Galilií; dégɛné nyɛ ji ɛwú!' Gége genó ɛyigé me mbɔ́ɔ mangaré ɛnyú mbɔ."

8 Andée bimbɔ átané né menome ne gatɛlé, ne ɛfɔ metɔ́ɔ, yémbɔ ájyɛ́ɛ ne nechóchɔ́. Akɛ wáwá manjyɛ gáre baá utɔ́ɔ Jisɔs meko ayi ɛkiénné ɛgaré ɛbwɔ́.

9 Ne ndɛre ɛbwɔ́ ájyɛ, Jisɔs abané ɛbwɔ́ né meti, atamé ɛbwɔ́ aké mejé ɛbé ne ɛnyú.

* **27:56** Ɛlú wáwálé nnó: Baá bina ɛlé Jɛmsi ɛbwɔ́ ne Jɔn.

Andée bimbɔ ákwé ji né uká ánoge ji. 10 Ne
Jisɔs afyéɛ yɛ ɛbwɔ́ metɔ́ aké, “Défɔgé, choge
dégáré aŋmé ba nnó ájyɛ ne Galilií, ágɛ́ne
nyɛ me ɛwú.”

Ambamé menome Jisɔs agaré mechɔ́ ɛwé ɛpyɛ́

11 Ndɛre andée bina ájyɛ né melɔ manjyɛ
gáre baá utɔ́ Jisɔs genó ɛyigé Jisɔs ne
ɛkiɛ́nné Ɛsɔwɔ ájɔ́, bɔ́ bee fɔ́ abi ábɔ́ ábáme
menome Jisɔs, áfɛ́ ntó né melɔ manjyɛ gáre
ánɔ́ baá ampyɛ upɛ Ɛsɔwɔ yɛ́ndégenó ɛyi
gepyɛ́. 12 Apyɛgembɔ, anɔ́ baá ampyɛ upɛ
Ɛsɔwɔ choncho ne ákpakpa melɔ, áchomé
mbaá ama, ásɔ́ mala akpa gejamégé ŋka
áchyɛɛ́ unyélé mbaá bɔ́ bee bimbɔ 13 Ágaré
ɛbwɔ́ áké, “Débɔ́ mangaré bɔ́ nnó, baá utɔ́
Jisɔs achwɔ́ jo genkwɔ́ jií ne utuú gébégé
ɛnyú débélege gejyá. 14 Ne mbɔgé gɔmena
awúgé mechɔ́ ɛwé, ɛsé dékagé nyɛ ndɛre
dégárege ji, nnó ɛkagé ɛnyú dékpɛ ɛfwyale.”
15 Bɔ́ bee áségé ŋka ɛyimbɔ, ájyɛ gáre wyɛ
ndɛre anɔ́ baá ampyɛ upɛ Ɛsɔwɔ áké ɛbwɔ́
ágáré. Ne abya yina atyaá akpɛ né gebagé
mewaá bɔ́ Jus geko, yɛ́ɛ tɛ fina abya yina álu
asanege né gebage mewaá bɔ́ Jus.

Jisɔs alɛré mmyɛ mbaa baa utɔ́ bii
(Mak 16:14-18; Luk 24:36-49; Jɔn 20:19-23; Aŋg 1:6-8)

16 Baá utɔ́ Jisɔs afyaneama áwugé meko
ayi Jisɔs alɔ́ ɛbwɔ́, áfɛ́ né mfaá mékwɛ́
né gebage mewaá Galilií ndɛre Jisɔs agaré
ɛbwɔ́. 17 Ne ɛbwɔ́ ágɛgé ji, ánoge ji yémbɔ
abifɔ áwyaá dembyɔ́ né metɔ́. 18 Jisɔs
ajɔ́ ne bwɔ́ aké, “Ɛsɔwɔ achyɛɛ́ me uto
né unó uko bi úlú, né mfaánebuú ne fa
mme.” 19 Ndɛre ɛlúmbɔ chóge yɛ né malɔ
mme meko dépyɛ bɔ́ ábɛ́ aŋkwɔlé ba. Abi
akemege mambɛ́ aŋkwɔlé ba, wyagé ɛbwɔ́
manaá Ɛsɔwɔ né mabɔ Ɛsɔwɔ ntɛ ne ami
maá ne Mendoó Ukpea. 20 Lérégé ɛbwɔ́ nnó
akwɔlege majyɛɛ́ ami me nchyɛɛ́ ɛnyú. Ne
kaágé wáwálé nnó me mbɛ́ɛ wyɛ́ ne ɛnyú
yɛ́ndégébé kpaá tɛ mme abyɛɛ́.

Abya melómélɔ́ Jisɔs Kras ndɛre MAKƆS ásamé

Mekomejɔ́ ayi Jɔn menwyaá bɔ́ manaá Ɛsɔwɔ ágarége
(Mat 3:1-12; Luk 3:1-18; Jɔn 1:19-28)

1 Gé náne abya melómélɔ́ ayi Jisɔs Kras,
Maá Ɛsɔwɔ ákéné. 2 Abya yina alɔ wyɛ nkane
Asaya muú ɛkpávé Ɛsɔwɔ abɔ ásámé nnó,
“Ɛsɔwɔ aké, ‘Wuúgé, ntɔme nyɛ́ muú dentɔ́
wa
ayi abɔ́ mbɛ ne wɔ
manchwɔ kwyɛ́ meti wyɛ.’
Asaya ama asá ntó nnó, 3 muú fɔ abɛne mbɔ
né mashwɔne aké,
‘Kwyɛge meti Ata dakɛné.
Nyaáge éwú ébé cho!’ ”

4 Bií fɔ Jɔn achwɔ́ né mashwɔne agarege
yéndémuú nnó ákwɔré metɔ́ wuú álya
gabo ne áwyaá ji manaá Ɛsɔwɔ nnó, Ɛsɔwɔ
ajinte gabo wuú. 5 Yɛ́ndégébé gejamégé bɔ́
átanege né gebagé mewaá Judiya ne bɔ́
Jɛrosalɛ áko ájyɛ́ wu mekomejɔ́ Jɔn, áshuú
ɛkúu né gabo ayi ɛbwɔ́ ápyɛɛ́, Jɔn awyaágé
ɛbwɔ́ manaá Ɛsɔwɔ né Ɛbɛɛ́ Jodan.
6 Jɔn afyɛ́ mandeé ayi átɔ́ɔ ne bya mpɔ
mashwɔne. Awélé ɛkandá mekɔ́
menya né gebwɛ jií,
ne menyɛɛ́ wuú alu nyá lé égomé ne nwyɔ́ɔ.
7 Jɔn agarege bɔ́ aké, “Muú fɔ achwɔ́ mbɔ
me meso ayi áŋeá gemɛ apwɔ́ me, nkwané
yɛ́ muú ayi nkage mbyéle mme nkaá manyií
unó uka bií wɔ́.” 8 Ama jɔ́ aké, “Me nwyage
ɛnyú ne manaá Ɛsɔwɔ mamímamí ne ji ayi
áchwɔ awyage nyɛ ɛnyú ne Mendoó Ukpea.”

Áwyaá Jisɔs manaá Ɛsɔwɔ
(Mat 3:13-17; Luk 4:1-13)

9 Né gébé ɛyimbɔ, Jisɔs atané né melɔ
Nasarɛt né gebagé mewaá Galilií achwɔ́ nnó
Jɔn awyaá ji manaá Ɛsɔwɔ * né Ɛbɛɛ́ Jodan.
10 Gébégé awyaá ji manaá Ɛsɔwɔ átánege né
mmu nnyi, agé mfaanebuú anené Mendoó
Ukpea ɛtané mfaá ɛshúlege ji mmyɛ nkane
gepwine. 11 Ne meko atané mfaánebuú aké,
“Wɔ ɔlu maá metɔ́ wa, metɔ́ ɛgɔ́ɔ me ne wɔ
dɔ́ɔ.”

Danchɔmeló ammua Jisɔs
(Mat 4:1-11; Luk 4:1-13)

12 Tɛ́nétɛ́né yimbɔ Mendoó Ukpea épyɛ ji
afɛ́ né mashwɔne. 13 Jisɔs abɛlé ɛwu usaá ndɔ
upea, ne danchɔmeló achwɔ kpelé ji. Mbaá
ayi ji alu, menya mebomebo ntó ɛlu wyɛ ne
makiɛ́nné Ɛsɔwɔ áchwɔ́ poó Jisɔs.

Jisɔs alɔ utɔ́ bii né Galilii
(Mat 4:12-17; Luk 4:14, 15)

14 Ɛwyagé Hɛrɔd apyɛɛ́ Jɔn áfyɛ denɔ. Jisɔs
atáné né gebagé mewaá Judiya afɛ́ né Galilií
agarege abya melómélɔ́ ayi atané mbaá
Ɛsɔwɔ. † 15 Ajɔ́ge aké, “Lyage gabo
nyú dékámé ne abya Ɛsɔwɔ melómélɔ́ ɛlé
gébé ɛyigé Ɛsɔwɔ ágbarege gefwa jií gelá
kwókwólé.”

Jisɔs akú baá utɔ́ bii ani abi mbɛ
(Mat 4:12-17; Luk 5:1-11)

16 Bií fɔ Jisɔs abɔ́ akoóge né mbále ɛbɛɛ́
mega ɛwé ɛlu né Galilií, agɛ́ Simun ne
meŋmó wuú Andru, áŋmée utófó bwɔ́, ɛlé
álu áwáné meshuú. 17 Jisɔs ajɔ́ɔ ne ɛbwɔ́
aké, “Kwólege me, nlɛrege nyɛ ɛnyú ndɛre
ákpálege bɔ́ɔ ɛké meshuú.” 18 Tɛ́nétɛ́né
yimbɔ, ɛbwɔ́ álya utófó ɛbwɔ́, ne ákwɔlé ji.

19 Ndɛre Jisɔs ályá ɛfɛɛ́ ajyɛɛ́ mbɛ gachyɛ,
agɛ́ Jɛmsi ne Jɔn meŋmo wuú, ɛbwɔ́ álú baá
Sɛbɛdee. Ábɔ́ álú mmu ékpée átome upaá
utófó bwɔ́. 20 Akuú ɛbwɔ́, ne yɛ́ gébé áchɔ wɔ́
álya ntɛ ɛbwɔ́ Sɛbɛdee né mmu ékpée ne bɔ́ɔ
utɔ́ɔ abi ɛbwɔ́ ásɛlé, ne ákwɔlé ji.

Jisɔs afere mende fɔ melóɔ nchyɛ mmyɛ

21 Jisɔs ne baá utɔ́ɔ bií áfɛ́ né Kapanɔm,
bií uwyaá bɔ́ɔ Jus ukwónégé afɛ́ né ɛcha
mmyɛmenɛne alɔ mánlérégé. 22 Bɔ́ɔ áwu
nkane ji alérege ála mano mekpo fuú né
gefɔ́ɔ ɛyígé ji álérege néndé álérege ne ncha
ayi atane mbaá Ɛsɔwɔ épófɔ́ ɛke ánlɛré mabé
Ɛsɔwɔ.

23 Mende fɔ ayi awya meló nchyɛ abɔ
alu ntó mmu ɛcha mmyɛmenɛne, aké agéne
Jisɔs alɔ mánkalégé aké, 24 “Jisɔs ayi Nasarɛt,
ɔkɛlege mampyɛ ɛsé ndé? Ɔchwɔ́ manií ɛsé
mbwɛ? Nkage wɔ, ɔlu Muú Ukpea ayi atané
mbaá Ɛsɔwɔ.” 25 Jisɔs anyá meló nchyɛ
yimbɔ aké, “Kwéné mejɔ́, táné ji mmyɛ.”

26 Meló nchyɛ yimbɔ apyɛ ji akalé akwé
mme achu gbokgbok ne atané ji mmyɛ.
27 Bɔ́ɔ ako ágégé gefɔ́ɔ yina ala mano mekpo
fuú ne ágige atɛ áké, “Ɛwé ɛtané ɛfɔ́? Ndɔfɔ
ɛlé gefɔgé geno ɛyi gekɛ ne utoó? Mende
yina awya uto mányá áló nchyɛ ne áwúu ji.”

28 Ɛwya wɔ́, ngɔ́ Jisɔs akwɔ́ akwɔné gebagé
mewaá Galilií geko.

Jisɔs apyɛ gejamégé bɔ́ɔ mameé atoó
(Mat 8:14-17; Luk 4:38-41)

29 Jisɔs, Jɛmsi ne Jɔn ályágé ɛcha
mmyɛmenɛne, ɛbwɔ́ ako áfɛ́ cho né gepúgé
Simun ne Andru. 30 Ne mmá mendée Simun
ameé njaja gefwine abɛlé mfaá ukwɔ́, ágare
Jisɔs nnó mendée yimbɔ ameé. 31 Awuúge
mbɔ atɛne ji nekune mmyɛ agbaré ji ɛbwɔ
abwɛ ji akwilé ajwɔle ka. Tɛ́nétɛ́né yimbɔ

* **1:9** Ɛlú wáwálé nnó: Manwyaá bɔ́ manaá Ɛsɔwɔ ɛle manlɛre nnó bɔ́ áfyɛ matɔ́ bwɔ́ ne Jisɔs ne ákwólége ji. † **1:14** Ɛlú wáwálé nnó: Ɔkuúge né uba ŋwɛ 6:14-29 ɔkage ula bi áfyɛɛ́ Jɔn denɔ.

gefwine gebyé ji mmyɛ ne mendée yimbɔ achyé ɛbwɔ́ menyɛé.
32 Ne nkwale akwɔnege, gébégé mŋmɛé ɛpwyaá, bɔ́ áchwɔ́ ne bɔ́ mameé ako ne yɛ abi aló nchyɛ áchyége ɛbwɔ́ ɛfwyale mbaá Jisɔs. 33 Ne gemɛge melɔ geko gechwɔ́ chóme né menombi gepú ɛyige Jisɔs álu. 34 Ɛfɛé ne Jisɔs apyé gejamégé bɔ́ bi ámeé ufɔ́ mameé atoó ne ama féré abifɔ gejamégé aló nchyɛ mmyɛ. Akámé fɔ́ aló nchyɛ abifɔ ájɔ́ mejɔ́ wɔ́ néndé ákaá gefɔ́gé muú yi ji álu.

Jisɔs agaré mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ né gebage mewaá Galilií

35 Dondo gemuá mme Jisɔs akwile afɛ́ né melu ɛ́wé bɔ́ álá pɔ́ wyɛɛ́, anɛnemmyɛ. 36 Simun ne abifɔ álɔ ji mánkɛlé. 37 Ágégé ji áké, “Yɛ́ndémuú akɛlege wɔ.”
38 Jisɔs aké ne ɛbwɔ́, “Ɛsé debɔ manjyɛ ntó mata malɔ ayifɔ nnó ngaré ntó ɛbwɔ́ mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ nende gɛ́ genó ɛyi gepyé me nchwɔ́ mbɔ.”
39 Ne Jisɔs akɛ né gebagé mewaá Galilií geko agarege mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ né mmu macha mmyɛmenɛne bwɔ́ ne aférégé bɔ́ aló nchyɛ mmyɛ.

Jisɔs apyɛ muú ubá atoó
(Mat 8:1-4; Luk 5:12-16)

40 Bií uma, muú ubá fɔ achwɔ́ tó mánó mbɛ ushu Jisɔs, anɛ ji mmyɛ aké, “Mbɔgé ɔkɛlege, pyɛ me nkpea.”
41 Jisɔs áwuúgembɔ meshwɛ akwɔ́ ji metɔ́, anyaá ɛbwɔ wuú ata ji aké, “Nkɛlege, kpea.” 42 Ájɔ́gémbɔ ubá mende yimbɔ ubyɛ, akpea. 43 Jisɔs anerege, aké alyaáge mende yimbɔ nnó ajyɛ, aji ji ɛtu, 44 ajɔ́ ne ji aké, “Ɛkagé ɔ́pyɛ muú fɔ́ akaá genó ɛyi gépyɛ ne wɔ. Chó léré lé mmyɛ jyé mbaá mémpyé upɛ Ɛsɔwɔ áchéré agɛ́ nnó ɔtoó. Ne chyɛé genó ɛyígé ɛbé Mosis éjɔ́, mampyɛ bɔ́ ákaá nnó ɔtoó.”
45 Yɛ́mbɔ mende yina ajyɛge akɛ agaré abya yina mbaá meko, ne gegare ɛyi gepyɛ Jisɔs kpɛné sé melɔ gbɔ́gónɔ́ ajwɔle shushu, ne yɛ́mbɔ bɔ́ átánege yɛ́ndé mbaá áchwɔ́ wyɛ ɛta wuú.

2

Jisɔs apyɛ muú úchánchi atoó
(Mat 9:1-8; Luk 5:17-26)

1 Jisɔs ábɛ́légé ɛ́wu mboó ndɔ, ama akéré meso né Kapanɔm ne bɔ́ áwú nnó alú mmu. 2 Gejamégé bɔ́ áchwɔ chome né mmu gepú, ágbeé kpaá melu ɛpɔ́ sé yɛ́ né menombi. Ne Jisɔs abɔ́ agaregé ɛbwɔ́ mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ. 3 Ndɛre alɛrege ande fɔ anii, ákpá muú úchánchi né ulɔ́ áchwɔ ne ji mbaá Jisɔs. 4 Akwɔnégé ágɛ́ fɔ́ meti mánkpɛ ne ji mmu gepú wɔ́, gétúgé bɔ́ ájamé dɔ́, ákwɔ́ mfaá gepú átí ɛmbu né mfaá nchu mbaá yi Jisɔs alu. Anérégé ábwɛ mende yimbɔ ne gebɔ, ápyɛ́ ji ashule mme. 5 Jisɔs agɛ́gé ndɛre bɔ́ bimbɔ áfyɛé matɔ́ ne ji, aké ne mende úchánchi yimbɔ, “Maá wa, ájiínte gabo wyɛé.”
6 Ɛke ɛpyɛémbɔ ánlɛré mabé Ɛsɔwɔ fɔ abɔ́ alú ɛfɛé, áwúgembɔ álɔ mangígé né matɔ́ ɛbwɔ́ nnó ndé muú na? 7 “Ɛpyɛ nnó ne mende yina ábyaá Ɛsɔwɔ. Ajɔ́ ɛké ji alu Ɛsɔwɔ. Ɛsɔwɔ mbií ne akage jinte gabo muú.”
8 Jisɔs akaá mɛ genó ɛyige ɛbwɔ́ áférégé né mmu matɔ́ bwɔ́, agií ɛbwɔ́ aké, “Ulannó ɛnyú déwya gefɔgé ufɛ́ré bimbɔ né matɔ́ nyú? 9 Ndé gelu pere manjɔ́ ne muú uchánchi, ‘Nnó ájiínte gabo wyé,’ waá manjɔ́ nnó, ‘Kwile téné, pwi gebɔ jyɛ kɛ ójyɛ.’ 10 Nkɛlege mámpyɛ ɛnyú dékaá nnó Maá Ntɛ Mekwaá awyaá uto fa mme manjinte gabo mekwaá.” Jisɔs aké ne mende úchánchi yimbɔ, 11 “Kwile téné, pwi gebɔ jyé, ɔjyɛ mmu.”
12 Ajɔgembɔ, mende yimbɔ akwilé téné mbɛ ushu bwɔ́ ako, apwi gebɔ awulé né gepú jií. Ne bɔ́ ako alá mano mekpo fuú, áfɛége Ɛsɔwɔ ake, “Ɛse delú daŋgé gefɔ́ geno ɛyige na.”

Jisɔs akú Lɛvi ndɛre maá utɔ́ wuú
(Mat 9:9-13; Luk 5:27-32)

13 Bií fɔ́ Jisɔs ama jyɛ né mbále géntoógé mewaá Galilií. Ne gejamégé bɔ́ áchwɔ nɔ́ ji mme, alɔ manlɛré ɛbwɔ́ mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ. 14 Ndɛre Jisɔs álya ɛfɛé akɛne ajyɛ, agɛ́ Lɛvi maá Alfɔs. Ajwɔlé né melú utɔ́ wuú ásɛle ŋkámakpo. Jisɔs akuú ji aké, “Kwólé me.” Ne akwilé ka alɔ mankwɔlé ji.
15 Ɛwyágé ndɛre Jisɔs ajwɔle ányɛé menyɛé ne baá utɔ́ bií né gepúgé Lɛvi, gejamégé ánsɛlé ŋkámakpo ne bɔ́ ubeé ne gejámégé bɔ́ abifɔ abi ákwɔlege Jisɔs, abɔ́ ányɛé ntó menyɛé ne ji. 16 Ne ánlɛré mabé Ɛsɔwɔ fɔ́ abi alú bɔ́ Farasi, ágégé nkane Jisɔs anyɛé menyɛé ne ánsɛlé ŋká makpo ne bɔ́ ubeé, ágií baá utɔ́ bií áké, “Ulannó ne Jisɔs anyɛé menyɛé ne ánsɛlé ŋkámakpo ne bɔ́ ubeé?”
17 Jisɔs awúgé genó ɛyígé ɛbwɔ́ ágií baá utɔ́ bií, ató ɛbwɔ́ neka aké, “Bɔ́ abi álá meé, ákélégé fɔ́ muú uka, élé abi ámeé ne ákélege. Ne me nchwɔ́ fɔ́ fa mme mánkú bɔ́ abi álu cho né Ɛsɔwɔ wɔ́, nchwɔ́ lé mánku bɔ́ abi ápyɛé ubeé.”

Nkwé manlya menyɛé kpékpé
(Mat 9:14-17; Luk 5:33-39)

18 Bií fɔ́ baá utɔ́ Jɔn ménwyaá bɔ́ manaá Ɛsɔwɔ ne abi bɔ́ Farasi, ályá menyɛé kpékpé getúgé depɔré Ɛsɔwɔ. Ne bɔ́ fɔ́ ágégé mbɔ áchwɔ gii Jisɔs áké, “Ulannó baá utɔ́ Jɔn ne abi bɔ́ Farasi ályage menyɛé kpékpé, ne abyɛé álá pyɛ mbɔ?”
19 Ne Jisɔs ashuú ɛbwɔ́ meko aké, “Nnó ájeé menɔ neba ályage menyɛé kpékpé ayi menɔ neba alú ne ɛbwɔ́? Akáge lyaá fɔ́. 20 Yɛ́mbɔ gébé gebɛé nyɛ ɛyígé menɔ neba álá

bɛ́ nyɛ́ sé ne ɛbwɔ́, ɛ́fɛ́ɛ́ ne ályáge nyɛ́ menyɛ́ɛ́ kpékpé né mbooó gébé gétúgé depɔ́ré Ɛsɔwɔ.”

Gepɔ gekɛ gésɛlé fɔ́ gekwɛne gepɔ

21 Jisɔs ama tó makámejɔ́ ayifɔ́ aké, “Ne muú akaágé sɛ́ fɔ́ gebagé ndeé gekɛ akwɔmé ɛmbu né ndeé ɛyi gekwéne. Apyɛgé mbɔ gebagé ndeé ɛyigembɔ génywerege nyɛ gépyɛ ndeé yimbɔ ɛgyalé dɔ́ɔ́. 22 Ne muú akpané fɔ́ mmɔ́ɔ́ makɛ áfyɛ né ukwéne unó mmɔ́ɔ́ ɛbi akwyɛ́ɛ́ ne mekɔ menya. Apyɛgé mbɔ, mmɔ́ɔ́ mimbɔ mamuale nyɛ mapyɛ unó mmɔ́ɔ́ bímbɔ úgbó. Mmɔ́ɔ́ ne unó mmɔ́ɔ́ ɛbimbɔ uchɔge nyɛ detú. Áfyɛ le mmɔ́ɔ́ makɛ né unó ukɛ.”

Nkwɛ́ ayi bií uwyaáɗ bɔ́ɔ́ Jus
(Mat 12:1-8; Luk 6:1-5)

23 Né bií uwyaá bɔ́ɔ́ Jus fɔ, Jisɔs ne baá utɔ́ɔ́ bií ákoóge né mekɔ́ɔ́ gefɔgé nchi fɔ ɛyi ákuú nnó wid. Ndɛre ɛbwɔ́ ákoóge né mmu mekɔ wembɔ, baá utɔ́ɔ́ bií álɔ mánkógé gefɔgé nchi ɛyimbɔ álálege ányɛɛ́. 24 Ne bɔ́ɔ́ Farasi fɔ ágɛgé mbɔ, ájɔ́ɔ́ ne Jisɔs áké, “Gɛ́ ɛbɛ́ se ékámé fɔ́ nnó baá utɔ́ɔ́ byɛ́ ákɔ́ɔ́ nchi bií uwyaá wɔ́.”

25 Jisɔs ashuú ɛbwɔ́ meko aké, “Ɛnyú délú danjɔ́ɔ́ né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ dékaá genó ɛyigé mfwa Dɛvid ápyɛ́ nyá gébégé mesa ámmyɛ ji ne bɔ́ɔ́ bií wɔ́? 26 Akpɛ nyá mmu ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ, abɔ́ brɛd ayi abɔ́ ájelé áchyɛ mbaá Ɛsɔwɔ ányɛ́. Ɛwe ɛbɛ se ɛké muú yicha anyɛ fɔ́ menyɛ́ɛ́ yi ajéle áchyɛ mbaá Ɛsɔwɔ, ɛkose ámpyɛ upɛ Ɛsɔwɔ wɔ́. Yɛ́ mbɔ Dɛvid ábɔ́ anyɛ́ achyɛ ntó bɔ́ɔ́ bií.” Mechɔ́ ɛwe ɛpyɛ gébégé Abyata alu mfwa ámpyɛ́ upɛ Ɛsɔwɔ.

27 Jisɔs aŋmɛre ajɔ́ɔ́ ne ɛbwɔ́ aké, “Akwyɛ́ fɔ́ mekwaá gétúgé bií uwyaá wɔ́, ákwyɛ́ lé bií uwyaá gétúgé mekwaá. 28 Nkɛlege mangaré ɛnyú nnó Maá Ntɛ Mekwaá ne alú Ata ayi abɔ́ɔ́ utó mangaré mekwaá genó yi abɔ mampyɛ bií uwyaá bɔ́ɔ́ Jus.”

3

Jisɔs apyɛ mende yi ɛbwɔ ɛgbooó ji atooó
(Mat 12:9-14; Luk 6:6-11)

1 Jisɔs ama jyɛ né ɛcha mmyɛmenɛne ne mende ayi ɛbwɔ ɛgbooó ji abɔ́ alú wyɛ. 2 Ɛfɛ́ɛ́ mbɔntó, bɔ́ɔ́ fɔ́ abi ákélege meti mánjɔ́ɔ́ nnó Jisɔs ápyɛ genó gebo álú wyɛ ápéle ji dome mangɛ nnó apyɛ nyɛ mende yimbɔ atooó né bií uwyaá bwɔ́ ne ájɔ́ɔ́ nnó ákwé ɛbɛ́. * 3 Jisɔs aké ne mende yimbɔ, “Kwilé, chwɔ́ téné mbɛ ushu bwɔ́.” 4 Agií ɛbwɔ́ aké, “Ɛbɛ́ ɛsɛ́ ɛké depyɛ ndé né bií uwyaá? Ɛke dépyɛ galɔ́gálɔ́ wá gabogabo? Mampyɛ mekwaá apó wá mánlyaá ji agbó?”

Ne yɛ́ muú ayi anené meko apɔ́. 5 Metɔ́ɔ́ ɛsɔ́ɔ́ Jisɔs dɔ́ɔ́ apɛ ɛbwɔ́ agyaá yɛ́mbɔ meshwɛ akwɔ́ ji metɔ́ɔ́ gétúgé áŋeá matɔ́ɔ́. Ajɔ́ɔ́ ne mende yimbɔ aké, “Nyaá ɛbwɔ wyɛ.” Ányágé ɛbwɔ wuú ɛtooó. 6 Téné́téné́ yimbɔ bɔ́ɔ́ Farasi átáné dafyɛ ájyɛ báne ɛkwɔ́ Hɛrɔd, ásɔ́ mala nnó ápyɛ Jisɔs áwá.

Gejamégé bɔ́ɔ́ ákwɔ́lege Jisɔs

7 Jisɔs ne baá utɔ́ɔ́ bií ályaá áfɛ́ ne mbále gentoge mewaá Galilií, né gejamégé bɔ́ɔ́ ákwɔlége ji abi átáné gebage mewaá Galilií, Judiya, 8 Jɛrosalɛ, Idumiya, abi átáné ɛgbɛ́ ɛbɛ́ɛ́ Jodan, ne gebagé mewaá ɛyi gelu kwɔ́kwɔ́lé ne Tiya ne Sidɔn. Bɔ́ɔ́ bina áko ábɔ́ áchwɔ ɛfɛ́ɛ́ gétúgé áwú unó bi Jisɔs ápyɛ́ɛ́. 9 Jisɔs agaré baá utɔ́ɔ́ bií nnó ákwyɛ ɛkpeé ji akpɛ mmu, néndé bɔ́ɔ́ ája dɔ́ɔ́ ɛkagé áŋmɛ́ré ji mme. 10 Ne gétúgé ji apyɛ gejamégé bɔ́ɔ́ atooó, bɔ́ɔ́ mameé ako ámmyɛ mánchwɔ́ ji mmyɛ nnó áta ji. 11 Yɛ́ndégébé bɔ́ɔ́ bi áwya aló nchyɛ ágɛgé Jisɔs, aló nchyɛ bimbɔ ápyɛ ɛbwɔ́ akwéne mme mbɛ ushu wuú ákálege áké, “Wɔ ɔlu Maá Ɛsɔwɔ.”

12 Yɛ́mbɔ Jisɔs anyáne abi nnó ékágé ájyɛ ágáré bɔ́ɔ́ ákaá gefɔge muú yi ji alu.

Jisɔs ajya áŋgbá bií áfyáneápea
(Mat 10:1-4; Luk 6:12-16)

13 Ɛwyagé Jisɔs afɛ́ mfaá mekwɛ́, akuú bɔ́ɔ́ bí ji akɛlege nnó ákwɔ́le ji, áchwɔ́gé, 14 ajya bɔ́ɔ́ áfyanéápeá nnó ábɛ́ ne ji, achyɛ ɛbwɔ́ mabo nnó áŋgbá. Agare ɛbwɔ́ aké, “Ntóme nyɛ ɛnyú dafyɛ nnó déjyɛ́ degarége mekomejɔ́ɔ́ Ɛsɔwɔ melɔ́mélɔ́, 15 ne uto bií déférégé aló nchyɛ bi áchyɛge bɔ́ɔ́ ɛfwyale mmyɛ.”

16 Gɛ mabɔ bɔ́ɔ́ abi ji ajyá na, Simun ayi Jisɔs achyɛ ji mabɔ amifɔ nnó Pita, 17 Jɛmsi ne meŋmɛ wuú Jɔn baá Sɛbɛdee, Jisɔs achyɛ bwɔ́ mabɔ nnó Banagis, ula útɛné nnó baá nénfée. 18 Andru, Filip, Batolomyo, Matyo, Tɔmasi, Jɛmsi maá Alfɔs, Tadyɔs ne Simun ayi alu muú ɛkwɔ bɔ́ɔ́ Kanɛnia, † 19 ne Judas Iscarot ayi meso gébé achyɛ́ Jisɔs maŋkwaá.

Jisɔs apɔ́ ula uma ne Bɛlsɛbɔb mfwa aló nchyɛ
(Mat 12:22-30; Luk 11:14-23)

20 Ndɛre bɔ Jisɔs akérégé mmu, gejamégé bɔ́ɔ́ ama chwɔ́ ɛfɛ́ɛ́ ája kpaá ápyɛ ji ne ákwɔlé bií gébé gepɔ́ ɛyi ɛbwɔ́ ákáge nyɛ́ɛ́ yɛ́ menyɛ́ɛ́. 21 Bɔ́ɔ́ ula gepú Jisɔs áwuúge ndɛre bɔ́ɔ́ ájóge nnó Jisɔs alé meé gebwɔ́ áfɛ́ manjyɛ sɛ ji.

22 Ne ánlɛré mabé Ɛsɔwɔ fɔ abi átané Jɛrosalɛ ábɔ́ ájɔ́ge áké, “Jisɔs awya melo nchyɛ ayi ákuú nnó Bɛlsɛbɔb mfwa álɔ́ nchyɛ. Ji ne achyégé Jisɔs utó nnó ábúgé aló nchyɛ.” ‡

23 Jisɔs awúgembɔ, akúu bɔ́ɔ́ bimbɔ nnó áchwɔ́, áchwóge alɔ mántó ɛbwɔ́ makámejɔ́ɔ́

* **3:2** Ɛlú wáwálé nnó: Mabɛ bɔ́ɔ́ Jus álɛré nnó mampyɛ muú átooó ɛlé utɔ́ɔ́ gétúgé ɛyigémbɔ, ákamege fɔ́ muú apyɛ muú átooó né bií uwyaá ɛkosé mbɔgé muú nemeé yimbɔ ala meti negbo. † **3:18** Ɛlú wáwálé nnó: Ɛkwɔ bɔ́ɔ́ Kanɛnia ula utɛne nnó ɛkwɔ bɔ́ɔ́ ukoge. ‡ **3:22** Ɛlú wáwálé nnó: Bɛlsɛbɔb ne danchɔmeló ɛlé muú awu ama.

aké, “Danchɔmeló ákáge bú mbɔ gemɛ jíí nnó? 24 Mbɔgé melɔ ɛkarégé ɛké ɛmyé ne atɛ, melɔ ɛwémbɔ ɛténégé. 25 Mbɔgé ula gepú ukarégé, uké umyɛ ne atɛ utyage. 26 Ne mbɔgé danchɔmeló aké amyɛ ne bɔ́ɔ́ bíí, ɛbyɛnnó ɛwú ɛbyɛ.

27 “Muú ákaágé kpɛ fɔ́ gepúgé meto muú ájó genó mbɔgé álá bɔmbɛ áwé ji wɔ. Ɛkosé nnó abɔgé mbɛ awɛge ji ne ákaáge kpɛ ajó yéndégenó.

28 “Ne ɛnyú kaáge wáwálé nnó Ɛsɔwɔ ajigente gabo yi muú apyɛ ne mejɔ́ mebomebo ɛwé ɛtánege ji meno. 29 Yémbɔ ájígé fɔ́ nte muú ayi ájɔ́gé mejɔ́ mebomebo ne Mendoó Ukpea, gabo yimbɔ alaá ji mmyɛ tɛ kwyakwya.” 30 (Jisɔs ajómbɔ gétúgé bɔ́ɔ́ ábɔ́ ájɔgé nnó, “Ji awyaá meló nchyɛ.”)

Mmá Jisɔs ne áŋmo biɨ
(Mat 12:46-50; Luk 8:19-21)

31 Mmá Jisɔs ne aŋmó bíí áchwɔ́ téne dafyɛ, átɔ́ muú nnó akúu ji. 32 Ne gejamégé bɔ́ɔ́ bí ájwálé ánɔ́ Jisɔs mme, ágaré ji áke, “Mmá wyɛ ne aŋmó byɛ́ɛ́ álú dafyɛ ákélege wɔ.”

33 Jisɔs ashuú ɛbwɔ́ meko aké, “Gɔge me ngaré ɛnyú ntó muú ayi alú mmá wa ne áŋmó ba”. 34 Abwɔlé apɛ bɔ́ɔ́ bí ájwɔlé ánɔ́ ji mme aké, Gége mmá wa ne aŋmó ba na. 35 Yéndémuú ayi awuú ne ápyé genó ɛyígé Ɛsɔwɔ ákɛlege, ji ne alú meŋmó wa ne mmá wa.

4

Nekanémejɔ́ Mentyaá mbwɛ
(Mat 13:1-9; Luk 8:4-8)

1 Gébé gefɔ́ Jisɔs afɛ né mbale géntoógé mewaá Galilií, alɔ mánlɛre mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ ɛwu. Gejamégé bɔ́ɔ́ ákwɔlé ji áfɛ ɛwu. Ji ágégé nnó bɔ́ɔ́ bimbɔ ájá dɔ́, ajyɛ kpɛ ajwɔlé mmu ékpée ɛwé élú mbále mewaá. Bɔ́ɔ́ bimbɔ álaá né mbale gentóo mewaá. 2 Ákɛrege ɛbwɔ́ gejamégé unó né makámejɔ́. Ndɛre ábɔ́ alérege aké, 3 “Wuúge! Biɨ uma mempyɛ makɔ́ fɔ afé manjyɛ tya mbwé né mekɔ́ wuú. 4 Ndɛre átyaá ájyɛ́ɛ́, ámé mbwé áyifɔ́ ákwé né maá meti ayi bɔ́ɔ́ akoge wyɛ, denywɔné dégégé déchwɔ chwɛ́ dényé. 5 Ámé áyifɔ́ ákwé né mfaá mme ɛtárávé mbaá ayi mme álá jaá wyɛ wɔ́. Ɛbɛlé yɛ́ɛ́ wɔ́ áchiíɨ. Ne élé mme álá jaá wyɛ wɔ́. 6 Ŋmɛ́ɛ́ étyégé, ɛdo mbwé yimbɔ, ne ɛlé maka álá kpɛ mme chánchá wɔ́, adé agbó. 7 Ámé ayífɔ́ ákwé né mme ayi genkpé ntó géchíge wyɛ, áchígé, genkpé ɛyigémbɔ géwé gekweré mbwé yimbɔ, meshiíɨ ɛjo agbó, mbwé yimbɔ áfyé ulɔ wɔ́. 8 Yémbɔ ámé ayífɔ́ ákwé né mme melómélɔ́, awégé áfyé ulɔ, ayifɔ áfyɛ ulɔ ɛsaá mesó ɛfya, ayifɔ áfyɛ usaá ulɛ́ɛ ne ayifɔ usaá uta apwɔ nkane ábɔ́ átyá.”

9 Jisɔs ánérégé manto nekanemejɔ́ ɛníne na aké, “Muú yi áwyaá matu mawú, áwú.”

Ula bi Jisɔs atɔme makámejɔ́
(Mat 13:10-17; Luk 8:9, 10)

10 Ɛwyágé Jisɔs alyaá gejamégé bɔ́ɔ́ bimbɔ ala mmyɛmmyɛ jíí, áŋgba biɨ áfyáneápea ne bɔ́ɔ́ bifɔ abi álu kwókwɔ́le ne ji ágiɨ ji ula bi ji atome makamejɔ́. 11 Aké ne ɛbwɔ́, “Ɛlé ɛnyú ne Ɛsɔwɔ apyé nnó dékaá gbɔgɔnɔ unó bi úlú nya bibí né gefwa jíí, ne abi álá pɔ́ né gelua genyú, ntome lé ɛbwɔ́ makamejɔ́, 12 nnó,

‘Ápɛle wyé pɛle yémbɔ ágɛgé fɔ́;
ne awuúge lé wúu,
yémbɔ ákágé fɔ́ ula;
Nnó ɛkágé ákéré meso mbaá Ɛsɔwɔ ajige nte gabo bwɔ́.’ ”

Jisɔs agare baá utɔ́ biɨ ula nekanémejɔ́ mentya mbwɛ
(Mak 4:13-20; Luk 8:11-15)

13 Ne Jisɔs aké ne ɛbwɔ́, “Ɛnyú delá ká mbɔ ula nekanémejɔ́ ɛni na wɔ́, depyɛmbɔ nnó ne dekaá ayifɔ?” 14 Mbwɛ ayi mempyé mekɔ́ atyá mbɔ, élé mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ. 15 Gejamégé bɔ́ɔ́ bifɔ álu ɛké mbwé ayi ákwené meti, ɛbwɔ́ áwúgé mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ, ténéténé danchɔmeló achwɔ́ aféré mekomejɔ́ yimbɔ né mmu matɔ́ɔ́ bwɔ́. 16 Bɔ́ɔ́ ábifɔ álu ɛké mbwé ayi ákwené né mfaá mme ɛtárávé, áwúgé mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ ténéténé yimbɔ, ásɛ ji ne nechóchɔ́. 17 Yémbɔ mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ ájwɔle ɛbwɔ́ né mmu metɔ́ɔ́ wɔ́ néndé álú ɛke genɔ́ɔ́ ɛyi gelá gepɔ́ ne maka né mme. Ne ábɔgé ɛfwyale mangé ndɛre bɔ́ɔ́ ápaá ɛbwɔ́ gétúgé mekomejɔ́ yimbɔ, ténéténé ájá mmyɛ meso. 18 “Bɔ́ɔ́ abifɔ álu ɛké mbwé ayi ákwené né mme genkpé meshiíɨ ɛjomé. Ɛbwɔ́ bina álú ɛké bɔ́ɔ́ abi áwugé mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ, 19 yémbɔ ɛlé ɛbwɔ́ áwyá mmwɔlé né unó mme, ábɔ́ɔ́ gejeé ne ŋka ne ufɔ́ unó uko bí ɛbwɔ́ ákélege, unó bina ujo mekomejɔ́ yimbɔ upyɛ́ɛ́ ɛbwɔ́ áwɔ umpome ulóúlɔ́ wɔ́. 20 Yémbɔ bɔ́ɔ́ abifɔ álú ɛké mme melómélɔ́, ɛbwɔ́ áwúgé mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ ásɛ ji áfyɛ mmu geŋwáge bwɔ́, áwɔme umpome ulóúlɔ́, abifɔ áfyɛ ulɔ ɛsaá meso áfya, abifɔ usaá ulɔ ulɛ́ɛ, ne abifɔ ntó usaá ulɔ uta ɛpwɔ́ nkane abɔ́ ápɛné.”

Muú abiɨ fɔ́ mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ mbaá bɔ́ɔ́

21 Jisɔs ama jɔ́ ne ɛbwɔ́ aké, “Muú akágé lwɛ fɔ́ étúlénká abɔ gesá ákweré yé mambelé ɛwú né nteé ukwɔ́. Aŋma ɛwú mfaá. 22 Yé genó ɛyi gebɛ́ɛ́ biíbí bɔ́ɔ́ álá kágé nyɛ gépɔ́. Ne genó fɔ́ gépɔ́ ɛyigé ákwérégé gejí bɔ́ɔ́ álá kágé. 23 Mbɔgé muú awya matu, awú.”

24 Ajɔ́ ntó ne ɛbwɔ́ aké, “Sége gébé nkane ɛnyú déwúu depɔ. Gefɔ́ ɛyígé démɛge genó déchyége muú, mbɔntó ne ámɛge nyɛ áchyɛ́ɛ ɛnyú. Ne achyége nyɛ ntó ɛnyú ɛyi géjame gepwɔ́. 25 Muú ayi awya genó, ji ne ágbége nyé ji ɛbwɔ, ne muú ayi álá pó, yé ékéké ɛwé ji awya, ásɛ́le nyɛ ɛta wuú.”

Nekanémejɔ́ mbwɛ́ yi awɛ́ne

26 Jisɔs ama jɔ́ aké, “Gefwage Ɛsɔwɔ gélú
nkane mbwɛ́ ayi mempyɛ́ makɔ́ ápɛne.
27 Alyaá afɛ́ apyɛ unó bií ɛbicha agɛ́ne ndɛre
mbwɛ́ wuú áwɛ́ne, ne yɛ́ genó ɛyi gepyɛ
mbwɛ́ wuú áwɛ́ne akágé. 28 Ɛlé mme ne
apyɛ nnó amɛ́ mbwɛ́ áchií, áwɛ́ ákwɔ́né áfyɛ́
ulɔ. 29 Ne gébé ɛyígé mbwɛ́ yimbɔ ágélégé mɛ
mempyɛ makɔ́ achwɔ́ alɔ mansɔré ne ɛsaá
nende gébé gekwɔné.”

Nekanémejɔ́ mbwɛ́ ayi ákuú ji Mɔsta
(Mat 13:31-32; Luk 13:18, 19)

30 Ne Jisɔs ama agií ntó aké, “Ɛse dejɔge
nnó gefwage Ɛsɔwɔ gélú nkane nde? Mmége
nyɛ́ geji ne ndé nekanémejɔ́? 31 Gélú
nkane mbeé mbwɛ́ ayí ákuú mɔsta, ápɛge
alu ŋénéŋéné ɛke nyiné mbwɛ́ ngboŋ.
32 Ɛbélégé ndɛre ápéne néchií, néwɛ́,
nébwɔlé gekpékpégé genɔ́ ɛyi gepwɔ́ unɔ́
uko, gefyɛ mata ayí denwyɔné débígé ŋmɛɛ́,
dététnege anyua bwɔ́ wyɛ́.”

Ula bi Jisɔs ɗlɛrege né makámejɔ́
(Mat 13:34-35)

33 Jisɔs agaré bɔ́ mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ né
gejámégé makámejɔ́ alɛré ɛbwɔ́ né gefɔ
ɛyige ɛbwɔ́ ákage káa ula. 34 Ajógé fɔ́ ne ɛbwɔ́
ayi álá tómé makámejɔ́, yémbɔ gébégé
abɛgé ji mbi ne baá utɔ́ bií ágarege ɛbwɔ́ úla
yéndé mechɔ́.

Jisɔs anyá mbyonnyi atɛné
(Mat 8:23-27; Luk 8:22-25)

35 Ne nkwale Jisɔs ajɔ́ ne baá utɔ́ bií aké,
“Déchyaá gentógé mewaá dejyɛ́ ɛgbɛ́ né.”
36 Ne ɛbwɔ́ álya gejamégé bɔ́ ɛfɛɛ́, ne Jisɔs
ajyɛ jwɔle mɛ́ mmu ékpe, ne baá utɔ́ bií
achwɔ́ kpɛ́. Ɛbwɔ́ álɔ mánchya ne mákpée
ayifɔ ákwɔlege. 37 Ndɛre ájyɛ, mbyonnyi
metometo áchwɔ́ bule nnyi ne ngba nnyi
apyɛ nnyi nébúlege, apyɛ ékpe ɛnyige ne
uto ne manaá malɔ mankpéne né ékpe, ɛla
mankemanke. 38 Jisɔs abɔ́ alú né meso ékpe,
anɛré mekpo né genɔ́ge mekpo, abɛlege.
Ne baá utɔ́ bií ájyɛ pe ji ájɔge áké, “Ménlɛré
ɔbɔ gébé nnó ɛse dechwɔ́ gbó wɔ́?”

39 Ne Jisɔs akwilé ka, anyá mbyo nnyi
yimbɔ ajɔ́ aké, “Mgbannyi tɛné nyámeé.”
Mbyo nnyi yimbɔ átɛné, mbaá akwené
tɔmeé. 40 Ɛwyage Jisɔs agií ɛbwɔ́ aké, “Défɔ́ɔ́
ndé? Défyɛɛ́ fɔ́ matɔ́ ne Ɛsɔwɔ wɔ́?”

41 Ámla mano mekpo fuú áwére ne ɛfɔ metɔ́
ágíge atɛ áké, “Ndé gefɔgé muú na? Yɛ́ mbyo
nnyi ne mgbannyi áwuú jí?”

5

Jisɔs abú aló nchyɛ átané mende fɔ mmyɛ
(Mat 8:28-34; Luk 8:26-39)

1 Jisɔs ne baá utɔ́ bií áchyagé gen-
toógé mewaá Galilií, ákwɔné mbale nnyi
kwɔ́kwɔ́lé né gebagé mewaá Garɛsɛne.
2 Ndɛre Jisɔs átané né ékpe ashule né mbale
nnyi, mende fɔ yi awya meló nchyɛ atané né
manome ayi áchomé né ɛtárávé abó gatɛlé
áchwɔ́ báne ji, 3 ji ajwɔlege le né manome.
Yɛ́ muú yi akágе wɛ́ se ji ne bɔ mkpokovɛ
apɔ́, 4 Ndɔ ndɔ ne ndɔ ábɔ́ áwɛ́le mɛ́ ji uka ne
amu yɛ́mbɔ asɔrege bɔ ŋkpɔkovɛ ne use bi
úlú ji uka agbɛ. Mende yina atoó kpaá apwɔ́
ayi muú álá kágé ba ji mme awɛ. 5 Utuú
ne nwɔmésé mende yimbɔ akɛne tametame
né manome ne mfaá makwɛ, akalege ne
asɔrege menyammyɛ wuú ne mataá awuú
ubale.

6 Aké agɛne Jisɔs tɛtɛ, abó gatɛlé, ajyɛ tó
manó né mbɛ ushu Jisɔs. 7 Apyɛgé mbɔ, alile
akalege kéŋké aké, “Ɛ é Jisɔs, Maá Ɛsɔwɔ Any-
ata! Ɔbɔ́ ndé mechɔ́ ne me? Kélé mabɔ Ɛsɔwɔ
nnó ɔchyɛgé fɔ́ me ɛfwyale.” 8 Ajɔgembɔ ɛlé
Jisɔs abɔ́ anyane ji nnó, “Wɔ meló nchyɛ táné
mende yina mmyɛ.”

9 Ɛwyagé Jisɔs agií ji aké, “Mabɔ myɛ
makamege nnó?” Mende yimbɔ ashuú ji
meko aké, “Nkamege ‘Gejamé’, néndé ɛse
delú gejamé.” 10 Ne aló nchyɛ anɛ Jisɔs
mmyɛ nnó ɛkágé ábú ɛbwɔ́ átané né gebagé
mewaá ɛyigémbɔ.

11 Wyɛ ɛfɛɛ́, nfɔné mekwɛnde fɔ nébɔ́
nényɛɛ́ kwɔ́kwɔ́lé né mbyɔ Mékwɛ. 12 Aló
nchyɛ bimbɔ ánɛ Jisɔs mmyɛ nnó álya
ɛbwɔ́ ájyɛ́ kpɛ mekwɛnde ɛyimbɔ mmyɛ.
13 Jisɔs akamé. Aló nchyɛ bimbɔ átané
ájyɛ kpɛ́ nfɔné mekwɛnde ɛníné mbɔ né
mmyɛ. Ákpɛgé mbɔ, nébó néshulé Mékwɛ,
nékwé mmu gentoóge mewaá néke. Nfɔné
mekwɛnde ɛniné mbɔ nelú genógé bɔ dɛlé
ápea.

14 Ámbamé mekwɛnde yimbɔ ágégé, ábó
afɛ́ né meló mangaré genó ɛyi gepyɛɛ́, abifɔ
afɛ́ né makɔ́ ágarege abya yimbɔ. Ne bɔ́ɔ́
átané nnó áchwɔ́ ágɛ mechɔ ɛwé ɛpyɛɛ́. 15 Ne
ɛbwɔ́ ákwɔ́négé mbaá ayi Jisɔs alu, ágɛ́ ntó
mende ayi abɔ awya gejamégé aló nchyɛ
ndɛre ajwɔlé ɛfɛɛ́ ne mandeé jií mmyɛ, akéré
menyammyɛ wuú. Ɛbwɔ́ ágégé mbɔ ɛfɔ ɛkwɔ́
ɛbwɔ́ matɔ́. 16 Bɔ́ɔ́ bí abɔ ágɛné genó ɛyígé
pyɛ́ álɔ mangaré mechɔ ɛwé ɛpyɛ ne mende
yi abɔ́ awya aló nchyɛ, ágarege ntó mechɔ
ɛwé ɛpyɛ ne mekwɛnde.

17 Ne ɛbwɔ́ álɔ mánɛ Jisɔs mmyɛ nnó ályaá
gebagé bwɔ́ ájyɛ.

18 Ndɛre Jisɔs ábɔ́ akpéne mmu ɛkpée,
mende yi abɔ awya aló nchyɛ anɛ Jisɔs mmyɛ
nnó agɔ ji akwɔ́lé ji.

19 Yémbɔ Jisɔs akamé wɔ́. Agare le ji aké,
“Kere meso mbaá bɔ́ɔ́ byɛ ne ɔgare ntó ɛbwɔ́
nkane Ɛsɔwɔ agɛné wɔ meshwɛ, apoó wɔ ne
unó uko bi ápyɛɛ́ ɛta wyɛ́.”

20 Mende yimbɔ afɛ́ né gebagé mewaá
ɛyigé ákuú geji nnó Dekapolis, mme malɔ
ufya, alɔ mankɛné ne agarege galógálɔ́ ayi
Jisɔs ápyɛɛ́ ɛta wuú. Mechɔ ɛwena épyɛ
yéndémuú ayi awuú ala meno mekpo fuú.

Maá Jarɔs ne mendée ayi ataá nku Jisɔs
(Mat 9:18-26; Luk 8:40-56)

21 Bɔ Jisɔs ama kpɛ ékpe áchyá ákéré ɛgbɛ́ gentógé mewaá Galilií. Ne ndɛre atɛné mapeá nnyi, njuné bɔ́ néchwɔ́ nɔ́ ji mme. 22 Ne Jarɔs muú kpaá né ɛcha mmyɛmenɛne ɛwe ɛlu ɛfɛ́ abɔ́ alu nto geluage bɔ́ bimbɔ. Gébégé agɛné Jisɔs, ajyɛ tó manó mbɛ ushu wuú. 23 Alɔ manɛné Jisɔs mmyɛ ne metɔ́ wuú meko nnó apoó ji. Aké, “Maá wa ayi kɔ́ mendée ameé ne achwɔ́ gbó. Ata, chwɔ́ nɛre ji ɛbwɔ mmyɛ, apege nyɛ.”

24 Jisɔs alya, alɔ manjyɛ ne Jarɔs. Ne njuné bɔ́ nekwɔlege ji, ɛgbɛ we ne ɛwe áŋmerege atɛ mme.

25 Né geluage bɔ́ bimbɔ mendée fɔ abɔ́ alu ayi manoó mátánege ji mbɛ, málé aŋmɛ́ áfyáneápeá. 26 Mendée yina agé mɛ ɛfwyale dɔ́, achɔ ŋka mbaá bɔ maka kpaá yɛ́ɛ́ galɔ́gáló apó. Yɛ́mbɔ ébɔ́ɔ wyɛ bɔ́ɔ. 27 Mendée yimbɔ abɔ áwuú ngɔ Jisɔs akɛ né mpu ɛkwɔ́ bɔ́ ɛwémbɔ, achwɔ́ ji né meso, anyaá ɛbwɔ, atá nku wuú. 28 Ajɔge ne gemɛ jií aké, “Mbɔgé ntagé yɛ́ lé mandée jií, ntoge nyɛ.”

29 Atágé mbɔ, ténéténé manoó mansɔ́. Ne awuú menyammyɛ wuú nnó atoó. 30 Wyɛ né gébé ɛyigémbɔ Jisɔs awuú nnó uto útané ji mmyɛ, ábwɔlé mmyɛ ne njuné bɔ́ aké, “Waá ataá mandeé ya”?

31 Baá utɔ́ bií áké ne ji, “Gɛ nkane gejámégé bɔ́ ánɔ́ɔ wɔ mme, ɛpyɛ́mbɔ nnó ne ɔgige nnó waá ataá wɔ?”

32 Yɛ́ lé ɛbwɔ́ ájɔ́mbɔ, Jisɔs ashií wyɛ mampɛle agyage, agíge muú yi abɔ ataá ji. 33 Mendée yimbɔ ákaáge genó ɛyigé gepyɛ́ɛ né menyammyɛ wuú, atané metɔ́metɔ́ bɔ́ bimbɔ awere ne ɛfɔ metɔ́ achwɔ́ kwé mbɛ ushu Jisɔs. Apyɛge mbɔ, agare ji abya wuú meko. 34 Ne Jisɔs aké ne ji, “Maá wa, ɔtoó getúgé ɔfyɛ́ɛ metɔ́ wyɛ ne me. Ɔmágé wú sé ubale. Kɛ pere.”

35 Ndɛre Jisɔs abɔ alú jɔ́ge ne mendée yimbɔ, bɔ́ dentɔ́ átané né gepúgé Jarɔs áchwɔ́ gáre Jarɔs áké, “Maá wyɛ agbó mé, ɔchyɛgé sé ménlɛré ɛfwyale detú.”

36 Ne Jisɔs afyɛ́ɛ mekpo né depɔ ɛtiré ájɔgé wɔ́, yémbɔ aké ne Jarɔs, “Ɔfɔgé, fyɛ́ lé metɔ́ ne me.” 37 Akamé fɔ́ nnó muú yicha akwɔlé ji wɔ́ ékosé Pita ne Jɛmsi ne meŋmó wuú Jɔn. 38 Ákégé ákwɔ́négé gepúge Jarɔs, Jisɔs agɛ nkane bɔ́ ákwené tametame áyiáge, ádorege mmyɛ mme álíle keŋke. 39 Jisɔs akpé mmu aké ne ɛbwɔ́, “Ndé ɛnyú déyiáge délíle? Maá mesɔ́ mendée yina agbo wɔ́, abɛlege lé géjyá.”

40 Áwúgé mbɔ álɔ manjwáné ji jwané, ɛfɛ́ ne alé bú ɛbwɔ́ ako átané dafyɛ, asé le mma ne ntɛ maá yimbɔ ne baá utɔ́ bií alɛ́ɛ, ájyé kpɛ mbaá ayi ábelé maá yimbɔ. 41 Ne Jisɔs agbare ji ɛbwɔ ajɔ́ né meko aramaic aké, “Tabita kumi. Ula utɛné nnó, mesɔ mendée njɔge ne wɔ nnó kwilé ka.”

42 Maá yimbɔ akwilé, ténéténé alɔ mankɛné. Mesɔ mendée yimbɔ alu aŋmé áfyanéápeá. Bɔ́ɔ bi ágɛne mechɔ ɛwé, mano áwule ɛbwɔ́ mmu ukokó. 43 Jisɔs aji ɛbwɔ́ matu nnó ɛkagé ágaré muú yicha mechɔ́ ɛwe. Anérégé aké ne ɛbwɔ́, “Chyɛge maá yimbɔ menyɛ́ anyɛ́.”

6

Bɔ́ɔ Násarɛt ábya Jisɔs
(Mat 13:53-58; Luk 4:16-30)

1 Jisɔs alyaá melu ɛwémbɔ, akéré né melɔ wuú ne baá utɔ́ bií. 2 Ne bií uwyaá bɔ́ɔ Jus ukwɔnégé, afé mmu ɛcha mmyɛmenɛne, alɔ́ manlɛré bɔ́ɔ depɔré Ɛsɔwɔ. Gejamégé bɔ́ɔ bi áwuú unó bi alɛrégé ála mano mekpo fuú ne áké, “Ɛwéna ɛlúmbɔ nno? Nde mbaá, atáné ne unó uko? Ndé muú áchyɛ́ɛ ji gefɔ́gé deŋgá ti ne utó nnó apyɛgé ufelekpa? 3 Pɔ́ memwɔmé upú ayi alu maá Mɛri na? Pɔ́ aŋmó bií álú Jɛmsi, ne Jose, Judas ne Simun? Pɔ́ aŋmó bií abi andée álú fa ne ɛsé.” Ɛpyɛ bwɔ́ áfyɛ́ɛ matɔ́ ne Jisɔs wɔ́ ne ábya ji.

4 Ne Jisɔs ajɔ́ ne ɛbwɔ́ aké, “Ánoge bɔ́ɔ ɛkpávé Ɛsɔwɔ yɛ́ndé mbaá. Yɛ́mbɔ wyɛlé bɔ́ɔ melɔ bwɔ́ ne ula gepú bwɔ́ ne áŋmɛ bwɔ́ ne álá nógé ɛbwɔ́”

5 Ɛwena ɛpyɛ ji abɔ fɔ́ gébé mampyɛ ufélekpa ɛfɛ́ wɔ́, ɛkosé ukɛ́kɛ bɔ́ɔ mamée abi ji anɛré ɛbwɔ́ amu mmyɛ atoó. 6 Ji ala meno mekpo fuú ndɛre agɛne nnó bɔ́ɔ bina áfyɛ́ fɔ́ metɔ́ ne ji wɔ́.

Jisɔs atɔ́ áŋgbá áfyáneápeá nnó ápyɛ utɔ́ bií
(Mat 10:5-15; Luk 9:1-6)

Ne Jisɔs atánégé melɔ wuú, afé né mata malɔ ayifɔ, alɛrege bɔ́ɔ mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ. 7 Akuú áŋgbá bií áfyáneapeá ako, áchwɔgé atɔ́ ɛbwɔ́ dafyɛ apea apea. Achyé ɛbwɔ́ uto mamférégé aló nchyɛ né mmyɛ bɔ́ɔ. 8 Ndɛre ɛbwɔ́ achwɔ́ jyɛ, Jisɔs aké ne ɛbwɔ́, “Ɛkagé débɔ́ yɛ́ɛ genó, bɔgé le meto ɛwu ɛwu, dékpágé fɔ́ menyɛ́ɛ, yé gébagé nekɛ, yé ŋka, 9 yé gekwɔrégé ndeé, yémbɔ fyége lé unó uka.” 10 Ama jɔ́ ne ɛbwɔ́ aké, “Dekwɔnégé yénde melɔ, gepú ɛyigé dékpégé, ásɛge ɛnyú ne metɔ́ megɔmegɔ bége wyɛ ɛfɛ́ kpaá tɛ délyáge. 11 Mbɔge melɔ ɛlá sɛ́ ɛnyú wɔ́, yé manwu mekomejɔ́ nyú wɔ́, lyáge déjyɛ detɛne né metɔ́ melɔ́, dekwe uka mme nnó mpupu ɛyi ɛbalé ɛnyú uka étáné, ne ɛlɛrege nyɛ nnó ákwele ɛbwɔ́ mbeé.”

12 Ne baá utɔ́ bií atáné áfé, álɔ mangárégé bɔ́ɔ mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ. 13 Ɛbwɔ́ áfere gejamégé aló nchyɛ né mmyɛ bɔ, áma ápyɛ bɔ́ɔ mameé átoó ndɛre ágbɛle ɛbwɔ́ maweé mmyɛ.

Negbo né Jɔn Menwyaá bɔ́ɔ manaá Ɛsɔwɔ
(Mat 14:1-2; Luk 9:7-9)

14 Mfwa Hɛrɔd Antipas ayi awáne baá gebégé ábyɛné Jisɔs awú ŋgɔ ukpékpé depɔ

tiré Jisɔs apyɛ́ deko. Nendé yɛ́nde mbaá bɔ́ ágaré abya wuú. Bɔ́ bifɔ ájɔge áke, “Jɔn menwyaá bɔ́ manaá Ɛsɔwɔ ne akwilé né negbo nkaáwu ne awya utó mampyɛ ufélekpa.” 15 Yɛ́mbɔ abifɔ áké, “Jisɔs alu mewené Ɛlija muú ɛkpávé Ɛsɔwɔ.” Abifɔ áké, “Jisɔs alu gekwénegé muú ɛkpávé Ɛsɔwɔ.”

16 Ne Hɛrɔd awúge ngɔ Jisɔs aké, “Ndɔfɔ elé Jɔn menwyaá bɔ́ manaá Ɛsɔwɔ ayi mbɔ nsɔ́ ji mekpo ne ákwilé né negbo achwɔ́.” 17 Ɛpyɛmbɔ Hɛrɔd atɔ bɔ́ nnó ágbáré Jɔn áwɛ́ áfyɛ́ né mmu gepúgé denɔ, gétúgé agaré gabo ayi Hɛrɔd apyɛ́ nnó aferé Hɛrɔdyas mendée meŋmo wuú Filip abá. 18 Jɔn abɔ ajógé ne Hɛrɔd nnó, “Ɛlɔme fɔ́ manfere mendée meŋmó wyɛ ɔbá.”

19 Né gétú ɛyigémbɔ Hɛrɔdyas abɔ apaá Jɔn ne akɛlé meti manwá ji yɛ́mbɔ ágɛ́ meti wɔ́. 20 Hɛrɔd abɔ ánógé Jɔn ne ákɛlégé fɔ́ nnó awá ji. Akaá nnó Jɔn alu muú melómélɔ́ ne alu cho né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ. Yɛ́lé unó bi Jɔn ajɔge úlú tametame né metɔ́ wuú, yɛ́mbɔ metɔ́ égɔ́ ji manwúge Jɔn yɛ́ndégébé.

21 Bií uma Hɛrɔdyas agɛ meti mawá Jɔn. Gébégé Hɛrɔd apyɛ epaá bií ɛbi ábyéné ji, akú ákpakpa melɔ ne afwa bɔ́ bee né gebage mewaá Galilií. 22 Ne maá Hɛrɔdyas mesɔ mendée achwɔ́ bee gefɔ́gé mabeé ɛyigé gégɔ́ Hɛrɔd ne aŋkɛ́ bií matɔ́, ɛfɛ́ ne Hɛrɔd aké ne ji, “Gare me yɛ́nde genó ɛyige ɔkɛlege, nchyɛ wɔ.” 23 Nkelé nnó, “Nchyɛge wɔ yɛ́nde genó ɛyigé ɔkɛlege, yɛ ɛbɛ le gebagé melɔ wá.”

24 Maá yimbɔ atané ajyɛ gií mma wuú aké, “Mma, ngaré mfwa nnó nkɛlege nde”?

Mma aké, “Mekpo Jɔn menwyaá bɔ́ manaá Ɛsɔwɔ.”

25 Maá yimbɔ abó akéré, agaré Hɛrɔd aké, “Nkɛlege nnó ɔchyɛ me mekpo Jɔn menwyaá bɔ́ manaá Ɛsɔwɔ fa né gebagé nkpagene nana.”

26 Mechɔ ɛwé ɛpyɛ mfwa Hɛrɔd byɔ ukɔré ji mmu yɛ́mbɔ akágé shya manchyɛ ji gétúgé abɔ́ akele mɛ né mbɛ ushu aŋkɛ́ bií. 27 Ténéténé yimbɔ, Hɛrɔd atɔ membame wuú ayi ama nnó, ájyɛ ásɔ́ mekpo Jɔn né gepúgé denɔ. Ne ájyɛ sɔ́ áchwɔ́ ne ɛwu. 28 Mende yimbɔ anérégé, abɔ́ mekpo ɛwu afyɛ́ né gebagé nkpagene ajyɛ́ chyɛ maá yimbɔ mendée, ne maá yimbɔ ajyɛ chyɛ mbaá mma wuú. 29 Ne baá utɔ́ Jɔn áwúge nnó áwá ntɛ bwɔ́, ájyɛ kpá geŋkwɔ jií, anií né menome ɛwe áchomé né ɛtárávé.

Jisɔs achyɛ́ dɛlé bɔ́ áta menyɛ́ɛ (Mat 14:13-21; Luk 9:10-17; Jɔn 6:1-14)

30 Aŋgbá Jisɔs ákéré meso né nekɛ ɛniné ji abɔ́ atɔme ɛbwɔ́. Agaré Jisɔs ufɔ́ unó bí ɛbwɔ́ ápyɛ́ ne álɛré. 31 Ɛwyágé bɔ́ áchwɔ́ mbaá Jisɔs, abi áchwɔ́, ne abi ájyɛ, ájá kpaá ápyɛ Jisɔs ne baá utɔ́ bií ápó yɛ́ ne gébé manyɛɛ́ menyɛɛ́. Ɛfɛ́ ne Jisɔs aké ne baá utɔ́ bií, “Déjyɛ́ né melú ɛwé bɔ́ álá pɔ́, nnó ɛnyú degbeé mmyɛ gachyɛ́.” 32 Ɛfɛ́ ájyɛ kpɛ mmu ékpée ɛbwɔ́ ɛbwɔ́, álɔ manjyɛ né mbaá ayi álú bɔmbɔ.

33 Yɛ́mbɔ gejamégé bɔ́ ágɛ́ ɛbwɔ́ ndɛre átané ájyɛ ákaá Jisɔs ne bɔ́ bí ne melu ɛwé ɛbwɔ́ ájyɛ. Ne ɛbwɔ́ átané malómalɔ́, ásɔ́ mewaá mewaá, ábɔ́ mbɛ ne Jisɔs ne baá utɔ́ bií. 34 Jisɔs átanégé mmu ɛkpée, agɛ́ gejamégé bɔ́, ne meshwɛ akwɔ́ ji metɔ́, gétúgé álu ɛké magɔŋme ayi álá pɔ́ ne membámé. Ɛfɛ́ alɔ manlɛré ɛbwɔ́ gejamégé unó. 35 Ndɛre bií ulɔ mangíle baá utɔ́ Jisɔs ájyɛ jɔ́ ne ji áké, “Átá bií úfɛ́ ne mbaá yina alu ɛke mashwɔne. 36 Gɔ bɔ́ bina ájyɛ nnó ɛbwɔ́ ákáge jyɛ ne makɔ́ né baá malɔ ayi álú kwɔ́kwɔ́lé, áná menyɛɛ́ ányɛɛ́.” 37 Ne Jisɔs ashuú ɛbwɔ́ meko aké, “Ɛnyú ambɔ́ chyége ɛbwɔ́ genó ányɛɛ́.”

Ne ɛbwɔ áké, “Átá ɔkaá fɔ́ nnó ŋka yi ɛse dénáme bɔ́ bina menyɛɛ́ ékáge bɛ genóge uba ŋka upea wɔ́?” *

38 Jisɔs aké, “Ɛnyú dewya ntó brɛd ɛníi? Choge depé.” Ájyɛ gɛ́, ne áké, “Ɛse dewya ntó brɛd ɛta ne meshuú ɛpea.”

39 Ne Jisɔs agare ɛbwɔ́ nnó ákaré bɔ́ bimbɔ matoómatoó, ájwɔ́lé né dambyanja. 40 Apyɛ ɛbwɔ́ ájwɔ́lé, mbaá ayifɔ álu usaá bɔ́ uta ne ayifɔ alu usaá bɔ́ upea meso ɛfya. 41 Ájwɔ́légé Jisɔs abɔ́ ntóo brɛd étáa ne meshuú épeá, apɛ amɛ mfaánebuú, achyé matame mbaá Ɛsɔwɔ. Agya brɛd achyé mbaá baá utɔ́ bií nnó ákaré mbaá bɔ́ bimbɔ. Ne ákaré ntó meshuú ɛpea mbaá ɛbwɔ́ ako. 42 Yɛ́ndémuú ányɛ́ ágbeé. 43 Ne baá utɔ́ Jisɔs ányweré brɛd ne meshuú ágbeé usá úfyáneupeá ɛbi ányɛɛ́ ulaá. 44 Bɔ́ bi ányɛ́ menyɛɛ́ álú dɛlé bɔ́ átáa.

Jisɔs akɛ mfaá mekɔ manaá (Mat 14:22-23; Jɔn 6:15-21)

45 Ɛwyágé Jisɔs apyɛ baá utɔ́ bií ákpɛ ékpée nnó ábɔ́ mbɛ áchyá gentoógé mewaá ájyɛ́ né melɔ Bɛtsada. Ji ala meso agare bɔ́ nnó ɛbwɔ́ ákéré né upú bwɔ́. 46 Ajɔgé mɛ́ né bɔ́ nnó ákɛ cháŋéné, afɛ né mfaá Mekwɛ manɛmmyɛ. 47 Nkwále akwɔnégé, ɛkpée ɛlú né metɔ́ gentógé mewaá Galilií, ɛle Jisɔs mbií ne álaá né mapeá nnyi. 48 Jisɔs agɛ́ nnó baá utɔ́ bií ágéne ɛfwyale ndɛre mbyo nnyi atané ɛbwɔ́ mbɛ ushú ápélege ékpée bwɔ́. Ɛlɔ né gejɛ́jégébí kpaá tɛ dondo, Jisɔs ákéné mfaá mekɔ manaá achwɔ́ ɛta bwɔ́, ɛla gachyɛ ake apyáme ɛbwɔ́ akoó. 49 Ɛbwɔ́ aké ágéne nkane Jisɔs akéne mfaá mekɔ manaá achwɔ́, áfɛré nnó ɛle muú nefoó ne alɔ máŋkalégé. 50 Ɛbwɔ́ ako ágɛgé ji ɛfɔ́ ɛkwɔ ɛbwɔ́ matɔ́.

Yɛ́mbɔ áké ne ɛbwɔ́ tɛnetɛne yimbɔ, “Ɛlé me, gbarege matɔ́ nyú, défɔge.” 51 Jisɔs

* **6:37** Ɛlú wáwálé nnó: Denari alu ŋka yi apege muú né utɔ́ bií uma.

akpɛge né mmu ɛkpée ne ɛbwɔ́, mbyo yimbɔ apwá. Agɛge mbɔ ala mano mekpo fuú. 52 Yɛle Jisɔs abɔ achyɛ dɛle bɔɔ́ atá brɛd ányɛɛ́, akaá fɔ gefɔge muú ɛyige ji alu wɔ́; néndé aŋɛa matɔɔ́.

Jisɔs apyɛ bɔɔ́ mameé atoɔ́ né Gɛnɛsárɛt
(Mat 14:34-36)

53 Jisɔs ne baá utɔɔ́ bií áchyagé gentóogé mewaá, áchwɔ́ kwɔ́ne né melɔ Gɛnɛsárɛt, né gentó ɛyigémbɔ ne ɛbwɔ́ áshií ékpée efɛɛ́. 54 Ténéténé yi ɛbwɔ́ átané mmu ékpée, bɔɔ́ ákaá nnó gé Jisɔs na. 55 Alomé gatɛlé, áfɛ melɔ meko ne baá mata malɔ, áfɛ ákpane bɔɔ́ mameé bwɔ́ áchwɔ́ ne ɛbwɔ́, ne yénde mbaá ayi áwuúge nnó Jisɔs alú wyɛ. 56 Ne yénde mbaá ayi Jisɔs ákwɔné, yé né malɔ ayi kókó yɛ ayi kpákpá ne yɛ né makɔɔ́ ákpané bɔɔ́ mameé ánywérege malú malú yé né ntoné gese, ne ánɛné Jisɔs mmyɛ nnó alya ɛbwɔ́ atá mano nkú jií. Ne yéndémuú nemeé ayi ataá mano nkú Jisɔs atoɔ́.

7

Jisɔs agarege unɔ́ bi ukwene antɛ bɔɔ́ Jus álɛré
(Mat 15:1-20)

1 Bɔɔ́ Farasi ne anlɛré mabé Ɛsɔwɔ fɔ átané Jɛrosalɛ áchwɔ́ nɔ́ Jisɔs mme. 2 Ndɛre ɛbwɔ́ álu efɛɛ́, ágɛ nnó baá utɔɔ́ Jisɔs abifɔ anyɛɛ́ menyɛɛ́ amu debadeba ayi álá shwɔnége amu ndɛre gepɔ gebwɔ́ gelɛrége wɔ́.

3 Bɔɔ́ Farasi ne bɔɔ́ Jus ako abi ákwólege unó bina dɔɔ́, ushuú bɔɔ́ Farasi cháchá ányɛɛ́ fɔ́ menyɛɛ́ ayi álá bɔmbɛ áshwɔ́né amu bwɔ́ ndɛre gepɔgé ukwene antɛ bwɔ́ gelu wɔ́. 4 Yɛɛ́ muú bwɔ́ ayi anyɛɛ́ genó ɛyígé ánáme né gese ayi álá shwɔné cháŋéné apɔ́. Ɛbwɔ́ ábelege ntó gejamégé mabɛ bwɔ́ nkane manshwɔ́négé amó, mesɛɛ́ ne mámba.

5 Ne Bɔɔ́ Farasi ne anlɛré mabé Ɛsɔwɔ ágií Jisɔs áke, “Ulannó ne baá utɔɔ́ byɛ álá kwólégé unó bi ukwene antɛ sé álɛré? Ulannó ɛbwɔ́ ányɛɛ́ menyɛɛ́ ayi álá shwɔ́négé amu”?

6 Jisɔs ashuú ɛbwɔ́ meko aké, “Ɛnyú bɔɔ́ dembwólé. Asaya, muú ɛkpávé Ɛsɔwɔ abɔ́ alu cho gébégé agaré nyá mekomejɔɔ́ Ɛsɔwɔ atomé ne ɛnyú nnó,

‘Bɔɔ́ bina ánógé me ne ubómeno
yémbɔ ánógé fɔ́ me né mmu matɔɔ́ bwɔ́ cháchá.
7 Ɛnógé ɛwé ɛbwɔ́ ánoge me, ɛlú detú
nénde ásɛle unó ukwene antɛ bwɔ́ álɛrege ɛké mabɛ ya!’ ”

8 Jisɔs aké ne ɛbwɔ́, “Ɛnyú désɛ mabé Ɛsɔwɔ, deke debélé ɛgbɛ ɛma nnó dénógé unó bi ákwaá álérege.”

9 Jisɔs afɛ mbɛ manjɔɔ́ aké, “Dewyá mati malómaló mánlya mabé Ɛsɔwɔ nnó dékwólégé le unó bi ukwene antɛ nyú álɛrége. 10 Gébégé Mosis alɛrege mabɛ Ɛsɔwɔ, abɔ́ ajɔɔ́ aké, ‘Nógé mma wyɛ ne ntɛ wyɛ’. Ama jɔɔ́ ntó nnó, ‘Mbɔgé muú ajógé mejɔɔ́ mebo ne mma wuú yɛ́ élé ne ntɛ wuú, ábɔ́ manwá ji.’ 11 Yémbɔ né ɛgbɛ́ ewé nyú, dela gáre lé nnó, mbɔgé muú abɛgé ne genó ɛyigé ji akage poó mma wuú yɛɛ́ ɛbélé ntɛ wuú ne geji, ajɔɔ́ le nnó, ‘Ɛlé ɛchyɛ Ɛsɔwɔ.’ 12 Wyɛmbɔ ne dégbɛɛ́ bɔɔ́ nnó ápoóge fɔ́ ammá bwɔ́ ne antɛ bwɔ́. 13 Ɛnyú dépyɛ mabé Ɛsɔwɔ áfu sé yɛ́ genó wɔ́ getúgé unó bi ɛnyú délérege. Gɛ wyɛ gepɔ gema na me njɔɔ́ mbɔ gejamégé gabo alú ayi ɛnyú dépyɛ wyɛ na.”

Unɔ́ bi upyɛ mekwaɑ álá bɛɛ́ fɔ́ cho né mbɛ ushuú Ɛsɔwɔ
(Mat 15:10-20)

14 Ne Jisɔs ama akuú njuné bɔɔ́ nnó áchwɔ́ ɛta wuú. Achwóge aké, “Ɛnyú ako wuúge, ne yéndémuú ákaá genó ɛyigé njógé. 15 Genó ɛyigé muú ányége gejyɛ ji unɛ gepyɛ fɔ́ muú ábɛɛ́ debadeba né mbɛ ushuú Ɛsɔwɔ, élé ɛyi getanege ji né meno.” 16 Ne mbɔge muú awyá matu manwú áwú.

17 Jisɔs anérégé, ji ne baá utɔɔ́ bií ályá bɔɔ́ bimbɔ, áfɛ né mmu gepú, ne ɛbwɔ́ ágií ji ulá nekanemejɔɔ́ ɛnina. 18 Jisɔs ashuú ɛbwɔ́ meko aké, “Ɛnyú delú defɔɔ́ pɔ́ ɛké atɛ? Ɛnyú dékaá wáwálé nnó dényɛgé menyɛɛ́ ákágé pyɛ fɔ́ ɛnyú debé debadeba. 19 Menyɛɛ́ wu ákpéné fɔ́ né matɔɔ́ nyú, ájyɛ le né unɛ, ne átane né menyammyɛ.” Ndɛre Jisɔs ajɔɔ́ mbɔ ɛbyɛnnó ufɔɔ́ menyɛɛ́ uko ukwané manyɛɛ́.

20 Ne Jisɔs aké, “Ufɛré ɛbi utánege muú metɔɔ́ ne upyɛ muú abɛɛ́ debadeba né mbɛ ushuú Ɛsɔwɔ.” 21 Ama jɔɔ́ aké, “Ufɛ́ré uboubo, ubɛlé tametame, ɛjo ne manwáné bɔɔ́. Unó bina uko utánege né metɔɔ́, 22 mankwéné ulɔ, use, ne nchyɛ, mambwólege bɔɔ́, ɛŋmeŋmené, mansɔge metɔɔ́ nnó bɔɔ́ ábɔ́ unó ápwɔ ɛnyú, manchɔge bɔɔ́ mambɔ, nepa ne ukéŋkéné. 23 Unó bina uko utanege né metɔɔ́ ne ubi ne úpyɛɛ́ muú ábɛɛ́ debadeba né mbɛ ushuú Ɛsɔwɔ.”

Mendée ayi áfyɛɛ́ metɔɔ́ ne Jisɔs
(Mat 15:21-28)

24 Ne Jisɔs atané afɛ́ né gebagé mewaá bɔɔ́ Jus ɛyi gelú kwɔ́kwólé ne melɔ Tiya ne Sidɔn. Jisɔs ajyɛ kpɛ mmu gepú gefɔ ne akélégé fɔ́ nnó muú akaá nnó ji alu efɛɛ́, yémbɔ meti ɛpɔ́ ɛwe ji ákáge bií. 25 Mendée fɔ ayi maá wuú yi mendée awya meló nchyɛ, áwuúgé nnó Jisɔs alu efɛɛ́, atané ténéténé achwɔ́ tó manó né mbɛ ushuú wuú. 26 Mendée yina apɔ́ fɔ́ muú Jus alu muú Grek ne ábɔ́ ábyɛ́ ji títí né gebagé mewaá Siriya né Sirofɔnishya. Anɛ Jisɔs mmyɛ nnó aféré meló nchyɛ yimbɔ né mmyɛ maá wuú. 27 Yémbɔ Jisɔs aké, “Gɔ ɛsé debɔ mbɛ dechyɛ baá melɔ menyɛɛ́, ɛlómé

fɔ́ nnó muú asɛ menyɛ́ɛ́ ayi baá melɔ ányɛ́ achyɛ́ɛ́ bɔ mammyɛ.” *
28 Ne mendée yimbɔ ashuú ji meko aké,
“Ata, yémbɔ bɔ mammyɛ ányɛ́ɛ́ uchɔchɔgéré
ɛbi utánege né ɛkpókpógélé ukwéne mme
gébégé ambané áke ányɛ́ɛ́ menyɛ́ɛ́.”
29 Jisɔs aké ne ji, “Ɛlé wáwálé, chó, ɔgɛne
nyɛ ndɛre meló nchyɛ yimbɔ atané mɛ́ maá
wyɛ mmyɛ.”
30 Gébégé mendée yimbɔ akéré né gepú
jií, agɛ́ maá wuú ndɛre ábɛlé né ukwɔ ne
meló nchyɛ atané mɛ́ ji mmyɛ.

Jisɔs apyɛ mbuú atoɔ́

31 Ne Jisɔs atánege melɔ Tiya akoó né meti
Sidɔn afɛ́ né ɛbɛ́ɛ́ mega Galilií. Afɛ́ né mme
Dekapolis, mme malɔ afya. 32 Bɔɔ́ fɔ áchwɔ́
ne mende ayi alu matu gbégbɛ́ ne akágé jɔɔ́
fɔ mejɔɔ́. Ɛbwɔ́ ánɛ Jisɔs mmyɛ nnó anɛré ji
ɛbwɔ mmyɛ. 33 Jisɔs asɛ ji né metɔɔ́ metɔɔ́
gejamégé bɔɔ́, afɛ́ né melu ɛwé ɛlu bibií ɛfɛ́ɛ́
ne afyɛ denɔré amu né matu mende yimbɔ,
akpó matyɛ ne ata nenɔme nií. 34 Ne Jisɔs
apɛ amɛ mfaánebuú ne ashuúle gefere, ajɔɔ́
né meko aramaic aké, “Ɛffata” ula úlú nnó,
“Néné”.
35 Tɛ́néténé mende yimbɔ alɔ manwu ne
alɔ ntó manjɔɔ́ mejɔɔ́ ayi álá pɔ́ se ne ɛfwyale.
36 Ne Jisɔs akwelé ɛbwɔ́ mbeé nnó ékagé
ágaré muú. Yémbɔ ndɛre ákwelé ɛbwɔ́ mbeé
dɔɔ́, mbɔ nto ne bɔɔ́ ágarege abya wuú
ájyɛ. 37 Ɛbwɔ́ ako abɔ, álá manó mekpo fuú
ájɔge aké, “Yéndé genó ɛyige ji apyɛ́ɛ́ gelú
gelɔ́gelɔ́.” Apyɛ bɔɔ́ matu gbégbɛ́ áwuú ne
abi álá jɔge, ájɔge.

8

Jisɔs achyɛ́ dɛlé bɔɔ́ ani menyɛ́ɛ́
(Mat 15:32-39)

1 Ɛwyage gejamégé bɔɔ́ gema chwɔ́ nɔ́ Jisɔs
mme. Bɔɔ́ bina abɔ́ akpá fɔ́ menyɛ́ɛ́ ayi
ányɛ́ɛ́ wɔ́. Ne Jisɔs akuú baá utɔɔ́ bií ne
aké, 2 “Meshwɛ apyɛ́ɛ́ me ne bɔɔ́ bina, néndé
ɛbwɔ́ álé mbɔ ndɔ ɛlɛ́ɛ́ ne me ayi álá ányɛ́ɛ́ yɛ
genó fɔ́ wɔ́. 3 Mbɔgé ngarege ɛbwɔ́ nnó ájyɛ́ɛ́
unɛ mesa, átɔ́ɔ né meti gétúgé abifɔ nekɛne
bwɔ́ néshya.”
4 Baá utɔɔ́ bií ágií ji áké, “Fa né mashwɔne
muú agɛne mbɔ menyɛ́ɛ́ ɛfɔ́ ayi ákwanege
bɔɔ́ bina ako?”
5 Ne Jisɔs agií ɛbwɔ́ aké, “Ɛnyú dewyaá
ntoó brɛd ɛnií ɛfɛ́ɛ́”? Aké, “Dewyaá ntoó
brɛd ékénéama.”
6 Ɛwyage Jisɔs agaré bɔɔ́ bimbɔ aké,
“Jwɔ́lege mme”. Ne asɛ́ ntoó brɛd ɛyimbɔ
ékénéama áchyɛge matame mbaá Ɛsɔwɔ,
agya, achyɛ́ɛ́ baá utɔɔ́ bií nnó ákáré mbaá
bɔɔ́ bina, ne ápyɛ wyɛmbɔ. 7 Ne ɛbwɔ́
ábɔ́ awya ntó ukɛkɛ baá meshuú. Jisɔs
asɛ achyɛ́ɛ́ matame mbaá Ɛsɔwɔ né uno
bi, agaré baá utɔɔ́ bií nnó ákáré mbaá
bɔɔ́. 8 Yɛ́ndémuú ányɛ́ɛ́ ágbeé ne baá
utɔɔ́ Jisɔs ánywéré uba bi ulaá ugbeé usá
ukeneama. 9 Mpa bɔɔ́ bi ányɛ́ alú dɛlé bɔɔ́
anií. Ánérégé Jisɔs aké ákere meso né upú
bwɔ́. 10 Tɛ́néténé yimbɔ Jisɔs ne baá utɔɔ́
bií ákpɛ mmu ékpée áchyaá áfɛ́ né gebagé
mewaá ɛyigé akuú nnó Dalmanuta.

Ɛkwɔ bɔɔ́ Farasi ne Sadusi ágii Jisɔs nnó álɛ́ré ɛbwɔ́ ufélekpa
(Mat 16:1-4; Luk 12:54-56)

11 Bɔɔ́ Farasi fɔ ábɔ́ áfɛ́ mbaá Jisɔs álɔ
manyɛ́ mbeé ne ji. Ɛbwɔ́ abɔ akɛle meti
mamua ji. Ágií ji áké, “Pyɛ ufélekpa ɛse dégɛ́,
manlɛre nnó Ɛsɔwɔ ne atóme wɔ.” 12 Jisɔs
awuúgémbɔ, ashulé gefere ne agií ɛbwɔ́ aké,
“Ulannó njyɛ ɛnina fi nekɛlege ufélekpa?
Ngarege ɛnyú wáwálé nnó yɛ́ úma degɛné
fɔ́.”
13 Ájɔgé mbɔ alya ɛbwɔ́, áma jyɛ kpɛ mmu
ɛkpeé, achya afɛ́ ɛgbɛ gentógé mewaá.

Jisɔs akwelé baá utɔɔ́ bií mbeé nnó ɑsɛ gébé ne yis bɔɔ́ Farasi ne bɔɔ́ Sadusi
(Mat 16:5-12)

14 Baá utɔɔ́ Jisɔs ábɔ́ ájinte mankpa ge-
jamégé brɛd ne ábɔ́ áwya le maá ntó brɛd
ama né ɛkpeé. 15 Jisɔs akwelé ɛbwɔ́ mbeé
aké, “Sɛge gébé ne yis bɔɔ́ Farasi ne mfwa
Hɛrɔd.”
16 Ne ɛbwɔ́ álɔ manjɔgé ɛbwɔ́ ɛbwɔ́ áké,
“Ndɔfɔ ajɔ́gé mbɔ lé délá depɔ́ yɛ́ ne brɛd?”
17 Jisɔs akaá genó ɛyigé ɛbwɔ́ ajɔgé ne agií
aké, “Ulannó ɛnyú dejɔge mechɔ brɛd ayi
ɛnyú dela pɔ́ ne ji? Nnó ɛnyú delú daŋkaá
ula mechɔ ɛwé? Matɔɔ́ nyú álu wyɛ séséleé?
Délú daŋkaá gefɔ́ge muú ayi me nlu? 18 Ɛnyú
déwyaá amɛ dégɛne fɔ́ mbaá? Ɛnyú déwyaá
matu déwuú fɔ́? Dékágé fɛre fɔ́ depɔ tiré
na? 19 Gébégé nkare ntoó brɛd éta mbaá
bɔɔ́ dɛle bɔ́ átáa ányɛ́ɛ́, ayi ábɔ́ álaá gbeé usa
unií?” Ne ɛbwɔ́ áshuú ji meko aké, “Usá
úfyaneupeá.”
20 Jisɔs ama agií ɛbwɔ́ nnó, “Ne gébégé
nkaré ntó, ntoó brɛd yimbɔ ékénéama
mbaá bɔ dɛlé bɔɔ́ ani ányɛ́ɛ́, ayi alaá ɛnyú
dénywere nyá, álaá usá unií?” Ɛbwɔ́ áshuú
meko áké, “Usá ukeneama.”
21 Jisɔs agií ɛbwɔ́ ake, “Ɛnyú degɛ nkane
nsɛle baá nto brɛd nchyɛ́ɛ́ gejame bɔɔ́
menyɛ́ɛ́ wɔ́, tɛ fi, délu daŋkaá gefɔ́gé muú
ɛyi me nlu?”

Jisɔs apyɛ muú amɛ nónómé né Bɛtsaida agɛ́ne

22 Gébégé Jisɔs ne baá utɔɔ́ bií ákwɔne né
Bɛtsada, bɔɔ́ fɔ ásɛ muú amɛ nónómé áfɛ́ ne
ji mbaá Jisɔs ánɛ ji mmyɛ nnó atá ji. 23 Jisɔs
agbaré ji ɛbwɔɛbwɔ áfɛ́ mekpo meti, ɛfɛ́ɛ ne

* **7:27** Ɛlú wáwálé nnó: Né melɔ ŋwɛ ɛwéna bɔɔ́ abi Jisɔs ájɔ́gé atome ne ɛbwɔ́ nnó baá melɔ ɛlé bɔɔ́ Jus ne abi ji atome ne ɛbwɔ́ nnó bɔ mamyɛ ɛlé bɔɔ́ abi álá pɔ́ fɔ bɔɔ́ Jus.

akpó ji matyɛ amɛ. Anɛré ji amu né amɛ, agií ji aké, “Nnó ɔgɛne mbɔ genó fɔ́?”

24 Mende yimbɔ apɛ amɛ mfaá aké, “Ngɛne bɔɔ́ yémbɔ álu lé ɛké unɔɔ́ ɛbi ukɛne ugyage.”

25 Ama ata ji amu né amɛ nana mende yimbɔ aké apɛle amɛ ji ánené alɔ mángɛne mbaá, ne agɛne yénde genó cháŋéné. 26 Jisɔs agare nnó, “Cho mmu gepú jyɛ, ɛkagé ɔkere né melɔ.”

Pita aké Jisɔs alu muú ayi Ɛsɔwɔ akwere ji ɛla gefwa
(Mat 16:13-16; Luk 9:18-21)

27 Jisɔs ne baá utɔɔ́ bií ájyé né baá malɔ́ fɔ kwɔ́kwɔ́lé ne melɔ Kaisaria Filipi. Ndɛre ɛbwɔ́ akɛne ájyɛ, agií baá utɔɔ́ bií aké, “Ndé gefɔgé muú ayi bɔɔ́ ájɔɔ́gé nnó me nlu?”

28 Baá utɔɔ́ bií áshuú ji meko áké, “Bɔɔ́ bifɔ áke ɔlu Jɔn menwyaá bɔɔ́ manaá Ɛsɔwɔ, abifɔ áke ɔlu Ɛlija ne abifɔ áke ɔlu muú ɛkpávé Ɛsɔwɔ ama.”

29 Ajógémbɔ, Jisɔs agií ɛbwɔ́ aké ne “Yɛ́ ɛnyú ambɔɔ́ deké me nlu waá”? Pita ashuú ji meko aké, “Wɔ ɔlu Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji ɛlá gefwa.”

30 Jisɔs akwelé baá utɔɔ́ bií mbeé nnó ékágé ágaré muú fɔ, muú ayi ji alu.

Jisɔs agaré ɛfwyale wuú ne negbo nii
(Mat 16:21-28; Luk 9:22-27)

31 Jisɔs alɔ mangaré nnó, Maá Ntɛ Mekwaá abɔ́ mangɛ́ gejamégé ɛfwyale, ɛle ákpakpa melɔ, ne anɔɔ́ baá bi ápyɛ upɛ ne anlɛré mabɛ Ɛsɔwɔ, áshya nyɛ ji, áwáne nyɛ ji. Yémbɔ ndɔ ɛleɛ́ ɛkwɔnegé akwilege nyɛ né negbo. 32 Ne Jisɔs agaré ɛbwɔ́ mechɔ ɛwe gbɔgɔnɔ. Ajóge mbɔ, Pita asɛ ji átɛné ɛgbɛ. Alɔ manshule ji ndo nnó ajɔge se gefɔge mechɔ ɛwémbɔ. 33 Yémbɔ Jisɔs abwɔlé ushu apɛ baá utɔɔ́ bií ne ashule Pita ndo aké ne ji, “Kwilé me mbɛ ushu danchɔmeló. Ɔférege unó nkane mekwaá, ɔfɛrégé fɔ́ ɛké Ɛsɔwɔ.” 34 Ne Jisɔs akuú gejamégé bɔɔ́ bimbɔ ne baá utɔɔ́ bií, ajɔɔ́ ne ɛbwɔ́ aké, “Yɛ́ mbɔgé muú ɛnyú akɛlege mambɛ menkwɔle wa, abɔ manjinte gemɛ jií akpa gekwa ji akame yɛ negbo ne akwólégé me. 35 Mbɔgé muú akɛlege mampoó geŋwá jií ɛbyénnó aníige nyɛ geji, ne mbɔgé muú akamégé manchyɛɛ́ geŋwá jií getú ya ne abya melómélɔ́, apomé nyɛ. 36 Ndé nsá ayi muú ábɔ́ɔ, mbɔgé abɛge ne unó mme uko ne aníige geŋwá jií? 37 Ndé genó muú ákage bɔ achyɛ mankwɔré ne geŋwá jií? 38 Kaáge nnó mbɔgé mmyɛ́ ɛgbóo muú gétuú ya ne mekomejɔɔ́ wa né mbɛ ushu njyɛ ɛniné na, ɛniné nétií meso ne Ɛsɔwɔ, népyɛɛ́ gabo-gabo, mbɔntó ne Maá Ntɛ Mekwaá mmyɛ ɛgbóo nyɛ́ ji mansɛ muú yimbɔ ndɛre muú wuú gébégé aké achwɔ́ ne makiénné ukpea jií ne ɛnoge ɛwé Ntɛ wuú achyɛɛ́ ji.”

9

1 Jisɔs ama jɔɔ́ ne bɔɔ́ bimbɔ aké, “Ngarege ɛnyú wáwálé nnó, gentɔgé bɔɔ́ álú mbɔ fáná, abi álá gbóo fɔ kpaá tɛ ágɛne nyɛ gefwage Ɛsɔwɔ ndɛre gechwɔɔ́ ne ɛshyɛ wuú.”

Jisɔs akwɔré gefɔɔ́ agɛnege mané mané
(Mat 17:1-9; Luk 9:28-36)

2 Ndɔ ékéné ékógé Jisɔs asɛ Pita, Jɛmsi ne Jɔn ákwɔ́ áfé mfaá Mekwɛ fɔ kpaá. Ájyɛge ájwɔlé ɛbwɔ́ ɛbwɔ́ áke ápɛle menyammyɛ Jisɔs alɔ manshwanege né mbɛ ushu bwɔ́. 3 Gefɔɔ́ ɛyigé mandeé ji akpea yɛ muú ayi akage shwɔne áji nnó ábé pópó mbɔ apɔ́, yɛ ébélé ne uka. 4 Áké ápéle ágé Ɛlija ne Mosis ákwɔ fwéɛ ájɔɔ́ge mejɔɔ́ ne Jisɔs. 5 Pita ajɔɔ́ ne Jisɔs aké, “Ata, ɛlɔ́ ndɛre ɛsé délú fa, gɔ́ ɛse déténé óto úlɛɛ́, géma ɛta wyɛ, géma ɛta Mosis, géma ɛta Ɛlija.” 6 Pita akágé se genó ɛyigé ji ajɔɔge néndé ɛfɔ́ ékwɔ́ ɛbwɔ́ matɔɔ́ dɔɔ́.

7 Ndɛre ajɔɔ́ge mbɔ, áké ápɛlé gekó gekweré ɛbwɔ́ mme ne meko atané né mmu gekó ɛyigembɔ aké, “Gége maá wa ayi mbwi metɔɔ́ na, wuúge ne ji.” 8 Ténéténé yimbɔ áké amagé pɛ ágɛ sé yɛ muú fɔ wɔ́ ɛkosé Jisɔs jimbií ne ɛbwɔ́ ambɔɔ́.

9 Ndɛre ɛbwɔ́ áshulege mékwɛ́ ájyɛɛ́, Jisɔs áji ɛbwɔ́ ɛtu aké ékagé ágáré muú fɔ genó ɛyige ɛbwɔ́ ágɛné kpaá tɛ ji Maá Ntɛ Mekwaá akwilége né negbo.

10 Áwúgé depɔ tire Jisɔs ajɔɔ́, ábele wyɛ́ détí né mmu matɔɔ́ bwɔ́, ne ágiíge atɛ nkane ulaá mankwilé né negbo útɛné. 11 Ne baá utɔɔ́ Jisɔs bimbɔ ágií ji áké, “Ulannó ánlɛré mabé Ɛsɔwɔ ájɔɔ́ áké Ɛlija abɔ́ mambɔ mbɛ achwɔ́ ne Muú yi Ɛsɔwɔ akwere ji ɛla gefwa?”

12 Ɛfɛɛ́ Jisɔs akamé aké, “Ɛlú wáwálé nnó, Ɛlija abɔ́ mambɔ mbɛ achwɔ́ akwyɛɛ́ unó uko abelé, yémbɔ ulannó ásáme ntó né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó, ‘Maá Ntɛ Mekwaá abɔ mangɛ gejamégé ɛfwyale ne ápaá nyɛ ji, áma shyá jí?’ 13 Yémbɔ ngárege ɛnyú wáwálé nnó, Ɛlija achwɔ́ mé ne bɔɔ́ ápyɛ gabo ne ji nkane ɛjií ɛbwɔ́ wyɛ ndɛre abɔ asamé né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ atomé ne ji.”

Jisɔs apyɛ maá ayi ameé gesasa atoɔ́
(Mat 17:14-21; Luk 9:37-43a)

14 Ɛbwɔ́ ákérégé meso, ágɛ gejamégé bɔɔ́ ndɛre ánɔɔ́ baá utɔɔ́ abifɔ né mme ánlɛre mabɛ Ɛsɔwɔ anyɛɛ́ mbeé ne ɛbwɔ́. 15 Ne bɔɔ́ bimbɔ áké agéne Jisɔs ácháné ala ámɛ makpo faŋ álomé ájyɛ táme ji. 16 Jisɔs agií ánlɛré mabɛ Ɛsɔwɔ aké, “Nde ɛnyú denyɛɛ́ mbeé ne ɛbwɔ́?”

17 Ne mende fɔ né geluagé njune bɔɔ́ bimbɔ aké, “Ménlɛré nchwɔ́ ne maá wa né ɛta wyɛ ayi meló nchyɛ apyɛ́ ji álá jógé mejɔɔ́. 18 Yéndégébé meló nchyɛ yimbɔ akwilégé ji mmyɛ, apyɛ ji akwe mme, génfwéné gétánege ji meno, anyé máŋéné ala nógeé.

Nnɛ baá utɔ́ byɛ mmyɛ nnó áférέ meló nchyɛ yimbɔ, ápulé ɛ́pwɔ."
19 Jisɔs ashuú ɛbwɔ́ meko aké, "Ɛ́ ɛ́ ndé gefɔge njyɛ ɛni nelá fyɛ́ metɔ́ ne Ɛsɔwɔ? Nkoge mbɔ metɔ́ ne ɛnyú nnó? Mmage bɛ́ ne ɛnyú ndɔ ɛnií ne défyɛ́ matɔ́ ne Ɛsɔwɔ? Chwóge me ne maá yimbɔ."
20 Ákwɔ́ ne maá yimbɔ mbaá Jisɔs.
Ndɛre meló nchyɛ yimbɔ agɛ́né Jisɔs, apyɛ maá yimbɔ akwé mme achuú gbok! gbok, genfwéné getanege meno. 21 Jisɔs agégé mbɔ agií ntɛ maá yimbɔ aké, "Nemeé niné na nébɛle mɛ́ ji mmyɛ nnó?"
Mende yimbɔ aké, "Nelɔ ji tɛ dembáné." 22 "Meló nchyɛ yimbɔ ákélege manwá ji, apyɛ́ ji akwéne gébé ɛyigé fɔ né mewɛ gebé ɛyifɔ né nnyi, Áta gɛ́ ɛsé meshwɛ ɔpoó ɛsé mbɔgé ɔkage pyɛ."
23 Jisɔs agií ji aké, "Ndé genó wɔ ójóge! Nnó mbɔgé ɔkage pyɛ? Ɛsɔwɔ apyɛ yɛ́ndégenó ɛyi gejwɛregé ne muú ayi áfyɛ́ metɔ́ ne ji."
24 Ntɛ maá yimbɔ ala ténéténé aké, "Me nkamé ne Ɛsɔwɔ, Ata, poó me nkame ne metɔ́ ɛma."
25 Gébégé Jisɔs agɛ́né nnó gejamégé bɔ́ áboó áchwɔ́ ji mmyɛ, anyá meló nchyɛ yimbɔ aké, "Wɔ mbú ne álú, nnyá wɔ tánege ji mmyɛ. Ɔjyɛ́ mbɔ ɔkerege sé."
26 Meló nchyɛ yimbɔ apyɛ maá yimbɔ akalé akwé mme ne alé táne ji mmyɛ. Átánégé, maá yimbɔ ala mme nyamé ɛké mewu muú ne bɔ́ ágégé mbɔ áférege nnó ágbó. 27 Jisɔs agbaré ji ɛbwɔ, abwɛ́ ji akwilé tɛné.
28 Ne Jisɔs ne baá utɔ́ bií ákerégé mmu, ágií ji bibií aké, "Ulannó ne ɛsé dépulé meló nchyɛ yimbɔ mambuú apwɔ?"
29 Jisɔs agare ɛbwɔ́ aké, wyɛ lé mmyɛmenɛne ne ɛkage fɛré gefɔgé meló nchyɛ yina. *

Jisɔs ama gare baá utɔ́ bií ndɛre ji ágboó nyɛ
(Mat 17:22, 23 ; Luk 9:43b-45)

30 Jisɔs ne baá utɔ́ bií ályá mbaá yimbɔ ákoó koóge né gebagé mewaá Galilií. Ji ákélégé fɔ́ nnó muú akaá mbaá ayi ji alú.
31 Nénde ji abɔ́ alɛrege ɛbwɔ́ nnó, "Meso gébé áchyége nyɛ Maá Ntɛ Mekwaá né amu bɔ́ nchyɛ, áwáne nyɛ ji. Yɛ́mbɔ ndɔ ɛlɛ́ ɛkwɔnégé, ji akwilege nyɛ né negbo."
32 Yɛlé ji agaré neka ɛni, baá utɔ́ bií ákaá ula wɔ́, ne ámá áfɔ́ɔ mangií ji ula neka ɛníné na.

Ndé muú alú muú kpaá
(Mat 18:1-5; Luk 9:46-48)

33 Ɛbwɔ́ ákwɔ́négé né melɔ Kapanɔm, ájyɛ kpɛ né gepú ɛyige ɛbwɔ́ ájwɔle. Jisɔs agií baá utɔ́ bií aké, "Ndé ɛnyú denyɛ́ nyɛ mbeé né meti gébégé dechwɔ́."
34 Awúgé mbɔ, ákwené nyámé getúgé ɛbwɔ́ ábɔ́ ányɛɛ́ mbeé mechɔ́ dékpakpa.
35 Ajwɔ́légé ka, akuú baá utɔ́ bií makpo áfyaneápeá, áchwɔge, ajɔ́ ne ɛbwɔ́ aké, "Mbɔge muú akɛlege mambɛ́ muú kpaá né geluage nyú, abɔ́ mambɛ ndɛre maá defwɛ́ akpáné defwɛ mbaá abifɔ." 36 Ajɔge mbɔ, akuú maá fɔ kɔ́ achwɔ́ téné né metɔ́ metɔ́ ɛbwɔ́, akpa maá yimbɔ né amu jií ajɔ́ ne baá utɔ́ bií aké, 37 "Yɛ́ndémuú ayi akamege mampyɛ galɔ́gálɔ́ ne mamane kɔ́ nkane ayina né mabɔ ma, ɛbyɛnnó apyɛmbɔ lé ne me ne yɛ́ndémuú ayi apyɛ galɔ́gálɔ́ ne me ntó, ɛbyɛnnó apyɛmbɔ lé ne ntɛ waá yi átɔmé me."

Muú ayi álá paá ɛsé alu awesé

38 Ne Jɔn akuú Jisɔs aké, "Ménlɛré, ɛsé degɛ́ mende fɔ asɛle mabɔ myɛ́ aferege bɔ́ aló nchyɛ né mmyɛ. Degégémbɔ, dégbɛ́ ji gétúgé álá pó fɔ́ né geluá gesé."
39 Jisɔs ajɔ́ ne ɛbwɔ́ aké, "Dégbɛgé fɔ gefɔgé muú yimbɔ. Néndé yɛ muú yi asɛle mabɔ ma apyɛ́ ufélekpá ne ɛ́wyagé ajɔge gabo getú ya apó, 40 nénde muú yi álá paá ɛsé, alu awesé. 41 Ngarege ɛnyú wáwálé nnó yɛ muú ayi achyɛge ɛnyú ŋkɔ manaá né mabɔ ama gétúgé délu bɔ́ ba ayi álá abɔ́ nyɛ nsá apó." †

Mmuameno mampyɛ gabo
(Mat 18:6-9; Luk 17:1, 2)

42 Jisɔs ámá jɔ́ aké, "Yɛ́ndémuú ayi apyɛ́ mamane kɔ́ nkane ayina ayi áfyɛ́ metɔ́ ne me nnó apyɛ gabo, élú galɔ́gálɔ́ nnó áshií ji gekpékpégé ntaá né gemɛ, áŋmé ji né gentoógé ɛbɛ́ mega. 43-44 Ama jyɛ mbɛ aké, mbɔgé ɛbwɔ wyɛ ɛpyɛ́ wɔ nnó ɔkwéné mabɛ́ Ɛsɔwɔ, só ɛwu ɔfómé, élú galɔ́gálɔ́ nnó ɔkpɛ né geŋwá gechúchúle ne nnó ɔkpɛ né ntoné mewɛ ɛwé élá nómégé ne amu apea. ‡ 45-46 Ne mbɔgé geká jyɛ ne gétene wɔ nnó ɔkwéné mabɛ́ Ɛsɔwɔ, só geji ɔfómé, élú galɔ́gálɔ́ nnó ɔkpɛ né geŋwá geká géma ɛpwɔ nnó ɔkpɛ uka upea né ntoné mewɛ ɛwé élá nómégé ne bɔ dámmwólé bií ntó ala gboó. 47 Ne mbɔgé dambɔ́nnyi wyɛ atene wɔ nnó ɔkwéné mabɛ́ Ɛsɔwɔ, pwólé ji ɔfómé, élú galɔ́gálɔ́ nnó ɔkpɛ né gefwa ɛyigé Ɛsɔwɔ ágbárege gechúchúle ne nnó ɔkpɛ né ntoné mewɛ ɛwé élá nómégé ne amɛ́ ápeá.
48 'Mbaá yi bɔ dámmwólé bí álá gboó, ne mewɛ ɛwu ntó ɛla nomege.'
49 "Yɛ́ndémuú awuú nyɛ mewɛ né menyammyɛ wuú wyɛ nkane muú

* **9:29** Ɛlú wáwálé nnó: Manlya menyɛ́ kpekpe ápó né gejamégé gekwene bɔ ŋwɛ bi mbɛmbɛ abi ábɔ́ ásame. † **9:41** Ɛlú wáwálé nnó: Jisɔs ajɔ́gé mbɔ atóme lé ne gemɛ jií ndɛre muú ayi Ɛsɔwɔ ákwere ji ɛla gefwa. ‡ **9:43-44** Ɛlú wáwálé nnó: Malɔ 44 ne 46 ápó fɔ́ né gejámégé bɔ ŋwɛ. Unó bi ájɔ́ né malɔ ayina úlú wyɛ ɛké ɛbi ájɔ́ né malɔ 48.

áchwarege mega né menyɛ́ nnó ékágé áchɔ́.

50 “Mega élú genó gelɔ́gélɔ́, ne mbɔgé mega élá pɔ́ sé ne ugɔ bií, ápyɛ́ mbɔ nnó ne ɛwu ɛma ɛgɔ́ɔ́?

“Ɛwéna élɛré nnó ɛnyú débɛ́ ɛké mega, dényɛgé nesɔ ne atɛ.”

10

Jisɔs alɛrege depɔré manwá neba
(Mat 19:1-8)

1 Ɛfɛ́ɛ́ Jisɔs alyaá Kapɛnum, afɛ́ né gebagé mewaá Judiya, achyaá ɛbɛ́ɛ́ Jodan. Ndɛre akwɔné ɛ́wu, gejámégé bɔ́ɔ́ áma chwɔ́ nɔ ji mme ne alɔ mánlɛré ɛbwɔ́ nkane ji apyɛ mé yéndégébé.

2 Bɔ́ɔ́ Farasi fɔ áfɛ́ ɛta wuú mammua ji, ágií ji áké, “Nnó ɛbɛ́ ɛsé ɛkamé nnó mende awá neba ne mendée wuú?”

3 Jisɔs ashuú ɛbwɔ́ meko aké, “Ɛbɛ ɛwé Mosis achyɛ́ ɛnyú gétúgé neba ɛjɔ́ɔ́ nnó?”

4 Ɛbwɔ́ áshuú meko áké, “Mosis abɔ agaré ɛsé nnó mende akáge chyɛ́ɛ́ mendée wuú mekpo ŋwɛ manlɛre nnó awá neba ne akage lyaá ji.”

5 Ne Jisɔs ajɔ́ɔ́ ne ɛbwɔ́ aké, “Ɛlé gétúgé mekpo meto nyú ne ɛpyɛ Mosis achyɛ́ɛ́ ɛnyú ɛbɛ́ ɛwéna. 6 Tɛ ula ulɔ́ɔ́ ɛbi Ɛsɔwɔ alɔ́ɔ́ mankwyɛ mme, akwyɛ́ɛ́ ɛbwɔ́, mende ne mendée. * 7 Getú ɛyigé na mende alyage mmá wuú ne ntɛ wuú, afɛ́ acho mmyɛ ne mendée wuú, 8 ɛbwɔ́ ápea ákwé muú ama. Ɛbwɔ́ ápɔ́ sé bɔ́ɔ́ ápeá nana, ála muú ama. 9 Ndɛre ɛlúmbɔ, bɔ́ɔ́ abi Ɛsɔwɔ áchomé chónchó né neba ékágé muú akya nnó atyáa.”

Jisɔs alérege depɔré ulɔ ne neba manwá
(Mat 5:27-32; Mat 5:27-32; Luk 16:18)

10 Jisɔs ne baá utɔ́ɔ́ bií ákérégé mmu, ɛwyage baá utɔ́ɔ́ bií áma gií ji mechɔ́ nebá ɛwé. 11 Ajɔ́ɔ́ ne ɛbwɔ́ aké, “Muú yi awáne neba ne mendée wuú, ajyɛ́ bá ayichá, akwé mbɔ lé ulɔ, 12 ne mendée ayi atanege menɔ wuú neba, ajyɛge ba ayichá, akwé mbɔntó lé ulɔ.”

Jisɔs ajé ambáné kɔ́ɔ́
(Mat 19:13-15; Luk 18:15-17)

13 Bií uma bɔ́ɔ́ fɔ ákpa baá bwɔ́ áfɛ mbaá Jisɔs nnó anɛ́ré ɛbwɔ́ amu mmyɛ, ajé ɛbwɔ́. Baá utɔ́ɔ́ bií ágégé mbɔ, ányá ɛbwɔ́. 14 Yémbɔ Jisɔs agégé mbɔ, metɔ́ɔ́ ésɔ́ ji ajɔ́ɔ́ ne ɛbwɔ́ aké, “Lyáge ambánékɔ́ áchwɔ́ ɛta wa, ɛkagé dégbɛ́ ɛbwɔ́ néndé gefwa ɛyigé Ɛsɔwɔ ágbárege gelú ɛyigé bɔ́ɔ́ abi álu ndɛre baá bina. 15 Gɔge me ngare ɛnyú wáwálé nnó muú yi álá kamé nnó Ɛsɔwɔ ábɛ́ mfwa wuú nkane mamane kɔ́ɔ́ wɔ́, akpɛ́né fɔ́ né gefwa jií.” 16 Ɛfɛ́ɛ́ Jisɔs akpa baá bimbɔ ama ama né uwyaá, anɛre ɛbwɔ́ amu mmyɛ ajé ɛbwɔ́.

Abya muú ŋka
(Mat 19:16-22; Luk 18:18-30)

17 Jisɔs alɔ mánjyɛ nekɛ, ndɛre ájyɛ́ mendefɔ alomé gatɛle achwɔ́ kwé ji uká aké, “Ménlɛré melɔ́mélɔ́, mpyɛ́ɛ́ nnó ne mbɔ́ geŋwá ɛyi gélágé byɛ́ɛ́?”

18 Jisɔs ashuú ji meko aké, “Ulannó ɔkuú me muú melɔ́mélɔ́? Yɛ́ muú ayi alómé metɔ́ɔ́ apɔ́, ɛkosé Ɛsɔwɔ mbií ne alu melɔ́mélɔ́. 19 Pɔ́ ɔkage mabɛ́ Ɛsɔwɔ ayi áke, ‘Ɛkagé ɔwá muú, ɛkagé ɔkwé ulɔ, ɔjogé ɛjo, ɛkagé óténé ntésé gebyɔ́. Ɔnyɛgé manwaá, nógé ntɛ wyɛɛ́ ne mmá wyɛɛ́.’ ”

20 Mende yimbɔ aké, “Ménlɛré nlɔ mambélé mabɛ́ yina mako tɛ dembáné ta.”

21 Ajógémbɔ, Jisɔs apɛ ji domée ne gejeé aké, “Ɛla wɔ genó géma. Chó kpó unó byɛ́ uko, ɔchyɛ ŋka yimbɔ mbaá bɔ́ɔ́ gekpo, ɔbɛ́ɛ́ nyɛ ne gefwa né mfaánebuú, ɔchwɔ́ ɔkwɔlé me.” 22 Mende yina awugé mechɔ́ ɛwé Jisɔs ajɔ́ɔ́ apwa, alyaá afɛ́ meshwɛmeshwɛ ne mesómé néndé ji awyaá gefwa dɔ́ɔ́.

23 Jisɔs abwɔlé mmyɛ apɛ baá utɔ́ɔ́ bií aké, “Ɛjweré ne muú ŋka akpɛ né gefwagé Ɛsɔwɔ.”

24 Baá utɔ́ɔ́ bií áwúgé mbɔ álá mano makpo fuú, yémbɔ Jisɔs ama jɔ́ɔ́ ne ɛbwɔ́ aké, baá ba ɛjwéré mankpɛ né gefwagé Ɛsɔwɔ! 25 Ɛlú wáwá nnó mpɔ mashwɔne áshwá né ɛmbú ábyamé ɛpwɔ nnó muú ŋka akpɛ né gefwagé Ɛsɔwɔ ágbárege.

26 Baá utɔ́ɔ́ bií áwúgémbɔ byɔ ukɔre ɛbwɔ́ mmu ágígé atɛ aké, “Ne ndé muú yi abɔ nyɛ́ geŋwá ɛyi gélágé byɛ́ɛ́?”

27 Jisɔs apɛ ɛbwɔ́ domeé ajɔ́ɔ́ ne ɛbwɔ́ aké, “Unó bi upwɔ́ɔ́ ákwaá mampyɛ, upwɔ́ɔ́ fɔ́ Ɛsɔwɔ, néndé Ɛsɔwɔ akage pyɛ unó uko.”

28 Pita alɔ manjɔ́ɔ́ aké, “Gɛ́, ɛsé delyaá unó sé uko dékwɔlege wɔ.”

29 Ne Jisɔs ashuú meko aké, “Ngarege ɛnyú wáwálé nnó, yɛ́ndémuú ayi alyaá gepú jií, yɛ́ lé áŋmɛ́ bií abi andée ne abi ande, ammá bií ne antɛ bií, baá bií ne makɔ́ɔ́ jií né gétú ya ne gétúgé abya melómélɔ́, 30 Ɛsɔwɔ achyɛge nyɛ ji bɔ́ɔ́ ne gejame unó fa mme yina ɛpwɔ nkane abɔ awyaá, yɛ́ úpú, áŋmɛ́ abi andée ne abi ande, ammá bií ne baá bií ne makɔ́ɔ́ jií ne áchyɛge nyɛ ji ntó gejamégé ɛfwyale né gétú ya. Ne abɔ́ɔ́ nyɛ ntó geŋwá ɛyi gélágé byɛɛ́ né mme ayi áchwɔ́. 31 Yémbɔ gejamégé bɔ́ɔ́ abi alú mbɔ mbɛ nana, meso gébé álaá nyɛ meso ne gejamé abi álu mbɔ meso nana ábɛɛ́ nyɛ mbɛ.”

Jisɔs ama gáré máŋáne alɛ́ɛ́ nkane ji ágboɔ́ nyɛ
(Mat 20:17-19; Luk 18:31-34)

* **10:6** Ɛlú wáwálé nnó: Né 10:6 Jisɔs ajɔ́ɔ́ mbɔ lé genó ɛyigé ásame né ŋwɛ ula ulɔ́ɔ́ 1:27, ne 2:24.

32 Jisɔs ne baá utɔ́ bií alyá ákwɔme ájyɛ́ né Jɛrosalɛ, Jisɔs alu ɛbwɔ́ mbɛ ne baá utɔ́ bií akwe tametame, ɛfɔ ɛpyɛ bɔ́ bi akwɔlege ɛbwɔ́. Ne Jisɔs asɛ baá utɔ́ bií makpo áfyaneápeá átɛné babá ne alɔ mangaré ɛbwɔ́ unó bi upyɛ nyɛ ne ji, 33 alɔ mangaré ɛbwɔ́ aké, “Wuúge, ɛsé dékwɔme mbɔ déjyɛ́ né Jɛrosalɛ, ɛwu, áfyɛ́ nyɛ Maá Ntɛ Mekwaá né amú anɔ́ baá ampyɛ́ upɛ Ɛsɔwɔ ne ánlɛré mabé Ɛsɔwɔ. Ɛbwɔ́ ajógé nyɛ nnó, me nkwɛ mpa, áwá me, ne áfyɛ́ nyɛ ji né amú bɔ́ abi álá pó bɔ́ Jus. 34 Ájwyaáge nyɛ ji, ákpóo ji matyɛ mmyɛ, átulé ji ne áwá ji. Yémbɔ ndɔ́ kpogele élɛ́ ékwɔnégé, akwilége nyɛ né negbo.”

Dékpakpa né gefwagé Ɛsɔwɔ
(Mat 20:20-24)

35 Jɛmsi ne Jɔn baá Sɛbɛdee áfɛ mbaá Jisɔs áké, “Ménlɛré dekɛlege nnó wɔ ɔpyɛ ɛse genó gefɔ.”

36 Jisɔs agií ɛbwɔ́ nnó, “Ɛnyú dekélege mpyɛ nyú ndé?”

37 Ashuú ji meko áké, “Ɛse dekɛlege gébégé ɔjwɔlégé né geluɔge ɛnóge, ɔpyɛ ɛsé dejwɔlé ne wɔ, muú ama né ɛgbɛ ɛbwɔnyɛ wyɛ ne ama né ɛgbɛ ɛbwɔbɛ.”

38 Yémbɔ Jisɔs ajɔ́ ne ɛbwɔ́ aké, “Nnó ɛnyú dekage genó ɛyigé degígé mbɔ. Nnó ɛnyú dekage nyú nyɛ ŋkɔ ɛfwyale ayi me nyuú nyɛ? Nnó ɛnyú dekage wɔ nyɛ manaá ɛfwyale ami me nwɔ́ nyɛ?”

39 Ashuú ji meko áké, “Ɛse dekage pyɛmbɔ.” Jisɔs ajɔ́ ne ɛbwɔ́ aké, “Ɛnyú denyuú nyɛ né ŋkɔ ayi nnyú nyɛ ne dewɔ́ nyɛ manaá ɛfwyale ami me nwɔ́. 40 Yémbɔ, me fɔ́ wɔ njyaá bɔ́ bi ájwɔlege né ɛbwɔnyɛ wa ne abi ajwɔlege né ɛbwɔbɛ wɔ́. Malu yimbɔ alú mbaá bɔ́ bi abɔ manjwɔlé wyɛ́.”

41 Baá utɔ́ Jisɔs abi makpo áfya áwúgé genó ɛyigé Jɛmsi ne Jɔn ájɔ́ mbɔ, álɔ mansɔ́ matɔ́ ne ɛbwɔ́. 42 Jisɔs akuú ɛbwɔ́ ako ajɔ́ ne ɛbwɔ́ aké, Ɛnyú dekaá nnó ákpakpa bɔ́ abi álá pó bɔ́ Jus áwyaá utó mampyɛ ne bɔ́ bwɔ́ nkane ɛjií ɛbwɔ́. Yɛ́ ákpakpa melɔ áwyaá utó bi ajóge mechó ne bɔ́ bwɔ́ ébyɛ́. 43 Ne ébégé fɔ́ mbɔ ne ɛnyú. Yéndémuú nyú ayi akélege mambɛ muú kpaá abɔ́ mambɛ ménkpané defwɛ́ nyú, 44 yéndémuú nyú ayi ákélege mambɛ menɔmbɛ abɔ mambɛ́ ɛké mefwɛ́ mbaá bɔ́ ako. 45 Pɛge gekpɛkpɛgé muú ndɛre Maá Ntɛ Mekwaá, ji achwóɔ fɔ́ nnó bɔ́ ákpá ji defwɛ́ wɔ́, achwɔ́ lé mánkpá bɔ́ defwɛ́ nnó achyɛ gemɛ jií mawené gejámégé bɔ́ né gabo.

Jisɔs apyɛ Batimus agɛne

46 Jisɔs ne baá utɔ́ bií akwɔné né Jɛriko. Ndɛre ályaá ajyɛ́ɛ́, gejamégé bɔ́ ákwólege ɛbwɔ́ meso. Muú amɛ nónómé fɔ akamege Batimus maá Timɔs ajwólé né mapea meti akɔ́ dekɔ. 47 Awúgé nnó Jisɔs ayi Nasarɛt ne akoóge mbɔ alɔ mankalé aké, “Jisɔs mpyáne Dɛvid, gɛ́ me meshwɛ.”

48 Gejamégé bɔ́ áweé ji áké jwɔle nyame, yémbɔ akálege wyɛ kálege ne ɛshyɛ aké, “Mpyáne Dɛvid gɛ me meshwɛ.”

49 Jisɔs awúgé mbɔ atɛné, ajɔ́ aké, “kuúge ji achwɔ́.” Ájyɛ kuú ji áké, “Kwilé ka chwɔ́ ɔfɔge, ákuú wɔ.”

50 Muú amɛ nónómé yimbɔ afɛre nkú gefwine wuú aŋmé, anyo akwilé ka ája ji áfɛ́ mbaá Jisɔs.

51 Jisɔs agií ji aké, “Ndé genó wɔ ɔkélege nnó me mpyɛ ɛta wyɛ́?” Muú amɛ nónómé yimbɔ ashuú meko aké, “Ata, nkɛlege nnó ɔpyɛ́ me ngéné mbaá.”

52 Jisɔs ajɔ́ ne ji aké, “Chó mmu gepú jyɛ, metɔ́ ɛwé wɔ ɔfyɛ́ɛ ne me ɛpyɛ wɔ ɔtoó.”

Ténéténé yimbɔ alɔ mángéné mbaá ne akwɔlege ji.

11

Jisɔs akpɛ né Jɛrosalɛ nkane mfwa
(Mat 21:1-9; Luk 19:28-40; Jɔn 12:12-19)

1 Ndɛre Jisɔs ne baá utɔ́ bií álɛ́ kwókwólé ne Jɛrosalɛ, ákwɔnégé Bɛtfage ne Bɛtani baá malɔ áyi álú mfaá Mékwɛ́ Olif, atɔ́ baá utɔ́ bií makpo ápeá nnó ábɔ́ mbɛ. 2 Ajɔ́ ne ɛbwɔ́ aké, “Chogé né maá melɔ ayi alu mbɔ ɛnyú né mbɛ. Ndɛre dékpɛne wyɛ, dégɛne nyɛ maá géjuŋá ayi áshií muú álú daŋkɛ́ wyɛ. Kaáge, déchwɔ́ ne geji. 3 Ne mbɔgé muú agigé ɛnyú nnó waá aké dekaá, garege ji nnó, Ata ne akélege, ne anérégé atɔmé nyɛ gekéré wáwá.”

4 Ájyégé, ágɛ́ maá géjuŋá yimbɔ ndɛre áshií né mbɛ menombi ɛgbɛ menɔ meti. Álɔ mánkaá geji, 5 ndɛre ákaágé bɔ́ abi álú ɛfɛ́ ágií ɛbwɔ́ aké, “Dekaáge géjuŋá yimbɔ ndé?”

6 Baá utɔ́ Jisɔs ágaré bɔ́ bimbɔ wyɛ nkane Jisɔs abɔ ajɔ́ gébégé atɔme ɛbwɔ́, ne ályaá ɛbwɔ́ ájyɛ ne geji. 7 Áchwógé ne géjuŋá yimbɔ mbaá Jisɔs, áfere mandeé bwɔ́ ágyaá géjuŋá yimbɔ né meso, Jisɔs akwɔ ajwɔlé mfaá. 8 Gejamégé bɔ́ ágyaáge mandeé bwɔ́ né meti nnó géjuŋá yimbɔ gekɛné mfaá, abifɔ ásórege uwɔ́ mámé ágyaáge meti ntó. 9 Ndɛre ajyɛ bɔ́ abi álu mbɛ ne abi álu meso ákálege áké, “Matame mábé ne Ɛsɔwɔ! Mejé ɛbé ne muú ayi achwɔ́ né mabɔ Ata.” 10 Mejé ɛbɛ ne gefwage ntɛ sé Dɛvid ɛyi gechwɔ́ mbɔ! Matame mábé ne Ɛsɔwɔ ayi alú né mfaánebuú ɛniné mfaá mfaá!

11 Ndɛre Jisɔs akpɛné né Jɛrosalɛ, ajyɛ kpɛ né mmú ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ apɛ yéndégenó. Ágégé nnó gébé gekoó, asɛ baá utɔ́ bií áfyanéápeá ákeré né melɔ Bɛtani manjyɛ bɛle wyɛ.

Jisɔs alwɛré genɔ́ge fig gégbó
(Mat 21:18-22)

12 Bií ujyágé, ndɛre ɛbwɔ́ ályaá Bɛtani ákérégé meso, mesa alɔ mamyɛ ji. 13 Atɛne

tɛtɛ agɛ́ genɔ́ fig ne gejámégé bya wyɛ, afɛ́ apɛ nnó agɛne nyɛ gempome fɔ wyɛ. Akwɔ́négé agɛ́ yɛ́ gefɔ́ wɔ́ ɛkosé bya ubíubí néndé gébé ɛyigé unɔ́ fig uwóme umpomé gelu gakwáne. 14 Jisɔs ajɔ́ ne genɔ́ fig ɛyigembɔ aké, “Tɛ mme abyɛɛ́ muú amage nyɛɛ́ sé gempome jyɛɛ́.” Baá utɔ́ bií áwuú genó ɛyigé ji ajɔ́.

Jisɔs abú bɔ́ bi ákpoó unó né mmu ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ
(Mat 21:12-13; Luk 19:45-48; Jɔn 2:13-22)

15 Ɛbwɔ́ ákwɔnégé né Jɛrosalɛ, Jisɔs akpɛ né mmu ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ, alɔ mambu bɔ́ abi ákpóo ne abi ánáme unó né mmu. Atyá makpókpógélé bɔ́ abi ákɛne gesegé maŋka mankwɔré ne malu ujwólé bɔ́ ako abi ákpóo upwine melɔ ɛbi ápyɛ upɛ Ɛsɔwɔ ne ubi. 16 Ne ama kame sé nnó muú áma kpá genó gese akoó yɛ ne geji né mmu ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ wɔ́. 17 Ne alɔ manlɛre bɔ́ aké, “Ása mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó Ɛsɔwɔ aké, ‘Gepú ya ákuú nyɛ geji nnó gepúgé mmyɛmenɛne mbaá umɛ malɔ mako.’? Yɛ́mbɔ ɛnyú débwɔlé géjí gelá melu ɛwé ánjó ábige wyɛɛ́.”

18 Anɔ́ baá abi ápyɛɛ́ upɛ Ɛsɔwɔ ne ánlɛré mabé Ɛsɔwɔ áwúge depɔ tiré Jisɔs apyɛ, álɔ mánkɛle meti nnó áwá ji. Áfɔ́ ji gétúgé gejamégé bɔ́ álaá meno mekpo fuú né unó bi Ji alɛrege.

19 Nkwale akwɔnege, Jisɔs ne baá utɔ́ bií álya melɔ kpaá áfɛ ábɛlé mbaá ayicha.

Genɔ́gé fig gégbɔ́
(Mat 21:18-22)

20 Ne dondo ayi Jisɔs ne baá utɔ́ bií ákerege meso, ágɛ genɔ́gé fig ɛyi Jisɔs abɔ jɔ́ nnó gemage wɔ se umpome nkane gegbó mɛ. 21 Pita atege genó ɛyigé Jisɔs abɔ ajɔ́ ne genóge fig yimbɔ, ajɔ́ ne ji aké, “Ménlɛré, gɛ́ genɔ́ ɛyigé óbó ɔjɔ́ nnó gemage wɔ sé umpome gégbó.”

22 Ne Jisɔs ashuú ɛbwɔ́ meko aké, “Fyɛge matɔ́ nyú ne Ɛsɔwɔ. 23 Ngarege ɛnyú wáwálé nnó, muú ajóɔge ne mékwɛ́ ɛwéna nnó, ‘Kwilé fa ɔkwéné mmu ɛbɛɛ́ mega,’ ayi ála pɔ́ ne dembyɔ né metɔ́ ne akamege nnó genó ɛyigé ji ajɔ́ gepyɛɛ́ nyɛ, Ɛsɔwɔ apyɛ wyɛ nkane ji ajɔ́. 24 Ngarege ɛnyú nnó dégíge yɛ́ndégenó né mmyɛmenɛne mbaá Ɛsɔwɔ, kamege nnó désɛ mé geji, ne gebɛɛ́ nyɛ ɛyigé nyú. 25 Ne yɛndé gebé ɛnyú deke denɛnemmyɛ, debɔ́ manjinte gabo yi bɔ́ ápyɛɛ́ ɛta nyú nnó Ntɛ nyú yi alu né mfaánebuú ajinte gabo awu nyú ntó. 26 Yɛ́mbɔ dela jinté gabo yi bɔ́ ápyɛ ɛtá nyú wɔ́, ntɛ nyú yi alu né mfaánebuú ajígé fɔ́ nte gabo awu nyú.” *

Agiì Jisɔs mbaɑ́ ayi uto ɛbi utané
(Mat 21:23-27; Luk 20:1-8)

27 Jisɔs ne baá utɔ́ bií ákéré meso né Jɛrosalɛ. Ndɛre akwóne, akpɛ né ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ alɔ mankéne né mmu, anɔ́ baá abi ápyɛɛ́ upɛ Ɛsɔwɔ ne ánlɛré mabé Ɛsɔwɔ chóncho ne ákpakpa melɔ ájyɛ giì ji áké, 28 “Wɔ ɔpyɛ unó bina ne ndé uto, ne waá achyɛɛ́ wɔ uto ubi?”

29 Jisɔs ashuú ɛbwɔ́ meko aké, “Me ntó nwyaá awa nkwɛ́ mangiì ɛnyú, dégarege me, me ntó ngare ɛnyú uto bi me nwyaá ne mpyɛɛ́ unó bina. 30 Agiì ɛbwɔ́ aké, Waá achyɛ Jɔn uto manwyaá bɔ́ manaá Ɛsɔwɔ, Ɛsɔwɔ waá akwaá? Shuúge me meko.”

31 Álɔ manyége mbeé ne atɛ áké, “Dejógé mbɔ nyɛ nnó? Ɛbɛge dejɔ́gé nnó, ‘Ɛlé Ɛsɔwɔ ne achyɛɛ́ Jɔn uto bí,’ agige nyɛ ɛsé aké, ‘ulannó ne delá kamé mekomejɔ́ wuú wɔ́?’ 32 Nnó dejɔ́ nnó utó bií utané mbaá ákwaá?” Akage jɔ́ fɔ́ mbɔ gétúgé áfɔ́ bɔ́ bi álu ɛfɛɛ́ nendé yɛ́ndémuú ajɔ́ge nnó Jɔn abɔ́ alu muú ɛkpávé Ɛsɔwɔ wáwálé. 33 Ɛwéna ɛpyɛ ɛbwɔ́ áshuú Jisɔs meko áké, “Ɛsé dekaá wɔ́”.

Jisɔs ashuú ntó ɛbwɔ́ meko aké, “Yɛ́ me ntó ngárégé fɔ́ ɛnyú muú yi achyɛɛ́ me uto ne mpyɛ́ unó bina.”

12

Nekanémejɔ́ bɔ́ uségé ne mbɔ́ mekɔ́
(Mat 21:33-46; Luk 20:9-19)

1 Ɛfɛɛ́ Jisɔs alɔ manto ɛbwɔ́ nekanemejɔ́ aké, “Mende fɔ abɔ atɔ́ mekɔ́ wuú, apɛ unɔ́ ɛbi ákuú vine, ábɔgé umpome bií ápyɛɛ́ mmɔ́, anɔ gebame agyaá ɛwú mme, achó ɛmbu, akwyɛɛ́ mbaá ayi ánámege umpome mampyɛ mmɔ́. Atɛne ɛnyɔŋ mbaá ayi muú ájwólege ábamé mekɔ́. Asɛ bɔ́ uségé afyɛ́ né mekɔ́ ɛwémbɔ. Atane afɛ́ nekɛ né melɔ fɔ. 2 Gébé gekwónégé ɛyigé ásɔrege umpome ɛbimbɔ, mbɔ́ mekɔ́ atɔ́ maá defwɛ́ wuú ama nnó áchyɛɛ́ ɛbií unó mbwɛ́ ɛbi utane né mekɔ́ ɛwémbɔ. 3 Yɛ́mbɔ bɔ́ uségé bimbɔ áchyɛɛ́ wɔ́, ágbaré maá defwɛ́ yimbɔ átulé, ábú ji akéré amuamu. 4 Mbɔ́ mekɔ́ ama tɔ́ maá defwɛ́ ayifɔ, bɔ́ bimbɔ ápyɛ ji ntó átulé, ákɛre ji upa mekpo, áchyɛɛ́ ji mekpo genɔ́. 5 Ama kere atɔ́ ayi agbeé makpo alɛɛ́, ji yimbɔ ágbare áwá. Atɔ gejamege abifɔ, átulé abifɔ, áwá abifɔ. 6 Ɛlá le maá wuú ayi mende ama ayi abɔ́ gejeé ne ji dɔ́, kwyakwya achwɔ́ fére maá yimbɔ atɔ́, afɛrege nnó áchyɛge nyɛ ji énógé. 7 Yɛ́mbɔ bɔ́ uségé bimbɔ ágégé ji álɔ mánjɔ́gé áké ne atɛ, ‘Gége menyɛɛ́ geteé mbɔ́ mekɔ́ na, chwóge déwá ji, geteé jií gelaá ɛyigé ɛsé.’ 8 Apyɛgé maá mbɔ́ mekɔ́ yimbɔ, áwá, ábwɛɛ́ genŋkwɔ́ áfomé meso gébámé.”

9 Jisɔs ánerege agiì ɛbwɔ́ aké, “Ɛnyú defɛré nnó mbɔ́ mekɔ́ yimbɔ apyɛ nyɛ nnó ne bɔ́ uségé bimbɔ? Abɔ́ manchwɔ́ awá bɔ́ bimbɔ

* **11:26** Ɛlú wáwálé nnó: Ukwene bɔ ŋwɛ abifɔ agbɛɛ́ v. 26 nkane KJV.

achyɛɛ́ mekɔ́ ɛwémbɔ mbaá bɔ́ abicha.
10 Ɛnyú dejɔ́ mɛ né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó,
‘Ntaá ɛniné antɛné upú ashyaá nnó nélɔ́mé,
néni ne nélaá menɔ ntaá ayi ágbaré ɛkwɔ
gepú.
11 Ata ne apyɛ nnó ɛwú ɛbɛ mbɔ, ne ɛlu
gekpɛkpɛ genó né amɛ se.’ ”

12 Jisɔs ánerege mántó nekanemejɔ́ ɛni,
ákpakpa bɔ́ Jus ákaá nnó ajɔge mbɔ lé ne
ɛbwɔ́. Ákɛlé meti mampyɛ ji, yémbɔ áfɔ́ɔ nyá
gejamégé bɔ́ abi álú ɛfɛɛ́ ályaá ji áfɛ́.

Ágìì Jisɔs mechɔ ŋkamakpo
(Mat 22:15-22; Luk 20:20-26)

13 Ɛwyage átɔ bɔ́ Farasi fɔ ne ɛkwɔ́ Hɛrɔd
nnó ájyɛ ágìí Jisɔs gejamégé bɔ nkwɛ́ nnó
akwegé nekwené meno, ágbaré ji. 14 Ájyégé
mbaá Jisɔs ájɔ́ ne ji áké, “Ménlɛré ɛsé dékaá
nnó ɔlu muú wáwálé. Ɔsɛle yéndémuú
janja, ɔfɔ́ fɔ́ amɛ bɔ́. Ɔlɛrege bɔ́ unó ndɛre
Ɛsɔwɔ akélege wáwálé. Garé ɛsé, nnó ɛbɛ́ se
ɛkame nnó déchyégé ŋkámakpo mbaá mfwa
Rom waá déchyégé? 15 Nnó déchyɛ waá
déchyɛgé?”

Yémbɔ Jisɔs agɛ́ mɛ defyá debwɔ́, agìí
ɛbwɔ́ aké, “Ndé ɛnyú dépénege me mataá?
Chwɔ́ge me ne sére me nchére.”

16 Áchwɔ́gé ne ji, agìí ɛbwɔ́ aké, “Mekpo
wá na ne mabɔ waá na ásamé né ŋka ɛyi?”
Áshuú ji meko áké, “Ɛlé mekpo mfwa Rom
ne mabɔ mií.”

17 Jisɔs agaré ɛbwɔ́ aké, “Chyɛége mfwa
Rom genó ɛyi gélú ɛjìí ne chyɛége ntó Ɛsɔwɔ
genó ɛyi gélú ɛyi Ɛsɔwɔ.”

Áwuúgé meko ayi Jisɔs ashuú ɛbwɔ́ álaá
mano mekpo fuú.

Ágìì Jisɔs nkwɛ́ mankwile né negbo
(Mat 22:23-33; Luk 20:27-40)

18 Ɛwyágé bɔ́ Sadusi fɔ áchwɔ́ mbaá
Jisɔs. Ɛbwɔ́ ákame nnó muú agbogé, ak-
wilége sé né negbo. Ájɔ́ ne Jisɔs áké,
19 “Ménlɛré, Mosis abɔ asá né mmu ŋwɛ ɛbɛ́
se nnó, ‘Muú agbogé alyage mendée wuú
ayi álá byɛ baá ne ji wɔ́, meŋmó wuú abɔ
mansɛ mekwi mendée yimbɔ nnó ábyégé
baá ábɛ́ lé né mabɔ ami mewené meŋmo
yimbɔ.’ 20 Né gébégé fɔ́ áŋmó fɔ ákénéama
abi ande álú, ayi mbɛ abá mendée agboó
yɛ́ maá apɔ́. 21 Ayi akwɔ́lege ji asɛ mendée
yimbɔ né ukwi ji ntó agboó yɛ́ maá apɔ́.
Wyɛmbɔ ne ɛpyɛ ne ayi agbeé makpo álɛɛ́.
22 Mbɔ ne ɛpyɛ ne aŋmó bimbɔ akénéama.
Ɛbwɔ́ ako ágbó ayi yɛ muú alá byɛ maá ne
mendée yimbɔ wɔ́. Ɛbélégé mendée yimbɔ
ntó agbó. 23 Ne ndɛre ɛbwɔ́ ako ábáné mbɔ
mendée yina, gébégé ákwilégé né negbo,
mendée yina abɛɛ́ nyɛ ayi waá?”

24 Jisɔs ashuú ɛbwɔ́ meko aké, “Ɛnyú dékaá
nnó delu gyɛɛ́ wɔ́? Delu gyɛɛ́ nénde dékágé
fɔ́ mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ ne utó bíí. 25 Ama jɔ́
ne ɛbwɔ́ aké, gébégé bɔ́ ákwilégé né negbo,
neba nébɛɛ́ se. Álaá le nkane makiénné
Ɛsɔwɔ né mfaánebuú. 26 Ne gétúgé mechɔ
bɔ́ ágbógé ákwilégé né negbo, ɛnyú delu
danjɔ́ genó ɛyigé ásámé mmu ŋwɛ Mosis?
Né abya genɔ́ ɛyigé mewɛ ɛbɔ ɛluli wyɛ gélá
sɔ́ge, Ɛsɔwɔ ajɔ́ ne Mosis aké, ‘Me nlu Ɛsɔwɔ
ayi Abraham, ne ayi Asek ne ayi Jakɔb’.
27 Ɛsɔwɔ apɔ́ fɔ́ ayi awuú bɔ́, alú Ɛsɔwɔ ayi
bɔ́ abi álú abɛ. Ɛnyú bɔ́ Sadusi ako delu
gyɛɛ́ né mechɔ́ ɛwéna.”

Ɛbɛ́ ɛwɛ́ ɛpwɔ mabɛ mako
(Mat 22:34-40; Luk 10:25-28)

28 Ménlɛré mabɛ́ Ɛsɔwɔ fɔ ayi alú ɛfɛɛ́
gébégé Jisɔs ajɔ́ge ne bɔ́ Sadusi, ágégé nnó
Jisɔs ashuú ɛbwɔ́ meko ne deŋga ágìí ji áké,
“Ɛbɛ́ Ɛsɔwɔ ɛwéndé ɛŋea ɛpwɔ́ɔ mabɛ́ mako?”

29 Jisɔs ashuú ji meko aké, “Ɛbɛ́ ɛwɛ́ ɛpwɔ́ɔ
mabɛ mako ɛle ɛwɛ́ ɛjɔ́ nnó, bɔ́ Isrɛli wuúge
Ɛsɔwɔ ntɛ se ayi abɔ ɛsé ako alu ama, 30 gbógé
ne Ata Ɛsɔwɔ wyɛɛ́ ne metɔ́ wyɛɛ́ meko, ne
mendoó wyɛɛ́ meko ne ufɛ́ré byɛɛ́ uko. Tégé
wyɛɛ́ lé ji yéndégébé, pyégé utɔ́ bíí ne ɛshyɛ
wyɛɛ́ meko, 31 ne ɛwɛ́ ɛgbeé apeá ɛke, gbógé
ne ntɛ méŋmé wyɛɛ́ ndɛre ɔgboó ne gemɛ
jyɛɛ́. Yɛ́ ɛbɛ́ ɛwɛ́ ɛŋeá ɛpwɔ́ɔ ayina apeá ɛpɔ́.”

32 Ménlɛré mabɛ́ Ɛsɔwɔ yimbɔ ajɔ́ ne Jisɔs
aké, “Ménlɛré, ɔjɔ́ cháŋéné, ɛlu wáwálé
nkane ɔjɔ́ nnó Ɛsɔwɔ alu ama ayichá apɔ́.
33 Ne élú ntó wáwálé nnó ɔbɔ́ mambógé
gejee ne Ɛsɔwɔ ne metɔ́ wyɛɛ́ meko, ɔbɔ
mántégé wyɛ lé ji yéndégébé, ɔbɔ mámpyégé
utɔ́ bíí ne ɛshyɛ wyɛɛ́ meko. Ne ɔbɔ mambɔ
gejeé ne atɛ bɔ́ nkane ɔbɔ gejeé ne gemɛ
jyɛɛ́. Ɔbelege mabɛ́ ayina apeá ɛlɔ ɛpwɔ
yéndé gefɔgé upɛ ne ɛchyɛ ɛwɛ́ ɔsɔ́ né mewɛ
ɔchyɛge mbaá Ɛsɔwɔ nkane ɛchyɛ.”

34 Jisɔs agɛgé nnó menlɛré mabɛ Ɛsɔwɔ
ayina ashuú meko melɔ́mélɔ́, ajɔ́ ne ji aké,
“Ɛla wɔ gachyɛ́ ne ɔkpé né gefwage Ɛsɔwɔ.
Ɛlɔ né gébé ɛyigémbɔ yɛ́ muú ayi ama mua
mangìí ji nkwɛ́ apɔ́.”

Muú ayi Ɛsɔwɔ akweré ji ɛla gefwa alu
maá waá?
(Mat 22:41-46; Luk 20:41-44)

35 Ndɛre Jisɔs alérege bɔ́ né ɛcha upɛ
Ɛsɔwɔ, ajɔ́ aké, “Ɛpyɛ nnó ne ánlɛré mabɛ́
Ɛsɔwɔ áké Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji ɛlá gefwa
alu mpyáne mfwa Dɛvid? 36 Mendoó Ukpea
ne ɛpyɛ mfwa Dɛvid jimbɔ abɔ ajɔ́ nnó,
‘Ata Ɛsɔwɔ aké ne Ata wa,
jwɔlé fa né ɛgbé ɛbwɔnyɛ wa né geluóge
énógé
kpaá tɛ mpyɛɛ́ bɔ́ mawámé byɛɛ́ álaá ɛké
mboó genɔ́ ayi ɔnérege uká byɛɛ́
mfaá.’ 37 Ne mbɔgé mfwa Dɛvid akú
Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji ɛlá gefwa
nnó ‘Ata wuú’, ɛpyɛɛ́mbɔ nnó ne muú
yimbɔ ámágé bɛ́ mpyáne wuú?”

Ndɛre Jisɔs alɛrege mbɔ mmyɛ muú ayi
alu ɛfɛɛ́ matɔ́ ágɔ́ɔ ɛbwɔ́ manwúgé unó bi ji
álɛrege.

Jisɔs akwelé baá utɔ́ bii mbeé nnó ɛkage ásɛ gepɔgé Áŋlɛré mabɛ Ɛsɔwɔ
(Mat 23:1-36; Luk 11:43, 46; 20:45, 46)

38 Ndɛre Jisɔs alu lérege aké, “Sége gébé ne gepɔgé ánlɛré mabé Ɛsɔwɔ. Ɛbwɔ́ ágboó mámfyégé bɔ nkúu átyé átyé, ákéné ágyaáge ntoné gese nnó bɔ́ átámégé ɛbwɔ́ ne énógé. 39 Ɛbwɔ́ ágboó ntó mánjwɔ́lé né malu énógé né mmu macha mmyɛmenɛne, ne ájyégé epaá, ájyaá lé malu afwa ne ájwɔ́lege. 40 Ɛbwɔ́ ányé ákwi ándée upwɔ́, ánéne mmyɛ áwyáge mámbwɔlé bɔ́ nnó álú bɔ́ alɔ́álɔ́. Ndɛre ápyɛmbɔ ɛfwyale ɛbwɔ́ ɛjame nyɛ ɛpwɔ.”

Ɛchyé mbya mekwi mendée

41 Jisɔs anérégé manlɛre, ajyɛ jwɔlé toitoi ne mekwa ɛwé áfyɛɛ́ ŋka apɛle ndɛre bɔ́ áchwɔ́ áfyɛ maŋka bwɔ́ mmu genó ɛyigé áfyɛ ŋka Ɛsɔwɔ. Agé ndɛre gejámégé bɔ́ maŋka áchwɔ́ áfyéɛ gejamégé ŋka. 42 Ɛwyage mbya mekwi mendée fɔ achwɔ́ fyé ntó baá ubaá ŋgba ápeá abi álá fuú yɛ genó wɔ́. 43 Mekwi mendée yimbɔ achyɛge mbɔ, Jisɔs akú baá utɔ́ bií aké, “Ngarege ɛnyú wáwálé nnó ɛchyɛ ɛwé mbya mekwi mendée yina achyɛɛ́ ɛpwɔ ɛwé yéndémuú áchyɛɛ́. 44 Yɛ́ndémuú áferé ɛkɛkɛ ŋka né gejamé ɛyi ji awyaá achyé, yémbɔ, yɛ lé mekwi mendée yina alu mbya, akwe ula géba jií achyɛɛ́.”

13

Jisɔs agaré ndɛre áchɔ́ nyɛ ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ
(Mat 24:1, 2; Luk 21:5, 6)

1 Jisɔs ályáge ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ, maá utɔ́ wuú ama ajɔ́ ne ji aké, “Ménlɛré, pɛ uchánchá upú ɛbi átɛné ne uchánchá mataá.” 2 Anérégé, Jisɔs ashuú ji meko aké, “Pɔ́ ɔgé mbɔ ukpékpé upú bina? Umúge nyɛ kpá ne mataá ne mataá. Yɛɛ́ ntaá némaá ɛni nélaá nyɛ mfaá ntɛ népɔ́.” 3 Ɛwyage ndɛre Jisɔs ajyɛ jwɔle né mfaá Mékwɛ Olif ɛwé élú toitoi ne ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ. Pita, Jɛmsi, Jɔn ne Andru áfé mesomeso ájyɛ gií ji áké, 4 “Garé ɛse, nde gébé ɛyige depɔ tiré na depyé nyɛ? Ne ndé gepɔ ɛse dégéne nyɛ ne dékaá nnó unó bina uko upyɛ nyɛ wáwálé?”

5 Jisɔs alɔ mangaré ɛbwɔ́ aké, “Sége gébé ɛkagé muú fɔ ábwólé ɛnyú dénó mewaá. 6 Njɔge mbɔ, néndé gejamégé bɔ́ áséle nyɛ mabɔ ma áchwɔ́ ɛta nyú. Adoó nyɛ ɛbwɔ ɛwómé ájóɔge áké, ‘Me ne nlú’ Ápyɛ nyɛ mbɔ ábwólé gejamégé bɔ́ ánó mewaá. 7 Ne déwuú nyɛ ntó abya be kwɔ́kwólé ne ɛnyú, ne ɛbi ámmyɛ tɛtɛ, Yémbɔ gébégé unó bina uké upyɛɛ́, débɛgé fɔ́ ne ɛfɔ. Néndé unó bina ubɔ mampyɛ ne ɛpófɔ́ nnó mme yina achwɔ kwya wɔ́. 8 Gébé ɛyigémbɔ ntó malɔ kpakpa ámmyɛ nyɛ ne atɛ ne atɛ afwa ne bɔ́ bwɔ́ ámmyɛ nyɛ ne atɛ, ɛmímí mesa ɛkwene nyɛ malumalu. Mme yina anyíge nyé ne ɛshyɛ abwɔlé né gejamégé malu. Ɛwéna ɛbé nyɛ ɛké lé ula ulɔ ubalé ɛbi mendée awúu gébégé nebyɛ neké nemmyɛ ji.

Jisɔs agare áŋgbá bii ɛfwyale ɛwé ɛbwɔ́ ágéne nyɛ
(Mat 10:16-25; Luk 21:12-17)

9 “Ségé gébé, kaáge nnó ápyéne nyɛ ɛnyú áfyé né amu ákpakpa melɔ ápa mpa ɛnyú mmu macha ɛso. Átúlege nyɛ ɛnyú né macha mmyɛmenɛne. Né getú ya, ájáme nyɛ ɛnyú détɛne né mbɛ ushu bɔ gómena ne afwa melɔ. Apyɛgémbɔ kaáge nnó degɛ mbɔ lé meti mangaré ɛbwɔ́ mekomejɔ́ wa. 10 Ne gemégé nnó mme yina akwya, bɔ́ ábɔ́ mangaré abya Ɛsɔwɔ melómélɔ́ né malɔ mako. 11 Gébége ápyɛgé ɛnyú ɛkagé dedorégé mmyɛ mankɛlé uchuú mejɔ́ ɛbi déjɔ́ge. Gébé gékwɔnégé jógé uchu mejɔ́ ɛbi uchwɔ́ ɛnyú meno, néndé uchu mejɔ́ ɛbi déjógé upófɔ́ ɛbi ɛnyú élé Mendoó Ukpea ne échyége nyɛ ɛnyú. 12 Ne gebé ɛyígémbɔ ntó, aŋmó áchyége nyé atɛɛ́ aŋmó nnó áwá. Antɛ áchyɛgé nyé baá bwɔ́ nnó áwá. Baá áténege nyé ukólɔ́ ne ammá bwɔ́ ne antɛ bwɔ́ mampyɛ nnó áwá ɛbwɔ́. 13 Bɔ́ ako ápaá nyɛ ɛnyú gétúgé délú áŋkwɔlé ba. Yémbɔ yéndémuú ayi akogé metɔ́ tɛ kwyakwyaá, áférege nyɛ ji né ɛfwyale gabo.

Jisɔs agaré nkane áchɔ́ nyɛ Jɛrosalɛ
(Mat 24:15-21; Luk 21:20-24)

14 Jisɔs afɛ mbɛ mánjɔge aké, “Gebobogé genó ɛyi gechyɛge mekpo unɔ́ mbaá Ɛsɔwɔ, gepyɛɛ́ nyé né malu ayi gélage pɔ mampyɛ. (Muú ayi akúu ŋwɛ yina asɛ gebé nnó ɛfwyale ɛchwɔ́.) Gébé ɛyigémbɔ, bɔ́ abi álu né gebagé mewaá Judiya ábó ájyɛ ákwɔ́ mfaá makwɛ ábií. 15 Yɛɛ́ muú ayi alú mfaá gepú ɛkagé akyaá nnó ashulege mme ajyɛ bɔ́ genó né mmu gepú jií. * 16 Muú ayi alú ntó né mekɔ́ áchɔgé yé gébé nnó akere mmú achwɔ́ bɔ nku gefwene wuú ne ábó. 17 Ɛ é ɛbéɛ nyɛ mbɔ nnó ne andeé abi álú ne manɛ yé ne abi áchyége baá mámbɛ. 18 Négé mmyɛ mbaá Ɛsɔwɔ nnó ɛkagé unó bina upyɛ gébégé néba, 19 néndé ɛfwyale ɛwé ɛchwɔ nyɛ, ɛbɛɛ́ gekpékpégé ɛfwyale ɛwé délá lú daŋgé tɛ Ɛsɔwɔ akwyɛ mme yina ne yé ɛwé ɛmage bɛ sé ɛké ɛwémbɔ epó. 20 Mbɔgé Ɛsɔwɔ álá sɔré ndɔ yimbɔ ɛla mboó wɔ́, ɛbyénnó yɛɛ́ muú ayi apome nyɛ apó. Yémbɔ gétúgé bɔ́ abi Ɛsɔwɔ ájyaá nnó ábé abií, asɔrege nyɛ ndɔ ɛyimbɔ ɛla mboó. 21 Gébégé yimbɔ, mbɔgé muú agaré ɛnyú nnó, ‘Gége Kras, Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji ɛlá gefwa alu fa,’ yɛɛ́ agaré lé ɛnyú nnó, ‘Alu né’, dékamégé fɔ́ ne ji. 22 Njóge mbɔ mampyɛ ɛnyú dekaá nnó, bɔ́ gebyɔ abi áké álu Kras ne bɔ́ gebyɔ

* **13:15** Ɛlú wáwálé nnó: Bɔ́ Jus áténege upú bwɔ́, mfaá alu dɛdɛ ayi muú akáge kwɔ ajwóle wyɛɛ́.

abi áke álu bɔ́ɔ́ ɛkpávé Ɛsɔwɔ ntó áchwɔ́ɔ́ nyɛ. Ákwɔgé ápyɛ́ɛ́ nyɛ ukpékpé ufélekpá ɛbi upwɔ amu. Ápyɛmbɔ nnó ábwólé bɔ́ɔ́ ako ne mbɔgé meti ɛbɛge yé ɛbélé bɔ́ɔ́ abi Ɛsɔwɔ ajyaá nnó ábé abií, ábwɔlé ɛbwɔ́ ánó mewaá. 23 Sége yɛ gébé! Dekaá nnó mbɔ́ mé mbɛ ngaré ɛnyú depɔ ɛtíré na gemɛge nnó dépyɛgé.

Unó bi upyɛ nyɛ gemégé nnó Maá Ntɛ Mekwaá ákérege meso fa mme
(Mat 24:29-31; Luk 21:25-28)

24 “Gébégé ɛfwyale ɛwéna ɛchwɔgé, téńéténé ayi ɛbyɛɛ́, ŋmɛɛ́ ɛkwene nyɛ gemuagemua. Mfaá ágénégé sé. 25 Ambe ntó ánómege nyɛ, ne unó bi uwyaá uto né mfaánebuú unyíge nyɛ. 26 Ɛfɛɛ́ ne ágéne nyɛ nkane Maá Ntɛ Mekwaá achwɔ́ɔ́ né mmu gekó ashúlege achwɔ́ɔ́ ne gekpékpégé uto ne énógé. 27 Wyɛ né gébé ɛyígémbɔ, atɔme nyɛ makiénné jií nnó ájyɛ́ anyweré bɔ́ɔ́ abi ji ájyaá né mme meko nnó ábé abií mbaá ama.”

Jisɔs amɛ́ gepɔgé genɔ́ɔge fig ne unó bi upyɛ́ nyɛ

28 Jisɔs ajɔ́ɔ ne baá utɔ́ɔ bií aké, “Pɛge gepɔge genɔ́ɔge fig degií genó wyɛ. Gébégé mata jií álɔgé mántó bya ukɛ ɛnyú dekaá nnó nshwɔné achwɔ shúle. 29 Wyémbɔ ntó ne gébégé ɛnyú dégégé nkane unó bina upyɛ́ɛ́, débɔ́ mankaá nnó gébé ɛyígémbɔ géla kwókwólé. 30 Ngarege ɛnyú wáwálé nnó njyɛ ɛníné na négboó fɔ́ kpaá tɛ unó bina ukó úpyɛ́ɛ́. 31 Mfaá ne mme ákoóge nyɛ yémbɔ mekomejɔ́ɔ wa alaá tɛ kwyakwya.

Yɛ́ muú ayi akaáge gébé ɛyigémbɔ apɔ́
(Mat 24:36-44; Luk 17:26-30, 34-36)

32 “Yɛ́ muú ayi ákaá bií né gébé ɛyígé unó bina úpyɛ́ɛ nyɛ apɔ́. Makiénné Ɛsɔwɔ ne mfaánebuú ákaágé fɔ, yé Maá Ɛsɔwɔ jimbɔ́ɔ ákaá wɔ́. Ɛkosé wyɛ Ntɛ wuú ji mbií ne ákaá. 33 Ségé gébé dékpómé mmyɛ, debé peé dégílé néndé ɛnyú dékaáge fɔ́ gébé ɛyígé unó bina upyɛ́ɛ nyɛ.” 34 Aké, “Ɛlú ɛké mende fɔ abɔ́ ajyɛ́ɛ nekɛ, alyaá gepú jií ne baá défwɛ bií nnó ápɛle. Achyɛ́ɛ yéndémuú ɛbi utɔ́ɔ, ajɔ́ɔ ne ayi ábáme gepú aké, ‘Bé peé, ógílé’. 35 Wyɛmbɔ ntó ne ɛnyú débɔ mambɛ peé dégílé néndé dekaá fɔ́ gébé ɛyígé mbɔ́ɔ gepú akerege meso wɔ́. Akage chwɔ́ ne nkwale, metɔ́ɔ utuú, gejyéjyégé bií, yɛɛ́ ɛbéle dondo. 36 Ɛkáge akwɔ ɛnyú neŋmé ndɛre debélege dékwánege. 37 Ndɛre ngarege mbɔ ɛnyú, mbɔntó ne ngárege yéndémuú nnó, Bége peé”.

14

Ájɔ́ɔ geju manwá Jisɔs
(Mat 26:1-5; Luk 22:1, 2; Jɔn 11:45-53)

1 Ndɔ ɛla ɛpea ɛyí bɔ́ɔ Jus ányɛ́ɛ ɛpaá koó upú ne ɛpaá brɛd yi álá muálé. Ánɔ́ɔ baá ámpyɛ́ɛ upɛ Ɛsɔwɔ ne ánlɛré mabé Ɛsɔwɔ ájwɔle geju ákélege meti nnó áwá Jisɔs bibí. 2 Ájɔ́ɔ ne atɛ áké, “Dépyɛgé fɔ́ ji gébégé ɛpaá ɛwéna, ékágé bɔ́ɔ áŋme ummyɛ né melɔ.”

Áwaá Jisɔs maweé né melɔ́ Bétáni
(Mat 26:6-13; Jɔn 12:1-8)

3 Ndɛre Jisɔs alu né melɔ́ Bɛtani mmu gepúgé Simun muú ubá anyéɛ menyɛɛ́, mendée fɔ achwɔ́ kpé mmu ne ékpómé maweé gebé ami majame ŋka dɔ́ɔ, ɛle laménda ayi ɛbwɔ́ ákuú nnó nard. Anené meno ékpómé ɛwémbɔ agbɛ maweé mimbɔ né mekpo Jisɔs. 4 Mendée yina apyɛge mbɔ, matɔ́ɔ ásɔ́ bɔ́ɔ fɔ abi álu ɛfɛɛ́ kpaá tɛ ájóge ne atɛ áké, “Mendée yina achɔ́ɔ mbɔ maweé mína ndé? 5 Mawée amí ákáge kpó, ásɛ gejamégé ŋka ɛyi ɛpwɔ́ɔ ŋka ɛyi muu akage pyɛ né ŋmɛ, áchyɛɛ́ mbaá ubyá bɔ́ɔ ne wɔ mendée yina óchɔ́ɔ mbɔ?” 6 Jisɔs ajɔ́ɔ ne ɛbwɔ́ ake, “Gɔgé ji abɛ nyame, ndé ɛnyú dechyége ji ɛfwyale? Apyɛ mbɔ lé me genchánchágé genó ɛta wa. 7 Ubyá bɔ́ɔ úlú ne ɛnyú, dékáge poó ɛbwɔ́ yéndégébé ɛyi dékélege. Ne me mbɛɛ́ nyɛ fɔ́ ne ɛnyú gébé geko. 8 Mendée yina apyɛ me genó ɛyigé ji akaáge pyɛ, abɔ́ mbɛ agbɛ me maweé mmyɛ nnó gébégé ngboge ánií me niíge. 9 Ngarege ɛnyú wáwálé nnó yéndé mbaá ayi bɔ́ɔ ágárege nyɛ Abya melómélɔ́ ayina né mme meko, ágárege nyɛ ntó genó ɛyígé mendée yina apyɛ. Nkane ágárege, mbɔntó ne áteé nyɛ ji yéndégébé.”

Judas akame mankpó Jisɔs
(Mat 26:14-16; 11; Luk 22:3-6)

10 Judas Iscarot ayi alú maá utɔ́ɔ Jisɔs ama né géluágé abi áfyaneápeá, ajyɛ báne anɔ́ɔ baá ámpyɛ́ɛ upɛ Ɛsɔwɔ nnó ákpoó ɛbwɔ́ Jisɔs. 11 Ɛbwɔ́ awuúgé gejuge Judas, matɔ́ɔ ágɔ ɛbwɔ́ ányɛmeno nnó áchyége ji ŋka. Ɛfɛɛ ne Judas álɔ́ɔ mankélégé meti ɛwé ji apyɛɛ́ ne Jisɔs akpɛ ɛbwɔ́ né ámu.

Jisɔs anyɛ́ ɛpaá koó upú ne baá utɔ́ɔ bií
(Mat 26:17-25; Luk 22:7-13, 21-23; Jɔn 13:21-30)

12 Bií mbɛ ɛbí ányɛ́ɛ ɛpaá brɛd yi álá muálé, gébé ɛyígémbɔ ne áwáne mágónŋmé gepɛ nnó ányɛ́ ɛpaá koó upú. Baá utɔ́ɔ Jisɔs ájyɛ gií ji aké, “Átá ndé mbaá yi ókélege nnó ɛsé déjyɛ́ détyɛɛ́ menyɛɛ́ ɛpaá koó upú wyɛɛ́?” 13 Ágigémbɔ Jisɔs áferé baá utɔ́ɔ bií ápeá, atɔ́ aké, “Chóge né melɔ́ kpaá, detuge nyɛ ne mende fɔ ayi ákpané ŋkwɔ́ manaá né mekpo, kwólege ji. 14 Dekwɔnégé né gepú ɛyígé ji akpɛné, jóge ne mbɔ́ɔ gepú nnó, ‘Ménlɛré aké dégií wɔ nnó, maá gepú áŋkɛ́ alé nnó ji achwɔgé ajwólé anyé menyɛɛ́ ɛpaá koó upú ne baá utɔ́ɔ bií?’ 15 Ne mbɔ́ɔ gepú yimbɔ alɛrege nyɛ ɛnyú maá gepú ayi ákwyɛ́ mé ábélé né mfaá ɛnyóŋ, tyége menyɛɛ́ sé ɛfɛɛ́.” 16 Baá utɔ́ɔ bimbɔ ájyɛge, ágé wyɛ yéndégenó

nkane Jisɔs ajɔ́, átyɛ́ menyɛɛ́ ɛpaá koó upú bwɔ́ ɛfɛɛ́ ábele. 17 Nkwale akwónégé, Jisɔs ne baá utɔ́ bií makpo áfyaneápeá, áfɛ́ manyɛ́ menyɛɛ́ yimbɔ. 18 Ndɛre ájwɔlé ányɛɛ́ menyɛɛ́ Jisɔs ajɔ́ ne ɛbwɔ́ aké, “Ngarege ɛnyú wáwálé nnó muú nyú ama achyɛge nyɛ me maŋkwaá.” Mbɔ́ yimbɔ alu mbɔ fa anyɛ́ menyɛɛ́ ne me. 19 Baá utɔ́ bií áwúgé mbɔ, ála mmyɛ meshwɛmeshwɛ, yéndémuú agige ji áké, “Ata nnó élé me?” 20 Jisɔs ashuú ɛbwɔ́ meko aké, “Ɛlé muú ayi ɛse ne ji détúge nyɛ amu manta mbya né mmu akpáŋkpa. 21 Ne Maá Ntɛ Mekwaá agbóo nyɛ wyɛ ndɛre ŋwɛ Ɛsɔwɔ abɔ́ ajɔ́ mé tɛ gachií. Utoŋkwa ubɛ ne muú ayi akpóo nyɛ Maá Ntɛ Mekwaá. Ɛ é! Mbɔgé nnó ábé dambyɛ́ muú yimbɔ, mbɔ elɔ́ kpaá ɛpwɔ.”

Menyɛɛ́ Ata Jisɔs
(Mat 26:26-30; Luk 22:14-20; 1 Kɔr 11:23-25)

22 Ndɛre Jisɔs ne baá utɔ́ bií ányɛɛ menyɛɛ́, abɔ́ ntó brɛd áchyɛgé matame mbaá Ɛsɔwɔ né mmyɛmenéne, agyá ntó brɛd yimbɔ ubauba, akaré mbaá baá utɔ́ bií ajóge aké, “Gége menyammyɛ wa na. Sége dényé.” 23 Jisɔs abwɛɛ́ ntó amó ne mmɔ́ né mmu, achyégé matame mbaá Ɛsɔwɔ, achyɛ baá utɔ́ bií ányú átu atɛ. 24 Ajɔ́ ne ɛbwɔ́ aké, “Gége manoó ma amí magbéle mbaá gejamégé bɔ́ gétúgé menomenyɛ ewé Ɛsɔwɔ ányɛ́ ne ákwaá. 25 Ngarege ɛnyú wáwálé nnó ndɛre nnyú mbɔ mmɔ́ mína kwyakwya, mmagé nyú sé amícha kpaá tɛ nnyú nyɛ ami makɛ gébégé Ɛsɔwɔ aké agbarege gefwa jií.” 26 Ne ɛbwɔ́ ánérégé, ákwá ɛkwɔ áfɛɛ́ Ɛsɔwɔ átané ákwɔ́ mfaá Mekwɛ Olif.

Jisɔs agaré ndɛre Pita áshyáa nyɛ ji
(Mat 26:31-35; Luk 22:31-34; Jɔn 13:36-38)

27 Jisɔs ajɔ́ ne baá utɔ́ bií aké, “Ɛnyú ako deboó nyɛ delyaá me ndɛre ásámé mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó, Ɛsɔwɔ aké, ‘Nwane nyɛ membame mágóŋme ne ɛkwɔ́ mágóŋme ɛláa nyɛ tyátyá.’ 28 Ne nkwílégé né negbo, mbɔ nyɛ mbɛ ne ɛnyú né gebagé mewaá Galilií.” 29 Ájɔgémbɔ, Pita aké, “Yɛ́ bɔ́ ako ne ábó alyaá wɔ, me nlyágé fɔ́ wɔ.” 30 Jisɔs ashuú ji meko aké, “Pita gɔ́ ngaré wɔ nnó utuú bina fi gemégé nnó menɔ mekwɔ akú ukúkúle upea, wɔ ɔshyaá nyɛ ukúkúle uleɛ́ nnó ɔ́kágé me.” 31 Yémbɔ Pita aké, “Yɛ́ ebé lé negbo, ngbóo ne wɔ, nshyáá fɔ́ wɔ.” Wyémbɔ ntó ne abifɔ ako ájɔ́.

Jisɔs anɛmmyɛ né Gɛtsɛmane
(Mat 26:36-46; Luk 22:39-46)

32 Jisɔs ne baá utɔ́ bií ako áfɛ́ né melu ewé ákuú nnó Getsɛmanɛ. Ákwónégé éwu, agaré ɛbwɔ́ aké, “Jwólege fa, kpaá tɛ nnérege manénémmyɛ.” 33 Ajɔgémbɔ asé Pita, Jɛmsi ne Jɔn nnó akwólé ji. Nkane ájyɛ alɔ mambɔ gejamégé meshwɛ ne masómé né metɔ́. 34 Ajɔ́ ne ɛbwɔ́ aké, “Masómé amí malú me metɔ́, maténe me meti negbo. Yémbɔ jwólege fa debɛ peé.” 35 Atégé yɛɛ́ mmyɛ mbɛ gachyeɛ́ ató mano mme, amo ushuú mme, anɛmmyɛ nnó mbɔgé meti élú, Ɛsɔwɔ apyɛ efwyale ewémbɔ ɛkoó ji koóge. 36 Anɛnemmyɛ aké, “Ntɛ, Ntɛ yɛɛ́ genó ɛyi gepwɔ́ɔ wɔ gepɔ́. Nnɛne wɔ mmyɛ féré amó ɛfwyale yina átáné me mmyɛ. Yémbɔ pyɛ genó ɛyigé wɔ ɔkɛlege épɔ́ fɔ́ ɛyigé me nkélege.” 37 Ánérégé akeré meso mbaá ayi bɔ Pita álú, achwɔ báne ɛbwɔ́ ndɛre ábélege géjyá. Ape Pita, agií ji aké, “Simun, nnó ɛnyú dékágé béfɔ́ peé ne me, yɛɛ́ lé né nchwanekɛ ama? 38 Bɛége peé, dénénémmyɛ mbaá Ɛsɔwɔ nnó ékágé ɛnyú dékpé né mmuameno. Matɔ́ nyú ákélege nnó ɛnyú dénénémmyɛ yémbɔ menyammyɛ nyú áwyá gepwá.” 39 Ama lya ɛbwɔ́ akéré meso manɛmmyɛ wyɛ gefɔ́ge mmyɛménéne ɛyigé ji abɔ anéne. 40 Ne amá akérégé ndɔ ɛyi ɛgbeé ɛpeá né mbaá baá utɔ́ bií álú, abané wyɛ ndɛre ɛbwɔ́ ábélege géjyá néndé géjyá gejá ɛbwɔ́ amɛ dɔ́, ne ákaá se meko ayi áshuúge ji wɔ́.

41 Jisɔs ama ákérégé ndɔ ɛyi ɛgbeé ɛlɛɛ́, abané wyɛ́ ɛbwɔ́ ndɛre ábélege, anyá ɛbwɔ́ aké, “Délú bélege géjyá, degbeége mmyɛ? Gékwyá mbɔ, gɛ gébé gekwané ɛyigé áfyɛ nyɛ Maá Ntɛ Mekwaá né amú bɔ́ ubeé. 42 Kwilége ka, déjyɛ, gé muú ayi akpóo me mbɔ, alé chwɔ́ mé.”

Ápyɛ Jisɔs
(Mat 26:47-56; Luk 22:47-53; Jɔn 18:3-12)

43 Ndɛre Jisɔs álú jɔ́gembɔ, Judas maá utɔ́ wuú ayi ama né geluágé abi áfyaneápeá achwɔ́ ne njuné bɔ́ ɛnine negbáre bɔ aparanja ne mámbó unɔ́. Bɔ́ bina élé anɔ́ baá ámpyɛɛ́ upɛ Ɛsɔwɔ ne ánlɛré mabé Ɛsɔwɔ chóncho ne ákpakpa melɔ ne átɔmé ɛbwɔ́ nnó áchwɔ́ apyɛ Jisɔs. 44 Ɛké ɛpyɛmbɔ, Judas abɔ́ mé mbɛ agaré ɛbwɔ́ aké, “Muú ayi me ntyaáge gége ji mbɔ pyége, défyɛɛ́ metɔ́ metɔ́ nyú, déjyɛ ne ji.” 45 Judas ákwónégé yé gébé achɔ sé wɔ́, akoó cho afɛ́ mbaá Jisɔs aké, “Ménlɛré ntamé,” akpá ji atyaá. 46 Bɔ́ bina ágégé, áchwɔ́ ápyɛ ji agbaré ji ne amu matomato. 47 Ápyégé Jisɔs, metɔ́ ɛsɔ́ maá utɔ́ wuú ama ajuú aparanja asɔ́ ɛtu memfwé ɛtukpɛ ámpyɛɛ́ upɛ Ɛsɔwɔ. 48 Ɛfɛɛ́ ne Jisɔs agií ɛbwɔ́ aké, “Ɛnyú dechwɔ́ na ne bɔ aparanja ne mámbó unɔ́ mampyɛ ne nnó me nlu menjó? 49 Me nlú fa ne ɛnyú yéndé bií, nlɛrégé mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ né ɛcha upɛ, nnó débɔ́ degɛɛ́ me mampyɛ wɔ́? Yémbɔ genó ɛyigé ásame mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ gebɔ́ mampyɛ́.” 50 Baá utɔ́ bií ágégé mbɔ, áboó, ályaá ji.

51 Nkane ájyɛ ne Jisɔs, njyɛ gesa fɔ afyale metyɛɛ́ ndeé né menyammyɛ akwɔlege

ɛbwɔ́. Aké ágɛ́ne ji, ágbare ndeé yimbɔ nnó ápyɛ ji, 52 apalé ɛji, alyaá abó afɛ́ gejɔ́ŋɛ́né.

Jisɔs akpɛ unɔɔ́ mpa
(Mat 26:57-66; Luk 22:63-71; Jɔn 18:13, 14, 19-24)

53 Asɛ Jisɔs áfɛ ne ji mbaá ɛtúkpɛ ampyɛ upɛ Ɛsɔwɔ, ánɔ́ baá abi ápyɛ upɛ Ɛsɔwɔ, ánlɛ́ré mabé Ɛsɔwɔ chóncho ne ákpakpa melɔ ájyɛ chome wyɛ. 54 Pita ntó akwɔlege ɛbwɔ́ meso gachyɛ, gachyɛ kpaá tɛ akpɛne né mmu dachi ɛtúkpɛ ampyɛ upɛ Ɛsɔwɔ. Ɛfɛ́ɛ́ ne ajyɛ bane ámbamé dachi ɛtukpɛ nnó awyagé mewɛ. 55 Anɔ́ baá ampyɛ upɛ Ɛsɔwɔ ne bɔ́ɔ́ ako abi ájwɔlé mmu ɛcha ɛso, ákɛlé ammá mpa gebyɔ́ mamma Jisɔs mmyɛ nnó áwá ji. Yɛ́mbɔ ágɛ́ yɛɛ́ ɛma wɔ́. 56 Gejamégé bɔ́ɔ́ ákwyɛ depɔ mámma Jisɔs mmyɛ yɛ́mbɔ ɛlé gebyɔ́ néndé ɛbwɔ́ ako ápɔ́ nya meko ama. 57 Bɔ́ɔ́ abifɔ ákwilé ka, ábyɔge ji gebyɔ́ mmyɛ áké, 58 “Ɛse déwú ndɛre ji ashuú mmyɛ nnó ji ammu nyɛ ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ ɛwéna ɛwé akwaá átɛné ne ámu, ne ndɔ ɛlɛ́ɛ́ ɛkwɔnégé átɛnege ɛwéchá ɛwé álá tɛné fɔ́ ne ámu wɔ́.” 59 Yɛ́mbɔ ɛbwɔ́ ako apɔ́ meko ama.

60 Ɛfɛ́ɛ́ ne ɛtúkpɛ ampyɛ upɛ Ɛsɔwɔ ákwile ka né mbɛ ushuú bɔ́ɔ́ ako ágií Jisɔs áké, “Wɔ ntó ɔpɔ́ ne meko manshuú né depɔ ɛtire bɔ́ɔ́ ájɔ́ge mbɔ nnó ɔpyɛ?” 61 Yɛ́mbɔ Jisɔs akwene bɔmbɔ yé meko ashuú ji wɔ́. Ɛtukpɛ ɛma ŋmɛ́re ɛgií ji ɛké, “Wɔ ne ólú Maá Ɛsɔwɔ, Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji ɛlá gefwa?” 62 Jisɔs akamé aké, “Me ne nlú, dégɛne nyɛ ndɛre Maá Ntɛ Mekwaá ajwɔlé né geluɔge ɛnógé né ɛgbɛ́ ɛbwɔnyɛ Ɛsɔwɔ ne ndɛre achwɔ́ nyɛ né mfaánebuú mmu geko.” 63 Ɛtúkpɛ ampyɛ upɛ Ɛsɔwɔ agyá mandeé jií né mmyɛ manlɛ́ré nnó metɔ́ ɛsɔ́ ji dɔ́ɔ́, agií ɛso aké, “Ndé gécha démage kɛ́le bɔ ntésɛ́? 64 Pɔ déwú depɔ ɛtiré ji ajɔ́ge? Amɛge mmyɛ ne Ɛsɔwɔ, nana deké depyɛ nnó ne ji?” Bɔ́ɔ́ ako akame áké, ɛkwane nnó, “Áwá ji wáne.” 65 Ɛfɛ́ɛ́ ne bɔ́ɔ́ abifɔ álɔ mánkpo ji matyɛ mmyɛ, áwɛ́ ji ndeé amɛ, átúlege ji, ájɔ́ge aké, “Garé ɛsé muú ayi adoó wɔ?” Ámbamé ɛcha ɛso áchwɔ sɛ Jisɔs ádoó ji maka.

Pita ashya nnó akaáge Jisɔs
(Mat 26:69-75; Luk 22:56-62; Jɔn 18:15-18, 25-27)

66 Ndɛre Pita álu né dachi yimbɔ, maá mesɔ mendée fɔ ama né geluage abi ákpáne defwɛ́ mbaá ɛtúkpɛ ampyɛ upɛ Ɛsɔwɔ achwɔ ɛfɛ́ɛ́, 67 agɛ́ ndɛre Pita ájwɔlé áwyáa mewɛ. Apɛ ji dómeé, ajɔ́ɔ́ aké, “Wɔ ntó ɔlu gelua ne Jisɔs muú Nasarɛn yimbɔ.” 68 Pita ashya aké, “Chaá-ó nkaá yɛ́ geno ɛyigé ójɔge mbɔ wɔ́.” Ndɛre Pita akwilé manjyɛ né meno gébámé, menɔmekwɔ mbɛ akú. 69 Mesɔ mendée yimbɔ ámá ágɛgé Pita wyɛ alɔ mamma jɔ́ɔ́ ne bɔ́ɔ́ abi átɛné ɛfɛ́ɛ́ aké, “Mende yina alu muú bwɔ́ ama.” 70 Pita ama shya wyɛ shya ɛké ɛwyage, bɔ́ɔ́ abi átɛné ɛfɛ́ɛ́ álɔ mánjɔ́ɔ́ ne Pita áké, “Wáwálé gebií gepɔ́ mmu, ɔkágé shya fɔ́ néndé ɔlu muú Galilií.” 71 Yɛ́mbɔ Pita álɔ mánkalé aké, “Mbɔgé mbyɔgé le gebyɔ́ mfaánebuú áshulé me mmyɛ, nkágé fɔ́ mende ayi ɛnyú déjóge mbɔ.” 72 Tɛ́nétɛné yimbɔ menɔ mekwɔ akú ukúkúle upeá kɔkɔgɔlɔ́kɔ́. Pita ate mekomejɔ́ɔ́ ayi Jisɔs abɔ́ ájɔ́ɔ́ ne ji nnó, “Gemégé nnó menɔ mekwɔ akú ukúkúle upeá ɔshya nyɛ máŋáne alɛɛ́ nnó ɔkaágé me.” Ateége mbɔ anyɔ meko ngbó ali segé segé.

15

Áfɛ né Jisɔs mbaá Palɛt
(Mat 27:1, 2, 11-14; Luk 23:1, 2; Jɔn 18:28-32)

1 Wyɛ ndɛre bií ujyaá dondo, anɔ́ baá ampyɛ upɛ Ɛsɔwɔ, ákpakpa melɔ ne ánlɛ́ré mabé Ɛsɔwɔ áchomé ne bɔ́ɔ́ ɛso ako, ájwɔle ájɔ́ɔ́ geju. Ɛfɛ́ɛ́ ne ágbaré Jisɔs áwɛ́le, ásɛ ji, áfɛ́ mbaá gɔmena Palɛt. 2 Akwɔ́négé Palɛt agií Jisɔs aké, “Wɔ ɔlu Mfwa bɔ́ɔ́ Jus wáwálé?” Jisɔs aké, “Ɛlu nkane ɔjɔ́ɔ́.” 3 Ajɔ́gémbɔ, anɔ́ baá ampyɛ upɛ Ɛsɔwɔ álɔ mammálé Jisɔs depɔ́ mmyɛ matimati. 4 Palɛt ama gií Jisɔs aké, “Ɔpɔ́ ne meko manshuú? Ɔwuú fɔ depɔ́ ɛtíré ámmálé wɔ mmyɛ nnó ɔpyɛ?” 5 Ne yɛɛ́ meko Jisɔs ashuú ji wɔ́, ɛwena ɛpyɛ Palɛt alaá meno mekpo fuú.

Palɛt asɔ́ mpa nnó áwá Jisɔs
(Mat 27:15-26; Luk 23:13-25; Jɔn 18:39—19:16)

6 Gepɔge Palɛt gelu nnó yéndé ŋmɛ gébégé ɛpaá koó upú bɔ́ɔ́ Jus ábɔ́ mamferé muú ama né denɔ ndɛre bɔ́ɔ́ ákélege. 7 Né gébé ɛyígémbɔ muú denɔ fɔ alú ɛfɛ́ɛ́, ákuú ji Barabas. Ji ne abifɔ ákpɛ denɔ gétúgé bɔ́ɔ́ abi ɛbwɔ́ áwané né ɛfwyale ɛwé ɛbwɔ́ áchwɔ́ ne ɛ́wú né melɔ. 8 Ndɛre ɛlúmbɔ, gejamégé bɔ́ɔ́ ájyɛ báne Palɛt nnó áferé muú denɔ ama ndɛre ápyɛ mé yéndé ɛpaá ɛwémbɔ. 9 Palɛt agií ɛbwɔ́ aké, “Ɛnyú dékɛlege nnó mferé Mfwa bɔ́ɔ́ Jus?” 10 Palɛt agií mbɔ ɛlé ji akaá cháŋɛ́né nnó ɛlé wyɛ né nchyɛ detú ne anɔ́ɔ́ baá ampyɛ upɛ Ɛsɔwɔ ápyɛné Jisɔs áchwɔ́ ne ji ɛta wuú.

11 Yɛ́mbɔ anɔ́ɔ́ baá ampyɛ upɛ Ɛsɔwɔ ágaré ɛkwɔ́ bɔ́ɔ́ ɛwémbɔ nnó ágaré Palɛt aferé lé Barabas. 12 Palɛt ama agií ɛbwɔ́ aké, “Ɛnyú dékɛlege me mpyɛ yɛɛ́ nnó ne mende yina ayi ákuú ji Mfwa bɔ́ɔ́ Jus?” 13 Ne ɛbwɔ́ ako ákalé kéŋké áké, “Wɔ́ ji né gekwa.” 14 Palɛt ama gií ɛbwɔ́ aké, “Ndé gabo ayi ji ápyɛɛ́?” Yɛ́mbɔ ákpɛ kále kéŋké né ɛshyɛ áké, “Áwɔ́ ji né gekwa.” 15 Nnó Palɛt apyɛ matɔ́ɔ́ ágɔ́ɔ́ bɔ́ɔ́ Jus, aferé Barabas né denɔ. Agaré bɔ́ɔ́ bee bií nnó átulé Jisɔs ne geto, áneregé, áwɔ́ ji né gekwa.

Bɔ́ɔ́ bee ájwyage Jisɔs
(Mat 27:27; Jɔn 19:2, 3)

16 Bɔ́ɔ́ bee bimbɔ ánérégé mantulé Jisɔs,
ája ji áfé mmu ɛcha gɔmena. Ákuú bɔ́ɔ́
bee ako né geluá gebwɔ́. 17 Áfyé ji nkúu
megélé, átɔ ɛla meshií ɛke ɛla mfwa ákweré
ji mekpo. 18 Apyɛgémbɔ, álɔ manjwyagé ji
áké, “Mfwa bɔ́ɔ́ Jus, neki nébé ne wɔ.” 19 Ne
álɔ mándógé ji unɔ́ɔ́ né mekpo. Ákpó ji
matyé mmyɛ, átó manó mme mampyɛ ɛké
anóge ji. 20 Ánérégé mánjwya ji, áferé nkúu
megélé yimbɔ ákeré áfyɛ ji mandeé jií né
menyammyɛ wuú. Ája ji átane né melɔ
manjyɛ wɔ́ né gekwa.

Áwɔ́ Jisɔs né gekwa
(Mat 27:32-44; Luk 23:26-43; Jɔn 19:17-27)

21 Ndɛre ájyɛɛ́ átuú ne mende fɔ ayi
akamege Simun muú melɔ Sɛren nkane
atané melɔ wuú ajyɛɛ́ né Jɛrosalɛ. Bɔ́ɔ́ bee
bimbɔ ágbaré ji kpékpé nnó akpá gekwagé
Jisɔs. Simun alu ntɛ bɔ Aleksanda ne Rufɔs.
22 Áfé né Jisɔs né mbaá ayi ákúu nnó Gol-
gota. Ula utané nnó melú Uŋkáŋkɔ́ makpo.
23 Áchyɛɛ́ ji mmɔ́ɔ́ amí áchwaré ne uka ɛbí
ákuú nnó myrrh * Yémbɔ Jisɔs ashya manyú.
24 Ála wyɛ ɛfɛɛ́ mbɔ, áwɔ́ ji né gekwa, áŋme
gefɔ́gé megyaá fɔ nnó ákáré mandeé jií ɛyi
yéndémuú asɛ́le. 25 Áwɔ́ Jisɔs né gekwa né
kálάŋka ɛneneama né dondo. 26 Ábɔ́ gebagé
genɔ́ɔ́ áwɔ mfaá mekpo gekwa ɛyigé áwɔmé
Jisɔs wyɛɛ́, ásá genó ɛyigé áké ji apyɛ ne
áwɔme ji. Áké, “Mfwa bɔ́ɔ́ Jus.” 27 Áwɔ́ ntó
ánjo apea gébégé gema ne Jisɔs, ama alu
né ɛgbé ɛbwɔnyɛ wuú ayifɔ né ɛgbé ɛbwɔbɛ
wuú. Yɛ́ndémuú bwɔ́ álu né mfaá gekwa
jií. 28 Mechɔ ɛwéna ɛ́pyɛ nnó ɛ́bé wáwálé
nkane mekomejɔ́ɔ́ Ɛsɔwɔ ájɔ́ɔ́ nnó áfyɛ ji
mmu mpa bɔ́ɔ́ ubeé. † 29 Ne bɔ́ɔ́ abi ákoge
koógé ájúu Jisɔs mashyɛ mmyɛ, ákamege
ne makpo, ákálege áké, “Ɛ ɛ́, Pɔ́ wɔ ne ɔké
ɔmmu nyɛ ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ gemégé nnó ndɔ
ɛleɛ́ ɛkwɔ́né wɔ ɔmage téne ɛwéchá? 30 Poó
gemɛ jyé ɔtáné mfaá gekwa ɔshulé mme.”
31 Wyémbɔ ntó ne anɔ́ɔ́ baá ampyɛ upɛ Ɛsɔwɔ
ne ánlɛré mabé Ɛsɔwɔ ntó ájwyáge ji áké,
“Apoóge bɔ́ɔ́ bí chachá, akaáge poó fɔ gemɛ
jií. 32 Áké ji alu Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji ɛlá
gefwa, áma jɔ́ɔ́ áke ji alu Mfwa bɔ́ɔ́ Isrɛli,
átáné mfaá gekwa áshuúlé mme. Apyɛgé
mbɔ, ɛse défyɛɛ́ matɔ́ɔ́ ne ji.” Ánjo bimbɔ abi
áwɔ́mé ntó ɛbwɔ́ né ukwa, ájúu Jisɔs mashyɛ
mmyɛ.

Negboné Jisɔs
(Mat 27:45-56; Luk 23:44-49; Jɔn 19:28-30)

33 Metɔ́ɔ́ ŋwɔmese, kálάŋká ɛfyáneépeá ɛké
ékwɔ́nege, ŋmɛɛ́ ɛnomé, gemmua gékwé né
melɔ meko kpaá tɛ kálάŋká ɛleɛ́. 34 Kálάŋka
ɛleɛ́ ɛyimbɔ, Jisɔs alɔ mánkalé kéŋké aké,
“Ɛloi, ɛloi lama saba tani, ula utɛné nnó
Ɛsɔwɔ wa, Ɛsɔwɔ wa, ndé ɔlyaá me mbií né
ɛfwyale?” 35 Bɔ́ɔ́ abifɔ abi átɛné ɛfɛɛ́ áwúgé
ndɛre Jisɔs ajóge mbɔ áfɛré áké, “Akuú mbɔ
lé Ɛlija muú ɛkpávé Ɛsɔwɔ.” 36 Muú ama né
geluage bɔ́ɔ́ bimbɔ abó gatɛlé ajyɛ bɔ́ ɛkochá,
áwɛ ne genɔ́ɔ́ anyua né mmú mmɔ́ɔ́ amí
mamyáme, abwɛɛ́ até Jisɔs né ubɔ́ɔ́ meno
nnó ányú. Ajɔ́ɔ́ aké, “Degé kpé nnó Ɛlija
achwɔ feré nyɛ ji mfaá gekwa yi.” 37 Ne Jisɔs
ama akále kéŋké, ashulé kwyakwya geféré
h-ɛ-m metɔ́ɔ́ ɛkwé. 38 Wyé ndɛre Jisɔs ágbó,
ndeé ɛyi ɛkaré ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ, ɛgyalé uba
upeá tɛ mfaá gba-ra-ra-ra ɛtya mme. 39 Muú
kpaá bɔ́ɔ́ bee ‡ ayi atɛne ɛfɛɛ́ agɛgé gefɔ́ɔ́ ɛyige
Jisɔs akalé ne ale gbó aké, “Wáwálé mende
yina alu Maá Ɛsɔwɔ.”

40 Gébé ɛyigémbɔ ntó, andée fɔ átɛné nya
tɛtɛ ágéné yéndégenó ɛyi gepyé ne Jisɔs. Né
geluage andée bina Mɛri ayi atané melɔ
Magdala, Salɔmɛ, ne Mɛri mma Jɛmsi ayi
mamane kɔ ɛbwɔ́ ne Jose álu ntó wyɛ.
41 Gébégé Jisɔs alu né Galilií andée bina ábɔ́
ákwɔ́lege ji, ama ápóge ji ntó, andée abifɔ
abi átane Jɛrosalɛ ákwɔle Jisɔs álu ntó wyɛ.

Ánii Jisɔs
(Mat 27:57-61; Luk 23:50-56; Jɔn 19:38-42)

42 Jisɔs agbó bií bí bɔ́ɔ́ Jus ako ákpomége
mmyɛ nnó né nkwale álɔ mányé uwyaá
bwɔ́. Ndɛre bií ule koó, 43 mende fɔ ayi
ákuú ji Josɛf achwɔ́. Alu muú melɔ Ari-
matya, alu muú ayi anoge ji dɔ́ɔ́ né ɛso bɔ́ɔ́
Jus, ji abɔ agile ntó gébé ɛyigé Ɛsɔwɔ achwɔ
gbáre nyɛ gefwa jií. Akpome mmyɛ nkane
mende, ajyɛ báne Palɛt agií ji nnó achyɛ ji
utó nnó ajyɛ áferé genkwɔ́gé Jisɔs né mfaá
gekwa. 44 Ágigé mbɔ, Palɛt alaá meno fuú
mánwu nnó Jisɔs agbó mɛ. Akú muú kpaá
bɔ́ɔ́ bee agií ji wá Jisɔs agbóo mé. 45 Muú
kpaa bɔ́ɔ́ bee yimbɔ akamé nnó agbo, ɛfɛɛ́
ne Pálɛt akamé nnó Josɛf akáge jyɛ feré
genkwɔ́gé Jisɔs né gekwa. 46 Josɛf ajyɛ na
éshyé ndeé pópó, aféré genkwɔ́gé Jisɔs né
gekwa, afyalé géjí ne ɛshyéɛ ndeé ɛyimbɔ,
akpa ajyɛ fyɛ mmu menome ɛwé áchomé
mmu ɛtárávé. Abogéné gekpékpégé ntaá
agbé meno menome ɛwembɔ. 47 Mɛri muú
melɔ Magdala ne Mɛri ayi mmá Jose ágé
mbaá ayi ábelé genkwɔ́gé Jisɔs.

16

Jisɔs akwilé né negbo
(Mat 28:1-10; Luk 24:1-12; Jɔn 20:1-10)

1 Bií uwyaá bwɔ́ ukógé, Mɛri muú melɔ
Magdala, Salɔmɛ ne Mɛri mmá Jɛmsi ájyɛ na

* **15:23** Ɛlú wáwálé nnó: Myrrh ɛle uka bi úlú nya mampyɛ nnó muú awuúge fɔ ubale dɔ́ɔ́. † **15:28** Ɛlú wáwálé nnó: Melɔ ŋwɛ ɛwena né ukwene bɔ ŋwɛ abifɔ áfyɛ ɛwu né ukɛlɛngɛ pɛ KJV ne TEV. ‡ **15:39** Ɛlú wáwálé nnó: Muú kpaá bɔ́ɔ́ bee Rom alu muú yi apɛle usaá bɔ́ɔ́ bee uta.

maweé gebɛ́ nnó ájyɛ gbɛre né geŋkwógé Jisɔs. 2 Ne dondo bií mbɛ né uwyaá, ndɛre mbɛ ŋmɛ atane, ɛbwɔ́ ájyɛ né menome ɛwé anií Jisɔs. 3 Agíge atɛ áké, “Waá ábogéné nyɛ ɛsé gekpékpé ntaá ɛníné ágbɛ mbɔ menome”? 4 Aké ákwɔnege wyɛ, ágɛ nnó ábogéné mé ntaá ɛnínémbɔ néla babá nelu gekpékpégé ntaá. 5 Ndɛre ɛbwɔ́ ákpɛne mmu menome ɛwémbɔ, ágɛ njyɛ gesa fɔ ajwɔlé né ɛgbé ɛbwɔnyɛ bwɔ́, afyɛ ɛwule pópó. Ɛbwɔ́ ágégé mbɔ álá mano mekpo fuú. 6 Njyɛ gesa yimbɔ ajɔ́ ne ɛbwɔ́ aké, “Défɔgé. Nkaá nnó dékɛlege mbɔ lé Jisɔs muú Nasarɛt ayi ábɔ́ áwɔmé nya ji né gekwa, apɔ́ sé fa, Ɛsɔwɔ apyɛ ji akwilé né negbo. Gége melú ɛwé ábɔ́ ábelé ji. 7 Kéregé meso dégaré Pita ne baá utɔ́ bií abifɔ nnó ji abɔ́ mé mbɛ ne ɛnyú afé né Galilií; dégɛné nyɛ ji ɛwú wyɛ ndɛre ji abɔ́ agaré ɛnyú.” 8 Andée bimbɔ átáné né menome ne gatɛlé, áwére ne ɛfɔ metɔ́, ne yɛ́ muú fɔ ágaré ɛbwɔ́ geno ɛyíge pyɛ wɔ́ gétúgé ɛfɔ ɛwe ɛlú ɛbwɔ́ matɔ́. *

Jisɔs alɛré mmyɛ mbaá Mɛri yi Magdala

9 [Dondo bií mbɛ uwyaá ɛbi Jisɔs akwilé né negbó, abɔ mbɛ alɛré mmyɛ mbaá Mɛri muú melɔ Magdala. Jisɔs abɔ́ aferé nya ji aló nchyɛ akénéama mmyɛ. 10 Mɛri afɛ agáre ájeé bií abi ɛbwɔ́ ábɔ́ ákɛne nya ne Jisɔs ne ábane ɛbwɔ́ ndɛre álíle, ásómege. 11 Yɛ́ lé ɛbwɔ́ áwuú nnó Jisɔs álú mebɛ Mɛri muú melɔ Magdala agé ji, ákamé fɔ́ nnó ɛlu wáwálé wɔ́.

Jisɔs alɛre mmyɛ mbaá baá utɔ́ bií apea

12 Ɛwyágé Jisɔs akwɔ́ mbɛ ushuú baá utɔ́ bií apea né gefɔ́ ɛyigé álá kaáge sé ji gébégé ɛbwɔ́ akɛne ájyɛ né meti. 13 Ɛbwɔ́ ákaáge nnó muú yi ágɛne mbɔ ɛle Jisɔs, ákeré meso ájyɛ garé baá utɔ́ bifɔ yémbɔ yɛ muú bwɔ́ yi ákamé nnó élú wáwálé ápɔ́.

Jisɔs alɛre mmyɛ mbaá baá utɔ́ bií afyaneama

(Mat 28:16-20; Luk 24:36-49; Jɔn 20:19-23; Aŋg 1:6-8)

14 Ɛma ɛwyagé ndɛre baá utɔ́ bií ájwɔlé ányɛ́ɛ menyɛ́, akwɔ ɛbwɔ́ ushuú alɔ maweé ɛbwɔ́ gétúgé álá pɔ né ukáme ne matɔ́ ayi ɛbwɔ́ áŋea álá kamé mekomejɔ́ bɔ́ abi ágɛné nnó ji akwilé né negbo wɔ́. 15 Ajɔ́ ne bwɔ́ aké, “Chóge né malɔ mme meko dégárégé bɔ́ abya Ɛsɔwɔ melómélɔ́. 16 Muú ayi akamégé mekomejɔ́ yina ne áwyaáge ji manaá Ɛsɔwɔ, áférege nyɛ ji né ɛfwyale gabo. Ne muú ayi álá kamé mekomejɔ́ yina wɔ́, ákwéne nyɛ mpa Ɛsɔwɔ. 17 Gé unó bi upyɛ nyɛ ne bɔ́ abi ákamé ne Ɛsɔwɔ na. Né mabɔ ma ábuú nyɛ aló nchyɛ, ájɔge nyɛ ufɔ́ mejɔ́ ɛbi álá kaáge fɔ. 18 Agbárége nyɛ mmyɔ ne ámu ne yɛ ányú le uka ubo yɛ́ geno ɛyi gepyɛ ɛbwɔ́ gepɔ́. Anɛrégé bɔ́ mameé amu mmyɛ, átóge.”

Jisɔs akwɔ́ afɛ mfaánebuú

19 Ata Jisɔs anérégé mánjɔ́ depɔ tire na, Ɛsɔwɔ asɛ ji akwɔ́ afɛ né mfaánebuú. Ajwɔlé né geluɔge ɛnógé né ɛgbé ɛbwɔnyɛ ntɛ wuú Ɛsɔwɔ. 20 Baá utɔ́ bií ntó álá mbɔ ákeré, ákɛné ágarége bɔ́ mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ né malɔ mme mako. Atá Jisɔs ntó alu ne ɛbwɔ́ achyɛge ɛbwɔ́ utó ápyɛ́ɛ ufélekpá mánlɛré nnó mekomejɔ́ bwɔ́ alu wáwálé.]

* **16:8** Ɛlú wáwálé nnó: Malɔ ŋwɛ yina 9-20 ápɔ́ né ukwene bɔ ŋwɛ bifɔ.

Abya melómélɔ́ ayi Jisɔs Kras ndɛre
LUKASE
ásamé

Ulaulɔ

1 Átá Tyófilɔs, gejamégé bɔ́ɔ́ ámua mé
mansá abya unó bí úpyɛ́ né metɔ́ɔ́ metɔ́ɔ́ ɛsé.
2 Ɛbwɔ́ ásá wyé ndɛre ɛbwɔ́ ábɔ́ áwuú mbaá
bɔ́ɔ́ bí ákpané amɛ ɛbwɔ́ ágɛné ndɛre unó
biná ulɔ́ɔ́ mampyɛ ne ukwyá, ne ɛké ɛ́wyage
álɔ́ɔ́ mangare abya yi. 3 Ndɛre me ntó mbɔ́
nkwɔlege unó bina uko cháŋéné tɛ gachií,
mbɔ́ ngɛ́ nnó élú galógálɔ́ nnó nsá wɔ unó bi
ndɛre nsámé nkwyɛ ubi nkane úpyɛ́ géma
géma. 4 Mpyé na nnó wɔ ɔkaá nnó, unó bí
ábɔ́ ágií wɔ́ úlú wáwálé.

Na ne nebyéné Jɔn Menwyaá bɔ́ɔ́ manaá Ɛsɔwɔ nékɛné

5 Gébégé Hɛrɔd abɔ́ alú mfwa né gebagé
mewaá Judiya, Mempyé upɛ Ɛsɔwɔ fɔ abɔ́
alu wyé, ákuú ji Sakariya. Ji ne ampyé upɛ
abifɔ ápyɛ utɔ́ɔ́ né geluágé Abija. Mendée
wuú Ɛlisabɛt alu ntó mpyáne *Ɛrɔn. Ábi
álú ntó ámpyɛ upɛ Ɛsɔwɔ. 6 Ɛbwɔ́ apeá álú
cho né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ, áwuú mekomejɔ́ɔ́
wuú áma ábélege mabɛ jií, ákwéné yɛ ɛma
7 ɛbwɔ́ ako ákwɔ ukoó ne ápɔ́ ne maá, gétúgé
Ɛlisabɛt alú ménkwɔ́ɔ.

8 Bií uma, élé gebégé utɔ́ɔ́ Sakariya ne
ɛkwɔ wuú, Mampyɛ utɔ́ɔ́ bií nkane mempyɛ
upɛ Ɛsɔwɔ. 9 Náná ɛlú lé gepɔge bwɔ́ ámpyé
upɛ Ɛsɔwɔ manyú nkwu nnó, Ɛsɔwɔ ajyá
genó ɛyígé yéndémuú abɔ́ɔ́ mampyɛ. Ápyégé
mbɔ ajya Sakariya, nnó ji ne akpé mmu
ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ mansɔ́ genó ɛyígé géwya
gebé nkane ɛlu. 10 Gébé gékwónégé ɛyígé
Sakariya ajyé sɔ́ geno gebé ɛyígémbɔ, ge-
jamégé bɔ́ɔ́ gélú dafyɛ génénemmyɛ. 11 Wyé
gébé ɛyigembɔ, aké apɛle ɛkiénné Ɛsɔwɔ
ɛkwɔ́ ji ushu, étɛné égbé ɛbwɔnyɛ wuú
kwɔ́kwɔ́lé ne geluɔ́ ɛyígé asɔ́ uno ubé bimbɔ.
12 Agégé mbɔ ɛfɔ́ ékwɔ́ ji metɔ́ɔ́, ala amɛ
mekpo faŋ.

13 Yémbɔ ɛkiénné Ɛsɔwɔ éké ne ji,
“Sakariya ófɔgé, néndé Ɛsɔwɔ awú
mmyɛmenɛne jyé ne mendée wyé Ɛlisabɛt
akpane nyé unɛ ne abyɛne nyé maá mende
ne ɔbɔ́ mankuú ji nnó Jɔn. 14 Ɔbɛ nyɛ ne
metɔ́ɔ́ megɔmegɔ, ne gejamégé bɔ́ɔ́ ábɛ́ɛ́ nyé
ne nechóchó gétúgé nebyé níi. 15 Ji maá yina
abɛ nyé gekpékpégé muú né mbɛ ushu Ata
Ɛsɔwɔ, ne ji anyú fɔ́ mmɔ́ɔ́, yɛ amí bɔgebɔge,
yɛ ami matomato, ne élɔ tɛ bií ɛbi ábyɛné
ji Mendoó Ukpea ɛgbégе nyɛ ji metɔ́ɔ́, 16 ne
ji abwɔlége nyé matɔ́ɔ́ bɔ́ɔ́ Isrɛli nnó ákwólé
Ata Ɛsɔwɔ bwɔ́. 17 Maá yimbɔ abɔ nyé mbɛ ne
Ata Ɛsɔwɔ ndɛre muú dentɔ́ɔ́. Ɛsɔwɔ achyégе
nyɛ ji uto mendoó wyé nkane abɔ achyé Ɛlija,
nnó apyé ántɛ ábɔ́ gejeé ne baá bwɔ́ ne apyɛ
nyé abi átoó makpo ásé gepɔ ɛyígé abi átɛné
cho. Apyɛ nyé unó bí uko nnó bɔ́ɔ́ ákpómé
mmyɛ mangílí Ata Ɛsɔwɔ.”

18 Sakariya agií ɛkiénné Ɛsɔwɔ aké, “Mpyɛ
nnó ne nkaá nnó mechó ɛwéná ɛbéɛ nyɛ
wáwálé néndé ɛsé ne mendée wa dékwɔ
mé ukoó?” 19 Ɛkiénné ɛwémbɔ éké, “Me
Gabriya, ne ntɛné fáná gétúgé Ɛsɔwɔ atɔmé
me nnó nchwó ngáré wɔ abya melómélɔ́
yina. 20 Gé óbɛ nyé mbú, ɔjógése mejɔ́ɔ́
kpaá tɛ depɔ ɛtí dépyɛ nyé gétúgé ɔlá ɔkamé
uchwú mejɔ́ɔ́ bá ɛbi ubɛ nyé wáwálé né
meso gébé wɔ́.”

21 Ndɛre Sakariya alú wyáge mmu, bɔ́ɔ́ bí
ábɔ́ álú dafyɛ ánénemmyɛ akwé tametame,
álɔ memfɛré genó ɛyi gepyɛ ji mmu ɛcha
upɛ Ɛsɔwɔ. 22 Gébégé ji atané dafyɛ, amua
manjɔ́ɔ́ mejɔ́ɔ́ meti épó. Ala méɛ lé ne amu
ɛlé alaá mbú, ɛbwɔ́ ágégé mbɔ ákaá nnó
agɛ́ lé amé géjyá né mmu ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ.
23 Gébégé néŋáne utɔ́ɔ́ bií né byégé, akere
melɔ wuú.

24 Ɛké ébɛlege, mendée wuú Ɛlisabɛt akpa
unɛ, ala mmu bibií né amfaá áta. 25 Ne
aké, “Nána nkaá nnó Ɛsɔwɔ agɛ́ me meshwɛ,
aferé me neshyɛ mmyɛ nnó bɔ́ɔ́ ájwyágé sé
me déŋkwɔ.”

Gegáré nebyéné Jisɔs

26 Gébégé Ɛlisabɛt alú ne unɛ amfaá akéné,
Ɛsɔwɔ ató Gabriya ɛkiénné wuú né melɔ́
Nasarɛt ɛwé ɛlú né gebagé mewaá Galilií.
27 Ató ɛwú nnó ɛjyé ɛtá gébwéne mesɔ́
mendée ayi ákúu ji Mɛri, ayi ɛbwɔ́ ne Josɛf
ányémeno mambá atɛ. Josɛf alu mpyáne
mfwa *Dɛvid. 28 Ɛkiénné Ɛsɔwɔ éfé ɛta Mɛri
éké, “Mmá ɔjwɔle, Ɛsɔwɔ alu ne wɔ amá agbo
ne wɔ dɔ́ɔ́.”

29 Mɛri awúgé mbɔ́ akwé tametame,
afɛrege, agige né metɔ́ɔ́ wuú nnó ndé gefɔgé
matame na? 30 Ɛkiénné ɛwémbɔ éké ne ji,
“Mɛri Ɔfɔgé, Ɛsɔwɔ agboó ne wɔ ne achyé
wɔ nebɔ. 31 Gé, ɔkpane nyé unɛ, ɔbyé maá
mende ne ɔkuú nyé ji nnó Jisɔs. 32 Abɛ nyé
gekpékpége muú ne ákuú nyɛ ji Maá Anyátá
Ɛsɔwɔ. Ata Ɛsɔwɔ apyɛ nyé ji ajwɔlé né
geluógé Mfwa Dɛvid, gekwénegé ntɛ wuú.
33 Agbarege nyé gefwa mbaá upyáne Jakɔb
uko tɛ kwyakwyá. Ne gefwa jií gébyé fɔ.”

34 Mɛri awúgé mbɔ, agií ɛwú aké, “Ɛkéne
mbɔ nnó ne nkpá unɛ nkane nlá nlú dankáa
mende?” 35 Ɛkiénné Ɛsɔwɔ ɛshuú ji meko
éké, “Mendoó Ukpea ɛchwɔ nyé wɔ mmyɛ
ne uto bí Anyátá Ɛsɔwɔ upyɛ nyé wɔ ɔkpá
unɛ. Né gétú yina maá yi ɔbyéne nyé abɛ
ne ukpeá ákúu nyé ji Maá Ɛsɔwɔ. 36 Gé,
meŋmó wyé Ɛlisabɛt yɛ élé akwɔ ukoó ne bɔ́ɔ́
abɔ ákúu ji meŋkwɔ́ mendée, nana akwɔré
gefɔ́ɔ́ alé amfaá aképé ne abyɛne nyé maá
mende. 37 Ne kaá nnó genó gefɔ́ ɛyí gépwɔ́
Ɛsɔwɔ gepɔ́.” 38 Ɛkiénné Ɛsɔwɔ ɛjógé mbɔ,

Mɛri aké ne ɛwú, “Nlu lé maá utɔ́ Ɛsɔwɔ, ébé wyé nkane ɔjɔ́.” Mɛri ajógé mbɔ, ɛkiénné ɛwémbɔ éseé.

Mɛri ajyɛ gé Ɛlisabɛt uŋkɛ́ɛ́

39 Depɔ ɛti dépyégé, Mɛri akpomé mmyɛ akwilé wá akwɔ́ afɛ́ né melɔ fɔ́ ɛwé, ɛlú né gebagé mewaá Judiya. 40 Akwɔ́négé, akpɛ mmu gepúgé Sakariya, atamé mendée wuú Ɛlisabɛt. 41 Gébégé Ɛlisabɛt awuú matame Mɛri, maá yi alú ji unɛ akwilé melu ujwɔ́lé ne ɛshyɛ, ne Mendoó Ukpea ɛchwɔ́ gbée Ɛlisabɛt metɔ́. 42 Ji ado ɛlúlú ajɔ́ ne mɛri aké, “Wɔ ɔwya éfwɔ́ ɔpwɔ andée ako, ne mejé Ɛsɔwɔ ébé ne maá yi wɔ ɔbyéne nyɛ. 43 Nlu kpé waá ayi Ɛsɔwɔ anógé me ne mmá Ata wa achwɔ gɛ́ me uŋkɛ́ɛ́? 44 Wyɛ ɔké ɔtamege me mbɔ, nechɔ́chɔ́ népyɛ maá akwilé né melú ujwɔlé. 45 Méjé Ɛsɔwɔ ébé ne ji yi akamé nnó mechɔ́ ɛwé Ata ajɔ́ mbɔ, ɛbɛ nyɛ́ wáwálé.”

Mɛri afɛ́ɛ́ Ɛsɔwɔ

46 Mɛri aké:

“Metɔ́ wa ɛgɔ́ɔ me ne Ata.
47 Ne metɔ́ wa ɛlú ne nechɔ́chɔ́ gétúgé Ɛsɔwɔ Mempoó wa.
48 Ji ate me yɛ ɛlé nlú lé meŋkpané defwɛ́ wuú.
Lɔ nána ɔjyégé mbɛ, bɔ́ɔ ako akúu nyɛ́ me nnó muú yi abɔ́ nebɔ,
49 nendé Ɛsɔwɔ yi awya uto uko, apyɛ me gekpékpégé mechɔ́.
Ɛnógé ébé ne ji kpaá tɛ kwyakwyá,
50 agéne meshwɛ mbaá bɔ́ɔ bi anóge ji,
ɛlɔ́ né antɛ bwɔ́ ɛkwɔ́né né upyáne.
51 Alɛré ɛshyɛ ne ɛbwɔ wuú
mantyá bɔ́ɔ nepá ne ufɔ́ɔ unó bí ɛbwɔ́ áférege.
52 Aferé afwa né malú ujwɔ́lé bwɔ́,
ne afyɛ ubyá bɔ́ɔ né malu bwɔ́.
53 Achyé menyɛɛ́ mbaá bɔ́ɔ bí alú mesa,
ne abú afwa áfɛ amu máwa.
54-55 Ate menomenyɛ ɛwé ji abɔ́ anyɛɛ́ ne ukwéne antɛ sé,
ne náná achwɔ́ mampoó baá Isrɛli, bɔ́ɔ utɔ́ bií.
Apyɛ wyɛ ndɛre ji abɔ́ anyémeno nnó agɛne Abraham meshwɛ,
ne upyáne bií tɛ kwyakwya!”

56 Mɛri ajógé mbɔ, abɛlé ne Ɛlisabɛt genógé amfaá alɛ́ɛ, ne ákeré meso melɔ wuú.

Nebyéné Jɔn Menwyá bɔ́ɔ Manaá Ɛsɔwɔ

57 Gébé gékwɔ́négé ɛyígé Ɛlisabɛt ábyéne, abyɛ maá mende. 58 Atɛ áŋmé ne bɔ́ɔ ulagepú bií, aké áwúu nnó Ata Ɛsɔwɔ agɛ́ ji meshwɛ achyé ji nebɔ, matɔ́ ágɔ bwɔ́ ako. 59 Ne ndɔ́ énee ékwɔ́négé áchwɔ́ mansɔ́ ji nsɔ́ ne ábɔ́ álú mamfyɛ ji mabɔ ntɛ wuú Sakariya. 60 Mma wuú aké ŋgba, “Ákúu ji Jɔn.” 61 Yémbɔ áké ne ji, “Yɛ́ muú ula gepú wyé fɔ ayi awya mabɔ mímbɔ apɔ́.” 62 Ne ámɛɛ́ ne amu ágií ntɛ wuú áké, ndé mabɔ mí ji akélege nnó áfyɛ́ maá yimbɔ. 63 Ameɛ́ ne amu nnó áchyé ji genó gefɔ́ ásá wyɛ́. Ámchwɔ́ ne géjí asá, “Mabɔ maá yimbɔ nnó Jɔn.” Bɔ́ɔ ágégé mbɔ ála mano mekpo, fuú.

64 Sakariya áságé mbɔ, ténéténé ama lɔ manjɔ́ɔ mejɔ́ɔ ne alɔ mamfɛɛ́ Ɛsɔwɔ. 65 Gébégé bɔ́ɔ melɔ wuú, áwuú nnó Sakariya ama lɔ́ manjɔ́ɔ mejɔ́ɔ, mechɔ ɛwéna ɛpwɔ bwɔ́ amu. Gegáré mechɔ́ ɛwé, gékwɔ́ gékwɔné malɔ́ mekwɛ́ mako né gebagé mewaá Judiya. 66 Bɔ́ɔ ako abi áwuú mechɔ́ ɛwé, áfyɛ né matɔ́ɔ bwɔ́ áfɛrege nnó, “Maá yi abɛɛ́ nyɛ́ ndé gefɔ́?” Áférege mbɔ ɛlé ágɛné nnó Ɛsɔwɔ alu ne ji.

Sakariya afɛ́ɛ́ Ɛsɔwɔ

67 Né gébé ɛyígémbɔ Mendoó Ukpea ɛchwɔ gbée Sakariya mmu metɔ́ɔ awú meko mejɔ́ɔ Ɛsɔwɔ ne alɔ mangaré aké:

68 “Gɔ́ ɛbwɔ́ áfɛɛ́ Ata Ɛsɔwɔ, ntɛ bɔ́ɔ Isrɛli!
Gétúgé achwɔ́ mamferé bɔ́ɔ bií né defwɛ́.
69 Achyé ɛsé gekpékpégé ménchyé geŋwá
ayi átané ula gepú Mfwa Dɛvid maá utɔ́ɔ wuú,
70 wyé ndɛre abɔ́ ányémeno mbaá bɔ́ɔ ɛkpávɛ Ɛsɔwɔ abi gekwéne nnó,
71 ji apoóge nyɛ ɛsé, mbaá bɔ́ɔ bi ákɛlege manwá ɛsé,
ne aferege nyɛ ɛsé né amú bɔ́ɔ mawámé ɛsé.
72 Abɔ́ anyémeno mangé meshwɛ mbaá ukwéne antɛ sé,
ne ate menomenyɛ ukpea ɛwé jimbɔ́ɔ abɔ́ anyɛɛ́ ne ɛbwɔ́.
73 Abɔ́ agaré gekwéne ntɛ sé Abraham ne akelé nnó,
74 aferege nyɛ ɛsé né amú bɔ́ɔ mawámé ɛsé,
nnó dépyé utɔ́ɔ bií débɛgé ne ɛfɔ,
75 mambé bɔ́ɔ ukpea bií wáwálé ne mantɛné cho né mbɛ ushu wuú,
ndɔ meko kpaá tɛ dégboó.
76 Wɔ, maá wa, ákúu nyɛ́ wɔ *Muú Ɛkpávé Anyátá Ɛsɔwɔ.
Ɔbɔ nyɛ́ mbɛ ne Ata Ɛsɔwɔ nnó,
ɔkwyé mati jií.
77 Ɔpyɛ nyɛ́ bɔ́ɔ Ɛsɔwɔ ákaá nnó,
Ɛsɔwɔ akɛlege manjiínte gabo bwɔ́ ne áféré ɛbwɔ́ né ɛfwyale gabo.
78 Gétúgé ji ágéne meshwɛ dɔ́ɔ mbaá bɔ́ɔ yɛ́ndégébé,
ji atɔme nyɛ́ muú yi achyɛge ɛsé geŋwá,
achwɔ́ ayi atánege né mfaánebuú ayi mfaá mfaá nkane mŋmɛɛ́ ɛwé étyɛ dondo,
79 ɛwú échyége nyɛ́ geŋgbɔ́ mbaá bɔ́ɔ bí álú né gemua,
ne échyége nyɛ́ geŋwá mbaá bɔ́ɔ abi álú né manó negbo,
ne manlɛré ɛsé meti ɛwé échwɔ ne geŋwágé nesɔ.”

80 Ne maá Sakariya yimbɔ alu ne ɛkwɔ wuú, awɛne ne menyammyɛ ne deŋgá, ne Mendoó Ɛsɔwɔ ɛlú ne ji. Awégé, ajyɛ jwɔ́le

né *mashwɔne, ne gébé gekwɔ́négе, álɛre mmyɛ jií gbɔ́gɔ́nɔ́ mbaá bɔɔ́ *Isrɛli.

2

Nebyɛné Jisɔs Kras
(Mat 1:18-25)

1 Né gébé ɛyigémbɔ, Ɔgɔstɔs abɔ́ alu *Mfwa
kpaa né malɔ yi álú ntente *Rom. Afyɛ́ ɛbé
nnɔ́ ápá bɔɔ́ ako abi álú né malɔ ayi ábɔ́ álú
nte gefwa jií. Gɛ́ ndɔ mbɛ ayi alɔ mampáné
bɔɔ́ na, 2 né gébé ɛyigembɔ Kwirinɔs alu
gɔmena né gebagé mewaá Siriya. 3 Ndɛre
ɛlúmbɔ, yɛ́ndémuú afɛ́ né gebagé melɔ wuú
mansá mabɔ mií mmu bɔ ŋwɛ abi ápáne
bɔɔ́. 4-5 Josɛf atané melɔ́ Nasarɛt né gebagé
mewaá Galilií, asɛ Mɛri ayi ɛbwɔ́ ányɛ́meno
mambá atɛ, áfɛ́ né Bɛtɛlɛhɛm mmu Judiya
mbaá ayi abɔ́ ábyɛné Dɛvid mfwa nyá
*Isrɛli, mánsá mabɔ bwɔ́. Josɛf afɛ́ ɛ́wu
gétúgé alú mpyáné Dɛvid. Gébé yimbɔ ntɔ́
Meri alu ne unɛ.

6 Ndɛre ɛbwɔ́ álú ɛwú, gébé gekwáné ɛyígé
Mɛri abyɛné maá yimbɔ. 7 Ne abyɛ maá
mbɛ wuú mende. Afyalé ji ne ubaá mandeé,
abelé ji mmu gekú mbaá utú unyɛ́ɛ́ menyɛ́ɛ́,
néndé melu ɛpɔ́ nyá ɛwé ɛbwɔ́ achwɔgé
ábélege mmu.

Ámbamé magɔ́nŋme ne Makiénné Ɛsɔwɔ

8 Ɛké ɛpyɛmbɔ, ande fɔ́ álú né mewaá
kwɔ́kwólé ne Bɛtɛlɛhɛm, ábáme magɔ́ŋme
bwɔ́ ne utuú. 9 Ne áké ápéle *Ɛkiénné Ɛsɔwɔ
ɛkwɔ́ ɛbwɔ́ mbɛ ushu ne genŋgbógé Ata gégɛné
gegyá ɛbwɔ́ mme. Ɛfɔ ɛkwɔ́ ɛbwɔ́ metɔ́
dɔ́. 10 Yémbɔ Ɛkiénné Ɛsɔwɔ ɛke, “Défɔgé,
nchwɔ́ ɛnyú ne genchánchágé abya ayi álú
ne gejamégé nechóchɔ́ mbaá bɔɔ́ ako. 11 Fina
né melɔ Mfwa Dɛvid, ábyɛ́ Mempoó nyú, alu
Ata, Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji ɛlá gefwa. 12 Ne
gepɔ ɛyi gelérege nyɛ́ ɛnyú nnɔ́ gɛ́ maá yimbɔ
na, gélú nnɔ́ degɛne nyɛ maá yi áfyálé ji ne
ubaá mandeé, ábelé ji mmu gekú, melu ɛwé
utú unyɛ́ɛ́ menyɛ́ɛ́.”

13 Wyɛ́ mbélépó mbɔ, áké ápélé, ɛkwɔ́
makiénné Ɛsɔwɔ ɛtané mfaánebuú ɛchwɔ
cho ne ɛwé ɛbɔɔ́ mbɛ, álɔ mánkwáné, áfɛ́ɛge
Ɛsɔwɔ ake:

14 “Ngɔ́ ábɛ́ ne Ata Ɛsɔwɔ ayí álú né
mfaánebuú ayi mfaá mfaá,
achyɛ́ nesɔ ne bɔɔ́ mme néndé agboó ne
ɛbwɔ́.”

15 Makiénné yimbɔ ályágé ɛbwɔ́, ákéré
meso né mfaanebuú. Ne ámbamé
magɔ́nŋme áke ne atɛ, “Déjyɛ́ dégɛ́ geno
ɛyi gépyɛ́ né Bɛtɛlɛhɛm ɛyígé Ata Ɛsɔwɔ
agaré ɛsé.” 16 Mbɔntó ne ɛbwɔ́ ákwilé
wáwá ákwɔ́négé, ágɛ́ Josɛf ne Mɛri chóncho
ne maá yimbɔ ndɛre ábelé ji mmu gekú.
17 Ndɛre ágɛné ɛbwɔ́, álɔ mangaré unó
uko ɛbí ɛkiénné Ɛsɔwɔ ɛjɔ́ɔ, gétúgé maá
yina. 18 Bɔɔ́ ako bí áwuú mechó ɛwé
ámbamé magɔ́ŋme ájɔ́ɔ, ála mano mekpo
fuú. 19 Yémbɔ Mɛri awuúgé depɔ ɛti deko,
afyɛ mmu metɔ́ wuú afɛ́régé yɛ́ndégébé.
20 Bɔɔ́ bi ábáme mágɔ́nŋme, ákérégé meso,
áchyɛge ngɔ́ ne áfɛ́ɛge Ɛsɔwɔ mbaá depɔ tiré
bwɔ́ áwuú ne ágɛné. Unó bi upyɛ janja ndɛre
ɛkiénné Ɛsɔwɔ ɛgaré bwɔ́.

Áfyɛ́ maá yimbɔ mabɔ nnɔ́ Jisɔs

21 Uwyá ukoó, ne gébé ɛyígé ɛbwɔ́ ásɔ maá
*nsɔ́ gékwané, ne ɛbwɔ́ áfyɛ́ ji mabɔ nnɔ́
Jisɔs, mabɔ mí Ɛkiénné Ɛsɔwɔ ɛbɔ́ ɛfyɛ́ ji ne
mma wuú alé kpá unɛ bií.

Álɛré maá ayi ákuú ji Jisɔs mbaá Ɛsɔwɔ

22 Ne gébégé gepúgé buú getyaágé, gébé
gékwané ɛyígé Josɛf ne *Mɛri ájyɛ pyɛ́ *Gepɛ
ndɛre ásámé né mabɛ Mosis, ne ákpa maá
bwɔ́ manjyɛ mfaá Jɛrosalɛ nnɔ́ álɛré ji mbaá
Ɛsɔwɔ. 23 Ndɛre ásamé né ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnɔ́,
“Yɛnde mambɛ maá ayi alú mende, ábɔ́
manchyɛ́ ji mbaá Ɛsɔwɔ.” 24 Ne áfɛ́ ntɔ́
áchyɛɛ́ *gepɛ ɛyigémbɔ ɛyigé gelú, “upwene
mewaá upea, mbɔgé upɔ́ áchyɛge baá up-
wene melɔ ápeá nnɔ́ ápyɛ́ gepɛ wyɛ́ ndɛre
asamé né ŋwɛ Ɛsɔwɔ.”

25 Né gébé ɛyigémbɔ, mende fɔ alu nyá
né Jɛrosalɛ ákúu ji nnɔ́ Simyɔn; alu cho né
égbɛ́ Ɛsɔwɔ ne anoge ji, ne ji ntó abɔ agile
Ɛsɔwɔ nnɔ́ áféré bɔɔ́ Isrɛli né mbaá ɛfwyale.
*Mendoó Ukpea ɛlú nyá ne ji. 26 Mendoó
Ukpea ɛbɔ́ ɛpyɛ Simyɔn akaá nnɔ́ aságé gbó
ayi álá gɛ́ fɔ́ *Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji ɛlá
gefwa, ayi Ɛsɔwɔ abɔ anyémeno nnɔ́ atɔme.
27 Bií bi Mɛri ne Josɛf ábɔ́ áchwɔ né Jɛrosalɛ,
manlɛré Jisɔs mbaá Ɛsɔwɔ ndɛre ɛbɛ́ Mosis
ɛgaré, Mendoó Ukpea ɛpyɛ́ Simyɔn afɛ́ né
ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ. Ndɛre akpɛné agɛ́ maá
yimbɔ, 28 asɛ ji né amu jií, alɔ manchyɛ́gé
matame ne mamfégé Ɛsɔwɔ ake:

29 “Ata menomenyɛɛ́ wyɛ́ ɛlú nana wáwálé,
mbɔgé ɛjií wɔ ɔkaáge lya maá utɔ́ɔ wyɛ́ agbó
pere,
30 néndé nkpá amɛ ya ngɛ́ Menchyɛ Geŋwá
ayi ɔbɔ́ ɔnyémeno.
31 Ne wɔ ɔtɔ ji nnɔ́ bɔɔ́ ako ágɛ́ ji.
32 Abɛ nyɛ mewɛ́ mbaá bɔɔ́ abi álá pɔ́ bɔɔ́ Jus,
nnɔ́ ɛbwɔ́ ákaá wɔ ntó. Apyɛ nyɛ melɔ Isrɛli
ɛkwɔ́ ŋgɔ.”

33 Mma ne ntɛ áwuúgé mechɔ ɛwe Simyɔn
ajɔ́ɔ gétúgé maá bwɔ́, ála meno mekpo fuú.
34 Simyɔn anérége manjɔ́ɔ depɔ ɛtire na,
achyɛɛ́ ɛbwɔ́ mejé Ɛsɔwɔ. Ɛké ɛwyágé ama
kuú Mɛri mmá Jisɔs aké, “Wuúgé! Ɛsɔwɔ
ajyá maá yiná nnɔ́ apyɛ́ gejamé bɔɔ́ Isrɛli
ákwé ne mambwɛɛ́ abifɔ mfaá. Abɛ nyɛ ntó
ndɛre gepɔ ɛyígé Ɛsɔwɔ jimbɔɔ́, ne gejamégé
bɔɔ́ áshyá nyɛ ji. 35 Apyɛgé mbɔ, ɛlɛrege
gbógónɔ́ depɔ ɛtiré ɛbwɔ́ ábií mmu matɔ́ɔ
bwɔ́. Ne mesómé maá wyɛ́ yina ɛbɛɛ nyɛ wɔ
metɔ́ɔ ɛké aparaja ne ájómé wɔ.”

36 Gébé ɛyigémbɔ ntó, mekoó mendée fɔ,
alu né Jerósálɛ akamege Ana. Alu muú
ɛkpave Ɛsɔwɔ ayi mendée. Ɛsɔwɔ agárege

ji depɔ mangárégé bɔ́ɔ́ bií. Alu maá Fanuɛl ayi alú mpyáne Ɛkwɔ́ Ashyɛ. Abá menɔ abɛlé aŋmɛ́ akénéama ne menɔ́ wuú ágbɔ́. 37 Tɛ́ gébé ɛyigémbɔ ala mekwí mendée. Yɛ́ndégébé alu mmu ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ, afɛge Ɛsɔwɔ ne anɛnemmyɛ, utuú ne ŋwɔmésé, alyage menyɛɛ́ kpékpé. Né gébé ɛyigémbɔ, alu usaá aŋmɛ uni meso ɛníi. 38 Ama chwɔ́ né ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ, wyɛ́ gébé yimbɔ ntó ne Mɛri ne Josɛf achwɔ́ ne maá bwɔ́. Ana agégé maá yina, alɔ mánfɛégé Ɛsɔwɔ, agarege depɔ ɛtíré maá yi mbaá bɔ́ ako abi ágili nnó Ɛsɔwɔ áféré bɔ́ɔ́ Jɛrosalɛ né ɛfwyale.

39 Josɛf ne Mɛri ánérégé yɛndé genó ndɛre ɛbɛ Ɛsɔwɔ ɛgaré, ákpá maá bwɔ́ ákéré meso né Nasarɛt *gebagé mewaá Galilií. 40 Maá yimbɔ alu ɛfɛɛ́, awɛne wyɛ́ wéne ne gelu, ne ɛshyɛ chóncho ne deŋgá. Ne mejé Ɛsɔwɔ ɛlú ne ji.

Maá yi ákúu ji Jisɔs alu né ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ né Jɛrosalɛ

41 Yɛ́ndé nŋmɛ, mmá ne ntɛ Jisɔs ájyɛ né Jɛrosalɛ manjyɛ nyɛ́ ɛpaá *koó upú ɛwé Ɛsɔwɔ aferé nyá bɔ́ɔ́ Isrɛli né defwɛ́. 42 Jisɔs akwɔ́négé aŋmɛ́ áfyanéápeá, áfé ndɛre ɛbwɔ́ ájyɛ mɛ́, ndɛre ɛbwɔ́ ájyɛ ásɛ ntó Jisɔs. 43 Ɛpaá ébyɛgé, álɔ mankeré meso melɔ bwɔ́. Ne Jisɔs alá meso né Jɛrosalɛ ayi mmá wúu ne ntɛ wuú álá kaá wɔ́. 44 Abɔ́ áfɛre nnó akɛ geluá ne bɔ́ɔ́ abifɔ. Ákɛ kpaá bií kpogele. Ne gébégé ákɛlé ji né geluágé aŋmɛ́ ne ajeé bwɔ́, 45 ágɛ ji wɔ́. Álɔ mankere meso né Jɛrosalɛ mankélégé ji. 46 Né ndɔ élɛɛ́ ɛkwɔnegé ágɛ́ ji mmu ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ. Abɔ́ alu geluá ne *Ánlɛré mabé Ɛsɔwɔ. Awuú genó ɛyige álérege ne amá agige ntó bwɔ́ bɔ nkwɛ. 47 Bɔ́ɔ́ ako abi áwuú genó ɛyigé ji ajɔ́ɔge álá mano mekpo fuú néndé awya uchánchá dɔ́ ne ashuúge ɛbwɔ́ meko ne déŋga. 48 Ndɛre mmá wuú ne ntɛ wuú ágɛné ji, matyɛ mawá ɛbwɔ́ meno. Mmá aké, “Maá wa ɔpyɛ mbɔ ɛsé nnó? Ɛsé ne ntɛ wyɛ́ dekɛlé wɔ́ kaá depwaá, delɔ manfɔ nnó ndɔ fɔ genó ne gepyɛ́ wɔ.”

49 Ashuú bwɔ́ meko aké, “Ulannó ɛnyú dékélege mɛ, dekágé fɔ́ nnó mbɔ́ mambé fa mmu ɛcha ntɛ waá wɔ́?” 50 Yɛ́lé ashuú ɛbwɔ́ meko yimbɔ, ákaá fɔ́ ula mechɔ́ ɛwé ji ajɔɔ́ wɔ́.

51 Jisɔs akéré meso ne ɛbwɔ́ né melɔ bwɔ́ Nasarɛt, alu ne bwɔ́, awuú majyɛɛ́ chánchá. Ndɛre depɔ ti depyɛ mbɔ́, Mmá wuú afyɛ́ deti deko né metɔ́ɔ́ wuú ne ateé yɛndégébé. 52 Ɛfɛɛ́, Jisɔs awɛne ne menyamyɛ ne deŋgá ne gelú, awya mejé né égbé Ɛsɔwɔ ne bɔ́ɔ́ agbóo ne ji.

3

Mekomejɔ́ɔ́ ayi Jɔn menwyaá bɔ́ɔ́ manaá Ɛsɔwɔ ágarége

(Mat 3:1-12; Mak 1:1-8; Jɔn 1:19-28)

1-2 Gébé ɛyíge *Jɔn maá Sakariya alú né *mashwóné, Ata Ɛsɔwɔ achyéɛ mekomejɔ́ɔ́ wuú. Wyɛ́ gébé ɛyígémbɔ ntó ne Tibarɔs alú aŋmɛ́ nekuú né gefwa jií né *Rom. Pɔntyɔs *Palɛt alu nyá gɔmena né *gebagé mewaá Judiya, *Hɛrɔd Antipa alu mémgbaré gebagé mewaá Galilií, meŋmɛ́ wuú Filip alu nyá mémgbáré gebagé mewaá Itura ne Trakonitis. Lysanias alu mfwa melɔ Abilɛn gébé ɛyigémbɔ ntó, Anas ɛbwɔ́ ne Kaifas álú nyá *Matúkpɛ ampyɛ upɛ Ɛsɔwɔ. 3 Wyɛ́ ndɛre Ɛsɔwɔ abɔ́ atɔmé Jɔn mbɔ, alɔ mankéné malɔ yi álú kwɔkwólé né ɛbɛɛ́ Jodan, agarege yɛ́ndémuú nnó ákwɔré metɔ́ɔ́ wuú álya gabo ne áwyaá ji manaá Ɛsɔwɔ nnó Ɛsɔwɔ ajinte gabo wuú. 4 Ndɛre abɔ́ agárege mbɔ, ɛlú wyɛ́ nkane Asaya muú ɛkpávé Ɛsɔwɔ asámé mmu ŋwɛ wuú nnó,

“Muú fɔ abɛne mbɔ né mashwɔne aké:
Kwyɛge meti Ata dakɛné,
nyaáge éwú ébɛ́ cho!
5 Sórege yɛ́ndé mékwɛ́ ɛwé kpaá ne ɛwé kɔ́ɔ́,
nnó degbɛɛ́ yɛ́nde geŋkɔ.
Nyaáge mati ufwé ábɛ́ cho,
pyégé malu yi álú gbérégbéré ábɛ́ dɔgédɔgé.
6 Ne bɔ́ɔ́ ako ágéne nyɛ nkane Ɛsɔwɔ áférege
ɛbwɔ́ né ɛfwyale gabo.”

7 Nkane Jɔn agárege mbɔ, gejamégé bɔ́ɔ́ áchwɔ́ ɛta wuú nnó ji áwyaá bwɔ́ manaá Ɛsɔwɔ, aké ne bwɔ́, “Ɛnyú mmyɔ! Ndémuú agaré ɛnyú nnó dekage bó ɛfwyale ɛwé Ɛsɔwɔ achwɔ́ tó? 8 Pyége unó bí úlérege nnó dekwóre matɔ́ɔ́ nyú wáwálé. Défɛrégé fɔ́ nnó dekage déjwóle déli mmyɛ nnó, ɛsé délú upyáne *Abraham. Ɛwémbɔ ɛfú yɛ́ genó né ɛta Ɛsɔwɔ wɔ́. Kaáge wáwálé nnó, Ɛsɔwɔ akage pyɛ mataá yina ábwɔlé upyáne Abraham. 9 Yɛ nana, ɛnyú debɔ́ mankaá nnó, ábwɛɛ́ mé ɛtɔ́ɔ́ mfaá mango yɛndé genɔ́ɔ́ ne makaka ɛyi gélágé wɔmé umpomé ulóúló ásóré áfɔme mmu mewɛ.”

10 Ne gejamégé bɔ́ɔ́ áwúge mbɔ, ágií Jɔn áké, “Nana ɛsé dépyé nnó?” 11 Jɔn ashuú ɛbwɔ́ meko aké, “Muú abɛgé ne bɔ nkwú ápeá, akáré achyɛ́ nte meŋmɛ́ ayi ala pɔ́ ne nkwu, ne ayi abɛgé ne menyɛɛ́, akáré achyɛ́ ayi ala pɔ́ yɛ ne genó.” 12 Yɛ́ anselé ŋkámakpo ntó áchwɔ nnó Jɔn áwyaá ɛbwɔ́ manaá Ɛsɔwɔ ágií ji áke, “Ménlɛré, ɛse ntó depyɛ́ nnó?” 13 Ashuú ɛbwɔ́ meko aké, “Désɛgé fɔ́ ŋka épwɔ́ ndɛre ɛbɛ́ ékɛ́.” 14 Bɔ́ɔ́ bee áchwɔ gíi ntó áke, “Ne ɛsé dépyɛ́ nnó?” Agaré bwɔ́ aké, “Dényɛgé manwaá, yɛ maáma muú mechɔ́ detú, sége wyɛ́ ŋka utɔ́ɔ́ nyú ne metɔ́ɔ́ megɔmegɔ.”

15 Jɔn agárege mbɔ, bɔ́ɔ́ ábɔ́ ágíle mɛ *Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji ɛlá gefwa, ɛfɛɛ́ ɛbwɔ́ álu ne dembyɔ́ né matɔ́ɔ́ bwɔ́, ábélege umɛɛ́ nnó ndɔfɔ ji ne alú Muú ayi Ɛsɔwɔ akweré ji ɛlá gefwa. 16 Jɔn ashuú ɛbwɔ́ ako meko aké, “Me nwyage ɛnyú ne manaá Ɛsɔwɔ mamímamí yɛ́mbɔ, muú ayi áŋeá gemɛ apwɔ́ me achwɔ́

mbɔ me meso. Ne nkwané yɛ́ muú ayi ntóme manó mme nkaá manyií unó uká bií wɔ́. Achwɔgé, awyage ɛnyú ne *Mendoó Ukpea ne mewɛ. 17 Achwɔ́ nyɛ́ ne ékóriyá né ɛbwɔ wuú mánchá ɛsa. Anerégé ashwané nyɛ matoó álá pópó, afyɛ ɛsa né mmu uba abelé. Ne ukwɔ́ ɛbi ulaá akpane agbɛ né mewɛ ɛwé élá nómégé.”

18 Na ne Jɔn agaré *abya Ɛsɔwɔ melómélɔ́ mbaá bɔ́, ne aji bwɔ́ matu né gejamégé majyɛ́ amí ama chyɛɛ́ bwɔ́. 19 Jɔn ashulé ntó ndo mbaá Hɛrɔd ayi alú gɔ́mena, gétúgé abané Hɛrɔdyas, mendée meŋmé wuú jimbɔ, ne géjámégé ubée bí ama pyɛ. 20 Hɛrɔd aké awúu mbɔ, ama jyɛ mbɛ́ mampyɛ gabo, apyɛ Jɔn afyɛ́ denɔ.

Ámwyaá Jisɔs manaá Ɛsɔwɔ
(Mat 3:13-17; Mak 1:9-11)

21 Nsá nnó Jɔn akpɛ́ denɔ, abɔ́ awyage mɛ́ bɔ́ manaá Ɛsɔwɔ. Bií fɔ́ anérége Jisɔs achwɔ́ ntó nnó Jɔ́n awyaá ji manaá Ɛsɔwɔ. Aké atanege mmu nnyi, anɛnemmyɛ mfaánebuú anené. 22 Anénégé mbɔ, *Mendoó Ukpea éshulé ɛchwɔ́ ji mmyɛ élú wyɛ́ ɛké gepwine. Ne meko atané mfaánebuú aké, “Ɔ́lu maá metɔ́ wa, metɔ́ ɛgɔ́ me ne wɔ dɔ́.”

Ukwéne antɛ Jisɔs Kras
(Mat 1:1-17)

23 Gébégé Jisɔs alɛré mmyɛ manlɔ utɔ́ bií alu aŋmɛ ɛsaá meso ɛfyá. Bɔ́ɔ ábɔ́ áfɛre nnó alu maá Josép ne Josɛf abɔ́ alu maá Hɛli. 24 Hɛli abɔ́ alu maá Matat, Matat abɔ́ alu maá Lɛvi, Lɛvi maá Mɛlki, Mɛlki abɔ́ alu maá Jana, Jana ayi alu maá Josɛf. 25 Josɛf alu maá Matatyas, Matatyas alú maá Ɛmɔs, Ɛmɔs maá Nahum, Nahum maá Ɛseli, Ɛseli ayi alú maá Nagay, 26 Nagay alu maá Mat, Mat maá Mattatya, Mattatya maá Sɛmɛn, Sɛmɛn, maá Josɛch, Josɛch maá Joda, 27 Joda maá Joanan, Joanan maá Rɛsa, Rɛsa maá Sɛrubabɛl, Sɛrubabɛl maá Shɛltyɛl, Shɛltyɛl alu maá Nɛri. 28 Nɛri maá Mɛlki, Mɛlki maá Adi, Adi maá Kɔsam, Kɔsam maá Ɛlmada, Ɛlmada alu maá Ɛre. 29 Ɛre maá Joshua, Joshua maá Ɛlyssa, Ɛlyssa maá Jorim, Jorim ayi alú maá Matat, Matat maá Lɛvi. 30 Lɛvi maá Simyɔn, Simyɔn maá Juda, Juda maá Josɛf, Josɛf maá Jonam, Jonam yi alú maá Ɛliakim, 31 Ɛliakim maá Meleya, Meleya maá Menna, Menna maá Matata, Matata maá Natan, Natan alu maá Dɛvid. 32 Dɛvid maá Jɛsse, Jɛsse maá Obɛd, Obɛd maá Boas, Boas maá Salmɔn, Salmɔn alu maá Nashyɔn. 33 Nashyɔn maá Aminadab, Aminadab maá Admin, Admin maá Ani, Ani maá Hɛsrɔn, Hɛsrɔn maá Pɛrɛs, Pɛrɛs alu maá Juda. 34 Juda maá Jakɔb, Jakɔb maá Asek, Asek maá Abraham, Abraham maá Tɛra, Tɛra maá Náhɔ. 35 Náhɔ alu maá Sɛrug, Sɛrug maá Ru, Ru maá Pɛlɛg, Pɛlɛg maá Ɛbɛ, Ɛbɛ maá Shɛla. 36 Shɛla maá Kenan, Kenan maá Afasad, Afasad maá Shɛm, Shɛm maá Nowa, Nowa alu maá Lamek, 37 Lamek maá Metusɛla, Metusɛla maá Ɛnɔk, Ɛnɔk maá Jarɛ, Jarɛ maá Mahalalɛ, Mahalalɛ alu maá Kɛnan. 38 Kɛnan alu maá Ɛnɔs, Ɛnɔs maá Sɛt, Sɛt maá Adam, Adam abɔ́ alu Maá Ɛsɔwɔ.

4

Danchɔmeló ammua Jisɔs
(Mat 4:1-11; Mak 1:12-13)

1 Ndɛre Jɔn ábɔ́ áwyaá Jisɔs manaá Ɛsɔwɔ né ɛbɛɛ́ Jodan, Mendoó Ukpea ɛgbɛɛ́ Jisɔs metɔ́ ne épyɛ ji afɛ́ né mashwɔne. 2 Ɛbá ji né usaá ndɔ upeá, nnó danchɔmeló ammua ji. Jisɔs abɛlé né mashwɔne wyémbɔ yɛ menyɛɛ́ anyɛɛ́ wɔ́. Gébégé ndɔ yimbɔ ɛkwyágé mesa aló mammyɛ ji.

3 *Danchɔmeló áchwɔ́ ɛta wuú ajɔ́ aké, “Mbɔgé wɔ ɔlu *Maá Ɛsɔwɔ, garé mataá áyina ábwólé ntoó brɛd.” 4 Jisɔs ashuú ji meko aké, “Ámsá mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó, ‘Menyɛɛ́ jiji fɔ́ wɔ́ awyaá ɛshyɛ mángbaré geŋwágé mekwaá wɔ́.’ ”

5 Danchɔmeló akpá ji ákwɔ́ tɛ mfaá melu fɔ́ ɛwé énɔgé ne alɛré ji malɔ mme mako ne gefwa. Jisɔs agɛ ájí gébé dáma. 6 Ne ajɔ́ ne Jisɔs aké, “Ámchyɛ me mme yiná meko ne nkage chyɛ́ yɛ́ waá ayi ajigé me metɔ́. Menchyɛge nyɛ wɔ uto ne gefwa yí gélú fá né mme yina. 7 Mbɔgé ɔtógé mánó mbɛ ushu wa ne ɔnogé me nkane Ɛsɔwɔ, mme yiná meko abɛɛ́ nyɛ́ awyɛ́.” 8 Jisɔs ashuú ji meko aké, “Ámsa né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó,

‘Ɔbɔ́ manógé ɛlé Ntɛ wyɛ Ɛsɔwɔ jimbií ne
ɔkpáné wyɛ lé ji defwɛ’.”

9 Dánchɔmeló ama asɛ Jisɔs afɛ́ né Jɛrosalɛ
abelé ji né melu ɛwé élú tɛtɛ mfaá
ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ né Jɛrosalɛ ne aké ne
ji, “Mbɔgé wɔ ɔlu Maá Ɛsɔwɔ nyó chɔ
mme. 10 Néndé ásá né mmu ŋwɛ
Ɛsɔwɔ nnó:

‘Ɛsɔwɔ atɔme nyɛ́ makiénné jií nnó áchwɔ́
ábámé wɔ.’

11 Ama sá nnó:

‘Ágbárege nyɛ́ wɔ né amu bwɔ́ chánchá nnó
ókagé ótó ɛnɔ́ geká né ntaá.’ ”

12 Jisɔs ashuú ji meko aké, “Ájɔ́ nnó:

‘Mekwaá ákpelégé fɔ́ Ntɛ wuú Ɛsɔwɔ mankpea ji nnó ápyɛ́ genó.’ ”

13 Danchɔmeló ánérégé mámua Jisɔs alyá ji, afɛ́ kpɛ́.

Jisɔs alɔ utɔ́ bii né Galilii
(Mat 4:12-17; Mak 1:14-15)

14 Jisɔs ályágé melu ɛwémbɔ akeré meso né Gálilí, ne uto Mendoó Ukpea úlú ne ji. Ngɔ́ wuú akwɔ́ né malɔ́ Galilií yimbɔ mako, 15 gétúgé ábɔ́ álérege bɔ́ɔ né mmu macha mmyɛmenɛne ne bɔ́ɔ ako bi awuú, áfɛ́ge ji.

Bɔ́ɔ Násarɛt abya Jisɔs
(Mat 13:53-58; Mak 6:1-6)

16 Né gébé gefɔ́ Jisɔs afé ntó né Nasarɛt
mbaá yi áwɛ́ɛ́ ji. Bií uwyaá bwɔ́ úkwɔ́négé
afé mmu ɛcha mmyɛmenɛne ndɛre gepɔ jií
gélu mé. Ɛ́ké ɛ́wyáge akwilé ka mankwuú
ŋwɛ Ɛsɔwɔ. 17 Áchyé ji ŋwɛ yi Asaya *Muú
Ɛkpávé Ɛsɔwɔ ásamé. Anené ji, apɛ melu fɔ́
né mmu, akú melu ɛwémbɔ éké:
18 “Mendoó Ata Ɛsɔwɔ ɛlú ne me, gétúgé
abɔ́ ajyá me nnó ngaré abya Ɛsɔwɔ
melɔ́mélɔ́ mbaá bɔ́ɔ gekpo.
Ama tɔ́ me nnó ngare mekomejɔ́ɔ Ɛsɔwɔ
mbaá bɔ́ɔ bí ákpɛné denɔré bee nnó
ɛbwɔ́ átánege nyɛ
ne mangaré mbaá bɔ́ɔ amɛ nónómé nnó
ɛbwɔ́ ámáge lɔ́ nyé mangé,
átɔ́ me ntó nnó mféré ntó abi álú né ɛfwyale,
19 ne mangaré nnó gébé gékwɔné ɛyígé Áta
ápóoge nyé bɔ́ɔ bií.”
20 Jisɔs ájógé ŋwɛ yimbɔ, akweré, ashuú
ɛtá mémbelé, ajwɔlé ka. Bɔ́ɔ ako né mmu
ɛcha mmyɛmenɛne átó ji amɛ mmyɛ. 21 Alɔ
mangaré ɛbwɔ́ aké, “Mekomejɔ́ɔ yi déwuú
fina né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ alu wáwálé.” 22 Bɔ́ɔ
áwúgé deŋgare mejɔ́ɔ melɔ́mélɔ́ ɛwé ájɔ́ɔ,
matɔ́ɔ ágɔ bwɔ́ dɔ́ɔ. Ákamé nnó alu cho ne
ákwéne dembyɔ́ áké, “Pɔ́ maá Josɛf na?”
23 Jisɔs aké ne ɛbwɔ́, “Ɛla gachyé ɛnyú déto
me maka mmyɛ nnó, ‘Mémpyé mamée, poó
gemɛ jyɛ́, ufélekpá ɛbí ólɛrege né Kapanɔm,
lɛ́ré úbí ntó fá né melɔ wyɛ́.’ ” 24 Jisɔs ama jɔ́ɔ
ne ɛbwɔ́ aké, “Ngarege ɛnyú wáwálé nnó bɔ́ɔ
ɛkpávé Ɛsɔwɔ apó ne énógé né melɔ bwɔ́”.
25 Ama ŋmére aké, “Wuúge gébégé Ɛlija
álú Muú Ɛkpávé Ɛsɔwɔ, Ɛsɔwɔ apyɛ mekwyé
abɛlé né áŋmé áleé ne geba ne mesa akwé
malɔ mako. Dekaá ntó nnó gejamégé akwí
andée álú nyá né gébé ɛyigémbɔ fá melɔ́
Isrɛli, 26 Ɛsɔwɔ átɔ fɔ́ *Ɛlija nnó ájyé ápoó
afɔ wɔ́. Atɔ lé ji mbaá mekwí mendée yi
ajwɔ́lege né Sarifat né gebagé mewaá Sidɔn
ne apoó ji.
27 Gébégé *Ɛlishya alú *Muú Ɛkpávé Ɛsɔwɔ
gefɔ́ɔ genó ɛyígémbɔ gépyɛ ntó. Né mme
Isrɛli, gejamégé bɔ́ɔ ábɔ́ ámeé ubá ne Ɛlishya
apoó yɛ́ muú bwɔ́ ama wɔ́. Apoó élé *Naman
ayi alú lé muú Siriya.”
28 Bɔ́ɔ bí alú né mmu Ɛcha Mmyɛmenɛne
awuúgé depɔ ɛti, nchyɛ anwyɔné ɛbwɔ́,
29 ákwilé ka, ágbaré Jisɔs, ája ji áfé nnó
ámmú ji akwé né nteé géŋkɔ. Ábɔ́ átɛné melɔ
bwɔ́ né mfaa mekwɛ, ɛgbɛ ɛma ɛbɔ élú nteé
géŋkɔ. 30 Ndɛre ájyɛ ne ji abwɔlé mmyɛ akoó
kóoge metɔ́ɔ metɔ́ɔ bwɔ́ afé ɛgbé wuú.

Jisɔs apyɛ mende ayi awya melɔ́ nchyɛ atoó
(Mak 1:21-28)

31 Jisɔs ashulé afé né Kapanɔm, melɔ kpaa
ɛwú né gebagé mewaá Galilií, ne yɛ́ndé
bií uwyaá bɔ́ɔ Jus ukwɔnégé, alɛrege ɛbwɔ́
mekomejɔ́ɔ Ɛsɔwɔ. 32 Ɛbwɔ́ ála mano mekpo
fuú, né gefɔ́ɔ ɛyígé ji álɛ́rege gétúgé ajɔge
ne uto. 33 Mende fɔ abɔ́ alu ɛ́fɛɛ́ né Ɛcha
Mmyɛmenɛne ayi meló achyége ɛfwyale.
Ɛwyá wɔ́, alɔ mánkalé ne ɛshyɛ aké, 34 “Ɛ ɛ́
Jisɔs ayi Nasarɛt, ɔkɛlege mampyɛ ɛsé ndé?
Ɔchwɔ́ manií ɛsé mbwɛ? Nkage wɔ, ɔlu Muú
Ukpea ayi atané mbaá Ɛsɔwɔ.”
35 Jisɔs anyá meló nchyɛ yimbɔ aké,
“Kwéné mejɔ́ɔ, táné ji mmyɛ.” Meló nchyɛ
apyɛ mende yimbɔ akwé né mbɛ ushu bɔ́ɔ,
ne atané ji mmyɛ. Yɛ́mbɔ achwu ji wɔ́. 36 Bɔ́ɔ
ako ágégé gefɔ́ɔ yina ala mano mekpo fuú
ne ágige atɛ áké, “Mekomejɔ́ɔ Jisɔs alu mbɔ
nnó? Awya uto mányá áló nchyɛ átáné bɔ́ɔ
mmyɛ.” 37 Ngɔ́ Jisɔs akwɔ́ malɔ mako né
gebagé mewaá ɛyigémbɔ.

Jisɔs apyɛ gejamégé bɔ́ɔ mamée átoó
(Mat 8:14-17; Mak 1:29-34)

38 Jisɔs ályágé ɛcha mmyɛmenɛne, afé
gepúgé Símun. Ɛfɛɛ́ mmá mendée Simun
ameé njaja gefwine. Bɔ́ɔ bí álú mmu gepu
áke né Jisɔs: Ata pyɛ ji atoó. 39 Ajógé mbɔ,
Jisɔs akwilé ajyɛ tɛne ji né nékuú né mmyɛ
né mbaá yi abɛlé. Anyá dámáa gefwine
gebyé ji mmyɛ ne mendée yimbɔ akwilé ka
achyé ɛbwɔ́ menyɛɛ́.
40 Nkwale aké akwɔnege bɔ́ɔ bí áwya bɔ́ɔ
bi ámeé ufɔ́ɔ mameé né upú bwɔ́ áchwɔ́ ne
ɛbwɔ́ mbaá Jisɔs. Ji ata bwɔ́ amu mmyɛ,
ɛbwɔ́ ako átoó. 41 Yɛ́mbɔ gejamégé bɔ́ɔ
abɔ́ álú ábí álóɔ nchyɛ áchyége bwɔ́ ɛfwyale.
Gébégé áló nchyɛ bimbɔ átanégé ɛbwɔ né
mmyɛ, ábó ákálege áke, “Jisɔs, ɔlu Maá
Ɛsɔwɔ.” Jisɔs anyá ábí nnó ákwéné mejɔ́ɔ,
akámé fɔ́ ábí ájɔ́ɔ mejɔ́ɔ wɔ́ néndé ákaá nnó
alu *Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji ɛlá gefwa.

Jisɔs agarege meko mejɔ́ɔ Ɛsɔwɔ né mmu macha mmyɛmenɛne
(Mak 1:35-39)

42 Bií ujyágé alyá afɛ né melu ɛ́wé bɔ́ɔ
álá pɔ́ wyɛɛ́. Aké ajyɛ mbɔ, bɔ́ɔ ála meso
mákɛ́légé ji ne ágɛ ji wɔ́. Gébégé ágɛné ji alu
mɛ́ téné manjyɛ. Ɛfɛɛ́ ne ánɛné ji mmyɛ nnó
ajwɔ́lé ɛ́fɛɛ́ ne ɛbwɔ́ 43 Ashya aké ne ɛbwɔ́,
“Mbɔ́ ntó manjyɛ né malɔ ayichá mangaré
abya melɔ́mélɔ́ ayi agarege ndɛre gefwage
Ɛsɔwɔ gélú. Ɛsɔwɔ atɔ́ me fá mme yina gétú
ɛyígémbɔ.” 44 Ajógé mbɔ ne ji alyá ájyé melɔ
Nasarɛt meko, mángárége abya yimbɔ né
mmu macha mmyɛmenɛne Judiya.

5

Jisɔs akú baá utɔ́ɔ bil ani abi mbɛ
(Mat 4:18-22; Mak 1:16-20)

1 Bií fɔ́ Jisɔs abɔ́ atɛné né mapeá géntoógé
mewaá Gɛnɛsarɛt. Bɔ́ɔ áchwɔ́ nɔ ji mme,
áŋmérege ji ákélege manwú meko mejɔ́ɔ
Ɛsɔwɔ. 2 Agɛ́ mákpée ápeá né mapea
géntoógé mewaá ne ambɔ́ɔ mákpée átané
ájyɛ shwɔ́ne utófu bwɔ́. 3 Ajyɛ kpɛ né ɛkpée
éma ɛ́wé Simun, ne ajɔ́ɔ ne ji aké, “Áté
ɛkpée éjyɛ dachyé ne nnyi. Áté Jisɔs ajwɔlé

mmu ɛkpée, bɔ́ ála mbale nnyi, Jisɔs alɔ yɛ́ manlɛregé bwɔ́."
4 Ánérégé mánlɛré, aké ne Simun, "Té ɛkpée éjyɛ́ mbaá yi nnyi négomé ne wɔ ne bɔ́ byɛ́ ŋmége utófú nyú manwá meshuú." 5 Simun ashuú ji meko aké, "Ata dépyɛ utɔ́ ne utuú kpaá yɛ genó déwa wɔ́. Yɛ́mbɔ, ndɛre wɔ ne ɔjɔ́ mmage njyɛ́ mua." 6 Ɛbwɔ́ áfé, áŋme utófú bwɔ́, meshuú ésɛ gejámé tɛ utófú úke úgyálé. 7 Ɛpwógé ɛbwɔ́, áfu amu nnó atɛ ajeé abi alú mmu ékpe ewé fɔ́ áchwɔ poó bwɔ́. Ánchwógé áferé gejamégé meshuú, áfyɛ́ makpée bwɔ́ apea ágbeé tɛ ákélege mánke.
8 Simun ayi akúu ji ntó nnó Pita agégé genó ɛyi gepyɛ mbɔ, ajyɛ tó manó mme mbɛ ushu Jisɔs aké, "Atá kwilé lyá me, néndé nlu mémpyɛɛ́ ubeé." 9 Abɔ́ ajɔge mbɔ gétúgé ji ne bɔ́ bií ágɛné gejámégé meshuú ɛyí ɛbwɔ́ áwané, ɛfɔ́ ɛ́kwɔ́ bwɔ́ matɔ́. 10 Ajeé bií Jɛmsi ne Jɔn abi álú baá Sɛbɛdee ála ntó mano makpo fuú. Ne Jisɔs ajɔ́ ne Simun aké, "Ɔfɔgé, nana ɔlɔ nyɛ́ manywérégé lé bɔ́." 11 Ɛbwɔ́ áwúgé mbɔ ája mákpée bwɔ́ ákwɔ́ mewaá, ályá yɛndégenó ne ákwɔlé ji.

Jisɔs apyɛ muú ubá atoó (Mat 8:1-4; Mak 1:40-45)

12 Né gébé gefɔ́ Jisɔs abɔ́ álu né melɔ́ kpaa fɔ́ ne muú fɔ álu wyɛ́ ayi amée *ubá. Agégé Jisɔs ajyɛ tó mánó mme, akpá ji geká aké, "Ata mbɔgé ɔkɛlege, pyɛ me nkpea." 13 Jisɔs anyaá ɛbwɔ wuú ata ji aké, "Nkɛlege, kpea." Wyɛ ndɛre ájɔ́ mbɔ ubá bimbɔ úbyɛ́ 14 Jisɔs aké né ji ɛkagé ɔgáré muú fɔ́, "Chó léré lé mmyɛ jyɛ́ mbaá mémpyɛ́ upɛ Ɛsɔwɔ, chyɛ́ ntó genó ɛyige ápyɛ gepɛ ndɛre Mosis ábó ájɔ́ nnó muú amegé ubá atoógé áchyɛ́ge, mampyɛ bɔ́ ákaá nnó ɔtoɔ́."
15 Yɛ́ ɛlé Jisɔs afyɛ ji ɛbɛ́, mende yina agaré abya wuú mme meko kpaá gejamégé bɔ́ gechwɔ́ chóme mbaá Jisɔs, manwú nkane alérege ne nnó apyɛ ntó abi ámeé átoó. 16 Yɛ́mbɔ Jisɔs ályá ɛbwɔ́ né mboó gébé manjyɛ némmyɛ né melu ewé bɔ́ álá pɔ́ wyɛ́.

Jisɔs apyɛ muú úchánchi átoó (Mat 9:1-8; Mak 2:1-12)

17 Né bií fɔ́ Jisɔs abɔ́ alɛrege bɔ́, Atá Ɛsɔwɔ áchyɛgé ji uto ne ji apyɛ bɔ́ mamée átóogé. Bɔ́ bí ákúu bwɔ́ Farasi ne Ánlɛré mabɛ Ɛsɔwɔ álú wyɛ́, ne abɔ́ átané né malɔ́ Galilií mako ne Judiya chóncho ne Jɛrosalɛ. 18 Bɔ́ fɔ́ akpá muú úchánchi né ulɔ́. Ábɔ́ áchwɔ́ nnó ákpɛ mmu gepú ne ábélé ji mbɛ ushu Jisɔs. 19 Yɛ́mbɔ ágɛ meti mankpɛ ne ji wɔ́, gétúgé bɔ́ ájamé dɔ́, kpaá áŋmérege atɛ. Ɛfɛɛ́ ne ákwɔmé mfaá nchwu, * ábeá mekpo ŋkɔ́, áshulé mende yimbɔ né ulɔ́ né mbɛ ushu Jisɔs. 20 Jisɔs agégé nnó bɔ́ bimbɔ áfyɛɛ́ matɔ́ ne ji áké ne mende úchánchi yimbɔ, "Mejeé wa ájiínte gabo wyɛɛ́."
21 Ánlɛré mabé Ɛsɔwɔ fɔ, ne abi akuú bwɔ́ Farasi áŋménege ne matɔ́ usɔ́ áke, "Mende yina áfɛré nnó álu waá. Akɛlege mamɛɛ́ mmyɛ ne Ɛsɔwɔ? Ɛlé Ɛsɔwɔ mbií ne akage jinte gabo muú." 22 Jisɔs akaá ula bí ɛbwɔ́ áŋménege ne ágií ɛbwɔ́ áké, "Ulannó ɛnyú déwya gefɔgé ufɛ́ré bímbɔ né matɔ́ nyú? 23 Ndé gelu pere manjɔ́, 'Nnó ájiínte gabo wyɛ́', waá manjɔ́ nnó, 'Kwile téné kɛ'? 24 Nkɛlege mámpyɛ ɛnyú dékaá nnó *Maá Ntɛ Mekwaá awyaá uto fa mme manjinte gabo mekwaá." Ajógé mbɔ, akuú mende úchánchi yimbɔ aké, "Kwile téné. Kpá ulɔ́ byɛɛ́, chó mmu." 25 Akwilé téné mbɛ ushu bɔ́, akpá ulɔ́ bií awulé né gepú jií afɛ́ege Ɛsɔwɔ. 26 Bɔ́ ako ágége ewe ɛpyɛ na, ɛfɔ́ ɛ́kwɔ́ bwɔ́ matɔ́ dɔ́. Ála mano mekpo fuú ne áfɛ́ege Ɛsɔwɔ áké, "Dégé ufɔ́ unó fina."

Jisɔs akú Lévi ndɛre maá utɔ́ wuú (Mat 9:9-13; Mak 2:13-17)

27 Jisɔs ályá éfɛé manjyɛ dafyɛ, gébégé ajyɛ agɛ mende fɔ ayi ákúu ji Lɛvi; ménsɛlé ŋkámakpo, ajwɔlé melú utɔ́ wuú. Jisɔs akuú ji aké, "Kwólé me." 28 Ajógé mbɔ Lévi alyá yéndégenó, akwilé ka alɔ mankwɔlé ji.
29 Ɛké éwyage Lɛvi akuú gekpékpégé ɛpaá né gepú jií nnó ɛbwɔ́ ne Jisɔs ábé mmu nechóchɔ́. Gejame ánsɛlé ŋkámakpo ne bɔ́ bífɔ́ abi bɔ́ɔ Jus ásɛlé ndɛre bɔ ápɔ́ mpa, ɛbwɔ́ ako abɔ́ ányɛɛ́ menyɛɛ́ ne Jisɔs. 30 Bɔ́ɔ Farasi ne Ánlɛré mabé Ɛsɔwɔ abifɔ ágége mbɔ, álɔ máŋmené áké ne baá utɔ́ Jisɔs, "Ulannó ɛnyú dényɛ menyɛɛ́ ne ánsɛlé ŋkámakpo ne bɔ́ɔ ubeé." 31 Jisɔs ató ɛbwɔ́ neka áké, "Bɔ́ɔ abi álá meé, ákélégé fɔ́ muú uka, élé abi ámeé ne ákélege. 32 Ne me nchwɔ́ fɔ́ fa mme mánkú bɔ́ɔ abi álu cho ne Ɛsɔwɔ wɔ́, nchwɔ́ lé mánku bɔ́ɔ abi ápyɛɛ́ ubeé nnó ákwɔre matɔ́ bwɔ́."

Nkwé manlya menyɛɛ́ kpékpé (Mat 9:14-17; Mak 2:18-22)

33 Áma gíi Jisɔs nkwé yina nnó, "Baá utɔ́ Jɔn ályage *menyɛɛ́ kpékpé né mboó gébé gétúgé depɔré Ɛsɔwɔ. Baá utɔ́ bɔ́ɔ Farasi ápyɛ ntó wyémbɔ ne abyɛɛ́ ápyɛ́ fɔ́ mbɔ. Ɛbwɔ́ ákéne ányɛ́, ányúu." 34 Jisɔs ashuú ɛbwɔ́ meko aké, "Nnó bɔ́ɔ ájyɛgé ɛpaá neba muú akage pyɛɛ́ ajeé menɔ neba ályage menyɛɛ́ kpékpé ayi menɔ neba alú ne ɛbwɔ́? 35 Yɛ́mbɔ gébé gebɛɛ́ nyɛ ɛyígé menɔ neba álá bɛɛ́ nyɛ́ sé ne ɛbwɔ́, ɛfɛɛ́ ne ályáge nyɛ́ menyɛɛ́ kpékpé né mboó gébé gétúgé depɔré Ɛsɔwɔ."
36 Ama tó neka ɛníne fɔ́ aké, "Ɛlómé fɔ́ nnó muú ágyá ndeé mekɛ ákwɔmé ndeé ɛyi gekwéne. Apyɛgé mbɔ achɔ́ ndeé yi mekɛ, ne nkwɔmé yimbɔ ábálé ne gekwénegé

* **5:19** Ɛlú wáwálé nnó: Gepú ɛyigémbɔ gepófɔ́ gepúgé nchwu. Upú bi bɔ́ɔ Isrɛli aténégé mfaá alu dɛdɛ, muú akaáge jwɔle wyɛ nkane agbá. Mbaá yifɔ ákwérege ne mataá, ne ákáge fére ala fuú.

ndeé. 37 Ɛlómé fɔ́ ntó nnó muú ákpa
mmɔ́ makɛ, áfáné mmu ukwéne unó mmɔ́
ɛbi akwyɛ́ ne mekɔ menya. † Mbɔgé
apyɛgé mbɔ gébégé mmɔ́ mí makɛ maké
mabéne unó mmɔ́ bimbɔ úfúle nyé, mmɔ́
magbélégé nyé mme ne unó mmɔ́ uchógé
nyɛ ntó. 38 Muú abɔ́ mamfyé mmɔ́ makɛ
yéndégébé mmu unó mmɔ́ ɛbí ukɛ. 39 Ɛpɔ́
kɔkɔge nnó muú yi abeá mé mányú akí
mmɔ́ ámá ákwóré ányúgé mpwa mmɔ́.
Akélege wyé akí mmɔ́."

6

Nkwé ayi bii uwyaá bɔ́ Jus
(Mat 12:1-8; Mak 2:23-28)

1 Né bií uwyaá bɔ́ Jus fɔ, Jisɔs ne baá utɔ́
bií ákoóge né mekɔ́ gefɔgé nchi fɔ eyi ákuú
nnó wid. Baá utɔ́ bií álɔ mánkógé ulonchi
fɔ́ álálege ányɛ́. 2 Bɔ́ Farasi ágégé mbɔ ágií
áké, "Ulannó ɛnyú dépyɛ́ genó ɛyígé ɛbɛ́ ɛla
ékamé nnó muú apyɛ bií uwyaá wɔ́?" 3 Jisɔs
agií ɛbwɔ́ awuú nkwé aké, "Ɛnyú délú danjɔ́
né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ ndɛre mfwa Dɛvid ápyé
nyá gébégé mesa ámmyɛ ji ne bɔ́ bií wɔ́?
4 Akpɛ mmu ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ ábɔ́ menyɛ́ yi
ábɔ́ áchyé mbaá Ɛsɔwɔ, ányé ne áchyé ntó
bɔ́ bií wɔ́? Ɛbé ɛjɔ́ nyá nnó muú ányɛgé fɔ
menyɛ́ yimbɔ, ékosé mémpyé upɛ Ɛsɔwɔ."
5 Jisɔs ama jɔ́ ne bwɔ́ aké, "Ɛle *Maá Ntɛ
Mekwaá ne akáge gáre genó yí muú ábɔ́
mampyɛ né bií uwyaá."

Jisɔs apyɛ mende yi ɛbwɔ ɛgboó ji atoó
(Mat 12:9-14; Mak 3:1-6)

6 Bií uwyaá ɛbifɔ́ úkwónégé, Jisɔs ajyɛ kpé
mmu Ɛcha mmyɛmenɛne, alɔ mánlérégé bɔ́.
Mende fɔ abɔ́ alú ɛfɛ́ɛ́, ayi ɛbwɔnyɛ wuú
ɛgboó. 7 *Ánlɛré mabé Ɛsɔwɔ ne bɔ́ Farasi
ábɔ́ ábáme Jisɔs nnó ámá ji mechó mmyɛ.
Ápéle ji dome mangɛ nnó apyɛ nyɛ mende
yimbɔ atoó né bií uwyaá bwɔ́ ne ájɔ́ nnó
ákwé ɛbɛ́. 8 Yémbɔ Jisɔs akaá genó ɛyígé
ɛbwɔ́ áférege aké ne mende yimbɔ, "Kwilé
chwɔ́ téné mbɛ ushu bwɔ́." Ne akwilé achwɔ
téne ɛfɛ́ɛ́. 9 Mende yimbɔ áténégé ɛfɛ́ɛ́, Jisɔs
agií ɛbwɔ́ aké, "Ɛbé ɛsé ɛké depyɛ ndé né bií
uwyaá? Ɛke dépyɛ galógálɔ́ wá gabogabo?
Mampyɛ mekwaá apó wá mánlyaá ji agbó?"
10 Apɛ ɛbwɔ́ bɔɔ ne álé jóɔ ne mende yimbɔ
aké, "Nyaá ɛbwɔ wyɛ." Téneténe mende
yimbɔ anyágé, ɛbwɔ wuú ɛtoó. 11 Ɛwéna
ɛpwɔ ɛbwɔ́ amu, matɔ́ ásɔ́ ɛbwɔ́ ájyɛ chó
mánsɔ́ mala nnó áwá Jisɔs.

Jisɔs ajya áŋgbá bii áfyáneápeá
(Mat 10:1-4; Mak 3:13-19)

12 Né gébé ɛyígémbɔ, Jisɔs alyá melɔ akwɔ́
mékwé fɔ́ mánɛmmyɛ mbaá Ɛsɔwɔ ne ala
ɛwú anɛnemmyɛ utuú uko. 13 Gébégé
bií úkaá, akú baá utɔ́ bií; áchwógé ajya
áfyanéápeá abi akúu ɛbwɔ́ nnó áŋgbá. 14 Abi
ájya élé Simun ayi ákuú ntó nnó Pita ne
Andru meŋmó Simun. Abifɔ álú Jɛmsi ne
Jɔn, Filip ne Batolomyo. 15 Matyo ne Tɔmasi,
Jɛmsi maá Alfɔs, Simun ayi ákúu ji muú
ukógé. 16 Judas ayi maá Jɛmsi, ne Judas Is-
carot ayi né meso gébé áchyɛ́ Jisɔs maŋkwaá.

Jisɔs alɛrege, agarege mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ
ne apyɛ bɔ́ mamée átooge
(Mat 4:23-25)

17 Ánérégé manjya ɛbwɔ́ alɔ mánshulé
mekwɛ. Ashúlé akwya né mbaá ayi alú dɛdɛ,
ne gejamégé bɔ́ gébó géchomé éfɛ́ɛ́. Abɔ́
átané malɔ mako ayi Judiya ne Jɛrosalɛ ne
malɔ Tiya ne Sidɔn ayi álú mbále ɛbɛ́ɛ mega.
18 Abɔ́ áchwɔ́ mánwú nkane Jisɔs álérege ne
nnó ápyɛ mamée bwɔ́ ábyé. Bɔ́ bí álóɔ nchyɛ
áchyége ɛbwɔ́ ɛfwyale áchwɔ́ ntó, ne Jisɔs
apyɛ ɛbwɔ́ átoó. 19 Wyémbɔ ne gejamégé bɔ́
geŋmére gé atɛ manjyɛ tá Jisɔs gétúgé uto bí
útánege ji menyamyɛ úpyé bɔ́ mamée ako
átooge.

Jisɔs alɛrege mejé ɛwé wáwálé
(Mat 5:2-12)

20 Né gébé gefɔ́ Jisɔs apɛ baá utɔ́ bií dómeé
aké:
"Méjé élú ne ɛnyú bí délú gekpo,
néndé *Gefwa ɛyigé Ɛsɔwɔ ágbárege gelú
ɛyigé nyú.
21 Méjé élú ne ɛnyú bí mesa ámyé nyú nana,
denyɛ nyé menyɛɛ́ degbeé.
Méjé élú ne ɛnyú bí delíle mbɔ náná,
ɛnyú dejwane nyɛ.
22 "Méjé ɛlu ne ɛnyú mbɔgé dekwɔlege
Maá Ntɛ Mekwaá, ne bɔ́ aké ápáa ɛnyú,
áfwéne ɛnyú, áshyɛ nyú ne ákúu nyú mabɔ
mabomabo. 23 Bége ne nechóchó gébégé
gefɔ́ genó ɛyígé ná gépyɛgé, gétúgé Ɛsɔwɔ
akwyé mé gekpékpégé nsá nyú alu né
mfaánebuú. Kaáge nnó wyémbɔ ne ukwéne
antɛ bɔ́ bína áfwyalé nyá ukwéne bɔ́
ɛkpávé Ɛsɔwɔ.
24 "Yémbɔ utóŋkwa úlú ne ɛnyú bi delú mbɔ
né gefwa nana,
néndé débɔ́ mé nsá nyú.
25 Utóŋkwa úlú ne ɛnyú bí dényɛɛ́ dégbéege
náná,
néndé debɛ́ɛ́ nyé mesa.
Utóŋkwa úlú ne ɛnyú bí déjwáne náná,
néndé delile nyé né masómé.
26 "Utóŋkwa úlú ne ɛnyú gébégé bɔ́ ako
áké áfɛ́ége ɛnyú, wyémbɔ ntó ne antɛ bwɔ́ abi
mbɛ ábɔ́ ápyɛ ne bɔ́ ɛkpávé Ɛsɔwɔ abi gebyɔ́.

Bɔ́ gejeé ne bɔ́ mawámé
(Mat 5:38-48; 7:12a)

27 "Yémbɔ ɛnyú bí déwúu mekomejɔ́
wa ngarege ɛnyú nnó, bógé gejeé ne bɔ́
mawámé nyú, pyége galógálɔ́ ne bɔ́ bí ápáa
ɛnyú. 28 Yɛndégébé bɔ́ álwɛrégé ɛnyú,
négemmyɛ nnó Ɛsɔwɔ agé ɛbwɔ́ meshwɛ

† **5:37** Ɛlú wáwálé nnó: Ɛpófɔ́ ushwɔ, ɛlé uba mekɔmenya.

ájé bwɔ́, máge dénénemmyɛ mbaá Ɛsɔwɔ gétúgé bɔ́ɔ́ bí áshyé ɛnyú.

Jisɔs alɛrege nnɔ́ ékagé muú ashuú gabo mfaá gabo
(Mat 5:38-42)

29 Mbɔgé muú adogé wɔ neka né ɛtá éma, bwɔ́lé ɛwé fɔ ntó ádo. Mbɔgé ɔfyɛgé bɔ nkú apeá né mmyɛ ne muú afɔ́ɔ́gé ayi mfaá, kpɛ chyé ji ayi nteé. 30 Muú akɔgé wɔ genó, chyɛ́ ji. Afɔ́ɔ́gé genó jyɛ, ɔsɛgé sé géjí. 31 Pyégé ɛtá bɔ́ɔ́ wyé genó ɛyígé dekélege nnɔ́ ápyɛ ɛta nyú.

32 “Mbɔgé ɛnyú degboó lé ne bɔ́ɔ́ abi ágboó ne ɛnyú ndé nsá ayi ɛnyú debɔ́ɔ́? Yɛ bɔ́ɔ́ abi ápyɛ́ gabo, ágboó ne bɔ́ɔ́ bi ágboó ne ɛbwɔ́. 33 Ne mbɔgé ɛnyú depyɛ élé galógálɔ́ ne bɔ́ɔ́ bí apyé galógálɔ́ ne ɛnyú nsá nyú alu éfɔ́? Yé bɔ́ɔ́ abi ápyɛ́ gabo, mbɔntó ne apyéɛ. 34 Mbɔgé depwɔle unó mbaá bɔ́ɔ́ bí dékaá nnɔ́ áshúuge nyé ɛta ɛnyú galógálɔ́ yi ɛnyú dépyɛ alé? Abi deké álú bɔ́ɔ́ ubeé ápyɛ ntó gefɔ́ɔ́ gémá. Yéndémuú apwɔle genó ɛtá mejií wuú, akaáge nnɔ́ ashuge nyé geko. 35 Genó ɛyigé débɔ́ɔ́ mampyɛ gélú nnɔ́ gbógé ne bɔ́ɔ́ mawámé ɛnyú ne pyége galógálɔ́ ne ɛbwɔ́, depwóge ɛbwɔ́ ɛpwɔ, dégigé nnɔ́ áshuú. Debɔ́ɔ́ nyé gekpékpégé nsá ne debɛ́ɛ́ nyɛ baá Anyátá Ɛsɔwɔ. Néndé alɔme ne bɔ́ɔ́ ubée ne abi álá támégé ji. 36 Gége bɔ́ɔ́ meshwɛ wyɛ́ ndɛre Ntɛ nyú Ɛsɔwɔ agéne nyú meshwɛ.

Dépagé mpa bɔ́ɔ́ ne metɔ́ɔ́ usɔ́ɔ́
(Mat 7:1-5)

37 “Dépagé mpa muú ne ufyá ékagé Ɛsɔwɔ ápá ntó awu nyú mbɔ. Déchɔge muú mabɔ nnɔ́ apyɛ ubée ékagé Ɛsɔwɔ áchɔ́ ntó ami nyú. Jíige nte gabo ayi bɔ́ɔ́ ápyɛ́ ɛta nyú nnɔ́ Ɛsɔwɔ ajií ntó nte gabo awu nyú. 38 Chyége bɔ́ɔ́ genó ɛyigé ɛbwɔ́ akélege, Ɛsɔwɔ achyége nyɛ ntó ɛnyú. Yéndégébé aké achyɛgé, amɛge chánchá, akwyɛge aŋmɛrege nnɔ́ gégbeé gégbélégé mme. Gefɔ́ɔ́ ɛyígé démɛge genó déchyége muú, mbɔntó ne ámɛge nyɛ áchyɛ́ɛ́ ɛnyú.”

39 Jisɔs ama tó ɛbwɔ́ neka nnɔ́, “Ɛpɔfɔ kɔkɔge nnɔ́ muú amɛ nónómé ájáa ntɛ ayifɔ meti. Mbɔgé apyégé mbɔ, ɛbwɔ́ ako ákwéne mmu gepyɛ́ɛ́. 40 Kaáge nnɔ́ maá ŋwɛ akaágé fɔ́ ŋwɛ ápwɔ́ menlɛré wuú. Yémbɔ, gébégé aneregé mángií ŋwɛ, abɛ́ɛ́ nyé ntó ndɛre ménlɛré wuú.

41 Ulannó ɔchérege ɛkékɛ́ gabo ayi alu ɛke maá gejwaá né dambɔ́ɔ́nnyi ntɛ meŋmé wyɛ́ ɔla ɔfyɛ́ɛ mekpo né gabo ayi alu ɛke mekwɔkwɔ né dambɔ́ɔ́nnyi awyɛ wɔ mbɔ́ɔ́? 42 Ɛpyɛmbɔ nnɔ́ ne ɔjɔ́ɔ́ ne meŋmé wyé nnɔ́, ‘Té mmyɛ we mfére wɔ gejwaá né dambɔ́ɔ́nnyi ayi ɔla kaágé nnɔ́ mekwɔkwɔ ɛlú né dambɔ́ɔ́nnyi wyé.’ Wɔ muú dembwólé bɔ́ mbɛ féré ntó mekwɔkwɔ ɛwé ɛlú wɔ né dambɔ́ɔ́nnyi, ne ɔkaá nkane ɔférége ɛkéké gejwaá ɛyigé lú meŋmé wyɛ né dambɔ́ɔ́nnyi.”

Genɔ́ɔ́ ne umpomé bii
(Mat 7:15-20; 12:33-35)

43 Jisɔs ama jɔɔ aké, “Genɔ́ɔ́ yí gelɔ́gelɔ́ géwɔ́mé fɔ́ umpomé uboubo ne ɛyí gebogebo ntó géwɔ́mé fɔ́ umpomé ulɔ́úlɔ́. 44 Yéndémuú akaágé genɔ́ɔ́ né umpóme bí géjí géwɔ́me, muú ajyɛ fɔ́ ákyé genchɔ́gélé ɛyigé mbɔ́ mfaá genchɔ́gélé denywɔné. Muú ajyɛ fɔ́ né nepe ákyé ékɛ́. 45 Muú melɔ́mélɔ́ ájɔgé depɔ delɔ́délɔ́ ɛti délú ji né metɔ́ɔ́, muú mebomebo ájɔgé depɔ debodebo ɛti délú ji metɔ́ɔ́. Ná ne ɛlú gétúgé genó ɛyi gélú muú né metɔ́ɔ́ géjí ne gétánege ji meno.”

Ufɔ́ ántɛné upú ápeá
(Mat 7:24-27)

46 Jisɔs ama gií aké, “Ulannó ɛnyú dekuú me Ata Ata! ne dela dépyé genó ɛyígé me njɔ́ɔge. 47 Muú yi achwɔ́ awúu mekomejɔ́ɔ wa ne ajyɛgé ápyɛ́ɛ ndɛre ájɔ́ɔ, 48 muú yimbɔ alu ɛké mende yi álɔ́ɔ mantɛné gepú jií, ne abɔ mbɛ achó mme, afyé mataá chánchá ne ale téné géjí. Meso gébé geneágé nnyi géchwɔgé mammu géjí yémbɔ genyígé fɔ́ gétúgé áténé géjí chánchá. 49 Yémbɔ muú yi awuú mekomejɔ́ɔ wa ne álá pyɛ́ɛ ndɛre ákélege alu ɛké muú ayi atɛné gepú jií né nébóme ɛniné álá cho áfyé mataá wɔ́. Meso gébé nnyi negbeégé né mmu gepú ɛyigémbɔ gékwé mme gbang.”

7

Jisɔs apyɛ maá defwé muú kpaá bɔ́ɔ́ bee Rom atoó
(Mat 8:5-13)

1 Jisɔs aneré manlérégé bɔ́ɔ́ unó bimbɔ ne atané afé né melɔ́ Kapanɔm. 2 Muú kpaa bɔ́ɔ́ bee *Rom fɔ́ abɔ́ alu né melɔ wémbɔ ne abɔ́ awya maá defwé ayi agbo ne ji dɔ́ɔ́. Maá defwé yimbɔ akwé nemé ala mangbómangbó 3 Mende yimbɔ awúgé abya Jisɔs, atɔ́ ákpakpa bɔ́ɔ́ Jus nnɔ́ ájyé ákuú ji áchwɔ́ ápyɛ́ɛ maá defwé wuú átoó. 4 Ajyégé, ágé Jisɔs ákwé ji ukáá áké, “Atá chó poó muú kpaá yimbɔ. Alu muú yi ɔ́kage *pó ji. 5 Agboó ne ɛsé bɔ́ɔ́ Jus dɔ́ɔ́ tɛ atɛné ɛsé ɛcha mmyɛmenɛne.”

6 Ɛbwɔ́ ájɔ́gé mbɔ Jisɔs afé ne ɛbwɔ́. Ndɛre álé kwɔ́kwɔ́lé ne dachi muú kpaá yimbɔ, atɔ́ ajeé bií bichá ájyégé átuú ne Jisɔs áké, “Muú kpaá aké dégáré wɔ́ nnɔ́, ‘Ata, ɔ́wagé mmyɛ jyé detú mánkwɔné gepú ya, nfu yɛ́ɛ muú fɔ́ ayi ɔkpéne gepú ɛyá wɔ́.’ 7 Gé ula úbí jimbɔ́ɔ alá chwɔ báne wɔ wɔ́. ‘Wɔ jɔ́ɔ lé genó, ne maá defwé wuú átoó.’ 8 Élé mentó nwya bɔ́ɔ́ kpakpa né mbɛ, abi me nwuú ne ɛbwɔ́. Ajɔ́ɔgé ne me nnɔ́, ‘Mpyɛ genó ɛyi’, mpyɛ. Ne nwya ntó bɔ́ɔ́ bee abi áwúu ne me. Yɛ́ ayi ndé ne njɔ́ɔge ne ji nnɔ́, ‘Chó fa ajyɛ, njɔ́ɔgé ne ayimbɔ nnɔ́ chwɔ́ we,

achwɔ́.’ Ne njɔ́gé ntɔ́ ne maá defwɛ́ wa nnɔ́ pyɛ ɛyi, apyɛ́ géji.” 9 Jisɔs awúgé mbɔ, akwé dembyɔ́, abwɔlé ushu mbaá ɛkwɔ́ bɔ́ɔ bi ákwɔlege ji aké, “Ngarege nyú nnɔ́ me nlú daŋgɛ́ muú yi áfyɛɛ́ metɔ́ɔ ne me na, yɛɛ́ ébɛ́lé né Isrɛli.” 10 Ajeé muú kpaá yimbɔ abi ji atɔ́mé, aké akérege meso mmú gepú ágɛ́ nnɔ́ maá defwɛ́ mende yimbɔ atoó.

Jisɔs ape maɑ́ mekwi mendée né negbo

11 Mechɔ́ ɛwémbɔ ékógé, Jisɔs ne baá utɔ́ɔ bií álɔ mánjyɛ né melɔ ɛwé ákúu Nɛn. Ne gejamége bɔ́ ntɔ́ abɔ́ akwɔ́lege ji. 12 Áfɛ́, áké ákwɔ́nege mekpó meti, ágɛ́ ndɛre bɔɔ́ fɔ́ ákpané mewu muú ájyɛ́ níi. Mende yi agboó mbɔ, mmá wuú abɔ́ abyɛ lé ji mbií. Ne mmá yimbɔ alu mekwi mendée. Ndɛre ɛbwɔ́ ajyɛ mbɔ, gejamégé bɔɔ́ né melɔ ɛwémbɔ ákwɔlege mekwí mendée yimbɔ.

13 Atá Jisɔs agégé mendée yimbɔ́ meshwɛ akwɔ́ ji metɔ́ɔ tɛ ajɔɔ́ ne ji ake, mma “Ɔligé se.” 14 Ajɔgé mbɔ, aŋme uká afɛ́ mbɛ, atágé uló, bɔ́ɔ abi ákpané genkwógé muú ɛyigémbɔ átɛne. Jisɔs aké, “Gesagé muú ngaré wɔ́ nnɔ́ kwilé ka.” 15 Mende yi agboó mbɔ, akwilé ka alɔ manjɔ́ɔ mejɔ́ɔ. Jisɔs agbaré ji achyɛ́ mbaá mma wuú. 16 Bɔ́ɔ ako ágégé na, ɛfɔ́ ékwɔ́ bwɔ́ matɔ́ɔ. Álɔ manfɛɛ́ Ɛsɔwɔ áké, “Gekpékpégé *Muú Ɛkpávé Ɛsɔwɔ achwɔ́ mámbé ne ɛsé. Ɛsɔwɔ achwɔ́ póo bɔ́ɔ bií.” 17 Abya mechɔ́ ɛwé Jisɔs apyɛ́ na afɛ́ né maló bɔ́ɔ Jus mako ne máta malɔ ayifɔ.

Bɔ́ɔ dentɔ́ɔ Jɔn menwyaɑ́ bɔ́ɔ manaɑ́ Ɛsɔwɔ (Mat 11:2-19)

18 Baá utɔ́ɔ Jɔn ntɔ́ áwuú depɔ ɛtiré na deko ne ále garé ji. 19 Ágárégé mbɔ, Jɔn aferé ɛbwɔ́ makpó apeá atɔ́ mbaá Atá Jisɔs nnɔ́ ájyɛ́ gií ji nnɔ́, “Ɔlu *Ménkwɔlé Gewu ayi abɔ́ alú manchwɔ́ wá ɛsé dégilé ayichá?” 20 Ajyégé ágé Jisɔs áké, “*Jɔn menwyaá bɔ́ɔ manaá Ɛsɔwɔ atɔ́ ɛsé né ɛta wyɛ nnɔ́ déchwɔ́ dégií wɔ nnɔ́, ‘Ɔlu Ménkwɔlé Gewu ayi abɔ́ alú manchwɔ́ wá ɛsé dégilé ayichá?’ ”

21 Wyɛ́ né gébé ɛyigémbɔ, Jisɔs abɔ́ apóge bɔ́ɔ mamée mámpyɛ́ mamée bwɔ́ ábyɛ́. Aferege ntɔ́ álɔ́ nchyɛ abi áchyɛge bɔ́ɔ ɛfwyale ne apyɛ bɔ́ɔ amɛ nónómé ágɛ́ne. 22 Ɛfɛɛ́ ne ashuú baá dentɔ́ɔ bimbɔ meko aké, “Choge dégare Jɔn unó bi ɛnyú déwuú bɔ́ɔ ájɔge ne ɛbi ɛnyú ambɔɔ́ dékpané amɛ dégɛne. Bɔ́ɔ amɛ nónómé ágɛ́ne, ubwéré ukwilé úkéne, bɔ́ɔ abi ámeé ubá átoó, bɔ́ɔ matu gbɛ́ gbɛ́ álɔ manwúgé, abi ágboó ápeé, ne ubyá bɔ́ɔ úwú abya melómélɔ́. 23 Metɔ́ɔ megɔmegɔ ébɛ́ ne muú yi álá pɔ́ ne dembyɔ́ né metɔ́ɔ gétú yá.”

24 Baá dentɔ́ɔ Jɔn ákérégé meso, Jisɔs alɔ mángare bɔ́ɔ depɔ tiré Jɔn, ake, “Tégé gébégé ɛnyú déjyɛ nya né mashwɔne, defɛ mangɛ ndé gefɔgé muú? Déjyɛ gɛ́ le muú ayi alú ɛké mancha ami afofo akpáne áténe ɛgbɛ ɛwe ne ɛwe? 25 Mbɔ́ge mbɔ fɔ́ wɔ́, defɛré nnɔ́ dejyɛ́ gɛ́ ndé gefɔ́ɔgé muú? Défɛ́ manjyɛ gɛ muú ayi afyɛ mandeé malómáló yɛndégébé ápyɛ́ gesa? Bɔ́ɔ bi áfyɛ́ mandeé malómáló ne ányɛɛ́ geŋwá, ájwɔ́lege né dachi afwa. 26 Gárege me, ɛnyú défɛ́ yɛ́ ɛwú mánjyɛ gɛ́ waá? Élé muú ɛkpávé Ɛsɔwɔ? Ɛh, gɛ́ muú yi ɛnyú dégɛné mbɔ. Ngare ɛnyú wáwálé nnɔ́ aŋeá gemɛ apwɔ yéndémuú ɛkpávé Ɛsɔwɔ. 27 Élé Jɔn yina ne abɔ́ ásamé gétú jií nnɔ́ Ɛsɔwɔ aké, ‘Wuúgé, ntɔme nyɛ́ muú dentɔ́ɔ wa ayi abɔ́ nyɛ́ mbɛ ne wɔ manchwɔ kwyɛ́ meti wyɛ ne ɔchwógé.’ 28 Jisɔs ama jɔ́ɔ aké, Jɔn aŋeá gemɛ apwɔ yéndémuú yi mendée ábyɛné ji fá mme. Yémbɔ Jɔn agɛ́ lé *ugéné ámé, ne muú ayi mejé gefwage Ɛsɔwɔ élɔ́ɔ ne ji, yɛ alu kɔ́ɔ apwɔ ji Jɔn.”

29 Bɔ́ɔ áwúgé mechɔ́ ɛwéná ákamé nnɔ́, depɔ tiré Ɛsɔwɔ abɔ́ akwyɛ́ na delú cho, gejamégé bɔ́ bina abifɔ alu ansɛlé ŋkámakpo. Akamé wyɛ́mbɔ, gétúgé ábɔ́ ákamé depɔ tiré Jɔn ajɔ́, ne alé wyaá ɛbwɔ́ manaá Ɛsɔ́wɔ. 30 Yɛ́mbɔ bɔ́ɔ Farasi ne Ánlɛré mabé Ɛsɔwɔ né matɔ́ɔ bwɔ́ áma áshyá wyɛ́ shyá depɔ tiré Ɛsɔ́wɔ akwyɛ. Ɛbwɔ́ áshya mbɔ, élé ábɔ́ áshyá ntɔ́ nnɔ́ Jɔn awyágé fɔ ɛbwɔ́ manaá Ɛsɔwɔ.

31 Jisɔs awyágé agií gemɛ jií aké, “Mmɛge na bɔ́ɔ njyɛ ɛnina ne ndé? Álú mbɔ nnɔ́? 32 Agígé mbɔ aké, álú ɛké ambáné bi álú né metɔ́ɔ melɔ ápyɛ metu, ákuú átɛ, áké:

‘Ɛsé dékwe ɛnyú ubeé neba nnɔ́ débé,
déshya mambé,
Ɛsé dékwa makwaá negbo nnɔ́ deli déshya
manlí.’

33 Wyémbɔ ne ɛnyú depyɛ ntó. Jɔn menwyaá bɔ́ɔ manaá Ɛsɔwɔ, abɔ́ achwɔ́ ajwɔlé mesa, anyuú mmɔɔ́ wɔ́, ne deshyɛ ji deké, ‘Awyaá melɔ́ nchyɛ.’ 34 Me *Maá Ntɛ Mekwaá nchwɔ́ nnyɛ menyɛɛ́, nnyu mmɔɔ́ deshyɛ me ntó deké, ‘Nlú muú geŋɔ ne menyuú mmɔɔ́, ne dékíí me deké me nlu mejeé ánsɛlé ŋkámakpo ne “Bɔ́ɔ ubeé”.’ 35 Yémbɔ ákaágé nnɔ́ deŋgaré Ɛsɔwɔ ɛtiré muú áwyaá delu cho né unó ulóúló ɛbi ji ápyɛɛ́.”

Jisɔs alu mmu gepúgé Simun muú Farasi ne mendée yi achwɔ́ nnɔ́ apoó ji ɛlé apyɛ́ gabo

36 Né gébé gefɔ́ muú Farasi akuú Jisɔs nnɔ́ ajyɛ ányɛ́ menyɛɛ́ né gepú jií. Jisɔs akamé ajyɛ nyɛ́ menyɛɛ́ ne ji. 37 Mendée fɔ abɔ́ alu né melɔ wémbɔ, bɔ́ɔ akií ji gétúgé ányɛɛ́ ɛno. Awúgé nnɔ́ Jisɔs anyɛɛ́ menyɛɛ́ né gepúgé mende Farasi, abɔ́ maá ɛkpómé laménda afɛ́ ne ji ɛfɛɛ́. 38 Akpégé mmu gepú atɛné né nénkúné mmyɛ Jisɔs, mmyɛ́ égbó ji, alɔ manli, mánsé áshúlege áchyɛɛge né uká Jisɔs. Ɛfɛɛ́ ne amoó mekpo mme atile uká Jisɔs ne méjwɛ́ wuú, anywalé ubí ne alé awaá laménda yimbɔ wyɛ́.

39 Mende Farasi ayi akuú Jisɔs né gepú jií, agɛ́gé mbɔ, ajɔ́ɔ né metɔ́ɔ wuú aké, “Mbɔgé

Jisɔs ábɔ́ ábɛ́ *Muú Ɛkpávé Ɛsɔwɔ wáwálé mbɔ́ abɔ́ akaá gefɔgé mendée yi atáa mbɔ ji nnɔ́ alu mendée ɛno.” 40 Téténténé Jisɔs akuú mende Farasi yimbɔ aké, “Simun nwya mechɔ́ mangaré wɔ.” Aké “Ɛ ɛ́” “Ménlɛré” “gáré me.”

41 Ɛfɛɛ́ Jisɔs alɔ mangaré abya nnɔ́, “Gébé gefɔ́ nyá mende fɔ apwɔ bɔ́ ápeá ŋka. Apwɔ ama uba ŋka útá, ayifɔ mbooó géba. 42 Aka mánsɛ ŋka jií meti épɔ́, agɛgé nnɔ́ ujwɔ́ bi na úpwɔ ɛbwɔ́ mankwɔ, ajinte ɛbwɔ́ ako. Jisɔs agárégé mbɔ agií, Simun ake, né umɛɛ́ byɛ́ ɛbwɔ́ bina makpɔ́ apeá, ayindé agbóo nyɛ́ ne mbɔɔ́ ujwɔ́ dɔ́ɔ?” 43 Ashuú ji meko aké, “Ɛlé muú yi abɔ́ ájinte ujwɔ́ bií dɔ́ɔ.” Jisɔs aké, “Ɔjɔ́ cho.”

44 Jisɔs abwɔlé ushu apɛ mendée yimbɔ ne ama kuú Simun aké, “Pɛ mendée yiná gɛ́! Tɛ mekoó nkpɛné fá gepú jyɛ, ɔchyɛ́ me manaá nnɔ́ nshwɔ́ne uká bá wɔ́. Yémbɔ, mendée yina ashwɔné uká ba ne mánsé jií, ne ati úbí ne méjwɛ́ wuú. 45 Ɔtamé fɔ́ me ɔkpá ɔtya wɔ́. Yémbɔ tɛ mekoó nkpɛné fá, mendée yi alú danlya mánywálé me uká. 46 Ɔwaá me yɛ maweé amma né mekpo wɔ́. Yémbɔ mendée yina awaá me laménda né uká ba. 47 Kaá nnɔ́ mendée yina alɛré mbɔ gekpékpégé gejee ɛyigé na, Ɛsɔwɔ ajiínte gejamége gabo ayi abɔ́ apyɛ́. Yémbɔ, muú yi afɛré nnɔ́ Ɛsɔwɔ abɔ́ manjinte gabo ayi ji apyɛ dachyɛ, mbɔntó ne alɛrégé gejeé ne Ɛsɔwɔ dachyɛ.”

48 Wyɛ́ ɛfɛɛ́ Jisɔs ajɔ́ ne mendée yimbɔ aké, “Ájiínte *gabo wyɛ́.” 49 Bɔ́ɔ bi abɔ́ ányɛɛ menyɛɛ́ ne ji ɛfɛɛ́ álɔ máŋmené nnɔ́, “Mende yina afɛré nnɔ́ alu ndé gefɔgé muú, ayi akáge jɔ́ɔ nnɔ́ ji ajiínte gabo muú?” 50 Ɛfɛɛ́ Jisɔs ama ŋméré aké ne mendée yimbɔ, “Chó cháncha, Ɛsɔwɔ apoó wɔ́ gétúgé ɔfyeɛ́ metɔ́ɔ wyɛ́ ne me.”

8

Andée fɔ́ ákéne ne Jisɔs ne ápóge ji

1 Ɛbɛlé yɛ wɔ́, Jisɔs ne baá utɔ́ɔ bií makpó áfyanéápeá álɔ mánkéné né malɔ ayi kɔkɔ́ɔ ne ayi kpakpa. Agárege abya Ɛsɔwɔ melómélɔ́ nkane gefwage Ɛsɔwɔ gélú. 2 Andée fɔ́ ntó áfɛ́ ne ɛbwɔ́, ɛbwɔ́ abɔ́ álú andée bi Jisɔs apyɛ mamée bwɔ́ ábyɛ́. Abifɔ abú aló nchyɛ abi áchyɛgé ɛbwɔ́ ɛfwyale. Ama akamege *Mɛri ayi atané melɔ́ Magdala ayi Jisɔs ábuú aló nchyɛ ákénéneama. 3 Ayifɔ akámége Joana mendée Chusa ayi alú mammyɛ dentɔ́ɔ mfwa Hɛrɔd. Ayifɔ Susana, ne gejamégé andée bifɔ́ ntó. Andée bina ako ápoóge Jisɔs ne baá utɔ́ɔ bií ne máŋka bwɔ́.

Nekanémejɔ́ɔ mentya mbwɛ
(Mat 13:1-9; Mak 4:1-9)

4 Ndɛre Jisɔs ákéne mbɔ, bɔ́ɔ átánege malómálɔ́ áchwɔ́ gɛ́ ji. Gejamégé bɔ́ɔ géchómégé, alɔ mangaré ɛbwɔ́ nekanémejɔ́ɔ ɛni. 5 Nébɔ́ nélú nnɔ́, “Bií uma mempyɛ makɔ́ɔ fɔ afɛ́ manjyɛ tya mbwɛ́ né mekɔ́ɔ wuú, ndɛre átyaá, ámé ayifɔ́ ákwé né maá meti. Ɛwyágé bɔ́ɔ ákógé ájyále, ne denywɔné ntó déchwɔ́ dechwére denyɛɛ́. 6 Ámé ayifɔ́ ákwé né mfaá mme ɛtárávé áchií ne ɛwyá wɔ́ áwaŋgésé getúgé mbaá yimbɔ alú kpɔ́gólɔ́. 7 Ámé ayifɔ́ ákwé né mme ayi genkpé ntó géchíge wyɛ, áchígé, genkpé ɛyigémbɔ géwɛ́ gekweré mbwɛ́ yimbɔ meshií ɛjo ji. 8 Ámé ayifɔ́ ákwé né mme melómélɔ́, áchiígé, áwɛ́, áfyɛ́ úsaá amɛ uta ápwɔ nkane ábɔ́ ápéné.” Jisɔs ánérégé ake, “Fwɔregé! Muú yi áwyaá matu manwú, áwú.”

Ula bi Jisɔs atóme makámejɔ́ɔ
(Mat 13:10-17; Mak 4:10-12)

9 Ɛwyágé baá utɔ́ɔ Jisɔs ágií ji ula nekanémejɔ́ɔ ɛníné abɔ́ atómé mbɔ. 10 Ake ne ɛbwɔ́, “Ɛlé ɛnyú ne Ɛsɔwɔ apyɛ́ nnɔ́ dékaá unó bi. Yémbɔ bɔ́ɔ bifɔ áwúu gefwa jií ɛyi gébɔ́ gélú nyá bibí né mákámejɔ́ɔ jií. Ɛsɔwɔ apyɛ wyɛmbɔ nnɔ́ ébɛ́ nkane abɔ́ ásámé nyá mmu bɔ ŋwɛ nnɔ́: ‘Ápéle ágéné fɔ́, áwúu ákaágé fɔ́ ula’.”

Jisɔs agare baá utɔ́ɔ bií ula nekanémejɔ́ɔ mentya mbwɛ
(Mat 13:18-23; Mak 4:13-20)

11 Ake, “ula nekanémejɔ́ɔ ɛniné na nelú nnɔ́, mbwɛ́ yimbɔ élé mekomejɔ́ɔ Ɛsɔwɔ. 12 Amé mbwɛ́ ayi ákwéne meti álú bɔ́ɔ bi áwúu mekomejɔ́ɔ Ɛsɔwɔ, ɛwyágé danchɔmeló achwɔ́ féré mekomejɔ́ɔ yimbɔ né matɔ́ɔ bwɔ́ nnɔ́ ɛkáge ɛbwɔ́ ákámé ne Ɛsɔwɔ aferé ɛbwɔ́ né ɛfwyale gabo. 13 Amé mbwɛ́ ayi ákwené né mfaá mme ɛtárávé álú bɔ́ɔ bi áwúgé mekomejɔ́ɔ Ɛsɔwɔ, ténténé ásɛ ji ne nechɔ́chɔ́. Yémbɔ álya fɔ́ nnɔ́ mekomejɔ́ɔ Ɛsɔwɔ akpé mmu matɔ́ɔ bwɔ́ wɔ́. Mekomejɔ́ɔ Ɛsɔwɔ yimbɔ alu ɛta bwɔ́ ɛké genɔ́ɔ ɛyi gélá gepɔ́ ne maka. Gébégé mmuameno achwɔgé gétúgé mekomejɔ́ɔ Ɛsɔwɔ, ájá mmyɛ meso. 14 Ne mbwɛ́ ayi ákwené né mme genkpé meshií ɛjomé, álu nkane bɔ́ɔ abi áwuúgé mekomejɔ́ɔ Ɛsɔwɔ, uféré unó mme ne mmwólé né unó bi uchwɔ́ɔ ne gefwa ujo mekomejɔ́ɔ yimbɔ. Mbɔntó ne mekomejɔ́ɔ Ɛsɔwɔ anómé mmu matɔ́ɔ bwɔ́ detú. 15 Amé mbwɛ́ ayi ákwené mme melómélɔ́ álú ntó ɛké bɔ́ɔ bi áwuú mekomejɔ́ɔ Ɛsɔwɔ, ágbáré ji metɔ́ɔ émá ne ápyɛ́ genó ɛyigé mekomejɔ́ɔ ágaré, ne ájyɛ́ wyɛ́ mbɛmbɛ.

Muú abi fɔ́ mekomejɔ́ɔ Ɛsɔwɔ mbaá bɔ́ɔ
(Mak 4:21-25)

16 “Muú álwégé fɔ́ étúléká ne abɔ́ genó akwéré éwú. Akágé bɔ́ ntó ɛwú afyɛ́ nteé ukwɔ́. Yɛndegébé muú alwégé étúléká, aŋma ɛwú mfaá, nnɔ́, bɔ́ɔ ákpɛgé mmu gepú ágéné

mbaá. 17 Kaáge nnó depɔ deko ɛtiré débɔ́ délú bibí, dégɛnege nyé ne ɛtiré délú né gemmua déchwɔ́ nyé né geŋgbɔ́. 18 Yɛndé gébé ayi ɛnyú dewuúgé mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ, fwórege cháncha nnó dekaá depɔ ɛtiré delú mmu. Kaáge nnó muú yi awya genó, ámáge gbéɛ nyé ji ɛyigéfɔ. Muú yi álá pó ne geji, ásɛ́le nyé yɛ ékékɛ́ ewé ji awya nnó akpɛ́ alá amuamu."

Mmá Jisɔs ne áŋmɔ bií
(Mat 12:46-50; Mak 3:31-35)

19 Ndɛre Jisɔs abɔ́ álú alɛrege mbɔ, mmá wuú ne aŋmɔ́ bií áchwɔ́ mangé ji. Yémbɔ áka mankpɛ meti ɛpɔ́ gétúgé bɔɔ́ ájamé dɔɔ́ né menómbí. 20 Muú fɔ́ agare ji nnó, "Mmá wyé ne aŋmɔ́ byeé álú dafyɛ ákélege mangé wɔ́." 21 Jisɔs agáré ɛbwɔ́ aké, "Mmá wa ne aŋmɔ́ ba élé bɔɔ́ abi áwúu mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ ne ápyɛ genó ɛyigé mekomejɔ́ yimbɔ ákélege."

Jisɔs anyá mbyonnyi atɛné
(Mat 8:23-27; Mak 4:35-41)

22 Bií bifɔ́ Jisɔs ákpɛ mmu ékpe ne baá utɔɔ́ bií, ne ájɔ́ ne ɛbwɔ́ aké, "Déchyaá gentógé mewaá dejyé ɛgbé né." Ɛfɛɛ́ ɛbwɔ́ álɔ manjyɛge. 23 Ndɛre ɛbwɔ́ áchyaáge, Jisɔs akwé gejyá. Mbyonnyi átáné wyɛ mbélépó né mfaá achwɔ́ ne ɛshyɛ né gentógé mewaá, apyɛ mbyo nnyi ado ékpe, manaá malɔ mánkpɛ mmu. Manɛ magyálege ɛbwɔ́ nnó áchwɔ́ kée. 24 Ne ɛbwɔ́ ájyɛ peé ji áké, "Atá, Atá déchwɔ́ nó nnyi." Jisɔs akwilé ka anyá mbyo nnyi yimbɔ akwené, mbaá akwené tɔmeé. 25 Ɛwyágé Jisɔs agií bwɔ́ aké, "Matɔɔ́ nyú ayí défyeé ne me álé?" Yémbɔ ɛfɔ ́ewú ́ewú ne ɛlaá ɛbwɔ́ matɔɔ́ ne ála mano mekpo fuú, ágíge atɛ áké, "Ndé gefɔgé muú na ayi anyagé mbyo ne ngba nnyi áwuú ji?"

Jisɔs abú aló nchyɛ átané mende fɔ mmyɛ
(Mat 8:28-34; Mak 5:1-20)

26 Áké ánérege manchyá gentógé mewaá, ákwɔné gebagé mewaá Garɛsɛne ɛyí gélú toitoi né *gebagé mewaá Galilií. 27 Jisɔs aké atanege né ékpe, akwɔne kwɔ́kwɔ́lé né melɔ fɔ́, mende fɔ yi átané melɔ ɛwémbɔ, ayi aló nchyɛ áchyége ji ɛfwyale áchwɔ́ báne ji. Tɛ mekoɔ́ mende yina abɔ́ álú wyé gejógéné, alyá upú ne abɛlege lé mmu manome ayi áchomé né ɛtárávé.

28 Aké agɛne Jisɔs ajyɛ kwé ji uká, alile akalege kéŋké aké, "Jisɔs Maá Ɛsɔwɔ Anyata! Ɔbɔ́ ndé mechɔ́ ne me? Nkpá wɔ́ geká, ́chyɛgé fɔ́ me ɛfwyale." 29 Ajɔ́ mbɔ gétúgé Jisɔs abɔ́ anyane ji nnó, tané mende yina mmyɛ. Mende yina yéndégébé meló nchyɛ yimbɔ akwilégé ji mmyé, bɔɔ́ áfwénege ji ne ápyɛ. Yé lé áwéle ji uká ne amu ne bɔ ŋkpɔkɔvé, ábelé ji nkane muú denɔ, asɔrégé abi, meló yimbɔ ápyé ji abó akpɛ mewaá.

30 Ɛfɛɛ́ ne Jisɔs agií mende yimbɔ aké, "Mabɔ myɛ makamege nnó?" Ashuú ji meko aké, "Nkamege gejamé." Ajɔ́ mbɔ gétúgé gejamé aló nchyɛ ábɔ́ álú ji mmyɛ. 31 Aló nchyɛ bímbɔ ákwɔ Jisɔs mata nnó ékagé ábú abi akeré mmu gepyɛé ɛyi geláge pó ne kwyakwya nnó ágéné ɛfwyale. 32 Ɛfɛɛ́ kwɔ́kwɔ́lé, nfɔné mekwɛnde fɔ nébɔ́ nényɛé né mbyɔ mékwɛ. Aló nchyɛ bimbɔ ágégé nfɔné mekwɛnde ɛniné mbɔ ánɛ Jisɔs mmyɛ nnó agɔ́ bwɔ́ ákpɛ mekwɛnde yimbɔ mmyɛ, Jisɔs akamé. 33 Aló nchyɛ bimbɔ átané ájyɛ kpé nfɔné mekwɛnde ɛníné mbɔ né mmyɛ. Nfɔné mekwɛnde ɛniné mbɔ nésɔɔ́ ne gatɛlé, né shulé mékwɛ nékwé mmu géntógé mewaá né nyú manaá néke.

34 Ámbamé mekwɛnde yimbɔ ágégé ndɛre ɛpyɛé, ábó ákeré meso melɔ bwɔ́, mangaré abya yimbɔ. Ndɛre ájyé, ágaré ntó abya yina né baá malɔ ne bɔ dachi né gebagé mewaá ɛyígémbɔ. 35 Bɔɔ́ áwúgé abya yi, áchwɔ mangé genó ɛyigé gébɔ́ gépyé, ákwónégé mbaá ayi Jisɔs alu, ágé mende yimbɔ, ayi aló nchyɛ átane ji mmyɛ ne nana ajwɔlé né ɛgbɛ mmyɛ Jisɔs, ne mandeé jií mmyɛ, akéré menyammyɛ wuú. Ɛbwɔ́ ágégé mbɔ ɛfɔ ɛkwɔ́ ɛbwɔ́ matɔɔ́. 36 Bɔɔ́ bí abɔ ágɛné genó ɛyígé pyé álɔ mangaré abi áchwɔ ndɛre épyégé ne mende yimbɔ alé tóo.

37 Bɔɔ́ ako né geba ɛyígémbɔ gétúgé ábɔɔ́ ɛfɔ anɛ́ Jisɔs mmyɛ nnó ályaá melɔ bwɔ́. Ajógé mbɔ, Jisɔs akpɛ mmu ɛkpé manjyɛ. 38 Jisɔs ákwilégé manjyɛ, mende ayi aló nchyɛ abɔ́ achyége ji ɛfwyale, anɛ Jisɔs mmyɛ nnó agɔ ji akwólé ji. Jisɔs ashya aké, 39 "Kéré meso. Ndɛre ójyɛ mbɔ, gáré bɔɔ́ gekpékpégé genó ɛyígé Ɛsɔwɔ ápyɛɛ́ ɛta wyé." Jisɔs ajógé mbɔ mende yimbɔ afé, akɛ melɔ́ kpaa ɛwémbɔ meko agarege yéndémuú galógáló ayi Jisɔs ápyɛɛ́ ɛta wuú.

Maá Jarɔs ne mendée ayi ataá nku Jisɔs
(Mat 9:18-26; Mak 5:21-43)

40 Jisɔs achyá akeré égbé géntoógé mewaá. Ɛfɛɛ́ ɛkwɔ́ bɔɔ́ ábɔ́ ágile ji ne áchwógé ásɛ ji ne metɔɔ́ megɔmegɔ. 41 Mende fɔ achwɔ́, ayi ákúu ji Jarɔs, alu muú kpaá né ɛcha mmyɛmenɛne. Ajyɛ kpá Jisɔs geká nnó ajyé né gepú jií, 42 gétúgé maá wuú áchwɔ́ gbó. Awya lé maá yiná ama mendée, ne alu aŋmé afyáneapeá.

Ne Jisɔs alɔ manjyɛ, ndɛre ajyé bɔɔ́ ákwɔlege ji égbé ɛwé ne ɛwé. 43 Né geluage bɔɔ́ bimbɔ mendée fɔ abɔ́ alu ayi manoó mátánege ji mbɛ, málé aŋmé áfyáneapeá; bɔɔ́ maka apyɛ kpá meti ɛpɔ́ mantoó. 44 Né geluage bɔɔ́ bimbɔ mendée yimbɔ akɛ né mpu bɔɔ́ achwɔ́ ji né meso anyaá ɛbwɔ ata manó nku wuú. Wyé ndɛre ataá mbɔ manoó mimbɔ masɔ́.

45 Jisɔs agií aké, "Waá taá me?" Yéndémuú ashya, Pita aké, "Ata ógéné fɔ́ ndɛre bɔɔ́ ánɔ wɔ́ mme áŋmérege wɔ?" 46 Yémbɔ Jisɔs ató wyé ɛshyɛ ajɔ́ aké, "Muú fɔ ata me néndé

nwú ndɛre uto útané me mmyɛ.” 47 Mendée yi agégé nnó ula úgyá ji achwɔ́ mbɛ ushu Jisɔs awere, akwé ji uká. Ɛfɛ́ alɔ mangaré mbɛ ushu bɔ́ɔ ako genó ɛyígé pyé ne ji ataá Jisɔs. Ne ama gáre ntó ndɛre ji atágé Jisɔs nemée nií nébyé ténéténé. 48 Jisɔs aké ne ji, “Maá wa ɔtoɔ́ gétúgé ɔfyɛɛ́ metɔ́ɔ wyɛ ne me, kɛ pere.”

49 Ndɛre Jisɔs abɔ alú jɔ́ɔge ne mendée yimbɔ, muú fɔ átané né gepúgé Jarɔs áchwɔ́ gáre Jarɔs áké, “Maá wyɛ agbó mé, ɔchyɛgé sé ménlɛré ɛfwyale detú.” 50 Ndɛre ajɔ́ge mbɔ, Jisɔs awú ne aké ne Jarɔs, “Ɔfɔgé, fyé lé metɔ́ɔ ne me, maá wyɛ apome nyé.” 51 Jisɔs ne Jarɔs átané áfé. Akwɔ́négé né gepúge Jarɔs, Jisɔs akamé fɔ́ nnó muú yicha akpɛ mmu wɔ́, ékosé Pita ne Jɛmsi ne Jɔn ne mma ne ntɛ maá yimbɔ. 52 Bɔ́ɔ ako bí ábɔ́ álú éfɛé, álíli, ádórege mmyé mme. Jisɔs aké ne ɛbwɔ́, “Deligé sé, mesɔ́ mendée yina agbo wɔ́, abɛlege lé géjyá.” 53 Ɛbwɔ́ álɔ manjwáné Jisɔs jwané gétúgé ákaá nnó maá awú agbó mé. 54 Jisɔs afé né melu ɛwé ábelé maá yimbɔ, agbaré ji ɛbwɔ, akú ji aké, “Mensɔ mendée kwilé ka.” 55 Maá yimbɔ mendoó wuú ɛkeré, apeé akwilé ajwɔlé ka. Jisɔs aké ne bwɔ́ kélege menyɛɛ́ chyége ji anyé. 56 Mmá maá yimbɔ ne ntɛ wuú áké ágéne mbɔ, matyɛ mawá ɛbwɔ́ meno. Jisɔs afyɛ ɛbwɔ́ ɛbé nnó ékagé ápyé muú akaá genó ɛyí gépyé.

9

Jisɔs atɔ́ áŋgbá áfyáneápeá nnó ápyɛ utɔ́ɔ bií

(Mat 10:5-15; Mak 6:7-13)

1 Né gébé géfɔ́ Jisɔs akuú áŋgbá bií áfyáneapeá. Achwógé, achyɛɛ́ ɛbwɔ́ uto mámbú aló nchyɛ ako abi áchyége bɔ́ɔ ɛfwyale ne mampyɛ bɔ́ɔ mamée átooge. 2 Ne atɔ́ ɛbwɔ́ nnó ájyé ágáré abya gefwage Ɛsɔwɔ ne mámpyɛ bɔ́ɔ mamée átoó. 3 Ama jɔ́ɔ ne ɛbwɔ́ nnó, “Deké dejyɛ dékpagé yɛ genó. Dégbarégé meto yɛ menyɛɛ́ yɛ gebá yɛ ŋka. Ɛkagé muú abɔ́ ndeé ɛyichá. 4 Dekwɔnégé yɛndé melɔ yéndé gepú ɛyigé dékpégé, bége wyɛ kpaá tɛ délyáge géjí. 5 Mbɔgé melɔ́ éshagé mánsɛ ɛnyú, lyáge éwú. Deke delyage, nóge uká mme nnó mpúpú ɛyi ébalé ɛnyú né uká étáné mambɛ nkane gepɔ ɛyi gelérege gabo yi bɔ́ɔ biná ápyé.” 6 Wyémbɔ ne álya, álɔ mankéné malómáló ágárege Abya Ɛsɔwɔ melómélɔ ne ápyé bɔ́ɔ mamée átóoge mbaá meko.

Mfwa Hɛrɔd akwé tametame
(Mat 14:1-12; Mak 6:14-29)

7 Né gébé ɛyigémbɔ, Hɛrɔd muú alu muú kpaá né gebagé mewaá Galilií, ji awú ŋgɔ ukpékpé unó bí baá utɔ́ɔ Jisɔs ápyɛ. Akwé tametame, gétúgé bɔ́ɔ fɔ́ ájóge áké Jisɔs yina alu lé mewené Jɔn menwyaá bɔ́ɔ manaá Ɛsɔwɔ ne akwilé né negbo. 8 Abifɔ áké: Ɛlija *Muú Ɛkpávé Ɛsɔwɔ ne ámá chwɔ́ lére mmyɛ mbaá bɔ́ɔ, abifɔ áké: Ɛlé gekwénegé muú ɛkpávé Ɛsɔwɔ ne ámá kwilé né negbo. 9 Hɛrɔd awúgé mbɔ aké, “Jɔn nsɔ́ ji mekpo ne waá chá me mmage wúmbɔ ufélekpa ɛbí apyɛ.” Ne akɛlé meti mangé Jisɔs yimbɔ.

*Jisɔs achyé menyɛɛ́ mbaá bɔ *dɛlé bɔ́ɔ atáa*
(Mat 14:13-21; Mak 6:30-44; Jɔn 6:1-14)

10 *Aŋgbá Jisɔs bimbɔ áfɛ nekɛ ákérégé meso, ádo ji abya ufɔ́ unó bí ɛbwɔ́ ápyé. Aferé ɛbwɔ́ né gelúagé bɔ́ɔ asɛ ɛbwɔ́ áfé ɛbwɔ́ ɛbwɔ́ né melɔ́ kpaa ɛwé ákúu Bɛtsada. 11 Yémbɔ gejamégé bɔ́ɔ áwúgé nnó áfé, álɔ mankwɔlé ji. Agégé ɛbwɔ́, asɛ wyé ɛbwɔ́ ako ne alɔ mangárégé ɛbwɔ́ ndɛre gefwage Ɛsɔwɔ gélú ne mampyɛ bɔ́ɔ mamée átóoge.

12 Nkwale aké akwɔnege baá utɔ́ɔ bií áfyáneápeá ágaré ji áké, “Ɛse delu fá né mashwɔne. Gáré bɔ́ɔ bina ájyɛ ákélé né malɔ nnó ágéne genó ɛyigé ányéɛ ne malú ubélé.” 13 Jisɔs ashuú ɛbwɔ́ meko aké, “Ɛnyú ambɔ́ɔ chyége ɛbwɔ́ menyɛɛ́ ányé.” Ashuú ji meko áké, “Déwyaá lé ntó brɛd étáa ne meshuú épea, wá ɔkɛlege nnó ɛsé déjyé déná menyɛɛ́ yi ákwánege gejamégé bɔ́ɔ bi?” 14 Abɔ́ ájɔ́ɔge mbɔ gétúgé bɔ́ɔ álú ɛké ushyɛ. Ande ɛbwɔ́ ɛbwɔ́ álú *dɛlé bɔ́ɔ átáa. Jisɔs ake ne baá utɔ́ɔ bií, “Gáré ɛbwɔ́ ájwɔ́lé matoó matoó, yɛndé ntoó usa bɔ́ɔ úpéa mesó éfya.” 15 Ajógé mbɔ, bɔ́ɔ bimbɔ ájwɔlé mme. 16 Jisɔs abɔ́ ntóo brɛd ɛyimbɔ étáa ne meshuú épeá, apɛ amɛ mfaánebuú, achyé matame mbaá Ɛsɔwɔ, agyá éjí ubauba achyé baá utɔ́ɔ bií nnó ákáré mbaá bɔ́ɔ bimbɔ ányé. 17 Ɛbwɔ́ ako ányɛɛ́ ágbeé. Ne ánérégé, ányweré ayi álaá ágbeé usá úfyáneupeá.

Pita aké Jisɔs alu muú ayi Ɛsɔwɔ akwere ji ɛla gefwa
(Mat 16:13-19; Mak 8:27-29)

18 Bií úmá ɛbí Jisɔs anénemmyɛ jimbí, baá utɔ́ɔ bií ábɔ́ álú kwɔ́kwólé ne ji. Aké anerege agií ɛbwɔ́ ake, “Ndé gefɔgé muú njune bɔ́ɔ ájɔ́ɔgé nnó me nlu?” 19 Ɛbwɔ akeré meko áké, “Bɔ́ɔ bi fɔ́ áké ɔlu mewené Jɔn menwyaá bɔ́ɔ manaá Ɛsɔwɔ, abi fɔ́ áke ɔlu Ɛlija abifɔ ntó áke ɔlu muú ɛkpávé Ɛsɔwɔ ayi ábɔ́ agboó ne ama pée.” 20 Jisɔs ama gíi ɛbwɔ́ aké, “Yé ɛnyú deké nlu waá?” Pita ashuú ji meko aké, “Wɔ ɔlu *Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji ɛlá gefwa.”

Jisɔs agaré ɛfwyale wuú ne negbo nií
(Mat 16:20-28; Mak 8:30; 9:1)

21 Jisɔs afyɛ ɛbwɔ́ ɛbé nnó ékágé ágaré muú fɔ nnó ji alu Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji ɛlá gefwa. 22 Ama jɔ́ɔ ne ɛbwɔ́ aké, “*Maá Ntɛ Mekwaá abɔ́ mangé ɛfwyale dɔ́ɔ. *Akpakpa melɔ chóncho ne ámpyé upɛ Ɛsɔwɔ ne *Anlɛré mabé Ɛsɔwɔ áshyá nyé ji ne áwáne ji. Yémbɔ ndɔ élɛé ékwɔnégé akwilege nyé né negbo.”

23 Ne ama jɔ́ ne bɔ́ ákɔ aké, “Yé mbɔgé muú nyú akɛlege mambɛ menkwɔle wa, abɔ manjinte gemɛ jií akpa gekwa ji akame yɛ negbo ne akwɔ́légé me. 24 Mbɔgé muú akɛlege mampoó genwá jií ɛbyénnó aníige nyɛ geji, ne mbɔgé muú akamégé manchyɛé genwá jií getú ya, ɛbyénnó apomé nyɛ. 25 Ama gií aké: Ndé nsá ayi muú ábɔ́ɔ, mbɔgé abɛge ne unó mme uko ne aníige genwá jií? 26 Kaáge nnó mbɔgé mmyé égbóo muú gétuú ya ne mekomejɔ́ wa, wyémbɔ ne *Maá Ntɛ Mekwaá mmyé ɛgbóo nyé ji mansɛ muú yimbɔ ndɛre muú wuú né gébégé aké achwɔ́ ne genɡbɔ́ gefwa jií ne ɛyi gélú ntó ɛyigé Ɛsɔwɔ ne makiénné ukpea jií. 27 Kaáge wáwálé nnó gentɔgé bɔ́ álú mbɔ fáná, abi álá gbóo fɔ kpaá tɛ ágɛne nyɛ gefwage Ɛsɔwɔ.”

Jisɔs akwɔré gefɔ́ agɛnege manémané
(Mat 17:1-9; Mak 9:2-8)

28 Genógé ndɔ énee ékógé ɛyi *Jisɔs abɔ́ ajɔ́ unó bi, asɛ Pita, ne Jɔn ne Jɛmsi akwɔ́ ne ɛbwɔ́ mfaá mekwɛ fɔ́ nno ajyɛ anémmyɛ éwu. 29 Afé, ne ndɛre abɔ ánénemmyɛ ushu bií ulɔ mánkwɔré ne úla gefɔ́ géchá. Mandeé jií ntó ákwɔré ála pópó ashwánege. 30 Wyé mbélépó bɔ́ ápéa ákwɔ́ fwɛɛ́, ɛfɛé ájɔ́ɔge mejɔ́ ne Jisɔs. Bɔ́ bímbɔ élé Mosis ne *Ɛlija, 31 ne genɡbɔ́gé Ɛsɔwɔ gebɔ gegénege mbaá yi ɛbwɔ́ abɔ álú. Ɛbwɔ́ ájɔge ndɛre Jisɔs ajyɛ gbó nyɛ́ né Jɛrosalɛ ndɛre Ɛsɔwɔ aké ébé.

32 Ndɛre ɛbwɔ́ ábɔ́ jɔge ne Jisɔs, Pita ne Jɛmsi ne Jɔn ábɔ́ ákwé géjya. Áké ápéle ágɛ́ ndɛre Genɡbɔge Ɛsɔwɔ géshwánege né menyamyɛ Jisɔs ne ande bimbɔ ápéa abi átɛné ne ji. 33 Wyé ndɛre ande bimbɔ álya Jisɔs ájyɛ, Pita aké ne Jisɔs, “Ata, ɛlɔ́ ndɛre ɛsé délú fa. Ɛsé détɛnege nyé óto úlɛɛ́, géma ɛta wyɛ, géma ɛta Mosis ne géma ɛta Ɛlija.” Pita ajɔge mbɔ, akaá wɔ́.

34 Wyé ndɛre Pita ajógé mbɔ, gekó géchwɔ kweré bwɔ́ ne éfɔ́ ékwɔ́ bwɔ́ matɔ́ 35 Meko muú fɔ atané mmu gekó aké, “Gége maá wa ayi me njyá na, wuúge ne ji.” 36 Meko yimbɔ aké akwyage ágɛ́ nnó Jisɔs ala jimbií. Ɛbwɔ́ ákérégé meso ála bɔmbɔ né gébé ɛyígémbɔ, ágaré yɛ muú fɔ unó bí úpyé né mfaá mékwé wɔ́.

Jisɔs apyɛ maá ayi ameé gesasa atoó
(Mat 17:14-18; Mak 9:14-27)

37 Bií újyágé ndɛre Jisɔs ne áŋgbá bií áshúlege mekwɛ ewémbɔ áchwɔ, gejamégé bɔ́ áchwɔ báne ɛbwɔ́. 38 Muú ama akalé né mmu gejamégé bóɔ bimbɔ aké, “Ménlɛré, nkpa wɔ geká pɛ maá wa. Nwya éle maá yiná ama, alu mende. 39 *Meló nchyɛ achyége ji ɛfwyale. Yéndégébé akwilégé ji akalé, akwé mme achuú, akpane upa, ne genfwéné getánege ji meno, meló nchyɛ yimbɔ alyágé ji kɔkɔge. 40 Nnɛ baá utɔ́ byɛ mmyɛ nnó áféré meló nchyɛ yina ne ápulé épwɔ.”

41 Jisɔs awúgé mbɔ aké, “Ɛ é ɛnyú njyɛ ɛnina delu untantamé bɔ́ abi dela fyɛé matɔ́ ne Ɛsɔwɔ cháchá wɔ́. Nkoge mbɔ metɔ́ ne ɛnyú nnó? Mmage bé ne ɛnyú ndɔ ɛnií ne défyɛé matɔ́ ne Ɛsɔwɔ? Ajógembɔ, aké ne mende yimbɔ, chwɔ́ ne maá wyɛ fa.” 42 Ndɛre ákéne achwɔ́ɔ ne maá yimbɔ meló nchyɛ yimbɔ, apyɛ ji akwé mme achwu gbokgbok. Jisɔs anyá meló nchyɛ yimbɔ atané maá yimbɔ mmyɛ atoó. Jisɔs ashuú ji mbaá ntɛ wuú. 43 Bɔ́ áko ágégé uto bí Ɛsɔwɔ awya matyɛ mawá ɛbwɔ́ meno.

Jisɔs ama gare baá utɔ́ bií ndɛre ji ágboó nyɛ
(Mat 17:22, 23; Mak 9:30-32)

Yéndémuú ala meno mekpo fuú né ukpékpé unó bí Jisɔs apyɛ, abwɔlé ajɔ́ ne baá utɔ́ bií ake, 44 “Nénege matu déwú mechó ɛwé nchwɔ́ɔ gare ɛnyú. Áchyége nyɛ Maá Ntɛ Mekwaá né amu bɔ́ nchyɛ nnó ápyé ne jí ndɛre éjií bwɔ́.” 45 Yé ndɛre Jisɔs ajɔ́ mbɔ, baá utɔ́ bií ákaá ula mechó ɛwéna wɔ́. Genó gefɔ́ géwá ɛbwɔ́ matɔ́ nnó ye áwú ákaágé ula. Ne ɛbwɔ́ ábɔ́ ntó ɛfɔ má mangíi ji.

Ndé muú alú muú kpaá
(Mat 18:1-5; Mak 9:33-37)

46 Ɛké éwyage mbeé akwé baá utɔ́ Jisɔs ɛbwɔ́ ɛbwɔ́ nnó waá alú muú kpaá? 47 Jisɔs akaá ufɛ́ré bwɔ́ éfɛé ne asɛlé maá fɔ kɔ́ɔ aténé ne ji né néŋkwú né mmyɛ, 48 ne aké ne ɛbwɔ́, “Yéndémuú ayi akamege mampyɛ galógáló ne mamane kɔ́ɔ nkane ayina né mabɔ ma ɛbyɛnnó asɛ mbɔ lé me, ne muú yi asɛgé me ɛbyɛnnó asɛ mbɔ lé muú yi atɔmé me. Kaáge nnó muu yi asɛ́le menyamyɛ wuú nnó ji apó yɛ muú fɔ né geluáge nyú ɛlé ji ne alú muú kpaá.”

Muú yi álá paá wɔ́ alu lé awyé
(Mak 9:38-40)

49 Jɔn akwilé ne ɛwú aké, “Ata debɔ́ degé mende fɔ aferege aló nchyɛ né mabɔ myɛé ne dégbé ji gétúgé álá pɔ́ fɔ́ né geluá gesé.” 50 Jisɔs ajɔ́ ne ɛbwɔ́ aké, “Dégbɛgé gefɔgé muú yimbɔ gétúgé muú yi álá paá ɛnyú alu lé awu nyú.”

Bɔ́ Samarya áshya mánsɛ Jisɔs

51 Gébé gélágé kwákwólé ɛyígé Ɛsɔwɔ aséle nyé Jisɔs mánjyɛ mfaánebuú, Jisɔs awya metɔ́ nnó abɔ́ manjyɛ né Jɛrosalɛ. 52 Ndɛre alɔ́ mánjyɛ, atɔ́ bɔ́ fɔ́ né mbɛ. Ákwónégé melɔ fɔ́ né gebage Samariya, álɔ mánkɛlé melu ɛwé Jisɔs achwɔgé ábélege. 53 Bɔ́ bimbɔ ágégé nnó Jisɔs akoge mánjyɛ Jɛrosalɛ, áshya mánsɛ ji. * 54 Jɛmsi ne Jɔn,

* **9:53** Ɛlú wáwálé nnó: Ásé ji wɔ́, getugé bɔ́ Jus ne bɔ́ Samarya ápáa atɛ.

áwúgé mbɔ ágíí Jisɔs áke, “Ata, nnó déjɔ́ mewɛ́ étáné mfaánebuú ɛ́shulé échwɔ́ ɛ́sɔ́ bɔɔ́ bi ágbó?” 55 Jisɔs abwɔlé ushu ashulé ɛbwɔ́ ndo. 56 Ne alyágé ɛ́fɛɛ́ afɛ́ melɔ ɛwéchá ne baá utɔɔ́ bíí.

Geŋwágé áŋkwɔlé Jisɔs
(Mat 8:19-22)

57 Wyɛ́ ndɛre ákéne ájyɛ né meti, mende fɔ achwɔ́ jɔ́ɔ ne Jisɔs aké, “Nkwɔ́légé wɔ déjyégé yéndé mbaá ayi ɔjyɛ́.” 58 Jisɔs ashuú ji meko né nekanémejɔ́ aké, “Ushua úwya ambu ayi úbélege wyɛ́, denwyɔné dewyaá anywa ne me Maá Ntɛ Mekwaá mpɔ́ yɛ ne melu ɛwé nshwɔ́rege mekpo ngbeé mmyɛ.”

59 Ɛ́ké ɛ́wyáge Jisɔs aké ne mende yicha, “Kwɔ́lé me.” Mende yimbɔ aké, “Ata gɔ́ njyɛ́ nníi kpɛ́ ntɛ wa ne nchwɔ́.” 60 Jisɔs ashuú ji meko aké, “Lyá abi álú ɛké áwuú bɔ́ áníí mewu bwɔ́; ne wɔ chó ójyɛ́ ógáré ndɛre gefwage Ɛsɔwɔ gélú.”

61 Muú yifɔ ama jɔ́ɔ ne ji aké, “Ata nkwɔlege nyɛ́ wɔ, yémbɔ gɔ́ kpɛ́ njyɛ́ ngaré ulagepú ba nnó ɛsé détámé atɛ ne nchwɔ́.” 62 Jisɔs ashuú ji meko aké, “Muú yi agbarégé mɛ́ géká mankyá mekɔ́ ne amagé ja mmyɛ meso akwané fɔ́ mambɛ́ muú utɔ́ gébégé Ɛsɔwɔ agbarégé gefwa ji wɔ́?”

10

Jisɔs atɔ́ áŋkwɔlé usaá úlɛɛ́ mesɔ́ ɛfyanepéa

1 Depɔ ɛtíré na dékógé, Ata Jisɔs ajya usaá bɔɔ́ úlɛɛ́ mesó ɛfyanepéa, ató ɛbwɔ́ ápéa ápéa nnó ábɔ́ mbɛ né malɔ ayi jimbɔɔ́ akoge nyɛ́ wyɛɛ́. 2 Ndɛre atómé ɛbwɔ́ aké, “Mbwɛ́ manferé ajá dɔɔ́ ne bɔɔ́ utɔɔ́ abi áférege ája wɔ́. Nége mmyɛ mbaá Ɛsɔwɔ mbɔɔ́ mekɔɔ́ nnó atɔ́ bɔɔ́ utɔɔ́ abifɔ nnó áchwɔ́ áferé mbwɛ́ wuú. 3 Chóge, ndɛre déjyɛ́ mbɔ kaáge nnó mentɔme ɛnyú mbaá bɔɔ́ mme nkane mágóŋme né mpú ukwaála. 4 Deké dejyɛ debɔgé ŋka, yɛ géba yɛ unó uká ɛbífɔ́. Deké dejyɛ né menɔ meti détɛnégé fɔ détámé muú 5 Yéndé melɔ ɛwé dekwɔnégé, gepú ɛyigé dékpéne, bóge mbɛ détámé bɔɔ́ abi álú né mmu nnó, ‘Nesɔ nébé né gepú yina’ 6 Mbɔgé muú alú né gepú ɛyigémbɔ ayi apyɛ́ fɔ nesɔ, nesɔ neláa nyɛ́ ne ji, mbɔge ápyɛ́ nesɔ, nesɔ nékérege nyɛ́ ɛta nyú. 7 Dekpɛgé né gepú ɛyigémbɔ bége wyɛ́ ɛ́fɛɛ́, dékpɛgé fɔ upú upú. Yéndégenó ɛyígé áchyɛgé nyú nyége lé nyɛɛ́ ne ɛyigé manyú nyúge, getúgé muú utɔɔ́ abɔ́ mambɛ́ ne nsá. 8 Yéndé melɔ ɛwé dekwɔnégé ásɛgé nyú ábelégé mmu gepú déshagé fɔ́ menyɛɛ́ yi áchyége ɛnyú. 9 Pyége bɔɔ́ mamée átóo né melɔ ɛwémbɔ, ne gárege ntó ɛbwɔ́ mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ nnó, ‘Gefwage Ɛsɔwɔ gechwɔ́ kwɔ́kwɔ́lé ne nyú.’ 10 Yéndé melɔ ɛwé dekwɔnégé ne áshagé mansɛ ɛnyú, chóge né metɔɔ́ melɔ déjɔɔ́ nnó, 11 ‘Yɛ́ mpúpú ɛyí dékpané né melɔ ɛnyú, gége ɛjíná ndɛre dékwele uká nnó ɛtáné. Yémbɔ kaáge nnó Gefwage Ɛsɔwɔ gechwɔ́ kwɔ́kwɔ́lé.’ 12 Ngarege ɛnyú nnó bíí únɔɔ́ mpa, Ɛsɔwɔ agɛne nyɛ́ melɔ Sodom meshwɛ apwɔ melɔ ɛwémbɔ.”

Malɔ ayi álá áfyɛɛ́ matɔɔ́ ne Jisɔs wɔ́
(Mat 11:20-24)

13 Ake, “Utóŋkwa ubɛ́ nyɛ ne ɛnyú bɔɔ́ melɔ́ Korasin, utóŋkwa ubɛ́ ntó ne ɛnyú bɔɔ́ Bɛtsada néndé, ukpékpé ufélekpá ɛbi mpyɛ ɛta nyú, mbɔ mpyɛ nyá ubi mbaá bɔɔ́ Tiya ne Sidɔn mbɔ ályaá mé gabo bwɔ́ tɛ gachíí, áfyɛ uchálé mandeé, áwaá matwɔ né mekpo mánlɛré nnó ályaá gabo ɛbwɔ́. 14 Kaáge nnó bíí unɔɔ́ mpa Ɛsɔwɔ agɛne nyɛ bɔɔ́ Tiya ne Sidɔn meshwɛ apwɔ ɛnyú. 15 Chyá ɛnyú bɔɔ́ Kapanɔm, défɛré nno ngɔ́ nyú akwɔme nyɛ́ tɛ mfaá mfaá? Ngba! Áshúlege nyɛ́ ɛnyú mme kpátɛ dékwɔ́nege melɔ áwuú bɔɔ́.”

16 Jisɔs aké achwɔ nére, ajɔɔ́ ne abi ji atɔmé aké, “Muú yi awugé ɛnyú ɛbyɛnnó awú mbɔ élé me, ne muú yi ashyagé ɛnyú ɛbyɛnnó ashya mbɔ élé me; ne muú yi ashyagé me élɛré nnó ashya mbɔ lé Ɛsɔwɔ muú átɔme me.”

Baá dentɔɔ́ Jisɔs ákeré meso ne nechóchɔ́

17 Baá dentɔɔ́ Jisɔs bimbɔ usaá ulɛɛ́ mesó ɛfyanepea ákeré meso ne nechóchɔ́ áké ne Jisɔs, “Átá yɛ aló nchyɛ áwuú ésé gébégé dényané abi né mabɔ myɛ́.” 18 Jisɔs akeré bwɔ́ meko aké, “Ɛ́lú wáwálé, ngɛ́ *danchɔmeló ndɛre atáné mfaánebuú ɛké dasama akwe né mme. 19 Wuúge! Nchyɛ́ ɛnyú uto ɛbí dékáge jyá mmyɔ ne ngát ne mma nchyɛɛ́ ɛnyú uto bí upwɔ́ yɛ uto ɛbi Danchɔmeló ne genó gefɔ́ ɛyí gépyɛ́ ɛnyú gépɔ́. 20 Yémbɔ débégé fɔ ne nechóchɔ́ gétúgé aló nchyɛ áwúu ɛnyú. Bége lé ne nechóchɔ́ nnó Ɛsɔwɔ asá mabɔ nyú né mmu ŋwɛ ayi alú né mfaánebuú.”

Jisɔs alu ne nechóchɔ́
(Mat 11:25-27; 13:16, 17)

21 Né gebé ɛyigé Jisɔs ájɔ́ge depɔ ti, Mendoó Ukpea ɛ́pyɛ ji agbeé ne nechóchɔ ne ajɔɔ́ aké, “Ntɛ wa, Ata ayi abɔɔ́ mfaá ne mme, mfɛɛ́ wɔ dɔɔ́, nkane ɔpyɛɛ́ nnó depɔ ɛtire detome ne me debɛ bibíí mbaá bɔɔ́ deŋgá ne abi ákaá ŋwɛ dɔɔ́. Ɔnené deti gbógónó mbaá bɔɔ́ abi álá kaáge yɛ genó nnó ákaá. Ɛlu wáwálé Ntɛ wa, mbɔ ne wɔ mbɔɔ́ ókɛlé nnó ébé.” 22 Jisɔs ama jɔ́ɔ aké, “Ntɛ wa achyɛ me unó uko. Muú ayi akaáge gefɔgé muú ayi Maá alú ápɔ́, ɛkosé Ntɛ wuú ne yɛ muú ayi akaágé gefɔgé muú ayi Ntɛ alu ápɔ́ ɛkose Maá ne bɔɔ́ abi ji ájyaá nnó ápyɛ ɛbwɔ́ ákaá Ntɛ wuú.”

23 Ɛké ɛwyage abwɔlé ushu ajɔɔ́ ne baá utɔɔ́ bíí aké, “Ɛnyú dewya ɛfwɔ́ mangé unó bí dégéne mbɔ. 24 Ngarege ɛnyú nnó gejamégé bɔɔ́ ɛkpávé Ɛsɔwɔ ne afwa ntó abɔ ákɛlé

mangé unó bi ɛnyú dégéne mbɔ ne manwú unó bi ɛnyú déwuú mbɔ yémbɔ áwuú wó.”

Nekanémejɔ́ mende Samarya ayi alɔmé metɔ́

25 Ɛ́ké ɛwyáge *Ménlɛré mabé Ɛsɔwɔ fɔ́ achwɔ́ ne defyá né metɔ́ mámua Jisɔs aké, “Ménlɛré, mpyɛ nnɔ́ ne mbɔ́ geŋwá ɛyi gélágé byé?” 26 Jisɔs agií ji aké, “Ásá né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnɔ́? Ɔjɔ́ wyé ɔwú nnɔ́?” 27 Ashuú Jisɔs meko ake, “Gbógé ne Ata Ɛsɔwɔ wyɛ́ ne metɔ́ wyɛ́ meko, ne mendoó wyɛ́ meko ne ufɛ́ré byɛ́ uko, pyégé utɔ́ bií ne ɛshyɛ wyɛ́ meko, tégé wyɛ́ lé ji yéndégébé, ne gbógé ne ntɛ méŋmé wyɛ́ ndɛre ɔgboó ne gemɛ jyɛ́.” 28 Jisɔs aké ne ji, “Ɔlu cho Pyɛmbɔ ne ɔbɔ́ geŋwá.”

29 Mende yimbɔ, manlɛré nnɔ́ nkwɛ́ wuú alu cho, agií ji aké, “Mpyɛ nnɔ́ ne nkaá ntɛ meŋmé wa?” 30 Jisɔs agaré lé ji nekanémejɔ́ aké, “Né bií fɔ́ mende fɔ atané Jɛrosalɛ ashulege ajyɛ né Jɛriko, aké akwɔnege meti ánjó apyɛ ji, átule ji, áfɔ́ unó bií uko, álýa ji ala máŋgbómaŋgbó, ábó áfé. 31 Ɛ́ké ɛ́pyɛmbɔ, *mémpyɛ upɛ Ɛsɔwɔ ashulege ajyɛ né meti ɛwémbɔ aké agɛne mende yimbɔ apyamé akoó. 32 Wyémbɔ ntó ne muú Lɛvi áchwɔ́, alu mempoó ámpyé upɛ Ɛsɔwɔ, akwónégé éfɛ́, agé mende yimbɔ ji ntó akoó ɛ́gbé ɛwé chá. 33 Ɛ́ké ɛwyage mende *Samariya fɔ ayi ɛbwɔ álá túgé ne bɔ́ɔ́ Jus akwóne éfɛ́ aké agɛne mende yimbɔ meshwɛ akwɔ́ ji metɔ́. 34 Ajyɛ báne ji, ashwɔné upa bímbɔ ne mmɔ́ɔ́ *, ata maweé wyé awé úbí ne ubaá mándée. Abwɛ́ ji anɛré mfaá *géjuŋá jií, afé ne ji né gepú ɛyígé aŋkɛ́ é ábélege áchyége maŋka, éfɛ́ ne apɛlé ji. 35 Bií ujyágé aferé nka achyé mbɔ́ɔ́ gepú aké ne ji, ‘Pélé me mende yiná. Mbɔgé ɔchɔgé ŋka épwɔgé ɛyí, nkerégé meso nshuge nyé wɔ éjí’.”

36 Jisɔs agárégé ji mbɔ, agií ji aké, “Né ɛbwɔ́ bímbɔ áleé ayi ndé álére nnɔ́ ji alu ntɛ meŋmé mende yi ánjó átulé mbɔ ji? Garé me.” 37 *Ménlɛré mabɛ Ɛsɔwɔ ashuú ji meko ake, “Ɛlé ayi agɛné mbɔ ji meshwɛ.” Jisɔs agaré ji aké chó, “Pyɛ wyémbɔ.”

Jisɔs ajyɛ gé Mata ne Mɛri

38 Ɛwyágé Jisɔs ne baá utɔ́ɔ́ bií átane ájyɛ kwóne né melɔ fɔ́. Mendée fɔ ajwɔlege éfɛ́ ayi akamege Mata. Anɛ Jisɔs mmyɛ nnɔ́ achwɔ́ né gepú jií. 39 Mata abɔ́ awya meso wuú yi alú mendée ayi akámege Mɛri. Ndɛre Jisɔs abɔ́ akpɛné mmu, Mɛri ajwɔle ji né neŋkúné mmyɛ, afwɔrege unó bí Jisɔs alérege, 40 yémbɔ Mata né égbé ɛwuú amyɛ le maŋkɛle genó ɛyígé Jisɔs anyɛ́. Ɛke ɛwyage Mata ajyɛ jɔ́ɔ ne Jisɔs aké, “Átá Ɔgéné ndɛre Mɛri alyá me nnɔ́ mpyɛ utɔ́ɔ me mbií? Gáré ji áchwɔ apóo me.” 41 Ata Jisɔs akuú ji aké, “Wɔ Mata ówane mmyɛ jyɛ mampyɛ gejamégé unó ne ómа óchyɛge gemɛ jyɛ ɛfwyale; 42 Yémbɔ genó gelu géma élé Mɛri ne ajyá genó ɛyígémbɔ. Ámage sé sé gejí ɛta wuú.”

11

Jisɔs alɛré ndɛre muú abɔ́ manɛmmyɛ mbaá Ɛsɔwɔ

(Mat 6:5-13; 7:7-11)

1 Né gébé gefɔ́ Jisɔs abɔ́ anɛnemmyɛ né mbaá fɔ. Aké anerege maá utɔ́ɔ wuú ama achwɔ jɔ́ɔ ne ji áke, “Ata lɛré ɛse ndɛre debɔ́ɔ manɛmmyɛ mbaá Ɛsɔwɔ wyɛ ndɛre Jɔn abɔ́ alɛré baá utɔ́ɔ bií.” 2 Ɛfɛ́ɛ Jisɔs alɛré baá utɔ́ɔ bií ako aké, “Yɛndégébé deké denɛnemmyɛ jɔ́ɔge nnɔ́:

Ntɛ sé, pyé mabɔ mmyé mábé ne énógé
Pyɛ gefwa jyɛ́ géchwɔ́.
3 Chyɛgé ɛsé menyɛ́ yi dékélege bií ne bií.
4 Jinte gabo yi ɛse depyɛ ɛta wyé,
ndɛre ɛsé ntó déjígente gabo yi bɔ́ɔ ápyɛ́ ɛta ɛsé.
Ɔkamégé ɛsé dékpé né mmuameno.”

5 Ne Jisɔs amɛ́ é aké désɛ nnɔ́, “Mbɔgé ɔlu ne mejeé ne ɔjyɛgé gáre ji ne metɔ́ utuú ɔké, ‘Mejeé pwɔ me ntó brɛd élɛ́ɛ. 6 Meŋkɛ́ é wa achwɔ, mpɔ ne genó ɛyigé nchyɛge ji, mejeé wyé ajɔ́ge nyé nnó’? 7 Ndɔfɔ ɛbɛ́ɛ nnɔ́ ji ashuge ji meko né mmu gepu aké, ‘Ɔchyɛge me ɛfwyale. Ngbé mé gepú ya mbɛlé ne baá ba, nkwilégé sé ka mankɛlé genó nchyé wɔ.’ 8 Jisɔs aké, mende yiná ashyá mánkwilé ka achyé ji menyɛ́ é, yé lé alú mejeé wuú yémbɔ ngarege wɔ nnɔ́ yɛ épyé nnɔ́, gétúgé adoó menómbí dɔ́ɔ dɔ́ɔ, mejeé wuú akwilege nyé ka manchyé ji yɛndé genó ɛyígé akélege ájyé.

Jisɔs alɛrege nnɔ́ ɔké ɔkɛlege genó, gii Ɛsɔwɔ né mmyɛmenɛne

(Mat 7:7)

9 “Mbɔ ne ngarege ɛnyú nnɔ́, ‘Gige wyɛ Ɛsɔwɔ gige, achyɛge nyé ɛnyú unó bi dekɛlege, kɛlege wyɛ kɛlege ápyɛ nyé ɛnyú degɛ ubi. Dóoge wyɛ menombi doó, anénege nyɛ ɛnyú ɛwú.’ 10 Kaáge nnɔ́ muú yi agigé genó, asɛle nyɛ, ne ayi akɛlégé, agɛne nyɛ, ne muú yi anogé menómbí, ánénege nyé ji éwú. 11 Ndé muú nyú ayi abɛgé ntɛ, ne maá wuú agigé ji meshuú, áchyége le ji mmyɔ? 12 Wá mbɔgé akɔgé nekwanchií, achyɛge lé ji ngat? 13 Mbɔgé ɛnyú ákwaá abi délú bɔ́ɔ nchyɛ, dechyɛge unó ulɔ́úlɔ́ mbaá baá nyú, ndé gepyɛ ne Ntɛ nyú yi alú né mfaánebuú alá chyégé Mendoó Ukpea mbaá bɔ́ɔ abi ágíge ji?”

Jisɔs apɔ́ ula uma ne Bɛlsɛbɔb mfwa aló nchyɛ

(Mat 12:22-30; Mak 3:20-27)

14 Né gébé gefɔ́ Jisɔs aféré meló nchyɛ ayi apyé mende fɔ álaá mbú. Meló yimbɔ aké

* **10:34** Ɛlú wáwálé nnɔ́: Bɔ́ɔ Isrɛli áselé mmɔ́ɔ bwó ne maweé nkane uka.

atanege ji mmyɛ mende yimbɔ alɔ manjɔ́ mejɔ́. Gejamégé bɔ́ bí awuú ndɛre mende yimbɔ ajóge mejɔ́ matyɛ mawá ɛbwɔ́ meno. 15 Yémbɔ abifɔ aké, “Abuú áló nchyɛ né menyamyɛ bɔ́, ɛlé Bɛlsɛbɔb mfwa áló nchyɛ ne achyége ji uto nkawu ne ábuú áló nchyɛ.” 16 Abifɔ akɛle meti mamua Jisɔs. Ágií ji áké, “Pyɛ ufélekpa ɛse dégé, manlɛre nnó Ɛsɔwɔ ne atóme wɔ.” 17 Jisɔs ákaá genó ɛyigé ɛbwɔ́ áfɛ́rége, ajɔ́ ne ɛbwɔ́ aké, “Yéndé melɔ ɛwé bɔ́ álá pɔ́ meko ama, éténégé. Mbɔgé ula gepú ukarégé, uké umyɛ ne atɛ utyage. 18 Mbɔntó ne élú ne danchɔmelo, mbɔgé bɔ́ bií ákarégé aké ámyé ne atɛ gefwa jií géténégé. Njɔ́ mbɔ, gétúgé ɛnyú deke uto ba utanege mbaá danchɔmeló, ne nkáge mfére aló nchyɛ. 19 Deké mférege aló nchyɛ né uto bí dánchɔmeló. Ndɛre ɛnyú deké mbɔ, bɔ́ nyú áferege né uto bí wá? Ɛbyɛnnó ɛbwɔ́ ambɔ́ álɛ́rege ɛnyú nnó delu gyé. 20 Yémbɔ, mbɔgé élé utó bí Ɛsɔwɔ ne mbuú áló nchyɛ, kaáge nnó Gefwage Ɛsɔwɔ gélɔ mé fá ne ɛnyú.

21 “Ɛnyú dekaá nnó, mbɔgé meto muú akpomégé mmyɛ ne unó bee mámbá gepú jií, unó bií uko ubɛ́ɛ cháŋéné. 22 Yémbɔ mbɔgé muú yi atóo apwɔ́o ji, achwɔgé kpá ji ne umyɛ, afɔge nyé unó umyɛ bií ɛbí ji abɔ́ anɛré metɔ́ wuú wyé, akaré ne ajeé bií.

23 “Muú yi ashyagé mantɛné né depɔ ta, ébyɛnnó atya lé détí. Mbɔgé muú ashyagé mampoó me nnó apyé bɔ́ ákaá Ɛsɔwɔ, ébyénnó achɔ mbɔ élé utɔ́ ba.

Meló nchyɛ ayi akeré meso (Mat 12:43-45)

24 “Gepɔgé meló nchyɛ gélú nnó, gébégé atanégé muú né mmyɛ akéne akélege melu mangbeé mmyɛ né mmu mewaá. ‘Mbɔgé alá gɛ melu wɔ́, ajɔge aké nkerege meso né mbaá yi ntané.’ 25 Mbɔgé akerege meso ne agɛgé nnó gepú yimbɔ gela gewa, ákwyé áshwa mé géjí, 26 akerege, afɛ asɛ áló nchyɛ abifɔ akénéama abi abɔ́ apwɔ́ ji, ákpé ájwólé mmu. Ne gefɔ́ ɛyígé muú yimbɔ ábɛ́ɛ gebɔ́o gépwɔ ɛyígé mbɛmbɛ.”

Metɔ́ megɔmegɔ ɛwé wáwálé

27 Jisɔs ajɔ́gé depɔ ɛtí, mendée fɔ né mmu geluage bɔ́ bimbɔ ado ɛlúlú aké, “Metɔ́ megɔmegɔ ɛlú ne mendée yi ábyɛné wɔ ne awɛɛ́ wɔ ne mámbɛ́ jií.” 28 Jisɔs akeré meko ake, “Géjamégé metɔ́ megɔmegɔ gélú lé ne bɔ́ bí awúu mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ, ne apyɛ ndɛré aké.”

Bɔ́ ákélege ufélékpá (Mat 12:38-42; Mak 8:11, 12)

29 Ndɛre Jisɔs ajóge depɔ tí gejamégé bɔ́o áchwɔ chóme áwúu. Ne Jisɔs ajɔ́ ne ɛbwɔ́ aké, “Ɛnyú njyɛ ɛniné na debɔ. Dekɛlege me nlére ɛnyú ufélekpa, yémbɔ yé uma nlérégé fɔ́, wyɛ lé ufélekpa ɛbi *Jona. 30 Wyé ndɛre Ɛsɔwɔ abɔ́ apyé ufélekpa né mmyɛ Jona manlɛré utó bií mbaá bɔ́ Ninɛvɛ, mbɔntó ne álérege nyɛ né mmyɛ Maá Ntɛ Mekwaá, ne njyɛ ɛniné na négéne nyɛ. 31 Bií unɔ́ mpa Ɛsɔwɔ, mfwa mendée né melɔ Shɛba ákwilege nyɛ ashule bɔ́ njyɛ ɛnina ndo nnó ápyɛ gabo. Néndé, atané nya kpaá tɛtɛ ɛwu áchwɔ́ wú unó bi mfwa *Solomun álɛré nya bɔ́ ne déŋgá. Kaáge yɛ nnó muú alu mbɔ né metɔ́ metɔ́ ɛnyú ayi álérege mekomejɔ́ ne déŋgá apwɔ́ɔ mfwa Solomun yémbɔ défyɛɛ́ fɔ́ matu manwúge wɔ́. 32 Bií mpa, bɔ́ Ninɛvɛ ntó áshulege nyé ndo mbaá njɛ ɛníné fi gétúgé ɛbwɔ́ abɔ́ awúu mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ ayi Jona abɔ agare ne ákwɔré matɔ́ bwɔ́. Muú yichá alu fá nána ayi mekomejɔ́ wuú apwɔ́ɔ ayi Jona, ne ɛnyú dewuú fɔ́ ji.

Jisɔs alɛrege bɔ́ geŋgbógé menyammyɛ (Mat 5:15; 6:22, 23)

33 “Muú álwégé fɔ́ étúléká ábele bíbí. Yé gesá akpáné fɔ akwéré ɛwú. Aŋma ɛwú mfaá nnó bɔ́ ákpɛgé mmu gepú ágéné mbaá. 34 Ámé mekwaá álu ɛke ɛtúlékáŋ né menyammyɛ wuú meko. Mbɔgé amɛ jyé álú cháŋéné, kaá nnó menyammyɛ wyé meko abɛɛ́ ne geŋgbó, ne mbɔgé amɛ jií apó chánchá agɛne gemua mbaá meko. 35 Muú abɔ manchɛré chánchá agé nnó geŋgbó ɛyigé ji afɛré nnó agɛne gépó fɔ́ lé gemua. 36 Mbɔgé muú akwɔlégé geŋgbó wáwálé, ayi depɔ tií délá pɔ́ né gemua, geŋwá jií geko gebɛ́ɛ nyé pópó ndɛre mewé ɛgénege né gemua.”

Jisɔs ashule ndo mbaá anlɛré mabɛ Ɛsɔwɔ ne ɛkwɔ bɔ́ Farasi (Mat 23:1-36; Mak 12:38-40)

37 Ndɛre Jisɔs alú ajóge mbɔ, muú Farasi fɔ akú ji nnó ajyé anyé menyɛɛ́ ne ji né gepú jií. Ajyɛ kpé ajwɔlé, ɛbwɔ́ álɔ manyé menyɛɛ́. 38 Muú Farasi yimbɔ agégé nnó Jisɔs alɔ manyé menyɛɛ́ ayi álá shwɔné amu wɔ́ ala meno mekpo fuú. 39 Jisɔs aké ne ji, “Ɛnyú bɔ́ Farasi dewya matɔ́ nchyɛ ne usée. Néndé gepɔge nyú gélu ɛké muú ayi ashwɔnege meso amo ne uchwɛri menyé, yémbɔ né mmu, abelege unó bi ji abɔ́ né mati mabomabo. 40 Ama jɔ́o aké: Ɛnyú delu ukeŋkené bɔ́. Ɛnyú dekaá fɔ́ nnó Ɛsɔwɔ yi akwyé meso genó ji ne akwyɛ́ ntó mmu wɔ́? 41 Genó ɛyigé ɛnyú débɔ́ mampyɛ gélú nnó, bóge genó ɛyigé gelu mmu bɔ akpáŋkpa menyɛɛ́ nyú déchyé mbaá bɔ́ gekpo. Ɛfɛ́ matɔ́ nyú ntó ábé nyé pópó né depɔ deko.

42 “Utóŋkwa úlú ne ɛnyú bɔ́ Farasi. Ɛnyú dekarege menyɛɛ́ yi dékpáne né makɔ́ nyú dékaré malú afya, déchyɛ Ɛsɔwɔ melú ɛma. Yémbɔ depyé unó ɛbí úlú cho mbaá bɔ́ ne dejinte mangbógé ne Ɛsɔwɔ. Pyɛge ukpékpé unó bina. Yémbɔ délyage fɔ́ manchyɛ ɛchyɛ ɛwé ɛnyú debɔ dechyɛge mɛ.

43 “Utoŋkwa úlú ne ɛnyú bɔ́ Farasi degboó mánjwólé malú ujwólé ayi énógé né mmu

macha mmyɛmenɛne ne dekɛlege nnó bɔ́ɔ́ átámégé ɛnyú ne énógé ne matoó gese.

44 “Utóŋkwa úlú ne ɛnyú, délu ɛké manome ayi álu bibi. Bɔ́ɔ́ ákéne mfaá ákaá fɔ́ nnó ákpáne mbɔ lé getoó wɔ.”

45 Jisɔs anérégé manjɔ́ɔ́ depɔ ɛtí, Ménlɛré mabé Ɛsɔwɔ ama aké, “Ménlɛré ójɔ́ge mbɔ depɔ ɛtíré na, ɔshyɛ mbɔntó ɛsé.” 46 Jisɔs ashuú ji meko ake, “Utóŋkwa úlú ntó ne ɛnyú Anlɛré mabé Ɛsɔwɔ, ɛnyú denɛrege bɔ́ɔ́ matuú ayi ánɔ́ɔ́ nnó ákpa, mánwɔ́ ɛbwɔ́ yé dachyé déwɔ́lé.

47 “Utóŋkwa úlú ne ɛnyú; ɛnyú dékwyɛge manómé bɔ́ɔ́ ɛkpávé Ɛsɔwɔ abi antɛ nyú abɔ́ áwané, yémbɔ deshya meko mejɔ́ɔ́ ɛbwɔ́. 48 Mámpyɛ mbɔ ɛnyú degame mbɔ lé antɛ nyú né unó bi ɛbwɔ́ ábɔ́ ápyé. Áwá bɔ́ɔ́ ɛkpávé Ɛsɔwɔ, nána dékwyɛge manome bwɔ́. 49 Ɛsɔwɔ mfwa déŋgá né gétú ɛyígé mbɔ aké, ‘Ntɔme nyé ɛbwɔ́ bɔ́ɔ́ ɛkpávé ne áŋgbá bá. Ɛbwɔ́ áchyége nyɛ gentɔgé bɔ́ɔ́ ba bimbɔ ɛfwyale ne áwáne nyé abifɔ.’ 50 Ɛlé njɛ ɛníné na ne Ɛsɔwɔ agíge nyé ɛbwɔ́ gewu ɛyigé bɔ́ɔ́ ɛkpávé bií, abi bɔ́ɔ́ álɔ́ɔ́ manwáné tɛ mme yina alɔ́ɔ́ úla, kpaá tɛ nána. 51 Álɔ nyé mángii manoó mewené Ɛbɛl ákwɔné ami Sakariya ayi ɛbwɔ́ áwáné ji né mmu ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ, metɔ́ɔ́metɔ́ɔ́ geluó ɛyigé ápyɛ upɛ ne melu ɛwé bɔ́ɔ́ álá kpɛ́né tametame. Ngarege ɛnyú wáwálé nnó Ɛsɔwɔ alɔ nyé mángígé njɛ ɛniné na gewugé bɔ́ɔ́ abi áwané.

52 “Utóŋkwa úlú ne ɛnyú Anlɛré mabé Ɛsɔwɔ. Debí ɛgbógóló menómbi ɛwé muú akoógé ne akaá Ɛsɔwɔ. Ɛnyú ambɔ́ɔ́ dékélégé fɔ mankoó wyé dekaá uchánchá bii, wyɛmbɔ ntó ne dégbɛé́ bɔ́ɔ́ abi akɛlégé mankoó wyɛ.”

53 Jisɔs anérégé uno ɛbi manjɔ́ɔ́, ɛké ɛwyage atané dafyɛ, Anlɛré mabé Ɛsɔwɔ ne bɔɔ Farasi áshulé ji mmyɛ, ágií ji bɔ nkwé ne gejamégé depɔ nnó áwú ɛwé ɛtánege nyɛ ji meno. 54 Agige ji mbɔ nnó akwegé nekwené menó ne ɛbwɔ́ ammá ji mechɔ mmyɛ.

12

Muú akaágé bwɔ́le fɔ́ Ɛsɔwɔ
(Mat 10:26, 27)

1 Ndɛre Jisɔs alú jɔ́ɔge depɔ ɛti, gejamégé bɔ́ɔ́ áchwɔ nó ji mme, ájá ɛké ushyɛ tɛ áŋmérege atɛ. Jisɔs abwɔlé kpé ushu ne baá utɔ́ɔ́ bií aké, “Sɛge gébé ne gepɔ ɛyigé bɔ́ɔ́ Farasi * áwyá, álú lé bɔ́ɔ́ dembwɔ́lé. 2 Kaáge nnó genó gefɔ gépó ɛyigé ákwérégé gejí, bɔ́ɔ́ álá géné nyɛ ne ɛyígé ábigé ntó géjí bɔ́ɔ́ álá kágé nyɛ gépó. 3 Ɛbyɛnnó, depɔ deko ɛtiré ɛnyú dejɔ́ɔge lé né metɔ́ɔ́ utuú, áwúu nyé détí bií gbɔ́ɔ́. Ne depɔ ɛtiré ɛnyú degbɛ gepú dejɔ́ɔge geju, bɔ́ɔ́ ako áwúu nyé détí.

Muú ayi débɔ́ɔ́ mamfɔ lé Ɛsɔwɔ épɔ́fɔ́ mekwaá
(Mat 10:28-31)

4 “Ajeé ba, ngarege ɛnyú nnó défɔ́gé fɔ́ bɔ́ɔ́. Akáge wá lé muú wáne ne ákáge pyé ɛsé genó ɛyigéchá. 5 Ngarege nyé ɛnyú muú yi debɔ́ɔ́ mamfɔ. Fɔ́ge lé Ɛsɔwɔ ayi awagé muú, alú wyá uto mamfúmé muú yimbɔ né mewɛ ɛwé élá nómégé. Ngarege ɛnyú wáwálé nnó ji ne alú muú ayi debɔ́ɔ́ mamfɔ.

6 “Pɔ ɛnyú dekaá nnó akpóo baá denywɔné átá ne ŋka ɛyi élá fuú yé genó wɔ́. Yémbɔ Ɛsɔwɔ abya yɛ maá ɛnwyóné ama wɔ́. 7 Ne ɛnyú, Ɛsɔwɔ akaá mpa déŋkaáré mejwɛ ɛti délú yéndémuú nyú mekpo. Dechyɛgé gemɛ genyú ɛfwyale néndé deŋeá gemɛ né mbɛ ushuú Ɛsɔwɔ dépwɔ ɛkwɔ́ denwyɔné.

Muú ayi áfyɛ́ɛ́ metɔ́ɔ́ ne Kras ne ayi ashya ji
(Mat 10:32-39; 12:32; 10:19-20)

8 “Ngarege ɛnyú nnó yéndémuú ayi ágárege gbɔ́ŋɔ́nɔ́ né mbɛ ushu bɔ́ɔ́ nnó alu muú wa, Maá Ntɛ Mekwaá ntó akamege nyé né mbɛ ushu makiénné Ɛsɔwɔ nnó muú yimbɔ alu awuú. 9 Yémbɔ, yéndémuú ayi áshyágé né mbɛ ushu bɔ́ɔ́ nnó akágé me, nshyaá nyé ntó ji né mbɛ ushu makiénné Ɛsɔwɔ.

10 “Génó géma ɛyigé débɔ́ɔ́ mankaá gélú nnó, Ɛsɔwɔ akage jiínte gabo muú ayi ájɔ́ge mejɔ́ɔ́ mebomebo ne Maá Ntɛ Mekwaá, yémbɔ muú ayi ájógé mejɔ́ɔ́ mebomebo ne Mendoó Ukpea, Ɛsɔwɔ ájígé fɔ́ nte gabo wuú.

11 “Kaáge nnó gébé gékwónege nyɛ ɛyígé ápyéne ɛnyú muú ama ama mánjyɛ téne unɔ́ɔ́ mpa né macha mmyɛmenɛne, ámage sé ɛnyú nnó déténé mbɛ ushu afwa melɔ ne bɔ gómena. Gébé ɛyígémbɔ gekwɔnégé, désomégé fɔ́ nnó depyɛ nyé nnó ne dépoó gemɛ genyú, yɛ nnó dejóge nyé nnó. 12 Né gébé ɛyigembɔ, Mendoó Ukpea égárege nyé ɛnyú genó ɛyígé débɔ́ɔ́ manjɔ́ɔ́.”

Nekanémejɔ́ɔ́ gekeŋkénégé mfwa
13 Ndɛre Jisɔs abɔ́ achyége baá utɔ́ɔ́ bií majyɛ́ɛ́ na, muú fɔ né mmu ɛkwɔ́ bɔ́ɔ́ ajɔ́ɔ́ ake, “Ménlɛré, gáré meŋmé wa akáré geteégé ntɛ sé achyé ɛya.” 14 Jisɔs akuú ji aké, “Mejeé, waá ake me mpáné bɔ mpa nyú ne nkáré geteé genyú?” 15 Abwɔlé, ajɔ́ɔ́ ne bɔ́ɔ́ ako aké, “Sége gébé, ɛkagé dénéré matɔ́ɔ́ né unó mme dɔ́ɔ́, néndé, geŋwágé muú gepó fɔ́ lé né unó bi ji awya. Yé ábé lé ne gefwa nnó?”

16 Jisɔs ajóge mbɔ, ató ɛbwɔ́ nekanemejɔ́ɔ́ ake, “Mfwa fɔ abɔ́ alu ayi awyá mekɔ́ɔ́ wuú ɛwé élɔmé menyɛ́ɛ́ dɔ́ɔ́. 17 Agií gemɛ jií ake, ‘Mpyɛ nyé nnó? Mpó sé ne melú ɛwé mbélégé menyɛ́ɛ́ wa. 18 Ɛwyage ake, ‘Genó ɛyígé mpyɛ nyé gélú nnó.’ Mmu nyɛ utó ba, ntɛné ɛbi unɛa; mbélége nyé menyɛ́ɛ́ ne

* **12:1** Ɛlú wáwálé nnó: Gepɔ ɛyigé bɔ́ɔ́ Farasi ne bɔ́ɔ́ Sadusi getɛné mbaá *Yis.

mbwé menyɛé wa meko ɛfɛé. 19 Mpyɛgé mbɔ, njóge nyé ne gemɛ yá nnó nana njyé gbée mmyɛ. Nwya gejamé menyɛé ayi nnyɛé né gejamégé aŋmɛ. Njyɛ nyégé, nnyúgé mmɔ́ ne nnyégé geŋwá.' 20 Ndɛre áférégé mbɔ, Ɛsɔwɔ akuú mende yimbɔ ake, 'Wɔ geŋkekenegé muú áséle geŋwá jyé ne utuú bína ne unó byé ɛbí ɔbelé, ulá nyé ɛbi wa?' " 21 Jisɔs aké ne ɛbwɔ, "Wyé na ne ɛpyé nyé ne muú yi akélégé unó uko nnó ubé ɛbií ayi álá akélégé unó ɛbí mampyɛ depɔré Ɛsɔwɔ."

Jisɔs alɛrege nkane debɔ́ mambɛ́ ne Ɛsɔwɔ ne unó mme
(Mat 6:24-34)

22 Jisɔs anérégé aké ne baá utɔ́ bií, "Ndɛre ɛlúmbɔ́, ngarege ɛnyú nnó dechyégé fɔ́ gemɛ ɛnyú ɛfwyalé mankɛlé genó ɛyigé dényé ne mandeé ayi défyɛé nyɛ. 23 Kaáge nnó geŋwá ɛnyú geŋeá gepwɔ menyɛé ayi dényɛé ne menyammyɛ ɛnyú aŋeá apwɔ mandeé ayí défyɛé. 24 Pége denywɔné, detí depɛné menyɛé, déferege ne débélégé mbwé. Dépó yɛ ne malu ayí débelege menyɛé, élé Ɛsɔwɔ ne achyége détí menyɛé. Ne ɛnyú deŋeá dɔ́ né amɛ Ɛsɔwɔ depwɔ́ denywɔné. 25 Déchyɛgé gemɛ nyú ɛfwyale, ndé muú nyú ayi mesóme wuú ɛkáge gbéɛ yɛé bií uma né aŋmɛ ayi Ɛsɔwɔ achyé jí nnó débélé fá mme? 26 Ɛpyé nnó ne ji amyɛ mambɛ́ ne unó uko ɛbi úchyége ji geŋwá, ayi álá kaágé pyé yɛ ɛkékɛ́ genó ɛwéna? 27 Pége dégé unɔ́ mewaá ɛbi úkome ukoó ulóúló ndɛre úwéné, úpyé fɔ́ utɔ́, ukwyége yɛ mandeé. Yémbɔ ngarege ɛnyú wáwálé nnó yɛ Mfwa *Solomun ayi abɔ́ awyá unó uko, apɔ́ yɛ ne nkú ayi alɔmé akwɔné ukoó ɛbi unɔ́ bina. 28 Mbɔgé Ɛsɔwɔ achyɛge bya mewaá bina ukoó ulóúló. Bya ɛbí fina úlú ubɛ geyá úgbó atuú áfyé mewɛ, defɛré nnó ákágé chyɛé fɔ́ ɛnyú mandeé apwɔ ndɛre ji apɛle bya mewaá? Metɔ́ ɛwé ɛnyú defyɛé ne Ɛsɔwɔ éŋené kpaá épwɔ amu. 29 Ɛbɛgé mbɔ, dechyégé fɔ́ gemɛ ɛnyú ɛfwyale mankélégé genó ɛyigé dényɛé ne ɛyigé dényúu nyé. 30 Ɛlé bɔ́ bi álá kaágé Ɛsɔwɔ ne áchyége gemɛ bwɔ́ ɛfwyale yɛndegébé mankélégé unó bina. Kaágé nnó Ntɛ nyú Ɛsɔwɔ akaá mɛ nnó debɔ mambɛ ne ubi uko. 31 Ne myége mangɛ meti ɛwé Ɛsɔwɔ abɛé mfwa nyú, dépyɛgé mbɔ, achyɛge nyɛ ɛnyú unó bina uko.

Ɛkágé muú abya Ɛsɔwɔ gétúgé unó mme
(Mat 6:19-21)

32 "Baá ba, défɔgé, yɛ lé délá déja wɔ́, Ata Ɛsɔwɔ ajya mé ɛnyú nnó dényɛé geŋwá né mmu gefwa jií. 33 Kpóge unó bi déwya uko, déchyɛ ŋka yimbɔ mbaá ubyá bɔ́ɔ. Kɛlege úba ɛbi ulá chógé, ɛwéna ɛlɛré nnó debéle gefwa genyú né mfaánebuú mbaá yi genó gélá kaáge ta. Yé menjó álá kaágé jó, yɛ ukyɛ úla kaágé nyé. 34 Kaáge nnó mbaá ayi muú ábélege gefwa jií, ɛfɛé ntó ne metɔ́ wuú ɛbéɛ.

Bɔ́ Kras ábɔ́ mangilé ji

35 "Kpómege mmyɛ lwɛge mawɛ álúli, 36 dégíle ndɛré bɔ́ ágíle ntɛ bwɔ́ nnó akéré meso né ɛpaá neba ɛwé ji ajyé. Akérégé meso adogé menómbí ákáge néne ji éwu ténéténé. 37 Ɛfwɔ́ élú né baá defwé abi ntɛ bwɔ́ akerégé meso, ábánege ɛbwɔ́ peé! Ngarege ɛnyú wáwálé nnó, akpomege nyé mmyɛ, agaré ɛbwɔ́ nno ájwɔ́lé ka ji akpá menyɛé achyé ɛbwɔ́ ányé. 38 Ɛfwɔ́ élú né baá defwé abi mbɔgé mbɔ́ gepú achwɔgé, yɛ ne metɔ́ utuú yɛ gejyéjyégé bí, ábánege ɛbwɔ́ peé.

39 "Kaáge nnó mbɔgé mbɔ́ gepú akaáge gébé ɛyigé menjó achwɔ́ gyá nyé geji akpé mmu, mbɔ́ ajwɔlé abame géjí nnó menjó akáge achwɔ́ agyá akpé mmu. 40 Ɛnyú ntó kpómege mmyɛ, gétúgé Maá Ntɛ Mekwaá akerege nyé meso né gébé ɛyígé délá dékágé."

Baá defwé abɔ mampyɛ matɔ́ bwɔ́ chánchá
(Mat 24:45-51)

41 Pita akuú Jisɔs aké: Áta, "Ɔtó mbɔ nekanémejɔ́ ɛni né ɛta ɛsé waá mbaá bɔ́ ako?"

42 Ata ama lɔ́ mangaré ɛbwɔ́ ake, "Bɛge ndɛre maá utɔ́ ayi awyaá deŋga, apyɛ utɔ́ bií chánchá. Ntɛ wuú alyaáge ji ne baá defwé abifɔ nnó apélé ɛbwɔ́, achyɛge ɛbwɔ́ menyé chánchá né gébé gelógélɔ́. Maá utɔ́ yiná alu ndé gefɔgé muú? 43 Galógálɔ́ abɛé nyɛ ne maá defwé yimbɔ, gébégé ntɛ wuú akerégé meso agéne nyɛ nnó ji apyɛ utɔ́ bií chánchá. 44 Ngarege ɛnyú wáwálé nnó ntɛ wuú abelege nyɛ ji ndɛre muú kpaá né unó bi ji awyaá uko nnó apélé. 45 Ne mbɔgé maá utɔ́ yimbɔ abɛgé ayi áwyaá gepɔ gebogebo, ajóge nyɛ ne gemɛ jií aké, 'Ntɛ wa abɛlege nyɛ dɔ́ ne achwɔ́,' ne alɔ nyé mantúlégé baá defwé abifɔ, andée ne ande ne manyɛégé menyɛé ne manyúgé mmɔ́ tɛ mapyéne ji. 46 Mbɔgé apyégé mbɔ, ntɛ maá utɔ́ yimbɔ achwɔ kwɔ́ nyɛ ji neŋmé né gébé ɛyígé ji álá kaá nnó achwɔ́ wɔ́. Abanégé ji mbɔ, achyɛge nyɛ ji gekpékpé ɛfwyale ɛwé ɛbɔ́ ɛpwɔ́ amu nnó ájyé ábáné bɔ́ ubée

47 "Maá defwé ayi akaágé genó ɛyígé ntɛ wuú akélege nnó ji apyɛ ne álá pyɛ géjí wɔ́, ntɛ wuú agarege nnó ábwólé ji ula ádó cháŋéné. 48 Mbɔgé maá utɔ́ alu ayi apyɛgé gyé né mechó ɛwé akpáne matúlé, yémbɔ ɛlé alá kaá genó ɛyígé ntɛ wuú akélege wɔ́, ajií matúlé ájámé. Ɛnyú debɔ́ mankaá nnó muú yi áchyɛgé ji gekpékpégé genó, ji ne amɛ mako apéle. Muú yi áchyége ji genó ɛyígé mbɔ́, ji ne áchérege ji cháŋéné."

Mekomejɔ́ Jisɔs achwɔ́ ne mawámé épɔfɔ́ nesɔ
(Mat 10:34-36)

49 Jisɔs ama jɔ́ nnó, “Nchwɔ́ né mme yiná manlwɛ́ɛ́ mewɛ, ne mbɔgé ébɔ́ élɔ mé manlúlé, mbɔ́ metɔ́ égɔ́ɔ me. 50 Afyɛ́ nyɛ́ me né ɛfwyale wyɛ́ ndɛre áfyɛ́ muú mmú nnyi nnó awɔ́ manaá Ɛsɔwɔ. Wyɛ́ kpaá depɔ ɛtí dékogé ne metɔ́ɔ wa ékwené.

51 “Ɛnyú defɛré nnó nchwɔ́ fá mme mámpyɛ nnó bɔ́ɔ ábé nesɔ ne atɛ? Kaáge nnó nchwɔ lé mampyɛ bɔ́ɔ áfá mbwa ne atɛ. 52 Lɔ nána ɔjyégé mbɛ, bɔ́ɔ ábɛgé makpó áta né ulá gepú, ákárege nyɛ́, álɛ́ ábɛɛ́ nyɛ́ né égbé wá, ápea áshyá nyɛ́ me. Mbɔgé ápea álú égbé wá, álɛɛ́ áshyá nyɛ́ me. 53 Ntɛ ashya nyɛ́ manwú mechɔ́ ne maá wuú ayi mende, maá ayi mende ntó ashya nyɛ́ manwú mechɔ́ ne ntɛ wuú. Mmá ashya nyɛ́ ɛwé maá wuú ayi mendée, maá ntó ashya nyɛ́ ɛwé mmá. Ŋmogétá ashya nyɛ́ ɛwé mendée maá wuu, mendée maá wuú ntó ashya nyɛ́ ɛwé ŋmogétá wuú.”

Muú abɔ́ manchɛré akaá ndɛre ji atɛné ne Ɛsɔwɔ
(Mat 16:2, 3)

54 Jisɔs ama jɔ́ ne ɛkwɔ́ bɔ́ɔ aké, “Ɛnyú degɛgé gekó yɛndégébé géké génywérege dejɔgé deké, ‘Manaá achwɔ kwé. Ne akwene ntó.’ 55 Yéndégébé degɛgé nnó, ‘Gefwene nebá gélé chwɔ́’ dekaá nnó genɔme gechwɔ jyá. Ne mbɔntó ne ébéɛ. 56 Ɛnyú bɔ́ɔ dembwólé, ndɛre dépéle mfaá ne mme délóo ndɛre bií ubé nyɛ́. Ɛpyɛ nnó ne ɛnyú delá gɛné unó bí Ɛsɔwɔ apyɛ́ mbɔ né gébé ɛyí?

Kwyɛ depɔ ne muú mawámé wyɛ́
(Mat 5:25, 26)

57 “Ɛnyú ambɔ́ɔ dekágé fére fɔ́, dékáa genó ɛyí gélú cho ɛyígé débɔ́ɔ mampyɛ? 58 Mbɔgé muú nyú abɔgé ɛfwyale ne muú mawámé wuú, ne muú yimbɔ ajyɛge kpó ji né ɛso, abɔ mankwɔ́ ji mata nnó ajá mechɔ́ ɛwémbɔ meso ndɛre ɛbwɔ́ alú jyéɛ jyéɛ. Ɛbɛgé alá pyémbɔ wɔ́ mbɔ́ɔ ujwɔ́ɔ ajyɛ nyɛ́ ne ji mbaá mémpané mpa. Ne mempané mpa afyɛ ji né amú bɔ́ɔ bɔ nku, ne bɔ́ɔ nkú áfyɛɛ́ nyɛ ji denɔ. 59 Ngarege ɛnyú nnó, átánégé nyɛ́ denɔ ɛtirémbɔ kpaá tɛ ákwóle ujwɔ́ɔ bimbɔ uko.”

13

Kwɔ́ré metɔ́ɔ wyɛ́ ne ɔpʊ́ mbɔgé mbɔ fɔ́ wɔ́ ɔgbʊ́

1 Né gébé ɛyigémbɔ, bɔ́ɔ áchwɔ gáre Jisɔs mechɔ́ fɔ́ ɛwé ɛbɔ́ ɛpyɛɛ́ ne bɔ́ɔ Galilií fɔ́. Ndɛre ɛbwɔ ápyɛ́ upɛ, Palɛt Gómena né Rom, atɔ́ bɔ́ɔ nnó áwá ɛbwɔ́. Ajyɛge áwá bɔ́ɔ bimbɔ ne manoó bwɔ́ macho ne amí menya ɛyí ápyɛ́ upɛ. 2 Jisɔs awúgé mbɔ agií aké, “Défɛré nnó bɔ́ɔ abi ágbó mbɔ, ɛlé ápyɛɛ́ ubeé ápwɔɔ́ bɔ́ɔ Gálilí abifɔ? 3 Ɛpófɔ́ mbɔ. Ngarege ɛnyú nnó: Mbɔgé délá *kwɔré matɔ́ɔ nyú wɔ́, deniíge nyɛ́ gemɛ nyu geko nka ama. 4 Tége genó ɛyí gépyɛ́ né melɔ́ Siloam. Ɛnyɔŋ ɛkwé éwá bɔ́ɔ nekwuneálɛɛ. Défɛré nnó bɔ́ɔ bí ágbó mbɔ, élé ɛbwɔ́ ápyɛɛ́ ubeé dɔ́ɔ ápwɔ́ bɔ́ɔ Jɛrosalɛ abifɔ? 5 Ɛpófɔ́ mbɔ. Ngarege ɛnyú nnó, Mbɔgé delá kwɔré matɔ́ɔ nyú wɔ́, deniíge nyɛ́ gemɛ nyu geko nka ama.”

Nekanémejɔ́ genɔ́ɔ ɛyí géla wómé

6 Ne Jisɔs agaré ɛbwɔ́ nekanémejɔ́ ɛni ake, “Mende fɔ abɔ́ apɛ genɔ́ɔ * gefɔ́ né mekɔ́ɔ wuú, gébé gékwɔ́négé ajyɛ pɛ nnó genɔ́ɔ ɛyigémbɔ gewɔ ne ji akyɛ́ umpomé ne yɛ géma agɛ́ wɔ́. 7 Né gébé ɛyigéfɔ, ajɔ́ɔ ne muú utɔ́ɔ wuú aké, ‘Aŋmé álɛ́ mbɔ alɛɛ́ ayi nchwɔ́ɔ mankyé umpomé fá né genɔ́ɔ ɛyi ne yɛ gefɔ́ ngéné. Kɛ géjí gékwé, géfɔ́ɔ mbaá detú.’ 8 Muú utɔ́ɔ aké, ‘Atá, nnɛ wɔ mmyɛ, ma lyaá géjí gébɛ́ né ŋmɛ néma. Nchome nyɛ́ ula bií ngyá, ngbɛle ujwaá wyɛ́. 9 Mbɔgé ŋmɛ néchá gewɔgé ɛlɔ́, gélágé wɔ wɔ́ ɔkágé ké geji ɔŋmé mme.’ ”

Jisɔs apyɛ mbwéré mendée alɔ mankɛne né bií uwyaá

10 Bií uwyaá bɔ́ɔ Jus fɔ́ úkwɔ́négé Jisɔs abɔ́ alɛrege bɔ́ɔ né mmu ɛcha mmyɛmenɛne. 11 Mendée fɔ abɔ́ alu éfɛɛ́, ayi meló nchyɛ ájyálé ji gempyó, ála kɛ pyópyó. Ameé né aŋmɛ nekúuneálɛɛ́ ne akágé nyaá mmyɛ aké cho. 12 Jisɔs agɛ mendée yimbɔ, akuú ji ne aké ne ji, “Mmá lɔ nána ɔjyégé mbɛ nemée nɛɛ́ nébyé.” 13 Ajóge mbɔ anɛré ji ɛbwɔ mmyɛ, téné téné mendée yimbɔ atoó, anyaá mmyɛ atɛné cho, alɔ mamfégé Ɛsɔwɔ.

14 Muú kpaá né ɛcha mmyɛmenɛne agégé nnó Jisɔs apyɛ mendée yiná atoó bií uwyaá bwɔ, metɔ́ɔ ésɔ́ ji. Alɔ manwégé bɔ́ɔ aké, “Ndɔ́ élú ékéné ɛyí bɔ́ɔ ápyɛ utɔ́ɔ. Chwóge lé né ndɔ yimbɔ nnó ápyɛ ɛnyú detoó. Muú amagé chwɔ́ sé né bií uwyaá.” 15 Atá Jisɔs aké ne ji, “Ɛnyú bɔ́ɔ dembwólé! Yéndé bií uwyaá, yéndémuú nyú, akágé ná mpɔ wuú nnó ajyé ányú manaá? 16 Mechɔ́ ɛwé mendée yina élú nnó alu mpyáne Abraham, ne danchɔmeló afyɛ ji né ɛfwyale né aŋmɛ nekúuneálɛɛ. Ɛpɔ́ galógálɔ́ nno áféré ji né ɛfwyale bií uwyaá?” 17 Jisɔs ajógé mbɔ, bɔ́ɔ mawámé bií mmyɛ́ égbó ɛbwɔ́ yémbɔ gejamégé bɔ́ álú ne nechóchɔ́ né ufélekpá ɛbi Jisɔs apyéɛ.

Nekanémejɔ́ mbwɛ́ ayi ákuú ji Mɔsta
(Mat 13:31, 32; Mak 4:30-32)

18 Ne Jisɔs agií gemɛ jií aké, “Gefwage Ɛsɔwɔ gélú mbɔ nnó? Mmɛge ná geji ne ndé? 19 Gélú nkane mbeé mbwɛ́ ayí ákuú mɔsta, ɛníné muú abɔ́ɔ apɛné né mekɔ́ɔ wuú.

* **13:6** Ɛlú wáwálé nnó: Genɔ́ɔ ɛyige mende yimbɔ apéne akuú geji *fig.

Néchígé, néwé, nébwɔlé gekpékpégé genɔɔ́ ne denywɔné déténege anyua bwɔ́ wyé.”

Nekanémejɔɔ́ Yis
(Mat 13:33)

20 Jisɔs ama gíi gemɛ jií aké: “Mmage méɛ na gefwage Ɛsɔwɔ ne ndé? 21 Gelú ntó nkane yis uka ɛbi upyɛ brɛd amualé ɛbi mendée abɔ achwaré ne gejamégé flawa abɛlé kpaá tɛ flawa meko amuále.”

Menómbi mamkpɛ né geŋwá ɛyí gélá gebyɛ́ élú mámálé
(Mat 7:13, 14, 21-23)

22 Jisɔs alú kéne ajyɛ né Jɛrosalɛ. Ndɛre ajyé, akoge malómáló, alɛrege bɔɔ́ mekomejɔɔ́ Ɛsɔwɔ. 23 Muú fɔ agií ji aké, “Ata, bɔɔ́ bií ányɛ́ nyé geŋwá ɛyí gélá gébyé ábɛ́ nyé élé gachyé?”

Ne Jisɔs aké ne bɔɔ́ ako, 24 “Ɛnyú myége lé mamkpɛ né menómbi ɛwé élú mámálé nnó depó. Néndé ngarege ɛnyú nnó gejamégé bɔɔ́ ámuáme nyɛ mamkpɛ, ne metí ébé nyɛ. 25 Gébé gékwɔ́nege nyɛ, ɛyígé mbɔɔ́ gepú akwilege ka, agbé menómbi. Gébégé agbɛgé ɛwú, ɛnyú bí délaá dafyɛ denóme nyɛ menómbi dekuú nnó, ‘Ata, néné ɛsé menombi.’ Ne ajɔge nyɛ ne ɛnyú aké, ‘Nkágé fɔ́ mbaá yi ɛnyú detané.’ 26 Ɛnyú delɔ nyɛ manɛné mmyɛ deké, ‘Pɔ́ ɛsé debɔ́ dejwɔlé mbaá ama ne wɔ, denyé menyɛɛ́, denyú mmɔɔ́? Pɔ́ ɔbɔ́ ɔ́chwɔ́ né melɔ sé ɔgarege bɔɔ́ mekomejɔɔ́ Ɛsɔwɔ?’ 27 Yémbɔ ashúge nyɛ ɛnyú meko nnó, ‘Ngarege ɛnyú, nkágé fɔ́ mbaá yi détané. Kwílege me ushuú. Ɛnyú dekɛne depyɛ nchyɛ!’ 28 Ne degɛne nyɛ Abraham, Asek, ne Jakɔb chónchó ne bɔɔ́ ɛkpávé Ɛsɔwɔ ako ndɛre ájwɔlé mbaá ayi Ɛsɔwɔ ágbárége gefwa jií, ɛnyú delile nyɛ, ne denyɛɛ́ mánɛ́né ne matɔɔ́ usɔɔ́. 29 Né gébé ɛyígémbɔ bɔɔ́ átánege nyɛ né umɛ malɔ mme mako, manyɛ gefwa ɛyigé Ɛsɔwɔ ágbárege. 30 Kaáge nnó bɔɔ́ fɔ abi anóge mbɔ ɛbwɔ́, álaá nyɛ bɔ apɔ mpa ne bɔɔ́ abi álu bɔ apɔ mpa álaá nyɛ afwa.”

31 Wyé né gébé ɛyígémbɔ, bɔɔ́ Farasi fɔ́ áchwɔ garé Jisɔs áké, “Kwélé fa chó geba ɛyigéchá néndé Mfwa *Hɛrɔd akɛlege manwá wɔ.” 32 Jisɔs aké ne ɛbwɔ́, “Chóge dégáré muú defyá yimbɔ nnó, ji akaá nnó mferege aló nchyɛ fina mmage mpyɛ bɔɔ́ mamée átoó ne wyémbɔ ne mmáge pyé geyá. Fí ndɔ élé ne nnérege utɔɔ́ ba. 33 Yémbɔ yɛlé mbɔ́ njɔɔ́, mbɔ́ manlyá fina njyɛ Jɛrosalɛ, nkɛne nekɛ geyá ne ndɔ́ ɛpéa. Ɛlómé fɔ nnó áwá muú ɛkpávé Ɛsɔwɔ né mbaá yichá ékosé né Jɛrósálɛ wɔ́.”

Jisɔs asomége Jɛrosalɛ
(Mat 23:37-39)

34 Jisɔs alɔ mánsómégé ake, “Ɛ é Jɛrosalɛ, Ɛ é Jɛrosalɛ, dewane bɔɔ́ ɛkpávé Ɛsɔwɔ ne detome abifɔ ne mataá, bɔɔ́ dentɔɔ́ abi Ɛsɔwɔ atɔmé ɛta nyú! Mmua mé ndɔ ndɔ ne ndɔ, manyweré ɛnyú nkwere nkane mekwɔ akwérege baá bií, yémbɔ ɛnyú dékélégé fɔ́. 35 Gége yé nnó, melɔ nyú éla mé mábómé. Ne ngarege ɛnyú nnó, ɛlɔ fina ɛjyégé mbɛ, ɛnyú démágé gésé me kpaá tɛ bií ɛbi ɛnyú dejɔge nyɛ nnó, ‘Mejé ébé ne muú ayi achwɔ́ɔ né mabɔ Atá!’ ”

14

Jisɔs ama pyɛ mende fɔ atoó né bii uwyaá bɔɔ́ Jus

1 Né bií uwyaá ɛbífɔ́, Jisɔs ajyɛ nyé menyɛɛ́ né gepúgé mende fɔ. Mende yimbɔ abɔ́ alu muú kpaá bɔɔ́ Farasi. Ndɛre Jisɔs alú éfɛɛ́, bɔɔ́ ápɛ́le ji chwɛchwɛ, nnó ágé genó ɛyíge ji apyɛ nyɛ bií bimbɔ. 2 Ɛfɛé mende fɔ ayi uká ne amu úmualé, abɔ́ atɛné mbɛ ushu Jisɔs, 3 Jisɔs agií bɔɔ́ Farasi ne Ánlɛré mabé Ɛsɔwɔ abi álú ntó ɛfɛé aké, “Ɛbé ɛsé ɛgaré nnó muú akage pyɛ muú nemée atoó né bií uwyaá?” 4 Yɛmbɔ ɛbwɔ́ akeré yɛ ji meko wɔ́. Ne Jisɔs agbaré mende yimbɔ apyɛ ji atoó, agaré ji nnó ajyé. 5 Ɛké éwyage Jisɔs agií ɛbwɔ aké, “Mbɔgé muú nyú fɔ ne maá wuú akwegé né gepyégé manaá bií uwyaá, yɛ élé mpɔ wuú ne akwené, muú yimbɔ anyógé wáwá akpɛ́ mmu aféré ji?” 6 Nkwé yiná apwɔ ɛbwɔ́ amu, apyɛ ɛbwɔ́ ála bɔmbɔ.

Ɛsɔwɔ akɛlege lé muú yi alá bwégé mmyɛ ne ayi anéne manɛ

7 Jisɔs agégé nnó bɔɔ́ abi álɔɔ́ bwɔ́ ɛpaá, áchwɔge ájyá lé malu ujwɔlé malómalɔ́, agaré ɛbwɔ́ nekanémejɔɔ́ ɛni aké: 8 “Yɛ́ndegébé ákugé muu né ɛpaá neba ajwɔ́lé lé né melu ɛwé bɔɔ́ ako ájwɔ́lege. Akɛlégé fɔ́ melú énógé. Mbɔgé ɔjwɔlégé wyé, ékage bé nnó ákuú mbɔntó muú yi apwɔɔ́ wɔ. 9 Gébégé muú yimbɔ achwɔgé, mbɔɔ́ ɛpaá agarege nyɛ́ wɔ nnó, ‘kwílé melu ujwɔ́lé ɛwe, muú kpaa ajwɔ́lé.’ Mbɔgé épyégé mbɔ ɔjwɔlege nyé né melú ɛwé élá pó ne énógé, éfɛé mmyé ɛgbóo nyé wɔ. 10 Yɛ́ndégébé ɔjyɛgé ɛpaá, jwɔ́lé né melu ɛwé élá pó ne énógé. Gébégé muú yi alɔ wɔ́ ɛpaá achwɔgé gɛ́ wɔ́ éfɛɛ́, ajɔge nyɛ́ ne wɔ nnó, ‘Mejeé wa, kwílé fá chó jwɔlé né melú énógé.’ Gébégé épyɛgémbɔ ɔbɛɛ nyɛ ne énógé né mbɛ ushu bɔɔ́. 11 Wyémbɔ ne Ɛsɔwɔ áwane nyé muú ayi ábwɛge mmyɛ gelu ne ábwɛge nyé lé ayi álá lérégé mmyɛ.”

12 Jisɔs ama jɔ́ ne mbɔɔ́ ɛpaá yi akuú ji aké, “Yɛndégébé ɔké ɔpyɛ ɛpaá, ɔkugé fɔ wyɛ́ lé ajeé byɛ́, aŋmɛ́ byɛ́ ne bɔɔ́ ula gepú byɛ́. Ɔkugé fɔ wyɛ lé afwa melɔ gétúgé ɛbwɔ́ ákágé kuú nyɛ́ wɔ ntó né ɛwu bwɔ́ ɛpaá. Apyɛgémbɔ áshúge wɔ galógálɔ́ ayi ɔpyɛ́ ɛta bwɔ́. 13 Ɔké ɔpyɛ ɛpaá, kuú lé bɔɔ́ gekpo, ubwéré, ukɔ́kɔ́ré bɔɔ́ ne abi amɛ nónómé. 14 Mbɔgé ɔpyɛgé mbɔ, ɔbɛ nyɛ́ ne metɔɔ́ megɔmegɔ gétúgé bɔɔ́ bimbɔ ákágé shúu fɔ

galɔ́gálɔ́ ayi ɔpyɛ́ ɛta bwɔ́. Galɔ́gálɔ́ wyɛ́ atanege nyɛ́ mbaá Ɛsɔwɔ né gébé ɛyígé bɔɔ́ abi álu cho ákwilege nyɛ né negbo.”

Nekanémejɔ́ ɛpaá neba
(Mat 22:1-10)

15 Ndɛre Jisɔs ajɔge mbɔ, muú fɔ ama ayi abɔ́ anyɛɛ́ menyɛɛ́ ne ji akame ake, “Wáwálé galɔ́gálɔ́ alu ne muú yi anyɛɛ́ nyɛ́ menyɛɛ́ né mbaá ayi Ɛsɔwɔ ágbárege gefwa jií.” 16 Jisɔs awúgé mbɔ, alɔ mangare ji abya aké, “Né gébé gefɔ́ mende fɔ abɔ apyɛ gekpékpégé ɛpaá, akuú gejamégé bɔɔ́. 17 Gébé gékwɔ́négé, atɔ́ maá defwɛ́ wuú nnó ajyɛ́ agáré bɔɔ́ bi ji akuú bwɔ́ ɛpaá nnó, ‘Áchwɔ́ ɛpaá échwɔ́ lɔ.’ 18 Ajyégé, agé muú ama ama ne yɛ́ndémuú alɔ mandoré úbómeno agare wyɛ́ ɛwú. Muú ayi mbɛ aké, ‘Wyɛ́ náná ne nnamé mekɔɔ́ wa nkɛlege manjyɛ gɛ́ ɛwú. Chó gáré ntɛ wyɛ́ nnó ɛkagé asɔ́ metɔɔ́ nnó nchwɔ ɛpaá wuú wɔ́.’ 19 Ama jyɛ́ gɛ́ ayifɔ, mende yimbɔ ntó aké, ‘Wyɛ́ náná ne nnamé mpɔ ɛyí ɛkyá makɔɔ́ ɛfya, nlu mɛ́ téné manjyɛ muá ɛjí wá ɛpyɛ́ utɔɔ́. Nkpa ɛnyú geká, ɛkage désɔ́ metɔɔ́ nnó nchwɔ wɔ́.’ 20 Ama jyɛ́ gɛ́ ayifɔ, mende yimbɔ ake, ‘Wyɛ́ náná ne mbané mendée wa gétú ɛyige na nchwɔ́ fɔ.’

21 “Maá defwɛ́ yimbɔ akérégé meso, agaré depɔ ɛtíré na deko mbaá ntɛ wuú; ayi akuú ɛpaá, ne aké awuú mbɔ metɔɔ́ ɛsɔ́ ji dɔɔ́. Ama tɔ́ maá defwɛ́ wuú aké, ‘Chó né metɔɔ́ melɔ ne anɔɔ́ mati ayí kɔ́kɔ́ ne ayí kpakpa, ɔkuú ubwéré, abi amɛ nónómé, ukɔ́kɔ́ré bɔɔ́ ne abi gekpo nnó achwɔ́ gepú ya.’ 22 Maá defwɛ́ ajyégé, akeré meso aké, ‘Ata mpyɛ mɛ́ ndɛre ɔjɔ́ ne gepú gélú danɲbée.’ 23 Ntɛ wuú, ama gáre ji aké, ‘Chó náná né baá malɔ ne bɔ dachi ako ne mati ayi kɔ́kɔ́, ɔgaré bɔɔ́ áchwɔ́ ápyɛ́ gepú yá gégbeé. 24 Kaá nnó bɔɔ́ bi mbɔ́ nkuú mɛ́ ɛbwɔ́, áshyá manchwɔ́ yɛ muú ayi áfwɔ́rege menyɛɛ́ wa ayí ntyɛɛ́ apɔ́.’ ”

Gefɔ́ ɛyigé muú abɔɔ́ mamkpomé mmyɛ mambɛ́ ménkwɔlé Jisɔs
(Mat 10:37, 38)

25 Ndɛre Jisɔs ama lɔ manjyégé nekɛ nií, gejamége bɔɔ́ ákwɔ́lege ji. Ɛké ɛ́wyage atɛné, abwɔlé ushu, ajɔɔ́ ne ɛbwɔ́ aké, 26 “Muú akágé bɛ́ fɔ ménkwɔlé wa mbɔgé álá agboó ne me apwɔ́ mmá wuú ne ntɛ wuú ne amá agbógé ne me apwɔ́ mendée wuú, baá bií ne aŋmɛ́ bií. Ne amá agbógé ne me apwɔ́ gemɛ jií. 27 Muú akágé bɛ́fɔ ntó ménkwɔlé wa mbɔgé alá kamé negbo akpá ɛjií gekwa akwɔlé me ne gejí wɔ́.

28 “Mbɔgé muú nyú ama ashuú mantɛné ɛnyɔŋ, abɔ́ kpɛ́ mbɛ ajwɔ́lé, afɛ́ré chánchá meno ŋka ɛyi gepú ɛyigémbɔ genyɛ́ɛ nyɛ ne akaá wa abɛ nyɛ́ ne ŋka ɛyi ɛkwanege maneré géjí? 29 Mbɔgé alá fɛ́ré mbɔ wɔ́, ɛbɛ́ nyɛ́ nnó anérégé fɔ gepú ɛyígémbɔ, atɛnege nyɛ́ lé nébɔ́mé, bɔɔ́ bi ákóoge ɛfɛ́ ágɛgé nebɔ́mé ɛniné mbɔ, álɔ manjwáné áke: 30 ‘Gé muú yi aké atɛnege ɛnyɔ́ŋ, ɛ́pwɔ ji.’

31 “Ɛkáge bɛ́ nnó mfwa ajyɛ myɛ́ bee ne mfwa ayifɔ. Mbɔgé akwilege manjyɛ, gɛ́ nnó Mfwa ayifɔ achwɔ ne bɔɔ́ gejamé abi apwɔɔ́ abií né malú ápéa, apyɛ nnó? Nnó abɔ́ kpɛ́ mbɛ ajwɔ́lé ne bɔɔ́ bií afɛ́ré wa ákágе myɛ́ nyɛ́ bee ne bɔɔ́ bimbɔ? 32 Mbɔgé agɛgé nnó úpwɔɔ nyɛ ɛbwɔ́, aferege nyɛ́ bɔɔ́ atɔ́ nnó ajyɛ́ ábáné mfwa yimbɔ ndɛre alú tɛtɛ, akwɔ́ ji mata nnó ágáré élé genó ɛyígé ji akélege nnó ɛbwɔ́ áchyɛ́ ne álya ɛbwɔ́ ábɛ́ né nesɔ. 33 Wyɛ́ na ntó ne ɛnyú debɔɔ́ mankpomé mmyɛ.” “Muú akágé bɛ́ fɔ ménkwɔlé wa mbɔgé alá kámé mánlyá unó uko wɔ́.

Mechɔ́ menkwɔlé Jisɔs ayi atɔɔ́ getɔɔ́
(Mat 5:13; Mak 9:50)

34 “Mega élú genó gelɔ́gélɔ́ ne mbɔgé mega élá pɔ́ sé ne ugɔ bií, ápyɛɛ́ mbɔ nnó ne ugɔ bií ukéré? 35 Ɛfúlé sé genó. Muú akágé gbɛɛ fɔ ɛwú né mekɔɔ́, yɛ́ ama áchwáré ne ujwaá ne ágbɛ né mekɔɔ́ élómé fɔ́. Agbɛ́le lé ɛwú gbɛ́le. Muú yi awyá matu áwú.”

15

Nekanémejɔ́ ɛgɔmŋme ɛwɛ́ ɛnomé
(Mat 18:10-14)

1 Bií uma ánsɛlé ŋka makpo ne abifɔ abi ápyɛɛ́ ubeé, áchwɔ mánwú mekomejɔ́ Jisɔs. 2 Ne bɔɔ́ bi akúu ɛbwɔ́ Farasi abi áfɛ́ré nnó álú cho né ɛbɛ́ Ɛsɔwɔ ne *Ánlɛré mabɛ́ Ɛsɔwɔ ágégé na matɔɔ́ ásɔ́ ɛbwɔ́ áke, “Mende yina alu geluá ne bɔɔ́ ubeé ne amá anyɛɛ menyɛɛ ne ɛbwɔ́.”

3 Ɛfɛ́ɛ́ Jisɔs atɔ́ ɛbwɔ́ nekanémejɔ́ ɛni aké, 4 “Mbɔgé muú nyú awyaá usaá magɔ́nŋme úta ne ɛ́ma ɛnogé apyɛɛ́ nnó? Nnó ályágé fɔ ayi usaá uni meso nekuúneɛni ne ajyɛ́ ákélégé ɛwɛ́ ɛnomé kpaá tɛ́ ágɛne? 5 Gébégé akɛlégé, agɛgé, akpane anɛré mankɔɔ́ abene. 6 Achwɔgé mmu akú ajeé ne atɛ áŋmɛ́ aké, ‘chwɔge débé mabeé. Ɛgɔ́ŋme wa ɛwɛ́ ɛbɔ́ ɛnómé, ngɛ́.’ ” 7 Ne Jisɔs aké: “Ngarege wɔ nnó wyɛ́mbɔ ntó ne matɔɔ́ agɔɔ́ bɔɔ dɔɔ́ né mfaánebuú gétúgé muú ubeé ama ayi ákwɔré metɔɔ́ wuú ne geŋwá jií ɛpwɔ gejame bɔɔ́ abi álu cho álá bɔ mankwɔre matɔɔ́ bwɔ́ wɔ́.

Nekanemejɔ́ ŋka ɛyí ɛnómé

8 “Mbɔgé ntó mendée fɔ awya bɔ sére áfya ne ama anogé apyɛ́ nnó? Alwégé mewɛ áshwá gepú jií, ápéa akɛ́lé kpaa tɛ agéne? 9 Ne akɛ́légé agɛgé akú ajeé bií aké chwɔ́ge debé mabeé, sére wa ayi abɔ́ ánomé, ngɛ́ ji.” 10 Ne Jisɔs aké: “Ngarégé wɔ nnó. Wyɛmbɔ ntó ne makiénné Ɛsɔwɔ ábɛ́ɛ ne nechɔ́chɔ́ gétúgé muú ubeé ama ayi akwɔré metɔɔ́ wuú ne geŋwá jií.”

Nekanémejɔ́ maá ayi ánomé

11 Jisɔs ama jɔ́ aké, “Mende fɔ abɔ́ awya
baá ande ápeá. 12 Bií uma ayi meso aké ne
ntɛ wuú, ‘Atá káré geteé chyé ɛya.’ Ɛfɛ́ɛ ne
ntɛ wuú akaré achyé ɛjií. 13 Áségé gebagé
geteé jií ébɛlé yɛ mboó ndɔ wɔ́, akpó asɛ
ŋka, alyá melɔ wuú, afɛ́ nekɛ tɛtɛ né melɔ́
kpaá ɛwéchá, éfɛ́ɛ ne akwené menya anyɛ́ɛ́
ŋka meko. 14 Ányégé ŋka jií ébyɛgé ɛké getú
ne mesa ayi ákwené né melɔ ɛwémbɔ álá
ámu amu. 15 Ɛfɛ́ɛ ajyɛ gɛ́ mende fɔ né melɔ
wembɔ, ákwe ji uká ne mende yimbɔ asɛ
wyé ji séle né utɔ́ mámbámé mekwɛnde jií
né mekɔ́ wuú. 16 Afé mámbámé ne muú
ayi achyége ji menyɛɛ́ ápɔ́, mesa amyɛ ji dɔ́
ne akɛlege yɛ manyɛɛ́ ntó uchachuú gasala
ɛbi ukwéndé unyɛɛ́ 17 Gébégé ji afɛré defɔ́
tií dékeré aké, ‘Bɔ́ utɔ́ ntɛ wa ányé ágbége,
ayifɔ alaá, nlu fá ndɛre mesa. 18 Nkerege
meso mbaá ntɛ wa nné ji mmyɛ nnó, Ata,
mpyɛ gabo né égbé Ɛsɔwɔ, ne gyé ɛta wyé.
19 Mfu sé ayi mbɛɛ́ maá wyé wɔ́. Sɛ le me
nkane muú utɔ́ wyé ama.’ 20 Ajógé mbɔ,
akwilé afé mbaá ntɛ wuú.

“Ndɛre álú tɛtɛ ntɛ wuú agɛ́ ji nkane
achwɔ́ɔ, gejeé ne meshwɛ gekwɔ́ ji metɔ́,
alomé ajyɛ kpá ji atyá ábogéné mme. 21 Maá
aké, ‘Ata mpyɛ gabo né égbé Ɛsɔwɔ ne ɛta
wyé. Mfu sé mambé maá wyé wɔ́.’ 22 Ajógé
mbɔ, ntɛ wuú aké ne baá defwé bií, chóge
wáwá dépɛ nkwú melɔ́mélɔ́ dechwɔ défyé
ji mmyɛ, ‘Ma fyége ji ŋkpáganɛré ne unó
uká. 23 Ma chwóge ne mpɔ mabɔ déwá depyé
ɛpaá. 24 Mbɔ́ mfɛré nnó maá wa yiná agbó,
ne alu mebɛ, abɔ́ anó ne mmangé ji, ɛfɛ́ɛ ne
ɛpaá élɔ́ɔ.’

25 “Gébégé ányé ɛpaá ɛwémbɔ, mámbɛ
mende yimbɔ alu né mekɔ́ aké akerege
meso alé kwɔ́kwɔ́lé ne gepú, awú ubeé né
dachi bwɔ́ 26 Ne atɛné agií maá defwé aké
ndé mechɔ́ élú dachi sé? 27 Ágiígé mbɔ, maá
defwé agaré ji ake, ‘Meŋmɔ́ wyé ne ákeré
meso mebɛ ne ntɛ wyé metɔ́ ɛgɔ́ ji awané ji
mpɔ mabɔ.’ 28 Awúge mbɔ metɔ́ ɛsɔ́ ji kpaa
ashya mánkpɛ mmu dachi, éfɛɛ ne ntɛ wuú
achwɔ́ né ji mmyɛ nnó akpé mmu. 29 Yémbɔ
atɛné éshyéné ne ntɛ wuú aké, ‘Gejame aŋmɛ
ayi me nkwené na nkane memfwé ɛta wyé,
nlú dantó mekpo yɛ dámáa, ɔchyé me ndé?
Yɛ maá mbyéné mŋmɛ yi ɔchyé me nnó nnyɛ
ne ajeé ba ne metɔ́ megɔmegɔ apɔ́. 30 Ne
gébégé maá wyé yi akwené menya anyɛɛ́ ŋka
ne andée deno ake achwɔ́ ɔwá ji mpɔ mabɔ?’
31 Ntɛ wuú akú ji aké, ‘Maá wa ɔlu ne me
fá yɛndégebé ne unó uko ɛbí nwya élé ɛbyé
32 Yémbɔ ɛsé abi mmu debɔ mampyɛ ɛpaá
ne metɔ́ megɔmegɔ gétúgé meŋmɔ́ wyé ayi
débɔ́ défɛré nnó agbó ne alu mebɛ, abɔ́ anó
ne dégé ji nána.’ ”

16

Jisɔs agare nkane muú abɔ́ mangbaré ŋka jii

1 Jisɔs ama garé baá utɔ́ bií nekanémejɔ́
ɛniné fɔ aké, “Muú ŋka fɔ abɔ́ alu, ayi awyá
muú utɔ́ wuú ayi apéle unó ŋka bií uko.
Gébé gefɔ, bɔ́ fɔ́ áchwɔ́ garé ji nnó muú utɔ́
wuú achɔ́ ŋka jií. 2 Ne akú muú utɔ́ yimbɔ,
achwɔ́gé, agií aké, ‘Ndé gefɔ́ genó ɛyi nwuú
mbɔ nnó ɔpyéɛ? Chó, chwɔ́ ne bɔ ŋwɛ ako abi
ɔ́samé unó ba, ɔshuú me nende ɔpɔ́ sé muú
utɔ́ wa.’

3 “Muú utɔ́ yimbɔ agige gemɛ jií ake,
‘Mpyɛ mbɔ nyɛ nnó, nana ayi ntɛ wa áchwɔ
féré me né utɔ́? Mpɔ ne ɛshyɛ mangbaré
ɛsaá, yɛ dekɔ degbóo me mmyɛ.’ 4 Ɛké
ɛwyáge ake: ‘Nana nkaá genó ɛyigé mpyɛ
nyɛ, nnó gébégé ntɛ wa aférége me né utɔ́,
mbɛ ne ajeé abi ápoóge me né upú bwɔ́.’

5 “Ɛfɛ́ɛ, ne muú utɔ́ yimbɔ alɔ mankuúge
bɔ́ɔ abi ágbárege ntɛ wuú ujwɔ́ɔ ama ama.
Agií muú ayi mbɛ aké, ‘Ɔgbaré ntɛ wa nnó?’
6 Muú yimbɔ aké, ‘Ngbarege ji usaá ndá
maweé uta.’ Muú utɔ́ yimbɔ aké, ‘Gé ŋwɛ
ayi ɔbɔ́ samé wyé, sɛ wáwá jwólé mme,
ɔkwɔ́ré, ɔsá usaá ndá maweé upéa meso
éfya.’ 7 Ama agií ayifɔ ake, ‘Wɔ gbare ntɛ wa
ujwɔ́ɔ nnó’? Aké, ‘Ngbarege ji usaá úba Ɛrise
uta.’ Muú utɔ́ yimbɔ ake, ‘Gé ŋwɛ ayi ɔbɔ́
samé wyé na, kwɔ́ré, sá usaá úba uni.’

8 “Ntɛ muú utɔ́ yimbɔ agégé nnó muú utɔ́
wuú anyé ji upwɔ, akame ake, ntɛ mende
yina akpaá. Jisɔs anerege nekanémejɔ́ ɛni
ake, bɔ́ɔ mme bina ápyɛ uno bwɔ́ ne defɔ́ɔ
ápwɔ nkane bɔ́ɔ Ɛsɔwɔ ápyé ɛbi bwɔ́. 9 Ŋka
ɛlúmbɔ, ndɔ yifɔ ɛpyɛ gabo. Ne nchyɛge ɛnyú
majyé nnó debɔ́ ŋka ɛyi déwyaá dépyé dejeé
ne Ɛsɔwɔ nnó gébégé ŋka yina ébyɛgé ásɛle
nyé ɛnyú, ábelé né melu ɛwé geŋwá ɛyi gélá
gébyɛɛ́.

10 “Muú yi anɛrege metɔ́ ne ji né ɛkékɛ́
genó mbɔntó ne anɛrege metɔ́ ne ji né
ɛyigé kpaá. Ne muú yi áfwalege muú né
ɛkékɛ́ genó mbɔntó ne áfwálége muú né
ɛyigé kpaá. 11 Mbɔgé ɛnyú dekágé béle fɔ́
ŋka cháŋéné ɛyi ndɔfɔ́ épyé gabo, ɛpyɛ́ɛmbɔ
nnó ne áchyɛ ɛnyú genó gembó? 12 Mbɔgé
dekágé chéré genó ɛyígé muú ayichá
cháŋéné, ndé muú ábɔ́ɔ genó áchyége nnó
gébé ɛyigé ɛnyú?

13 “Maá defwé ama ákágé kpá fɔ́ defwé
mbaá bɔ́ɔ apea gébé gemaá. Ápyɛgémbɔ,
apaá nyé ama agboó ne ayifɔ. Ne ánogé nyé
ama abyaá ayifɔ. Ɛnyú dekágé nógé fɔ́ Ɛsɔwɔ
ne ŋka gébé gemaá.”

14 Bɔ́ɔ Farasi fɔ́ abi abɔ́ álú ɛfɛ́ɛ áwuúge
mechɔ́ ɛwé Jisɔs ajɔ́, álɔ manshwá meshwá
gétúgé ɛbwɔ́ ágbóo ne ŋka dɔ́. 15 Ɛfɛ́ɛ Jisɔs
ake ne ɛbwɔ́, “Ɛnyú delu bɔ́ɔ abi débwólege
bɔ́ɔ nnó ɛnyú delu cho, yémbɔ Ata Ɛsɔwɔ
akage matɔ́ ɛnyú. Kaáge nnó unó bi bɔ́ɔ
afége nnó úlɔ́, úlú ukweŋkwe né mbɛ ushu
Ɛsɔwɔ.”

**Gefwagé Ɛsɔwɔ gepwɔ mabɛ́ dyi nyá*

16 Jisɔs amá aké, “Gébé genyá, bɔ́ ́áwúu
le *Mabɛ́ Mosis ne unó bi bɔ́ ɛkpávé Ɛsɔwɔ
ábó ásamé. Lɔ né gébé ɛyigé Jɔn achwɔ́, bɔ́ ́
ágárege abya melɔ́méló gefwa ɛyigé Ɛsɔwɔ
ágbárege ne bɔ́ ako ámyɛ́ ne ɛshyɛ mankpɛ
mmu gefwa yimbɔ. 17 Yɛ́mbɔ, ɛpófɔ́ nnó
ɛbɛ́ Mosis ɛlá detú. Ɛlú wáwá nnó mfaá ne
mme ákwyá ɛpwɔ nnó ɛké mansá ŋwɛ né ɛbɛ́
ɛwémbɔ ɛlá detú.”

Jisɔs alɛ́rege depɔ́ré ulɔ ne neba manwá
(Mat 5:27-32; Mat 5:27-32; Mak 10:11-12)

18 “Wyɛ́mbɔ ne élú nnó yɛndé mende ayi
awáne neba ne mendée wuú, ne abagé
ayichá, akwé mbɔ lé ulɔ. Mende ayi abagé
ntó mendée ayi menɔ wuú ábuú ji, akwé
mbɔ lé ulɔ.”

Abya Lasarɔs ne mende ayi awyá gefwa

19 Jisɔs ama garé abya yiná aké, “Mende
fɔ abɔ alu ayi awyá gefwa. Afyɛ uchánchá
mandée, anyɛɛ geŋwá yɛndé bií. 20 Ne mbyá
muú fɔ, abɔ́ alu ntó ayi akúu ji Lasarɔs. Ayi
abɔ́ amée mansa. Yɛ́ndégébé abɛlege wyɛ́
né menómbi muú gefwa yimbɔ, 21 anyagé
gemɛ, apɛle wa muú ŋka yimbɔ, alɔ mé
manyége menyɛɛ nnó ɛkɛ ɛkwéne yɛ mme,
ji abɔ́ anyɛ́. Ne mbaá ayi ji abɛlé, bɔ mamyɛ
áchwɔ́ álárege upa bií.

22 “Ne bií uma Lasarɔs agbó, makiénné
Ɛsɔwɔ áchwɔ kpa ji, áfɛ́ né mfaánebuú.
Ajwɔlé né nénŋkúné mmyɛ Abraham, ɛfɛɛ́
Lasarɔs alɔ manyé menyeé ne ji. Ɛbélégé
muú ŋka yimbɔ ntó agbó, ánií ji. 23 Afɛ́ né
melɔ áwuú bɔ́ɔ́, ɛfɛɛ́ alɔ mangéné ɛfwyalé
ɛwé mebo. Né gébé gefɔ́ aŋme amɛ agé
Lasarɔs tɛtɛ, ndɛre ajwɔlé né neŋkuné mmyɛ
Abraham. 24 Agége mbɔ, akuú ake, ‘Ata
*Abraham, gɛ́ me meshwɛ, tó Lasarɔs ajyé
fyɛ ɛnó́ bwɔ wuú mmu manaá achwɔ́ pyɛ
metɔ́ wa ɛkwené, ngɛne gebégé ɛfwyale né
mewɛ ɛwéna.’

25 “Abraham ashuú ji meko aké, ‘Maá wa,
te ndɛré ɔlu nyá né mme, ɔbɔ́ ɔlu gbɛne,
ɔnyɛɛ́ ɔbwɔlege ayi Lasarɔs álá pó yɛ ne
genó, agɛne lé ɛfwyale. Nana Lasarɔs anyɛɛ́
geŋwá fa ayi wɔ gɛné gebégé ɛfwyale ɛwu.
26 Ɛpófɔ́ yɛ́mbɔ, newú nékaré ɛsé nnó muú
ayi akɛlege manchya áchwɔ wena agége fɔ
meti ne ayi akɛlege manchya ntó áchwɔ ɛwu
agɛge fɔ meti.’ 27 Muú ŋka yimbɔ, ama kwɔ
ji mata ake, ‘Ntɛ ɛse Abraham, tó Lasarɔs né
dachi ntɛ wa, 28 nnó ajyé ajií aŋmé ba áta
matu nnó ɛkagé ɛbwɔ́ ákwólé gepɔ ya, áchwɔ́
né melú ubalé ɛwé.’

29 “Abraham ashuú le ji meko aké, ‘Ɛbwɔ́
áwya ŋwɛ Mosis ne abi bɔ́ ɛkpávé Ɛsɔwɔ
ásamé. Gɔ́ ɛbwɔ́ áwuú geno ɛyigé bɔ́ ɛkpávé
Ɛsɔwɔ ajɔge.’ 30 Muú gefwa yimbɔ ashya ake,
‘Ŋgba, Atá Abraham, mbɔgé muú ayi agboó
mé ne abɔ́ ajyɛgé gáre ɛbwɔ́, ákwórege nyɛ́
matɔ́.’ 31 Yɛ́mbɔ Abraham aké ne ji, ‘Mbɔge
ɛbwɔ́ áshyagé manwú mekomejɔ́ Mosis ne
ayi bɔ́ ɛkpávé Ɛsɔwɔ yɛ lé mewu muú ne
ajyɛ gáré ɛbwɔ́, awuú nyɛ́ fɔ́.’ ”

17

Mmuameno mampyɛ gabo
(Mat 18:6, 7, 21, 22; Mak 9:42)

1 Jisɔs ajɔ́ɔ́ ne baá utɔ́ bií ake, “Unó úlú
ɛbi úbwɔlege bɔ́ nnó ápyɛ́ *gabo. Yɛ́mbɔ
utóŋkwa úlú ne muú ayi ábwɔ́lege nyɛ́ ayifɔ
nnó apyɛ́ gabo. 2 Ɛbɔ ɛlɔ nnó áshií muú
yimbɔ gekpékpégé ntaá né gemɛ, áŋmé ji
né gentoógé ɛbɛɛ́ mega, ne nnó ábé mebɛ,
ábwɔlégé yɛ muú ama né bɔ́ bi alú ɛké
ambáné nnó apyɛ́ gabo.

3 “Sɛge gébé nnó ɛkagé depyɛ gyɛɛ́ mbaá
depɔ tiré na. Mbɔgé meŋmé wyɛ́ apyégé
gabo, ɔbɔ́ mankuú ji ɔjɔ́ɔ́ ne ji ne akamégé
nnó alu gyɛɛ́, ɔbɔ́ manjií ji nte. 4 Yɛ apyége
gyɛɛ́ ɛta wyɛ́ máŋáne akénéama né bií,
ne achwógé akamégé yɛ́ndégébé nnó, ‘Alu
gyɛɛ́,’ ɔbɔ manjinte né ndɔ yimbɔ meko.”

Gefɔ́ ɛyigé bɔ́ Jisɔs dbɔ́ mamfyɛ́ matɔɔ bwɔ́ ne Ɛsɔwɔ

5 *Áŋgbá Jisɔs áwyágé áké ne ji, “Ata poó
ɛsé nnó défyɛɛ́ matɔ́ ne Ɛsɔwɔ dépwɔ ndɛre
debɔ défyɛɛ́ mɛ́.” 6 Ne Ata Jisɔs ashuú ɛbwɔ́
meko ake, “Metɔ́ ɛwé défyɛɛ́ ne Ɛsɔwɔ yɛ́
ɛbɛ́ ɛlé * ŋénéŋéné ɛke nyiné mbwɛ́ ngboŋ,
dekage jɔ́ ne genɔ́ ɛyina nnó, ‘Kwilé fa
ɔjyɛ téné né ɛbɛɛ́ mega.’ Genɔ́ ɛyimbɔ gébó
mampyɛ́ nkane dejɔ́ɔ́.

Bɔ́ Jisɔs awya utɔ́ ɛbi bwɔ́

7 “Désɛ́ nnó muú nyú ama awya muú utɔ́
wuú. Ne apyɛgé utɔ́ bii uko né mekɔ́ yɛlé
membame magɔnŋmé. Nnó achwɔge mmu
agarege ji ténéténé nnó, ‘Chó, kpá menyɛɛ́
wyɛ́, ɔnyɛ́’? 8 Ŋgba agarege nyɛ le ji nnó,
‘Chó, kwóré mandeé jyɛ́, ɔtyɛ́ menyɛɛ́, ɔchyɛ́
me nyɛ́.’ Nnerégé mɛ́, ɔchwɔ́, ɔféré unó ne
ɔfɛ ɔnyɛ́ awyɛ́. 9 Mbɔgé apyɛgé ndɛre ágaré
ji, nnó ntɛ wuú ala nyɛ́ wyɛ́ mantámégé ji?
10 Ɛlú wyɛ́ genó gémá ne ɛnyú, depyɛgé utɔ́ɔ́
ɛbi áchyége ɛnyú denérégé, debɔ́ manjɔ́ɔ́
nnó, ‘Ɛse delu lé baá defwɛ́. Depyɛ lé utɔ́ɔ́ ɛbi
debɔ́ɔ́ mampyɛ.’ ”

Jisɔs apyɛ bɔ́ɔ́ ubá áfya átoó, ama ne akéré áchwɔ táme ji

11 Ndɛre Jisɔs abɔ́ alu akéne ajyɛ né
Jɛrosalɛ, akoó melɛre ayi bɔ́ɔ́ Samariya ne
bɔ́ɔ́ Galilií. 12 Gébégé Jisɔs áchwɔ kwɔ́ne né
maá melɔ fɔ, agɛ́ ande fɔ́ afya abi amée ubá,
ágégé ji átɛné tɛtɛ, 13 ne álɔ mankuú ji áke,
“Ata Jisɔs, gɛ ɛsé meshwɛ.” 14 Jisɔs ake agɛne
ɛbwɔ́, áké, “Choge délɛ́ré lé mmyɛ nyú mbaá

* **17:6** Ɛlú wáwálé nnó: Gefɔgé mbwɛ́ ngboŋ ayina ákuú nnó Musta.

ámpyέ upɛ Ɛsɔwɔ nnó áchéré ɛnyú.” Ndɛre bɔ́ó bina akɛne ájyέ né meti, ágέ nnó ɛbwɔ́ ako atoó. 15 Ne muú ama né geluágé bɔ́ó bimbɔ agégé nnó atoó, alɔ mankeré meso, akwane kέŋké, afɛ́ége Ɛsɔwɔ, manchwɔ táme Jisɔs. 16 Akwónégé, ató manó mme né mbɛ ushu Jisɔs, atamege ji. Mende yina abɔ́ alu lé muú Samariya. 17 Jisɔs agégé ji, alɔ mangií gemɛ jií aké, “Pó mbɔ mpyɛ ná bɔ́ó áfya átoó ne abi aneneéama álέ? 18 Wyέ lé menkɛ́ɛ́ yiná ne akeré meso manchwɔ́ táme Ɛsɔwɔ?” 19 Ne Jisɔs ake ne mende yimbɔ, “Kwilé, chó ɛjyέ geba, ɔtoó mbɔ gétúgé ɔfyɛɛ́ metɔ́ɔ ne me.”

*Jisɔs agaré nkane *Gefwagé Ɛsɔwɔ géchwɔ́ɔ*

(Mat 24:23-28, 37-41)

20 Né gébé gefɔ́ bɔ́ó Farasi, ágií Jisɔs ake, “Ndé gébé ɛyige Ɛsɔwɔ áchwɔ́ɔ gbáre nyέ gefwa jií fá mme? Ashuú ɛbwɔ́ meko ake, ‘Unó fɔ́ upɔ́ se ɛbi ulérege nyέ nnó Ɛsɔwɔ achwɔ́ gbáre gefwa jií.’ 21 Muú fɔ apɔ́ ayi akaáge gáre nyέ wáwálé nnó, ‘Gέ Ɛsɔwɔ na ɛlé agbaré mé gefwa jií fa!’ ‘Gɛ Ɛsɔwɔ mbɔ ɛlé agbare mé Gefwa jií ɛwu!’ Kaáge nnó *Gefwage Ɛsɔwɔ gelú mé ne ɛnyú.” †

22 Ne ajɔ́ ne baá utɔ́ɔ bií ake, “Gébé gekwónege nyέ ɛyigé ɛnyú dékélege mangé Maá Ntɛ Mekwaá yɛ né bii uma, yémbɔ degɛné nyɛ fɔ ji. 23 Né gébé ɛyigembɔ, bɔ́ó bifɔ́ ajɔ́ge nyέ ne ɛnyú nnó, ‘Gége ji alu fa,’ ‘Gége ji alu éwu.’ Yɛ ájɔ́ge mbɔ déjyɛgé fɔ mankéle ji. 24 Gébége Maá Ntɛ Mekwaá ake achwɔ́, bɔ́ó ágéne nyέ ji wyɛ nkane dasama akéle mamma, ɛgbɛ ɛwe ne ɛwe, ne nebuú négénege. 25 Yémbɔ nsá nnó ji ájyέ achwɔ́, abɔ́ mangέ gejamégé ɛfwyale ne njyɛ ɛniné na néshyá nyέ ji. 26 Ndɛre ɛpyɛ́ɛ nyá né gébégé Nowa, wyémbɔ ntó ne ɛpyέ nyέ gébégé Maá Ntɛ Mekwaá aké akerege fa mme. 27 Bɔ́ó ábɔ ányέ, anyúu, abifɔ ábáne andée, ne átuú baá né maba. Ányέ kpaá tɛ bií ɛbi Nowa ákpɛné mmu ékpe. Ɛfɛ́ɛ ne manaá akwené dɔ́, manyi ákpɛ ne genyágé nnyi, gechwɔ shwa bɔ́ó bimbɔ ako, ágbó. 28 Ɛpyɛ nyέ ntó wyέ nkane ɛbɔ́ ɛpyέ né gébé ɛyigé *Lɔt alu mebɛ, bɔ́ó ábɔ́ ányέ, ányúu, abifɔ akpóo unó, abifɔ ánáme, bɔ́ó bifɔ́ ápyέ makɔ́ɔ, abifɔ áténege upú, 29 ne bií ɛbi Lɔt alyá melɔ Sodom, Ɛsɔwɔ apyέ ndoó mewɛ atané mfaánebuú achwɔ só melɔ Sodom meko ɛke *mewɛ dáwá 30 Wyémbɔ ntó ne ɛpyέ nyέ mbaá bɔ́ó né gébé ɛyigé Maá Ntɛ Mekwaá akérege meso fá mme.

31 “Né bií bimbɔ, mbɔgé muú abɛgé mfaá gepú, ɛkagé ashúlé mme nnó abɔ́ɔ genó né gepú jií, ábó ájyέ. Wyémbɔ ntó muú yi ajyɛgé mekɔ́ ɛkagé ama kéré mmu gepú jií. 32 Tége genó ɛyigé gébɔ́ gepyέ ne mendée Lɔt. 33 Muú ayi akélege mampoó genwá jií ɛbyénnó aníige nyɛ geji, ne mbɔgé muú akamégé manchyɛ́ɛ genwá jií getú ya, apóme nyɛ.” 34 Jisɔs ama jɔ́ ake, “Ngarege ɛnyú nnó né utuú bimbɔ, bɔ́ó ábɛlégé né ukwɔ́ apea, ákpáne nyέ ama, ályaá ayifɔ. 35 Yέ andée apeá ake ákwɔ́ɔ nchi mbaá ama, ákpáne nyέ ama, ályaá ayifɔ.” 36 [Yέ mbɔgé bɔ́ó apeá ábɛgé né mekɔ́ɔ, áke ápyέ utɔ́ɔ, ákpáne nyέ ama, ályaá ayifɔ.] 37 Baá utɔ́ɔ bií áwúgé depɔ ɛtirena ágií ji áke, “Ata unó bína úpyέ nyέ éfɔ́.” Ne Jisɔs ashuú ɛbwɔ́ meko ne neka ɛnína ake, “Yέndé mbaá ayi genkwɔ́gé genó gebɛ́ɛ, ɛfɛ́ɛ mbɔ ne denwyɔne ɛtire denyɛ́ɛ unkwɔ unó dénwérege.”

18

Nekanémejɔ́ɔ mekwi mendée ne mémpané mpa

1 Jisɔs agáré baá utɔ́ɔ bií nekanémejɔ́ɔ ɛníne fɔ́ manlɛré ɛbwɔ́ nnó, muú ábɔ́ɔ fɔ́ mampwa manénémmyɛ mbaá ntɛ wuú Ɛsɔwɔ́. 2 Aké, “Mémpané mpa fɔ abɔ́ alú né melɔ fɔ ayi álá afɔ́ɔ Ɛsɔwɔ ne yɛ gébé ne bɔ́ɔ abɔ wɔ́. 3 Mekwi mendée fɔ abɔ́ alu ntó né melɔ ɛwémbɔ. Mendée yimbɔ ajyέ yέndégébé, agige mémpané mpa yimbɔ nnó, ‘Akwyέ mechɔ́ bwɔ́ ne muú mawámé wuú!’ 4 Ndɔ mbɛ yi mendée yina alɔ manjɔ́ɔ ne ji, abɔ́ ashya manwú ne éwyágé, agií gemɛ jií aké, ‘Yέ ɛlé nlá fɔ́ɔ Ɛsɔwɔ ne nlá bɔ gébé ne muú wɔ́, 5 yémbɔ gétúgé mendée yina achwɔ́ yέndégébé, achyége me ɛfwyale, nkwyɛge nyɛ mechɔ́ wuú, mbɔge nlá pyɛmbɔ wɔ́, agɔ́ɔ nyέ me mbélé géjyá’.”

6 Ne Ata Jisɔs ájógémbɔ aké ne ɛbwɔ́, “Pɔ ɛnyú dewú nkane muú defyá mémpané mpa yiná ajɔ́ɔ? 7 Ndɛre mémpané mpa ápoó mendée yina, nnó Ata Ɛsɔwɔ achɔ́ɔ nyɛ gébé mampoó bɔ́ó bi ájyá abi álile ɛta wuú utuú ne nwɔmésé? Alyágé nyέ ɛbwɔ́ né ɛfwyale? 8 Kaáge, nnó Ɛsɔwɔ achɔ́ɔ nyɛ gébé mampa mpa achyɛ ɛbwɔ́. Yémbɔ gébégé Maá Ntɛ Mekwaá akerege meso, nnó agɛne nyέ bɔ́ó bi áfyɛɛ́ matɔ́ɔ ne Ɛsɔwɔ?”

Nekanémejɔ́ɔ Muú Farasi ne Mensɛlé ŋkámakpo

9 Jisɔs ama gáre nekanémejɔ́ɔ ɛníne fɔ́, mbaá bɔ́ó abi álérege mmyɛ nnó ɛbwɔ́ álú cho ne ápéle abifɔ nnó ápɔ́ bɔ́ó. 10 “Bií fɔ́, ande fɔ́ apeá, áfέ né ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ ewé élú né Jerósálɛ manɛmmyɛ. Mende ayi ama, alu muú Farasi ne ayifɔ alu ménsɛlé ŋkamakpo. 11 Gébégé ɛbwɔ́ akpéné mmu ɛcha, muú Farasi yimbɔ ajyɛ téne né melu ɛwé bɔ́ó akó ákáge gέ ji, alɔ manénémmyɛ aké, ‘Ata Ɛsɔwɔ ntamé wɔ nnó mpɔ́ fɔ́ nkane bɔ́ó abifɔ, yɛ ɛké ménsɛlé ŋkámakpo yimbɔ. Me mfɔ́gé fɔ́ genógé muú detú, nnyέ fɔ́ manwaá ne

† **17:21** Ɛlú wáwálé nnó: Kaáge nnó Gefwage Ɛsɔwɔ gelu mé metɔ́ɔ metɔ́ɔ nyú.

nkwéné fɔ́ ulɔ ne mendée muú. 12 Nlyage menyɛɛ́ kpékpé né depɔ tyé, ndɔ epéa yéndé uwyaá, mma nkarege unó ba né malú afya, nchyɛge wɔ melú ɛma.’ 13 Mensélé ŋkámakpo yimbɔ, atɛné meso, akparé amu mekpo, amo mekpo mme, ajɔge ake, ‘Ata Ɛsɔwɔ, gɛ́ me meshwɛ, nlu muú yi mpyé gabo’.” 14 Jisɔs anérégé, ake ne ɛbwɔ́, “Bɔ́ bina ákerege meso, muú ayi alú cho mbɛ ushu Ɛsɔwɔ élé Ménsɛlé ŋkámakpo épɔ́ fɔ́ muú Farasi. Nende muú ayi awya nepá, Ɛsɔwɔ awane nyé ji gelu ne apyé nyé ayi álá pɔ́ ne nepá, akwɔ́ ngɔ́.”

Jisɔs ajé ambáné kɔ́ɔ́
(Mat 19:13-15; Mak 10:13-16)

15 Né gébé géfɔ́, bɔ́ɔ́ fɔ ákpá ambáné kɔ́ áchwɔ́ etá Jisɔs nnó anéré ɛbwɔ́ amu makpo ama ama ne ajé ɛbwɔ́. Baá utɔ́ɔ́ bií ágégé ndɛre ɛbwɔ́ áchwɔ́ɔ́, ányá ɛbwɔ́. 16 Jisɔs awúgé mbɔ, akú bɔ́ɔ́ bimbɔ nnó áchwɔ́ ne baá bwɔ́. Ne ajɔ́ɔ ne baá utɔ́ɔ bii aké, “Lyáge ambánékɔ́ áchwɔ́ eta wa, ɛkagé dégbé ɛbwɔ́ néndé gefwa ɛyigé Ɛsɔwɔ ágbárege gelú ɛyigé bɔ́ɔ́ abi álu ndɛre baá bina. 17 Ngarégé ɛnyú wáwálé nnó: muú yi álá kamé nnó Ɛsɔwɔ ábé mfwa wuú, nkane mamane kɔ́ɔ́ wɔ́ akpéné fɔ́ né gefwa jií.”

Abya muú ŋka
(Mat 19:16-30; Mak 10:17-31)

18 Muú kpaá fɔ achwɔ gií Jisɔs ake: “Ménlɛré melómélɔ́, mpyɛé mbɔ nnó ne mbɔ́ geŋwá ɛyi gélágé byɛé?”

19 Jisɔs agií ji ake, “Ulannó ɔkuú me muú melómélɔ́? Yé muú yi alómé metɔ́ɔ́ apɔ́, ɛkosé Ɛsɔwɔ mbií ne alu melómélɔ́. 20 Pɔ́ ɔkage mabé Ɛsɔwɔ ayi áke, ‘ɛkagé ɔwá muú, ɛkagé ɔkwé ulɔ, ɔjogé ɛjo, ɛkagé óténé ntésé gebyɔ́. Ɔnyɛgé manwaá, nógé ntɛ wyɛé ne mmá wyɛé’.”

21 Mende yimbɔ aké, “Nlɔ mambélé mabé yina mako tɛ dembáné.”

22 Jisɔs áwuúgémbɔ, ake ne ji, “Ɛla genó gema ɛyi ɔbɔ́ɔ́ mampyɛ, cho, kpó unó byé uko ɔkáré ŋka yimbɔ mbaá bɔ́ɔ́ gekpo, ne ólɔ́ mankwɔlé me. Mbɔgé ɔpyégémbɔ, ɔbɛé nyɛ ne gefwa né mfaánebuú.”

23 Mende yina awugé mechɔ́ ɛwé, byɔ úkɔré ji, alɔ mansomé gefwa jií.

24 Jisɔs agégé nnó metɔ́ɔ́ ɛgɔ́ɔ́ ji wɔ́, aké, “Ɛjweré ne muú ŋka akpɛ né gefwagé Ɛsɔwɔ. 25 Ɛlú wáwá nnó *mpɔ mashwɔne áshwá né ɛmbú ábyamé, ne nnó muú ŋka akpɛ né gefwagé Ɛsɔwɔ ágbárege.”

26 Bɔ́ɔ́ abi awuú mechɔ ɛwé ágií áké, “Ne ndé muú yi abɔ nyé geŋwá ɛyi gélágé byɛé.”

27 Jisɔs ashuú ɛbwɔ́ meko aké, “Genó ɛyi gepwɔgé ákwaá, gepwɔ́ fɔ́ Ɛsɔwɔ.”

28 Ne Pita ajɔ́ɔ aké, “Gé ɛsé delyaá unó sé uko, dékwɔlege wɔ.”

29 Ajógé mbɔ, Jisɔs ake ne baá utɔ́ɔ bií, “Ngarege ɛnyú wáwálé nnó muú ayi alyagé gepú jií, yɛ mendée wuú, yɛ baá bií, yɛ aŋmé bií, yɛ mma wuú ne ntɛ wuú gétúgé gefwage Ɛsɔwɔ, 30 abɛ nyé ne bɔ́ɔ́ ne gejamégé unó né mme yina, upwɔ ɛbi ji abɔ alyaá ne abɛ nyé ne geŋwá ɛyi gélágé byɛé né mme ayi áchwɔ́ nyɛ.”

Jisɔs ama gáré máŋáne alɛé nkane ji agboó nyɛ
(Mat 20:17-19; Mak 10:32-34)

31 Né gébé gefɔ́, Jisɔs asɛ baá utɔ́ɔ bií áfyaneápeá, ájyɛ téne melu ɛwéchá, ɛfɛé alɔ mangaré ɛbwɔ́ aké, “Wuúge ɛsé dékwɔme mbɔ déjyɛé né Jɛrosalɛ, dekwɔnégé éwú, unó uko ɛbí bɔ́ɔ́ ɛkpávé Ɛsɔwɔ ábɔ́ ásamé útaá Maá Ntɛ Mekwaá, ubéɛ nyɛ wáwálé. 32 Ásá nnó áfyé nyé ji né amú bɔ́ɔ́ abi álá pɔ́ bɔ́ɔ́ Jus, abi ájwyaáge nyɛ ji, áshyé ji, ákpóo ji matyɛ mmyɛ. 33 Atúlege nyé ji, ne áwá ji, yémbɔ ndɔ́ élɛé ékwɔnégé, akwilége nyɛ né negbo.”

34 Yé ndɛre Jisɔs ajɔ́ɔ mbɔ, áŋgbá bií ákaá fɔ́ ula mechó ewíná wɔ́, ɛbwɔ́ álá tametame yɛ genó gema ágbaré né metɔ́ɔ wɔ́.

Jisɔs apyɛ muú amɛ nónómé agɛne
(Mat 20:29-34; Mak 10:46-52)

35 Jisɔs aké akwɔnege né mekpó meti Jɛriko, muú amɛ nónómé fɔ, ajwólé né mapea meti akɔ́ɔ́ ŋka. 36 Awúgé nkane gejamégé bɔ́ɔ́ áwyále, ákóge, mende yimbɔ agií aké, Ndé mechɔ ɛchwɔ́ɔ?

37 Ágaré ji áké, “Jisɔs ayi Nasarɛt ne akóge.”

38 Mende yimbɔ awúgé mbɔ, alɔ mankálégé aké, “Jisɔs, mpyáne Dɛvid, gɛ́ me meshwɛ.”

39 Bɔ́ɔ́ abi abɔ ájyé mbɛ, álɔ manyáné ji nnó akwéné mejɔ́ɔ́. Ndɛre ányáne mbɔ ji, élú ɛké áchyé lé ji ɛshyɛ nnó akálé kéŋké. Ne aké, “Mpyáne mfwa Dɛvid, nkpá wɔ geká, gɛ́ me meshwɛ.”

40 Jisɔs awúgé mbɔ atɛné, atɔ́ bɔ́ɔ́ nnó ajyé achwɔ́ ne muú amɛ nónómé yimbɔ. Ɛbwɔ́ áchwɔ́gé ne ji, Jisɔs agií ji ake, 41 “Ndé genó wɔ ɔkélege mpyé ɛta wyé?”

Mende yina aké, “Ata, nkɛlege nnó ɔpyé me ngéné mbaá.”

42 Ne Jisɔs aké ne ji, “Lɔ yé mangéné. Ɔtoó mbɔ gétúgé ɔfyɛé metɔ́ɔ wyé ne me.”

43 Ténéténé yimbɔ alɔ mángéné mbaá ne akwɔlege ji, ne afége Ɛsɔwɔ. Bɔ́ɔ ako ágégé mbɔ, álɔ ntó mamfɛé Ɛsɔwɔ.

19

Jisɔs ne Sakiyɔs

1 Jisɔs akwónégé melɔ Jɛriko, alɔ maŋkogé. 2 Muú kpaa *ánsɛlé ŋkamakpo fɔ, abɔ́ alu ɛfɛé ayi akamege Sakiyɔs. Alu muú ŋka. 3 Awúgé nnó Jisɔs akoge né melɔ bwɔ́, afé mangé gefɔgé muú ayi Jisɔs alú, yémbɔ agɛ ji wɔ́ gétúgé bɔ́ɔ́ ájamé ne alu mboó. 4 Ɛfɛé ne áboó gatɛlé ajyé kwɔ́ mfaá genɔ́ né mbaá yi Jisɔs akóge nyé nnó agɛ ji. 5 Jisɔs akwónégé né

genɔ́ yimbɔ, apɛ amɛ mfaá, agé ji. Atɛné akú ji aké, “Sakiyɔs shúlé mme wáwá. Fina mbɔ́ mankpɛ wɔ uŋkɛ́ɛ́.”

6 Sakiyɔs awúgé mbɔ ashúlé mme ténéténé, asɛ Jisɔs ne metɔ́ megɔmegɔ. 7 Bɔ́ ágégé nkane Jisɔs ajyɛ́ ne Sakiyɔs, álɔ maŋmené aké, “Mende yiná ajyɛ́ kpé uŋkɛ́ɛ́ mbaá muú ubeé.”

8 Ɛbwɔ́ ne ji ájwɔ́légé mmu, ɛwyage Sakiyɔs akwilé téné aké, “Ata nkarege nyɛ́ unó ba nchyɛ́ geba mbaá bɔ́ gekpo, yɛ nnyɛ́ lé muú maŋwaá, nshúge nyɛ́ mbɔ́ genó ɛyimbɔ né malu ani.”

9 Jisɔs awuúge mbɔ ake, “Ngarege ɛnyú nnó, fina bɔ́ bi álu né gepú yina átane né ɛfwyale gabo, gétúgé mende yina alú ntó mpyáne Abraham. 10 Maá Ntɛ Mekwaá, achwɔ́ le mankɛle bɔ́ bi ánómé né ɛgbɛ ɛwe Ɛsɔwɔ nnó apyɛ́ ɛbwɔ́ átáné né ɛfwyale gabo.”

Nekanémejɔ́ baá defwɛ makpo alɛ́ɛ́ (Mat 25:14-30)

11 Ndɛre bɔ́ ábɔ́ áwuú mechɔ́ ɛwé, Jisɔs ama gáre ɛbwɔ́ nekanémejɔ́ ɛníné fɔ́, getúgé ji alɛ́ mé kwɔ́kwɔ́lé ne Jɛrosalɛ ne bɔ́ aférege nnó *Gefwage Ɛsɔwɔ géchwɔ́ lɔ́ ténéténé fa mme. 12 Ajɔ́ aké, “Né gébé gefɔ́ maá mfwa fɔ alyá melɔ wuú, afɛ́ nekɛ né melɔ fɔ́ ɛwé élú tɛtɛ nnó ákwéré ji ɛlá gefwa ne achwɔgé ábɛ́ mfwa né melɔ wuú. 13 Gébé ɛyige achwɔ́ jyɛ́, akú baá defwɛ́ bií afya, akaré ɛbwɔ́ ŋka. Achyɛ́ yɛ́ndémuú gébagé ŋka, ne aké ne ɛbwɔ́, ‘Delagé fa, kége gese ne ŋka yimbɔ kpaá tɛ nkérege.’

14 “Ne ályaá ájyɛ́, yɛ́mbɔ bɔ́ melɔ wuú ápá ji dɔ́ tɛ átɔ́ bɔ́ nnó ájyɛ́ garé nnó, ‘Ɛbwɔ́ ákélege fɔ́ mende yimbɔ ábɛ́ mfwa bwɔ́.’

15 “Yémbɔ ndɛre mende yimbɔ ajyɛ́, ákwéré ji ɛla ɛwémbɔ nnó achwɔ́ ábɛ́ mfwa. Akérégé meso, akú baá defwɛ́ bií abi ji abɔ achyɛ́ ɛbwɔ́ ŋka nnó áchwɔ́ lɛré ji nsá ayi ɛbwɔ́ abɔ́ né ŋka yimbɔ. 16 Maá utɔ́ ayi mbɛ achwógé aké, ‘Ata gébagé ŋka ɛyi ɔbɔ́ chyɛ́ me, gépyɛ mbɔ́ nsá úba ŋka úfya.’ 17 Mende yina awúgé mbɔ, metɔ́ ɛgɔ ji ne aké, ‘Ɔpyɛ dɔ́, ɔlu maá utɔ́ melómélɔ́, muú akage nɛre metɔ́ ne wɔ. Ndɛre ɔpélé ɛké genó ɛwé chánéné, nchyɛge nyɛ́ wɔ uto né malɔ́ áfya nnó ópélé ájí.’ 18 Ayifɔ achwógé aké, ‘Ata gébagé ŋka ɛyi ɔchyɛ́ me, gépyɛ mbɔ nsá uba ŋka úta.’ 19 Ne ajɔ́ ne ayimbɔ aké, ‘Nchyɛge nyɛ́ wɔ malɔ áta nnó ópélé ájí.’

20 “Ne ayifɔ achwógé aké, ‘Ata gɛ́ gébagé ŋka jyɛ́. Mbɔ mpwé né gebágé ndeé mbelé. 21 Mbélé ɛji gétúgé nkaá nnó gepɔ jyɛ́ getóo ne mfɔ́ɔ wɔ. Ne gébé ɛyigé fɔ́ ɔsɛle unó detú. Ɔkpane menyɛ́ɛ́ né mekɔ́ ayi ɔlá kágé meso yi ápɛ́ne.’ ” 22 Mende yimbɔ ake né maá defwɛ́ yimbɔ, ‘Ɔbɔ́ gepɔ, uchuú mejɔ́ ɛbi ɔjɔ́ ne nsɛ́le mpa, mpa wyɛ́. Ɔkaá nnó gepɔ yá getóo ne mma nsɛ́le unó detú ne mkpane menyɛ́ɛ́ né mekɔ́ ayi nlá kágé meso yi ápɛ́ne. 23 Ndɛre ɔkaá mbɔ, ndé ɔ́bɔ́ ɔlá fyɛ́ ŋka yá né gepúgé ŋka nnó nkeregé meso nsɛ ɛji ne nsa wɔ́?’

24 “Ɛké ɛwyage ajɔ́ ne bɔ́ abi áténé ɛfɛ́ɛ́ aké, ‘Sége gébagé ŋka yimbɔ, déchyɛ́ɛ́ muú ayi awyaá uba ufya.’ 25 Bɔ́ bimbɔ áshya áké, ‘Ata, ji awya mé úba ŋka úfya.’ 26 Ajɔ́ ne ɛbwɔ́ aké, ‘Kaáge nnó muú ayi abɔgé nsá né genó, ji ne ámáge gbɛ́ɛ́ ji ɛbwɔ, ne ayi álá abɔ́ nsá yɛ́ ékéké genó ɛwé ji awya, ásélé nyɛ́ geji ɛta wuú, nnó álá amu mawa. 27 Nána bɔ́ mawámé ba, abi áshya nnó mbɛgé fɔ́ mfwa bwɔ́, chwɔge ne ɛbwɔ́, dewá né mbɛ ushu wa.’ ”

Jisɔs akpɛ né Jɛrosalɛ nkane mfwa (Mat 21:1-11; Mak 11:1-11; Jɔn 12:12-19)

28 Jisɔs anérégé manjɔ́ nekanémejɔ́ ɛni, alɔ mankwɔ́ ajyɛ́ né Jɛrosalɛ. 29 Akwónégé kwɔ́kwɔ́lé né melɔ́ Bɛtfage ne Bɛtani baá malɔ áyi alú mfaá mékwɛ́ ɛwé ákuú nnó Olif, ató baá utɔ́ makpo ápeá nnó ábɔ́ mbɛ, 30 aké ne ɛbwɔ́, “Chogé né maá melɔ ayi alu mbɔ ɛnyú né mbɛ, dekwɔnégé dégɛne nyɛ maá géjuŋá ayi áshií ji ne muú álú dankɛ́ wyɛ, kaágé déchwɔ́ ne geji fa. 31 Ne mbɔgé muú agigé ɛnyú nnó, ‘Waá aké dekaá *géjuŋá yimbɔ?’, gárege ji nnó, ‘Ata ne akélege.’ ”

32 Ne baá utɔ́ bimbɔ áfɛ́, ájyégé ágɛ́ yɛ́ndégenó ndɛre Jisɔs abɔ́ ajɔ́. 33 Gébégé ákaágé maá géjuŋá yimbɔ, mbɔ́ géjuŋá achwɔ́ gií ɛbwɔ́ aké, “Waá aké ɛnyú dekaá géjuŋá yimbɔ?”

34 Ashuú ji meko áké, “Ata ne akélege.” 35 Achwógé ne géjuŋá yimbɔ mbaá Jisɔs, áfere mandeé bwɔ́ ágyaá mfaá, ábwɛ́ɛ́ ji ajwɔlé mfaá. 36 Ndɛre Jisɔs ajyɛ́, bɔ́ ájyɛ ji mbɛ ágyaáge mandeé bwɔ́ né meti nnó ji akógé wyé.

37 Akwónégé mekpó Mekwɛ Olif, alɔ manshúle, ndɛre alɛ́ kwɔ́kwɔ́lé ne Jɛrosalɛ, ne gejamégé áŋkwɔlé bií, áchwɔ́ ji meso ákwáne kéŋké, áfɛ́ɛge Ɛsɔwɔ né ufélekpá ɛbi ɛbwɔ́ ágɛné. 38 “Mejé ɛbɛ́ ne Mfwa ayi áchwɔ́ né mabɔ Ata ayi alú né mfaánebuú, ɛniné mfaá mfaá, ji ne achyɛ́ge nesɔ.”

39 Ne bɔ́ Farasi bifɔ́ áké, “Ménlɛré weé baá utɔ́ byɛ́ ákwéné mejɔ́.”

40 Jisɔs ashuú ɛbwɔ́ meko aké, “Kaáge nnó yɛ mbɔgé bɔ́ bina ákwenégé mejɔ́, yɛ mataá ákálege nyɛ́ áfɛ́ɛge Ɛsɔwɔ.”

Jisɔs ali magbo getúgé Jɛrosalɛ

41 Ndɛre Jisɔs akwɔné kwɔ́kwɔ́lé ne Jɛrosalɛ, apɛ ɛwu dómee, meshwɛ akwɔ́ ji metɔ́, alɔ manlilé ajɔge 42 aké, “Ɛ ɛ́ bɔ́ Jɛrosalɛ, fina ɛnyú debɔ́ dekaá genó ɛyi géchyɛ́ge ɛnyú nesɔ, ne nana dekágé sé gejí. 43 Gébé gekwɔ́nege nyɛ ɛyigé bɔ́ mawámé nyú, áchwɔgé áténé ɛkwɔ́ gepú ágyaá melɔ nyú mme, ákelé ɛnyú mmu. 44 Apyégémbɔ, ákpéne nyɛ mmu áwá ɛnyú ako, áma amú

upú ɛnyú uko ne mbaá ala nyɛ dɛdɛ nnó yɛ ntaá nema nélagé mfaá ɛníne fɔ́. Mbɔ ne ɛbéɛ nyɛ́ néndé ɛnyú deshá mankaá bií bi Ɛsɔwɔ áchwɔ́ mampóo ɛnyú."

Jisɔs abú bɔ́ bi ákpoó unó né mmu ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ
(Mat 21:12-17; Mak 11:15-19; Jɔn 2:13-22)

45 Jisɔs alyágé melu ɛwémbɔ, akpɛ né mmu ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ, alɔ mamfwéné bɔ́ɔ abi ákpóo unó né mmu. 46 Ndɛre ábuú ɛbwɔ́ aké, "Ásá né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó, Ɛsɔwɔ aké, 'Gepú ya gebéɛ nyɛ́ lé gepúgé mmyɛmenɛne.' Ne nana ɛnyú débwɔlé géjí gelá melu ɛwé ánjó ábige wyɛɛ́."

47 Ne Jisɔs alɛrege wyɛ́ bɔ́ mmu ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ yéndé bií. Né gébé yimbɔ anɔ́ baá abi ápyɛɛ́ upɛ Ɛsɔwɔ chóncho ne ánlɛré mabé Ɛsɔwɔ ne ákpakpa melɔ ákélege meti nnó áwá ji. 48 Yémbɔ ɛbwɔ́ ágɛ meti wɔ́ néndé bɔ́ɔ ájwɔlége yéndégébé áwú mekomejɔ́ Jisɔs ne ákɛlege fɔ́ nnó gechu jií gema gekoó mme detú.

20

Ágil Jisɔs mbaɑ ayi uto ɛbi utané
(Mat 21:23-27; Mak 11:27-33)

1 Bií fɔ́ Jisɔs abɔ́ alɛrege bɔ́ né ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ, ágarege ɛbwɔ́ abya melɔ́mélɔ́ ayi atané mbaá Ɛsɔwɔ. Ndɛre ájɔ́gembɔ, anɔ́ baá abi ápyɛɛ́ upɛ Ɛsɔwɔ chóncho ne Ánlɛré mabé Ɛsɔwɔ, ne ákpakpa melɔ, áchwɔ chóo ne bɔ́ɔ bimbɔ, 2 ágií Jisɔs aké, "Ndé uto ɛbi ɔwyaá mampyɛ unó bina? Waá achyɛɛ́ wɔ uto ubi?" 3 Jisɔs ashuú ɛbwɔ́ meko aké "Me ntó nwyaá awa nkwɛ́ mangií ɛnyú ayi debɔ́ɔ manshuú me". 4 Ne agií ɛbwɔ́ aké, "Waá achyɛ Jɔn uto manwyaá bɔ́ɔ manaá Ɛsɔwɔ, Ɛsɔwɔ waá akwaá?"

5 Álɔ manjɔ́ɔ ne atɛ áké, "Ɛbɛge dejɔ́gé nnó ɛlé Ɛsɔwɔ ne achyɛɛ́ Jɔn uto bi, agige nyɛ ɛsé aké, 'Ulannó ne delá kamé mekomejɔ́ɔ wuú wɔ́.' 6 Ne mbɔgé dejɔgé nnó, 'Utané mbaá akwaá,' bɔ́ɔ ako áwáne nyɛ́ ɛsé ne mataá gétúgé ɛbwɔ́ ákaá wáwálé nnó Jɔn abɔ́ alu *Muú Ɛkpávé Ɛsɔwɔ." 7 Ne áké ne ji, "Ɛse dekaá fɔ mbaá yi uto bií utane wɔ́."

8 Ne Jisɔs ashuú ntó ɛbwɔ́ meko aké, "Yɛ́ me ntó ngárégé fɔ́ ɛnyú muú yi achyɛ́ me uto ne mpyɛ́ unó bina."

Nekanémejɔ́ bɔ́ɔ uségé ne mbɔ́ɔ mekɔ́ɔ
(Mat 21:33-46; Mak 12:1-12)

9 Jisɔs alɔ mangaré bɔ́ɔ bina nekanémejɔ́ɔ ake, "Mende fɔ abɔ atɔ́ mekɔ́ɔ, apɛ unɔ́ɔ ɛbi ákuú vine, ábɔgé umpome bií ápyɛ mmɔ́ɔ. * Asɛ bɔ́ɔ uségé afyɛ́ wyɛ. Atane afɛ́ nekɛ né melɔ fɔ, ɛwú ne ábélé dɔ́ɔ. 10 Gébé gekwɔ́négé ɛyigé ákyɛ́ umpómé bimbɔ, mbɔ́ɔ mekɔ́ɔ atɔ́ maá defwɛ́ wuú ama mbaá bɔ́ɔ uségé bimbɔ nnó áchyɛ ɛbií unó mbwɛ́ ɛbi utane né mekɔ́ɔ ɛwémbɔ. Yémbɔ ɛbwɔ́ átulé maá defwɛ́ yimbɔ, ábú ji akéré amu amu. 11 Ama tɔ́ ayifɔ, ɛbwɔ́ ágégé ji, ásɛ ji ne matúlé, áchyɛ́ ji mekpo unɔ́ɔ, ábú ntó ji akéré amuamu. 12 Mende yimbɔ ama tɔ́ maá defwɛ́ ayifɔ, bɔ́ɔ bimbɔ átulé ji, afyɛ́ ji upa mmyɛ, ne ája ji mmemme átó ji dafyɛ. 13 Ne mbɔ́ɔ mekɔ́ɔ yimbɔ aké, 'Mpyɛ nyɛ́ nnó? Ɛlú galógálɔ́ nnó ntó nana maá wa ayi ngboó ne ji dɔ́ɔ, ndɔfɔ ágɛgé nyɛ ji, áchyɛge ji énógé.' 14 Maá yimbɔ afɛ́, ne ndɛre álé kwɔ́kwɔ́lé, bɔ́ɔ bimbɔ ágé ji ne áké ne atɛ, 'Gége menyɛɛ́ geteé mbɔ́ɔ mekɔ́ɔ na, chwóge déwá ji, geteé jií geláa ɛyigé ɛsé.' 15 Ákpégé mmu mekɔ́ɔ, ája ji átó dafyɛ, áwá ji."

Jisɔs anerege nekanémejɔ́ ɛni, agií bɔ́ɔ abi alú ɛfɛɛ́ ake, "Ɛnyú defɛré nnó mbɔ́ɔ mekɔ́ɔ yimbɔ apyɛ nyɛ nnó ne bɔ́ɔ uségé bimbɔ? 16 Ɛlú wáwálé nnó, abɔ́ manchwɔ́ awá bɔ́ɔ bimbɔ achyɛɛ́ mekɔ́ɔ ɛwémbɔ mbaá bɔ́ɔ abi cha."

Bɔ́ɔ bina áwúge mbɔ aferé ubée áké, "Ɛsɔwɔ akamégé."

17 Jisɔs apɛ ɛbwɔ́ dómeé ne agií aké, "Ne nana genó ɛyigé ásáme mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ geke nnó? Ásá nnó:

'Ntaá ɛniné antɛné upú ashyaá nnó nélɔ́mé,
néni ne nélaá menɔ ntaá ayi ágbaré ɛkwɔ
gepú.'

18 Muú akwegé mfaá ntaá ɛnine mbɔ, atyáge
nyɛ ubauba ne mbɔgé nekwége muú
mmyɛ, muú yimbɔ alá nyɛ yiliyili."

19 Jisɔs agárégé nekanémejɔ́ ɛni, *Ánlɛré mabé Ɛsɔwɔ ne anɔ́ɔ baá bi apyɛ upɛ Ɛsɔwɔ áwúgé, ákaá nnó ajɔge mbɔ lé ne ɛbwɔ́, ábɔ́ álú mampyɛ Jisɔs wyɛ́ né gébé ɛyigémbɔ, yémbɔ ágɔ́ gétúgé áfɔ́ɔ amé bɔ́ɔ.

Ágil Jisɔs mechɔ ŋkamakpo
(Mat 22:15-22; Mak 12:13-17)

20 Bɔ́ɔ bina ámalɔ́ mankélé meti ɛwéchá, ne átɔ́ bɔ́ɔ nnó ájyɛ́ pyɛ́ ɛké ábɔ́ɔ mechɔ́ ne Jisɔs wɔ́, nnó mbɔgé Jisɔs akwegé nekwené meno, ɛbwɔ́ ágbáré ji ájyɛ́ mbaá ámpané mpa abi átómé nyɛ ji mbaá gómena ayi Rom. 21 Bɔ́ɔ bimbɔ ájyégé ákú Jisɔs áké, "Ménlɛré, ɛsé dékaá nnó depɔ ɛtiré ɔgárege ne ɔlérege délú wáwálé. Ɔpɔ́ fɔ́ meso ama. Ɔlɛrege bɔ́ɔ unó ndɛre Ɛsɔwɔ akélege wáwálé." 22 Ɛsé dekaá wɔ́, "Nnó ɛbɛ́ sé ɛké nnó déchyégé ŋkámakpo mbaá mfwa Rom waá déchyégé?"

23 Jisɔs akágé nnó ápɛné mbɔ ji lé metáa, aké ne ɛbwɔ́, 24 "Chwóge me ne sére † ama. Áchwógé ne ji, agií ɛbwɔ́ aké, Mekpo wá na ne mabɔ waá na ásamé né ŋka ɛyi?" Áké ne Jisɔs, "Élé mekpo mfwa Rom ne mabɔ mií."

* **20:9** Ɛlú wáwálé nnó: Genɔ́ɔ ɛyigé bɔ́ɔ Isrɛli ásélé umpomé bií ápyɛ́ mmɔ́ɔ ákuú geji né meko mekala nnó, *Grape.

† **20:24** Ɛlú wáwálé nnó: Ɛpófɔ́ sére ɛlé *denarius, ayi ébɔ́ élú ŋká bɔ́ɔ Rom.

25 Ne Jisɔs aké ne ɛbwɔ́, “Chyɛge Mfwa
Rom genó ɛyí gélú ɛjií ne chyɛge ntó Ɛsɔwɔ
genó ɛyi gélú ɛyi Ɛsɔwɔ.”
26 Gefɔ́ ɛyigé Jisɔs akwyɛ́ meko ashuú
ɛbwɔ́ gepyɛ byɔ úkɔ́ré ɛbwɔ́ mmu, álá nyámé
néndé ágɛ́ fɔ́ genó ɛyigé ji apyɛɛ́ wɔ́.

Ágii Jisɔs nkwɛ́ ayi muú akwilege né negbo
(Mat 22:23-33; Mak 12:18-27)

27 *Bɔ́ɔ́ Jus fɔ́ abi ákú bwɔ́ *Sadusi. Ɛbwɔ́
alú bɔ́ɔ́ bi áké muú agbógé akwilége sé né
negbo. Achwɔ́ gií Jisɔs áké, 28 “Ménlɛré,
Mosis abɔ asá ɛbɛ́ ɛwéna mmú ŋwɛ mabɛ́
sé nnó ‘Mbɔgé muú abagé mendée wuú ne
agbógé alyagé mendée yimbɔ ayi ɛbwɔ́ álá
byɛ́ maá wɔ́, meŋmó wuú abɔ́ mansɛ mendée
yimbɔ né ukwi, nnó ábyɛ́gé baá ábɛ́lé né
mabɔ ami mewené meŋmo yimbɔ.’ 29 Ágare
ji neka ɛni áké, áŋmó fɔ ákénéama abi ande
álú abi átané ntɛ ama. Meŋmó yi muú kpaa
abɔ́ abá mendée wuú ne agbó ayi ɛbwɔ́ álá
byɛ maá wɔ́. 30 Ayi akwɔ́lege ji asɛ mendée
yimbɔ né ukwi. Ayi mbɔ agbó ntó ayi ɛbwɔ́
álá byɛ́ maá wɔ́. 31 Ɛpyɛ wyémbɔ kpaá ɛbwɔ́
ákénéama ágbó ako. Yɛ́ muú yi ábyɛné maá
ne mendée yimbɔ apɔ́. 32 Ɛbélégé mendée
yimbɔ ntó agbó.” 33 Ajɔgémbɔ, ágií Jisɔs
áké, “Ndɛre aŋmó bina ákénéama ábɔ́ ábané
mendée yina, gébégé ɛbwɔ́ ako ákwilégé né
negbo, mendée yina abɛɛ́ nyɛ ayi waá?”
34 Ne Jisɔs ashuú ɛbwɔ́ meko ake, “Né mme
yina ande ábáné andée ne andée átɔ́ anɔ́.
35 Yémbɔ gébégé bɔ́ɔ́ abi Ɛsɔwɔ asélé nnó
ákwáné, bɔ́ɔ́ ákwilégé né negbo, ákpɛgé né
mme yi achwɔ́ nyɛ, gébé ɛyigembɔ, yɛ neba
nébɛɛ́ se. 36 Ndɛre Ɛsɔwɔ apyɛ ɛbwɔ́ ákwilégé
né negbo, ámágé gbó sé, néndé álú nkane
makiɛ́nné Ɛsɔwɔ, ne álú baá Ɛsɔwɔ tɛ kwyak-
wyá. 37 Mosis ntó alɛré wáwálé nkane muú
ágbógé ákwilégé né negbo. Asá abya genɔ́
ɛyigé mewɛ ɛbɔ ɛluli wyɛ gélá sɔ́ge ne akuú
Ata Ɛsɔwɔ né melu ɛwémbɔ mmu ŋwɛ wuú
nnó, Ɛsɔwɔ ayi Abraham ne ayi Asek ne ayi
Jakɔb. 38 Mosis akúgé ji mbɔ, élɛré nnó Ɛsɔwɔ
alu ayi bɔ́ɔ́ abi álú abɛ. Ɛsɔwɔ apɔ́ fɔ́ Ɛsɔwɔ ayi
awuú bɔ́, alu ayi bɔ́ɔ́ abi álú abɛ, néndé bɔ́ɔ́
ako álú abɛ né mbɛ ushu wuú.”
39 Jisɔs ajɔ́gé mbɔ, Anlɛré mabɛ́ Ɛsɔwɔ abifɔ
áké ne ji, “Ménlɛré ɔlu cho.” 40 Ɛbwɔ́ áwúgé
mbɔ, mano bwɔ́ ákpɛ né mekɔ́, yɛ́ muú ayi
ama mua mangií ji nkwɛ́ apɔ́.

Muú ayi Ɛsɔwɔ akweré ji ɛla gefwa alu maá waá
(Mat 22:41-46; Mak 12:35-37)

41 Ɛwyage Jisɔs ntó agií ɛbwɔ́ awuú nkwɛ́
aké, “Bɔ́ɔ́ ájɔge nnó Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji
ɛlá gefwa alu mpyáne mfwa Dɛvid, ɛwena
ébɛɛ mbɔ nnó? 42 Ɛnyú dekaá nnó mfwa
Dɛvid asá né ŋwɛ makwa wuú nnó:
‘Ata Ɛsɔwɔ ajɔ́ ne Ata wa nnó,
jwɔlé fa né ɛgbɛ́ ɛbwɔnyɛ wa,
43 kpaá tɛ gébé gékwɔ́nege nyɛ́ ɛyigé mpyɛ
bɔ́ɔ́ mawámé byɛɛ́,
álaá ɛké mboó genɔ́ nnó ónéré uká byɛɛ́
mfaá.’
44 Ɛwéna élɛré nnó Mfwa Dɛvid akuú Muú
yi Ɛsɔwɔ akweré ji ɛlá gefwa nnó Ata
wuú. Ɛpyɛmbɔ nnó ne *Muú yi Ɛsɔwɔ
akweré ji ɛlá gefwa ama alú mpyáne
Dɛvid?”

Jisɔs akwelé baá utɔ́ɔ́ bii mbeé nnó ɛkage ásɛ gepɔgé Anlɛré mabɛ Ɛsɔwɔ
(Mat 23:1-36; Mak 12:38-40)

45 Nana Jisɔs ajɔge lé ne baá utɔ́ɔ́ bií ne
bɔ́ɔ́ ako áwúu ntó, aké, 46 “Sége gébé ne
gepɔgé ánlɛré mabɛ́ Ɛsɔwɔ. Ɛbwɔ́ ágbóo
mamfyégé bɔ nkúu átyɛ́ átyɛ́, ákéné, ágyaáge
ntoné gese nnó bɔ́ɔ́ átámégé ɛbwɔ́ ne énógé.
Ágboó ntó mánjwólé né malu énógé né
mmu macha mmyɛmenɛne. Ájyégé epaá,
ájyaá lé malu afwa ne ájwólege. 47 Yɛ́mbɔ,
mmyɛ́ ɛgbóo ɛbwɔ́, áfwyálege akwi andée,
áfɔ́ɔge upú bwɔ́, ne ama ákéne malumalu,
ánénemmyɛ áwyáge dɔ́ɔ́ nnó ágilégé bɔ́ɔ́
amɛ. Ndɛre ápyɛ́ mbɔ, áfyɛ́ lé getoó né mmyɛ
bwɔ́. Ákpéne nyɛ́ né ɛfwyale ɛwé mebo.”

21

Ɛchyɛ́ mekwi mendée ayi alú mbyá
(Mak 12:41-44)

1 Ndɛre Jisɔs alú mmu ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ,
apɛle dómee nkane bɔ́ɔ́ ŋka áchwɔ́ áfyɛ
maŋka bwɔ́ mmu genó ɛyigé áfyɛ ŋka Ɛsɔwɔ.
2 Agɛ́ ntó mbya mekwi mendée fɔ ndɛre
afyɛ́ baá ubaá ŋgba ápeá. 3 Ágégémbɔ aké,
“Kaáge wáwálé nnó ŋka yi mbyá mekwi
mendée yina afyɛ, ɛjá ɛpwɔ ɛyi bɔ́ɔ́ ako áfyɛ́.
4 Yɛndémuú áferé ɛkɛkɛ ŋka né gejamé ɛyi ji
awyaá achyɛ́, yɛ́mbɔ, yɛ lé mekwi mendée
yina alu mbya, akwe ula géba jií achyɛɛ́.”

Jisɔs agaré nkane gekpékpégé ɛfwyale géchwɔ́ɔ nyɛ meso gébé
(Mat 24:1, 2; Mak 13:1, 2)

5 Baá utɔ́ɔ́ bifɔ́ álɔ mamfégé ɛcha upɛ
Ɛsɔwɔ nkane átɛné ɛwú ne uchánchá mataá,
ne ama afége uchánchá unó bi achyɛ́ nnó
ánógé Ɛsɔwɔ. Ɛfɛɛ́ Jisɔs aké ne ɛbwɔ, 6 “Ɛnyú
degɛne unó bi, dema defɛ́ége yémbɔ gébé
gékwɔ́négé nyɛ́ ɛyigé amúu ɛwú ne yɛɛ́ ntaá
némaá ɛni nélaá mfaá ntɛ népɔ́.”
7 Ágií ji áké, “Menlɛ́ré, nde gébé ɛyige depɔ
tiré na depyɛ́ nyɛ? Nde genó ɛyi gélɛ́rege nyɛ́
nnó unó bi uchwɔ́ɔ́ pyɛ́?”
8 Jisɔs ashuú ɛbwɔ́ meko aké, “Sége gébé
nnó ékagé muú fɔ ábwólé ɛnyú dénó mewaá.
Nénde, gejamégé bɔ́ɔ́ ásɛ́le nyɛ mabɔ ma
áchwɔ́ ɛta nyú, áké, ‘Me ne nlú’ ne ájɔ́ge
nyɛ́ nnó, ‘Gébé gékwɔné.’ Ajɔ́ge depɔ tí,
déwugé fɔ́ ɛbwɔ́. 9 Ne déwuú nyɛ ntó abya be
kwɔ́kwɔ́lé ne ɛnyú, ne ɛbi ámmyɛ tɛtɛ, défɔgé
fɔ́. Unó bina uko ubɔ́ɔ mbɛ upyɛ ne ɛpɔ́fɔ́ nnó
mme yina achwɔ kwyá tɛnétɛné wɔ́.”

10 Jisɔs amajɔ́ ne ɛbwɔ́ ake, “Malɔ kpakpa
ámmyɛ nyɛ ne atɛ ne atɛ afwa ne bɔ́ bwɔ́
ámmyɛ nyɛ ne atɛ, 11 Ukpékpé unó upyɛ́
nyé mme yina anyíge ne ɛshyɛ abwɔlé né
gejamégé malu. Ɛmímí mesa ɛkwéne nyé
né malumalu, ne mamée áwáne nyé bɔ́.
Unó bi úgyálege manɛ upyé nyé né nebuú
manlɛré ubée unó bi uchwɔ pyɛ.

Jisɔs agare áŋgbá bii ɛfwyale ɛwé ɛbwɔ́ agɛ́ne nyɛ
(Mat 10:16-25; Mak 13:9-13)

12 “Gemégé nnó unó bi upyɛ; kaáge
nnó bɔ́ ápyéne nyɛ ɛnyú, áma átulé
ɛnyú. Dekpɛne nyé unɔ́ mpa né macha
mmyɛmenɛne ne áfyé nyé ɛnyú denɔ. Ájyé
nyé ne ɛnyú né mbɛ ushu afwa ne bɔ
gómena gétúgé dékamé nnó delu bɔ́ ba.
13 Gébégé detɛnégé mbɛ ushu bɔ́ bimbɔ,
kaáge nnó debɔ́ mbɔ élé meti mangaré ɛbwɔ́
mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ. 14 Yémbɔ ɛkagé dechyé
gemɛ nyú ɛfwyale, mamférégé unó bi dejóge
nyé. 15 Gébé gekwɔnégé, nchyɛge nyé ɛnyú
deŋgaré mejɔ́ ɛti déjógé yɛ muú mawame
nyú ayi anénége geyɔ́ yɛ manyé mbeé ábɛ́.
16 Kaáge nnó bɔ́ ɛnyú ne ákpóo nyé ɛnyú,
yɛ ébélé ántɛ nyú, yɛ áŋmé nyú yɛ bɔ́ ula
gepú nyú, yɛ ajeé nyú. Áchyége nyɛ ɛnyú
mbaá ákpakpa melɔ, nnó déténé unɔ́ mpa
ne áwáne nyɛ ɛnyú bífɔ́. 17 Bɔ́ ako ápaá nyɛ
ɛnyú gétúgé délú áŋkwɔlé ba. 18 Yɛ ɛŋkaá
mejwɛ ɛwé éjúge nyé né mekpo nyú ɛkwé,
ɛnó ɛpɔ́. 19 Dekamégé metɔ́ ɛma, dekpéne
nyé mmu geŋwá ɛyi gelá gebyé.

Jisɔs agaré nkane ách ɔ́ nyɛ Jɛrosalɛ
(Mat 24:15-21; Mak 13:14-19)

20 “Gébégé degɛgé nnó bɔ́ bee ánɔ melɔ
Jɛrosalɛ mme, kaáge nnó gébé gekwɔné
ɛyigé áchwɔ chó ɛwu. 21 Gébégé mechó
ɛwé ɛpyɛgé, bɔ́ ako abi né gebagé mewaá
Judiya ábó ajyé bií mfaá makwɛ. Bɔ́ abi
álú né melɔ ɛwémbɔ ábooó ntó. Yéndémuú
ayi atanégé mekɔ́, ɛkage akyaá nnó ajyé
mmu. 22 Kaáge nnó gébé ɛyigémbɔ, élé bií
bi Ɛsɔwɔ atóme nyé ɛfwyale né melɔ Jɛrosalɛ
mampyɛ nnó unó bi ásáme mmu ŋwɛ wuú
ubé wáwálé. 23 Ɛ é ɛbéɛ nyɛ mbɔ nnó ne
andeé abi álú ne manɛ yé ne abi áchyége baá
mámbɛ. Ɛsɔwɔ asɔ nyé metɔ́ ne melɔ ɛwé, ne
bɔ́ ako ágéne nyé gebégé ɛfwyale. 24 Áwáne
nyé abifɔ ne desaá, áséle nyé abifɔ nkane bɔ́
denɔré bee, ákaré átó né malɔ mako. Ne bɔ́
abi álá pó bɔ́ Jus ápwɔ nyé melɔ Jɛrosalɛ, ne
áchyége nyé ɛbwɔ́ ɛfwyale, kpaá gébé bwɔ́
gébyé.

Unó bi upyɛ nyɛ gemégé nnó Maá Ntɛ Mekwaá ákérege meso fa mme
(Mat 24:29-31; Mak 13:24-27)

25 “Né gébé ɛyigémbɔ, ágéné nyɛ ufɔ́ unó
bi upyɛ né ŋmɛé ne mfaá ne ambe. Né
mme, gewyágé mgbannyi ɛyi gétánege né
ɛbɛé mega, gepyé nyé gejamégé malɔ áfɔ́ɔ
nnó ɛbɛé échwɔ kpá ɛbwɔ́. 26 Bɔ́ áwére nyé
ne ɛfɔ né metɔ́ getúge ákaá nnó unó bi
ugyálege manɛ uchwɔ́ pyé né malɔ mako.
Ne unó bi uwyaá uto né mfaánebuú unyíge
nyɛ, 27 ne ágéne nyɛ nkane Maá Ntɛ Mekwaá achwɔ́ né mmu gekó ne uto bií, ne
gekpékpégé énógé. 28 Degégé nnó unó bi úlɔ
mampyɛ, ténege, dégilé gétúgé dekaá nnó
gébé gékwɔné ɛyigé Ɛsɔwɔ achwɔ féré ɛnyú
né ɛfwyale.”

Jisɔs agaré nkane unɔ́ bi úlálege bya
(Mat 24:32-35; Mak 13:28-31)

29 Ne Jisɔs agaré ɛbwɔ́ nekanémejɔ́ ake,
“Pɛge gepɔge genɔ́ɔge fig ne unɔ́ uko ɛbi
úlálege bya. * 30 Gébégé degɛgé nnó
unɔ́ bimbɔ úlɔ mantó bya ukɛ, dekaá
nnó nshwɔné alé chwɔ́ lɔ́ɔ. 31 Wyémbɔ
ntó, gébégé ɛnyú dégégé nnó unó bina
upyɛ́, débɔ́ mankaá nnó Ɛsɔwɔ achwɔ gbaré
Gefwa jií.

32 “Ngarege ɛnyú wáwálé nnó njyɛ ɛníné
na négbooó fɔ́ kpaá tɛ unó bina ukó úpyɛ́.
33 Mfaá ne mme ákwyáge nyɛ, yémbɔ
mekomejɔ́ wa alaá tɛ kwyakwya.

Sége gébé

34 “Sége gébé nnó dékagé dényégé geŋwá,
ne dényúgé mmɔ́ dékwéné, ékagé matɔ́
nyú átáné ne Ɛsɔwɔ. Ekagé dénérégé matɔ́
né geŋwágé mme yina nnó ékagé bií bimbɔ
úbáné ɛnyú nkane menya akwéne metaá.
35 Ne depɔ ɛtiré bií bimbɔ dégbárege nyé bɔ́
ako abi álú fá mme. 36 Kpómege mmyɛ,
dénénémmyɛ mbaá Ɛsɔwɔ yéndégébé, nnó
ji achyé ɛnyú ɛshyɛ dékoó né ɛfwyale ɛwé
ɛchwɔ́ nyɛ. Depyɛgé mbɔ, detɛnege nyé mbɛ
ushu Maá Ntɛ Mekwaá ayi déla pó ne deba.”

37 Yéndé bií Jisɔs alɛrege wyé bɔ́ né ɛcha
upɛ Ɛsɔwɔ. Anerégé, yɛndé nkwale ajyɛ
né Mekwé Olif. 38 Ne yɛndé dondo bɔ́
ako áchwɔ, ajwólege mmu ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ
manwú mekomejɔ́ wuú.

22

Ájɔ́ geju manwá Jisɔs
(Mat 26:1-5; Mak 14:1, 2; Jɔn 11:45-53)

1 Ne gébé gébɔ́ géfíí ɛyigé ányɛé ɛpaá koó
upú ne ɛpaá brɛd yi álá muálé. 2 Né gébé
ɛyigémbɔ, anɔ́ɔ baá ámpyɛé upɛ Ɛsɔwɔ ne
ánlɛré mabé Ɛsɔwɔ, ábɔ́ ákélege meti nnó
áwá Jisɔs bibí, nendé, áfɔ́ɔ nya bɔ́ melɔ.

3 Ne danchɔmeló akpɛ mmu metɔ́ɔ Judas
ayi ákuú ji ntó Iscarot, maá utɔ́ɔ ama né
geluágé abi áfyaneápeá. 4 Ajyɛ sɔ́ ula ne
Anɔ́ɔ baá ámpyɛé upɛ Ɛsɔwɔ ne bɔ́ɔ kpakpa
abi ábáme ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ, nnó ákpoó ɛbwɔ́
Jisɔs. 5 Ɛbwɔ áwúgémbɔ, matɔ́ɔ ágɔ ɛbwɔ́
ne ákamé nnó áchyége Judas ŋka. 6 Judas

* **21:29** Ɛlú wáwálé nnó: Genɔ́ɔ ɛyige ásamé né mmu ŋwɛ ákú nnó *fig.

akamé mechɔ́ ɛwé ájɔ́ ne álɔ́ mankélégé meti ɛwé ji apyɛ́ ne Jisɔs akpɛ ɛbwɔ́ né ámu nkane gejamégé bɔ́ álá kágé.

Jisɔs anyɛ́ ɛpaá koó upú ne baá utɔ́ bii
(Mat 26:17-25; Mak 14:12-21; Jɔn 13:21-30)

7 Bií ɛbi áwáne maá ɛgɔ́ŋme gepɛ mbaá ɛpaá brɛd yi álá muálé, úkwɔ́négé, 8 Jisɔs atɔ́ Pita ne Jɔn aké, “Chógé depyé menyɛɛ́ ɛpaá *koó upú nnó ɛsé dejyé dényé ɛwú.”

9 Agií ji áké, “Ɔkɛlege nnó ɛsé dejyé detyɛɛ́ menyɛɛ́ ɛfɔ́?”

10 Ashuú ɛbwɔ́ meko ake: “Wuúge, mbɔgé dejyɛgé, dekpɛgé né melɔ́ kpaá, degɛne nyɛ mende fɔ ne ŋkwɔ́ manaá né mekpo, kwólege ji né gepú ɛyigé ji akpéne. 11 Gébégé ɛnyú dekpégé, gárege mbɔɔ́ gepú nnó: ‘Ménlɛré aké, lére ɛsé maá gepú áŋkɛɛ́, ayi ji anyɛɛ́ nyɛ́ menyɛɛ́ ɛpaá koó upú ne baá utɔ́ bií.’ 12 Ne mbɔɔ́ gepú yimbɔ alɛrege nyɛ ɛnyú maá gepú ayi alú tɛ mfaá ɛnyóŋ ayi ákwyé mé ábélé. Pyégé menyɛɛ́ yimbɔ éwu.”

13 Áfé, ágé wyɛ yéndégenó nkane Jisɔs abɔ́ agaré ɛbwɔ́. Ne átyé ntó menyɛɛ́ ɛpaá koó upú yimbɔ.

Menyɛɛ́ Ata Jisɔs
(Mat 26:26-30; Mak 14:22-26; 1 Kɔr 11:23-25)

14 Gébé gékwɔ́négé, Jisɔs ne áŋgbá bií áchwɔ́ álɔ manyé menyɛɛ́ yimbɔ. 15 Ne Jisɔs aké ne ɛbwɔ́: “Mbɔ́ gejigé metɔɔ́ manjwɔlé chóncho ne ɛnyú nnó dényé ɛpaá koó upú ne ngé ɛfwyale. 16 Kaáge nnó me mmáge nyé sé ɛpaá ɛwénà kpaá tɛ depɔ ɛtiré ɛpaá ɛwé débɛɛ wáwálé, gébégé Ɛsɔwɔ agbárege nyé gefwa jií.”

17 Ne abwɛɛ́ amó ne mmɔɔ́ né mmu, achyégé matame mbaá Ɛsɔwɔ, achyɛɛ́ mmɔɔ́ mimbɔ mbaá áŋgbá bií aké: “Sége dényú, déchuú átɛ. 18 Ngarege ɛnyú wáwálé nnó, élɔ nana ɛjyégé mbɛ, nnyú sé mmɔɔ́ mina tɛ gébé ɛyígé Ɛsɔwɔ aké agbarege gefwa jií.”

19 Abɔ́ ntó brɛd, áchyɛgé matame mbaá Ɛsɔwɔ, agyá nto brɛd yimbɔ ubauba achyɛɛ́ bwɔ́ aké, “Gége menyammyɛ wa [ayi nchyége né gétúgé ɛnyú. Pyégé wyé na mantégé negbo na.” 20 Áke ánérege manyɛɛ́ menyɛɛ́, ama bɔ́ amó ne mmɔɔ́ né mmu, aké, “Amo yina, élé *menomenyɛɛ́ mekɛ ɛwé Ɛsɔwɔ anyɛɛ́ nyɛ ndɛre manoó ma magbélege nyé né mme né gétúgé ɛnyú.]

21 Yélé njógembɔ, muú ayi akpóo nyé me alu fá né ujwólé bina. 22 Kaáge nnó Maá Ntɛ Mekwaá agbóo nyɛ wyɛ nkane Ɛsɔwɔ amɛɛ́ abelé, yémbɔ utoŋkwa ubɛ ne muú ayi akpóo nyé ji.”

23 Áŋgbá bií áwúgé mbɔ, álɔ mangií atɛ áké, “Waá álú né geluáge sé ayi apyé nyé gefɔ́ genó ɛyígé na?”

Áŋgbá Jisɔs ányɛɛ́ mbeé mechɔ́ dékpakpa

24 Né gébé gefɔ́, áŋgbá Jisɔs álɔ mbeé manyégé ne atɛ, nnó waá alú muú kpaa né geluáge bwɔ́. 25 Jisɔs awúgé mbeé bwɔ́, ajɔ́ ne ɛbwɔ́ aké, “Gé na ne afwa mme abi álá pɔ́ bɔ́ Jus ápyɛɛ́. Ágárege nnó uto melɔ meko úlú ɛbwɔ́ né ámú, ájyárege bɔ́ ne uká, ne ama ákélege nnó bɔ́ ákwáné galɔ́gálɔ́ ayi ɛbwɔ́ ápyɛ. 26 Yémbɔ, ébégé fɔ́ mbɔ ne ɛnyú. Muú kpaá nyú abɛ nkane mamáné ne menɔmbɛ abɛɛ́ nkane ménkpané defwɛ́. 27 Waá alú muú kpaá? Muú ayi áchóge ji menyɛɛ́ nnó anyé waá muú ayi áchwɔ ne menyɛɛ́? Ɛlé ji ayi áchóge ji menyɛɛ́ nnó anyé pɔ́ mbɔ? Yémbɔ me nlu né geluágé ɛnyú ndɛre menkpané menyɛɛ́.”

28 Jisɔs aké, “Yé ndɛre ngéne ɛfwyale, ɛnyú ne délú wyé ne me. 29 Gétú ɛyigémbɔ, mpyɛ nyé ɛnyú nnó débé afwa wyé nkane ntɛ wa apyɛ me ntó nlú Mfwa. 30 Denyɛ nyé, denyú ne me né gefwa ya. Dejwɔlege nyé ntó ndɛre afwa mampáné depɔ né matoó áfyáneápeá ayi bɔ́ Isrɛli.”

Jisɔs agaré ndɛre Pita áshyáa nyɛ ji
(Mat 26:31-35; Mak 14:27-31; Jɔn 13:36-38)

31 Jisɔs akú Pita aké, “Simun, Simun! Gé ngarege wɔ nnó danchɔmeló asɛ uto nnó amuá ɛnyú, mamféré matɔɔ́ nyú ne me nkane ácháge ɛsa, áférege ukwɔɔ́. 32 Ne me nnɛnemmyɛ mbaá Ɛsɔwɔ nnó ékagé wɔ ɔféré metɔɔ́ wyé ne me káŋká. Metɔɔ́ wyɛ ɛmagé béne, fyé aŋmé byé ɛshyɛ.”

33 Pita ajɔ́ ake, “Ata, me mkpomé mmyɛ manjyɛ denɔ ne wɔ ne yɛ mangbó ne wɔ.”

34 Jisɔs ake, “Pita gé, gó ngáré wɔ nnó, gemégé nnó menɔ mekwɔ akú fina wɔ ɔshyaá nyɛ nnó ókágé me kpaátɛ ukúkúle ulɛɛ́.”

Jisɔs agaré baá utɔ́ bii nnó ákpómé mmyé
35 Ne Jisɔs ama jɔ́ ne áŋgbá bií aké, “Tége nkane ntɔmé nyá ɛnyú nekɛ ŋka pɔ́, geba pɔ́ ne unó uká ɛbichá pɔ́, genó geli nya ɛnyú?”

Ne ɛbwɔ́ áke, “Ngba, yɛ genó ɛyi geli ɛsé gepɔ́.”

36 Agaré ɛbwɔ́ áke, “Nana muú yi awya ŋká menyɛɛ́ jií abɔ́, ne geba ntó. Ne muú yi álá pɔ́ ne ɛsaá akpó nkú wuú asɛ́ ŋka yimbɔ ana ɛsaá. 37 Wuúge, Ásá genó gefɔ́ mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó, ‘Áfyɛ nyé ji né geluágé bɔɔ́ nchyɛ.’ Genó yina gépyɛ nyé me wáwálé. Ɛnyú debɔ́ mankaá nnó yɛndé genó ɛyigé ajɔ́ atome ne me gébɔ́ mambé wáwálé.”

38 Ne áŋgbá bi áké, “Ata dewyá desaá depeá fa.” Jisɔs ake, “Lyáge mechɔ́ ɛwémbɔ.”

Jisɔs anɛmmyɛ né Mekwɛ Olif
(Mat 26:36-46; Mak 14:32-42)

39 Jisɔs ályágé gepú ɛyigémbɔ, afɛ́ né Mekwɛ Olif nkane ji apyɛ mé, ne baá utɔ́ bií, ákwɔlé ji ntó. 40 Áké ákwɔnege né melu ɛwémbɔ, agaré ɛbwɔ́ aké, “Négemmyɛ mbaá

Ɛsɔwɔ nnó ékágé ɛnyú dékpé né mmuameno."

41 Ne alyá ɛbwɔ́ afɛ́ mbɛ gachyé, ató manó mme alɔ manɛmmyɛ mbaá Ɛsɔwɔ aké, 42 "Ntɛ, mbɔgé ɛjigé wɔ, féré amó ɛfwyale yina né ɛta wa ábé tɛtɛ, yémbɔ pyɛ genó ɛyigé wɔ ɔkɛlege, ɛpófɔ́ ɛyigé me nkélege." 43 [Gébégé anénemmyɛ mbaá Ɛsɔwɔ, ɛkiénné Ɛsɔwɔ étané mfaánebuú ɛchwɔ fyé ji metɔ́. 44 Ne gekpékpégé mesómé né metɔ́, Jisɔs anɛmmyɛ ne ɛshyɛ kpaá njúnjú atáné ji mmyɛ achyɛge mme nkane deŋkáré manoó.]

45 Ji ánérégé mánɛmmyɛ, akwilé akeré mbaá yi áŋgbá bií álú. Abané ɛbwɔ́ ndɛre ábélege géjyá gétúgé ápwá né masómé. 46 Ape ɛbwɔ́ agií aké, "Debɛlege nde? Kwélégé ka, négemmyɛ mbaá Ɛsɔwɔ nnó ékágé dékpé né mmuameno."

Ápyɛ Jisɔs

(Mat 26:47-56; Mak 14:43-50; Jɔn 18:3-11)

47 Ndɛre Jisɔs alu jɔ́ge, njuné bɔ́ɔ́ néchwɔ́ ne Judas, ŋgba ama né geluágé abi áfyaneápeá. Judas aja ɛbwɔ́ meti, achwɔ́gé, afɛ́ mbɛ atyá Jisɔs. 48 Atyágé ji mbɔ, Jisɔs ajɔ́ɔ́ ne ji aké, "Judas ɔkpó lé Maá Ntɛ Mekwaá né mantyá ji nnó bɔ́ɔ́ ákaá ne ápyɛ ji?"

49 Gébégé áŋgbá Jisɔs ágɛné nnó mechɔ́ kpaa élé chwɔ, ágií áké, "Ata debɔ́ desaá delɔ úmyɛ?" 50 Ne ŋgbá Jisɔs ama né geluágé bwɔ́, ajuú aparanja, alɔ mankɛ́ memfwɛ́ *Ɛtúkpɛ ámpyɛɛ́ upɛ Ɛsɔwɔ, asɔ́ ɛtu ɛwé ɛgbɛ́ ɛbwɔnyɛ. 51 Ne Jisɔs agaré bɔ́ɔ́ bií aké, "Dépyɛgé sé mbɔ, lyáge ɛbwɔ́." Aferé ɛbwɔ́ wuú ata ɛtu memfwɛ yimbɔ, ɛfɛré.

52 Ne Jisɔs abwɔlé ɛta *Anɔ́ɔ́ baá ampyɛɛ́ upɛ Ɛsɔwɔ ne ámbamé ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ ne ákpakpa melɔ abi áchwɔ mampyɛ ji. Agií ɛbwɔ́ aké, "Ɛnyú dechwɔ́ na ne bɔ aparanja ne mámbó unɔ́ɔ́ mampyɛ me nnó me nlu menjó? 53 Ndɔ ndɔ ne ndɔ njwɔlege ne ɛnyú né ɛcha upɛ, ɛnyú deta me ɛbwɔ mmyɛ wɔ́. Yémbɔ gébé ɛyige nyú gékwané nana, dechwɔ́ né uto dánchɔmeló ayi mfwa utuú."

Pita ashya nnó ji akágé fɔ Jisɔs

(Mat 26:69-70; Mak 14:66-72; Jɔn 18:15-18, 25-27)

54 Ne bɔ́ɔ́ bina ápyɛ Jisɔs áfé ne ji né dachi ɛtúkpɛ ampyɛ upɛ Ɛsɔwɔ. Ne Pita ala tɛ meso, akwɔlege ɛbwɔ́ gachyɛɛ́, gachyɛ. 55 Ákwónégé, abané bɔ́ɔ́ bí ásené mewɛ né dachi áwyá. Pita achwɔ jwɔ́le ntó né geluáge ɛbwɔ́. 56 Ménkpané defwɛ́ ama né dachi yimbɔ ayi alú mendée, agégé Pita né genŋgbógé mewɛ nkane ajwɔle, apɛ ji domeé, aké, "Mende yina ntó abɔ́ alu ne Jisɔs."

57 Pita ake, "Chaá-ó! Mesɔ mendée nkágé ji."

58 Ɛwya yɛ wɔ́, mende fɔ agɛ́ Pita ake, "Wɔ́ ntó ɔlu muú bwɔ́ ama."

Pita ake, "Me detuú-o!"

59 Ɛwya genógé nchwánekɛ, mende ayifɔ aké, "Wáwálé gebií gepɔ́ mmu mende yiná ntó abɔ́ alu ne Jisɔs, ji ntó atané gebagé Galilií."

60 Ne Pita ake, "Gɛ da, me kágé ɛwe wɔ jóge mbɔ."

Wyɛ nkane ji alú jóge mbɔ, menɔ mekwɔ akú kɔkɔgɔlókɔ́. 61 Ata Jisɔs akɔ́ gemɛ apé Pita. Amɛ bwɔ́ átuú, ne Pita ate mekomejɔ́ ayi Ata Jisɔs abɔ́ agaré ji nnó, "Gemégé nnó menɔ mekwɔ ákú, ɔshya nyé ukúkúle uleé nnó ɔkágé me." 62 Gébégé Pita áteé mekomejɔ́ yimbɔ, afɛ dafyɛ, anyɔ meko ngbó ali segé segé.

63 Bɔ́ɔ́ bi ábáme Jisɔs, álɔ manjwyá Jisɔs, ne átúlege ji. 64 Áwé ji ndeé né amɛ, ne ágíige ji áké, "Waá adoó wɔ? Garé ɛsé mbɔgé ɔkage." 65 Ne ɛbwɔ́ áma jú ji mashyɛ mmyɛ né gejamégé mati.

Jisɔs akpɛ unɔ́ɔ́ mpa

(Mat 26:59-66; Mak 14:55-64; Jɔn 18:19-24)

66 Bií újyágé, *ákpakpa melɔ, ne Anɔ́ɔ́ baá ampyɛ upɛ Ɛsɔwɔ ne *Ánlɛré mabé Ɛsɔwɔ áchomé né ɛso. Áchwɔ́ ne Jisɔs né mbɛ ushu bwɔ́. 67 Ágií ji áké, "Wɔ ne ólú Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji ɛlá gefwa?"

Jisɔs ashuú ɛbwɔ́ meko aké, "Mbɔge ngarégé ɛnyú, dekámégé nyɛ fɔ ne me. 68 Ne mbɔgé ngiígé ɛnyú nkwɛ́ dekámégé nyé fɔ manshuú me meko. 69 Yémbɔ lɔ nana chó mbɛ, Ɛsɔwɔ ayi áwya uto uko abelege Maá Ntɛ Mekwaá né mfaá geluógé énógé né ɛgbɛ́ ɛbwɔnyɛ wuú." 70 Ajógé mbɔ, ɛbwɔ́ ako ágií áké, "Wɔ ne ólú Maá Ɛsɔwɔ?"

Jisɔs aké, "Ɛlú wyé nkane ɛnyú dejɔ́ɔ́ mbɔ." 71 Ne ɛbwɔ́ áke ne atɛ, "Ndé gécha démage kéle bɔ ntésé? Ɛsé ambɔ́ɔ́ dewú mé genó ɛyi getané jimbɔ meno."

23

Áfɛ né Jisɔs mbaá Palɛt

(Mat 27:1, 2, 11-14; Mak 15:1-5; Jɔn 18:28-38)

1 Ɛbwɔ́ ájógé mbɔ, ɛchomele meko ɛkwelé ká ɛfɛ́ ne Jisɔs mbaá Palɛt. 2 Ákwónégé éwu, álɔ maáma ji depɔ mmyɛ áké, "Dépyé ményákwɔ́ yi ndɛrɛ achɔ́ melɔ ɛsé, achoge bɔ́ɔ́ uká mme nnó áchyɛgé fɔ ŋkamakpo mbaá Mfwa Rom, ne ama garege bɔ́ɔ́ nnó ji ne alú Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji ɛlá gefwa."

3 Palɛt agií Jisɔs aké, "Wɔ ɔlu Mfwa bɔ́ɔ́ Jus wáwálé?"

Jisɔs aké, "Ɛlu nkane ɔjɔ́ɔ́."

4 Ne Palɛt ajɔ́ɔ́ ne anɔ́ɔ́ baá abi ápyɛ upɛ Ɛsɔwɔ ne gejamégé bɔ́ɔ́, áké, "Ngéfɔ́ gabo ayi mende yina apyé wɔ́."

5 Yémbɔ áshií wyé ne ɛwú aké mende yina achoge bɔ́ɔ́ uká mme, alɛré né mme Judiya

meko, alɔ né melɔ Galilií kpaá akwɔné fá melɔ ɛwe.

Palɛt atɔ́ Jisɔs mbaá mfwa Hɛrɔd

6 Palɛt awúgé mbɔ, agií aké, “Mende yina
ɛle muú Galilií?” 7 Ákámégé, Palɛt atɔ́ Jisɔs
mbaá Hɛrɔd néndé Hɛrɔd ne agbaré mboó
melɔ yimbɔ. Né gébé ɛyigembɔ Hɛrɔd abɔ́
alu né Jɛrosalɛ. 8 Gébégé Hɛrɔd agɛné Jisɔs,
metɔ́ ɛgɔ ji dɔ́, ɛlé ji abɔ akɛlege mé mangé
ji tɛ gachií, néndé, ji abɔ́ awuú mé ŋgɔ Jisɔs.
Ne abɔ́ awya umɛɛ́ nnó ji agɛ́ ufélekpá ɛbi
Jisɔs apyɛ. 9 Ɛwyágé Hɛrɔd agií Jisɔs bɔ ŋkwɛ́
dɔ́, ne yɛ́ meko Jisɔs ashuú ji wɔ́. 10 Agígé
mbɔ, *Anɔ́ baá ampyɛ upɛ Ɛsɔwɔ ne *Ánlɛré
mabé Ɛsɔwɔ áwɔ áchwɔ́ mbɛ, álɔ manjɔ́
depɔ ɛti Jisɔs apyé ne ɛshyɛ. 11 Mfwa Hɛrɔd
ne bɔ́ bee bií álɔ manjwyagé Jisɔs, áchyɛge
ji mekpo unɔ́. Ábɔ́ nkúu mfwa áfyé ji mmyɛ,
ámá átɔ́ ji akeré meso mbaá Palɛt. 12 Né bií
ɛbi mbɔ dejeé Palɛt ne Hɛrɔd delɔ. Tɛ gachi
ɛbwɔ́ ábɔ́ alú máwámé ne atɛ.

Palɛt asɔ́ mpa nnó áwá Jisɔs
(Mat 27:15-26; Mak 15:6-15; Jɔn 18:39—19:16)

13 Gébégé ákeré meso ne Jisɔs, Palɛt akú
ánɔ́ baá abi ápyé upɛ Ɛsɔwɔ, ne ákpakpa
melɔ, 14 áchwɔgé, áké ne bwɔ́, “Mbɛ mbɛ,
ɛnyú desɛ mé mende yina dechwɔ ne ji ɛta
wa deké achɔ́ melɔ. Ngií ji bɔ nkwé né mbɛ
ushu nyú, yémbɔ ngɛfɔ́ gabo yi mende yina
apyé né depɔ ɛtiré ɛnyú déké ji akwé ɛbɛ
wɔ́. 15 Yɛ́ Mfwa Hɛrɔd ntó agɛ nnó mende
yina akwé ɛbé wɔ́, nkawú ne ji akeré meso
ɛta ɛsé. Góge ngáré ɛnyú nnó mende yina
apyé yɛ gabo fɔ́ ayi abɔ maŋgbó wɔ́. 16 Yémbɔ
nchyɛge nyé ɛnyú ɛbwɔnyɛ nnó átúlé ji ályá
ji, ajyé.”

17 [Nkane gepɔgé gébé yimbɔ gélú,
yɛndégébége ɛpaá kwyakwya defwé, Palɛt
aferege muú denɔ ama nkane bɔ́ bií
ákɛlege.]

18 Ne ákalé ɛbwɔ́ ako áké, “Wá mende
yina, ɛsé dekɛlege élé Barabas.” 19 (Barabas
abɔ́ akpɛ denɔ gétúgé achwɔ́ ne ɛfwyale né
melɔ ne muú ayi ji ama wá.)

20 Palɛt akɛlege meti manlyá Jisɔs ajyé, ne
ama ajɔ́ɔ ne ɛbwɔ́. 21 Ne ɛbwɔ́ ako ákalé áke,
“Wɔ́ ji né gekwa, wɔ́ ji né gekwa.”

22 Né maŋáne alɛɛ́ Palɛt ama gií ake, áwɔ́ ji
nnó apyɛ nnó? “Ndé gabo ayi ji ápyɛɛ́?” Ngɛ
yɛ genó ɛyigé ji apyé ne njɔ́ nnó áwɔ́ ji né
gekwa wɔ́. Ngarege ádó ji ályá ji ajyé.

23 Né ɛbwɔ́ ádo delúlú áké, “Áwɔ́ ji né
gekwa.” Makálé bwɔ́ áwerí uto Palɛt.
24 Akamé ne asɔ́ mpa aké, “Ápyɛ ne Jisɔs
ndɛre ɛbwɔ́ ákɛlege.” 25 Aferé muú yi ɛbwɔ́
ákélege ayi abɔ́ akpɛné denɔ gétúgé, ɛfwyale
ɛwe ji achyé ne muú ayi ji awáné. Gébégé
áféré ji, Palɛt agbaré Jisɔs achyé ɛbwɔ́, nnó
ápyɛ ndɛre ɛjií ɛbwɔ́.

Áwɔ́ Jisɔs né gekwa
(Mat 27:32-44; Mak 15:21-32; Jɔn 19:17-27)

26 Bɔ́ɔ bee ásɛ Jisɔs né dachi Palɛt álé
jyɛ́, ne nkane ɛbwɔ́ ákéne ájyɛ́, átuú ne
mende fɔ ayi akú ji Simun, muú melɔ Sɛren,
atané dondo yimbɔ né mewaá ajyɛ́ Jɛrosalɛ.
Agbaré ji ánéré ji gekwagé Jisɔs né máŋkɔ́
nnó ji akpá akwɔ́lege Jisɔs meso. 27 Ne
gejamégé bɔ́ɔ ákwɔ́lege ji meso. Abifɔ élé
andée, abi ákparé amú mekpo, álile, áyiage
ne masómé ndɛre áteé ɛfwyale wuú. 28 Ne
Jisɔs abwɔlé aké ne ɛbwɔ́, “Andée Jɛrosalɛ,
déligé sé gétú ya, líge lé gemɛ ɛnyú ne baá
ɛnyú. 29 Kaáge nnó né meso gébé bɔ́ɔ ájɔge
nyé nnó, ‘Ɛfwɔ́ ébé ne andée abi ákwené
déŋkwɔ ne abi ála alú danchyɛɛ́ baá mámbé!’
30 Né gébé ɛyigémbɔ, bɔ́ɔ áshyáge nyɛ́ mmyɛ
nnó, ‘Ɛchyɛ mfaánebuú ashulé ɛsé mmyɛ, yɛ
mme anií ɛse.’ 31 Apyɛgémbɔ na ne genɔ́ɔ
ɛyi gélú gebɛ, ne ɛbɛɛ́ nyɛ nnó ne gegbógbógé
genɔ́ɔ?”

32 Gébégé ájyɛ wɔ́ Jisɔs, ásɛ ntó bɔ́ɔ ubée
apéa manjyɛ wá choncho ne ji. 33 Ákwónégé
melú ɛwé ákuú nnó, “Uŋkóŋkɔ́ makpo,” áwɔ́
Jisɔs né gekwa. Ne ama wɔ́ bɔ́ɔ ubée bimbɔ
mfaá ukwa upea, ama né ɛgbé ɛbwɔnyɛ
wuú, ne ayifɔ né ɛgbé ɛbwɔbɛ wuú. 34 Jisɔs
aké, “Ntɛ́, gɛ́ ɛbwɔ́ meshwɛ, jinte gabo áyi
ɛbwɔ́ ápyémbɔ, néndé ákágé.”

Bɔ́ɔ bee bina, ákpyá megyaá ákáré
mandeé Jisɔs áfyé atɛ amú. 35 Bɔ́ɔ átɛné
éfɛɛ́ ápéle nkane áwɔ́me Jisɔs né gekwa.
Ne ákpakpa bɔ́ɔ Jus, álɔ manjwyágé ji áké,
“Apoóge bɔ́ɔ bí chachá, akaágé poó fɔ́ ntó
gemɛ jií mbɔgé alú Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji
ɛlá gefwa.”

36 Bɔ́ɔ bee ntó ájwyá Jisɔs, áchyɛ́ ji mmɔ́ɔ
amí mamyáme, 37 ne áké, “Mbɔgé nnó ɔlu
Mfwa bɔ́ɔ Jus wáwálé, poó gemɛ jyɛ́.”

38 Ásá ntó ŋwɛ́ ába né gekwa né mfaá
mekpo Jisɔs. Ásá wyɛɛ́ áké, “Gɛ́ Mfwa bɔ́ɔ Jus
na.”

39 Muú ubée ama ayi áwɔmé ji ntó né
gekwa ɛjí, alɔ manjwya ntó Jisɔs aké, “Pɔ́ ɔlu
Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji ɛlá gefwa? Poó yɛ́
gémé jyɛ́, ɔpoó ɛsé ntó.”

40 Ne ayifɔ ashúlé ji yimbɔ ndo aké, “Wɔ
ɔfɔ́ɔ fɔ́ Ɛsɔwɔ? Ɔlu ntó mmú ɛfwyale nkane
mende yina. 41 Ɛsé ne wɔ debɔ́ nsá né gabo
ayi ɛsé depyɛ́, nkawú ne dégéne ɛfwyale
ɛwé. Ne mende yina apyɛ́ gabo wɔ́.” 42 Ne
ajɔ́ɔ ne Jisɔs aké, “Ata te me gébégé ɔchwɔgé
gbáre gefwa jyɛ́.”

43 Jisɔs áshuú ji meko aké, “Ngarege wɔ
wáwálé nnó fina ɔbɛ nyɛ́ ne me né melɔ́
Ɛsɔwɔ.”

Negboné Jisɔs
(Mat 27:45-56; Mak 15:33-41; Jɔn 19:28-30)

44 Káláŋká ɛfyáneépeá ɛké ékwɔ́nege, ŋmɛ́ɛ
ɛnomé, gemmua gékwé né melɔ meko kpaá
tɛ káláŋká ɛlɛ́ɛ. 45 Ŋmɛ́ɛ énómégé, ɛkat ɛwé
ɛkaré metɔ́ ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ ɛgyalé ubaá
úpeá. 46 Ɛké ɛwyáge, Jisɔs alɔ mankálé kéŋké
aké, “Nte mfyɛ gemɛ ya né amú jyɛ́.” Ajɔgé
mbɔ, ashulé kwyakwya geféré h-ɛ-m metɔ́
ɛkwé.
47 Muú kpaá bɔ́ bee ayi abɔ́ atɛné ɛfɛ́ɛ,
agégé genó ɛyi gepyɛ́, afɛ́ɛ Ɛsɔwɔ aké,
“Wáwálé, mende yina abɔ́ apyɛ́ gabo wɔ́.”
48 Gejámégé bɔ́ abi ábɔ́ áchomé ɛfɛ́ɛ ápéle,
ákeré upú bwɔ́ amu meso kpákpáré, mashu
mme tóntó né genó ɛyigé ɛbwɔ́ ágɛné. 49 Ajeé
Jisɔs ako áténé tɛtɛ ágéne depɔ ɛtiré na. Abifɔ
alú andée abi ábɔ́ átané Galilií ákwɔlé ji.

Ánii Jisɔs
(Mat 27:57-61; Mak 15:42-47; Jɔn 19:38-42)

50-51 Mendefɔ abɔ́ alu, akamege Josɛf,
atané né melɔ́ Arimatya né gebagé mewaá
Judiya. Alu nyá muú ayi alu cho, ne abelege
mabé Ɛsɔwɔ. Abɔ́ agile gébé ɛyigé Ɛsɔwɔ
achwɔ́ gbáre gefwa jií. Yɛ́ élé alú ntó muú
ama né geluágé ákpakpa bɔ́ Jus, apɔ́ nyá
meko ama ne ɛbwɔ́ nnó áwá Jisɔs. 52 Nkane
Jisɔs agbooó, afé mbaá Palɛt, ajyɛ gíi nnó
achyé ji genkwógé Jisɔs. 53 Palɛt achyégé ji
ɛbwɔnyɛ, ajyɛ féré genkwógé Jisɔs né mfaá
gekwa, afyalé géjí ne éshyɛ́ ndeé, ajyɛ níí
mmu menome ɛwé ábɔ́ áchomé tɛ gachií
mmu ɛtaravé, ɛwé ála álu ganíi muú wyɛ.
54 Afyé ji mmu menome, nénde ákpomege
mmyɛ nnó bií uwyaá ɛbwɔ́ ɛbi ulɔ nkwale
yimbɔ.
55 Andée abi átane ne Jisɔs né Galilií,
ákwɔlé Josɛf ne ágɛ́ ntó menome ne áma
ágɛ́ ntó nkane áfyɛ́ ji né mmu. 56 Ákérégé
meso né úpú bwɔ́ ákwyɛ́ maweé gébé ami
malómáló ami awáage mewu muú.
Bií uwyaá bwɔ́ úkwɔ́négé, ɛbwɔ́ ágbeé
mmyɛ nkane ɛbé bwɔ́ élú.

24

Jisɔs akwilé né negbo
(Mat 28:1-10; Mak 16:1-8; Jɔn 20:1-10)

1 Bií mbɛ né uwyaá, andée bimbɔ ákpá
maweé gebé ami ɛbwɔ́ ákwyɛ́, dondo gem-
muá mme áfé né menome ɛwé anií Jisɔs.
2 Ákwɔ́négé wyɛ́, ágɛ nnó, ábogéné mé ntaá
égbé éma ɛniné ábɔ́ ákweré ɛmbú menome.
3 Ne gébégé ákpɛné mmu menome, ákɛlé
genkwógé Atá Jisɔs ágɛ wɔ́, 4 ákwé tametame,
áké ápélé ágɛ́ bɔ́ makpó apéa ne mandeé
áyi áshwánege átɛné ɛbwɔ́ neŋkuné mmyɛ.
5 Ɛfɔ́ ɛkwɔ́ bwɔ́ metɔ́, ámmo makpo mme.
Bɔ́ bimbɔ ágií bwɔ́ áké, “Ndé ɛnyú dékɛlege
muú yi alú mebɛ né geluágé abi ágbooó?
6 Apɔ́ fa, akwilé né negbó, atane. Tége genó
ɛyigé ji agaré ɛnyú gébégé ɛnyú delú né
Galilií.

7 “Abɔ́ aké, ‘Áchyége nyɛ́ Maá Ntɛ Mekwaá
mbaá bɔ́ ubeé, áwɔ́me nyɛ́ ji né gekwa, ne
ɛkwɔnégé ndɔ ɛlɛ́ɛ, akwilége nyɛ́ né negbo’.”
8 Andée bina áte unó bí Jisɔs abɔ́ ajɔ́,
9 átané né menome áfé mangaré unó bi úpyé
mbaá áŋgbá bií abi álaá áfyaneama, ne áma
garé ntó áŋkwɔlé Jisɔs ako. 10 Andée bimbɔ
élé, Mɛri muú melɔ Magdala, ne Joana ne
Mɛri ayi Mmá Jɛmsi chóncho ne andée abifɔ
ntó, ágaré áŋgbá Jisɔs genó ɛyigé ɛbwɔ́ ágɛné.
11 Ne áŋgbá ákamé wɔ́, ásɛ nnó élú gebyɔ́.
12 Yémbɔ, Pita akwilé ka abó afé né menome,
abyɛlé mme apɛ, agé lé mandeé áyi abɔ́
afyalé genkwógé Jisɔs. Ala meno mekpo fuú,
ne akere meso mmu gepú jií.

Ágɛ́ Jisɔs né meti melɔ Ɛmaeus
(Mak 16:12-13)

13 Wyɛ́ bií bimbɔ, bɔ́ abi ákamé ne Jisɔs
apéa, álya melɔ́ Jɛrosalɛ ájyɛ né maá melɔ
ayi ákú Ɛmeus. Nekɛ nelu genógé *ŋkpá nekɛ
ɛkénéama. 14 Ndɛre ájyɛ́, ádóo abya né depɔ
deko ɛtiré depyɛ́. 15 Nkane ádóo abya ákéne
ajyɛ, Jisɔs atané ɛbwɔ́ né meso ne alɔ mankɛ́
ne ɛbwɔ́. 16 Yémbɔ ágɛ ji, ne ákaá fɔ́ nnó ɛlé
Jisɔs wɔ́. 17 Jisɔs agií bwɔ́ aké, “Nde abya
ayi ɛnyú dékéne dédóo ne dembyɔ́ né matɔ́
ɛnyú?”
Átɛné nyámeé, mmyɛ meshwɛ́ meshwɛ́.
18 Muú bwɔ́ ama, ayi ákú ji Klyopas agií ji
aké,
“Wɔ mbi ne ɔlu meŋkɛ́ɛ fá melɔ́ Jɛrosalɛ ayi
ɔlá kágé depɔ ɛtiré depyɛ́ mboó ndɔ ɛyína?”
19 Jisɔs agií aké, “Nde depɔ depyɛ?”
Ashuú ji meko áké, “Depɔ ɛti depyɛ mbaá
mende yi akámege Jisɔs ayi muú Nasarɛt.
Alu nyá gekpékpégé *Muú Ɛkpávé Ɛsɔwɔ.
Ne apyɛ ukpékpé ufélekpá ne agarege nyá
meko mejoó Ɛsɔwɔ. Ɛsɔwɔ afɛ́ɛ utɔ́ bií, yɛ
bɔ́ ntó afɛ́ɛ utɔ́ bií. 20 Yémbɔ anɔ́ baá abi
ápyɛ upɛ Ɛsɔwɔ ne ákpakpa melɔ ágbare ji
áchyɛɛ́ nnó áwá ne áwɔ́ ji né gekwa. 21 Ne ɛsé
debɔ́ débelé umɛɛ́ nnó ji ne Ɛsɔwɔ atɔme nnó
achwɔ́ áféré bɔ́ Isrɛli né ɛfwyale. Ɛlé mbɔ
ndɔ́ élɛɛ́ fi, ɛyi depɔ ɛtíré na depyɛ́. 22 Ɛkwyá
mbɔ wɔ́, andée fɔ́ abi alú né geluágé sé ápyɛ
ɛsé dela meno mekpo fuú. Áfé né menomé
gejyéjyégé bí. 23 Yémbɔ ágɛ fɔ genkwógé
Jisɔs wɔ́, ne ákere meso, ágare ɛsé nnó ɛbwɔ́
ábɔ́ ágɛ makiénné Ɛsɔwɔ ɛké ɛlé *amɛ gejyá,
ágaré ɛbwɔ́ nnó Jisɔs alu mebɛ. 24 Bɔ́ bifɔ́
abi álu né geluágé ɛsé áfé né menome ne ágé
yéndégenó wyé nkane andée bimbɔ abɔ́ ájɔ́,
yémbɔ ɛbwɔ́ ágɛ Jisɔs wɔ́.”

25 Jisɔs aké ne ɛbwɔ́, “Ɛnyú dekenege,
matɔ́ nyú álu dembyɔ́ mankamé unó bi
bɔ́ ɛkpávé Ɛsɔwɔ ásámé. 26 Ɛnyú dekaá fɔ́
nnó Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji ɛlá gefwa abɔ́
mangé ɛfwyale ne akpé mmu gefwa jií wɔ́?”
27 Jisɔs alɔ mampyɛ nnó ɛbwɔ́ ákaá unó uko
ɛbí ásamé átome ne ji né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ,

manlɔ né ŋwɛ ayi Mosis asamé, ɔkwɔ́né né abi bɔ́ ɛkpávé Ɛsɔwɔ ntó ásámé.

28 Wyɛ́ nkane ála kwɔ́kwɔ́lé ne melɔ ɛwé
ɛbwɔ́ abɔ́ ájyɛ́ɛ, Jisɔs apyɛ ɛké achwɔ koó,
29 ɛbwɔ́ ágbɛ́ ji áké, “Bɛ́lé fá ne ɛsé néndé
bií ukoó, gemmua gélé chwɔ́.” Akame, ne
afɛ́ mámbɛlé ne ɛbwɔ́. 30 Gébégé ajwɔlé
ka mányɛ́ menyɛɛ́ ne ɛbwɔ́, abɔ́ nto brɛd
achyɛ́ matame mbaá Ɛsɔwɔ agyá achyɛ́
ɛbwɔ́. 31 Tɛ́netɛ́ne yimbɔ amɛ ákaá ɛbwɔ́
mekpo, ɛbwɔ́ ákaá nnó gɛ́ Jisɔs na. Ne ɛke
ɛwyage aseé ɛbwɔ́ né amɛ. 32 Álágé meso,
áké ne atɛ, “Pɔ manɛ magyalé ɛsé gébégé
ábáné ɛsé né meti agárege ɛse depɔ ɛtiré
délú mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ?”

33 Tɛ́nétɛné yimbɔ, ákwilé, ákere meso né
Jɛrosalɛ, ágɛ baá utɔ́ afyaneama choncho
ne áŋkwɔlé Jisɔs abifɔ. 34 Abi afyaneama áke,
“Ɛlú wáwálé, Ata akwilé né negbo, Simun
agɛ́ ji mebɛ.”

35 Abimbɔ ápeá ágaré ntó ɛbwɔ́ ewé ɛbɔ́
épyɛ́ né meti, ne gébége Jisɔs agyálé brɛd ne
ɛbwɔ́ álé ká ji.

Jisɔs alɛré mmyɛ mbaá áŋgbá bií
(Mat 28:16-20; Mak 16:14-18; Jɔn 20:19-23; Aŋg 1:6-8)

36 Gébégé ɛbwɔ́ álu garégé depɔ tí, Jisɔs
jimbɔ akpɛ atɛné metɔ́ metɔ́ bwɔ́ aké,
“Nesɔ nébɛ́ ne ɛnyú.”

37 Yɛ́mbɔ ɛbwɔ́ ábɔ́ ɛfɔ, áfɛrege nnó ɛbwɔ́
ágɛ́ne mbɔ le muú nefoó. 38 Jisɔs agií ɛbwɔ́
aké, “Nde manɛ magyálege ɛnyú? Ɛnyú
debyɔme mbɔ ndé? 39 Pége amu ya, ne
uká bá ne dekaá nnó élé me mbɔ́. Tage
menyammyɛ wa dewú ndɛre alú, muú ne-
foó ábɛɛ́ fɔ́ ne menyammyɛ ne ugoó nkane
ɛnyú degɛne mbɔ me.”

40 Jisɔs ajógé mbɔ, alɛré ɛbwɔ́ amu jií ne
majya jií. 41 Yɛ́mbɔ ákwé tametame mmu
nechóchɔ́ ne ákélégé fɔ́ mankamé. Ɛfɛɛ́ mbɔ
Jisɔs agií bwɔ́ aké, “Dewyaá menyɛɛ́ fɔ fá
manyɛ́?” 42 Abɔ́ mboó meshuú ayi ábɔ́ átyɛ́,
áchyɛɛ́ ji. 43 Asɛ anyɛ́ né mbɛ ushu bwɔ́.

44 Ake yɛ́ ne ɛbwɔ́, “Genó ɛyigé ɛnyú
dégɛ́ne fina élé ɛyigémbɔ́ ngaré ɛnyú gébégé
debɔ́ délú choncho. Nké unó uko ɛbi ábɔ́
ásamé átome ne me né mmu ŋwɛ Mosis
ne abi bɔ́ ɛkpávé Ɛsɔwɔ ne ɛbi ásamé nto
né mmu ŋwɛ makwa Ɛsɔwɔ, úbɔ́ mambɛ́
wáwálé.”

45 Ndɛre Jisɔs ajɔ́ mbɔ, anené ɛbwɔ́ defɔ́
nnó ákaá mekomejɔ́ ayi alú né mmu ŋwɛ
Ɛsɔwɔ. 46 Ne ajɔ́ ne bwɔ́ aké, “Ábɔ́ ásá
nnó, Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji ɛlá gefwa abɔ́
mangɛ́ ɛfwyale ne ágbó, ne ndɔ́ ɛkwɔnégé
ɛlɛɛ́, akwilege nyɛ́ né negbo. 47 Alɔ nyɛ né
Jɛrosalɛ ne ájyɛ né malɔ mako mangárégé
mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ né mabɔ mií nnó bɔ́
ákwɔ́ré matɔ́ bwɔ́ ne Ɛsɔwɔ ajinte gabo bwɔ́.
48 Ɛnyú delu bɔ́ bí degɛ́né unó bina, ne
debɔ́ mangaré bɔ́ ubi. 49 Ntɔ́me nyɛ́ ɛnyú
ɛchyɛ ɛwé ntɛ wa abɔ́ anyémeno manchyɛ
ɛnyú. Yɛ́mbɔ jwɔ́lege fa né melɔ́ kpa ɛwé,
kpaá té gébé gékwɔ́nege nyɛ́ ɛyigé uto bimbɔ
utánege mfaánebuú uchwɔ ɛnyú mmyɛ.”

Jisɔs akwɔ́ afɛ mfaánebuú
(Mak 16:19-20; Aŋg 1:9-11)

50 Jisɔs asɛ ɛbwɔ́ áfɛ́ kwɔ́kwɔ́lé né melɔ
Bɛtani, ɛfɛɛ́ mbɔ abwɛɛ́ amu mfaá ajé ɛbwɔ́.
51 Ndɛre ajéle ɛbwɔ́, alya bwɔ́ alɔ mankwɔ́
ajyɛ né mfaánebuú. 52 Ɛfɛmbɔ́, baá utɔ́
bi álɔ mamfɛɛ́ ji ne ákeré meso né Jɛrosalɛ
ne gejamégé nechóchɔ́. 53 Ne yɛndégébé
ájwɔ́lege mmu ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ, áfɛ́ege Ɛsɔwɔ.

Abya melómélɔ́ Jisɔs Kras ndɛre JƆN ásamé

Mekomejɔ́ ayi achwɔ́ ne geŋwá

1 Gemɛgé nnó mme yina alɔ, mekomejɔ́ abɔ alú mɛ. Mekomejɔ́ yimbɔ abɔ alu ne
Ɛsɔwɔ ne mekomejɔ́ yimbɔ abɔ alu Ɛsɔwɔ. 2 Abɔ́ alú mé ne Ɛsɔwɔ té ula uloɔ́.

3 Unó uko ɛbi Ɛsɔwɔ akwyɛɛ́ ukɛ́ ne ji. Ji ábé dampɔ, mmbɔ yé geno gema gepɔ.
4 Mekomejɔ́ yimbɔ ne awyaa geŋwá. Ne geŋwá ɛyigémbɔ gelú lé geŋgbɔ mbaá akwaá.
5 Geŋgbɔ ɛyigémbɔ gegɛnégé né mmu gemmua, yémbɔ gemua gékágé kweré gejí.

6 Ɛsɔwɔ abɔ́ atɔ mende fɔ ayi ákuú ji nnó Jɔn, 7 Jɔn achwɔ́ ndɛre ntɛsɛ, mangaré akwaá genó ɛyigé geŋgbɔ ɛyigémbɔ gelú, nnó ɛbwɔ́ awú áfyɛɛ́ metɔ́ ne gejí. 8 Jimbɔ́ apófɔ́ geŋgbɔ́ ɛyigémbɔ, achwɔ́ lé nkane ntɛsɛ mampyɛ akwaá ákaá geŋgbɔ́ ɛyigémbɔ.
9 Geŋgbɔ ɛyigé wáwálé, ɛyi gegɛnégé mbaá yéndémuú, gebɔ gechwɔ́ fa né mme.

10 Ji abɔ́ alú fa mme, ne yɛ́ ɛlé mme ayi Ɛsɔwɔ akwyɛ akɛné ne jí, bɔ́ɔ́ mme akaá fɔ́ ji wɔ́. 11 Ji achwɔ́ né melɔ wuú, bɔ́ɔ́ melɔ wuú ásɛ́ fɔ́ jí wɔ. 12 Yɛ́mbɔ bɔ́ɔ́ ako abi ásɛ́lé ji, áfyɛɛ́ matɔ́ ne ji, áchyɛɛ́ ɛbwɔ́ ɛbwɔnyɛ mambɛ baá Ɛsɔwɔ. 13 Gefɔ́ɔ́ ɛyigé ábyéné ɛbwɔ́, gepófɔ́ ndɛre akwaá ábyɛne baá. Ne ɛpófɔ́ ntó ndɛre akwaá ákɛlegé, ɛpófɔ́ ntó ndɛre ntɛ akɛlege. Nebyɛne bwɔ́ netane mbaá Ɛsɔwɔ.

14 Mekomejɔ́ yimbɔ, abwɔlé mekwaá, ajwɔle fa mme ne ɛse, alɛre galógálɔ́ ayi apwɔ amu ne ajógé depɔ ɛtire delú wáwálé. Degɛ́ ɛnoge ɛwé ji awyaá, ɛwé ji asɛ́le mbaá Ntɛ wuú ndɛre danchi Maá.

15 Jɔn agarege bɔ́ɔ́ geno ɛyigé ji agɛne getóme ne Jisɔs, ajógé keŋke aké, “Gɛgé muú ayi njɔ́gé nya nnó, ‘Ji ayi achwɔ́ mbɔ me meso apwɔ́ me, néndé gemɛgé nnó ábyɛ́ me, ji abɔ alu mé.’ ”

16 Ne gétúgé galógálɔ́ wuú apyɛ ɛse ako debɔ́ nebɔ matimati. 17 Mabé Ɛsɔwɔ aké ne Mosis yémbɔ galógálɔ́ ne wáwálé ákɛ ne Jisɔs Kras. 18 Yɛ́ muú ama ayi agɛne mɛ Ɛsɔwɔ apɔ́ ɛkose danchi maá wuú. Ji alu ntó ɛke Ɛsɔwɔ. Ji ayi alu fií ne ntɛ wuú ne apyɛ bɔ́ɔ́ akaá gefɔ́ɔ́ ɛyigé ntɛ alu.

Mekomejɔ́ ayi Jɔn menwyaá bɔ́ɔ́ manaá Ɛsɔwɔ ágarége

(Mat 3:1-12; Luk 3:1-18)

19 Ákpakpa bɔ́ɔ́ Jus né Jɛrosalɛ átɔ ámpyɛɛ́ upɛ Ɛsɔwɔ ne ámpoó ámpyɛɛ́ upɛ Ɛsɔwɔ nnó áchwɔ́ ágií Jɔn nnó ji alú waá? Agigé mbɔ,
20 Jɔn ashya fɔ́ mangaré ɛbwɔ́ wáwálé wɔ́. Gɛ na ne ji agare, aké “Me mpófɔ́ Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji ɛlá gefwa.”

21 Ágí ji áké, “Ne wɔ ɔlu waá? Nnó wɔ ɔlu ɛlé Ɛlija.” Ne Jɔn ashuú ɛbwɔ́ meko aké, “Ngba me mpɔ́.” Ama ágií ji áké, “Nnó wɔ ɔlu muú ɛkpávé Ɛsɔwɔ?” Ama ashuú ɛbwɔ́ meko aké, “Ngba.”

22 Áké, “Wɔ ɔlu waá yɛɛ́, shuú ɛsé meko ayi dejyɛ garé bɔ́ɔ́ abi atɔmé ɛsé. Wɔ mbɔ́ɔ́ ɔké ɔlu waá?”

23 Ne Jɔn ashuú ɛbwɔ́ meko aké, “Me nlu meko muú fɔ́ ayi ábɛne né mashwɔne nnó, nyage meti Ata ɛbɛ cho; mbɔ ne Asaya muú ɛkpávé Ɛsɔwɔ abɔ ajɔ́.”

24 Bɔ́ɔ́ dentɔ́ɔ́ bina álu ntó ɛkwɔ bɔ́ɔ́ Farasi,
25 Ne ágií Jɔn áké, “Ulannó wɔ ɔwyagé bɔ́ɔ́ manaá Ɛsɔwɔ mbɔgé ɔpófɔ́ Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji ɛlá gefwa, yɛ́ ɛlé Ɛlija yɛ́ ɛbɛ́ ɛlé muú ɛkpávé Ɛsɔwɔ ayi abɔ agare nnó achwɔ́?”

26 Jɔn ashuú ɛbwɔ́ meko aké, “Me, nwyage ɛnyú ne manaá Ɛsɔwɔ mamímamí, yémbɔ muú fɔ alú fa metɔ́ɔ́ metɔ́ɔ́ ɛnyú ayi délá kágé ji. 27 Achwɔ́ɔ́ mbɔ me meso, me nkwané yɛ́ muú ayi akágé manyií unó uka ɛbií wɔ́.”

28 Unó bi na uko upyɛ né melɔ Bɛtani né ɛgbɛ́ ɛbɛɛ́ Jodan mbaá Jɔn awyagé bɔ́ɔ́ manaá Ɛsɔwɔ.

Jisɔs alu maá ɛgɔŋme Ɛsɔwɔ

29 Bií ujyagé Jɔn agɛ́ ndɛre Jisɔs achwɔ́ɔ ɛta wuú, aké, “Gɛgé maá ɛgɔŋme Ɛsɔwɔ ayi akpáné gabo akwaá fa mme. 30 Ji ne me mbɔ njɔ́ge ntome ne ji nnó, ‘Muú fɔ achwɔ́ɔ mbɔ me meso ayi apwɔ́ɔ me néndé gemége nnó ábyé me ji abɔ́ alu mé.’ 31 Me mbɔ́ɔ, mbɔ nkaá fɔ́ ji wɔ́. Yɛ́mbɔ ula bi me nwyagé bɔ́ɔ́ manaá Ɛsɔwɔ úlú ɛlé mampyɛ bɔ́ɔ́ Isrɛli akaá ji.”

32 Ne Jɔn agaré bɔ́ɔ́ geno ɛyigé ji agɛne, aké, “Ngɛ́ Mendoó Ukpea ndɛre ɛtané mfaánebuú ɛké gepwine ɛchwɔ́ téne ji mmyɛ. 33 Me mbɔ́ɔ, nkaá fɔ ji wɔ́, yémbɔ muú ayi atɔmé me nnó nwyaá bɔ́ɔ́ manaá agaré me aké, ‘Muú ayi ɔgɛné Mendoó Ukpea éshúlege ɛtɛné ji mmyɛ, ji yi mbɔ ne alú muú ayi awyagé bɔ́ɔ́ ne Mendoó Ukpea.’ 34 Me ngɛ́ ndɛre ɛpyɛmbɔ ne Jisɔs, ne ngarege ɛnyú nnó ji alú Maá Ɛsɔwɔ.”

Baá utɔ́ɔ abi Jisɔs abɔ́ɔ mbɛ akuú

35 Bií ɛbifɔ́ ujyágé, Jɔn ama atɛné ɛfɛɛ́ ne baá utɔ́ɔ bií apea. 36 Ndɛre agɛne Jisɔs akɛne ajyɛ, ajɔ́ɔ ne baá utɔ́ɔ bií aké, “Gɛ́gé maá ɛgɔŋme gepɛgé Ɛsɔwɔ mbɔ.”

37 Ne baá utɔ́ɔ bií bimbɔ apeá áwúgé ndɛre Jɔn ajɔ́ɔ mbɔ, ákwɔlé Jisɔs. 38 Jisɔs ábwólégé ushu meso agɛ́ ɛbwɔ́ ndɛre akwɔlégé ji, ágií ɛbwɔ́ aké, “Ɛnyú dekɛlégé ndé?” Ɛbwɔ́ aké ne ji “Rabi wɔ ɔjwɔlege ɛfɔ́” (Ula Rabi utɛne nnó menlɛré).

39 Aké ne ɛbwɔ́, “Chwɔ́ge dégɛ́ mbaá ayi me njwɔlege.” Ɛbwɔ́ ákwɔlé yɛ́ ji ájyɛ gɛ́ mbaá awu, álá ɛwú ábɛlé ne ji bií bimbɔ.

Gébé ɛyigémbɔ gébɔ́ gélú kálaŋká ɛni né nkwale.

40 Ne baá utɔ́ɔ́ bina apeá abi áwuú ndɛre
Jɔn ajɔ́ɔ́ ákwɔlé Jisɔs, ama ɛle Andru meŋmo
Simun Pita. 41 Andru abɔ́ mbɛ akɛlé meŋmo
wuú Simun. Agégé ji, agaré ji aké, “Ɛsé degɛ́
Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji ɛlá gefwa.” Mabɔ
ami na, malu wyɛ mabɔ mami mamaá ne
Kras. 42 Asé yé Simun afé mbaá Jisɔs ne Jisɔs
apé ji domeé, aké, “Wɔ ɔkamege Simun maá
Jɔn, akuú nyɛ ntó wɔ nnó Sɛfas.” Sɛfas alu
wyɛ mabɔ mami mamaá ne Pita. (Ula Pita
utɛne nnó ɛtárávé.)

Jisɔs akú Filip ne Nataniɛl

43 Bií ɛbifɔ ujyagé, Jisɔs akpome mmyɛ
manjyɛ Galilií, ndɛre ajyɛɛ́ agɛ́ Filip, ajɔ́ɔ́ ne
ji aké, “Kwɔlé me.”

44 Filip ntó atané Bɛtsada maá melɔ ayi
Andru ɛbwɔ́ ne Pita atane wyɛ. 45 Filip akɛle
Nataniɛl. Agégé ji, agaré ji aké, “Ɛsé dégé
muú ayi Mosis asamé né mabé atome ne ji
ne bɔ́ɔ́ ɛkpávé Ɛsɔwɔ ntó ásá ato ne ji. Alu
Jisɔs muú Nasarɛt maá Josɛf.”

46 Nataniɛl akale aké, “Ɛ é! Genó gelɔ́gélɔ́
ntó gétánege né Nasarɛt.”

Filip aké, “Chwɔ́ kpa amɛ jyɛ ɔgɛ́.”

47 Jisɔs agégé ndɛre Nataniɛl achwɔɔ́ ɛta
wuú, aké, “Gé maá Isrɛli ayi wáwálé na.
abwɔlége fɔ dembwɔle.”

48 Nataniɛl agií ji aké, “Ɔpyɛ nnó ne ɔkaá
me?” Jisɔs ashuú ji meko aké, “Gemɛgé nnó
Filip akú wɔ, me ngɛ́ mɛ wɔ né ulaá genɔ́ɔ́
ɛyigé ákuú nnó fig.”

49 Nataniɛl awúgé mbɔ, aké, “Ménlɛré wɔ
ɔlu Maá Ɛsɔwɔ, ɔlu nto mfwa bɔ́ɔ́ Isrɛli.”

50 Jisɔs aké ne ji, gétúgé ngaré wɔ nnó
ngɛ́ wɔ né ulaá genɔ́ɔ́ ɛyigémbɔ, “Ne ɔfyɛɛ́
metɔ́ɔ́ ne me? Ɔgéne nyɛ ukpékpɛ́ unó bi
upwɔ́ɔ́ ɛbi.” 51 Ama ajɔ́ɔ́ aké, “Ngarége ɛnyu
wáwálé nnó, dégéne nyɛ nkane mfaánebuú
anenege ne makiénné Ɛsɔwɔ akwɔme
áshulege ne mfaa Maá Ntɛ Mekwaá.”

2

Neba né melɔ Kana

1 Bií ɛbifɔ ujyagé, né ndɔ ɛyi ɛgbeé ɛlɛɛ́,
neba nefɔ nebɔ́ nélú né melɔ Kana né gebagé
mewaá Galilií, mma Jisɔs abɔ́ alú wyɛ. 2 Álɔ
ntó Jisɔs ne baá utɔ́ɔ́ bií né neba ɛníné mbɔ.
3 Ne mmɔ́ɔ́ ɛpaá ɛwémbɔ mabyɛgé mma Jisɔs
ajɔ́ɔ́ ne ji aké, “Mmɔ́ɔ́ bwɔ́ mabyɛ.”

4 Ne Jisɔs ajɔ́ɔ́ ne ji aké, “Mma ɔgarégé fɔ́
me genó ɛyigé mbɔ́ɔ́ mampyɛ, gébé ya gélú
gakwáne.”

5 Yémbɔ mma Jisɔs ajɔ́ɔ́ ne baá defwɛ abi
ánɛne aŋkɛɛ́ aké, “Pyɛgé yéndégenó ɛyigé ji
agarege ɛnyú nnó dépyɛ.”

6 Ɛké ɛpyɛɛ́mbɔ, bɔ nkwɔ́ manaá fɔ
akené álú ɛfɛɛ́ kwɔ́kwɔ́lé abi bɔ́ɔ́ Jus
áchwɛle manaá wyɛ ne áshwɔ́nege byɔ bwɔ́
manɛmmyɛ mbaá Ɛsɔwɔ ndɛre gepɔgé bwɔ́
gélú. Nkwɔ́ ama akpɛne baá bɔ nda manaá
ɛsaá yɛ́ ɛsaá meso ɛfya.

7 Jisɔs ajɔ́ɔ́ ne baá defwɛ abi ánɛne aŋkɛɛ́
aké, “Fyɛgé manaá magbeé né bɔ ŋkwɔ́
bimbɔ.” Áfyɛgé manaá magbégé lábé lábé,
8 aké ne ɛbwɔ́, “Chwɛgé amifɔ déchyɛ memg-
bare ɛpaá.” Ne ápyɛ wyɛ ndɛre ji ájɔ́ɔ́. 9 Ne
memgbare ɛpaá afwɔ́régé manaá amimbɔ,
ami mabwɔlé mmɔ́ɔ́, akaá fɔ́ mbaá ayi mami
matané wɔ́. Yɛ́mbɔ bɔ́ɔ́ abi áchwɛlé manaá
amimbɔ ákaá. Ne megbare ɛpaá akuú
menɔ neba atɛné baba, 10 ajɔ́ɔ́ ne ji aké,
“Yɛ́ndémuú anɛgé ɛpaá, abɔ́ɔ́ kpɛ mbɛ achwɔ́
ne mmɔ́ɔ́ malɔ́málɔ́. Bɔ́ɔ́ ányúgé mɛ kpaá
ápwagé ne achwɔ́ ne ami mabomabo. Ne
wɔ ɔbelé mmɔ́ɔ́ ami malɔ́málɔ́ mala kpaá té
nana”?

11 Gɛ gepɔge ufélekpa mbɛ ɛyigé Jisɔs apyɛɛ
na. Ápyɛ geji né Kana né gebagé mewaá
Galilií. Apyɛ mbɔ manlɛre gepɔgé uto bií. Ne
baá utɔ́ɔ́ bií ágégé mbɔ áfyɛɛ́ matɔ́ɔ́ ne ji.

12 Ɛpaá ɛwémbɔ ɛbyégé, Jisɔs ashulé afɛ́ né
Kapanɔm ne mma wuú, aŋmo bií ne baá utɔ́ɔ́
bií, ɛfɛɛ́ ne ɛbwɔ́ ábɛlé mboó ndɔ.

Jisɔs abú bɔ́ɔ́ bi ákpoó unó né mmu ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ

(Mat 21:12-13; Luk 19:45-48; Jɔn 2:13-22)

13 Ɛpaá koó upú bɔ́ɔ́ Jus ɛlágé kwɔ́kwɔ́lé
Jisɔs akwɔ́ afɛ́ né Jɛrosalɛ. 14 Akwɔ́négé, akpɛ
né mmu dachi ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ. Agɛ́ ndɛre bɔ́ɔ́
abi ákpóo mpɔ, magɔŋme, upwene mampyɛ
upɛ mbaa Ɛsɔwɔ, ne abi ájwɔlé ákwɔ́rege
maŋka. 15 Agégé mbɔ, abɔ́ manyií akwyɛ
getó, abú bɔ́ɔ́ bimbɔ ako átané wyɛ chónchó
ne magɔŋme, ne mpɔ. Atyá maŋka ayi bɔ́ɔ́
abi ákɛne gesegé maŋka mankwɔré, amu
makpókpógélé bwɔ́ agbɛ́. 16 Ne anyá bɔ́ɔ́ abi
akpoó upwene aké, “Kpagé ubi détáné fa,
débófɔ́ mambwɔlé gepúgé Ntɛ wa gélá ntoné
gese wɔ́.”

17 Jisɔs apyɛgé mbɔ, baá utɔ́ɔ́ bií áte meko
mejɔ́ɔ́ ayi asamé né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó,
“Géchyɛɛ́ ɛyigé me nwyaá né gepú jyɛ gesɔ́ɔ́
me mmu ɛké mewɛ.”

18 Akpákpá bɔ́ɔ́ Jus áchwɔ́ɔ jɔ́ɔ́ ne Jisɔs
áké, “Ndé gefɔgé gepɔ ɛyigé wɔ ɔkagé lɛré
mampyɛ ɛsé dékaá nnó élé Ɛsɔwɔ ne achyɛ
wɔ ɛshyɛ mampyɛ depɔ ɛti.”

19 Jisɔs ashuú ɛbwɔ́ meko aké, “Muúgé
ɛcha upɛ ɛwéna, nsɛlé ndɔ ɛlɛɛ́ mpyɛ ɛwú
ɛkere meso ndɛre ɛbɔ ɛlu”.

20 Bɔ́ɔ́ bimbɔ áké, “Ɔké ndeé? Ɛcha upɛ
ɛwé, ɛsɛlé ɛsé usaá ŋmɛ upeá meso ɛkené
mantɛné, ne wɔ ɔké ɔsɛlé ndɔ ɛlɛɛ́ mantɛné
ɛwú?” 21 Yɛ́mbɔ ɛcha upɛ ɛwé Jisɔs ajɔ́ɔ́ mbɔ,
ató ɛlé ne menyammyɛ wuú jimbɔ́ɔ́. 22 Jisɔs
akwilégé né negbo, baá utɔ́ɔ́ bií áte nnó ji
abɔ́ ajɔ́ɔ́ mé mechɔ́ ɛwé. Ákamé ne genó
ɛyigé ŋwɛ Ɛsɔwɔ ajɔ́ɔ́ ne ɛyigé Jisɔs ajɔ́ɔ́.

Jisɔs akaá genó ɛyi gélú né metɔ́ɔ́ akwaá

23 Ne gébégé Jisɔs alú né Jɛrosalɛ anyɛ́ɛ́ ɛpaá koó upú, apyɛ gejamégé bɔ́ɔ́ áfyɛ́ɛ́ matɔ́ɔ́ ne ji gétúgé ufɔ́ɔ́ unó ne ufélekpa ɛbi ji apyɛ́ɛ́. 24 Yémbɔ Jisɔs afyɛ́ɛ́ fɔ́ matɔ́ɔ́ ne ɛbwɔ́ wɔ́, néndé akaá ndɛre mekwaá alú. 25 Ɛpósé ɛwé muú agarégé ji néndé jimbɔ́ɔ́ akaá mé genó ɛyi gélú mekwaá metɔ́ɔ́.

3

Jisɔs ne Nikodɛmus

1 Muú kpaá bɔ́ɔ́ Jus fɔ abɔ́ alú, ayi ákuú ji Nikodɛmus. Alú muú ɛkwɔ́ bɔ́ɔ́ Farasi. 2 Mende yimbɔ achwɔ́ bané Jisɔs ne utuú, ajɔ́ɔ́ ne ji aké, “Ménlɛré ɛsé dékaá nnó Ɛsɔwɔ ne atɔmé wɔ, néndé muú fɔ akágé pyɛ unó bi wɔ ɔpyɛ́ɛ, mbɔgé Ɛsɔwɔ álá pó ne ji.”

3 Ne Jisɔs ashuú ji meko aké, “Ngarégé wɔ wáwálé nnó, mbɔgé álá ábyé muú mambyɛ ayi mekɛ wɔ́, agɛne fɔ́ gefwa ɛyigé Ɛsɔwɔ ágbárege.”

4 Ajɔ́ɔ́gé mbɔ, Nikodɛmus agií ji aké, “Muú akwɔ́gé mbɔ mé ukoó, ápyɛ́ɛ́ mbɔ nnó ne ámá ábyé ji?” nno amage kpɛ né mmu unɛ mma wuú ábyé ji?

5 Jisɔs ashuú ji meko aké, “Ngarégé wɔ wáwálé nnó mbɔgé álá ábyɛ́ɛ́ muú nebyɛ́ɛ́ né manaá ne Mendoó wɔ́, anyɛ́ɛ́ fɔ́ gefwage Ɛsɔwɔ. 6 Mekwaá abyɛne ɛle ntɛ mekwaá, Mendoó ntó ɛbyɛne ɛlé Mendoó. 7 Ɛkágé ɔlá meno mekpo fuú, ɛlé njɔ́ɔ́ ne wɔ nnó, abɔ́ mambyé muú mambyé ayi mekɛ. 8 Mbyo amyɛ yéndé mbaá ayi akɛlégé, muú awuú gewya jií, yémbɔ ákágé fɔ mbaá ayi atané ne mbaá ayi ajyɛ. Wyembɔ ntó ne ɛlu ne muú ayi ábyéne ji né Mendoó. Muu ákaáge gare fɔ́ ndɛre Mendoó ɛbyɛne Mendoó.”

9 Nikodɛmus awúgé mbɔ, agií Jisɔs aké, “Ɛwéna ɛbɛɛ mbɔ nnó?” 10 Jisɔs ashuú ji meko aké, “Wɔ ɔlú gekpékpégé menlɛré bɔ́ɔ́ Isrɛli nnó ɔkágé unó bi?” 11 Ngaregé wɔ wáwálé nnó, ɛsé dejɔ́ɔge depɔ ɛtiré dékágé, ne dégarege unó bi ɛsé dégéne, yémbɔ ɛnyú dékɛlege fɔ manwú. 12 Ngarege ɛnyú unó bi upyɛ fa mme ɛnyú dékámégé, nnó ngare ɛnyú ɛbi upyɛ́ɛ né mfaánebuú ne dékámegé? 13 Yé muú ayi akwɔmé mé ájyɛ́ɛ né mfaánebuú apɔ́, ɛkosé wyɛ Maá Ntɛ Mekwaá ne atané mfaánebuú achwɔ́ɔ fa mme. 14 Ndɛre Mosis abwɛ́ɛ nyá mmyɔ né mashwɔne wyɛmbɔ ntó ne abɔ́ɔ mambwɛ Maá Ntɛ Mekwaá né mfaá 15 Ne yéndémuú ayi áfyɛ́ɛ metɔ́ɔ ne ji, abɔ́ genwá ɛyi gélágé byé.

16 Ɛsɔwɔ abɔ́ gejeé ne bɔ́ɔ́ mme, nkáwú ne atɔmé danchi maá wuú nnó yéndémuú ayi áfyɛ́ɛ metɔ́ɔ ne ji, anomé fɔ́ mme detu, abɔ́ genwá ɛyi gélágé byé. 17 Ɛsɔwɔ átɔ́ɔ fɔ́ Maá wuú fa mme nnó áchwɔ́ ágare nnó bɔ́ɔ́ mme ákwe mpa wɔ́. Atɔ́ lé ji nnó áchwɔ́ áfere ɛbwɔ́ né ɛfwyale gabo. 18 Yéndémuú ayi áfyɛ́ɛ metɔ́ɔ ne ji akwene fɔ́ mpa, yémbɔ muú ayi álá áfyɛ́ɛ metɔ́ɔ ne ji wɔ́ akwe mé mpa néndé áfyɛ́ɛ fɔ́ metɔ́ɔ ne danchi Maá Ɛsɔwɔ wɔ́. 19 Gé na ne mpa ayi mbɔ abɛ́ɛ nyɛ. Genŋgbɔ́ gechwɔ́ fa mme, yémbɔ bɔ́ɔ́ ágbóo ne gemua ápwɔ genŋgbɔ́ néndé unó bi ɛbwɔ́ abɔ ápyɛ uɔmé fɔ. 20 Ne yéndémuú ayi apyɛ́ɛ gabo akií fɔ genŋgbɔ́, ne akɛ́légé fɔ́ manchwɔ́ né genŋgbɔ́ nnó ɛkágé gabo wuú agɛné. 21 Yémbɔ muú ayi apyɛ́ɛ galógáló, achwɔ́ɔ né genŋgbɔ́, nnó galógáló wuú agɛné ágɛ́ nnó ji apyɛ́ɛ ndɛre Ɛsɔwɔ akélege.

Jɔn menwyaá bɔ́ɔ́ manaá Ɛsɔwɔ agaré ndɛre Jisɔs alu

22 Ɛwyágé Jisɔs ne baá utɔ́ɔ bií alyaá Jɛrosalɛ, áfɛ́ né gebagé mewaá Judiya ábɛlé ɛwú mboó ndɔ awyagé bɔ́ɔ́ manaá Ɛsɔwɔ. 23 Né gébé ɛyigémbɔ, Jɔn menwyaá bɔ́ɔ́ manaá Ɛsɔwɔ abɔ́ awyagé ntó bɔ́ɔ́ manaá Ɛsɔwɔ né melɔ Ɛnɔn ɛwé ɛlú kwɔ́kwɔ́lé ne melɔ Salim, ɛlé manaá malú ɛwú dɔ́ɔ. Bɔ́ɔ́ ájyɛ ɛta wuú awyagé ɛbwɔ́ manaá Ɛsɔwɔ. 24 (Né gébé ɛyigémbɔ, ábɔ́ álú danfyɛ Jɔn né denɔ.) 25 Ɛwyágé muú Jus fɔ alɔ́ manyɛ mbeé ne baá utɔ́ɔ Jɔn, gétúgé gefɔ́ɔ ɛyigé muú abɔ́ɔ manshwɔné mmyɛ ne ábé pópó né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ. 26 Ne baá utɔ́ɔ Jɔn achwɔ́ ɛta wuú agaré ji aké, “Ménlɛré, mende ayi nyá ɔbɔ́ ɔlu ne ji né ɛgbé ɛbɛ́ɛ Jodan ɛwé né, ayi ɔbɔ ɔgarege bɔ́ɔ́ gétú jií, alú mbɔ fa ne bɔ́ɔ́ ako ájyɛ́ɛ ɛta wuú awyagé ɛbwɔ́ manaá Ɛsɔwɔ.”

27 Ájɔ́ɔgé mbɔ, Jɔn ashuú ɛbwɔ́ meko aké, “Muú fɔ akágé bɔ́ genó ɛkose nno Ɛsɔwɔ achyɛge ji geji. 28 Ɛnyú ambɔ́ɔ délú bɔ ntésé ba gébégé ngaré nnó, ‘Me mpɔ́ fɔ́ Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji ɛlá gefwa. Ɛsɔwɔ atɔ me nnó mbɔ́ mbɛ ne ji.’ 29 Menɔ neba ne awyaá mendée neba, yémbɔ mejeé menɔ neba, muú ajwɔlege awuú meko menɔ neba, abɛ́ɛ ne nechɔ́chɔ́ gétúgé meko menɔ neba ayi ji awuú. Nechɔ́nchɔ́ ɛnina nelú ɛna, ne nana metɔ́ɔ ɛgɔ́ɔ me gétúgé mende yina. 30 Ji abɔ́ mankwɔ́ ŋgɔ́, me mbɔ́ magbó gelú.”

31 “Muú yi atané mfaánebuú aŋea gemɛ apwɔ bɔ́ɔ́ ako. Muú mme, abyɛ wyɛ muú mme ne ajɔ́ɔgé lé depɔ ndɛre bɔ́ɔ́ mme ájɔ́ɔge. Ji ayi atané mfaánbeuú apwɔ bɔ́ɔ́ ako. 32 Ji agarege unó bi ji awuú ne ɛbi agɛne, yémbɔ yé muú yi akamege meko wuú apɔ́. 33 Yéndémuú ayi akámege meko mejɔ́ɔ wuú alɛrege nnó genó ɛyigé Ɛsɔwɔ ajɔ́ɔ gelú wáwálé. 34 Ne muú yi Ɛsɔwɔ atɔmé, ajɔ́ɔgé élé depɔré Ɛsɔwɔ néndé Ɛsɔwɔ achyɛge ji uto Mendoó wuú byágébyágé. 35 Ntɛ agboó ne Maá, ne afyɛ ji unó uko né amu. 36 Ne yéndémuú ayi áfyɛ́ɛ metɔ́ɔ ne Maá yimbɔ, awyaá genŋwá ɛyi gélágé byé. Yémbɔ, yéndémuú ayi atoó mekpo mamfyɛ metɔ́ɔ ne ji agéné fɔ́ genŋwá ɛyigémbɔ, metɔ́ɔ usɔ́ɔ Ɛsɔwɔ ɛlu ne muú yimbɔ tɛ kwyákwyá.”

4

1 Ɛkwɔ́ bɔ́ɔ Farasi áwú nnó bɔ́ɔ abi ajyɛɛ
mbaa Jisɔs, ji awyage ɛbwɔ́ manaá Ɛsɔwɔ aja
apwɔ abi ajyɛɛ mbaá Jɔn. 2 Yembɔ wáwálé
alú nnó Jisɔs jimbɔ awyáge fɔ́ bɔ́ɔ manaá
Ɛsɔwɔ, ɛlé baá utɔ́ɔ bií ne áwyáge. 3 Ne
Jisɔs awúgé nnó bɔ́ɔ Farasi áwu nnó bɔ́ɔ
abi áchwɔ́ɔ ɛta wuú aja apwɔ abi Jɔn, alyaá
Judiya akeré meso né Galilií, 4 abɔ́ mankoó
wyɛ né gebage mewaá Samariya ne afɛ́ né
gebagé mewaá Galilií.

5 Akwɔ́négé né gebagé mewaá Samariya
akwɔné melɔ ɛwé ákuú nnó Sikar. Sikar
alú kwɔ́kwɔ́lé ne melú mme ɛwé Jakɔb abɔ́
achyɛɛ maá wuú Josɛf. 6 Ɛmbu manaá ɛwé
Jakɔb abɔ́ áchomé ɛlú ntó ɛfɛɛ́. Jisɔs ákɛgé
ápwagé, ajyɛ jwɔ́lé wyɛ. Gébé gélú kalaŋká
ɛfyánéɛpeá ne ŋwɔmese ɛyigé Jisɔs akwɔné
né mbaá yimbɔ.

7 Ɛké ɛwyáge, mendée Samariya fɔ achwɔ́
ɛfɛɛ́ manchwɛ́ manaá. Jisɔs ajɔ́ ne ji aké,
“Chyɛɛ́ me manaá nyú.” 8 Gébé ɛyigémbɔ,
baá utɔ́ɔ bií áfɛ́ né melɔ manjyɛ na menyɛɛ́.

9 Mendée Samariya yimbɔ aké, ne ji
“Wɔ ɔlú muú Jus, me nlú muú Samariya,
ɛpyɛ́mbɔ nnó ne ɔgií me manaá manyú?”
Ajɔ́ɔ mbɔ néndé bɔ́ɔ Jus ne bɔ́ɔ Samariya
átuúgé fɔ. *

10 Jisɔs ashuú ji meko aké, “Wɔ ɔbɔ́ ɔkaá
mbɔ ɛchyɛ ɛwé Ɛsɔwɔ achyɛgé ne gefɔgé muú
ayi agií mbɔ wɔ manaá, mbɔ ɔgií ji, ne ji abɔ́
achyɛgé wɔ manaá ami machyɛge geŋwá.”

11 Mendée yimbɔ ajɔ́ ne ji aké, “Ata ɔpɔ́
ne genó manchwɛ́ manaá, ne ɛmbu manaá
ɛwéna ɛgomé. Ɔpyɛ́ɛ mbɔ nnó ne ɔgɛ́ manaá
ami machyɛgé geŋwá? 12 Nnó wɔ ɔŋeá gemɛ
ɔpwɔ gekwenege ntɛ sé Jakɔb muú áchomé
ɛsé ɛmbu manaá ɛwéna? Ɛwé jimbɔ, baá bií
ne utú bií anyuú manaá wyɛ.”

13 Jisɔs aké ne ji, “Yɛ́ndémuú ayi anyú
manaá amina, mmwɔ́lé manaá ɛmágé pyɛ
ji, 14 yɛ́mbɔ, yɛ́ndémuú ayi anyúu manaá
ami me nchyɛge nyɛ, mmwɔ́lé manaá ɛmágé
pyɛ sé ji tɛ kwyakwya. Ne manaá ami me
nchyɛge ji, mabwɔlége nyɛ mala ɛta wuú
ɛké ɛmbu nnyi ɛwé ɛtanege manaá ami
machyɛge geŋwá ɛyi gélágé byɛ́.”

15 Mendée yimbɔ aké, “Ata chyɛɛ́ me
manaá amimbɔ nnó mmwɔ́lé manaá ɛpyɛgé
sé me, ne nnó nchwɔ́ge sé fa manchwɛ́
manaá.”

16 Jisɔs ajɔ́ ne ji, aké, “Chó kuú menɔ wyɛ
ɛnyú déchwɔ́.”

17 Ne mendée yimbɔ ashuú ji meko aké,
“Me mmpɔ ne menɔ”,

Jisɔs aké, “Wɔ ɔlú cho ndɛre ɔké ɔpɔ́ ne
menɔ, 18 néndé ɔbɔ́ ɔbá mɛ́ anɔ ata, ne ayi ɔlú
mbɔ ne ji nana, apɔ́ fɔ́ menɔ wyɛ. Genó ɛyigé
wɔ ɔjɔ́ɔ mbɔ gélú wáwálé.”

19 Mendée yimbɔ ajɔ́ɔ ne ji aké, “Ata
ɛlúmbɔ ɛké wɔ ɔlú muú ɛkpávé Ɛsɔwɔ.
20 Ukwene antɛ sé ábɔ́ ánógé Ɛsɔwɔ né
mekwɛ ɛwéna, yɛ́mbɔ ɛnyú bɔ́ɔ Jus deké
ánógé ɛlé Ɛsɔwɔ né melɔ Jɛrosalɛ.”

21 Jisɔs ajɔ́ɔ ne ji aké, “Kámé genó ɛyigé
me njɔ́ɔgé, gébé gechwɔ́ nyɛ ɛyigé ɛnyú délá
nógé sé Ɛsɔwɔ fa né mekwɛ ɛwéna, yɛɛ́ ɛbɛ́lé
né Jɛrosalɛ. 22 Ɛnyú bɔ́ɔ Samariya dénógé
genó ɛyigé délá kaágé, ɛsé bɔ́ɔ Jus dénógé
genó ɛyigé dékaágé néndé muú ayi áférege
akwaá né ɛfwyale gabo atanege nyɛ ɛlé né
mbaá bɔ́ɔ Jus. 23 Yɛ́mbɔ gébé gechwɔ́ɔ,
ne géchwɔ́ mé, ɛyige bɔ́ɔ abi anógé Ntɛ
sɛ wáwálé anoge nyɛ ji né gefɔ́ɔ ɛyi gelu
wáwálé ndɛre Mendoó Ɛsɔwɔ ɛlɛrege. Gɛ́
ufɔ́ɔ bɔ́ɔ abi Ɛsɔwɔ akɛlege nnó ánoógé ji
mbɔ. 24 Ɛsɔwɔ alú Mendoó ne bɔ́ɔ abi anógé
ji abɔ́ manógé ji né gefɔ́ɔ ɛyi gelu wáwálé
ndɛre Mendoó Ɛsɔwɔ ɛlɛrege.”

25 Ne mendée yimbɔ aké, “Nkaá nnó Muú
yi Ɛsɔwɔ akweré ji ɛlá gefwa, ayi akuú ji
Kras achwɔ́ɔ, gébégé achwɔ́gé agarege nyɛ
ɛsé yɛ́ndégenó cháŋɛné.”

26 Jisɔs agaré yɛ́ ji aké, “Me yi njɔ́ge mbɔ
nlu ji awu.”

27 Ɛké ɛwyágé baá utɔ́ɔ Jisɔs áchwɔ́; ne
álá meno mekpo fuú nkane ágɛné ji ajɔ́ge
mejɔ́ɔ ne mendée yɛ́mbɔ yɛ́ muú ayi agií ji
nnó ɔkɛlege ndé, yɛ́ ɛbɛ́ ɛlé nnó ulannó ɔjɔ́ge
mejɔ́ɔ ne mendée yina apó.

28 Mendée yimbɔ alyaá yɛ́ ŋkwɔ́ manaá
wuú ɛfɛɛ́ afɛ́ né melɔ ajyɛ gáré bɔ́ɔ aké,
29 “Chwɔ́ge dégɛ́ mende ayi agaré me
yɛ́ndégenó ɛyige me mbɔ mpyɛ́ɛ. Nnó ji ne
alu Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji ɛlá gefwa?” 30 Ne
bɔ́ɔ átané né melɔ ájyɛ́ɛ gɛ́ Jisɔs.

31 Né gébé ɛyigé mendée yimbɔ ajyɛɛ né
melɔ, baá utɔ́ɔ Jisɔs ákpeáge ji áké, “Ménlɛré
nyɛ́ menyɛɛ́.”

32 Yɛ́mbɔ Jisɔs ajɔ́ɔ ne ɛbwɔ́ aké, “Me nwya
menyɛɛ́ manyɛ́ ayi ɛnyú délá kaá wɔ́.”

33 Ajɔ́ɔgé mbɔ, baá utɔ́ɔ bií ájɔ́ɔ ne atɛ aké,
“Nnó muú fɔ achwɔ́ ji ne menyɛɛ́?”

34 Ndɛre ájɔ́ɔgé mbɔ, Jisɔs aké, “Menyɛɛ́
wa alú ɛlé mampyɛ genó ɛyigé muú ayi
atɔmé me akɛlege ne mampyɛ utɔ́ɔ bií nnéré
chánchá. 35 Pɔ́ ɛnyú déjɔ́ɔge na nnó, ‘Ɛla
amfaá ani ne mbwɛ́ ákwɔ́né mamferé?’
Yɛ́mbɔ me ngarege ɛnyú nnó bwɛge amɛ
dépɛ makɔ́ɔ, mbwɛ akwɔné mɛ́ mamferé.
36 Yɛ nana muú ayi aférégé mbwɛ́ abɔ́ɔ nsa
wuú ne anywerege mbwɛ́ yimbɔ ne mbwɛ́
yimbɔ ɛle ŋeŋwá ɛyi gélágé byɛ́. Ɛbɛgé mbɔ,
mempɛné ne memferé ábɛɛ́ ne nechóchɔ́
chónchó. 37 Ɛpyɛgémbɔ, nekanemejɔ́ɔ ɛniné

* **4:9** Ɛlú wáwálé nnó: Bɔ́ɔ Jus átugé fɔ́ ne bɔ́ɔ Samariya nendé gébé ɛyigé bɔ́ɔ Asariya amyɛɛ́ be ápwɔ́ɔ bɔ́ɔ Isrɛli, ákpa ɛbwɔ́ áfɛ ndɛre afwɛ. Ne abi álá né gebagé mewaá Samariya ába bɔ́ɔ abi álá pɔ́ fɔ́ bɔ́ɔ Jus. Ndɛre ɛlúmbɔ, bɔ Jus bifɔ abi ála né gebagé mewaá Judiya, ásɛ nnó ɛbwɔ́ ápɔ pópó né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ.

ajɔ́ nnó, ‘Mempɛné apɛgé, memferé aféré’ nelú wáwálé. 38 Me ntó ɛnyú nnó déjyɛ́ déféré mbwɛ́ né mekɔ́ ɛwé ɛnyú déla dépɛ́ɛ mbwɛ́ wyɛ wɔ́. Bɔ́ abi chá ápyɛ utɔ́, ɛnyú débɔ́ nsá né utɔ́ bwɔ́.”

Gejamégé bɔ́ Samariya áfyɛ́ metɔ́ ne Jisɔs

39 Né gébé ɛyigémbɔ gejamégé bɔ́ Samariya, áfyɛ́ metɔ́ ne Jisɔs gétúgé genó ɛyigé mendée yimbɔ agaré ɛbwɔ́ nnó, “Ágaré me yéndégenó ɛyigé mbɔ́ mpyéɛ.” 40 Bɔ́ Samariya bimbɔ, ágégé Jisɔs, áné ji mmyɛ nnó ajwólé ne ɛbwɔ́, ne Jisɔs abɛlé ne ɛbwɔ́ ndɔ ɛpeá.

41 Né mboó ndɔ ɛyimbɔ, gejamégé bɔ́ ama áfyɛ́ metɔ́ ne Jisɔs gétúgé mekomejɔ́ ayi ji ágaré. 42 Ne ájɔ́ ne mendée yimbɔ aké, “Ɛsé défyɛɛ́ metɔ́ ne Jisɔs nana ɛpósé gétúgé mekomejɔ́ ayi ɔgaré ɛsé néndé ɛsé ambɔ́ déwú ne dékaá nnó ji alu Mempoó bɔ́ mme wáwálé.”

Jisɔs apyéɛ maá muú kpaá gómena atoó

43 Ndɔ yimbɔ ɛpea ɛkógé, Jisɔs alyaá melɔ Samariya afɛ́ né Galilií. 44 Jisɔs jimbɔ́ abó ajɔ́ mɛ́ aké, “Muú ɛkpávé Ɛsɔwɔ apó ne ɛnógé né melɔ wuú.” 45 Ákwónégé né Galilií bɔ́ melɔ Galilií ásɛ́ ji amu apeá néndé ɛbwɔ́ ágɛ́ yéndégenó ɛyigé Ji apyɛɛ́ né Jɛrosalɛ gébégé ɛpaá koó upú. Ɛlé ɛbwɔ́ ntó ábɔ́ álú wyɛ.

46 Ne Jisɔs ama ajyéɛ né melɔ Kana ɛwé ji abɔ́ apyɛɛ́ manaá mábwólé mmɔ́ né gebagé mewaá Galilií. Ne muú kpaá gómena fɔ abɔ́ alú né melɔ Kapanɔm ayi maá wuú abɔ amée. 47 Mende yimbɔ awúgé nnó Jisɔs atané melɔ Judiya achwɔ́ né Galilií, ajyɛ́ nɛ ji mmyɛ nnó áchwɔ́ ápyɛɛ́ maá wuú ayi amée álá magbómagbó átoó.

48 Ne Jisɔs ajɔ́ yɛ́ ne ji aké, “Me nlá mpyɛ́ gepɔgé ufélékpá ɛbi ulɛ́rege utó Ɛsɔwɔ wɔ́, ɛnyú défyɛɛ́ fɔ́ matɔ́ ne me.”

49 Ajɔ́gé mbɔ, muú kpaá yimbɔ aké, “Ata chwɔ́ déjyɛ́ ɛkágé maá wa agbó.”

50 Ne Jisɔs ajɔ́ ne ji aké, “Chó maá wyɛ́ atoge nyɛ.”

Ne mende yimbɔ akamé ne mekomejɔ́ ayi Jisɔs ajɔ́ mbɔ, afɛ́. 51 Ndɛre mende yimbɔ ajyéɛ, baá défwɛ bií átuú ne ji né meti, ágaré ji áké, “Maá wyɛ alu mebɛ.” 52 Ne mende yimbɔ agií ɛbwɔ́ gébé ɛyigé maá yimbɔ atoó. Áké, “Gefwene yimbɔ gébyɛ́ ji mmyɛ njuna né kalaŋká ama.”

53 Ágárégé ji mbɔ, ate nnó ɛlé wyɛ né gébé ɛyigémbɔ ne Jisɔs abɔ́ ajɔ́ ne ji nnó, “Maá wyɛ atógé nyɛ.” Ndɛre ɛpyɛ́mbɔ mende yimbɔ ne ula gepú bií uko áfyɛ́ metɔ́ ne Jisɔs.

54 Gɛ́ ndɔ ayi agbeé maŋáne apea ayi Jisɔs alɛré gepɔgé ufélékpá né Galilií gébégé atané né Judiya.

5

Jisɔs apyɛ mbwére atoó

1 Ndɔfɔ́ ɛkógé, Jisɔs alyaá Galilií akwɔ́ afɛ́ né Jɛrosalɛ manjyɛ nyɛ́ ɛpaá bɔ́ Jus fɔ́. 2 Né melɔ Jɛrosalɛ, géntoógé manaá fɔ́ gélú wyɛ́ ɛyigé anɔ geji nebɔ agbá ata, Kwókwólé ne menombi ɛwé magóŋme ákóge wyɛ. Ákuú geji né mejɔ́ Hibru nnó Bɛtsata. 3 Gejamégé bɔ́ abi amée, ájwɔlége wyɛ. Abi amɛ nónómé, ubwéré, ne abi amée unchanchi. Ágile nnó Nnyi nebulé. 4 Ɛkiénné Ɛsɔwɔ fɔ́ ɛchwɔ́ɔ, gébégébé ɛbúlege géntoógé manaá ɛyimbɔ. Ne muú ayi ábɔ́ mbɛ ashúlége né mmu manaá mimbɔ, yéndé nemée ɛniné ji amée nebyɛɛ́. * 5 Mende fɔ ntó ayi abɔ́ amée né aŋmɛ ɛsaá meso nekuúnelɛɛ́ abɔ alu ɛfɛɛ́. 6 Jisɔs agégé ji ndɛre álú éfɛɛ́ bélé, akaá nnó amée mɛ́ né gejamégé aŋmɛ. Agií ji aké, “Ɔkɛlege nemée nyéɛ nebyɛ?”

7 Mende yimbɔ ashuú ji meko aké, “Ata, mpɔ́ ne muú ayi akpané me afyɛɛ́ né mmu gentoó ɛyigémbɔ gébégé nnyi nébulégé. Yɛ́ndégébé nkulégé manjyɛ, muú yicha abɔ́ mbɛ.”

8 Ajɔ́gé mbɔ, Jisɔs aké ne ji, “Kwilé ka, pwi gebɔ jyɛ́, ɔjyɛ mmu.” 9 Ne ténéténé ayi Jisɔs ajɔ́ mbɔ mende yimbɔ atoó, akwilé ka, apwi gébɔ jií akɛne.

Mechó ɛwéna ɛpyɛ́ né bií uwyaá bɔ́ Jus. 10 Ɛpyégémbɔ, ákpakpa bɔ́ Jus ájɔ́ ne mende yi atoó mbɔ áké, “Fina ɛlé bií uwyaá, ne ɛbé sé ɛkamé fɔ́ nnó muú akpá gébɔ né bií uwyaá wɔ́.”

11 Ne mende yimbɔ ashuú ɛbwɔ́ meko aké, “Muú ayi apyɛ me ntoó ne agaré me nnó nkpá gébɔ ya nkɛ njyɛ.”

12 Ákpakpa bimbɔ, ágií ji áké, “Ndé muú awú agaré wɔ nnó ɔkpá gébɔ jyɛ ɔkɛné”?

13 Mende yimbɔ akagé sé muú ayi apyɛ ji atoó, néndé gejamégé bɔ́ abɔ́ alú ɛfɛɛ́, ne Jisɔs akpɛ né mpú bwɔ́.

14 Ɛwyagé Jisɔs ama agɛ́ ji né mmu ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ, ajɔ́ ne ji aké, “Gɛ́, nana ɔtoó, ɔpyɛgé sé gabo, ékágé mechó kpáa ɛshúlí wɔ mmyɛ.” 15 Ne mende yimbɔ ajyɛ garé yɛ́ ákpakpa bɔ́ Jus bimbɔ nnó ɛlé Jisɔs ne abɔ́ apyɛɛ́ ji atoó.

16 Ɛfɛɛ́ mbɔ ne ákpakpa bɔ́ Jus álɔ́ manchyɛgé Jisɔs ɛfwyale gétúgé ji apyɛɛ́ muú atoó né bií uwyaá. 17 Jisɔs ajɔ́ ne ɛbwɔ́ aké, “Ntɛ wa apyɛ utɔ́ yéndégébé, mentó mbɔ mampyɛge utɔ́.”

18 Ajɔ́gé mbɔ, matɔ́ ásɔ́ ákpakpa bɔ́ Jus kpaá, ányémeno nnó ábɔ́ manwá ji. Néndé ji akwé fɔ́ ɛbé bií uwyaá ɛwú ɛwú wɔ́, amɛɛ́ ntó mmyɛ ne Ɛsɔwɔ gétúgé ajɔ́ nnó Ɛsɔwɔ alú ntɛ wuú.

* **5:4** Ɛlú wáwálé nnó: Malɔ ani yina, apɔ́ né ukwéne bɔ ŋwɛ.

Jisɔs awya utó manchyɛ́ geŋwá ne mansɔ́ mpa

19 Jisɔs ajɔ́ ne ɛbwɔ́ aké, “Me ngaré ɛnyú wáwálé nnó me Maá nténégé fɔ́ ushu ushu ba mampyɛ genó, ɛkosé unó bi me ngɛ́ne Ntɛ wa apyɛ́ɛ ne me ntó mpyɛ néndé yéndégenó ɛyigé Ntɛ apyɛ, geji ntó ne Maá apyɛɛ́. 20 Ɛlé Ntɛ agboó ne me Maá alérege me unó uko ɛbi jimbɔ́ apyɛɛ́. Ne amágé lére nyɛ me ukpékpé unó bi upwɔ́ bina. Ne ɛnyú délaá nyɛ mano mekpo fuú. 21 Ne wyɛ ndɛre Ntɛ apyɛ bɔ́ abi ágboó ákwilege ne negbo, achyɛ ɛbwɔ́ geŋwá, mbɔntó ne Maá achyɛgé geŋwá mbaá yéndémuú ayi ji Ntɛ akélege. 22 Ne yɛ́ muú ayi Ntɛ wa asɔ́ɔ mpa wuú apɔ́. Yɛ́mbɔ achyɛ me Maá wuú utó nnó nsógé mpa bɔ́ akó. 23 Nnó bɔ́ɔ ako ánógé Maá wyɛ ndɛre ánógé Ntɛ. Muú ayi álá anógé Maá wɔ́, ɛbyɛnnó ánógé fɔ́ ntó Ntɛ muú atɔmé ji.

24 “Ne me ngarége ɛnyú wáwálé nnó yéndémuú yi awuú mekomejɔ́ wa ayina, ne áfyɛɛ́ metɔ́ ne muú ayi atɔmé me, awya geŋwá ɛyi gélágé byɛ́. Muú yimbɔ ntó akpéné fɔ́ unɔ́ mpa, atané mɛ né meti negbo akpɛ né meti geŋwá. 25 Ngarége ɛnyú wáwálé nnó gébé géchwɔ́, ne géchwɔ́ mé ɛyigé bɔ́ɔ abi álú ne meti negboó awuú nyɛ meko Maá Ɛsɔwɔ. Ne bɔ́ɔ abi awuú ne áfyɛɛ́ metɔ́ ne ji, ákerege nyɛ́ né meti geŋwá. 26 Ndɛre Ntɛ wa jimbɔ alú menchyɛɛ́ geŋwá mbɔntó ne ji apyɛ me Maá wuú nnó mbɛ́ menchyɛɛ́ geŋwá. 27 Ne achyɛɛ́ mɛ Maá wuú uto mansɔ́ mpa akwaá, néndé melú Maá Ntɛ Mekwaá.

28 “Ɛkágé délá mano mekpo fuú gétúgé mechɔ́ ɛwé. Gébé géchwɔ́ɔ ɛyigé áwuú bɔ́ɔ abi álú né mmu manome áwúu nyɛ mekomejɔ́ Maá Ntɛ Mekwaá 29 Awúgé átánege nyɛ mmu manome. Abi ápyɛɛ́ unó bi Ɛsɔwɔ ákélege, ákwilége nyɛ ákpɛ né geŋwá ɛyi gélágé byɛɛ́. Ne abi ápyɛɛ́ gabo ákwilége nyɛ ákpɛ né unɔ́ mpa. 30 Nkágé téne fɔ́ ushu ushu ba mpyɛ genó. Nkane Ntɛ wa agárege me mbɔntó ne nsɔ́ɔ mpa. Ne gefɔ́ ɛyigé me nsɔ́ɔ mpa gelú cho, néndé nkɛlege lé mampyɛ genó ɛyigé muú ayi atɔmé me akélege nnó mpyɛ, ɛpɔ́fɔ́ ndɛre me nkélege mampyɛ.

Bɔ ntɛse Jisɔs

31 “Mbɔgé me mbɔ́ɔ nke ngarege bɔ́ɔ depɔ ɛtiré détome ne uto ba ɛbyénnó unó bi me ngarege mbɔ úlú detú. 32 Muú fɔ ntó alú ayi alú ntésé wa, ne nkaá nnó unó bi ji agarege átóme ne me, úlú wáwálé. 33 Ɛnyú detɔ́ nyá bɔ́ɔ dentɔ́ɔ mbaá Jɔn menwyaá bɔ́ɔ manaá Ɛsɔwɔ, ne ji agaré ɛnyú wáwálé gefɔgé muú ayi me nlú. 34 Me nkɛlege fɔ́ nnó bɔ́ɔ ákaá gefɔgé muú ayi me nlu. Me njógé mbɔ ntome ne Jɔn, nkɛlege élé nnó ɛnyú dewu nnó ékágé dekwe mpa Ɛsɔwɔ. 35 Ji Jɔn abɔ́ alú ɛké ɛtulekaŋ ɛwé élúlí égénege. Ne mboó gébé fɔ́ ɛnyú debɔ désé geŋgbɔ́ jií ne nechɔ́chɔ́. 36 Me nwya unó bi úlérege gefɔgé muú ayi me nlú, ɛbi unɛa upwɔ ɛbi Jɔn ágaré. Ɛlé wyɛ utɔ́ ubi, ɛbi Ntɛ wa afyɛɛ́ me né amu nnó nnéré, ubi ne mpyéɛ. Ne ubi ne úlérege nnó Ntɛ wa ne atɔmé me. 37 Ne Ntɛ wa muú atɔmé me, agaré ntó gefɔgé muú ayi me nlú. Ɛnyú délú danwú meko wuú, ne yɛ gefɔgé muú ayi ji alú délú daŋgé. 38 Ne ɛnyú debelé fɔ́ mekomejɔ́ wuú né matɔ́ nyú wɔ́, néndé genó ɛyi gelɛrege mbɔ élé metɔ́ ɛwé ɛnyú dela défyɛɛ́ fɔ ne muú ayi ji atɔmé wɔ́. 39 Ɛnyú dechɛrege uno ɛbi ásame né muu ŋwɛ Ɛsɔwɔ ayi défɛré nnó ji ne apyéɛ ɛnyú débɔ́ geŋwá ɛyi gélágé byɛ́ ne mekomejɔ́ yimbɔ ajɔ́gé atome élé ne me. 40 Yɛ́mbɔ ɛnyú dékélégé fɔ́ manchwɔ́ ɛta wa nnó débɔ́ geŋwá ɛyi gélágé byɛ́.

41 “Me nkélégé fɔ́ nnó ákwaá áfɛɛ́ me. 42 Yɛ́mbɔ ndɛre me nkaá ɛnyú, ɛnyú débɔ́ɔ fɔ́ gejeé ne Ɛsɔwɔ wɔ́. 43 Me nchwɔ́ né mabɔ Ntɛ wa, ɛnyú déshya mansɛ me. Yɛ́mbɔ muú yi chá achwóge né mabɔ amií jimbɔ́, ɛnyú désɛlé nyɛ ji. 44 Ɛnyú dékélege nnó atɛ bɔ́ɔ ne áfɛge ɛnyú dékélege fɔ́ nnó muú yi ji mbií ne alú Ɛsɔwɔ, afɛɛ́ ɛnyú. Ɛpyɛmbɔ nnó ne ɛnyú défyɛɛ́ matɔ́ ne me.

45 “Yémbɔ défɛrégé fɔ́ nnó me ne nkúu nyɛ ɛnyú mpa né mbɛ ushu Ntɛ wa, élé Mosis ayi ɛnyú dénɛré matɔ́ ne ji ne akuú nyɛ ɛnyú mpa. 46 Mbɔgé ɛnyú débɔ́ défyɛɛ́ matɔ́ ne Mosis wáwálé, mbɔ́ défyɛɛ́ ntó matɔ́ ne me, néndé unó bi ji asamé, útoó ne me. 47 Tɛɛ́ ndɛre ɛnyú délá kamé nnó unó bi Mosis asamé úlú wáwálé wɔ́, ɛpyɛmbɔ nnó ne dekame nnó ɛbi me njógé úlú wáwálé?”

6

Jisɔs achyɛɛ́ dɛlé bɔ́ɔ ɗta menyɛɛ́

(Mat 14:13-21; Mak 6:30-44; Luk 9:10-17)

1 Ɛbélégé, Jisɔs achyaá géntoógé mewaá Galilií ɛyigé ákuú ntó nnó géntoógé Tibɛras. 2 Ne gejamégé bɔ́ɔ ákwólege ji gétúgé ágɛné gepɔgé ufélekpá ɛbi ji apyɛɛ́ bɔ́ɔ mameé átoó. 3 Jisɔs ne baá utɔ́ɔ bií ákwɔ́ ájyɛ jwóle né mfaá mekwɛ. 4 Gébé ɛyigémbɔ, ɛpaá bɔ́ɔ Jus ɛwé ákuú nnó ɛpaá koó upú, éla kwókwólé.

5 Ne Jisɔs ábwégé amɛ agɛ́ ndɛre gejamégé bɔ́ɔ áchwɔ́ɔ ɛta wuú, ajɔ́ ne Filip aké, “Déname mbɔ brɛd ɛfɔ́ ayi akwánege bɔ́ɔ bina manyé?” 6 Agií mbɔ manwú meko yi Filip ashúge nyɛ, néndé jimbɔ́ɔ akaá mé genó ɛyigé ji abɔ́ɔ mampyɛ.

7 Filip ashuú ji meko aké, “Yɛ́ dékpá élé ŋká ɛyi muú utɔ́ɔ anyɛɛ́ né ámfaá aneé ne déna brɛd dékáré ukékɛ́ ukékɛ́ mbaá bɔ́ɔ bina, akwánégé fɔ́ ɛbwɔ́ ako.”

8 Ne maá utɔ́ɔ Jisɔs ayifɔ ayi akúu ji nnó Andru meŋmo Simun Pita, aké, 9 “Njyɛ gesa fɔ, alú fana ayi awyaá ntó brɛd ɛta ɛyi ápyɛ

ne bɛle ne meshuú ɛpea, yémbɔ ɛkwánege mbɔ bɔ́ bina nnó?"

10 Ajɔ́ógé mbɔ, Jisɔs aké, "Gáré yéndémuú ájwɔ́lé ka." Melú ɛwémbɔ ɛjá dambyanja dɔ́, bɔ́ abi ájwɔ́lé wyɛ ande ɛbwɔ́ ɛbwɔ́ álú genógé dɛlé bɔ́ átáa. 11 Ne Jisɔs asé ntóo brɛd ɛyímbɔ, achyé matamé mbaá Ɛsɔwɔ, akaré mbaá bɔ́ abi ajwɔ́lé ɛfɛ́. Wyɛmbɔ ntó ne apyɛ ne meshuú ɛyimbɔ épeá ne yéndémuú asɛ ndɛre ji akɛlege. 12 Anyégé agbégé, Jisɔs agaré baá utɔ́ bií aké, "Nywerege ayi álaá ɛkágé délyaá yɛ́ genógefɔ́" 13 Ne ányweré ayi álaá ágbeé usá úfyáneupeá yɛ́ ɛlé ntó brɛd ɛbɔ ɛlú ɛlé ɛta.

14 Ne bɔ́ bina ágégé gepɔge ufélekpá bina, ɛbí Jisɔs apyémbɔ, áké, "Gɛ́ muú ɛkpávé Ɛsɔwɔ wáwálé na, ayi alú manchwɔ́ fa mme." 15 Jisɔs ákágé nnó bɔ́ bimbɔ ákélege mangbaré ji ne utó ápyɛ ji ábé mfwa, alyaá ɛbwɔ́ ama akwɔ́ afé tɛ mfaá mekwɛ jimbií.

Jisɔs akɛ mfaá mekɔ manaá
(Mat 14:22-23; Mak 6:45-52)

16 Nkwalé akwɔ́négé baá utɔ́ Jisɔs áshulé áfɛ́ né mbale géntoógé mewaá ɛyigémbɔ, 17 ákpɛ ékpe manchyaá ájyɛ́ né melɔ Kapanɔm. Gébé ɛyigémbɔ utuú ugi, ne Jisɔs abɔ́ alú danchwɔ́ báne ɛbwɔ́. 18 Ndɛre ajyɛ́ɛ mbyo metometo ammyɛ apyɛ mgbannyi akwɔme. 19 Ɛbwɔ́ ájyégé genógé ŋkpa nekɛ ɛni, áké ágéne nkane Jisɔs akéne mfaá mekɔ manaá achwɔ́o kwɔ́kwɔ́lé ne ɛkpée, ábɔ́ ɛfɔ. 20 Ne Jisɔs ajɔ́ ne ɛbwɔ́ aké, "Défɔgé, ɛlé me." 21 Ajɔ́ɔgé mbɔ matɔ́ ágɔ ɛbwɔ́ mansɛ ji akpɛ né mmu ɛkpée, áké ápéle ékpe ɛtaré mé mbale mewaá né mbaá ayi ɛbwɔ́ ájyɛ́ɛ.

Jisɔs alú ɛké brɛd ayi achyɛge geŋwá

22 Bií ujyage, gejamégé bɔ́ abɔ alu né ɛgbé géntoógé mewaá ɛwefɔ, ágɛ́ nnó ɛlé ékpe ɛma ne ɛbɔ́ ɛlú né mbale nnyi. Ápɛ ágɛ sé Jisɔs wɔ́, ne ate nnó ji abɔ́ akpɛɛ́ fɔ́ ékpe ɛwémbɔ ne baá utɔ́ bií wɔ́, baá utɔ́ bií ábɔ́ áfɛ́ ɛbwɔ́ ambií. 23 Wyɛ né bií bimbɔ, makpe fɔ́ átané né melɔ Tibɛras achwɔ́ táré né mapea gentoge mewaa kwɔ́kwɔ́lé ne mbaá ayi Ata Jisɔs abɔ́ ajelé brɛd bɔ́ anyɛɛ. 24 Ápé Jisɔs ne baá utɔ́ bií né makpe yimbɔ ágé wɔ́. Akpɛ makpe yimbɔ áchyaá géntoógé mewaá ɛyigémbɔ áfɛ́ né melɔ Kapanɔm ákélege Jisɔs.

25 Agégé ji, ágií ji aké, "Ménlɛré ndé gébé wɔ ɔchyaá géntoógé mewaá ɔchwɔ́ wé?"

26 Jisɔs ashuú ɛbwɔ́ meko aké, "Me ngarégé ɛnyú wáwálé nnó dékélégé fɔ́ me gétúge gepɔge ufélekpá ɛbi ɛnyú dégɛné. Dékélege ɛlé me gétúgé dényɛɛ́ brɛd dégbeé. 27 Détulégé fɔ́ mmyɛ dékélégé menyɛɛ́ ayi áchóge, mmyége mmyɛ dékélégé ɛlé menyɛɛ́ ayi achyɛgé geŋwá ɛyi gélágé byɛ́. Ji yimbɔ ne me Maá Ntɛ Mekwaá nchyɛgé nyɛ ɛnyú. Ntɛ wa Ɛsɔwɔ apyɛ ukpɛkpɛ uno fɔ ne alérege nnó ji achyɛɛ́ me utó bií, nnó nchyɛge bɔ́ geŋwá ɛyigembɔ."

28 Ne bɔ́ bimbɔ ágií ji áké, "Ɛsé dépyɛémbɔ nnó ne dépyɛɛ utɔ́ Ɛsɔwɔ?"

29 Jisɔs ashuú ɛbwɔ́ meko aké, "Utɔɔ Ɛsɔwɔ bimbɔ úlú nnó ɛnyú défyɛɛ́ metɔ́ ne muú ayi ji atɔmé." 30 Bɔ́ bimbɔ ama agií ji áké, "Ndé ufélekpá ɛbi wɔ ɔmáge pyɛ nnó ɛsé dégɛ́ ne dékámé ne genó ɛyigé wɔ ɔjɔ́ge? 31 Ukwéne antɛ sé anyɛ́ nyá mana né mashwɔ́ne, wyɛ ndɛre asamé né mmu bɔ ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó, 'Achyɛɛ́ ɛbwɔ́ brɛd ayi atané né mfaánebuú ányɛ́'."

32 Ne Jisɔs aké ne ɛbwɔ́, "Me ngarége ɛnyú wáwálé nnó ɛpófɔ́ Mosis ne achyɛɛ́ ɛnyú brɛd ayi átané mfaánebuú, ɛlé Ntɛ wa ne achyége ushuú brɛd ayi mbɔ́ ayi atané né mfaánebuú. 33 Brɛd ayi Ɛsɔwɔ achyɛge ɛlé muú ayi atané mfaánebuú ne achyɛgé bɔ́ geŋwá ɛyi gélá gébyɛɛ́."

34 Jisɔs ajɔ́ge mbɔ, bɔ́ bimbɔ áké, "Ata chyégé ɛsé brɛd yimbɔ yéndégébé."

35 Ne Jisɔs agaré yɛ́ ɛbwɔ́ aké, "Me ne nlú brɛd ayi achyége geŋwá. Yɛ́ndémuú ayi achwɔ́o ɛta wa mesa ammyɛ sé ji, ne muu ayi áfyɛɛ́ metɔ́ ne me mmwɔ́lé manaá nto ɛpyɛ sé ji. 36 Ne ngare mé ɛnyú nnó ɛnyú dégɛ́ me yémbɔ défyɛɛ́ matɔ́ ne me wɔ́. 37 Yɛ́ndémuú ayi Ntɛ wa achyége me, achwɔ́o nyɛ ɛta wa, ne yéndémuú ayi achwɔ́o ɛta wa, me mbuú fɔ́ ji. 38 Néndé me ntané fɔ́ mfaánebuú manchwɔ́ pyɛ ndɛre nkélege wɔ́, nchwɔ́lé mampyɛ ndɛre muú ayi atɔmé me akélege. 39 Ne genó ɛyigé muú ayi atɔmé me akélege nnó, mpyɛ gélú nnó ɛkágé mpyɛ yɛ́ɛ muú ama anó né geluágé bɔ́ ako abi ji achyɛɛ́ me. Mpyɛ ɛlé ɛbwɔ́ akwilé né negbo né bií bi kwyakwya. 40 Néndé genó ɛyigé Ntɛ wa akélege gélú nnó, yéndémuú ayi agɛné me Maá wuú ne áfyɛɛ́ metɔ́ ne me, abɔ́ geŋwá ɛyi gélágé byɛ́. Ne me mpyɛ nyɛ ji akwilé né negbo né bií ɛbi kwyakwya."

41 Jisɔs ajɔ́gé mbɔ, bɔ́ bimbɔ álɔ maŋménégé gétúgé ji ajɔ́ aké, 'Me nlú brɛd ayi atané mfaánebuú ashulé mme'. 42 Áké pɔ́ nnó Jisɔs maá Josɛf na? Ɛsé dékage mma wuú ne ntɛ wuú. Ɛpyɛmbɔ nnó ne ji aké atané mfaánebuú ashulé mme?

43 Ne Jisɔs ashuú yɛ́ ɛbwɔ́ meko aké, "Gɔ́gé maŋménégé ne atɛ, 44 yɛ́ɛ muú ayi ákágé chwɔ́ ɛta wa ayi ntɛ wa muú atɔmé me álá aja ji áchwɔ wɔ́ apɔ́. Ne ayi achwɔ́o ɛta wa, mpyɛ nyɛ ji akwilé né negbo né bií bi kwyakwya. 45 Muú ɛkpávé Ɛsɔwɔ fɔ abɔ́ asá nnó, 'Ɛsɔwɔ alérege nyɛ bɔ́ ako meti.' Ɛwena ɛtɛne nno yéndémuú ayi awuú ne agií genó ɛyigé Ntɛ wa akélege, achwɔ́o ɛta wa. 46 Menjɔ́ mbɔ, ɛpófɔ́ nnó muú fɔ agɛ́ mé Ntɛ wa wɔ́, ɛkosé me muú ntané ɛta wuú ne ngéne ji. 47 Ngaré ɛnyú wáwálé nnó yéndémuú ayi áfyɛɛ́ metɔ́ ne me abɔ́ geŋwá ɛyi gélá gébyɛɛ́. 48 Me nlú brɛd ayi achyɛge

geŋwá. 49 Ukwéne antɛ nyú anyɛ́ nya mana né mashwóne, yémbɔ ágbó. 50 Ne gɛ́ brɛd ayi atané mfaánebuú ashulé mme, ji ne alu gefɔ́ ɛyigé yɛ́ndémuú ayi anyɛ́ ji agbɔɔ́ fɔ́. 51 Me nlú brɛd ayi achyɛgé geŋwá, ayi atané mfaánebuú ashulé mme. Yɛ́ndémuú ayi ányɛɛ́ brɛd yina abɛɛ́ ne geŋwá ɛyi gélágé byɛ́. Ne brɛd yina ɛlé menyammyɛ wa ayi nchyɛ́ge nyɛ mbaá bɔ́ mme mekó manwene geŋwáge bwɔ́."

52 Jisɔs ajɔ́ógé mbɔ, bɔ́ɔ Jus álɔ́ manyɛ́ mbeé metometo ne atɛ áké, "Mende yina achyɛge mbɔ ɛsé menyammyɛ wuú nnó dényɛ nnó?"

53 Jisɔs ajɔ́ɔ yɛ́ ne ɛbwɔ́ aké, "Ngarége ɛnyú wáwálé nnó, mbɔgé ɛnyú délá dényɛɛ́ menyammyɛ Maá Ntɛ Mekwaá ne dényúu manoó mií wɔ́, débɔ́ fɔ́ geŋwá. 54 Ne yɛ́ndémuú ayi anyɛ́ɛ menyammyɛ wa ne anyúu manoó ma, abɔɔ́ geŋwá ɛyi gélágé byɛ́, ne mpyɛ nyɛ ji akwilé né negbo né bií bi kwyakwya. 55 Néndé menyammyɛ wa alú menyɛɛ́ wáwálé ne manoó ma ntó málú genó ɛyigé ányú wáwálé. 56 Yɛ́ndémuú ayi anyɛ́ɛ menyammyɛ wa ne anyú manoó ma, abɛɛ́ muú ama ne me, ne me ntó mbɛɛ muu ama ne ji. 57 Ntɛ wa menchyɛ geŋwá atɔ́ me, Me ntó nwyaá geŋwá gétú jií. Mbɔntó ne yɛ́ndémuú ayi anyɛ́ɛ menyammyɛ wa abɔɔ́ geŋwá gétú ya. 58 Gɛ́ brɛd ayi atané mfaánebuú ashulé mme na. Apófɔ́ ɛké mana ayi ukwéne antɛ nyú ányɛ́ nyá ne ábɛlégé ágboó. Yɛ́ndémuú ayi ányɛɛ brɛd yina abɛɛ́ mebɛ tɛ kwyakwya." 59 Jisɔs ajɔ́ɔ depɔ ɛtiré na né Kapanɔm, gébégé alérege bɔɔ́ unó né mmu ɛcha mmyɛmenɛne.

Gejamégé aŋkwɔlé Jisɔs ályaá jií

60 Gejamégé aŋkwɔlé Jisɔs áwúgé genó ɛyigé ji alérégé áké, "Genó ɛyigé mende yi alérege getoó. Yɛɛ́ muú ayi akámege gefɔgé genó ɛyigé na apɔ́."

61 Yɛ́mbɔ Jisɔs akágé né mmu metɔɔ́ wuú nnó aŋkwɔle bií áŋménége gétúgé mechɔ́ ɛwé ji ajɔɔ́. Aké, ne bwɔ, "nnó mechɔ ɛwéna ɛpyɛ nnó ɛnyú deja mmyɛ meso? 62 Ɛbɛgé mbɔ, ɛnyú defɛrege nyɛ nnó mbɔgé dégégé Me Maá Ntɛ Mekwaá ndɛre nkérége meso mbaá ayi ntané yɛ́?

63 Ɛlé Mendoó ne échyége geŋwá. Menyammyɛ mekwaá apyɛ yɛ genó cháchá! Unó bi Me njɔɔ́ mbɔ ne ɛnyú, utané mbaá Mendoó ne ubi ne uchyɛge geŋwá ɛyi gélágé byɛ́. 64 Yɛ́mbɔ, ɛnyú abifɔ défyɛɛ́ matɔɔ́ ne me wɔ́." (Jisɔs akaá mé tɛ ula ulɔ́ bɔɔ́ abi álá fyɛ matɔɔ́ ne ji wɔ́, ne muú ayi achyɛge nyɛ ji maŋkwaá) 65 Ne ajɔɔ́ ne ɛbwɔ́ aké, "Gɛ́ ula bí ngaré ɛnyú nnó, muú akágé chwɔ́ fɔ ɛta wa, mbɔgé Ntɛ wa álá lɛré ji meti wɔ́."

66 Ɛlɔ né gébé ɛyigé na, gejamégé aŋkwɔlé bií ája mmyɛ meso, ámágé kwɔ́le sé ji.

67 Ne ɛpyégémbɔ, Jisɔs aké ne áŋbá bií áfyáneapeá, "Nnó ɛnyú ntó dékélégé manlyaá me?"

68 Simun Pita ashuú ji meko aké, "Ata, ɛsé demágé lya wɔ défɛ́ ɛfɔ? ɛle wɔ ne uwyaá mekomejɔ́ ayi achyége geŋwá ɛyi gélágé byɛɛ́. 69 Ɛsé défyɛɛ́ matɔɔ́ ne wɔ ne dékaá nnó wɔ ne ɔlu Muú Ukpea ayi Ɛsɔwɔ átɔmé."

70 Jisɔs ashuú ɛbwɔ́ meko aké, "Me ne njyá ɛnyú áfyáneapeá, yémbɔ muú nyú ama alú danchɔmelɔ́." 71 Jisɔs ajɔɔ́ mbɔ ato lé ne Judas maá Simun Iscarot, yɛ́lé alú né geluágé abi áfyáneapeá, ji ne achyɛge nyɛ Jisɔs maŋkwaá.

7

Jisɔs ne aŋmɔ bií

1 Jisɔs ánérégé manléré unó bi, alɔ́ mankéné né gebagé mewaá Galilií, ákélégé fɔ́ manjyɛ né gebagé mewaá Judiya gétúgé ákpakpa bɔɔ́ Jus ákélege manwá ji. 2 Gébé ɛyigémbɔ ɛpaá bɔɔ́ Jus ɛwé ákuú nnó ɛpaá baá otó ɛlá kwɔ́kwɔ́lé. * 3 Ne aŋmɔ Jisɔs abi ande áké, "Lyaá fa ɔjyɛ né gebagé mewaá Judiya ɔpyɛ ufélekpá aŋkwɔlé byɛ ágɛ́. 4 Néndé muú aké akélege nnó bɔɔ́ ákaá gefɔgé muú ayi ji alú, apyɛɛ́ fɔ́ utɔɔ́ bií bíbí. Tɛ́ ndɛre ɔkágé pyɛ ufélekpá ɛbi, élɔme nnó ɔpyɛ ubi mbaá ayi bɔɔ́ ako ágéne." 5 Aŋmɔ bií ájɔɔ́ge mbɔ yɛ ɛbwɔ́ ntó áfyɛɛ́ fɔ́ matɔɔ́ ne Jisɔs wɔ́.

6 Jisɔs ashuú ɛbwɔ́ meko aké, "Ɛya gébé gélu daŋkwɔ́ne, né ɛgbɛ́ ɛwé nyú dékágé jyɛ yɛ́ndégébé. 7 Bɔɔ́ mme akage paá fɔ́ ɛnyú, ápaá ɛlé me, néndé me ngarege gabo ayi ɛbwɔ́ ápyɛɛ gbɔ́gɔ́nɔ́. 8 Ɛnyú chóge ɛpaá ɛwéná me njyɛɛ́ fɔ́ nana néndé gébé ya gélú daŋkwɔ́ne." 9 Ajɔɔ́gé mbɔ ama abéle mboó ndɔ né Galilií.

Jisɔs afɛ́ ɛpaá baá otó

10 Aŋmɔ Jisɔs ájyégé ji alá meso akwɔlé ɛbwɔ́ afɛ́ bíbí, ɛpófɔ́ gbɔ́gɔ́nɔ́. 11 Ndɛre bɔɔ́ ányɛɛ ɛpaá ɛwémbɔ, ákpakpa bɔɔ́ Jus álɔ mankɛlé Jisɔs, ágigé atɛ bɔɔ́ áké, "Mende yimbɔ alé?"

12 Bɔɔ́ abi áchwɔɔ́ ɛpaá ɛwémbɔ, áŋménege ákuú Jisɔs meno. Abifɔ áké, "Alú muú melómélɔ́," abifɔ ntó áké, "Ŋgbɑ" "achɔɔ́ bɔɔ́ makpo." 13 Yémbɔ yɛɛ́ muú ayi akuú Jisɔs meno gbɔ́gɔ́nɔ́ apɔ́ néndé áfɔ́ɔ ákpakpa bɔɔ́ Jus.

14 Ányégé ɛpaá ɛkárégé mmyɛ, Jisɔs afɛ́ né mmu ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ alérege meko mejɔɔ́ Ɛsɔwɔ. 15 Ne ákpakpa bɔɔ́ Jus áwúgé ndɛre Jisɔs alérege, mano álá ɛbwɔ́ mekpo fuú ágígé atɛ áké, "Déŋgá ɛtire na détané mende yina ɛfɔ́, ayi yɛɛ́ ŋwɛ ji alá agi dɔɔ wɔ́?"

* **7:2** Ɛlú wáwálé nnó: Ɛpaá baá otó ɛlé ɛpaá ɛwé bɔɔ́ Jus aténege baá otó né mbaá ayi alú bɔmbɔ, manjwɔlé wyɛ átámége Ɛsɔwɔ né galógálɔ ayi álére ɛbwɔ́ né mashwɔne.

16 Ákjɔ́gé mbɔ, Jisɔs ashuú ɛbwɔ́ meko aké,
“Unó bi me nlérege mbɔ utáné fɔ́ me né
metɔ́ wɔ́ utané lé mbaá muú ayi atɔmé me.
17 Muú ayi awyaá metɔ́ mampyɛ genó ɛyigé
Ɛsɔwɔ akélege, ji ne akágé nyɛ mbaá yi unó
bi me nlérege mbɔ utánege. Yɛ́ utanége lé
mbaá Ɛsɔwɔ yɛ́ lé né metɔ́ wa, akáge nyɛ.
18 Muú ayi ajɔ́ge unó bi utánege ji né metɔ́,
akélege lé nnó ŋgó wuú akwɔ́. Yémbɔ muú
ayi akélege nnó muú ayi atɔme ji akwɔ́ ŋgɔ́,
ajɔge genó ɛyi gelu wáwálé, ábyógé fɔ́ gebyɔ́
cháchá. 19 Mosis abɔ́ achyé ɛnyú mabé,
wá mbɔ fɔ́ wɔ́? Yémbɔ, yɛ́ muú nyú ama
ayi abelé aji apɔ́. Ulannó ɛnyú demuame
manwá me?”

20 Jisɔs ajɔ́gé mbɔ, bɔ́ bimbɔ áshuú ji
meko áké, “Melo nchyɛ achyɛgé wɔ ɛfwyale,
ndé bɔ́ amuame manwá wɔ?”

21 Ji ntó ashuú ɛbwɔ́ meko aké, “Me mpyɛ
muú atoó bií uwyaá, ɛnyú délá mano mekpo
fuú. 22 Ɛle Mosis ne achyɛ́ ɛnyú ɛbé nnó
desógé nsɔ́. Yɛ lé ɛla ɛlɔ fɔ́ ne ji wɔ́, ɛlɔ ne
ukwéne antɛ nyu, ɛnyu desɔɔ baá nyu nsɔ
né bií uwyaá. 23 Ne mbɔgé bií ɛbi asɔ́ɔ maá
nsɔ́ ukwegé bií uwyaá, ɛnyú desɔ́ɔ ji nsɔ́ nnó
ɛkágé dékwé ɛbé Mosis, ulánnó ɛnyú désɔ́ɔ
matɔ́ ne me gétúgé me mpyɛ menyammyɛ
muú meko atoó né bií uwyaá? 24 Muú
apyɛgé genó ékágé débɔ́ mbɛ déjɔ́ nnó ji
apyɛ gabo ndɛre bɔ́ ako ágɛne, ayi délá
débɔ́ɔ mbɛ dékaá ulá wɔ́. Chɛrége dékaá né
meti ɛwé ɛlú cho ne desɔ mpa wuu.”

Nde mmú alú Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji ɛlá gefwa

25 Ndɛre Jisɔs alérege bɔ́ Jɛrosalɛ, abifɔ álɔ
mangigé atɛ áké, “Pɔ́ mende yi ákélege na
ji manwá na? 26 Pɛ ndɛre ji ajɔ́gé mejɔ́
né mbɛ ushu bɔ́ ako ne yɛ́ muú ayi apégé
meko apɔ́, nnó ákpakpa sé ágé nnó ji ne
alú Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji ɛlá gefwa waá?
27 Ndɔfɔ ji fɔ́ wɔ́ néndé Muú yi Ɛsɔwɔ ak-
weré ji ɛlá gefwa aké achwɔ́ɔ muú akágé fɔ
mbaá ayi ji atánégé yémbɔ ɛsé dékaá mbaá
yi mende yina atané.”

28 Ndɛre Jisɔs alú lérege né mmu ɛcha upɛ
Ɛsɔwɔ, abwɛ́ɛ meko mfaá aké “Ɛlú wáwálé
nnó ɛnyú dékaá me ne dékaá ntó mbaá yi
me ntané yémbɔ me nchwɔ́ fɔ́ fa né utó ba
wɔ́, nchwálé gétúgé muú ayi atɔmé me. Ɛlu
wawale nno ji ne atɔmé me ne ɛnyú dékágé
fɔ́ ji. 29 Me nkágé ji néndé me ntané lé ɛta
wuú. Ji ne atɔmé me nnó nchwɔ́.”

30 Ajɔ́gé mbɔ, bɔ́ bimbɔ ákwilé nnó ápyé
ji yémbɔ yɛ́ muú ayi ataá ji ɛbwɔ mmyɛ apɔ́,
ɛlé gébé ɛjií gélá gelú daŋkwɔ́ne. 31 Yémbɔ né
geluáge bɔ́ bimbɔ gejame abi áfyɛ́ metɔ́
ne ji ájɔ́gé áké, “Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji
ɛlá gefwa achwógé nnó amáge pyɛ gepɔge
ufelekpa upwɔ́ ɛbi mende yina apyɛ́ɛ?”

32 Bɔ́ ɛkwɔ́ Farasi abi alú ɛfɛ́ɛ áwúgé ndɛre
bɔ́ aŋménege gétúgé Jisɔs, ácho ula ne anɔ́
baá ampyɛ́ɛ upɛ Ɛsɔwɔ, átó ámbamé ɛcha upɛ
Ɛsɔwɔ nnó ajyɛ apyé Jisɔs. 33 Ne Jisɔs ajɔɔ
aké, “Me mbɛlege sé ne ɛnyú dɔ́, ɛla gachyɛ́ɛ
me nkerege meso mbaá muú ayi atɔmé me.
34 Ɛnyú dékélege nyɛ me, yémbɔ degéne fɔ́
me. Mbaá ayi me mbɛɛ ɛnyú dékágé chwɔ́
fɔ́ wyɛ.”

35 Ajɔ́gé mbɔ, ákpakpa bɔ́ Jus álɔ
mangígé atɛ áké, “Ndé mbaá yi mende
yina afɛré nnó ji ajyɛ, ayi yɛ́ɛ dékélé ji délá
dégéné? Nnó ajyɛ jwóle nyɛ élé né gebagé
mewaá Greek ne malɔ ayi bɔ́ sé ájwólege,
alɛrege bɔ́ Grek mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ?” 36 Ajɔ́
mbɔ, aké, “Ɛnyú dékélege nyɛ me dégéné, ne
mbaá yi me mbɛɛ, ɛnyú dékágé chwɔ́ fɔ́ wyɛ.
Ula utɛne mbɔ nnó?”

Manaá ami machyɛge geŋwá

37 Kwyakwya bií bi ányɛ́ɛ epaá ɛwémbɔ,
úlú gekpɛkpɛge bií. Né bií bimbɔ Jisɔs
akwilé ka ajɔ́ keŋke aké, “Yéndémuú ayi
mmwólé manaá ɛpyɛ́ɛ ji achwɔ́ anyú ɛta wa.
† 38 Muú afyɛgé metɔ́ ne me, genó ɛyi gepyɛ
ne ji gebɛ́ɛ wyɛ ndɛre ásamé né mmu ŋwɛ
Ɛsɔwɔ nnó, ‘Genó ɛyi gétánege ji tɛ metɔ́
gebɛ́ɛ ɛké nnyi ɛniné néwya manaá ami
machyɛgé geŋwá.’ ” 39 Manaá ami machyɛgé
geŋwá ami Jisɔs ajɔ́ mbɔ matɛné mbaá Men-
doó Ukpea ɛwé bɔ́ abi áfyɛ́ɛ matɔ́ ne Jisɔs
ábɔ́ nyɛ. Né gébé ɛyigémbɔ, Ɛsɔwɔ abɔ́
alú danchyɛ́ɛ ɛbwɔ́ Mendoó Ukpea, néndé
Jisɔs abɔ́ alú dangbó akéré meso mfaánebuú
mbaá ayi Ɛsɔwɔ achyɛgé ji ɛnógé.

Bɔ́ ájɔ́gé unó ucháuchá gétúgé Jisɔs

40 Bɔ́ bimbɔ áwuúgé genó ɛyigé Jisɔs ajɔ́,
abifɔ áké, “Ɛlú wáwálé nnó mende yina alú
muú ɛkpavé Ɛsɔwɔ ayi débɔ́ dégilé.”

41 Abifɔ áké, “Alú Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji
ɛlá gefwa.” Yémbɔ abifɔ aké, “Ɛpyɛmbɔ nnó
ne Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji ɛlá gefwa átanégé
né Galilií. 42 Pɔ́ ŋwɛ Ɛsɔwɔ aké na, Muú
yi Ɛsɔwɔ akweré ji ɛlá gefwa abɛ́ɛ mpyáne
mfwa Dɛvid ne ábyéne ji né Bɛtɛlɛhɛm, melɔ
ɛwé mfwa Dɛvid atané wyɛ?” 43 Ndɛre
ɛlúmbɔ, bɔ́ abifɔ ájɔ́gé ágáme Jisɔs, abifɔ
ágáme fɔ́. 44 Bɔ́ abifɔ ábɔ́ álú mampyé ji,
yémbɔ yé muú ayi ataá ji ɛbwɔ mmyɛ apɔ́.

Ákpakpa bɔ́ Jus áshya mamfyé metɔ́ ne Jisɔs

45 Ambamé ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ abi ábɔ́ átɔmé
ɛbwɔ́ nnó ájyɛ apyé Jisɔs, ákeré meso
amuamu mbaá anɔ́ baá ampyɛ upɛ Ɛsɔwɔ
ne ɛkwɔ́ bɔ́ Farasi. Ákhwógé ákpakpa

† **7:37** Ɛlú wáwálé nnó: Gébégé ɛpaá ɛwéna ampyɛ́ɛ upɛ Ɛsɔwɔ ájyɛ́ɛ yéndé bií átuú manaá áchwɔ́ ne mami né ɛcha upɛ. Ndɛre ápyɛ́ɛ mbɔ áteé nkane Ɛsɔwɔ áchyé nya bɔ́ bií manaá gébégé ɛbwɔ́ ákɛne né mashwɔne. Jisɔs ájɔgé nnó ji alu ɛké manaá mimbɔ mbaá bɔ́.

bimbɔ ágíí ɛbwɔ́ áké, “Ulannó ɛnyú délá chwɔ́ ne ji wɔ́?”

46 Ambamé bimbɔ áshuú ɛbwɔ́ meko áké,
“Ɛsé délú danwú muú fɔ ajɔɔ́ gefɔgé depɔ
ɛtiré mende yimbɔ ajɔɔ́gé.” 47 Ɛkwɔ́ bɔɔ́
Farasi áshuú ɛbwɔ́ meko áké, “Nnó abwɔlé
ɛnyú ntó?” 48 Ɛbwɔ́ ama gíi áké, “Nnó ɛnyú
dékaá yɛ́ɛ́ muú sé ama né geluágé ákpakpa,
yɛ́ ɛbɛ́lé muú ɛkwɔ́ Farasi ayi áfyɛɛ́ metɔɔ́ ne
ji? 49 Ngba! Ɛkosé bɔɔ́ abi álá kaágé mabɛ sé
ne áfyɛɛ́ metɔɔ́ ne ji. Ne ɛbwɔ bimbɔ alu bɔɔ́
abo né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ.”

50 Muú Farasi fɔ ayi ɛbwɔ́ ákuú ji
Nikodɛmus muú yi abɔ́ ájyɛ mbaá Jisɔs, abɔɔ́
alu ntó né geluage bwɔ́. Agíí ɛbwɔ́ aké,
51 “Nnó ɛbɛ́ sé ɛgbarege muú nnó alú gyɛɛ́
ayi bɔɔ́ álá lu danwú mpa wuú akaá mechɔ
ɛwe ji apyɛ?”

52 Ákpakpa bimbɔ áshuú ji meko áké, “Ɛlú
ɛké wɔ ntó ɔlu muú Galilíí. Chó gíí né mmu
ŋwɛ Ɛsɔwɔ ne ɔkaá nnó muú ɛkpavé Ɛsɔwɔ
atanégé fɔ né Galilíí.” ‡ 53 Ájɔɔ́gé mbɔ,
yɛ́ndémuú atyaá akeré meso né gepú jíí.

8

Ápyɛ mendée ayi akwené ulɔ

1 Jisɔs akwɔ́ afɛ ji né Mekwɛ Olif. 2 Ne
bíí ujyágé ji ama kéré meso né dachi ɛcha
upɛ Ɛsɔwɔ. Gejamégé bɔɔ́ áchwɔ́ anɔ ji mme
ne ajwɔlé ka alɔ́ manlérégé ɛbwɔ́. 3 Ndɛre
ji ajɔɔ́gé, anlére mabɛ́ Ɛsɔwɔ ne ɛkwɔ́ bɔɔ́
Farasi áchwɔ́ ne mendée ayi akwené ulɔ.
Áchoó ji né mbɛ ushuú bɔɔ́ ako abi álú ɛfɛɛ́.
4 Áké ne Jisɔs, “Ménlɛré, ɛsé dépyɛ mendée
yina nkane akwéne ulɔ. 5 Ásá né mmu ŋwɛ
mabɛ́ Mosis nnó ábɔ́ manwá gefɔgé mendée
yina ne mataá. Ne wɔ ɔjɔɔ́ nnó?” 6 Nkwé
yi ɛbwɔ́ agíí mbɔ ɛlé metaá né ɛbwɔ́ ápɛné
nnó Jisɔs akwegé, ɛbwɔ́ ágɛ́ meti manjɔɔ́ nnó
apyɛ gyɛɛ́.

Yémbɔ Jisɔs abyɛlé mme asamé genó gefɔ́
ne ɛnɔɔ́ ɛbwɔ wuú. 7 Ndɛre ɛbwɔ́ álú ágigé
wyɛ ji gigé, Jisɔs anyaá mmyɛ mfaá aké ne
ɛbwɔ́, “Mbɔgé muú nyú fɔ alú dampyɛ gabo,
abɔ́ mbɛ abɔ́ ntaá ató ji.” 8 Ajɔɔ́gé mbɔ, ama
byéle mme asamé genó ne ɛnɔɔ́ ɛbwɔ wuú.

9 Bɔɔ́ abi achwɔɔ́ ne mendée yimbɔ,
áwuúgé nkane Jisɔs ajɔɔ́, alɔ manjyɛ ama
ama. Bɔɔ́ kpakpa ne ábɔɔ́ mbɛ alɔɔ́ manjyɛ.
Afɛ́ kpá álýa mendée yimbɔ téné né mbɛ
ushuú Jisɔs. 10 Jisɔs anyaá mmyɛ mfaá aké
ne mendée yimbɔ, “Bɔɔ́ bimbɔ alé? Nnó yɛ́ɛ́
muú fɔ ajɔɔ́ nnó wɔ nkwe mpa wɔ́?”

11 Mendée yimbɔ ashuú ji meko aké, “Ata
yɛ́ɛ́ muú ajɔɔ́ wɔ́.” Ajɔɔ́gé mbɔ, Jisɔs ajɔɔ́ yɛ́
aké, “Yɛ́ me ntó mpyɛɛ́ wɔ genó, chó, ɔpyɛgé
sé gabo.”

Jisɔs alú geŋgbɔ́ mbaá bɔɔ́ mme

12 Ɛwyágé Jisɔs ama jɔɔ́ ne ɛkwɔ bɔɔ bimbɔ
aké, “Me nlú geŋbɔ́ mbaá bɔɔ́ mme, muú yi
akwɔ́lege me, akéné fɔ́ né gemua, agéne nyɛ
lé geŋgbɔ́ ɛyi gechyɛge geŋwá.” *

13 Ne ɛkwɔ́ bɔɔ́ Farasi áké ne ji, “Gɛ́ yɛ́
nkane ɔtɛné ntésé né gemɛ jyɛ, ɛbyɛnnó depɔ
ɛtiré wɔ ɔgárege mbɔ delu detu.”

14 Jisɔs ashuú ɛbwɔ́ meko aké, “Yɛ́ me
nténé lé ntésé né gemɛ ya, depɔ ɛtiré me
ngarege mbɔ dépɔ́ fɔ́ detu, néndé me nkaáge
mbaá ayi ntané ne mbaá ayi njyéɛ. Yémbɔ
ɛnyú dékaágé fɔ mbaá ayi ntané, yɛ́ mbaá
ayi njyɛɛ́ dékaágé. 15 Ɛnyú dechɛrege depɔ
ndɛre akwaá áchérege, me nchérégé yɛ́ɛ́
mechɔ́ muú fɔ. 16 Ne yɛ́ɛ́ ɛbɛ́lé nnó nchɛrégé,
uchéchére ba úlú cho néndé nchérégé fɔ́ me
mbíí, Ntɛ wa muú atɔmé me alú ne me.
17 Ásá né mmu mabɛ́ nyú nnó bɔ ntésé apeá
ájɔɔ́gé genó gema, ɛbyénnó mechɔ́ ɛwémbɔ
ɛpɔ fɔ detú. 18 Me ntɛné ntésé né gemɛ ya, ne
Ntɛ wa muú atɔmé me alú ntó ntésé wa.”

19 Ajɔɔ́gé mbɔ, ɛbwɔ́ ágíí yɛ́ ji aké, “Ntɛ
wyɛ alú ɛfɔ́?” Jisɔs ashuú ɛbwɔ́ meko aké,
“Ɛsé ne ntɛ wa yɛ́ɛ́ muú ayi ɛnyú dékágé ápɔ́.
Mbɔgé ɛnyú debɔ dékaá me, mbɔ dékaá ntó
Ntɛ wa.”

20 Jisɔs abɔ́ ajɔɔ́gé depɔ ɛtiré na gébégé
ji álérege bɔɔ́ né dachi ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ
kwɔ́kwɔ́lé ne mbaá ayi ábélege makwa ayi
áfyɛɛ ŋka Ɛsɔwɔ wyɛ. Yɛ́mbɔ yɛ́ɛ́ muú ayi
apyɛné ji apɔ́ néndé gébé jíí gélú dankwɔ́né.

Jisɔs akwelé mbeé mbaá bɔɔ́ abi álá kame fɔ́ nnó ji alu muú ayi Ɛsɔwɔ atɔme ji wɔ́

21 Ɛwyágé Jisɔs ama jɔɔ́ ne ɛkwɔ́ bɔɔ́ bimbɔ
aké, “Me njyɛ nyɛ mbaá fɔ, ɛnyú dékɛlégé
nyɛ me dégéné, ne dégbóo nyɛ né mmu gabo
ɛnyú. Ne mbaá ayi me njyéɛ ɛnyú dékaágé
chwɔ́ fɔ́ wyɛ.”

22 Ákpakpa bɔɔ́ Jus áwuúgé mbɔ ágíí atɛ
áké, “Nnó ájyɛ wá nyɛ gemɛ jíí waá? Mbɔgé
mbɔ fɔ́ wɔ́, ula bi ji ajɔɔ́gé nnó ‘mbaá ayi ji
ajyɛ nyɛ ɛsé dékaágé jyéɛ wyɛ utɛné nnó?’ ”

23 Jisɔs ashuú ɛbwɔ́ meko aké, “Ɛnyú
détané fa mme yina, me ntané mfaánebuú,
ɛnyú délú bɔɔ́ mme, me mpɔ́ fɔ́ muú mme.
24 Gɛ́ ula bi mbɔ́ njɔɔ́ ne ɛnyú nnó, dégbóo
nyɛ né mmu gabo nyú. Ne mbɔgé ɛnyú délá
kamé nnó, ‘Me Nlú Muu ayi Me Nké Nlú wɔ́,
dégbóo nyɛ né mmu gabo nyú wáwálé.’ ”

25 Ɛbwɔ́ ágíí yɛ́ɛ́ ji áké, “Wɔ ɔlú waá?” Jisɔs
ashuú ɛbwɔ́ meko aké, “Me nlú muú yi mbɔ́
ngárege mé ɛnyú tɛ gachíí nnó nlú. 26 Nwya
gejamégé unó bi njɔɔ́gé ulérege nnó ɛnyú
dékwé mpa. Yémbɔ muú ayi atɔmé me
ajɔɔ́gé wáwálé ne genó ɛyigé nwúgé ɛta wuú
géji ne ngárege bɔɔ́ mme.”

‡ **7:52** Ɛlú wáwálé nnó: Ukwene bɔ ŋwɛ abi mbɛmbɛ ápɔ́ ne malɔ́ ŋwɛ yina. Ɔlɔ né 7:53 ɔkwɔ́né né 8:11. * **8:12** Ɛlú wáwálé nnó: Jisɔs abɛɛ́ ne áŋkwɔle bíí yéndégébé wyɛ nkane gekwage mewɛ gebɔ gelú ne bɔɔ́ Isrɛli gébégé átané né Ijipt. (Gɛ Ɛsɔ. 13:21)

27 Ndɛre Jisɔs abɔ ajɔge mbɔ ɛbwɔ́ ábɔ́ akaá fɔ́ nnó ajɔ́gé mbɔ atome lé ne Ntɛ wuú wɔ́.
28 Ne Jisɔs ajɔ́ yɛ́ ne ɛbwɔ́ aké, “Gébégé abwɛge nyɛ me Maá Ntɛ Mekwaá né mfaa, gébé ɛyigémbɔ ne dékáage nyɛ nnó, ‘Me Nlú Muú ayi Me Nké Nlú’ ne dékaáge nyɛ ntó nnó me njɔge fɔ́ genó gefɔ́ né ushu ushu ba, mpyɛ lé ɛyigé Ntɛ wa alɛré me nnó mpyɛ. †
29 Ne ji muú atɔmé me alú ne me, alyaá fɔ́ me mbií wɔ́ néndé mpyɛ unó bi ujigé ji metɔ́.”
30 Ne gejámé bɔ́ abi áwuú ndɛre Jisɔs ajɔ́gé unó bina ákamé nnó úlú wáwálé.

Bɔ́ abi álu baá Abraham wáwálé

31 Jisɔs ajɔ́ ne bɔ́ Jus abi ákamé ne ji aké, “Dégbarégé amu né unó bi nlɛrege ɛnyú, débɛ aŋkwɔlé ba wáwálé.
32 Ne dékáage nyɛ wáwálé ne wáwálé, yimbɔ apyɛ nyɛ ɛnyú dela mmyɛmmyɛ nyu.”
33 Ɛbwɔ́ ashuú ji meko áké, “Ɛsé délú upyáne Abraham ne délú dambɛ́ afwɛ́ ɛta muú fɔ, ulannó wɔ ɔké ɛsé détanege nyɛ né ɛfwyale.”
34 Jisɔs ashuú ɛbwɔ́ meko aké, “Me ngarege ɛnyú wáwálé nnó, yɛ́ndémuú ayi apyɛ́ɛ gabo, abwɔlé mefwɛ́ gabo.
35 Ne mefwɛ́ alaá fɔ́ né ula gepú ɛyigé ji akpane défwɛ́ wyɛ tɛ kwyakwya ɛlé maá mbɔ́ gepú ne ala.
36 Nkane ɛlúmbɔ, mbɔgé Maá apyɛge wɔ ɔlage mmyɛmmyɛ jyɛɛ, ɛbyénnó ɔla mmyɛmmyɛ jyɛ wawale.
37 Me nkaá nnó ɛnyú délú upyáne Abraham. Yémbɔ dékɛlégé manwá me néndé ɛnyú debɔ́ɔ́ fɔ gébé ne mekomejɔ́ wa chacha wɔ́.
38 Me ngarege ɛnyú genó ɛyigé me ngɛné mbaá Ntɛ wa, ɛnyú dépyéɛ lé genó ɛyigé ntɛ nyú agaré ɛnyú.”
39 Bɔ́ɔ́ Jus bimbɔ ashuú ji meko áké, “Abraham alú gekwéne ntɛ sé.” Ꞌajɔ́gé mbɔ Jisɔs aké ne ɛbwɔ́, “Mbɔgé ɛnyú débɔ́ débé upyáne Abraham wáwálé, mbɔ́ dépyéɛ unó bi ji abɔ́ apyɛ́ɛ.
40 Yémbɔ ɛnyú dékɛlege manwá me ayi ngárege ɛnyú mekomejɔ́ ayi wáwálé, ayi nwuú ne Ɛsɔwɔ. Abraham abɔ́ apyɛ́ɛ fɔ́ mbɔ wɔ́.
41 Ɛnyú depyéɛ genó ɛyigé ntɛ nyú apyéɛ.”
Ɛbwɔ́ áké ne ji, “Ɛsé depɔ́ fɔ́ baá ulɔ, Ɛsɔwɔ ne alú Ntɛ sé wáwálé.”
42 Ꞌajɔ́gé mbɔ, Jisɔs aké ne ɛbwɔ́, “Mbɔgé Ɛsɔwɔ abɔ́ ábé Ntɛ nyú wáwálé, mbɔ́ dégbóo ne me néndé ntané ɛta wuú ne nchwɔ́ fa. Nchwɔ́ɔ́ fɔ́ fa né ushu ushu ba wɔ́, ji ne atɔmé me.
43 Ɛpyɛnnó ne ɛnyú delá kaágé genó ɛyigé me njɔ́gé? Ndɔfɔ ɛlé délá kélégé manwú genó ɛyigé me njɔ́ge.
44 Ntɛ nyú ɛlé danchomeló, ɛnyú dékɛlege lé mampyégé unó bi ujigé ji metɔ́. Tɛ ula ulɔ́ɔ geŋwá jií, ji alú lé muú ayi awáne bɔ́, ne akií fɔ genó ɛyi gélú wáwálé, néndé jimbɔ́ɔ ajɔ́gé fɔ́ wáwálé. Ꞌake abyɔge gebyɔ akwɔlege lé gepɔ jií, néndé gebyɔ geko gelɔ ne ji.
45 Ɛlé me ngarege genó ɛyi gélú wáwálé, ɛnyú dekámégé fɔ́ ne genó ɛyigé me njɔ́gé.
46 Nnó muu nyu fɔ akage gare yɛ gabo ayi me mpyɛɛ? Ne mbɔgé me ngarege ɛnyú genó ɛyi gélu wáwálé, ulannó ɛnyu déla dékámégé ne me?
47 Yɛ́ndémuú ayi alu muu Ɛsɔwɔ, awúu genó ɛyigé Ɛsɔwɔ ajɔ́gé. Ɛlú wáwálé nnó ɛnyú depó fɔ́ baá Ɛsɔwɔ, gɛ́ ula bi ɛnyú délá wuú fɔ́ me mbɔ.”

Jisɔs agarege gefɔgé muú ayi ji alú

48 Ajɔ́gé mbɔ, ákpakpa bɔ́ɔ Jus áshuú ji meko áké, “Ɛsé depɔ́ fɔ́ gyɛ manjɔ́ɔ nnó wɔ ɔlu muú Samariya ne melo nchyɛ achyɛge wɔ ɛfwyale.”
49 Ne Jisɔs ashuú ɛbwɔ́ meko aké, “Meló nchyɛ achyɛge fɔ́ me ɛfwyale. Me nnogé Ntɛ wa yémbɔ ɛnyú dénógé fɔ́ me.
50 Me mpyɛɛ́ fɔ́ unó nnó bɔ́ áfɛɛgé me, yɛ́mbɔ muú alú wyɛ ayi afége me. Ji ne alú muú ayi asɔ́ɔ mpa bɔ́.
51 Ne me ngarege ɛnyú wáwálé nnó muú ayi ábélege mekomejɔ́ ayi me nlɛrege agbooó fɔ́ chacha.”
52 Ajɔ́gé mbɔ bɔ́ɔ Jus áké, “Nana ɛsé dékaá nnó ɔmée gebwɔ́ wáwálé. Abraham agbó wyɛ ndɛre bɔ́ɔ ɛkpávé Ɛsɔwɔ abifɔ agbóo, wɔ ɔké mbɔgé muú abelégé unó bi wɔ ɔlérege agbooó fɔ́ɔ?
53 Nnó wɔ ɔŋeá gemɛ ɔpwɔ ntɛsé Abraham ayi agbóo wa nnó? Bɔ́ɔ ɛkpávé Ɛsɔwɔ ntó agbóo, wɔ ɔfɛré nnó ɔlú waá?”
54 Ne Jisɔs ashuú ntó ɛbwɔ́ meko aké, “Mbɔgé me nfɛ́ɛgé gemɛ ɛyá, ufɛfɛ́ɛ ɛbimbɔ unó mme detú. Muú ayi afɛ́ɛge me ɛlé Ntɛ wa muú ɛnyú désɛlé nnó alú Ɛsɔwɔ nyú.
55 Yɛ́ ɛlé ɛnyú délá dékaá yɛɛ́ ji kaŋka wɔ́. Me nkáge ji. Mbɔgé me njógé nnó nkaágé fɔ́ ji, ɛbyɛnnó me nlú muú gebyɔ nkane ɛnyú. Me nkaá ji wáwálé, ne nwúu ne ji.
56 Ntɛ nyú Abraham abɔ́ɔ mɛ́ mbɛ akaá nnó, me nchwɔ́ɔ nyɛ ne metɔɔ ɛgɔ ji. Agɛge mbɔ metɔ́ɔ ɛgɔ ji dɔ́ɔ.”
57 Ne bɔ́ɔ Jus áshuú meko áké, “Ɔlú dankwɔ́ne yɛ́ usaá aŋmɛ upeá meso ɛfya, ɔpyɛmbɔ nnó ne ɔkaá Abraham.”
58 Ne Jisɔs aké, “Me ngarege ɛnyú wáwálé nnó, gemégé nnó ábyɛ́ Abraham, me nlú.”
59 Ajɔ́gé mbɔ, ɛbwɔ́ abɔ́ mataá nnó ató ji, yɛ́mbɔ Jisɔs abií atané né mmu ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ.

9

Jisɔs apyɛ muú ayi ábyɛné ji amɛ nónómé agɛ́ne

1 Ndɛre Jisɔs akéne ajyɛɛ́, agɛ́ mende fɔ ayi ábyɛné ji amɛ nónómé.
2 Ne baá utɔ́ bií agií ji aké, “Ménlɛré, gabo ayi ndé muú apyɛɛ́ ábyɛné mende yina amɛ nónómé? Awuú jimbɔ́ɔ? Waá ayi mma wuú ne ntɛ wuú.”

† **8:28** Ɛlú wáwálé nnó: Jisɔs ajɔgembɔ, átome mbɔ ɛle ne gebe ɛyige áwɔme nyɛ ji né gekwa.

3 Jisɔs ashuú ɛbwɔ́ meko aké, “Amɛ anómé fɔ́ mende yina gétúgé gabo ayi ji apyɛɛ́ wɔ́. Ne ɛ́pɔ́fɔ́ ntɔ́ gétúgé gabo ayi mma wuú ne ntɛ wuú ápyɛɛ́. Ábyé mende yina amɛ nónómé nnɔ́ Ɛsɔwɔ alɛ́ré ndɛre utɔ́ bi upyɛ́ɛ utɔɔ́ né menyammyɛ wuú. 4 Debɔ mampyɛ utɔɔ́ Átá muú atɔmé me ndɛre bií úlú gbɔɔ́, néndé utuú ugigé yɛ muu akage pyɛ se ubi. 5 Tɛ ndɛre me nlú fa mme yina, me nlú geŋgbɔ́ mbaá bɔɔ́ mme.”

6 Ajɔɔ́gé mbɔ akpó matyɛ mme, apyɛ gentwɔtwɔ awaá mende yimbɔ né amɛ 7 ajɔɔ́ ne ji aké, “Chó shwɔ́né ushu byɛ né gentoógé manaá ɛyigé ákuú nnɔ́ Silɔm” (Ula Silɔm utɛné nnɔ́ átɔ). Ne mende yimbɔ afé, ashwɔné ushu bií, aké achwɔɔ́, alɔ́ mangéné mbaá.

8 Ɛpyégémbɔ, bɔɔ́ abi ájwɔ́lege dachi ama ne ji, ne abi abɔ́ ágéne mé ji ndɛre akɔɔ́ dekɔ, ágégé ji, áké, “Pɔ́ mende ayi ajwɔ́lege na akɔɔ́ dekɔ yéndégébé na?” 9 Abifɔ áké, “Ɛlé ji,” abifɔ ntɔ́ áké, “Ŋgba muú yimbɔ afú ɛlé fulé.”

Ne mende yimbɔ ajɔɔ́gé wyɛ aké, “Ɛlé me mbɔɔ́.”

10 Ajɔɔ́gé mbɔ, bɔɔ́ bimbɔ agií ji áké, “Ɛkɛ nnɔ́ ne wɔ ɔlɔɔ mangé?”

11 Ashuú ɛbwɔ́ meko aké, “Mende fɔ ayi akámege Jisɔs, ne apyɛ gentwɔtwɔ awaá me né amɛ, ajɔɔ́ ne me aké, chó shwɔ́né ushu byɛ né géntoógé manaá ɛyigé ákuú nnɔ́ Silɔm. Njyégé, nshwɔné ne nlɔɔ́ mbaá maŋgéné.”

12 Ne bɔɔ́ bimbɔ agií ji aké, “Mende awú alú fɔ́? Aké ne ɛbwɔ́ me nkaá wɔ́”.

Ɛkwɔ́ bɔɔ́ Farasi ɑchɛré mankaá ndɛre ɛpyɛ́ɛ ne mende yimbɔ alɔɔ́ mbaá mangéné

13 Mende yimbɔ ajɔɔ́gé mbɔ, ákpá ji áfɛ́ mbaá ɛkwɔ bɔɔ́ Farasi. 14 Bií bi Jisɔs apyɛ getwɔtwɔ mende yimbɔ alɔɔ́ mbaá mangéné, ɛlé bií uwyaá. 15 Ne ɛkwɔ bɔɔ́ Farasi ntɔ́ ama ágií mende yimbɔ ndɛre ɛpyégé ne ji alɔɔ́ mbaá mangéné. Ne mende yimbɔ agaré ɛbwɔ́ aké, “Awaá me gentwɔtwɔ né amɛ, nshwɔné ushu ba ne nana ngéne mbaá”.

16 Ajɔɔ́gé mbɔ, ɛkwɔ bɔɔ́ Farasi abifɔ áké, “Mende yina ayi ákuú ji Jisɔs atané fɔ́ mbaá Ɛsɔwɔ wɔ́, néndé ábélégé fɔ́ ɛbɛ́ ɛwé aké muú apyégé fɔ utɔɔ́ bií uwyaá”.

Yémbɔ abifɔ aké, “Ɛpyɛmbɔ nnɔ́ ne muú ayi apyɛɛ́ gabo, apyɛɛ́ ufɔɔ́ ufélekpá bina?” Ɛwéna ɛpyɛ ɛbwɔ́ ábɔ́ ufɛ́ré uchácha.

17 Ne áma ágií mende yimbɔ áké, “Ne wɔ mbɔɔ́ ɔjɔɔ́ nnɔ́, gétúgé mende yina ayi apyɛ amɛ jyɛ ánené?”

Ashuú meko aké, “Ji alu muú ɛkpávé Ɛsɔwɔ.”

18 Yémbɔ ákpakpa bɔɔ́ Jus ákélégé fɔ́ mankamé nnɔ́ ábɔ́ ábyé mende yina amɛ nónómé ne alɔɔ́ mbaá mangéné. Ákuú mma wuú ne ntɛ wuú. 19 Áchwɔ́gé ágií ɛbwɔ́ áké, “Maá nyú na? Ɛnyú déké débyé ji amɛ nónómé? Ɛpyégé nnɔ́ ne ji agéne nana?”

20 Mma wuú ne ntɛ wuú ágaré ɛbwɔ́ áké, “Ɛsé dékaá nnɔ́ gɛ maá sé na, débɔ́ débyé ji amɛ nónómé. 21 Ne genó ɛyi gépyégé ne ji alɔɔ́ mangéné mbaá, ɛsé dékaá wɔ́. Yɛɛ́ muú ayi anené ji amɛ, ɛsé dékaágé fɔ́. Gígé jimbɔɔ́ agáré ɛnyú, apɔ́ sé mamane kɔ.” 22 Ɛbwɔ́ ájɔɔ́ mbɔ gétúgé áfɔɔ́ ákpakpa bɔɔ́ Jus, abi ábɔ́ ajɔɔ́ mɛ́ nnɔ́ muú ayi ajɔge nnɔ́ Jisɔs alu Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji ɛlá gefwa, áfyɛ́ɛ ji ɛbɛ́ nnɔ́ akpɛgé sé né mmu ɛcha mmyɛmenɛne. 23 Gé genó ɛyi gepyɛɛ́ mma wuú ne ntɛ wuú ajɔɔ́ áké, “Ji apɔ́ sé mamáné kɔ, gíge jimbɔɔ́ agáré ɛnyú.”

24 Ne ákpakpa bɔɔ́ Jus áma kuú mende yi amɛ́ abɔ́ ánómé ji, ájɔɔ́ ne ji áké, “Gáré wáwálé wyɛ né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ, néndé ɛsé dékaá nnɔ́ mende yina alú muú ayi apyɛɛ́ gabo.”

25 Ne mende yimbɔ ashuú ɛbwɔ́ meko aké, “Waá ji alú muú ayi apyɛɛ́ gabo ah, waá apɔɔ́ ah, genó gema ɛyigé me nkaá gélú nnɔ́ me mbɔ nlú amɛ nónómé ne nana ngéne mbaá.”

26 Ne ágií ji áké, “Apyé nnɔ́, ne wɔ? Apyɛ nno ne wɔ ɔlɔɔ́ mangéné mbaá?”

27 Ashuú ɛbwɔ́ meko aké, “Pɔ́ me mbɔ́ ngáré mé ɛnyú? Yémbɔ dékélégé fɔ́ manwú, ulannó ɛnyú dékélégé mámanwú? Ndɔfɔ ɛnyú ntó dékélégé mambɛ́ aŋkwɔlé bií?”

28 Ajɔɔ́gé mbɔ, bɔɔ́ bimbɔ álɔ manju ji mashyɛ mmyɛ, áké, “Wɔ ne ɔlú menkwɔlé wuú. Ɛsé délú aŋkwɔlé Mosis. 29 Ɛsé dékaá nnɔ́ Ɛsɔwɔ ajɔɔ́ nyá mejɔɔ́ ne Mosis, ne ushuú mbaá menya muú yina atané ɛsé dekaá wɔ́.”

30 Mende yimbɔ aké, “Mechɔ́ ɛwé ɛgboó me mmyɛ. Ɛnyú déké dékaá fɔ́ mbaá ayi ji atané wɔ́ yémbɔ apyɛ me ngéné mbaá. 31 Dékaá nnɔ́ Ɛsɔwɔ awuú fɔ́ mmyɛmenɛné bɔɔ́ abi ápyɛɛ́ gabo, yémbɔ yéndémuú ayi ánogé Ɛsɔwɔ ne ápyɛɛ unó bi Ɛsɔwɔ ákélege, Ɛsɔwɔ awuú mmyɛmenɛne jií. 32 Tɛ mme álɔɔ́ délú danwú nnɔ́ muú fɔ ánené ámé muú ayi ábyɛné ji amɛ́ nónómé. 33 Mende yina ábɛ́ dantáne mbaá Ɛsɔwɔ mbɔ yɛ genó ji apyɛɛ́ wɔ́.”

34 Ajɔɔ́gé mbɔ, áshuú ji meko áké, “Ábyé wɔ ɔwɛ́ né mmu gabo. Ndé genó wɔ ɔ́kélege manlɛré ɛsé?” Ájɔɔ́gé mbɔ, áfyé ji ɛbɛ́ nnɔ́ ákpégé sé mmu ɛcha mmyɛmenɛne.

Bɔɔ́ abi ágéne ne abi álá ágéné

35 Ne Jisɔs awuúgé nnɔ́ afyé mende yimbɔ ɛbɛ́, akɛlé ji agɛ́, agií ji aké, “Nnɔ́ wɔ ɔfyɛ metɔɔ́ ne Maá Ntɛ Mekwaá?”

36 Ne mende yimbɔ ashuú ji meko aké, “Ata, Maá Ntɛ Mekwaá ɛlé waá? Garé me mmfyé metɔɔ́ ne ji.”

37 Jisɔs ajɔɔ́ ne ji aké, “Wɔ ɔgɛ́ mɛ́ ji nana. Ji ne ajɔɔ́gé mbɔ mejɔɔ́ ne wɔ.”

38 Mende yimbɔ ajɔ́ yɛ́ ne Jisɔs aké, “Ata me mmfyɛ́ metɔ́ ne wɔ”, ne anógé ji.
39 Ne Jisɔs ajɔ́ ne ji aké, “Me nchwɔ́ fa mme mampyɛ gabo bɔɔ agɛne gbɔgɔnɔ, nnó bɔ́, abi álú amɛ nónómé ágéné mbaá ne nnó abi afɛ́ré nnó ɛbwɔ́ ágéne, abɛ amɛ nónómé.”
40 Ajɔ́ógé mbɔ, bɔ́ɔ́ ɛkwɔ Farasi abi álú ɛfɛɛ́, áwuú, ágií ji áké, “Ɛsé défɛré nnó wɔ ɔjɔ́ógé fɔ́ lé ne ɛsé nnó délú ntó amé nónómé?”
41 Ne Jisɔs ashuú ɛbwɔ́ meko aké, “Ɛnyú débɔ́ dékámé nnó délú amɛ nónómé mbɔ abɔ ajɔɔ fɔ nno ɛnyu depyɛ gabo wɔ́. Tɛ mbaá ɛnyú déké dégéne, gabo nyú alá ɛnyú mmyɛ.”

10

Mebame magɔŋme melɔ́mélɔ́ ne magɔŋme jií

1 Ngarege ɛnyú wáwálé nnó, “Muú ayi akwɔme mfaá gebame akpɛne né mmu gebamege magɔŋme, álá koge né meno gebame alú menjo. Ɛlá pɔ́ mbɔ fɔ́ wɔ́, alú muú yi afɔgé unó bɔ́ɔ́. 2 Ne muú yi akogé né meno gebame akpɛ né mmu gebamege magɔŋme alú mbɔ́ɔ́ magɔŋme yimbɔ. 3 Mebame meno gebame ánénégé ji meno gebame, ji akpɛ né mmu, ne magɔŋme awuú meko wuú. Ne ji akuú magɔŋme jií né mabɔ ne asɛ áji afɛ́ dafyɛ. 4 Ne aségé magɔŋme jií ako atanege dafyɛ, ji ajyɛ mbɛ aji akwɔlege ji meso, néndé ákágе meko wuú. 5 Yémbɔ áji akwɔlege fɔ meŋkɛɛ́, áboó lé ji boó nénde ákágе fɔ meko wuú.”
6 Jisɔs ató ɛbwɔ́ nekané mejɔ́ ɛníné na, yémbɔ, ɛbwɔ́ ákágе fɔ geno ɛyige ji agarege ɛbwɔ.
7 Ne Jisɔs ama ajɔ́ aké, “Me ngarege ɛnyú wáwálé nnó me ne nlú meno gebamege magɔŋme. 8 Ne bɔ́ɔ́ ako abi abɔ́ɔ́ mbɛ achwɔ́ɔ́ ne me, álú lé anjo, ne bɔ́ɔ́ abi afɔgé unó bɔ́ɔ́ fɔge, magɔŋme awuú fɔ ɛbwɔ́. 9 Me ne nlú meno gebame, yéndémuú ayi akoógé ɛta wa ne akpɛ né mmu, Ɛsɔwɔ aferege nyɛ ji né ɛfwyale gabo. Ne akpɛne nyɛ mmu atanege dafyɛ agɛne yéndégenó ɛyi gelií ji. 10 Menjo achwɔ́ɔ́ lé nnó ajo unó, awá bɔ́ɔ́ ne áchɔ unó, yémbɔ me nchwɔ lé nnó mmpyɛ bɔ́ɔ́ abɔ genjwá abɛ gbɛne né mati mako.
11 “Me nlú membame magɔŋme melɔ́mélɔ́. Membame magɔŋme melɔ́mélɔ́ achyɛge gemɛ jií gétúgé magɔŋme jií. 12 Muú usege apó fɔ́ membamé magɔŋme, muú áwyaá magɔŋme, ndɛre ɛlúmbɔ, gébégé agɛge mekwala aké achwɔ́, aboó alyaá magɔŋme, mekwala afwené áji álá tyátyá. 13 Muú yimbɔ, aboó alyaá magɔŋme yimbɔ néndé ji alú lé muú usege, abɔ́ɔ́ fɔ́ gébé ne áji wɔ́. 14 Me nlú membame magɔŋme melɔ́mélɔ́, me nkágé magɔŋme ya ne magɔŋme ya ntó ákágе me. 15 Wyɛ ndɛre Ntɛ wa akaa me, me ntó nkaa ji. Me nchyɛge gemɛ ya gétúgé magɔŋme ya. 16 Ne nwya magɔŋme ayifɔ, ayi álá pɔ́ né geluage ayina, mbɔ́ mansɛ áji ncho ne ayina. Áji ntó áwuú nyɛ meko wa, ne mpyɛ nyɛ áji ábɛ ɛkwɔ magɔŋme ɛma ne ábɛɛ́ nyɛ ne membame ama.
17 “Ula bi ntɛ wa agboó ne me úlú nnó nchyɛge gemɛ ya nnó áwá gétúgé bɔ́ɔ́ ba ne nnó kwyakwya me mma mbɔ́ geji. 18 Yé muú ayi akágé wa me apó, yémbɔ me mbɔ́ɔ́ ne nchyɛge gemɛ ya nnó awá. Ne me nwyaá uto manchyɛ gemɛ ya nnó áwá ne nwya ntó uto mamma mbɔ genjwá ya. Gɛ geno ɛyige Ntɛ wa agare me mbɔ”
19 Jisɔs ajɔ́gé mbɔ, bɔ́ɔ́ Jus ábɔ́ ufɛre ucháucha. 20 Abifɔ ájɔ́gé áké, “Melo nchyɛ achyɛge Jisɔs ɛfwyale ne ameé gebwɔ́, déwúgé ji.”
21 Ne abifɔ ntó ájɔ́gé áké, “Muú ayi melo nchyɛ achyɛgé ji ɛfwyale ajɔ́gé fɔ ufɔ́ unó bina. Nnó muú ayi meló nchyɛ achyɛgé ji ɛfwyale, akaáge apyɛɛ́ ntó muú amɛ nónómé agɛne mbaá?”

Bɔ́ɔ́ Jus áshyá Jisɔs

22 Ne gébégé bɔ́ɔ́ Jus ányɛɛ́ ɛpaá ɛwe ɛbwɔ́ áteé ndɛre áfyɛɛ ɛcha upɛ né amu Ɛsɔwɔ, Jisɔs abɔ alu né Jɛrosalɛ. Gébé ɛyigémbɔ nebá nelu. 23 Ndɛre Ji alú né dachi ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ, akɛne né agbá ayi akuú nnó agba Solomun. 24 Bɔ́ɔ́ Jus áchwɔ́ nɔ ji né mme, ágií ji áké, “Wɔ ɔlyagé mbɔ ɛsé né mmu dembyɔ nnó? Mbɔgé wɔ ɔlú Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji ɛlá gefwa gare ɛse gbɔŋɔnɔ.”
25 Ne Jisɔs ashuú ɛbwɔ́ meko aké, “Me mbɔ ngare mɛ ɛnyú, yémbɔ ɛnyú dékame ne me wɔ. Utɔ́ ɛbi mempyɛɛ́ né mabɔ Ntɛ wa, ubi ne ulɛrege gefɔge muú ayi me nlú. 26 Yémbɔ ɛnyú dékamege néndé depɔ fɔ́ né geluage magɔŋme ya. 27 Magɔŋme ya, ákágе meko wa. Me nkágé áji ne áji ntó ákwɔlege me. 28 Me nchyɛge áji genjwá ɛyi gélágé byɛɛ́. Áji ánome fɔ́ mme detu ne yé muú ayi ákágé fɔ́ɔ́ áji né amu ya ápɔ́. 29 Néndé Ntɛ wa muú áfyɛɛ́ me áji né amu, aŋea gemɛ apwɔ bɔ́ɔ́ ako, ne yé muú ayi ákágé fɔ́ɔ́ aji né amu Ntɛ wa apɔ́. 30 Me ne ntɛ wa Ɛsɔwɔ delu muú ama.”
31 Jisɔs ajɔ́gé mbɔ, bɔ́ɔ́ Jus ama ábɔ́ mataá nnó áto ji áwá. 32 Ne Jisɔs ajɔ́ ne ɛbwɔ́ aké, “Me mpyɛ gejamégé utɔ́ ulɔ́úlɔ́ ɛbi Ntɛ wa achyɛɛ́ me utó nnó mpyɛ, ɛnyú degɛ. Né ɛbi ndé ne ɛnyú dékɛlege manto me ne mataá?”
33 Bɔ́ɔ́ Jus bimbɔ áshuú ji meko aké, “Ɛpɔfɔ gétúgé utɔ́ ulɔ́úlɔ́ ɛbi wɔ ɔpyɛɛ́ ne ɛse detome wɔ ne mataá. Ɛlé gétúgé wɔ ɔbyaá Ɛsɔwɔ. wɔ ɔlú lé mekwaá, yémbɔ ɔsɛ gemɛ jyɛɛ́ nnó wɔ ɔlú Ɛsɔwɔ.”
34 Ne Jisɔs ajɔ́ ne ɛbwɔ́ aké, “Pɔ nnó asa né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó, ‘Me nke ɛnyú delu bɔ ɛsɔwɔ?’ 35 Ɛse dékaá nnó mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ akwɔrégé fɔ́. Ne mbɔgé Ɛsɔwɔ akú bɔ́ɔ́ abi ji achyɛɛ́ ɛbwɔ́ mekomejɔ́ nnó álú bɔ ɛsɔwɔ.

36 Ɛpyɛmbɔ nnó ne me muú Ɛsɔwɔ ajyaá atɔme fa mme, njógé nnó nlú Maá Ɛsɔwɔ, ɛnyú déké me mbyaá Ɛsɔwɔ? 37 Mbɔgé me mpyɛɛ́ fɔ́ utɔ́ ɛbi Ntɛ wa achyɛɛ́ me nnó mpyɛge, dékamegé fɔ́ ne me. 38 Ne mbɔgé me mpyɛ lé ubi, yɛ́ lé ɛnyú déla dékame nnó genó ɛyigé me njógé gelú wáwálé wɔ́, kamegé ne utɔ́ ɛbi me mpyɛɛ́. Dépyɛge mbɔ, dégɛne nyɛ nnó me nlu muú ama ne Ntɛ wa, ne Ntɛ alu muú ama ne me."

39 Ajógé mbɔ, bɔ́ɔ Jus bimbɔ ama amua mampyɛ ji, yémbɔ aloó ɛbwɔ́ né amu.

40 Achyaá afɛ né ɛgbɛ ɛbɛɛ́ Jodan ɛwefɔ mbaá ayi Jɔn abɔ awyage nya bɔ́ɔ manaá Ɛsɔwɔ, ajwɔlege ɛwú. 41 Ne gejamégé bɔ́ɔ ákwɔle ji, ájógé ne atɛ áké, "Jɔn apyɛ yɛ́ ufélekpa fɔ́ wɔ́, yémbɔ yéndégenó ɛyigé ji ajɔ́ atome ne mende yina gelú wáwálé." 42 Ɛfɛɛ́ ne gejamégé bɔ́ɔ áfyɛɛ́ metɔ́ ne Jisɔs.

11

Negboné Lasarɔs

1 Gébégé fɔ, mende fɔ abɔ ameé, akuú ji nnó Lasarɔs. Ji alu muú Bɛtani. Bɛtani ɛle melɔ Mɛri ɛbwɔ ne meŋmo wuú Mata. 2 Ɛlé Mɛri yina ne abɔ ágbɛlé nya lamɛnda né uka Ata, atile ne mejwɛ wuú. Ji ne meŋmo wuú Lasarɔs abɔ́ ameé. 3 Gétúgé Lasarɔs ameé, aŋmɛ bií átɔ́ meko mbaá Jisɔs aké, "Ata mejeé wyɛ́ ayi ɔgboó ne ji dɔ́ɔ ameé."

4 Jisɔs awúgé meko ayi alɔ́ɔ ji, aké, "Nemeé ɛniné Lasarɔs ameé mbɔ, nepó fɔ́ ɛni netene ji aló nelú ɛle nnó, bɔ́ɔ áfɛge Maá Ɛsɔwɔ nnó ŋgɔ Ɛsɔwɔ akwɔ. Getu ɛyigembɔ bɔ́ɔ áfɛge nyɛ Maá Ɛsɔwɔ."

5 Jisɔs agboó ne Mata, ne meŋmo wuu Mɛri ne Lasarɔs. 6 awuge nnó Lasarɔs ameé ama bɛle né melɔ ɛwé ji abɔ alú wyɛɛ́ ndɔ epea. 7 Ne ndɔ yimbɔ ɛpea ɛkógé, ajɔ́ ne baá utɔ́ bií aké, "Déma déjyɛ né gebage mewaá Judiya."

8 Baá utɔ́ bií ájɔ́ ne ji áké, "Ménlɛré ɛlú dambɛle ayi bɔ́ɔ bimbɔ áké áto wɔ ne mataá áwá, ne wɔ ɔkɛlege nnó déma dékeré ɛwú?"

9 Ajógé mbɔ, Jisɔs ashuú ɛbwɔ́ meko né nekanémejɔ́ aké. "Yéndé bií uwyaá nchwanekɛ ɛfyánéɛpeá ne utuú ugi, wa mbɔ fɔ́ wɔ́? Bɔ́ áké ákɛne ne bií gbɔ́, ákparege fɔ́ nekwe néndé ágɛne mbaá. 10 Yémbɔ bɔ́ abi akɛne ne utuú ákpárege nekwe néndé geŋgbɔ gepɔ́." 11 Ajógé mbɔ, aké ne ɛbwɔ́, "Meŋmɛ se Lasarɔs akwe gejya, yémbɔ me njyɛ ɛwú nnó pyɛ ji apeé gejya."

12 Ajógé mbɔ, baá utɔ́ bií áké ne ji, "Ata mbɔgé abɛlé gejya ɛbyɛnnó alé atoɔ́."

13 Jisɔs abɔ agarege mbɔ lé ɛbwɔ́ negbone Lasarɔs, yémbɔ ɛbwɔ́ áfɛre nnó ajógé mbɔ lé mechɔ gejya ɛyigémbɔ.

14 Jisɔs agare yɛ́ ɛbwɔ́ gbɔgɔnɔ aké, "Lasarɔs agbo. 15 Ne metɔ́ ɛgɔ́ me gétúgé nyú nnó me mbɔ́ mpɔ́ fɔ́ ɛwú ne ji. Genó ɛyigé mempyɛ nyɛ, gepyɛ nyɛ ɛnyú défyɛɛ́ metɔ́ ne me cháŋéné. Kwilege mme déjyɛ dégɛ ji."

16 Ajógé mbɔ, Tɔmasi maá gefa, ajɔ́ ne atɛ baá utɔ́ aké, "Kwilege déjyɛ, yɛ́ ɛbɛ lé negbo, degbo ne ji".

Jisɔs afyɛɛ́ aŋmɛ Lasarɔs metɔ́

17 Jisɔs akwɔnege né melɔ Bɛtani, agɛ nnó anií Lasarɔs né mmu ɛba ntaá alɛ mɛ ndɔ ɛni. 18 Nekɛne Bɛtani ne Jɛrosalɛ nelú genóge ŋkpa nekɛ ɛpea. 19 Ne gejamégé bɔ́ɔ Jus áfɛ́ manjwyɛ Mata ɛbwɔ́ ne Mɛri mmyɛ gétúgé negbone meŋmo bwɔ́.

20 Mata awúgé nnó Jisɔs achwɔ́, atane ajyɛ bane ji, Mɛri álá ji né mmu gepú. 21 Mata ábánégé Jisɔs ajɔ́ɔ ne Ji aké, "Ata mbɔgé wɔ ɔbɔ́ ɔbɛ fa, mbɔ meŋmó wa agboó wɔ́." 22 Yémbɔ, yɛ́ ɛbɛ ɛlé nana, nkaá nnó, yéndégenó ɛyigé wɔ ɔgigé Ɛsɔwɔ, achyɛge wɔ geji.

23 Ne Jisɔs ajɔ́ɔ ne ji aké, "Meŋmó wyɛ akwilege nyɛ né negbo."

24 Ne Mata aké, "Nkaá nnó akerege nyɛ meso né geŋwá gébégé bɔ́ɔ áké ákwilege nyɛ né negbo né bií bi kwyakwya."

25 Ajógé mbɔ, Jisɔs aké, "Me ne mbwyɛge bɔ́ɔ ákwilege né negbo, ne me ne nchyɛge bɔ́ɔ geŋwá. Yɛ́ndémuú ayi áfyɛɛ́ metɔ́ ne me, yɛ́ agbo akerege né geŋwá. 26 Ne yɛ́ndémuú ayi alú mebɛ, áfyɛɛ́ metɔ́ ne me ágboó fɔ́, Mata ɔkamé nnó ɛlé wáwálé?"

27 Mata aké, "Ɛh Ata nkamé, nnó wɔ ne ɔlú Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji ɛlá gefwa, Maá Ɛsɔwɔ ayi ábɔ́ɔ manchwɔ fa mme."

Jisɔs asɔ manse

28 Mata ajógé mbɔ, ajyɛ kú meŋmo wuú Mɛri ajɔ́ɔ ne ji bibi aké, "Ménlɛré achwɔ, akɛlege mangɛ wɔ." 29 Mɛri awúgé mbɔ, akwilé mme wáwá, ajyɛ bane Jisɔs. 30 Jisɔs abɔ alú dankwɔne yɛ́ né melɔ, alú wyɛ né mbaá ayi Mata abané ji. 31 Ne bɔ́ɔ Jus abi alú né mmu gepúge negbo áfyɛɛ́ Mɛri metɔ́ né negbone meŋmo wuú, ágɛge ndɛre Mɛri akwilé ka wáwá átane dafyɛ, ɛbwɔ́ ntó ákwilé ákwɔle ji, néndé áfɛre nnó ji ajyɛɛ́ mbɔ lé né menome meŋmo wuú Lasarɔs manli negbo.

32 Mɛri akwɔnege, agɛ Jisɔs, akwe ji né uka aké, "Ata wɔ ɔbɔ ɔbɛ fa, mbɔ meŋmo wa abɔ́ agboó wɔ́."

33 Jisɔs ágégé ndɛre Mɛri álíli chonchó ne bɔ́ɔ Jus abi ákwɔlege ji, ɛta ji mmu ne meshwɛ akwɔ ji metɔ́ɔ.

34 Agií ɛbwɔ́ aké, "Ɛnyú dénií ji ɛfɔ́?"

Ashuú ji meko aké, "Ata, chwɔ gɛ mbaá wuú."

35 Jisɔs asɔ manse. 36 Bɔ́ɔ Jus bimbɔ, ágɛgé mbɔ, áké, "Ɛ ɛ́, gɛge ndɛre ji abɔ́ɔ gejeé ne Lasarɔs."

37 Yémbɔ abifɔ ájógé áké, "Nnó ji muú apyɛɛ́ muú amɛ nónómé agɛne, abɔ́ akágé pyɛ fɔ́ nnó Lasarɔs agboge?"

Jisɔs ape Lasarɔs né negbo

38 Ne nchyɛ ama anywɔne Jisɔs né mmu,
afé né menome. Menome ɛwémbɔ, ɛlú lé
ɛmbu ɛbá ntaá, agbɛ ɛwú ne ntaá. 39 Jisɔs
aké, “Ferege ntaá ɛniné mbɔ né meno
menome.”

Mata meŋmɛ Lasarɔs ashuú ji meko aké,
“Ata, agbo mbɔ alɛ fina ndɔ ɛni, gébé ɛyi,
gebɛ gebogebo geja gepwɔ amu.”

40 Ne Jisɔs ajɔ́ ne ji aké, “Mata, pó
me ngaré na wɔ nnó ɔfyɛge metɔ́ ne
Ɛsɔwɔ, ɔgɛne nyɛ genó ɛyigé utó ba upyɛɛ́?”
41 Áférégé ntaá ɛniné mbɔ, Jisɔs abwɛɛ́ amɛ
apɛ mfaá anɛmmyɛ aké, “Ntɛ wa, ntame
wɔ néndé ɔwú mmyɛmenɛne ya. 42 Nkaá
nnó wɔ ɔwuú mmyɛmenɛne ya yéndégébé.
Yémbɔ, njɔ́ mbɔ gétúgé bɔ́ abi álú fa,
nnó ɛbwɔ́ ákamé nnó wɔ ne ɔtɔme me.”
43 Anerege manjɔ́ mbɔ, anyá ne meko
metometo aké, “Lasarɔs táné chwɔ fa.”
44 Tɛnétɛné yimbɔ, Lasarɔs atane dafyɛ, uka
bií ne amu, úlú wyɛ wéwé né mmu uba
mandée ɛbií áni ji né mmyɛ chonchó ne
ushu. Ne Jisɔs aké, “Kaáge ji ajyɛ.”

Ájɔ́ geju manwa Jisɔs
(Mat 26:1-5; Mak 14:1, 2; Luk 22:1, 2)

45 Ne gejamégé bɔ́ Jus abi ábɔ́ álú ɛfɛɛ́
áchwɔ́ áchwɛɛ́ Mɛri mmyé, ágɛge ndɛre
Jisɔs apyɛɛ́ Lasarɔs apeé né negbo, áfyɛɛ́
matɔ́ ne Jisɔs. 46 Yémbɔ, abifɔ ájyɛ gare bɔ́
Farasi fɔ genó ɛyigé Jisɔs apyɛɛ́. 47 Ne anɔ
ba ampyɛɛ́ upɛ Ɛsɔwɔ ne ɛkwɔ bɔ́ Farasi fɔ,
ákú ujwɔlé, áchomé né ɛso ájɔ́ aké, “Nana
ɛsé dépyɛmbɔ nnó? Mende yina apyɛɛ́ mbɔ
ufélekpa ufɔ́ ufɔ́ ajyɛɛ́. 48 Mbɔgé délyage ji
nnó ajyɛɛ́ mbɛ mampyɛ ubi, melɔ meko ɛfyɛɛ́
nyɛ metɔ́ ne ji, ne bɔ́ Rom áchwɔ chɔ nyɛ
ɛcha upɛ se chonchó ne melɔ.” *

49 Ne muú bwɔ́ ama, ayi akamege Kaifas,
ji ne alú ɛtukpe ampyɛ upɛ Ɛsɔwɔ né ŋmɛ
ɛniné mbɔ. Ajɔ́ aké, “Ɛnyú dékage yɛ́ genó
kaŋka, 50 dekaá fɔ́ nnó ɛlú galɔ́gálɔ́ ɛta nyú
nnó muú ama agbo gétúgé bɔ́ ako ɛpwɔ
nnó melɔ meko énómé wɔ́?” 51 Mejɔ́ ɛwé
Kaifas ajɔ́ mbɔ, ɛtane fɔ́ jimbɔ́ né metɔ́
wɔ́. Ndɛre ji alú ɛtukpe ampyɛɛ́ upɛ Ɛsɔwɔ né
ŋmɛ ɛniné mbɔ, Ɛsɔwɔ apyɛ nnó ji agare nnó
Jisɔs abɔ magbo gétúgé melɔ meko. 52 Ne
ɛpófɔ́ gétúgé melɔ ɛwú ɛwú wɔ́, agbo ntó nnó
apyɛ bɔ́ Ɛsɔwɔ abi álaá tyátyá né mme meko
anywɛre akwe muú ama. 53 Ɛlɔ né gébé
ɛyigémbɔ, ákpakpa bɔ́ Jus asɔ mala ndɛre
ápyɛɛ́ ne áwa Jisɔs. 54 Né getú ɛyigémbɔ,
Jisɔs amáge kɛ sé gbɔŋɔnɔ né géluage bɔ́
Jus. Alyaá Jɛrosalɛ afé né maá melɔ fɔ́ ayi
akuú nnó Ɛfrɛm kwɔ́kwɔ́lé ne mashwɔne.
Ɛwúmbɔ ne ji ne baá utɔ́ bií ájwɔlége.

55 Ne gébégé ɛpaá bɔ́ Jus ɛwé ákuú nnó
ɛpaá koó upú ɛlá kwɔ́kwɔ́lé, gejamégé bɔ́
áfé né Jɛrosalɛ nnó akpome mmyɛ ndɛre
ɛbwɔ́ apyɛ mɛ gemɛge nnó ɛpaá ɛwémbɔ
ɛkwɔne. 56 Ne ndɛre ɛbwɔ anywere né mmu
ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ, ápɛle mbɔgé agɛne nyɛ Jisɔs.
Ájɔge ne atɛ áké, “Ɛnyú défɛre mbɔ nnó? Nnó
ji achwɔ́ nyɛ né ɛpaá ɛwéna waá achwɔ́?”
57 Gemɛge nnó ɛpyɛmbɔ ɛtukpe ampyɛ upɛ
Ɛsɔwɔ ne ɛkwɔ bɔ́ Farasi fɔ, ábɔ́ áchyɛɛ́ mɛ
meko nnó muú ayi akaáge mbaá ayi Jisɔs alú
ágare, ájyɛ apyɛ ji.

12

Áwaá Jisɔs maweé né melɔ́ Bɛtáni
(Mat 26:6-13; Mak 14:3-9)

1 Ɛpaá koó upú ɛlágé ndɔ ɛkene, Jisɔs afɛ
né melɔ Bɛtani melɔ ɛwé Lasarɔs muú Jisɔs
apyɛ ji apeé né negbo ajwɔlége. 2 Ɛfɛɛ́ ne
anɛne Jisɔs ne menyɛɛ́. Mata ne afaá menyɛɛ́
yimbɔ ne Lasarɔs alú muú ama né geluage
bɔ́ abi ájwɔle agií mmyɛ né ɛkpókpógélé
ne Jisɔs. 3 Ndɛre ájwɔle mbɔ, Mɛri akpa
ɛkpómé maweé Lamɛnda ami majame ŋka
dɔ́, amo Jisɔs né uka. Gepú geko geka ne
gebɛge lamɛnda, ne asɛ mejwɛ wuú ati uka
Jisɔs. Maweé amina malu mmyɛ po. Ákwyɛɛ́
mami ne genó ɛyigé akuú nnó, “Nard.” 4 Ne
Judas Iscarot, maá utɔ́ Jisɔs ama ayi abɔ́
manchyɛɛ́ Jisɔs maŋkwaá, agɛge geno ɛyi
meri apyɛmbɔ, aké, 5 “Mbɔ ákpoó maweé
lamɛnda amina, ásɛ gejamégé ŋka, ɛyi ɛpwɔ́
ŋka ɛyi muu akage pyɛ né ŋmɛ áchyɛɛ́ mbaá
ubyá bɔ́.” 6 Mejɔ́ ɛwé Judas ajɔ́ mbɔ na,
ɛpófɔ́ nnó ji agboó ne ubya bɔ, ɛlé gétúgé ji
alú menjo ne ajɔ́ mbɔ. Ji ne ábélege mekwa
ŋka baá utɔ́ Jisɔs. Ne gébé ɛyigé fɔ, ajoó ŋka
wyɛ.

7 Judas ajógé mbɔ, Jisɔs aké, “Gɔgé ji abɛ
nyame, ji apyémbɔ nnó me ngboge ánií me
niíge. 8 Ubyá bɔ́ úlú fa ne ɛnyú yéndégébé,
yémbɔ me mbɛɛ́ nyɛ fɔ́ ne ɛnyú gébé geko.”

9 Ne gejamégé bɔ́ Jus áwúgé nnó Jisɔs alú
ɛfɛɛ́ né melɔ Bɛtani, ákwɔle áfɛ ɛwú. Ájyɛ
nya fɔ mangɛ lé Jisɔs jimbií wɔ́, áfɛ ntó nnó
ágɛ Lasarɔs muú Jisɔs apyɛ ji apeé né negbo.
10 Ndɛre ɛlúmbɔ, anɔ́ baá ampyɛɛ́ upɛ Ɛsɔwɔ
asɔ mala nnó áwa Lasarɔs. 11 néndé ɛlé getú
jií ne gejame bɔ́ Jus ályaá ɛbwɔ́ áfyɛɛ́ metɔ́
ne Jisɔs.

Jisɔs akpɛ né Jɛrosalɛ nkane mfwa
(Mat 21:1-9; Mak 11:1-11; Luk 19:28-40)

12 Bií ujyage, gejamégé bɔ́ abi áchwɔ́
manyé ɛpaá koó upú, áwú nnó Jisɔs achwɔ́
né Jɛrosalɛ. 13 Ásɔ mamméɛ, átane ájyɛ bane
ji meti. Áwyále áké, “Matame mábɛ ne
Ɛsɔwɔ. Mejé ɛbɛ ne muú ayi achwɔ́ né mabɔ
Ata. Ɛfwɔ́ ɛbɛ ne Mfwa bɔ́ Isrɛli!”

14 Jisɔs agége maá géjuŋá, akwɔ ajwɔle né
mfaá. Ne genó ɛyigé ábɔ́ ásamé né mmu
ŋwɛ Ɛsɔwɔ getane wáwálé nnó, 15 “Ɛnyú bɔ́

* **11:48** Ɛlú wáwálé nnó: Mbɔgé nnó bɔ́ Jus áfyɛgé metɔ́ ne Jisɔs, Ji ámmyɛ nyɛ apwɔ bɔ́ Rom nnó bɔ́ Jus álaá mmyɛmmyɛ bwɔ́.

Sayɔn défɔge, gége mfwa nyú achwɔ́, ajwɔlé mbɔ né mfaá maá géjuŋá” *

16 Ndɛre Jisɔs akpɛne né Jɛrosalɛ, baá utɔ́ bií ákaá fɔ́ nnó uno bi ábɔ ásame mɛ né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ úlú wawale wɔ́. Yémbɔ gébégé Jisɔs akwɔme ajyeé né mfaánebuú, ne ɛbwɔ́ ateé nnó abɔ asa né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó unó bina upyɛ́ nyɛ ne ji. Ne ápyɛ ntó ubi ne ji.

17 Ne bɔ́ abi abɔ alú ne Jisɔs gébégé ji apyɛ Lasarɔs apeé né negbo, akpa gegare ɛyigémbɔ, ájyɛ́ ne geji. 18 Genó ɛyigé na ne gepyɛ gejamégé bɔ́ ájyɛ́ bane Jisɔs né meti gétúgé áwuú gepɔge ufélekpa ɛbi ji apyɛ́. 19 Ne ɛkwɔ bɔ́ Farasi, ájógé ne atɛ aké, “Yɛ mekpo ne ula ɛsé dégɛne fɔ né mechɔ ɛwe desɔɔ mbɔ mala manwa Jisɔs. Gɛgé, gemɛge melɔ geko gela kwɔle ɛlé ji.”

Jisɔs abɔ́ mbɛ agare negbo nii

20 Né geluage bɔ́ abi ájyɛ né Jɛrosalɛ manogé Ɛsɔwɔ gébégé ɛpaá koó upú, ne abi ákú ɛbwɔ́ nnó bɔ́ Grek álú wyɛ. 21 Bɔ́ Grek bina áchwɔ mbaá Filip muú melɔ Bɛtsada né gebage mewaá Galilií, ájɔ́ ne ji áké, “Ata ɛsé dékɛlege mangɛ Jisɔs.”

22 Filip awúgé mbɔ, ajyɛ gare Andru, ne ɛbwɔ́ ne Andru ájyɛ gare Jisɔs. 23 Ne Jisɔs ashuú ɛbwɔ́ meko aké, “Gébé gekwane ɛyigé bɔɔ ágɛne nyɛ nnó Maá Ntɛ Mekwaá apwɔ amu. 24 Me ngarege ɛnyú wáwálé nnó nyine nchi nelaá wyɛ nyine nchi nemaá, mbɔgé muú álá apɛ́ néní né mme degbo wɔ́. Negboge ne nechií nefyɛ gejame amɛ nchi. 25 Muú ayi asɛle geŋwá jií nnó geŋeá gemɛ dɔ́, geŋwá jii genóme nyɛ mme detu. Ne muú ayi asɛle nnó geŋwá jií geŋeá fɔ gemɛ né mme yina wɔ́, abɛ́ nyɛ ne geŋwá ɛyi gélágé byé. 26 Mbɔgé muú akɛlege mampyɛge utɔ́ ba, abɔ́ mankwɔle me. Ne yéndé mbaá ayi me mbɛɛ, muú utɔ́ wa ntó abɛ́ wyɛ́ ne me. Ne yéndémuú ayi apógé me mampyɛ utɔ́ ba, Ntɛ wa anoge nyɛ ji.

27 “Nana ufɛre ba úlú uyaá uyaá. Ɛwena njɔge mbɔ nnó? Nnɛne mbɔ ɛlé mmyɛ nnó, ‘Ntɛ wa aféré me né ɛfwyale ɛwé ɛchwɔ́ mbɔ me né mbɛ waá?’ Ngba, nnɛne fɔ́ mbɔ, néndé ula bi me nchwɔ́ fa mme úlú nnó ngɛ ɛfwyale ɛwéna. 28 Ntɛ wa, pyɛ bɔ́ ákaá nnó wɔ ɔpwɔ amu.”

Ajógé mbɔ, meko fɔ atane né mfaánebuú aké, “Me mpyɛ mé bɔ́ akaá nnó me mpwɔ amu, ne mmage pyɛ wyɛmbɔ.”

29 Ne gejamégé bɔ́ abi átɛne ɛfɛ́, áwúgé meko yimbɔ, abifɔ aké, ɛlé nemfe, abifɔ aké, ɛlé ɛkiénné Ɛsɔwɔ ne ɛjɔ́ mejɔ́ ne Jisɔs.

30 Ne Jisɔs ajɔ́ ne ɛbwɔ́ aké, “Meko ayi déwuú mbɔ́ alú lé né galógálɔ́ nyú, ɛpófɔ́ awa. 31 Nana, gébé ɛyigé Ɛsɔwɔ apyɛ́ bɔ́ mme ákpɛ né unɔ́ mpa gekwɔne, gébé gekwɔne ɛyigé ábuú danchɔmeló mfwa bɔ́ mme, 32 né geluɔge gefwa jií. Ne abwɛge me né mbaá gekwa, njame nyɛ bɔ́ ako achwɔ́ ɛta wa.” 33 Jisɔs ajɔ́ mbɔ, manlɛre gefɔge negbo ɛniné ji agboó nyɛ.

34 Ne bɔ́ bimbɔ, ájɔ́ áké, “ŋwɛ mabɛ ɛsɔwɔ agare ɛse nnó Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji ɛlá gefwa, abɛ mebɛ tɛ kwyakwyaá, ɛpyɛ́mbɔ nnó ne wɔ ɔke ábɔ́ mambwyɛ Maá Ntɛ Mekwaá né mfaá gekwa, waá álú Maá Ntɛ Mekwaá yimbɔ?”

35 Jisɔs ashuú ɛbwɔ́ meko aké, “Geŋgbɔ gelú gegɛnege ɛta nyú né mboó gébé, kége nana ndɛre geŋgbɔ gelú gegɛnege nnó ékágé gemua gewere ɛnyú. Muú ayi akɛne né gemua ákágé fɔ́ mbaá ayi ji ajyɛ́. 36 Fyége metɔ́ ne muú ayi achyɛgé geŋgbɔ nana ayi ji alú ne ɛnyú, nnó debɛ bɔ́ abi achyɛge geŋgbɔ. Jisɔs ajógé mbɔ, alyaá ɛbwɔ́ ajyɛ bií.”

Bɔ́ Jus áshyá wyɛ shyá mamfyɛ matɔ́ ne Jisɔs

37 Ne yé lé Jisɔs apyɛ gejamégé ufɔ́ ufélekpa ɛbwɔ́ ágɛné, áfyɛ́ fɔ́ matɔ́ ne ji wɔ́. 38 Ɛpyɛmbɔ nnó genó ɛyigé Asaya muú ɛkpave Ɛsɔwɔ abɔ ajɔ́ getane wáwálé. Asaya abɔ ajɔ́ nya aké, “Ata, ndé muú ákamé ne mekomejɔ́ ayi ɛsé dégare. Ne ndé muú ayi Ata alɛre ji gefɔge utó bi ji awyaá?”

39 Ula bi ɛbwɔ́ álá ákame nya ne mekomejɔ́ yimbɔ wɔ́, úlú wyɛ ndɛre, Asaya muú ɛkpave Ɛsɔwɔ abɔ ajɔ́ nya nnó Ɛsɔwɔ aké, 40 “Ngilége ɛbwɔ́ amɛ nnó ékágé ágɛne unó ne amɛ, ne mpyɛ bwɔ́ áŋea matɔ́ nnó ékágé ɛbwɔ́ ákaá genó ɛyigé mekomejɔ́ yimbɔ ágaré. Ɛsɔwɔ aké, ‘Me mpyɛ mbɔ nnó ékágé ɛbwɔ́ áti meso ne gabo bwɔ́, áchwɔ́ ɛta wá nnó me mfɛre ɛbwɔ́ né ɛfwyale’.”

41 Asaya ajɔ́ mejɔ́ ɛwéna ato ne Jisɔs, néndé ji abɔ agɛ mɛ nnó Jisɔs abɛ́ nyɛ muú ayi apwɔ́ amu.

42 Ne yɛ́ ɛlé gejamégé bɔ́ álú abi ála áfyɛ́ fɔ matɔɔ ne Jisɔs wɔ, abifɔ áfyɛ, yɛ́ ákpakpa bɔ́ Jus abifɔ áfyɛ́ ntó metɔ́ ne Jisɔs, yémbɔ álɛrege fɔ́ gbɔgɔnɔ nnó áfyɛ́ metɔ́ ne ji gétúgé áfɔ́ nnó álɛrege, bɔ́ Farasi ábuú nyɛ ɛbwɔ́ né ɛcha mmyɛmenɛne. 43 Néndé ɛbwɔ́ ágbóo lé nnó akwaá áfɛge ɛbwɔ́ ápwɔ nnó Ɛsɔwɔ ne afɛge ɛbwɔ́.

Mekomejɔ́ ayi Jisɔs agare ne asɔ́ nyɛ mpa bɔ́

44 Ne Jisɔs ajɔ́ keŋke, aké, “Yéndémuú ayi áfyɛ́ metɔ́ ne me, áfyɛ́ fɔ́ metɔ́ ne me mbií wɔ́, afyɛ́ ntó ne muú yi atɔme me. 45 Muú agɛgé me, ɛbyɛnnó agɛ ntó muú ayi atɔme me. 46 Me nchwɔ ndɛre muú yi alɛrege geŋgbɔ mbaá bɔ́ mme, nnó ékágé bɔ́ abi áfyɛ́ metɔ́ ne me álá kenékéné ɛké muú ayi alú mmu gemua. 47 Mbɔgé muú awúgé mekomejɔ́ ayi me ngare ne álá apyɛ́ fɔ́

* **12:15** Ɛlú wáwálé nnó: Ɔpɛge né Mat. 21:5 né nteé gebagé ŋwɛ ɔgɛné ula Sayɔn.

genó ɛyigé me nké ji apyɛ wɔ́, me njɔ́gé fɔ́ nnó ji akwe mpa, néndé me nchwɔ́ fɔ́ fa mensɔ mpá bɔ́ɔ mme wɔ́ nchwɔ́ lé mamfere ɛbwɔ́ né ɛfwyale gabo. 48 Muú yi ashyaá nnó ji ákágé me, ne álá apyɛ genó ɛyigé me njɔ́, genó ɛyi gesɔ mpa wuú gelú wyɛɛ́. Ne genó ɛyi gesɔ́ɔ mpá wuú né bií bi kwyakwya, ɛlé mekomejɔ́ wa ayi ngare. 49 Nende Me njɔ́gé fɔ́ né uto ba. Ntɛ wa muú atɔme me agare me genó ɛyi me njɔ́gé ne ndɛre me mbɔ́ɔ manjɔ́. 50 Ne nkaá nnó genó ɛyigé ji aké me ngare gechwɔ́ ne genwá ɛyi gélágé byɛ́. Né getú ɛyigémbɔ, me njɔ́gé lé genó ɛyigé Ntɛ wa agare me nnó njɔ́.”

13

Jisɔs ashwɔne uka baá utɔ́ bií

1 Wyɛ ndɛre ɛpaá koó upú ɛlaá kwɔ́kwɔ́lé Jisɔs akaá nnó gébé ɛyigé ji alyagé mme yina nnó akere meso mbaá Ntɛ wuú gekwɔne. Ne ɛlé ji abɔ́ɔ gejeé ne bɔ́ɔ bií abi alú fa mme, alɛre ɛbwɔ́ gefɔ́ɔ ɛyigé ji abɔ́ɔ gejeé ne ɛbwɔ́.

2 Ne ndɛre Jisɔs ajwɔle anyɛɛ́ menyɛɛ́ ne baá utɔ́ bií ne nkwale, danchomeló anyú mɛ metɔ́ maá utɔ́ Jisɔs ayi ama nnó achyɛɛ́ Jisɔs manjkwaá. Akuú maá utɔ́ yimbɔ nnó Judas Iscarot, maá Simun. 3 Jisɔs akaá nnó Ntɛ wuú Ɛsɔwɔ afyɛ ji yéndégenó né amu. Akaá ntó nnó ji abɔ atane mbaá Ɛsɔwɔ ne ji akerege meso mbaá Ɛsɔwɔ. 4 Ndɛre álú ányɛ́ menyɛ́, Jisɔs akwile téné, afeé nku yi mfaa abelé. Ani agbogbo né gebwɛ. 5 Afane manaá né mmu geku, alɔ manshwɔne uka baá utɔ́ bií, ne atile ubi ne agbogbo ayi ji anií né gebwɛ. 6 Akwɔnégé mbaá Simun Pita, Simun agií ji aké, “Ata ɔkɛlege manshwɔne me uka?”

7 Ne Jisɔs ashuú ji meko aké, “Genó ɛyigé me mpyɛ mbɔ, ɛnyú dékáge fɔ́ ula nana, meso gébé dékage nyɛ.”

8 Ajógémbɔ, Pita aké, “Ngba, wɔ ɔbɔ fɔ́ manshwɔne uka ɛba wɔ́.”

Ne Jisɔs aké ne Pita, “Mbɔgé me nlá nshwɔne wɔ wɔ́, ɔchome fɔ́ mbwa ne me.”

9 Ajógé mbɔ Simun Pita aké, “Ata ɔshwɔnege fɔ́ lé uka ba ubiubi, shwɔne ntó amu ya chonchó ne mekpo wa.”

10 Jisɔs aké, “Muú yi awɔ́ɔ mɛ manaá ábɔ́ mashwɔne lé uka bií ubiubi néndé menyammyɛ wuú alu mɛ pópó. Ne ɛnyú délu mɛ pópó, yémbɔ ɛnyú ako fɔ́ wɔ́.” 11 Jisɔs ajɔ́ɔ mbɔ, ji akaá mɛ muú ayi achyɛgé nyɛ ji manjkwaá, ŋkaawu ne ji aké, “Ɛnyú ako depɔ fɔ́ pópó.”

12 Ne ji anerege manshwɔne uka baá utɔ́ bií, abɔ nku wuú afyɛ, akere ajwɔle ká. Agií ɛbwɔ́ aké, “Ɛnyú dékaá ulaá genó ɛyigé mempyɛ mbɔ né ɛnyú?” 13 “Ɛnyú dékuú me menlɛre ne Ata. Ɛnyú délu cho mankú me mbɔ, néndé gɛ muú ayi me nlú mbɔ. 14 Ne mbɔgé me, Ata ne menlɛre ɛnyú, nshwɔne ɛnyú uka, ɛnyú ntó debɔ manshwɔnege uka atɛ. 15 Me nlɛre ɛnyú genó ɛyigé debɔ́ɔ mampyɛge nnó dépyɛge geji ne atɛ ndɛre me mpyɛɛ́ ne ɛnyú. 16 Me ngaregé ɛnyú wáwálé nnó, maá utɔ́ aŋeáge fɔ́ gemɛ apwɔ ntɛ wuú. Yɛ́ maá déntɔ́ ntó aŋeáge fɔ́ gemɛ apwɔ muú ayi atɔme ji. 17 Nana ayi ɛnyú dékaá unó bina, déké dépyɛɛ́ ubi, débɛɛ́ ne metɔ́ megɔmegɔ. 18 Me njógé mbɔ, ntome fɔ́ ne ɛnyú ako. Me nkaá ufɔ́ɔ bɔ́ɔ abi me njyaá. Yɛ́mbɔ mpyɛ mbɔ nnó genó ɛyigé ásame né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ gétáné wawale. Ásа wyɛ nno, ‘Muu yi ɛsé ne ji déchome ɛbwɔ menyɛɛ́, abwɔlé atɛne ummyɛ ne me’ 19 Me ngarege ɛnyú genó ɛyigé na nana gemɛge nnó gepyɛ. Ne gébégé gepyɛge, ɛnyú dekamege nyɛ nnó, ‘Me Nlú gefɔge Muú ayi Me Nké Me Nlú.’ 20 Me ngarege ɛnyú wáwálé nnó yéndémuú ayi asɛle muú dentɔ́ wa ne metɔ́ megómégɔ́, ɛbyɛnnó asɛ mbɔ lé me mbɔ́ɔ. Ne muú ayi asɛle me, asɛ mbɔ lé Ɛsɔwɔ muú átɔme me.”

Jisɔs abɔ mbɛ agare nnó áchyɛge nyɛ ji manjkwaá

(Mat 26:20-25; Mak 14:17-21; Luk 22:21-23)

21 Jisɔs ajógé unó bina, metɔ́ ɛsɔ ji, agare gbɔgɔnɔ aké, “Me ngarege ɛnyú wáwálé, muú nyú ama achyɛge nyɛ me manjkwaá.”

22 Ajógé mbɔ baá utɔ́ bií álá meno mekpo fuú ápɛ atɛ ne amɛ ne amɛ. Ákágé yɛ́ muú ayi ji ajɔ́ atome ne ji. 23 Ne maá utɔ́ ama, ayi Jisɔs agboó ne ji, agií mmyɛ né ɛkpokpogele kwɔ́kwɔ́lé ne uwyaá Jisɔs. 24 Ne Simun Pita anyú meno aké, ne ji “Gií Jisɔs muú ayi ji ajɔ́ mbɔ atome ne ji.”

25 Ndɛre maá utɔ́ yimbɔ, ajwɔle agií kwɔ́kwɔ́lé ne uwyaá Jisɔs, akɔ gemɛ agií Jisɔs aké, “Ata waá achyɛge nyɛ wɔ manjkwaá?”

26 Jisɔs ashuú ji meko aké, “ɛle muú ayi me nyuale brɛd yina né mmu akpáŋkpa nchyɛge ji. Jisɔs ajɔge mbɔ abɔ gekpɔge brɛd, anyuá né mmu akpáŋkpa achyɛ Judas Iscarot, maá Simun.” 27 Tɛnétɛné ayi Judas asɛle gekpɔge brɛd ɛyigémbɔ, danchɔmeló anyú ji metɔ́. Ne Jisɔs ajɔ́ ne Judas aké, “Genó ɛyigé wɔ ɔkɛlege mampyɛ, pyɛ geji wáwá.” 28 Né geluage bɔ́ɔ abi ajwɔle agií né ɛkpokpogele, yɛ muú ama ayi akaá ulaá mejɔ́ ɛwé Jisɔs ajɔ́ mbɔ ne Judas apɔ. 29 Ne ɛlé Judas ne ábélege mekwa ŋka bwɔ́. Baá utɔ́ abifɔ áfere nnó Jisɔs ajɔ́ mbɔ lé nnó Judas ajyɛ ána unó ɛbifɔ ɛbi ɛbwɔ́ ákɛlege. Ɛla ɛpɔ mbɔ wɔ́, ndɔfɔ Jisɔs ajɔ́ mbɔ lé nnó Judas ajyɛ achyɛ genó gefɔ mbaá ubya bɔ́ɔ.

30 Ne Judas asɛge gekpɔge brɛd ɛyigé Jisɔs achyɛ ji, atane afɛ́. Gébé ɛyigémbɔ utuú ugi mɛ.

Ɛbɛ mekɛ

31 Judas atanege ajyɛge, Jisɔs aké, “Nana bɔ́ɔ agɛne nyɛ ndɛre Maá Ntɛ Mekwaá apwɔ́ɔ

amu. Ne ji apyɛ nyɛ bɔ́ agɛ ndɛre Ɛsɔwɔ apwɔ́ amu. 32 Ne mbɔgé Maá Ntɛ Mekwaá apyɛ́ bɔ́ agɛ ndɛre Ɛsɔwɔ apwɔ amu, Ɛsɔwɔ ntó apyɛ́ nyɛ bɔ́ ágé ndɛre Maá Ntɛ Mekwaá apwɔ́ amu, ne achɔ́ sé gébé. 33 Baá ba, me mbɛlege sé ne ɛnyú dɔ́, ɛnyú dékɛlege nyɛ me, ne wyɛ ndɛre me mbɔ ngare ákpakpa bɔ́ Jus, mbɔntó ne ngarege ɛnyú nana nnó, ‘Mbaá ayi me njyɛ ɛnyú dékage chwɔ́ fɔ́ wyɛ́.’ 34 Ajógé mbɔ, aké, nana nchyɛge ɛnyú ɛbɛ ɛwé mekɛ́, “Bɔógé gejeé ne atɛ. Ndɛre me ngboó ne ɛnyú mbɔntó ne ɛnyú debɔ́ mangboge ne atɛ. 35 Ne mbɔgé deké débɔ́ gejeé ne atɛ, yɛ́ndémuú ákáge nyɛ nnó ɛnyú délú baá utɔ́ ba.”

Jisɔs agaré ndɛre Pita áshyáa nyɛ ji (Mat 26:31-35; Mak 14:27-31; Luk 22:31-34)

36 Ne Simun Pita agií ji aké, “Ata, wɔ ɔjyɛ ɛfɔ?”

Jisɔs aké, “Mbaá ayi me njyɛ ɔkágé kwɔle me nana, yémbɔ ɔkwɔlege nyɛ me meso gébé.”

37 Pita agií ji aké, “Ata ulannó ne me nla nkágé kwɔle fɔ́ wɔ nana? Me nkpome mmyɛ mangbó gétú jyɛ́ɛ.”

38 Ne Jisɔs ashuú Pita meko aké, “Pita nnó ɔkpome mmyɛ magbo gétú ya? Gɔ me ngare wɔ wáwálé nnó gemɛ nnó menɔ mekwɔ akú, wɔ ɔshyaá nyɛ máŋáne alɛ́ɛ nnó wɔ ɔ́kágé me.”

14

Jisɔs ne alɛrege meti ɛwé ɛjyɛ́ɛ mbaá ntɛ wuú

1 “Dekamege fɔ́ mesome ɛbɛ ɛnyú né metɔ́. Fyɛgé metɔ́ ne Ɛsɔwɔ, fyɛgé ntó metɔ́ ne me. 2 Baá upú alú gejame né gepúge Ntɛ wa; mbɔgé abɛ dampɔ mbɔ, mbɔ me ngare fɔ́ ɛnyú mbɔ wɔ́. Me njyɛ kwyɛ́ melú mbele ɛnyú. 3 Nnerege mankwyɛ́ melú ɛwémbɔ, nkerege, nchwɔ́ nsɛ ɛnyú nnó mbaá ayi me mbɛ́ ɛnyú ntó débɛ wyɛ́ɛ. 4 Ɛnyú dékaá meti ɛwé ɛjyɛ́ɛ né mbaá yi me njyɛ́ɛ.”

5 Ne Tɔmasi ajɔ́ ne Jisɔs aké, “Ata ɛse dékaá yɛ́ mbaá yi wɔ ɔjyɛ́ɛ wɔ́, ɛpyɛmbɔ nnó ne dékaá meti ɛwé ɛjyɛ wyɛ́ɛ?”

6 Jisɔs ashuú ji meko aké, “Me ne nlú meti ɛwú. Me ne ngarege bɔ́ wáwálé. Ne me ne nchyɛgé geŋwá. Yɛ́ muú fɔ ákágé chwɔ́ fɔ mbaá Ntɛ wa mbɔgé álá akoó ɛta wa wɔ. 7 Mbɔgé ɛnyú débɔ dékaá me chánjéné, mbɔ debɔ dékaá ntó ntɛ wa. Manlɔ́ nana déjyɛgé mbɛ, dékaá mɛ ji ne degɛ mɛ ji.”

8 Ne Filip aké, “Ata lɛre ɛsé Ntɛ wyɛ awu, nnó matɔ́ akwene ɛse mmu.”

9 Jisɔs ashuú ji meko aké, “Mbɔ tɛ me nlú mbɔ fana ne ɛnyú, delú daŋkaá me Filip? Yɛ́ndémuú yi agɛne me, ɛbyɛnnó agɛ ntó Ntɛ wa. Waá ulannó wɔ ɔké me nlɛre ɛnyú Ntɛ wa? 10 Ɛnyú dékame fɔ́ nnó me ncho mmyɛ ne Ntɛ, ne Ntɛ wa ntó acho mmyɛ ne me wɔ? Depɔ ɛtire me njógé mbɔ, detanege fɔ́ me mbɔ́ né metɔ́, ɛlé Ntɛ wa mmu áchomé mmyɛ ne me ne apyɛ́ɛ utɔ́ bií. 11 Kamege ne me nnó genó ɛyigé me ngarege ɛnyú gelú wáwálé nnó me ncho mmyɛ ne Ntɛ wa ne Ntɛ wa ntó acho mmyɛ ne me. Ne mbɔgé ɛwéna ɛla ɛkwane ɛnyú metɔ́ wɔ, kamege nnó ɛlú wáwálé gétúgé ufélekpa ɛbi me mpyɛ́ɛ. 12 Me ngarege ɛnyú wáwálé nnó, yɛ́ndémuú ayi áfyɛ́ɛ metɔ́ ne me, apyɛ́ɛ ntó unó bi me mpyɛ́ɛ mbɔ. Yɛ́ ɛbɛ lé ɛbi unɛa upwɔ ɛbi, apyɛ nyɛ néndé me njyɛ́ mbaá Ntɛ wa. 13 Ne yɛ́ndégenó ɛyigé ɛnyú dégigé né mabɔ ma, mpyɛ geji nnó metɔ́ ɛgɔ Ntɛ wa gétú ya. 14 Ndɛre ɛlúmbɔ, mbɔgé dégige yɛ́ndégenó né mabɔ ma, mpyɛ́ɛ geji.

Jisɔs anyémeno mantɔ Mendoó Ukpea

15 “Mbɔgé ɛnyú dégbóo ne me, belege mabɛ ya. 16 Dépyɛge mbɔ, me nnɛne nyɛ mmyɛ mbaá Ntɛ wa, ne ji atɔme nyɛ ɛnyú muú majyɛ́ɛ ayifɔ, ayi abɛ nyɛ ne ɛnyú tɛ kwyakwya. 17 Muú majyɛ yimbɔ ɛlé Mendoó Ukpea muú alɛrege ɛnyú wáwálé ayi Ɛsɔwɔ. Bɔ́ mme akamege fɔ ne ji néndé agɛne fɔ́ ji ne akage ji. Yɛ́mbɔ ɛnyú dékage ji, néndé ji ajwɔlege ne ɛnyú ne alú ɛnyú né mmyɛ. 18 Njyɛge, nlyage fɔ ɛnyú gelame, nmáge kere nchwɔ ɛta nyú. 19 Ɛla gachyɛ́ɛ bɔ́ mme amage gɛ sé me. Ɛnyú ne dégɛne nyɛ me. Ne tɛ ndɛre me nwyaá geŋwá, ɛnyú ntó debɛ́ɛ nyɛ ne geŋwá. 20 Bií bimbɔ ukwɔnege, ɛnyú dékage nyɛ nnó mencho mmyɛ ne Ntɛ, Ntɛ wa acho mmyɛ ne me, ne me ntó ncho mmyɛ ne ɛnyú. 21 Yɛ́ndémuú ayi awúgé mabɛ ya abelégé áji, ji yimbɔ ne abɔ́ɔ gejeé ne me, Ntɛ wa ntó abɔ́ɔ gejeé ne ji. Me ntó mbɔ́ɔ nyɛ gejeé ne ji, ne me mbɔ́ɔ nlɛrege nyɛ gemɛ ya ɛtaá wuú.”

22 Ne Judas (ayi álá pɔ́ fɔ́ Judas Iscarot) ajɔ́ ne Jisɔs aké, “Ata nde gepyɛɛ wɔ ɔlɛrege gemɛ jyɛ lé ɛta sé, ayi ɔla ɔlɛrege fɔ́ ntó mbaá bɔ́ mme meko?”

23 Jisɔs ashuú ji meko aké, “Muú ayi abɔ́ɔ gejeé ne me, apyɛ geno ɛyigé me ngarege, Ntɛ wa gboó nyɛ ne ji. Ne ɛsé ne Ntɛ wa déchwɔ bane nyɛ ji déjwɔlé ne ji mbaá ama. 24 Muú yi álá agboó ne me, apyɛ fɔ geno ɛyigé me ngarege. Ne unó bi ɛnyú déwuú mbɔ utane fɔ membɔ́ né metɔ́ wɔ, utane lé mbaá ntɛ wa muú atɔme me.

25 “Me ngare mbɔ ɛnyú unó bina nana yi me nlú ne ɛnyú. 26 Yɛ́mbɔ Ntɛ wa atɔme nyɛ Menchyɛ́ɛ majyɛ́ɛ né mabɔ ma. Menchyɛ́ɛ majyɛ́ɛ yimbɔ ɛlé Mendoó Ukpea achwɔgé alɛrege nyɛ ɛnyú unó uko ne ateé nyɛ ɛnyú yɛ́ndégenó ɛyigé me ngare ɛnyú.

27 “Ndɛre me njyɛ nchyɛge ɛnyú nesɔ, ne nesɔ na ne me nchyɛge ɛnyú. Me nchyɛge fɔ́

ɛnyú nesɔ na nkane bɔ́ mme achyɛge genó. Dekamégé fɔ matɔɔ achyɛge ɛnyú ɛfwyale, ne debɛge fɔ́ ntó ne ɛfɔ. 28 Ɛnyú dewú nkane me nké, ‘Me nlyage ɛnyú. Yémbɔ nmage kere nyɛ nchwɔ ɛta nyú.’ Ɛbɛge nnó ɛnyú débɔ́ gejeé ne me, mbɔ́ débɛ́ ne metɔ́ megómégɔ́ ɛlé me njyɛ́ mbaá Ntɛ wa muú aŋea gemɛ apwɔ́ me. 29 Me mbɔ́ mɛ mbɛ ngare ɛnyú unó bina gemɛge nnó ubi upyɛge, nnó meso gébé, upyɛge ɛnyú dekame nnó unó bi me njɔ́ úlú wáwálé. 30 Me mpɔ sé ne gejamégé gébé manjɔ́ mejɔ́ ne ɛnyú néndé mfwa bɔ́ mme alé chwɔ. Ji apó fɔ́ ne ɛshyɛ apwɔ me. 31 Yémbɔ me mpyɛ́ lé genó ɛyigé Ntɛ wa agare me nnó mpyɛ, nnó bɔ́ mme akaá nnó me mbɔ́ gejeé ne Ntɛ wa.

“Kwilege mme déjyɛgé.”

15

Genɔge umpome ne mata jii

1 “Me ne nlú genɔge vin geji ambɔ́, ne Ntɛ wa ne alú muú ayi áchérege geji. * 2 Yéndé ɛta ɛwé ɛtome ne me, mbɔgé ɛlá ɛwɔme fɔ́ umpome, ji asɔ́ ɛwuú afɔme mme, ne yéndé ɛta ɛwé ɛwɔme umpome, ji akwyɛge ɛwú nnó ɛwɔme gejamégé umpome. 3 Mekomejɔ́ ayi me ngare ɛnyú apyɛ ɛnyú dela mɛ pópó ɛké ɛta genɔ́ ɛyigé akwyɛ́. 4 Chogé wyɛ mmyɛ ne me, me nchome mmyɛ ne ɛnyú. Ɛta genɔ́ ékágé wɔ fɔ́ umpome mbɔgé ɛlá cho mmyɛ ne mbyɔ genɔ́ geji mbɔ́ wɔ́. Wyɛmbɔ ntó ne ɛnyú déla dekágé pyɛ genó gefɔ mbɔgé dela decho mmyɛ ne me wɔ́.

5 “Me ne nlú genɔ́ ɛyigémbɔ, ɛnyú ntó ne delú mata jií. Muú achogé mmyɛ ne me, ne me ntó nchoge mmyɛ ne ji, ji ne apyɛ nyɛ gejamégé unó néndé me nla mpɔ ɛnyú dékage pyɛ fɔ yé genó. 6 Ne muú álá cho mmyɛ ne me wɔ, alú ɛké ɛta genɔ́ ɛwé ásɔgé afomege éwáŋese ɛgbo. Ufɔ́ mata unɔ́ yina anywerege áji áfyɛ né mewɛ, ásɔ. 7 Mbɔgé ɛnyú déchogé wyɛ mmyɛ ne me, ne deké débelege mekomejɔ́ wa né matɔ́ nyú, yéndégenó ɛyi ɛnyú degige nno Ntɛ wa apyɛ, geji ne ji apyé ɛta nyu. 8 Ɛnyú deké dépyɛ gejamégé unó ulɔúlɔ́ Ntɛ wa abɛ́ ne ŋgɔ. Ne ɛwéna ɛlɛrege nnó ɛnyú delu baá utɔ́ ba. 9 Ndɛre Ntɛ wa abɔ́ gejeé ne me, mbɔntó ne me mbɔ́ gejeé ne ɛnyú. Bɔgé wyɛ gejeé ne atɛ wyɛ ndɛre me mbɔ́ ne ɛnyú. 10 Mbɔgé ɛnyú deké depyɛ genó ɛyige me njɔ́, me mbɔ́ nyɛ gejeé ne ɛnyú wyɛ ndɛre Ntɛ wa abɔ́ gejeé ne me gétúgé mpyɛ́ genó ɛyigé ji akɛlege. 11 Me ngaré ɛnyú unó bina nnó ɛnyú débɛ ne metɔ́ megɔmegɔ wyɛ ndɛre me nwyaá. Ne nnó metɔ́ megɔmegɔ nyú ɛja ɛpwɔ amu. 12 Gɛgé genó ɛyigé me nkɛlege nnó ɛnyú dépyɛge na: Bɔgé gejeé ne atɛ wyɛ ndɛre me mbɔ́ ne ɛnyú. 13 Gejeé ɛyigé cha gepɔ, ɛyigé muú alɛrege, ɛyi gepwɔ́ gejeé ɛyigé muú ágbóo gétúgé ajeé bií. 14 Ɛnyú débɛ́ ajeé ba mbɔgé dépyɛ unó bi me ngaré ɛnyú. 15 Me mmagé kú se ɛnyú nnó baá défwɛ néndé maá défwɛ ákágé fɔ́ genó ɛyigé ntɛ wuú apyɛ́. Me nkuú ɛnyú ajeé ba néndé yéndégenó ɛyigé Ntɛ wa agare me, geji ne me nto ngare ɛnyú. 16 Ɛnyú fɔ́ wɔ déjyaá me wɔ, ɛlé me ne njyaá ɛnyú ne ntɔme ɛnyú nnó dépyɛgé unó ulɔúlɔ́ ne nnó unó bimbɔ ubɛ́ tɛ kwyakwya. Ne yéndégenó ɛyi ɛnyú dégige Ntɛ wa né mabɔ ma achyɛge ɛnyú geji. 17 Gɛge yɛ mma ngare ɛnyú nnó bɔge gejeé ne atɛ.

Bɔ́ mme ápaá baá utɔ́ Jisɔs

18 “Mbɔgé bɔ́ mme apaá ɛnyú, kaáge nnó abɔ mɛ mbɛ apa mɛ me ne alé pa ɛnyú. 19 Ɛnyú debɔ débé bɔ́ mme, mbɔ bɔ́ mme agboó ne ɛnyú ɛké atɛ bɔ́ mme. Ne ɛnyú depɔ néndé me njya ɛnyú né geluage bɔ́ mme, getu ɛyigémbɔ ne bɔ́ mme apaá ɛnyú. 20 Tege genó ɛyigé me ngare ɛnyú nnó, ‘Maá défwɛ aŋeage fɔ́ gemɛ apwɔ ntɛ wuú.’ Tɛ ndɛre ɛbwɔ́ achyɛ me ɛfwyale, áchyɛge nyɛ ntó ɛnyú ɛfwyale. Ne ɛbwɔ́ abɔ awú mekomejɔ́ wa mbɔ áwuú ntó awe nyú. 21 Ɛbwɔ́ apyɛ nyɛ unó bina uko ɛta nyú gétúgé ɛnyú délu bɔ́ ba. Néndé ɛbwɔ́ ákágé fɔ́ muú yi atɔme me. 22 Me mbɛ danchwɔ́ gare ɛbwɔ́ mekomejɔ́, mbɔ akwe fɔ mpa wɔ́, yémbɔ nana yi ngare ɛbwɔ mekomejɔɔ Ɛsɔwɔ, yɛ meti ɛwe áboó gabo bwɔ́ ɛpósé 23 Ne yéndémuú yi apaá me, ɛbyɛnnó apaá ntó Ntɛ wa. 24 Me mbɛ dampyɛ ukpɛkpɛ unó né metɔ́ metɔ́ bwɔ́, ɛbwɔ́ agɛ wɔ́, ɛbi yé muú fɔ́ álá alú dampyɛ, mbɔ Ɛsɔwɔ agarege nyɛ fɔ́ ɛbwɔ́ nnó ápyɛ gabo ákwe mpa. Yé ndɛre ɛbwɔ́ ágɛne unó bi me mpyɛ, ápaá me chonchó ne Ntɛ wa. 25 Unó bina ubɔ mampyɛ nnó, genó ɛyigé asame né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ gebɛ wáwálé. Ásа wyɛ nnó, ‘Ɛbwɔ́ ápaá me ula pɔ́.’

26 “Menchyɛ́ majyɛ́ achwɔ́, ji alú Mendoó Ukpea muú alɛrege wáwálé yi Ɛsɔwɔ. Me ntɔme nyɛ ji atane mbaá Ntɛ wa, achwɔgé agarege nyɛ ɛnyú muú yi me nlú. 27 Ɛnyú ntó dégarege nyɛ bɔ́ muú yi me nlú néndé delu ne me tɛ ula ulɔ́.

16

1 “Me ngare mɛ ɛnyú unó bina nnó ékágé deja mmyɛ meso. 2 Ábuú nyɛ ɛnyú né macha mmyɛmenɛne. Ne gébé gechwɔ́ ɛyigé yéndémuú yi awáne ɛnyú afɛrege nnó ji apyɛmbɔ ɛlé utɔ́ Ɛsɔwɔ. 3 Ápyɛ nyɛ unó bina ne ɛnyú néndé ákágé Ntɛ wa, yé me ntó ákágé. 4 Me mbɔ mbɛ ngare ɛnyú nnó gébé

* **15:1** Ɛlú wáwálé nnó: Né ukwene ŋwɛ menomenyɛ́, Ɛsɔwɔ abɔ́ amɛge bɔ́ Isrɛli nkane mekɔ́ vin ɛwé ji áchérege. Jisɔs jimbɔ́ ntó ájɔ́ nnó ji ne alu genɔ́ge vin yimbɔ nana.

ɛyigémbɔ gekwɔnége ɛnyú détege nnó me mbɔ ngare mɛ ɛnyú nnó unó bina upyɛ́ nyɛ.

Utɔ́ɔ́ bi Mendoó Ukpea ɛpyɛ́

“Me mbɔ́ ngare ɛnyú unó bina mbɛmbɛ wɔ́, néndé me mbɔ nlú ne ɛnyú. 5 Ne nana me nkerege meso mbaá muú yi atɔme me, yémbɔ yé muú nyú yi agige mme nnó, “Ɔjyɛ ɛfɔ́?” Apɔ. 6 Ne gétúgé me ngare ɛnyú unó bina, matɔ́ɔ nyú álá meshwɛmeshwɛ. 7 Yémbɔ ngarege ɛnyú wáwálé. Ɛlú ɛlé né galɔ́gálɔ́ awe nyú nnó me njyɛ, néndé me nla njyɛ wɔ́ menchyɛ́ majyɛ́ achwɔ́ fɔ́ ɛta nyú. Yémbɔ me njyɛge ntɔme nyɛ ji achwɔ ɛta nyú. 8 Achwɔgé apyɛ́ nyɛ bɔ́ mme akaá nnó ufɛre bwɔ́ né gabo ayi ɛbwɔ́ apyɛ́ úlú gyɛ. Apyɛ nyɛ ɛbwɔ́ akaá nnó ufɛre bwɔ́ né ndɛre muú abɛ́ cho né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ úlú gyɛ́, ne apyɛ nyɛ ntó ɛbwɔ́ akaá nnó ufɛ́ré bwɔ́ né ndɛre Ɛsɔwɔ ásɔ́ nyɛ mpa úlú gyɛ́. 9 Né ɛgbɛ ɛwé gabo, ɛbwɔ́ alú gyɛ́ néndé áfyɛ́ fɔ́ metɔ́ ne me wɔ́. 10 Né ɛgbɛ ɛwé mambɛ cho né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ, apyɛ nyɛ ɛbwɔ́ akaá nnó me nlú cho néndé me nkerege meso mbaá Ntɛ wa ne ɛnyú demage gɛ nyɛ se me. 11 Né ɛgbɛ ɛwé mpa ayi Ɛsɔwɔ ásɔ́, apyɛ nyɛ bɔ́ɔ mme akaá nnó alu gyɛ́ né gefɔ́ɔ ɛyigé ásɔ́ mpa wa, néndé danchɔmeló mfwa bɔ́ɔ mme akwe mɛ mpa.

12 “Me nlú wyaá gejamégé unó mangare ɛnyú, yémbɔ ɛnyú dékage gbare nyɛ fɔ matɔ́ɔ gétúgé ubi. 13 Yémbɔ gébégé Mendoó Ukpea muú alɛrege wáwálé achwɔge, apyɛ nyɛ ɛnyú dékaá wáwálé meko. Agarege nyɛ fɔ́ unó bi utanege ji metɔ́ɔ, genó ɛyigé ji awúgé geji ne ji ágarege. Ne apyɛ́ɛ nyɛ ɛnyú dékaá unó bi upyɛ́ɛ nyɛ meso gébé. 14 Ji apyɛ́ nyɛ me mbɔ ŋgɔ néndé genó ɛyi getanege me metɔ́ɔ geji ne ji asɛle agarege ɛnyú. 15 Yɛ́ndé genó ɛyigé Ntɛ wa awyaá ɛlé ɛya, getú ɛyigémbɔ ne me nké genó ɛyi gelú me metɔ́ɔ geji ne ji agarege nyɛ ɛnyú.

Mesome nyu ɛla nyɛ lé nechɔ́chɔ́

16 “Ɛlá gachyɛ́ɛ ɛnyú demage gɛ sé me, ne ɛmage wyaá sé ntó ndɔ́ɔ ɛnyú degɛne nyɛ me.”

17 Ajɔ́gé mbɔ, baá utɔ́ɔ bií abifɔ alɔ mangigé atɛ aké, “Ajɔ́ɔ aké, ‘Ɛla gachyɛ ɛnyú degɛne sé me,’ ne ama aké, ‘Ɛmage wyaá se ntó dɔ́ɔ ɛnyú dégɛne nyɛ me’, ula utɛne mbɔ nno? ne ulaa me njyɛ mbaá ntɛ wa. 18 Ulaá ɛla gachyɛ́ɛ utɛne mbɔ nnó? Ɛsé dekágé fɔ́ genó ɛyigé ji ajɔ́gé mbɔ.”

19 Ndɛre ɛbwɔ́ áferege mbɔ, Jisɔs akaá mɛ nnó ɛbwɔ́ akɛlege mangií ji ulaá mejɔ́ɔ ɛwé ji ajɔ́ɔ mbɔ. Ajɔ́ɔ ne ɛbwɔ́ aké, “Ɛnyú degige mbɔ ɛlé atɛ ulaá mejɔ́ɔ ɛwé me njɔ́ɔ nnó, ‘ɛla gachyɛ́ɛ ɛnyú demage gɛ sé me ne nnó ɛmage wyaá sé ntó dɔ́ɔ ɛnyú dégɛne nyɛ me?’ 20 Me ngarege ɛnyú wáwálé nnó ɛnyú delilí nyɛ desɔ́ɔ manse gétúgé unó bi upyɛ nyɛ. Ne bɔ́ɔ mme ábɛ́ɛ ne nechɔ́chɔ́, Ɛnyú debɛ́ɛ ne masome né matɔ́ɔ, yémbɔ masome nyú abwɔlege nyɛ nechɔ́chɔ́. 21 Nebyɛ́ɛ neke nemmyɛ mendée, unɛ ugyalege ji néndé gébé ɛyigé ji awuú ubale gekwɔne. Ne abyɛgé mɛ maá, amage te se ubale, abɛ́ɛ ɛlé ne nechɔ́chɔ́ nnó ji agbɛ́ɛ muú ama fa mme. 22 Wyɛmbɔ ntó ne ɛlú ne ɛnyú. Nana ɛnyú delú ne masome né matɔ́ɔ, yémbɔ me mmage gɛ nyɛ ɛnyú, ne ɛnyú debɛ́ɛ nyɛ ne nechɔ́chɔ́ né matɔ́ɔ. Ne yɛ́ muú ayi akágé fere gefɔ nechɔ́chɔ́ ɛniné na né matɔ́ɔ nyú ápɔ́. 23 Bií bi mbɔ ukwɔnege, demage gii se me yɛ mechɔ fɔ́. Me ngarege ɛnyú wáwálé nnó, yɛ́ndégenó ɛyi degige ntɛ wa né mabɔ ma, achyɛge ɛnyú geji. 24 Kpaá tɛ gébé ɛyigé na, ɛnyú delu dangií yɛ́ genó gefɔ́ né mabɔ ma. Gige achyɛge nyɛ ɛnyú, ne nechɔ́chɔ́ nyú nejame nyɛ kpaá nepwɔ́.

25 “Me ngare ɛnyú unó bina né makamejɔ́ɔ, yémbɔ gébé gechwɔ́ɔ nyɛ ɛyigé me nla ngarege sé ɛnyú depɔ né makamejɔ́ɔ. Me ngarege nyɛ ɛnyú uno bi utome ne Ntɛ wa gbɔgɔnɔ. 26 Gébé ɛyigémbɔ gekwɔnege ɛnyú degige nyɛ Ntɛ wa unó né mabɔ ma. Me njɔ́ɔ mbɔ fɔ́ nnó ngige nyɛ Ntɛ wa genó gefɔ gétúgé nyú wɔ́. 27 Nénde Ntɛ wa jimbɔ́ɔ abɔ gejeé ne ɛnyú gétúgé ɛnyú debɔ́ɔ gejeé ne me, ne dékame nnó me ntane mbaá Ɛsɔwɔ. 28 Wáwálé me ntane mbaá Ntɛ wa nchwɔ́ɔ fa mme. Nana me lé nlyaá mme nkerege meso mbaá Ntɛ wa.”

29 Ajɔ́gé mbɔ, baá utɔ́ɔ bií aké, “Nana wɔ ɔlé jɔ́ɔ yé mejɔ́ɔ gbɔgɔnɔ, ɔjɔ́gé sé né makamejɔ́ɔ. 30 Ɛsé dékaá nana nnó wɔ ɔkaá unó uko, wɔ ɔkage yɛ ɛbɛ lé unó bi bɔ́ɔ awyaa né metɔɔ mangií wɔ. Ɛwéna ɛpyɛ ɛsé dékamé nnó wɔ ɔtane mbaá Ɛsɔwɔ.”

31 Ne Jisɔs ashuú ɛbwɔ́ meko aké, “Pɔ́ ɛnyú dékamé ne me, naná? 32 Gébé gechwɔ́ɔ nyɛ, ne géfíí mɛ ɛyigé ɛnyú ako délaá nyɛ tyátyá, yɛ́ndémuú nyú abɔ́ɔ nyɛ meti gepú jíí, délyaá membií. Yémbɔ me mpɔ fɔ́ me mbií, Ntɛ wa alú ne me. 33 Me ngare ɛnyú unó bina nnó ɛnyu delií mmyɛ ne me debɛ ne nesɔ. Bɔ́ɔ mme apyɛ nyɛ ɛnyú degɛ ɛfwyale yémbɔ gbarege matɔ́ɔ nyú néndé mmyɛ mɛ mpwɔ bɔ́ɔ mme.”

17

Jisɔs anɛmmyɛ mbaá Ntɛ wuú nno apyɛ ji abɔ ŋgɔ

1 Jisɔs anerege manjɔ́ɔ unó bina, abwɛ́ɛ amɛ apɛ né mfaánebuú, anɛmmyɛ aké, “Ntɛ wa gébé gekwɔne pyɛ me maá wyɛ́ɛ mbɔ ŋgɔ nnó me ntó mpyɛ wɔ ɔbɛ ne ɛnoge. 2 Wɔ ɔchyɛ́ɛ me uto bi upwɔ bɔ́ɔ ako nnó me nchyɛ́ɛ geŋwá ɛyi gélágé byɛ́ mbaá bɔ́ɔ ako abi wɔ ɔchyɛ́ɛ me. 3 Geŋwá ɛyi gélágé byɛ́ gelu nnó ɛbwɔ́ akaá ɛlé wɔ mbií muú ɔlu Ɛsɔwɔ ayi wáwálé, ne me Jisɔs Kras muú wɔ ɔtɔme fa mme. 4 Mpyɛ wɔ ɔbɔ ɛnógé fa

né mme, gétúge me nɛre mampyɛ utɔ́ bi wɔ ɔchyɛ́ me nnó mpyɛ. 5 Ntɛ wa, pyɛ me mbɛ ne ɛnóge né mbɛ ushu wyɛ nana, gefɔ́gé ɛnógé ɛwé me mbɔ nwya nya gébégé nlú ne wɔ, gemɛge nnó mme álɔ.

Jisɔs anɛmmyɛ mbaá ntɛ wuú gétúgé baá utɔ́ bii

6 “Me mpyɛ bɔ́ abi wɔɔ jyaá fa mme ɔchyɛ́ me akaá wɔ. Ábɔ́ álú bɔ́ byɛ́, wɔ ɔchyɛ́ me ɛbwɔ́ ne ɛbwɔ ábele mekomejɔ́ wyɛ́. 7 Ne nana ɛbwɔ ákaá nnó ufɔ́ unó uko bi wɔ ɔchyɛ́ me utane ɛta wyɛ. 8 Ngare ɛbwɔ́ mekomejɔ́ ayi wɔ ɔchyɛ́ me, ásɛ ji amu apea ne ákaá wáwálé nnó me ntane ɛta wyɛ́ ne ákame nnó wɔ ne ɔtɔme me.

9 “Nnɛnemmyɛ gétúgé ɛbwɔ́. Nnɛne fɔ́ mmyɛ gétúgé bɔ́ mme, nnɛne lé gétúgé bɔ́ abi wɔ ɔchyɛ́ me, néndé álú bɔ́ byɛ́. 10 Yɛ́ndé genó ɛyi nwyaá ɛlé ɛjyɛ́ ne yɛ́ndégenó ɛyi wɔ ɔwyaá, ɛle ɛya. Ne ɛle bɔ́ bina ne apyɛ́ me mbɔ́ ɛnógé. 11 Mbɛ́ sé fa mme, yɛ́mbɔ ɛbwɔ́ alú fa mme. Nchwɔ́ ɛta wyɛ́ Ntɛ wa, Muú Ukpea, nnɛnemmyɛ nnó wɔ ɔbame ɛbwɔ́ né uto mabɔ mmyɛ́, ami wɔ ɔchyɛ́ me, nnó ɔpyɛ ɛbwɔ́ ábɛ́ muú ama ndɛre ɛsé ne wɔ delu muú ama. 12 Gébégé nlú ne ɛbwɔ́, mbáme ɛbwɔ́ né utó mabɔ ami wɔ ɔchyɛ́ me. Mbá ɛbwɔ́ cháŋéné, ne yɛ́ muú bwɔ́ ama anó mme detu wɔ́ ɛkose muú ayi abɔ alú mɛ nnó anome mme detu nnó genó ɛyigé ásame né mekomejɔ́ wyɛ́ gebɛ wáwálé.

13 “Ne nana me nlé chwɔ́ ɛta wyɛ́. Ne njógé unó bina ndɛre me nlú fa mme, nnó mpyɛ ɛbwɔ́ abɛ ne nechóchó gbɛne wyɛ ndɛre me nwyaá nechóchó gbɛne. 14 Me ngare ɛbwɔ́ mekomejɔ́ wyɛ́ ne bɔ́ mme apaá ɛbwɔ́ néndé ɛbwɔ́ ápófɔ́ mbwa ama ne bɔ́ mme wyɛ ndɛre me nlá pó fɔ́ mbwa ama ne bɔ́ mme. 15 Me nnɛne fɔ́ mmyɛ nnó wɔ ɔfere ɛbwɔ́ fa mme. Nnɛne lé nnó wɔ ɔbame ɛbwɔ́ ékágé ɛbwɔ́ akpɛ né amu muú nchyɛ. 16 Ɛbwɔ́ apó fɔ́ mbwa ama ne bɔ́ mme wyɛ ndɛre me nlá pó fɔ́ mbwa ama ne bɔ́ mme. 17 Pyɛ ɛbwɔ́ áchyɛ́ gemége bwɔ́ wáwálé ɛta wyɛ. Ne wáwálé yimbɔ ɛlé mekomejɔ́ wyɛ́. 18 Ndɛre wɔ ɔtɔme me fa né mme, mbɔntó ne me ntɔme ɛbwɔ́. 19 Me nchyɛ gemɛ ya mampyɛ utɔ́ byɛ́. Me mpyɛ mbɔ gétúgé bwɔ́, nnó ɛbwɔ́ ntó áchyɛ́ gemége bwɔ́ wáwálé mampyɛ utɔ́ byɛ́.

Jisɔs anɛmmyɛ mbaá Ntɛ wuú gétúgé bɔ́ abi ámáge fyɛ nyɛ metɔ́ ne ji

20 “Me nnɛne fɔ́ mmyɛ gétúgé baá utɔ́ baá bina ɛbwɔ́ bwɔ́, nnɛne ntó gétúgé bɔ́ abi áfyɛ nyɛ metɔ́ ne me ɛlé áwuú mekomejɔ́ wyɛ ayi baá utɔ́ ba ágarege nyɛ. 21 Me nnɛnemmyɛ nnó wɔ ɔpyɛ́ ɛbwɔ́ ako abɛ muú ama, wyɛ ndɛre wɔ Ntɛ wa ɔlu muú ama ne me, me ntó nlu muú ama ne wɔ. Pyɛ ɛbwɔ́ abɛ muú ama ne ɛsé nnó, bɔ́ mme ákamé nnó wɔ ne ɔtɔme me. 22 Ɛnógé ɛwé wɔ ɔchyɛ́ me, ɛwú ntó ne me nchyɛ́ ɛbwɔ́. Mpyɛ mbɔ nnó ɛbwɔ́ abɛ muú ama wyɛ ndɛre ɛsé ne wɔ delú muú ama. 23 Me nlu muú ama ne ɛbwɔ́, wɔ ntó ɔlu muú ama ne me. Dépyɛ mbɔ nnó ɛbwɔ́ ntó abɛ muú ama cháŋéné. Ndɛre ɛlúmbɔ bɔ́ mme ákágé nyɛ nnó wɔ ne ɔtɔme me, ne ákágé nyɛ ntó nnó wɔ ɔbɔ́ɔ gejeé ne ɛbwɔ́ wyɛ ndɛre wɔ ɔbɔ́ɔ gejeé ne me.

24 “Ntɛ wa, nkɛlege ntó nnó bɔ́ abi wɔ ɔchyɛ́ me, ábɛ ne me né mbaá yi me mbɛ́ nyɛ, nnó ágé ntó ɛnógé wa. Wɔ ɔchyɛ́ me ɛnógé ɛwéna gétúgé gejeé ɛyigé wɔ ɔbɔ́ɔ ne me gemɛge nnó mme alɔ.

25 “Ɛh, Ntɛ wa muú ɔlú cho, wáwálé, bɔ́ mme ákágé fɔ́ wɔ, yɛ́mbɔ me nkágé wɔ. Ne bɔ́ bina, abi wɔ ɔchyɛ́ me ákaá ntó nnó wɔ ne ɔtɔme me. 26 Me mpyɛ ɛbwɔ́ ákaá wɔ, ne mpyɛ nyɛ wyɛ ɛbwɔ́ ákágé wɔ yɛ́ndégébé nnó gejeé ɛyigé wɔ ɔbɔ́ɔ ne me ɔbɔ ntó ne ɛbwɔ́ ne nnó me mbɛ muú ama ne ɛbwɔ́.”

18

Ápyɛ Jisɔs
(Mat 26:47-56; Mak 14:43-50; Luk 22:47-53)

1 Jisɔs anerege mmyɛmenɛne, ji ne baá utɔ́ bií ályaá melu ɛwémbɔ, achyaá geŋkɔ ɛyigé akuú nnó Kidrɔn ajyɛ kpɛ mmu maá mekɔ́ fɔ. 2 Ne Judas muú achyɛge nyɛ Jisɔs maŋkwaá abɔ akaá ntó melu ɛwémbɔ néndé ɛbwɔ́ abɔ áchómege mɛ wyɛ. 3 Ndɛre ɛlúmbɔ, ji asɛ ɛkwɔ bɔ́ bee ne ambame ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ abi anɔ́ɔ baá ámpyɛ́ upɛ Ɛsɔwɔ ne Farasi átɔme áchwɔ́ né maá mekɔ́ yimbɔ. Gébégé ájyɛ́ ákpomé mmyɛ ne unó ummyɛ, alwɛ́ desá ne bɔ akpɔgéfo. 4 Ne ɛlé Jisɔs akaá mɛ yɛ́ndégenó ɛyigé ápyɛ nyɛ ne ji, ake mmyɛ afií ɛbwɔ́, agií ɛbwɔ́ aké, “Ɛnyú dékɛlege ndé muú?”

5 Ashuú ji meko aké, “Dékɛlege Jisɔs muú Nasarɛt.”

Ji aké, “Me ne nlu ji.” Judas muú achyɛ́ Jisɔs maŋkwaá alú ntó ɛfɛ́ tɛné ne ɛbwɔ́. 6 Jisɔs ajógé ne ɛbwɔ́ nnó, “Me ne nlu ji,” ája mmyɛ meso ákwe mme gbaram. 7 Ne ama agií ɛbwɔ́ aké, “Ɛnyú déke dékɛlege wa?” Aké, “Dékɛlege Jisɔs muú Nasarɛt.”

8 Aké, “Pɔ́ me ngare ɛnyú nnó me ne nlu ji? Ne mbɔgé nnó ɛlé me ne ɛnyú dékɛlege, lyage bɔ́ɔ bina ájyɛ. 9 Ajɔ́ɔ mbɔ nnó meko ayi ji abɔ ajɔɔ ábɛ wáwálé. Ji abɔ ajɔ́ɔ aké, Ntɛ yɛ́ muú ama ayi anome mme detú né geluage bɔ́ɔ abi ɔchyɛ́ me ápɔ́.”

10 Ne Simun Pita ajú yɛ́ aparanja ayi ji awyaá, asɔ́ ɛtu ɛwé ɛgbɛ́ ɛbwɔnyɛ ɛwé memfwɛ́ ɛtukpɛ ámpyɛ́ upɛ Ɛsɔwɔ. Mabɔ memfwɛ́ yimbɔ makamege Malkɔs. 11 Pita apyɛgé mbɔ, Jisɔs ajɔ́ ne ji aké, “Shwóré aparanja wyɛ yimbɔ né mmu mekɔ́, wɔ

ɔkɛlege fɔ́ nnó me ngɛ ɛfwyale ndɛre ntɛ wa ake ngɛ?"

Áfɛ ne Jisɔs mbaá Anas

12 Ndɛre ɛlúmbɔ, muú kpaá bɔ́ɔ bee ne bɔ́ɔ bee bií chonchó ne ambame ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ apyɛ Jisɔs awɛ ji amu. 13 Asɛ ji ábɔ́ mbɛ afɛ né mbaá Anas ntɛ Mendée Kaifas. Kaifas yina ne alú ɛtúkpɛ ampyɛ upɛ Ɛsɔwɔ né ŋmɛ ɛniné mbɔ. 14 Ɛlé Kaifas yina ntó ne abɔ achyɛɛ́ nya bɔ́ɔ Jus majyɛɛ́ nnó, "Ɛlú galɔ́gálɔ́ nnó muú ama agbo gétúgé bɔ́ɔ ako."

Pita ashya nnó akaágé fɔ Jisɔs
(Mat 26:69-70; Mak 14:66-68; Luk 22:55-57)

15 Simun Pita ɛbwɔ́ ne maá utɔ́ɔ Jisɔs yifɔ ama akwɔle Jisɔs meso. Ɛtukpe ampyɛ upɛ Ɛsɔwɔ akaá maá utɔ́ɔ yimbɔ cháŋɛ́né, getu ɛyigémbɔ ályaá maá utɔ́ɔ yimbɔ akpɛ ne Jisɔs né mmu dachi ɛtukpe ampyɛɛ́ upɛɛ́ Ɛsɔwɔ, 16 Pita álá né dafyɛ. Ndɛre Pita atɛne né dafyɛ, maá utɔ́ɔ ayi ɛtukpe ampyɛ upɛ Ɛsɔwɔ akaá ji, ajyɛ bane mesɔ mendée ayi alú menombi gébame, ajɔ́ɔ mejɔ́ɔ ne ji ne mesɔ mendée yimbɔ alyaá Pita akpɛ muu. 17 Mesɔ mendée yimbɔ né meno gebame agií Pita aké, "Nnó wɔ ɔpófɔ́ maá utɔ́ɔ ama né geluage baá utɔ́ɔ Jisɔs?"

Pita ashuú ji meko aké, "Ɛɛh, me mpɔ́."

18 Gébé ɛyigémbɔ ntó gefwene gemmyɛɛ́, baá défwɛ ne ambame dachi ɛtukpe ásené mewɛ né dafyɛ átɛne áwyaá. Pita ntó abɔ alú ne ɛbwɔ́ áwyaá mewɛ.

Jisɔs akpɛ unɔ́ɔ mpa
(Mat 26:57-66; Mak 14:53-65; Luk 22:54, 55, 63-71)

19 Ɛtukpɛ ɛgií Jisɔs depɔ ɛtiré détóme ne baá utɔ́ɔ bií ne unó bi ji álérege. 20 Jisɔs ashuú ji meko aké, "Me njágé mɛ mejɔ́ɔ gbɔgɔnɔ mbaá bɔ́ɔ ako. Me nlɛrege unó yéndégébé né mmu macha mmyɛmenɛne ne ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ mbaá ayi bɔ́ɔ Jus ako áchómege. Yɛ́ genó gefɔ ɛyigé me njɔ́ɔ bibí gepɔ́. 21 Ulannó wɔ ɔgigé me bɔ ŋkwɛ bina? Gií ɛlé bɔ́ɔ abi awuú genó ɛyigé me ngare ɛbwɔ́, neńdé ákaá uno bi me njɔ́ɔ."

22 Jisɔs ajógé mbɔ, membame dachi ɛtukpe ayi alu fií ado ji né ushu. Agií ji aké, "Mbɔ ne wɔ ɔbɔ́ɔ manshuú ɛtukpe meko?"

23 Jisɔs ashuú ji meko aké, "Mbɔgé mechɔ ɛwé me njɔ́ɔ ɛlú gyɛɛ́, gare gabo ayi me njɔ́ɔ. Ne mbɔgé ɛlú cho, ulannó wɔ ɔdoó me." 24 Ɛfɛɛ́ ne Anas atɔme yɛ́ Jisɔs wyɛ amuú wɛwɛ mbaá Kaifas ɛtukpe ampyɛ upɛ Ɛsɔwɔ.

Pita ama ashya Jisɔs maŋáne ɛpea ne ɛlɛɛ́

25 Ndɛre ɛpyɛmbɔ, Pita abɔ alú né dafyɛ tɛné awyaá mewɛ. Agií ji aké, "Nnó wɔ ntó ɔpó fɔ́ maá utɔ́ɔ ama né geluage baá utɔ́ɔ Jisɔs?" Pita ashya aké, "Ɛɛh me mpɔ́".

26 Maá defwɛ ɛtukpe ampyɛ upɛɛ́ Ɛsɔwɔ ama ayi alú meŋmɛ muú ayi Pita asɔ́ɔ ji ɛtu, agií Pita aké, "Nnó me ngɛ fɔ́ wɔ né mmu maá mekɔ́ɔ ne mende yimbɔ wɔ́?" 27 Pita ama ashya wyɛ shyá. Wyɛ né gébé ɛyigémbɔ menɔ mekwɔ akú kɔkɔgɔlɔ́kɔ́.

Áfɛ ne Jisɔs mbaá Palɛt
(Mat 27:1, 2, 11-14; Mak 15:1; Luk 23:1, 2)

28 Bií ujyagé ne dondo gemua mme ákpakpa bɔ́ɔ Jus asɛ yɛ́ Jisɔs né gepúge Kaifas afɛ́ ne ji né ɛcha gɔmena bɔ́ɔ Rom. Ɛbwɔ́ ambɔ́ɔ akpɛ wyɛ wɔ́. Apyɛ mbɔ nnó ékágé ɛbwɔ́ ábé ne deba né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ néndé akɛlege manyé ɛpaá koó upú. 29 Ndɛre ɛlúmbɔ Palɛt muú alú ngɔmena atané, aké ne ɛbwɔ́, "ɛnyú deké mende yina apyɛ nnó?"

30 Ɛbwɔ́ ashuú ji meko aké, "Mbɔgé mende yina apó muú mebo fɔ́ wɔ́, mbɔ ɛsé defyɛ fɔ ji né amu jyɛ wɔ."

31 Palɛt aké ne ɛbwɔ́, "Sɛge ji ɛnyú ambɔ́ɔ depa mpa wuú ndɛre ɛbɛ nyú ɛjɔ́ɔ." Akpakpa bɔ́ɔ Jus ashuú ji meko aké, "Ɛbé nyu bɔ́ɔ Rom ɛkamege fɔ nnó ɛsé desɔ́ mpa nnó áwá muú." 32 Genó ɛyigé ɛbwɔ́ ajɔ́ɔ gepyɛ nnó genó ɛyigé Jisɔs abɔ ajɔɔ atome ne gefɔgé negbo ɛniné ji agboó nyɛ getane wáwálé.

33 Ne Palɛt akere meso né mmu ɛcha, mfwa akú Jisɔs agií ji aké, "Wɔ ne ɔlú mfwa bɔ́ɔ Jus?"

34 Jisɔs aké, "Wɔ mbɔ́ɔ ne ɔfere mbɔ, waá nnó bɔ́ɔ fɔ ne agare wɔ mmu ayi me nlú?"

35 Palɛt ashuú ji meko aké, "Me, ɔfɛre nnó me nlú muú Jus? Ɛlé bɔ́ɔ byɛ ne anɔ́ɔ baá ampyɛ upɛ Ɛsɔwɔ ne afyɛ wɔ́ ne amu ya. Ndé mechɔ wɔ ɔpyɛɛ́?"

36 Ne Jisɔs ashuú ji meko aké, "Gefwa ya gepɔ fɔ́ ɛyigé bɔ́ɔ mme. Mbɔge gebɔ́ gebɛ ɛyigé bɔ́ɔ mme, mbɔ baá defwɛ ba ammyɛ nnó ékágé me nkpɛ né ámu bɔ́ɔ Jus, yémbɔ gefwa ya getane mbaá yicha."

37 Ndɛre ji ajɔ́ɔ mbɔ Palɛt aké ne ji, "Mmyɛké wɔ ɔlú mfwa?" Ne Jisɔs ashuú ji meko aké, "Wɔ ɔlú cho manjɔ́ɔ nnó menlú mfwa. Gɛ ula bi ábyɛné me mbɔ, ne getu ɛyigémbɔ ne nchwɔ́ fa mme nno ngáre bɔɔ wáwálé. Ne yéndémuú ayi agboó ne wáwálé, awuú mekomejɔ́ɔ wa."

38 Ne Palɛt agií ji aké, "Wáwálé ɛlé ndé?" Agige mbɔ ama akere meso né dafyɛ, mbaá bɔ́ɔ Jus aké, "Me ngɛ fɔ́ gabo ayi mende yina apyɛɛ́ wɔ́. 39 Yémbɔ gepɔge nyú gelú nno, yéndé ŋmɛ gébégé ɛpaá koó upu me mbɔ mamferé muú denɔ ama ndɛre ɛnyú dékɛlege. Ndɛre ɛlúmbɔ nnó ɛnyú dékɛlege nnó mferé Mfwa bɔ́ɔ Jus?" 40 Palɛt ajógé mbɔ, ɛbwɔ́ ákalé ne meko metometo, áké, "Ɔferege fɔ́ mende yina fere ɛlé Barabas." Barabas abɔ alú mmu ayi achyɛge ɛfwyale né melɔ.

19

Bɔ́ɔ bee ájwyagé Jisɔs
(Mat 27:27-31; Mak 15:16-20)

1 Palɛt achyɛɛ Jisɔs nnó, átule ji ne getó.
2 Ne bɔ́ɔ bee átɔ ɛla ɛwé ɛlú meshíí áfaá Jisɔs
né mekpo, áfyɛ ji nkúu megélé né mmyɛ
ɛke mfwa. 3 Ájwyage ji aké, “Geŋwá gétyɛ́
getyɛ́ gebɛ ne wɔ Mfwa bɔ́ɔ Jus” ne ádo ji
ukpɛ kpɛ né ushu.

4 Palɛt ama akere achwɔ́ ajɔ́ɔ ne bɔ́ɔ bimbɔ
aké, “Nana me nchwɔ ne ji né mbɛ ushu nyu
yémbɔ kaáge nnó me ngɛ fɔ́ gabo ayi ji apyɛ́ɛ
wɔ́.” 5 Jisɔs atane né dafyɛ ne ɛla ɛwé ɛlú
meshíí meshíí né mekpo ne nkúu megélé né
mmyɛ. Ne Palɛt ajɔ́ɔ ne bɔ́ɔ bimbɔ aké, “Gɛgé
mende yimbɔ na.”

6 Anɔ́ɔ baá ampyɛ upɛ Ɛsɔwɔ ne ambame
ɛcha upɛ agɛge Jisɔs, alɔ makale ne meko
metometo aké, “Áwɔ ji né gekwa, áwɔ ji né
gekwa.” Ajágé mbɔ,

Palɛt ajɔ́ɔ ne ɛbwɔ́ aké, “Ɛnyú ambɔ́ɔ sɛge ji
dewɔ né gekwa, néndé me ngɛ fɔ́ gabo ayi ji
apyɛ́ɛ wɔ́.”

7 Yémbɔ bɔ́ɔ Jus atome wyɛ ɛshyɛ ajógé aké,
“Ɛsé déwya ɛbɛ ɛwé ɛjɔ́ɔ nnó ji abɔ magbo.
Néndé ji aké alú Maá Ɛsɔwɔ.”

8 Palɛt awúgé mechɔ ɛwéna, ɛfɔ ɛkwɔ ji
metɔ́ɔ dɔ́ɔ. 9 Akere meso né mmu ɛcha wuú,
ama agií Jisɔs aké, “Wɔ ɔtane ɛfɔ?”

Yémbɔ Jisɔs ashuú ji meko wɔ́. 10 Ne Palɛt
ajɔ́ɔ ne Jisɔs aké, “Wɔ ukɛlege fɔ́ manjɔ́ɔ
mejɔ́ɔ ne me? Wɔ ɔkaá fɔ́ nnó me nwyaá utó
manlyaá wɔ ɔjyɛ ne nwyaá uto manwɔ wɔ né
gekwa wɔ́?”

11 Jisɔs ashuú ji meko aké, “Wɔ ópófɔ́ ne
utó mampyɛ me genó mbɔgé uto bimbɔ
ulá utane fɔ́ né mfaánebuú wɔ́. Ne getu
ɛyigémbɔ muú ayi afyɛ́ me né amu nyú,
gabo awuú aŋea apwɔ́ɔ.” 12 Palɛt awúgé
mbɔ, abɔ akɛle meti nnó ályaá Jisɔs ajyɛ́
yémbɔ bɔ́ɔ Jus akalege aké, “Mbɔgé wɔ
ɔlyage mende yina, ɛbyɛnnó wɔ ópɔ́ fɔ́ mejeé
Sɛsa. Yéndémuú ayi asɛle gemɛ jií nnó alú
mfwa ɛbyɛnnó akɛlege mankare gefwa ne
mfwa Sɛsa mfwa Rom.” 13 Ne Palɛt awúgé
mejɔ́ ɛwéna, asɛ Jisɔs afɛ ne ji né dafyɛ.
Jimbɔ́ɔ ajwɔlé né geluɔge mpa né mbaá ayi
ákuú nnó, “Melu Mataá.” (Né Hibru ákuú
mbaá yimbɔ nnó “Gabata”.) 14 Bií bimbɔ
úlú ɛlé bií bi bɔ́ɔ Jus akpomege mmyɛ manyɛ́
ɛpaá koó upu. Ne metɔ́ɔ ŋwɔmese, Palɛt ajɔ́ɔ
ne ɛbwɔ́ aké, “Gége Mfwa nyú na.” 15 Yémbɔ
ɛbwɔ́ ákálé aké cho ne ji ɛwú, cho ne ji ɛwú,
awɔ ji né gekwa. Ne Palɛt ama gií ɛbwɔ́ aké,
“Dékɛlege me nwɔ́ mfwa nyú né gekwa?”
Anɔ́ɔ baá ampyɛ upɛ Ɛsɔwɔ, aké, “Ɛsé depɔ
sé ne mfwa yicha ɛkosé Sɛsa wɔ́”. 16 Ne
kwyakwyaá, Palɛt achyɛɛ yé Jisɔs né amu
bwɔ́ nnó áwɔ́ ji né gekwa. Bɔɔ bee ásɛ́ Jisɔs
áfɛ́ ne ji.

Áwɔ Jisɔs né gekwa
(Mat 27:32-44; Mak 15:21-32; Luk 23:26-43)

17 Jisɔs jimbɔ́ɔ ne akpane gekwa jií afɛ́ né
melú ɛwé ákuú nnó, “Melú Uŋkókó makpo.”
(Bɔ́ɔ Hibru akuú ntó melu ɛwémbɔ nnó “Gol-
gota.”) 18 Ɛlé né melu ɛwéna ne awɔme Jisɔs
né gekwa. Áwɔ ntó anjo makpo apea né
ɛbi bwɔ́ ukwa. Áwɔ ama né ɛgbé ɛbwɔɛbɛ,
ama ɛgbé ɛbwɔnyɛ ne Jisɔs né metɔ́ɔ metɔ́ɔ.
19 Palɛt asá ntó genó gefɔ́ aba né mekpo
gekwa ɛyigé áwɔmé Jisɔs. Ásá wyɛ́ɛ nnó,
“Jisɔs muú Nasarɛt Mfwa bɔ́ɔ Jus.” 20 Ne
gejamégé bɔ́ɔ Jus ájɔ́gé genó ɛyigé ásamé
ábalé né mfaá mekpo gekwa néndé mbaá
ayi awɔme Jisɔs né gekwa alú kwɔ́kwɔ́lé
ne Jɛrosalɛ. Ásа mansa ŋwɛ amimbɔ né
mekómejɔ́ɔ Hibru, Latin ne Grek. 21 Anɔ́ɔ bá
ampyɛ́ɛ upɛ Ɛsɔwɔ, ájɔ́ɔ ne Palɛt aké, “Ɔsage fɔ́
nnó Jisɔs alú mfwa bɔ́ɔ Jus, sa ɛlé nnó ji ajɔ́ɔ
aké, ‘Me nlu mfwa bɔ́ɔ Jus’.”

22 Ne Palɛt aké ne ɛbwɔ́, “Genó ɛyigé me
nsame, nsa mɛ.”

23 Bɔ́ɔ bee ánerege manwɔ Jisɔs né gekwa
abɔ mandée jií akare malu ani yéndémuú
bee asɛ melu ɛma. Ásɛ nto nku wuú ayi
ji áfyɛ́ɛ ne áfyɛ́ɛ ɛwule. Nku yimbɔ apɔ ne
nkwɔmé. 24 Bɔ́ɔ bee bimbɔ ajɔ́ɔ ne atɛ aké,
“Dekarege fɔ́ nku yina, déŋmeé lé megyaá
wyɛ́ɛ mankaá muú ayi asɛlé ji.” Apyé mbɔ
nnó genó ɛyigé ásame né mekomejɔ́ɔ Ɛsɔwɔ
gebɛ wáwálé. Ásа wyɛ áké, “Ákare mandeé
ya áfyɛ atɛ amu, ásɛ nku wa áŋme megyaá
wyɛ́ɛ.” Gé genó ɛyigé bɔ́ɔ bee ápyɛmbɔ.

25 Ne bɔ́ɔ fɔ abi atɛne kwɔkwɔ́lé ne gekwa
ɛyi awɔme Jisɔs wyɛ, ɛlé mma Jisɔs, meŋmɛ
mma Jisɔs ayi mendée, Mɛri mendée Klopas,
ne Mɛri Magdala. 26 Jisɔs ágɛgé ndɛre mma
wuú átɛne ɛfɛ́ɛ kwɔkwɔ́lé ne maá utɔ́ɔ ayi
jimbɔ́ɔ Jisɔs agboó ne ji dɔ́ɔ, ajɔ́ɔ ne mma
wuú aké, “Mma, gɛ maá wyɛ na.”

27 Ne ajɔ́ɔ ntó ne maá utɔ́ɔ yimbɔ aké, “Gɛ
mma wyɛ na.” Ɛlɔ né gébé ɛyigémbɔ maá
utɔ́ɔ yimbɔ asɛ mma Jisɔs afɛ ne ji né gepú
jií, nnó ajwɔlege ne ji.

Negboné Jisɔs
(Mat 27:45-56; Mak 15:33-41; Luk 23:44-49)

28 Ɛwyagé, Jisɔs akaá nnó ji anere mɛ
yéndégenó ɛyigé ji abɔ́ɔ mampyɛ, ne nnó
genó ɛyigé mekomejɔ́ɔ Ɛsɔwɔ ajɔ́ɔ gebɛ
wáwále, ajɔ́ɔ aké, “Mmwɔ́lé manaá ɛpyɛ́ɛ
me.”

29 Ɛké ɛpyɛ́ɛmbɔ, nkwɔ fɔ́ alú ɛfɛ́ɛ, ayi áfyɛ
mmɔ́ɔ amí mamyáme magbeé wyɛɛ. Ásɛ
ɛkochá, ányua né mmu mmɔ́ɔ amibɔ, áfaá
né ɛta maá genɔ́ɔ ɛyigé akuú hisɔp, ábwɛ́ɛ até

* **19:29** Ɛlú wáwálé nnó: Jɔn afyɛ́ genɔ́ge hisɔp né ŋwɛ wuú gétúgé genó ɛyigé apyɛ́ɛ ne ji gébégé ɛpaá koo upú.

Jisɔs né ubɔ́ meno. * 30 Ne gébégé Jisɔs anyú mmɔ́ amimbɔ aké, “Nnere utɔ́ ba.” Ajógé mbɔ, amo mekpo mme, afyɛ gemɛ jií né amu Ntɛ wuú Ɛsɔwɔ.

31 Bií bimbɔ, ɛle bií ɛbi bɔ́ Jus ákpomege mmyɛ manyé uwyaá bwɔ́. † Ɛbwɔ́ akɛlege fɔ́ nnó bií bimbɔ ubane uŋkwɔ bɔ́ abi awɔme né ukwa. Ajyɛ jɔ́ ne Palɛt nnó achyɛ́ɛ́ ɛbwɔ́ uto ájyɛ ákɔre uka bɔ́ bimbɔ né mfaá ukwa, áfere uŋkwɔ ɛbwɔ́. 32 Ne bɔ́ bee achwɔ́ akɔre uka bɔ́ apea abi awɔme ɛbwɔ́ ne Jisɔs. 33 Achwɔgé mbaá Jisɔs, ákɔre sé uka bií wɔ néndé agɛ nnó ji agbo mɛ. 34 Yémbɔ muú bee ama ajo ɛgbɛ amba wuú ne nekɔ. Tɛnétɛné yimbɔ manoó ne manaá matanege. 35 Muú yi agɛne unó bina ne agaré. Ne unó bi ji agare úlú wáwálé. Ne jimbɔ́ akaá nnó ji agarege wáwálé nnó apyɛ ɛnyú ntó défyɛ metɔ́ ne Jisɔs. 36 Unó bina upyɛ nnó genó ɛyigé ásame né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ ubɛ wáwálé. Ásа wyɛ aké, “Yé gegoó jií gemma akɔ́ fɔ́.” 37 Ne ama ása ntó né melu ŋwɛ Ɛsɔwɔ ɛwé fɔ́ aké, “Ápɛle nyɛ muú ayi ɛbwɔ́ ájomé.”

Aniì Jisɔs
(Mat 27:57-61; Mak 15:42-47; Luk 23:50-56)

38 Unó bina upyɛge, Josɛf muú melɔ Arimatya ajyɛ gií ne Palɛt nnó agɔ ji afere genŋkwógé Jisɔs né gekwa. Josɛf abɔ alú maá utɔ́ Jisɔs ama, yémbɔ akwɔlege ji bibií néndé afɔ́ ákpakpa bɔ́ Jus. Palɛt akamege, Josɛf ajyɛ fere genŋkwógé Jisɔs né gekwa afé ne geji. 39 Josɛf afé ɛbwɔ́ ne Nikodɛmus muú abɔ́ achwɔ́ gɛ́ Jisɔs ne utuú. Nekodɛmus achwɔ́ ntó ne gejamégé maka gebɛ. Akwyɛ́ɛ́ mami ne unó bi akuú nnó merrh ne alose. Manɔ́ genógé bɔ kilo usaá upea meso ɛfya. 40 Ɛbwɔ́ ákpa genŋkwógé Jisɔs, afyɛge ji unó ɛbimbɔ ne mmyɛ aní ne éshyé ndeé. Gé mbɔ ne bɔ́ Jus ákwyɛge genŋkwógé muú ne aniì. 41 Né mbaá yi awɔme Jisɔs né gekwa, maá mekɔ́ alú wyɛ. Né mmu maá mekɔ́ yimbɔ ntó, menome mekɛ ɛwé álá alú daniì muú fɔ ɛbɔ ɛlú wyɛ. 42 Aniì Jisɔs né mmu menome ɛwémbɔ néndé mbaá yimbɔ, alu kwɔ́kwɔ́lé. Ne bií bimbɔ ntó bɔ́ Jus ákpomege mmyɛ nnó bií ujyage ɛbwɔ́ ányé uwyaá bwɔ́.

20

Menome ɛla mewa
(Mat 28:1-10; Mak 16:1-10; Luk 24:1-12)

1 Bií mbɛ né uwyaá, ne dondo gemua mme Mɛri muú melɔ Magdala afé né menome ɛwé abɔ́ aniì Jisɔs. Ajyɛge, agɛ nnó áferé ntaá ɛniné ábɔ́ ákweré ɛmbú menome. 2 Ndɛre ágɛne mbɔ Meri muú melɔ Magdala abɔ́ gatɛlé akere ajyɛ garé Simun Pita ɛbwɔ́ ne maá utɔ́ ayifɔ ayi Jisɔs ágboó ne ji dɔ́ aké, “Áfere Ata né mmu menome, ne ɛsé dékaá fɔ́ mbaá ayi ájyɛ belé ji wɔ́.”

3 Ajógé mbɔ, Pita ɛbwɔ́ ne maá utɔ́ yimbɔ átane áfɛ né menome. 4 Ndɛre ájyɛ, álómege gatɛle. Yémbɔ maá utɔ́ yimbɔ alome apwɔ Pita, ne abɔ́ mbɛ akwɔne né menome. 5 Akwɔnege wyɛ, asé mmyɛ mme apɛ né mmu menome, agɛ ubaá éshyé ndeé ɛbi ábɔ́ aniì Jisɔs ne ubi yémbɔ, akpɛ fɔ́ né mmu menome wɔ́. 6 Ne Simun Pita muú abɔ alú meso akwɔnege, akpɛ né mmu menome, agɛ ubaá éshyé ndeé ɛbimbɔ ɛfɛ́. 7 Agé ntó gebagé ndeé ɛyigé abɔ aniì Jisɔs né mekpo ndɛre gelú pwipwi né mbaá awuú cha. Ɛpófɔ́ mbaá ama ne uba éshyé ndeé ɛbimbɔ. 8 Ne maá utɔ́ ayi abɔ abɔ́ mbɛ akwɔne né menome, akpɛ ntó né mmu menome Jisɔs, agɛ unó bi upyɛ, akame nnó ɛlú wawale. 9 (Yé ɛlé ɛbwɔ́ ágɛne unó bina, álu wyɛ dankaá genó ɛyi mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ abɔ ajɔ́ nnó Jisɔs abɔ mankwilé né negbo.) 10 Ne baá utɔɔ bií agɛge mbɔ áma akere meso né upú bwɔ́.

Jisɔs alɛre mmyɛ mbaá Mɛri Magdala

11 Yémbɔ Mɛri álá dafyɛ téné né alilé. Ndɛre alilé abyɛlé mmyɛ mme apé né mmu menome, 12 agɛ makiénné Ɛsɔwɔ apea ne mandeé pópó mmyɛ, ájwɔle né mbaá yi abɔ ábelé genŋkwógé Jisɔs. Ɛma né mekpo, ɛma né uka. 13 Makiénné yimbɔ, ágií Mɛri áké, “Mma wɔ ɔlilé ndé?”

Ashuú ɛbwɔ́ meko aké, “Ákpa Ata wa ne me nkaá fɔ́ mbaá yi ájyɛ bele ji wɔ!” 14 Ajógé mbɔ, abwɔlé mmyɛ ake apɛle agɛ ndɛre Jisɔs atɛne, yémbɔ akaá fɔ nnó ɛlé Jisɔs ne atɛne mbɔ wɔ́. 15 Jisɔs agií ji aké, “Mma wɔ ɔlilé ndé? Ndé muú wɔ ɔkɛlege?”

Mɛri afɛre nnó ɛlé mbɔ́ maá mekɔ́ yimbɔ ne ji agɛne mbɔ, ajɔ́ ne ji aké, “Ata mbɔgé wɔ ne ɔkpane genŋkwɔ jii lɛre me mbaá ayi wɔ ɔbele geji, me njyɛ mkpa.”

16 Ajógé mbɔ, Jisɔs akú ji aké, “Mɛri” abwɔlé mmyɛ apɛ Jisɔs, ajɔ́ né mekómejɔ́ Hibru aké, “Rabɔni” (ula Rabɔni utɛné nnó “Ménlɛré.”)

17 Jisɔs ajɔ́ ne ji aké, “Ɔtage me, néndé me nlú dankwɔ njyɛ mbaá Ntɛ wa. Cho gare ɛlé aŋmé ba nnó me nlé nkwɔ njyé mbaá Ntɛ wa muú alú Ntɛ nyú ntó. Ɛsɔwɔ wa ne Ɛsɔwɔ nyú ntó.”

18 Mɛri muú melɔ Magdala ajyɛ gare baá utɔ́ Jisɔs aké, “Me ngɛ Ata.” Ne agare ntó ɛbwɔ́ unó bi ji ajɔ́ ne ji.

Jisɔs alɛre mmyɛ mbaá baá utɔ́ biì
(Mat 28:16-20; Mak 16:14-18; Luk 24:36-49; Aŋg 1:6-8)

19 Né nkwalé bií mbɛ né uwyaá, baá utɔ́ Jisɔs ányweré mbaá ama, ágbɛ mano mbií néndé áfɔ́ bɔ́ Jus. Ne Jisɔs akpɛ atɛné

† **19:31** Ɛlú wáwálé nnó: Uwyaá bina, úlú lé uwyaá kpaá nénde ukwe gébégé ɛpaá koo upu.

né metɔ́ metɔ́ bwɔ́ aké, “Nesɔ nébɛ́ ne ɛnyú.” 20 Ajógé mbɔ, alɛre ɛbwɔ́ mabɔme upa né amu jií ne ɛgbɛ mmyɛ wuú. Baá utɔ́ bií ágɛge ji mbɔ álu ne nechɔchɔ́ ndɛre ágɛné Atá. 21 Jisɔs ama ajɔ́ ne ɛbwɔ́ aké, “Nesɔ nebɛ ne ɛnyú, ndɛre Ntɛ wa atɔme me, mbɔntó ne me ntɔme ɛnyú.” 22 Ajógé mbɔ afɔ ɛbwɔ́ gejulé né mmyɛ aké “Sɛge Mendoó Ukpea. 23 Yɛndemuu ayi ɛnyu dejigente gabo wuu, Ɛsɔwɔ ajigente gabo muu yimbɔ, ne yɛnde muu ayi ɛnyu dela dejinte gabo wuu wɔ, Ɛsɔwɔ nto ajige fɔ nte gabɔ wuu.”

Jisɔs alɛre mmyɛ mbaá Tɔmasi

24 Gébégé Jisɔs achwɔ́ lɛre mmyɛ mbaá baá utɔ́ bií, ŋgba wuú ama né geluage abi áfyanéápeá ayi akuú ji nnó, Tɔmasi maá gefa abɔ apɔ́. 25 Tɔmasi achwɔgé baá utɔ́ abifɔ ágare ji aké, “Ɛse degɛ Ata.”

Tɔmasi aké, “Me nla ngɛ́ fɔ mabɔme upaá mpi né maka amu jií me nta ɛnɔ ɛbwɔ wa wyɛ, mma nta nto ɛbwɔ wa né nebɔmé gepa ɛnií nélú ji né ɛ́gbɛ́ amba wɔ me nkamege fɔ.”

26 Ndɔ ɛneé ɛkógé, baá utɔ́ Jisɔs ama anywere, né mmu gepú. Ne Tɔmasi alu ne ɛbwɔ́. Ágbɛ́ manombi, ne aké apɛle Jisɔs achwɔ́ tɛne né metɔ́ metɔ́ bwɔ́ aké, “Nesɔ nebɛ ne ɛnyú.” 27 Ajɔ́ ntó ne Tɔmasi aké, “Fyɛ ɛnɔbwɔ wyɛɛ́ fa. Pɛ amu ya. Nyaá ɛbwɔ wyɛɛ́ ɔta ɛgbɛ amba wá. Ɔbɛgé sé ne dembyɔ kamé wyɛ kamege ne me.”

28 Ne Tɔmasi ashuú ji meko aké, “Ata wa ne Ɛsɔwɔ wa.”

29 Jisɔs ajɔ́ ne ji aké, “Ɛlé wɔ ɔgɛne me, ne ɔkame nnó ɛlé me? Metɔ́ megɔmegɔ ɛbɛɛ́ ne bɔ́ abi álá agɛ me wɔ, yémbɔ áfyɛɛ́ matɔ́ bwɔ́ ne me!”

Ula bi asame ŋwɛ yina

30 Ne Jisɔs apyɛ gejamégé upɔ́ ufélekpa né mbɛ ushu baá utɔ́ bií ɛbi álá ásа fɔ́ ubi né mmu ŋwɛ yina wɔ́. 31 Yémbɔ ásа lé bina nnó upyɛ ɛnyú dékamé nnó Jisɔs ne alú Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji ɛlá gefwa, nnó ji alú Maá Ɛsɔwɔ. Ne nnó dekamege mbɔ debɔ́ geŋwá ɛyi gélágé byé gétúgé mabɔ mií.

21

Jisɔs alɛre mmyɛ mbaá baá utɔ́ bii akeneama

1 Mboó ndɔ fɔ́ ɛkoge, Jisɔs ama alɛre mmyɛ mbaá baá utɔ́ bií né ɛbɛɛ́ mega ɛwé ákuú nnó Tibɛras. Gɛ́ na ne Jisɔs alɛre mmyɛ mbaá baá utɔ́ bií. 2 Simun Pita, Tɔmasi maá gefa, Nataniɛl muú melɔ Kana né gebage mewaá Galilií, baá Sɛbɛdee ne baá utɔ́ abifɔ makpo apea ábɔ́ álú mbaá ama. 3 Ne Simun Pita ajɔ́ ne ɛbwɔ́ aké “Me nkɛlege manjyɛ ntofó.”

Ɛbwɔ́ ntó aké, “Ɛse ntó déjyɛ ne wɔ.” Ɛbwɔ́ ako ajyɛ kpɛ mmu ɛkpeé. Né utuú bimbɔ yɛ́ genó ɛbwɔ́ áwa wɔ́. 4 Ndɛre bií ujyage, Jisɔs achwɔ atɛne né mapea ɛbɛɛ mega, baá utɔ́ bií agɛge ji akaá fɔ jí wɔ́ 5 Jisɔs akú ɛbwɔ́ aké, “Baá ba, déwaá meshuu fɔ wɔ?” Ɛbwɔ́ áshuú ji meko, “Déwa wɔ́.”

6 Ajɔ́ ne ɛbwɔ́ aké, “Ŋmégé ntofo nyú né ɛgbɛ ɛbwɔnyɛ ékpe, déwane nyɛ meshuú.” Áŋmégé, meshuú ɛyi ɛsɛle, ɛpwɔ ɛbwɔ́ manja afyɛ mmu ékpe néndé ɛja dɔ́.

7 Ɛpyɛge mbɔ, maá utɔ́ ayi Jisɔs abɔ́ gejeé ne ji dɔ́, ajɔ́ ne Pita aké, “Muú ayi ajógé mbɔ ne ɛsé ɛlé Ata.” Simun Pita awúge ndɛre maa utɔɔ yimbɔ ajɔɔ ake “Muú ayi ajɔɔ mbɔ mejɔɔ ne ɛse ɛle Ata” Akwyɛ afyɛ mandeé mmyɛ (néndé abɔ afere áji) Anyo achɔ né nnyi. 8 Baá utɔ́ abifɔ álá né mmu ɛkpeé ajame dansa ne gejamégé meshuú ɛyi ɛlú wyɛ nnó achwɔ́ né mapea nnyi. Mantane né mapea nnyi ɔkwɔne mbaá ayi ɛbwɔ́ ajame dansa alú genógé matyɛɛ́ amu usaá upea meso ɛfya. 9 Ájágé dansa yimbɔ akwɔnege né mapea nnyi, agɛ ujenjeé mewɛ ne brɛd wyɛ nɛre. 10 Jisɔs ajɔ́ ne ɛbwɔ́ aké, “Chwɔge me ne meshuú fɔ́ ɛyi ɛnyú déwane mbɔ.”

11 Simun Pita akwɔ akpɛ mmu ɛkpeé aja dansa yémbɔ achwɔ́ ne ji né mewaá. Dansa yimbɔ agbeé ne gejamégé meshuú kpakpa. Meshuú ɛlú usaá ukenéama meso ɛfyane ɛleé (153). Ne yɛ́ ɛlé meshuú ɛjame, dansa yimbɔ agyalé wɔ́. 12 Ne Jisɔs ajɔ́ ne ɛbwɔ́ aké, “Chwɔge dégbáré unɛ dondo”. Ne yɛ́ maá utɔ́ ama ayi anɟea metɔ́ mangií ji nnó, “Ɔlu wa?” apɔ́; néndé ɛbwɔ́ ákaá nnó ɛlé Ata. 13 Jisɔs ajyɛ bɔ brɛd yimbɔ ne meshuu ntó achyeé ɛbwɔ́.

14 Gé maŋáne alɛé na ayi Jisɔs alɛre mmyɛ mbaá baá utɔɔ bií gébégé ji akwilé né negbo.

Jisɔs ajɔ́ ne Pita nnó mbɔgé abɔ gejeé ne ji apyɛ utɔ́ bii

15 Ɛbwɔ́ anerege mangbaré unɛ, Jisɔs agií Simun Pita aké, “Simun, maá Jɔn nnó wɔ ɔbɔ gejeé ne me dɔ́, ɔpwɔ abifɔ na?” Ne Pita ashuú Jisɔs meko aké, “Ɛh Ata, wɔ ɔkaá nnó me mbɔ gejeé ne wɔ.”

Jisɔs ajɔ́ ne ji aké, “Pɛle baá magɔŋme ya.” 16 Jisɔs ama agií ji maŋáne apea aké, “Simun Pita maá Jɔn nnó ɔbɔ́ gejeé ne me?”

Pita akame aké, “Ɛh Ata wɔ mbɔ ɔkaá nnó mbɔ́ gejeé ne wɔ”. Jisɔs aké, “Pɛle magɔŋme ya”. 17 Ama agií Pita ne maŋáne ayi ágbeé alɛé aké, “Simun maá Jɔn nnó wɔ ɔbɔ gejeé ne me.”

Agigé mbɔ, metɔ́ ɛsɔ Pita gétúgé agií ji té maŋáne alɛɛ nnó, “Pita nnó wɔ ɔbɔ gejeé ne me?” Getu ɛyigémbɔ Pita ashuú ji meko aké, “Ata wɔ ɔkágé unó uko, ɔkaá cháŋéné nnó me mbɔ gejeé ne wɔ.” Jisɔs ajɔ́ ne ji aké, “Pɛle magɔŋme ya.” 18 Ngarege wɔ wáwálé nnó, “Gébégé wɔ ɔlu gesage muú, wɔ mbɔ́ ɔfyɛ mandeé ɔjyɛɛ́ yɛ́nde mbaá ayi wɔ ɔkɛlege, yémbɔ gébégé ɔkwɔge ukoó, ula bwyɛ ɛlé amu mfaá ne ɛlé muu yicha ne afyɛɛ́ wɔ mandeé ágbárege wɔ ɛbwɔ aja wɔ meti ɔjyɛɛ mbaá ayi wɔ ɔlá ɔkɛlege fɔ

manjyɛ.” 19 Jisɔs ajɔ́ mejɔ́ ɛwéna ne Pita
mampyɛ ji ákaá gefɔge negbo ɛniné Pita
agboó nyɛ ne achyɛ́ɛ́ Ɛsɔwɔ ŋgɔ. Jisɔs ajógé
mbɔ aké ne Pita, “Kwɔle me.”
20 Pita abwɔlége mmyɛ, agɛ ndɛre maá
utɔ́ ayi Jisɔs abɔ́ gejeé ne ji dɔ́ akwɔlege
ɛbwɔ́. Ɛlé maá utɔ́ yina ne abɔ ajwɔlé nya
agií Jisɔs né ɛgbɛ mmyɛ, gébégé ɛbwɔ́ anyɛ́ɛ́
menyɛɛ́, agií Jisɔs nnó, “Ata ndé muú wɔ ɔke
achyɛge nyɛ wɔ maŋkwaá?” 21 Pita agége ji
agií Jisɔs aké, “Ata ji ntó yé?”
22 Ne Jisɔs ashuú Pita meko aké, “Mbɔgé
me nkɛlege nnó ji abɛ mebɛ kpaá tɛ me
nchwɔ́, wɔ ɔbɔ ndé mechɔ wyɛɛ́? Wɔ kwɔle
ɛlé me.”
23 Ajógé mbɔ, mechɔ ɛwéna ɛkɛ ɛkwɔne
mbaá baá utɔ́ abifɔ nnó Jisɔs aké maá utɔ́
yina agboó fɔ. Yémbɔ Jisɔs ajɔ́ fɔ́ nnó maá
utɔ́ yimbɔ agboó fɔ́ wɔ́. Ajɔ́ ɛlé nnó, “Mbɔgé
me nkɛlege nnó ji abɛ mebɛ kpaá tɛ me
nchwɔ́, ɔbɔ ndé mechɔ wyɛɛ́?”
24 Gɛ ɛlé maá utɔ́ awú ne agarege unó
bina. Asá ubi né mme ne ɛsé dékaá nnó unó
bi ji agarege úlú wáwálé.
25 Gejamege unó ɛbifɔ úlú ntó ɛbi Jisɔs
apyɛɛ́. Mbɔgé abɔ ásа ubi uko né mme, mbɔ
melú ɛbɛɛ́ fɔ́ fa mme ɛwé ábélege bɔ ŋwɛ abi
ásame ubi.

Nwɛ
UTƆƆ AŊGBÁ JISƆS
ndɛre Lukase asamé

Ulaulɔ

1 Ata Tyɔfilɔs, né ŋwɛ mbɛ yimbɔ ntɔme
wɔ, nsá uno uko ɛbí Jisɔs abɔ apyé ne alére
bɔ́, lɔ né gébé ɛyige ji alɔ́ utɔ́ bií, 2 kpaá
tɛ gébé ɛyige ji ajyé mfaánebuú. Gemɛge
nnó ji ajyé né mfaánebuú, achyɛ bɔ́ bií ji
ajyá nnó ábé áŋgbá bií majyɛ né uto Mendoó
Ukpea. 3 Gébégé Jisɔs akwilé né negbo,
abɛlé fa mme usaá ndɔ upéa. Né ndɔ yimbɔ,
alɛrege aŋgbá bií mmyɛ né gejamégé mati
ayi ɛbwɔ́ álá kagé bɛ sé ne dembyɔ nnó
ji alu mebɛ. Ne agare ɛbwɔ́ mechɔ ewé
Ɛsɔwɔ ágbárege nyɛ gefwa jií. 4 Ne nkane
ji alu chóncho ne ɛbwɔ́, afyé ɛbwɔ́ ɛbɛ ake,
“Jwɔlege fa né Jɛrosalɛ, degilé ɛchyɛ ewé Ntɛ
wa abɔ anyémeno nnó atɔme nyɛ nkane me
mbɔ ngare ɛnyú. 5 Geno ɛyige njɔgémbɔ gelu
nnó, ndɔ ɛja sé dɔ́ wɔ́ ɛyi Ɛsɔwɔ afyé nyɛ ɛnyú
né amu Mendoó Ukpea wyɛ nkane Jɔn abɔ
afyɛ nya bɔ́ né mmu nnyi.”

Ɛsɔwɔ asɛ Jisɔs afɛ Mfaánebuú
(Mat 28:16-20; Mak 16:14-18; Luk 24:36-49; Jɔn 20:19-23)

6 Gébégé baá utɔ́ Jisɔs áma jwɔle chóncho
ne Jisɔs ágií ji áke, “Átá gébé gekwané
ɛyigé ɔmage pyɛ nnó ɛsé bɔ́ Isrɛli dégbáré
gefwage sé”?

7 Ne Jisɔs ashuú ɛbwɔ́ meko aké, “Ntɛ wa
akwyɛ mɛ abɛlé né uto bií gébé ɛyigé unó
bina upyɛ nyɛ, ne ɛpófɔ́ ewé ɛnyú dekaáge
gébé ɛyigémbɔ. 8 Ne genó ɛyigé debɔ́
mankaá gelu nnó, Mendoó Ukpea ɛchwɔgé
ɛnyú mmyɛ, ɛchyɛge nyɛ ɛnyú uto ne ɛnyú
degarege bɔ́ né Jɛrosalɛ gefɔge muú yi me
nluú, ne demage garege nyɛ né malɔ bɔ́
Jus ako, ne degarege wyɛ dejyɛ né melɔ́
Samariya kpaá tɛ dekwɔ́nege mbaá yi mme
akwya.” 9 Ndɛre Jisɔs ajɔ́gé depɔ tire na,
Ɛsɔwɔ alɔ mansé ji ajyɛ né mfaánebuú, ne
baá utɔ́ bií ála ápɛlé amɛ mfaa. Akwɔ́ afɛ
kpaá gekó gekweré ji.

10 Ndɛre ɛbwɔ́ álu áfyé amɛ mangɛ ji, ɛké
ɛwyage ágɛ ande fɔ apéa ne mandeé pópó
mmyɛ, átɛné kwɔ́kwɔ́lé ne ɛbwɔ́. 11 Ɛwyagé
ande bimbɔ áké ne ɛbwɔ́, “Bɔ́ Galilií, ɛnyú
detɛné fa depɛle amɛ mfaá nde? Jisɔs yina
ayi alya ɛnyú akwɔme mbɔ mfaánebuú fi,
amage kéré nyɛ meso wyɛ nkane degéné
mbɔ ji ajyɛé.”

Matyas asɛ melú Judas

12 Ne aŋgbá Jisɔs ályágé mekwɛ Olif, ákéré
né Jɛrosalɛ, nekɛ nélu genógé ɛbwɔ ne
meno. 13 Ákwɔ́négé né melɔ́ Jɛrosalɛ, ákwɔ
mfaá ɛnyɔŋ ákpɛ mmu maá gepú ayi ɛbwɔ́
ábélege. Ɛbwɔ́ alu Pita ne Jɔn, Jɛmsi ne Andru, Filip ne Tɔmasi, Batolomyo ne Matyo, Jɛmsi maa Alfɔs, Simun ayi ákuú ji muú ukógé ne Judas ayi maá Jɛmsi. 14 Ɛbwɔ́ ako áchómege yɛndégébé ánɛnemmyɛ metɔ́ ɛma chóncho ne andeé fɔ abi ábɔ́ ákwɔlege Jisɔs, ne aŋmé Jisɔs ne mma wuú Mɛri.

15 Né bífɔ́ bɔ́ abi akame ne Jisɔs áchomé ɛbwɔ́ ako, alu genógé usaá ukene. Ne Pita akwile ka aké ne ɛbwɔ́, 16 “Áŋmɛ ba, geno ɛyige ŋwɛ Ɛsɔwɔ ajɔ́ɔ nya gebɔ nyɛ mambɛ wáwálé, Mendoó Ukpea ɛbɔ́ ɛpyéɛ Mfwa Dɛvid nnó abɔ mbɛ agare geno gefɔ getuge Judas ayi abɔ́ ajamé bɔ́ɔ meti nnó apyé Jisɔs. 17 Judas abɔ́ alu muú ama né geluagé ɛsé, Jisɔs abɔ́ ajya ji nnó apyɛge gefɔge utɔ́ uma ne ɛsé.”

18 Ndɛre Pita abɔ ajɔge mbɔ, ɛlu nnó Judas apyɛge geboboge mechɔ ɛwé, ásɛ ŋka ji, ájyɛ na melu mme, ɛfɛé ne akwené ushú mme, unɛ ugbɔgé, mbwé unɛ ɛwɔ. 19 Bɔ́ɔ ako bi alú né Jɛrosalɛ, áwúge mechó ɛwé, ákuú melu mme ɛwémbɔ né mejɔ́ɔ bwɔ́ nnó Akɛldama. Ula utɛné nnó, “Mewaá gewu.”

20 Pita ama jɔ́ɔ aké, “Mfwa Dɛvid abɔ́ asá
né ŋwɛ makwa jií nnó,
‘Achyɛ gepú jií gelá gewa,’
Achyɛ muú amage ajwɔle sé mmu. Ne ama
sá nnó,
‘ɛchyɛ muú ayicha asɛ melu utɔ́ wuú.’

21-22 “Ndɛre ɛlúmbɔ, muú ayicha abɔ́
mambané ɛsé nnó décho, dégárégé nkane
Átá Jisɔs akwilé né negbo. Yɛmbɔ́ muú
yimbɔ abɔ mambɛ ayi abɔ akéné ne ɛsé ne
Jisɔs, lɔ né gébé ɛyige Jɔn abɔ́ awyáge bɔ́ɔ
manaá Ɛsɔwɔ kpaá ɛkwɔne né gébé ɛyigé
Ɛsɔwɔ asɛlé Jisɔs né ɛta sé ajyɛ mfaánebuú.”

23 Ɛfɛé ne ɛbwɔ́ ajya bɔ́ɔ apéa, muú yi ama
akamege Josɛf ayi ákuú ntó ji Basabas ne
ama ákuú ji ntó Justɔs. Ne ayifɔ akamege
Matyas. 24 Ne ɛbwɔ́ anɛmmyɛ áké, “Átá wɔ
ne ɔkaáge matɔ́ bɔ́ ako. Lɛré ɛsé muú yi
ɔjya, 25 nnó ábé ŋgbá Jisɔs ne asɛ melu utɔ́
Judas maá utɔ́ wyɛ ayi ji alya ajyɛ mbaá yi
akwane ne ji.” 26 Ánégemmyɛ mbɔ, áŋme
megya nnó ájya muú ama. Ne alɛré nnó
Matyas ne ábɛé. Ne ásɛ ji ágbɛé ne áŋgbá Jisɔs
abi afyaneama.

2

Mendoó Ukpea Ɛchwɔ

1 Bií ɛpaá ewé ákuú Pɛntikos ukwɔ́négé,
bɔ́ɔ bi áfyé matɔ́ ne Jisɔs ako abɔ áchomé
melu ɛma ne meko ɛbwɔ́ ama. 2 Ake áwuú
gewyage genó gefɔ́ getané mfaá ɛké mbyo
gechwɔ́ gekpɛ mmu gegbeé gepú ɛyige ɛbwɔ́
abɔ́ alu. 3 Áké ápéle ágé genó ɛyi gelu nkane
manɔ́mé mewɛ. Átya, ájyé tɛne, yéndémuú
mmyɛ. 4 Ne Ɛsɔwɔ apyɛé Mendoó Ukpea
ɛchwɔ kpɛ ɛgbeé bwɔ́ matɔ́ ne ɛpyɛ bwɔ́ alɔ
manjɔ́ ufɔ́ mejɔ́ ufɔ́ ufɔ́.

5 Né gébé ɛyigémbɔ, bɔ́ɔ́ Jus ne bɔ́ɔ́ bi
ánoge Ɛsɔwɔ ábɔ́ átané né malɔ mako áchwɔ́
né Jɛrosalɛ. 6 Awuúge gewya ɛyigembɔ,
gejamégé bɔ́ɔ́ áchwɔ́ nɔ bɔ́ɔ́ bi áfyɛ́ metɔ́ɔ́
ne Jisɔs mme. Awuúge nkane bɔ́ɔ́ Jisɔs
ájɔge unó ne yɛ́ndémuú awúgé né mejɔ́ɔ́
wuú, ɛpwɔ ji uto. 7 Ala amɛ mekpo fuú
ájɔge ne atɛ áke, “Bɔ́ɔ́ bi ájɔge na ako, átané
gebagé Galilií. 8 Ne ɛpyɛ nnó ne ɛbwɔ́ ájɔge
mejɔ́ɔ́ ɛsé? 9 Ɛsé bifɔ detane Patiyans, Mɛdis
ne Ɛlam, abifɔ átané Mesopotemya Judiya
ne Kapadosia ne abifɔ átané nto Pɔntɔs ne
Ɛsya. 10 Abifɔ átané Frigiya ne Pamfilya,
abifɔ átané Ijip ne gebage mewaá Libya
kwókwólé ne Sɛren. Abifɔ átané Rom, abi
álu bɔ́ɔ́ Jus, ne abifɔ álaá bɔ́ɔ́ Jus. 11 Abifɔ
átané Kret ne Arabyan. Yɛ́mbɔ ɛsé ako
dewuú bɔ́ɔ́ bimbɔ nkane ájɔge ufɔ́ɔ́ mejɔ́ɔ́
ɛsé, ágarege ukpɛkpɛ unó bi Ɛsɔwɔ apyɛ́ɛ.”
12 Alá mano mekpo fuú ne ɛlú wyɛ ɛbwɔ́
matɔ́ɔ́ tametame, ágige wyɛ atɛ áké, “Ɛwéna
ɛtɛné mbɔ nnó”? 13 Yɛ́mbɔ abifɔ álɔ man-
jwya le jwyage áké, “Bɔ́ɔ́ Galilií bina, mmɔ́ɔ́
mapyɛ ɛbwɔ́.”

Mekomejɔ́ɔ́ Pita

14 Ne Pita akwile ka ne aŋgbá abifɔ
afyaneama, ajɔgé ne njune bɔ́ɔ́ bimbɔ áké,
“Ɛnyú bɔ́ɔ́ Jus ne bɔ́ɔ́ ako abi alu né Jɛrosalɛ,
wuúge, nkɛlege mangaré ɛnyú ula mechɔ
ɛwé. 15 Gébé gelú mbɔ le kálaŋká ɛneneama
dondo, bɔ́ɔ́ bina alu danyú mmɔ́ɔ́ fɔ́ nkane
ɛnyú defɛrege. 16 Geno ɛyi gepyɛ́ɛ mbɔ nana,
ɛlé ɛyigé Joel muú ɛkpave Ɛsɔwɔ abɔ́ ajɔ́ɔ́ tɛ
gachi nnó, 17 Ɛsɔwɔ aké,

‘Meso gébé nchyɛge nyɛ Mendoó wa mbaá
bɔ́ɔ́ ako.
Ne baá nyú abi andeé ne ande áwuú nyɛ
depɔ ne me, ágárege.
Njɛ usa nyú agɛ́ne nyɛ depɔ ta ne ágárege,
ne akoó ande nyú agɛne nyɛ ujya. 18 Né gébé
ɛyigémbɔ nchyɛge nyɛ nto Mendoó
wa mbaá baá utɔ́ɔ́ ba ako,
yɛ mendée yɛ mende ne ɛbwɔ́ áwuú nyɛ depɔ
ne me, ágárege. 19 Mpyɛ nyɛ bɔ́ɔ́ ágɛ
ufelekpa né mfaánebuú,
ne ukpɛkpɛ uno né mme.
Agɛ́ne nyɛ manoó, mewɛ ne gelógé amuawɛ
ne mfaá álá nyɛ chuchu ɛke manoó,
20 ŋmɛɛ́ ɛnómege nyɛ gemua gekwé
ne mfaá álá nyɛ chuchu ɛke manoó,
gemɛge nnó bií Atá Ɛsɔwɔ ɛbi upwɔ́ amu
ukwɔne. 21 Ne ɛlé bɔ́ɔ́ bi ánɛge Atá
mmyɛ, ne áférege ɛbwɔ́ né ɛfwyale
gabo.’ ”

22 Pita amajɔ́ɔ́ aké, “Bɔ́ɔ́ Isrɛli wuúge, Jisɔs
ayi Nasarɛt alu muú yi Ɛsɔwɔ alɛre ɛnyú
cháŋéné nnó, ji ne atɔme ji getuge ɛnyú degɛ
ndɛrɛ abɔ́ apyɛ́ɛ ukpɛkpɛ uno bi ulɛre nnó
Ɛsɔwɔ ne achyɛge ji uto. Ɛnyú dekaá nénde
uno bina ubɔ́ upyɛ metɔ́ɔ́ metɔ́ɔ́ ɛnyú. 23 Jisɔs
yina, ɛle ayi ɛnyú dechyɛ ɛta bɔ́ɔ́ nchyɛ nnó
áwɔ́ né gekwa. Yɛ́mbɔ ɛle Ɛsɔwɔ ne abɔ́
ámɛɛ́ mɛ ábelé ne akaá nnó mbɔ ne ɛpyɛ nyɛ.
24 Ne apyɛ Jisɔs akwilé né negbo, atane ne
manome nénde negbo nebɔ nepɔ́ ne ɛshyɛ
mangbaré ji, álá nkane muú denɔ. 25 Ne
Mfwa Dɛvid abɔ́ ajɔ́ɔ́ depɔ ti getúgé Jisɔs aké,
‘Ngɛne Ata Ɛsɔwɔ né mbɛ ushu wa né gébé
geko.
Alu me égbé ɛbwɔnyɛ nnó mbɛgé ne ɛfɔ́ɔ́.
26 Né getú ɛyigémbɔ nlu ne nechóchɔ́ né
metɔ́ɔ́ nkwane, mbene.
Me nlu mekwaá ne ngboó nyɛ, yɛ́mbɔ nwya
umɛɛ́,
27 gétúgé nkaá nnó wɔ yi ɔlu Ɛsɔwɔ, ɔlyage
nyɛ fɔ́ mendoó wa ɛlá né melɔ áwuú
bɔ́ɔ́,
ɔlyágé nyɛ fɔ́ Maá utɔ́ɔ́ wyɛ yi apyɛɛ́ utɔ́ɔ́
cháŋéné apwané mmu menome.
28 Wɔ ɔlɛré me meti ɛwé mbɔ́ɔ́ mankoó ne
mbɔ́ geŋwá.
Mbɛ nyɛ́ né mbɛ ushu wyɛ, ne metɔ́ɔ́
megɔmegɔ.’ ”

29 Ne Pita ama jɔ́ɔ́ aké, “Aŋmɛ́ ba, mbɔ́
mangaré ɛnyú gbɔgɔnɔ nnó gekwenege ntɛ
ɛsé, Mfwa Dɛvid yɛlé abɔ ajɔ́ɔ́ mbɔ agbó,
ánií ji, ne menome wuú ɛlu fa tɛ fina.
30 Abɔ́ alu muú ɛkpávé Ɛsɔwɔ ne abɔ́ akaá
menomenyɛɛ́ ɛwé Ɛsɔwɔ abɔ́ anyɛɛ́ ne ji. Ne
Ɛsɔwɔ jimbɔ́ɔ́ ashu meko aké, ‘Ji apyɛ nyɛ
mpyáne Dɛvid ama nnó ábɛ́ Mfwa nkane
Dɛvid jimbɔ́ɔ́ abɔ́ alu.’ 31 Ɛbyɛnnó Dɛvid
abɔ́ abɔ mbɛ agɛ genó ɛyige Ɛsɔwɔ apyɛɛ́ nyɛ
meso gébé; ne alɛre nnó Ɛsɔwɔ apyɛ nyɛ Muú
yi Ɛsɔwɔ akweré ji ɛlá gefwa nnó akwile
né negbo. Gɛ́ wyɛ genó geji ne ji abɔ́ jɔ́
nnó ji alá fɔ́ né melɔ áwuú bɔ́ɔ́, ne geŋkwɔ
ji gepwánege fɔ́ mmu menome. 32 Muú ayi
Dɛvid abɔ́ ajɔ́ɔ́ bɔ ɛlé Jisɔs. Ɛsɔwɔ apyɛ ji
akwile né negbo ne ɛsé ako abi delu aŋkwɔle
bií dékpá amɛ dégé ji wáwále. 33 Ntɛ wuú
Ɛsɔwɔ apyɛgé ji akwile né negbo, apyɛ ji
ajwɔle ne geluɔge ɛnogé ɛyi gelu né ɛgbɛ
ɛbwɔnyɛ wuú, ne achyɛ ji Mendoó Ukpea
nkane ji abɔ́ anyémeno nnó apyɛ. Genó
ɛyigé ɛnyú dewuú né degɛne mbɔ, ɛle Ɛsɔwɔ
Mendoó Ukpea ɛwu ne Jisɔs atómé mbaá bɔ́ɔ́
bií. 34 Dɛvid ajyɛ mfaánebuú wɔ́; yɛ́mbɔ aké,
‘Ata Ɛsɔwɔ ajɔ́ɔ́ ne ntɛ wa nnó,
jwɔle fa né geluɔ ɛyi gelu me ɛgbɛ ɛbwɔnyɛ,
35 kpaá tɛ gébé gekwɔnege nyɛ ɛyige mpwɔ́
bɔ́ɔ́ mawame byɛ,
mpyɛ bwɔ́ ála ɛké mboó ɛweé nnó ɔnɛré uka
mfaá.’

36 “Bɔ́ɔ́ Isrɛli ako ábɔ́ mankaá cháŋéné nnó
Jisɔs ayi ɛnyú dewɔ́mé mbɔ né gekwa, ɛle ji
ne alú Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji ɛlá gefwa ne
alu ntó Ata ayi abɔ́ bɔ́ɔ́ ako.”

Bɔ́ɔ́ mbɛ abi ákamé mekomejɔ́ɔ́ Pita

37 Bɔ́ɔ́ bina áwuúgé mekomejɔ́ɔ́ yimbɔ,
anyií ɛbwɔ́ matɔ́ɔ́ ne ágií Pita ne aŋgbá abifɔ
aké, “Aŋmɛ ɛsé, nana ɛse depyɛ nnó”?

38 Pita ashuú bwɔ́ meko ake, “Yɛ́ndémuú nyú abɔ́ mankwɔre metɔ́ wuú ne áwyaá ji manaá Ɛsɔwɔ né mabɔ Jisɔs Kras. Depyégémbɔ, Ɛsɔwɔ ajíge nyɛ nte gabo nyú ne achyɛge nyɛ ɛnyú ɛchyɛ wuú ɛwé ɛlu Mendoó Ukpea. 39 Ɛsɔwɔ abɔ́ anyémeno ɛwéna né ɛta nyú ne baá nyú ne mbaá bɔ́ ako abi alu malɔ ayicha. Menomenyɛɛ́ ɛwé ɛlu mbaá bɔ́ ako bi Ata se Ɛsɔwɔ akuú nnó abɛ abií.”

40 Ne Pita ama gare ɛbwɔ́ gejame depɔ, ne achyɛ ɛbwɔ́ majyɛ́ aké, “Poóge gemɛ nyú né ɛfwyalé ɛwe Ɛsɔwɔ atɔ́me nyɛ mbaá bɔ́ njyɛne ubeé ɛnine na.” 41 Bɔ́ awuúge mekomejɔ́ Pita, gejame ákamé ne áwyaá ɛbwɔ́ manaá Ɛsɔwɔ. Bií bimbɔ, dɛlé bɔ́ alɛɛ́ (3.000) ácho né geluage bɔ́ abi akame ne Jisɔs. 42 Ne ɛbwɔ́ áfyɛ́ makpo bwɔ́ né uno bi áŋgbá Jisɔs álɛrege, ájwɔlege melu ɛma, ányɛɛ́ menyɛɛ́ ne ánɛnemmyɛ chóncho.

Geŋwágé Bɔ́ɔ́ Jisɔs

43 Ne áŋgbá Jisɔs ápyɛɛ ufélekpa ne ukpɛkpɛ unó bi ulɛre utó Ɛsɔwɔ, ne bɔ́ɔ́ ágɛgé ubi áfɔ́, ne áchyɛge bwɔ́ ɛnoge. 44 Bɔ́ɔ́ ako abi ákamé né Jisɔs alú chóncho metɔ́ ɛma, ne ákárege unó bwɔ́ ne atɛ. 45 Gébé ɛyige fɔ́, ákpóo uno bwɔ́, akarege ŋka yimbɔ ne atɛ nkane yéndémuú akɛlege. 46 Ɛbwɔ́ áchónege yɛndé bií né ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ, anénemmyɛ chóncho ne anyɛɛ́ ntó menyɛɛ́ né úpú atɛ, áchyɛge atɛ unó metɔ́ ɛma, 47 ne ákwáne makwa, áfɛɛge Ɛsɔwɔ yɛndégébe. Bɔ́ɔ́ ako ágɛ́ne nkane gepɔ gelógélɔ́ bwɔ́ gelu ne gejeége ɛbwɔ́ matɔ́ɔ́. Ne yɛ́ndé bií Ɛsɔwɔ aférege bɔ́ɔ́ né ɛfwyale gabo, ne agbɛge ɛbwɔ́ né ɛchomele bɔ́ɔ́ Jisɔs.

3

Pita ne Jɔn ápyɛ mbwéré alɔ mankɛ

1 Bií bifɔ Pita ne Jɔn ákwóme ájyɛ́ né ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ, ne gébé gebɔ́ gelu kálάŋká elɛɛ́ ne nwɔmésé, ɛle gébé ɛyige mmyɛmenɛne. 2 Ne ndɛre ɛbwɔ́ áchwɔ kpɛ né menombí ɛwé ákuú menombí melómélɔ́, ágɛ́ mende fɔ ayi abɔ́ alu mbwéré tɛ ábyɛné ji ndɛre ajwɔlé ɛfɛɛ́. Bɔ́ɔ́ ákpáne ji yéndé bií, ábélege né menombi ɛwémbɔ nnó akɔgé dekɔ mbaá bɔ́ɔ́ abi ákóoge akpɛne mmu ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ. 3 Mende yimbɔ agégé Pita ne Jɔn ndɛre ájyɛ kpɛ wyɛ, akɔ ɛbwɔ́ nnó áchyɛ́ ji genó gefɔ. 4 Apɛ ji domeé, ne Pita aké ne ji, “Pɛ ɛsé.” 5 Ne apɛ ɛbwɔ́, aférege nnó áchyɛge nyɛ ji genó gefɔ. 6 Pita aké ne ji, “Mpó yɛ ne ŋka, yémbɔ nchyɛge nyɛ wɔ genó ɛyige nwya. Ngarege wɔ né mabɔ Jisɔs Kras ayi Nasarɛt, kwile ka, lɔ mankɛ.” 7 Ne Pita agbare ji ɛbwɔnyɛ abwɛ. Tɛnetɛne yimbɔ, uka mende yimbɔ utoó, 8 anyó atɛne, alɔ mankɛne agyage. Akwɔlé ɛbwɔ́, ákpɛ mmu ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ, akɛne, anyóge achɔge, afɛɛge Ɛsɔwɔ. 9 Bɔ́ɔ́ ako bi ábɔ́ álu ɛfɛɛ́, ágɛ́ge nkane mende yimbɔ akéne afɛɛge Ɛsɔwɔ, 10 ákaá nnó ɛlé mende yi ajwólege yɛndégébé né menombi ɛwé akuú Menombi Melómelɔ́ ɛcha upɛ, akɔ dekɔ, ála amɛ mekpo fuú ne ákwé tametame nkane ágɛ́né mende yimbɔ akéné.

Pita agare depɔre Jisɔs né Ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ

11 Mende yimbɔ atome wyɛ ɛshyɛ, akwɔlege Pita ne Jɔn. Bɔ́ɔ́ ako abi ágɛné ji, ála mano mekpo fuú, ábó, ájyɛ bane ɛbwɔ́ né ɛcha ɛwé ákuú ɛcha Solomun. 12 Pita agégé nkane bɔ́ɔ́ áchwɔ́ nɔ́ɔ́ ɛbwɔ́ mme, agií ɛbwɔ́ aké, “Bɔ́ɔ́ Isrɛli, ndé ɛnyú détóme ɛsé amɛ mmyɛ, ne ndé déla mano mekpo fuú né mechɔ ɛwé? Ɛnyú defɛrége nnó ɛle uto sé ne upyé mende yina alɔ mankéné? Wa gétúgé ɛse depyɛɛ́ unó bi ugɔ́ɔ́ Ɛsɔwɔ metɔ́ɔ́? 13 Ɛlé Ɛsɔwɔ ne apyé nnó ŋgɔ́ Jisɔs maá utɔ́ɔ́ wuú akwɔ́. Ji Ɛsɔwɔ, alu Ɛsɔwɔ ayi ukwene antɛ sé. Alu Ɛsɔwɔ ayi Abraham alu nto ayi Asek, ne ayi Jakɔb. Ne Jisɔs yimbɔ ɛle ayi ɛnyú debɔ́ dekpane, dechoó né mbɛ ushu ampané mpa. Gébégé Palɛt akɛlege manlya ji ajyɛ, ɛnyú deshya wyɛ shya. 14 Jisɔs abɔ alu Muú Ukpea ne Muú ayi Cho. Yémbɔ ɛnyú bina deshya ji ne denɛ Palɛt mmyɛ nnó alya muú gewu ajyɛ. 15 Dépyɛge mbɔ, dewá muú yi achyɛge bɔ́ɔ́ geŋwá. Yémbɔ Ɛsɔwɔ apyɛ ji akwile né negbo ne ɛsé delu bɔ́ɔ́ bi dekpané amɛ degéné, ne nana degarege bɔ́ɔ́ mechɔ ɛwé. 16 Ɛlé uto Jisɔs yimbɔ ne upyɛ mbwéré mende yina atoó. Genó ɛyigé ɛnyú degéne ne dekaá nnó gepyɛ, ɛlé gétúgé ɛsé défyɛɛ́ matɔ́ɔ́ ne Jisɔs yimbɔ. Ɛlé matɔ́ɔ́ ɛsé ayi défyɛɛ́ ne ji, ne ápyɛ mbwéré mende yina akéne mbɔ ɛnyú degéne.

17 “Nana aŋmé ba, nkaá nnó genó ɛyigé ɛnyú debɔ́ dechomé ne ákpakpa melɔ depyéɛ mbaá Jisɔs debɔ́ dekaá wɔ́. 18 Ɛsɔwɔ abɔ́ agare bɔ́ɔ́ ɛkpávé bií tɛ gachí nkane Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji élá gefwa abɔ́ mangɛ ɛfwyale, ne apyɛ nnó mechɔ ɛwé ɛbɛ́ wáwálé nkane Ɛsɔwɔ abɔ ajɔ́ mé. 19 Ne kwɔrege matɔ́ɔ́ nyú, dekéré meso mbaá ntɛ nyú Ɛsɔwɔ nnó ji ajinte gabo ɛnyú. 20 Depyɛge mbɔ́, Atá Ɛsɔwɔ apyɛ nyɛ matɔ́ɔ́ nyú akwené, ne atɔme nyɛ Jisɔs Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji élá gefwa, ayi ji abɔ́ ajya nnó áchwɔ pyɛ ɛnyú depó. 21 Ji abɔ manjwɔle né mfaánebuú kpaá tɛ gébé gekwɔnege nyɛ ɛyigé Ɛsɔwɔ apyɛ nyɛ unó uko, ukéré ukɛ nkane ji abɔ apyɛ ukwéné bɔ́ɔ́ ɛkpave bií ágaré. 22 Ne Mosis abɔ́ ajɔ́ɔ́ nya aké, ‘Atá Ɛsɔwɔ atɔme nyɛ muú ɛkpávé wuu, wyɛ nkane abɔ́ atɔme me. Atanege nyɛ né melɔ nyú, ne debɔ́ manwu yɛndé genó ɛyige ji agarege ɛnyú. 23 Mbɔge muú ashyage manŋwu mekomejɔ́ɔ́ wuú, ábɔ́ mamféré ji né geluage bɔ́ɔ́ Ɛsɔwɔ, áwá ji.’ 24 Wyɛ meti ɛwu ɛma ne bɔ́ɔ́ ɛkpave Ɛsɔwɔ ako abɔ́ ágaré mechɔ ɛwé ɛpyɛɛ mbɔ fi. Lɔ né gébé ɛyi Samuele ɔkwɔne né abi akwɔle ji meso. 25 Unó uko ɛbi Ɛsɔwɔ abɔ apyɛ bɔ́ɔ́

ɛkpave bií agaré, úlú ɛbi nyú. Ɛnyú ntó delu né menomenyɛ ɛwé Ɛsɔwɔ abó anyɛɛ́ ne ukwene antɛ nyú. Gétúgé Ɛsɔwɔ abɔ ajɔ́ nya ne Abraham aké, ‘Mpyɛ nyɛ upyáne byɛ uchwɔ ne galɔ́gáló mbaá bɔ́ ako fa mme.’ 26 Ne Ɛsɔwɔ ajyagé maá utɔ́ wuú, abó mbɛ ató ji ɛta nyú nnó apyɛ ɛnyú delya gabo ayi ɛnyú depyɛɛ́ nnó galɔ́gáló akwólé ɛnyú.”

4

Ákchwɔ́ ne Pita ne Jɔn né ɛchomele melɔ

1 Ndɛre Pita ne Jɔn alu jóge, ampyɛ upɛ Ɛsɔwɔ fɔ́ chóncho ne muú kpaá bɔ́ bi ábáme ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ ne bɔ́ Sadusi fɔ́ áchwɔ sɔ́ ɛbwɔ́ mejɔ́ meno. 2 Ne matɔ́ asɔ́ bɔ́ bina dɔ́ gétúge Pita ne Jɔn abɔ́ agarege nnó, tɛ mbaá Jisɔs akwíle né negbo, bɔ́ ako bi akame ne Jisɔs ákwilé nyɛ ntó. 3 Ne ágbaré Pita ne Jɔn áfɛ́. Ndɛre nkwale akwɔne, ɛbwɔ́ ájyɛ fɛ́ bwɔ́ né denɔ, nnó mechɔ ɛwémbɔ ɛla wyɛ geya. 4 Yɛ́mbɔ bɔ́ bi áwuú mekomejɔ́ Pita ne Jɔn, gejamé ákáme, ne ácho né geluage bɔ́ bi áfyɛ́ matɔ́ ne Jisɔs, ɛbwɔ́ álú nana genógé bɔ dɛle ata.

5 Bií ujyagé, afwa melɔ ne ákpakpa melɔ ne anlɛré mabɛ Ɛsɔwɔ ábɔ́ áchwɔ́ cho melu ɛma né Jɛrosalɛ. 6 Anas ayi abɔ alu ɛtukpɛ ampyɛ upɛ Ɛsɔwɔ abɔ́ alu wyɛ, ne Kaifas, ne Jɔn ne Aleksanda ne bɔ́ abifɔ abi átané ntó ula gepu ɛtukpɛ ampyɛ upɛ Ɛsɔwɔ. 7 Ne ɛbwɔ́ ája Pita ne Jɔn, áchwɔ téne mbɛ ushu bwɔ́, ne agií bwɔ́ aké, “Ɛkɛ nnó ne ɛnyú depyɛ́ɛ mechɔ ɛwena njuú? Utó nyú utané ɛfɔ́? Ɛnyú depyɛ́ geno ɛyige na né mabɔ wá?”

8 Wyɛ né gébé ɛyigémbɔ, Mendoó Ukpea ɛgbeé Pita metɔ́ ne aké ne ɛbwɔ́, “Ɛnyú afwa ne ákpakpa melɔ, 9 nnó geno ɛyige ɛse depyɛ mbaá mbweré mende yina gelɔ wɔ́? Ɛnyú degige ɛse fina nnó dekaá fɔ́ genó ɛyi gepyɛ ne ji akɛne mbɔ wɔ́? 10 Gɔge degaré ɛnyú ne bɔ́ Isrɛli ako nnó, ɛle uto Jisɔs Kras ayi atane Nasarɛt ne upyé mende yi aténé mbɔ mbɛ ushu ɛnyu, atoó cháncha. Ɛlé Jisɔs yina ne ɛnyú debɔ dewɔ́mé né gekwa, ne Ɛsɔwɔ apyɛ ji akwíle né negbo. 11 Ji ne alu ntaá ɛni ŋwɛ Ɛsɔwɔ aké,

‘Ntaá ɛni ɛnyú antɛné upú debɔ́ déshya neni
nela ɛnine negbaré nékúné gepú.’
12 Jisɔs yina jimbí ne akage féré bɔ́ né
ɛfwyale gabo. Nendé muú yicha ápɔ́
sé fa mme yina ayi Ɛsɔwɔ atɔmé nnó
áchwɔ áféré ɛsé né ɛfwyale gabo.”

13 Ákpakpa bimbɔ áwuúge nkane Pita ne Jɔn ajɔge ayi álá pɔ́ ne ɛfɔ metɔ́, ála mano mekpo fuú, gétúgé ákaá nnó ɛbwɔ́ ápɔ́ bɔ́ ne ájyɛ ŋwɛ wɔ́. Ne ɛbwɔ́ átɛ nnó Pita ne Jɔn ájɔge mbɔ gétúgé ábɔ́ akɛné mé ne Jisɔs. 14 Ne ɛbwɔ́ abɔ ákagé shya fɔ́ geno ɛyige Pita ne Jɔn ábɔ́ ápyé getúgé ɛbwɔ́ ágɛné mende yi atoó mbɔ nkane atɛné nekúné aŋgbá Jisɔs bimbɔ. 15 Ɛfɛɛ́ ne afwa ne ákpakpa melɔ bimbɔ ágaré Pita ne Jɔn nnó átané kpé dafyɛ, ne ɛbwɔ́ álagé meso, alɔ mangií atɛ áké, 16 “Ɛsé depyɛ nyɛ nnó ne ande bina? Yɛ́ndémuú fa né Jɛrosalɛ ákaá nnó gekpɛkpɛge ufélekpá bi, ɛle ɛbwɔ́ ne apyɛɛ́ ne ɛse dékágé shya sé. 17 Yɛmbɔ mampyɛ nnó mechɔ ɛwé ɛmage ɛjyɛ se mbɛ, debɔ́ mamfyɛ́ bwɔ́ mema ne ɛbwɔ nnó ɛkage ákyaá manjɔ́ ne muú fɔ́ né mbaá mabɔ Jisɔs.”

18 Ájɔ́ge mbɔ, ákuú Pita ne Jɔn ákéré mmu ne ákwelé ɛbwɔ́ mbeé nnó, “Ɛkagé ama atyaá mabɔ Jisɔs yɛ manlɛré mekomejɔ́ wuú mbaá muú.” 19 Ne Pita ne Jɔn áshuú bwɔ́ meko aké, “Ɛnyú ambɔ́ fɛrege mechɔ ɛwé, ɛlu cho né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ, manwu ne Ɛsɔwɔ wa manwu ne ɛnyú? 20 Ɛse debɔ mangárégé genó ɛyi ɛsé dewuú ne dégɛné.” 21 Ne afwa ɛso ama áfélé ɛbwɔ́ amɛ ne ályá ɛbwɔ́ nnó ájyɛ. Ɛbwɔ́ ágé fɔ meti manchyɛ bɔ́ Jisɔs ɛfwyale wɔ́, nendé bɔ́ áko áféɛge Ɛsɔwɔ né mechɔ ɛwé ɛbɔ́ ɛpyé. 22 Ɛlé ufélekpá wáwálé, mende yi ápyémbɔ ji atoó apwɔ usaá aŋmɛ upéa.

Bɔ́ Jisɔs ánɛmmyɛ nnó Ɛsɔwɔ apyɛ ɛbwɔ́ ábɛgé fɔ́ ne ɛfɔ́ɔ

23 Ndɛre bɔ́ bimbɔ álya Pita ne Jɔn ákérége meso, ágaré ɛkwɔ bwɔ́ genó ɛyige anɔ́ baá bií apyɛ upɛ Ɛsɔwɔ ne ákpakpa melɔ abɔ ajɔ́. 24 Bɔ́ Jisɔs awúge mbɔ, ácho melu ɛma anɛnemmyɛ mbaá Ɛsɔwɔ aké, “Átá yi apwɔ amu, wɔ yi ɔkwyɛ́ mfaa ne mme ne manyi ne unó uko bi úlú wyɛ. 25 Ɔpyɛ gekwenege ntɛ ɛsé Dɛvid, maa utɔ́ wyɛ, ajɔ́ né uto Mendoó Ukpea nnó,

‘Ulannó bɔ́ abi álá pó bɔ́ Jus matɔ́ ásɔ́ bwɔ́
dɔ́?
Ulannó bɔ́ melɔ átɛnege ukɔlɔ ne Ɛsɔwɔ de-
tuú?
26 Afwa abi mme ákpómege mmyɛ mámyɛ
bee,
ne ákpakpa melɔ átɛnege ukólɔ́ mamyɛ ne
Ɛsɔwɔ
ne muú yi ji ajyá nnó abɛ Muú yi Ɛsɔwɔ
akweré ji ɛlá gefwa.’

27 Genó ɛyigé Dɛvid abɔ́ ajɔ́ mbɔ, gepyɛ wáwálé fa melɔ ɛwé. Mfwa Hɛrɔd ne Pontyɔs Palɛt, chóncho ne abifɔ abi álá pɔ́ bɔ́ Jus ne bɔ́ Isrɛli ásɔ mala manwá Jisɔs, Jisɔs muú utɔ́ melómélɔ́ wyɛ ayi ɔbɔ ɔjyaá nnó abɛ Muú yi wɔ ɔkwere ji ɛlá gefwa. 28 Ɛbwɔ áchomé mbɔ, ápyɛ le geno ɛyige wɔ Ɛsɔwɔ né uto byɛ, ɔbɔ́ ɔkwyɛ mé ɔbɛlé nnó ubɔ mampyɛ́. 29 Átá nana gɛ́ nkane ɛbwɔ́ áfelege ɛse amɛ. Pyɛ ɛsé, baá utɔ́ byɛ dégarégé mekomejɔ́ wyɛ débɛgé fɔ́ ne ɛfɔ́ɔ metɔ́. 30 Pyɛ ɛse, depyɛge bɔ́ mamée atoóge ne dema depyɛgé ufélekpá né utó bi Jisɔs, muú utɔ́ melómélɔ́ wyɛ, nnó bɔ́ ákpá amɛ ágɛ́ utó byɛ.”

31 Gébégé ánéré manɛmmyɛ, mme meko anyií né mbaá yi ɛbwɔ́ alú. Mendoó Ukpea

ɛchwɔ gbeé ɛbwɔ́ metɔ́ ne ɛpyɛ ɛbwɔ́ alɔ mangare mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ ayi álá pɔ́ ne ɛfɔ́.

Bɔ́ bi ákamé ne Jisɔs ákarege unɔ́ bwɔ́ ne atɛ

32 Né ɛchomele bɔ́ abi áfyɛ́ metɔ́ ne Jisɔs, álu meko ama ne metɔ́ ɛma. Muú ɛbwɔ́ fɔ ayi ájɔge nnó genó ɛyigé na ɛlé ɛya apɔ́. Ne genó ɛyigé muú ama awya, gelu ɛyigé bɔ́ akó. 33 Áŋgbá Jisɔs ágarege ájyɛ ne ɛshyɛ mampyɛ bɔ́ ákaá nnó, Ata Jisɔs akwilé né negbo. Ne Ɛsɔwɔ apoóge ɛbwɔ́ ako dɔ́. 34 Yɛ muú ayi genó gelií ji apɔ́. Ɛwyage bɔ́ ákpóo makɔ́ yɛ upú bwɔ, 35 ne áchwɔ́ ne manka yimbɔ mbaá áŋgbá Jisɔs. Ɛbwɔ́ ákaré manka mbaá bɔ́ bi ákamé ne Jisɔs ako nkane yɛ́ndémuú ákɛlege.

36 Mende fɔ ntó abɔ́ alu ɛfɛ́ ayi ákuú ji Josɛf, atane ula gepú ámpyɛ́ upɛ Ɛsɔwɔ. Ábyɛ́ ji né melɔ Syaprɔs ne áŋgbá Jisɔs ntó akuú ji Banabas. (Ula utɛne nnó Memfyɛ́ bɔ́ ɛshyɛ.) 37 Ne akpó ntó mekɔ́ wuú ɛwé ɛma achwɔ ne ŋka yimbɔ mbaá áŋgbá Jisɔs.

5

Gebyɔgé Ananiya ne Safira

1 Ne mende fɔ ayi ákuú ji, Ananiya ne mendée wuú Safira abɔ́ ákame maŋkpó melu mme bwɔ́ ɛma. 2 Yɛ́mbɔ ɛbwɔ́ ne mendée wuú ákame mambi ŋka ɛyifɔ, ne ákpá ɛyi ɛlaá áchwɔ chyɛ́ɛ áŋgbá Jisɔs. 3 Ne Pita agií Ananiya aké, “Ulannó ɔlyaá danchɔmeló akpɛne mmu metɔ́ wyɛ? Nde gepyɛ́ɛ ɔbií gebagé ŋka ɛyigé ɔsɛle ne ɔchwɔ́ byɔ gebyɔ mbaá Mendoó Ukpea? 4 Mekɔ́ ɛwé ɔkpoó ɛbɔ ɛlu ɛwyɛ, ne ŋka yi ɔsɛle ɛle ɛjyɛ. Nde gepyɛ́ɛ ɔpyɛ gefɔge mechɔ ɛwéna? Ɔfɛ́ré nnó ɔbwɔlege mbɔ le bɔ́ ayi ɔbyɔge mbɔ le gebyɔ mbaá Ɛsɔwɔ.” 5-6 Ananiya awúge mbɔ, akwé mme, agbó. Njyɛ usa akɛle ndeé, afyale geŋkwɔ́ jií, ákpá ájyɛ nií. Bɔ́ ako bi áwuú mechɔ ɛwé, ɛfɔ́ɔ ɛkwɔ́ ɛbwɔ́ matɔ́.

7 Nchwanekɛ ɛlɛ́ɛ ɛke ɛkwɔnege mendée wuú achwɔ kpɛ mmu, ayi álá kaá mechɔ ɛwé ɛpyɛ menɔ wuú wɔ́. 8 Ne Pita agií ji aké, “Gare me wáwálé wyɛ, nnó ŋka ɛyi ɛnyú ne menɔ wyɛ desɛlé né mekɔ́ ɛwé dekpó ná”? Ne Safira akame aké ɛbyɛmbɔ.

9 Ne Pita ama gií ji aké, “Ndé gepyɛ ɛnyú ne menɔ wyɛ dekame manchwɔ mua Mendoó Ata Ɛsɔwɔ? Gé majyá bɔ́ né menombi, ɛlé bɔ́ bi ajyɛ nií menɔ wyɛ, ákpáne nyɛ wɔ ntó áfɛ́ anií.” 10 Pita ajɔge mbɔ, ténetɛne Safira akwé mbɛ ushu wuú, agbó. Njɛ usa bimbɔ ákpɛgé mmu, ágɛ́ nnó ágbo ne ákpá, ji ajyɛ nii kwɔkwɔ́lé ne menomé menɔ wuú. 11 Bɔ́ Jisɔs ne bɔ́ bifɔ́ ako abi abɔ́ áwuú mechɔ ɛwé, ábɔ́ ɛfɔ́ɔ.

Áŋgbá Jisɔs ápyé ufélekpá ne ukpékpé unó

12 Áŋgbá Jisɔs ábɔ ápyéɛ gejamégé ufélekpa ne ukpékpé uno ɛbi ulɛré utó Ɛsɔwɔ né metɔ́ metɔ́ bɔ́. Ɛbwɔ́ ne bɔ́ bi akame ne Jisɔs ako achwɔ́ yɛndégébé né ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ, ajwɔlege né melu ɛwé ákuú ɛgbɛ ɛwé Solomun. 13 Yɛ muú yi akya manchó ne ɛbwɔ́ apɔ́. Yɛ́mbɔ bɔ́ ako áfége bwɔ́ dɔ́. 14 Yɛ nkane ɛlúmbɔ gejamégé bɔ́ áfyɛ́ɛ matɔ́ ne Jisɔs ne gejamégé andée ne ande akpéne né ɛchomele bɔ́ bií. 15 Gétúgé ufélekpá ɛbi aŋgbá Jisɔs apyéɛ, bɔ́ ákpáne bɔ́ mameé bwɔ́ né ulɔ́ ne ábélege né anɔ́ mati nnó Pita ake akóge efɛ́ɛ, mendoó wuú ɛkage kóo ɛbwɔ́ mmyɛ. 16 Ne gejamégé bɔ́ ntó ábɔ́ átané né malɔ ayi álu kwɔ́kwɔ́lé ne Jɛrosalɛ, áchwɔ́ ne bɔ́ mameé ne abi aló nchyɛ achyɛge bwɔ́ efwyale mbaá áŋgba Jisɔs, ápyɛ ɛbwɔ́ ako átóoge.

Áchyé áŋgbá Jisɔs efwyale

17 Ɛtukpɛ ampyɛ upɛ Ɛsɔwɔ ne ɛkwɔ wuú, abi alu né geluage bɔ́ Sadusi awya gembya né matɔ́ bwɔ́ ne aŋgbá Jisɔs, 18 ne átó bɔ́ ájyɛ pyɛ áŋgbá Jisɔs, áfyé denɔ. 19 Yɛ́mbɔ, né utuú bimbɔ, ɛkiénné Ɛsɔwɔ ɛchwɔ néné manombi gepúge denɔ ɛbwɔ́ átané ne ɛké ne ɛbwɔ́, 20 “Chóge mmu ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ, detɛne, degare bɔ́ bi alu ɛfɛ́ɛ mekomejɔ́ yi áchwɔ ne geŋwá gekɛ.”

21 Ne ɛbwɔ́ áwúge mbɔ ujyage ájyɛ kpɛ mmu ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ, alɔ manlɛrege bɔ́.

Ɛke ɛwyage ɛtukpɛ ampyéɛ upɛ Ɛsɔwɔ ne ɛkwɔ wuú ne ákpakpa bɔ́ Isrɛli áchomé né ɛso. Átó bɔ́ bee né gepúge denɔ nnó ajyɛ gbaré aŋgbá Jisɔs bimbɔ áchwɔ ne ɛbwɔ́. 22 Ɛbwɔ́ ájyégé ɛwu ágɛ́ bwɔ wɔ́, ne ákeré meso áké, 23 “Ɛse defɛ́ né gepúge denɔ, degɛ́ nnó ágbé manombi chancha, ne bɔ́ bi ábáme átɛné wyɛ. Ne gébégé ɛbwɔ́ ánené manombi, degɛ yɛ muú né mmu wɔ́.” 24 Muu kpa bɔ́ bi ábáme ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ ne anɔ́ baá bi apyɛ upɛ Ɛsɔwɔ áwuge mbɔ makpo átya bwɔ́ mmu. Ne álɔ mangií gemɛ bwɔ́ aké, “Mechɔ ɛwé ɛbɛ nyɛ nnó?” 25 Wyɛ gébé ɛyigembɔ muú fɔ́ atané né dafyɛ, áchwɔ ajɔ́ aké, “Gɛge bɔ́ abi ɛnyú degbé mmu gepúge denɔ, álu nana mmu ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ, álɛrege bɔ́.” 26 Ájɔge mbɔ muu kpa bɔ́ abi ábáme ɛcha upɛ ne ɛkwɔ wuu áfé ásɛ́ ɛbwɔ́ alɔ manchwɔ. Yɛ́mbɔ ája bwɔ́ jame wɔ́, getúgé áfɔ́ɔ nnó bɔ́ bi álu mmu, átóme nyɛ ɛbwɔ́ né mataá.

27 Áchwɔgé ne ɛbwɔ́, ápyɛ aŋgbá Jisɔs átɛné mbɛ ushu ákpakpa melɔ. Ne ɛtukpɛ ampyéɛ upɛ Ɛsɔwɔ agií bwɔ́ ake, 28 “Pɔ ɛsé debɔ́ dekwelé ɛnyú mbeé nnó degarege sé bɔ́ depɔré Jisɔs. Ne nana depyɛ mekomejɔ́ ayi akɛ agyaá Jɛrosalɛ meko, ɛnyú dekɛlege nnó bɔ́ áshúle ɛsé ndo nnó ɛsé dékaá ula negboné Jisɔs.”

29 Pita ne áŋgbá Jisɔs abifɔ áshuú meko áke, “Ɛse debɔ́ mampyɛ le genó ɛyige Ɛsɔwɔ akɛlege, ɛpófɔ́ ɛyigé akwaá ákɛlege. 30 Ɛsɔwɔ yi ukwené antɛ sé, ne apyɛ Jisɔs akwíle né

negbo, Jisɔs ayi ɛnyú dewáné né gekwa. 31 Ne Ɛsɔwɔ abwɛ mabɔ mií, apyɛ ji ajwɔle né geluɔ ɛyi gelu né ɛ́gbɛ́ ɛbwɔnyɛ́ wuú nnó ji abɛ Menɔmbɛ ne Menchyé geŋwá. Apyɛ mbɔ nnó bɔ́ Isrɛli ákwɔre matɔ́ bwó, ne ji ajinte gabo bwó. 32 Ɛse delu bɔ́ abi áfyɛ nnó degarege uno bi, ne ɛse degarege chóncho ne Mendoó Ukpea ɛwé Ɛsɔwɔ abɔ achyɛ mbaá bɔ́ abi awuú ne ji."

33 Bɔ́ ɛso áwuge mbɔ, nchyɛ anwyɔné ɛbwó tɛ ábɔ́ ákɛlege manwá áŋgbá Jisɔs. 34 Gamalya, muú ama né geluage bwɔ akwile ka aké, ásɛ́ kpɛ́ bɔ́ bimbɔ átáné dafyɛ. Gamalya alu muú Farasi ne ménlɛré mabɛ́ Ɛsɔwɔ, bɔ́ ako ntó anogé ji, ajɔ́ aké, ásɛ bɔ́ bimbɔ átané kpɛ dafyɛ. 35 Ɛwyagé ajɔ́ ne bɔ́ ɛso aké, "Bɔ́ Isrɛli fɛrege mechɔ ɛwé dekɛlege mampyɛ ne bɔ́ bina cháŋéné. 36 Tɛge, gébé gefɔ́, mende fɔ ayi ákuú ji Tɛudas, alomé ne ɛwu nnó ji alu menɔ muú. Bɔ́ bi akwɔle ji, álu genóge melɛɛ́. Gébégé áwáné ji, bɔ́ bi átyaá uchome bií ukwé. 37 Ne mende fɔ nto abɔ́ ama lome ne ɛwu né gébé ɛyige ápáné bɔɔ, ákuú ji Judas abɔ atane melɔ Galilií. Apyɛ gejamégé bɔ́ ákwɔlé ji. Yɛ́mbɔ gébégé áwané ji, bɔ́ bi átyaá ne mabɔ mií mánó. 38 Ndɛre mechɔ ɛwé ɛlúmbɔ, nchyɛge ɛnyú majyɛ́ nnó delya bɔ́ bi ajyɛ, ékágé dépyɛ ɛbwó genó. Mbɔgé unó bi ɛbwó ágarege ne ápyɛ utané né amu ákwaá, unómé nyɛ. 39 Ne mbɔgé utané né amu Ɛsɔwɔ, dekágé tɛne fɔ ukólɔ́ ne ɛbwó. Ɛnyú dekage gɛ́ nnó demyɛ mbɔ le ne Ɛsɔwɔ. Ne bɔ́ ɛso ako awúge mbɔ, ákamé ne ji."

40 Ne ɛbwó áku áŋgbá Jisɔs nnó ákéré mmu, áchwɔge ásɛ́ bwó ne matúle, ne ákwelé bwó mbeé nnó ámage gare se bɔ́ mechɔ Jisɔs. Ɛfɛ́ɛ ne álya bwó nno ájyɛ́. 41 Ndɛre ɛbwó átané né ɛso, ájyɛ́, álu ne metɔ́ megɔmegɔ, nnó Ɛsɔwɔ agɛ́ nnó ɛbwó ákwane mankpa mekpo genɔ́ né getuge Jisɔs. 42 Yɛndé bií álɛrege bɔ́ né ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ ne ákɛne ntó upú upú ágarege bɔ́ abya melómélɔ́ nnó Jisɔs alu Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji ɛlá gefwa.

6

Ájya ande makpo akeneama nnó ápoógе Aŋgbá Jisɔs

1 Né gébé ɛyigembɔ, ɛchomele bɔ́ Jisɔs ewéne ɛjyɛ́ mbɛmbɛ nkane gejamégé bɔ́ ábánege bwó. Abi ajɔge mejɔ́ Grek abɔ ásɔ́ matɔ́ ne abi Hibru nnó áfwalege akwi andeé bwɔ́ né uno bi ákarege yɛndé bií. 2 Ne aŋgbá Jisɔs afyaneapéa ákuú bɔ́ Jisɔs ako ne ake ne ɛbwó, "Ɛpófɔ́ chó nnó ɛsé delyaá mangaré mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ, depane le depɔre menyɛɛ́ mankaré. 3 Ne anɲmé sé, ndɛre ɛlúmbɔ, ɛlɔ́ nnó ɛnyú déjyá bɔ́ akeneama nnó ápyɛgé utɔ́ ɛbi. Bɔ́ bina abɔ́ mambɛ abi bɔ́ ako ákamé nnó awya gepɔ gelógelɔ́ ne ákaáge geno cháŋéné ne Mendoó Ukpea ɛgbeé bwó matɔ́. 4 Ne ɛsé aŋgbá Jisɔs dechyɛge nyɛ gemɛ se geko né mmyɛ manɛne ne mangarege mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ."

5 Ne bɔ́ ako áwúge mbɔ, matɔ́ agɔ́ bwó. Ne ajya Stɛfɛn ayi áfyɛɛ́ metɔ́ ne Jisɔs dɔ́ ne Mendoó Ukpea ɛgbeé ji metɔ́. Abifɔ alú Filip ne Prokɔrɔs, Nikanɔ ne Timɔn, Pamɛnas ne Nikolyɔs ayi atané melɔ Antiɔk ayi alaá muú Jus. 6 Ɛbwó áchwɔ ne bɔ́ bimbɔ né mbɛ ushu áŋgbá Jisɔs, ne áŋgbá Jisɔs ánɛre bwó amu mmyɛ anɛmmyɛ ɛta bwó.

7 Ne mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ akɛne agyage, ne ɛchomele bɔ́ Jisɔs ewé ɛlu né Jɛrosalɛ ewɛne ɛjyɛ mbɛ, ne gejamégé ampyɛ upɛ Ɛsɔwɔ ákwólege ntó depɔré Jisɔs.

Ápyɛ Stɛfɛn

8 Stɛfɛn yina ayi ɛbwó ábɔ́ ajya, alu muú yi mejé Ɛsɔwɔ ɛbɔ́ ɛlu ne ji ne Ɛsɔwɔ achyɛge ji uto apyɛ ufélekpá ne ukpɛkpɛ uno né metɔ́ metɔ́ bɔ́. 9 Bɔ́ Jus fɔ́ áchwó, álɔ manyɛɛ́ mbeé ne Stɛfɛn. Ɛbwó ne áwya ɛcha mmyɛmenɛne ɛwé akuú ɛcha bɔ́ bi átané defwɛ́. Ɛbwó abɔ átané melɔ Sɛren ne Aleksanda ne abifɔ nto atané gebagé mewaá Silisya ne Ɛsya. 10 Ɛbwó ápulé mankwɔre depɔ tire Stɛfɛn agare meti ɛpó, getuge Mendoó Ukpea ɛbɔ ɛchyɛge ji deŋgare mejɔ́.

11 Ne ɛbwó achyɛ́ bɔ́ fɔ́ unyiɛlé nnó áchwɔ́ byɔ gebyɔ nnó ɛbwó abɔ́ áwuú nkane Stɛfɛn ájɔ́ge mejɔ́ mebomebo ne Ɛsɔwɔ ne Mosis. 12 Mechɔ ɛwé ɛsɔ́ bɔ́ matɔ́ chóncho ne ákpakpa melɔ ne anlɛre mabɛ́ Ɛsɔwɔ. Ne ájyɛ pyɛ́ Stɛfɛn áchwɔ né mbɛ ushu ɛchomele ákpakpa bɔ́ Jus. 13 Bɔ́ bina áchwɔ ne bɔ́ bifɔ abi ágaré gebyɔ ake, "Mende yina ajɔ́ge mejɔ́ mebomebo mbaá ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ se yɛndé bií ne mabɛ́ Mosis. 14 Ɛsé debɔ́ dewú ji ajɔ́ ake, Jisɔs, mende Nasarɛt ammuú nyɛ ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ ne akwɔrege nyɛ ntó gepɔge melɔ geko ɛyi Mosis abɔ́ alɛré ɛsé." 15 Bɔ́ ako abi abɔ́ alu né ɛcha ɛso ɛwémbɔ, átó Stɛfɛn amɛ mmyɛ ne ágɛ́ nnó ushu bi ukwɔré úlú ɛke ɛbi ɛkiénné Ɛsɔwɔ.

7

Mekomejɔ́ Stɛfɛn

1 Ne ɛtukpɛ ampyɛ́ upɛ Ɛsɔwɔ ɛgií Stɛfɛn ɛke, "Unó bi bɔ́ bina ájɔge nnó úlú wáwálé?" 2 Stɛfɛn ashuú ɛbwó meko ake, "Antɛ ba ne aŋmɛ ba wuúge, gemégé nnó gekwenege ntɛ ɛsé Abraham awile gebu né melɔ Haran, Ɛsɔwɔ, Mfwa geŋbɔ́ alɛré nya mmyɛ gébégé Abraham abɔ́ alú né melɔ́ Mesopotemya. 3 Ne abɔ́ ajɔ́ nya ne ji ake, 'Lyaá ula gepú byɛ ne melɔ wyɛ, cho né melɔ ewé nlɛrege nyɛ wɔ.' 4 Ténéténé yimbɔ, Abraham alyaá melɔ Chalda ajyɛ jwɔle né melɔ́ Haran. Ne ntɛ Abraham ágbógé nya, Ɛsɔwɔ apyɛ Abraham nnó alyaá melɔ ewémbɔ achwɔ́ né melɔ ewé ɛsé delu mbɔ

wyɛ nana. 5 Ndɛre abɔ alu fɛ́ɛ́, Ɛsɔwɔ achyɛ fɔ́ ji yɛ ɛkɛkɛ melu mme nnó ɛbɛ ɛwu wɔ́. Yémbɔ Ɛsɔwɔ anyémeno nnó achyɛge ji melɔ ɛwena nnó ɛbé ɛwú ne upyáne bíí. Ɛsɔwɔ abɔ́ ajɔ́ depɔ ti gébégé Abraham álá pɔ́ yɛ ne maá. 6 Ne Ɛsɔwɔ ama jɔ́ ne ji ake, ‘Upyáne byɛ ubɛ́ɛ́ nyɛ aŋkɛ́ɛ́ né melɔ ɛwéchá, ubɛ́ɛ́ nyɛ nkane afwɛ ne bɔ́ɔ́ áfwalege nyɛ bwɔ́ né usaá aŋmɛ ɛsaá. 7 Yémbɔ nchyɛge nyɛ bɔ́ɔ́ melɔ ɛwémbɔ gekpékpégé ɛfwyale ne upyáne byɛ ulyagé melɔ ɛwémbɔ uchwɔ́ unóge me fa.’ 8 Ne Ɛsɔwɔ abɔ achyɛ Abraham gepɔgé menomenyɛɛ́ ɛwémbɔ ɛyi gelu mansɔ nsɔ. Ne Abraham ábyégé nya Asek, ndɔ ɛnée ékwɔ́négé, asɔ ji nsɔ. Isek ntó asɔ́ nya maá wuú Jakɔb nsɔ ne Jakɔb ntó asɔ́ nya baá bi afyaneapéa nsɔ abi álú nto ukwene antɛ se abi nana.

9 “Ɛwyágé, ukwéne antɛ sé bina, ákélégé sé mangé meŋmé bwɔ́ Josɛf ne ákpó Jɔsɛp nkane mefwɛ né melɔ Ijip. Yémbɔ Ɛsɔwɔ abɔ abame wyɛ ji, 10 ne aféré ji né ɛfwyale meko ewé ji abɔ́ agéne. Achyé ntó deŋga ɛti depyɛ Fɛro mfwa bɔ́ɔ́ Ijip agbooó ne ji. Fɛro apyé ji ala muú kpaá melɔ Ijip ne apɛlé ntó ula gepú bií. 11 Ɛwyágé ɛmímí mesa akwé né melɔ Ijip chóncho ne melɔ Kanaan, bɔ́ɔ́ ágé ɛfwyale dɔ́ɔ́ ne ukwéne antɛ se upɔ́ nya ne menyɛɛ́. 12 Ne Jakɔb awuúgé nnó menyɛɛ́ alu né melɔ Ijip, atɔ́ baá bií abi alu ukwéne antɛ se ɛwu. Gɛ ndɔ mbɛ ayi ɛbwɔ́ ájyɛ ɛwu na. 13 Ne ndɔ ayifɔ yi ɛbwɔ́ ajyɛ, Josɛf apyɛ aŋmé bií akaá ji, ne Fɛro Mfwa bɔ́ɔ́ Ijip ntó achwɔ́ kaá ula gepú Josɛf. 14 Ne Josɛf atɔ́ bɔ́ɔ́ nnó ájyé sɛ ntɛ wuú Jakɔb ne ula gepú bií uko áchwɔ́ jwɔlé né Ijip. Bɔ́ɔ́ ula gepú bií ako abɔ́ álú usaá uleé́ meso nekuú né gébé ɛyigembɔ. 15 Jakɔb awuúge mbɔ, akpá ulagepú bií uko, ashulé afɛ né Ijip. Ji ne baá bi abi alu ukwéne antɛ ɛsé ála nya ɛwu ágbó ɛbwɔ́ ako. 16 Ɛwyágé bɔ́ɔ́ ákpá uŋkwɔ́ bwɔ́, áfé né melɔ Shechɛm, ánií né manome ayi alu muú mataravé ne melu ɛwé Abraham abɔ anamé ne ŋka mbaá matoó Hamɔ ntɛ Shɛkɛm.

17 “Gemɛge nnó gébé gekwɔné ɛyigé Ɛsɔwɔ áchwɔ pyɛ genó ɛyigé ji abɔ anyémeno ne Abraham, bɔ́ɔ́ ɛsé abi abɔ́ alu né melɔ Ijip, ája kpaá apwɔ amu. 18 Ne áfyé mfwa ayicha né Ijip ayi álá kaágé Josɛf. 19 Mfwa yina achwɔ́ ne defya mbaá bɔ́ɔ́ sé. Afwalege ɛbwɔ́ ne apyéɛ bwɔ́ nnó abelégé baá bwɔ́ abi kɔkɔ né dafyɛ nnó agbó. 20 Wyɛ né gébé ɛyigembɔ ne ábyɛné ntó Mosis. Mosis abɔ alú maá yi alɔme uloó dɔ́ɔ́ né amɛ Ɛsɔwɔ. Áwɛɛ́ ji né ámfaá álɛɛ́ né gepú bwɔ́. 21 Ne gébégé alyá ji dafyɛ, maá mfwa Fɛro ayi mendée achwɔ́ akware ji, awɛɛ́ ji ne asé nkane maá wuú. 22 Ne ɛbwɔ́ álɛre Mosis deŋgare bɔ́ɔ́ Ijip deko ne awɛɛ́ abɔ alu gekpékpégé muú ne awya mekomejɔ́ meno melómélɔ́, ne mempyɛ unó.

23 “Mosis akwɔnege nya usaá aŋmɛ upéa, ɛkwɔ́ ji metɔ́ɔ́ nnó ajyɛ gé aŋmé bií; bɔ́ɔ́ Isrɛli. 24 Ndɛre ajyé, agé nkane muú Ijip fɔ́ atulege muú Isrɛli, achwɔ́ geŋgá ne awá muú Ijip yimbɔ. 25 Mosis abɔ afɛré nnó aŋmé bií abɔ ákaáge nyɛ nnó Ɛsɔwɔ atóme nyɛ ji nnó achwɔ́ féré ɛbwɔ́ né ɛfwyale. Yémbɔ ákaá wɔ́. 26 Bií ujyagé ama ajyɛ gé bɔ́ɔ́ Isrɛli apéa nkane amyɛ ne atɛ. Amua mangbaré ɛbwɔ́ ne ajɔ́ɔ́ ne ɛbwɔ́ aké, ‘Ɛnyú delu aŋmé, demyɛ ndé?’ 27 Yémbɔ muú ayi abɔ akɛlé meŋmé wuú mpa, ammu Mosis ne agií ji ake, ‘Nde muú afyɛ wɔ nnó ɔbɛ́ Mfwa ɛsé ne ɔpane depɔré ɛsé?’ 28 ‘Ɔkɛlege ntó manwá me nkane ɔbɔ ɔwané muú Ijip yimbɔ njuú?’ 29 Mosis awuúge mbɔ, ɛfɔ́ ɛkwɔ ji metɔ́ɔ́ ne alyaá Ijip, abó afɛ́ né melɔ́ Midiyan. Alá ɛwu, abá mendée, abyɛ baá ande apéa.

30 “Usaá aŋmé upéa ukoóge, Mosis agɛ́ ɛkiénné Ɛsɔwɔ né mewɛ ɛwé ɛbɔ ɛlúle né genɔ́ɔ́. Ɛwena ɛpyɛ né mashwɔne, kwɔ́kwɔ́lé ne mekwɛ Sinay. 31 Mosis agɛgé mewɛ ɛwémbɔ, ala meno mekpo fuú. Ne ndɛre ajyɛ kwɔ́kwɔ́lé mangɛ ɛwu cháŋéné, Átá Ɛsɔwɔ jɔ́ɔ́ ɛfɛɛ ake, 32 ‘Élé me Ɛsɔwɔ ayi ukwene antɛ byɛ, Ɛsɔwɔ ayi Abraham, ne ayi Asek ne Jakɔb.’ Mosis awuúge mbɔ, alɔ maŋweré ne ɛfɔ́ɔ́ ne akɛlege sé mampɛ melu ɛwémbɔ. 33 Ne Ɛsɔwɔ ama jɔ́ ne ji ake, ‘Féré uno uka byɛ nende melu ɛwé ɔtɛné mbɔ ɛlé melu ukpea. 34 Me ngé gekpékpégé ɛfwyale ewé áchyɛge bɔ́ɔ́ ba né Ijip, ne nwú magbo ayi ɛbwɔ́ alile ne mesómé. Nkawu ne nshulé mme nnó nchwɔ́ mféré ɛbwɔ́ né ɛfwyale ɛwémbɔ. Nana cho, ntɔme wɔ né Ijip.’

35 “Ne Ɛsɔwɔ atɔ́ Mosis yina nnó ájyé ábé memféré bɔ́ɔ́ Isrɛli né ɛfwyale ne amá bɛ mfwa bwɔ́. Ji ne bɔ́ɔ́ Isrɛli abɔ́ ashya agií ji aké, ‘Nde muú afyɛ wɔ mfwa ne mepane depɔré ɛsé?’ Ne nana Ɛsɔwɔ abɔ́ atɔ́ ɛkiénné wuú ɛwé Mosis agɛné nkane mewɛ né genɔ́ɔ́ ɛyigémbɔ nnó ɛchyɛ Mosis ɛshyɛ mampyɛ utɔ́ɔ́ bií. 36 Ne Mosis ajyé apyɛ gejamége ufélekpá ne ukpékpé unó né Ijip ne alé féré bɔ́ɔ́ Isrɛli. Ama pyɛ gejamégé ufélekpá né ɛbɛ́ɛ́ megɛlé, ne mashwɔné ayi ɛbwɔ́ ábɔ́ ábɛlé wyɛ usaá aŋmɛ upéa. 37 Wyɛ Mosis yina ne abɔ́ ajɔ́ɔ́ ne bɔ́ɔ́ Isrɛli nno, ‘Ɛsɔwɔ atɔme nyɛ ɛnyú Muú ɛkpávé wuú ayifɔ wyɛ nkane atɔme me ne atanege nyɛ né ntone ɛnyú.’ 38 Ɛma ɛlu wyɛ Mosis yina ne ɛkiénné Ɛsɔwɔ ɛbɔ́ ɛjɔ́ɔ́ mejɔ́ɔ́ ne ji né mfaá mekwɛ Sinay, gébégé ji ne ukwene antɛ ɛsé abɔ́ áchomé né mashwɔne. Ne ɛkiénné Ɛsɔwɔ ɛwémbɔ ɛchyé ji mabɛ Ɛsɔwɔ ayi alu tɛ kwyakwya nnó achyɛ ɛse.

39 “Né gébé géfɔ́ ukwene antɛ sé bina akɛlege sé manwu Mosis ne áke ji ábélé babá, ne ábɔ́ ákɛlege mankéré né Ijip. 40 Ne ɛbwɔ́ ájɔ́ɔ́ ne Ɛrɔn áké, ‘Kwyé ɛsé áló uka nnó ájámé ɛsé meti, Mosis ayi aféré ɛsé né Ijip, dekaá fɔ́ genó ɛyi gepyé ji né mfaá

mekwɛ wɔ́.’ 41 Ala mbɔ ákwyɛ́ meló uka ayi
áfulé mpɔ, áwané menya, ápyɛ́ upɛ ájele
meló uka yimbɔ nkane uka bwɔ́, ne matɔ́
agɔ́ bwɔ́ yɛndégébé né genó ɛyigé ákwyɛ́ ne
amu. 42 Ne Ɛsɔwɔ agɛge mbɔ, ati meso ne
ɛbwɔ́ ne alyaá ɛbwɔ́ nnó ápyɛ nkané ɛji ɛbwɔ́.
Ne ɛbwɔ anoge mŋmɛ́, mfaá, ne ambe wyɛ
nkane ábɔ́ ásámé né ŋwɛ bɔ́ɔ ɛkpávé bií nnó,
‘Bɔ́ɔ Isrɛli, ɛnyú dekɛne né mashwɔne né
usaá aŋmɛ upea,
dewane menya depyé upɛ,
yémbɔ depyé fɔ́ upɛ bimbɔ né ɛta wa.
43 Depyɛ le ɛta áló uka abi ɛnyu
dekwyɛ ne amu.
Dekpane gétogé melo uka ayi ákuu Molɔk,
ne dekpane ntó membe melo uka ayi ákuu
Refan. Né getú ɛyige na mbúu nyɛ
ɛnyú défé tɛtɛ dekoó Babilɔn.’

44 “Ne nkane ukwene antɛ ɛse bina ábɔ́ ála
né mashwɔne mbɔ ábɔ́ áwya gétogé upɛ ɛyi
gelɛré nnó Ɛsɔwɔ abɔ álú ne ɛbwɔ́. Mosis ne
abɔ́ akwyɛ́ geto ɛyina wyɛ nkane ɛyige Ɛsɔwɔ
abɔ́ alɛré ji nnó apyɛ. 45 Ɛbélégé baá bwɔ́ ásɛ
gétógé upɛ ɛyigembɔ mbaá ukwene antɛ ɛsé
bimbɔ, ákpa geji gébégé ábɔ́ ákéné ájyɛ ne
Joshua áfɔ́ge mme bɔ́ɔ abi alu ɛfɛ́ɛ́. Ndɛre
ájyɛ, Ɛsɔwɔ alu bwɔ́ mbɛ abuú bɔ́ɔ bimbɔ né
malɔ. Ne geto yina gela fa kpaá tɛ gébé ɛyige
Mfwa Dɛvid agbaré melɔ ɛwé. 46 Dɛvid abɔ
alu muú yi Ɛsɔwɔ abɔ́ ájelé ji dɔɔ. Né gébé
géfɔ́ ji anɛmmyɛ nnó Ɛsɔwɔ agɔ ji aténé ji
gepu, ji ayi alu Ɛsɔwɔ Jakɔb. 47 Yémbɔ ɛle
Solomun, maá mfwa Dɛvid, ne abɔ atɛné
gepúgé Ɛsɔwɔ.

48 “Yémbɔ ɛpɔfɔ nnó Anyátá Ɛsɔwɔ
ajwɔlege né upú ɛbi bɔ́ɔ atɛné, wyɛ nkane
Muu Ɛkpávé Ɛsɔwɔ abɔ́ asamé nnó Ɛsɔwɔ
ake,
49 ‘Mfaánebuú alu geluɔ́ ya ne mme alu
genɔ́ ɛyige nnérege uka ba. Nde gefɔ́
gepú ɛyigé muú akage atɛne nnó mbé
wyɛ? Melu fɔ́ ɛlu ɛwé nkage jwɔle
wyɛ? 50 Pɔ́ me mbɔ́ɔ ne nkwyɛ unó
bina ukó?’

51 “Stɛfɛn ájógé mbɔ, aké ne ɛbwɔ́, “Ɛnyu
antoó makpo, ne bɔ́ɔ bi áŋeáge matɔ́, ɛnyú
degbé matu ɛke bɔ́ɔ bi ála kage Ɛsɔwɔ. Ɛnyú
deshya yɛndé gebé genó ɛyigé Mendoó Ukpea ɛjóge wyɛ nkane ukwéne antɛ ɛnyu ábɔ́
ápyɛ́. 52 Muú ɛkpávé Ɛsɔwɔ fɔ alu ayi ukwene antɛ nyú abɔ álá kɛlé manchɔ ji geŋwá
wɔ́? Abɔ́ áwá bɔ́ɔ bi Ɛsɔwɔ atɔmé nnó ábɔ́
mbɛ ágaré nnó Maá utɔ́ Ɛsɔwɔ ayi wáwálé
achwɔ. Ne achwógé ɛnyú dechyé ji maŋkwá
ne dewá ji. 53 Wyɛ ɛnyú abi depyɛ mbɔ ne
debó deselé mabɛ ayi makiénné Ɛsɔwɔ áchyɛ
ɛnyú ne nána deshya mambélé aji.”

Awá Stɛfɛn ne mataá

54 Bɔ́ɔ kpakapa melɔ áwuge depó ɛtiré
Stɛfɛn ajɔ́, nchyɛ anwyɔné ɛbwɔ́, amɛ ágɛlé
ɛbwɔ́ mekpo. 55 Yémbɔ Stɛfɛn apɛ nfaánebuú
domeé, Mendoó Ukpea ɛgbeé ji metɔ́ ne agé
genŋgbɔge Ɛsɔwɔ ne ama gɛ Jisɔs nkane atɛné
né ɛgbɛ ɛbwɔnyɛ Ɛsɔwɔ. 56 Ne Stɛfɛn aké,
“Pɛge degé, ngé mbɔ memombi mfaanebuú
ɛnené, ne Maá Ntɛ Mekwaá aténé né ɛgbɛ
ɛbwɔnyɛ́ Ɛsɔwɔ.”

57 Awuúgé mbɔ, ágbɛ́ amu matu, ádo
ɛlúlú, awɔ achwɔ́ ji mmyɛ ágbaré ji, 58 ája ji,
áfé mekpo meti, álɔ mantome ji mataá nnó
áwá ji. Ne bɔ́ɔ abi ábɔ́ ámalé Stɛfɛn mechɔ
mmyɛ, áferé mandeé bwɔ́ áchyɛ gesagé muú
ayi ákuú ji Sɔl ne álɔ Stɛfɛn mántó. 59 Ne
nkane átome ji, Stɛfɛn anɛmmyɛ aké, “Atá
Jisɔs sɛ mendoó wa.” 60 Ɛwyágé ató mánó
mme, akalé keŋké ake, “Atá Ɔfyɛgé fɔ́ bɔ́ɔ
bina mmu metɔ́ né gabo ayi ɛbwɔ́ ápyɛ́ɛ
mbɔ.”

Ajɔgé mbɔ metɔ́ ɛkwé, ne Sɔl atɛné ɛfɛ́ɛ
akamege ne mekpo nnó áwá ji.

8

Sɔl akɛlege manchɔ geŋwágé bɔ́ɔ Jisɔs

1 Wyɛ né bii bimbɔ, bɔ́ɔ álɔ mankɛlé
mati manchɔ geŋwágé bɔ́ɔ Jisɔs né Jɛrosalɛ.
Ne ɛbwɔ́ ábó átyaá áfɛ́ né gebagé mewaá
Judiya ne Samariya. Wyɛ áŋgbá Jisɔs ne
áláa né Jɛrosalɛ. 2 Nkane Stɛfɛn abɔ agbó,
bɔ́ɔ fɔ́ abi ánoge Ɛsɔwɔ abi áláa né Jɛrosalɛ
ákpá geŋkwɔ́ ji aníí ne ali ji ne gekpékpégé
mesóme. 3 Yémbɔ Sɔl amyɛ ɛle nnó ánii
mbwɛ bɔ́ɔ Jisɔs ako. Akpɛne upú upú apyɛne
andeé ne ande áfyɛ́ né denɔ.

Filip Agaré Mekomejɔ́ɔ Ɛsɔwɔ né Samariya

4 Ne bɔ́ɔ áŋkwɔlé Jisɔs abi ábɔ́ átyaá,
ákɛne malumalu ágarege mekomejɔ́ɔ Ɛsɔwɔ.
5 Filip abɔ ashulé áfɛ́ né melɔ Samariya ɛwé
kpaá, agarege depɔré Muú yi Ɛsɔwɔ akweré
ji ɛlá gefwa. 6 Bɔ́ɔ áwuú depɔ ɛtire ji ajɔge, ne
ágɛ́ gejamégé ufélekpá ɛbi ji abɔ apyɛ, ne áta
matu ákɛlege nno agarege wyɛ ɛbwɔ́ garege.
7 Ne aló nchyɛ átanege gejamégé bɔ́ɔ mmyɛ
ákalege, ne bɔ́ɔ átoógé. Bɔ́ɔ uchanchi ne
ubwéré bɔ́ɔ átoó ntó 8 Ne bɔ́ɔ melɔ ɛwémbɔ
álú ne gejamégé nechóchó.

9 Mende fɔ abɔ́ alu ɛfɛ́ɛ ayi ákuú ji Simun.
Abɔ́ akpea megya tɛ gachi ne bɔ́ɔ Samariya
ako ála mano mekpo fuú. Ne asɛle gemɛ
ji nnó alu menɔ muú. 10 Bɔ́ɔ ako, ambané
ne bɔ́ɔ kpakpa átá matu awuú genó ɛyigé
Simun ajɔge, ɛbwɔ́ aké: “Mende yina awya
uto Ɛsɔwɔ ɛbi upwɔ amu.” 11 Ne ɛbwɔ́
afwɔrege wyɛmbɔ néndé abwɔlége mɛ ɛbwɔ́
tɛ gachi né megya ayi ji akpea. 12 Ne Filip
achwógé, agarege bɔ́ɔ abya melómélɔ́ nkane
gefwage Ɛsɔwɔ gelu, ne depɔré Jisɔs Kras,
bɔ́ɔ ákamé ne ji andée ne ande ne áwyaá
bwɔ́ manaá Ɛsɔwɔ. 13 Simun jimbɔ́ɔ ntó áfyɛ́ɛ
metɔ́ ne Jisɔs ne áwyaá ji manaá Ɛsɔwɔ.
Ne ji ajwɔlé fií ne Filip, agɛne ufélekpá ne

ukpékpé unó bi ji apyé ne aláa meno mekpo fuú.

14 Ne áŋgbá Jisɔs abi abɔ áláa né Jɛrosalɛ,
áwuúge nnó bɔ́ Samariya nto ákamé
mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ, átɔ́ Pita ne Jɔn ɛwu.
15 Ájyɛge, ágé bɔ́ bi ákame ne Jisɔs ɛwu ne
álɔ manɛmmyɛ nnó Ɛsɔwɔ átɔ́ bwɔ́ Mendoó
Ukpea, 16 nendé Mendoó Ukpea élú dankpé
ɛbwɔ́ mmyɛ. Ábɔ́ áwyaá ɛbwɔ́ manaá Ɛsɔwɔ
mamímamí nkane bɔ́ bi ákwɔlege Átá Jisɔs.
17 Pita ne Jɔn ánerege manɛmmyɛ, ánéré
ɛbwɔ́ amu mmyɛ ne Mendoó Ukpea ɛchwɔ
ɛbwɔ́ mmyɛ.

18 Simun agégé nkane áŋgbá Jisɔs ánéré
bɔ́ amu mmyɛ ne Mendoó Ukpea ɛkpɛné
ɛbwɔ́ mmyɛ, achyé ɛbwɔ́ ŋka, 19 ake, “Kpoge
me uto bina nnó nnɛrégé muú ɛbwɔ́ mmyɛ
Mendoó Ukpea ɛkpɛ ji mmyɛ.”

20 Ne Pita ajɔ́ ne ji aké, “Ɛchyɛ wɔ ɔnó ne
ŋka jyɛ. Ɔféré nnó muú akage na ɛchyɛ Ɛsɔwɔ
ne ŋká? 21 Ɔbɔ́ mechɔ né utɔ́ ɛbi wɔ́, nende
metɔ́ wyɛ ɛpɔ́ pópó né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ.
22 Ne nana kwɔre metɔ́ wyɛ né ubobo unó
bi ɔferege, ne ɔnɛmmyɛ nnó Ɛsɔwɔ ajinte
gabo yina ayi ɔmɛɛ́ mampyɛ. 23 Ngɛ nnó
ɔkií fɔ́ galógáló, ne gabo awé wɔ nkane muú
denɔ.”

24 Ne Simun akwɔ Pita ne Jɔn mata nnó,
“Ɛbwɔ́ ánémmyɛ mbaá Átá Ɛsɔwɔ nnó ɛkage
geno gemá ɛyige ɛbwɔ́ ajɔ́ gepyé ji.”

25 Pita ne Jɔn ánérégé mangaré
mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ, álɔ mankéré né Jɛrosalɛ.
Ne ndɛre ájyé, ágarege abya Ɛsɔwɔ melómélɔ́
né gejamgé malɔ bɔ́ Samariya.

Mende ayi atané Ɛtopya akamé ne Jisɔs

26 Filip alagé meso, ɛkiénné Ɛsɔwɔ ɛchwɔ́
ɛjɔ́ ne ji ɛké, “Kwili, shule ɔjyé né ntɛ
melɔ. Ɔkwɔnégé ɛwu, kwɔlé meti ɛwé ɛtane
Jɛrosalɛ ɛjyɛ Gasa. Meti ɛwé ji ajɔgembɔ bɔ́
ákéné sé wyɛ dɔ́ɔ dɔ́ɔ.” 27-28 Filip awugé
mbɔ ashule afé ɛwu. Agé mende fɔ abɔ ajyɛ
nóge Ɛsɔwɔ né Jɛrosalɛ, akerege né mekɔ
wuú, ajwɔle né mbooó gese uka upea ayi
géjuŋá ne gejame. Abɔ́ alu muu kpaá né
melɔ Ɛtopya ji agbarége ɛgbɔgɔlɔ mekwa ŋka
ɛwe Kandise Mfwa mendée ayi abɔ́ melɔ
ɛwémbɔ. Abɔ́ ajwɔle ajɔge ŋwɛ ayi Asaya
muu ɛkpavé Ɛsɔwɔ asámé. 29 Ne Mendoó
Ukpea ɛjɔ́ ne Filip ɛké, “Kɛ chó bané mbooó
gese yimbɔ.” 30 Ɛfɛɛ́ ne Filip abó ajyɛ bané
ji ne awuú ndɛre mende yimbɔ ajɔge ŋwɛ
Asaya. Filip agií ji aké, “Ɔkagembɔ genó ɛyige
ɔjɔge?”

31 Mende yimbɔ aké, “Mpyɛ mbɔ nnó ne
nkaá ayi muú álá pɔ́ mangaré me ula wɔ́.”
Ne akuú Filip nnó akwɔ́ mfaá mbooó gese,
ajwɔle ne ji. 32 Melu ŋwɛ ɛwé ji ajɔge mbɔ
ɛké, “Abɔ́ alu nkane ɛgɔŋme ɛwé ágbaré ájyɛ
wá, yɛ mankale ɛkále wɔ́ wyɛ nkane maá
ɛgɔŋme ayi ákpálege ji bya mmyɛ álá kálégé.
33 Ákhyé ji mekpo genɔ́ ne yɛ muú yi apané
mpa wú cho apɔ́. Wáa akuú nyé mabɔ baá
bii nkane áchɔ́ mbɔ ji geŋwá”?

34 Muú kpaá yimbɔ agií Filip aké, “Garé
me, Muú ɛkpávé Ɛsɔwɔ yina ajɔge mbɔ depɔ
ti getuge wáa? Ajɔgémbɔ le ne gemɛ jii waá
ne muú yichá?” 35 Ne Filip alɔ mangaré ji né
ŋwɛ yina, abya melómélɔ́ ayi akɛné atúu ne
Jisɔs.

36 Ndɛre ákɛne ájyé, ákwɔné mbaá yi nnyi
nélú, muú kpaá yimbɔ ake, “Gé nnyi na,
ndé gemage gbé nnó ɔwyaágé me manaá
Ɛsɔwɔ?” 37 [Filip ashuú ji meko aké, “Mbɔge
ɔfyɛgé metɔ́ meko ne Jisɔs nkage wyaá wɔ
manaá Ɛsɔwɔ”. Ne ake: “Nkame nnó Jisɔs
alu Maá Ɛsɔwɔ”.]

38 Ne Muú kpaá yimbɔ aké ápyɛ mbooó
gese atɛné ɛbwɔ́ ne Filip áshulé áfé né nnyi,
ne Filip awyaá ji manaá Ɛsɔwɔ. 39 Ɛbwɔ́
átánégé mmu nnyi, Mendoó Ata ɛkpa Filip
ayi mende yimbɔ álá gɛ sé ji wɔ́. Yémbɔ
akɛné wyɛ ajyɛ ne nechóchó. 40 Filip ake
apɛle agé nnó ji alu né Asɔtus, ne akɛne ajyɛ,
agarege abya melómélɔ́ né malɔ ayi álú né
gebagé mewaá ɛyigembɔ kpaá tɛ akwɔné
melɔ Kaisaria.

9

Sɔl akwóré akame ne Jisɔs

1 Yémbɔ Sɔl alú tóme ɛshyɛ, afelege bɔ́ɔ
Jisɔs amɛ nnó awane ɛbwɔ́, nká wu ne ajyɛ
agé ɛtukpɛ ampyé upɛ Ɛsɔwɔ, 2 nnó asá bɔ
ŋwɛ atɔ́ né macha mmyɛmenɛne bɔ́ɔ Jus áyi
álú né melɔ Damaskɔs nnó mbɔgé ajyɛgé
agégé bɔ́ɔ bi akwɔlege meti Jisɔs, apyɛ bwɔ́,
awé, achwɔ́ ne ɛbwɔ́ né Jɛrosalɛ.

3 Ndɛre alya ajyé, gébégé alɛ kwɔ́kwɔ́lé
ne Damaskɔs wyɛ mbélépó geŋgbɔ́ gétané
mfaánebuú, geshwané gegyá ji mme.
4 Geŋgbɔ́ ɛyimbɔ gékpégé ji amɛ, akwé mme
ne awú nkane muú fɔ akuú ji aké, “Sɔl, Sɔl,
ndé ɔkɛlege manchɔ me geŋwá?”

5 Sɔl agií aké, “Wɔ waá Átá?” Meko yimbɔ
aké, “Ɛlé me Jisɔs ayi ɔkɛlege manchɔ ji
geŋwá. 6 Yémbɔ kwili ka, kwɔné né melɔ
ɛwémbɔ, ɛfɛɛ́ ágárege nyé wɔ geno ɛyige ɔbɔ́ɔ
mampyɛ.”

7 Bɔɔ bi ábɔ́ ákéne ne Sɔl áwúgé meko
yimbɔ, ágé muú fɔ wɔ́, matyɛ mawá bwɔ́
meno. 8 Sɔl akwilege tɛné, agéné sé mbaá.
Ágbaré ji ɛbwɔ áfé ne ji né Damaskɔs. 9 Abɛlé
ndɔ ɛlɛɛ́ né melɔ ɛwémbɔ, yɛ mbaá agɛné,
menyɛɛ́ anyɛɛ́, manaá anyú.

10 Muú Jisɔs fɔ abɔ́ alú né Damaskɔs yimbɔ
ákuú ji Ananya. Ne bií fɔ́ agɛ́ Jisɔs né amɛ
gejyá, ne Jisɔs akuú ji aké, “Ananya” ne
Ananya ashuú ji meko aké, “Átá gɛ́ me na.”

11 Ne Jisɔs aké ne ji, “Kwile ka, ɔjyé né
menɔ meti ayi ákuú nnó Cho. Ɔkwɔnégé
né gepú Judas, gií mende fɔ ayi atané melɔ
Tasɔs, ákuú ji Sɔl. Alu ɛfɛɛ́ anɛnemmyɛ, 12 ne
abɔ́ agɛ́ amɛ gejyá ndɛre mende yi ákuú ji

Ananya achwɔ nɛre ji amu mmyɛ nnó ama lɔ́ mangɛné.”

13 Yɛ́mbɔ Ananya aké, “Atá, gejamégé bɔ́ ágaré mé me nkane mende yina akɛlege manií mbwɛ bɔ́ byɛ né Jɛrosalɛ. 14 Ne anɔ́ baá áchyɛ́ ji uto nnó áchwɔ pyɛ bɔ́ ako bi anénemmyɛ ákuú mabɔ myɛ.”

15 Ne Atá Jisɔs aké ne ji, “Chó wyɛ ɛwu néndé njya mende yimbɔ nkane muú utɔ́ wa nnó agaré mekomejɔ́ wa mbaá bɔ́ abi álá pɔ́ bɔ́ Jus ne afwa bwɔ́ ne bɔ́ Isrɛli ntó. 16 Me nlɛrege nyɛ ji nkane ábɔ́ mangé gejamégé ɛfwyale getú ya.”

17 Ne Ananya ajyɛ kpé mmu gepú ɛyigé Sɔl alu wyɛ, anéré ji amu mmyɛ ne ajɔ́ ne ji aké, “Meŋmé wa Sɔl, ɛle Ata Jisɔs ayi ɔbɔ́ ɔgɛné né meti gébégé ɔchwɔ fa, ne atɔmé me nnó nchwɔ́ mpyɛ wɔ ɔma ɔgéné ne nnó Mendoó Ukpea ɛchwɔ kpɛ ɛgbeé wɔ metɔ́.” 18 Wyɛ tɛnétɛné yimbɔ, Sɔl awuú unó fɔ́ ɛké ufá meshuú utané ji amɛ ne alɔ mangéné. Ne akwili ka, áwyá ji manaá Ɛsɔwɔ. 19 Ne ama lɔ menyɛɛ́ manyɛɛ́, anyɛge abɔ́ ɛshyɛ.

Sɔl agaré mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ né Damaskɔs

Sɔl abɛlé mboó ndɔ́ né Damaskɔs ne bɔ́ Jisɔs, 20 afɛ́ tɛnétɛné né macha mmyɛmenɛne bɔ́ Jus, agarege bɔ́ nnó Jisɔs alu Maá Ɛsɔwɔ.

21 Bɔ́ áwúgé mbɔ, ɛpwɔ́ ɛbwɔ uto ne ágigé atɛ áké, “Pɔ́ mende yi akéne, awáne bɔ́ bi akwɔlege Jisɔs né Jɛrosalɛ na? Pɔ́ achwɔ fa manwɛ́ bɔ́ ájyɛ ne ɛbwɔ́ né Jerúsalɛ”?

22 Yɛ́mbɔ Sɔl ajyɛ wyɛ mbɛ, agarege mekomejɔ́ Jisɔs ne ɛshyɛ ne apyɛ bɔ́ ákaá né gejamégé mati nnó Jisɔs alu Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji ɛlá gefwa. Ɛwémbɔ ɛpyɛ bɔ́ Jus abi álu ɛfɛɛ́ né Damaskɔs ápɔ́ sé ne meko manshuú ji.

23 Ɛbélégé gejamégé ndɔ, bɔ́ Jus áchomé ásɔ́ mala manwá Sɔl. 24 Yɛ́mbɔ Sɔl áwuú geju nnó bɔ́ Jus ájwɔlé né mano genkagé melɔ, ábáme nnó ágɛgé ji awá. 25 Yɛ́mbɔ bɔ́ bi akamé mekomejɔ́ Sɔl, ásɛ ji utuú uma, afyɛ né gésá, ápyɛ ji achyá mfaá genka, áshulé ji mme nnó ábɔ́ ajyɛ.

Sɔl afɛ́ né Jɛrosalɛ

26 Sɔl akérége né Jɛrosalɛ, afɛ́ mancho ne bɔ́ Jisɔs, ɛbwɔ́ ábɔ́ néndé ɛbwɔ́ ákamé fɔ́ nnó Sɔl áfyɛɛ́ metɔ́ ne Jisɔs wɔ́. 27 Yɛ́mbɔ Banabas achwɔ́ sɛ ji, áfɛ́ mbaá áŋgbá Jisɔs. Ne agaré ɛbwɔ́ nkane Sɔl agɛné Atá Jisɔs né meti Damaskɔs, ne nkane Atá Jisɔs ajɔ́ mejɔ́ ne ji. Ama garé nkane Sɔl abɔ́ agaré depɔ ɛtire Jisɔs gbɔgɔnɔ né melɔ ɛwémbɔ. 28 Ɛfɛɛ́ alɔ mankɛné ne bɔ́ Jisɔs ako né Jɛrosalɛ, agarege depɔré Jisɔs ayi álá pɔ ne ɛfɔ. 29 Gébé ɛyi gefɔ, Sɔl agarege bɔ́ Jus abi ajɔge Grek ne anyɛ mbeé ne ɛbwɔ́ né depɔré Jisɔs. Ne ɛbwɔ́ ákélege meti manwá ji. 30 Bɔ́ Jisɔs áwúgé geju ɛyigembɔ, ásɛ ji áshulé áfɛ́ né melɔ Kaisaria ne até ji nnó ajyɛ melɔ́ Tasɔs.

31 Né gébé ɛyigembɔ machomele bɔ́ Jisɔs ayi álu né gebagé mewaá Judiya, né Galilií ne Samariya ápɔ́ sé ne ɛfɔ metɔ́. Ɛbwɔ́ ánóge Ɛsɔwɔ ne áwuú le mekomejɔ́ wú. Mendoó Ukpea ɛfyɛɛ́ bwɔ́ ɛshyɛ ne machomele bwɔ́ áwɛne ájyɛ mbɛ.

Pita afɛ né melɔ Lyda ne melɔ Jopa

32 Pita abɔ akɛne malɔmalɔ agɛne bɔ́ Ɛsɔwɔ. Ne bií uma afɛ́ né melɔ Lyda mangé bɔ́ Jisɔs abi alu ɛwu. 33 Ɛfɛɛ́ agɛ́ mende fɔ ayi ameé uchanchi, ákuú ji Ɛnias. Nemeé ɛni néba ji mme né aŋmé aneé. 34 Ne Pita ajɔ́ ne ji aké, “Ɛnias, Jisɔs Kras alɔ mampyɛ wɔ nnó ɔtoó, kwili ka, pwi gébɔ jyɛ.” Tɛnétɛné yimbɔ Ɛnias akwili ka. 35 Ne bɔ́ ako abi alú né Lyda ágɛgé nnó mende yimbɔ atoó, ɛbwɔ́ áfyɛ́ matɔ́ ne Jisɔs wyɛmbɔ ntó ne bɔ́ bi álú né gebage mewaá Sharɔn áwuúge mbɔ áfyɛ ntó matɔ́ ne Jisɔs.

36 Mendée fɔ abɔ alu né melɔ Jopa, ákuú ji Tabita, alu maá utɔ́ Jisɔs. (Ne ákuú ji né meko Grek nnó Dokas, ula utɛné nnó mekwɔbu.) Abɔ́ apyɛ galógálɔ́ yɛndegébé, apoóge ubyá bɔ́. 37 Né gébé ɛyigembɔ, akwé nemée, ala mbɔ agbó. Ne áshwɔné genkwɔ ji ábɛlé mmu maá gepú né mfaá ɛyɔŋ. 38 Jopa yina alu kwókwólé ne Lyda. Bɔ́ Jisɔs áwuúgé nnó Pita alu né Lyda átó ande apea ɛwu, ájyɛgé áké ne ji, “Ntɛ ɛsé, chwɔ́ wáwá.” 39 Ne Pita akpomé mmyɛ, akwili, afɛ́ ne ɛbwɔ́. Akwónégé ásɛ ji akwɔ́ mfaá ɛyɔŋ. Ne akwi andée ako abi alu ɛfɛɛ́, áchomé ánɔ ji mme, álíli álɛrege Pita ufɔ́ mandeé ayi Dokas ájomé ɛbwɔ́ gébégé ji alu mebɛ. 40 Pita abú ɛbwɔ́ ako atané dafyɛ, ató manó mme anɛnemyɛ mbaá Ɛsɔwɔ. Ɛké ɛwyage apɛ genkwógé mendée yimbɔ ama akuú ji ake, “Tabita, kwili ka”. Tabita anene amɛ, agɛgé Pita, akwili, ajwɔlé ka. 41 Pita agbaré ji ɛbwɔ, apoó ji akwili téné. Akuú bɔ́ Jisɔs ne akwi andé bimbɔ, áchwógé achyɛ ji ɛta bwɔ́ 42 Bɔ́ ako né gebagé Jopa áwu abya yina ne gejámé áfyɛɛ́ matɔ́ ne Ata. 43 Ne Pita abɛlé gejamégé ndɔ né Jopa né gepúgé Simun, mende yi apame mekómenya.

10

Ɛkiénné Ɛsɔwɔ ɛgaré Kɔnɛlyos nnó álɔ Pita achwɔ́

1 Mende fɔ abɔ alu né melɔ Kaisaria. Akuú ji Kɔnɛlyos. Abɔ́ alu muú kpáá bɔ́ bee né melɔ Rom. Ji ne anyáne uchome bɔ́ bee ɛbi ákuú nnó abi átané Itali. 2 Ji ne bɔ́ dachi wú ako, ánóge Ɛsɔwɔ. Anɛnemmyɛ yɛndégébé ne apyɛ galógálɔ́ dɔ́ mampoó bɔ́ Jus abi álú mbya. 3 Bií fɔ́ genógé kálaŋká ɛlɛɛ́ ne nwɔmésé, agɛ́ amɛ gejya nkane ɛkiénné Ɛsɔwɔ ɛchwɔ kuú ji nnó, “Kɔnɛlyos.”

4 Ɛfɔ ɛkwɔ́ ji metɔ́ ne ató ɛwu amɛ mmyɛ agií aké, “Atá ndé”?

Ɛkiénné Ɛsɔwɔ ɛshuú ji meko ɛké, “Ɛsɔwɔ awú mmyɛmenɛné jyɛ ne agɛ́ ntó utɔ́ ulóuló ɛbi ɔpyɛ ne atée wɔ. 5 Nána tɔ́ bɔ́ ájyɛ né melɔ́ Jopa, ákuú mende fɔ ayi akamege Simun Pita. 6 Ji ajwɔlege ne Simun, mende yi apame mekɔmenya. Gepú jií gelú né mbale ɛbɛ́ɛ mega.” 7 Ɛkiénné Ɛsɔwɔ ɛjógé mbɔ ɛkwili ɛfɛ́, ne Kɔnɛlyos akuú bɔ́ utɔ́ bií abifɔ apeá ne akuú ntó muú bee ama né geluage abi ábamé ji ayi anoge ntó Ɛsɔwɔ. 8 Ɛbwɔ́ achwógé agaré ɛbwɔ́ yɛndé genó ɛyi gebɔ́ gepyé ji ne átɔ́ ɛbwɔ́ né Jopa.

9 Bií ujyágé, bɔ́ bimbɔ átané áfé, ne kálάŋká ɛfyanepea ɛké ɛkwɔnege, ɛbwɔ́ alɛ kwókwólé ne Jopa. Gébé ɛyigémbɔ ntó Pita abɔ akwɔ́ mfaá ɛyɔŋ manɛmmyɛ. 10 Ne mesa alɔ mamyɛ ji, akɛlege menyɛé manyɛé, yémbɔ menyɛé alú gambé. Gébé ɛyigémbɔ ne abɔ agɛné amɛ gejyá. 11 Agé nkane menombi mfaánebuú ɛnené, geno gefɔ ɛké gekpɛkpɛge gebagé ndé getané mfaá, geshúlege ɛké ágbaré geji né maŋkú ani. 12 Né gebagé ndé yimbɔ ufɔ́ menya ufɔ́ ufɔ́, mmyɔ ne denywɔné delú wyɛ. 13 Ne awuú meko muú fɔ aké, “Pita, kwilé ka, wá nyɛɛ́.”

14 Pita ake, “Ŋgba Átá, tɛ ntané aló nlú ganyɛ genó ɛyigé ɛbɛɛ́ ɛsé ɛshyaá.”

15 Meko yimbɔ ama jɔ́ ne ji aké, “Pita, ɔshyagé fɔ́ geno ɛyige Ɛsɔwɔ ake gelɔme nnó gelómé fɔ́.” 16 Meko yimbɔ ajɔ́ ne ji né maŋáne alɛɛ́, ne geno yimbɔ gekwɔ́ gekéré mfaánebuú.

17 Ndɛre Pita alu fɛ́rege ula amɛ géjya ayi ji agɛné, bɔ́ bi Kɔnɛlyos ábɔ́ átɔmé, ákage gepúgé Simun, áchwɔ́ tɛné né menó gébámé. 18 Ɛbwɔ́ ágií aké, “Meŋkɛ́ fɔ alú fa ayi akuú ji Sinun Pita”?

19 Ndɛre Pita alu fɛ́rege ula amɛ gejya ayi ji agɛné, Mendoó Ukpea ɛké ne ji, “Gɛ, ande fɔ alɛɛ́ alu dafyɛ, ápéle wɔ. 20 Kpóme mmyɛ, ɔshúlé ɔjyɛ ne ɛbwɔ́, ɔchɔge gébé nénde me ne ntómé ɛbwɔ́ ɛta wyɛ́.” 21 Ne Pita ashúlé, ajyɛ báne ande bimbɔ aké, “Me ne nlú muú ayi ɛnyú dekɛlege. Nde mechɔ ɛnyu dechwɔ́?” 22 Ɛbwɔ́ áshuú ji meko áké, “Ɛlé Kɔnɛlyos, muú kpaá bɔ́ bee ne atomé ɛsé nnó dechwɔ́ kuú wɔ. Ji alu muú metɔ́ melómélɔ́ ne anóge Ɛsɔwɔ ne bɔ́ Jus ako afɛɛ́ge ji. Ɛkiénné ukpea ɛchwɔ gare ji nnó akuú wɔ ɔchwɔ né gepú ji nnó ji awuú mekomejɔ́ wyɛ́.”

23 Ne Pita asɛ ɛbwɔ́, ájyɛ béle ne ji.

Pita gare mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ né gepúge Kɔnɛlyos

Ujyágé, Pita ne ande bimbɔ álɔ manjyɛ ne bɔ́ bifɔ bi ákamé ne Jisɔs abi álú melɔ Jopa áfɛ ntó ne ɛbwɔ́. 24 Ákéne wyɛ ájyɛ, ujyágé ákɛ ákwɔné melɔ Kaisaria. Ne Kɔnɛlyos abɔ akuú bɔ́ ula gepú bii ne ajeé bií ne ɛbwɔ́ ako ábɔ́ ájwɔlé ágili Pita. 25 Ndɛre Pita achwɔ́ kpɛ́ mmú, Kɔnɛlyos ajyɛ bane ji, ató manó mbɛ ushu wuú, alɔ manogé ji. 26 Yémbɔ Pita agaré ji aké, “Kwilé téné, me nlu wyɛ mekwaá nkane wɔ.” 27 Kɔnɛlyos akwili ka, Pita alɔ manjɔ́ ne ji ajyɛ mmu. Ndɛre akpɛné mmu, Pita agɛ́ gejamégé bɔ́ áchomé. 28 Ne ajɔ́ ne ɛbwɔ́ aké, “Ɛnyú dekaá cháŋéné ɛbɛ́ ɛsé bɔ́ Jus ɛké muú Jus achónégé fɔ menyammyɛ wuú ne muú ayi álá pɔ́ muú Jus yɛ manjyɛ né gepú jí. Yémbɔ Ɛsɔwɔ alɛré me nnó mbyágé fɔ́ muú yɛ manshyɛ ji nnó alóme. 29 Ne nchwɔ́ nkane ɔkuú me yɛ gébé nchɔ́ wɔ́. Nnó ɔkage garé me ula bi ɔkuú me?”

30 Ne Kɔnɛlyos ashuú ji meko aké, “Ndɔ ɛlɛ ɛní né gefɔ gébé yina kálάŋká ɛlɛɛ́ ne nwɔmésé, mbɔ nlú mmu nnɛnemmyɛ. Ɛké ɛwyage ngɛ́ mende fɔ ayi afyɛ mandeé yi áshwánege, achwɔ tɛne me mbɛ ushu. 31 Akuú me aké, ‘Kɔnɛlyos, Ɛsɔwɔ awuú mmyɛmenɛne jyɛ ne atée nkane ɔpoóge ubyá bɔ́ yɛndégébé. 32 Tɔ́ muú fɔ né melɔ́ Jopa ajyɛ kú mende fɔ ayi akamege Simun ákuú ji ntó Pita. Alu né gepúgé Simun ayi apame mekómenya, gepú jií gelu né mbale ɛbɛ́ɛ mega’. 33 Ne nwuúgé mbɔ ntó bɔ́ téneténe nnó áchwɔ́ ákuú wɔ́, elɔ́ ndɛre ɔchwɔ́. Nana gɛ́, ɛse delu né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ degili nnó dewuú unó uko ɛbi Átá agaré wɔ nnó ɔgaré ɛsé.”

34 Ne Pita ajɔ́ aké, “Nána nkaá wáwálé nnó Ɛsɔwɔ apó fɔ́ ne aŋgyá ne bɔ́ bifɔ́. 35 Mbɔgé muú anóge Ɛsɔwɔ ne ake apyɛ unó bi úlú cho yɛ atané le ndé geba, Ɛsɔwɔ asɛle ji nnó alu muú wuú. 36 Ɛnyú debɔ́ dewuú ntó mekɔmejɔ́ ayi Ɛsɔwɔ atómé mbaá bɔ́ Isrɛli nnó Jisɔs Kras ne alu muú yi abɔ achwɔ́ pyɛ bɔ́ ábé nesɔ ne Ɛsɔwɔ. Kras yina ne alu Átá yi abɔ́ bɔ́ ako. 37 Mekomejɔɔ ayi abɔ́ akwɔlé ayi Jɔn abɔ agaré ne awyaáge bɔ́ manaá Ɛsɔwɔ. Mekomejɔ́ yina álɔ né Galilií akɛ akwɔné malɔ bɔ́ Jus ako. 38 Ɛnyú dekaá nkane Ɛsɔwɔ abɔ́ ajyá Jisɔs ayi Nasarɛt, apyɛ Mendoó Ukpea ɛchwɔ́ ji mmyɛ ne ama chyɛ ji uto. Akɛ mbaá meko apyɛ galógálɔ́, aféré bɔ́ bi alu né amu danchɔmeló apyɛ ɛbwɔ́ atóo. Ne Ɛsɔwɔ abɔ alu ne ji. 39 Ɛsé delú bɔ́ bi dekpané amɛ degɛné unó uko ɛbi ji apyɛ né Jɛrosalɛ ne malɔ bɔ́ Jus ako. Ne bɔ́ Jus áwɔ́ ji mfaá gekwa, ne áwá ji. 40 Yémbɔ ndɔ ɛlɛɛ́ ɛkwónégé, Ɛsɔwɔ apyɛ ji akwile né negbo ne apyɛ Jisɔs alɛré mmyɛ mbaá bɔ́. 41 Ne bɔ́ ako fɔ́ ágɛné ji wɔ́, élé ɛsé bi Ɛsɔwɔ abɔ́ ajyá nnó meso gébé degarége mekomejɔ́ wuú ne degɛné ji. Ɛsé debɔ́ denyé ne denyú ne ji gébégé Ɛsɔwɔ apyɛ ji akwile né negbo. 42 Agaré ɛsé nnó degarege mekomejɔ́ mbaá bɔ́, nnó Ɛsɔwɔ ajya ji nkane muú yi apane nyɛ mpa ayi bɔ́ bi alu abɛ ne abi agbó. 43 Wyɛ Jisɔs yina ne bɔ́ ɛkpávé Ɛsɔwɔ ako abɔ ágaré nkane ji alu, nnó muú afyɛgé

metɔ́ ne ji, Ɛsɔwɔ ajige nyɛ nte gabo yi muú yimbɔ apyɛ getúgé Jisɔs."

Mendoó Ukpea ɛchwɔ́ mbaá bɔ́ɔ́ bi álá pɔ bɔ́ɔ́ Jus

44 Ndɛre Pita alu ájɔge ne bɔ́ɔ́ ako bi alu ɛfɛ́ɛ́ áwuú, Mendoó Ukpea ɛkpɛ ɛbwɔ́ mmyɛ. 45-46 Bɔ́ɔ́ bi ákamé ne Jisɔs abi ábɔ́ áchwɔ ne Pita, álu bɔ́ɔ́ Jus. Awuúgé nkane bɔ́ɔ́ bimbɔ ájɔge ufɔ́ɔ́ mejɔ́ɔ́, áfɛ́ɛge Ɛsɔwɔ nnó aŋeá dɔ́ɔ́. Ála mano mekpo fuú nnó Ɛsɔwɔ achyɛ́ ɛchyɛ wuú ɛwé Mendoó Ukpea mbaá bɔ́ɔ́ abi álá pɔ bɔ́ɔ́ Jus. Ne Pita ajɔ́ɔ́ aké, 47 "Té ndɛre Mendoó Ukpea ɛchwɔ́ bɔ́ɔ́ bina mmyɛ wyɛ nkane ɛbɔ́ ɛchwɔ ɛta ɛsé, nnó muú fɔ akage gbɛ́ nnó áwyáge ɛbwɔ́ manaá Ɛsɔwɔ?" 48 Ne Pita ake ájyɛ áwyaá ɛbwɔ́ manaá Ɛsɔwɔ né mabɔ Jisɔs Kras. Ɛwyagé bɔ́ɔ́ bina ákwɔ Pita mata nnó abɛlé ne ɛbwɔ́ né mboó ndɔ.

11

Pita Agare geno ɛyi gepyɛ́ né gepúge Kɔnɛlyos

1 Ɛbélégé áŋgbá Jisɔs ne bɔ́ɔ́ Jisɔs ako, abi álú né gebagé mewaá Judiya áwuú nnó bɔ́ɔ́ abi álá pɔ́ bɔ́ɔ́ Jus ákamé ntó mekomejɔ́ɔ́ Ɛsɔwɔ. 2 Ne gepɔgé bɔ́ɔ́ Jus gelu nnó ábɔ́ mansɔ́ muú nsɔ́ ne ákwáné mambɛ́ muú Ɛsɔwɔ. Ɛbélégé Pita akérégé né Jɛrosalɛ, bɔ́ɔ́ Jisɔs abi ágbaré gepɔ ɛyigémbɔ álɔ manwamé ne ji, 3 aké, "Ulannó ɔjyɛ mbaá bɔ́ɔ́ bi álá sɔ ɛbwɔ́ nsɔ wɔ́ tɛ ɔnyɛ́ menyɛɛ́ ne ɛbwɔ́"?

4 Ne Pita alɔ mangaré ɛbwɔ́ unó uko bi ubɔ́ upyɛ́ɛ, gema, gema aké,

5 "Ndɛre mbɔ nlu né melɔ Jopa, nnénemmyɛ, ɛké ɛwyage ngɛ́ amɛ gejya nkane genó fɔ́ getané mfaánebuú geshulege mme. Gelu ɛké gekpékpégé gebagé ndé ɛyi ágbaré manóo ani, gechwɔ́ téne kwókwɔ́lé ne me. 6 Né gebagé ndé yimbɔ, ngɛ́ ufɔ́ menya ufɔ́ ufɔ́, ɛbi bɔ́ɔ́ asée, ɛyi mewaá, ɛyi melɔ, ne ɛyi nnyi ne denywɔné. 7 Ne nwuú meko muú fɔ akuú me aké: 'Pita, kwile ka, wá nyɛ.' 8 Nké, 'Ŋgba Atá, tɛ ntané aló nlu danyɛ genó ɛyigé ɛbé ɛsé ɛshyá'. 9 Ne meko yimbɔ ama jɔ́ ne me aké, 'Pita ɔshyagé fɔ́ geno ɛyige Ɛsɔwɔ ake gelɔme nnó gelómé fɔ'. 10 Meko yimbɔ ajɔ́ɔ́ né maŋáne alɛɛ́ ne geno ɛyigémbɔ gekwɔ́ gekéré mfaánebuú.

11 "Wyɛ né gébé ɛyigémbɔ, ande fɔ álɛɛ́ áchwɔ́ ne gepú ɛyigé mbɔ́ njwɔlege. Muú fɔ né Kaisaria ne abɔ atómé ɛbwɔ́ nnó áchwɔ́ ákuú me. 12 Ne Mendoó Ukpea ɛké njyɛ ne ɛbwɔ́, mbɛge fɔ́ né aŋgyá. Ne áŋmé bina akéné abi átané melɔ Jopa, akwɔle me defɛ́ né gepúge Kɔnɛlyos. 13 Ne dékpégé mmu, Kɔnɛlyos alɔ mangaré ɛsé nkane ji abɔ́ agɛné ɛkiénné Ɛsɔwɔ né gepú jií. Ɛgaré ji nnó atɔ́ muú fɔ ajyɛ né Jopa, ákuú mende fɔ yi mabɔ mií amibɔ makamege Simun, 14 ne achwɔge, agarege nyɛ ji ne ɛkwɔ wuú mekomejɔ́ɔ́ ayi aférege nyɛ ɛbwɔ́ né ɛfwyale gabo. 15 Ne nlɔ mangaré mekomejɔ́ɔ́ Ɛsɔwɔ, ndɛre njɔge, Mendoó Ukpea ɛchwɔ́ ɛbwɔ́ mmyɛ wyɛ nkane ɛbɔ nya mbɛ ɛchwɔ́ ɛta ɛsé. 16 Ngégé mbɔ, ntée genó ɛyi Atá Jisɔs abɔ ajɔ́ɔ́ ne ɛsé nnó, 'Jɔn abɔ́ fyɛ́ bɔ́ɔ́ né nnyi yémbɔ Ɛsɔwɔ afyɛɛ́ nyɛ ɛnyú né amu Mendoó Ukpea.' 17 Ne mbɔge Ɛsɔwɔ achyɛ́ bɔ́ɔ́ bimbɔ gefɔge ɛchyɛ ɛwé ji abɔ achyɛ́ ɛsé gébégé défyɛɛ́ matɔ́ɔ́ ne Ata Jisɔs Kras, me nlu waá mangbé ji nnó apyége geno yi gejeé ji metɔ́ɔ́."

18 Bɔ́ɔ́ bina áwúgé mechɔ ɛwé, matɔ́ɔ́ akwené bwɔ́ ne álɔ mamfɛɛ́ Ɛsɔwɔ áke, "Mbɔ ɛwé ɛtɛne nno Ɛsɔwɔ achyɛ́ bɔ́ɔ́ abi álá pɔ́ bɔ́ɔ́ Jus gébé nnó ákwɔré matɔ́ɔ́ ne ábɔ́ geŋwá."

Mekomejɔ́ɔ́ Jisɔs akɛ akwɔné né Antiɔk

19 Ndɛre ábɔ́ achyége bɔ́ɔ́ abi ákamé ne Jisɔs ɛfwyale gébégé áwáné Stɛfɛn, ɛpyɛ ɛbwɔ́ átyaá malɔmalɔ. Abifɔ áfɛ́ melɔ Fonisiya, abifɔ áfɛ́ melɔ Syaprɔs ne abifɔ áfɛ́ Antiɔk. Ajyɛgé mbɔ, ágarege abya Jisɔs wyɛ mbaa bɔ́ɔ́ Jus. 20 Bɔ́ɔ́ Jisɔs bifɔ átané né melɔ Syaprɔs ne Sɛren, áfɛ́ ntó né Antiɔk. Akwɔ́négé ɛwu, ágaré abya Jisɔs mbaá bɔ́ɔ́ Grek. 21 Ɛsɔwɔ apoó bwɔ́ dɔ́ɔ́ ne apyɛ gejamégé bɔ́ɔ́ áfyɛɛ́ matɔ́ɔ́ ne Jisɔs.

22 Ne ɛchomele bɔ́ɔ́ Jisɔs abi alu né Jɛrosalɛ, áwuúgé abya yina, átɔ́ Banabas né melɔ Antiɔk. 23 Banabas ajyɛgé ɛwu, agɛ́ nnó Ɛsɔwɔ aléré ɛbwɔ́ ulɔ́ɔ́ melu dɔ́ɔ́, metɔ́ɔ́ ɛgɔ ji, afyɛ́ bwɔ́ ako ɛshyɛ nnó, "Agbarégé depɔré Jisɔs metɔ́ɔ́ ɛma. 24 Banabas yina alu muú yi awya gepɔ gelógelɔ́, uto Mendoó Ukpea ujá ji mmyɛ ne áfyɛɛ́ metɔ́ɔ́ ne Ɛsɔwɔ." Gejamégé bɔ́ɔ́ áma ákamé abya Jisɔs né melɔ Antiɔk ne ɛchomele bwɔ́ ɛwéne ɛjyɛ mbɛ.

25 Ɛbélégé Banabas ajyɛ kéle Sɔl né melɔ Tasɔs. 26 Agégé Sɔl, asɛ ji, ɛbwɔ́ áfɛ́ né Antiɔk. Abɛlé ɛfɛɛ́ ŋmɛ kpogele ne ɛchomele bɔ́ɔ́ Kras, álérege gejamégé bɔ́ɔ́ depɔré Ɛsɔwɔ. Ɛlé né Antiɔk ne álɔ mankuú bɔ́ɔ́ bi ákamé ne Jisɔs nnó *áŋkwɔlé Kras.

27 Né gébé ɛyigembɔ bɔ́ɔ́ ɛkpávé Ɛsɔwɔ fɔ átané Jɛrosalɛ áshulé áfɛ́ né Antiɔk. 28 Ne Mendoó Ukpea ɛpyɛ muú bwɔ́ ama ayi akamege Agabos akwile ka, agaré nkane mesa akwéne nyɛ mme meko. Ne ɛbélégé mesa yimbɔ akwé gébégé Klodyos alu mfwa né Rom. 29 Ndɛre bɔ́ɔ́ Jisɔs abi álú né Antiɔk ábɔ́ áwuú mekomejɔ́ɔ́ yina, áke, "Yéndémuú áchwɔ ŋká nkane ji awya, ɛbwɔ́ apoó aŋmé bi alu né mme Judiya." 30 Ɛbwɔ́ ánywérégé ŋka yimbɔ, átɔ́ Banabas ne Sɔl nnó ájyɛ́ áchyɛ́ ákpákpá ɛchomele bɔ́ɔ́ Jisɔs né Jɛrosalɛ.

12

Mfwa Hɛrɔd apyɛ bɔ́ɔ́ Jisɔs ágɛ́ ɛfwyalé dɔ́ɔ́

1 Né gébé ɛyigémbɔ, mfwa Hɛrɔd alɔ mankɛlé mati manchɔ geŋwágé bɔ́ɔ́ bifɔ́ abi álú né ɛchomele bɔ́ɔ́ Jisɔs. 2 Agaré nnó áwá Jɛmsi meŋmé Jɔn ne aparaja. 3 Mfwa Hɛrɔd, agégé nnó ɛgɔ bɔ́ɔ́ Jus matɔ́ɔ́, agaré ntó nnó

ápyɛ Pita. Ne ápyɛ ji né bii bi ányɛ ɛpaá brɛd ayi álá mualé. 4 Ápyɛge Pita, áfyé denɔ, ne ábélé bɔ́ɔ́ bee matoó aneé nnó ábámé ji, yɛndé ntoó neluú bɔ́ɔ́ ani. Hɛrɔd abɔ ashu abelé nnó ɛpaá kwyakwya defwɛ ɛkogé, asɛle Pita afé mbɛ ushu bɔ́ɔ́ nnó ápa mechɔ wuú. 5 Ndɛre Pita alu né denɔ, ɛchomele bɔ́ɔ́ Jisɔs ánɛnemmyɛ dɔ́ɔ́ mbaá Ɛsɔwɔ ne ɛshyɛ yɛndégébé né getú ji.

Ɛkiénné Ɛsɔwɔ ɛféré Pita né denɔ

6 Né utuú bi Hɛrɔd abɔ́ ashuú nnó ujyage aférége Pita né denɔ, ápa mpa wuú, Pita abɔ abɛlege metɔ́ɔ́ metɔ́ɔ́ bɔ́ɔ́ bee apea. Ɛbwɔ́ ábɔ́ awé ji amu ne bɔ mkpɔkɔvé apea. Bɔ́ɔ́ bee bifɔ́ álú dafyɛ ábáme gepúgé denɔ. 7 Wyɛ né utuú bimbɔ ɛkiénné Ɛsɔwɔ ɛkwɔ́ mmu gepúgé denɔ mbélépó, ne mbaá meko agɛné. Ɛnyigé Pita né neŋkɔ́ɔ́, Pita apée gejyá, ɛké ne ji, “kwile ka wáwá”. Ténéténé yimbɔ bɔ mkpɔkɔvé átané Pita amu ákwé mme. 8 Ɛma jɔ́ɔ́ ne ji ɛké: “Fyɛ mandeé jyɛ ne unó uká byɛ, ɔwé ɛkanda ɔkwɔ́lé me.” 9 Pita akwɔlé ji ne ndɛre ɛbwɔ́ átanege dafyɛ, ji akaá fɔ nnó geno ɛyige ɛkiénné Ɛsɔwɔ ɛpyɛ ɛta wú gelú wáwálé wɔ́, afɛré nnó agéné mbɔ le gejya. 10 Pita ne ɛkiénné ɛwémbɔ ákoó ntoné bɔ́ɔ́ bee ɛniné mbɛ, ama koó ɛniné nekwɔlege, ne áchwɔ́ kwɔne nana né menombi geŋká ɛwé ɛlu gesegese, ɔnenégé ɛwu ne ɔfɛ́ mbɛ melɔ. Menombi ɛwémbɔ ɛnené ɛwu ambɔ́ɔ́, ne ɛbwɔ́ átané dafyɛ. Ákégé gachyɛ, ɛkiénné ɛwémbɔ ɛlyaá Pita éfé.

11 Ne Pita akérégé né defɔ́ɔ́ ti aké: “Nkaá wáwálé nnó Ata Ɛsɔwɔ átó ɛkiénné wuú nnó ɛchwɔ féré me né amu Hɛrɔd ne uno bi bɔ́ɔ́ Jus abɔ́ ashuú mampyɛ me.”

12 Ndɛre Pita akaá geno ɛyi gebɔ gepyé ji, afɛ́ né gepúgé Mɛri ayi alu mma Jɔn Makɔs ne gejamégé bɔ́ɔ́ ábɔ́ áchomé efeé ánénemmyɛ mbaá Ɛsɔwɔ. 13 Ádogé menombi, geŋka, mesɔ mendée yi apyɛ utɔ́ɔ́ né gepú yimbɔ achwɔ́ gii ne ákamege Ruda. 14 Ákaágé nnó gɛ́ meko Pita mbɔ, metɔ́ɔ́ ɛgɔ ji dɔ́ɔ́ tɛ ajinte manene menombi, abó ajyɛ garé bɔ́ɔ́ bimbɔ nnó Pita alu mbɔ dafyɛ. 15 Ɛbwɔ́ aké ne ji, “Ɔmée gebwɔ.” Yémbɔ atome wyɛ ɛshyɛ ajɔge nnó élé Pita. Ne ɛbwɔ́ ake: “Ndɔfɔ elé mekpéɛ wuú.” *

16 Ne Pita alu dó wyɛ doó, ánené menombí ágégé nnó élé Pita wáwálé mátyɛ mawa ɛbwɔ́ meno. 17 Pita akpɛgé mmu, afu ɛbwɔ́ ɛbwɔ nnó akwéné mejɔ́ɔ́. Ne alɔ mangaré ɛbwɔ́ nkane Ɛsɔwɔ aféré ji né denɔ. Anérégé ake: “Ágaré Jɛmsi ne bɔ́ɔ́ Jisɔs bifɔ́ ntó.” Ne atané afɛ́ geba ɛyigé chá.

18 Bií ujyagé bɔ́ɔ́ bee álɔ maŋkɛlé Pita ne ágé ji wɔ́, matɔ́ɔ́ atyá bwɔ́ mmu ála yayaya ne ágige gemɛ gebwɔ́ aké: “Nde gepyɛ ne Pita?” 19 Mfwa Hɛrɔd awúgé mbɔ, atɔ́ bɔ́ɔ́ nnó ákélé ji ne ágé wɔ́. Akuú bɔ́ɔ́ bee bimbɔ, agií bwɔ́ bɔ ŋkwɛ. Anérégé ake ajyɛ wá ɛbwɔ́. Ɛpyɛgé mbɔ Hɛrɔd alyá gebagé Judiya afɛ́ kpé né melɔ Kaisaria.

Negboné Mfwa Hɛrɔd

20 Né gébé ɛyigémbɔ, mfwa Hɛrɔd abɔ awamege ne bɔ́ɔ́ Tiya ne Sidɔn. Bɔɔ bimbɔ ácho, áchwɔ́ mangé ji. Áchwógé ábɔ́ mbɛ ágbaré Blastus dejeé. Blastus alu muú yi ágbárege dachi mfwa. Ne ɛbwɔ́ áké ji anɛ mfwa mmyɛ, nnó ɛbwɔ́ abɛ né nesɔ, nendé menyɛé atanege le né melɔ mfwa.

21 Bii ɛbi Mfwa Hɛrɔd abɔ akwyɛ ukwɔnege, afyɛ mandeé gefwa jií, ajwɔlé né geluɔ, agare bɔ́ɔ́ bimbɔ mekomejɔ́ɔ́. 22 Ne ɛbwɔ́ álɔ maŋkalé áké: “Élé Ɛsɔwɔ ne ajɔge ɛpófɔ́ mekwaá.” 23 Tɛnétɛné yimbɔ ɛkiénné Ɛsɔwɔ ɛchwɔ ŋmé mfwa Hɛrɔd nemée mmyɛ gétúgé álá shuú ɛnogé ɛwémbɔ mbaá Ɛsɔwɔ wɔ́. Bɔ dámmwólé ányɛ ji mbwi unɛ, agbó.

24 Yɛ nkane depɔ tire na depyɛ, mekomejɔ́ɔ́ Ɛsɔwɔ awɛne ajyɛ mbɛmbɛ, ne gejamégé bɔ́ɔ́ áfyéɛ matɔ́ɔ́ ne Jisɔs.

25 Ndɛre ábɔ́ átómé Sɔl ne Banabas né Jɛrosalɛ, ɛbwɔ́ anéré utɔ́ɔ́ bwɔ́ gébégé akerege né Antiɔk, ásɛ Jɔn Makɔs áfɛ́ ne ji.

13

Átɔ́ Banabas ne Sɔl

1 Bɔ́ɔ́ fɔ́ ábɔ́ álú né ɛchomele bɔ́ɔ́ Jisɔs né Antiɔk, abi fɔ́ álú bɔ́ɔ́ ɛkpavé Ɛsɔwɔ ne abi fɔ́ álú anlɛré ɛbwɔ́ álú: Banabas, Simyɔn ayi ákuú ji Niger ne Lukiɔs ayi atané melɔ Sɛren ne Manɛn ayi ɛbwɔ́ ne mfwa Hɛrɔd áwéné mbaa ama ne Sɔl. 2 Né gébé gefɔ́ bɔ́ɔ́ Jisɔs bimbɔ ako álya menyɛé kpékpé, áféege Ɛsɔwɔ. Ɛwyágé Mendoó Ukpea ɛké ne ɛbwɔ́: “Férege Sɔl ne Banabas né geluage nyú ájyé pyɛ utɔ́ɔ́ bi njyá ɛbwɔ́ nnó ápyé.”

3 Ne áwuúge mbɔ, áma lyaá menyɛé kpékpé, ánɛ mmyɛ mbaá Ɛsɔwɔ. Anérégé, ánɛré ɛbwɔ́ amu mmyɛ ne átó ɛbwɔ nnó ájyé.

Banabas ne Sɔl áfɛ melɔ Syaprɔs

4 Ndɛre Mendoó Ukpea ɛbɔ́ ɛtɔmé ɛbwɔ́, átané áfɛ́ né melɔ Sɛlusha. Ákwónégé, ákpɛ ékpe, áchyá áfɛ́ melɔ Syaprɔs. 5 Ɛbwɔ́ ákwónégé melɔ Salamis, ályá ékpe bwɔ́ efeé, ákéne agarege mekomejɔ́ɔ́ Ɛsɔwɔ né macha mmyɛmenɛne bɔ́ɔ́ Jus. Jɔn Mak akɛne ne ɛbwɔ́, apoge né utɔ́ɔ́.

6 Ákɛ kpaá áchyá ákwɔné melɔ Pafɔs. Ɛfeé ábané muú megya fɔ ayi ákuú ji Ba-Jisɔs. Alu muú Jus ne akɛne abyɔge gebyɔ nnó ji alu muú ɛkpávé Ɛsɔwɔ. 7 Ne Ba-Jisɔs yina alu mejeé Sɛgɔs Pɔlɔs ayi alu gɔmena né gebagé mewaá ɛyimbɔ. Gɔmena yina abɔ́ alu muú yi awya defɔ́ɔ́ ne akuú Banabas ne Sɔl getúgé akélege manwú mekomejɔ́ɔ́ Ɛsɔwɔ. 8 Yémbɔ ɛbwɔ́ áchwɔgé muú megya yimbɔ, ayi ákuú ji Ɛlimas né meko Grek, alɔ

* **12:15** Ɛlú wáwálé nnó: Ɛkiénné Ɛsɔwɔ Pita.

manyɛ mbeé né mekomejɔ́ bwɔ́ ne amyɛ mangbé nnó gɔmena yimbɔ afyɛgé fɔ́ metɔ́ né depɔ́ré Jisɔs ɛtiré ɛbwɔ́ ágárege ji. 9 Ne Mendoó Ukpea ɛgbeé Sɔl metɔɔ, ákuú ji ntó Pɔl, apɛ mende yimbɔ lu lu lu, 10 ne aké: “Wɔ maá danchɔmelo. Ɔkií fɔ́ genó gelógeló ne defya degbeé wɔ unɛ. Yɛndégébé ɔmuame mambwɔlé depɔ́ré Ɛsɔwɔ ɛti delu cho nnó délá gebyɔ. 11 Gó ngaré wɔ nnó mfaánebuú akwene nyɛ wɔ mmyɛ. Nana ɔbɛ nyɛ amɛ nónómé ne ɔgɛné nyɛ se mbaá né mboó ndɔ.”

Tɛ́nétɛ́né yimbɔ, gemua gekwé Ɛlymas amɛ. Akɛne agyage, akɛlege muú yi ágbárege ji ɛbwɔ. 12 Gɔmena yimbɔ agɛgé mechɔ́ ɛwé ɛpyɛ, áfyɛ́ metɔ́ ne Jisɔs, ne ɛkwɔné ji metɔ́ nkane agɛné uto bi úlú né mekomejɔ́ Jisɔs.

Pɔl ne Banabas áfɛ né Antiɔk ayi alu kwɔ́kwɔ́lé ne gebagé mewaá Pisidya

13 Pɔl ne bɔ́ bií ákpɛ ékpe né melɔ Pafɔs áfé né melɔ Pɛga ɛwé ɛlu né gebagé mewaá Pamfilya. Ɛfɛ́ ne Jɔn Mak álya ɛbwɔ́, akéré né Jɛrosalɛ. 14 Atánégé melɔ Pɛga, ákɛ ákwɔne melɔ Antiɔk ɛwé ɛlú kwɔ́kwɔ́lé ne gebagé mewaá Pisidiya. Bii uwyaá bɔ́ Jus ukwɔ́négé, ájyɛ kpɛ mmu ɛcha mmyɛmenɛne bɔ́ Jus ajwɔlé. 15 Muú fɔ akuúgé malɔ ŋwɛ né ŋwɛ mabé Mosis ne abi bɔ́ ɛkpávé Ɛsɔwɔ ásamé, ákpakpa abi ɛcha mmyɛmenɛne átó muú nnó ájyé jɔ́ ne ɛbwɔ́ nnó, “Aŋmé, mbɔge ɛnyu dewya majyɛ manchyé ɛsé chyége.”

16 Ne Pɔl akwile téné, afu ɛbwɔ nnó ákwéné mejɔ́, ne alɔ manjɔ́ aké: “Bɔ́ Isrɛli ne abi álá pɔ bɔ́ Isrɛli abi ánoge ntó Ɛsɔwɔ; nenege matu dewu. 17 Ɛsɔwɔ yi bɔ́ Isrɛli abó ajya ukwene antɛ ɛsé ne apyɛ ɛbwɔ́ anɛá gébégé ábó alu aŋkɛ́é né melɔ Ijip. Ne aféré ɛbwɔ́ né melɔ ɛwémbɔ ne gekpékpégé ɛshyɛ wuú, 18 ne abɔ́ achó wyɛ metɔ́ ne gepɔge bwɔ́ né usaá aŋmɛ upéá gébégé ɛbwɔ́ álú né mashwɔne. 19 Ɛbwɔ́ ábɔ́ ákwɔ́négé nyá né mme ayi akuú Kanaan, apyɛ áwá bɔ́ bi álú né malɔ ákéné ama né mme yimbɔ. Ne achyé mme yimbɔ mbaá bɔ́ Isrɛli. 20 Ɛlu nana (450) usaá aŋmɛ ɛsaá meso usaá upea meso ɛfya ayi Ɛsɔwɔ ajyá ɛbwɔ́. Afyɛ bɔ́ kpakpa gébé ne gébé nnó ápélé melɔ. Apɛ melɔ kpaá ɛkwɔne gébé ɛyigé Samuele, muú ɛkpávé Ɛsɔwɔ alɔ ntó mampɛle melɔ. 21 Né gébé géfɔ́, ágii nnó áchyé ɛbwɔ́ mfwa. Ne Ɛsɔwɔ ajya Sɔl, maá Kish nnó abɛ mfwa bwɔ́. Atané ntoné Benjamɛn ne agbaré melɔ né usaá aŋmɛ upea. 22 Ne Ɛsɔwɔ aférégé ji né gefwa, áfyɛ́ Dɛvid nnó ábé mfwa bwɔ́. Gé genó ɛyigé Ɛsɔwɔ abɔ́ ajɔ́ getúgé Dɛvid na, ake:

Ngɛ Dɛvid maá Jɛsse, alu me metɔ́ chi chi
chi. Apyɛ nyɛ unó uko ɛbi ngarege
ji. 23 Ne nana Ɛsɔwɔ achyé ɛsé
bɔ́ Isrɛli Mpyáné mfwa Dɛvid nnó
ábɛé Menchyé geŋwá ndɛre ji abɔ́
anyémeno. Ne muú yina élé Jisɔs.
24 Gemégé nnó Jisɔs ɛyina alɔ utɔ́ bii,
Jɔn abɔ́ agarege mé mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ
mbaá gejamégé bɔ́ Isrɛli nnó ákwɔré
matɔ́ bwɔ́ ne ji awyaá ɛbwɔ́ manaá
Ɛsɔwɔ. 25 Ne ndɛre Jɔn áchwɔ néré
utɔ́ bii, agií ɛbwɔ́ ake, Ɛnyú defɛré
nnó me nlu waá? Mpófɔ́ muú yi ɛnyú
degili nnó achwɔ́. Yémbɔ kaáge nnó
muú yi achwɔ́ nyɛ me meso, nkwané
fɔ́ muú yi nkaáge manyi unó uká bii
wɔ́.”

26 Pɔl ama kuú ɛbwɔ́ ake: “Aŋmé ba, ɛnyú bi delú upyáne Abraham ne ɛnyú ako abi dénoge ntó Ɛsɔwɔ, Ɛsɔwɔ abɔ́ ató ɛlé ɛsé mekomejɔ́ yina ayi akage fére ɛsé né ɛfwyale gabo. 27 Bɔ́ Jɛrosalɛ ne ákpakpa bwɔ́ ábɔ́ ákaá fɔ́ nnó Jisɔs alu menchyɛ geŋwá wɔ́. Yɛ unó bɔ́ ɛkpávé Ɛsɔwɔ ɛbi ɛbwɔ́ ákuú yɛndé bií né uwyaá bwɔ́, ákage ula. Ɛbwɔ́ ápyɛgé mbɔ, ásɔ́ mpa Jisɔs nno áwá ji ne ápyɛ uno bi bɔ́ ɛkpavé Ɛsɔwɔ ásámé nnó ubé wáwálé. 28 Yɛ le ɛbwɔ́ ábɔ́ álá gé mechɔ ɛwé ji apyɛ ɛwé ábɔ́ mangbó wɔ́ ákwɔ Palɛt mata nnó awá ji. 29 Ɛbwɔ́ anérégé unó uko bi ŋwɛ Ɛsɔwɔ bɔ́ ajɔ́ getúgé Jisɔs, áféré ji né gekwa, ájyɛ bele ji né menome ɛwé áchomé né ɛtaravé. 30 Yémbɔ Ɛsɔwɔ apyɛé ji akwilé né negbo. 31 Né gejamégé ndɔ, alɛré mmyɛ jií mbaá bɔ́ bi ábɔ́ átané ne ji né Galilií, ájyé né Jɛrosalɛ. Ɛbwɔ́ ne nana ágarege mekomejɔ́ wuú mbaá bɔ́ Isrɛli. 32 Ne ɛsé dechwɔ́ nana mangaré ɛnyu ntó abya melómélɔ́ yina. Abya yina élé unó bi Ɛsɔwɔ abɔ anyémeno nnó apyɛ mbaá ukwene antɛ sé. 33 Unó bina upyɛ wáwálé né gébé ɛyigé ɛsé bi delú upyáne bwɔ́, nkane ji apyɛé Jisɔs akwilé né negbo. Abɔ́ ásá ntó unó bi né ŋwɛ makwa uba ŋwɛ upéá nnó Ɛsɔwɔ aké:

‘Wɔ ɔlu maá wa, ne fina nla ntɛ wyɛ.’

34 Ndɛre Ɛsɔwɔ apyɛé Jisɔs akwilé né negbo nnó amágé gbó se, Ɛsɔwɔ jimbɔ́ aké: ‘Mpyɛ nyɛ ɛnyú degé galógálɔ́ wyɛ ndɛre mbɔ nyɛémeno ne Dɛvid.’ 35 Abɔ́ ásá ntó né melu ŋwɛ makwa ayi fɔ nnó:

‘Ɔlyágé nyɛ fɔ́ Maá utɔ́ wyɛ yi apyɛé utɔ́
cháŋéné apwané mmu menome.’

36 Né ɛgbɛ ɛwé mfwa Dɛvid, abɔ́ apyɛ utɔ́ ɛbi Ɛsɔwɔ achyé ji né gébé jií, agbó, ne anií ji kwɔ́kwɔ́lé ne menóme ukwéne antɛ bii, ala ɛfɛé apwane. 37 Yémbɔ muú yi Ɛsɔwɔ apyɛé ji akwilé né negbo, apwáné fɔ́ né menome wɔ́. 38 Ne aŋmé ba, debɔ́ mankaá wáwálé nnó abya ayi ɛnyú dewuú nnó Ɛsɔwɔ ajigente gabo bɔ́, élé getúgé Jisɔs yina. 39 Ne muú yi afyɛgé metɔ́ ne Jisɔs apome nyɛ né gabo wuú ayi mabé Mosis álá kage pyɛ ji apó. 40 Ne sége gébé nnó unó bi ásamé mmu bɔ

ŋwɛ bɔ́ ɛkpávé Ɛsɔwɔ ékágé upyɛ́ ɛta nyú. Ásá ɛfɛ́ɛ́ nno:
41 Ɛnyú bi déjwáge Ɛsɔwɔ, ‘Wuge.
Dela nyɛ amɛ mekpo fuú, degbó.
Mpyɛ nyɛ geno fɔ né gébé nyú, ɛnyú
dewuúgé geji, dékámégé fɔ́.’ ”
42 Ndɛre Pɔl ne Banabas áchwɔ́ táne né ɛcha mmyɛmenɛne, bɔ́ bimbɔ ákwɔ bwɔ́ mata nnó ama chwɔ́ ágaré ɛbwɔ́ uno bifɔ́ né bii uwyaá bɔ́ Jus ɛbicha. 43 Ndɛre bɔ́ átyage né ɛcha mmyɛmenɛne, gejamégé bɔ́ Jus ne abifɔ bi asɛlé gepɔgé bɔ́ Jus ákwɔlege Pɔl ne Banabas. Ne Pɔl ne Banabas áfyɛ ɛbwɔ́ metɔ́ nnó ágbaré wyɛ mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ ndɛre Ɛsɔwɔ ápoógé ɛbwɔ́.

Pɔl ne Banabas ágaré mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ mbaá bɔ́ bi álá pɔ́ bɔ́ Jus

44 Bií uwyaá bɔ́ Jus ɛbifɔ́ ukwónégé, melɔ meko ɛjyɛ chóme manwú mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ. 45 Ne bɔ́ Jus abifɔ ágégé nkane gejamégé bɔ́ áchomé, matɔ́ ásɔ́ bwɔ́, álɔ manjɔ́ nnó mekomejɔ́ Pɔl alu gebyɔ́ ne áshyɛ ji. 46 Yémbɔ Pɔl ne Banabas ágaré ɛbwɔ́ gbɔŋéné áké: “Ɛse debɔ́ débɔ́ mbɛ degaré ɛnyú bɔ́ Jus mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ. Ne tɛ ɛnyú délá fyɛ́ makpo wɔ́, desɛ gemɛ nyú nnó dekwané fɔ́ manyɛ geŋwá ɛyi gélágé byɛ́ɛ́, ne ɛlu galógálɔ́ nnó ɛsé debwólé ushu degare mekomejɔ́ yina mbaá bɔ́ abi álá pɔ́ bɔ́ Jus. 47 Gɛ́ genó ɛyigé Áta Ɛsɔwɔ abɔ́ ajɔ́ɔ ne ɛsé getúgé Jisɔs ake:
‘Mpyɛ wɔ ɔbé geŋgbɔ́ mbaá bɔ́ abi álá pɔ́ bɔ́
Jus nnó ɔpyɛ bɔ́ mme ako átane né
ɛfwyale gabo’.”
48 Bɔ́ abi álá pɔ́ bɔ́ Jus áwúge mbɔ, matɔ́ ágɔ ɛbwɔ́ ne afɛ́ɛ́ Ɛsɔwɔ né mekomejɔ́ wuú. Ne bɔ́ bi Ɛsɔwɔ abɔ́ ájya nnó ányɛ geŋwá ɛyi gélágé byɛ́, ɛle abi ákamé ne Jisɔs.

49 Ne mekomejɔ́ Ata akɛ agyaá gebagé mewaá ɛyimbɔ geko. 50 Yɛ́mbɔ bɔ́ Jus ájyɛ fyɛ́ ákpakpa melɔ ne afwa andée abi ánoge Ɛsɔwɔ mewɛ ula, ɛbwɔ́ ápyɛ bɔ́ álɔ mankɛle mati manchɔ geŋwagé Pɔl ne Banabas átané né gebagé mewaá bwɔ́. 51 Ndɛre ɛbwɔ́ áchwɔ́ ájyɛ́, ákwe uká nnó mpúpú ɛyi ɛbalé wyɛ ɛtané mambɛ́ nkane gepɔ ɛyi gelɛrege gabo ayi bɔ́ bimbɔ ápyɛɛ́. Ne áfɛ́ né melɔ Ikɔnyɔm. 52 Ne bɔ́ Jisɔs bimbɔ álagé meso, Mendoó Ukpea ɛgbeé ɛbwɔ́ matɔ́ ne álú ne nechóchɔ́.

14

Pɔl ne Banabas áfɛ melɔ Ikɔnyɔm

1 Ndɛre Pɔl ne Banabas ájyɛ́ né melɔ Ikɔnyɔm, ápyɛ wyɛ nkane ábɔ́ ápyɛ́ né Antiɔk. Ɛbwɔ ájyɛ́ kpɛ mmu ɛcha mmyɛmenɛne bɔ́ Jus, álɔ mangaré depɔré Jisɔs né gefɔ́ ɛyi gepyɛ́ gejamégé bɔ́ Jus ne abi álá pɔ́ bɔ́ Jus ákamé ne Jisɔs. 2 Yɛ́mbɔ bɔ́ Jus abi áshyá mekomejɔ́ yimbɔ, áfyɛ abifɔ abi álá pɔ́ bɔ́ Jus mewɛ ula nnó ásógé matɔ́ né bɔ́ bi ákamé ne Jisɔs. 3 Pɔl ne Banabas ábɛlé gejamégé ndɔ éfɛ́ɛ́, ágárege depɔré Jisɔs gbɔŋéné nkane ji álérégé galógálɔ́ mbaá bɔ́. Jisɔs ne achyɛ bwɔ́ uto ne, ápyɛ́ ufélekpa ɛbi ulɛré nnó depɔ ɛti ɛbwɔ́ agarege delu wáwálé. 4 Ndɛre ɛbwɔ́ ágarege mbɔ, bɔ́ melɔ ɛwémbɔ ákaré malu apea. Abifɔ álú ne áŋgbá Jisɔs, abifɔ álú ne bɔ́ Jus abi áshyá mekomejɔ́ yimbɔ.

5 Ɛbélégé bɔ́ Jus ne abi álá pɔ́ bɔ́ Jus chóncho ne ákpakpa bwɔ́ ajyɛ sɔ́ mala nnó áfwalé aŋgbá Jisɔs ne áwá bwɔ́ ne mataá. 6-7 Ne aŋgbá Jisɔs áwuúgé geju bwɔ́, ábó áfɛ́ né gebagé mewaá Lykania, ákɛne né malɔ Lystra ne Debe ne malɔ ayifɔ ayi álú né geba yimbɔ, ágarege abya Ɛsɔwɔ melómélɔ́ ɛwu.

Pɔl ne Banabas ágaré mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ né Lystra ne Debe

8 Mende fɔ abɔ alu né melɔ Lystra, ayi tɛ ábyɛné ji, alu mbwɛ́ré. 9 Bií fɔ ajwɔlé awuú mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ ayi Pɔl agarege. Pɔl agége nnó mende yina áfyɛ́ɛ́ metɔ́ nnó Ɛsɔwɔ akage apyɛ ji atoó, 10 akuú ji ne ɛshyɛ aké: “Kwile téné cho.” Téné téné yimbɔ mende yina anyó atɛné, alɔ mankɛne agyage. 11 Ne gejamégé bɔ́ ágégé genó ɛyigé Pɔl apyɛ́, ádo ɛlúlú, ájɔ́ɔ né mejɔ́ɔ bwɔ́ Lykania áké: “Álɔ́ ábwɔlé bɔ́ áshulé, áchwɔ́ gé ɛsé.” 12 Ne ákuú Banabas nnó Sɛus, mabɔ melɔ́ bwɔ́ yi kpa, ákuú nto Pɔl nnó Hɛmɛs nende ji ne atɛné mbɛ ajɔge mejɔ́ɔ. 13 Gepúge upɛ melɔ́ yi ákuú ji Sɛus gelu kwókwólé ne melɔ. Ne mempyɛɛ́ upɛ wuú achwɔ́ ne bɔ mpɔ ne ukoó genɔ́ɔ. *

14 Pɔl ne Banabas ágégé genó ɛyigé bɔ́ bimbɔ ákélege mampyɛ, ágyá mandeé mmyɛ manlɛré nnó genó ɛyigé bɔ́ bina achwɔ́ pyɛ gelɔ wɔ́, ábó ájyɛ kpɛ metɔ́ metɔ́ bwɔ́ ákálege áké: 15 “Bɔ́ bina, ndé genó ɛnyú dépyɛ́ mbɔ? Ɛsé delu wyɛ akwaá nkane ɛnyú. Ɛse dechwɔ́ fa mangaré ɛnyú mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ nnó ɛnyú delyaá aló abi ɛnyú dénoge mbɔ, dékwólé Ɛsɔwɔ yi alu mebɛ. Ji akwyɛ mfaa ne mme ne manyi ne unó uko bi úlú wyɛ. 16 Mbɛ mbɛ Ɛsɔwɔ alyá bɔ́ nnó apyɛge uno bi ujii ɛbwɔ́ matɔ́ɔ. 17 Yɛ le bɔ́ ábɔ́ ápyɛmbɔ, ji áchyége ɛbwɔ́ unó ulóúlɔ́ mampyɛ ɛbwɔ́ akaá nnó ji alu mebɛ. Apyɛ manaá akwene né gébé gelógelɔ́ mampyɛ uno nyú uwéné chancha. Achyɛge ɛnyú menyɛɛ́ ne apyɛ matɔ́ɔ ágɔ́ ɛnyú.” 18 Yɛ nkane Pɔl ne Banabas ájɔge mbɔ, ɛlu ɛké ágbɛle manaá meso mekwalé, bɔ́ bina átome wyɛ ɛshyɛ mampyɛ gepɛ ɛyigembɔ ɛta bwɔ́.

* **14:13** Ɛlú wáwálé nnó: Sɛus ne Hɛmɛs ɛlé mabɔ álɔ́ bɔ́ Grek, Hɛmɛs alu melo dentɔ́ ji ne gejamégé bɔ́ áfɛ́ né meno geŋkage melɔ nnó áwá mampyɛ gepɛ mbaá Pɔl ne Banabas.

19 Ɛ́ké ɛwyage bɔ́ɔ́ Jus fɔ átané melɔ Antiɔk
ne melɔ Ikɔnyɔm, ápyɛ gejamégé bɔ́ɔ́ ákamé
ne ɛbwɔ́. Ne ɛbwɔ́ átó Pɔl ne mataá, ája ji
mmemme, atané melɔ bwɔ́, ályá ji áférége
nnó agbó. 20 Yémbɔ gébégé bɔ́ɔ́ bi ákamé ne
Jisɔs áchwɔ nó Pɔl mme, ɛwyágé akwili ka,
akwɔle ɛbwɔ́ akéré né melɔ ɛwémbɔ. Ujyagé
Pɔl ne Banabas áfɛ́ né melɔ Debe.
21 Ne ɛbwɔ́ ágaré abya Ɛsɔwɔ melómélɔ́
né melɔ́ Debe, ápyɛ gejamégé bɔ́ɔ́ ákame
ne Jisɔs. Ɛbélégé mbooó ndɔ, ɛbwɔ́ ákeré
né melɔ Lystra ne Ikɔnyɔm ne Antiɔk ayi
alu kwɔ́kwɔ́le ne gebagé mewaá Pisidya.
22 Ɛbwɔ́ ákéne, áfyɛ́ bɔ́ɔ́ Jisɔs ɛshyɛ ne áchyɛge
ɛbwɔ́ majyɛ nnó ákwɔ́légé wyɛ depɔ́ré
Jisɔs cháŋéné ne ákaá nnó abɔ́ mangɛ
gejamégé ɛfwyale ne ányɛ geŋwá gébégé
Ɛsɔwɔ ágbárege gefwa jií. 23 Ɛbwɔ́ ájya bɔ́ɔ́
nnó ábɛ́ ákpakpa né ɛchomele bɔ́ɔ́ Jisɔs né
yɛndé melɔ, ánerege ályage menyɛɛ́ kpékpé,
ánɛmmyɛ ne áfyɛ́ ɛbwɔ́ né amu Jisɔs ayi ɛbwɔ́
ákame ne ji.

Pɔl ne Banabas ákéré meso né Antiɔk né gebage mewaá Syria

24 Ne ɛbwɔ́ ákógé né gebagé mewaá Pi-
sidiya, áfɛ́ né gebagé mewaá Pamfilya,
25 ɛfɛɛ́ ágaré mekomejɔ́ɔ́ Ɛsɔwɔ né melɔ Pɛga.
Anérégé ɛfɛɛ́, áshulé áfɛ́ né melɔ Atalya.
26 Atánégé melɔ ɛwémbɔ akpɛ ékpe, ákeré
né melɔ Antiɔk, melɔ ɛwé ábɔ́ áfyɛ́ ɛbwɔ́ né
amu Ɛsɔwɔ nnó ápoógé ɛbwɔ́, ajyɛ́ pyɛ́ utɔ́
bi nana ánéré.
27 Ɛbwɔ́ ákwónégé né Antiɔk, ánywéré
ɛchomele bɔ́ɔ́ Jisɔs melu ɛma ne ágaré ɛbwɔ́
nkane ɛbwɔ́ ákɛné ne nkane Ɛsɔwɔ abɔ́ apoó
ɛbwɔ́, anené matɔɔ bɔ́ɔ́ abi álá pɔ́ bɔ́ɔ́ Jus nnó
áfyɛɛ́ metɔ́ɔ́ ne Jisɔs. 28 Ne Pɔl ne Banabas
ánérégé manjɔ́ɔ́ depɔ tí, ɛbwɔ́ ábɛlé ne bɔ́ɔ́
Jisɔs abi alu ɛfɛɛ́ né gejamégé ndɔ.

15

Aŋgbá Jisɔs ne Ákpakpa ɛchomele áchomé né Jɛrosalɛ

1 Ɛbɛlégé bɔ́ɔ́ fɔ átané gebagé mewaá
Judiya áchwɔ́ né melɔ Antiɔk, alɔ manlɛrege
bɔ́ɔ́ bi ákamé ne Jisɔs nnó, “Mbɔgé álá sɔ́
muú nsɔ nkane ɛbɛ́ Mosis ɛjɔ́ɔ́ wɔ́, Ɛsɔwɔ
akagé pyɛ fɔ́ muú yimbɔ apó.” 2 Pɔl ne
Banabas anyɛ mbeé ne bɔ́ɔ́ bimbɔ, yɛ mekpo
ne ula ɛpɔ́. Ɛpwógé ɛbwɔ́, áfyɛ́ ndɔ nnó Pɔl ne
Banabas ne abifɔ ájyɛ́ né Jɛrosalɛ, ágii mechɔ
ɛwé cháŋéné mbaá áŋgbá Jisɔs ne ákpakpa
bɔ́ɔ́ ɛchomele Jisɔs.
3 Ne ɛchomele bɔ́ɔ́ Jisɔs átɔ́ ɛbwɔ́.
Ndɛre ɛbwɔ́ ajyɛ, akoóge malɔ Fonisiya
ne Samariya, ágarége bɔ́ɔ́ bi ákamé ne
Jisɔs nkane bɔ́ɔ́ abi álá pɔ́ bɔ́ɔ́ Jus ákamé
mekomejɔ́ɔ́ Ɛsɔwɔ. Abya yina apyɛ matɔ́ɔ́ agɔ
bɔ́ɔ́ Jisɔs ako dɔ́ɔ́. 4 Ɛbwɔ́ ákwɔnege Jɛrosalɛ,
ɛchomele bɔ́ɔ́ Jisɔs ne áŋgbá Jisɔs ne ákpakpa
bwɔ́, ásɛ ɛbwɔ amu apéa. Pɔl ne Banabas
ágaré ɛbwɔ́ uno uko ɛbi Ɛsɔwɔ abɔ apoó ɛbwɔ́
ápyɛ. 5 Ne bɔ́ɔ́ Jisɔs fɔ abɔ alu ɛfɛɛ́, ɛbwɔ́ alu ne
ɛkwɔ́ bɔ́ɔ́ Farasi, ɛbwɔ́ ákwile ka áké: “Abɔ́
mansɔ bɔ́ɔ́ bi álá pɔ bɔ́ɔ́ Jus nsɔ ne ágaré ɛbwɔ́
ábélé mabɛ́ Mosis ako.”
6 Ndɛre ɛbwɔ́ ábɔ́ ájɔ́ɔ́ bɔ, áŋgbá Jisɔs ne
ákpakpa bɔ́ɔ́ ɛchomele bwɔ́, ájwɔlé mampɛ
mechɔ ɛwéna cháŋéné. 7 Ɛbwɔ́ ádóregé
makpo áwyage, Pita akwile téne aké: “Aŋmé
ba, ɛnyu dekaá nnó me ne Ɛsɔwɔ abɔ mbɛ
ajya né metɔ́ɔ́ metɔ́ɔ́ ɛsé nnó ngaré abya
melómélɔ́ yina mbaá bɔ́ɔ́ abi álá pɔ́ bɔ́ɔ́
Jus nnó áwuúge ntó, áfyɛɛ́ matɔ́ɔ́ ne Jisɔs.
8 Ne Ɛsɔwɔ yi akaáge metɔ́ɔ́ yéndémuú, alɛré
nnó ɛbwɔ́ ntó álú bɔ́ɔ́ bií. Apyɛ Mendoó
Ukpea ɛchwɔ ɛbwɔ́ mmyɛ wyɛ nkane ɛbɔ́
ɛchwɔ́ ɛsé mmyɛ. 9 Ne aji ntó nte gabo
bwɔ́ gétúgé ɛbwɔ́ áfyɛɛ́ metɔ́ɔ́ ne Jisɔs. Agya
fɔ́ aŋgya wɔ́. 10 Ne nkane ɛlúmbɔ, ulannó
ɛnyú déjyale bɔ́ɔ́ bina ukpékpé matuú ayi
ukwene antɛ ɛse ne ɛse ambɔ́ɔ́ delá kage
kpa? Nkane depyɛmbɔ dekane mbɔ le Ɛsɔwɔ
kane. 11 Yémbɔ ɛsé défyɛɛ́ metɔ́ɔ́ nnó Ɛsɔwɔ
aférege ɛse né ɛfwyale gabo gétúgé galógálɔ́
ayi Átá Jisɔs alɛré ɛse, wyɛmbɔ ntó ne bɔ́ɔ́
bina átánege né ɛfwyale gabo.”
12 Pita anérégé manjɔ́ɔ́ mbɔ, yɛndé mmu
akwené mejɔ́ɔ́, áwuú mekomejɔ́ɔ́ Pɔl ne Ba-
nabas. Agaré ɛbwɔ́ nkane ɛbwɔ́ abɔ́ akɛné
mbaá bɔ́ɔ́ abi álá pɔ́ bɔ́ɔ́ Jus ne Ɛsɔwɔ achyɛ́
ɛbwɔ́ uto nnó apyɛge ufélekpa ne ukpékpé
unó. 13 Ne ɛbwɔ ánerege manjɔ́ɔ́ yɛndé genó,
Jɛmsi alɔ manjɔ́ɔ́ ake: “Aŋmé ba, nenege
matu dewú. 14 Simun Pita ágaré mɛ nkane
Ɛsɔwɔ alɔ́ɔ́ manlɛré nnó agboó ne bɔ́ɔ́ abi
álá pɔ́ bɔ́ɔ́ Jus ne ajya abifɔ nnó ábɛ́ bɔ́ɔ́ bií.
15 Ne ɛwéna ɛkɛ ɛtuú ne unó bi bɔ́ɔ́ ɛkpávé
Ɛsɔwɔ abɔ́ ásamé nyá nnó: 16 ‘Meso gébé
mmage chwɔ́ téne nyɛ gepúge Dɛvid ɛyi gebɔ́
gekwené. Nkwyɛge nyɛ unó bi uchɔ́ wyɛ
nnó ubɛ́ nkane ubɔ́ úlú. 17 Ne bɔ́ɔ́ abi álá pɔ́
bɔ́ɔ́ Jus ágɛgé nyɛ ubi, ne ɛbwɔ́ álɔ nyɛ ntó
mankɛlé Ɛsɔwɔ. Ɛbɛ́ nyɛ élé bɔ́ɔ́ ako abi nkuú
nnó ábɛ bɔ́ɔ́ ba ne ákélege nyɛ me.’ 18 Gɛ na
ne Ɛsɔwɔ ajɔ́ɔ́, ji ayi apyɛ nnó bɔ́ɔ́ akaá unó
bina tɛ gachí.”
19 Ne Jɛmsi aké: “Né metɔ́ɔ́ wa mfɛré
nnó ɛsé dechyɛge sé ɛfwyale mbaá bɔ́ɔ́ abi
álá pɔ́ bɔ́ɔ́ Jus abi akwɔlege meti Ɛsɔwɔ.
20 Yémbɔ ɛse desá lé ɛbwɔ́ ŋwɛ nnó ályá
depɔre manáne, ányɛge sé menyɛɛ́ ayi ajélé
maka wyɛ yɛ menya ayi muú alá kɛ kɛle wɔ́,
ne anyégé nto manoó menya. 21 Desá ɛbwɔ́
mbɔ, nende áwuú mɛ nkane bɔ́ɔ́ ágarege
mabɛ́ Mosis yina tɛ gachi né malɔ mako.
Ne álu ágárege aji né macha mmyɛmenɛne
yɛndé bií uwyaá bɔ́ɔ́ Jus.”

Átɔ́ ŋwɛ mbaá bɔ́ɔ́ Jisɔs abi álá pɔ́ bɔ́ɔ́ Jus

22 Ne áŋgbá Jisɔs ne ákpakpa ɛchomele bɔ́ɔ́
Jisɔs ako, ákamé meko Jɛmsi ne ájya bɔ́ fɔ́
né geluage bwɔ́ nnó ájyɛ́ ne Banabas ne Pɔl

né melɔ Antiɔk. Ɛbwɔ́ ájya Silas ne Judas ayi akuú ji ntó Basabas, ɛbwɔ́ bina apeá álú anɔ ɛchomele bɔ́ɔ́ Jisɔs. 23 Ásá ŋwɛ awu áké: “Ɛsé aŋmé nyú; áŋgbá Jisɔs ne ákpakpa ɛchomele bɔ́ɔ́ Jisɔs detamege ɛnyú, aŋmé sé abi álá pɔ́ bɔ́ɔ́ Jus abi delú né melɔ́ Antiɔk ne abi malɔ Siriya ne Silisya. 24 Ɛsé debɔ́ dewu nnó bɔ́ɔ́ fɔ né geluage sé, áchwɔ́ chyé ɛnyu ɛfwyale né mejɔ́ɔ́ ɛwé ɛbwɔ́ ájɔ́ɔ́ ne ɛpyé ɛnyú dékwé tametame ayi ɛsé delá tó ɛbwɔ́ wɔ́. 25 Ne ɛse ako debɔ́ dechome, dejɔ́ɔ́, deké: Déjya bɔ́ɔ́ fɔ detɔ́ ɛta nyú ne ɛbwɔ́ áchwɔ́ nyɛ ne Pɔl ne Banabas abi ɛse dégbóo ne ɛbwɔ́ dɔ́ɔ́, 26 ɛbwɔ́ alú bɔ́ɔ́ bi ákamé negbo getúge mekomejɔ́ɔ́ Ata Jisɔs Kras. 27 Ne ɛse detɔme ɛnyú Silas ne Judas, áchwɔ́ge, ágarege nyɛ ɛnyú wyɛ unó bi ɛsé desámé né ŋwɛ yina. 28 Ɛlé Mendoó Ukpea ne ɛpyɛ ɛsé dekaá nnó debɔ́ fɔ́ mánjya ɛnyu bi delá pɔ́ bɔ́ɔ́ Jus matuú ayicha wɔ́, ɛkose wyɛ uchancha uno bina: 29 Ɛnyú denyɛgé fɔ́ yɛndé menyɛ́ upɛ, denyɛgé fɔ́ menya ayi álá kɛ kɛle wɔ́ ne denyɛgé fɔ́ ntó manoó menya, lyáge depɔré manáné. Mbɔgé delyagé unó bina, debɛ nyɛ cháŋéné. Bége pere!”

30 Bɔ́ɔ́ bina ánérégé mansá mbɔ, áchyɛ Pɔl ne ɛkwɔ wuú. Ɛbwɔ́ ákwɔ́négé né Antiɔk, ánywéré ɛchomele bɔ́ɔ́ Jisɔs áchyɛ ɛbwɔ́ ŋwɛ yimbɔ. 31 Ne ɛbwɔ́ ákuúgé ŋwɛ yimbɔ matɔ́ɔ́ ágɔ ɛbwɔ́ dɔ́ɔ́ né ɛshyɛ ɛwé mekomejɔ́ɔ́ yimbɔ afyé bwɔ́. 32 Judas ne Silas álú ntó bɔ́ɔ́ ɛkpávé Ɛsɔwɔ ne áma ágarege ɛbwɔ́ gejamégé unó bifɔ́ manchyé bɔ́ɔ́ Jisɔs majyé ne áfyé ntó ɛbwɔ́ ɛshyɛ. 33 Ɛbwɔ́ ábɛlé ɛfɛ́ɛ́ dɔ́ɔ́, ne bɔ́ɔ́ Jisɔs ajyɛ tii ɛbwɔ́ nnó ákɛ pere, ɛbwɔ́ ákéré mbaá bɔ́ɔ́ bi ábɔ́ átɔmé ɛbwɔ́. 34 [Yɛ́mbɔ ɛgɔ Silas nnó ala né melɔ ɛwémbɔ.] 35 Pɔl ne Banabas álú wyɛ né Antiɔk. Ɛbwɔ́ ne gejamégé bɔ́ɔ́ Jisɔs abifɔ ágarege ne álɛrege bɔ́ɔ́ depɔré Jisɔs.

Pɔl ne Banabas áfa mbwa ne atɛ

36 Ɛbɛ́légé Pɔl ajɔ́ɔ́ ne Banabas aké: “Dema dejyɛ́ malɔ mako ayi debɔ́ dégaré mekomejɔ́ɔ́ Ɛsɔwɔ nnó degɛ́ bɔ́ɔ́ Jisɔs abi álú ɛwu ne nkane ɛbwɔ́ álú.” 37 Ne Banabas abɔ́ akɛlege nnó Jɔn Makɔs ajyɛ ne ɛbwɔ́, 38 ne metɔ́ɔ́ ɛgɔ Pɔl cháchá wɔ́ gétúgé Jɔn Makɔs abɔ́ ábó mɛ ɛbwɔ́ né gebagé mewaá Pamfilya ne abɔ́ anéré fɔ́ utɔ́ɔ́ ɛbi ɛbwɔ́ ajyɛ mampyɛ wɔ́. 39 Pɔl ne Banabas anyɛ mbeé né mechɔ ɛwéna kpaá tɛ áfa mbwa ne atɛ. Banabas asɛ Jɔn Makɔs ajyé kpé ékpe áfé né melɔ Syaprɔs. 40 Ne Pɔl ajya Silas, ne ndɛre ɛbwɔ́ áchwɔ́ jyɛ, bɔ́ɔ́ Jisɔs anɛmmyɛ, áfyé ɛbwɔ́ né amu Ɛsɔwɔ nnó ji ápoógé ɛbwɔ́. 41 Ne Pɔl asɛ Silas afé, akéne ajyɛ gebagé mewaá Syria ne Silisya afyé bɔ́ɔ́ Jisɔs ɛshyɛ nnó átɛné cháŋéné.

16

Timɔti acho né geluage Pɔl ne Silas

1 Ne Pɔl ajyɛ kwɔne melɔ Debe, ɛwyage afɛ́ né melɔ Lystra. Mende fɔ abɔ alu ɛfɛ́ɛ́ ayi ákamé ne Jisɔs, ákuú ji Timɔti. Mma wuú alu muú Jus ne akamé ntó ne Jisɔs ne ntɛ wuú alu muú Grek. 2 Ne Timɔti alu ntó muú yi bɔ́ɔ́ Jisɔs né Lystra ne Ikɔnyɔm áfége ji. 3 Pɔl abɔ akɛlege nnó Timɔti akɛné ne ɛbwɔ́ ɛwémbɔ ɛpyɛ ji Pɔl asɔ ji nsɔ nkane gepɔge bɔ́ɔ́ Jus gelú nendé bɔ́ɔ́ Jus ako né gebagé mewaá ɛyigé mbɔ́ ákaá chaŋéné nnó ntɛ Timɔti abɔ alu nya muú Grek. 4 Ne ɛbwɔ́ ályá ákéne malɔmalɔ ágarege bɔ́ɔ́ Jisɔs unó bi áŋgbá Jisɔs ne ákpakpa ɛchomele bɔ́ɔ́ Jisɔs ájwɔlé né Jɛrosalɛ ájɔ́ɔ́. Ne ágaré ɛbwɔ́ nnó ábelé ubi cháŋéné. 5 Ɛwéna ɛpyɛ ɛchomele bɔ́ɔ́ Jisɔs ɛwé ɛlu yɛndé melɔ áfyɛ́ɛ́ wyɛ metɔ́ɔ́ ne Jisɔs dɔ́ɔ́ ne yɛndé bií gejamégé bɔ́ɔ́ áchwɔ́ áchome ne ɛbwɔ́.

Pɔl agɛ́ amɛ gejya né melɔ Truus

6 Pɔl ne bɔ́ɔ́ bií ákéne ájyɛ, né gébégé áchwɔ́ kwɔne né gebagé mewaá Ɛsya, Mendoó Ukpea ɛkamé fɔ́ nnó ji agare mekomejɔ́ɔ́ Ɛsɔwɔ ɛfɛ́ɛ́ wɔ. Ne ɛbwɔ́ ákoge né gebagé mewaá, Frigiya ne Galasiya, ajyɛ. 7 Ndɛre áchwɔ́ kwɔne gebage mewaá Misiya, ábɔ́ ákɛlege mankpɛ né gebagé mewaá Bɛtinya, yémbɔ Mendoó Jisɔs ɛkamé wɔ́. 8 Ne ɛbwɔ́ ákogé melɔ Misiya, áshúle áfé né melɔ Truus. 9 Wyɛ bií bimbɔ ne utuú, Pɔl agɛ́ amɛ gejya nkane mende Masedonia fɔ atɛné ɛgbɛ ɛbɛ́ɛ mega afu amu nnó Pɔl achya, ajyɛ poó ɛbwɔ́. 10 Ndɛre abɔ́ agɛ́né amɛ gejya yimbɔ, ɛse ne ɛbwɔ́ dekaá nnó Ɛsɔwɔ akɛlege nnó dejyɛ degaré mekomejɔ́ɔ́ wuú né melɔ Masedonia. Ne ɛsé dekpome mmyɛ majyɛ. *

Lydiya áfyɛ́ɛ́ metɔ́ɔ́ ne Jisɔs né melɔ Filippi

11 Ne ɛsé dekpɛ ékpe né melɔ Truus, dekɛ nnyinnyi dekwɔné melɔ Samɔtras, bii ujyage, dekwɔné melɔ Niapolis. 12 Détánégé ɛfɛ́ɛ, dekɛ mewaá mewaá dekwɔné melɔ Filippi ɛwe ɛlu melɔ kpa né gebage mewaá Masedonia ne ɛlu ntó melɔ ɛwé gejamégé bɔ́ɔ́ Rom abɔ ájwólege wyɛ. Debɛlé mboó ndɔ wyɛ. 13 Bií uwyaá bɔ́ɔ́ Jus ukwɔ́négé, delya melɔ defɛ́ né mbale ɛbɛ́ɛ, ɛsé debɔ́ defɛré nnó ɛfɛ́ɛ ne bɔ́ɔ́ Jus áchómege anɛnemmyɛ. Dékwɔ́négé ɛwu, degɛ andée fɔ́ áchomé ne ɛsé dejwɔlé ka, dégaré ɛbwɔ́ mekomejɔ́ɔ́ Ɛsɔwɔ. 14 Mendée fɔ abɔ alu ɛfɛ́ɛ ayi ákuú ji Lydiya, apɔ́ muú Jus ne ánoge Ɛsɔwɔ. Ji atané melɔ Tayatira ne akɛne gesege ufɔ́ɔ́ mandeé ayi ájamé ŋka dɔ́ɔ́. Ndɛre awuú geno ɛyigé Pɔl ajɔge, Ɛsɔwɔ anené ji metɔ́ɔ́ nnó akame. 15 Áwyage ji manaá Ɛsɔwɔ ne ɛkwɔ wuú, anɛ ɛsé mmyɛ nnó dejyɛ debɛlé

* **16:10** Ɛlú wáwálé nnó: 16:10 Lukase muú yi asame ŋwɛ yina achwɔ báne Pɔl né Troa, ne alɔ mankɛne ne ji.

né gepú jií mbɔgé ɛsé dekamé wáwálé nnó ji áfyɛ́ metɔ́ ne Jisɔs. Ájɔge mbɔ ɛsé defé.

Áfyɛ́ Pɔl ne Silas denɔ né melɔ Filippi

16 Bií fɔ́, ndɛre ɛse debɔ́ dejyɛ né melu ɛwé ánɛnemmyɛ mbaá Ɛsɔwɔ, detuú ne mesɔ mendée ayi alu memfwɛ. Abɔ́ awya melo nchyɛ ayi apyɛ ji agarege depɔ ti depyɛ nyɛ meso gébé. Bɔ́ bi awya ji, ásɛle ŋka né depɔ ɛtiré ji ágarege. 17 Mesɔ́ mendée yimbɔ agége Pɔl ne Ɛse alɔ mánkalé, akwɔlege ɛse ake: “Bɔ́ bina álú bɔ́ útɔ́ Ɛsɔwɔ Anyatá. Ɛbwɔ́ áchwɔ́ mangaré nkane Ɛsɔwɔ áférege nyɛ ɛnyu né ɛfwyale gabo.” 18 Ne mesɔ́ mendée yina apyɛ́ wyɛmbɔ né gejamégé ndɔ. Ne bii uma metɔ́ ɛsɔ Pɔl, anyá meló nchyɛ yimbɔ aké: “Ngarege wɔ mbaá mabɔ Jisɔs Kras, tané ji mmyɛ.” Ne ténéténé yimbɔ atané.

19 Bɔ́ bi awya maá memfwɛ yimbɔ, ágége nnó meti ŋka bwɔ́ ɛwé ánɛre metɔ́ wyɛ ɛnó, ágbaré Pɔl ne Silas ája áfɛ́ né mbaá yi ákpakpa melɔ ápane mpa. 20 Ájyɛge, ápyɛ ɛbwɔ́ áténe mbɛ ushu ampane mpa abi alu bɔ́ Rom aké: “Bɔ́ bina alú bɔ́ Jus, ne achyɛge ɛfwyale né melɔ ɛsé. 21 Ɛbwɔ́ álɛrege uno bi ɛbé ɛse ɛlá ɛkamé wɔ́. Ɛse delu bɔ́ Rom; desélé fɔ depɔ ɛbwɔ́.”

22 Gejamégé bɔ́ ɛyi gebɔ́ gelú ɛfɛɛ, geshulé Pɔl ne Silas mmyɛ ne ampané mpa ágyá ɛbwɔ́ mandeé mmyɛ, ne ágare nnó ádo ɛbwɔ́ ne unɔ́. 23 Ne ádogé ɛbwɔ́ cháŋéné, ájyɛ áfyɛ́ ɛbwɔ́ né denɔ ne ágaré membamé gepúge denɔ nnó, ábámé ɛbwɔ́ cháncha. 24 Membame yimbɔ awugembɔ, asɛ ɛbwɔ, ajyɛ fyɛ né maá gepú ayi tɛ mmu gepúge denɔ. Ɛfɛɛ ne afyɛ ɛbwɔ́ ufwɔlé.

25 Ne metɔ́ utuú, Pɔl ne Silas anɛnemmyɛ, ákwáne makwa, áfége Ɛsɔwɔ ne bɔ́ denɔ bi fɔ áwuú. 26 Áké ápéle, mme alɔ manyi ne gepúge denɔ genyi gekwɔné né tɛ mala dekwɔ́re gepu. Manombi gepú yimbɔ ánené, ne bɔ ŋkpɔkɔvɛ bimbɔ ásɔré ákwé mme. 27 Membame gepú yimbɔ apégé gejya, agé nkane manombi alaá fuú, afɛré nnó bɔ́ denɔ ako ábó. Ajú aparaja wuú nnó awá gemɛ jií. 28 Pɔl agégé mbɔ akalé kéŋké aké: “Ɔwágé gemɛ jyɛ, ɛsé ako delu fa.”

29 Ne membamé gepúge denɔ ákuú muú fɔ nnó achwɔ́ ji ne mewɛ. Gébégé áchwɔ́ ne ɛwú, asɛ, akpé mmu wáwá. Áto mano mme mbɛ ushu Pɔl ne Silas awere ne ɛfɔ metɔ́. 30 Ne asɛ ɛbwɔ́ átané dafyɛ, agií ɛbwɔ́ ake: “Antɛ ba, mpyɛ nnó ne áféré me né ɛfwyale gabo?”

31 Ɛbwɔ́ ashú ji meko aké: “Fyɛ́ metɔ́ wyɛ ne Jisɔs, Wɔ ne ula gepú byɛ detánege nyɛ né ɛfwyale gabo.” 32 Ne ɛbwɔ́ ágaré ji ne bɔ́ ako bi alu ji mmu depɔ́ré Jisɔs. 33 Wyɛ ne utuú bimbɔ, mende yimbɔ asɛ ɛbwɔ́, ajyɛ shwɔ́ne upa bwɔ́. Wyɛ ténéténé yimbɔ pɔl ne Silas áwyaá ji manaá Ɛsɔwɔ ne bɔ́ bií. 34 Ne asɛ ɛbwɔ́ áfɛ́ né gepú jií achyɛ ɛbwɔ́ menyɛɛ́. Ji ne bɔ́ bi matɔ́ ágɔ bwɔ́ dɔ́ gétúgé áfyɛ́ metɔ́ ne Ɛsɔwɔ.

35 Bií ujyage, ampané mpa abi Rom átɔ́ bɔ́ bee nnó ájyɛ garé membame gepúge denɔ nno, “Lyáge andé bimbɔ ájyɛ́.”

36 Ne mende yina awugembɔ, ajyɛ garé Pɔl aké: “Ámpané mpa átɔ́ bɔ́ achwɔ́ gare me nnó nlya ɛnyú dejyɛ. Nana kége pere.”

37 Yɛ́mbɔ Pɔl ajɔ́ ne bɔ́ bee bimbɔ aké: “Atulé ɛsé né mbɛ ushu bɔ́ ayi álá lú dampa mpa ɛsé yɛlé ábɔ́ áchyɛ́ ɛsé ɛbwɔnyɛ nnó debɛ bɔ́ Rom.”

38 Ne bɔ́ bee bimbɔ ákéré ájyɛ́ gare ámpané mpa genó ɛyigé Pɔl abɔ́ ajɔ́. Ɛbwɔ́ áwúgé nnó Pɔl ne Silas alú ntó bɔ́ Rom manɛ magyalé ɛbwɔ́. 39 Ne ɛbwɔ́ áchwɔ́ kwɔ Pɔl ne Silas mata né gyɛ́ ayi ɛbwɔ́ ápyɛ́ɛ, áféré ɛbwɔ́ ne áké álya melɔ bwɔ́. 40 Pɔl ne Silas átanege gepú denɔ, áfɛ né gepúge Lydiya. Ɛfɛɛ ne ábané bɔɔ bi ákamé ne Jisɔs. Achyɛge ɛbwɔ majyɛ́, ne álya ájyɛ.

17

Ɛfwyale Ɛtané né melɔ Tɛssalonika

1 Pɔl ne Silas ákoóge melɔ Amfipolis ne melɔ Apolonia áchwɔ́ né melɔ Tɛssalonika mbaá ayi ɛcha mmyɛmenɛne bɔ́ Jus ewé fɔ́ ɛlu. 2 Ne Pɔl ajyɛ kpɛ né ɛcha ɛwémbɔ nkane ji abɔ apyɛ́ mé, ne agare bɔ́ depɔ ɛtire delú mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ né mawyaá bɔ́ Jus málɛɛ́. 3 Apyɛ ɛbwɔ́ ákaá cháŋéné nnó Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji ɛlá gefwa, ayi ɛbwɔ́ ábɔ́ ágili, abɔ́ mangé ɛfwyale ne akwilé né negbo. Ne aké Jisɔs ayi ji agarege mbɔ ɛbwɔ́, ji ne alu Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji ɛlá gefwa. 4 Bɔ́ bifɔ abi áwuú depɔti, ásɛ detí amu apeá ne ácho ne Pɔl ne Silas. Gejamégé bɔ́ Grek abi ánóge Ɛsɔwɔ chóncho ne afwa andée ácho ntó ne ɛbwɔ́.

5 Ne bɔ́ Jus abi ábɔ́ ashya mekomejɔ́ yi, agɛge mbɔ matɔ́ ásɔ́ ɛbwɔ́ ne Pɔl ne Silas. Ájyɛ nywéré bɔ́ bi álá pɔ́ ne genó mampyɛ né metɔ́ melɔ, áchwɔ́ ne ɛfwyale. Ɛbwɔ álɔ mamwyalé mejɔ́ ne ájyɛ́ do gepúgé mende fɔ ayi áku ji Jasɔn ágyá nnó ája Pɔl ne Silas átó dafyɛ. 6 Ndɛre álá gɛ́ ɛbwɔ́ wɔ́, ája Jasɔn ne bɔ́ Jisɔs abifɔ áfɛ mbɛ ushu ákpakpa melɔ, ákálege áké: “Bɔ́ bina ákéne achyɛge ɛfwyale maɔmalɔ ne náná áchwɔ́ ntó fa melɔ ɛsé, 7 ne Jasɔn asɛ ɛbwɔ́, abelé mmu. Ɛbwɔ́ átyá mabé Mfwa Rom, ájɔge áké mfwa ayicha alu ayi ákuú ji Jisɔs.” 8 Akpakpa melɔ ne bɔ́ bi áchomé ɛfɛɛ́ áwúgé mbɔ, mewɛ ɛtya ɛbwɔ unɛ. 9 Ágbaré Jasɔn ne bɔ́ Jisɔs nnó áchwɔ́ kwɔ ne amage pyɛ sé gefɔ genó yimbɔ ndɔ yichá ne álya ɛbwɔ́ nnó ájyɛ́.

Pɔl ne Silas áfɛ né melɔ Berya

10 Wyɛ né utuú ɛbimbɔ, bɔ́ Jisɔs ágaré Pɔl ne Silas nnó ájyɛ né melɔ Bɛrya. Ɛbwɔ́ ákwɔ́négé ɛwu, ájyɛ kpɛ né ɛcha

mmyɛmenɛne bɔ́ Jus. 11 Bɔ́ Jus abi alu ɛfɛ́ awya defɔ́ apwɔ́ abi melɔ Tɛssalonika. Ɛbwɔ́ áfyɛ́ matɔ́ dɔ́ manwu genɔ́ ɛyi Pɔl ajɔge. Ne yɛndé bií ɛbwɔ́ ágii mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ mangɛ mbɔge uno ɛbi Pɔl ajɔge úlú wáwálé. 12 Ɛwyágé gejamégé bɔ́ áfyɛɛ́ matɔ́ ne Jisɔs. Abi fɔ́ alu afwa andé bɔ́ Grek ne gejamégé bɔ́ Grek abi ande áfyɛ́ ntó matɔ́ ne Jisɔs. 13 Ɛbɛlege bɔ́ Jus abi alu né melɔ Tɛssalonika áwugé nnó Pɔl agarege mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ né melɔ Bɛrya, áchwɔ nyi bɔ́ matɔ́ nnó achwɔ́ ne ɛfwyale. 14 Ne ténéténé yimbɔ, bɔ́ Jisɔs átɔ́ Pɔl né mbale ɛbɛ́ mega. Bɔ́ fɔ ntó ákwɔlé ji. Ne Silas ɛbwɔ́ ne Timɔti ála né Bɛrya. 15 Bɔ́ bi ájyé tí Pɔl, áfɛ́ kpaá ákwɔ́né melɔ Atɛns. Gébégé ɛbwɔ́ ákérégé Pɔl alɔ ɛbwɔ́ meko nnó ágaré Silas ne Timɔti ábané ji wáwá.

Pɔl alu né melɔ Atɛns

16 Ndɛre Pɔl alu gili Silas ne Timɔti né melɔ Atɛns, metɔ́ ɛgɔ ji wɔ́ gébégé agɛné nnó aló uka ájá né melɔ ɛwémbɔ. 17 Ne afɛ́ né ɛcha mmyɛmenɛne bɔ́ Jus alɔ mando abya né mechɔ́ ɛwé ne ɛbwɔ́ ne abifɔ abi anóge nto Ɛsɔwɔ, nno ápyɛ ɛbwɔ́ ákame ne ji. Ne yɛndé bií ajyɛ ntó né ntóné gese, ajɔge ne bɔɔ bi ákoóge né melu ɛwé ji alu. 18 Anlɛré fɔ ágé ji, ɛbwɔ́ álú bɔ́ bi álérege depɔré Ɛpikuryan ne ɛtiré ákuú Stɔk. Ɛbwɔ́ áwuúgé nkane Pɔl alɛrege bɔ́ depɔré Jisɔs, ama garege nkane bɔ́ akwilege nyɛ né negbo, álɔ manshyɛ ji ake: “Ndé menya yina adorege ne ubómeno?” Abi fɔ áké: “Ɛlu ɛké akɛlege mangaré abya aló abi ákɛ.” 19 Ne ásɛ Pɔl áfɛ́ ne ji né ɛchomele melɔ ɛwé ákuú nnó Aropagus ne bɔ́ áké ne ji: Nana ɛsé dekɛlege manwú cháŋéné unó ukɛ ɛbi ɔlérege. 20 Unó bifɔ ɛbi ɔlɛrege úlú chá ne ɛsé dekɛlege mankaá nkane ubi úlú. 21 Ɛbwɔ́ ábɔ́ ajɔge mbɔ néndé ɛbwɔ́ bɔ́ Atɛns ne aŋkɛ́ɛ́ abi alu ɛfɛ́ɛ́, ágbó lé manjwólégé áwugé ne ágarégé unó ukɛ ɛbi ɛbwɔ́ áwuú né abya.

22 Ne Pɔl atɛné mbɛ shuú ɛchomele Aropagus ake: “Ɛnyu bɔ́ Atɛns, ngɛ nnó depyɛ upɛ mbaá aló dɔ́, ne demuame manogé Ɛsɔwɔ.” 23 Ndɛre nkéne ngyáge melɔ nyú, mpɛle matoó ayi ɛnyú depyɛ upɛ, ngɛ́ ntoó nema ɛni ásámé nnó: “Mbaá Ɛsɔwɔ, ayi ɛsé dela dekage ji.” Ɛsɔwɔ ayi ɛnyú depyɛ upɛ ne delá kágé, ji ne nkɛlege mangaré ɛnyú nana.

24 “Ɛsɔwɔ ne alu Ata ayi abɔ mfaá ne mme nende ji ne akwyé mme meko ne unó uko ɛbi úlú wyé. Yémbɔ ji ajwólégé fɔ́ né matoó ayi akwaá ákwyɛ́ ne amu. 25 Yɛ mankɛle nnó mekwaá achyɛ ji geno ɛke gefɔ́ geli ji. Ji mbɔ́ɔ ne achyɛge akwaá geŋwá ne gejuli ne unó uko. 26 Apyɛ ufɔ́ɔ bɔ́ cháchá átané mbaá muú ama ayi ji akwyɛ né ula ulɔ. Akwyɛ gébé gakɛné ɛyigé yɛndé ufɔ́ɔ bɔ́ ábélege fa mme yina ne malu ayi ɛbwɔ́ ábɛ́ɛ́. 27 Ne ji apyɛmbɔ nnó bɔ́ akɛlege ji, ne ndɛre ámuame mankɛlé ji ábɛ́ɛ́ ne umɛ́ɛ́ nnó ndɔ fɔ ákage gɛ́ ji. Yémbɔ Ɛsɔwɔ apɔ́ fɔ́ tɛtɛ ne ɛsé. 28 Ɛlu wyɛ ndɛre muú fɔ aké: ‘Né uto Ɛsɔwɔ ne ɛsé dégbege gejulé, delú abɛ, dekɛne.’ Mbɔntó ne muú denga nyú asámé aké: ‘Ɛsé ako ntó delu baá bií.’

29 “Tɛ ɛsé delu baá Ɛsɔwɔ ɛkágé defɛré nnó Ɛsɔwɔ alu aló abi akwaá akwyɛge, yɛ akwyɛ ne gese, yɛ ne ntaá, yɛ ne genɔ́, ji apófɔ́ mbɔ. 30 Nyá mbɛmbɛ Ɛsɔwɔ afyé fɔ́ mekpo né unó bi bɔ́ abɔ apyɛ ayi álá kagé ji. Ne nana agarege yéndémuú nnó alya unó ɛbimbɔ ɛbi úlá pɔ́ ne nsá. 31 Ji ajɔge mbɔ gétúgé ji ábelé mɛ bií ɛbi bɔ́ akpéne unɔɔ mpa ne ásɔ́ɔ nyɛ mpa bɔ́ ayi defya delá debé mmu. Ji abɔ ajya mɛ muu yi ásɔ́ɔ nyɛ mpa yimbɔ ne apyɛ ji akwilé né negbo, mampyɛ bɔ́ akaá nnó mechɔ́ ɛwéna ɛpyɛ nyɛ wáwálé.”

32 Ɛbwɔ́ áwúgé nkane Pɔl ajɔ́ nnó muú fɔ akwilé né negbó, ájwyá ji. Ne abi fɔ́ áké, “Ɛsé dekɛlege manwú ɔdo ɛsé abya yina ndɔ yicha.” 33 Ne Pɔl alya ɛbwɔ́, atané. 34 Yémbɔ bɔ́ɔ bi ákamé mekomejɔ́ɔ wuú ácho ne ji. Muú bwɔ́ ama akamege Dyonasɔs ayi alu ntó né ɛchomele ɛwémbɔ ɛwe ákuú Aropagat. Ne ayifɔ alu mendée ayi ákuú ji Damaris ne bɔ́ɔ bifɔ ntó.

18

Pɔl afɛ́ né melɔ Kɔrɛnt

1 Pɔl anérégé manjɔ́ɔ depɔti né ujwólé Aropagɔs, Pɔl alya Atɛns afɛ́ né melɔ Kɔrɛnt. 2 Ɛfɛ́ abané muú Jus fɔ ayi ákuú ji Akwila, ábɔ́ ábyé ji né melɔ Pɔntus. Ɛbwɔ́ ne mendée wuú Prisila abɔ́ átané mbɔ lé gebagé mewaá Itali getúgé Klodyos, mfwa kpa abɔ́ abú bɔ́ɔ Jus ako né Rom. Ne Pɔl ajyɛ gɛ́ ɛbwɔ́ ujyá. 3 Pɔl agégé nnó ɛbwɔ́ nto ákwyége mekɔ menya ɛyi akwerege oto, ɛyi ji akwyɛge, ajwɔlé akwyɛge ne ɛbwɔ́. 4 Ne yɛndé bií uwyaá bɔ́ɔ Jus, ajyɛ mmu ɛcha mmyɛmenɛne, ne ajɔ́ge ne bɔ́ɔ Jus ne abi Grek abi áchwɔ́ ɛfɛ́ɛ nnó ji ammyɛ apyɛ ɛbwɔ́ ákamé mekomejɔ́ɔ Jisɔs.

5 Ɛwyagé Silas ne Timɔti átané melɔ Masedonia áchwɔ́ né melɔ Kɔrɛnt, ɛfɛ́ɛ ne Pɔl alya ɛbwɔ́ utɔ́ ɛbimbɔ, ala agarege lé mekomejɔ́ɔ Ɛsɔwɔ jiji. Apyɛ mbɔ nnó bɔ́ɔ Jus akaá cháŋéné nnó Jisɔs ne alu Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji ɛlá gefwa. 6 Ɛké ɛwyage ɛbwɔ́ áshya mekomejɔ́ɔ wuú álɔ manshyɛ ji. Ne Pɔl apea amu jií ake, “Mbɔge ɛnyú depyɛge ɛfwyale Ɛsɔwɔ ɛchwɔge ɛnyú mmyɛ, me mpɔ́ wyɛ. Lɔ nana ɔjyɛ mbɛ, nla garé mekomejɔ́ɔ Ɛsɔwɔ mbaá bɔ́ɔ abi álá pɔ́ bɔ́ɔ Jus.” 7 Pɔl alyage ɛbwɔ́, atané nto né gepú ɛyigé ji abɔ́ ajwɔlege, ajyɛ jwɔle ne mende fɔ yi anoge Ɛsɔwɔ ne álá pɔ́ muú Jus. Mende yina akamege Titiyɔs Justɔs ayi gepú jií gelu kwókwólé ne ɛcha mmyɛmenɛne bɔ́ɔ Jus. 8 Ɛwyage Kripus ayi alu muú kpaá né ɛcha mmyɛmenɛne ɛwémbɔ áfyɛɛ́ metɔ́ɔ wuú ne

Jisɔs chóncho ne bɔ́ ula gepú bií ako. Ne Pɔl agarege wyɛ abya Jisɔs ne bɔ́ Kɔrɛnt ako abi áwuú, gejame ákamé ne ála wyɛmbɔ áwyaá bwɔ manaá Ɛsɔwɔ.

9 Bií fɔ ne utuú, Pɔl agɛ́ amɛ gejya nkane Atá Jisɔs ake ne ji, “Ɔfɔgé fɔ́, chó mbɛ ne mekomejɔ́ wa, ɔbɛge bɔmbɔ. 10 Nlu ne wɔ yɛndégébé ne muú akágé pyɛ wɔ geno. Gejamégé bɔ́ álu fa melɔ ɛwe abi alu aba.” 11 Ne Pɔl abɛlé né melɔ Kɔrɛnt ŋmɛ ne geba alɛrege bɔ́ mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ.

12 Né gébé ɛyigé bɔ́ Rom abɔ́ áfyɛ́ Galyo nnó ábɛ́ gɔmena né gebagé mewaá Akaya, bɔ́ Jus abi alu ɛfɛ́ɛ́, ásɔ mala, ágbare Pɔl ájyɛ ne ji né ɛso, 13 ajɔ́ ne Galyo aké, “Mende yina apyɛ bɔ́ nnó ánoge Ɛsɔwɔ né meti ɛwé ɛbɛ́ se ɛlá garé wɔ́.”

14 Wyɛ ndɛre Pɔl abɔ alú manjɔ́, Galyo ake ne ɛbwɔ́. “Ɛnyú bɔ́ Jus, mbɔge mechɔ ɛwé ɛbɔ́ ɛtá mabɛ́ melɔ mbɔ nsɛ gébé manwu geno ɛyige dekɛlege manjɔ́. 15 Tɛ mbaá ɛnyú denyɛ lé mbeé né uchu mejɔ́ ne mabɔ ne mabɛ nyú, ɛnyú ambɔ́ kage nkane dejɔge. Nkpéné fɔ né depɔ nkane ɛti.” 16 Ajɔge mbɔ, abú ɛbwɔ́ átané né ɛcha ɛso. 17 Ne bɔ́ ako ágbaré Sɔstɛnis ayi alu muú kpaá né ɛcha mmyɛmenɛne álɔ mantulé ji, yémbɔ Galyo abɔ́ gébé wɔ́.

Pɔl akéré né melɔ Antiɔk

18 Ɛpyégé mbɔ, Pɔl ama bélé gejamégé ndɔ ne bɔ́ bi ákamé ne Jisɔs né melɔ Kɔrɛnt, ne ale jyɛ kpɛ ékpe manjyɛ né melɔ Siriya. Ndɛre áchwɔ ajyɛ, Prisila ne Akwila akwɔlé ji. Gébégé ɛbwɔ́ ákwɔné né Sɛnkrea, melu ɛwé ákpéne ékpe, Pɔl akpalé mekpo gétúgé depɔ ɛtiré ji abɔ anyémeno mampyɛ mbaá Ɛsɔwɔ. 19 Ɛbwɔ́ ákwónégé né melɔ Ɛfɛsɔs, Pɔl alya Akwila ɛfɛ́ɛ́. Ajyɛ kpɛ mmu ɛcha mmyɛmenɛne, manjɔ́ mejɔ́ ne bɔ́ Jus. 20 Ne ɛbwɔ́ ákwɔ ji mata nnó ábélé gejamégé ndɔ ne ɛbwɔ́, ashya. 21 Gébégé achwɔ́ jyɛ, aké ne ɛbwɔ́, “Mbɔge Ɛsɔwɔ apyɛge, mmage nchwɔ gɛ ɛnyú.” Ajɔge mbɔ, alya Ɛfɛsɔs akpɛ ékpe, afɛ́.

22 Pɔl akwónégé né melɔ Kaisaria, akwɔ́ afɛ́ né melɔ Jɛrosalɛ manjyɛ tame ɛchomele bɔ́ Jisɔs abi alu ɛfɛ́ɛ́ ne ale shule ajyɛ né melɔ Antiɔk. 23 Abélégé mboó ndɔ ɛfɛ́ɛ́, átane áfɛ́ né malɔ ayi álú né gebage mewaá Galasiya ne Frigiya, afyɛ́ bɔ́ bi ákame ne Jisɔs ɛshyɛ.

Apolos agaré mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ né melɔ Ɛfɛsɔs

24 Ne muú Jus fɔ achwɔ́ né melɔ Ɛfɛsɔs, ákuú ji Apolos ne ábɔ́ ábyɛ́ ji né melɔ Aleksandra. Alu muú yi mejɔ́ ɛgɔ́ ji meno ne akaá mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ chanchá. 25 Abɔ́ ági ji depɔré Jisɔs ne agbaré deti metɔ́ ɛma, agarege depɔ ɛtiré mbɔ chánchá. Yémbɔ abɔ akaá le unó bi Jɔn abɔ agaré ndɛre awyage bɔ́ manaá Ɛsɔwɔ. 26 Ndɛre áchwɔ né melɔ Ɛfɛsɔs, agarege bɔ́ Jus depɔ ɛtirena gbɔŋéné né ɛcha mmyɛmenɛne. Akwila ne Prisila awuúge unó bi Apolos agarege, ásɛ ji áfɛ́ né gepú bwɔ́ ne agaré ji depɔré Ɛsɔwɔ nana cháŋéné.

27 Ɛbélégé Apolos afɛre nnó ji ajyɛ né melɔ Akaya. Ne ɛchomele bɔ́ Jisɔs apoó ji ásá ŋwɛ achyɛ ji mbaá bɔ́ Jisɔs né melɔ Akaya nnó Apolos akwɔnege ɛwu, ɛbwɔ́ ásɛ ji cháŋéné. Ne akwónégé ɛfɛ́ɛ́, apoó bɔ́ bi Ɛsɔwɔ alére ɛbwɔ́ galógálɔ́ ákamé ne Jisɔs dɔ́ abi Ɛsɔwɔ apoó nnó áfyɛ matɔ́ ne Jisɔs. 28 Abɔ́ anyɛ́ mbeé ne bɔ́ Jus né depɔré Jisɔs gbɔgɔnɔ ne apwɔ wyɛ ɛbwɔ́ ndɛre alɛrege ɛbwɔ́ cháŋéné né ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó Jisɔs alu Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji ɛlá gefwa.

19

Pɔl agaré abya Jisɔs né melɔ Ɛfɛsɔs

1 Né gébé ɛyige Apolos abɔ́ álú né melɔ Kɔrɛnt, Pɔl abɔ akɛne né malɔ ayi alu né gebage mewaá Ɛsya. Akwɔnege melɔ Ɛfɛsɔs, agɛ́ bɔ́ bi fɔ abi áfyɛ matɔ́ ne Jisɔs, 2 ne agíí ɛbwɔ́ aké, “Mendoó Ukpea ɛchwɔ mɛ ɛnyú mmyɛ gébégé dekame ne Jisɔs?” Ɛbwɔ́ áshuú meko áké, “Ɛse delu danwu nnó Mendoó Ukpea ɛlu.”

3 Ne Pɔl ama gií ɛbwɔ́ aké, “Ndé gefɔge manaá Ɛsɔwɔ ami áwyaá ɛnyú?” Ne ɛbwɔ́ áké, “Áwyaá le ɛse ami Jɔn.”

4 Ajɔgé mbɔ, Pɔl alɔ yɛ mangaré ɛbwɔ́ aké, “Jɔn abɔ́ awyaá bɔ́ manaá Ɛsɔwɔ manlɛre nnó ɛbwɔ́ álya gabo. Ne ji abɔ́ agaré bɔ́ Isrɛli nnó muú fɔ achwɔ́ nyɛ ji meso ne ɛbwɔ́ abɔ mamfyɛ́ matɔ́ ne ji. Muú yimbɔ, ákuú ji Jisɔs.”

5 Ɛbwɔ́ áwúgembɔ, ákame mekomejɔ́ yina ne áwyaá bwɔ́ manaá Ɛsɔwɔ né mabɔ Atá Jisɔs. 6 Ɛwyage, Pɔl anɛré ɛbwɔ́ amu makpo ne Mendoó Ukpea ɛchwɔ ɛbwɔ́ mmyɛ ne álɔ manjɔ́ ufɔ́ mejɔ́, ama ágaregé mekomejɔ́ ayi ɛbwɔ́ awuú ne Ɛsɔwɔ. 7 Bɔ́ bina ako alu genóge makpo áfyanéápeá.

8 Ne Pɔl abɛlé né Ɛfɛsɔs né amfaá alɛ́ɛ́, akɛne né ɛcha mmyɛmenɛne yɛndégébé, agarege ɛbwɔ́ mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ ayi alá pɔ́ ne ɛfɔ metɔ́ mampyɛ ɛbwɔ́ akaá ndɛre gefwage Ɛsɔwɔ gelu. 9 Yémbɔ bɔ́ bifɔ áshyá mekomejɔ́ yina ne álɔ manjɔ́ depɔ debodebo né mbɛ ushu bɔ́ né meti Jisɔs. Ne Pɔl asɛ bɔ́ abi ákame áfɛ́ né gepúge ŋwɛ ɛyigé Tiranɔs awya, alɛrege ɛbwɔ́ mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ yɛndé bií. 10 Apyɛ wyɛmbɔ né aŋmɛ́ apea ne bɔ́ ako né gebagé mewaá Ɛsya, bɔ́ Jus ne bɔ́ Grek áwuú mekomejɔ́ Ata Ɛsɔwɔ.

Bɔ́ bi fɔ ámɛ́ɛ mmyɛ ne Pɔl mamféré alɔ́ nchyɛ

11 Ndɛre Pɔl abɔ alu lɛrege mbɔ, Ɛsɔwɔ achyɛ ji uto mampyɛ ufélekpá ɛbi bɔ́ abɔ́ álú daŋgɛ́. 12 Yɛ uno bi ji abɔ afyɛ né mmyɛ, upyɛ́

bɔ́ mameé átoóge. Bɔ́ ákɛlege mandeé utɔ́ jií ne bɔ afyáfoŋ áfɛ́ ánɛ́ré bɔ́ mameé mmyɛ ne ápyɛ ɛbwɔ́ atoó. Ne aló nchyɛ nto atanege abifɔ mmyɛ.

13 Bɔ́ Jus fɔ abɔ́ álú ɛfɛ́ɛ́ abi akɛne malɔmalɔ áférege aló nchyɛ ayi achyɛge bɔ́ ɛfwyale. Ɛbwɔ́ amuame mankuú mabɔ Ata Jisɔs ne apyɛ aló nchyɛ átané bɔ́ mmyɛ. Muú bwɔ́ ajɔ́ge ne meló nchyɛ aké, “Ngarege wɔ nnó ɔtané né mabɔ Jisɔs ami Pɔl akuú.” 14 Ne bɔ́ akeneama abi abɔ́ ápyɛ depɔ ti, ɛlé baá Skɛva ayi alu ɛtukpe ampyɛ upɛ Ɛsɔwɔ bɔ́ Jus.

15 Ɛbwɔ́ ajɔge mbɔ ne meló nchyɛ ashuú ɛbwɔ́ meko gébé gefɔ aké, “Me nkaáge Jisɔs, mma nkaáge Pɔl ne ɛnyú delu ndé bɔ́?”

16 Mende ayi awya meló nchyɛ akwile téné, asɛ ɛbwɔ́ ne matulé, apwɔ ɛbwɔ́ ne agya ɛbwɔ́ mandeé mmyɛ, ábó átané gejógene ne upa mmyɛ.

17 Bɔ́ Ɛfɛsɔs, ne bɔ́ Jus ako ne bɔ́ Grek abi alu ɛfɛ́ɛ́ áwúgé abya yina ɛfɔ́ ɛkwɔ́ ɛbwɔ́ matɔ́. Ne bɔ́ álɔ manchyɛge ɛnogé dɔ́ né mabɔ Áta Jisɔs. 18 Ne gejamégé bɔ́ bi áfyɛ́ matɔ́ ne Jisɔs áchwɔ́ shu ɛkwu, ágaré depɔ ɛtiré ɛbwɔ́ ábɔ́ ápyɛ́. 19 Bɔ́ bifɔ abi ábɔ́ ápyɛ́ mabu maka amu áchwɔ ne bɔ ŋwɛ maka, aló uka ne bɔ ŋkpáganɛré ásɔ́ gbɔ́gónɔ́. Unó bina uko, ne unó bi fɔ afɛrege ukáge bɛ́ɛ́ meno ŋka genóge usaá uba upea meso ɛfya. 20 Ne mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ awɛne ajyɛ mbɛ nkane gejamégé bɔ́ ákamege yɛndégébé.

Ɛfwyale ɛtane né melɔ Ɛfɛsɔs

21 Depɔ tiré na depyɛge, Pɔl afɛre né metɔ́ wuú mankoó né melɔ Masedonia ne melɔ Akaya manjyɛ né Jɛrosalɛ. Ne ama jɔ́ aké, “Nkwɔnégé Jɛrosalɛ, mbɔ manjyɛ gɛ́ nto melɔ Rom.” 22 Ne atɔ́ Timɔti ne Ɛrastus nnó ábɔ́ mbɛ né gebagé mewaá Masedonia ɛbwɔ́ álú bɔ́ apea abi apoóge ji ne Pɔl jimbɔ alu bɛlege mbooó ndɔ né gebagé mewaá Ɛsya.

23 Wyɛ né gébé ɛyigémbɔ, ɛfwyale ɛchwɔ dɔ́ né melɔ Ɛfɛsɔs getúge bɔ́ bi akwɔlege meti Jisɔs. 24 Muú ɛte fɔ abɔ́ alú ɛfɛ́ɛ́ ayi ákuú ji Demetrɔs. Ji akwyɛge unó bi úlú ɛké gepúgé meló uka ayi ákuú Atemis. Utɔ́ bina upyɛ ji ne bɔ́ ɛte bifɔ ágéne gejamégé nsa. 25 Né gébé géfɔ́ akuú atɛ bɔ́ ɛte ne bɔ́ utɔ́ abi gefɔge utɔ́ ɛbwɔ́ gelu gema aké, “Ɛnyú kaáge nnó ɛsé deŋeá mbɔ gefwa gétúgé utɔ́ bina. 26 Ɛnyú ako déwuú ne degɛ geno ɛyigé Pɔl menya kwɔ yimbɔ apyɛ fa melɔ Ɛfɛsɔs ne gebagé mewaá Ɛsya geko. Akɛne malɔmalɔ ajɔge aké aló uka abi ákwyége ne amu, ápɔ́ yɛ aló uka chá chá. Ne apyɛ gejamégé bɔ́ akwɔre matɔ́. 27 Ne ngé nnó apyɛ nyɛ gesege ɛse gekwé ne apyɛ nyɛ ntó nnó gepúgé meló uka Atemis gebɛgé sé ne ɛnogé. Mbɔgé ɛpyɛge mbɔ, ɛbyɛnnó mekpo unɔ́ ɛbɛ nyɛ ne gekpékpége melo uka yina ayi bɔ́ Ɛsya ne mme meko ánóge.”

28 Bɔ́ bimbɔ awugé geno ɛyige Demetrɔs ajɔ́, matɔ́ achɔ́ ɛbwɔ́ mmu ne alɔ mankálé áké, “Atemis ayi bɔ́ Ɛfɛsɔs alu gekpékpégé melo uka.” 29 Ne melɔ meko ɛwugé makalé yina, ɛkwé tametame. Ɛchwɔ cho melu ɛma, bɔ́ ágbaré Gayɔs ne Aristakɔs ande bi Pɔl átané ne ɛbwɔ́ né melɔ Masedonia, ája áfɛ́ ne ɛbwɔ́ né ɛcha uchome melɔ. 30 Pɔl abɔ́ alu manjyɛ jɔ́ mejɔ́ ne bɔ́ bimbɔ, yémbɔ bɔ́ Jisɔs ágbɛ́ ji. 31 Ákpakpa melɔ abifɔ abi alu ajeé Pɔl álɔ ntó ji meko nnó ɛkagé asá ushu né ɛcha ɛwémbɔ. 32 Bɔ́ bimbɔ ákálege wyɛ tametame. Abi ákálege ɛgbɛ́ ɛwú ɛbwɔ́ ne abifɔ ákálege ɛwu bwɔ́ ɛgbɛ, gejamégé bɔ́ ákaá fɔ́ genó ɛyi gepyɛ ɛbwɔ́ áchomé ɛfɛ́ɛ́ wɔ́. 33 Bɔ́ bi fɔ ágége nkane bɔ́ Jus átɛné Aleksanda mbɛ, áfɛré nnó ji ne alu ne mechɔ ɛwé. Ne Aleksanda afu ɛbwɔ nnó ɛbwɔ́ ákwéné mejɔ́ ne ji ashya gemɛ jií. 34 Ne ɛbwɔ́ ákaáge nnó ji alu muú Jus, ɛbwɔ́ ako ákálé meko ama aké, “Atemis ayi bɔ́ Ɛfɛsɔs alu gekpékpégé melo uka.” Ne ákálege wyɛmbɔ né nchwánekɛ́ ɛpeá.

35 Ɛwyagé muú ayi asáme depɔré melɔ, apyɛ bɔ́ bimbɔ ákwené mejɔ́ ne ajɔ́ ne ɛbwɔ́ aké, “Ɛnyú bɔ́ Ɛfɛsɔs, yéndémuú ákaá nnó melɔ Ɛfɛsɔs ne ɛbelé gepúgé gekpékpégé Atemis ne ɛma bélé ntaá meló uka wuú, ɛnine nétané mfaánebuú nékwené mme. 36 Tɛ ɛnyú dekaá nnó muú fɔ akaágé shya mechɔ ɛwéna, kwenege nyamé, ɛkágé depyɛ genó gefɔ́ geŋchogeŋcho. 37 Ɛnyú dechwɔ ne bɔ́ bina fa, abi álá jó genó gefɔ́ né matoó aló uka ɛsé wɔ́, yɛ mejɔ́ mebomebo mbaá megyɛ́ɛ́ meló uka ɛsé ájɔ́ wɔ́. 38 Mbɔgé Demetrɔs ne bɔ́ bií abɔ́ mechɔ́ ne bɔ́ bina, ákage kpa ɛwu áfɛ́ né ɛso né mbɛ ushu ámpané mpa nnó yɛndé bɔ́ ágaré mechɔ́ ɛwé ɛbwɔ́ ápyɛ́ɛ́ ne atɛ. 39 Ne mbɔgé mechɔ ɛwé chá ɛlu ɛwé ɛpwɔ́ ɛwé, ɛlu galógáló nnó ɛbwɔ́ áchwɔ́ né bií bi ákpakpa melɔ áchomege. 40 Njɔge mbɔ getúgé mfɔ́ɔ nnó bɔ́ Rom ashulege nyɛ ɛsé ndo nnó déchwɔ ne ɛfwyale né melɔ. Ne ɛpyɛge mbɔ, muú fɔ ábɛ́ɛ nyɛ ne meko ayi akerege.” 41 Anérégé manjɔ́ depɔ ti, aké, yéndémuú atyá.

20

Pɔl ama jyɛ né Masedonia ne Akaya (Gresse)

1 Ɛfwyale ɛwémbɔ ɛbyɛgé, ɛbɛlégé mbooó ndɔ, Pɔl akuú bɔ́ Jisɔs achyɛ ɛbwɔ́ majyɛ, atamé ɛbwɔ́ ne alyá afɛ́ né gebagé mewaá Masedonia. 2 Akɛne né geba ɛyigémbɔ geko afyɛ́ɛ bɔ́ Jisɔs ɛshyɛ ne ájyɛ́ né gebagé mewaá Gresse. 3 Akwónégé ɛwu, abɛlé amfaá alɛɛ́. Ne nkane abɔ alu mankpɛ ékpe ajyɛ né gebagé mewaá Siriya, awu nnó bɔ́ Jus ásɔ́ mala manwá ji. Ɛfɛ́ɛ ne ajya mankéré meso, ne akoóge ne ɛgbɛ Masedonia akéré meso. 4 Ndɛre ajyɛ bɔ́ abi álu gelua ne

ji ɛle Sopata maá Pyrhɔs ayi atané melɔ Bɛroa; Aristakɔs ne Sɛkundɔs abi átané melɔ Tɛssalonika ne Gayɔs ayi atané melɔ Debe, Timɔti, Tikikɔs ne Trɔfimɔs abi átané gebagé mewaá Ɛsya. 5 Ɛbwɔ́ abɔgé mbɛ, ákwɔ́négé né Truus ágií ɛsé. Ɛse dela né Filipi. Ne gébégé ɛpaá brɛd ayi alá muale ɛkoógé, 6 ɛse dekpɛ ékpe né Filipi mankwɔlé ɛbwɔ́. Ɛsé dekɛ nnyinnyi né ndɔ ɛta. Débanégé ɛbwɔ́ né melɔ Truus, debɛlé ɛfɛɛ́ uwyaá kpogele.

Kwya kwya nekɛne Pɔl né Truus mangɛ bɔ́ Jisɔs

7 Bií mbɛ né uwyaá ukwɔnege, ɛse ne ɛchomele bɔ́ Jisɔs déjwɔlé melu ɛma manyɛ menyɛɛ́ gejeé. Ndɛre Pɔl alu manjyɛ dondo, alɔ mangaré mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ, ne ashií garégé garégé kpaá tɛ metɔ́ utuú. 8 Abɔ́ álwɛ́ gejamégé mawɛ né maá gepu né mfaá ɛyɔŋ mbaá ayi ɛsé debɔ́ déchome. 9 Gesagé muú ayi akuú ji Yutikɔs abɔ́ ajwɔlé né maá menombí. Ndɛre Pɔl agarege mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ ajyɛ mbɛ, maá yimbɔ alɔ mambɛlé gejya. Abɛlé kpaá aloó mfaá maŋɔ́ɔ ɛyɔŋ alɛɛ́ akwé mme. Áké ájyɛ bwɛ ji, agbo mɛ́. 10 Pɔl akwɔlé ɛbwɔ́ ajyɛ fyále gesagé muú yimbɔ mme ne aké ne abi atɛné, “Deligé sé, agbó wɔ́, alu mebɛ!” 11 Ne Pɔl akéré mfaá ɛyɔŋ anyɛɛ́ge menyɛɛ́ gejeé, ama lɔ mangaré mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ kpaá tɛ bií ujya ne ale ajyɛ. 12 Ɛwyagé ɛbwɔ́ ágbaré gesagé muú yimbɔ áfɛ́ ne ji mmu mebɛ ne matɔ́ bwɔ́ ákwené.

Pɔl atané melɔ Truus afɛ́ né melɔ Miletus

13 Ɛsé ako abi dekɛne ne Pɔl, dejyɛ kpɛ́ ékpe, defɛ́ né melɔ Asos gétúgé Pɔl abɔ́ agaré ɛsɛ́ nnó debɔ mbɛ, ji akɛne mewaá mewaá abané ɛsé ɛwu. 14 Abánégé ɛsé né Assɔs, ɛse desɛ ji dekpɛ ékpe defɛ né melɔ Mitylɛn. 15 Bií ujyagé ɛsé dema kpɛ́ ékpe dekɛ nnyinnyi dekwɔné kwókwólé ne Kiɔs ne dékɛne wyɛ dejyɛ. Bií ujyagé dékwɔné né Samɔs. Bií ɛbi fɔ ujyagé ɛsé dékɛ dekwɔné Miletus. 16 Ɛsé debɔ́ dékɛné mbɔ, dekoó Ɛfɛsɔs kooge getúgé Pɔl abɔ akɛlege nnó dejyɛ wáwá, déchóge sé gébé né Ɛsya nnó ji akwóné Jɛrosalɛ nsa nnó bií ɛpaá Pɛntikos ukwɔne.

Pɔl achyɛ majyɛɛ́ mbaá ákpakpa bɔ́ Ɛchomele Jisɔs né Ɛfɛsɔs

17 Ndɛre dekwɔné Miletus, Pɔl alɔ meko né Ɛfɛsɔs nnó ágaré ákpakpa ɛchomele bɔ́ Jisɔs nnó áchwɔ́ ábané ji ɛfɛɛ́. 18 Ɛbwɔ́ áchwɔge, alɔ manjɔ́ ne ɛbwɔ́ aké, “Ɛnyú dekaá nkane ɛsé delu mɛ́ chóncho, lɔ né bií mbɛ ɛbi nkwɔne né mme Ɛsya kpaá tɛ fi. 19 Mbɔ mpyɛ utɔ́ ba nkane maá defwɛ Ɛsɔwɔ ne mpó fɔ́ ne nepa, nlu ne gejamégé manse né amɛ. Ngɛ́ ntó gekpékpégé ɛfwyale ne gébé gefɔ́ nlu ne manse né amɛ gétúgé gekpékpégé ɛfwyale ɛwé bɔ́ Jus achyɛge me. 20 Ɛnyú dekaá nkane mbɔ ngarege ɛnyu mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ ne nkɛne upú, upú nlɛrege ɛnyú ne mbi fɔ geno ɛyige gekage póo ɛnyú wɔ́. 21 Wyɛ meko wu ama ne mbɔ́ ngaré bɔ́ Jus ne bɔ́ Grek nnó ábɔ́ manlyá gabo, akéré mbaá Ɛsɔwɔ ne áfyɛ matɔ́ ne Ata Jisɔs Kras ɛsé. 22 Ne nana njyɛ né Jɛrosalɛ nkane Mendoó Ukpea ɛgaré me ne nkaá fɔ́ genó ɛyi gepyɛ nyɛ me ɛwu wɔ́. 23 Genó ɛyigé nkaá gelu nnó yɛndé melɔ ɛwé nkwɔnégé, Mendoó Ukpea ɛgarege me nnó áchyɛge nyɛ me ɛfwyale ne áfyɛ nyɛ me denɔ né Jɛrosalɛ. 24 Yémbɔ nsɛ yɛ gemɛ ya nnó nlu muú wɔ́, nkɛlege le manéré utɔ́ ɛbi Ata Jisɔs afyɛ me amu nnó ngaré abya melómélɔ́ nkane Ɛsɔwɔ alɛré bɔ́ galógálɔ́ nnó ɛbwɔ́ ápó.

25 “Ne mbɔ nkɛne metɔ́ metɔ́ ɛnyú ngarege nkane gefwage Ɛsɔwɔ gelu, ne nkaá nnó ɛnyú degɛné sé me. 26 Gɔge me ngaré ɛnyú nana nnó muú alagé meso, anogé né ɛgbɛ ɛwé Ɛsɔwɔ, ji mbɔ́ ne akaá, me mpó wyɛ. 27 Mbɔ ngaré mɛ ɛnyú yɛndé genó ɛyigé Ɛsɔwɔ akɛlege mampyɛ ne mbi fɔ́ yɛ genó gema wɔ́. 28 Delagé meso. Bage gemɛ nyú ne bɔ́ Ɛsɔwɔ abi Mendoó Ukpea efyɛ ɛnyú né amu. Pɛge ɛbwɔ́ wyɛ nkane membamé magɔŋme ápɛle magɔŋme jií, tege nnó Ɛsɔwɔ akwɔ mɛ gewugé ɛchomelé bɔ́ Jisɔs ne manoó maá wuú nnó ábɛ́ bɔ́ bií. 29 Njɔge mbɔ nendé nkaá nnó ntigé nyɛ meso, ukwala utanege nyɛ dafyɛ uchwɔ́ báne ɛnyú ne uchwɔge ulyágé fɔ́ magɔŋme yina. 30 Ne bɔ́ fɔ átanege nyɛ ntó metɔ́ metɔ́ nyú nnó abwɔlé bɔ́ Jisɔs akwɔlé ɛbwɔ́. 31 Sége gébé détégé nkane mbɔ́ nchyɛge yéndémuú majyé né aŋmé alɛɛ́ utuú ne ŋwɔmese ne manse.

32 “Ne náná ayi áfyɛɛ́ ɛnyú né amu Ɛsɔwɔ, nchyɛge ɛnyú majyé nnó dewuge le mekomejɔ́ wuú ayi álɛrege nkane ápyɛ ɛnyú debɔ́ nyɛ ɛshyɛ, ne debɔ nyɛ ntó mejé ɛwé Ɛsɔwɔ ábelé mbaá bɔ́ bií ako. Ɛnyú dekaá nkane geŋwá ya gelu. 33 Ɛnyú dekaá nkane mbɔ nlu ne ɛnyú, nnɛrege fɔ́ mwɔle né ŋka muú yɛ mandeé jií. 34 Mbɔ mpyɛ utɔ́ ne amu ya ne ɛse ne bɔ́ ba degéne geno ɛyige dekɛlege. 35 Unó uko ɛbi mbɔ mpyɛ ulɛré nnó muú abɔ́ mampyɛ utɔ́ ne amu jií nnó apoó bɔ́ bi álá pɔ́ ne ɛshyɛ. Tege ntó nkane Ata Jisɔs abɔ́ ajɔ́ɔ nnó, ‘Méjé ɛlu ne muú yi achyɛge ɛchyɛ ɛpwɔ́ muú yi agile nnó áchyɛgé ji chyɛge.’ ”

36 Ne Pɔl anerege manjɔ́ unó bi, ɛbwɔ́ ako ató mano mme, anɛmmyɛ. 37 Ne ɛbwɔ́ ako alɔ manli, átyaá ji ne átamé ji nnó aké pere! 38 Ɛbwɔ́ ábɔ́ ásomege dɔ́ gétúgé Pɔl abɔ aké, Ɛbwɔ́ ámágé gɛ́ sé ji ne ɛbwɔ́ ájyɛ tí ji ákwɔné né mbaá ayi akpéne ékpe.

21

Pɔl afɛ́ né Jɛrosalɛ

1 Ɛsé ako ne Pɔl delyage ɛbwɔ́, dekpɛ ékpe defɛ́ cho né Kɔs. Ne újyágé dekwɔné Rudis, detanege ɛfɛɛ́ dejyɛ né Patara. 2 Ne dekwɔné ɛfɛɛ́, degɛ́ ékpe ɛwécha ɛwé ɛjyɛ melɔ Fonisiya. Dekpɛ ɛwu dekɛ nnyinnyi. 3 Dékwɔ́négé né melu ɛwé degɛ́ne melɔ Syaprɔs, delya ɛwu ne ɛgbɛ ɛbwɔbɛ, degya dejyɛ né Siriya. Dékwɔ́négé Tiya, ékpe ɛtaré ɛsé detané nende gɛ mbaá yi áférege metuú mbɔ. 4 Détánégé dejyɛ kɛ́le bɔ́ Jisɔs. Degɛ́gé ɛbwɔ́, debɛlé ne ɛbwɔ́ né uwyaá kpogele. Mendoó Ukpea ɛpyɛ ɛbwɔ́ agaré Pɔl nnó ajyɛgé fɔ né Jɛrosalɛ. 5 Ndɔ ɛyi ɛsé delu manjyɛ ɛkwɔ́négé, detane nnó dejyɛ. Bɔ́ó Jisɔs ako chóncho ne andée bwɔ́ ne baá bwɔ́, ájyɛ tí ɛsé ákoó melɔ ákwɔné mbále nnyi. Ne detó mano mme ɛfɛɛ́ denɛmmyɛ. 6 Ɛsé detamé atɛ ne ɛsé dejyɛ kpɛ ékpe, ɛbwɔ́ akéré meso mmu.

7 Délyágé melɔ Tiya, dekwɔné melɔ Ptolɛmɛs ne dema táne né ékpe dejyɛ tame bɔ́ó Jisɔs abi alu ɛfɛɛ́. Debɛlé ne ɛbwɔ́ dama. 8 Bií újyagé dejyɛ dekpɛ ékpe defɛ́ né melɔ Kaisaria. Dékwɔ́négé ɛwu, dekpɛ né gepúge Filip, debɛlé ne ji. Alu muú yi akɛne agarege mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ, ne alu ntó muú ama né gelúagé bɔ́ó utɔ́ akénéama abi abɔ ajya né Jɛrosalɛ. 9 Ji abɔ́ áwya baá andée ani ne apɔ́ fɔ ne anɔ, álu bɔ́ó bi áwuú meko ayi atáne mbaá Ɛsɔwɔ ne ágarege.

10 Ndɛre ɛsé delú ɛfɛɛ́ né gejamégé ndɔ, muú ɛkpavé Ɛsɔwɔ fɔ ayi akuú ji Agabos atané Judiya achwɔ́. 11 Ákchwɔgé agɛ́ ɛsé, abɔ́ ɛkanda Pɔl awɛ uka ne amu jií. Ne aké, “Mendoó Ukpea ɛké gɛ na ne bɔ́ó Jus apyɛ nyɛ ne mbɔ́ ɛkanda ɛwé né Jɛrosalɛ ne afyɛ nyɛ ji né amu bɔ́ó abi álá pɔ́ bɔ́ó Jus.” 12 Ne ɛsé ako dewuúge mbɔ, dekwɔ Pɔl mata nnó ajyɛgé né Jɛrosalɛ. 13 Pɔl ashuú ɛsé meko ake, “Nde ɛnyú delilí, defyɛ me gepwa né metɔ́ɔ́? Nkpome mɛ́ mmyɛ manjyɛ denɔ né Jɛrosalɛ yɛ mangbo getúge Ata Jisɔs.”

14 Tɛ ndɛre ɛsé delá káge kwɔre metɔ́ɔ́ wuú, delya yɛndé geno nnó Ata Ɛsɔwɔ apyɛ ndɛre ɛjií ji.

15 Ne ɛbɛ́légé mbooó ndɔ, dénywéré unó sé dekwɔ́ défɛɛ́ né Jɛrosalɛ. 16 Ne bɔ́ó Jisɔs fɔ abi atané Kaisaria áfɛ́ ntó ne ɛsé ne ásɛ ɛsé ábelé né gepúge Mnasen mbaá ayi ábele nnó dejwɔlege. Mende yina atané melɔ Syaprɔs ne abɔ́ áfyɛɛ́ metɔ́ɔ́ ne Jisɔs gébégé depɔre Jisɔs delɔ lɔ.

Pɔl ajyɛ gɛ Jɛmsi

17 Ndɛre ɛsé dekwɔne né Jɛrosalɛ, bɔ́ó Jisɔs abi alu ɛfɛɛ́ ásɛ ɛsé cháŋéné. 18 Bií ujyage ɛsé ako ne Pɔl dejyɛ gɛ́ Jɛmsi ne ákpakpa bɔ́ó ɛchomele Jisɔs ako alu ntó ɛfɛɛ́. 19 Ne Pɔl atámégé ɛbwɔ́, alɔ mangaré unó gemagema ɛbi Ɛsɔwɔ abɔ apyé metɔ́ɔ́ metɔ́ɔ́ bɔ́ó abi álá pɔ́ bɔ́ó Jus gébégé ji agarege ɛbwɔ́ mekomejɔ́ó Ɛsɔwɔ. 20 Ne ɛbwɔ́ áwuúge mbɔ, áfɛɛ́ Ɛsɔwɔ ne ákuú Pɔl aké, “Menɲmɛ, pɛ́ gejame bɔ́ó Jus áfyɛɛ́ matɔ́ɔ́ ne Jisɔs. Ne kaá nnó ɛbwɔ́ álu kpáne gechyé né mabɛ Mosis. 21 Ɛbwɔ́ ama áwuú nnó ɔkɛne ɔgarege bɔ́ó Jus abi álú né malɔ bɔ́ó abi álá pɔ́ bɔ́ó Jus nnó ásɔgé sé baá bwɔ́ nsɔ ne yɛ mankwɔlé gepɔge bɔ́ó Jus ákwɔlégé. 22 Ɛsé dekaá nnó bɔ́ó áwuú nyɛ nnó ɔchwɔ́ fa, nana ɛsé depyɛ nnó? 23 Ntɛ pyɛ ndɛre ɛsé dekɛlege mangaré wɔ. Ande fɔ ani alu fa abi anerege mampyɛ depɔ ɛtire ɛbwɔ́ abɔ anyémeno mbaá Ɛsɔwɔ. 24 Chó ne ɛbwɔ́ ɛnyú depyɛ gepɛ mamféré ɛfwyale ɛwe ɛlu ɛnyú mmyɛ, ne chyɛ unó uko ɛbi abɔ́ manchyɛ né gepɛ ɛyigembɔ ne ákpalé ɛbwɔ́ makpo. Ɔpyɛge mbɔ bɔ́ó ako ágéne nyɛ nnó wɔ mbɔ́ ɔbelege mabé Mosis. Ne bɔ́ó ákage nyɛ nnó unó bi bɔ́ó ajɔ́ó getu jyɛ úlú gebyɔ. 25 Ɛsé desá ŋwɛ detó mbaá bɔ́ó Jisɔs abi álá pɔ́ bɔ́ó Jus, nnó ábó fɔ́ manyɛ menyɛɛ́ ayi ápyɛɛ́ upɛ wyɛ wɔ́, ne anyɛɛ́gé manoó menya ne álya ntó manáné tametame.”

26 Ne Pɔl asɛ bɔ́ó bimbɔ, bií újyage ɛbwɔ́ ájyɛ lɔ depɔ ɛtire mamféré ɛfwyalé ɛwé ɛlu ɛbwɔ́ mmyɛ. Ne Pɔl akpɛ mmu ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ mangaré bií ɛbi depɔ ɛtiré na debyɛ nyɛ, ne yéndémuú bwɔ́ achyɛge nyɛ unó upɛ bi mbaá Ɛsɔwɔ.

Ápyɛ Pɔl né ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ

27 Gepɛ ɛyigémbɔ gebélege ndɔ ɛkeneama, ne bií ɛbi ndɔ ɛyimbɔ ɛchwɔ́ byɛ, bɔ́ó Jus fɔ abi átané gebagé mewaá Ɛsya ágɛ Pɔl né ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ. Ánnyi gejamégé bɔ́ó matɔ́ɔ́ ne ápyɛ ji. 28 Ákalege áké, “Bɔ́ó Isrɛli chwɔge depoó ɛse, depyɛ mende yina. Gɛ mende yi akéne yɛndé mbaá ágarege bɔ́ó nnó ábyágé melɔ ɛsé, ne mabé Mosis ne ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ ewéna. Ne nana akpɛ ne bɔ́ó Grek né ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ, nkane apyɛmbɔ afyɛ deba né melu ukpea ɛwe.” 29 Ɛbwɔ́ ájɔge mbɔ gétúgé abɔ́ ágɛné Pɔl akɛne ne Trɔfimɔs ayi atane Ɛfɛsɔs né metɔ́ɔ́ melɔ, ne áférege nnó Pɔl akpɛ ne ji né ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ.

30 Ndɛre ɛbwɔ́ ákálé mbɔ, melɔ meko ɛkwé tametame, bɔ́ó ako ábó áchwɔ́ chome mbaá ama. Ágbaré Pɔl, ája ji átané né ɛcha upɛ. Ndɛré ɛbwɔ́ ábɔ́ atane, bɔ́ó ala téneténe ágbɛ́ manombi. 31 Ne bɔ́ó bina álɔ mantule Pɔl ne ákélege manwá ji. Menɔ muú bɔ́ó bee Rom awuúge nnó melɔ Jɛrosalɛ meko ɛlu né ɛfwyale, 32 ala mbɔ asɛ bɔ́ó bee ne ákpakpa bwɔ́, álomé áchwɔ́ kpɛ metɔ́ɔ́ metɔ́ɔ́ gejamégé bɔ́ó bimbɔ. Bɔ́ó bina ágégé ndɛre ɛbwɔ́ áchwɔ́, álya mantule Pɔl. 33 Ne muú kpaá yimbɔ achwɔ́ gbaré Pɔl aké, “Áwé ji bɔ mkpɔkové apeá ne agií bɔ́ó bimbɔ gefɔ́gé muú ayi Pɔl alu ne genó ɛyige ji apyé.” 34 Agige mbɔ, bɔ́ó álɔ manwyale, abi ápáne ɛwé, abifɔ ápáne ɛwechá. Ápyé muú kpaá bɔ́ó bee yimbɔ akwé tametame yɛ tógésé genó ɛyi gepyɛ akaá wɔ́, ne ajɔ́ó ne bɔ́ó bií nnó ásɛ Pɔl ájyɛ né dachi bɔ́ó bee.

35 Ndɛre ájyɛ ákwɔ́négé melu ɛwé akwɔme
mfaá gepú, bɔ́ bee abwɛ ji gétúgé bɔ́ bimbɔ
áchwɔ́ ne ncha. 36 Ɛbwɔ́ ako ákwɔ́lege Pɔl
meso ákálege nnó áwá ji.

Pɔl aŋmɛné gemɛ jií

37 Ndɛre áchwɔ́ kpɛ ne Pɔl né dachi bɔ́
bee, Pɔl agií menɔ muú bɔ́ bee. “Nnó ɔkaáge
chyɛ me gébé njɔ́ genó fɔ ne wɔ?” Mende
yimbɔ awuúge Pɔl ajɔge Grek agií aké, “Mbɔ
ne ɔkaáge Grek?” 38 “Mmyɛ ɛké ɔpɔ́ fɔ́ muú
Ijip ayi abɔ aŋmé umyɛ fa gébé gefɔ́ ne apyɛ
bɔ́ dɛle ani abi áwáne bɔ́ ákwɔlé ji né
mashwɔne?”

39 Ne Pɔl ashuú ji meko aké, “Nlu muú
Jus ne ntane melɔ Tasɔs né gebagé mewaá
Silisya. Ne Tasɔs apɔ́ fɔ́ melɔ nsélé. Ntɛ nkwɔ
wɔ mata, chyɛ me ɛké gébé njɔ́ mejɔ́ ne bɔ́
bina.”

40 Menɔ muú yimbɔ achyégé ji gébé, Pɔl
atɛne melu ɛwé ákwɔ́me ajyɛ mfaá gepú afu
amu nnó bɔ́ ákwéné mejɔ́. Akwenege, Pɔl
ajɔ́ ne bɔ́ bimbɔ né meko Hibru aké,

22

1 “Antɛ ba ne aŋmɛ ba, wuúge nkane
nkélege maŋmɛné mmyɛ ya.” 2 Ɛbwɔ́ áwuúgé
nkane ji ajɔ́ né mekómejɔ́ Hibru, ákpɛ
kwéne mejɔ́. Ne alɔ yɛ manjɔ́ ne ɛbwɔ́ aké,

3 “Nlu muú Jus, ábyé me né Tasɔs né
gebagé mewaá Silisya, ne nwé fa né melɔ
Jɛrosalɛ. Gamalya ne alɛ́ré me ŋwɛ, alɛ́ré me
nnó mbélé mabé ukwéne antɛ sé cháŋéné,
ne mbɔ́ nkpa gechyé né depɔre Ɛsɔwɔ wyɛ
nkane ɛnyú delu mbɔ fi. 4 Mbɔ́ nkɛlege
manchɔ geŋwágé bɔ́ bi ákwɔlégé meti
Jisɔs. Mpyɛne ɛbwɔ́ andée ne ande mfyɛ
denɔ. 5 Ɛtukpe ampyɛ upɛ Ɛsɔwɔ ne uchome
ákpakpa melɔ meko ákáge garé nnó mechɔ́
ɛwé menjɔge mbɔ na ɛlu wáwálé. Ɛbwɔ́
ambɔ́ áchyé me ŋwɛ nnó njyɛge nchyɛ mbaá
bɔ́ Jus abi alu né Damaskɔs nnó mpyɛ́ bɔ́
bi ákwɔlege meti Jisɔs, nwé ɛbwɔ́ ne nchwɔ́
ne ɛbwɔ́ né Jɛrosalɛ nnó achyɛ ɛbwɔ́ ɛfwyale.

*Pɔl agaré geno ɛyi gepyɛ ne ji áfyɛé metɔ́
ne Jisɔs*

6 “Ndɛre njyɛ, gebégé nchwɔ́ kwɔne
Damaskɔs genógé metɔɔ ŋwɔmese,
ténéténé yimbɔ gekpékpégé geŋgbɔ́ getané
mfaánebuú geshwané gegya me mme.
7 Ɛpyɛgé mbɔ nkwé mme ne nwuú meko
muú fɔ akuú aké, ‘Sɔl, Sɔl ndé ɔkɛlege manií
me mbwɛ’? 8 Ne ngií nké, ‘Wɔ waá Ata’?
Ashuú me meko aké, ‘Ɛlé me Jisɔs muú
Nasarɛt ayi ɔkɛlege manií ji mbwɛ’. 9 Bɔ́
bi abɔ́ ákɛne ne me ágé geŋgbɔ́ ɛyigembɔ ne
áwuú meko muú yi ajɔge ne me wɔ́. 10 Ne
mma gií nké, ‘Ata nana mpyɛ nnó’? Ashuú
me meko aké, ‘Kwile ka, chó né Damaskɔs.
Ɔkwɔ́négé ɛwú ágarege nyɛ wɔ unó uko ɛbi
Ɛsɔwɔ ábelé nnó ɔpyɛ.’ 11 Ndɛre nkwile
ka ngɛ́né sé mbaá getúge geŋgbɔ́ ɛyigembɔ
gekpɛné me ámɛ. Ne bɔ́ bi abɔ akɛne ne me
ágbaré me ɛbwɔ dekwɔné Damaskɔs.

12 “Mende fɔ abɔ́ alu né melɔ ɛwémbɔ
ákamege Ananya, anóge Ɛsɔwɔ dɔ́ ne
abelege mabé Mosis ne bɔ́ Jus ako ɛfɛ́
áfɛge ji. 13 Achwɔ́ gɛ́ me atɛne me neŋkuné
mmyɛ aké, ‘Meŋmé wa Sɔl, lɔ mangéne’.
Wyɛ né gébé ɛyigembɔ nlɔ mangéne mbaá
ne ngɛ́ ji. 14 Ne ajɔ́ ne me aké, ‘Ɛsɔwɔ ayi
ukwéne antɛ sé ajya wɔ nnó ɔkaá genó ɛyige
Ɛsɔwɔ akɛlege ɔpyɛ. Ne apyé nnó ɔgɛ́ muú
utɔ́ wuú ayi wáwálé ne ɔwuú meko wuú.
15 Wɔ ɔgarege nyé bɔ́ ako nkane ji alu, ɔma
ɔgarege ɛbwɔ́ unó bi ɔwuú ne ɔgɛné. 16 Ne
nkane ɛlúmbɔ, ɔgili nde nana. Kwile ka,
áwyaá wɔ manaá Ɛsɔwɔ, ne kuúgé Ata Jisɔs
nnó ashwɔné gabo wyɛ’.

*Pɔl agaré nkane Jisɔs atɔme ji mbaá bɔ́ bi
álá pɔ́ Jus*

17 “Nkerégé né Jɛrosalɛ njyɛ kpɛ né ɛcha
upɛ Ɛsɔwɔ ne ndɛre nnɛnemmyɛ, ngɛ́ amɛ
gejya. 18 Ngɛ́ Jisɔs ne ajɔ́ ne me aké, ‘Kwile
lyaá Jɛrosalɛ wáwá nende bɔ́ abi alu fa
áwuú nyɛ fɔ mekomejɔ́ ayi ɔchwɔ garé
getú ya’. 19 Nshuú ji meko nké, ‘Ata ɛbwɔ́
ákaá cháŋéné nkane mbɔ́ nkéne né macha
mmyɛmenɛne, mpyéne bɔ́ bi áfyɛé matɔ́ ne
wɔ, ntulege. 20 Ndɛre ábɔ́ áwáne Stɛfɛn ayi
apyɛ bɔ́ nnó ákaá wɔ agarege bɔ́ depɔ tyé,
mbɔ nlu wyɛ nkamege né bɔ́ bi áwáne ji, ne
mbame mandeé bwɔ́.’ 21 Ne Jisɔs ajɔ́ ne me
aké, ‘Kwile chó, ntɔme nyɛ wɔ tɛtɛ né malɔ
bɔ́ abi álá pɔ́ bɔ́ Jus.’ ”

22 Ndɛre bɔ́ bimbɔ áwuú nkane Pɔl ajɔ́
genó ɛyigé na, mekomejɔ́ yina atanege ji
meno, ɛbwɔ́ álɔ mando delúlú aké, “Wáge
mende yina, akwane fɔ́ mambɛ fa mme wɔ́.”
23 Ndɛre ájɔ́ mbɔ, ákalege mbɔ, áfú bɔ nku
bwɔ́ ne áchwɛ́le mpúpú atya mfaá. 24 Menɔ
muú bɔ́ bee yimbɔ agége mbɔ, agaré bɔ́ bií
nnó ásɛ Pɔl akpɛ né dachi bwɔ́. Ajyɛgé aké
atulé Pɔl, agaré geno ɛyige bɔ́ Jus ákalege
ji ula. 25 Ne áwɛ ji. Ndɛre áchwɔ́ túlé ji, Pɔl
agií muú kpaá ama ayi abɔ atɛne ɛfɛ́ ake,
“Nno ɛbé ɛse ɛkamé nnó átulé muú ayi áchyɛ
ji melu nnó ábé muú Rom, ayi álá ápa mpa
wuú wɔ́?”

26 Muú kpaá bɔ́ bee yimbɔ ajyɛ bane
menɔ muú bwɔ́ ne ake ne ji. “Sɛ gébé nnó
ɛkage ɔkpaá mechɔ, mende yina alu muú
Rom. Mende yina alu muú ayi áchyɛ ji melu
nnó ábé muú Rom.”

27 Muú kpaá bwɔ́ yimbɔ awúgé achwɔ́ gií
Pɔl aké, “Wáwálé nnó ɔlu muú yi achyɛ ji uto
nno ábé muú Rom?” Pɔl akame aké, “Ɛh.”

28 Ne ama jɔ́ ne Pɔl aké, “Nchɔ ŋka dɔ́ ne
nlu mbɔ muú Rom.” Pɔl ashuú ji meko aké,
“Nlu muú Rom ayi áchyɛé ji uto nnó ábé muú
Rom, tɛ gébégé ábyɛné me.”

29 Bɔ́ bee abi abɔ́ álú mantulé Pɔl nnó
agarege genó ɛyigé ji apyé, áwugé mbɔ aja

mmyɛ meso. Ne ɛfɔ́ ɛkwɔ́ ntɔ́ menɔ muú bwɔ́ yimbɔ metɔ́ gétúgé ábɔ́ áwɛ́le Pɔl ne bɔ mkpokɔvɛ́ ayi Pɔl alu muú Rom.

30 Yɛ́mbɔ menɔ muú bwɔ́ yimbɔ alu kɛlege mankaá genó ɛyigé Pɔl apyɛ ne bɔ́ɔ́ Jus akálege ji ula, ne bií újyágé aferé Pɔl bɔ mkpokɔvɛ́ né amu ne akuú anɔ́ɔ́ baá ne ákpakpa melɔ ako nnó áchomé. Ꭺchómégé áchwɔ́ ne Pɔl né mbɛ ushu bwɔ́.

23

Pɔl atɛné mbɛ ushu ákpakpa melɔ

1 Pɔl atɛné mbɛ ushu ɛchomele melɔ, apɛ bɔ́ɔ́ domeé ne aké, “Ꭺŋmé ba nlu mé né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ yɛndégébé kpaá tɛ fi, ne metɔ́ wa ɛchyɛgé me ɛfwyale né genó gefɔ́.” 2 Ne Ananya ayi alu ɛtukpɛ ampyɛ upɛ Ɛsɔwɔ agaré bɔ́ɔ́ bi átɛné kwɔ́kwɔ́lé ne Pɔl nnó ádo ji gekwɛ́kwɛ́ meno. 3 Pɔl aké, “Ɛsɔwɔ ado nyɛ wɔ ntɔ́ gekwɛ́kwɛ́. Wɔ ɔlu ɛké ɛkwɔ gepú ɛwé áwɔgé ne mbɔmé. Wɔ ɔjwɔle ɛfɛɛ́ nnó ɔpa mpa wa nkane ɛbɛ́ ɛlu ne ɔma kwé ɛbɛ́ nkane ɔké ádo me gekwɛ́kwɛ́.”

4 Bɔ́ɔ́ bi atɛné kwɔ́kwɔ́lé ne Pɔl agií ji áké, “Mbɔ ne ɔshyɛ ɛtukpɛ ampyɛ upɛ Ɛsɔwɔ”?

5 Ne Pɔl ashuú ɛbwɔ́ meko aké, “Ꭺŋmé ba, nkaá fɔ́ nnó alu ɛtukpɛ ampyɛ upɛ Ɛsɔwɔ wɔ́. Nende nkaá nnó ŋwɛ Ɛsɔwɔ aké, ‘Ɛkagé muú ashyɛ muú kpaá melɔ.’ ”

6 Pɔl aké agɛne nnó gentɔge bɔ́ɔ́ abifɔ álú bɔ́ɔ́ Sadusi ne abifɔ álú bɔ́ɔ́ Farasi ákale áké, “Ꭺŋmé ba nlu muú Farasi ne antɛ ba álú bɔ́ɔ́ Farasi. Ula bi nkpɛné unɔ́ɔ́ mpa ɛlé gétúgé nkame ne mbélé umɛɛ́ nnó bɔ́ɔ́ bi ágbó ákwilege nyɛ né negbo.” 7 Pɔl ajɔgé mbɔ, bɔ́ɔ́ Sadusi ne abi Farasi álɔ manwamé ne atɛ, ne ɛchomele ɛwémbɔ ɛkaré malu apea. 8 Ɛbwɔ́ áwámege mbɔ getúge bɔ́ɔ́ Sadusi aké muú agbogé akwilege sé né negbo ne ákamé fɔ́ nnó ɛkiénné Ɛsɔwɔ ɛlu wɔ́ yɛ genó fɔ nkane Mendoó gepɔ́. Yémbɔ bɔ́ɔ́ Farasi ákame nnó unó bi uko úlú. 9 Ne mawámé ama ja dɔ́ɔ́. Ne anlɛré mabé Ɛsɔwɔ abi álú geluáge bɔ́ɔ́ Farasi ákwile ka ájɔge ne ɛshyɛ áké, “Ɛsé degɛ fɔ́ gyɛ́ ayi mende yina apyɛ wɔ́. Ndɔfɔ ɛkiénné Ɛsɔwɔ yɛ ɛlé mendoó ne ɛjɔ́ɔ́ ne ji wáwálé.”

10 Gébégé mawáme yimbɔ aláa lé umyɛumyɛ, muú kpaá bɔ́ɔ́ bee afɔ́ɔ́ nnó ágyale nyɛ Pɔl ubauba, ne agaré bɔ́ɔ́ bee nnó áféré Pɔl ɛfɛɛ́ ákéré ne ji mmu dachi bɔ́ɔ́ bee.

11 Bií bimbɔ ne utuú Jisɔs achwɔ tɛne nenkuné mmyɛ Pɔl ne ajɔ́ɔ́ ne ji aké, “Gbaré metɔ́ wyɛ, ndɛre ɔgarege nkane nlu né Jɛrosalɛ mbɔntó ne ɔgarege nyɛ bɔ́ɔ́ né Rom.”

Bɔ́ɔ́ fɔ ásɔ́ mala manwɑ́ Pɔl

12 Bií ujyágé bɔ́ɔ́ Jus fɔ́ ásɔ́ mala ne áchɔ mmyɛ nnó ɛbwɔ́ anyɛɛ́ ne ányú genó gefɔ́ kpaá tɛ áwáne Pɔl. 13 Ne bɔ́ɔ́ bi áchɔ́ɔ́ mmyɛ ápwɔ́ usaá upea. 14 Ne ájyɛ gɛ́ anɔ́ɔ́ baá bi apyɛ upɛ Ɛsɔwɔ ne ákpakpa melɔ áké, “Ɛsé dechɔ mmyɛ nnó denyɛɛ́, denyú genó gefɔ́ kpaá tɛ ɛsé déwáne Pɔl. 15 Nkane ɛlúmbɔ, ɛnyu ákpakpa melɔ tɔge meko mbaá menɔ muú bɔ́ɔ́ bee nnó atɔ́ Pɔl depyɛ ɛké dékɛlege mamapɛ mechɔ Pɔl cháŋéné ne ɛsé dékpomé mmyɛ manwá ji gemɛge nnó akwɔné fa.”

16 Ne maá mende ayi meŋmɛ Pɔl yi mendée awú genó ɛyi ɛbwɔ́ abɔ ásɔ́ mala mampyɛ, ajyɛ garé Pɔl né dachi bɔ́ɔ́ bee. 17 Ne Pɔl akuú muú kpaá bɔ́ɔ́ bee ama aké, “Sɛ ntɛ mamane yi ɔjyɛ mbaá menɔ muú ɛnyú, awya geno fɔ mangaré ji.” 18 Ajyɛgé ne ji ɛwu aké, “Pɔl muú denɔ aké nchwɔ́ ne ntɛ mamane yina ɛta wyɛ, awya genóge fɔ mangaré wɔ́.” 19 Menɔ muú yimbɔ asɛ ntɛ manmané yimbɔ átɛné babá, agií ji ake, “Ndé mechɔ ɔkɛlege mangaré me?”

20 Ashuú ji meko aké, “Bɔ́ɔ́ Jus fɔ ájɔ́ɔ́ ábélé nnó geyá ɛbwɔ́ ágaré wɔ ɔma chwɔ́ ne Pɔl né ɛchomelé melɔ, ɛbwɔ́ akélege mampyɛ ɛké ámage pɛ́ mechɔ Pɔl cháŋéné. 21 Yémbɔ ɛbwɔ́ áchwɔge, ɔkamege nende bɔ́ɔ́ ápwɔ usaá upea abi ábií né meti, ágile manwá Pɔl. Ɛbwɔ́ ácho mmyɛ nnó anyɛɛ́ ne anyú genóge fɔ kpaá tɛ áwáne Pɔl. Ne nana ɛbwɔ́ ágile manwú genó ɛyige tanege wɔ meno.”

22 Ne menɔ muú yimbɔ aké ne maá yimbɔ, “Chó ne ɛkage ɔpyɛ muú fɔ akaá nnó ɔgaré me mechɔ ɛwé.”

Átɔ́ Pɔl mbaá Fɛlis ayi gɔmena

23 Ɛwyagé menɔ muú bɔ́ɔ́ bee yimbɔ akuú bɔ́ɔ́ apea abi akwɔlege ji né dekpakpaá, aké ne ɛbwɔ́, “Jyage usaá bɔ́ɔ́ bee ufya abi ákɛne ne uka ne usaá bɔ́ɔ́ bee ulɛɛ́ meso ɛfya abi ákwɔme mfaá ujuŋá ne jyage ntó usaá bɔ́ɔ́ bee ufya abi álú ne makɔ. Gárege ɛbwɔ́ ákpome mmyɛ ásɛ Pɔl ájyɛ́ né Kaisaria né kálάŋká ɛneneama ne utuú bi. 24 Sɛgé ujuŋá ɛbifɔ nnó Pɔl aké akɛne ákwɔ́mé mfaá. Tige ji akɛ pere akwɔ́né né ushu Fɛlis ayi gɔmena. 25 Ajɔgé mbɔ, ásá ntó ŋwɛ aké,

26 “Me Klodyos Lysia ne nsame ŋwɛ yina mbaá Ata Fɛlis ayi gɔmna. Ntamé wɔ. 27 Bɔ́ɔ́ Jus ábɔ́ apyé mende yina ne ákɛlege manwá ji. Nwuúgé nnó alu muú yi áchyɛɛ́ ji melu nnó ábɛ́ muú Rom, me mfɛ́ ɛwu ne bɔ́ɔ́ bee ba ne mféré ji né amu ɛbwɔ́. 28 Tɛ mbɔ nkɛlege mankaá gyé ayi ɛbwɔ́ aké mende yina apyɛ, nsɛ ji defɛ́ mbɛ ushu ákpakpa melɔ bwɔ́. 29 Agigé ji, ngɛ fɔ nnó apyɛ genó ɛyige ábɔ́ manwá ji wɔ́ yɛ mankpɛ denɔ. Ɛbwɔ́ ábɔ́ anyɛɛ́ lé mbeé né mabɛ́ bwɔ́. 30 Ɛwyagé muú fɔ achwɔ́ garé me nnó bɔ́ɔ́ Jus ásɔ́ mala manwá mende yina. Ne ntɔ́ ji ténéténé ɛta wyɛ. Ngaré ntó bɔ́ɔ́ bi áké ji apyɛ gyɛ́ nnó áchwɔ́ garé wɔ genó ɛyige ji apyɛ. Bɛ́ peré.”

31 Ne bɔ́ɔ́ bee bimbɔ ápyɛ wyɛ nkane menɔ muú bwɔ́ agaré ɛbwɔ́. Ásɛ Pɔl né utuú bimbɔ, ákɛ kpaá ákwɔné Antipatris. 32 Bií ujyagé bɔ́ɔ́ bee abi ákɛne ne uka ákéré né dachi bwɔ́

ne abi awya ujuŋa ásɛ Pɔl áfé ne ji. 33 Ɛbwɔ́ ákwɔ́négé Kaisaria, áchyɛ gɔmna ŋwɛ yimbɔ ne áfyɛ Pɔl né amu jií. 34 Akuúge ŋwɛ yimbɔ, agií Pɔl aké, “Ɔtané ndé geba?” Pɔl ashuú ji meko aké, “Ntané gebagé mewaá Silisya.” 35 Gɔmena awuúge mbɔ, aké ne ji, “Gɔ́ bɔ́ɔ bi aké ɔpyɛ gyɛ́ áchwɔ́ ne nwuú mpa wyɛ.” Ne ajɔ́ɔ aké ájyɛ bélé ji né ɛcha ɛwé Mfwa Hɛrɔd abɔ atɛné ne aké bɔ́ɔ bee ábamé ji.

24

Fɛlis apɛ mechɔ Pɔl

1 Ndɔ ɛta ɛkoógé, Ananya ayi ɛtukpɛ ampyɛ upɛ Ɛsɔwɔ ne ákpakpa bifɔ áchwɔ́ né Kaisaria ne Tɛtulɔs muú yi akaáge mabé bɔ́ɔ Rom. 2 Ákúgé Pɔl akpɛ mmu, ne Tɛtulɔs alɔ mangaré gyɛ́ yi Pɔl apyɛ́ aké,

“Ata Fɛlis ɔpyɛ bɔ́ɔ ɛsé ábɔ́ nesɔ né gejamégé gébé gétúgé ɔgbaré ɛbwɔ́ cháŋéné. Ne gejamégé unó bi wɔ ɔkwɔ́ré, wɔ ɔpyɛ melɔ ɛse ɛnené. 3 Ne ɛsé desɛ mechɔ ɛwé ne metɔ́ megómégɔ́ ne bɔ́ɔ áfɛge yɛndé mbaá gébé geko. 4 Nkélégé fɔ́ manchɔ wɔ gébé yémbɔ nnɛne wɔ mmyɛ nnó ɔwuú mechɔ́ ɛwé me nkɛlege manjɔ́ɔ. 5 Ɛsé degé nnó mende yina alu muú ɛfwyale, akɛne malɔmalɔ apyɛ bɔ́ɔ Jus ako ádorege makpo ne atɛ. Alu ntó menɔ mbɛ né mbaá bɔ́ɔ bi ákuú ɛbwɔ́ nnó ɛkwɔ Nasarɛn.

6 “Abɔ́ akɛlege ntó mamfyɛ deba né ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ ne depyɛne ji [Ɛsé debɔ́ delu mampa mpa wuú nkane ɛbé sé ɛlu, 7 yémbɔ Lysia menɔ muú bɔ́ɔ bee achwɔ́ fɔ́ ji né amu sé, 8 ne aké dechwɔ́ depa mpa Pɔl né mbɛ ushu wyɛ.] Ɔgigé mende yina, ɔwuú nyɛ unó uko ɛbi ɛsé dejɔge mbɔ nnó apyɛ.” 9 Tɛtulus ajɔgé mbɔ, bɔ́ɔ Jus ako abɔ álú ɛfɛ́ ákame nnó ɛlú wáwálé.

Pɔl aŋméné mmyɛ jií né mbɛ ushu Fɛlis

10 Ne gɔmena yimbɔ afu Pɔl ɛbwɔ nnó ajɔ́ɔ, Pɔl alɔ yɛ manjɔ́ɔ aké, “Nkaá nnó ɔpa mé mpa né melɔ ɛwé ne gejamégé aŋmé, ne metɔ́ ɛgɔ́ɔ me maŋmɛné mmyɛ ya né mbɛ ushu wyɛ. 11 Mbɔgé ɔgigé, ɔwuú nyɛ nnó ndɔ ɛlu dangbeé ɛfyaneɛpea ɛyi mbɔ njyɛ né Jɛrosalɛ manogé Ɛsɔwɔ. 12 Ne bɔ́ɔ Jus agé yɛ me nyɛɛ́gé mbeé ne muú fɔ né ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ wɔ́, ne ágé yɛ me mpyɛge bɔ́ɔ Jus adorege makpo ne atɛ né macha mmyɛmenɛne yɛ né melu fɔ́ né melɔ wɔ́. 13 Ɛbwɔ́ ákagé lɛre fɔ́ nnó genó ɛyige ɛbwɔ́ áké mpyɛ gelú wáwálé. 14 Ne nkamé genó gema ɛyige ɛbwɔ́ áké, ‘Nnoge Ɛsɔwɔ ayi ukwene antɛ sé né meti ɛwé ɛbwɔ́ áké élɔ́mé fɔ́. Yémbɔ nkamé lé unó uko ɛbi mabé Mosis ajɔ́ɔ ne ɛbi bɔ́ɔ ɛkpavé Ɛsɔwɔ ásámé.’ 15 Ne nwya umɛé wyɛ nkane ɛbwɔ́ ntó awya nnó Ɛsɔwɔ apyɛ nyɛ yéndémuú akwile né negbo yɛ apyɛ galɔ́gálɔ́, yɛ apyɛ gabo. 16 Ne nmuame yɛndégébé nnó metɔ́ wa ébé pópó né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ ne mbɛ ushu akwaá 17 Ɛbélé mé dɔ́ɔ ayi mbɔ nla jyɛ né Jɛrosalɛ wɔ́ ne mfé nana ne nka mampoó bɔ́ɔ Jus ne mampyɛ ntó upɛ mbaá Ɛsɔwɔ. 18 Gé genó ɛyi gepyɛ me njyɛ né ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ mbɔ ne ɛbwɔ́ ágɛné me wyɛ. Mbɔ́ nnerege mampyɛ upɛ bimbɔ nnó nshwɔ́né mmyɛ ya, gejamégé bɔ́ɔ abɔ́ ápɔ́ ne me, ne yɛ ɛfwyale ɛtane wɔ́. Ne bɔ́ɔ bi abɔ ágɛné me élé bɔ́ɔ Jus abi átané né gebagé mewaá Ɛsya. 19 Mbɔgé ɛbwɔ́ ábɔ́ ágé nnó mpyɛ gyɛ, mbɔ áchwɔ́ gáre né mbɛ ushu wyɛ. 20 Ɛlá pɔ mbɔ wɔ́, bɔ́ɔ bina ágaré gyɛ ayi ɛbwɔ́ agɛné gébégé ákpakpa melɔ ápɛlé mechɔ wa. 21 Ɛsé ne ɛbwɔ́ debɔ́ debɔ ɛfwyale wyɛ né genó gema. Ɛlé genó ɛyi mbɔ njɔ́ɔ né metɔ́ɔ metɔ́ɔ ɛbwɔ́ nké, ‘Mbɔ́ mpa ne ɛnyú fina gétúgé mfyɛ metɔ́ɔ nnó muú agbogé akwilege nyɛ né negbɔ.’ ”

22 Fɛlis awuúgé mbɔ, depɔ ɛtire na deko, ndɛre akaá mé meti ɛwé Jisɔs cháŋéné, agbé mechɔ ɛwémbɔ aké, “Lysia menɔ muú bɔ́ɔ bee achwɔgé ne nsɔ́ mpa yina.” 23 Ne agaré muú kpaá bɔ́ɔ bee ama nnó ábámé Pɔl yémbɔ álya ji ábé shushu ne alyage ntó ajeé bií áchwɔ́ áchyɛge ji unó bi uli ji. Achɔ gébé ne mpa Pɔl né aŋmé apea.

24 Ɛbɛlegé Fɛlis ne mendée wuú Drusila áchwɔ gé Pɔl. Mendée wuú abɔ́ alu muú Jus. Ɛbwɔ́ ákuú ji ne álɔ manwú ndɛre ji agárege ɛbwɔ́ nkane muú akage fyɛ metɔ́ɔ ne Kras Jisɔs. 25 Ne agaré nkane muú akage bɛ cho ne nkane muú abɔ́ mangbaré mmyɛ ji né bií mpa Ɛsɔwɔ ɛbi uchwɔ́ɔ nyɛ. Fɛlis awuúge mbɔ, ɛfɔ́ ɛkwɔ́ ji metɔ́ɔ aké, “Cho kpɛ́, ngɛgé gébé mmage kuú nyɛ wɔ.” 26 Ajɔ́ɔ mbɔ, afɛrege nnó Pɔl achyɛge nyɛ ji ŋka. Né getú ɛyina akuú Pɔl yɛndégébé ado abya ne ji.

27 Ɛpyɛ wyɛmbɔ kpaá aŋmé apea ákoó. Gébégé áchyɛ Pɔshɔs Fɛstos geluógé Fɛlis, Fɛlis alya Pɔl né denɔ elé akɛlege mampyɛ matɔ́ɔ agɔ́ɔ bɔ́ɔ Jus.

25

Pɔl aké áteé mechɔ wuú ejyɛ mbaá mfwa Rom

1 Ndɔ ɛkoóge ɛlɛ́ɛ ɛyi Fɛstos asɛlé gefwa né gebagé mewaá Judiya, atané né Kaisaria afɛ́ né Jɛrosalɛ. 2 Ne anɔ́ɔ baá bi apyɛ upɛ Ɛsɔwɔ ne ákpakpa melɔ áchwɔ́ ne mechɔ́ Pɔl né mbɛ ushu wuú, ákwɔ́ ji mata nnó, 3 apyɛ ɛbwɔ́ genó ɛyigé na ndɛre ɛbwɔ́ ákɛlege, ató Pɔl achwɔ́ né Jɛrosalɛ. Ɛbwɔ́ ábɔ́ asɔ́ mala nnó ájwɔlege meti, Pɔl achwɔgé ɛbwɔ́ áwá. 4 Fɛstos ashuú ɛbwɔ́ meko aké, “Pɔl alu mmu denɔ né Kaisaria ne ɛla gachyɛ nkéré ɛwu. 5 Mbɔgé apyɛ gyɛ, garege anɔ́ɔ bɔ́ɔ nyú akwɔlé me dejyɛ né Kaisaria ne akpa mechɔ́ ɛwémbɔ achwɔ́ mbɛ ushu wa.”

6 Ne Fɛstos ama bɛlé né Jɛrosalɛ genógé ndɔ ɛneé ɛjyɛgé ne ɛfya ne akéré né Kaisaria, bií ujyagé ajwɔlé né ɛcha ɛso ne ató nnó

achwɔ́ ne Pɔl. 7 Achwɔ́ ne Pɔl, bɔ́ɔ́ Jus abi abɔ́ átané Jɛrosalɛ ánɔ ji mme ne álɔ mama ji ukpékpé depɔ mmyɛ ayi álá kágé lɛre nnó genó ɛyigé ɛbwɔ́ ajɔ́ɔ́ gelu wáwálé. 8 Ne Pɔl aŋmɛne mmyɛ ji aké, “Mpyé yɛ gyɛ́ɛ́ fɔ́ né mabé bɔ́ɔ́ Jus wɔ́, yɛ ɛfwyale nchyé né ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ wɔ́, ne mpyɛ fɔ́ gyɛ́ɛ́ mbaá mfwa Rom wɔ́.”

9 Yémbɔ Fɛstos akɛlege mampyɛ matɔ́ɔ́ agɔ́ɔ́ bɔ́ɔ́ Jus, nkaáwú ne agií Pɔl aké, “Pɔ́ ɔjyé né Jɛrosalɛ ápa mpa wyɛ né mbɛ ushu wuú?”

10 Ne Pɔl ashuú ji meko aké, “Ntɛné fa né ɛcha ɛso mfwa Rom ne gé mbaá ayi ábɔ́ mampa mechɔ wa na. Wɔ ɔkaá cháŋéné nnó mpyɛ bɔ́ɔ́ Jus gyɛ́ɛ́ fɔ wɔ́. 11 Mbɔgé nkwé ebé ɛwé ábɔ́ɔ́ manwá me, mfɔ́ fɔ́ negbo ne mbɔgé depɔ deko ɛtiré ɛbwɔ́ ájɔ́ɔ́ ne me depɔ wáwálé, ɔkágé gbaré me ɔchyɛ ɛbwɔ́. Nnɛne wɔ mmyɛ nnó ɔteé mechɔ wa ɛjyɛ mbaá mfwa Rom.”

12 Ne Fɛstos awuúge mbɔ, ajyɛ jɔ́ɔ́ ne bɔ́ɔ́ majyɛ bií, ɛwyagé ajɔ́ɔ́ ne Pɔl aké, “Tɛ mbaá wɔ ɔké ateé mechɔ wyɛ mbaá mfwa Rom, ɛwu ne ɔjyɛ.”

Pɔl atɛné mbɛ ushu mfwa Agripa ne Bɛnise

13 Ɛbélégé mfwa Agripa ne Bɛnise áfé né Kaisaria mantamé Fɛstos. 14 Abélégé ɛfɛ́ɛ́ dɔ́ɔ́ bií fɔ Fɛstos achwɔ ne mechɔ Pɔl né mbɛ ushu mfwa yimbɔ aké, “Mende fɔ alu fa ayi Fɛlis alyá né denɔ gebégé ajyɛ. 15 Ne njyégé né Jɛrosalɛ, anɔ́ɔ́ baá bi ápyɛ upɛ Ɛsɔwɔ ne ákpakpa bɔ́ɔ́ Jus ágaré me depɔ ɛtiré ɛbwɔ́ aké Pɔl apyɛ. Ne ɛbwɔ́ áké me nsɔ́ mpa nnó mende yina akwé ɛbé. 16 Ne ngaré ɛbwɔ́ nnó gepɔgé bɔ́ɔ́ Rom gepɔ fɔ́ nnó ájɔ́ɔ́ nnó muú akwé ɛbé, ayi ji ne bɔ́ɔ́ mpa bií álá tɛne unɔ́ɔ́ mpa ne aŋmɛné mmyɛ jií né depɔ deko ɛtire aké ji apyɛ wɔ́. 17 Ɛbwɔ́ áchwɔgé fa áchɔ sé gébé wɔ́, bií ujyagé njyɛ jwɔle né ɛcha ɛso, nké áchwɔ́ ne mende yina. 18 Bɔ́ɔ́ mawamé bií ákwilegé ka, ajɔ́ɔ́ yɛ nnó akwé ɛbé fɔ nkane mbɔ mfɛré wɔ́. 19 Ɛbwɔ́ abɔ anyɛɛ́ le mbeé ne gefɔ́ ɛyigé ɛbwɔ́ ánogé Ɛsɔwɔ ne ama anyɛɛ́ mbée gétúgé muú fɔ ayi ákuú Jisɔs, agbo mɛ yémbɔ Pɔl alu jɔge nnó alu mebɛ. 20 Ndɛre nlá kágé se geno ɛyigé mpyɛ, ngií Pɔl nnó ajyɛ né Jɛrosalɛ ápa mechɔ wúu ɛwu. 21 Yémbɔ Pɔl aké ɛlɔme lé nnó ályá ji né denɔ kpaá tɛ mfwa Rom apáne mpa wuú. Ne agaré aké ábamé ji kpaá tɛ agɛne meti mantɔ ji mbaá mfwa Rom.” 22 Ne Agripa awuúge mbɔ aké, “Me ntó nkɛlege manwu né menó mende yimbɔ.” Ne Fɛstos aké ne ji, “Geya ɔwuú nyɛ”

23 Bií ujyágé mfwa Agripa ne Bɛnise áchwɔ́ ne gejamégé bɔ́ɔ́ ánoge ɛbwɔ́ dɔ́ɔ́ ne mabeé, ɛbwɔ́ ákpɛ ájwɔlé né ɛcha ɛso. Ne anɔ́ɔ́ bɔ́ɔ́ bee ne anɔ́ɔ́ bɔ́ɔ́ abi alu melɔ. Ne Fɛstos agaré áchwɔ́ ne Pɔl, 24 ajɔ́ɔ́ aké, “Mfwa Agripa ne bɔ́ɔ́ ako abi alu fa, gɛge mende yi bɔ́ɔ́ Jus ako áchwɔ́ɔ́, ábánege me yɛndégébé ákpeage me nnó akwané sé membɛ mebɛ wɔ́. Abɔ́ ápyɛ né Jɛrosalɛ, ne ápyɛ ntó fa né Kaisaria. 25 Yémbɔ ngɛ fɔ́ genó ɛyige ji apyɛɛ́ ɛyige ji abɔ́ mangbó wɔ́. Ne tɛ ji mbɔ́ɔ́ aké áteé mechɔ ɛwé ɛjyɛ mbaá mfwa Rom, nkamé nnó ntɛne ji ajyé ɛwu. 26 Yémbɔ mpɔ́ ne genó ɛyigé nsame nyɛ ntɔ́ mbaá mfwa yimbɔ gétúgé mende yina. Nkaáwú ne nchwɔ́ ne ji né mbɛ ushu ɛnyú, titi né ushu mfwa Agripa nnó, ɛnyú ntó dejɔ́ɔ́ mechɔ ɛwé ne nkaá genó ɛyigé nsame. 27 Me ngé nnó ɛlɔ́ fɔ́ ntó nnó átɔ muú denɔ mbaá mfwa ayi nlá garé gyɛɛ́ ayi ji apyɛ wɔ́.”

26

Pɔl aŋmɛne mmyɛ jii né mbɛ ushu mfwa Agripa

1 Agripa awuúge ne akuú Pɔl aké, “Nana ɛlé gébé jyɛ manjɔ́ɔ́ mejɔ́ɔ́ nnó ɔshya wa ɔkame meko bwɔ́.” Ne Pɔl afu amu alɔ manjɔ́ɔ́ aŋmɛnege mmyɛ jií aké,

2 “Ata Agripa, ngé nnó nwya éfwɔ́ mantɛné né mbɛ ushu wyɛ fina maŋmɛné mmyɛ ya né depɔ ɛtiré bɔ́ɔ́ Jus ámalé me mmyɛ 3 Njɔgé mbɔ, gétúgé nkaá nnó ɔkaáge gepɔge bɔ́ɔ́ Jus cháŋéné ne unó bi ɛbwɔ́ anyɛɛ́ mbeé ne atɛ. Mbɔ ne nkwɔ wɔ mata nnó ɔsɛ gébé ɔwuú genó ɛyigé nkɛlege manjɔ́ɔ́.

4 “Bɔ́ɔ́ Jus ako ákaá nkane geŋwá ya gelu tɛ démbáné getúge nwɛné né mpu bwɔ́ ne né Jɛrosalɛ ntó. 5 Ɛbwɔ́ ákaá me tɛ gachí gefɔge muú ayi mbɔ nlu. Mbɔgé ɛbwɔ́ ábɔ́ ágárege wáwálé, mbɔ ájɔ́ɔ́ nnó nlu muú né uchome Farasi ayi akwɔlege mabɛ chɛré chɛre ne anóge Ɛsɔwɔ mpwɔ́ bɔ́ɔ́ ɛse ako. 6 Ne nkpɛ mbɔ unɔ́ɔ́ mpa fi getúge nnɛré metɔ́ɔ́ né unó bi Ɛsɔwɔ abɔ́ anyémeno ne ukwene antɛ ɛse. 7 Gɛ wyɛ menomenyɛɛ́ ɛwé matoó ɛse áfyanéápeá ajwɔle ágile ndɛre ɛbwɔ́ ánógé Ɛsɔwɔ utuú ne ŋwɔmese. Ata ɛlé getúge nnɛré metɔ́ɔ́ ne nkpéne mbɔ unɔ́ɔ́ mpa ne bɔ́ɔ́ Jus bina.” 8 Gɔ́ me ngií ɛnyú ako nnó, “Ulannó ɛnyú defɛ́ré nnó ɛpɔ́ kɔkɔge nnó Ɛsɔwɔ apyɛ bɔ́ɔ́ akwile né negbo?”

9 “Me Pɔl gébé gefɔ mbɔ ntɛné ne ɛshyɛ nnó mpyɛ ndɛre ɛji me metɔ́ɔ́ manií mabɔ Jisɔs ayi Nasarɛt. 10 Na ne mbɔ mpyé né Jɛrosalɛ. Anɔ́ɔ́ baá bi ápyɛ upɛ Ɛsɔwɔ ábɔ áchyɛ me ɛbwɔnyɛ ne mfyɛ gejamégé bɔ́ɔ́ Ɛsɔwɔ denɔ. Ne yɛndégébé ɛyigé ajɔgé nnó áwáne ɛbwɔ́ nkamege ntó. 11 Yɛndégébé nchyɛge ɛbwɔ́ ɛfwyale né macha mmyɛmenɛne ɛse mako, mpyɛ nnó ɛbwɔ́ áshya Jisɔs kpekpe, áféré matɔ́ɔ́ ne Ji. Nchyɛ anywɔ́né me mmu kpaá tɛ nkwɔne malɔ mme bɔ́ɔ́ bicha manií ɛbwɔ́ mbwɛ ɛwu.

Pɔl agaré nkane ji akwɔré metɔ́ɔ́ wuú, akwɔlé Jisɔs

12 “Ɛbɛlegé, mfé ntó né melɔ Damaskɔs ne bɔ ŋwɛ abi alɛre nnó uto ba utané mbaá anɔ́ɔ́

baá bi ápyɛ upɛ Ɛsɔwɔ. 13 Ata, ndɛre njyɛ ne metɔ́ ŋwɔmese, ngɛ gekpékpégé geŋbɔ ɛyi gégéne gepwɔ ŋmɛ́ɛ́ getané né mfaánebuú, gechwɔ gɛne gegya me mme ne bɔ́ abi abɔ́ akéne ne me. 14 Ɛse ako dékwe mme, ne nwú meko muú fɔ ajɔ́ né mejɔ́ Hibru aké, ‘Sɔl, Sɔl ulannó ɔkɛlege manií me mbwɛ́? Ɔchyɛge gemɛ jyɛ ɛfwyale manténe ukɔlɔ ne me. Ɔchyɛge gemɛ jyɛ nkane menya ayi asɛlé metaá adorege.’ 15 Ne ngií nké, ‘Wɔ waá Ata?’ Ashuú me meko aké, ‘Ɛlé me Jisɔs muú wɔ ɔkɛlege manií ji mbwɛ. 16 Kwile ka. Nkwɔ́ wɔ ushu neŋmé nnó mpyɛ wɔ ɔbɛ muú utɔ́ wa, ɔgarege nyɛ bɔ́ unó bi ɔgɛné fina ne unó bi fɔ ɛbi nlɛrege nyɛ wɔ né meso gébé. 17 Mférégé nyɛ wɔ né amu bɔ́ Jus ne mférégé nyɛ wɔ ntó né amu bɔ́ abi álá pɔ́ bɔ́ Jus, ne ntɔme le wɔ ɛta bɔ́ bimbɔ. 18 Ɔjyɛgé ɛwú, néné ɛbwɔ́ amɛ, ne ɔférégé ɛbwɔ́ né gemua, ɔpyɛ ɛbwɔ́ áchwɔ́ né geŋgbɔ́. Ɛwéna ɛtɛné nnó ɔferege nyɛ ɛbwɔ́ né amú danchɔmeló, ɔchwɔ́ ne ɛbwɔ́ né égbé Ɛsɔwɔ nnó áfyɛ́ɛ́ matɔ́ ne me ne Ɛsɔwɔ ajige nyɛ nte gabo ɛbwɔ́, ne ábɔ́ nyɛ melu né geluage bɔ́ Ɛsɔwɔ abi ji ajyá.’

Pɔl agaré utɔ́ bií mbaá Agripa

19 “Ata Agripa nkane ɛlúmbɔ, nshyá fɔ́ meko ayi atane mfaánebuú wɔ́. 20 Nlɔ né Damaskɔs ngaré mekomejɔ́ wuú ne nle nchwɔ́ fa né Jɛrosalɛ. Nfé ntó yɛndé mbaá né malɔ bɔ́ Jus ne ayi álá pɔ́ bɔ́ Jus. Mbɔ́ ne ngarege yéndémuú nnó ákwɔre metɔ́ alyaá gabo wuú, ákéré mbaá Ɛsɔwɔ ne ápyɛge unó bi ulɛre nnó ɛbwɔ́ ákwɔre geŋwá bwɔ́. 21 Gé genó ɛyi gepyé bɔ́ Jus ápyéné me né mmu ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ ákɛlege manwá mbɔ. 22 Yémbɔ Ɛsɔwɔ apoó me yɛndégébé kpaá tɛ fi. Ne ntɛne ngarege mekomejɔ́ ayi áfyé me né ɛbwɔ mbaá bɔ́ ne ubyaŋkwɔ́ bɔ́. Ngarege le unó bi bɔ́ ɛkpávé Ɛsɔwɔ ne Mosis ábɔ́ ájɔ́ tɛ gachí nnó upyɛ nyɛ. 23 Ɛbwɔ́ ábɔ́ ájɔ́ nnó, “Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji ɛlá gefwa abɔ́ mangbó ne ábé muú mbɛ yi akwile né negbo ne apyɛ bɔ́ Jus ne abi álá pɔ́ bɔ́ Jus ágé geŋgbɔ́.”

Afwa melɔ ápyame manwú depɔ ɛtiré dekɛne ne Jisɔs

24 Ndɛre Pɔl alu áŋménege gemɛ jií, Fɛstos aweé ji aké, “Pɔl ɔmée gebwɔ́. Unó bi ɔgií dɔ́ upyɛ wɔ́ ɔle mée gebwɔ́?” 25 Ne Pɔl ashuú ji meko aké, “Ata me mmée fɔ́ gebwɔ́, njɔgé le unó bi úlú wáwálé. 26 Wáwálé alu nnó mfwa Agripa akaá depɔ ti deko, nkaáwune njɔgé mbɔ nlá pɔ́ ne ɛfɔ metɔ́, nende depɔ tire na depyé fɔ́ bibií wɔ́. 27 Mfwa Agripa, pɔ́ ɔkamé ntó depɔ ɛti bɔ́ ɛkpávé Ɛsɔwɔ ásámé? Me kaá nnó mfwa akamé.” 28 Ɛwyage mfwa Agripa agií Pɔl aké, “Wɔ ɔfɛré nnó ɔkage pyɛ me wyɛ tɛnétɛné nnó mbé meŋkwɔle Kras?”

29 Ne Pɔl ashuú ji meko aké, “Yɛ ɛbé le nana, yɛ meso gébé, nnɛnemmyɛ mbaá Ɛsɔwɔ nnó wɔ ne bɔ́ ako abi awuú mbɔ me fi nnó debé éké me, yémbɔ ɛpófɔ́ nnó ɛnyú dekpɛ denɔ nkane me nkpɛné.”

30 Pɔl ajɔgé mbɔ, mfwa Agripa, gɔmena Fɛstos, Bɛnise ne bɔ́ bifɔ́ ákwilé ka. 31 Ne ndɛre ɛbwɔ́ ájyé dafyɛ, ájɔge ne atɛ aké, “Mende yina apyé fɔ́ genó ɛyigé abɔ mangbó wɔ́ yɛ denɔ mankpɛ wɔ́.” 32 Mfwa Agripa ajɔ́ ne Fɛstos aké, “Mbɔgé mende yina ábé danjyɛ ne mechɔ ɛwé mbaá mfwa Rom, mbɔ́ delyaá ji.”

27

Bɔ́ bee áfɛ ne Pɔl né Rom

1 Nkane ákame nnó dejyɛ, ɛfɛ́ɛ ne dejyɛ kpɛ ɛsogeka, ɛwé ɛjyɛ́ melɔ Itali. Agbaré Pɔl ne bɔ́ denɔ abifɔ áchyɛ muú kpaá bɔ́ bee ayi ákuú ji Julyɔs. Ji alu né geluage bɔ́ bee abi mfwa kpa bɔ́ Rom. 2 Ne ɛsé ako dekpɛ ɛsogeka ɛwé étané melɔ Adramatim éjyɛ malu yi makpé átárege né gebagé mewaá Ɛsya [Aristakɔs ayi atané melɔ Tɛssalonika né gebagé mewaá Masedonia, alu ntó ne ɛsé.] 3 Bií ujyágé ɛsé dekwɔné né Sidɔn. Julyɔs alɔ́ɔ melu ne Pɔl tɛ alya ji nnó ajyɛ gɛ́ ajeé bií nnó áchyɛ ji genó ɛyigé gelií ji. 4 Détánégé Sidɔn delɔ manjyɛ, ne gétúgé mbyo atané ɛsé mbɛ, degya defɛ́ ɛgbɛ Syaprɔs melɔ ɛwé nnyi nenɔ́ɔ ɛwu mme mbaá ayi mbyo álá pɔ́ dɔ́ɔ. 5 Ɛsé déchyágé ɛbɛ́ɛ mega ɛwé élú toitoi ne Silisya ne ɛwe fɔ ɛwé élú toitoi ne Pamfilya, ɛfɛ́ɛ ne déchwɔ kwɔ́ne né Mira né gebagé mewaá Lysha. 6 Muú kpaá bɔ́ɔ bee yimbɔ agɛ ɛsogeka ɛwécha ɛwé ɛtané né melɔ Aleksandra ɛjyɛ melɔ Itali, ɛfɛ́ɛ ne afyɛ ɛsé mmu.

7 Ɛsé dekɛ perepere né gejamégé ndɔ, degɛ́ ɛfwyale ne délé kwɔ́ne melɔ Snedus. Ndɛre mbyo álá kamé nnó ɛsé déjyɛ mbɛ wɔ́, dekwɔré defɛ́ égbé ɛwé *Kret melɔ ɛwé nnyi nenɔ́ɔ ɛwú mme, dekoó nechyɛ né Salmɔnɛ. 8 Dekɛne dejyɛ mapeá mapeá, melɔ ɛwé nnyi nenɔ́ɔ ɛwú ne mme démyɛ kpaá dékwɔné nechyɛ ɛniné ákuú nnó nechyɛ népere, kwɔkwɔ́lé ne melɔ Lasiya. *

9 Ɛsé debɔ́ dechɔ mé gejamégé ndɔ ne bií kpaá ɛbi ápyé gepɛ mashwɔné ubée ubi úkoó mé. † Ne Pɔl achyɛ gejamégé bɔ́ɔ majyɛ́ɛ abi alú mmu ɛsogeka aké, 10 “Aŋmé ba, ngɛ́ nnó mbɔgé detogé ɛshyɛ dejyɛgé gejamé unó unóme nyɛ chóncho ne ɛsogeka ne bɔ́ɔ ágbóo nyɛ ntó.” 11 Yɛ éle Pɔl ajɔ́ depɔ ti, muú kpaá bɔ́ɔ bee afyɛ yɛ́ɛ mekpo wɔ́, akwɔlé le mekoyi menjamé ne mbɔ́ɔ ɛsogeka

* **27:8** Ɛlú wáwálé nnó: Nana gɛ́ gébé ɛyige afofo achwɔ́ dɔ́ɔ na. † **27:9** Ɛlú wáwálé nnó: Bii kpaá bina né bɔ ŋwɛ bifɔ ása nnó ɛlé bií bi ályage menyɛ́ɛ kpékpé.

ájɔ́ge. 12 Tɛ ndɛre nechyɛ ɛniné mbɔ nela nepó nechyɛ nelɔ́ nelɔ́ ɛniné bɔ́ ájwɔlege gébégé gefwene, gejamégé bɔ́ akélege nnó ɛsé dejyɛ mbɛ kpaá tɛ dekwɔnege nechyɛ ɛniné ákuú nnó Fonis né melɔ Kret. Fonis alu mbaá ayi ɛbɛ́ɛ mega ɛkaré ufafa upea.

Mbyo nnyi akpa ésoŋeka

13 Ɛwyagé mbyo atané nteé ɛbɛ́ɛ mega alɔ manchwɔ́ ne bɔ́ bi álú né ɛsogeka áfɛrége nnó ɛfwɔ́ ɛkwɔlé ɛbwɔ́. Ne ɛbwɔ́ áfɛré dáŋgmáa ésoŋeka afyé mmu ɛsogeka. Ápyɛgembɔ, álɔ manjyɛ mapea Kret melɔ ɛwé nnyi ne nɔ́ɔ ɛwú né mme. 14 Ɛwyá yɛ wɔ́, mbyo nnyi atané achwɔ́ ɛsé mmyɛ né ɛgbɛ ɛbwɔnyɛ, mbaá ayi ŋmɛ́ɛ ɛtanege né Kret. 15 Mbyo nnyi yimbɔ achwɔ́ ado ɛsogeka ayi ánjamé álá kágé bwɔ́le mekpo ɛsogeka nnó ɛjyɛ mewaá. Ɛbwɔ́ akpɛ lyaá nnó mbyo akpa ɛ́wú. 16 Ndɛre dejyɛ dekóo maá melɔ fɔ ayi nnyi nenɔ́ɔ ji mme, melɔ ɛwémbɔ ákuú nnó Koda. Ne ndɛre dekoge maá melɔ yimbɔ unó bi úlú wyɛ ugbɛ mbyo nnyi nnó áchwógé ne ɛshyɛ. Ne ɛsé demyɛ deja ékpée ɛwé áshií né ula ɛsogeka defyɛ mmu. 17 Ápyɛge mbɔ, ábané ɛkpée ne ɛsogeka áwɛ ne manyií nnó ɛkagé ɛkpée ɛgyale ne ɛsé debɔ́ ɛfɔ nnó ɛsogeka ɛshulege nyɛ ɛfɛ́ kwɔ́kwɔ́le ne Lybia ne ɛfáage nyɛ né manchwé usɔ́ ayi átánege né ɛbɛ́ɛ mega. Ɛfɛ́ɛ ne ɛbwɔ́ anyaá ndeé nnó mbyo akpɛ mmu ákpá ɛsogeka. 18 Ndɛre mbyo nnyi alú kóoge ne ɛshyɛ, ne bií újyágé ɛbwɔ́ áférege matuú ayi álú mmu ɛsogeka áfómege nnyi nnó ɛwu ɛfuú. 19 Bií bimbɔ ukoóge ne dóndo, bɔ́ɔ bi ájáme ɛsogeka ákpa unó bi ápyɛ utɔ́ né ɛsogeka áfumé nnyi. 20 Ne ɛsé déla wyémbɔ né gejamégé ndɔ yɛ́ɛ ŋmɛ́ɛ, yɛ́ɛ ambe degɛ wɔ́ ne mbyo nnyi akpane ésoŋeka ɛjyɛ ɛgbɛ ɛwé ne ɛwé. Ndɛre mbyo nnyi apyɛmbɔ, manɛ magyále ɛsé ne défɛ́rɛ nnó dechwɔ degbó.

21 Nkaáwú ne ɛfɔ ɛpyé bɔ́ɔ álaá mesa né gejamégé ndɔ. Ɛwyagé Pɔl akwilé ka aké ne ɛbwɔ́, “Aŋmé ba, mbɔge ɛnyú debɔ́ dewú majyɛ́ɛ ma ne ɛsé dela né Kret, mbɔ ɛkpée ne gejamégé unó uchɔ mbɔ wɔ́. 22 Ne me nnɛne ɛnyú mmyɛ nnó dégbáré matɔ́ɔ. Yɛ muú ayi agbo nyɛ apɔ́ wyɛ́ɛ ɛsogeka ɛwú ɛwú ne énóme nyɛ. 23 Njɔge mbɔ getúge Ɛsɔwɔ ayi abɔ me ne Ɛsɔwɔ yi me nnóge ne atóme ɛkiénné wuú ne utuú ɛbi njuú. Ɛchwógé ɛtɛné me nekuné mmyɛ, 24 ɛké ne me, ‘Pɔl ófɔgé fɔ́. Ɔtɛnege nyɛ mbɛ ushu mfwa Rom. Né ulɔ́ɔ melu Ɛsɔwɔ, yɛ muú nyú ama ayi agboó nyɛ apɔ́.’ 25 Ndɛre ɛkiénné ɛwémbɔ ɛchwɔ́ ne mekomejɔ́ɔ yina, nkamé ne Ɛsɔwɔ. Ngarege ɛnyú nnó dégbáré matɔ́ɔ dépélé, Ɛsɔwɔ apyɛ nkane ji ajɔ́ɔ. 26 Pɔl ama jɔ́ɔ aké, Mbyo ákpane nyɛ ɛsogeka ateé né gebage mewaá ɛyige nnyi nenɔ́ɔ mme.”

27 Ne ndɔ ɛkwónégé ɛfya ne ɛni, mbyo nnyi akpá ɛsogeka ɛchyá ɛbɛ́ɛ mega. Ɛbɛ́ɛ ɛwémbɔ ákuú nnó Adraya. Metɔ́ɔ utúu ékwónégé ánjamé ɛsogeka áfɛrége nnó ɛsé delú kwɔ́kwɔ́lé ne mapea mewaá. 28 Ne ɛbwɔ́ ábɔ́ menyií áshií né genó gefɔ ɛyi genɔ́ɔ, áŋme mmu nnyi nnó ámɛ́ɛ ndɛre nnyi négomé. Ámɛgé ágɛ́ nnó nelu usaá bɔ ratɔgé ukéné. Ɛwyagé ama mɛ́ɛ ne ágɛ́ nnó nnyi néla nana usaá bɔ ratɔgé uní meso ɛfya. 29 Ngarege ɛbwɔ́ áfɔ́ɔ nnó mbyo nnyi atɛne nyɛ ɛsogeka ɛfɛ́ ɛdo né mataá ayi alú mmu nnyi, ɛfɛ́ɛ ne áféré bɔ dáŋgmáa ɛsogeka anií áŋmé né mmu nnyi nnó ɛsogeka ɛtɛné. Ápyɛge mbɔ, áshyáge nnó bií ujyá wáwá. 30 Ɛlé ánjamé ɛsogeka ákélege mambó ájyɛ, ɛfɛ́ɛ ne ápwyaá ékpée ashulé né nnyi ne áma aké, ɛbwɔ́ ájyɛ ŋma genó fɔ né mbɛ ɛsogeka. 31 Pɔl akaá ne ajɔ́ɔ ne bɔ́ɔ bee ne muú kpaá bwɔ́ aké, “Mbɔgé ánjamé ɛsogeka átanégé, ɛbyɛnnó muú ayi ápóme nyɛ apɔ́.” 32 Pɔl ajɔgé mbɔ, ɛfɛ́ɛ ne bɔ́ɔ bee ajyɛ sɔré manyií ayi áwɛlé ékpée wyé. Asɔ́régé manyií yimbɔ, álya ékpée nnó ɛjyé.

33 Wyɛ ndɛre bií uchwɔ́ jyaá, Pɔl anɛ bɔ́ɔ ako mmyɛ nnó ányɛ menyɛ́ɛ, ajɔgé aké, “Ndɔ ɛlɛ mbɔ ɛfya ne ɛnií fi ɛyi degile nnó mbyo nnyi yina abyɛ nyɛ, ne yɛ genó denyé wɔ́. 34 Ne nnɛne ɛnyú mmyɛ nnó denyɛ́ɛ ɛké genó nnó débɔ́ ɛshyɛ, ɛkage degbó. Yɛ muú yi mekpo ɛmyɛ nyɛ ji apɔ́.” 35 Ajɔgé mbɔ abɔ́ nto brɛd, atamé Ɛsɔwɔ, agya geba alɔ manyɛ́ɛ né mbɛ ushú ɛbwɔ́ ako. 36 Ne ɛbwɔ́ ako agbaré matɔ́ɔ, abɔ nto brɛd ányɛ́ɛ. 37 Mpa bɔ́ɔ ako abi álu mmu ékpée ɛwena, álú usaá ufya ne ulɛ́ɛ meso nekuú ne ama (276). 38 Yéndémuú anyé agbeé, ɛbwɔ́ ákpa menyɛ́ɛ yi álaá né mmu ɛsogeka ágbɛ́ né nnyi nnó ɛsogeka ɛfuú.

Ngbannyi apyɛ ɛsogeka ɛgyalé

39 Bií ujyágé, ɛbwɔ́ ákaá fɔ́ geba ɛyígé ɛbwɔ́ álú wɔ́ yémbɔ ágɛ́ nechyɛ né nnyi ɛni nelú gesɔ́ gesɔ́. Ɛfɛ́ɛ ne ɛbwɔ́ amuamé mampyɛ ɛsogeka ɛjyɛ né mbále nechyɛ ɛniné mbɔ. 40 Ne ɛbwɔ́ ásɔré manyií ayi abɔ́ áshií ne uno ɛbi áŋmaá ɛsogeka, ásɔré ntó manyií yi áwɛlé bɔ nsɔm abi áŋwólege mekpo ɛsogeka ákwe né nnyi, ama tɛ ndée ɛyi ɛlú mbɛ ékpée mfa. Mbyo nnyi akpage ɛse ɛfɛ́ɛ né delɔ manjyɛ mapeá mewaá. 41 Ndɛre ɛsogeka ɛjyɛ, ɛdo né nchwéné usɔ́ ɛni nelú nteé nnyi ne mekpo ɛsogeka ɛjyɛ kpɛ né gesɔ́ ɛfɛ́ɛ ne ɛsogeka ɛkwamé. Ndɛre ɛlu ɛfɛ́ɛ mgbannyi adóo ɛsogeka ɛwémbɔ kpaá tɛ ɛgyalé.

42 Ne bɔ́ɔ bee bimbɔ ákélege manwá bɔ́ɔ denɔ ako nnó ɛkágé ɛbwɔ́ áwɔ́ akwɔ́ mewaá ne ábó. 43 Yémbɔ muú kpaá bwɔ́ abɔ́ akɛlege nnó ɛkage átá Pɔl ne agbé ɛbwɔ́. Ne aké yéndémuú ayi akage wɔ́ nnyi, abɔ mbɛ awɔ́ áchya. 44 Ne bɔ́ɔ abi fɔ́ abi ála kágé wɔ́ ágbaré uba ɛsogeka awɔ́ ákwólége ɛbwɔ́. Wyɛmbɔ ne yéndémuú ápyɛ́ɛ ne akwɔné mapea mewaá cháŋéné.

28

Genó ɛyi gepyɛ́ Pɔl né melɔ Malta

1 Ndɛre ɛsé dekwɔne melɔ ɛwe nnyi nenɔ́ ɛwu mme, ápyɛ ɛsé dekaá nnó akuú ɛwú Malta. 2 Bɔ́ɔ bi álú né mbále nnyi ágégé ɛsé, meshwɛ apyɛ ɛbwɔ́ ne ásɛ ɛsé cháŋéné. Ɛbwɔ́ áséné mewɛ nnó ɛsé déwyagé gétúgé manaá abɔ́ akwené ne gefwene gelú. 3 Deweé ɛtiré mbɔ desɔ́gé deko, Pɔl anyweré mechyɛ́ deweé afyɛ́ mewɛ ne gelugé mewɛ gépyɛ gétɔ́ɔ getané né deweé ɛtiré mbɔ géchwɔ́ nɔ́ ji né ɛbwɔ génií wyɛ. 4 Bɔ́ɔ melɔ ɛwé ágégé nkane gétɔ́ɔ yimbɔ genií Pɔl né ɛbwɔ, álɔ maŋmené ne atɛ áké, “Mende yina negbo nekoó ji amɛ né ɛsogeka ne gabo wuú akámé nnó ji ábɛ́ mebɛ wɔ́.” 5 Ne Pɔl anyigé ɛbwɔ wuú gétɔ́ɔ yimbɔ gétané gékwé mmu mewɛ ɛyi gelá pyɛɛ́ ji genó wɔ́. 6 Bɔ́ɔ bina apɛ́le nnó Pɔl amuále nyɛ, akwe mme agbó. Ɛbwɔ́ ágégé nnó yɛ genó ɛyi gepyɛ Pɔl gepɔ́, akwɔré mejɔ́ meno áké, “Mende yina alu mbɔ elé meló.”

7 Mfwa Publos ayi ágbare melɔ ɛwé, awya dachi ne makɔ́ɔ jií alú kwɔ́kwálé ne melɔ. Agégé ɛsé asɛ ɛsé chánchá ne debɛlé ndɔ ɛlɛɛ́ né dachi wuú. 8 Ndɛre delu ɛfɛɛ́, Pɔl awú nnó ntɛ Publos ameé gefwene ne ɛfɔgékó. Akwilé ajyɛ gɛ́ ji ne anɛre ji ɛbwɔ mmyɛ, anɛmmyɛ mbaá Ɛsɔwɔ ne mende yimbɔ átoó. 9 Bɔ́ɔ awúgé nnó Pɔl apyɛ mende yimbɔ atoó, bɔ́ɔ mamée áchwɔ́ mbaá Pɔl ne apyɛ ɛbwɔ́ átoóge. 10 Ne bɔ́ɔ bimbɔ ánogé ɛsé dɔ́ɔ. Áchyɛ́ ɛsé gejamégé unó ne gébégé ɛsé déwúlege, ama chyɛ́ ɛsé unó ɛbí upóge ɛsé né nekɛ ɛniné mbɔ.

Pɔl atané Malta afɛ Rom

11 Ne amfaá alɛɛ́ ákoógé, ɛsé dejyɛ dekpɛ ɛsogeka ɛwé ɛtané melɔ́ Aleksandra ákuú ɛ́wú nnó * aló uka ufa. Ɛsogeka ɛwémbɔ ɛbɔ́ ɛlú né melu ɛwé nnyi nenɔ́ ɛwu mme, ɛgilé nnó genɔme gejyá. 12 Ne ɛsé dékwɔ́négé né nechyɛ né Sirakɔs ɛfɛɛ́ ne débɛlé wyɛ́ ndɔ ɛlɛɛ́. 13 Délyágé ɛfɛɛ́, dekwɔné nechyɛ ne Rɛgum, débɛlé wyɛ́ ndɔ ama. Bií újyagé mbyo atané ɛsé meso nteé nnyi ne éké ékwɔ́nege ndɔ ɛpea, dechwɔ́ né Putoli. † 14 Ɛfɛɛ́ ɛsé degɛ́ bɔ́ɔ Jisɔs fɔ abi ánɛné ɛsé mmyɛ nnó débɛlé ne ɛbwɔ́ uwyaá uma. Ájógé mbɔ, ɛsé dekamé, debɛlé ne délé jyɛ né Rom. 15 Ndɛre dejyɛ́, bɔ́ɔ Jisɔs abi alú né Rom awúgé nnó dechwɔ́, áchwɔ́ɔ gí ɛsé. Débané abifɔ né ntoné gesegé Apius, débané ntó abifɔ né melu ɛwé aŋkɛɛ́ ábɛ́lege mmu áchyɛge manka. Gébégé Pɔl agɛné ɛbwɔ́ afɛɛ́ Ɛsɔwɔ ne metɔ́ɔ wuú ntó ékwené. 16 Ne ɛsé dékwɔ́négé né Rom, ályá Pɔl nnó ajyɛ́ bɛ́lé mbaá ayi ji akɛ́lege, áchyɛ muú bee nnó ábámé ji.

Pɔl akpɛ denɔ né Rom

17 Ɛbɛ́légé ndɔ́ ɛlɛɛ́, Pɔl akuú ákpákpá bɔ́ɔ Jus. Áchwɔgé aké ne ɛbwɔ́, “Aŋmé ba, nlu fá nkane muú denɔ; Apyɛ me né Jɛrosalɛ áfyɛ né amú bɔ́ɔ Rom ayi nlá mpyɛ́ mechɔ fɔ́ mebo wɔ́ ɛwé áwane me. 18 Bɔ́ɔ Rom ágígé me gejamégé bɔ nkwé, ágɛ́ nnó nkwé fɔ́ ɛbɛ́ wɔ́ nkaáwú ne ábɔ́ ákɛ́lege manlyá me njyɛ́ gétúgé nlá mpyɛ́ mechɔ fɔ mebo ɛwé áwáne me wɔ́. 19 Yɛ́mbɔ bɔ́ɔ Jus áshya nnó aferege me, ɛfɛɛ́ ne njyɛɛ́ ne mpa wa nnó mfwa Rom ápá, yɛ́mbɔ ɛpófɔ́ nnó nchwɔ́ maáma bɔ́ɔ ba mechɔ mmyɛ. 20 Gɛ́ ula bi nkuú ɛnyú nnó ɛsé déjwɔ́lé déjɔ́ɔ mechɔ́ ɛwé. Manyií ayi áwɛlé me na ɛlé gétúgé muú yi ɛsé bɔ́ɔ Isrɛli dégile.”

21 Bɔ́ɔ bimbɔ áshuú ji meko áké, “Ɛsé degɛ́ yɛ bɔ ŋwé abi átané Judiya, yɛ́ meko mebomebo ayi akpane getugé jyɛ ne gabo ayi ɔpyɛ wɔ́. 22 Yɛ́mbɔ ɛsé dekɛlege manwú ɛta wyɛ́. Genó gema ɛyigé ɛsé dékaá gelu nnó yɛndé mbaá ayi bɔ́ɔ ájwɔlégé, ájɔge gabo gétúgé ɛchomele ɛwé wɔ ólú wyɛɛ́.”

23 Ájógé mbɔ, ákwyɛ́ bií ɛbi átúuge ne Pɔl. Bií bimbɔ úkwɔ́négé, gejamégé bɔ́ɔ áchwɔ́ áchomé né gepúge Pɔl ne álɔ mangaré ɛbwɔ́ mekomejɔ́ɔ Ɛsɔwɔ né dondo kpaá tɛ nkwale. Agarege ɛbwɔ́ nkane gefwage Ɛsɔwɔ gélu. Amuame mampyɛ ɛbwɔ́ nnó ákwɔré gepɔge bwɔ́ áfyɛ matɔ́ɔ ne Jisɔs nkane ájɔge né ŋwɛ Mosis ne abi bɔ́ɔ ɛkpávé Ɛsɔ́wɔ. 24 Awúgé mbɔ, abifɔ ákamé ne abifɔ ákamé fɔ́ mekomejɔ́ɔ wuú wɔ́, 25 ne álɔ manyɛ mbeé ɛbwɔ́ ɛbwɔ́. Gébégé ɛbwɔ́ áchwɔ jyɛ́, Pɔl ama jɔ́ɔ meko yimbɔ aké, “Mendoó Ukpea épyɛ gechánchá genó mangaré wáwálé mbaá ukwéne antɛ nyú ndɛre Asaya muú ɛkpávé Ɛsɔ́wɔ nnó asá nnó, 26 ‘Chó garé bɔ́ɔ bimbɔ nnó dewúu nyɛ lé wú ne dekágé ula, depɛlé nyɛ́ lé péle ne dégéné. 27 Ɛlúmbɔ gétúgé bɔ́ɔ bina áŋeá matɔ́ɔ dɔ́ɔ. Ɛbwɔ́ ágbɛ́ ntó matu bwɔ́ ne áma mále amɛ. Apyɛmbɔ nnó ɛbwɔ́ ágɛgé sé mbaá ne áwugé sé. Mbɔgé ɛbwɔ́ ákeregé meso ɛtá Ɛsɔ́wɔ, apyɛ nyɛ́ ɛbwɔ́ átoó.’ ” 28 Ne Pɔl anere manjɔ́ɔ aké, “Ɛnyú debɔ́ mankaá nnó abya melómélɔ́ yina alɛrege nkane Ɛsɔwɔ aferege bɔ́ɔ né ɛfwyale gabo. Abya melómélɔ́ yina ajyɛ nana mbaá bɔ́ɔ abi álá pɔ́ bɔ́ɔ Jus ne áwú nyɛ́ ji.” 29 [Pɔl ajógé mbɔ, bɔ́ɔ Jus álɔ mantané dafyɛ́, mbeé akwé ɛbwɔ́ ɛbwɔ́.]

30 Né aŋmé ápea ayi Pɔl abɛlé né gepú ɛyigé ji achyɛge ŋka, asɛle yéndémuú ayi achwɔ́ gɛ́ ji. 31 Pɔl álú wyɛ́ éfɛɛ́ agarege bɔ́ɔ nkane gefwage Ɛsɔwɔ gélú ne alɛrege bɔ́ɔ depɔ ɛtiré Ata Jisɔs Kras, ajɔge depɔ gbógónɔ́ ayi álá pɔ́ ne ɛfɔ metɔ́ɔ ne yɛ muú ayi achyɛ́ ji ɛfwyale apɔ́.

---

* **28:11** Ɛlú wáwálé nnó: Aló uka ufa bimbɔ élé aló uka bɔ́ɔ Rom. Ɛbwɔ́ ákámege Kasto ne Pɔlɔs. † **28:13** Ɛlú wáwálé nnó: Putoli alu ntó menɔ nechyɛ né gebagé mewaá ɛyigembɔ.

Ŋwɛ ayi Pɔl ásamé mbaá ɛchomele bɔ́ɔ́ Kras né Rom

Pɔl atamege ɛchomele bɔ́ɔ́ Kras né Rom

1 Me Pɔl, maá defwɛ Jisɔs Kras, ne nsáme
ŋwɛ yina. Ɛsɔwɔ ajya me nnó mbɛ ŋgbá
Jisɔs ne achyɛɛ́ me utɔ́ɔ́ nnó ngaregé abya
melómélɔ́ wuú. 2 Ɛlé abya melómélɔ́ yina
ne Ɛsɔwɔ anyɛɛ́ nya meno tɛ gachií gébégé
ji apyɛɛ́ bɔ́ɔ́ ɛkpávé bií ásamé né mmu ŋwɛ
wuú. 3 Abya melómélɔ́ yina átome ne Maá
wuú, ji alu mpyáne mfwa Dɛvid. Abyɛ́ ji
ndɛre mekwaá. 4 Mendoó Ukpea alɛré ne
utó nnó Ji alú Maá Ɛsɔwɔ gébégé apyɛɛ́ ji
akwilé né negbo. Ji yimbɔ ɛlé Jisɔs Kras. 5 Ne
gétú ji, Ɛsɔwɔ alɛré me galógálɔ́, ne apyɛ nnó
me mbɛ ŋgbá Kras ngaregé bɔ́ɔ́ né malɔ mme
mako nnó áfyɛɛ́gé metɔ́ɔ́ ne ji ne áwúgé ne
ji, 6 chóncho ne ɛnyú abi Ɛsɔwɔ akuú nnó
décho mmyɛ ne Jisɔs Kras. 7 Getú ɛyigémbɔ
ne nsáme ŋwɛ yina ɛta nyú ako abi délú né
Rom, ɛnyú abi Ɛsɔwɔ ágboó ne ɛnyú dɔ́ɔ́ ne
akuú ɛnyú nnó débɛ bɔ́ɔ́ bií. Nnɛnemmyɛ
nnó Ntɛ sé Ɛsɔwɔ ne Ata Jisɔs Kras álérégé
ɛnyú galógálɔ́, ne ápyɛ ɛnyú débɛ né nesɔ.

Pɔl atamege Ɛsɔwɔ gétúgé bɔ́ɔ́ Ɛsɔwɔ abi álú né Rom

8 Me mbɔ́ɔ́ kpɛ mbɛ, ntame Ɛsɔwɔ wa
gétúgé ɛnyú ako né genó ɛyigé Jisɔs Kras
apyɛɛ́ ɛta sé, né gétúgé bɔ́ɔ́ ágaré abya metɔ́ɔ́
ɛwé ɛnyú défyɛɛ́ ne Ɛsɔwɔ. Abya yimbɔ
akɛ akwɔné malɔ mme mako. 9 Ɛsɔwɔ
muú me mpyɛɛ́ utɔ́ɔ́ bií ne metɔ́ɔ́ wa meko,
mmyɛ ké mangarégé abya melómélɔ́ Maá
wuú, alu ntɛ sé wa nnó me mfyɛɛ́ ɛnyú
né mmyɛmenɛne ya yéndégébé mpwwaá fɔ́.
10 Nnɛnemmyɛ nnó Ɛsɔwɔ apyɛ me mkpɛ
ngɛ meti nana manchwɔ́ gɛ ɛnyú, mbɔgé
nnó mbɔ ne ji akɛlege. 11 Me nshyagé
manchwɔ ngɛ ɛnyú nnó mpyɛ ɛnyú débɔ
ɛchyɛ ɛwé Mendoó Ukpea ɛchyɛége nnó ɛnyú
débɔ ɛshyɛ déwɛne né depɔré Ɛsɔwɔ. 12 Genó
ɛyigé me njógé mbɔ gelú nnó ɛsé ne ɛnyú
depoógé atɛ né metɔ́ɔ́ ɛwé défyɛɛ́ ne Ɛsɔwɔ.
Ɛnyú dékágé poógé me né metɔ́ɔ́ ɛwé défyɛɛ́
ne Ɛsɔwɔ me ntó nkágé poógé ɛnyú.

13 Aŋmɛ ba, nkɛlege nnó ɛnyú dékaá nnó
me nshuú ndɔ, ndɔ ne ndɔ manchwɔ́ gé ɛnyú,
nnó mpyɛ bɔ́ɔ́ abifɔ né melɔ nyú ntó afyɛɛ́
metɔ́ɔ́ ne Jisɔs wyɛ ndɛre mpyɛɛ́ né malɔ
ayifɔ ayi bɔ́ɔ́ abi álá pɔ́ bɔ́ɔ́ Jus. Yémbɔ kpaá
tɛ nana ngɛ fɔ́ meti manchwɔ́ ngɛ ɛnyú wɔ́.
14 Genó ɛyigé me mbɔ́ɔ́ mampyɛ gelú nnó
me mbɔ mangaré abya melómélɔ́ mbaá bɔ́ɔ́
abi ágɛne geŋgbɔ ne abi álu amɛ gemua abi
ákaá genó ne abi álá akágé. 15 Ndɛre ɛlúmbɔ,
nshyagé dɔ́ɔ́ mangaré ɛnyú abi délú né Rom
abya melómélɔ́.

16 Néndé mmyɛ ɛgboó fɔ́ me mangaré
abya melómélɔ́. Ji ne awyaá utó Ɛsɔwɔ ɛbi
uferegé yéndémuú ayi áfyɛɛ́ metɔ́ɔ́ ne Jisɔs
né ɛfwyale gabo. Ɛlɔ mbɛ ne bɔ́ɔ́ Jus ɛkwɔné
mbaá bɔ́ɔ́ Grek. 17 Abya melómélɔ́ yina
agaregé ndɛre Ɛsɔwɔ apyɛɛ́ nnó ɛsé debɛ cho.
Ɛsɔwɔ apyɛɛ́ mbɔ, mbɔgé défyɛgé metɔ́ɔ́ ne ji
tɛ ula ulɔ́ɔ́ kpaá tɛ kwyakwya, ndɛre asame
né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó, “Muú ayi Ɛsɔwɔ
apyɛɛ́ ji abɛɛ́ cho gétúgé áfyɛɛ́ metɔ́ɔ́ ne ji
abɔ́ɔ́ geŋwá.”

Ɛsɔwɔ achyɛge nyɛ ɛfwyale mbaá bɔ́ɔ́ abi ápyɛɛ́ nchyɛ

18 Ɛsɔwɔ alɛre ndɛre metɔ́ɔ́ ɛsɔ́ɔ́ ji né
mfaánebuú ne bɔ́ɔ́ abi ápyɛ gabo ne nchyɛ.
Nchyɛ ayi bɔ́ɔ́ bina ápyɛɛ́ ágbɛɛ́ nnó bɔ́ɔ́
ákágé fɔ́ wáwálé ayi mekomejɔ́ɔ́ Ɛsɔwɔ
alɛregé. 19 Ɛsɔwɔ achyɛgé nyɛ ɛbwɔ́ ɛfwyale
néndé yéndégenó ɛyigé muú abɔ́ɔ́ mankaá
né depɔré Ɛsɔwɔ, ɛbwɔ́ ákaá mɛ geji. Ɛsɔwɔ
jimbɔ́ɔ́ apyɛɛ́ ɛbwɔ́ ákaá geji. 20 Ɛbwɔ́ ákágé
gá fɔ́ gemɛge bwɔ́ né mbaá gabo ayi ɛbwɔ́
ápyɛɛ́, néndé tɛ gébé ɛyigé Ɛsɔwɔ akwyɛɛ́
mfaá ne mme, bɔ́ɔ́ ábɔ́ ákágé kaá gefɔgé
muú ayi ji alú né mbaá unó bi ji akwyɛɛ́
yɛ́ ɛlé álá agɛné fɔ́ ji ne amɛ. Unó bina ne
ulɛregé utó bií ɛbi ula ubyɛɛ́ ne ulɛrege ntó
nnó ji alú Ɛsɔwɔ wáwálé. 21 Ɛbwɔ́ akaá Ɛsɔwɔ,
yémbɔ áchyɛgé fɔ́ ji ɛnógé ɛwé abɔ́ɔ́ manchyɛ
ji. Yé mantamege ji atamegé fɔ́. Yémbɔ ákwe
kenékéné né ufɛré bwɔ́ ne matɔ́ɔ́ bwɔ́ ákwe
kendeé ɛké gemua. 22 Ɛbwɔ́ aké awyaá défɔ́ɔ́,
yémbɔ álú lé ukekené bɔ́ɔ́. 23 Ɛbwɔ́ ályaá
manógé Ɛsɔwɔ muú álá gboó, álá nógé lé aló
uka abi áfulé akwaá bɔ́ɔ́ ágboó, dénywɔne,
menya uká, ne ɛyi ɛkɛne uwya mme.

24 Ndɛre ɛlúmbɔ, Ɛsɔwɔ alyage ɛbwɔ́ nnó
ápyɛgé gekwekwe gepɔ ne nnó apyɛge unó
bi uchyɛgé mekpo unɔ́ɔ́ né mbaá atɛ. 25 Ɛbwɔ́
áshya mankame ne wáwálé ayi atome ne
Ɛsɔwɔ, álá ákame lé ne genó ɛyi gebyɔ. Ɛbwɔ́
ánógé ne áfɛgé lé unó bi Ɛsɔwɔ akwyɛɛ́.
Ashya manógé Ɛsɔwɔ jimbɔ́ɔ́ muú akwyɛɛ́
unó bina. Ji alu muú ayi ɛsé débɔ́ɔ́ manógé
tɛ kwya kwyaá. Amɛn.

26 Gétúgé ubobo unó bina ɛbi ɛbwɔ́
ápyɛɛ́, Ɛsɔwɔ alyage ɛbwɔ́ nnó abɔ mmwɔlé
mampyɛgé depɔré ubɛle ɛtiré dégboó mmyɛ.
Andée bwɔ́ ályaá gefɔgé ubɛlé ɛbi ábɔ́ɔ́
mambɛlegé ne ande, álá bɛlé lé ne atɛ andée.
27 Wyɛmbɔ ntó ne ande ályaá mambɛlege ne
andée, álá bɛlé ɛlé ne atɛ ande. Ande ápyɛɛ́
ubobo unó bi ugboó mmyɛ ne atɛ ande.
Getu ɛyigémbɔ, ɛbwɔ́ ambɔ́ɔ́ ákuú ɛfwyale
né gemɛge bwɔ́ ɛwé ɛbwɔ́ abɔ́ɔ́ mangɛ gétúgé
gabo bwɔ́.

28 Tɛ mbaá ɛbwɔ́ áshya mamfɛre genó ɛyi
gelú chó ɛyi getome ne Ɛsɔwɔ, Ji alyage nnó
ɛbwɔ́ áfɛrege lé unó uboubo ápyɛgé unó
bi muú álá bɔ́ɔ́ mampyɛgé wɔ́. 29 Matɔ́ɔ́
bwɔ́ agbeé ne nchyɛ ufɔ́ɔ́ ufɔ́ɔ́. Apyɛɛ́ gabo,

ányɛ́ manwaá, apaá bɔ́ɔ́, áfyɛ́ amɛ né unó bɔ́ɔ́ bi cha, áwane bɔ́ɔ́, ámmyɛ́ mammyɛ, ábwólege bɔ́ɔ́, áteé wyɛ lé gabo ne bɔ́ɔ́, ne ájógé bɔ́ɔ́ mesomeso. 30 Áchɔ́ɔ́ mabɔ atɛ, ápaá Ɛsɔwɔ, áwyaá neŋa, ábwɛge mmyɛ, ádoó ɛbwɔ ɛwɔme, ákwyɛge mati makɛ ayi ápyɛ́ nchyɛ, áwuú fɔ́ ne antɛ ne amma bwɔ́. 31 Alú uŋkekene bɔ́ɔ́. Anyégémeno nnó ápyɛ́ genó, ápyɛ́ fɔ́ geji. Agɛné fɔ́ bɔ́ɔ́ meshwɛ, ábálege matɔɔ́ ne bɔ́ɔ́. 32 Yɛ́ lé ɛbwɔ́ ákaá chaŋéné nnó ɛbé Ɛsɔwɔ ɛké bɔ́ɔ́ abi ápyɛ́ ufɔɔ́ unó bina abɔ mangbo, ɛbwɔ́ ápyɛ fɔ́ lé ubiubi, áfɛgé ntó bɔ́ɔ́ abi ápyɛ́ ubi.

2

Ɛsɔwɔ asɔɔ́ nyɛ mpa yɛ́ndémuú

1 Ngarege ɛnyú abi désɔɔ́ mpa bɔ́ɔ́, dékágé gá fɔ́ gemɛgé nyú gébégé déke désɔɔ́ mpa, yɛ́ debɛ ndé ufɔɔ́ bɔ́ɔ́. Mbɔ ne ɛlú wáwálé ne ɛnyú ako néndé ndɛre ɛnyú désɔɔ́ mpa yimbɔ, mbɔ ne ɛnyú ambɔɔ́ ntó dékwene mpa gétúgé nnó ɛnyú ambɔɔ́ abi délú ampane mpa dépyɛ́ ntó wyɛ́ ufɔɔ́ unó ɛbimbɔ. 2 Ɛsé dékaá nnó Ɛsɔwɔ asɔɔ́ mpa wuú cho mbaá bɔ́ɔ́ abi ápyɛ́ ufɔɔ́ unó bina. 3 Ɛnyú défɛré nnó déké déjógé nnó bɔ́ɔ́ abi ápyɛ́ ufɔɔ́ unó bina ákwe mpa ne ɛnyú ambɔɔ́ ntó déké dépyɛ́ wyɛ́ ubi dékágé bo unɔɔ́ mpa Ɛsɔwɔ? 4 Waá ɛnyú débyaá mbɔ ɛlé galógáló ayi Ɛsɔwɔ alɛregé, dépɔ ɛtiré ji abyaá ne metɔɔ́ ɛwé ji ákogé? Waá ɛnyú dékaá fɔ́ nnó galógáló ayi Ɛsɔwɔ alɛregé alú nnó apyɛ ɛnyú dékwɔré matɔɔ́ nyú délyaá gabo wɔ́? 5 Yémbɔ ɛnyú denɔɔ́ matɔɔ́ ne détoó mekpo. Ndɛre ɛlúmbɔ, ɛnyú dépyɛmbɔ lé nnó né bií bi Ɛsɔwɔ alɛrege nyɛ metɔɔ́ usɔɔ́ wuú mbaá bɔ́ɔ́ abi ápyɛ gabo, ji áchyɛ́ ɛnyú ɛfwyale ɛwé ɛŋea kpaá ɛ́pwɔ. Ne ji asɔɔ́ nyɛ mpa wuú cho. 6 Néndé Ɛsɔwɔ achyɛge nyɛ yɛ́ndémuú nsa ayi akwane ne ji né unó bi ji apyɛ́ɛ́. 7 Né mbaá bɔ́ɔ́ abi ákogé metɔɔ́ ápyɛ́ɛ́ wyɛ galógáló ne bɔ́ɔ́, ákɛlegé nnó Ɛsɔwɔ achyɛ́ɛ́ ɛbwɔ́ ŋgɔ, ɛnógé ne geŋwá ɛyigé álá gboó, Ɛsɔwɔ apyɛ nyɛ ɛbwɔ́ abɔ geŋwá ɛyi gélágé byɛ́. 8 Yémbɔ mbaá bɔ́ɔ́ abifɔ abi ateé lé gemɛge bwɔ́, áshyá manwú genó ɛyi gelú cho ne ápyɛ ɛlé unó bi úlú gyɛ́ɛ́, metɔɔ́ ɛsɔɔ́ nyɛ Ɛsɔwɔ ne ɛbwɔ́, achyɛ́ɛ́ ɛbwɔ́ ɛfwyale. 9 Ne ɛfwyale ne ubalé ubɛ́ɛ́ nyɛ doɔ́ né mbaá yɛ́ndémuú ayi apyɛ́ɛ́ gabo, ɛlɔ mbɛ né mbaá bɔ́ɔ́ Jus ɛkwɔné mbaá bɔ́ɔ́ Grek. 10 Yémbɔ yɛ́ndémuú ayi apyɛ unó bi úlú cho, Ɛsɔwɔ achyɛgé nyɛ ji ŋgɔ, ɛnógé ne nesɔ, ɛlɔ né bɔ́ɔ́ Jus ɛkwɔné mbaá bɔ́ɔ́ Grek. 11 Mbɔ ne ɛlu néndé Ɛsɔwɔ agyale fɔ́ aŋgya ne muú fɔ́.

12 Bɔ́ɔ́ abi álá kaá ɛbɛ Ɛsɔwɔ wɔ́, ápyɛge gabo ánóme mme detu ndɛre bɔ́ɔ́ abi álá kaá ɛbɛ Ɛsɔwɔ wɔ́. Ne bɔ́ɔ́ abi ákaá ɛbɛ Ɛsɔwɔ, ápyɛgé gabo, Ɛsɔwɔ ásɔɔ́ mpa bwɔ́ ndɛre ɛbɛ ɛjɔɔ́. 13 Bɔ́ɔ́ abi áwuú lé ɛbɛ wuú ne álá pyɛ́ɛ́ fɔ́ genó ɛyigé ɛbɛ ɛjɔɔ́, Ɛsɔwɔ ágarege fɔ́ nnó álú cho né mbɛ ushu wuú. Yémbɔ bɔ́ɔ́ abi áwuú ɛbɛ ne ápyɛ́ɛ́ genó ɛyigé ɛjɔɔ́, ɛbwɔ́ ne Ɛsɔwɔ ágarege nnó álú cho né mbɛ ushu wuú. 14 Bɔ́ɔ́ abi álá pɔ́ bɔ́ɔ́ Jus, ákaá fɔ́ ɛbɛ Ɛsɔwɔ wɔ́. Yémbɔ áké ápyɛ́ɛ́ genó ɛyigé ɛbɛ ɛjɔɔ́ álá kágé, álɛrege nnó ákage genó ɛyi gelu cho ne ɛyi gelu gyɛ́ɛ́, yé lé ɛbwɔ́ álá pɔ́ ne ɛbɛ. 15 Gepógé bwɔ́ gelɛre nnó genó ɛyigé ɛbɛ ɛkɛlegé, gelu né mmu matɔɔ́ bwɔ́. Ne matɔɔ́ bwɔ́ ntó ágaregé nnó genó ɛyina gelu wáwálé, tɛ mbaá gébé ɛyifɔ ufɛre bwɔ́ ugarege ɛbwɔ́ nnó alu gyɛ́ɛ́, gébé ɛyigé fɔ́ ugarege ɛbwɔ́ nnó alú cho, 16 mbɔ ne ɛbɛ́ɛ́ nyɛ né bií bi Ɛsɔwɔ apyɛ́ɛ́ nyɛ Kras Jisɔs asɔ mpa bɔ́ɔ́ néndé ji akaá unó bi úlú bibií né ufɛre akwaá. Mbɔ ne abya melómélɔ́ ayi me ngarege ájɔɔ́.

Ndɛre bɔɔ́ Jus álú ne ɛbɛ

17 Mbɔgé wɔ ɔlú muú Jus, ne ɔlyií mmyɛ ne ɛbɛ Mosis, ɔdoó ɛbwɔ́ ɛwɔme nnó ɔlú muú Ɛsɔwɔ. 18 Nkaá genó ɛyigé Ɛsɔwɔ akɛlege nnó wɔ ɔpyɛge, ɔkaá ntó genó ɛyi gelu cho ne ɛyi gelu gyɛ́ɛ́ gétúgé alɛre wɔ ɛbɛ. 19 Ne ɔkaá ntó nnó wɔ ne ɔjamé bɔ́ɔ́ amɛ nónómé meti ne ɔlú ɛke geŋgbɔ mbaá bɔ́ɔ́ abi alu né gemmua. 20 Wɔ ɔfɛre nnó ɔkágé chyɛ́ɛ́ majyɛ mbaá ukeŋkene bɔ́ɔ́ ne ɔlɛrege bɔ́ɔ́ abi álá ákage depɔré Ɛsɔwɔ. Ne ɔfɛre nnó ɛbɛ ɛwé wɔ ɔkaá ɛwyaá defɔɔ́ deko chóncho ne wáwálé meko. 21 Wɔ muú ɔjyɛ́ɛ́ bɔ́ɔ́ majyɛ́ɛ́, wɔ ntó ɔchyɛge fɔ gemɛ jyɛ majyɛ́ɛ́? Wɔ ɔgarege bɔ́ɔ́ nnó, ájogé fɔ́ ɛjo, yémbɔ wɔ mbɔɔ́ ɔjoó. 22 Wɔ ɔké bɔ́ɔ́ ákwege fɔ́ ulɔ, wɔ́ mbɔɔ́ ɔkwene. Ɔpaá aló uka yɛ́mbɔ ɔjoó ɛjo né matoó bwɔ́. 23 Wɔ ɔdoó ɛbwɔ́ ɛwɔme nnó ɔkágé mabɛ Ɛsɔwɔ, yémbɔ ɔchyɛge Ɛsɔwɔ mekpo unɔɔ́ gétúgé ɔkwene mabɛ jií, 24 néndé asá né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó, “Bɔɔ́ abi álá pɔ́ bɔɔ́ Jus, áchɔɔ́ mabɔ Ɛsɔwɔ gétúgé genó ɛyigé ɛnyú bɔɔ́ Jus dépyɛɛ́.”

25 Mansɔ muú nsɔ nnó abɛ muú Jus, alú genó gelógélɔ́ mbɔgé muú aké abelege mabɛ Ɛsɔwɔ. Yémbɔ mbɔgé ɔla ɔbelege mabɛ Ɛsɔwɔ, ɔlú wyɛ ɛké muú ayi álá asɔɔ́ ji nsɔ wɔ́. 26 Mbɔgé muú ayi álá asɔɔ́ ji nsɔ wɔ́ aké abelege mabɛ Ɛsɔwɔ, nnó Ɛsɔwɔ asɛle fɔ́ ji nnó alú wyɛ ɛké muú ayi asɔɔ́ ji nsɔ? 27 Ndɛre ɛlúmbɔ, bɔ́ɔ́ abi álá asɔɔ́ ɛbwɔ́ nsɔ wɔ́, yémbɔ ábelegé mabɛ Ɛsɔwɔ, ɛbwɔ́ alɛrege nyɛ ɛnyú nnó dékwe mpa, néndé yɛ́ lé ɛnyú déwyaá mabɛ Ɛsɔwɔ né ŋwɛ ne asɔ ɛnyú nsɔ dékwene áji. 28 Muú ayi alu muú Jus wáwálé apɔ fɔ ayi awyaá geloge bɔ́ɔ́ Jus né mekɔ menyammyɛ. Yé nsɔ ayi wáwálé apɔ́ fɔ́ genó ɛyigé afyɛ́ɛ́ muú né mmyɛ bɔ́ɔ́ ágɛne. 29 Muú ayi alú muú Jus wáwálé alú ɛlé muú ayi asɔɔ́ ji nsɔ ayi metɔɔ́, mmyɛ ɛké Mendoó Ɛsɔwɔ ɛpyɛ́ɛ́ nnó ji akwɔre metɔɔ́ wuú abɛ cho né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ. Ɛlé Mendoó Ɛsɔwɔ ne ɛpyɛ́ɛ́ utɔɔ́ bina ɛpófɔ́ mabɛ ayi asame mme. Yɛ́ndémuú

ayi akwɔré né gefɔ́ ɛyina, alu muú ayi Ɛsɔwɔ ne afɛgé ji, ɛpófɔ́ wyɛ lé akwaá.

3

1 Ndɛre mechɔ ɛwéna ɛlúmbɔ, ndé nsa ayi muú abɔ́ mbɔgé abɛge muú Jus? Ne ndé galógálɔ́ ayi muú abɔ́ mbɔgé asɔgé ji nsɔ? 2 Galɔ́ gálɔ́ alu dɔ́ mambɛ muú Jus. Genó ɛyigé mbɛ gelu nnó Ɛsɔwɔ afyé mekomejɔ́ wuú né amu bɔ́ Jus. 3 Ne mbɔgé ɛbwɔ́ ápyɛɛ́ fɔ́ genó ɛyigé Ɛsɔwɔ akɛlege nnó ɛbwɔ́ apyɛge, nnó Ɛsɔwɔ apyɛɛ́ fɔ́ genó ɛyigé ji anyémeno nnó apyɛɛ́? 4 Chacha. yé lé ɛkage bɛ nnó yéndémuú alú muú gebyɔ, Ɛsɔwɔ ajógé wyɛ wáwálé. Asá né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó, “Bɔ́ agɛné nyɛ nnó genó ɛyigé wɔ ɔjógé gelú cho ne ɔpagé mpa wyɛɛ́, ɔkwilege.”

5 Yɛ́mbɔ mbɔgé gabo ayi ɛsé depyɛɛ́ alɛre ndɛre Ɛsɔwɔ alu cho, ndé genó ɛsé dékágé jɔ́ɔ́? Nnó Ɛsɔwɔ apó fɔ́ cho manchyɛɛ́ ɛsé ɛfwyale gétúgé gabo ayi ɛsé dépyɛɛ́? (Gɛ mbɔ ne bɔ́ɔ́ abifɔ ajógé). 6 Ɛkágé bɛ fɔ́ mbɔ! Mbɔgé nnó Ɛsɔwɔ apó fɔ́ cho, ɛpyɛémbɔ nnó ne ji asɔ mpa bɔ́ɔ́ mme?

7 Muú fɔ ákágé nyɛgé wyɛ mbeé aké, “Mbɔgé gebyɔ ɛyigé me mbyɔgé gepyɛ nnó bɔ́ɔ́ agɛ nnó Ɛsɔwɔ ajógé wáwálé, ne gepyɛ ji abɔ́ɔ́ ŋgɔ, ulannó ne Ɛsɔwɔ agarege nnó me nlú gyɛɛ́ né gabo ayi mpyɛɛ́?” 8 Bɔ́ɔ́ abi áfɛrege mbɔ áké, “Ndɛre dépyɛɛ́ gabo, mbɔntó ne galógálɔ́ achwɔ́.” Bɔ́ɔ́ abifɔ áchɔ́ɔ́ me mabɔ áké gɛ mbɔ ne me ngarege. Ɛsɔwɔ achyɛge nyɛ ɛbwɔ́ ɛfwyale ewé ɛkwane ne ɛbwɔ́.

Yɛ muú ayi alu cho né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ apɔ

9 Ne nana yɛ́? Nnó ɛsé bɔ́ɔ́ Jus dépwɔ bɔ́ɔ́ abi álá pó fɔ́ bɔ́ɔ́ Jus? Chacha. Me ngaré mɛ nnó bɔ́ɔ́ mme yɛ́ bɔ́ɔ́ Jus ne bɔ́ɔ́ Grek gabo abɔ ɛbwɔ́ deba. 10 Ɛlú wyɛ ndɛre asame né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó, “Yɛ́ muú ayi alú cho né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ apó, yɛ́ ama apó. 11 Yɛ́ muú ama ayi akágé wáwálé ayi atome ne Ɛsɔwɔ apó ne yɛ́ ama ayi akɛlege mankwɔlege Ɛsɔwɔ apó. 12 Bɔ́ɔ́ ako átí meso ne Ɛsɔwɔ, ɛbwɔ́ ako áfɛ gyɛɛ́, yɛ́ muú ama ayi apyɛ galógálɔ́ apó ŋgba yɛ́ ama apó. 13 Mejɔ́ ewé ɛtanege ɛbwɔ́ né meno ɛlú ɛké gebɛ gebogebo ɛyi getanege né mmu menome. Manɔme bwɔ́ agarege élé gebyɔ gejigeji. Mejɔ́ ewé ɛtánege ɛbwɔ́ né ubɔ meno ɛlú ɛké nchyɛ utɔ. 14 Mekomejɔ́ɔ́ ayi atanege ɛbwɔ́ meno agbeé ne ulwɛre ne nchyɛ. 15 Manwá muú alu ɛbwɔ́ wáwá. 16 Yɛ́ndé mbaá ayi ɛbwɔ́ ajyɛɛ́, áchɔ́ɔ́ bɔ́ɔ́ ne apyɛɛ́ ɛbwɔ́ ágɛne ɛfwyale. 17 Ɛbwɔ́ akágé fɔ́ ndɛre abɛɛ́ né nesɔ. 18 Ɛbwɔ́ anógé fɔ́ Ɛsɔwɔ chacha.”

19 Nana dékaá nnó yéndégenó ɛyigé ɛbɛ ɛjógé ɛtomé ne bɔ́ɔ́ abi ɛbɛ ɛwémbɔ ɛgbarege ɛbwɔ́, nnó ɛgbɛge mano bɔ́ɔ́ abi akɛlege nnó agame gemɛge bwɔ́ ne nnó ɛpyɛ yéndémuú akpɛ né unɔ́ɔ́ mpa Ɛsɔwɔ. 20 Yɛ́ muú ayi abɛɛ́ cho né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ gétúgé apyɛ genó ɛyigé ɛbé ɛjɔ́ɔ́ apɔ, néndé élé gétúgé dékaá ɛbɛ ne dékaá nnó dépyɛɛ́ gabo.

Ɛsɔwɔ alɛré ɛsé meti ɛwé dékage tane né ɛfwyale

21 Yɛ́mbɔ nana Ɛsɔwɔ alɛre ɛsé meti ɛwé ji apyɛɛ́ bɔ́ɔ́ ábɛɛ́ cho né mbɛ ushu wuú. Ɛbɔ́ɔ́ fɔ mechɔ mampyɛ ne ɛbɛ mambelé wɔ́, yɛ́ élé genó ɛyigé ɛbɛ Mosis ne bɔ́ɔ́ ɛkpávé Ɛsɔwɔ abɔ́ɔ́ mɛ mbɛ ajɔ́ɔ́. 22 Ɛsɔwɔ apyɛɛ́ bɔ́ɔ́ ábɛɛ́ cho né mbɛ ushu wuú gébégé áfyɛgé metɔ́ɔ́ ne Jisɔs Kras. Ɛsɔwɔ apyɛmbɔ mbaá bɔ́ɔ́ ako abi áfyɛɛ́ metɔ́ɔ́ ne Jisɔs, ágyale fɔ́ áŋgya. 23 Néndé bɔ́ɔ́ ako ápyɛ gabo, ne ákwɔne se mambɔ ŋgɔ Ɛsɔwɔ wɔ́. 24 Yɛ́mbɔ né ulɔ́ɔ́ melu Ɛsɔwɔ, ji apyɛ ɛbwɔ́ atɛne cho né mbɛ ushu wuú ndɛre ɛchyɛ ewé ji achyɛge gétúgé uto Kras Jisɔs ɛbi úwené gemɛ gesé. 25 Ɛsɔwɔ achyɛɛ́ Jisɔs ndɛre gepɛ. Ji apyɛmbɔ nnó asɛ manoó mií apyɛ nnó bɔ́ɔ́ áfyɛɛ́ metɔ́ɔ́ ne Jisɔs. Ɛsɔwɔ apyɛmbɔ manlɛré nnó ji alú cho, néndé nya mbɛmbɛ, ji ako metɔ́ɔ́ abya gabo ayi bɔ́ɔ́ ápyɛɛ́. 26 Ɛsɔwɔ apyɛmbɔ manlɛré né gébé ɛyigé na nnó ji alu cho ne nnó bɔ́ɔ́ áfyége metɔ́ɔ́ ne Jisɔs, ji apyɛɛ́ ɛbwɔ́ ábɛɛ́ cho né mbɛ ushu wuú.

27 Ne nana ndé genó ɛyigé ɛsé dékágé do ɛbwɔ ɛwɔme nnó dépyɛgé ne Ɛsɔwɔ apyɛɛ́ ɛsé delu cho? Yɛ genó gepɔ, néndé mamferé muú né ɛfwyale apófɔ́ gétúgé galógálɔ́ ayi ji apyɛɛ́, élé gétúgé áfyɛɛ́ metɔ́ɔ́ ne Kras Jisɔs. 28 Ndɛre ɛlúmbɔ, dékaá nnó muú abɛɛ́ cho né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ gétúgé áfyɛɛ́ metɔ́ɔ́ ne Jisɔs, ɛpófɔ́ gétúgé ábélege ɛbɛ. 29 Waá nnó, Ɛsɔwɔ alu lé ayi bɔ́ɔ́ Jus ɛbwɔ́ ɛbwɔ́? Nnó ji apó fɔ́ ntó Ɛsɔwɔ ayi bɔ́ɔ́ abi álá pó bɔ́ɔ́ Jus? Wáwálé alu. 30 Tɛ mbaá Ɛsɔwɔ alu ama, ji apyɛ nyɛ bɔ́ɔ́ ábɛɛ́ cho né mbɛ ushu wuú mbɔgé áfyége metɔ́ɔ́ ne Jisɔs. Yɛ́ asɔ́ ɛbwɔ́ nsɔ, yɛ́ ásɔ́ɔ́ ɛbwɔ́ nsɔ wɔ́. 31 Ndɛre ɛlúmbɔ, élé défyɛɛ́ metɔ́ɔ́ ne Jisɔs, nnó déjɔ́ɔ́ nnó ɛbɛ ɛfu se yɛ́ genó wɔ́? Ŋgba wɔ́. Ɛbɛ ɛlú genó ne débɔ manógé ɛwu.

4

Démɛɛ́ mechɔ ɛwéna ne gekwenege Ntɛ sé Abraham

1 Ndɛre mechɔ ɛwéna ɛwé ɛtome ne mambɛ cho né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ, ndé galógálɔ́ ayi ɛsé dékágé jɔ́ɔ́ yé nnó ákwɔlé Abraham gekwenege ntɛ sé ndɛre akwaá ákɛlege? 2 Mbɔgé nnó Ɛsɔwɔ abɔ apyɛɛ́ ji abɛ cho né mbɛ ushu wuú gétúgé utɔ́ɔ́ ulóúlɔ́ ɛbi ji apyɛɛ́, mbɔ ji abɔ awyaá genó ɛyigé ji ákágé doó ɛbwɔ ɛwɔme. Yɛ́mbɔ ji apó ne genó ɛyigé ji ákágé doó ɛbwɔ ɛwɔme né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ. 3 Asa né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó, “Abraham áfyɛɛ́ metɔ́ɔ́ ne Ɛsɔwɔ, getú ɛyigémbɔ Ɛsɔwɔ asɛ nnó ji alu cho né mbɛ ushu wuú.” 4 Muú apyɛgé utɔ́ɔ́ achyɛge ji ŋka, ɛji ɛpófɔ́ ndɛre ɛchyɛ ɛwé achyɛgé muú detú. Ɛlú élé genó ɛyigé ji abɔ́ɔ́ mansɛ gétúgé

utɔ́ ɛbi ji apyɛɛ́. 5 Yémbɔ muú ayi álá lií fɔ́ mmyɛ né utɔ́ ulɔúlɔ́ ɛbi apyɛɛ́, ne áfyɛɛ́ lé metɔ́ ne Ɛsɔwɔ muú awyaá uto mampyɛɛ́ bɔ́ abi apyɛɛ́ gabo abɛ cho né mbɛ ushu wuú, Ɛsɔwɔ asɛlé nnó muú yimbɔ alu cho né mbɛ ushu wuú gébégé áfyɛɛ́ metɔ́ ne ji. 6 Wyɛmbɔ ntó ne mfwa Dɛvid ájɔ́ aké, metɔ́ megɔmegɔ ɛja nnó ne muú ayi Ɛsɔwɔ asɛle nnó alu cho né mbɛ ushu wuú, yémbɔ épɔ́ fɔ́ ɛlé gétúgé utɔ́ ulɔúlɔ́ ɛbi ji apyɛɛ́. 7 Ajɔ́ aké, “Metɔ́ megɔmegɔ ɛbɛɛ́ ne bɔ́ abi Ɛsɔwɔ ájinte gabo ayi ɛbwɔ́ ápyɛɛ́, ne ábyaá ji. 8 Metɔ́ megɔmegɔ ɛbɛɛ́ ne muú ayi Ɛsɔwɔ asɛle nnó apyɛɛ́ fɔ́ gabo wɔ́.”

9 Ndɛre ɛlúmbɔ, nnó metɔ́ megɔmegɔ ɛwéna ɛlú lé ne bɔ́ abi ásɔ́ ɛbwɔ́ nsɔ ɛbwɔ́ ɛbwɔ́, waá ɛlú ntó ne abi álá ásɔ́ ɛbwɔ́ nsɔ wɔ́? Ɛsé déjógé mɛ nnó Abraham áfyɛgé metɔ́ Ɛsɔwɔ asɛ nnó ji alu cho né mbɛ ushu wuú. 10 Ndé gébé mechɔ ɛwéna ɛpyɛ? Gemɛgé nnó asɔ nya Abraham nsɔ, waá gébégé ásɔ́ mɛ ji nsɔ? Élé gemɛge nnó asɔ ji nsɔ, ɛpófɔ́ gébégé ásɔ́ mɛ ji nsɔ. 11 Nsɔ ayi ásɔ́ Abraham alu ɛlé gelo ɛyi gelɛre nnó Ɛsɔwɔ abɔ mɛ mbɛ asɛ nnó Abraham alu cho ndɛre afyɛɛ́ metɔ́ ne ji gemɛge nnó ásɔ ji nsɔ. Ɛpyɛmbɔ nnó Abraham abɛ ntɛ bɔ́ ako abi áfyɛɛ́ metɔ́ ne Ɛsɔwɔ ayi álá asɔ́ ɛbwɔ́ nsɔ wɔ́. Ndɛre ɛlúmbɔ, Ɛsɔwɔ asɛle ntó ɛbwɔ́ nnó alu cho né mbɛ ushu wuú. 12 Ne Abraham alu ntó gekwenege ntɛ bɔ́ abi álá ásɔ́ ɛbwɔ́ nsɔ jiji wɔ́, yémbɔ áfyɛɛ́ ntó metɔ́ ne Ɛsɔwɔ wyɛ ndɛre gekwenege ntɛ se Abraham afyɛɛ́ gemégé nnó asɔ ji nsɔ.

13 Ɛsɔwɔ anyé nya meno ne Abraham ne upyáne bíí, nnó mme yina abɛɛ́ nyɛ awu bwɔ́. Menomenyɛɛ́ ɛwéna épófɔ́ gétúgé Abraham apyɛɛ́ genó ɛyigé ɛbɛ ɛjɔ́, ɛlé gétúgé Abraham áfyɛɛ́ metɔ́ ne Ɛsɔwɔ, ne ji asɛlé nnó Abraham alu cho. 14 Mbɔgé ɛbɛɛ́ nnó genó ɛyigé Ɛsɔwɔ anyémeno, achyɛgé lé mbaá bɔ́ abi ábélege ɛbɛ, mbɔ metɔ́ mamfyɛ ne Ɛsɔwɔ epó yé ne nsa, ne menomenyɛɛ́ Ɛsɔwɔ ɛlú lé detú. 15 Gétúgé genó ɛyigé ɛbɛ ɛjɔ́ Ɛsɔwɔ alɛrege metɔ́ usɔ́ wuú mbaá bɔ́ abi álá ákwɔlege ɛwú. Ne mbɔgé ɛbɛ ɛla ɛpó, muú ntó ákwene fɔ́ ɛbɛ.

16 Ndɛre ɛlúmbɔ, genó ɛyigé Ɛsɔwɔ anyémeno nnó apyɛɛ́, gekɛne ne metɔ́ mamfyɛɛ́ ne ji. Gɛ mbɔ ne ɛlú nnó, genó ɛyigémbɔ gepyɛ gétúgé Ɛsɔwɔ alɔme melu. Ne ji alɛrege ulɔ́ melu mbaá baá Abraham ako. Ne baá Abraham ápó fɔ́ bɔ́ abi ábélege ɛbɛ ɛwú ɛwú, álu ntó bɔ́ abi áfyɛɛ́ metɔ́ ne Ɛsɔwɔ ndɛre Abraham abɔ afyɛɛ́ nya. Gɛ mbɔ ne ɛlú néndé Abraham alu ntɛ mbaá ɛsé ako abi défyɛɛ́ metɔ́ ne Ɛsɔwɔ. 17 Ne ɛlú wyɛ ndɛre ásame né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó, “Me mpyɛ nnó wɔ ɔbɛ ntɛ gejamégé bɔ́ né gejamégé malɔ.” Ne Abraham alu ntɛ se ɛsé ako né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ, muú yi Abraham áfyɛɛ́ metɔ́ ne ji. Ɛsɔwɔ muú apyɛɛ́ bɔ́ ákwilege né negbo, ajógé genó ɛyi gebɔ gela gepɔ gelu.

18 Ɛsɔwɔ ájógé mbɔ, Abraham akamé, ne anɛré metɔ́ nnó genó ɛyigé Ɛsɔwɔ anyémeno, gepyɛ nyɛ, yé ɛlé ɛlú ɛké ɛpófɔ́ kɔkɔge nnó genó yimbɔ gepyɛ. Ne Abraham alu ntɛ gejamégé bɔ́ né gejamégé malɔ wyɛ ndɛre Ɛsɔwɔ ajɔ́ nnó, “Upyáne byɛɛ́ ubɛɛ́ nyɛ gejamegejame ɛké ambe né mfaánebuú.” 19 Ne Ɛsɔwɔ ájógé mbɔ Abraham abɔ́ fɔ́ gepwa mamfyɛ metɔ́ ne ji wɔ́, yé ɛlé ji akaá nnó ákage byɛ se maá gétúgé ákwɔné usaá aŋmɛ uta, ne mendée wuú Sara ntó alu meŋkwɔ mendée. 20 Abraham alyaá fɔ́ mamfyɛ metɔ́ ne Ɛsɔwɔ wɔ́, ne apɔ́ ne dembyɔ né genó ɛyigé Ɛsɔwɔ anyémeno nnó apyɛɛ́. Yémbɔ metɔ́ ɛwé ji afyɛɛ́ ne Ɛsɔwɔ ɛtoó wyɛ toógé ne afɛége Ɛsɔwɔ, 21 néndé ji akaá chaŋéné nnó Ɛsɔwɔ apyɛɛ́ nyɛ wyɛ genó ɛyigé ji anyémeno nnó apyɛɛ́. 22 Gɛ ula bi Ɛsɔwɔ asɛle nnó Abraham alu cho né mbɛ ushu wuú, gébégé ji áfyɛɛ́ metɔ́ ne ji. 23 Mekomejɔ́ yina ayi ásame né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó, “Ɛsɔwɔ asɛ nnó Abraham alu cho né mbɛ ushu wuú”, ása fɔ́ lé mampoó Abraham jimbií wɔ́, 24 ása ntó mampoó ɛsé abi Ɛsɔwɔ apyɛɛ́ nyɛ nnó débɛ cho né mbɛ ushu wuú mbɔgé défyɛɛ́ metɔ́ ne ji muú apyɛɛ́ Ata sé Jisɔs akwilé né negbo. 25 Ɛsɔwɔ achyɛɛ́ ji nnó agbo gétúgé gabo sé ne apyɛ ji akwilé né negbo nnó apyɛ ɛsé débɛ cho né mbɛ ushu wuú.

5

Ɛsé déwyaá nesɔ ne nechɔ́chɔ́ gétúgé Ɛsɔwɔ apyɛɛ́ ɛsé délú cho né mbɛ ushu wuú

1 Tɛ mbaá Ɛsɔwɔ apyɛ ɛsé detɛne cho né mbɛ ushu wuú gébégé défyɛɛ́ metɔ́ ne Jisɔs, ɛsé délú nesɔ ne ji gétúgé genó ɛyigé Ata sé Jisɔs Kras ápyɛɛ́. 2 Ne gétúgé ɛsé défyɛɛ́ metɔ́ ne ji, Ɛsɔwɔ apyɛ ɛsé dégɛ meti ɛwé ji alɛrege ɛsé galɔ́gálɔ́ ayi dégɛne mbɔ nana. Ndɛre ɛlúmbɔ ɛsé déwyaá metɔ́ megómégɔ́ gétúgé dénɛré metɔ́ nnó débɔ́ nyɛ ntó ngɔ ayi Ɛsɔwɔ awyaá. 3 Genó ɛyigé fɔ ntó ɛyigé ɛsé déwyaá metɔ́ megɔmegɔ wyɛ́ gelu nnó, dégɛne ɛfwyale yémbɔ dékaá nnó ɛfwyale ɛwémbɔ ɛpyɛɛ́ ɛlé nnó ɛsé dékógé metɔ́. 4 Metɔ́ mekogé ɛpyɛɛ́ ɛsé débɛɛ́ ne gepɔ gelɔ́gélɔ́. Gepɔ gelɔ́gélɔ́ gepyɛɛ́ ɛsé dénɛrege metɔ́ nnó Ɛsɔwɔ achyɛge nyɛ ɛsé genó ɛyi ji anyémeno. 5 Metɔ́ ɛwé dénɛrege ne Ɛsɔwɔ ɛbɛɛ́ fɔ́ detu néndé Mendoó Ukpea ɛpyɛɛ́ gejegé Ɛsɔwɔ gegbeé ɛsé né matɔ́. Ne Mendoó Ukpea ɛwémbɔ ɛlé ɛchyɛ ɛwé Ɛsɔwɔ achyɛɛ́ ɛsé.

6 Néndé né gébé ɛyigé ɛsé déla dékágé poó fɔ́ gemɛge ɛsé, Kras achwɔ́ wyɛ né gébé ɛyigémbɔ ɛyigé Ɛsɔwɔ abɔ ajyaá, agbo mampoó ɛsé bɔ́ abo. 7 Ɛjwerege ne muú akame nnó agbóó gétúgé muú ayi alu cho né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ, yɛ́ ɛlé muú ayifɔ ákagé

kame mamgbo gétúgé muú ayi awyaá gepɔ gelógéló. 8 Yémbɔ Ɛsɔwɔ alɛre nnó ji abɔ gejeé ne ɛsé, néndé yé né gébé ɛyigé ɛsé delu dépyɛé wyɛé gabo, Kras agbo gétúgé sé. 9 Ɛsɔwɔ akɛ ne manoó Jisɔs mampyɛ ɛsé débɛ nana cho né mbɛ ushu wuú. Genó ɛyi gepwɔ́ amu gelu nnó Ɛsɔwɔ akɛne nyɛ ne Jisɔs áfere ɛsé né metɔ́ usɔ́ wuú. 10 Ɛsé debɔ delú bɔ́ máwámé Ɛsɔwɔ, yémbɔ gétúgé negbone maá wuú, ji apyɛ ɛsé dényeé nesɔ ne ji. Ne tɛ mbaá ɛsé dényeé nana nesɔ ne Ɛsɔwɔ genó ɛyi gepwɔ́ amu gelu nnó, aferege nyɛ wyɛ ɛsé né ɛfwyale gabo gétúgé Kras muú alu mebɛ. 11 Ɛbyɛé fɔ mbɔ wó, ɛsé déwyaá ntó metɔ́ megómégó ne Ɛsɔwɔ gétúgé genó ɛyigé Ata Jisɔs Kras apyɛé. Ji apyɛé ɛsé dema dényeé nesɔ ne Ɛsɔwɔ.

Adam achwɔ́ ne negbo, Kras achwɔ́ ne geŋwá

12 Gabo achwɔ́ fa mme gétúgé muú ama. Ne gabo achwɔ́ ne negbo. Gétúgé gabo, negbo nesane mbaá meko néndé yéndémuú apyɛé gabo. 13 Gemɛge nnó Ɛsɔwɔ achyɛé ɛbɛ mbaá Mosis, bɔ́ ápyɛé mɛ gabo, yémbɔ, Ɛsɔwɔ ásɛ fɔ́ nnó bɔ́ ápyɛ gabo wɔ́ néndé abɔ alu dafyɛé ɛbɛ. 14 Yémbɔ ɔlɔ né gébégé Adam ɔkwɔné ɛyigé Mosis, bɔ́ ako ágbo yé ɛbɛ lé bɔ́ abi álá ápyɛ gabo ɛké ayi Adam wɔ́. Mmyɛ ké ɛbwɔ́ áshya fɔ́ manwú ne genó ɛyi Ɛsɔwɔ ajɔ́ wɔ́. Né mati ayifɔ Adam afu muú ayi achwɔ́ nyɛ. 15 Yémbɔ ɛchyɛ ewé Ɛsɔwɔ achyɛge bɔ́ detu ɛpófɔ́ ɛké gabo ayi Adam apyɛé. Wáwálé ɛlú nnó gejamégé bɔ́ ágbó gétúgé gabo ayi muú yimbɔ ama apyɛé, yémbɔ galógáló ayi Ɛsɔwɔ alɛrege aja kpaá apwɔ amu. Ne wyɛmbɔ ntó ne ɛchyɛ ewé ji achyɛgé gejamégé bɔ́ detu gétúgé galógáló ayi muú yimbɔ ama alɛrege ɛjame dɔ́. Ne muú yimbɔ élé Jisɔs Kras. 16 Ɛchyɛ ewé Ɛsɔwɔ achyɛgé bɔ́ detu ɛlú cha ne gabo ayi muú ama apyɛé. Ne gétúgé gabo yina, Ɛsɔwɔ asɔ mpa nnó bɔ́ ako ákwe. Yémbɔ yé ɛlé gabo ayi ɛsé dépyɛé ajame dɔ́, Ɛsɔwɔ apyɛé ɛsé délu cho né mbɛ ushu wuú gétúgé galógáló ayi muú ama alɛré. 17 Ɛlú wáwálé nnó gétúgé gabo ayi muú ama Adam apyɛé, bɔ́ ako ágbo. Yémbɔ genó ɛyi gepyɛé gétúgé genó ɛyi muú ama, Jisɔs Kras apyɛé gelɔ kpaá gepwɔ yéndégenó. Ne gelu nnó Ɛsɔwɔ alɛrege nyɛ gejamégé galógáló mbaá bɔ́ ne apyɛ nyɛ ɛbwɔ́ átɛne cho né mbɛ ushu wuú. Ne bɔ́ bimbɔ ako ábɛé nyɛ né geŋwá ɛyi gepwɔ́ amu.

18 Wyɛ ndɛre gabo ayi Adam apyɛé, apyɛé bɔ́ ako ákwene mpa, mbɔntó ne galógáló ayi Jisɔs Kras alɛré, apyɛé Ɛsɔwɔ agaré bɔ́ nnó ákwe mpa wɔ́ achyɛé ɛbwɔ́ geŋwá ɛyi gélágé byé. 19 Néndé ndɛre muú ama álá awu ne Ɛsɔwɔ wɔ́ apyɛé gejamégé bɔ́ ála bɔ́ abi ápyɛé gabo, mbɔntó ne gétúgé muú ama yi áwuú ne Ɛsɔwɔ, Ɛsɔwɔ apyɛé nyɛ gejamégé bɔ́ álaá cho né mbɛ ushu wuú.

20 Ɛbɛ ɛpyɛ gabo ama aja lé dɔ́. Yémbɔ yéndé mbaá ayi gabo ajame dɔ́, Ɛsɔwɔ ntó alɛrege wyɛ galógáló wuú gejamegejame. 21 Ɛpyɛmbɔ, nnó ndɛre gabo awyaá uto ɛbi achwɔ́ ne negbo, galógáló ayi Ɛsɔwɔ alɛrege apyɛé nnó bɔ́ ábé cho né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ abɔ geŋwá ɛyi gélágé byé gétúgé genó ɛyigé Jisɔs Kras Ata sé apyɛé.

6

Bɔ́ abi ɑchome mmyɛ ne Kras ɑwyaɑ́ geŋwá

1 Ɛsé déjɔ́gé mbɔ nnó yé né mechɔ ɛwéna ɛwé mengaré mbɔ ɛnyú. Nnó déjyɛge wyɛé mbɛ mampyɛge gabo nnó Ɛsɔwɔ alɛrege ɛsé galɔ́gáló wuú gejamegejame? 2 Cha oo! dékágé pyɛ fɔ́ mbɔ. Né mechɔ gabo, ɛsé degbooó mɛ debyɛ ne ji. Ɛpyɛémbɔ nnó ne démma déjyɛé wyɛ mbɛ mampyɛge gabo? 3 Ɛnyú dékaá nnó áwyaá ɛsé ako manaá Ɛsɔwɔ nnó décho mmyɛ ne Kras Jisɔs. Manaá ami áwyaá mbɔ ɛsé maléré nnó ɛsé ntó dégbo uluá ne ji. 4 Ndɛre ɛlúmbɔ, ánií ɛsé ulua ne Kras gébégé áwyaá ɛsé manaá Ɛsɔwɔ ami maléré nnó ɛsé degbo ulua ne ji. Ɛpyɛmbɔ nnó ndɛre Ntɛ se Ɛsɔwɔ asɛle uto bií apyɛé Jisɔs Kras akwilé né negbo ɛsé ntó debɛ ne geŋwá ɛyi gekɛ. 5 Néndé, tɛ mbaá ɛsé déchomé mmyɛ ne ji né gefɔge negbo ɛníne na, ɛlú wáwálé nnó ɛsé ntó déchome nyɛ mmyɛ ne ji dékwilé né negbo ndɛre ji akwilé.

6 Dékaá nnó Ɛsɔwɔ awɔ gekwenege gepɔ sé né mfaá gekwa ne Kras. Ji apyɛmbɔ nnó áchɔ gekwenege gepɔ ɛyimbɔ ɛyi gebɔ gepyɛé ɛsé dépyɛé gabo nnó débɛge se áfwɛ mbaá gabo. 7 Néndé, muú agbogé, atane né defwɛre gabo. 8 Ne tɛ mbaá ɛsé dégbooó uluá ne Kras, dékamé nnó dényɛ nyɛ geŋwá ne ji. 9 Ɛsé dékaá nnó Kras akwilé né negbo, ndɛre ɛlúmbɔ, ji amagé gbo sé, ne negbo ntó nepɔ sé ne uto né geŋwá jií. 10 Negbo ɛníne ji agbooó, agbo damáa abyɛ ne gabo. Ne geŋwá ɛyigé ji awyaá nana alu choncho ne Ɛsɔwɔ. 11 Mbɔntó ne ɛnyú débɔ́ mansɛle gemɛge nyú nnó degbo mɛ débyɛ ne gabo, ne nana déwyaá geŋwá, délu choncho ne Ɛsɔwɔ gétúgé déchomé mmyɛ ne Kras Jisɔs.

12 Ndɛre ɛlúmbɔ, dékamege sé gabo abɔ ɛnyú deba né gegbogboge menyammyɛ nyú nnó apyɛ ɛnyú dépyɛge ubobo unó bi menyammyɛ akɛlege nnó dépyɛge. 13 Délyage fɔ́ nnó mmwólé mampyɛ gabo ɛsɛ uto gepɔge menyammyɛ fɔ́ nnó gebɛ genó ɛyigé ɛnyú désɛlé dépyɛé nchyɛ. Chyɛgé lé gemɛge nyú mbaá Ɛsɔwɔ ndɛre bɔ́ abi ji áfere ɛbwɔ́ né negbo nnó ákpɛ né geŋwá. Chyɛgé yéndé gepɔge menyammyɛ nyú mbaá Ɛsɔwɔ nnó dépyɛge ɛlé unó bi úlú cho.

14 Néndé gabo apó sé ne uto né geŋwáge ɛnyú gétúgé nnó dépɔ sé né amu ɛbɛ, déla lé né amu galógálɔ́ ayi Ɛsɔwɔ álɛrege.

Ɛsé délu mampyɛge wyɛ unó bi úlú cho

15 Ndé genó ɛsé debɔ́ mampyɛge yé? Nnó ɛsé dépyɛge wyɛ gabo ɛlé déla depɔ sé né amu ɛbɛ, délaá né amu galógálɔ́ ayi Ɛsɔwɔ alɛrege? Cha oo. 16 Dékaá fɔ nnó déchyɛge gemɛge nyú mbaá muú nnó déwúgé lé ne ji ndɛre áfwɛ, delú mbɔ lé afwɛ mbaá muú yimbɔ wó? Ɛnyú débɛgé fɔ áfwɛ manwúgé ne gabo, áchwɔ́ ɛnyú ne negbo. Débɛgé afwɛ manwúgé ne Ɛsɔwɔ ji apyɛɛ́ ɛnyú débɛɛ́ cho né mbɛ ushu wuú. 17 Yémbɔ matame mabɛ ne Ɛsɔwɔ néndé nya mbɛmbɛ ɛnyú débɔ delu afwɛ mbaá gabo, nana ɛnyú délé wúgé ne matɔ́ nyú mako wáwálé ayi álɛré ɛnyú. 18 Ɛsɔwɔ aferé ɛnyú né uto gabo ne nana déla áfwɛ mbaá Ɛsɔwɔ mampyɛge lé genó ɛyi gelú cho. 19 Gógé me njɔ́ mechɔ ɛwéna ndɛre akwaá ájógé, néndé unó ujwerege ɛnyú mankaá. Wyɛ ndɛre nya mbɛmbɛ ɛnyú déchyɛɛ́ upɔ́ menyammyɛ nyú délaá áfwɛ mampyɛge gekwekwe gepɔ ne nchyɛ gejamégejamé, mbɔntó ne nana débɔ́ manchyɛɛ́ menyammyɛ nyú meko mbaá Ɛsɔwɔ ndɛre áfwɛ mampyɛge unó bi úlú cho nnó debɛ bɔ́ ukpea.

20 Gébégé ɛnyú debɔ delu áfwɛ mbaá gabo, ɛnyú debɔ debɔ́ yé gébé mampyɛge unó bi úlú cho. 21 Ndé nsa ayi ɛnyú débɔ débɔ́ né ubobo unó bi ɛnyú debɔ dépyɛɛ́ né gébé ɛyigémbɔ, ɛbi nana upyɛɛ́ nnó mekpo unɔ́ ɛgbare ɛnyú? Nsa ayi muú abɔ́ kwyakwya né unó bina ɛlé negbo. 22 Yémbɔ nana Ɛsɔwɔ afere ɛnyú né gabo. Ɛnyú dela lé áfwɛ mbaá Ɛsɔwɔ, ne nsa ayi débɔ́ wyɛɛ́ alu nnó ɛnyú débɛɛ́ bɔ́ ukpea ne kwyakwya ɛnyú débɔ́ ntó geŋwá ɛyi gélágé byé, 23 néndé nsa ayi muú abɔ́ gétúgé apyɛɛ́ gabo ɛlé negbo. Yémbɔ ɛchyɛ ewé Ɛsɔwɔ achyɛge detu gétúgé déchome mmyɛ ne Ata se Kras Jisɔs ɛlé geŋwá ɛyi gélágé byé.

7

Bɔ́ Kras ápó sé né amu ɛbɛ Mosis

1 Me njógé mechɔ ɛwéna ne ɛnyú abi dékaá mɛ ɛbɛ. Aŋmɛ ba, ɛnyú ako dékaá mɛ ɛbɛ. Nnó dékaá fɔ́ nnó ɛbɛ ɛgbarege muú ɛlé gébégé ji abɛge mebɛ wɔ́? 2 Dékágé mɛ́ mechɔ ɛwéna ne mendée menɔ. Ɛbɛ ɛgarege nnó mendée menɔ abɔ mambɛ wyɛ ne menɔ wuú né gébé ɛyigé menɔ wuú abɛ́ mebɛ. Ne mbɔgé menɔ wuú agbógé ɛbɛ ɛwé ɛchomé ji ne menɔ wuú ɛlyage ji ala mmyɛmmyɛ jií. 3 Ndɛre ɛlúmbɔ, mbɔgé menɔ wuú alu mebɛ ne alyaá ajyɛ́ bɛle ne menɔ ayicha, ájógé nnó akwe ulɔ. Yémbɔ mbɔgé menɔ wuú agbogé, ɛbɛ ɛmage gbaré sé ji ne abagé menɔ ayicha ájógé fɔ́ nnó akwe ulɔ. 4 Aŋmɛ ba, wyɛmbɔ ntó ne ɛpyɛɛ́ ne ɛnyú. Né mechɔ ɛbɛ ɛnyú dégbo mɛ débyɛ ne ɛwú néndé ɛnyú delú upɔ menyammyɛ Kras. Ne nana ɛnyú délu bɔ́ muú ayi akwilé né negbo, nnó délɛrege ulɔ́ melu gétúgé dépyɛɛ́ utɔ́ mbaá Ɛsɔwɔ. 5 Gébégé ɛsé délú dépyɛɛ́ unó ndɛre gekwenege gepɔ sé gékélégé, ɛbɛ ɛbwyɛɛ́ mmwólé mampyɛgé gabo ɛmmyɛɛ́ amu ne menyammyɛ sé nnó dépyɛge ubobo unó bi uchwɔ́ ɛsé ne negbo. 6 Ne nana Ɛsɔwɔ afere ɛsé né amu ɛbɛ, néndé dégbo mɛ débyɛ ne ɛbɛ, genó ɛyi gégbaré ɛsé ɛké bɔ́ denɔ. Ɛpyɛmbɔ nnó, dépyɛge sé utɔ́ Ɛsɔwɔ ndɛre ásame né gekwenege ɛbɛ, dépyɛge élé né meti mekɛ ndɛre Mendoó Ukpea ɛpogé ɛsé nnó dépyɛge.

Ɛbɛ Ɛsɔwɔ ɛlɛrege nnó ɛsé dépyɛɛ́ gabo

7 Déjógé mbɔ nnó yé? Nnó ɛbɛ ɛwú ambɔ́ ɛlú lé gabo? Cha oo. Yémbɔ wáwálé alu nnó ɛbɛ ne ɛpyɛɛ́ me nkaá genó ɛyigé ákuú nnó gabo. Mbɔgé ɛbɛ, ɛbɛ́ danjɔ́ nnó, “Ɔfyɛge fɔ amɛ né genógé muú yicha,” mbɔ me mbɔ nkágé fɔ́ ndɛre afyɛɛ́ amɛ né genógé muú yicha. 8 Yémbɔ ɛlé gétúgé ɛbɛ ɛwéna ne gabo agɛne meti abwɛɛ́ me yéndé gepɔ ɛyigé nfyɛɛ́ amɛ né unó bɔ́ né yéndé meti ne mmwólé mampyɛge ufɔ́ufɔ́ uboubo unó. Ɛbɛ ɛbɛ́ dampɔ, mbɔ gabo alu ɛlé gegbogboge genó. 9 Me mbɔ mpɔ me ne ɛfwyale gébégé nla nlú daŋkaá genó ɛyigé ɛbɛ ɛkɛlege nnó pyɛ. Yémbɔ gébégé nkaá genó ɛyigé ɛbɛ ɛkɛlege nnó me mpyɛ nla muú ayi apyɛɛ́ gabo. 10 Ndɛre ɛlúmbɔ, me mgbo. Ɛsɔwɔ achyɛɛ́ ɛbɛ nnó bɔ́ abɔ geŋwá, yémbɔ ɛchwɔ me lé ne negbo, 11 néndé gabo agɛ meti né ɛbɛ abwɔlé me, ne awá me.

12 Ndɛre ɛlúmbɔ, ɛbɛ ɛwu ambɔ́ ɛlé ukpea ne yéndégenó ɛyigé ɛwú ɛgarege gelú cho ne gelɔme. 13 Nnó genó gelógélɔ́ gechwɔ́ me lé ne negbo? Cha oo! Ɛlé gabo ne abɔ akɛne ne genó gelógélɔ́ achwɔ́ me ne negbo. Ɛpyɛ́mbɔ nnó dékaá gefɔge genó ɛyigé gabo alu. Ndɛre ɛlúmbɔ, ɛbɛ ɛpyɛ ɛsé dékaá nnó gabo abɔ kpaá apwɔ amu.

Bɔ́ Kras áwyá ummyɛ mmummu

14 Ɛsé dékaá nnó ɛbɛ ɛlú genó gelógélɔ́ néndé ɛtané mbaá mendoó Ɛsɔwɔ. Yémbɔ me nlú lé mekwaá. Me nlá ɛké mefwɛ mbaá gabo. 15 Me nkágé fɔ́ genó ɛyigé me mpyɛɛ́ néndé genó ɛyigé me nkɛlege mampyɛ geji fɔ́ wɔ́ me mpyɛɛ́ wɔ́. Yémbɔ ɛyigé me mpaá geji ne me mpyɛɛ́. 16 Nana mbɔgé me nké mpyɛɛ́ ɛlé genó ɛyi me nla nkɛlege, ɛbyɛnnó nkamé nnó ɛbɛ ɛlɔme. 17 Ndɛre ɛlúmbɔ, ɛpófɔ́ me mbɔ́ ne mpyɛ genó ɛyigémbɔ ɛlé gabo ayi alú me né mmyɛ ne apyɛ geji. 18 Nkaá nnó yé genó gelógélɔ́ ɛyi getanege né metɔ́ wa gepɔ, mmyɛ ké né gekwenege gepɔ ya. Me nwyaá metɔ́ mampyɛ genó gelógélɔ́ yémbɔ nkágé pyɛ fɔ́ geji. 19 Galógálɔ́ ayi me nkɛlege mampyɛ, mpyɛ fɔ́ ji yémbɔ me mpyɛɛ́ gabo ayi me nla nkɛlege fɔ́ mampyɛ. 20 Ne mbɔgé

me mpyɛɛ́ ɛlé genó ɛyi me nlá nkélege fɔ́ mampyɛ ɛbyɛnnó me fɔ́ wɔ́ mpyɛ geji wɔ́, ɛlé gabo ayi alu me mmyɛ ne apyɛɛ́ geji.

21 Ndɛre ɛlúmbɔ, ngɛ nnó ɛla me ɛké ɛbɛ fɔ, nnó yéndégébé nké nkɛlege mampyɛ genó ɛyi gélú cho, gabo akwɔ me ushu. 22 Né mmu metɔ́ wa, me ngboó mampyɛgé ɛlé genó ɛyi ɛbɛ Ɛsɔwɔ ɛjɔ́. 23 Yémbɔ nkaá nana nnó ɛbɛ ɛwé ɛgbare menyammyɛ wa ɛlu cha ne ɛbɛ ɛwé ɛgbare metɔ́ wa. Ne ɛbɛ ɛwémbɔ ɛwé ɛgbare menyammyɛ wa ɛlé gegbogboge gepɔ ya. Ɛmmyɛɛ́ ne ɛbɛ Ɛsɔwɔ ɛwé me mgboó ne ɛwú. Ɛlé ɛwú ne ɛtɛne me nnó mmpyɛge gabo. Ndɛre ɛlúmbɔ me nla ɛké mefwɛ mbaá gegbogboge gepɔ ya. 24 Ɛh, meshwɛ apyɛɛ́ me ne gemɛ ya. Ndé muú ákáge fere mbɔ nyɛ me né menyammyɛ yina ayi átene me né negbo? 25 Ntamege Ntɛ sé Ɛsɔwɔ néndé ɛlé ji mbií ne ákágé fere me né negbo ɛníné na gétúgé genó ɛyigé Jisɔs Kras Ata sé apyɛɛ́.

Ndɛre ɛlúmbɔ, né metɔ́ wa ɛlu me nnó mpyɛge genó ɛyigé ɛbɛ Ɛsɔwɔ ɛkɛlege. Yémbɔ gekwenege gepɔ ya gekɛlege ɛlé nnó me mpyɛge genó ɛyi getené me né gabo.

8

Geŋwá ɛyigé Mendoó Ukpea ɛchyɛge muú ayi afyɛɛ́ metɔ́ ne Kras

1 Nana bɔ́ abi áchomé mmyɛ ne Kras Jisɔs ákwene fɔ́ mpa Ɛsɔwɔ, 2 néndé gétúgé me nchome mmyɛ ne Kras Jisɔs uto bi Mendoó Ukpea ɛchyɛge, ufere me né uto gabo ne uto negbo nnó mbé mebɛ. 3 Ɛbɛ ékágé fere fɔ́ ɛsé né uto gabo néndé ɛsé depɔ ne ɛshyɛ mambele ɛwú. Yémbɔ Ɛsɔwɔ abelé umɛɛ́ mamfere ɛsé né uto gabo. Atɔ Maá wuú fa mme ne menyammyɛ ne gepɔ wyɛ ɛké awese ne ji afu ɛsé bɔ́ abi dépyɛɛ́ gabo. Ne achyɛɛ́ Maá wuú yina ndɛre gepɛ nnó anere ne gabo ayi ɛsé dépyɛɛ́. 4 Ɛsɔwɔ apyɛmbɔ nnó, ɛsé abi dela dépyɛɛ́ fɔ́ unó ndɛre gekwenege gepɔ sé gekɛlege, dépyɛɛ́ lé ndɛre Mendoó Ukpea ɛchyɛgé ɛsé uto, dépyɛge unó bi úlú cho ndɛre ɛbɛ ɛkɛlege nnó dépyɛgé. 5 Bɔ́ abi apyɛɛ́ unó ndɛre gekwenege gepɔ bwɔ́ gekɛlege, anɛrege matɔ́ bwɔ́ né mbaá unó bi gekwenege gepɔ gekɛlege. Yémbɔ bɔ́ abi apyɛɛ́ unó ndɛre Mendoó Ukpea ɛkɛlege, ánɛre matɔ́ mampyɛgé lé unó bi Mendoó Ukpea ɛkɛlege. 6 Mampyɛge unó bi gekwenege gepɔ gekɛlege achwɔ́ ne negbo. Yémbɔ mampyɛge unó bi Mendoó Ukpea ɛkɛlege achwɔ́ ne geŋwá ɛyi gélágé byé ne nesɔ. 7 Bɔ́ abi ápyɛɛ́ unó bi gekwenege gepɔ gekɛlege átɛnege ukɔlɔ ne Ɛsɔwɔ, ɛbwɔ́ ábélégé fɔ́ ɛbɛ Ɛsɔwɔ. Ne wáwálé alu nnó ɛbwɔ́ ákágé bele yé ɛwú. 8 Ɛwéna ɛlɛré nnó bɔ́ abi apyɛ lé unó bi gekwenege gepɔ gekɛlege, ákágé pyɛ fɔ metɔ́ ɛgɔ Ɛsɔwɔ.

9 Yémbɔ ɛnyú dépyɛɛ́ fɔ́ unó bi gekwenege gepɔ gekɛlege. Dépyɛɛ́ lé unó bi Mendoó Ukpea ɛkɛlege, tɛ ndɛre Mendoó Ɛsɔwɔ ɛlú ɛnyú né mmyɛ. Ne yéndémuú ayi álá pó ne Mendoó Kras né mmyɛ apó fɔ́ muú Kras. 10 Yémbɔ, Kras abɛge ne nyu, yé ɛlé menyammyɛ nyú agboó nyɛ gétúgé gabo ayi dépyɛɛ́, mandoó nyú ábɛɛ́ abɛ gétúgé Ɛsɔwɔ apyɛɛ́ ɛnyú délu cho né mbɛ ushu wuú. 11 Mbɔgé Mendoó Ɛsɔwɔ muú apyɛ Jisɔs akwilé né negbo ɛlú ɛnyú mmyɛ, ji muú apyɛɛ́ Kras Jisɔs ákwilé né negbo achyɛgé nyɛ ntó menyammyɛ nyú ayi ágboó geŋwá né uto mendoó wuú ɛwé ɛlú ɛnyú né mmyɛ.

12 Ndɛre ɛlúmbɔ, aŋmɛ ba, ɛsé déwyaá genó ɛyigé débɔ́ mampyɛ. Yémbɔ gepɔ fɔ́ nnó dépyɛgé unó bi gekwenege gepɔ gekɛlege nnó dépyɛgé, 13 néndé mbɔgé ɛnyú deké dépyɛɛ́ unó bi gekwenege gepɔ gekɛlege nnó dépyɛge, ɛnyú dégboó nyɛ. Yémbɔ Mendoó Ɛsɔwɔ ɛpyɛge ɛnyú délyagé ubobo unó bi menyammyɛ akɛlege kaŋka, débɔ́ geŋwá ɛyi gela gebyɛɛ́. 14 Bɔ́ ako abi Mendoó Ɛsɔwɔ ɛlɛrege ɛbwɔ́ genó ɛyigé abɔ́ mampyɛ ne alu baá Ɛsɔwɔ, 15 néndé Mendoó ɛwé Ɛsɔwɔ achyɛɛ́ ɛnyú, ɛpyɛɛ́ fɔ́ nnó ɛnyú débɛ áfwɛ, dema defɔge ɛfɔ. Mendoó ɛwémbɔ ɛpyɛɛ́ lé nnó ɛnyú debɛ baá Ɛsɔwɔ. Mendoó ɛwémbɔ ne ɛpyɛɛ́ nnó ɛsé dékuú Ɛsɔwɔ nnó, “Ntɛ! Ntɛ!” 16 Mendoó Ɛsɔwɔ chóncho ne mandoó sé ágarege nnó ɛsé delú baá Ɛsɔwɔ. 17 Tɛ mbaá ɛsé delú baá Ɛsɔwɔ, ɛsé dényɛɛ́ nyɛ yéndégenó ɛyigé ji anyémeno nnó achyɛgé bɔ́ bií. Ne yéndégenó ɛyigé Ɛsɔwɔ ábélege mbaá Kras, ɛsé déchome nyɛ mbwa ne ji mambɔ ubi, néndé mbɔgé ɛsé ntó dégɛne ɛfwyale ndɛre ji, débɔ́ nyɛ ntó gefɔge ŋgɔ ayi ji abɔ́ nyɛ.

Ŋgɔ ayi bɔ́ Ɛsɔwɔ dbɔ́ nyɛ mesɔ gébé

18 Mfɛre nnó ɛfwyale ɛwé ɛsé dégɛne mbɔ nana, dékágé mɛɛ́ fɔ ɛwú ne ŋgɔ ayi Ɛsɔwɔ alɛrege nyɛ ɛsé, 19 néndé yéndégenó ɛyigé Ɛsɔwɔ akwyɛɛ́ geshyage gegilé mangɛ bií ɛbi Ɛsɔwɔ apyɛɛ́ bɔ́ ákaá gefɔ́ ɛyigé baá bií alu. 20 Ɛsɔwɔ apyɛ unó uko ɛbi ji akwyɛɛ́ uchɔge, ɛpófɔ́ nnó ubi ambɔ́ ne ukɛle nnó ɛbɛ mbɔ, ɛlé Ɛsɔwɔ muú akwyɛɛ́ ubi ne apyɛɛ́ nnó ɛbɛ mbɔ. Apyɛ mbɔ ne umɛɛ́ nnó, 21 unó uko ɛbi ji akwyɛɛ́, ji aferege nyɛ ubi né amu unó bi uchɔ́ ubi. Ne ula nyɛ mmyɛmmyɛ bwɔ́ né gefɔ́ ɛyi gepwɔ́ amu wyɛ ndɛre baá Ɛsɔwɔ alaá nyɛ. 22 Ɛsé dékaá nnó kpaá tɛ fina unó bi Ɛsɔwɔ akwyɛɛ́ uko ukpeé gétúgé ubale ɛbi ubi uwuú wyɛ ndɛre mendée awuú ubale nebyɛɛ́. 23 Ɛpófɔ́ unó bi Ɛsɔwɔ akwyɛɛ́ ubiubi ne ukpeé gétúgé ubale ɛbi ubi uwuú. Yé ɛsé ntó abi Ɛsɔwɔ achyɛɛ́ Mendoó Ukpea ndɛre genó ɛyi ji abɔ́ mbɛ achyɛɛ́, dékpeé ntó né mmu matɔ́ sé ndɛre dégilé bií ɛbí Ɛsɔwɔ agarege nyɛ gbɔgɔnɔ nnó ɛsé delú baá bií, awené gemége sé, afere

menyammyɛ sé meko né ɛfwyale. 24 Néndé ɛlé gétúgé dénɛré metɔ́ ne Ɛsɔwɔ ne ji afere ɛsé né ɛfwyale gabo. Yɛ́mbɔ mbɔgé nnó ɛsé debɔ́ mɛ genó ɛyigé dénɛré metɔ́ wyɛ́, mbɔ metɔ́ ɛwé ɛsé dénɛré mbɔ, abɔ akuú sé nnó metɔ́ menɛrege. Ndé muú sé ayi anɛrege metɔ́ mangɛ genó ɛyigé ji agɛne mɛ? 25 Yɛ́mbɔ mbɔgé dénɛrege metɔ́ mangɛ genó ɛyigé dela délu danɟgɛ, dékógé metɔ́ dégilé mangɛ geji.

26 Ndɛre dégilé, mbɔntó ne Mendoó Ukpea ɛpogé ɛsé né mbaá genó ɛyigé ɛsé dela depɔ ne ɛshyɛ mampyɛ. Ɛsé dékágé fɔ́ ndɛre débɔ́ manɛmmyɛ, yɛ́mbɔ ɛlé Mendoó Ukpea ne ɛnɛne mmyɛ gétúgé sé mbaá Ɛsɔwɔ, ɛkpeé ne uchu mejɔ́ ɛbi mekwaá álá ákágé jɔ́. 27 Ɛsɔwɔ muú akágé genó ɛyi gelú né matɔ́ akwaá, ákágé genó ɛyi gelu Mendoó Ukpea né metɔ́ néndé Mendoó Ukpea ɛnɛne mmyɛ gétúgé bɔ́ Ɛsɔwɔ ako ndɛre Ɛsɔwɔ akɛlege.

28 Ne ɛsé dékaá nnó yéndégenó ɛyi gepyɛ́, gepyɛ utɔ́ ulua manchwɔ́ ne galɔ́gálɔ́ mbaá bɔ́ abi ábɔ́ gejeé ne Ɛsɔwɔ, ɛbwɔ́ abi ji akuú nnó ápyɛgé genó ɛyigé ji akɛlege. 29 Bɔ́ abi Ɛsɔwɔ abɔ mɛ mbɛ akaá nnó ábɛ́ nyɛ abií ɛbwɔ́ ntó ne ji abɔ́ mɛ mbɛ ajya tɛ gachií nnó ábɛ́ ɛké Maá wuú. Apyɛ mbɔ nnó Maá wuú abɛ Maá mbɛ mbaá gejamégé atɛ aŋmɛ. 30 Ne bɔ́ abi ji abɔ́ mɛ mbɛ ajyaá, ɛbwɔ́ ne ji akuú nnó abɛ bɔ́ bií. Bɔ́ abi ji akuú, ɛbwɔ́ ntó ne ji apyɛ nnó átɛne cho né mbɛ ushu wuú. Ne bɔ́ abi ji apyɛ́ átɛne cho né mbɛ ushu wuú, ɛbwɔ́ ntó ne ji apyɛ́ nnó ábɔ́ ŋgɔ.

Ɛsɔwɔ abɔ́ gejeé ne bɔ́ gétúgé Kras

31 Ndé genó cha ɛsé dékagé shuú né mechɔ ɛwéna? Mbɔgé Ɛsɔwɔ abɛge ne ɛsé, ndé muú ákágé pwɔ ɛsé? 32 Ɛsɔwɔ agbaré fɔ Maá wuú nnó achwɔgé wɔ́, yɛ́mbɔ achyɛ́ ji nnó achwɔ́ agbo gétúgé ɛsé ako. Tɛ ndɛre ji achyɛ́ ɛsé maá wuú, ɛlú wáwálé nnó achyɛgé nyɛ ɛsé yéndégenó ɛyi dékɛlege nnó débɛ gefɔ́ ɛyi ji akɛlege nnó débɛ. 33 Ndé muú ákágé shulé ndo mbaá bɔ́ abi Ɛsɔwɔ ájyaá nnó abɛ abií? Yɛ́ muú apɔ́, néndé ɛlé Ɛsɔwɔ jimbɔ ne apyɛ́ ɛbwɔ́ átɛne cho né mbɛ ushu wuú. 34 Ne ndé muú yɛ́ ákágé garé nnó ɛsé dékwe mpa? Yɛ́ muú fɔ́ apɔ́, ɛlé Kras Jisɔs ne agboó gétúgé sé Ɛsɔwɔ apyɛ ji akwilé né negbo, ajwɔlé né melú ɛnógé né ɛgbɛ ɛbwónyɛ Ɛsɔwɔ anɛnemmyɛ gétúgé sé. 35 Genóge fɔ gepɔ ɛyi gékágé kare ɛsé ne gejeé ɛyigé Kras abɔ́ ne ɛsé? Nnó ɛlé ɛfwyale, waá ubalé, mammyɛ ayi bɔ́ ámmyɛ amu ne ɛsé, waá mesa ayi déjwɔlege. Mandée ayi álií ɛsé, waá manoó negbo ami dégɛne waá ɛfwyale ɛwé ɛtɛne ɛsé né negbo? 36 Ɛlú wyɛ ndɛre ásámé né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó, “Gétúgé ɛnyú ɛsé dégɛne manoó negbo yéndégébé, ne ásɛle ɛsé ɛké magɔŋme ayi ábele manwa.” 37 Ŋgba, yɛ́ ɛlé unó bina upyɛ́ ɛsé, ɛsé démmyɛ mɛ dépwɔ né uto Kras muú abɔ́ gejeé ne ɛsé. 38 Nkaá chaŋéné nnó yɛ́ genó gekage kare fɔ ɛsé ne Kras, yɛ́ ɛbɛlé negbo, yɛ́ geŋwá, yɛ́ makiénné Ɛsɔwɔ, yɛ́ álo nchyɛ, yɛ́ unó bi upyɛ mbɔ nana, yɛ́ ɛbi upyɛ nyɛ meso gébé, yɛ́ álo áto áto, 39 yɛ́ ɛbɛle unó bi úlú tɛ mfaánebuú, yɛ́ ɛbi úlú melɔ áwú bɔ́, yɛ́ genó gefɔ né unó bi Ɛsɔwɔ ákwyɛ́ ɛyi gekágé kare ɛsé né gejeege Ata se Kras Jisɔs nnó Ɛsɔwɔ abɔgé fɔ́ gejeé ne ɛsé gétúgé Ata se Jisɔs gepɔ.

9

Ɛsɔwɔ ájyaá bɔ́ bií

1 Me njógé wáwálé ndɛre muú ayi áchomé mmyɛ ne Kras mbyɔgé fɔ́ gebyɔ. Mendoó Ukpea ɛpyɛ́ me nkaá né metɔ́ wa nnó genó ɛyigé njógé gelú wáwálé nnó, 2 Me nwya gejamégé mesome ne ubalé ɛbi ula ubyɛ́ né metɔ́ wa, 3 gétúgé bɔ́ ba. Ɛbɔ ɛbɛ yɛ́ nnó mfaánebuú abɔ ashulé lé me mmyɛ, mfa mbwa ne Kras gétúgé bɔ́ ba, aŋmɛ ba abi détane melɔ ɛma, mbɔgé ɛwémbɔ ékágé pyɛ ɛbwɔ́ átané né ɛfwyale. 4 Ɛbwɔ́ álu bɔ́ Isrɛli. Ɛbwɔ́ ne Ɛsɔwɔ ásɛlé nnó ábɛ́ baá bií. Alɛré ɛbwɔ́ ŋgɔ wuú. Anyémeno menyɛ́ gejame ne ɛbwɔ́, achyɛ́ ɛbwɔ́ mabɛ jií, alɛré ɛbwɔ́ ndɛre ábɔ́ manógé ji, ne ashuú nnó apyɛ nyɛ ɛbwɔ́ gejame unó. 5 Ɛbwɔ́ alu upyáne ukwene antɛ bɔ́ Ɛsɔwɔ abi áwuú nya ɛbwɔ́ ŋgɔ. Kras ndɛre mekwaá alu muú melɔ bwɔ́. Ji alu Ɛsɔwɔ ayi abɔ́ yéndégenó, défɛ́ ji tɛ kwyakwya Amɛn.

6 Yɛ́mbɔ ɛpɔ́fɔ́ nnó Ɛsɔwɔ apyɛ́ fɔ́ genó ɛyi ji anyémeno nnó apyɛ́ ne bɔ́ Isrɛli wɔ́ néndé ɛpɔ́fɔ́ yéndémuú ayi ábyɛné ji né melɔ Isrɛli ne alu muú Ɛsɔwɔ wáwálé. 7 Ne ɛpɔ́fɔ́ ntó bɔ́ ako abi alú upyáne Abraham ne alu bɔ́ Ɛsɔwɔ. Ɛsɔwɔ ajɔ́ lé ne Abraham nnó, “Upyáne ɛbi menyɛ́ meno nnó nchyɛge nyɛ wɔ ukɛne nyɛ lé ne Asek.” 8 Ɛwéna ɛlɛre nnó ɛpɔ́fɔ́ bɔ́ abi ábyɛné ɛbwɔ́ ndɛre akwaá ábyéne baá ne alu bɔ́ Ɛsɔwɔ. Élé abi akɛne ne menomenyɛ́ ɛwé Ɛsɔwɔ anyɛ́ ne alu baá Abraham wáwálé. 9 Gɛ genó ɛyigé menomenyɛ́ ɛwémbɔ ɛjɔ́ na, ɛké, “Wyɛ́ né gébé ɛyigé na ŋmɛ ɛníne cha me mmage kere fa, ne Sara abyɛne nyɛ maá mende.”

10 Ɛpɔ́ fɔ́ wyɛ ɛwéna ɛwú ɛwú, Rebɛka ntó abyɛ ufa ne muú ama. Muú yimbɔ alu nya lé gekwenege ntɛ sé Asek. 11 Gemɛge nnó ábyɛ́ baá bina apea yɛ́ gemɛge nnó ɛbwɔ́ ápyɛ genó gelógélɔ́ yɛ́ ɛyi gebogebo, Ɛsɔwɔ akaá mɛ ula bi ji ajyaá bɔ́ bií, ɛpɔ́ fɔ́ gétúgé utɔ́ ulɔ́úlɔ́ ɛbi bɔ́ ápyɛ́, ɛlu ɛlé ndɛre ji akuú bɔ́ bií. 12 Ne ji agaré Rebɛka aké, “Maá wyɛ ayi mbɛ akpane nyɛ defwɛ mbaá ayi akwɔlegé ji.” 13 Ɛlú wyɛ ndɛre ásamé né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó, “Me mbɔ gejeé ne Jakɔb, nkií fɔ́ Ɛsao.”

Ɛsɔwɔ ápɔ́ fɔ́ ne aŋgya

14 Ɛwéna déjógé mbɔ nnó yɛ́? Nnó Ɛsɔwɔ apyɛ fɔ́ genó ɛyigé gelu cho? Cha-o. 15 Ɛsɔwɔ

ajɔ́ nya ne Mosis aké, “Me ngɛne nyɛ meshwɛ ne bɔ́ abi nkɛlege mangɛ meshwɛ, ne nlɛrege nyɛ ulɔ́ melu ne bɔ́ abi nkɛlege manlɛré.” 16 Ndɛre ɛlúmbɔ, Ɛsɔwɔ ajyaá fɔ́ bɔ́ ndɛre akwaá ákɛlege wɔ, yé ɛbɛlé gétúgé genó ɛyigé ɛbwɔ́ ápyɛɛ́. Ji ajyaá bɔ́ gétúgé meshwɛ ayi ji agɛne bɔ́. 17 Asá né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó Ɛsɔwɔ ajɔ́ ne Fɛro aké, “Me mpyɛ wɔ ɔlu mfwa gétúgé nkɛlege nnó nkɛ ne wɔ nlɛré uto ba mbaá bɔ́ ne nnó, mpyɛ ŋgɔ wa ásané né malɔ mme meko.” 18 Ndɛre ɛlúmbɔ, Ɛsɔwɔ agɛne meshwɛ ne yéndémuú ayi ji akɛlege ne achyɛge mekpo meto mbaá yéndémuú ayi ji akɛlege manchyɛɛ́.

19 Ndɛre njɔ́ mbɔ, ɛnyú abifɔ dégígé nyɛ me déké, “Ɛbɛgé mbɔ ula nnó Ɛsɔwɔ ámágé shulé bɔ́ ndo né mbaá unó bi ɛbwɔ́ ápyɛ? Ndé muú ákágé tɛne ukɔlɔ ne Ɛsɔwɔ nnó apyɛgé fɔ́ genó ɛyi ji akɛlege?” 20 Yémbɔ wɔ mekwaá ɔlu waá ayi ɔshugé Ɛsɔwɔ meko? Gejegé mesɛ́ ɛyigé muú akwyɛge gekwilégé fɔ́ gegií muú ayi akwyɛ́ geji nnó, “Ulannó wɔ ɔkwyɛ́ me nnó mbɛ na?” 21 Yɛ́ ɛwú ɛma ɛbɛ nnó muú ayi akwyɛgé ubi awyaá uto mansɛ nemé, akwyɛ́ ujeé mesɛ́ upea, abelé gema nnó bií kpaá ne afyɛ́ menyɛ́ wyɛ́, abelé ɛyi fɔ nnó ányégé menyɛ́ wyɛ yéndé bií.

22 Gefɔgé genó ɛyina ntó ne Ɛsɔwɔ apyɛɛ́. Ji abɔ ake alɛré metɔ́ usɔ́ wuú ne bɔ́ abi ápyɛ gabo ne nnó apyɛ ntó bɔ́ ákaá uto bií. Yémbɔ ji akóo metɔ́ dɔ́ ne bɔ́ bimbɔ abi ji alɛrege nyɛ ɛbwɔ́ metɔ́ usɔ́ wuú. Ɛbwɔ́ bina álu bɔ́ abi ɛlú mɛ nno áchɔ́ nyɛ ɛbwɔ́ chɔ́. 23 Ɛsɔwɔ apyɛmbɔ ntó gétúgé ji abɔ alu manlɛre gekpɛkpɛgé ŋgɔ wuú mbaá ɛsé ako abi ji abelé mɛ nnó agɛne ɛsé meshwɛ. Ɛsé bina ne délu bɔ́ abi ji abɔ́ mɛ mbɛ ajyaá nnó débɔ ŋgɔ, 24 yɛ́ ɛlé ɛsé abi ji akuú. Ɛpófɔ́ wyɛ lé ɛta bɔ́ Jus ɛbwɔ́ ɛbwɔ́, áku ntó bɔ́ abi álá pɔ́ bɔ́ Jus. 25 Ne ɛlú wyɛ ndɛre ji ajɔ́ né mmu ŋwɛ Hosya nnó, “Me nkuú nyɛ bɔ́ abi abɔ álá ápɔ́ fɔ́ bɔ́ ba, nnó bɔ́ ba, ne bɔ́ abi me mbɔ nla mbɔ́ gejeé ne ɛbwɔ́ wɔ́, nkuú nyɛ ɛbwɔ́ nnó bɔ́ ba abi gejeé.” 26 Ne wyɛ né mbaá ayi ji abɔ ajɔ́ ne ɛbwɔ́ aké, “Ɛnyú depɔ fɔ́ bɔ́ ba, Ɛsɔwɔ muú alu mebɛ akuú nyɛ ɛbwɔ́ nnó baá ba.” 27 Asaya ajɔ́ nya kenɣké atoó ne bɔ́ Isrɛli aké, “Yɛ́ bɔ́ Isrɛli ája ábɛ́ ɛké gesɔ́ mbalé ɛbɛɛ́ mega, ɛlé ukɛkɛ bɔ́ né geluage bwɔ́ ne átanege nyɛ né ɛfwyale gabo, 28 néndé Ɛsɔwɔ asɔ́ nyɛ mpa fa mme wáwá ne dama tɛ kwyakwya.” 29 Ɛlú wyɛ ndɛre Asaya abɔ ajɔ́ ntó aké, “Mbɔgé Ɛsɔwɔ ayi ábɔ́ utó uko abɛ danlyaá ɛsé mbeé upyáne ɛbifɔ, mbɔ bwyɛ ɛsé ntó abɔ ánómé, ɛké melɔ Sodom ne melɔ Gomɔra.”

Bɔ́ Isrɛli ákámé fɔ́ abya melɔ́mélɔ́ wɔ́

30 Déjógé mbɔ nnó né mechɔ ɛwéna yɛ́? Nana déjɔ́ge nnó bɔ́ abi álá pɔ́ bɔ́ Jus, ɛbwɔ́ abi abɔ álá ámmyɛ fɔ́ mambɛ cho né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ wɔ́, Ɛsɔwɔ apyɛ ɛbwɔ́ atɛne cho né mbɛ ushu wuú gébégé áfyɛ́ metɔ́ ne ji, 31 ɛwé bɔ́ Isrɛli bɔ́ abɔ ámmyɛ nnó Ɛsɔwɔ ápyɛ ɛbwɔ́ ábɛ́ cho né mbɛ ushu wuú gétúgé ábélege ɛbɛ, ágɛ fɔ́ meti mampyɛ yéndégenó ɛyi ɛbɛ ɛjɔ́ wɔ́. 32 Ulannó ɛbwɔ́ álá ágɛ meti mambɛ cho né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ wɔ́? Ɛlé gétúgé ɛbwɔ́ ammyɛ mambɛ cho ɛwé álá fyɛ́ fɔ́ metɔ́ ne ji wɔ́. Ɛbwɔ́ áfɛré nnó ápyɛgé utɔ́ ulɔ́úlɔ́ ákágé bɛ́ɛ cho. Ndɛre ɛlúmbɔ, ɛbwɔ́ ákparé né mfaá “Ntaá ɛníne nepyɛ́ bɔ́ ákparege ákwene.” 33 Ɛlú wyɛ ndɛre asame né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó, “Gɛge me mbelege mbɔ ntaá né melɔ Sayɔn ɛníne nepyɛ́ nyɛ ɛbwɔ́ ákparege, ɛtaravɛ ɛwé ɛpyɛ́ nyɛ bɔ́ ákwene. Yémbɔ yéndémuú ayi áfyɛ́ metɔ́ ne ji akpane fɔ́ mekpo unɔ́.”

10

1 Aŋmɛ ba, genó ɛyigé me nshyage ne metɔ́ wa meko ne mmyɛmenɛne ya mbaá Ɛsɔwɔ gétúgé bɔ́ ba gelu nnó Ɛsɔwɔ áferé ɛbwɔ́ né ɛfwyale gabo. 2 Me nkágé ngaré wáwálé nnó ɛbwɔ́ akpane gechyɛ́ né depɔre Ɛsɔwɔ yémbɔ ɛbwɔ́ akágé fɔ́ ndɛre ɛbwɔ́ ábɔ́ mampyɛge utɔ́ Ɛsɔwɔ. 3 Ɛbwɔ́ ákágé fɔ́ meti ɛwé Ɛsɔwɔ apyɛ́ bɔ́ abɛ́ cho né mbɛ ushu wuú ne ammyɛ ɛlé mankwyɛ ɛwé bwɔ́ meti mambɛ cho. Ɛwéna ɛlɛré nnó ákwɔlegé fɔ́ meti ɛwé Ɛsɔwɔ apyɛ́ bɔ́ abɛ́ cho. 4 Kras anere yéndégenó ɛyi getome ne ɛbɛ nnó, yéndémuú ayi áfyɛ́ metɔ́ ne ji abɛ cho né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ.

Yɛ́ muú fɔ́ apɔ́ ayi Ɛsɔwɔ álá aferege ji né ɛfwyale

5 Mosis asa ato ne meti ɛwe ɛbɛ ɛpyɛ bɔ́ abɛ cho aké, “Yéndémuú ayi ábélege mabɛ ako abɔ́ geŋwá.” 6 Yémbɔ ása né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ átoó ne meti ɛwé Ɛsɔwɔ apyɛ bɔ́ abi áfyɛ́ metɔ́ ne ji ábɛ́ɛ cho áké, wɔ ɔfyɛgé metɔ́ ne Ɛsɔwɔ nnó apyɛ wɔ ɔbɛ cho né mbɛ ushu wuú, “Ɔgígé fɔ́ né metɔ́ wyɛ nnó, Ndé muú akwɔmé mbɔ nyɛ né mfaánebuú?” (Mmyɛ ké mampyɛ Kras ashulé mme.) 7 “Yé mangií nnó, Ndé muú ajyɛ́ mbɔ nyɛ né melɔ aló?” (Mmyɛ ké mampyɛ Kras akwilé né negbo.) 8 Genó ɛyigé ŋwɛ Ɛsɔwɔ ajógé gelu nnó, “Mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ alu kwɔ́kwɔ́lé ne wɔ, alu wɔ né ubɔ meno, alú ntó né mmu metɔ́ wyɛɛ́.” Mmyɛ ké mekomejɔ́ yina ayi agaré ndɛre bɔ́ áfyɛ́ metɔ́ ne Ɛsɔwɔ, ayi ɛsé dégaré nnó, 9 Wɔ ɔgarege ne meno wyɛ nnó, “Jisɔs alu Ata,” ne ɔkamege ne metɔ́ wyɛ nnó Ɛsɔwɔ apyɛ ji akwilé né negbo, ɔtanege nyɛ né ɛfwyale gabo. 10 Néndé défyɛɛ́ lé metɔ́ ne Ɛsɔwɔ ne débɛɛ́ cho né mbɛ ushu wuú. Ne déshuúge ɛku ne mano sé ne détanege né ɛfwyale gabo. 11 Asá né ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó, “Yéndémuú ayi áfyɛ́ metɔ́ ne ji akpane fɔ́ mekpo unɔ́.” 12 Aŋgya apó, ne muú Jus ne muú Grek. Ɛsɔwɔ awu ama ne

alu Ata ɛbwɔ́ ako. Ji achyɛgé gejamégé mejé mbaá bɔɔ́ ako abi ágige ji. 13 Ásá né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnɔ́, “Yɛ́ndémuú ayi akuú mabɔ Ata nnɔ́ áféré ji né ɛfwyale gabo, Ata aférege nyɛ ji atane né ɛfwyale gabo.”

14 Ɛpyɛ́ɛmbɔ nnɔ́ ne bɔɔ́ ákuú muú fɔ nnɔ́ apoó ɛbwɔ́ mbɔgé álá fyɛɛ́ metɔɔ́ ne ji wɔ́? Ne apyɛ́ mbɔ nnɔ́ ne afyɛɛ́ metɔɔ́ ne ji, mbɔgé álá au danwú muú fɔ́ agaré ɛbwɔ́ abya wuú? Ne apyɛmbɔ nnɔ́ ne awu abya yimbɔ mbɔgé muú fɔ́ álá agaré ɛbwɔ́ abya wuú wɔ́? 15 Ne muú apyɛɛ́ mbɔ nnɔ́ ne agaré ɛbwɔ́ mbɔgé álá atɔ ji wɔ́? Ásá né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnɔ́, “Uka bɔɔ́ abi áchwɔɔ́ ne abya melɔ́méléɔ́ ulɔ kpaá upwɔ.” 16 Yɛ́mbɔ bɔɔ́ ako fɔ́ wɔ́ ákamé ne abya melɔ́méléɔ́ yina wɔ́, néndé Asaya ajɔɔ́ aké, “Ata ndé muú akamé ne mekomejɔɔ́ ayi ɛsé dégaré?” 17 Ndɛre ɛlúmbɔ, muú awuú ɛlé abya melɔ́méléɔ́ ayi atome ne Kras, ne áfyɛɛ́ metɔɔ́ ne ji ne muú awuú abya melɔ́méléɔ́ gébégé muú fɔ aké agarege ji.

18 Yɛ́mbɔ gɔgé me ngií ŋkwe, Nnɔ́ bɔɔ́ Jus awuú fɔ́ abya Kras wɔ́? Ŋgba, awu, néndé ása né ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnɔ́, “Bɔɔ́ mme meko awú mekomejɔɔ́ ayi ɛbwɔ́ agaré yɛ́ndé mbaá fa mme.” 19 Gɔgé mma ngií ŋkwɛ. Nnɔ́ bɔɔ́ Isrɛli ákaá fɔ́ ula mekomejɔɔ́ yina wɔ́? Mosis jimbɔ abɔ mbɛ ajɔɔ́ aké, “Me mmpyɛ nyɛ ɛnyú déshyage mambɛ ɛké bɔɔ́ abi debɔ défɛré nnɔ́ ápɔ́ yɛ́ melɔ fɔ, mpyɛɛ́ nyɛ matɔɔ́ ásɔɔ́ ɛnyú ne bɔɔ́ abi álá ápɔ́ ne défɔɔ́ mankaá genó.” 20 Ɛwyage, Asaya ajɔɔ́ afɔ wɔ́ aké, “Bɔɔ́ abi abɔ álá akɛle me wɔ́, ágɛ me. Nlɛre mmyɛ ya mbaá bɔɔ́ abi álá ágií me wɔ́.” 21 Yɛ́mbɔ ajɔɔ́ ato ne bɔɔ́ Isrɛli aké, “Yɛ́ndé bi me nsame amu ya mankwyɛɛ́ depɔ ne bɔɔ́ bina nnɔ́ ákere ɛta wa yɛ́mbɔ ɛbwɔ́ ákɛlege fɔ́ manwú me, apaá ɛlé me paá.”

11

Ɛsɔwɔ ashya fɔ́ bɔɔ́ Isrɛli wɔ́

1 Genó ɛyigé me ngigé gelú nnɔ́, Nnɔ́ Ɛsɔwɔ ashya bɔɔ́ bií? Chao! Me mbɔɔ́ nlú muú Isrɛli, mpyáne Abraham. Ntane né ntoné Benjamɛn. 2 Ɛsɔwɔ ashya fɔ́ bɔɔ́ bíí abi ji abɔɔ́ ajyaá wɔ́. Ɛnyú delu danwú genó ɛyi mekomejɔɔ́ Ɛsɔwɔ ajɔɔ́ atome ne Ɛlija? Ji abɔ anɛmmyɛ mbaá Ɛsɔwɔ atɛne ukɔlɔ ne bɔɔ́ Isrɛli áké, 3 “Ata, ɛbwɔ́ áwá bɔɔ́ ɛkpávé byɛɛ́, ámu uluó upɛ byɛɛ́, me nla membií ne, ákɛlege manwá me.” 4 Ɛsɔwɔ ashuú ji meko aké ndé? Aké “Nwyaá dɛle bɔɔ́ ba akɛneama abi álá ato mano anógé Bal wɔ́.” 5 Wyɛmbɔ ntó ne ɛlu fina. Ukɛɛ́ bɔɔ́ fɔ́ alu abi Ɛsɔwɔ ajyaá né ulɔɔ́ melu bií. 6 Mbɔgé ɛlé gétúgé ulɔɔ́ melu bií ne ji ajyaá bɔɔ́ nnɔ́ ábɛ́ abií, ɛbyɛnnó utɔɔ́ ulóúlóɔ́ fɔ́ wɔ́ upyɛɛ́ Ɛsɔwɔ ajyaá bɔɔ́ wɔ́. Mbɔgé ɛbɔ ɛbɛ lé gétúgé utɔɔ́ ulóúlóɔ́, ulɔɔ́ melu bií ufulé sé genó.

7 Gɛ na ne mechɔ ɛwéna ɛlú. Genó ɛyigé bɔɔ́ Isrɛli ákɛle ne ɛfófó agɛ geji wɔ́. Bɔɔ́ abi Ɛsɔwɔ ajyaá ne agɛne geji. Ne abi álaá lu daŋgɛ ɛlé bɔɔ́ abi átoó makpo. Ákɛlegé fɔ́ manwú Ɛsɔwɔ agaré ɛbwɔ́ genó ɛyigé ji akɛlege nnɔ́ ɛbwɔ́ ápyɛ. 8 Ɛlú wyɛ ndɛre ásamé né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnɔ́, “Ɛsɔwɔ apyɛɛ́ matɔɔ́ bwɔ́ ákwe genje kpaá tɛ fina. Achyɛ ɛbwɔ́ amɛ ayi alá ákágé gɛ genó ne matu ayi álá awuú mbaá.” 9 Dɛvid ajɔɔ́ ntó gefɔgé genó ɛyina aké, “Ɛchyɛ menyɛɛ́ ayi ɛbwɔ́ ányɛɛ́ gébégé ɛpaá ábwɔ́lé mataá ayi ɛbwɔ́ ámbɔɔ́ ákwene wyɛɛ́ ne ntaá ɛniné ɛbwɔ́ ákparege wyɛɛ́ ákwe ágɛ ɛfwyale. 10 Ɛchyɛ amé agilé ɛbwɔ́ ágɛgé sé mbaá, meso ásɔɔ́ ɛbwɔ́, ne ɛfwyale ɛwé ɛbwɔ́ ágɛne ɛbɛ tɛ kwyakwya.”

11 Me mmagé gií ŋkwɛ ayifɔ. Gébégé bɔɔ́ Isrɛli ákparé, nnɔ́ ákwe, nnɔ́ nekwe ɛníne mbɔ nelu ɛniné ɛbwɔ́ álá ákágé kwilé sé téné? Chao! Ɛpɔ́ fɔ́ mbɔ néndé gabo ayi ɛbwɔ́ ápyɛɛ́, ápoó lé nnɔ́ bɔɔ́ abi álá pɔ́ bɔɔ́ Jus ágɛ meti ɛwé Ɛsɔwɔ aferege ɛbwɔ́ né ɛfwyale gabo, nnɔ́ ɛpyɛgé mbɔ bɔɔ́ Isrɛli áshyágé mambɛ ntó ɛké ɛbwɔ́. 12 Tɛ mbaá gabo ayi bɔɔ́ Isrɛli ápyɛɛ́ áchwɔ́ ne mejé mbaá bɔɔ́ mme, ne mankparé ayi ɛbwɔ́ ákparé áchwɔ́ ne gejamégé mejé mbaá bɔɔ́ abi álá pɔ́ bɔɔ́ Jus, fɛrege yɛ́ gejamégé mejé ɛwé ɛchwɔɔ́ nyɛ gébégé bɔɔ́ Jus abi álaá, áchogé nyɛ ne bɔɔ́ ako abi áfyɛ metɔɔ́ ne Kras.

Ɛsɔwɔ aferege bɔɔ́ abi álá pɔ́ bɔɔ́ Jus né ɛfwyale gabo

13 Me njógé ne ɛnyú abi dela depɔ bɔɔ́ Jus. Tɛ mbaá me nlú ŋgbá Kras ɛta nyú, nkaá nnɔ́ utɔɔ́ bi Ɛsɔwɔ achyɛɛ́ me nnɔ́ mpyɛ unea gemɛ, 14 mampyɛ nnɔ́ me ngɛ meti mpyɛ bɔɔ́ ba bɔɔ́ Jus, áshyágé mambɔ unó ulóúlóɔ́ ɛbi ɛnyú déwyaá, nnɔ́ ndɔ fɔ́ mpyɛge mbɔ Ɛsɔwɔ aferege nyɛ abifɔ né ɛfwyale gabo. 15 Néndé gébégé Ɛsɔwɔ áshyá bɔɔ́ Jus, apyɛ bɔɔ́ mme meko abɛ né nesɔ ne ji. Ndɛre ɛlúmbɔ́, gébégé Ɛsɔwɔ asɛge nyɛ bɔɔ́ Jus nnɔ́ abɛ nesɔ ne ji, ɛbɛɛ́ mbɔ nyɛ nnɔ́? Ɛbɛɛ́ ɛké ɛbwɔ́ abɔ ágbooó ne ákere né geŋwá.

16 Mbɔgé maá gebage brɛd ɛyi mbɛ alu genóge ukpea, ɛbyɛnnó nto brɛd meko alu genóge ukpea. Ne mbɔgé maka genɔɔ́ álu genóge ukpea, ɛbyɛnnó mata genɔɔ́ ɛyigé mbɔntó álu ɛlé genóge ukpea. 17 Yɛ́mbɔ mbɔgé mata genɔɔ́ olif ɛyigé apɛne mata ayifɔ ákɔɔ́ ákwe, ɛlú ɛké bɔɔ́ Jus ne mbɔgé ásɛ mata genɔge olif ayi álá ápɛɛ́ wɔ́ ába né genɔɔ́ ɛyigé ápɛné, ɛlú ɛké ɛnyú abi déla pɔ́ bɔɔ́ Jus. Ndɛre mata yimbɔ ako ányuú manaá ami matanege né genɔge olif ɛyigé ápɛne pɛne, mbɔntó ne Ɛsɔwɔ achyɛge mejé mbaá bɔɔ́ bií ako. 18 Ɛkágé ɛnyú abi délu ɛké mataá genɔɔ́ áyi ábalé bále débyage bɔɔ́ abi álu ɛké mataá genɔɔ́ áyi ákɔɔ́ ákwene. Depɔ ne ula bi dédoó ɛbwɔ ɛwɔme. Ɛnyú fɔ́ wɔ́ dégbare makaka genɔɔ́ ɛyina wɔ́, ɛlé makaka jií ne ágbaré ɛnyú.

19 Muú nyú fɔ ákágé jó aké, “Mataá genɔ́ yimbɔ ákɔ́ ákwe nnó me ngɛ meti ncho mmyɛ ne genɔ́ ɛyimbɔ.” 20 Ɛlú wáwálé, yémbɔ, kaá nnó ɛbwɔ́ ákɔ́ ákwe gétúgé álá áfyɛ́ metɔ́ ne Jisɔs wɔ́ ne ɛnyú décho mmyɛ ne geji gétúgé défyɛ́ metɔ́ ne Kras. Ndɛre ɛlúmbɔ, ékágé dépyɛgé neŋa bɛgé ɛlé ne ɛfɔ metɔ́, 21 néndé mbɔgé Ɛsɔwɔ agɛ́ nya fɔ́ meshwɛ mbaá bɔ́ Jus abi alu ɛké mata genɔ́ yimbɔ ajiambɔ́ wɔ́, défɛre nnó délyagé mamfyɛ metɔ́ ne Kras, ji agɛne ɛnyú meshwɛ? 22 Ndɛre ɛlúmbɔ, tege ulɔ́ melú Ɛsɔwɔ, ne chúchú ayi ji alɛrege bɔ́ abi ákwene. Yémbɔ ji alɛrege ɛnyú galógáló mbɔgé ɛnyú déké défyɛ́ wyɛ metɔɔ nnó ji alɛrege ɛnyú galógáló. Yémbɔ mbɔgé ɛnyú dela défyɛ́ sé metɔ́ mbɔ, ji akɔrege ɛnyú áfomé. 23 Ne yé bɔ́ Isrɛli abifɔ ályaágé manshyagé nnó áfyɛ́ fɔ́ metɔ́ ne Kras, Ɛsɔwɔ amagé sɛ nyɛ ɛbwɔ́ aba né malu ayi ɛbwɔ́ ábɔ́ alu mbɛmbɛ néndé Ɛsɔwɔ awyaá uto mamba ɛbwɔ́ wyɛ́. 24 Mbɔgé ɛnyú bɔ́ abi álá pɔ́ bɔ́ Jus, ɛnyú abi delu ɛké mata genɔ́ olif ɛyigé álá apɛ́ wɔ́, ásɔ ɛnyú ába né genɔ́ olif ɛyigé apɛne pɛne, né gefɔ́ ɛyigé akwaá álá alu danŋgɛ, ndɛre Ɛsɔwɔ apyɛmbɔ, ɛlú wáwálé nnó asɛle nyɛ bɔ́ Isrɛli abi alu ɛké mata genɔ́ ɛyigémbɔ geji ambɔ́ ákere ába né genɔ́ ɛyigémbɔ?

Ɛsɔwɔ aferege nyɛ bɔ́ Isrɛli ako né ɛfwyale

25 Aŋmɛ ba, genó gefɔ gelu bibií ɛyigé me nkɛlege nnó ɛnyú dékaá nnó ɛnyú déferege sé nnó dékaá dɔ́. Genó ɛyina gelu nnó bɔ́ Isrɛli abi átoó mekpo, atoó nyɛ fɔ́ tɛ kwyakwya. Ɛbwɔ́ átoó nyɛ wyɛ mekpo kpaá tɛ bɔ́ abi álá pɔ́ bɔ́ Jus, abi Ɛsɔwɔ ajyaá ákamege ne meti ɛwé Ɛsɔwɔ apyɛ́ bɔ́ átɛnege cho né mbɛ ushu wuú. 26 Na ne Ɛsɔwɔ aferege nyɛ bɔ́ Isrɛli ako né ɛfwyale, ndɛre ásamé né ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó, “Muú ayi aferege bɔ́ né ɛfwyale atanege nyɛ né Sayɔn, apyɛ upyáne Jakɔb ulyaá nchyɛ mampyɛge.” 27 Ásá ntó nnó Ata aké, “Gɛ menomenyɛ́ ɛwé me nyɛ́ nyɛ ne ɛbwɔ́ na gébégé njige nte gabo bwɔ́.” 28 Né ɛgbɛ ɛwé abya melóméló, bɔ́ Isrɛli alu bɔ́ mawámé Ɛsɔwɔ gétúgé áshyá ji né galógáló áwe nyú. Né ɛgbɛ ɛwé manjya bɔ́, Ɛsɔwɔ ajya ɛbwɔ́ néndé ji abɔ gejeé ne ɛbwɔ́ dɔ́ gétúgé genó ɛyigé anyémeno nnó apyɛ́ ne ukwene antɛ bwɔ́. 29 Mbɔ ne ɛlú néndé Ɛsɔwɔ akúgé muú, ne ájegé ji, genó gefɔ gepɔ ɛyi gekágé mankwɔré metɔ́ Ɛsɔwɔ. 30 Né ɛgbɛ ɛwé nyú, mbɛmbɛ ɛnyú debɔ déwuú fɔ́ ne Ɛsɔwɔ yémbɔ nana ji agɛné ɛnyú meshwɛ gétúgé bɔ́ Isrɛli álá áwuú fɔ́ ji. 31 Wyɛ né meti ɛwu gétúgé meshwɛ ayi Ɛsɔwɔ agɛne ɛnyú, nana bɔ́ Isrɛli ákɛlege fɔ́ manwú ne Ɛsɔwɔ. Ɛpyɛmbɔ nnó Ɛsɔwɔ ntó agɛne nyɛ ɛbwɔ́ meshwɛ. 32 Ɛsɔwɔ apyɛ ɛbwɔ ako ábélégé fɔ́ mabɛ jií, ɛbwɔ́ álú ɛké bɔ́ denɔ abi meti ɛla ɛpɔ́ manlyaá gepugé denɔ. Ji apyɛmbɔ nnó ji agɛne bɔ́ ako meshwɛ.

Ŋgɔ Ɛsɔwɔ apwɔ amu bɔ́ ákágé kaá

33 Ɛɛh Ɛsɔwɔ sé alɔ melu ne bɔ́ ako. Deŋga tií ne defɔ́ ɛtiré ji awyaá dépwɔ amu. Ndé muú akágé garé ula bi depɔ desɔgé ji meno? Ndé muú akágé ndɛre ji apyɛ́ depɔ tií? 34 Ɛlú wyɛ ndɛre ásamé né ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó, “Ndé muú akágé ufɛré Ɛsɔwɔ? Ne ndé muú akaá dɔ́ mambɛ muú ayi achyɛge ji majyɛ́? 35 Ndé muú achyɛ́ mɛ ji ɛchyɛ nnó Ɛsɔwɔ ntó ashuú ji?” 36 Ɛsɔwɔ ne akwyɛ́ yéndégenó ne ɛlé jií ne apyɛ́ nnó yéndégenó gekɛne, ne ɛlé getu jií ne yéndégenó gelu. Ŋgɔ abɛ ne ji tɛ kwyakwya ne kwyakwya Amɛn.

12

Chyɛge geŋwáge nyú mbaá Ɛsɔwɔ ndɛre gepɛ ɛyigé gelu gebɛ

1 Aŋmɛ ba, ndɛre unó bi ngarege ɛnyú úlú wáwálé, mkpeage ɛnyú nnó gétúgé galógáló ayi Ɛsɔwɔ alɛrege, déchyɛ́ gemɛge nyú mbaá Ɛsɔwɔ ndɛre genógé gepɛ ɛyi gelu gebɛ, ɛyigé débele ndɛre genóge ukpea mbaá Ɛsɔwɔ, ɛyi gepyɛ́ metɔ́ ɛgɔ́ ji. Gɛ meti ɛwé ɛnyú débɔ́ manogé Ɛsɔwɔ wáwálé na. 2 Ɛkágé dema dépyɛge unó ɛké bɔ́ mme. Gɔgé Ɛsɔwɔ akwɔré geŋwáge nyú, achyɛ́ ɛnyú matɔ́ ayi makɛ. Ɛbɛge mbɔ ɛnyú dékágé nyɛ genó ɛyigé Ɛsɔwɔ akɛlege nnó ɛnyú dépyɛge, ɛyigé gelɔme, ɛyigé gegɔ́ ji metɔ́ ne gekwane.

3 Ne gétúgé ɛchyɛ ɛwé Ɛsɔwɔ achyɛ́ me né ulɔ́ melu bií, mkpeage ɛnyú nnó ɛkágé muú nyú fɔ áfɛrege nnó ji aŋea gemɛ apwɔ ndɛre ji alu. Muú aké afɛrege genó ɛyi getome ne jimbɔ́, áféégé né meti ɛwé ɛlu cho ndɛre ji áfyɛ́ metɔ́ ne Jisɔs. 4 Menyammyɛ sé álu ama ne awyaá gejamégé upɔ, yéndé gepɔ gewyaá ɛbi utɔ́. 5 Mbɔntó ne ɛsé yɛ́ ɛlé ɛsé delu gejame, dékwe ɛké menyammyɛ ama gétúgé déchomé mmyɛ ne Kras, ne yéndémuú sé alige mmyɛ ne ntɛ. 6 Ɛsɔwɔ né ulɔ́ melu bií achyɛ́ yéndémuú sé ɛwuú ɛchyɛ. Yéndémuú agbaré ɛchyɛ wuú chaŋéné. Mbɔgé achyɛ́ wɔ ɛchyɛ ɛwé ɔgarege mekomejɔ́ wuú, garege ndɛre ɔfyɛ́ metɔ́ ne ji, 7 mbɔgé ɛlú lé mampyɛge utɔ́ bií, pyɛge chaŋéné, mbɔgé ɛlú lé manlɛre, lɛrege chaŋéné, 8 mbɔgé ɛlú lé mamfyɛ bɔ́ ɛshyɛ, fyɛge ɛbwɔ́ ɛshyɛ chaŋéné, mbɔgé ɛlú lé ɛchyɛ manchyɛge, achyɛge byagebyage, mbɔgé ɛlú lé mampógé bɔ́, poóge ne metɔ́ wyɛ meko, muú ayi agɛne bɔ́ meshwɛ, agɛne ne metɔ́ megɔmegɔ.

9 Bɔgé gejeé ɛyigé wáwálé ne atɛ, paágé unó nchyɛ, gbarege unó ulúúló ne ɛshyɛ. 10 Bɔgé gejeé ne atɛ aŋmɛ ndɛre débɔ́ ne bɔ́ ula gepú nyú, kpagé gechyɛ́ manógé atɛ. 11 Pyɛgé utɔ́ nyú débɛgé ne gepwa, pyɛgé utɔ́ Ata ne matɔ́ nyú mako. 12 Bɛgé

ne nechóchó né genó ɛyigé ɛnyú dénɛré metɔ́ wyɛ. Kógé metɔ́ né ɛfwyale ɛwé ɛnyú dégɛne. Nɛgé wyɛ mmyɛ yéndégébé. 13 Chyɛgé unó ɛbifɔ ɛbi ɛnyú déwyaá mbaá atɛ bɔ́ Ɛsɔwɔ abi alu mbya. Nenegé manombi nyú mbaá aŋkɛ́ɛ́.

14 Nɛgemmyɛ nnó Ɛsɔwɔ ájé bɔ́ abi ámmyɛ́ɛ́ amu ne ɛnyú. Dénɛge fɔ́ nnó Ɛsɔwɔ alɛre ɛbwɔ́ utoŋkwa, nɛge lé nnó Ɛsɔwɔ ájé bwɔ́ jéle. 15 Bɛge metɔ́ megómégɔ́ ne bɔ́ abi awyaá metɔ́ megómégɔ́. Bɛge ne mesome metɔ́ ne bɔ́ abi awyaá mesome. 16 Bɛge nesɔ ne atɛ. Ɛkágé débwɛge mmyɛ, chogé mmyɛ ne bɔ́ abi áshulege gemɛge bwɔ́ mme. Ɛkágé défɛrege nnó dékaá dɔ́.

17 Muú apyɛgé ɛnyú gabo, ɛkágé déshuú ji. Pyɛgé lé unó bi yéndémuú asɛlé nnó úlú cho. 18 Ɛbɛgé kɔkɔgé, né ɛgbɛ ɛwé nyú mmyɛge nnó débɛ nesɔ ne yéndémuú. 19 Aŋmɛ ba, muú apyɛgé ɛnyú genó gebo, déshugé fɔ́ amu. Lyagé Ɛsɔwɔ ne ashuú muú yimbɔ amu néndé ásá né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó, “Ata aké amu mashugé ɛlé aya, ne me nshugé nyɛ amu.” 20 Yémbɔ pyɛgé ndɛre asamé né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó, “Mbɔgé mesa aké ammyɛ́ɛ́ bɔ́ mawámé nyú, chyɛgé ɛbwɔ́ menyɛ́ɛ́, mmwɔlé manaá ɛké ɛpyɛ́ɛ́ ɛbwɔ́, chyɛgé ɛbwɔ́ genó ɛyigé anyuú. Déké dépyɛ́ɛ́ mbɔ, ɛlú ɛké dénɛrege bwɔ́ ujéje mewɛ né mekpo ne mmyɛ ɛgboó nyɛ ɛbwɔ́.” 21 Dékamege nchyɛ asɛ ɛnyú uto, mmyɛge nnó galógáló nyú asɛ uto nchyɛ.

13

Bɔ́ áwúgé ne ákpakpa bwɔ́

1 Yéndémuú awúgé ne bɔ́ kpakpa abi ŋgɔmna áchyɛ́ɛ́ ɛbwɔ́ utó, néndé muú ákágé bɛ fɔ́ muú kpaá bɔ́ ayi Ɛsɔwɔ álá ákame wɔ́. Ne Ɛsɔwɔ ne afyɛ́ɛ́ ákpakpa melɔ ako. 2 Ndɛre ɛlúmbɔ, yéndémuú ayi átɛnege ukɔlɔ ne ákpakpa melɔ, átɛnege mbɔ lé ukɔlɔ ne bɔ́ abi Ɛsɔwɔ áfyɛ́ɛ́ nnó ábé. Ne yéndémuú ayi átɛnege ukɔlɔ, ákuú mbɔ ɛlé unɔ́ mpa ne gemɛ jií. 3 Bɔ́ kpakpa áfelegé fɔ́ amɛ mbaá bɔ́ abi ápyɛ unó bi úlú cho, áfelegé ɛlé mbaá abi ápyɛ gabo. Ndɛre ɛlúmbɔ, pyɛge yé genó ɛyigé ɛbwɔ́ ákɛlege ne ɛbwɔ́ áfɛge nyɛ wɔ́. 4 Néndé ɛbwɔ́ álú ɛlé bɔ́ utɔ́ Ɛsɔwɔ, ápyɛ́ɛ́ utɔ́ né galógáló nyú. Ne mbɔgé wɔ ɔpyɛge gyɛ, ɔbɔ mamfɔgé ɛbwɔ́ néndé utó bi Ɛsɔwɔ achyɛ́ɛ́ ɛbwɔ́ upɔ fɔ́ detu. Ɛbwɔ́ alu bɔ́ utɔ́ Ɛsɔwɔ ne ákhyɛgé ɛfwyale ndɛre Ɛsɔwɔ akɛlege mbaá bɔ́ abi ápyɛ́ɛ́ gabo. 5 Ndɛre ɛlúmbɔ, débɔ manwúgé ne ákpakpa melɔ, ɛpófɔ́ gétúgé dékɛlege mambo ɛfwyale ɛwú ɛwú wɔ́, ɛlé gétúgé dékɛlege ntó mampyɛgé genó ɛyigé matɔ́ nyú ágarege nnó gelu cho.

6 Getú ɛyigémbɔ ntó ne ɛnyú déchyɛge ŋkamakpo, néndé ákpakpa melɔ álú lé bɔ́ utɔ́ Ɛsɔwɔ ndɛre ápyɛ́ɛ́ unó bí ɛbwɔ́ ábɔ́ɔ mampyɛ. 7 Chyɛgé ɛbwɔ́ unó bi úlú ɛbi bwɔ́. Mbɔgé ɛlé ŋka makpo ne ɛbwɔ́ ákɛlege chyɛge ɛbwɔ́. Mbɔgé ɛlé ŋka matu yé ɛyi unó bi ɛnyú déwyaá ne ɛbwɔ́ ákɛlege nnó déchyɛ́ɛ́, chyɛge ɛbwɔ́. Mbɔgé ákɛlege nnó déwúgé ne ɛbwɔ́, wúgé ne ɛbwɔ́. Mbɔgé énógé ne ɛbwɔ́ akɛlege, nógé ɛbwɔ́.

Ndɛre muú abɔ́ mambɛ ne ntɛ meŋmɛ

8 Yéndémuú nyú ákwɔ ujwɔ́ bií uko. Ne ujwɔ́ ɛbi débɔ́ mankwɔ ɛlé mambɔ gejeé ne atɛ aŋmɛ. Muú ayi abɔ́ gejeé ne atɛ aŋmɛ, apyɛ́ɛ́ mbɔ ɛlé genó ɛyigé ɛbɛ ɛjɔ́ɔ. 9 Ɛbɛ ɛwé ɛké, “Muú akwege fɔ́ ulɔ, muú awágé fɔ́ ntɛ muú, muú ájogé fɔ́ ɛjo, muú áfyɛge amɛ né genóge ntɛ,” ne mabɛ ayi fɔ mako, ácho aji né ɛbɛ ɛma, ɛwé ɛké, “Gbógé ne ntɛ meŋmɛ wyɛ́ɛ́ ndɛre ɔgboó ne gemɛ jyɛ́ɛ́.” 10 Muú abɔgé gejeé ne ntɛ meŋmɛ, apyɛ́ɛ́ fɔ́ ji gabo. Ndɛre ɛlúmbɔ, muú aké abɔ́ gejeé ne ntɛ meŋmɛ apyɛ́ɛ́ mbɔ lé yéndégenó ɛyigé ɛbɛ ɛjɔ́ɔ.

11 Debɔ́ mampyɛge wyɛmbɔ néndé dékaá gefɔge gébé ɛyigé ɛsé délu mbɔ wyɛ. Gébé gekwane ɛyi débɔ mampeé geja, néndé gébé ɛyigé ɛsé détanege né ɛfwyale gabo gela kwókwólé gepwɔ ndɛre gebɔ gelú mbɛmbɛ ayi défyɛ́ɛ́ metɔ́ ne Jisɔs fyɛ́ɛ́. 12 Ɛlá gáchyɛ́ɛ́ utuú ubyɛ. Ɛlá gachyɛ́ɛ́ bií ujyaá. Délyaá unó bi bɔ́ ápyɛ́ɛ́ né gemua, défyɛ unó ummyɛ ɛbi Ɛsɔwɔ achyɛge démmyɛ ummyɛ bií gbɔ́ɔ. 13 Dépyɛgé unó chaŋéné ndɛre bɔ́ abi ápyɛ unó bií gbɔ́ɔ. Lyagé mapaá mabomabo, dényúgé fɔ́ mmɔ́ɔ dékwene. Lyagé unó bi ugboó mmyɛ. Déwamégé fɔ́ ne atɛ, désɔgé fɔ́ metɔ́ nnó bɔ́ abɔ unó ápwɔ ɛnyú. 14 Chyɛgé gemɛge nyú geko mbaá Ata Jisɔs Kras, délyaá manfɛrege ndɛre dépyɛ mmyɛ ɛkwilegé ɛnyu mampyɛ ubobo unó bi menyammyɛ ákɛlege.

14

Muú ayi ábɛné né depɔré Ɛsɔwɔ, ne ayi álá ábɛné wɔ́

1 Sɛgé muú ayi álá bɛne né depɔré Ɛsɔwɔ wɔ́, dényɛ́ɛgé fɔ́ mbeé ne ji né genó ɛyi ji áférege, yé gelú cho yé gelú gyɛ́ɛ́. 2 Muú ayi fɔ, metɔ́ ɛwé ji afyɛ́ɛ ne Ɛsɔwɔ ɛgarége ji nnó anyɛgé yéndégenó. Yémbɔ muú ayi álá bɛné né depɔré Ɛsɔwɔ wɔ́, metɔ́ ɛwuú ɛgarége ji nnó anyégé lé ulá. 3 Ne ékágé muú ayi anyɛ́ɛ́ yéndégenó, ábyágé ayi álá anyɛ́ɛ́. Ne ékágé muú ayi álá anyɛ́ɛ́ yéndégenó ajógé nnó ayi anyɛ́ɛ́ yéndégenó alu gyɛ́ɛ́, néndé Ɛsɔwɔ asɛ ji ntó nnó alú muú wuú. 4 Wɔ ɔlú waá ayi ójógé nnó maá utɔ́ muú yicha alu gyɛ́ɛ́? Muú ayi abɔ́ maá utɔ́ yimbɔ ne ákágé garé mbɔgé alu gyɛ́ɛ́ yé alu cho. Ne abɛ́ɛ́ nyɛ cho néndé Ɛsɔwɔ apyɛ nyɛ ji atɛne cho.

5 Bɔ́ abifɔ áfɛrege nnó bií uma uŋea gemɛ upwɔ ɛbifɔ ne abifɔ áfɛrege nnó yé bií bi uŋea gemɛ upwɔ ntɛ upó. Yéndémuú abɔ mamfɛré né metɔ́ wuú akaá genó ɛyi gelú

cho. 6 Bɔ́ abi áfɛré nnó bií uma uŋea gemɛ upwɔ ɛbifɔ, ápyɛmbɔ manógé Ata. Bɔ́ abi anyɛ́ yéndégenó, apyɛ́ mbɔ manógé Ata néndé ɛbwɔ́ achyɛgé matame mbaá Ɛsɔwɔ gétúgé menyɛ́ yimbɔ ne anyé. Bɔ́ abi áshyá manyé ufɔ́ menyɛ́ ɛbifɔ, ápyɛmbɔ manógé Ata ne achyɛgé ntó Ɛsɔwɔ matame. 7 Yé muú sé fɔ́ apɔ́ mebɛ, mampyɛge ɛlé unó bi ji akɛlege. Ne yé muú sé fɔ́ ntó ayi akɛlege nnó agboó néndé mbɔ ne ji akɛlege apɔ́. 8 Yé mbɔgé ɛsé débɛgé abɛ elú ɛlé nnó dénógé Ata. Ne yé mbɔgé dégbo lé gboó ɛlú lé nnó dénógé Ata. Ndɛre ɛlúmbɔ, yɛ́ délu abɛ yé dégbó délu lé bɔ́ Ɛsɔwɔ. 9 Né gétú ɛyigémbɔ Kras agbó, ne akwilé né negbo nnó ji abɛ Ata mbaá bɔ́ abi álu abɛ ne abi agboó. 10 Ulannó yé ne wɔ ɔgaregé ntɛ meŋmɛ nnó alu gyɛ́? Yé wɔ ntó ulannó ne wɔ ɔbyaá ntɛ meŋmɛ wyɛ́? Ɛsé ako détɛnege nyɛ né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ, asɔ mpa sé. 11 Ásá né ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó, “Ata aké tɛ mbaá me nlú wáwálé, yéndémuú atome nyɛ mano né mbɛ ushu wa, ne yéndémuú agarége nyɛ ne meno wuú nnó, me nlú Ɛsɔwɔ.” 12 Ndɛré ɛlúmbɔ, yéndémuú sé jimbɔ́ agaregé nyɛ Ɛsɔwɔ ama mpa ndɛre ji apyɛ́ ne geŋwá jií.

13 Gétú ɛyigémbɔ, débɔ manlyaá mangarege nnó muú yina alu cho ayina alu gyɛ́. Yémbɔ tóge ɛshyɛ mangɛ nnó ékágé dépyɛ genó ɛyi gépyɛ́ ntɛ meŋmɛ yifɔ akparé yɛ́ nnó ákpé né gabo. 14 Me, ndɛre muú ayi nchomé mmyɛ ne Ata Jisɔs, nkaá nnó yé menyɛ́ fɔ́ ayi alu, ála apɔ́ fɔ́ pópó apɔ́. Yémbɔ muú ákamege nnó gefɔge menyɛ́ ayifɔ apɔ́ fɔ́ pópó, ɛbyɛnnó apɔ́ fɔ́ pópó né ɛta wuú. 15 Ne mbɔgé genó ɛyigé wɔ ɔnyɛ́ gepyɛ́ aŋmɛ abifɔ ábɔ́ ɛfwyale né metɔ́, ɛbyɛnnó wɔ ɔlɛrege fɔ́ gejeé. Ɛkágé gétúgé genó ɛyigé wɔ ɔnyɛ́ ɔchɔ ntɛ meŋmɛ wyɛ́ muú Kras agboó ntó gétú jií. 16 Ɛkágé ɔpyɛ́ genó ɛyigé ɔfɛré nnó gelú cho, mbɔgé gepyɛ nnó ntɛ meŋmɛ wyɛ apyɛ gabo. Ɔpyɛge mbɔ bɔ́ ákage chɔ́ mabɔ nyú bɔ́ Ɛsɔwɔ, 17 néndé gefwa ɛyigé Ɛsɔwɔ ágbárege, gebɔ́ fɔ́ genó mampyɛ ne manyégé ne manyúgé wɔ́. Ɛlé mampyɛ unó bi úlú cho, mambɛ nesɔ ne bɔ́, ne mambɛ ne metɔ́ megɔmegɔ, unó bi Mendoó Ukpea ɛchyɛgé. 18 Ne muú aké apyɛ́ utɔ́ Kras né gefɔ́ ɛyi, apyɛ́ metɔ́ ɛgɔ́ Ɛsɔwɔ ne bɔ́ ntó áfɛgé nyɛ ji.

19 Ndɛre ɛlúmbɔ, débɔ mafyɛ mekpo mampyɛgé lé unó bi uchwɔ́ ne nesɔ ne démmyɛ nnó ɛsé défyɛgé atɛ aŋmɛ ɛshyɛ né depɔré Ɛsɔwɔ. 20 Ɛkágé gétúgé menyɛ́ ɔchɔ unó bi Ɛsɔwɔ apyɛ́. Yéndé genó ɛyigé ányɛ́ gelú pópó. Yémbɔ ɛlú gyɛ́ manyé yéndégenó ɛyi gepyɛ ntɛ meŋmɛ yifɔ akwe né gabo. 21 Ɛlú galógáló nnó wɔ ɔlyaá manyégé menya, manyúgé mmɔ́ yé mampyɛgé yéndégenó ɛyi gékágé pyɛ ntɛ meŋmɛ wyɛ akwe né gabo. 22 Ndɛre ɛlúmbɔ, ékágé ɔlyaá nnó muú fɔ akaá genó ɛyigé wɔ ɔkamé né mechɔ ɛwéna, yémbɔ wyɛ lé ɛnyú ne Ɛsɔwɔ ne dékage kaá geji. Metɔ́ megɔmegɔ ɛbɛ ne muú ayi álá shulege fɔ́ ndo né gemɛ ji gétúgé apyɛ genó ɛyigé ji akaá nnó gelú cho. 23 Yémbɔ muú abɛgé ne dembyɔ́ né unó bi ji anyɛ́, Ɛsɔwɔ agaré nnó akwe mpa, gétúgé ányɛ́ unó bi mbɔ ayi álá kamé fɔ nnó ɛlú cho nnó ji anyɛ́ ubi wɔ́. Ne yéndégenó ɛyigé muú apyɛ́ ayi álá kamé nnó gelu cho ɛlé gabo.

15

Bɔ́ Kras ápyɛgé lé unó bi ugɔ́ atɛ aŋmɛ metɔ́

1 Ɛsé abi débɛné né depɔré Ɛsɔwɔ, debɔ mampógé abi álá bɛ́né wɔ́ né unó bi ɛbwɔ ápyɛ gyɛ́, ɛbi ujwerege ɛbwɔ́ mankaá. Dépyɛgé fɔ́ lé unó bi ugɔ́ ɛsé ambɔ́ metɔ́. 2 Yéndémuú sé apyɛge genó ɛyi gegɔ́ atɛ aŋmɛ metɔ́ nnó ɛbwɔ́ ábɛné né depɔré Ɛsɔwɔ né galógáló bwɔ́ nnó ɛbwɔ́ áwɛ. 3 Néndé yé Kras apyɛ́ fɔ́ unó bi ugɔ́ lé jimbɔ́ metɔ́ wɔ́. Yémbɔ, ndɛre ásamé né ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó, “Mashyɛ ayi bɔ́ áshyɛ́ wɔ áshulé me né mmyɛ.” 4 Yéndé genó ɛyigé ásamé nya né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ, ásá geji nnó gechyɛ́ ɛsé majyɛ́, nnó ndɛre mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ apyɛ́ nnó ɛsé dékógé metɔ́, ne nnó ɛsé détɛnege ne ɛshyɛ né depɔré Ɛsɔwɔ. Ɛsé dénɛrege metɔ́ nnó Ɛsɔwɔ apyɛ nyɛ unó bi ji anyémeno. 5 Nnɛnemmyɛ nnó Ɛsɔwɔ muú apyɛ́ ɛnyú dékógé metɔ́ ne détɛnege ne ɛshyɛ né depɔ ɛtíí, apoó ɛnyú débɛ meko ama ne ate ndɛre dékwɔlege gekáge nekɛ Kras Jisɔs, 6 nnó ɛnyú ako chóncho né meko ama défɛge nyɛ Ɛsɔwɔ muú alu ntɛ Ata sé Jisɔs Kras.

Abya melómélɔ́ alu ayi bɔ́ Jus ne bɔ́ abi álá ápɔ́ bɔ́ Jus

7 Sɛgé yé atɛ, ndɛre Kras asɛle ɛnyú. Dépyɛgé mbɔ, bɔ́ áfɛge nyɛ Ɛsɔwɔ. 8 Me ngarege ɛnyú nnó Kras achwɔ́ poó ɛsé bɔ́ Jus, manlɛre nnó Ɛsɔwɔ apyɛ́ genó ɛyigé ajɔ́ nnó apyɛ́, nnó genó ɛyigé ji anyémeno ne ukwene antɛ se getane wáwálé, 9 nnó bɔ́ abi álá pɔ́ bɔ́ Jus, áfɛgé Ɛsɔwɔ né meshwɛ ayi ji agɛne ɛbwɔ́. Ɛlú wyɛ ndɛre ásamé né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó, “Ndɛre ɛlúmbɔ me nfɛge nyɛ wɔ né geluage bɔ́ abi álá ápɔ́ bɔ́ Jus, nkwane nyɛ makwa nfɛ́ wɔ́.” 10 Ama ásá ntó nnó, “Ɛnyú abi dela depɔ bɔ́ Jus, bɛge ne nechóchó chóncho ne bɔ́ Ɛsɔwɔ.” 11 Ama ásá ntó nnó, “Ɛnyú bɔ́ abi dela pɔ́ bɔ́ Jus, fɛge Ata. Bɔ́ ako afɛ́ ji.” 12 Ne Asaya ajɔ́ ntó aké, “Mpyáne Jɛsse achwɔ́ nyɛ, ne abɛ́ nyɛ mfwa mbaá bɔ́ abi álá pɔ́ bɔ́ Jus, ne ɛbwɔ́ ánɛrege nyɛ metɔ́ ne ji.”

13 Nnɛnemmyɛ nnó Ɛsɔwɔ muú apyɛ́ ɛnyú dénɛrege metɔ́ ne ji, apyɛ ɛnyú débɛ ne nechóchó gejamegejame ne nesɔ ndɛre défyɛ́ metɔ́ ne ji ne nnó utó Mendoó Ukpea upyɛ metɔ́ ɛwé dénɛré mbɔ ɛwéné.

Pəl agaré ula bi ji ásáme ŋwɛ yina

14 Aŋmɛ ba, me mbɔ́ nkaá cháŋéné nnó ɛnyú ambɔ́ delɔme melu dɔ́. Nkaá ntó nnó ɛnyú dewyaá defɔ́ ne yéndémuú nyú ákágé chyɛ́ ntɛ majyɛ́. 15 Yémbɔ né mmu ŋwɛ yina, nsa ɛnyú unó fɔ mpɔ ne ɛfɔ nnó mpyɛ ɛnyú détege ubi. Me mbɔ nsa mpɔ ne ɛfɔ gétúgé galógáló ayi Ɛsɔwɔ álére me, 16 me nsame unó bina néndé Ɛsɔwɔ apyɛ nnó me mbɛ muú utɔ́ Kras Jisɔs mbaá bɔ́ abi álá pó bɔ́ Jus. Me mpyɛ́ utɔ́ ɛba ndɛre mempyɛ upɛ, mangarege abya melómélɔ́ ayi atane mbaá Ɛsɔwɔ né mbaá bɔ́ abi álá pó bɔ́ Jus, nnó ɛbwɔ́ ábé ndɛre ɛchyɛ ɛwé Ɛsɔwɔ akame mansɛ, ɛwé Mendoó Ukpea ɛpyɛ́ nnó ɛbɛ genógé ukpea mbaá Ɛsɔwɔ. 17 Me nwyaá gepɔge né utɔ́ bi me mpyɛ́ mbaá Ɛsɔwɔ gétúgé nchomé mmyɛ ne Kras Jisɔs. 18 Nkágé do fɔ́ ɛbwɔ ɛwɔme né genó ɛyigé cha ɛkósé nnó Kras apoó me nnó gétúgé mekomejɔ́ ayi mengaré ne unó bi mpyɛ́, bɔ́ abi álá pó bɔ́ Jus áwuú ne Ɛsɔwɔ nana, 19 né utó gepɔge ufelekpa ne utó Mendoó Ukpea. Ndɛre ɛlúmbɔ, ɔlɔ́ né Jɛrosalɛ ókwɔné né gebágé mewaá Ilirikum, nkɛ mɛ nnere mangaré abya melómélɔ́ Kras ɛwu. 20 Ɛlú mɛ me metɔ́ nnó me ngarege abya melómélɔ́ Kras né mbaá ayi yé muú fɔ́ álá lú dangaré, nnó ɛkágé ɛbé ɛké ntɛnege gepú mfaá nebɔmé ɛníne muú ayicha afyɛ́. 21 Ɛlú wyɛ ndɛre ásámé né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó, “Bɔ́ abi álá alu dangaré ɛbwɔ́ abya wuú agɛne nyɛ ji, ne abi álá alu danwú depɔ ɛti détomé ne ji, ákaágé nyɛ.” 22 Gége genó ɛyi gegbɛ́ me gejame ndɔ nla chwɔ́ fɔ́ ngɛ ɛnyú wɔ.

Pəl ashuú manjyɛ gɛ bɔ́ Ɛsɔwɔ né melɔ Rom

23 Yémbɔ nana ayi nnere utɔ́ ba né uba mewaá bina ne tɛ mbaá me nshyage mɛ né gejamégé aŋmɛ manchwɔ́ gɛ ɛnyú, 24 nfɛré nnó ntɛnege nyɛ ɛfɛ́ ngɛ ɛnyú gébégé nké njyɛ́ Spɛn nnó mbɛ ne ɛnyú mboó ndɔ́, ɛnyú dépoó me njyɛ mbɛ ne nekɛ na. 25 Yémbɔ nana njyɛ́ kpɛ Jɛrosalɛ manjyɛ chyɛ́ ɛchyɛ mbaá bɔ́ Ɛsɔwɔ abi alu ɛwú. 26 Néndé metɔ́ ɛgɔ bɔ́ Ɛsɔwɔ né ubaá mewaá Masedonia ne Akaya, achwɔ́ ŋka mampoó ubya bɔ́ né geluage bɔ́ Ɛsɔwɔ né Jɛrosalɛ. 27 Metɔ́ ɛgɔ ɛbwɔ́ mampyɛ mbɔ. Ɛlú ɛké ujwɔ́ ne ɛbwɔ́ anyɛ́ bɔ́ Jus néndé tɛ mbaá bɔ́ Jus ápyɛ́ ɛbwɔ́ abɔ́ mejé ɛwé abya melómélɔ́ achwɔ́ ne ɛwú, ɛbwɔ́ ntó agɛ nnó ɛlú galógáló mampoó ɛbwɔ́ ne ŋka. 28 Ne gébégé me nnerege nyɛ mansɛ ŋka yina ɛyi atɛ aŋmɛ achwɔ́ ne nchyɛge mbaá ubya bɔ́ bimbɔ, nkoógé nyɛ manjyɛ Spɛn ne ntɛnege nyɛ ɛfɛ́ né Rom. 29 Nkaá nnó me nchwɔge gɛ nyú, nchwɔ́ nyɛ ne gekpɛkpɛgé méjé ɛwé Kras achyɛgé ɛnyú.

30 Aŋmɛ ba, gétúgé metɔ́ ɛwé ɛsé défyɛ́ ne Ata Jisɔs Kras ne gétúgé Mendoó Ukpea ɛpyɛ ɛsé débɔ́ gejeé ne atɛ, nkpeage ɛnyú nnó décho mbwa ne me dénnɛnémmyɛ mbaá Ɛsɔwɔ gétú ya. 31 Nɛgé mmyɛ nnó mbɔgé bɔ́ abi álá fyɛ́ metɔ́ ne Ata né Judiya wɔ́ apyɛge me, Ata afere me né amu bwɔ́ ne nnó bɔ́ Ɛsɔwɔ né melɔ Jɛrosalɛ ákamé mansɛ ɛchyɛ ɛwé me nchwɔ́ ɛbwɔ́ ne ɛwú. 32 Dépyɛgé mbɔ, mbɔgé Ɛsɔwɔ ákamege, me nchwɔ́ ɛwú ne nechóchó, me ne ɛnyú chóncho défyɛ nyɛ atɛ ɛshyɛ. 33 Nnɛnemmyɛ nnó Ɛsɔwɔ muú apyɛ́ ɛsé débɛ́ né nesɔ abɛ ne ɛnyú. Amɛn.

16

Pəl alɔ́ matame mbaá bɔ́ Ɛsɔwɔ né Rom

1 Nkɛlege mampyɛ ɛnyú dékaá nnó Fobe, meŋmɛ sé ayi mendée awyaá gepɔ gelógélɔ́. Ji alu mempoó né ɛchomelé bɔ́ Jisɔs né melɔ Sɛnkrea. 2 Ndɛre ji achwɔ́ ɛwu sɛgé ji ndɛre bɔ́ Jisɔs ásɛle ntɛ meŋmɛ. Pógé ji né yéndégenó ɛyigé ji akɛlegé néndé ji apoó mɛ gejamégé bɔ́ yé me ntó.

3 Tamegé Priska ɛbwɔ́ ne Akwila. Ɛbwɔ́ ácho mbwa ne me dépyɛ́ utɔ́ Kras Jisɔs. 4 Ɛla dachyɛ́ mbɔ áchyɛ gemɛge bwɔ́ getú ya. Me ntame ɛbwɔ́ yɛ́ machomélé bɔ́ Jisɔs ayi álu né gebagé mewaá bɔ́ abi álá pó bɔ́ Jus átame ntó ɛbwɔ́. 5 Tamage ntó ɛchomelé bɔ́ Jisɔs abi anywerege né gepúge ɛbwɔ́.

Tamegé ntó Ɛpenɛtus mejeé wa ayi ngbóo ne ji. Ji alu muú mbɛ ayi akame ne Kras né gebagé mewaá Ɛsya. 6 Tamege Mɛri muú apyɛ utɔ́ ne ɛshyɛ né galógáló nyú. 7 Tamegé Andronikɔs ne Junias atɛ bɔ́ melɔ wa. Ɛbwɔ́ abɔ alú né denɔ chóncho ne me. Ɛbwɔ́ ábɔ́ mɛ mbɛ ácho mmyɛ ne Kras gemɛgé nnó me ncho. Ɛbwɔ́ álú bɔ́ abi áwyaá ɛnógé né geluage áŋgbá Kras.

8 Tamegé Amplatɔs ntɛ meŋmɛ ayi ngbóo ne ji dɔ́ gétúgé déchomé mmyɛ ne Ata. 9 Tamegé Ubanɔs ntɛ meŋmɛ ayi apyɛ utɔ́ Kras chóncho ne ɛsé ne Stakys mejeé wa ngbóo ne ji. 10 Tamegé Apɛlis muú alɛré wáwálé nnó ji alú muú Kras. Tamegé ntó ula gepúgé Aristobolos. 11 Tamegé Hɛrɔdyɔn muú melɔ wa. Tamegé ntó abi álu bɔ́ Jisɔs né ula gepúgé Nasisɔs.

12 Tamegé Trifana ne Trifɔsa. Andée bina ápyɛ́ utɔ́ Ata ne ɛshyɛ. Tamegé Pɛsis, mejeé wa ayi gejeé. Mendée ayina apyɛ utɔ́ Ata ne ɛshyɛ. 13 Tamegé Rufɔs muú Ata ajyaá. Tamegé ntó mma awuú muú asɛlé me ndɛre maá awuú. 14 Tamegé Asinkritɔs ne Filɛgɔn, ne Hɛmɛs ne Patrobas ne Hɛmas ne aŋmɛ abifɔ abi álu ne ɛbwɔ́. 15 Tamegé Filologɔs ne Julya ne Nɛrɔs ne meŋmo wuú ayi mendée ne Olymfas ne bɔ́ Ɛsɔwɔ ako abi alu ne ɛbwɔ́.

16 Tyagé atɛ ne gejeé. Machomele bɔ́ Kras ako áyi álú wé álɔ́ ɛnyú matamé.

Pəl achyɛ́ bɔ́ Kras né Rom kwyakwya majyɛ́

17 Aŋmɛ ba, nnɛne ɛnyú mmyɛ nnó desɛ gébé ne bɔ́ abi áchwɔ́ ne áŋgya, ne ábúlége matɔ́ bɔ́ abi áfyɛ metɔ́ ne Kras. Ɛbwɔ́ álɛrege unó bi cha ɛbi ula upɔ́ fɔ́ unó bi bɔ́ Kras. Bɛge tɛtɛ ne ɛbwɔ́. 18 Ufɔ́ bɔ́ bina ápyɛ fɔ́ utɔ́ Ata sé Kras. Apyɛ lé unó bi ɛbwɔ́ áwuú chaŋéné. Ásɛlé gelóge mejɔ́ ne mejɔ́ dembwɔlé ánywaá bɔ́ abi matɔ́ bwɔ́ álu dada. 19 Yɛ́ndémuú Kras akaá nnó ɛnyú dépyɛ unó bi abya melómélɔ́ áké ɛnyú dépyɛge. Gétú ɛyigémbɔ metɔ́ ɛgɔ́ me ne ɛnyú. Yɛ́mbɔ nkɛlege nnó ɛnyú débɛ ne déŋga nnó dépyɛgé uno ulɔ́úlɔ́, ne nkɛlege ntó nnó débɛ chiŋ ékágé dépyɛgé unó nchyɛ. 20 Ɛla dachyɛ́, Ɛsɔwɔ muú apyɛ́ ɛsé débɛ́ nesɔ ne atɛ apyɛ nyɛ ɛnyú dépwɔ́ danchɔmeló, ji ala ɛké déjyaré ne uka.

Nnɛnemmyɛ nnó Ata sé Jisɔs Kras alɛré ɛnyú galógálɔ́.

21 Timɔti ntɛ muú ayi mpyɛ́ utɔ́ uluá ne ji atamegé ɛnyú. Lukiɔs ne Jasɔn ne Sɔsipata atɛ bɔ́ melɔ wa álɔ́ ntó ɛnyú matame.

22 Me Tɛtiyɔs muú mpógé Pəl mansa ŋwɛ ayina, nlɔ́ ɛnyú matamé ndɛre muú ayi áchomé mmyɛ ne Ata.

23 Gayɔs muú ábelé me, ne ɛchomele bɔ́ Jisɔs abi anywerege né gepú ji álɔ́ ɛnyú matame. Ɛrastus muú ábélege ŋka melɔ ne meŋmɛ sé Kwatɔs álɔ́ ɛnyú matame. 24 [Nnɛnemmyɛ nnó Ata Jisɔs Kras alɛrege ɛnyú galógálɔ́.]

Pəl afɛgé Ɛsɔwɔ né kwyakwya malɔ ŋwɛ yina

25 Déchyɛ Ɛsɔwɔ ŋgɔ. Ji akaágé pyɛ ɛnyú détɛné ne ɛshyɛ né metɔ́ ɛwé ɛnyú défyɛ́ ne Jisɔs Kras ndɛre me ngaré ɛnyú depɔré Kras né abya melómélɔ́. Ne abya melómélɔ́ yina alu lé genó ɛyigé Ɛsɔwɔ ábelé nya bibií tɛ gachií. 26 Yɛ́mbɔ nana Ɛsɔwɔ alɛré gbɔŋɔnɔ unó bi ji abɔ abelé bibií. Ɛsɔwɔ muú álá agboó fɔ́ ajɔ́ nnó dégaré unó bi bɔ́ ɛkpávé bií ábɔ́ ásamé mbaá bɔ́ mme meko nnó áfyɛ́ metɔ́ ne Ɛsɔwɔ ne áwúgé ne ji.

27 Ŋgɔ abɛ ne Ɛsɔwɔ tɛ kwyakwya. Ji mbií ne awyaá déŋga deko. Ɛbɛ mbɔ, gétúgé genó ɛyigé Jisɔs Kras apyɛ́. Amɛn.

Ŋwɛ **mb**ɛ ayi Pɔl ásamé mbaá ɛchomele bɔ́ɔ́ Kras né Kɔrɛnt

Pɔl atamege bɔ́ɔ́ Jisɔs né melɔ Kɔrɛnt

1 Me Pɔl ne meŋmɛ sé Sɔstɛnis ne désamé
ŋwɛ ayina. Ɛsɔwɔ akú me ndɛre ji akélege
nnó me mbɛ ŋgbá Kras Jisɔs.
2 Detɔme ŋwɛ ayina ɛta ɛnyú ɛchomele bɔ́ɔ́
Jisɔs né Kɔrɛnt. Ɛnyú ako abi Ɛsɔwɔ akuú
nnó débé bɔ́ɔ́ bií, apyɛ mé ɛnyú déla bɔ́ɔ́
ukpea ndɛre déchome mmyɛ ne Kras Jisɔs.
Wyɛmbɔ ntó ne ji apyɛ́ɛ́ chóncho ne bɔ́ɔ́ ako
abi álú yéndé mbaá ánógé Ata ɛsé Jisɔs Kras.
Ji alú Ata awese ne awu bwɔ́.
3 Ɛse dénɛnemmyɛ nnó Ntɛ sé Ɛsɔwɔ ne
Ata Jisɔs Kras álérégé ɛnyú galɔ́gálɔ́, ne ápyɛ
ɛnyú débé ne nesɔ.

Bɔ́ɔ́ Kras áwyaá mejeé ndɛre áchome mmyɛ ne ji

4 Ne yéndégébé me nké nnɛnemmyɛ
gétúgé ɛnyú, ntamege Ɛsɔwɔ muú me
nnógé néndé alɛre ɛnyú galɔ́gálɔ́ wuú ndɛre
dechomé mmyɛ ne Kras Jisɔs. 5 Ɛlé gétú ji ne
Ɛsɔwɔ ajélé ɛnyú né mati mako, apyɛ ɛnyú
débɔ́ deŋgáré mejɔ́ɔ́ matimatí ne nnó dékágé
ntó depɔ ɛtií matimati. 6 Ɛwéna ɛlɛré nnó
abya melɔ́mélɔ́ Kras ayi Me ngaré ɛnyú akpɛ
ɛnyú mmyɛ wáwálé. 7 Ndɛre ɛlúmbɔ, ɛnyú
déwya mé yéndé ɛchyɛ ɛwé Mendoó Ukpea
ɛchyɛgé bɔ́ɔ́ Ɛsɔwɔ ndɛre débelé amɛ meti
dégilé nnó dégɛ Ata Jisɔs Kras sé akéré meso
fa mme. 8 Ɛsɔwɔ apyɛ nyɛ ntó ɛnyú détɛné
chánchá té kwyakwya, ne muú fɔ ashúlégé
fɔ́ ɛnyú ndo né bií bí Ata sé Jisɔs Kras akérege
fa mme nnó ɛnyú dépyɛ gyɛ́ɛ́. 9 Ɛsɔwɔ muú
ajɔ́gé genó apyɛ́ɛ́, ɛlé ji ne akuú ɛnyú nnó
décho mbwa ne Maá wuú Jisɔs Kras ayi alú
Ata ɛsé.

Aŋgya ákpɛ né ɛchomele bɔ́ɔ́ Kras

10 Aŋmé ba, nnɛne ɛnyú mmyɛ né mabɔ
Ata sé Jisɔs Kras nnó déwamégé sé, bége
meko ama. Débɛgé mbɔ, aŋgya abɛ́ɛ́ fɔ́ né
metɔ́ɔ́ metɔ́ɔ́ nyú. Bége chónchó ne atɛ, né
ufére nyú ne metɔ́ɔ́ ɛma. 11 Njógé mbɔ néndé,
bɔ́ɔ́ fɔ́ né gepúgé Kleo ágaré me nnó ɛnyú
déwamege ne atɛ. 12 Genó ɛyigé njógé mbɔ
gélú nnó, bɔ́ɔ́ abifɔ ájógé áké ɛbwɔ́ álú bɔ́ɔ́
Pɔl, abifɔ áké ɛbwɔ́ álú bɔ́ɔ́ Apolos, abifɔ áké
ɛbwɔ́ álú bɔ́ɔ́ Sɛfas, ne abifɔ ntó áké ɛbwɔ́ álú
bɔ́ɔ́ Kras. 13 Ɛnyú dékaré Kras malumalu,
ɛlɔ́ mbɔ? Nnó me Pɔl ne áwɔmé né gekwa
gétúgé ɛnyú? Wa áwyaá ɛnyú manaá Ɛsɔwɔ
né mabɔ ma?
14 Ntamege Ɛsɔwɔ nnó, né gelúage ɛnyú
yɛ́ɛ́ muú ayi cha ayi nwyaá ji manaá Ɛsɔwɔ
apɔ́, ɛkosé Kripus ɛbwɔ́ ne Gayɔs. 15 Ne
muú nyú fɔ akaágé jɔ́ɔ́ nnó me nwyaá ji
manaá Ɛsɔwɔ né mabɔ ma. 16 (Ɛh mente,
nnó nwyaá ntó Stɛfanas manaá Ɛsɔwɔ ne
bɔ́ɔ́ abi alu né gepú jií, nfɛré nnó me mma
nwyaá sé muú ayichá manaá Ɛsɔwɔ wɔ́
ɛkosé bina) 17 Jisɔs Kras atɔ́ fɔ́ me nnó nchwɔ́
nwyágé bɔ́ɔ́ manaá Ɛsɔwɔ wɔ́, atɔ́ lé me nnó
nchwɔ́ ngárégé bɔ́ɔ́ abya melɔ́mélɔ́. Nchwɔ́
fɔ́ mankwáné denyaré mejɔ́ɔ́ né deŋgá ɛta
ngárége bɔ́ɔ́ wɔ́. Mbɔ́ mpyɛ mbɔ, mbɔ abya
melɔ́mélɔ́ ayi agarege ndɛre Jisɔs agboó ne
gekwa abɛɛ́ sé ne uto ne me mpyɛ́ fɔ́ mbɔ wɔ́.

Kras ne alú uto ne déŋgáré Ɛsɔwɔ

18 Bɔ́ɔ́ abi ánomé mme detu, ásɛ nnó
abya melɔ́mélɔ́ yina, ayi ɛsé dégárege ndɛre
Jisɔs agboó né gekwa alu genkekenégé genó.
Yémbɔ né ɛsé abi Ɛsɔwɔ áwénege gemége
sé, dékaá nnó alú lé uto Ɛsɔwɔ. 19 Genó
ɛyigé njɔ́ɔ́ mbɔ, mbɔ ne ásamé ntó mmu ŋwɛ
Ɛsɔwɔ nnó Ɛsɔwɔ aké, “Me mpyɛ nyɛ defɔré
bɔ́ɔ́ deŋgá dénó mme detú, ne mmpyɛ nyɛ
anɔ denyaré mejɔ́ɔ́ bɔ́ɔ́ abi ákaá dɔ́ɔ́ akwé
tametame.”
20 Ndɛre ɛlúmbɔ, ɛbɛɛ nyɛ nnó ne bɔ́ɔ́
deŋgá? Ɛbɛɛ nyɛ nnó ne abi akaá ŋwɛ? Ɛbɛɛ
nyɛ nnó ne bɔ́ɔ́ abi ákaá denyaré mejɔ́ɔ́?
Mbɔ ne Ɛsɔwɔ apyɛ deŋgáré bɔ́ɔ́ mme délá
ukenkéné unó. 21 Ɛsɔwɔ asɛ deŋgá ɛtií, apyɛ
nnó ɛbégé fɔ́ kɔkɔge mbaá bɔ́ɔ́ mme nnó
akaá ji né deŋga ɛtiré bwɔ́. Yémbɔ, asɛ abya
melɔ́mélɔ́ ayi ɛsé dégárege, ayi bɔ́ɔ́ ásɛlé nnó
alú gekenkénégé genó, áwéné gemége bɔ́ɔ́
abi áfyɛɛ́ metɔ́ɔ́ ne ji. 22 Bɔ́ɔ́ Jus ákélege
mangé lé ufélekpá ne ákame nnó genó ɛyigé
muú ajóge gelu wáwálé. Abi bɔ́ɔ́ Grek
ákélege mangɛ lé deŋgá ne ákame nnó genó
ɛyigé déjóge gelu wáwálé. 23 Ɛsé dégárege
lé ndɛre áwɔmé né gekwa Muú yi Ɛsɔwɔ
akweré ji ɛlá gefwa. Abya yina ne apyɛ́ɛ́
matɔ́ɔ́ anywónege bɔ́ɔ́ Jus né mmu ne bɔ́ɔ́ abi
álá pɔ́ bɔ́ɔ́ Jus ásɛle nnó álú lé gekeŋkénégé
genó. 24 Yémbɔ bɔ́ɔ́ Jus abifɔ, ne bɔ́ɔ́ Grek,
abi Ɛsɔwɔ ákuú nnó ábé bɔ́ɔ́ bií, ákaá nnó
Kras alu uto Ɛsɔwɔ ne deŋgáré Ɛsɔwɔ. 25 Unó
Ɛsɔwɔ ɛbi akwaá áfɛré nnó úlú lé ukeŋkéné
unó, déŋgá délú wyɛ dépwɔ déŋgáré bwɔ́. Ne
unó Ɛsɔwɔ ɛbi akwaá ásɛlé ntó nnó úlú jɔ́ɔ́,
uwyaá ɛshyɛ upwɔ ɛshyɛ ɛwé bwɔ́.
26 Aŋmé ba, tégé nkane ɛnyú débɔ́ délú
gébégé Ɛsɔwɔ ákuú ɛnyú nnó débé bɔ́ɔ́ bií.
Né amé gejamégé bɔ́ɔ́, ásɛlé nnó ɛnyú dépɔ́
fɔ́ ne genó ɛyigé ɛbwɔ́ ákaá nnó ɛlé deŋgá,
gejamégé ɛnyú débɔ́ depɔ́ anɔ́ɔ́ bɔ́ɔ́, ne ge-
jamégé ɛnyú détané fɔ́ né mala upú kpakpa
wɔ́. 27 Yémbɔ Ɛsɔwɔ ajyá bɔ́ɔ́ abi bɔ́ɔ́ mme
áfɛré nnó álú ukeŋkéné bɔ́ɔ́ nnó mekpo unɔ́ɔ
ɛgbáré bɔ́ɔ́ deŋgá. Ne ajya ntó bɔ́ɔ́ abi bɔ́ɔ́
mme afɛré nnó aŋeá gemɛ wɔ́, nnó mekpo
unɔ́ɔ ɛgbáré anɔ́ɔ́ bɔ́ɔ́. 28 Bɔ́ɔ́ abi álá atané né
mala upú kpakpa wɔ́, abi bɔ́ɔ́ mme ábyaá,
ɛbwɔ́ abi bɔ́ɔ́ mme ásɛlé nnó aŋeá gemɛ wɔ́,
ɛbwɔ́ ne Ɛsɔwɔ ajyaá nnó ábé bɔ́ɔ́ bií. Ɛsɔwɔ
apyɛmbɔ nnó, atyaá unó bi bɔ́ɔ́ mme afɛré

nnó uŋeá gemɛ. 29 Ndɛre ɛlúmbɔ, yé muú ayi akáge do ɛbwɔ ɛwómé né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ nnó, Ɛsɔwɔ ajyá me gétúgé me nŋea gemɛ ápó. 30 Ngba, ɛwómé mendóo ɛpó, ɛlé Ɛsɔwɔ jimbɔ́ ne apyɛ nnó ɛnyú dechó mmyɛ ne Kras Jisɔs. Jisɔs yina ne alú deŋgá ɛtiré Ɛsɔwɔ. Ji apyɛ ɛsé delú cho né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ, apyɛ ntó ɛsé delá bɔ́ ukpea Ɛsɔwɔ, ne awené geméɡé sé né yéndé gabo. 31 Ndɛre ɛlúmbɔ, dépyé ndɛre ásamé né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ, nnó “Muú aké adóo ɛbwɔ ɛwómé, ádoóɡé gétúgé genó ɛyigé Ata Ɛsɔwɔ apyɛ.”

2

Pɔl agárege abya ayi Kras agboó né gekwa

1 Aŋmé ba, gébégé me nchwó nyá ɛta nyú, mangaré mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ nkpá fɔ́ anɔ́ denya ne deŋgá ɛta ne ngárege ɛnyú mekomejɔ́ yimbɔ wó. 2 Ndɛre mbɔ́ nlú ne ɛnyú, njɔ́ né metɔ́ wa nnó, mpyɛ sé genó ɛyigé cha ɛkosé mangaré abya Jisɔs Kras ne nkane agboó né gekwa. 3 Nchwó ɛta nyú ne gepwa né mmyɛ, nweré jaja ne ɛfɔ metɔ́. 4 Mejɔ́ ɛwé me njɔ́, ne unó bi me nlɛré ɛnyú, ulɛré fɔ́ nnó me nwyaá anɔ́ denya ne deŋgáré mejɔ́ mampyɛ ɛnyú dékámé ne genó ɛyigé me njɔ́ wó. Yémbɔ ɛlé uto Mendóo Ukpea ne upyɛ́ nnó ɛnyú dékaá nnó unó bi me njɔ́ ne ɛbi nlɛré úlú wáwálé, 5 nnó ɛnyú défyɛ́ metɔ́ ne Ɛsɔwɔ gétúgé uto bií. Me nkélégé fɔ́ nnó dénéré metɔ́ né deŋgáré akwaá.

Mendoó Ukpea ɛpyɛ bɔ́ ákaá deŋgáré Ɛsɔwɔ

6 Né ɛgbɛ ɛwé deŋgá ɛtiré délú wáwálé, désɛlé détí dedóo abya ne bɔ́ abi ábɛné né depɔré Ɛsɔwɔ. Déŋgá ɛtiré na, dépófɔ́ ɛtiré bɔ́ mme, yɛ́ɛ́ ɛbélé ɛtire afwa mme néndé ɛla gachyɛ́ɛ́ gefwagé bwɔ́ gebyɛ́ɛ́. 7 Ne ɛsé degárege mekomejɔ́ ne deŋgáré Ɛsɔwɔ ɛtiré té nyá muú fɔ álá akaá wó, néndé Ɛsɔwɔ abó apyɛ nnó muú fɔ ákágé fɔ deti. Gémégé nnó mme yina alɔ́, Ɛsɔwɔ abó abelé mé deŋgá ɛtiré na, nnó gébégé ake apyɛ genó ɛyigé gelu ji metɔ́, ɛsé débɔ ŋgɔ wuú. 8 Yé mfwa mme yina ama, ayi akaá deŋgá ɛtiré na apó. Abó akaá, mbó áwɔ́ fɔ́ Jisɔs Kras, Ata ayi apwɔ́ amu né gekwa wó. 9 Yémbɔ genó ɛyigé Ɛsɔwɔ apyɛ gelu wyɛ ndɛre ásamé né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó, “Unó bi yé muú álá lu daŋgɛ, ɛbi muú álá lu danwú, yé ɛbi muú ntó álá lu danfɛre, ubi ne Ɛsɔwɔ akwyɛ ábelé mbaá bɔ́ abi ágboó ne ji.”

10 Né ɛgbé ɛwesé, Ɛsɔwɔ apyɛ ɛsé dékaá unó bina, ndɛre atɔmé Mendoó Ukpea wuú nnó apyɛ ɛsé dékaá ubi. Mendoó Ukpea Ɛsɔwɔ ɛgéne yéndégenó chánchá, yé anɔ unó bi Ɛsɔwɔ álá lú dampyɛ muú fɔ abó mbɛ akaá. 11 Kágé nnó yé muú ayi ákágé ufére bi úlú muú yichá né metɔ́ ápó, ɛkosé muú yimbɔ jimbɔ́. Wyɛmbɔ ntó ne muú alá kágé ufére ɛbi úlú Ɛsɔwɔ metɔ́, ɛkosé Mendoó Ɛsɔwɔ jimbɔ́. 12 Nana ɛsé bɔ́ Ɛsɔwɔ dékaá nnó achyɛ fɔ́ sé mendoó bɔ́ mme wó, achyɛ ɛlé ɛsé Mendoó wuú nnó apyɛ ɛsé dékaáge unó bi ji achyɛge ɛsé.

13 Nkaáwú ne dégárege unó bina, délá dégárégé fɔ́ ne deŋgáré akwaá. Dégáré lé ndɛre Mendoó alɛrégé ɛsé, mmyɛ ké désɛlé uchuú ɛbi Mendoó alɛrége dégarege depɔré Ɛsɔwɔ. 14 Yémbɔ muú ayi álá pó ne Mendoó Ɛsɔwɔ akélégé fɔ́ mankamé ne unó bi Mendoó Ɛsɔwɔ alérege. Asɛlé ubi nnó úlú lé ukeŋkéné unó ɛta wuú, néndé ɛlé Mendoó Ɛsɔwɔ ne apyɛ nnó muú ákaá ubi. Ndɛre ɛlúmbɔ, ji akágé kaá fɔ́ ubi. 15 Ne muú ayi Mendoó Ɛsɔwɔ alú ji mmyɛ, achɛrege depó déko ne akaá yéndégenó. Yémbɔ, ákágé chɛre fɔ́ ji, akaá gefɔgé muú ayi ji alu. 16 Genó ɛyigé me njɔ́ mbɔ gélú wáwálé wyɛ ndɛre ásamé né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó, “Yé muú akágé genó ɛyigé Ɛsɔwɔ aférege. Yé muú akágé chyɛ́ɛ́ Ɛsɔwɔ majyɛ́ɛ́. Yémbɔ ɛsé abi déwyaá Mendoó Ɛsɔwɔ ne dékáge genó ɛyigé Kras aférege.”

3

Bɔ́ abi ábɛné né depɔré Kras áchwɔ́ fɔ ne aŋgya

1 Aŋmé ba, gébégé nlú ne ɛnyú, ngaré fɔ́ ɛnyú mekomejɔ́ ndɛre bɔ́ abi Mendoó Ɛsɔwɔ ɛlú ɛbwɔ́ né mmyɛ wó. Ngaré ɛnyú ndɛre bɔ́ abi álu ákwɔlege unó mme yina ne bɔ́ abi álu ambane né depɔré Kras. 2 Me nlɛré ɛnyú unó bi ulá utoó, wyɛ ndɛre muú achyɛgé mamáné kɔ́ némbɛ alá aságé chyɛ́ɛ́ ji menyɛ́ɛ́ metometo. Me nlɛré fɔ́ ɛnyú unó bi utóo wɔ́, néndé ɛnyú délú dambéne mankaá ubi. Yé nana délú dambéne. 3 Me njógé mbɔ, néndé ɛnyú délú pyéɛ unó mme yina ndɛre matɔ́ nyú ákélege, demmyɛ demboó, déwamege ne atɛ, ɛwéna ɛlɛré nnó ɛnyú délú wyɛ ɛké bɔ́ mme, délú pyéɛ wyé unó bi ɛbwɔ́ ápyɛ́ɛ́, 4 néndé, mbɔgé muú nyú ajógé nnó, “Me nlú muú Pɔl,” ayifɔ aké, “Me nlú muú Apolos,” ɛnyú depó fɔ́ chá ne bɔ́ mme.

5 Gárege me, ɛnyú défɛré nnó ɛsé ne Apolos délú chá? Ɛsé délú lé bɔ́ utɔ́ Ɛsɔwɔ abi ji ajyaá nnó dépyɛ ɛnyú défyɛ́ɛ́ matɔ́ ne ji. Yéndémuú sé apyéɛ utɔ́ bií ndɛre Ɛsɔwɔ achyɛ ji nnó ápyɛ. 6 Utɔ́ bina, úlú nnó, me mpɛ mbwé, Apolos agbɛ manaá wyɛ. Yémbɔ Ɛsɔwɔ apyɛ mbwé yimbɔ awɛné. 7 Ndɛre ɛlúmbɔ, muú ayi apéne mbwé ne ayi agbéle manaá wyɛ, áfu yé genó wɔ́, Ɛsɔwɔ muú apyɛ mbwé yimbɔ áwɛné ne aŋeá gemɛ. 8 Muú ayi apéne ne ayi agbéle manaá wyɛ álú wyɛ janja. Ne Ɛsɔwɔ achyɛge yéndémuú nsá ndɛre ji apyɛ́ɛ utɔ́ bií. 9 Ɛsé ne Apolos décho amu dépyɛ utɔ́ Ɛsɔwɔ uluá. Ne ɛnyú

délú mekɔ́ɔ́ Ɛsɔwɔ ɛwé ɛse dépyɛ utɔ́ɔ́ wyé, ɛnyú délú ntó gepú ɛyigé Ɛsɔwɔ aténege.

10 Né galógálɔ́ ayi Ɛsɔwɔ abɔ́ álɛ́ré me, nlɔ́ mampyɛ utɔ́ɔ́ bií ɛta nyú. Mpyɛ utɔ́ɔ́ ndɛre mentɛné gepú melɔ́méllɔ́ ayi afyé nébɔ́mé gepú chánɛ́né ne bɔ́ɔ́ abifɔ álɔ́ɔ́ manténégé gepú mfaá néni. Ne yéndémuú ayi áténege mfaá nébɔ́mé ɛniné mbɔ, asé gébé. 11 Ɛsɔwɔ abelé mé Jisɔs Kras ndɛre nébɔ́mé ɛníné mbɔ. Ne yɛ́ɛ́ nébɔ́mé ɛnineé chá ɛnineé muú fɔ amáge fyé népɔ́ sé. 12 Bɔ́ɔ́ abifɔ, ásɛle nyɛ unó ulɔ́úllɔ́ ɛbi ákuú nnó gul, seleba, ne mataá malɔ́mállɔ́, atɛné gepú né mfaá nébɔ́mé ɛníné mbɔ. Ne abifɔ ntó ásɛle nyɛ unó bi ula utoó manchɔ́ɔ́ ndɛre deweé, mancha ne nchu átɛne gepú né mfaá nébɔ́mé ɛnineé mbɔ. 13 Ne bií uma ɛbi Jisɔs apane nyɛ mpa bɔ́ɔ́, yéndé gefɔgé utɔ́ɔ́ ɛbi muú apyéɛ ugénege nyɛ gbɔ́gɔ́nɔ́. Néndé né bií bimbɔ, Ɛsɔwɔ asɛlé nyɛ mewɛ, afwɔré utɔ́ɔ́ ɛbi yéndémuú apyɛ, mangé nnó úlú ulɔ́úllɔ́ wa uboubo. 14 Mbɔgé gepú ɛyigé muú atɛné mfaá nébɔ́mé gepú ɛnineé mbɔ gélá gésɔ́ɔ́ wɔ́, mbɔ́ɔ́ yimbɔ abɔ́ɔ́ nyɛ nsá. 15 Ne mbɔgé gésɔgé ɛbyɛnnó mbɔ́ɔ́ yimbɔ atané amu. Yémbɔ jimbɔ́ɔ́ atanege nyɛ né ɛfwyale gabo ɛké muú ayi áboó atané né mmu gepú ɛyigé gésɔge.

16 Dékaá fɔ́ nnó ɛnyú délú melú ujwɔ́lé Ɛsɔwɔ ne nnó Mendoó Ɛsɔwɔ ɛlú ɛnyú mmyɛ wɔ́? 17 Ne muú achɔgé melú ujwɔ́lé Ɛsɔwɔ, Ɛsɔwɔ ntó áchɔ́ɔ́ geŋwá jií. Melú ujwɔlé Ɛsɔwɔ ɛwémbɔ, ɛlú melu ukpea ne ɛnyú ne délú melú ujwɔ́lé ɛwémbɔ.

18 Débwɔlégé gemɛge nyú. Mbɔgé muú nyú afɛ́régé nnó awyaá deŋgá ndɛre bɔ́ɔ́ mme awyaá, nchyɛgé ji majyɛ́ nnó ábwɔ́lé álá gefɔgé muú ayi bɔ́ɔ́ mme ákuú nnó gekeŋkénégé muú, nnó ábɔ́ deŋgáré Ɛsɔwɔ. 19 Me njɔ́ɔ́ mbɔ néndé, unó bi bɔ́ɔ́ mme ásɛlé nnó úlú deŋgá, úlú lé ukeŋkéné unó mbaá Ɛsɔwɔ. Ɛlú wyémbɔ néndé ásá né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó, “Bɔ́ɔ́ abifɔ áférege nnó ɛbwɔ́ áwyaá deŋgá, yémbɔ Ɛsɔwɔ ápyɛne ɛbwɔ́ né deŋgá bwɔ́.” 20 Ne ama asá né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó, “Ata akaá nnó ufɛ́ré ɛbi muú deŋgá afɛ́rege upó yɛ́ɛ́ genó.” 21 Ndɛre ɛlúmbɔ, ékágé muú nyú ádógé ɛbwɔ ɛwɔ́mé gétúgé genó ɛyigé ákwaá ápyɛ́ɛ́, ajógé nnó me nkwɔlege ayina, me nkwɔlegé fɔ́ ayina, kágé nnó yéndégenó gelú mé ɛyigé nyú. 22 Yé Pɔl, yɛ́ɛ́ Apolos, yɛlé Pita, yɛ́ɛ́ mme yina meko, yɛ́ɛ́ geŋwá, yɛ́ɛ́ negbo, unó bi úlú mbɔ nana ne ɛbi uchwɔ́ɔ meso gébé, Ɛsɔwɔ apyɛ nnó unó bina uko, úlú ɛbi ɛnyú. 23 Ne ɛnyú ako delu bɔ́ɔ́ Kras, ne Kras atane mbaá Ɛsɔwɔ.

4

Pɔl ateé bɔ́ɔ́ Kras né Kɔrɛnt ndɛre geŋwáge ŋgbá Kras gébɔ́ɔ́ mambɛ

1 Ndɛre ɛlúmbɔ, sége nnó ɛsé delu lé baá utɔ́ɔ́ Kras ne bɔ́ɔ́ abi Ɛsɔwɔ afyé né amu sé unó bií ɛbi ubɔ́ úlú bíbí nnó dépyɛ bɔ́ɔ́ ákaá. 2 Ne muú ayi áfyɛ́ɛ́ ji utɔ́ɔ́ bií né amu, genó ɛyigé muú apéle mangé ɛta wuú gélú nnó ápyɛ utɔ́ɔ́ bií ne metɔ́ɔ́ wuú mmu ɛma. 3 Yɛ́ ɛbɛ́lé ɛnyú, yé lé bɔ́ɔ́ abi chá ne ashúlégé me ndo nnó nlu gyɛɛ́ né utɔ́ɔ́ ɛba, ɛwémbɔ ɛfú me yɛɛ́ genó wɔ́. Me mbɔ́ɔ́ ntó nkágé sɔ́ fɔ́ mpa yimbɔ nchyɛ gemɛ ya nnó utɔ́ɔ́ ba úlú cho. 4 Né metɔ́ɔ́ wa, nfɛ́ré nnó utɔ́ɔ́ bi Ɛsɔwɔ achyɛ me, mpyɛ́ɛ ubi cháŋɛ́né. Yémbɔ ɛwéna ɛlɛ́ré fɔ́ nnó me nlú cho wɔ́. Ɛlé Ɛsɔwɔ ne asɔ́ɔ mpa wa. 5 Gétú ɛyigémbɔ, déwegé fɔ mmyɛ deshúlégé muú ndo nnó ápyé fɔ́ utɔ́ɔ́ ɛbi Ɛsɔwɔ achyɛ ɛbwɔ́ cháŋɛ́né, néndé gébé gélú daŋkwáne mampa depɔ́ ɛtiré na. Gíge bií bi Ata akérege meso fa mme, achwɔgé apyɛ nyɛ yéndégenó ɛyigé akwaá ápyɛ́ɛ́ bíbí gégɛné gbɔ́gɔ́nɔ́, apyɛ bɔ́ɔ́ ákaá ufɛ́ré ɛbi úlú atɛ bɔ́ɔ́ né matɔ́ɔ́. Bií bimbɔ elé Ɛsɔwɔ ne afɛge nyɛ yéndémuú ndɛre apyɛ utɔ́ɔ́ bií.

6 Aŋmé ba, né gétúgé ɛnyú nsɛ gemɛ ya ne Apolos nmɛ́ɛ ne unó bi me njɔ́ɔ mbɔ nnó mpyɛ ɛnyú dékaá ula mekomejɔ́ɔ ayi ji ajɔ́ɔ nnó, “Ɛkágé ɛnyú délyaá mankwɔlé majyɛ ami ásame né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ.” Néndé mbɔgé dékwɔlégé mami cháŋɛ́né, désɛlé fɔ́ muú fɔ́ nnó aŋeá gemɛ apwɔ ayifɔ, débwɛge fɔ́ mmyɛ nnó nlú muú yina ɛpɔ́fɔ́ ayina. 7 Yɛ́ muú nyú ayi aŋeá gemɛ apwɔ́ɔ ntɛ ayifɔ apɔ́. Unó uko ɛbi ɛnyú déwyaá Ɛsɔwɔ ne áchyɛɛ́ ɛnyú, ɛpɔ́ mbɔ? Ne mbɔgé achyɛ ɛnyú unó bina chyɛ́ge, ulannó muú nyú adóo ɛbwɔ ɛwɔ́mé nnó, “Mbɔ́ɔ́ unó bi né uto bá?”

8 Wɔ́ɔ ɔh! Ɛnyú bɔ́ɔ́ Kɔrɛnt défɛré nnó déwyaá mé unó uko. Dékwé mé gefwa, ne délú afwa ɛwé ɛsé délá depɔ́. Ɛɛh! Ɛbé yɛ́ nnó ɛnyú délú afwa wáwálé nnó ɛsé ntó débáné ɛnyú dégbáré gefwa chóncho. 9 Né metɔ́ɔ wa, nfɛré nnó Ɛsɔwɔ abelé ɛsé áŋgbá Kras né melú ɛwé ɛlá ɛpɔ́ ne ɛnógé. Ɛsé délú ɛké bɔ́ɔ́ abi ásɔ́ɔ mé mpa nnó áwáne, néndé ɛlú ɛké ákpá ɛsé ábelé gbɔ́ŋɔ́nɔ́ né mbaá ayi mme meko chóncho ne makiénné Ɛsɔwɔ ágéne. 10 Nnó ɛsé délú ukeŋkéné bɔ́ɔ́ gétúgé délú bɔ́ɔ́ utɔ́ɔ́ Kras? Yémbɔ ɛnyú désɛ gemɛge nyú nnó dékaá unó uko gétúgé déchomé mmyɛ ne Kras. Bɔ́ɔ́ mme ásɛlé nnó ɛsé délú jɔ́ɔ, yémbɔ ɛnyú désɛlé gemɛge ɛnyú nnó déwyaá ɛshyɛ. Bɔ́ɔ́ ánógé ɛnyú yémbɔ ábyaá ɛsé. 11 Kpaá té gébé ɛyigé na, gébé geko fɔ́ wɔ́ ɛsé dégéne menyé manyé ne manaá manyú wɔ́. Défyé lé uchálé mandeé. Gébé ɛyigé fɔ́, bɔ́ɔ́ áchyɛgé ɛsé ɛfwyale. Ne gébé geko fɔ́ wɔ́ dégéne malu mambélé wɔ́. 12 Ɛsé depyɛ utɔ́ɔ ne ɛshyɛ ne dégéne genó ɛyigé dényɛɛ́. Muú ajógé mejɔ́ɔ mebo ne ɛsé, dénɛnémmyɛ nnó Ɛsɔwɔ ájé ji. Bɔ́ɔ́ áké achyɛge ɛsé ɛfwyale, dékoge wyɛ matɔ́ɔ. 13 Bɔ́ɔ́ áké áchɔ́ɔ ɛsé mabɔ, déshugé ɛbwɔ́ meko melɔ́méllɔ́. Ásélɛ ɛsé nnó délú

umpwapwané unó ne ujwaá ɛbi bɔ́ ájyále ne uká.

14 Nsámé fɔ́ unó bina nnó mpyɛ mekpo unɔ́ɔ egbáré ɛnyú, nchyɛge lé ɛnyú majyɛ́ɛ́, néndé delú baá ba ne ngbóo ne ɛnyú dɔ́ɔ́. 15 Ne yɛ́ ɛnyú débɛ́ lé ne gejamégé bɔ́ɔ́ abi ájame ɛnyú né meti Kras, tége nnó déwyáa lé muú ama ayi alú ntɛ nyú. Me muú mpyɛ́ɛ́ ɛnyú déchome mmyɛ ne Kras ne nlú ntɛ nyú, néndé me ne mbɔ́ɔ mbɛ ngaré ɛnyú abya melómélɔ́ Kras. 16 Gétú ɛyigémbɔ nkpeáge ɛnyú nnó désɛ gekágé nekɛ ɛna. 17 Gégé ula bi me ntɔme Timɔti ɛta ɛnyú mbɔ. Ji alú maá wa, ne ngbóo ne ji dɔ́ɔ́. Ji alu muú ayi dékage lií mmyɛ ne ji né depɔré Ata Jisɔs. Achwɔgé, atée nyɛ ɛnyú unó bi me mpyɛ ndɛre menkwɔlé Kras. Unó bina ne nlérege yéndé mbaá né machomele bɔ́ɔ́ Kras.

18 Ɛnyú abifɔ, mmu agbeé ɛnyú néndé défɛré nnó me nchwɔ́ sé ɛwú. 19 Yémbɔ Ata akamégé nchwɔ́ ɛwú nana. Nchwɔgé nkágé nyɛ mbɔgé utó Ɛsɔwɔ úlú ne bɔ́ɔ́ gempóge bina, wa apyɛ́ɛ lé meno detú. 20 Genó ɛyigé gélérege nnó Ɛsɔwɔ alú mfwa muú gepófɔ́ denyaré mejɔ́ɔ́ elé uto bi Mendoó Ukpea ɛchyɛgé ji nnó abɛ ne genwá ɛyigé Ɛsɔwɔ akɛlege. 21 Ndé genó ɛnyú dékélege? Dekwɔrege gepɔgé nyú, nnó me nké nchwɔ́ɔ ɛta nyú, nchwɔ́ pere manlɛré nnó me mbɔ́ɔ́ gejeé ne ɛnyú, waá dékwɔ́régé fɔ́, me nké nchwɔ́ɔ, nchwɔ́ ne maá ɛchyɛ́? Nchyɛ́ɛ ɛnyú ɛfwyale?

5

Ubélé tametame né ɛchomele bɔ́ɔ́ Jisɔs

1 Ubé ɔh, nwú nnó bɔ́ɔ́ ábélege ubélé tametame né geluáge nyú. Ágaré me nnó muú nyú ama abɛlege ne mendée ntɛ wuú. Gebobogé mechɔ́ ɛwé yɛ́ɛ́ bɔ́ɔ́ abi álá pɔ́ bɔ́ɔ́ Jus álá ápyɛ́ɛ́ fɔ́. 2 Ne ɛnyú débwɛge manɲkɔ́ɔ́ mfaá bwége né gefɔgé mechɔ́ ɛwé na? Pɔ́ gefɔgé mechɔ́ ɛwé ɛnyú débɔ mamfyɛ́ gepúgé negbo na? Ferege muú ayi apyɛ́ɛ́ gefɔgé mechɔ́ ɛwéna wáwá né geluáge nyú. 3 Yɛ́ ɛlé me nlá mpɔ́ ɛwú mbɔ, mendoó wa ɛlú ne ɛnyú, ne nsɔ́ mé mpa muú ayi apyɛ́ɛ gefɔgé mechɔ́ ɛwé na nkane mbɔ́ mbɛgé ɛwú mpyɛ́ɛ, né mabɔ Jisɔs. 4 Nkélege nnó ɛnyú déku ɛchomele déchomégé mbaá ama, mendoó wa ɛbɛ́ɛ ne ɛnyú ne uto Ata Jisɔs ntó ubɛ́ɛ ne ɛnyú, 5 défyɛ́ɛ muú ubé yimbɔ né amu Danchɔmeló nnó áwa menyammyɛ wuú, nnó Ɛsɔwɔ áféré ji né ɛfwyale gabo né bií bi Jisɔs Kras akerege meso mansɔ mpa bɔ́ɔ́.

6 Mmyɛ mebwɛge ɛlómé fɔ́. Ɛnyú dékaá fɔ́ nnó nekú némá ne nechɔ́ɔ́ ɛbá, wyɛ ndɛre ɛkékɛ́ yist gachyɛ́ɛ́ ɛpyɛ́ɛ gejamégé flawa amuale wɔ́? 7 Débɔ́ mamferé muú yimbɔ ayi apyɛ gabo né geluage nyú. Ji alu ɛké yist ayi achɔ́ɔ́ brɛd. Depyɛgé mbɔ debɛ́ɛ nyɛ pópó ɛké brɛd ayi alá pɔ́ ne yist. Ndɛre njɔ́ge mbɔ, nkaá mɛ nnó ɛnyú delú brɛd mekɛ néndé áwá mé Kras muú alú maá ɛgɔ́ŋme gepɛ ayi ɛpaá koó upú. * 8 Ndɛre dényɛ́ ɛpaá ɛwéna, dényɛ́ ɛwú ne brɛd mekɛ ayi alá apɔ́ ne yist. Mmyɛ ké débɛ ne matɔ́ɔ́ pópó ne dégarege wáwálé. Dényɛgé fɔ́ ɛwú ne gekwénege brɛd ayi awyaá yist. Mmyɛ ké débɛge fɔ ne gabo ne nchyɛ ayi ɛsé débɔ́ déwyaá.

9 Né ŋwɛ ayi me mbɔ́ɔ mbɛ ntɔmé ɛnyú, ngaré ɛnyú nnó défa mbwa ne bɔ́ɔ́ abi ábélege ubélé ne bɔ́ɔ́ tametame. 10 Me njóge mbɔ, ntómé fɔ́ ne bɔ́ɔ́ abi álá kágé Ɛsɔwɔ. Ɛbwɔ́ abi ábélege ubélé ne bɔ́ɔ́ tametame. Abi ásée use, abi ánógé aló uka, ne abi ájooó ɛjo. Njógé mbɔ ɛbyɛnnó nké ɛnyú délyaá mme yina káŋká. Yémbɔ́ njɔ́ɔ fɔ́ mbɔ wɔ́. 11 Me nsá lé nnó ɛnyú défa mbwa ne yéndémuú nyú ayi aké alú meŋmé né ɛchomele bɔ́ɔ́ Ɛsɔwɔ ne ábélege ubélé ne bɔ́ɔ́ tametame. Yɛ́ɛ ayi asée use, ayi anógé aló uka, ayi alwérege ulwɛré, ayi anyuú mmɔ́ɔ akwene yɛ́ɛ ayi alú menjó. Dényégé yɛ́ɛ menyɛ́ɛ ne ufɔ́ bɔ́ɔ́ bimbɔ.

12-13 Me mbɔ́ɔ fɔ́ mansɔ́ mpa bɔ́ɔ́ abi álá pɔ́ bɔ́ɔ́ Ɛsɔwɔ wɔ́. Ɛlé Ɛsɔwɔ ne asɔ́ɔ́ mpa bwɔ́. Bɔ́ɔ́ abi ɛsé débɔ́ɔ́ mansɔ́ mpa bwɔ́, ɛlé atɛ aŋmɛ abi álu né ɛchomele bɔ́ɔ́ Jisɔs. Ndɛre ɛlúmbɔ, pyɛge ndɛre ásámé né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó, “Búge muú ubé yimbɔ atáné né geluágé nyú.”

6

Bɔ́ɔ́ Jisɔs djyɛ́ɛ́ fɔ́ ne atɛ né ɛso

1 Ulannó muú nyú abɔgé mpa ne ntɛ meŋmé, ajyɛ́ ne ji né ɛso, nnó bɔ́ɔ́ abi álá afyɛ́ɛ́ metɔ́ɔ́ ne Jisɔs wɔ ne ápa? Ulánnó déla jyɛfɔ́ né mbaá atɛ bɔ́ɔ́ Jisɔs nnó ákwyɛ́ ɛnyú. 2 Dékaá fɔ́ nnó bɔ́ɔ́ Jisɔs ne ápáne nyɛ mpa bɔ́ɔ́ mme wɔ́, Ne mbɔgé ɛnyú ne desɔ mpa bɔ́ɔ́ mme, ulannó ɛnyú délá kaágé kwyɛ ukékɛ́ dépɔ né metɔ́ɔ́ metɔ́ɔ́ nyú? 3 Ɛnyú dékaá nnó ɛsé ne dépáne nyɛ mpa makiénné Ɛsɔwɔ, pɔ́ mbɔ? Mbɔgé dékaá mbɔ, ɛbyɛnnó ɛsé dékágé kwyɛ́ɛ ukékɛ́ dépɔ fa né mme. 4 Ndɛre ɛlúmbɔ, mechɔ́ ɛkwégé nnó déjyɛ né mbaá bɔ́ɔ́ abi ɛchomele bɔ́ɔ́ Jisɔs ala sé nnó ɛbwɔ́ alú genó wɔ, nnó asɔ́ mpa nyú? 5 Me njógé mbɔ nnó mpyé mmyɛ ɛgbó ɛnyú. Nnó yé muú ama apɔ́ né geluáge nyú ayi awyaá deŋga mankwyɛ́ɛ dépɔ ne atɛ aŋmɛ nyú? 6 Ɛlómé fɔ́ nnó ntɛ meŋmɛ abɔgé mechɔ́ ne ntɛ, akpá ji ajyɛ́ né ɛso kpaá tɛ aténégé né

* **5:7** Ɛlú wáwálé nnó: Né Ijip, Ɛsɔwɔ agaré bɔ́ɔ́ Isrɛli nnó, yéndé ula gepú áwa maá ɛgɔ́ŋme ásɛ manoó mií áta manombi nnó ɛkiénné negbo ɛchwɔgé ɛkoó úpú bwɔ́ kooge. Wyɛ gébé ɛyigémbɔ ntó, Ɛsɔwɔ ágaré ɛbwɔ́ nnó brɛd ayi ɛbwɔ́ átyɛge áfyɛgé fɔ́ yist (uka ɛbi upyɛ́ɛ brɛd amualé) nnó ɛbwɔ́ álya melɔ Ijip wáwá.

mbɛ ushu bɔ́ abi álá áfyɛ́ metɔ́ ne Jisɔs wɔ́ nnó asɔ́ mpa bwɔ́.

7 Ndɛre ɛnyú dékpáne atɛ déjyɛ né ɛcha ɛso, élɛre nnó ɛnyú dékwe mé dédo uwya mme. Ulánnó muú akɛlege ɛnyú mpa délá dékógé matɔ́? Ulánnó muú ányégé ɛnyú upwɔ́ɔ délá dékógé matɔ́? 8 Yémbɔ, nnó ɛnyú délyaá bɔ́ ákélégé ɛnyú mpa, ányégé ɛnyú upwɔ́ɔ, dékélégé bɔ́ mpa, dényɛ́ bɔ́ upwɔ́ɔ cháchá ne atɛ́ aŋmɛ nyú. 9 Kágé nnó bɔ́ ube ányɛ́ fɔ́ gefwage Ɛsɔwɔ. Ɛkágé muú ábwálé ɛnyú, ɛlú wáwálé nnó bɔ́ abi ábɛ́lege ubɛle ne bɔ́ támetáme, abi ánógé álo uka, abi ákwene malɔ, atɛ andé abi ábɛ́lege ne atɛ, 10 yé bɔ́ abi ájoó ɛjó, abi ásée use, abi ányuú mmɔ́ɔ akwéné, abi álwɛrege úlwɛ́ré, ne bɔ́ abi áfɔge unó bɔ́ɔ. Ufɔ́ɔ bɔ́ɔ bina ako ányɛ́ɛ fɔ gefwage Ɛsɔwɔ. 11 Mbɔ́ ntó ne ɛnyú abifɔ débɔ délú. Yémbɔ Ɛsɔwɔ áshwɔ́né ɛnyú né gabo ayi dépyɛ délá bɔ́ɔ ukpea. Asɛ ɛnyú nnó delú cho né mbɛ ushu wuú. Apyɛmbɔ, gétúgé utɔ́ɔ bi Ata Jisɔs Kras apyɛ ne utoó Mendoó Ɛsɔwɔ.

Sɛ menyammyɛ wyɛ nógé Ɛsɔwɔ

12 Muú fɔ́ ákágé jɔ́ɔ nnó, “Nkágé pyé yéndégenó ɛyi gejií me.” Wáwálé, yémbɔ kaá nnó unó ukouko fɔ́ wɔ́ uchwɔ́ɔ né gelɔ́gálɔ́ wɔ́. “Nkágé pyé yéndégenó ɛyi gejií me.” Yémbɔ nkágé lyaá fɔ́ nnó genó gefɔ́ gebɔ́ɔ me deba, nla ɛké mefwɛ mbaá geji. 13 Muú ayifɔ ákágé jɔ́ɔ aké, “Ɛsɔwɔ akwyɛ́ɛ menyé nnó akpɛne né unɛ ne akwyɛ́ɛ unɛ nnó menyé akpɛne wyɛ.” Wáwálé, ne kágé nnó bií uma Ɛsɔwɔ achɔ́ɔ nyɛ unɛ chónchó ne menyɛ́ɛ. Yémbɔ Ɛsɔwɔ achyéɛ fɔ́ mekwaá menyammyɛ nnó abɛlege ubɛle támetáme ne bɔ́ɔ wɔ́, achyɛ́ɛ mekwaá menyammyɛ nnó asé menyammyɛ yimbɔ anógé Ata Jisɔs. Ne ɛlé Ata Jisɔs ne áchérege menyammyɛ mekwaá. 14 Ne ndɛre Ɛsɔwɔ asɛle uto bií apyɛ Ata akwíle né negbo, mbɔ́ ntó ne ásélé nyɛ utó bií apyɛ ɛsé dékwile né negbo.

15 Ɛnyú dékaá cháŋéné nnó menyammyɛ nyú alú lé upɔ́ menyammyɛ Kras. Nnó ɛlɔ́mbɔ, nnó muú asé gepógé menyammyɛ Kras acho ne menyammyɛ mendée ɛno? Ube! Ɛkágé bɛ fɔ́ mbɔ. 16 Ɛnyú débɔ mankaá nnó mende achogé mmyɛ ne mendée ɛno, ɛbwɔ́ ne mendée ɛno yimbɔ ákwé ɛké muú ama, wyɛ ndɛre ásámé né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó, “Ɛbwɔ́ apeá ákwé ɛké muú ama.” 17 Ne muú ayi áchómé mmyɛ ne Ata, ɛbwɔ́ ne ji ábɛ́ɛ metɔ́ ɛma.

18 Lyágé mámbélégé ubélé ne bɔ́ɔ támetáme. Yɛ́ndé gabo chá ayi muú apyɛɛ́, áchɔ́ɔ fɔ́ menyammyɛ wuú, yémbɔ muú ayi ábɛlégé ubɛlé ne bɔ́ɔ támetáme, achɔ́ɔ bɔ lé menyammyɛ awuú jimbɔ́ɔ. 19 Ɛnyú dékaá fɔ́ nnó menyammyɛ nyú álú lé melú ujwɔ́lé Mendoó Ukpea wɔ? Ɛlé Ɛsɔwɔ ne afyɛ ɛnyú Mendoó Ukpea ɛwéna né mmyɛ. Ɛnyú ambɔ́ɔ fɔ́ wɔ́ débɔ́ɔ gemége nyú wɔ. 20 Ɛsɔwɔ ana ɛnyú ne genó ɛyigé geŋeá gemɛ dɔ́ɔ mamferé ɛnyú né ɛfwyale. Ndɛre ɛlúmbɔ, ségé menyammyɛ nyú dénógé Ɛsɔwɔ.

7

Dépɔré neba

1 Góge me nshuú ɛnyú meko né dépɔ ɛtiré ɛnyú désamé me.

Ɛlú galɔ́gálɔ́ nnó mende achogé yɛ́ mmyɛ ne mendée. * 2 Yémbɔ, té mbaá bɔ́ɔ ábɛ́lege ubɛlé támetáme dɔ́ɔ, élɔ́me nnó yéndé mende ábá awuú mendée ne yéndé mendée ntó ábá awuú menɔ. 3 Ne mende abɔ́ fɔ́ manshya mendée wuú ubɛlé wɔ, ne mendée ntó abɔ́ fɔ́ manshya menɔ wuú ubɛlé wɔ́. 4 Menyammyɛ mendée apɔ́ fɔ́ awuú jimbɔ́ɔ, alú lé ayi menɔ wuú. Ne menyammyɛ mende apɔ́ ntó awuú jimbɔ́ɔ, alú lé ayi mendée wuú. 5 Ndɛre ɛlúmbɔ, ékágé ntɛ ashya ntɛ ubɛlé, ɛkosé nnó ɛbwɔ́ ákámege meko amá nnó alyaá kpé atɛ né mboó gébé nnó anɛmmyɛ mbaá Ɛsɔwɔ. Ne gébé ɛyigémbɔ gékógé, ɛbwɔ́ abɔ́ mankéré chónchó nnó ékágé danchɔmeló apyɛ ɛbwɔ́ akpé né mmuameno gétúgé álá akágé gbaré mmyɛ bwɔ́.

6 Me njógé mbɔ, ɛpófɔ́ nnó ŋmɛrege muú fɔ mekpo mme nnó abá neba, yémbɔ nchyɛge lé ɛnyú majyɛɛ́. 7 Metɔ́ ɛbɔ́ ɛgɔ́ɔ me nnó yéndémuú abɛ ukwa ɛké me. Yémbɔ yéndémuú awyaá ɛwuú ɛchyɛ ɛwé Ɛsɔwɔ achyɛɛ́ ji. Achyɛɛ́ bɔ́ɔ abifɔ ɛshyɛ mampyɛ géfɔ́gé genó ɛyigé na, achyɛ abifɔ mampyɛ ɛyigé na.

8 Mbaá bɔ́ɔ abi alú ukwa, ne akwi andée, ngárége ɛbwɔ́ nnó, ɛlɔ́mé nnó ɛbwɔ́ ábagé fɔ́ neba, abɛ ukwa nkane me nlú. 9 Yémbɔ́, mbɔ́gé ɛbwɔ́ ákágé gbaré fɔ́ menyammyɛ bwɔ́, ábá neba. Néndé ɛlú galɔ́gálɔ́ nnó ɛbwɔ́ ábá neba ne nnó ájwyɛgé mmyɛ.

10 Né mbaá bɔ́ɔ abi abané neba, nkpeage ɛbwɔ́ nnó, mendée abagé menɔ, ékágé alyaá menɔ wuú neba. Mejɔ́ ɛwé menjɔ́ mbɔ na, ɛpófɔ́ me, ɛlé Ata jimbɔ́ɔ ne ajɔ́; 11 yémbɔ, mbɔgé mendée alyagé menɔ wuú neba; ábagé sé menɔ ayicha ɛlá ɛpɔ mbɔ wɔ, akéré mbaá menɔ wuú ɛbwɔ́ akwyɛ́ɛ depó. Ne ékágé menɔ ntó ábú mendée wuú né neba.

12 Ne mbaá abifɔ abi abané bɔ́ɔ abi álá áfyɛ́ɛ matɔ́ ne Kras wɔ́, ngárége ɛbwɔ́ nnó yéndé meŋmɛ ayi ábáné mendée ayi álá áfyɛ́ɛ metɔ́ ne Kras wɔ, mendée yimbɔ akámégé nnó ajwɔlégé ne ji, ékágé alyaá ji neba. Mejɔ́ ɛwé menjɔ́ mbɔ, ɛtané membɔ́ɔ né metɔ́ ɛtané fɔ mbaá Ata wɔ́. 13 Wyɛmbɔ ntó, ne meŋmɛ ayi ábáné menɔ ayi álá fyɛ́ɛ

* **7:1** Ɛlú wáwálé nnó: Né gébégé Pɔl, bɔ́ɔ abifɔ né Kɔrɛnt ásɛ nnó mamba neba álɔmé fɔ́ néndé muú ábagé neba ábɔ́ɔ fɔ́ gébé ɛyigé ákuú ŋwɛ, ne mangigé gejamége unó.

metɔ́ ne Kras wɔ alá abɔ́ fɔ manlyaá ji neba wɔ́, mbógé menɔ yimbɔ ákámégé nnó ajwɔlége ne ji. 14 Me njógé mbɔ néndé, Ɛsɔwɔ ajeé menɔ ayi álá fyɛ́ metɔ́ ne Kras wɔ́ gétúgé mendée wuú áfyɛ́ metɔ́ ne Kras. Ne ajeé ntó mendée ayi alá fyɛ́ metɔ́ ne Kras wɔ gétúgé menɔ wuú áfyɛ́ metɔ́ ne Kras. Mbɔgé ɛlá pɔ́ mbɔ wɔ́, Ɛsɔwɔ asɛlé baá bwɔ́ ɛké baá bɔ́ abi álá kágé Ɛsɔwɔ. Ne ndɛre ɛlúmbɔ, Ɛsɔwɔ asɛ́ baá bwɔ́ ndɛre bɔ́ bií. 15 Yémbɔ mbógé muú ayi álá fyɛ́ metɔ́ ne Kras wɔ́, aké akélege manlyaá neba ne muú ayi áfyɛ́ metɔ́ ne Kras, agɔ ji ajyɛ, néndé ébé ɛpɔ́ ɛwé ɛgbárége muú ayi afyɛ́ metɔ́ ne Kras nnó épyɛ nnó alyaá ji neba. Ɛsɔwɔ akú ɛsé nnó débé né nesɔ. 16 Wɔ mendée menɔ ayi ófyɛ́ metɔ́ ne Kras kaá nnó getú jyɛ́ ndɔfɔ́ menɔ wyɛ akágé fyɛ́ metɔ́ ne Kras. Ne wɔ menɔ ayi ɔfyɛ́ metɔ́ ne Kras kaá ntó nnó getú jyɛ́ɛ́, ndɔfɔ mendée wyɛ ákágé fyɛ́ metɔ́ ne Kras.

Yɛ́ndémuú ábɛ́ɛ́ wyɛ ndɛre ji abɔ alu gemɛgé nnó Ɛsɔwɔ ákuú ji

17 Yɛ́ndémuú abɛ wyɛ ndɛre ji abɔ alú gébégé Ɛsɔwɔ akuú ji. Gɛ́ genó ɛyigé menlɛrégé né yɛ́ndé ɛchomelé bɔ́ Jisɔs nnó apyɛgé mbɔ. 18 Mbɔgé asɔ́ mɛ́ muú nsɔ́ ne Ɛsɔwɔ alé ku ji nnó abɛ muú awuú, ékágé ámuá mambi nnó asɔ́ ji nsɔ́. Ne mbɔgé ntó nnó alú dansɔ wɔ nsɔ gébégé Ɛsɔwɔ akuú wɔ nnó ɔbɛ muú awuú ómmyégé fɔ́ nnó asɔ́ wɔ́ nsɔ́. 19 Yɛ́ ásɔ́ wɔ́ nsɔ́, yɛ́ asɔ́ wɔ́, ɛwémbɔ ɛpyɛ mechɔ́ wɔ́. Genó ɛyigé gɛŋɛá gepwɔ́ gelú ɛlé nnó ónógé mabɛ Ɛsɔwɔ. 20 Ndɛre ɛlúmbɔ, yɛ́ndémuú abɛ wyɛ ndɛre ji alú gébégé Ɛsɔwɔ akuú ji. 21 Nnó ɔbɔ́ ɔlú memfwɛ́ gébégé Ɛsɔwɔ akuú wɔ́ nnó ɔbɛ muú wuú? Ɛkágé ɔchyɛ́ gemɛ jyɛ ɛfwyale getú ɛyigémbɔ. Yɛ́mbɔ, mbógé ógégé meti nnó ɔferégé gemɛ jyɛ́ɛ nnó ɔbégé sé memfwɛ́ pyɛmbɔ. 22 Kaágé nnó yɛ́ muú abɔ́ alú lé memfwɛ́ ne Ɛsɔwɔ akuú ji nnó ábɛ́ muú wuú, né ɛgbɛ ɛwé Ata apɔ́ mefwɛ́. Ɛlú ntó nnó muú ayi abɔ́ álá pɔ́ mefwɛ́ gébégé Ɛsɔwɔ akuú ji nnó abɛ muú awuú, alú mefwɛ́ mbaá Kras. 23 Tégé nnó, Ɛsɔwɔ ana ɛnyú ne genó ɛyigé gɛŋɛá gemɛ mamferé ɛnyú né ɛfwyale. Débɛgé fɔ afwɛ́ mbaá akwaá. 24 Ndɛre ɛlúmbɔ, yɛ́ndémuú abɛ wyɛ ne Ɛsɔwɔ ndɛre ji abɔ́ alu, gemɛgé nnó Ɛsɔwɔ akuú ji.

Andée abi álá ba anɔ wɔ́ ne akwi

25 Ne gɔ́gé menjɔ́ dépɔré bɔ́ abi álú ubwɛne. Genó ɛyigé me njógé mbɔ Jisɔs jimbɔ́ fɔ́ wɔ agáre me wɔ́, yɛ́mbɔ ngárégé ɛnyú ndɛre muú ayi Ata ágéne me meshwɛ apyɛ me nlú muú ayi ɛnyú dékágé nɛré metɔ́ ne ji.

26 Né úfɛ́ré ba, ɛlú galógálɔ́ nnó yɛ́ndémuú ábɛ́ wyɛ ndɛre ji alú néndé ɛfwyale ɛja nana dɔ́. 27 Muú ayi ábáne mendée ékágé alyaá mendée wuú neba. Ne muú ayi álá alú dambá mendée, ékágé akélé mendée mamba. 28 Yɛ́ ɛlé njógé mbɔ, mbógé muú abagé mendée apyɛ fɔ gabo wɔ́ ne yɛ́ mesɔ mendée abagé menɔ apyɛ fɔ gabo wɔ́. Yɛ́mbɔ bɔ́ abi ábane neba, ágɔ́ ɛfwyale. Ne nkɛlégé nnó mpyɛ ékágé ɛnyú dékpɛ́ né ɛfwyale ɛwé ɛbwɔ́ ágɛné.

29 Aŋmɛ ba, góge mengáré ɛnyú nnó gébé ɛyigé Ɛsɔwɔ achyɛ́ ɛlá gachyɛ́ɛ gebyɛ. Né getú ɛyigémbɔ, bɔ́ abi ábáné andée abɛ ɛké bɔ́ abi álá bá andée wɔ́. 30 Bɔ́ abi áwyaá mesome, ábɛ ɛké bɔ́ abi álá pɔ́ ne mesome. Bɔ́ abi áwyaá nechɔ́chɔ́ ábɛ́ ɛké bɔ́ abi álá pɔ́ ne nechɔ́chɔ́. Ne bɔ́ abi ákɛne gese ábɛ́ ɛké bɔ́ abi álá pɔ́ ne unó gese. 31 Muú ayi awyaá utɔ́ mampyɛ fa mme abɛ ndɛre muú ayi ala nɛre metɔ́ ne unó mme wɔ́.

32 Ne nkélégé fɔ́ nnó genó gechyɛge ɛnyú ɛfwyale né metɔ́. Muú ayi álá bá mendée wɔ́, afyɛ́ɛ metɔ́ wuú mampyɛ utɔ́ Ata Jisɔs, ne akɛlege nnó apyɛ́ɛ utɔ́ bimbɔ gefɔ́ ɛyigé metɔ́ ɛgɔ́ɔ ji. 33 Yémbɔ muú ayi ábané mendée anɛrége metɔ́ né unó mme, akɛlégé ɛlé nnó ápyɛ unó bi metɔ́ ɛgɔ́ mendée wuú. 34 Ne gétú ɛyigémbɔ úfɛ́ré bií ukwéné tyátyá. Wyɛmbɔ ntó ne mendée ayi ábané menɔ anɛrege metɔ́ né unó mme gétúgé akɛlege mampyɛ genó ɛyigé metɔ́ ɛgɔ́ menɔ wuú. Yémbɔ mendée ayi álá lú dambá menɔ, áfyɛ́ɛ lé metɔ́ mampyɛ utɔ́ Ɛsɔwɔ, ne áchyɛge gemɛ jií geko mbaá Ata Jisɔs.

35 Unó bi me njógé mbɔ na, úlú ɛlé mampoó ɛnyú, ɛpófɔ́ nnó nshyaá nnó ɛnyú dépyɛgé fɔ́ ubi wɔ́, nkélége ɛlé nnó dépyɛgé unó né meti ɛwé ɛlu cho, défyɛ mekpo né depɔré Ata.

36 Muú akpégé gébwɛnégé mendée mambá, ne agégé nnó gébé ɛyigé ji alú mambá mendée yimbɔ gelegé koó, ne ji akágé gbaré fɔ mmyɛ né depɔré ubɛlé, apyɛ ndɛre ji akɛlege abá mendée yimbɔ. Gabo apɔ mmu. 37 Yémbɔ́ muú ajógé mɛ́ né metɔ́ wuú nnó ji ábáné fɔ́ mandée ayi ji abɔ́ alú mambá, ne yɛ́ genógé fɔ́ gepɔ́ ɛyi géténé ji nnó ábá mendée yimbɔ, mbógé ji akágé gbáré mmyɛ jií né dépɔré ubɛlé, ashyagé nnó ábáné fɔ mendée yimbɔ apyɛ mechɔ́ melómélɔ́. 38 Ndɛre ɛlúmbɔ́, muú ayi ábáne gembwénégé mendée ayi ji akpɛné mambá apyɛ mechɔ́ melómélɔ́. Ne muú ayi álá bá wɔ, apyɛ mechɔ́ ɛwé ɛlómé kpaá ɛpwɔ amu.

39 Mendée abɔ́ɔ fɔ́ manlyaá menɔ wuú neba, abá menɔ yicha ɛwé menɔ wuú alú membɛ wɔ, ɛkosé nnó menɔ wuú agbogé ne ji akágé ba menɔ yicha ndɛre ji akɛlégé. Ne menɔ yimbɔ abɔ́ mambɛ muú ayi afyɛ́ metɔ́ ne Kras. 40 Ne yɛ́ lé menɔ wuú agbogé ji ákágé ba ayicha, né metɔ́ wa nfɛré nnó ɛlɔ́ nnó yɛ́ menɔ ayicha ábagé sé. Ne nfɛré nnó Mendoó Ɛsɔwɔ ne ɛchyɛgé me majyɛ ami menchyɛge mbɔ.

8

Menɔ genó né gepɔgé bɔ́ Jisɔs ɛlé gejeé ɛpófɔ́ defɔ́ɔ

1 Gógé me njɔ́ dépɔré menyɛ́ɛ́ ayi bɔ́ apyɛ upɛ mbaá aló uka. Yɛ́ndémuú ajɔgé aké, “Ɛ́sé déwyaá defɔ́ɔ.” Ndɛre ajógé mbɔ, abɔ́ mankaá nnó défɔ́ɔ dékáge pyɛ muú abwɛge mmyɛ. Genó ɛyi gépyɛ bɔ́ áwɛne né depɔré Ɛsɔwɔ ɛlé gejeé. 2 Muú ayi afɛ́ré nnó ji akaá mɛ yɛ́ndégenó chánchá, alú dankaá yɛ́ genó ndɛre ji abɔ́ alú mankaá. 3 Yɛ́mbɔ muú ayi agboó ne Ɛsɔwɔ ji ne Ɛsɔwɔ akaá ndɛre muú wuú.

4 Ndɛre ɛlúmbɔ, déké déjógé mechɔ́ manyɛ́ menyɛ́ɛ ayi apyɛ́ɛ upɛ mbaá aló uka, ɛsé dékaá nnó aló uka, ápɔ́ yɛ́ genó, ne nnó Ɛsɔwɔ alú lé ama. 5 Yɛ́ lé unó úlú né mfaánebuú ne fá mme, ɛbi bɔ́ ásɛ́le nnó úlú bɔ́ ɛsɔwɔ abi bwɔ́ ne yɛ́ ɛlé bɔ́ Ɛsɔwɔ ne bɔ́ ata ájamé dɔ́ɔ, 6 ɛsé dékaá nnó Ɛsɔwɔ álú lé ama. Ji alú Ntɛ sé muú akwyɛ unó uko ne akwyɛ ɛsé nnó dénógé ji. Ne déwyaá lé Ata ama ayi alú Jisɔs Kras muú unó uko ɛbi Ɛsɔwɔ akwyɛ́ɛ ukɛné ne ji. Ne ji ne achyɛgé ɛsé geŋwá.

7 Yɛ́mbɔ bɔ́ɔ Jisɔs ako fɔ́ wɔ́ ákaá nnó aló uka apɔ́ yɛ́ genó wɔ́. Bɔ́ɔ abifɔ ábɔ́ ánógé aló uka kpaá tɛ nnó mbógé ɛbwɔ́ ányégé menyɛ́ɛ ayi ápyɛ upɛ mbaá aló uka, matɔ́ɔ bwɔ́ ágárégé ɛbwɔ́ nnó álú nóge áló uka. Ne ɛlé matɔ́ɔ bwɔ́ ala bɛne wɔ́, agare ɛbwɔ́ nnó apyɛ gyɛ. 8 Ɛpɔfɔ gefɔ́gé menyɛ́ɛ ayi ɛsé dényɛ́ɛ ne ápyɛ ɛsé débɛ́ɛ́ kwɔ́kwɔ́lé ne Ɛsɔwɔ. Délá dényɛ́ ji wɔ́ yɛ́ genó gefɔ ɛyi genome ɛsé gepɔ́, yɛ́ dényɛ́ ji apógé fɔ́ ɛsé né meti fɔ́.

9 Yɛ́mbɔ́, ségé yɛ́ gébé nnó ékágé désɛ ɛbwɔnyɛ ɛwé Ɛsɔwɔ achyɛ ɛnyú nnó dényɛ́ yɛ́ndé gefɔ́gé menyɛ́ɛ, dépyɛ aŋmɛ abi álá ábɛné né depɔré Ɛsɔwɔ wɔ́ ákpare ákwe. 10 Néndé muú ayi álá ábéné né depɔré Ɛsɔwɔ wɔ́, agégé ndɛre wɔ́ ayi ɔkaá genó, ɔlú né ntoné aló uka ɔnyɛ́ɛ menyɛ́ɛ, ji ntó abɔ́ɔ geji manyɛ́ menyɛ́ ayi áchyɛ́ɛ mbaá aló uka. * 11 Ne mbógé anyégé menyɛ́ɛ yimbɔ ɛbyɛnnó wɔ muú ayi ɔkaá genó ɔchɔ geŋwáge meŋmɛ wyɛ ayi álá bɛné né depɔré Ɛsɔwɔ wɔ́, muú Kras agboó ntó getú jií. 12 Ɔpyége ntɛ meŋmɛ wyɛ ayi álá ábéné né dépɔ́ré Ɛsɔwɔ wɔ́, apyégé gabo né genó ɛyigé metɔ́ɔ wuú ɛgaré ji nnó gélú gyɛ́ɛ, ɛbyɛnnó ɔpyé ntó gabo mbaá Kras. 13 Ndɛre ɛlúmbɔ, mbógé menyɛ́ɛ ayi me nyɛ́ɛ akágé pyɛ meŋmɛ wa apyɛ gabo, nyɛ́ɛ sé ji káŋká nnó ékágé mpyɛ meŋmɛ wa apyɛ gabo.

9

Unó bi áŋgbá Jisɔs áwyaá ɛbwɔnyɛ mampyé

1 Me nwyaá ɛbwɔnyɛ mampyɛ yéndégenó ɛyigé gelu cho. Me nlú ŋgbá Jisɔs Kras, nkpa amɛ yá ngɛ Ata sé Jisɔs wáwálé, ne ɛnyú delu utɔ́ɔ bá bi mpyɛ́ɛ ndɛre Ata achyɛgé me ɛshyɛ. 2 Yɛ́ bɔ́ɔ abifɔ álá ákaá nnó me nlú ŋgbá Kras wɔ, ɛnyú ambɔ́ɔ dékaá wáwálé nnó me nlú ŋgbá Jisɔs. Ɛnyú délu gelo ɛyigé gelɛré nnó me nlú ŋgbá Jisɔs Kras.

3 Gɛná, ne menshúgé meko mbaá bɔ́ɔ abi ákɛlégé manjɔ́ nnó me mpófɔ́ ŋgbá Kras. 4 Ɛsé dékwané mansɛ menyé ayi dényé mbaá bɔ́ɔ né utɔ́ɔ ɛbí ɛsé dépyɛ. 5 Nnó ɛsé dékwané fɔ mamba andée dékɛne ne ɛbwɔ́ ndɛre Pita ne áŋgbá Jisɔs abifɔ, ne aŋmɛ Ata Jisɔs ápyɛ wɔ́? 6 Waá nnó wyɛlé ɛsé ne Banabas ne débɔ́ɔ mampyɛ utɔ́ɔ ne amu sé gɛné dégé menyɛ́ɛ ayi dényɛ́ɛ? 7 Ndé muú be, ayi apyɛ utɔ́ɔ, anyɛ́ɛ né mmu gebagé nkú jií? Muú ayi apɛne genɔ́ɔ ɛyi géwóme umpome abɔ́ manyé umpomé bi genɔ́ɔ ɛyigémbɔ gewóme, wa mbɔ fɔ́ wɔ́? Ne muú ayi ábáme mpɔ, abɔ́ manyú nebɛne mpɔ wa mbɔ fɔ́ wɔ́?

8 Ɛnyú défɛ́régé fɔ́ nnó unó bí menjɔ́ mbɔ, utané lé né metɔ́ɔ mekwaá. Mabɛ́ ayi Ɛsɔwɔ achyɛ Mosis agárege wyɛ mbɔntó. 9 Mabɛ ayi Ɛsɔwɔ achyɛ́ɛ Mosis aké, “Muú áwégé fɔ́ meno mpɔ ayi apyɛ́ɛ utɔ́ɔ né mekɔ́ɔ gébégé aké apyɛ́ɛ utɔ́ɔ né mmu mekɔ́ɔ.” Ɛkágé ɛsé défɛ́ré nnó Ɛsɔwɔ abɔ́ ajɔ́ɔ mbɔ atóo lé ne mpɔ ɛjiɛji. 10 Nnó genó ɛyigé Ɛsɔwɔ ajɔ́ɔ mbɔ getoó ne ɛsé wɔ́? Getoó ne ɛsé wáwálé néndé muú ayi apɛné mbwɛ́ né mekɔ́ɔ ne ayi aferege mbwɛ́ ɛbwɔ́ ako ánɛrégé matɔ́ɔ nnó mbɔ́ɔ mekɔ́ɔ achyɛge nyɛ awuú bwɔ́ mbwɛ́. 11 Ɛsé depé depɔré Ɛsɔwɔ né matɔ́ɔ nyú wyɛ ɛké mbwɛ́ ayi muú apɛné né mekɔ́ɔ, nnó ɛlú mechɔ mebo ndɛre ɛnyú dépóge ɛsé ne unó bi menyammyɛ sé ákɛlegé? 12 Mbógé ɛnyú déchyɛge unó mbaá atɛ bɔ́ɔ abifɔ bɔ́ɔ abi áwyaá ntó ɛbwɔnyɛ mansé ubi, nnó ɛsé ntó dékwané fɔ́ mansé unó ɛta nyú ɛbi ujamé upwɔ́ɔ yɛ́ ɛbi bwɔ́ wɔ́?

Yɛ́mbɔ, ɛsé défyɛ fɔ́ ɛshyɛ mangií ɛnyú ubi, yɛ́ lé délú cho mangií. Ɛsé dégígé fɔ́ unó bina dékógé lé metɔ́ɔ nnó ékágé dépyɛ genó ɛyi gégbɛ́ɛ nnó bɔ́ɔ awúgé fɔ́ abya Kras. 13 Ɛnyú dékaá wáwálé nnó bɔ́ɔ abi ápyɛ utɔ́ɔ né mmu ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ, áwú bwɔ́ menyɛ́ɛ átánégé lé ɛfɛ́ɛ. Ne ampyɛ upɛ abi apyɛ upɛ né geluógé upɛ́ɛ Ɛsɔwɔ, awú bwɔ́ menyɛ́ɛ ntó átanégé né menyɛ́ɛ upɛ ayi bɔ́ɔ áchyɛgé. 14 Wyɛmbɔ ntó ne Kras Jisɔs agáré nnó bɔ́ɔ abi ágárége abya melómélɔ́, awú bwɔ́ menyɛ́ɛ abɔ mantanege lé né mbaá bɔ́ɔ abi áwuú abya melómélɔ́.

15 Yɛ́mbɔ, nlú dansɛ ɛbwɔnyɛ ɛwena mpyɛ́ɛ unó bi úlú cho mampyɛ. Yɛ́ ɛlé nsame mbɔ, nsamé fɔ́ nnó ɛnyú déchyɛ me ubi. Ɛlú galógálɔ́ nnó me nkpɛ ngbo lé mbya ayi

* **8:10** Ɛlú wáwálé nnó: Né gepɔge bɔ́ɔ Kɔrɛnt, melu ɛwé ájéle nya aló uka ɛlé gekpékpégé gepú ɛyi gewyaá gejamégé baá upú. Baá upú abifɔ ɛlé abi bɔ́ɔ ájwɔlegé ányɛ́ɛ menyɛ́ɛ ne yɛ́ndémuú akage kpɛ mmu anyɛ menyɛ́ɛ wyɛ́ɛ.

ngarege abya melómélɔ nla nsɛlé fɔ́ genó. 16 Me nkɛ ngárege abya melómélɔ́ ɛwémbɔ epyɛɛ́ fɔ́ nnó me ndogé ɛbwɔ́ ɛwɔme, néndé élé utɔ́ɔ́ bá ɛbi me mbɔɔ́ mámpyɛ. Ne mbógé nla ngaré abya melómélɔ́ yina wɔ́, ɛbɔɔ́ nyɛ ne me. 17 Ebɛ nnó me mbɔɔ́ ne mbɔ njyaá gemɛ ya nnó ngarege bɔɔ́ abya melómélɔ́, me mbɔ nkɛlege nsa. Yémbɔ me mbɔɔ́ fɔ́ wɔ́ njyaá gemɛ ya wɔ́, élé Ɛsɔwɔ ne ajyaá me ne áfyɛɛ́ me utɔɔ́ bií né amu nnó mpyɛgé. 18 Ne nsá wa alú nnó, né utɔɔ́ bina? Ɛkosé metɔɔ́ megómégɔ́ ɛwé menwyaá gétúgé ngarege bɔɔ́ abya melómélɔ́ detú. Ngárege bɔɔ́ abya melómélɔ́ ngíge fɔ́ nnó achyɛɛ́ me genó ndɛre muú ayi agarégé abya melómélɔ́ ábɔɔ́ mangií.

19 Me mpɔ́ yé mefwé mbaá muú fɔ́, yémbɔ nsɛ gemɛ ya nkane mefwɛ mbaá bɔɔ́ ako nnó mpyɛ gejamégé bɔɔ́ áfyɛ matɔɔ́ ne Kras. 20 Me njyɛgé mbaá ayi bɔɔ́ Jus alú, ŋkwe ɛké muú Jus nnó mpyɛ ɛbwɔ́ áfyɛ metɔɔ́ ne Kras. Ne njyɛgé ntó né mbaá ayi bɔɔ́ abi ákwɔlege mabɛ Mosis alú, nkwe ɛké muú ayi ákwɔlege mabɛ Mosis nnó mpyɛ ɛbwɔ́ áfyɛ metɔɔ́ ne Kras, yé élé me nlá pɔ́ fɔ́ muú ayi ákwɔlégé mabɛ Mosis. 21 Njyɛgé mbaá bɔɔ́ abi álá kágé mabɛ Mosis, nkwe ɛké muú bwɔ́ nnó mpyɛ ɛbwɔ́ áfyɛɛ́ metɔɔ́ ne Kras. Ne yé élé nlá nkwólégé mabɛ Mosis ɛpófɔ́ nnó nkwɔlégé fɔ́ mabɛ Ɛsɔwɔ, nkwɔlé, néndé nkwɔlégé mabɛ Kras. 22 Njyɛgé mbaá bɔɔ́ abi álá lú dambɛne né dépɔré Ɛsɔwɔ, nkwe ɛké muú bwɔ́ nnó mpyɛ ɛbwɔ́ ábɛné né depɔré Ɛsɔwɔ. Me mbwɔlége yéndé gefɔ́gé muú né mati mako nnó ɛbɛgé kókógé mmyɛ mpyɛ yé abifɔ áfyɛ metɔɔ́ ne Kras.

23 Mempyɛɛ́ unó bina uko nnó abya melómélɔ́ ajyɛgé mbɛ nnó meso gébé me ntó mbɔ mejeé ɛwé abya melómélɔ́ achwɔɔ́ ne ɛwú mbaá bɔɔ́ abi áfyɛɛ́ matɔɔ́ ne ji. 24 Ɛnyú dékaá nnó mankwólé Ɛsɔwɔ alú ɛké metú gátélé. Bɔɔ́ abi ákpɛne wyɛ ako álómege, yémbɔ, élé muú ama ne abɔɔ́ nsa. Gétú ɛyigémbɔ, kwɔlégé Ɛsɔwɔ cháŋéné nnó meso gébé débɔ́ nsa wyɛ nkane muú ayi álómege gátélé abɔɔ́ nsa. 25 Yéndémuú ayi akpɛne né metu gátélé, asɛlé gébé, akpomé mmyɛ né mati mako. Apyɛ mbɔ nnó abɔ́ nsa, ne nsa yimbɔ alú ayi áchɔge. Yémbɔ nsa ayi ɛsé bɔɔ́ Ɛsɔwɔ débɔɔ́ nyɛ alú lé nsa ayi álá chégé fɔ́ tɛ kwyakwya. 26 Gétú ɛyigémbɔ, ne me nlá nlómégé fɔ́ ɛké muú ayi álá pɔ́ ne genó ɛyigé anɛrégé metɔɔ́ wyɛ mambɔ. Me mmyɛ fɔ́ ɛké muú ayi amyɛɛ́ umyɛɛ́ adoó ukwɛkwɛ né mme detú. 27 Mpyɛ menyammyɛ wa awuú ubalé nnó áwúgé ne me. Mpyɛɛ́ mbɔ nnó ékágé me ngarége bɔɔ́ mekomejɔɔ́ Ɛsɔwɔ ɛbwɔ́ ábɔ́ nsa, membɔɔ́ nnó detu.

10

Pɔl akwelé mbeé mbaá bɔɔ́ Kɔrɛnt nnó ékágé ápyɛ genó ɛyigé bɔɔ́ Isrɛli ápyɛ nya ágɛne ɛfwyale

1 Aŋmɛ ba, nkɛlege nnó ɛnyú détégé genó ɛyi gépyɛ nya ne ukwene antɛ sé gébégé ɛbwɔ́ ákɛné ne Mosis né mashwɔné. Ndɛre ɛbwɔ́ akɛne ájyɛɛ́ geko gebame ɛbwɔ́ ako ne ɛbwɔ́ ako áchyaá ɛbɛɛ́ mega megélé né mme. 2 Ndɛre gekó gébamé ɛbwɔ́, ne mánchyáa ayi ɛbwɔ́ áchyaá ɛbɛɛ́ mega ɛwémbɔ, ɛlúmbɔ lé manaá Ɛsɔwɔ ne ɛbwɔ́ áwɔɔ́. Ne gefɔ́gé manaá ami ɛbwɔ́ áwɔɔ́ mbɔ, mánlɛ́ré nnó ɛbwɔ́ álú áŋkwólé Mosis. 3 Ɛbwɔ́ ako ányɛ́ gefɔ́gé menyɛɛ́ ama ayi Ɛsɔwɔ achyɛɛ́ ɛbwɔ́. 4 Ne ɛbwɔ́ áko ányú ntó manaá ami Ɛsɔwɔ achyɛɛ́ ɛbwɔ́. Manaá mimbɔ matanege né ɛtaravɛ́ ɛwé ɛkɛne ne ɛbwɔ́, ne ɛtaravɛ́ ɛwémbɔ ɛbɔ ɛlu lé Kras. * 5 Yɛ́ élé Ɛsɔwɔ álɛre ɛbwɔ galógálɔ́ mbɔ, gejamégé ɛbwɔ́ ápyɛ unó bi metɔ́ ɛnywónege Ɛsɔwɔ. Gétú ɛyigémbɔ, Ɛsɔwɔ awá ɛbwɔ́, ne uŋkwɔ́ bwɔ́ úlá né mashwɔné tyátyá.

6 Unó bi upyɛ́ mbɔ na, úlú élé manchyɛɛ́ ɛsé majyɛɛ́ nnó ékágé ɛsé débógé gejeé mampyɛgé gabo ndɛre ukwene antɛ sé ábɔ́ ápyɛɛ́. 7 Dénógé fɔ́ aló uka ndɛre ɛbwɔ́ abifɔ ábɔ́ ápyɛɛ́. Ásá né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó, “Ɛbwɔ́ ájwɔlé, ányɛɛ́, ányuú ne ákwilé mme álɔ́ mámbéné mabée né mbɛ ushu meló uka.” 8 Ekágé ɛsé ntó débélégé ubélé ne bɔɔ́ tamétamé ndɛre ɛbwɔ́ abifɔ ábɔ́ ápyɛɛ́. Gétúgé ɛyigémbɔ, Ɛsɔwɔ apyɛ́ dɛlé bɔɔ́ ɛsaá meso ɛlɛɛ́ ágbo né bií uma. 9 Ekágé dékpélé Kras ndɛre ɛbwɔ́ abifɔ ábɔ́ ákpélé ji, gétú ɛyigémbɔ Ɛsɔwɔ atɔ́ mmyɔ ɛnɔ́ ɛbwɔ́ ágbo. 10 Ne déŋmenégé fɔ́ Ɛsɔwɔ meso humm hummm ndɛre ɛbwɔ́ abifɔ ábɔ́ ápyɛɛ́ ne ɛkiénné Ɛsɔwɔ ɛwé ɛwáné bɔɔ́ ɛchwɔ́ wá ɛbwɔ́.

11 Unó bina uko ɛbi upyɛ nyá ne ɛbwɔ́ úlú lé mánkwélé bɔɔ́ mbée nnó asɛ gébé. Ne ásá ubi né mme nnó achyɛɛ́ ɛsé majyɛɛ́, ɛsé abi délú mbɔ né gébé ɛyigé na, ɛyi élá gachyɛɛ́ mme abyɛ.

12 Ndɛre ɛlúmbɔ, yéndémuú ayi aféré nnó aténé cháŋéné, asɛ gébé nnó ékágé akwé gébégé mmuámeno áchwógé ɛta wuú. 13 Kaágé nnó, yɛ́ mmuameno ayi achwɔɔ́ ɛta nyú ayi álá lú gachwɔ́ mbaá atɛ bɔɔ́ ápɔ́. Ɛsɔwɔ alu muú ayi dékage lií mmyɛ ne ji. Déliíge mmyɛ ne ji alyaágé fɔ́ nnó ɛnyú dékpɛ né mmuámeno ayi apwɔɔ́ ɛshyɛɛ́ nyú. Yémbɔ, mmuámeno achwógé ɛta nyú, Ɛsɔwɔ achyɛgé ɛnyú ɛshyɛ ɛwé dékoge metɔɔ́ dépwɔɔ́ mmuámeno yimbɔ.

14 Aŋmɛ ba, ndɛre ɛlúmbɔ, boóge délya aló uka manógé. 15 Ɛnyú delú bɔɔ́ abi dékágé genó, férege, dégɛné nno, mechó ɛwé me njɔɔ́ mbɔ ɛlú wáwálé. 16 Ɛsé déké déteé negbóné Kras chónchó, détamégé Ɛsɔwɔ né

* **10:4** Ɛlú wáwálé nnó: Ɛtárávɛ́ ɛwé ɛbɔ ɛkɛne nya ne bɔɔ́ Jus, ɛlé Kras Jimbɔ ne ákɛne ne ɛbwɔ́.

mmɔ́ ami. Ndɛre dépyɛ́ mbɔ, déchome mmyɛ, dékarege amo manoó Kras. Ne déké denyɛ́ ntó brɛd ayi agyálé ubauba délɛrege nnó déchomé mbɔntó mmyɛ, dékarege menyammyɛ Kras. 17 Yɛ́ ɛlé ɛsé abi denyɛ́ ntó brɛd yimbɔ déjamé, ntó brɛd yimbɔ alú lé ama. Ɛwéna ɛlɛ́ré nnó ɛsé ako décho mmyɛ déla muú ama.

18 Tégé gepɔgé bɔ́ó Isrɛli, ɛbwɔ́ abi ányɛ́ menyɛ́ upɛ ayi ápyɛ upɛ né mfaá geluógé upɛ, áchónege mmyɛ ne Ɛsɔwɔ muú ɛbwɔ́ ánógé. 19 Ndé genó me njógé mbɔ fa? Nnó me njógé mbɔ lé nnó aló uka álú genó? Waá menyɛ́ ayi ápyɛ́ upɛ mbaá aló uka ne álú genó? 20 Ngba, me njógé fɔ́ mbɔ, njógé lé nnó upɛ ɛbií bɔ́ó abi álá pó bɔ́ó Jus ápyɛ́ mbaá aló uka, ápyɛ́ mbɔ lé mbaá aló nchyɛ apyɛ́ fɔ́ mbaá Ɛsɔwɔ. Ne me nkɛlégé fɔ́ nnó ɛnyú déchome mmyɛ ne aló nchyɛ. 21 Muú ákágé nyú fɔ́ mmɔ́ né amo Ata, ne ama anyúgé ntó mmɔ́ né amo aló nchyɛ. Muú ákágé nyé fɔ́ ntó menyɛ́ Ata ne gébé gema anyégé menyɛ́ aló nchyɛ. 22 Ɛkágé ɛsé dépyɛ genó ɛyigé Ɛsɔwɔ ammyɛ deboó. Nnó ɛsé déwyaá ɛshyɛ dépwɔ ji?

23 Muú fɔ́ ákágé jógé aké, “Me nkáge pyɛ yéndégenó ɛyi gejigé me metɔ́ɔ́.” Ɛlú wáwálé, yémbɔ, kaágé nnó, unó uko fɔ́ wɔ́ upoógé wɔ́ɔ́. “Me nkáge pyɛ yéndégenó ɛyi gejige me metɔ́ɔ́.” Yémbɔ kaá nnó unó uko fɔ́ wɔ́ upyɛ muú awɛné wɔ. 24 Yéndémuú afɛrégé mampyɛ genó ɛyi gepógé atɛ aŋmɛ, ɛpɔ́fɔ́ ɛyi gepógé jimbií wɔ.

25 Nyégé yéndé menya ayi akpoó né gese. Dégigé fɔ́ mbaá ayi menya yimbɔ atané. 26 Néndé ásá né ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó, “Ɛsɔwɔ ne abɔ́ɔ́ mme ne yéndégenó ɛyi gelú né mme.”

27 Mbógé muú ayi álá afyɛ́ metɔ́ɔ́ ne Kras wɔ́, akúgé ɛnyú menyɛ́ déjyɛgé, nyégé yéndégenó ɛyigé ji achyɛgé ɛnyú. Dégigé fɔ́ mbaá ayi menya yimbɔ atané nnó ékágé matɔ́ɔ́ nyú áchyɛ ɛnyú ɛfwyale. 28 Yémbɔ muú agárégé ɛnyú nnó, “Menyɛ́ yina ɛlé ayi apyɛ́ upɛ mbaá aló uka”, dényégé fɔ́ ji, nnó ékágé muú fɔ abɔ ɛfwyale né metɔ́ɔ́ ásé nnó ɛnyú dépyɛ gabo. 29 Me njógé mbɔ, épɔ́fɔ́ nnó nké ɛnyú délyaá menyɛ́ yimbɔ gétúgé dényégé débó ɛfwyale né metɔ́ɔ́. Njógé lé nnó delyaá manyé menyɛ́ yimbɔ gétúgé dényégé muú yimbɔ abɔ́ɔ́ ɛfwyale né metɔ́ɔ́ wuú. “Ulánnó me nlyáge genó ɛyigé me mbɔ́ɔ́ manyé gétúgé muú ayifɔ́ afɛré nnó, ‘Muú anyɛgé alú gyɛ́’. 30 Mbógé me nchyɛge matame mbaá Ɛsɔwɔ gétúgé menyé ayi me nyɛ́, ulannó muú áchɔ́ɔ́ me mabɔ gétúgé menyɛ́ ayi mbɔ́ɔ́ mɛ mbɛ ntamé Ɛsɔwɔ ne me nlé nyé?”

31 Yémbɔ kaá nnó yéndégenó ɛyigé wɔ ɔpyɛ́, yé wɔ ɔnyɛ́, yé ɔnyuú ɔbɔ mampyɛ geji ndɛre gepyɛ́ bɔ́ó áfɛgé Ɛsɔwɔ. 32 Sɛ gébé nnó ékágé ɔpyɛ genó ɛyi gepyɛ́ bɔ́ó apyɛ́ gabo, yé bɔ́ó Jus, yé bɔ́ó Grek, yé ɛchomele bɔ́ó Ɛsɔwɔ. 33 Wyɛmbɔ ne me mmyɛ́ nnó mpyɛ́ metɔ́ɔ́ ɛgógé yéndémuú né yéndégenó ɛyigé me mpyɛ. Me nkɛlégé fɔ́ mampyɛ genó ɛyi gepogé lé me mbií. Me mpyɛ ɛyi gepogé bɔ́ó ndɛre Ɛsɔwɔ akágé feré ɛbwɔ́ né ɛfwyale gabo.

11

1 Ndɛre ɛlúmbɔ, kwólégé ntó gekágé nekɛ ya wyɛ ndɛre me nkwɔlége ɛyige Kras.

Gefɔ́ɔ́ ɛyigé andée dbɔ́ɔ́ mambɛ né ɛchomele bɔ́ó Kras

2 Me nfége ɛnyú néndé déteé me né yéndégenó ne dépyɛ unó wyɛ́ ndɛre me mbɔ nlɛré ɛnyú. 3 Yémbɔ nkɛlégé mampyɛ ɛnyú dékaá cháŋéné nnó Kras ne alú mekpo mbaá ande ako, mende ne alú mekpo mbaá mendée. Ne Ɛsɔwɔ alu ndɛre mekpo mbaá Kras. 4 Yéndé mende aké anɛnémmyɛ né ɛchomele bɔ́ó Kras, yé aké agarege mekomejɔ́ ayi atane mbaá Mendoó Ɛsɔwɔ, akweregé mekpo wuú ɛbyɛnnó achyɛgé mbɔ lé mekpo unɔ́ɔ́ mbaá muú kpaá wuú. 5 Ne yéndé mendée aké anɛnemmyɛ, yé aké agarege mekomejɔ́ ayi atane mbaá Ɛsɔwɔ álá akwere mekpo wuú wɔ́, achyɛgé mbɔ ɛlé mekpo unɔ́ɔ́ mbaá muú ayi alu ndɛre mekpo wuú. Alú wyɛ ɛké akpalé ji mekpo. 6 Ndɛre ɛlúmbɔ, mbɔgé mendée akɛlégé fɔ́ mankwere mekpo wuú, ákpɛ ákpale mekpo wuú. Yémbɔ, mbɔgé ji akaá nnó ɛlú ɛlé mekpo unɔ́ɔ́ ɛta wuú mankpale mekpo akwerege mekpo wuú. 7 Ne mende abɔ́ fɔ́ mankwere mekpo gébégé aké anɛnemmyɛ wɔ́. Néndé Ɛsɔwɔ akwyɛ́ mende nnó ábé ɛké jimbɔ́ɔ́, achyɛgé Ji ŋgɔ. Yémbɔ mendée afyɛ́ lé mende ŋgɔ mmyɛ. 8 Néndé Ɛsɔwɔ asɛ fɔ́ membea mendée ne akwyɛ́ mende wɔ́, asé lé ayi mende ne akwyɛ́ mendée. 9 Ɛlú wyɛ ndɛre Ɛsɔwɔ álá akwyɛ́ fɔ́ mende gétúgé mendée wɔ́. Akwyɛ́ mendée gétúgé mende. 10 Gɛgé ula bi mendée abɔ́ɔ́ mankweré mekpo wuú, manlɛrege nnó mende ne abɔ́ɔ́ uto né ɛta wuú. Apyɛgembɔ matɔ́ɔ́ asɔ́ɔ́ fɔ́ makiénné Ɛsɔwɔ. 11 Yé ndɛre ɛlúmbɔ, ɛsé abi défyɛ́ matɔ́ɔ́ ne Kras, mendée abɔ́ fɔ́ mantɛne ushu ushu bií wɔ́. Abɔ́ mantɛne ne mende. Ne mende ntó abɔ́ɔ́ fɔ́ mantɛ ushu ushu bií wɔ́. Abɔ́ mantɛne ne mendée. 12 Yé lé asɛle membea mende ne akwyɛ́ mendée, yé mende fɔ, apɔ́ fa mme ayi mendée álá byɛ́ ji wɔ́. Ne ɛlé Ɛsɔwɔ ne akwyɛ́ unó uko.

13 Ɛnyú ambɔ́ɔ́ défɛrege dégɛné nnó ɛlɔmé fɔ́ nnó mendée anɛnemmyɛ ɛta Ɛsɔwɔ ɛwé álá wɛ gebugendeé né mekpo wɔ́. Ɛlɔmbɔ? 14 Né mme yina, dégɛ mbɔ nnó mende abɛge ne mejwɛ metyɛmetyɛ, achyɛge mbɔ lé mekpo unɔ́ɔ́ né gemɛ jií, 15 ne nnó mendée abɛge ne mejwɛ metyɛmetyɛ, ɛfyɛ ji ulɔ́ɔ́ né mmyɛ. Néndé Ɛsɔwɔ achyɛ mendée mejwɛ ɛwémbɔ nnó ɛbɛ ndɛre genó ɛyi gekwerege

ji mekpo. 16 Ne mbɔgé muú fɔ́ aké akɛlege
manyɛ́ mbeé né mechɔ ɛwe, mengarege ji
nnó ɛsé aŋgba Kras depɔ́ sé ne gepɔ ɛyigé cha
manlɛré ndɛre anógé Ɛsɔwɔ yé machomele
bɔ́ɔ́ Kras apɔ́ ne geji.

Bɔ́ɔ́ ɛchomele Kras né Kɔrɛnt ányɛ́ menyɛ́ Ata né meti ɛwé ɛlápɔ́ cho

17 Né mechɔ ɛwé me nchwɔ́ ngaré
ɛnyú, nfɛge fɔ́ ɛnyú, néndé ɛnyú dechwɔgé
chónchó ndɛre bɔ́ɔ́ Jisɔs, déchwɔ́ fɔ́ né
galɔ́gáló, déchwɔ́ manchɔ dépɔ́ chɔ́ɔ́. 18 Ne
genóge mbɛ gélú nnó, agaré me nnó
ɛnyú déchwɔge chónchó né ɛchomele nyú
manógé Ata, déjwɔlege matoó matoó ne
aŋgya. Ɛkágé bɛ wáwálé. 19 Aŋgya ábɔ́
mambɛ metɔ́ metɔ́ nyú. Abɛgé mbɔ,
ákágé nyɛ muú ayi akwɔlege Jisɔs wáwálé.
20 Mengɛ mbɔ nnó gébégé ɛnyú déchwɔge
chónchó nnó dényɛ́ menyɛ́ Ata, yémbɔ ji
fɔ́ wɔ́ ɛnyú déchwɔ́ manyɛ́ wɔ́. 21 Genó
ɛyigé ɛnyú dépyɛ́ gelu nnó, yéndémuú
awenege manyɛ menyɛ́ awuú, ateé fɔ́ atɛ
aŋmɛ abifɔ. Ndɛre dépyɛmbɔ, abifɔ anyɛ́,
anyuú akwene, abifɔ agboó mesa. 22 Chaá!
Nnó ɛnyú dépɔ́ ne upú ɛbi ɛnyú dékágé
nyɛge menyɛ́, dényuú mmɔ́ wyɛ́? Ne
ulánnó ɛnyú débyaá ɛchomele bɔ́ɔ́ Ɛsɔwɔ,
déchyɛge mekpo unɔ́ mbaá abi álá pɔ́ ne
genó. Ɛnyú dékɛlege nnó me mpyɛ́ nnó
ne ɛnyú? Dékɛlege memfɛ́ ɛnyú né gefɔ́gé
mechɔ ɛwé? Ngba, nkágé pyɛ fɔ́ mbɔ.

Menyɛ́ Ata Jisɔs

(Mat 26:26-30; Mak 14:22-26; Luk 22:14-20)

23 Unó bi Ata alɛre me, ubi ne menlɛre
ɛnyú, nnó né utuú bi achyɛ́ Ata Jisɔs
maŋkwaá, abɔ́ ntó brɛd, 24 áchyɛgé matame
mbaá Ɛsɔwɔ, agyá ntó brɛd yimbɔ ubauba,
ajɔ́ aké, “Gége menyammyɛ wa na, me
nchyége né gétúgé ɛnyú yéndégébé déké
dényɛ ji, pyégé wyé na mantégé negbo
na.” 25 Wyémbɔ ntó ne gébégé anere
menyɛ́ manyɛ, abɔ́ amo ne mmɔ́ mmu
ajɔ́ɔ́ aké, “Amo yina alú gepɔ́ ɛyi gelɛre
menomenyɛ́ mekɛ ɛwé Ɛsɔwɔ anyɛ́ ne
ɛnyú. Menomenyɛ́ ɛwéna ɛké ne manoó
ama. Ne yéndégébé déké dényuú mami,
pyɛgé wyémbɔ mantégé negbo na.” 26 Ne
yéndégébé ɛnyú déké dényɛ́ brɛd yina,
dényuú mmɔ́ ami malú né mmu amo yina,
dégarege mbɔ lé negbone Ata kpaá tɛ ji
achwɔ́.

27 Né gétú ɛyigé na, yéndémuú ayi anyɛ́
brɛd yina, anyuú mmɔ́ ami na né meti
ɛwé ɛlá ɛchyɛge ɛnógé mbaá Ata, akwe
mpa né metɔ́ wuú néndé ábyaá mbɔ lé
menyammyɛ ne manoó Ata. 28 Ndɛre
ɛlúmbɔ yéndémuú abɔ́ mbɛ áchéré metɔ́
wuú, ne anyɛ́ brɛd, anyuú mmɔ́ ami malu
né mmu amo. 29 Néndé muú ayi anyɛ́ brɛd
yina, anyuú mmɔ́ mina álá kágé, fɛre nnó
unó bina utɛné né menyammyɛ Ata, akɛlege
mbɔ lé ɛfwyale né gemɛ jií. 30 Gé ulá bí
gejamégé bɔ́ɔ́ né metɔ́ metɔ́ nyú ameé,
abifɔ áwyaá gepwa ne abifɔ ntó agboó.
31 Yémbɔ ɛsé débɔgé mbɛ déchɛrege matɔ́
se cháŋéné, Ata achyɛge fɔ́ ɛsé ɛfwyale.
32 Ɛsɔwɔ achɛrege depɔ ɛtiré sé, agɛge nnó
délu gyɛ́, apyɛ́ menyammyɛ sé awuú ubale
nnó né bií bi ji asɔ́ɔ́ mpa, achyɛge fɔ́ ɛsé
ɛfwyale chónchó ne bɔ́ɔ́ abifɔ.

33 Né gétú ɛyigémbɔ, aŋmɛ ba, yéndégébé
déchwɔgé chónchó manyɛ menyɛ́ Ata,
debɔ́ mangile atɛ. 34 Mbɔgé mesa aké
ammyɛ muú, abɔ mbɛ anyɛ́ menyɛ́ né gepú
jií, nnó gébégé ɛnyú dechwɔgé chónchó
ékágé dépyɛ genó ɛyigé Ɛsɔwɔ achyɛgé ɛnyú
ɛfwyale. Ne depɔ ɛtiré délaá, membɔ́ɔ́
nchwɔgé ngarege nyɛ ɛnyú.

12

Ɛchyɛ ɛwé Mendoó Ukpea ɛchyɛge

1 Aŋmɛ ba, nana nkɛlege mampyɛ ɛnyú
dékaá cháŋéné depɔré unó bi Mendoó Uk-
pea ɛchyɛge bɔ́ɔ́ uto nnó ápyɛgé. 2 Ɛnyú
dékaá nnó gébégé ɛnyú dela delú danfyɛ
matɔ́ ne Jisɔs, anyua ɛnyú denó mewaá,
dela nógé lé aló uka, unó bi ula ujógé
mejɔ́. 3 Ndɛre ɛlúmbɔ, nkɛlege mampyɛ
ɛnyú dékaá nnó yéndémuú ayi Mendoó
Ɛsɔwɔ ɛlú ne ji ajógé fɔ́ nnó, “Jisɔs ɔbɔ́ɔ́ wyɛ́ɛ́.”
Ne yɛ muú fɔ́ ntó ákágé jɔ́ɔ́ fɔ́ nnó, “Jisɔs ne
alú Ata”, mbɔgé Mendoó Ukpea ɛlá ɛpɔ́ ne ji.

4 Kaágé ntó nnó unó bi Mendoó Uk-
pea ɛchyɛge bɔ́ɔ́ uto nnó ápyɛge úlú ufɔ́ɔ́
ufɔ́ɔ́. Yémbɔ wyɛ lé Mendoó Ukpea ɛwú
ɛma ne ɛchyɛge ɛbwɔ́ uto mampyɛ unó bina
uko. 5 Matɔ́ ami ɛsé dépyɛ́ mbaá Ata
malu ufɔ́ɔ́ ufɔ́ɔ́, yémbɔ wyɛ lé Ata wu ama
ne ɛsé ako dépyɛ́ utɔ́ bií. 6 Mati ayi
ɛsé dépyɛ utɔ́ mbaá Ɛsɔwɔ álú ufɔ́ɔ́ ufɔ́ɔ́
yémbɔ wyɛ lé Ɛsɔwɔ wu ama ne apyɛ utɔ́ɔ́
né geŋwáge yéndémuú sé. 7 Mendoó Uk-
pea ɛchyɛge uto mbaá yéndémuú sé nnó
désɛ ubi dépyɛge utɔ́ɔ́ ɛbi upogé bɔ́ɔ́ ako.
8 Mendoó Ukpea ɛchyɛge muú ayifɔ uto
manjɔ́ɔ́ mejɔ́ɔ́ Ɛsɔwɔ ne deŋga. Muú ayifɔ
ɛchyɛge ji uto manlɛre unó bi Ɛsɔwɔ apyɛ
ji akaá. Wyɛ lé Mendoó Ukpea ɛwú ɛma
ne ɛchyɛge ɛbwɔ́ utó mampyɛ utɔ́ɔ́ bina.
9 Mendoó Ukpea wú ɛma, ɛchyɛge muú ayifɔ
utó mamfyɛ metɔ́ ne Ɛsɔwɔ kpaá tɛ ápyɛ́ɛ́
genó ɛyigé ji ágige. Muú ayifɔ ɛchyɛge ji
utó mampyɛ bɔ́ɔ́ abi ameé ufɔ́ɔ́ ufɔ́ɔ́ mameé
átoógé. 10 Mendoó Ukpea ɛchyɛge muú ayifɔ
utó mampyɛ ufélekpa, muú ayifɔ ɛchyɛge
ji utó mangarege genó ɛyigé getané mbaá
Mendoó Ɛsɔwɔ. Ayifɔ ɛchyɛge ji utó mankaá
unó bi utanege mbaá Mendoó Ɛsɔwɔ ne
ɛbi ulá utanege fɔ́ mbaá Mendoó Ɛsɔwɔ.
Ayifɔ ɛchyɛge ji utó manjɔ́ɔ́ ufɔ́ɔ́ mejɔ́ɔ́ ɛbi
yɛ́ jimbɔ́ɔ́ álá kágé fɔ́. Ne ayifɔ ntó ɛchyɛge

utó mangare ulaá ufɔ́ mejɔ́ ɛbimbɔ. 11 Unó bina uko ɛlé wyɛ Mendoó Ukpea wú ɛma ne ɛchyɛge ɛsé utó nnó depyɛge ubi. Ne ɛchyɛge yɛ́ndémuú ɛbií utó cha ndɛre ɛwú ɛkélege.

Aŋkwɔle Jisɔs álú ɛké upɔ menyammyɛ uchaucha né menyammyɛ ama

12 Dékaá nnó menyammyɛ mekwaá awyaá upɔ uchaucha. Ne yɛ́ ɛlé upɔ menyammyɛ ujame dɔ́, ucho upyɛ lé menyammyɛ ama. Mbɔntó ne Kras alú. 13 Ɛsé abifɔ délú bɔ́ Jus, abifɔ bɔ́ Grek. Bɔ́ abifɔ álú áfwɛ abifɔ ápɔ́. Yémbɔ gébégé awyaá ɛsé manaá né utó Mendoó Ukpea ɛwémbɔ ɛma, ɛsé ako dékwe ɛké menyammyɛ ama ne Ɛsɔwɔ apyɛ ɛsé ako désɛ Mendoó ɛma.

14 Ne dépɛge menyammyɛ mekwaá apɔ́ fɔ́ lé ne gepɔge menyammyɛ gema, awyaá upɔ gejame. 15 Désɛ nnó geka geke, “Me mpɔ́ fɔ́ gepɔge menyammyɛ néndé me mpɔ́ fɔ́ ɛbwɔ” ɛwémbɔ ɛpyɛ fɔ́ nnó geji gebɛge fɔ́ gepɔge menyammyɛ, waá ɛpyɛɛ́? 16 Ne mbɔgé ɛtu ɛké, “Me mpɔ́ fɔ́ gepɔge menyammyɛ néndé me mpɔ fɔ́ dambɔnyi, ɛwémbɔ ɛpyɛ fɔ́ nnó ɛwu ɛbɛge gepɔgé menyammyɛ, waá ɛpyɛɛ́?” 17 Ne mbɔgé menyammyɛ meko abɛ lé dambɔnyi jiji, mekwaá abɔ awuú mbɔ mbaá ne ndé? Ne mbɔgé menyammyɛ meko ntó abɛ ɛlé ɛtu ɛwuɛwu mekwaá abɔ awuú mbɔ, gebɛ ne ndé? 18 Ndɛre ɛlúmbɔ, Ɛsɔwɔ akwyɛɛ́ menyammyɛ mekwaá né upɔupɔ, ne abelé yéndé gepɔ ndɛre ji akɛlege. 19 Ne mbɔgé upɔ bina uko ubɔ ubɛ lé gepɔ gema, menyammyɛ abɔ abɛɛ́ fɔ́. 20 Ndɛre ɛlúmbɔ, menyammyɛ mekwaá awyaá upɔ gejame, yélé upɔ ujame menyammyɛ alú ɛlé ama.

21 Gétú ɛyigémbɔ dambɔ́nyi ákágé jɔ́ fɔ́ ne ɛbwɔ nnó, “Ɔkágé poó fɔ́ me.” Yɛ́ mekpo ɛkágé jɔ́ fɔ́ ne uka nnó “Ɔkágé poó fɔ́ me.” 22 Yémbɔ wáwálé álu nnó, upɔ́ menyammyɛ ɛbifɔ́ ɛbi ɛsé défɛré nnó upɔ́ ne ɛshyɛɛ́ dékágé jwɔlé fɔ́ ɛwé ubi ula pɔ́. 23 Ne upɔ menyammyɛ ɛbi ɛsé désɛle nnó upɔ ne énógé, ubi ne ɛsé dénógé dɔ́. Ne ɛbi ɛsé déla kɛlé nnó ubi ubɛ fuú ne ɛsé dékwerege cháŋéné, 24 ɛwé déla dépyɛ fɔ́ mbɔ, ne upɔ ɛbi ulome dɔ́. Yémbɔ Ɛsɔwɔ achoné upɔ menyammyɛ bina mbaá ama, ne achyɛɛ́ énógé mbaá ɛbi ula upɔ ne énógé, 25 nnó upɔ́ menyammyɛ ubɛgé fɔ́ ne aŋgya, uchɛrege lé atɛ. 26 Mbɔgé gepɔgé menyammyɛ gema geké gegɛne ɛfwyale, ɛbifɔ uko ntó ugɛne ɛfwyale chónchó ne geji. Mbɔgé gepɔ gema gebɛge ne énógé ɛbifɔ uko ntó ubɛɛ́ ne nechóchó chónchó ne geji.

27 Wyɛmbɔ ntó ne menyammyɛ Kras álú. Ne yɛ́ndémuú nyú alú gepɔge menyammyɛ wuú. 28 Ne Ɛsɔwɔ achyɛɛ́ yɛ́ndémuú gefɔ́gé utɔ́ bií né ɛchomele bɔ́ Kras. Ntoó ɛníné mbɛ ɛlé áŋgbá Jisɔs, matoó apea ɛlé bɔ́ ɛkpávé Ɛsɔwɔ, matoó uleɛ́ ɛlé, anlɛre mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ. Ne abi akwɔlege ɛlé bɔ́ abi apyɛɛ́ ufelekpa, abi apyɛɛ́ bɔ́ mameé atoóge, abi apogé bɔ́, abi ápɛle ndɛre utɔ́ Ɛsɔwɔ ukɛne, ne abi ajógé ufɔ́ mejɔ́ ufɔ́ ufɔ́ ɛbi ɛbwɔ́ ambɔ́ álá kágé. 29 Nnó bɔ́ ako ne álú áŋgbá Kras? Ngba! Nnó bɔ́ ako ne álú bɔ́ ɛkpave Ɛsɔwɔ? Ngba! Nnó bɔ́ ako ne álú anlɛre mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ? Ngba! Nnó bɔ́ ako ne ápyɛɛ́ ufélekpa? Ngba! 30 Nnó bɔ́ ako ne ápyɛɛ́ bɔ́ mameé atoógé? Ngba! Nnó bɔ́ ako ne ájógé ufɔ́ mejɔ́ ufɔ́ ufɔ́? Ngba! Waá nnó bɔ́ ako ne ágarege ula ufɔ́ mejɔ́ bina? Ngba! 31 Yɛ́mbɔ, genó ɛyigé débɔ́ manɛre matɔ́ wyɛ dɔ́ gelú nnó Ɛsɔwɔ achyɛ ɛnyú unó bi ulome dɔ́ upwɔ́ ɛbifɔ́.

Gɔgé me ngáre ɛnyú meti ɛwé ɛlome ɛpwɔ́ mati ako.

13

Gejeé geŋɛá gepwɔ unó uko

1 Mbɔgé ébégé nnó me nkágé jɔ́ ufɔ́ mejɔ́ mme meko ne ɛwé makiénné Ɛsɔwɔ, ne nlá mbɔ́ gejeé ne bɔ́ wɔ́, mmpyɛ lé mejɔ́ détú ɛké kálàŋká yɛ́ ɛké ubyaubya. 2 Yɛ́ ɛbɛ lé nnó Ɛsɔwɔ achyɛ me utó mangarege bɔ́ mekomejɔ́ ayi atane ɛta wuú, ne yɛ́ nkaá unó Ɛsɔwɔ uko chónchó ne ɛbi úlú bibií, ne yɛ́ mfyɛ́ lé metɔ́ wa ne Ɛsɔwɔ dɔ́ ndɛre ékágé pyɛ me njɔ́ ne makwɛ nnó ákwilé malu bwɔ́ ájyɛ né mbá yicha, ne nla mbɔ́ gejeé ne bɔ́ wɔ́, mpɔ yɛ́ genó. 3 Ne yɛ́ nkpa lé unó bi me nwyaá uko nkáre mbaá ubya bɔ́ ne yɛ́ nchyɛ ntó lé gemɛ ya mbaá bɔ́ nnó ásɔ́ né mewɛ gétúgé depɔré Ɛsɔwɔ, ne nla mbɔ́ gejeé ne bɔ́ wɔ́ mbɔ́ yɛ́ nsa fɔ.

4 Muú ayi abɔ́ gejeé ne bɔ́ ágbárege metɔ́, ne apyɛ galɔ́gáló ne bɔ́ ammyɛ fɔ́ demboó, apɔ́ fɔ́ ne nepa, ne abwɛgé fɔ́ mmyɛ. 5 Apyɛɛ́ fɔ́ neŋa. Apyɛ fɔ́ genó ɛyi gepoge lé jimbií, asɔ́ fɔ metɔ́ wáwá, ábélégé fɔ́ depɔ debodebo né metɔ́. 6 Gefɔgé muú yina, abɛɛ́ fɔ́ ne nechɔchɔ́ gébégé bɔ́ aké apyɛɛ́ gabo. Abɛɛ́ ne nechóchó gébégé bɔ́ aké apyɛɛ́ genó ɛyi gelú cho wáwálé. 7 Muú ayi abɔ́ gejeé ne bɔ́, abyaá depɔ debodebo deko ɛtiré bɔ́ ápyɛɛ́, akamege nnó bɔ́ apyɛ nyɛ galɔ́gáló, anɛrege metɔ́ nnó ɛbwɔ́ akwɔrégé nyɛ gepɔgé bwɔ́ ne akoge metɔ́ né unó bi ɛbwɔ́ apyɛ yéndégébé.

8 Muú ayi abɔ́ gejeé ne bɔ́, agbooó ne ɛbwɔ́ yéndégébé. Gébé gechwɔ́ nyɛ ɛyigé uto ɛbi bɔ́ agárege genó ɛyigé getane mbaá Mendoó Ɛsɔwɔ ubyɛɛ́, uto bi bɔ́ ajógé ufɔ́ mejɔ́ ɛbi álá kágé ubyɛɛ́, uto bi bɔ́ ákage unó Ɛsɔwɔ uko ubyɛɛ́ nyɛ. 9 Néndé unó bi ɛsé dékaá, dékaá dénere wɔ́, ne mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ ayi dégárege, dégarege fɔ́ ji dénere, 10 yémbɔ, gébé gékwɔ́nege nyɛ ɛyigé Ɛsɔwɔ apyɛ nyɛ ɛsé dékaá unó bina uko. Ne unó bi déla dékaá denere wɔ́, ubyɛɛ́ nyɛ.

11 Gébégé me nlú mamane, njógé mejɔ́ ɛké mamane kɔ́, nfɛrege depɔ ɛké mamane

kɔ́ ne mpyɛ́ unó ɛké mamane kɔ́. Ne nana ayi nlé mmyɛ muú, nlyaá depɔre dembane. 12 Ɛsé dégɛne unó nana mmyɛ bomebome ɛké muú ayi apɛle unó né ɛfɛ́ ɛwé ɛlá ɛgɛnege cháŋéné. Yémbɔ gébé gechwó nyɛ ɛyigé ɛsé détuúge amɛ dégɛne unó uko chaŋéné. Nana me nkaá fɔ́ unó uko nnere wó, yémbɔ gébé gebɛ́ nyɛ ɛyigé nkágé unó uko kpa, wyɛ ndɛre Ɛsɔwɔ akaá me.

13 Mankwya mejɔ́ ɛwé na alu nnó, unó úlú uleé ɛbi ula ubyɛ́ tɛ kwyakwya. Unó bina ɛlé metɔ́ mamfyɛ ne Ɛsɔwɔ, manɛré metɔ́ ne Jií ne mambɔ gejeé. Yémbɔ genó ɛyi geŋeá né unó bina uleé ɛlé gejeé.

14

Ɛchyɛ ɛwé Mendoó Ukpea ɛchyɛge

1 Mmyɛge mambɔ gejeé ne atɛ, ne mamkpane ntó gechyɛ́ nnó debɔ ɛchyɛ ɛwé Mendoó Ukpea ɛchyɛge cháchá ɛchyɛ́ ɛwé ɛpyɛ muú agarege genó ɛyigé getane mbaá Mendoó Ɛsɔwɔ. 2 Néndé muú ayi ajógé mejɔ́ ɛwé ji álá kágé, ajógé lé ne Ɛsɔwɔ ajógé fɔ́ ne akwaá, yé muú fɔ́ ákágé yé genó ɛyigé ji ajógé, néndé ajógé lé unó Ɛsɔwɔ ɛbi úlú bibií ndɛre Mendoó Ukpea ɛchyɛge ji ɛshyɛ́. 3 Ne yéndémuú ayi agarege mekomejɔ́ ayi atanege mbaá Mendoó Ɛsɔwɔ, ajógé genó ɛyigé akwaá áwú, ne mejɔ́ wuú ɛpóge bɔ́ efyɛ́ ɛbwɔ́ ɛshyɛ ne ɛkwenege ɛbwɔ́ matɔ́. 4 Muú ayi ajógé mejɔ́ ɛwé ji álá kágé, apógé lé gemɛ jií, ne muú ayi agarege mekomejɔ́ ayi atane mbaá Ɛsɔwɔ apógé ɛchomele bɔ́ Kras.

5 Ɛbɔ ɛlɔme nnó ɛnyú ako déjógé mejɔ́ ufɔ́ ufɔ́ ɛwé délá dékágé, yémbɔ menkɛlege nnó ɛnyú dégárégé lé mekomejɔ́ ayi atane mbaá Mendoó Ɛsɔwɔ. Muú ayi agarege mekomejɔ́ ayi atane mbaá Mendoó Ɛsɔwɔ aŋea gemɛ apwɔ́ ayi ajógé ufɔ́ mejɔ́ ɛbi ji álá ákágé. Ɛkosé nnó muú abɛge ayi agarege ulaá mejɔ́ ɛwémbɔ nnó apogé bɔ́ ɛchomele Jisɔs. 6 Aŋmɛ ba, mbɔgé me nchwɔge mbɔ mantame ɛnyú, ne nké njógé lé ufɔ́ mejɔ́ ɛbi nla nkágé, ɛwémbɔ ɛpóge mbɔ ɛnyú nnó? Yémbɔ ngarege ɛnyú, unó ukɛ ɛbi Ɛsɔwɔ alɛre me, yɛ́ ɛbi ji apyɛ me nkaá, yé mekomejɔ́ ayi atane ɛta wuú, yé ɛbɛlé manlɛre ɛnyú mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ ɛwémbɔ ne ɛlú genó ɛyi gepogé ɛnyú.

7 Wyɛmbɔ ntó ne ɛlú ne unó mabeé nkane ɛmbya ne neŋke unó bi ulá upó ne geŋwá. Muú aké afɔmege ɛmbya, byɔgebyɔge yɛ́ aké akwele ɛlé neŋke byɔgebyɔge muú apyɛmbɔ nnó ne akaá genó ɛyigé ji akwele? 8 Mbɔntó ne mbá bee alú. Mbɔgé muú afɔmege ji byɔgebyɔge, ndé muú akpomege mmyɛ manjyɛ bee? 9 Mbɔntó ne ɛlú ne ɛnyú ambɔ́. Mbɔgé ɛnyú deké dégarege mekomejɔ́ né mejɔ́ ɛwé délá dékágé ula, ɛpyɛ́mbɔ nnó ne bɔ́ ákaá genó ɛyigé ɛnyú dejógé? Déké dépyɛ́ mbɔ dechɔ́ gejulé nyú mme detu. 10 Ɛlú wáwálé nnó ufɔ́ mejɔ́ uja fa mme ne yɛ́ ɛwé bɔ́ ájógé élá ɛpó ne ula ɛpó. 11 Yémbɔ, mbɔgé me nkágé fɔ́ ulaá mejɔ́ ɛwé muú ajógé muú yimbɔ abɛ́ meŋkɛ́ meŋkɛ́ ɛta wa ne mentó mbɛ́ɛ́ meŋkɛ́ meŋkɛ́ ɛta wuú. 12 Ndɛre ɛlúmbɔ, tɛɛ mbaá ɛnyú dékpane gechyɛ́ mambɔ ɛchyɛ ɛwé Mendoó Ukpea ɛchyɛgé mmyɛgé nnó debɔ ɛlé ɛchyɛ ɛwé ɛchyɛgé ɛnyú uto mampógé ɛchomele bɔ́ Jisɔs ɛwɛné.

13 Gétú ɛyigémbɔ, muú aké ajógé gefɔgé mejɔ́ ɛwé ji álá ákágé ula, anɛmmyɛ mbaá Ɛsɔwɔ nnó achyɛ́ ji ɛchyɛ́ ɛwé ɛchyɛgé ji uto mangáre ulaá gefɔgé mejɔ́ ɛwémbɔ. 14 Néndé, mbɔgé me nke nnɛnemmyɛ né ufɔ́ mejɔ́ ɛbi nla nkágé ula, nnɛne chónchó ne mendoó wá. Yémbɔ né metɔ́ wa nkágé yɛ́ genó ɛyigé me njógé. 15 Ndɛre ɛlúmbɔ, mempyɛ mbɔ nnó? Nane mpyɛ́, menɛne nyɛ mmyɛ ne mejɔ́ ɛwé me nla nkágé ula yémbɔ́ nnɛne ntó mmyɛ ne mejɔ́ ɛwé menkágé. Nkwane makwa né mejɔ́ ɛwé menla nkágé ula nkwane ntó ne mejɔ́ ɛwé nkágé. 16 Ne mbɔgé muú aké anɛnemmyɛ choncho ne mendoó wuú afɛge Ɛsɔwɔ né mejɔ́ ɛwé ji álá kágé ula, ɛpyɛmbɔ nnó ne muú ayi álá kágé depɔré Ɛsɔwɔ akame aké, “Amɛn” tɛ mbaá ji álá wuú fɔ́ geno ɛyigé ájɔge. 17 Ɛkágé bɛ nnó wɔ́ ɔtamege Ɛsɔwɔ cháŋéné yémbɔ ɛpogé fɔ́ muú yifɔ cháchá.

18 Ntamege Ɛsɔwɔ nnó membɔ́ njógé mejɔ́ ɛwé nla nkágé mpwɔ́ ɛnyú ako. 19 Yémbɔ́ mbɛge né mmu ɛchomele bɔ́ Jisɔs, nkɛlége nnó njɔ́ɔ lé uchu uta ɛbí bɔ́ ákágé ne nnó njógé uchu dɛlé ufya ɛbí bɔ́ álá ákágé ula.

20 Aŋmɛ ba, défɛrege sé unó ɛké ambane. Bɛgé kenékéné ɛké ambane abi álá kágé pyɛ gabo, ne fɛrege unó ɛké bɔ́ abi ábɛné. 21 Asa né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó Ɛsɔwɔ aké, “Nsɛle nyɛ bɔ́ malɔ ayicha abi ájɔ́ógé ufɔ́ mejɔ́ ɛbichá, njɔ́ mejɔ́ ne bɔ́ ba. Yémbɔ bɔ́ ba áwuú fɔ́ genó ɛyigé me njógé ne ɛbwɔ́.”

22 Ndɛre ɛlúmbɔ, manjógé menjɔ́ ɛwé muú álá kágé ula, alú ɛlé gepɔ ɛyigé Ɛsɔwɔ alɛrege utoó bií mbaá bɔ́ abi álá lu dafyɛ́ metɔ́ ne Jisɔs Kras épó fɔ́ abi áfyɛ́ metɔ́ ne ji. Mangarége mekomejɔ́ ayi atanege mbaá Ɛsɔwɔ, alú lé gepó ɛyigé Ɛsɔwɔ alɛrege utoó bi mbaá bɔ́ abi áfyɛ́ metɔ́ ne Kras Jisɔs épó fɔ́ mbaá abi álá fyɛ́ metɔ́ ne ji wɔ́.

23 Ndɛre ɛlúmbɔ, mbɔgé ɛchomele bɔ́ Kras achwɔgé mbaá ama, yéndémuú aké ajógé ɛlé mejɔ́ ɛwé muú álá ákágé, ne muú ayi álá ákágé depɔré Ɛsɔwɔ, yɛ́ ɛbɛlé muú ayi álá afyɛ́ metɔ́ ne Ɛsɔwɔ wɔ achwɔgé ɛfɛ́, ajógé fɔ́ nnó ɛnyú ako delú bɔ́ ubwɔ́? 24 Yémbɔ, yéndémuú nyú aké agarége mekomejɔ́ ayi atane mbaá Ɛsɔwɔ, ne muú ayi álá ákágé fɔ́ depɔre Ɛsɔwɔ yɛ́ ayi álá áfyɛ́ metɔ́ ne Ɛsɔwɔ wɔ́ achwɔge ɛfɛ́ gébé

ɛyigémbɔ, jimbɔ́ ákágé cháŋéné nno ji alú pyɛ gabo né mbaá unó uko ɛbi jimbɔ́ awuú ɛnyú déjógé. Ne unó bi ji awuú upyɛ nyɛ ji akaá nnó akpɛne nyɛ né unɔ́ mpa Ɛsɔwɔ. 25 Mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ ápyɛ nyɛ yéndégenó ɛyigé gelu bibií né metɔ́ wuú gelá gbɔgɔnɔ. Ɛpyɛgembɔ ji atome nyɛ mano mme anógé Ɛsɔwɔ ajɔge aké, “Ɛlú wáwálé nnó Ɛsɔwɔ alú metɔ́ metɔ́ nyú.”

Ɛchomele bɔ́ Kras énógé Ɛsɔwɔ né meti melómélɔ́

26 Aŋmɛ ba, mechɔ ɛwéna ɛlúmbɔ nnó? Ɛlú nnó dechwɔgé chónchó né ɛchomele bɔ́ Kras yéndémuú akpome mmyɛ mampyɛ genó ɛyigé Ɛsɔwɔ achyɛ ji utó nnó apyɛ. Muú ayi akágé ɛkwɔ maŋkwaá ákwaá, ayi akágé manlɛre bɔ́ mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ álɛre. Ne ayi akaá genó ɛyigé Mendooó Ɛsɔwɔ ɛlɛré ji né amɛ gejya agaré. Muú ayi akaá manjɔ́ mejɔ́ ɛwé ji álá kaágé ajɔ́, ne ayi akaá mangaré ula mejɔ́ ɛwémbɔ agare. Pyɛgé unó bina uko manpoógé ɛchomele bɔ́ Kras. 27 Ɛnyú déchwɔgé né ɛchomele bɔ́ Kras, déké ájógé mejɔ́ ɛwé muú álá kágé ula, déjógé fɔ bɔ́ ako, bɔ́ apea yɛ́ alɛɛ́ ne ákáge jɔ́. Ne ɛlɔ nnó muú ama ajógé ne ntɛ ayi fɔ ajɔ́. Ne gébégé aké ajógé, muú yifɔ ntó agarege ulaá mejɔ́ ɛwémbɔ nnó bɔ́ ako ákage genó ɛyigé ji ajɔ́gé. 28 Ne mbɔgé muú apɔ́ ayi agarege ulaá mejɔ́ ɛwémbɔ, bɔ́ abi ájɔgé mejɔ́ ɛwéna ákwene bɔmbɔ né ɛchomele bɔ́ Kras. Ájɔgé lé mejɔ́ ɛwémbɔ né metɔ́ bwɔ́ ne mbaá Ɛsɔwɔ. 29 Yɛ́ bɔ́ ɛkpávé Ɛsɔwɔ, áké ágárege genó ɛyigé mekomejɔ́ ayi atane mbaá Mendooó Ɛsɔwɔ, ɛlɔme nnó bɔ́ apea yɛ́ álɛɛ́ ne ágarege. Ne áké ágarege bɔ́ abifɔ áfwɔ́rege genó ɛyigé ɛbwɔ́ ágarege manchɛre mbɔgé nnó getane mbaá Mendooó Ɛsɔwɔ. 30 Yɛ́mbɔ mbɔgé muú aké agarégé genó ɛyigé Mendooó Ɛsɔwɔ élɛre ji ne Ɛsɔwɔ amágé lɛre genó ɛyigé fɔ́ mbaá ntɛ meŋmɛ, ayi alu téné achyɛɛ́ gébé nnó ayi ajwɔlé ka ajɔ́. 31 Néndé ɛnyú ako dékágé gare mekomejɔ́ ayi átane mbaá Ɛsɔwɔ, ntɛ agarege ne ntɛ agare ne yéndémuú nyú ákágé nyɛ́ genó ɛyigé Ɛsɔwɔ agaré ɛnyú ne ɛnyú ako défyɛɛ́ nyɛ atɛ ɛshyɛɛ́. 32 Kaágé nnó bɔ́ ɛkpávé Ɛsɔwɔ awyaá ɛshyɛ magbare mmyɛ bwɔ́, ágile tɛɛ́ gébé gekwanege ne ágare genó ɛyi getane mbaá Mendooó Ɛsɔwɔ. 33 Ɛsɔwɔ achyɛɛ́ ɛbwɔ́ ɛshyɛ nnó ápyɛ́ mbɔ néndé ji ákɛlege fɔ́ nnó dédorégé makpo ne atɛ, yɛ́mbɔ ákɛlege lé nnó débɛ nesɔ ne atɛ.

Wyɛ ndɛre machomele bɔ́ Kras mako álu, 34 andeé abɔ mambɛ nyameé né ɛchomele bɔ́ Kras, néndé ɛlɔme fɔ́ nnó ɛbwɔ́ ábéné mano apwɔ ande. Ábɔ́ manshule lé mmyɛ bwɔ́ mme áwuú lé depɔ wuú ndɛre ásamé né ɛbɛ. 35 Ne mbɔgé ɛbwɔ́ ákɛlege mankaá genó ágií anɔ bwɔ́ né mmu upú, néndé ɛlú ɛlé mekpo unɔ́ mbaá andeé manjógé mejɔ́ né ɛchomele bɔ́ Kras.

36 Wɔ, ɔh! Ɛnyú défɛre nnó mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ aló lé ne ɛnyú? Waá wyɛ lé ɛnyú ambií ne déwuú mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ? 37 Mbɔgé muú aférége nnó ji alú muú ɛkpávé Ɛsɔwɔ, yé nnó Mendooó Ɛsɔwɔ ne ɛchyɛge ji ɛshyɛ, abɔ mankaá nnó unó bi me nsame mbɔ ɛta nyú, ɛlé Ata Jisɔs Jimbɔ ne ajɔ́. 38 Ne muú álá áwuú ne genó ɛyigé menjɔ́ mbɔ na wɔ́, Ɛsɔwɔ ntó akaáge wuú fɔ genó ɛyigé ji ajɔ́gé.

39 Aŋmɛ ba, ndɛre ɛlúmbɔ, kpagé gechyɛɛ́ mangarege mekomejɔ́ ayi atane mbaá Ɛsɔwɔ, ne dégbɛge fɔ́ bɔ́ manjɔ́ ufɔ́ mejɔ́ ɛbi álá kágé. 40 Yémbɔ yéndégenó ɛyigé ɛnyú dépyɛɛ́, pyɛgé geji cháŋéné, né meti ɛwé ɛlú cho.

15

Abya melómélɔ́ ayi aŋɛa gemɛ dɔ́ alú nnó Jisɔs Kras agbo ne akwilé né negbo

1 Aŋmɛ ba, gógé mente ɛnyú mechɔ abya melómélɔ́ yi me ngare nya ɛnyú. Abya melómélɔ́ yina ne ɛnyú déwuú défyɛɛ́ matɔ́ wyɛɛ́, dégbare ji ne ɛshyɛɛ́. 2 Ɛlé gétúgé abya melómélɔ́ yina, ne Ɛsɔwɔ áférege nyɛ ɛnyú né ɛfwyale gabo, mbɔgé déké dégbarege ji cháŋéné. Ɛla ɛpɔ́ mbɔ wɔ́, ɛbyɛnnó metɔ́ ɛwé ɛnyú défyɛ ne Kras ɛnó detú.

3 Unó bi agaré me, ubi ne me ngare ɛnyú, ne menɔ genó né unó bina alú nnó Kras agbo gétúgé gabo ayi ɛsé dépyɛɛ́ wyɛ ndɛre abɔ asame né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó muú ayi Ɛsɔwɔ akwere ji ɛla gefwa agbo nyɛ. 4 Ágbógé anií ji, ne ndɔ ɛlɛɛ́ ɛkwónege akwilé né negbo wyɛ ndɛre abɔ asame né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ. 5 Akwilégé né negbo, abɔ́ mbɛ alɛre mmyɛ mbaá Pita, alɛre ntó mmyɛ mbaá aŋgba bií áfyanéápeá. 6 Ɛwyagé ama alɛre mmyɛ mbaá aŋkwɔle bií gébé gema. Aŋkwɔlé bií bina ája ápwɔ gelome mesoó usaá uta (500). Gejamé né geluage bwɔ́ álu abɛ tɛ fina yé ɛlé abifɔ ntó ágbó mɛ 7 Gébé ɛyigé fɔ́ alɛre ntó mmyɛ mbaá Jɛmsi ama alɛre ntó mbaá áŋgbá bií ako.

8 Me ne nlú kwyakwya muú ayi ji alɛre mmyɛ ɛta wuú. Ndɛre álɛré mmyɛ né ɛta wa mbɔ, me nlú ɛké maá ayi ábyɛné ji mbɛlepo. * 9 Me njɔ́ mbɔ néndé né geluage áŋgbá Jisɔs me mpɔ yé muú fɔ́. Nfuú yé muú ayi bɔ́ ákuú me nnó ŋgbá Jisɔs wɔ́. Néndé nchyɛɛ́ ɛchomele bɔ́ Ɛsɔwɔ ɛfwyale dɔ́. 10 Yémbɔ gétúgé galógálɔ́ ayi Ɛsɔwɔ abɔ álɛré me, apyé me nlú gefɔgé muú ayi me nlú mbɔ fina. Ne galógálɔ́ yimbɔ áno mme detú wɔ́ néndé mpyɛ utɔ́ mpwɔ́ áŋgbá Jisɔs abifɔ ako. Utɔ́ bi mempyɛ mbɔ, ɛpófɔ́ lé né utó ba, ngba. Ɛlé gétúgé galógálɔ́ wuú ne ji achyɛge me utó

* **15:8** Ɛlú wáwálé nnó: Né melu ŋwɛ ɛwéna, Pɔl alɛrége bɔ́ ákaá nnó, ji apɔ́ fɔ́ né geluágé áŋgbá abi Jisɔs abɔ ajyaá gébégé alú fa mme.

mampyɛge utɔɔ́ bina. 11 Ndɛre ɛlúmbɔ, yɛ́ ɛbɛ lé nnó me ne ngare ɛnyú abya melómélɔ́ yɛ́ ɛlé aŋgba Jisɔs abifɔ ne agarege, ɛfwyale ɛpɔ́ né mmu néndé ɛsé ako dégarege lé genó gemaá. Ne genó geji ne ɛnyú défyɛ́ matɔɔ́ wyɛɛ́.

Ɛlú wáwálé nnó Ɛsɔwɔ apyɛ nyɛ bɔɔ́ abi ágbooó ákwilé né negbo

12 Abya melómélɔ́ ayi ɛsé dégarege ɛnyú, alú nnó Ɛsɔwɔ apyɛ Kras akwilé né negbo. Ne mbɔgé ɛsé déké dégarege ɛnyú mbɔ, ulannó ɛnyú abifɔ déjɔ́gé nnó bɔɔ́ abi ágbooó ákwilege fɔ́ né negbo? 13 Mbɔgé ɛbɛ nnó bɔɔ́ abi ágbooó ákwilege fɔ́ né negbo, ɛbyɛnnó yɛ́ Kras ntó akwilé fɔ́ né negbo wɔ́. 14 Ne mbɔgé ɛbɛ ntó nnó Ji ákwile né negbo wɔ́, ɛbyɛnnó abya melómélɔ́ ayi ɛsé dégarege ɛnyú alú détu ne yɛ́ metɔɔ́ ɛwé ɛnyú défyɛ́ ne Kras ɛlú ntó détu. 15 Ne ɛbɛ́ɛ́ ntó nnó ɛsé delú bɔ́ ntɛsɛ́ gebyɔ mbaá Ɛsɔwɔ néndé ɛsé dégarege bɔɔ́ nnó Ɛsɔwɔ apyɛ Kras akwilé né negbo. Yɛ́mbɔ, mbɔgé bɔɔ́ abi ágbooó akwilege fɔ́ né negbo ɛbyɛnnó Ɛsɔwɔ apyɛ fɔ́ Kras akwilé né negbo wɔ́. 16 Ne mbɔgé bɔɔ́ abi agbooó ákwilege nyɛ fɔ́ né negbo, ɛbyɛnnó yɛ́ ɛbɛlé Ɛsɔwɔ apyɛɛ́ fɔ́ Kras akwile né negbo wɔ́. 17 Ne mbɔgé Ɛsɔwɔ apyɛ fɔ́ Kras akwilé né negbo wɔ́, ɛbyɛnnó metɔɔ́ ɛwé ɛnyú défyɛ́ ne Kras ɛlú détú ne Ɛsɔwɔ alu danjinte gabo nyú. 18 Ne ɛbɛ́ɛ́ ntó nnó bɔɔ́ abi áfyɛ matɔɔ́ ne Kras ne álé gbo, áno mme detú. 19 Ne mbɔgé ɛsé dénɛrɛ́ ɛlé metɔɔ́ nnó Kras apógé nyɛ ɛsé wyɛ le né geŋwáge se fa mme, mmyɛké ɛsé delú bɔɔ́ abi meshwɛ awese ájame ápwɔɔ́ ayi yéndémuú.

20 Yɛ́mbɔ, Ɛsɔwɔ apyɛ Kras akwilé né negbo wáwálé. Né gégluágé bɔɔ́ abi agbooó, Kras ne alú muú mbɛ ayi Ɛsɔwɔ apyɛɛ́ ji akwile né negbo, manlɛre nnó Ɛsɔwɔ apyɛɛ́ nyɛ bɔɔ́ abi ágbooó ákwilé né negbo. 21 Muú ama ne apyɛ negbo nekpɛne fa mme, wyɛmbɔ ntó ne muú ama apyɛ nnó bɔɔ́ ákwilégé né negbo. 22 Bɔɔ́ ágbooó gétúgé álú upyáne Adam, wyɛmbɔ ntó ne Ɛsɔwɔ achyɛgé nyɛ geŋwá ɛyi gekɛ mbaá bɔɔ́ gétúgé áchomé mmyɛ ne Kras. 23 Yɛ́mbɔ unó bina uko upyɛ́ nyɛ, yɛ́ ɛyigé ndé né ɛji gébé: Kras ne alú muú ayi abɔɔ́ mbɛ akwilé né negbo, ne gébégé ji akerege nyɛ meso fa mme, bɔɔ́ abi áchome mmyɛ ne ji ákwilége ntó né negbo. 24 Unó bina uko ukóge, mme abyɛɛ́ nyɛ, gébégé Kras ammyɛgé mɛ apwɔgé unó uko ɛbi uwyaá uto fa mme ne ɛbí mfaánebuú. Ne asɛlé nyɛ gefwa geko áchyɛɛ́ mbaá Ntɛ wuú Ɛsɔwɔ. 25 Nana Kras agbarege wyɛ gefwa jií kpaá té ji ammyɛ nyɛ apwɔ bɔɔ́ máwámé bií ako. 26 Kwyakwya muú máwámé ayi áchɔɔ́ nyɛ ɛlé negbo. 27 Wyɛ ndɛre ásame né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó, “Ɛsɔwɔ afyɛ unó uko né amu jií.” Ajógé nnó, “Afyɛ unó uko né amu Jií”, ɛlɛre gbɔgɔnɔ nnó Ɛsɔwɔ jimbɔɔ́ apófɔ́ né geluage “unó uko” ɛbi ji afyɛɛ́ né amu Jisɔs. 28 Gébégé Ɛsɔwɔ afyɛge unó uko né amu Kras, Ji Maá Ɛsɔwɔ, afyɛ nyɛ ntó gemé jií né amu Ɛsɔwɔ muú abɔ afyɛɛ́ unó uko né amu jií nnó Ɛsɔwɔ mbií ne ágbárege gefwa, muú ayicha ábɛgé sé ɛke Ji.

29 Mbɔgé bɔɔ́ abi ágbooó ákwilégé fɔ́ né negbo, ula bi áwyage bɔɔ́ manaá Ɛsɔwɔ gétúgé bwɔ́ utɛne nnó? Mbɔgé bɔɔ́ abi ágbooó ákwilége fɔ́ né negbo, chacha, abi áwyaá bwɔ́ manaá gétúgé bwɔ́ áfɛré nnó? 30 Ne ulannó ne ɛsé défyɛɛ́ gemége se ne ɛfwyale yéndégébé? 31 Aŋmɛ ba, me ngéne manoó negbo yéndégébé. Genó ɛyi gepyɛ menjɔɔ́ mbɔ ɛlé gempɔge ɛyi nwyaá nnó utɔɔ́ bi mpyɛɛ́ ɛta nyú upyɛ ɛnyú décho mmyɛ ne Ata sé Kras Jisɔs. 32 Gébégé me nlú né gebagé mewaá Ɛfɛsɔs bɔɔ́ áchyɛ me gejamégé ɛfwyale. Ɛlú ɛké me mmyɛ ɛlé ne menya mewaá. Mbɔgé mfɛrege ndɛre akwaá áfɛrege, awa nsa ayi mbɔɔ́ né ummyɛ bina alú ɛfɔ́? Ne mbɔgé bɔɔ́ ákwilégé fɔ́ né negbo, “Gɔɔ́ge dényɛgé, dényúgé ɛla gachyɛɛ́ dégbo.”

33 Dékamege muú fɔ́ abwɔlé ɛnyú. Déchoge gekagé nekɛ ne bɔɔ́ abi áwyaá gepɔ gebogebo, ɛnyú ntó débɛɛ́ nyɛ ne gepɔ gebogebo. † 34 Kerége né défɔɔ́ nyú, dépyɛgé sé gabo. Ngɛmbɔ nnó ɛnyú abifɔ dékage fɔ́ Ɛsɔwɔ cháchá. Menjógé mbɔ nnó mpyɛ mekpo unɔɔ́ ɛgbaré ɛnyú.

Gefɔgé menyammyɛ ayi bɔɔ́ abi ákwilége né negbo ábɛɛ́ ne ji

35 Muú fɔ́ ákage gií aké, “Ɛsɔwɔ apyɛɛ́ mbɔ bɔɔ́ abi agbooó ákwilé né negbo nnó? Ndé gefɔgé menyammyɛ ayi ɛbwɔ́ ákwilege ne ji?” 36 Muú ayi agige gefɔge nkwɛ yina alú geŋkekenégé muú. Dékaá fɔ́ nnó ápɛgé mbwɛ né mme ábɔɔ́ kpɛ mbɛ apwane ne achií wɔ́? 37 Genó ɛyigé muú apɛne né mme, gebɛɛ́ cha ne ɛyi gewɛne mé. Ɛkágé bɛ mbeé nchi yélé mbeé mbwɛ ayicha. 38 Ne Ɛsɔwɔ achyɛge yéndé mbeé mbwɛ gekwɔgé menyammyɛ ndɛre ji akɛlege. Ne yéndé mbeé mbwɛ awya gefɔgé menyammyɛ wuú.

39 Unó bi uwyaá geŋwá ubɛɛ́ fɔ́ ne gefɔge menyammyɛ gemaá. Akwaá áwya gefɔgé menyammyɛ áwú bwɔ́ cha, menya áwú bwɔ́ cha, meshuú ɛwyaá gefɔge menyammyɛ awé bwɔ́ cha ne dénywɔne déwya gefɔge menyammyɛ áwé bwɔ́ cha.

40 Menyammyɛ unó bi úlú né mfaánebuú álu ufɔɔ́ ufɔɔ́ ne ayi unó bi úlú fa mme alú ntó ufɔɔ́ ufɔɔ́. Ulɔɔ́ unó bi mfaánebuú úlú cha ne ulɔɔ́ unó bi fa mme. 41 Ŋmɛɛ́ ɛwyaá ɛbi gefɔge ulɔɔ́ cha, mfaá awya ɛbi gefɔgé ulɔɔ́ cha, ambe ntó áwyaá ɛyigé bwɔ́ gefɔgé ulɔɔ́

† **15:33** Ɛlú wáwálé nnó: Melu ŋwɛ ɛwena ɛtané né mmu ŋwɛ Isaiah.

cha ne yéndé membe awya wyɛ ɛbi gefɔgé ulɔ́ cha.

42 Mbɔntó ne ɛbɛ́ ne bɔ́ abi Ɛsɔwɔ ápyɛ́ nyɛ bwɔ́ ákwilé né negbo. Ánígé muú, menyammyɛ wuú apwanege, ne gébégé Ɛsɔwɔ apyɛge ji akwilége né negbo menyammyɛ yimbɔ apwanege sɛ́ té kwyakwya. 43 Ánígé ji alɔme sé mampɛ amɛ wyɛ ne apó fɔ́ ne uto. Yémbɔ, gébégé Ɛsɔwɔ apyɛge ji akwilégé né negbo abɛ́ melómélɔ́ ne uto. 44 Ánígé ji ndɛre genóge mme yina, yémbɔ gébégé Ɛsɔwɔ apyɛge ji akwilégé né negbo abɛ́ genó ɛyigé melu ɛwé Ɛsɔwɔ alu. Mbɔgé menyammyɛ ayi mme yina alu, ɛbyɛnnó ayi melu ɛwé Ɛsɔwɔ ntó alu. 45 Ɛlu wyɛ ndɛre asame né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó, “Ɛsɔwɔ akwyɛ Adam muú mbɛ, achyɛ́ ji geŋwá”; yémbɔ Adam ayi kwyakwya alú Mendoó ɛwé ɛchyɛge geŋwá. Adam yina ɛlé Kras. 46 Gefɔge menyammyɛ ayi melu Ɛsɔwɔ fɔ́ wɔ́ ɛsé débɔ́ mbɛ dewyaá wɔ́, ɛlé ayi mme yina. Ne ayi débɛ nyɛ ne ji ɛlé ayi melu Ɛsɔwɔ. 47 Ɛsɔwɔ akwyɛ Adam muú mbɛ ne usɔ́ ne ayi kwyakwya atane né mfaánebuú. ‡ 48 Bɔ́ mme meko álú wyɛ ɛké muú mbɛ ayi Ɛsɔwɔ akwyɛ ne usɔ́. Wyɛmbɔ ntó ne bɔ́ abi ájyɛ́ mfaánebuú ábɛ́ nyɛ ne menyammyɛ ɛké ayi muú ayi atané mfaánebuú. 49 Nana menyammyɛ sé alú wyɛ ɛké ayi Adam muú ákwyɛ ji ne usɔ́, ne bií umaá débɛ́ nyɛ ɛké Kras muú atane mfaánebuú.

50 Aŋmɛ ba, ngarege ɛnyú nnó gefɔge menyammyɛ ayi ɛsé déwyaá mbɔ nana ákwane fɔ́ mambɛ né melu ɛwé Ɛsɔwɔ ágbarége gefwa ji wɔ́. Ne genó ɛyi gegbóó gekágé nyɛ́ fɔ́ geteé genó ɛyi gelége gbóó.

51 Gɔgé me ngare ɛnyú genó ɛyigé ɛnyú délá délú dankaá. Ɛsé ako dégbóó nyɛ fɔ́, Ɛsɔwɔ akwɔrege nyɛ ɛsé ako, achyɛ́ ɛsé menyammyɛ mekɛ. 52 Gébégé áfɔmege mbá Ɛsɔwɔ, Ɛsɔwɔ akwɔrege nyɛ ɛsé mbélépó, gemɛge nnó muú ábyɔ amɛ ánéné. Áfɔmege mbá yimbɔ bɔ́ ɛchomele Ɛsɔwɔ abi ágbóó ákwilége nyɛ né negbo, ne ɛbwɔ́ ámágé gbóó sé. Gébé ɛyigémbɔ ne ɛsé ako dékwɔrege. 53 Ne menyammyɛ sé ayi áchóge ábɔ́ mankwɔre ála ayi álá chɔge ne menyammyɛ ayi ágbóó ábɔ́ mankwɔré ála ayi álá gbóó. 54 Ne gébégé menyammyɛ se yina ayi áchóge, álagé ayi álá chɔge fɔ́, ne menyammyɛ sé yina ayi ágbóó álagé ayi álá ágbóó sé: genó ɛyigé asame né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ gebɛ́ wáwálé ndɛre asame nnó, “Ɛsɔwɔ apwɔ negbo, utoó negbo ubyɛ́ɛ́.”

55 “Wɔ́ ɔh negbo, uto byɛ ɛbi ɔwáne bɔ́ ulɛ?
Wɔ́ ɔh negbo uto ɛbi wɔ ɔpyɛ bɔ́ awuú ubalé ulɛ?”

56 Negbo newáne ɛsé gétúgé gabo ayi ɛsé dépyɛ́ɛ́. Ne ɛlé mabɛ ayi Ɛsɔwɔ achyɛ́ɛ ne ápyɛ́ɛ ɛsé dékaá genó ɛyigé gabo yimbɔ alu, ne gabo afwánege ɛsé. 57 Yémbɔ matame mabɛ ne Ɛsɔwɔ muú achyɛgé ɛsé uto nnó démmyɛ dépwɔ gabo ne negbo gétúgé défyɛ́ɛ matɔ́ ne Ata Jisɔs Kras.

58 Ndɛre ɛlúmbɔ, aŋmɛ ba ténege ne ɛshyɛ, dékamege genóge fɔ́ genyíge ɛnyú matɔ́, pyɛge wyɛ utɔ́ Ata ne matɔ́ nyú mako néndé dékaá nnó utɔ́ bi dépyɛ́ɛ né mabo ata únómé fɔ́ mme detú.

16

Ɛchyɛ ɛwé áchyɛge mampoó ɛchomele bɔ́ Kras né Jerosalɛ

1 Góge meshuú ɛnyú meko né mechɔ ŋka ɛyi ɛnyú déchwɔ́ mampoó bɔ́ Ɛsɔwɔ né gebage mewaá Judiya. Me nkɛlege nnó ɛnyú ntó dépyɛ wyɛ ndɛre me mbɔ́ ngaré ɛchomele bɔ́ Kras né melɔ́ Galasiya nnó apyɛ. 2 Yéndé bií uwyaá, yéndémuú nyú afere ɛkɛ́kɛ ŋka né ɛyi ji áwyaá, ákwyɛ́ ábelé chánchá, ékágé gébégé menchwɔ́ge ne bɔ́ ammyɛge manchwɔge unó. 3 Ne gébégé menchwɔ́gé nsame nyɛ ŋwɛ nchyɛ́ ne bɔ́ abi ɛnyú déjyaá nnó ákpa ɛchyɛ nyú ájyɛ ne ɛwú né Jɛrosalɛ. 4 Ne mbɔgé ɛlɔ nnó mentó njyɛ́, ɛbwɔ́ ákwɔ́le me déjyé ulua.

Pɔl asɔ mala nekɛ

5 Ne menké nchwɔ́ gɛ́ ɛnyú, nkogé né gebagé mewaá Masedonia, néndé mbele umɛ́ ba nnó nkóge kpɛ ɛwúmbɔ ne nkwɔ́ne ɛta nyú. 6 Nchwɔ́ge mbɛlege nyɛ mboó ndɔ ne ɛnyú ndɔfɔ nshwɔne yina abyɛ́ nyɛ me ɛwúmbɔ nnó ɛnyú dépoó me, njyɛ́ mbaá ayi nkɛlege manjyɛ́. 7 Nkɛlege fɔ́ nnó me nchwɔ́ge mangé ɛnyú nkoóge tɛnétɛné. Mbelé umɛ́ nnó Ata akamege nchwɔ́ge mbɛlé mboó ndɔ ne ɛnyú.

8 Ndɛre ɛlúmbɔ, mbɛlege fa né Ɛfɛsɔs kpaá tɛ gébé ɛyigé ányɛ́ ɛpaá ɛwé Pɛntikos ɛbáné me. 9 Néndé Ata anene me meti fuú nnó mpyɛ gekpɛkpɛgé utɔ́ fana. Yémbɔ gejamégé bɔ́ mawame amuame mamgbɛ me meti.

10 Mbɔgé Timɔti achwɔge bane ɛnyú, sége ji cháŋéné ékágé ji abɛ ne ɛfɔ né metɔ́ metɔ́ nyú, néndé ji ntó apyɛ utɔ́ Ɛsɔwɔ wyɛ ndɛre me. 11 Ndɛre ɛlúmbɔ, ékágé muú fɔ́ abya ji, poóge ji akɛ cháŋéné, áchwɔ agɛ me néndé amɛ aya alú meti mangɛ ji ne aŋmɛ abifɔ.

12 Ɛgbɛ ɛwé Apolos nkpea ji ndɔndɔ ne ndɔ nnó akɛ ne aŋmɛ abifɔ achwɔ́ agɛ ɛnyú, yémbɔ ɛlú ɛké ɛkwane fɔ ji manchwɔ́ nana wɔ́. Agége meti achwɔ́ nyɛ.

Kwyakwya mejɔ́

13 Bége amɛ mekpo fuú, tɛnege ne ɛshyɛ né unó Kras ɛbi ɛnyú dékame ne ubi. Yéndégenó ɛyigé ɛnyú dépyɛ́, fyɛge wyɛ metɔ́ ne Kras, défɔge yé genó, ne tɛnegege

‡ **15:47** Ɛlú wáwálé nnó: Adam ayi ájɔ́gé mbɔ ɛlé Jisɔs.

ne ɛshyɛ. 14 Ne yɛ́ndégeno ɛyigé depyɛɛ́, bɔgé
gejeé né mmu matɔ́ nyú.
15 Ne aŋmɛ ba, dékaá nnó gébégé me
ngare mekomejɔ́ né Akaya, Stɛfanas ne bɔ́
abi alu né gepú jií ne abɔ́ mbɛ afyɛɛ́ metɔ́
ne Kras ne achyɛɛ́ ntó gemɛ́ gebwɔ geko
mampoógé bɔ́ Ɛsɔwɔ. 16 Ne nchyɛge ɛnyú
majyɛɛ́ nnó dewúgé ne ufɔ́ bɔ́ bina, dépyɛɛ́
utɔ́ ne ɛbwɔ́ ne yɛ́ndémuú ayi apyɛɛ́ utɔ́
ndɛre ɛbwɔ́ apyɛɛ́.
17 Metɔ́ ɛgɔ́ mme gétúgé Stɛfanas ɛbwɔ́
ne Fɔtunatos ne Akaikos áchwɔ́ fa. Ɛbwɔ́
ápoó me wyɛ ndɛre mbɔgé ɛnyú débɔ débɛ fa
dépoge me. 18 Ɛbwɔ́ áfyɛ me ɛshyɛ wyɛ ndɛre
áfyɛɛ́ ɛnyú ntó ɛshyɛ. Chyɛgé ɛnógé mbaá
ufɔ́ bɔ́ bina.
19 Machomele bɔ́ Kras ayi álú né gebage
mewaá Ɛsya álɔ́ ɛnyú matame. Akwila ne
Priska chónchó ne ɛchomele bɔ́ Kras ɛwé
ɛlú né gepúgé bwɔ́ aké me ntame ɛnyú bɔ́
Ata chaŋéné. 20 Aŋmɛ bi álú wéna ako álɔ́
ɛnyú matame. Yɛ́ndémuú nyú átame ntɛ,
atyaá ji.
21 Me Pɔl ne nsame matame mina ne ɛbwɔ́
wa me mbɔ́.
22 Mbɔgé muú abɔ́ fɔ́ gejeé ne Ata Jisɔs
Kras, ube ubɛ ne ji. Nnɛnemmyɛ nnó Ata se
Jisɔs Kras achwɔ́ wáwá.
23 Nnɛnemmyɛ nnó Ata Jisɔs alɛre ɛnyú
galɔ́gálɔ́.
24 Me mbɔ́ gejeé ne ɛnyú ako néndé ɛsé
ako décho mmyɛ ne Kras Jisɔs. Amɛn.

Ŋwɛ ayi agbeé ŋwɛ ɛpeá ɛyi Pɔl ásamé mbaá ɛchomele bɔɔ́ Kras né Kɔrɛnt

Pɔl atamege Ɛsɔwɔ ne anɛnemmyɛ gétúgé ɛchomele bɔɔ́ Jisɔs né Kɔrɛnt

1 Me Pɔl muú Ɛsɔwɔ ajyaá nnó mbɛ ŋgbá Kras Jisɔs ndɛre ji akɛlege, ne nsamé ŋwɛ yina. Ɛsé ne meŋmɛ sé Timɔti délɔ́ ɛnyú matame. Ntɔmé ŋwɛ yina ɛta nyú ɛchomelé bɔɔ́ Jisɔs né melɔ Kɔrɛnt ne bɔɔ́ Ɛsɔwɔ ako abi álú né gebagé mewaá Akaya. 2 Nnɛnemmyɛ nnó Ntɛ sé Ɛsɔwɔ ne Ata Jisɔs Kras álérégé ɛnyú galɔ́gáló ne ápyɛ ɛnyú débɛ nesɔ ne atɛ.

Ɛsɔwɔ afyɛ́ bɔɔ́ metɔ́ né mati mako áyi ágɛne ɛfwyale

3 Détamégé Ɛsɔwɔ muú alu Ɛsɔwɔ ne ntɛ Ata sé Jisɔs Kras. Ji alú ntɛ ayi ágɛné bɔɔ́ meshwɛ, ne Ɛsɔwɔ muú afyɛ́ bɔɔ́ metɔ́ matimati. 4 Ji afyɛ́ ɛsé metɔ́ né yéndé ɛfwyale ɛwé ɛsé dégɛne nnó ɛsé ntó dékaá ndɛre défyɛ́ bɔɔ́ abi ágɛné ɛfwyale metɔ́. Déké défyɛ́ ɛbwɔ́ metɔ́, défyɛgé ɛbwɔ́ metɔ́ wyɛ ndɛre Ɛsɔwɔ afyɛ́ ɛsé. 5 Wyɛ ndɛre ɛsé dégɛné ɛfwyale dɔ́ gétúgé déchome mmyɛ ne Kras, mbɔntó ne Ɛsɔwɔ afyɛ́ ɛsé metɔ́ gbɛne gétúgé déchome mmyɛ ne Kras. 6 Ndɛre élúmbɔ, mbɔgé ɛsé déké dégɛné ɛfwyale, ɛlú lé nnó Ɛsɔwɔ afyɛ́ lé ɛnyú metɔ́ ne nnó aferé ɛnyú né ɛfwyale gabo. Ne mbɔgé Ɛsɔwɔ afyɛ́ ɛsé metɔ́ ɛlú lé nnó ɛsé ntó défyɛgé ɛnyú metɔ́ ne nnó ɛnyú debɔ ɛshyɛ dékógé metɔ́ dégɛne gefɔ́gé ɛfwyale ɛwé ɛsé dégɛné. 7 Metɔ́ ɛwé ɛsé dénɛré ne ɛnyú ɛnyigé fɔ́ néndé dékaá nnó ndɛre ɛnyú dégɛné ɛfwyale ne ɛsé chóncho, Ɛsɔwɔ áfyɛ́ nyɛ ntó ɛnyú metɔ́ wyɛ ndɛre áfyɛ́ ɛsé.

8 Aŋmɛ sé, dékɛlegé ɛnyú dékaá gefɔ́gé ɛfwyale ɛwé ɛsé dégɛné né gebagé mewaá Ɛsya. Ɛsé dékpɛ né ɛfwyale ɛwé ɛpwɔ́ ɛsé mamkpa ne ɛpyɛ ɛsé debɔ defere metɔ́ nnó débɛ́ sé abɛ. 9 Ɛbɔ́ ɛlú wyɛ ɛké lé mpa ne asɔ́ nnó ábɔ́ manwa ɛsé. Yémbɔ ɛwena ɛpyɛ nnó ɛkágé ɛsé déliígé mmyɛ ne gemɛge sé ambɔ́, déligé ɛlé mmyɛ ne Ɛsɔwɔ muú apyɛ bɔɔ́ ákwilegé né negbo. 10 Ji aferé ɛsé né manoó negbo. Ji aferege nyɛ wyɛ ɛsé né ɛfwyale. Ne ɛsé dénɛré metɔ́ ne ji nnó aferege nyɛ wyɛ ɛsé né ɛfwyale ferege. 11 Ɛnyú ntó pógé dénɛnémmyɛ gétúgé sé. Dépyɛgé mbɔ, gejamégé bɔɔ́ ánɛné nyɛ mmyɛ gétúgé ɛsé ne Ɛsɔwɔ awuú nyɛ mmyɛmenɛne ɛyi mbɔ alɛré ɛsé galɔ́gáló ne gejamégé bɔɔ́ átamege nyɛ ji gétúgé galɔ́gáló ayi ji álɛré ɛsé.

Ula bi Pɔl ákwɔre ndɔ nekɛ nii álá ma jyɛ sé né Kɔrɛnt wɔ́

12 Genó ɛyigé ɛsé dedoó ɛbwɔ ɛwɔme gelú nnó, matɔ́ sé ágarege ɛsé nnó délú pópó né yéndégenó ɛyigé ɛsé dépyɛ́ fa mme, chacha gébégé délú ne ɛnyú, ne déjɔ́gé wyɛ wáwálé. Ɛsé délií fɔ́ mmyɛ né déŋgaré ákwaá wɔ́, délií lé mmyɛ né utó bi utanegé né galɔ́gáló ayi Ɛsɔwɔ álɛrege ɛsé. 13 Genó ɛyigé ɛsé désame né ɛta ɛnyú ɛlé genó ɛyi gelú ɛsé metɔ́ débii genó wɔ́. Yɛ́ ɛlé ɛnyú dela dékaá gefɔge bɔɔ́ abi ɛsé délu chaŋéné wɔ́, ɛsé dénɛré metɔ́ nnó bií uma ɛnyú dékágé nyɛ ɛsé cháŋéné. 14 Ne né bií bi Ata sé Jisɔs Kras achwɔ́, dedoó nyɛ ɛbwɔ ɛwɔmé gétúgé sé wyɛ ndɛre ɛsé ntó dedoó nyɛ ɛbwɔ ɛwɔme gétúgé nyú.

15 Ndɛre nwya umɛ bina né metɔ́, me mbɔ nshuú mɛ nnó nchwɔ́ ngɛ ɛnyú, nnó ɛnyú debɔ́ mejé magbɛ apea. 16 Me mbɔ nshuú mangɛ ɛnyú gébégé nké jyɛ́ Masedonia ne gébégé me nké nkeregé meso nnó ɛnyú dépoó me njyɛ né gebágé mewaá Judiya. 17 Ndɛre me nshuú mbɔ nla chwɔ sé wɔ́, nnó me mbɔ́ ndoó mbɔ lé manaá ndoó maweé? Waá nnó me nlú mbɔ ɛlé ɛké muú mme, muú ákámege “Ɛɛh! Ɛɛh” ne “Ŋgba! Ŋgba” gébé gemaá? 18 Tɛ mbaá Ɛsɔwɔ agarege wáwálé mekomejɔ́ ayi ɛsé dégare ɛnyú ápɔ́ nya fɔ́ “Ɛɛh ne ŋgba.” 19 Jisɔs Kras Maá Ɛsɔwɔ muú Silas, Timɔti ne me dégaré ɛnyú abya wuú apɔ́ fɔ́ muú ayi ajɔ́gé ɛɛh ne ŋgba gébé gemaá. Ji alú lé “Ɛɛh” ayi Ɛsɔwɔ. 20 Jisɔs ne alu muú ayi alɛrége nnó Ɛsɔwɔ akame nnó, “Ɛɛh” né mbaá yéndégenó ɛyi ji anyémeno. Gɛ ula bi ɛsé déjɔ́gé nnó, “Amen” né mabɔ Jisɔs ne déchyɛge ŋgɔ mbaá Ɛsɔwɔ mbɔ. 21 Ɛsɔwɔ Jimbɔɔ ne apyɛ ɛsé ne ɛnyú chóncho détɛné ne ɛshyɛ ndɛre déchome mmyɛ ne Kras. Ji ne afyɛ́ ɛsé nnó debɛ bɔɔ́ bií, 22 ndɛre afyɛ́ ɛsé Mendoó Ukpea né matɔ́ nkane gelo jií. Mendoó wuú ɛwémbɔ ɛlɛrége nnó ɛsé désɛle nyɛ unó bi Ɛsɔwɔ achyɛge bɔɔ́ bií.

23 Me nkuú Ɛsɔwɔ ndɛre ntɛ sé wa, nnó genó ɛyigé me njógé gelú wáwálé. Ula bi me nla mma kere sé ɛwú mbɔ né Kɔrɛnt wɔ́ úlú nnó ékágé metɔ́ usɔ́ wa ɛpyɛ ɛnyú débɔ ɛfwyale. 24 Ɛsé démmyɛ fɔ́ nnó déma degaré ɛnyú genó ɛyigé débɔ mamfyɛ metɔ́ wyɛ, néndé ɛnyú détɛne mɛ ne ɛshyɛ né genó ɛyigé défyɛ́ metɔ́ wyɛ. Ɛsé dékɛlege lé nnó décho mbwa ne ɛnyú dépyɛge utɔ́ ulua nnó ɛnyú débɛ ne nechɔchɔ́.

2

1 Getú ɛyigémbɔ, ne me mkpɛ jɔ́ nnó mmagé keré sé ɛta nyú néndé nchwɔgé mpyɛ́ nyɛ ɛnyú déla ne mesome. 2 Me pyɛgé matɔ́ ásɔgé ɛnyú, ndé bɔɔ́ cha abɛ́ abi ápyɛ metɔ́ ɛgɔ́ me? Wyɛ lé ɛnyú abi mpyɛ déla ne mesome ne débɛ́. 3 Gɛ ula bi me nsame gefɔgé ŋwɛ yimbɔ ɛta nyú mbɔ nnó ékágé nchwɔgé ɛwú, bɔɔ́ abi álu mampyɛ nnó metɔ́ ɛgɔgé me, ápyɛ metɔ́ ɛsógé lé me sɔɔ́. Ne nkaá cháŋéné nnó metɔ́ ɛké ɛgɔ́ me ɛgɔ́ ntó ɛnyú ako. 4 Nsa ɛnyú ŋwɛ yina ne ubalé ne mesome né metɔ́ ne manse né

amɛ. Ula bi me nsame ji upɔ́ fɔ́ nnó mpyɛ matɔɔ́ asɔ ɛnyú, úlú ɛlé nnó mpyɛ ɛnyú dékaá gejamégé gejeé ɛyigé me mbɔɔ́ ne ɛnyú.

Meŋmɛ ayi ápyɛ gabo débɔ manjii ji nte

5 Mbɔgé muú fɔ né geluage nyú achwɔ ne ɛfwyale, apyɛ fɔ́ me nwú ubalé ndɛre ɛnyú ako déwuú wɔ́. Me njógé mbɔ ékágé ɛbɛ nnó me mma jɔɔ́ ɛwu dɔɔ́ wɔ́. 6 Ndó ayi ɛnyú gejame déshulé muú yimbɔ akwané. 7 Ndɛre ɛlúmbɔ, jigénté gyɛɛ́ ayi ji apyɛɛ́, défyɛ ji metɔɔ́ nnó ékágé ji ála meshwɛmeshwɛ abɔ gepwa. 8 Ne nnɛne ɛnyú mmyɛ nnó dema délɛre ji nnó délu gboó wyɛ ne ji. 9 Ula bi me nsame ɛnyú ŋwɛ yimbɔ úlú nnó mfwɔré ɛnyú mbɔgé dépyɛ yéndégenó ɛyigé me ngaré ɛnyú nnó dépyɛ. 10 Yéndémuú ayi ɛnyú déjigénte gyɛ ayi ji apyɛ, me ntó njigé ji nte. Me njigénte gabo muú chacha mbɔgé mechɔ ɛbɛgé nnó me njií ji nté né galɔ́gáló nyú. Ne mpyɛ mbɔ né mbɛ ushu Kras, 11 nnó ékágé danchɔmeló abɔ ɛsé déndó néndé dékaá mɛ nkyaá ayi alu ji metɔɔ́.

Utɔɔ́ Kras ɛbi ɛsé dépyɛ úlú ɛké gebɛ gelɔ́gélɔ́ né ɛta Ɛsɔwɔ

12 Gébégé me nkwɔné né melɔ Truus, Ata apyɛ me ngɛ meti mangaré abya melómélɔ́ Kras. 13 Yémbɔ metɔɔ́ wa ɛchyɛɛ́ me ɛfwyale néndé mengɛ fɔ́ meŋmɛ sé Titɔs wyɛ wɔ́. Ndɛre ɛlúmbɔ, nlya kpɛ ɛbwɔ́ nfɛ né melɔ Masedonia.

14 Yémbɔ matame mabɛ ne Ɛsɔwɔ. Ji ammyɛ apwɔ ne asɛ ɛsé bɔɔ́ denɔ bií dékéne déjyɛ ne ji gétúgé déchome mmyɛ ne Kras. Ji asɛlé ɛsé apyɛ bɔɔ́ ákage dépɔré Kras né yéndé mbaá ayi déjyɛɛ́ ne depɔ ɛtiré mbɔ désanege déjyɛɛ́ ɛké gebɛ gelɔ́gélɔ́. 15 Geŋwáge ɛsé gelú ɛké gebégé ɛlu ɛwé ásɔɔ́ né mewɛ Kras achyɛgé mbaá Ɛsɔwɔ. Bɔɔ́ abi Ɛsɔwɔ áwené gemége bwɔ́ áwuú geji cha ne abi ánome mme detú áwuú geji cha. 16 Né mbaá bɔɔ́ abi ánome mme detú ɛsé delú ɛta bwɔ́ ɛké geboboge gebɛ ɛyi gechwɔɔ́ ne negboó. Né mbaá bɔɔ́ abi Ɛsɔwɔ awɛné gemɛge bwɔ́ delú ɛta bwɔ́ ɛké gebɛ gelɔ́gélɔ́ ɛyi gechwɔɔ́ ne geŋwá. Ndɛre ɛlúmbɔ, ndé muú akwane mampyɛ gefɔgé utɔɔ́ bina? 17 Ɛsé depɔ fɔ́ bɔɔ́ abi ágbarege meko mejɔɔ́ Ɛsɔwɔ byabya ɛké genó gesé ndɛre bɔɔ́ abifɔ ápyɛɛ́. Yémbɔ gétúgé Ɛsɔwɔ atɔme ɛsé, ɛsé dégarege ji ne matɔɔ́ sé mmu pópó né mbɛ ushu wuú ndɛre baá utɔɔ́ Kras. Ɛsɔwɔ alu ntɛsɛ ɛsé.

3

Menomenyɛɛ́ mekɛ ɛpwɔ ɛwé gekwene

1 Nnó ɛsé démagé lɔɔ́ mbɔ ɛlé mamfɛge gemɛgé sé? Waá nnó ɛsé dékɛlege nnó muú fɔ asá ŋwɛ ayi afɛge ɛsé atɔ ɛta nyú, yɛ́ ayi nnó ɛnyú désa défɛgé ɛsé ndɛre bɔɔ́ ne atɛ ánlɛre abifɔ ápyɛɛ́? 2 Ngba, ɛnyú ambɔɔ́ delú ɛké bɔ ŋwɛ abi áfɛgé ɛsé. Geŋwáge nyú gelú ɛké bɔ ŋwɛ abi asamé né mmu matɔɔ́ se, yéndémuú ákagé kú abi akaá utɔɔ́ ulɔ́úló bi ɛsé dépyɛɛ́. 3 Ɛnyú délɛre nnó delú ɛké ŋwɛ ayi Kras asamé atɔme ɛsé déchwɔɔ́ ne ji. Ásá fɔ́ ŋwɛ yina ne genɔgé ŋwɛ wɔ́, ásá lé ne Mendoó Ɛsɔwɔ muú alú mebɛ. Ásá fɔ́ ji né ubaré mataá wɔ́, ásá lé né mmu matɔɔ́ akwaá.

4 Ɛsé dékage jɔɔ́ unó bina ndɛre dénɛré metɔɔ́ ne Ɛsɔwɔ gétúgé genó ɛyigé Kras apyɛ. 5 Ɛpófɔ́ nnó ɛsé dékwané mampyɛ genó fɔ né mmyɛmmyɛ sé, ɛlé Ɛsɔwɔ ne apyɛ ɛsé dékwanege mampyɛɛ́ yéndégenó. 6 Ji ne apyɛ ɛsé dékwane mambɛ baá utɔɔ́ bií né menomenyɛɛ́ mekɛ. Menomenyɛɛ́ ɛwéna ɛpófɔ́ ɛbɛ ɛwé ásamé, ɛlú lé Mendoó Ɛsɔwɔ. Ɛbɛ ɛwémbɔ ɛtené bɔɔ́ né negbó, yɛ́mbɔ Mendoó ɛchyɛge bɔɔ́ geŋwá.

7 Ne mbɔgé nnó utɔɔ́ ɛbɛ Mosis ɛwé ásame né ubare mataa, ɛwú ɛwé ɛténe bɔɔ́ né negbo, ɛchwɔ ne geŋgbɔ ɛyi gepyɛɛ́ bɔɔ́ Isrɛli álá kágé pɛ fɔ Mosis né ushu chó gétúgé ushu bií ugɛnege dɔɔ́ yɛ́ ɛlé geŋgbɔ ɛyigé gegboó gelú gejyɛɛ́, 8 nnó utɔɔ́ Mendoó Ɛsɔwɔ muú achwɔɔ́ ne geŋwá uchwɔɔ́ nyɛ fɔ́ ne geŋgbɔ ɛyi gepwɔɔ́ ɛyina? 9 Mbɔgé nnó utɔɔ́ ɛbɛ ɛwéna ɛwé ɛtené bɔɔ́ né negbó, ɛwyá gefɔgé geŋgbɔ ɛyina, fɛrege ndɛre geŋgbɔ ɛyigé utɔɔ́ Mendoó Ɛsɔwɔ muú apyɛɛ́ nnó debɛ cho né mbɛ ushu wuú gebɛɛ́. 10 Wáwálé né mechɔ ɛwéna alú nnó, genó ɛyi gebɔ gewyaá geŋgbɔ mbɛmbɛ gepɔ sé ne geŋgbɔ chacha néndé geŋgbɔ gekɛ ɛyi gechwɔɔ́ gégénégé gepwɔ geji. 11 Ne mbɔgé genó ɛyigé nya gebɔ gegboó gelú gewyaá geŋgbɔ, ɛbyɛnnó ɛyi gela tɛ ɛtém gewyaá geŋgbɔ gepwɔɔ́.

12 Tɛ mbaá ɛsé débelé umɛɛ́ cháŋéné nnó mbɔ ne ɛlu, ɛsé depyɛɛ́ unó ne metɔɔ́ mende. 13 Ɛsé debɔ fɔ́ mampyɛ ɛke Mosis muú akwere ushu bií nnó ɛkage bɔɔ́ Isrɛli agɛ ndɛre geŋgbɔ ɛyigémbɔ gegboó gelú. 14 Yémbɔ matɔɔ́ bɔɔ́ bimbɔ alu wyɛɛ́ sésélé akaá yɛ genó wɔ. Mbɔ ne alu kpaá tɛ fina. Yɛ akúgé gekwenege meno menyɛɛ ákágé fɔ ula. Ɛlú ɛké genó ɛyimbɔ gelú ɛbwɔ́ né matɔɔ kwekwere. Genó ɛyi gekágé pyɛ nnó afɛre ɛbwɔ́ genó ɛyina né metɔɔ, ɛlé mbɔgé ɛbwɔ́ afyɛge metɔɔ́ ne Kras. 15 Wáwálé alú nnó, tɛ fina ɛlú ɛké genó ɛyigémbɔ gelú ɛbwɔ́ né matɔɔ kwekwere néndé yɛ akú ɛbɛ Mosis ɛbwɔ́ ákágé fɔ́ ula. 16 Yémbɔ, muu akwɔregé metɔɔ́ akwɔlegé Ata, Ɛsɔwɔ aferege genó ɛyi gekwere mbɔ ji ushu. 17 Nana Ata ayi me njógé mbɔ akɛne ne Mendoó Ɛsɔwɔ ne apyɛɛ́ unó bina. Ne yéndé mbaá ayi Mendoó Ata ɛbɛɛ, ɛpyɛ bɔɔ́ álaá mmyɛmmyɛ bwɔ́ genó gefɔ gewɛle sé ɛbwɔ́. 18 Ne ɛsé abi genó gefɔ gela gekwere ɛsé matɔɔ wɔ́, dégɛne geŋgbɔgé Ata ɛyi gegɛnege ɛse mmyɛ ɛke ŋmɛɛ nnó dékwɔrege wyɛ kwɔrege debɛ ɛke ji. Ndɛre dékwɔrege dégɛnege wyɛ gɛnege, ɛlé Ata

muú akɛne ne Mendoó Ukpea ne apyɛ́ nnó ɛbɛ mbɔ.

4

Unó mabɔ né mmu ujemesɛ́

1 Tɛ mbaá Ɛsɔwɔ né galɔ́gálɔ́ wuú, achyɛ́ɛ́ ɛsé utɔ́ɔ́ bina nnó dépyɛ, ɛse depɔ fɔ ne gepwyaá mampyɛ ubi. 2 Ɛsé délyaá depɔ́ré défya ne unó bi uchwɔ́ɔ́ ne mekpo unɔ́ɔ́. Ɛsé débwɔ́légé fɔ́ bɔ́ɔ́, ne débwɔ́légé fɔ́ amu ne mekomejɔ́ɔ́ Ɛsɔwɔ. Ɛsé dégaregé lé bɔ́ɔ́ wáwálé ayi atome ne Ɛsɔwɔ né gefɔ́ɔ́ ɛyi yɛ́ndémuú agɛne nnó ɛsé dégarege wáwálé né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ ne bɔ́ɔ́ abi agaregé wáwálé akaá nnó mbɔ ne ɛlú. 3 Yɛ mbɔgé abya melɔ́mélɔ́ ayi ɛsé dégarege alú lé bibií, ɛbyɛnnó alú lé bibií mbaá bɔ́ɔ́ abi ánome né mme detu. 4 Danchɔmeló muú alu ɛsɔwɔ bɔ́ɔ́ mme, anií mɛ amɛ bɔ́ɔ́ abi álá fyɛ́ɛ́ metɔ́ɔ́ ne Kras wɔ́. Ndɛre ɛlúmbɔ, ɛbwɔ́ ákágé gɛ́ fɔ́ ndɛre geŋgbɔ ɛyi getanege né abya melɔ́mélɔ́ gegɛnege. Ɛbwɔ́ ákágé fɔ́ ula abya melɔ́mélɔ́ yimbɔ ayi atome ne ŋgɔ Kras. Ji Kras alu mekpɛ́ɛ́ Ɛsɔwɔ. 5 Néndé ndɛre dégarege abya melɔ́mélɔ́ désɛlé fɔ́ ji nnó dépyɛ bɔ́ɔ́ ágɛ ɛsé, dégarege ji nnó bɔ́ɔ́ ásɛ Jisɔs Kras nnó ji alu Ata. Ne ɛsé ambɔ́ɔ́ delú lé baá utɔ́ɔ́ nyú gétúgé Jisɔs. 6 Ɛsɔwɔ muú ajɔ́ɔ́ nnó, “Geŋgbɔ gegɛne né mmu gemua,” ji apyɛ geŋgbɔ jíí gegɛne né mmu matɔ́ɔ́ sé mampyɛ ɛsé dékaá geŋgbɔgé. Ɛsɔwɔ ɛyi gegɛnegé né ushu Jisɔs Kras.

7 Ndɛre Ɛsɔwɔ apyɛ ɛsé dékaá mbɔ ɛsé delú lé ɛké ujeé mesɛ́ɛ́ ɛbi áfyɛ́ɛ́ genóge mabɔ né mmu. Mechɔ ɛwéna ɛlúmbɔ, manlɛre nnó utó bi upwɔ́ɔ́ amu, ɛbi ɛsé déwyaá utane lé né mbaá Ɛsɔwɔ ɛpófɔ́ ɛta ɛsé ambɔ́ɔ́. 8 Ɛfwyale ɛfinegé ɛsé matimati yɛ́mbɔ dégbege wyɛ gejulé. Gébé ɛyigé fɔ dékwene tametame yɛ́mbɔ délyage fɔ́ utɔ́ɔ́ sé. 9 Bɔ́ɔ́ ámmyɛ amu ne ɛsé yɛ́mbɔ Ɛsɔwɔ alyagé fɔ́ ɛsé shushuú. Atulege ɛsé yɛ́mbɔ ákágé chɔ fɔ geŋwáge ɛsé. 10 Ɛfwyale ɛwé ɛsé dégɛne mbɔ yɛ́ndégébé, ɛlú wyɛ ɛké negbo né Jisɔs ne ɛsé dékpane mbɔ né menyammyɛ sé dékɛne. Ɛpyɛmbɔ nnó bɔ́ɔ́ ágɛne nnó geŋwáge Jisɔs gelú né menyammyɛ sé. 11 Né geŋwágé sé geko fa mme, délu wyɛ né mmu ɛfwyale ɛwé ɛchwɔ́ɔ́ ne negbo gétúgé dékwɔlégé Jisɔs Kras. Ɛpyɛmbɔ nnó bɔ́ɔ́ ágɛne geŋwágé Jisɔs né menyammyɛ sé ayi álá abɛ́ɛ́ fɔ́ tɛ kwyakwya. 12 Ɛwéna ɛlɛré nnó, ɛsé dékame negbo nnó ɛnyú debɔ geŋwá ɛyi gélágé byɛ́.

13 Muú fɔ́ ájɔ́ɔ́ né ŋwɛ Ɛsɔwɔ aké, “Me mfyɛ metɔ́ɔ́ ne Ɛsɔwɔ gétú ɛyigémbɔ ne njɔ́ɔ́.” Ɛsé ntó delu mendoó ɛma ne ji, ɛwé ɛpyɛ ɛsé défyɛ́ɛ́ metɔ́ɔ́ ne Ɛsɔwɔ getú ɛyigémbɔ ne déjɔ́ɔ́. 14 Ɛsé dékaá nnó Ɛsɔwɔ muú apyɛ Jisɔs Kras akwilé né negbo, apyɛ nyɛ ntó ɛsé dékwilé né negbo chónchó ne Jisɔs, asɛ ɛsé chónchó ne ɛnyú déchwɔ détɛne né mbɛ ushu wuú jimbɔ́ɔ́. 15 Ɛfwyale ɛwéna meko ɛlú lé né galɔ́gálɔ́ nyú. Ndɛre ɛlúmbɔ, Ɛsɔwɔ alɛrege nyɛ galɔ́gálɔ́ wuú mbaá bɔ́ɔ́ gejamé gejamé. Ɛwémbɔ ɛpyɛ nyɛ ɛbwɔ́ atamege ji, ne ji abɔ́ɔ́ nyɛ ŋgɔ.

Ɛsé dépwaá fɔ́ néndé défyɛ́ɛ́ wyɛ metɔ́ɔ́ ne Ɛsɔwɔ

16 Ndɛre unó bina úlú mbɔ, ɛsé débɛ́ɛ́ fɔ́ ne gepwa. Yɛ ɛlé menyammyɛ ɛsé akwɔ́ɔ́ ajyɛ́ɛ́, Ɛsɔwɔ achyɛgé mandoó sé utó yɛ́ndé biíí. 17 Ɛfwyale ɛwé ɛsé dégɛne mbɔ nana ɛlú lé gachyɛ́ɛ́ ne ɛbɛlege yɛ, yɛ́mbɔ ɛchwɔ́ɔ́ lé ɛsé ne gekpɛkpɛgé ŋgɔ ayi apwɔ́ɔ́ amu ne abɛ́ɛ́ tɛ kwyakwya. 18 Ɛsé défyɛ́ɛ́ fɔ́ amɛ né unó bi dégɛne, défyɛ lé amɛ né unó bi dela dékágé gɛ́ ubi. Ula úlú nnó unó bi ɛsé dégɛné ubɛ́ɛ́ lé né mboó gébé. Yɛ́mbɔ ɛbi ɛsé délá dégɛné ubi ne ubɛ́ɛ́ tɛ kwyakwya.

5

Menyammyɛ mekɛ asɛle nyɛ melu ayi gekwene

1 Menyammyɛ sé fa mme alú ɛké maá geto ayi déjwɔlege wyɛ́ɛ́. Dékaá nnó mbɔgé amugé maá gepú yina, Ɛsɔwɔ achyɛgé ɛsé ayicha né mfaánebuú déjwɔlé wyɛ́ɛ́. Akwaá fɔ́ wɔ́ átɛnege ji wɔ́, ɛlé Ɛsɔwɔ jimbɔ́ɔ́ ne átɛnege ne gebɛ́ɛ́ wyɛ́ɛ́ tɛ kwyakwya. 2 Ɛsé déshwaá meshwa né geŋwágé sé yina nana, ne déshyage nnó Ɛsɔwɔ afyɛ ɛsé menyammyɛ sé ayi mekɛ ayi atanegé né mfaánebuú ndɛre afyɛ́ɛ́ muú ndeé mekɛ. 3 Gétúgé nnó yɛ́ dégbo lé gboó afyɛgé ɛsé menyammyɛ yimbɔ ayi mfaánebuú, ɛsé débɛ́ɛ́ fɔ́ gejɔgéné. 4 Ndɛre ɛsé delú né menyammyɛ yina ayi alu ɛké maá geto, déshwaá meshwa gétúgé déwuú ubale, deshwaá fɔ́ nnó dékɛlege mangbo. Dékɛlege ɛlé nnó Ɛsɔwɔ achyɛ́ɛ́ ɛsé menyammyɛ ayi abɛ́ɛ́ tɛ kwyakwya nnó ásɛ mélú ayi ágboó. 5 Ɛsɔwɔ jimbɔ́ɔ́ ne akpome ɛsé mmyɛ né mechɔ ɛwéna, ne achyɛ́ɛ́ ɛsé Mendoó Ukpea ndɛre genó ɛyigé ji áchoó utó né mbaá genó ɛyi gechwɔ́ɔ́.

6 Ndɛre ɛlúmbɔ, ɛsé dékaá wáwálé nnó Ɛsɔwɔ achyɛgé nyɛ ɛsé menyammyɛ ayi mekɛ, néndé tɛ mbaá ɛsé delú mebɛ né menya sé yina, nekɛ neshya ɛsé dɔ́ɔ́ mambɛ né mbɛ ushu Ata. 7 Ndɛre ɛsé délu fa mme, delú mamfyɛge metɔ́ɔ́ ne ji, ɛpófɔ́ mangɛne ji ne amɛ. 8 Ɛsé débɔ́ɔ́ ɛshyɛ né metɔ́ɔ́ ne dékɛlege nnó délyaá menyammyɛ yina, déjyɛ né melɔ sé débɛ ɛwú ne Ata Jisɔs. 9 Ndɛre ɛlúmbɔ, yɛ́ delú né menyammyɛ yina, yɛ́ ayi né, ɛsé demuame lé nnó dépyɛ metɔ́ɔ́ ɛgɔgé ji. 10 Néndé ɛsé ako debɔ mantɛne unɔ́ɔ́ mpa né mbɛ ushu Kras. Ji ajwɔlege nyɛ né geluɔgé mpa, asɔ mpa yɛ́ndémuú. Ne yɛ́ndémuú abɔ́ɔ́ nyɛ nsa né galɔ́gálɔ́ yɛ́ gabogabo ayi apyɛ́ɛ́ gébégé ji alú né menyammyɛ yina fa mme.

Kras apyɛ bɔ́ɔ́ akerege né nesɔ ne Ɛsɔwɔ

11 Tɛ mbaá ɛsé dékaá nnó Ata ne alú muú ayi ɛsé débɔ́ mamfɔgé, dékpeage bɔ́ mbɔ nnó ákame ne abya melɔ́mélɔ́ Kras. Ɛsɔwɔ akaá ufɔ́ bɔ́ abi ɛsé delú ne mbelé umɛ́ nnó yɛ́ ɛnyú ntó dékaá chán̩éné né mmu matɔ́ nyú. 12 Ɛsé démmyɛ fɔ́ nnó déma défɛge gemɛ gese ɛta nyú. Demmyɛ ɛlé nnó ɛnyú debɛ ne ula bi dékágé dógé ɛbwɔ ɛwɔme gétúgé sé, nnó ɛnyú débɛ ne meko manshuú mbaá bɔ́ abi ábwɛgé mmyɛ gétúgé dékpakpa atɛ bɔ́ ɛpɔ́fɔ́ gétúgé awyaá gepɔ gelɔ́gélɔ́. 13 Ɛlú ɛké ɛnyú défɛrege nnó mekpo ɛpɔ́ ɛsé chan̩éné. Yɛ́ makpo ápɔ́ ɛsé chan̩éné, ɛlú lé gétúgé dékɛlege nnó dépyɛ Ɛsɔwɔ abɔ ŋgɔ. Yɛ́ makpo alu ɛsé chan̩éné ɛlú lé né galɔ́gálɔ́ nyú. 14 Gejeé ɛyigé Kras abɔ́ ne ɛsé ne getene ɛsé dépyɛ́ yɛ́ndégenó, néndé ɛsé dékaá nnó ji agbo gétúgé bɔ́ ako. Ndɛre ɛlúmbɔ, ɛsé ako dégbo chóncho ne ji. 15 Kras agbo gétúgé bɔ́ ako nnó bɔ́ abɔ́ geŋwá ɛyigé ji achyɛge, ábɛgé fɔ́ abɛ mampyɛgé ɛlé unó bi ugɔ́ ɛbwɔ́ metɔ́, ápyɛge lé unó bi ugɔ́ ji metɔ́. Ji ne agboó ne akwilé né negbó gétúgé bwɔ́.

16 Ndɛre ɛlúmbɔ, ɛlɔ nana ɛjyɛgé mbɛ ɛsé dépɛle sé bɔ́ né mashu ndɛre bɔ́ mme ápyɛ́. Mbɔ ne dépɛle nya Kras ne nana dépɛlé sé ji mbɔ. 17 Ɛwéna ɛtɛne nnó muú achogé mmyɛ ne Kras, alaá muú mekɛ. Geŋwá ɛyi gekwene gekoó mɛ, gɛge yɛ́ ɛyi gekɛ gechwɔ́. 18 Unó bina uko ɛlé Ɛsɔwɔ ne apyɛ́ ubi. Ji muú apyɛ́ ɛsé dékeré né nesɔ ne ji gétúgé genó ɛyi Kras apyɛ́, ne achyɛ́ ɛsé utɔ́ bi dépyɛ́ bɔ́ akerege né nesɔ ne Ɛsɔwɔ. 19 Mekomejɔ́ ayi ɛsé dégarege alú nnó, Ɛsɔwɔ akɛ ne Kras apyɛ́ bɔ́ ágɛ meti ákere né nesɔ ne ji. Ji ágbáregé sé ɛbwɔ nnó alú gyɛ́ né gabo ayi ɛbwɔ́ ápyɛ́. Ɛlé mekomejɔ́ yina ne ji afyɛ́ ɛsé né amu nnó dégaregé bɔ́ ndɛre ji apyɛ́ bɔ́ ákerege né nesɔ ne ji.

20 Getú ɛyigémbɔ ne ɛsé delú bɔ́ dentɔ́ Kras. Ne ɛsé dekpeage ɛnyú né unó bina wyɛ ndɛre Ɛsɔwɔ jimbɔ́ abɔ ajóge ne ɛnyú. Ne dékpane ɛnyú geka gétúgé Kras nnó dékeré né nesɔ ne Ɛsɔwɔ. 21 Gétúgé ɛsé, Ɛsɔwɔ apyɛ Kras muú ayi álá pyɛ́ yɛ́ gabo wɔ́ ala muú mebo nnó ɛsé dékɛ ne ji, débɛ cho né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ wyɛ ndɛre ji Ɛsɔwɔ alú.

6

Pɔl agaré ɛfwyale ɛwé ji ágɛne ndɛre apyɛ́ utɔ́ Ɛsɔwɔ

1 Ne ndɛre atɛ bɔ́ abi apyɛ utɔ́ chónchó ne Ɛsɔwɔ, ɛsé dekpeagé ɛnyú nnó ékágé dépyɛ genó ɛyi gepyɛ́ galɔ́gálɔ́ ayi Ɛsɔwɔ alɛregé ɛnyú ano mme detú. 2 Ɛsɔwɔ ajɔ́ nya wyɛ ndɛre ásamé né mmu ŋwɛ wuú nnó “Bií bi me nlú manlɛré ɛnyú galɔ́gálɔ́ ukwɔnégé, me nwú mmyɛmenɛne nyú, bií bi me nlú mawené gemége nyú ukwɔnegé, mpoó ɛnyú.” Wúgé, gébé ɛyigé Ɛsɔwɔ alɛregé bɔ́ galɔ́gálɔ́ gekwɔne. Wúgé nana ɛlé gébé ɛyigé Ɛsɔwɔ awenege gemége bɔ́.

3 Ɛsé dépyɛ́ fɔ́ genó ɛyi gegbɛ́ muú fɔ meti manchwɔ́ mbaá Ɛsɔwɔ nnó ékágé genó fɔ gebɛ gyɛ́ né utɔ́ bi ɛsé dépyɛ. 4 Yɛ́mbɔ yéndégenó ɛyi gepyɛ́ ɛta sé, ɛsé délɛrege wyɛ nnó delú baá utɔ́ Ɛsɔwɔ. Dekoge metɔ́ né ubale ɛbi déwuú, degɛne ɛfwyale ufɔ́ ufɔ́, unó ulií ɛsé mangɛ, ne gébé ɛyigé fɔ ɛfwyale ɛbanege ɛsé. 5 Atulé ɛsé, áfyɛ ɛsé denɔ, áchwɔ́ ɛsé ne mammyɛ, dépyɛ́ matɔ́ ami mapwɔ́ ɛshyɛ ɛsé, débɛlege mpe, débɛlege mesa, yɛ́mbɔ dékogé wyɛ́ metɔ́. 6 Débélé geŋwáge sé pópó, dékágé depɔré Ɛsɔwɔ cháŋ́éné, dékogé metɔ́, délɛregé bɔ́ galɔ́gálɔ́, Mendoó Ukpea ɛgbeé ɛsé mmyɛ ne délɛrege bɔ́ gejeé wáwálé. 7 Ɛsé dégaregé bɔ́ genó ɛyi gelú wáwálé, dépyɛ unó né utó bi Ɛsɔwɔ achyɛgé ɛsé. Unó bi ɛsé dépyɛ cho né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ úlú ɛké unó ummyɛ ɛbi ɛsé désɛlé dén̩meé umyɛ ne ɛbi dégbɛ́ menyammyɛ sé né depɔré Ɛsɔwɔ. 8 Ɛsé dépyɛ́ wyɛ utɔ́ Ɛsɔwɔ yɛ́ ɛlé bɔ́ abifɔ anógé ɛsé, abifɔ ábyaá ɛsé. Bɔ́ abifɔ áfɛge ɛsé, abifɔ achɔ́ ɛsé mabɔ. Bɔ́ abifɔ ájógé nnó ɛsé délú bɔ́ gebyɔ yémbɔ ɛsé dégaregé wyɛ wáwálé. 9 Bɔ́ abifɔ ájógé áké ɛsé délu kpɛ bɔ waá yémbɔ bɔ́ ákaá ɛsé yéndé mbaá. Dekoge né manoó negbo yémbɔ delú wyɛ́ abɛ. Achyɛgé ɛsé ɛfwyale yémbɔ áwa fɔ́ ɛsé wɔ́. 10 Yɛ́ ɛlé bɔ́ ápyɛ nnó ɛsé debɛ ne mesome, delu wyɛ́ ne nechóchɔ́ yéndégébé, ɛlú ɛké delú mbya yémbɔ dépyɛ́ gejamégé bɔ́ abɔ́ gefwa. Ɛlú ɛké depɔ yɛ́ ne genó gefɔ yémbɔ dewyaá unó uko.

11 Aŋmɛ ba bɔ́ Kɔrɛnt, ɛsé dégaré ɛnyú yéndégenó ɛyi gelú ɛsé né unɛ. Ɛsé denɛne matɔ́ se fuú ɛta nyú. 12 Ɛsé fɔ́ wɔ́ délyaá manlɛré ɛnyú gejeé wɔ́, ɛlé ɛnyú ne délyaá manlɛré ɛsé gejeé. 13 Me njógé ne ɛnyú nana ndɛre baá ba. Nenege matɔ́ nyú ɛta sé ndɛre ɛsé ntó dénené ne ɛta ɛnyú.

Dékɛge fɔ gekage nekɛ gemaá ne bɔ́ abi álá fyɛ́ metɔ́ ne Kras wɔ́

14 Dékɛge fɔ́ geka nekɛ gemaá ne bɔ́ abi álá áfyɛ́ metɔ́ ne Kras wɔ. Genó ɛyi gelu cho genyɛ́ mbɔ dejeé ne genó ɛyi gelu gyɛ́ nnó? Waá geŋgbɔ gebɛ́ mbɔ mbaá ama ne gemua nnó? 15 Kras ne danchɔmeló abɛ́ mbɔ meko ama nnó? Muú ayi afyɛ́ metɔ́ ne Kras ne muú ayi álá áfyɛ́ metɔ́ ne Kras wɔ́ áchome mbɔ mbwa nnó? 16 Ɛcha Ɛsɔwɔ ɛbɛ́ mbɔ meko ama ne aló uka nnó? Néndé ɛsé delú ɛcha Ɛsɔwɔ muú alú mebɛ. Ɛlú wyɛ ndɛre Ɛsɔwɔ jimbɔ ajɔ́ aké, “Me njwɔlege nyɛ ne ɛbwɔ́, nkɛne ne ɛbwɔ́, me mbɛ́ nyɛ Ɛsɔwɔ bwɔ́, ne ɛbwɔ́ ábɛ́ nyɛ bɔ́ ba.” 17 Ndɛre ɛlúmbɔ Ata aké, “Tanege né geluage bwɔ́, défa mbwa ne ɛbwɔ́. Détagé fɔ́ genó ɛyi gewyaá deba. Dépyɛgé mbɔ, me

nsɛlé nyɛ ɛnyú. 18 Me mbɛɛ́ nyɛ Ntɛ nyú ne ɛnyú débɛɛ́ nyɛ baá ba abi andeé ne abi ande. Mbɔ ne Ata Muú Apwɔ́ɔ́ amu ajɔ́ɔ́.”

7

1 Aŋmɛ ba, tɛ mbaá Ɛsɔwɔ anyémeno nnó apyɛ unó bina ɛta sé, shwɔnege amu né yéndégenó ɛyi gepyɛɛ́ nnó menyammyɛ ne matɔ́ɔ́ sé ábɛgé fɔ́ pópó. Dénógé Ɛsɔwɔ, dépyɛ geŋwágé sé gebɛ pópó gekwane ndɛre Ji akɛlege.

Pɔl alu ne nechɔ́chɔ́ gétúgé ɛchomele bɔ́ɔ́ Jisɔs né Kɔrɛnt ákwɔré matɔ́ɔ́ bwɔ́

2 Nenegé matɔ́ɔ́ nyú ɛta sé, ɛsé dépyɛɛ́ fɔ́ muú fɔ́ gabo wɔ́. Ɛsé déchɔ́ɔ́ fɔ́ muú fɔ́ mekpo wɔ́. Ne ɛsé dényɛɛ́ fɔ́ muú fɔ́ upwɔ́ɔ́ wɔ́. 3 Me njógé mbɔ, ɛpófɔ́ nnó me nké ɛnyú delu gyɛɛ, néndé me mbɔ mɛ mbɛ ngaré ɛnyú nnó ɛnyú delu ɛsé metɔ́ɔ́ chi chi chi. Yɛ́ dégboó yɛ delú mebɛ, ɛsé ne ɛnyú delu wyɛ ulua. 4 Me nfyɛ metɔ́ɔ́ ne ɛnyú gbɛne, ne nwyaá gempɔge gétúgé nyú. Ɛnyú défyɛ me metɔ́ɔ́, yɛ́ ɛlé ɛsé dégɛné ɛfwyale me nwyaá nechɔchɔ́ dɔ́ɔ́.

5 Yɛ́ gébégé ɛsé dékwɔne melɔ Masedonia, yɛ́ mmyɛ dégbeé cháchá wɔ́. Bɔ́ɔ́ áchwɔ́ ɛsé ne ɛfwyale matimati. Wena bɔ́ɔ́ áwamege ne ɛsé, né mmu matɔ́ɔ́ se déwyaá ɛfɔ. 6 Yɛ́mbɔ Ɛsɔwɔ muú afyɛɛ́ bɔ́ɔ́ abi awyaá gepwa metɔ́ɔ́ ɛshyɛ, afyɛɛ́ ɛsé ɛshyɛ ndɛre Titɔs achwɔ́ɔ́. 7 Ɛsé débɔ́ɔ́ fɔ́ ɛshyɛ wyɛ ɛlé gébégé ji achwɔ́ɔ́ wɔ́, debɔ ntó gébégé ji agaré ɛsé ndɛre ɛnyú ntó défyɛɛ́ ji ɛshyɛ. Agaré ɛsé ndɛre ɛnyú déshyagé mangɛ me, ne ndɛre ɛnyú désomege dɔ́ɔ́ né gyɛɛ́ ayi dépyɛɛ́. Agaré ntó ɛsé ndɛre ɛnyú dékpome mmyɛ maŋga me. Nwúgé mbɔ metɔ́ɔ́ ɛgɔ́ɔ́ me ne ɛnyú dɔ́ɔ́.

8 Yɛ́ ɛbɛ ɛlé nnó ŋwɛ ayi me mbɔ nsame ɛnyú, apyɛɛ́ ɛnyú débɔ mesome, me nsome fɔ́ ndɛre nsame ji wɔ́. Me mbɔ nlú ne mesome gébégé ngɛne nnó ŋwɛ yémbɔ apyɛ ɛnyú debɔ mesome né mboó gébé. 9 Nana metɔ́ɔ́ ɛgɔ́ɔ́ me, ɛpófɔ́ gétúgé me mpyɛɛ́ ɛnyú debɔ mesome ɛlú lé gétúgé mesome ɛwémbɔ ɛpyɛɛ́ ɛnyú dékwɔré. Gé gefɔ́gé mesome ɛwé Ɛsɔwɔ akɛlege mbɔ. Ndɛre ɛlúmbɔ, ɛsé dépyɛ fɔ́ ɛnyú debɔ únómé wɔ́. 10 Mesome ɛwé Ɛsɔwɔ akɛlege ɛpyɛ lé nnó Ɛsɔwɔ áwene gemége muú. Gefɔgé mesome ɛwéna ɛchwɔ́ɔ́ fɔ́ ne achyɛ me. Yɛ́mbɔ mesome ɛwé bɔ́ɔ́ mme ɛchwɔ́ɔ́ ne negbo. 11 Gɛgé yɛ́ gefɔgé utɔ́ɔ́ ɛbi mesome ɛwé ɛgɔ́ɔ́ Ɛsɔwɔ metɔ́ ɛpyɛɛ́ ɛta nyú. Ɛpyɛ ɛnyú desɛ mechɔ ɛwéna ne ɛshyɛ, ɛpyɛ ɛnyú déwyaá metɔ́ɔ́ manlɛré nnó ɛnyú depó ne ɛbwɔ́ né mechɔ ɛwémbɔ. Ɛpyɛ metɔ́ɔ́ ɛsɔ ɛnyú ne majya abwɔlé ɛnyú mme, ɛpyɛ ɛnyú déshage nnó debɛ meko ama ne me, ɛpyɛ ɛnyú dékpane gechyɛɛ́ mampyɛ genó ɛyi gelú cho. Ɛpyɛ ɛnyú dékpome mmyɛ manchyɛɛ́ ɛfwyale mbaá muú ayi apyɛ gyɛɛ́. Ɛpyɛ ɛnyú délɛré né yéndé meti nnó ɛnyú depó ne ɛbwɔ́ né mechɔ ɛwéna.

12 Ndɛre ɛlúmbɔ, yɛ́ ɛlé me nsame ŋwɛ yina, nsa fɔ́ gétúgé muú ayi apyɛɛ́ gabo yina wɔ́. Yɛ́ ɛbɛ lé gétúgé muú ayi agɛne ɛfwyale gétúgé gabo yimbɔ. Nsa lé nnó mpyɛ ɛnyú dékaá né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ gefɔ́ ɛyigé dékpane gechyɛɛ́ mampoó ɛsé. 13 Getú ɛyigémbɔ, ɛnyú défyɛɛ́ ɛsé ɛshyɛ.

Ne genó ɛyigé fɔ́ ɛyi gepyɛɛ́ metɔ́ɔ́ ɛgɔ́ɔ́ ɛsé ɛlé gétúgé metɔ́ɔ́ megɔmegɔ ɛwé Titɔs abɔ́ɔ́ gétúgé ɛnyú ako dépyɛ metɔ́ɔ́ ɛkwene ji mmu. 14 Me mbɔ ngaré Titɔs gefɔ́ɔ́ ɛyigé me nwyaá gempɔgé gétúgé nyú. Ɛnyú déchyɛ me mekpo unɔ́ɔ́ wɔ́. Ne wyɛ ndɛre geno ɛyigé me ngaregé ɛnyú yéndégébé gelú wáwálé, mbɔntó ne unó bi ɛsé dédoó ɛbwɔ ɛwɔme gétúgé nyú né mbɛ ushu Titɔs úlú wáwálé. 15 Titɔs ama abɔ gejeé ne ɛnyú ako dɔ́ɔ́ ndɛre ji ateé gefɔ́ɔ́ ɛyigé ɛnyú debɔ déwuú ne ji, ne ndɛre ɛnyú désɛlé ji déweré ne ɛfɔ metɔ́ɔ́. 16 Ne nana metɔ́ɔ́ ɛgɔ́ɔ́ me ne ɛnyú gétúgé me nnɛre metɔ́ɔ́ wa meko ne ɛnyú né mbaá yéndégenó ɛyigé dépyɛɛ́.

8

Gefɔ́ ɛyigé bɔ́ɔ́ Ɛsɔwɔ ́achyɛgé ɛchyɛ

1 Aŋmɛ sé, ɛsé dékɛlege mampyɛ ɛnyú dékaá gefɔ ɛyigé machomelé bɔ́ɔ́ Jisɔs né Masedonia álɛré galɔ́gálɔ́ Ɛsɔwɔ né geŋwá gebwɔ́. 2 Ɛfwyale ɛwé ɛbwɔ́ ágɛne ɛja dɔ́ɔ́ ɛte ɛbwɔ́ né mmuameno yémbɔ áwyaá wyɛ metɔ́ɔ́ megɔ́mégɔ́ gbɛne ɛwé ɛpyɛɛ́ ɛbwɔ́ áchyɛɛ́ ɛchyɛ byagebyage yɛ lé ɛbwɔ́ álu gekpo. 3 Ɛbwɔ́ áchyɛɛ́ ɛchyɛ ndɛre ɛbwɔ́ áwyaá, ne nkágé garé nnó ɛja kpaá ɛpwɔ́ɔ́ amu, ne áchyɛɛ́ yɛ́ muú akpea ɛbwɔ́ wɔ́. 4 Áshií nɛne ɛsé mmyɛ nnó dépyɛ ɛbwɔ́ ntó ágɛ́ meti mampógé bɔ́ɔ́ Ɛsɔwɔ. 5 Genó ɛyigé ɛbwɔ́ ápyɛ, gepwɔ ndɛre ɛsé debɔ́ défɛre. Ɛbwɔ́ abɔ kpɛ mbɛ áchyɛɛ́ gemɛge bwɔ́ mbaá Ata Ɛsɔwɔ ne áwyaá metɔ́ɔ́ mampyɛ genó ɛyigé Ɛsɔwɔ akɛlege, áchyɛɛ́ gemɛge bwɔ́ ɛta sé. 6 Titɔs ne alɔ́ɔ́ ula mansɛ ɛchyɛ ɛwéna né geluagé nyú nnó dépoó ubya bɔ né Jɛrosalɛm. Getú ɛyigémbɔ, ɛsé dékpea ji nno akeré áchwɔ apoó ɛnyú déneré mampyɛ gecháchágé utɔ́ɔ́ bina. 7 Ɛnyú délu menɔ mbɛ né yéndé meti mamfyɛ metɔ́ɔ́ ne Ɛsɔwɔ ne ɛshyɛ, mangaregé depɔré Ɛsɔwɔ cháŋéné, mankágé wáwálé ayi alu wyɛɛ́ cháŋéné, manchyɛɛ́ gemɛge nyú geko mampyɛ utɔ́ɔ́ Ɛsɔwɔ, mambɔge gejeé ne ɛsé dɔ́ɔ́, ɛsé ntó dékɛlege nnó ɛnyú ntó débɛ menɔ mbɛ né mechɔ manchyɛge ɛchyɛ ɛwéna ne matɔ́ɔ́ nyú mako.

8 Me njógé mbɔ, ɛpófɔ́ nnó ŋmɛrege ɛnyú mekpo mme nnó débɔ mampyɛgé mbɔ. Me ngarége lé ɛnyú nno bɔ́ɔ́ abifɔ ákpane géchyɛɛ́ ápoógé atɛ. Ne nkɛlege nnó nkaá ndɛre ɛnyú ntó débɔ́ɔ́ gejeé wáwálé ne bɔ́ɔ́

abifɔ. 9 Ɛnyú ambɔ́ dékaá galɔ́gálɔ́ ayi Ata sé Jisɔs Kras alɛre. Ji abɔ awyaá gefwa, yémbɔ akwe gekpo né galɔ́gálɔ́ nyú, nnó gétúgé gekpo ɛyigé ji akwene ɛnyú débɛ ne gefwa.

10 Né mechɔ ŋka yina manchwɔ, majyɛ́ ami me nchyɛgé ɛnyú malu nnó ɛlú galɔ́gálɔ́ nnó ɛnyú dénere genó ɛyigé délɔ́ mampyɛ ŋmɛ ɛniné nju. Ɛnyú ne débɔ́ mbɛ mampyɛ genó né mechɔ ɛwéna ne ɛnyú ntó ne debɔ delu yɛ́ bɔ́ mbɛ abi áwyaá metɔ́ mampyɛgé geji, 11 nnó déneré mampyɛ utɔ́ bina ne gefɔgé metɔ́ ɛwé ɛnyú délɔ́ ula. Ne nerege ubi ne genó ɛyi déwyaá né amu. 12 Ne mbɔgé muú awyaá metɔ́ machyɛɛ́, Ɛsɔwɔ asɛlé genó ɛyi muú awyaá manchyɛɛ́ ɛpófɔ́ ɛyigé ji álá pɔ́ ne geji.

13 Me njógé mbɔ ɛpófɔ́ nnó mpyɛɛ́ mmyɛ ɛpwyágé bɔ́ abifɔ, ɛnyú déwuúgé ubale. Nkɛlege lé nnó yéndégenó gebɛ janja ɛta ɛnyú ako. 14 Ne nana ayi ɛnyú déwyaá gejame, kárégé ne bɔ́ abi álá pɔ́ ne genó nnó ɛbwɔ́ ábɛgé ne gejame, meso gébé ɛnyú dela depɔ ntó ne genó ɛbwɔ́ ápoó ɛnyú. Dépyɛgé mbɔ ɛnyú ako débɛ janja. 15 Ásá né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó, “Muú yi anywere gejamégé menyɛɛ́, ábɔ́ fɔ́ menyɛɛ́ ayi ajame apwɔ́ ji wɔ́, ne ayi anywere lé gachyɛɛ́, abɔ ayi akwané ne ji kwanegé.”

Pɔl atɔ bɔ Titɔs nnó ájyɛ ásɛ ɛchyɛ Ɛsɔwɔ getú jiì

16 Yémbɔ matame mabɛ ne Ɛsɔwɔ ndɛre apyɛ Titɔs awyaá gefɔgé metɔ́ ɛwé ɛsé déwyaá mampoó ɛnyú. 17 Ɛpófɔ́ wyɛ lé getugé ɛsé dékpea ji ne ji achwɔ́ ɛta nyú wɔ́. Ji mbɔ́ abɔ awyaá mɛ metɔ́ manchwɔ poó ɛnyú, getú ɛyigémbɔ ne jimbɔ abɔ ashuú mɛ manchwɔ gé ɛnyú. 18 Ɛsé détɔme mbɔ ji ne ntɛ meŋmɛ ayifɔ. Ntɛ meŋmɛ yina alu muú ayi bɔ́ afɛ́ge utɔ́ biì né machomele bɔ́ Jisɔs ako néndé ji agaregé abya melómélɔ́ chánchá. 19 Menɔ genó ayi fɔ alu nnó machomele bɔ́ Jisɔs ntó ájyaá ji nnó ɛsé dékɛne ne ji ulua dépyɛge utɔ́ ulɔ́úlɔ́ bina. Ndɛre dépyɛ́ mbɔ uchwɔ́ ne ɛnógé mbaá Ata, ne ulɛrege ntó nnó ɛsé déwyaá metɔ́ mampógé bɔ́.

20 Ndɛre dépyɛ́ utɔ́ bina ulua, ɛwémbɔ ɛpyɛnnó ɛkágé muú fɔ́ afɛ́ré nnó défya delu mmu, défyɛ́ ɛshyɛ mangɛ nnó ékágé genó fɔ gebɛ gyɛ́ né gekpɛkpɛge ɛchyɛ ɛwéna, ɛwé bɔ́ áchyɛgé byagebyage. 21 Gétú ɛyigémbɔ ne ɛsé démmyɛ nnó dépyɛ lé genó ɛyi gewyaá ɛnógé né mbɛ ushu Ata jimbiì, dékɛlegé mampyɛ ntó genó ɛyi gewyaá ɛnógé né mbɛ ushu yéndémuú.

22 Ne ɛsé détɔme meŋmɛ sé fɔ ama nnó achwɔ́ ne ɛbwɔ́. Ɛsé démua mɛ ji ndɔndɔ ne ndɔ, ji alɛré nnó akpane gechyɛ́ mampyɛ utɔ́ Ɛsɔwɔ. Yé nana ji awyaá metɔ́ mampoó ɛnyú néndé ji afyɛ́ metɔ́ ne ɛnyú dɔ́. 23 Ne ushuú cháchá Titɔs, ji alu lé ntɛ meŋmɛ ayi ápyɛ́ utɔ́ ulua ne me nnó dépoóge ɛnyú. Ne atɛ aŋmɛ abifɔ na, álú lé bɔ́ déntɔ́ abi átané né machomele bɔ́ Jisɔs ayifɔ. Utɔ́ bwɔ́ uchwɔ́ ne ɛnógé mbaá Kras. 24 Ndɛre ɛlúmbɔ, pyɛge ndɛre njɔ́ mbɔ, mampyɛ machomelé bɔ́ Jisɔs ayifɔ ákaá nnó ɛnyú débɔ gejeé ne bɔ́ ne nnó ɛbwɔ́ ákaá nnó ɛsé délú cho mambɛ ne gempɔgé gétúgé nyú.

9

Ɛlú genó gelɔ́gélɔ́ mampógé bɔ́ Ɛsɔwɔ

1 Me mpɔ́ sé ne genó ɛyigé mmagé sa ɛnyú né mechɔ ɛchyɛ ɛwéna mbaá bɔ́ Ɛsɔwɔ. 2 Me nkaá nnó ɛnyú déwyaá metɔ́ manchyɛɛ́ ɛchyɛ ɛwéna. Getú ɛyigémbɔ ne me nwyaá gempɔgé gétúgé nyú né mbɛ ushu ɛchomelé bɔɔ Jisɔs né Masedonia nnó ɛnyú ɛchomelé bɔɔ Jisɔs né gebagé mewaá Akaya déwyaá mɛ metɔ́ machyɛɛ́ ɛchyɛ ɛwéna tɛ ŋmɛ ɛniné njú. Ne gechyɛ́ ɛyigé ɛnyú dékpane machyɛɛ́, gepyɛ gejamégé ɛbwɔ́ abifɔ ábɔ́ metɔ́ machyɛgé ntó. 3 Ne me ntɔme aŋmɛ bina ɛta nyú nnó ékágé gempɔgé ɛyigé ɛsé déwyaá gétúgé nyú gebɛ lé meno detu. Ɛbɛ lé nnó ɛnyú dékpome mmyɛ ne ɛchyɛ nyú ndɛre me njɔ́ nnó dépyɛ́ nyɛ. 4 Mbɔgé bɔ́ fɔ átanege mbɔ né Masedonia áchwɔ́gé ne me ɛwú, ne ágɛgé nnó ɛnyú dékpome fɔ́ mmyɛ mantɔ ɛyi nyú ŋka wɔ́, mekpo unɔ́ ɛwé ɛbɛ́ nyɛ ne ɛsé ne ɛnyú ɛjame nyɛ dɔ́ néndé me ngaré mɛ ɛbwɔ́ dɔ́ ndɛre ɛnyú dékpome mɛ mmyɛ manchyɛ́. 5 Ndɛre ɛlúmbɔ, me nfɛré nnó ɛlɔ nnó mkpea aŋmɛ bina abɔ mbɛ achwɔ́ apyɛ ɛnyú dékpome mmyɛ ne ɛchyɛ ɛwéna, ɛwé ɛnyú dényémeno manchyɛɛ́, nnó ɛbɛ lé genó ɛyigé ɛnyú ambɔ́ déwyaá mɛ metɔ́ manchyɛ́. Ɛbɛgé fɔ́ ɛyigé aŋmɛrege ɛnyú mekpo mme nnó déchyɛ́ ɛchyɛ.

6 Tege nnó, muú ayi apɛné mbwɛ gachyɛɛ́, abɔ́ ntó mbwɛ gachyɛ́, ne muú ayi apɛne mbwɛ gejame abɔ́ ntó mbwɛ gejame. 7 Muú aké achyɛgé ɛchyɛ, achyɛɛ́ ndɛre ji aferé né metɔ́ wuú nnó achyɛgé. Achyɛgé fɔ́ ne mansɛ amɛ ɛké aŋmɛrege ji mekpo né mme. Néndé Ɛsɔwɔ abɔ́ gejeé ne muú ayi achyɛgé ɛchyɛ ne metɔ́ megɔmegɔ. 8 Ne Ɛsɔwɔ akágé chyɛ́ ɛnyú unó bi ujame upwɔ́ yé ndɛre dékɛlegé nnó yéndégébé debɛ ne yéndégenó gejame nnó délɛrege ulɔ́ melu matimati. 9 Wyɛ ndɛre asamé né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó, “Ji achyɛgé ɛchyɛ byagebyage mbaá ubya bɔ ne ulɔ́ melu ɛbi ji alɛrege, áteé ubi tɛ kwyakwya.” 10 Ɛsɔwɔ ne achyɛgé bɔ́ mbwɛ ayi ápɛné ne menyɛ́ ayi ɛbwɔ́ ányɛ́, ji áchyɛgé nyɛ ɛnyú mbwɛ ayi dékɛlegé ne apyɛ́ nyɛ ji áwɛ áfyɛ gejamégé mbwɛ ayi atanege né ulɔ́ melu ɛbi ɛnyú délérége bɔ́. 11 Ɛsɔwɔ apyɛ nyɛ ɛnyú débɔ gefwa né yéndé meti nnó déchyɛgé ɛchyɛ byagebyage yéndégébé, nnó ɛsé dékpagé

ɛchyɛ nyú déchyɛgé bɔ́, gejame bɔ́ atamege Ɛsɔwɔ né genó ɛyige ɛnyú dépyɛɛ́. 12 Néndé ɛchyɛ ɛwé ɛnyú déchyɛɛ́ ɛpyɛ fɔ́ wyɛ lé nnó bɔ́ Ɛsɔwɔ ágɛné unó bi ubɔ ulíí ɛbwɔ́ wɔ́, ɛpyɛ ntó nnó ɛbwɔ́ áchyɛgé gejamégé matame mbaá Ɛsɔwɔ. 13 Gétúgé ɛnyú déchyɛ gefɔgé ɛchyɛ ɛwéna, ɛlɛre bɔ́ ufɔ́ bɔ́ abi ɛnyú délu, ne ɛbwɔ́ átamege nyɛ Ɛsɔwɔ gétúgé ɛnyú dépyɛɛ́ genó ɛyigé abya melómélɔ́ Kras ayi ɛnyú défyɛɛ́ metɔ́ wyɛ ákɛlege. Ne átamege nyɛ ji ntó gétúgé ɛchyɛ ɛwé ɛnyú déchyɛgé ɛbwɔ́ ne bɔ́ abifɔ byagebyage. 14 Ɛbwɔ́ ánɛne nyɛ mmyɛ gétúgé délɛré galógálɔ́ Ɛsɔwɔ né geŋwáge ɛnyú. 15 Détamege Ɛsɔwɔ gétúgé ɛchyɛ wuú ɛwé ji achyɛɛ́ ɛsé ɛwé dela dékágé nkane démege.

10

Ɛsɔwɔ ne ajyaá Pɔl nnó abɛ ŋgba Jisɔs Kras ne achyɛɛ́ ji utó

1 Me Pɔl nkpané ɛnyú geká. Bɔ́ ajógé áké gébégé me mbɛgé ne ɛnyú nfɔ́ amɛ nyú njógé depɔ pere ne ɛfɔ, nlá mpɔ ne ɛnyú nfɔ́ fɔ́ ne nsame ɛnyú bɔ ŋwɛ áto áto. Me nnɛne ɛnyú mmyɛ né mabɔ Jisɔs Kras muú alú nyame ne pere nnó, 2 ékágé ɛnyú dépyɛ me njɔ́ mejɔ́ ne meko metometo gébégé nchwɔgé ɛwú. Me nkágé jɔ́ mejɔ́ ne meko metometo mbɔgé me nkɛlege manjɔ́ ne bɔ́ abi ájógé nnó ɛsé dépyɛɛ́ utɔ́ bina ndɛre bɔ́ mme ápyɛɛ́. 3 Ɛlú wáwálé nnó ɛsé delú fa mme yina, ne yɛ́ ɛlé delú fa mme, démmyɛɛ́ fɔ́ be ɛbi bɔ́ mme ámmyɛ. 4 Néndé unó ummyɛ ɛbi ɛsé démmyɛɛ́ be ne ubi upó fɔ́ ɛké ɛbi akwaá. Yɛ́mbɔ ɛsé démmyɛ be ne unó be utó utó bi Ɛsɔwɔ achyɛgé ɛsé, ne détyaá malu ujwɔlé ató ató ayi bɔ́ mawáme sé ábige. 5 Détyaá ntó yɛ́ndégenó ɛyi géchwɔ́ ne mbeé manyɛge, ne ɛyi getɛnege ukɔlɔ gegbɛɛ́ nnó bɔ́ ákagé fɔ́ meti Ɛsɔwɔ. Dépyɛne yɛ́ndégenó ɛyigé bɔ́ áfɛrege, dépyɛɛ́ ɛbwɔ́ áwuú ne Kras. 6 Mbɔgé ɛnyú délɛregé nnó déwuú ne Kras ne matɔ́ nyú mako, ɛfɛmbɔ ne ɛsé dékpomege mmyɛ manlɛré chuchu mbaá bɔ́ abi álá wuú fɔ́ ne Kras.

7 Ɛnyú dépɛlé unó bi utome ne me ɛlé né mfaá mfaá. Mbɔgé muú afɛregé nnó ji alú muú Kras, abɔ mamfɛre cháŋɛ́né ákaá nnó ɛsé ntó delú bɔ́ Kras ndɛre ji. 8 Yɛ́ me mbɛ ɛlé ne gempɔgé gachyɛɛ́ mpwɔ ndɛre mbɔ nlú mambɛ gétúgé uto bi Ata achyɛɛ́ ɛsé, mmyɛ ɛgboó fɔ́ me, néndé ji achyɛɛ́ ɛsé uto bina nnó dénywerege ɛnyú nywerege ɛpófɔ́ mantya ɛnyú tyaá. 9 Me nkɛlege fɔ́ nnó ɛbɛ ɛké bɔ ŋwɛ abi me nsame ɛnyú ápyɛɛ́ mbɔ lé nnó ɛnyú debɔ ɛfɔ metɔ́. 10 Me njógé mbɔ gétúgé bɔ́ ajógé aké, “Bɔ ŋwɛ abi me nsame ɛta nyú, mejɔ́ ɛwé ɛlú wyɛɛ́ ɛtoó dɔ́ ne ɛtaá bɔ́ metɔ́.” Áké, “Gébégé mbɛgé ne ɛnyú nkwene gebwa, mejɔ́ wa ɛkpɛne fɔ́ bɔ́ matu.” 11 Bɔ́ bimbɔ abɔ mankaá nnó unó bi ɛsé désame ɛta nyú gébégé dela depɔ ɛwú, wyɛ ɛlé ubi ne ɛsé débɛgé nyɛ ɛwú ne ɛnyú dépyɛɛ́.

12 Yɛ́ biíí ummaá ɛsé demɛge fɔ́ mmyɛ ne bɔ́ abi aké ɛbwɔ́ aŋea gemɛ. Ɛbwɔ́ ámɛge lé utó bwɔ́ ne atɛ manlɛré nnó aŋea gemɛ. Ɛwéna ɛlɛré nnó ɛbwɔ́ álú ukeŋkené bɔ́. 13 Né ɛta sé, ɛsé débɛɛ́ fɔ́ ne gempɔgé dépwɔ ndɛre delú mambɛ. Gempɔgé sé gekwyage lé né mbaá utɔ́ ɛbi Ɛsɔwɔ achyɛɛ́ ɛsé nnó depyɛgé ɛnyú ntó delu né geluage utɔ́ bina. 14 Tɛ mbaá ɛnyú ntó delú né utɔ́ bina, ɛsé débɛɛ́ fɔ́ ne gempɔgé dépwɔ ndɛre delu mambɛ gétúgé nyú, néndé ɛsé ne debɔ́ mbɛ déchwɔ́ kpa tɛ ɛta nyú dégare ɛnyú abya melómélɔ́ Kras. 15 Ɛsé débɛɛ́ fɔ́ ne gempɔge dépwɔ ndɛre débɔ́ mambɛ. Débɛɛ́ fɔ́ ntó ne gempɔge gétúgé utɔ́ ɛbi bɔ́ abi cha ápyɛɛ́. Umɛɛ́ sé úlú lé nnó metɔ́ ɛwé ɛnyú défyɛɛ́ ne Kras ɛwɛne ɛjyɛge mbɛmbɛ ne nnó utɔ́ bi ɛsé ntó dépyɛɛ́ né geluagé nyú uwɛne ndɛre Ɛsɔwɔ akɛlege, 16 nnó ɛsé ntó dékɛne dégarege abya melómélɔ́ né malɔ yifɔ ayi alú tɛtɛ ne ɛnyú. Néndé ɛsé dékɛlege fɔ́ nnó débɛ ne gempɔgé gétúgé utɔ́ bi muú yicha apyɛɛ́ né melu utɔ́ wuú.

17 Asa né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó, “Muú aké abɛɛ́ ne gempɔgé abɛ ne geji gétúgé genó ɛyi Ata apyɛɛ́.” 18 Muú ayi abɛɛ́ muú melómélɔ́ wáwálé, ɛlé ayi Ata asɛle nnó apyɛ chaŋéné, ɛpófɔ́ ayi jimbɔ́ ásɛle gemɛ ji nnó apyɛɛ́ chaŋéné.

11

Pɔl aké utɔ́ biíí upɔ fɔ́ genó gema ne ɛbi áŋgbá gebyɔ

1 Nnɛne ɛnyú mmyɛ nnó deko metɔ́ dewú gekékénege mejɔ́ ɛwé me njógé. Tagé matu déwú. 2 Metɔ́ ɛwé me nwyaá ne ɛnyú ɛmmyɛɛ́ demboó ndɛre ɛwé Ɛsɔwɔ awyaá. Ɛnyú delú ɛké maá mendée ayi me nshuú mantu ji neba né mbaá menɔ ama, ndɛre maá mendée ayi álá kaá mende wɔ́, ne menɔ yimbɔ ɛlé Jisɔs Kras. 3 Ndɛre ɛlúmbɔ, me nwyaá ɛfɔ metɔ́ nnó bɔ́ ábwólege nyɛ ɛnyú ndɛre danchomeló akpané défya abwɔlé Ife, ápyɛ ɛnyú délyaá depɔré Kras ɛtiré ɛnyú dékwɔlegé cháncha ne matɔ́ ɛnyú mako. 4 Me njógé mbɔ néndé ngɛ nnó ɛnyú dékamege yɛ́ndégenó kamegé. Yɛ́ muú achwɔ́ ne agaré ɛnyú mechɔ Jisɔs ayicha ayi ɛsé dela dégaré ɛnyú wɔ́, yɛ́ agaré lé ɛnyú mechɔ mendoó ɛwécha ɛwé ɛlá pɔ́ fɔ́ Mendoó Ukpea ɛwé ɛchwɔ́ ɛnyú mmyɛ yɛ́ ama achwɔ́ ne gefɔgé abya ayicha ayi álá pɔ́ fɔ́ abya melómélɔ́ ɛnyú dékame ne ji, ɛnyú dékamege fɔ wyɛ kamege, désɛle ubi amu apea.

5 Me nfɛré fɔ́ nnó bɔ́ abi désɛle nnó álú áŋgbá Jisɔs abi ápwɔ́ amu, ápwɔ me wɔ́.

6 Yé ɛbɛ lé nnó me ngi fɔ́ ndɛre ajógé mejɔ́ cháŋéné wɔ́, me nkáge genó ɛyigé me njógé, dépyɛ mɛ ɛnyú dékaá mbɔ matimati.

7 Me nshulé mmyɛ ya mme nnó ɛnyú dékwɔ́ ŋgɔ, ngaré ɛnyú abya melómélɔ́ detu, nnó me mpyɛ mbɔ lé gabo? 8 Me mpyɛ utɔ́ né geluagé nyú, machomele bɔ́ Jisɔs né malɔ yicha achyɛgé me ŋka mfaá. Ndɛre mpyɛmbɔ ɛlú wyɛ ɛké ɛjoó ne njoó mbɔ ɛta bwɔ́ nnó me mpoó ɛnyú. 9 Gébégé me nlú ne ɛnyú, genó geké gelií me, nchyɛgé fɔ́ muú nyú fɔ́ ɛfwyale nnó achyɛgé me geji. Ɛlé aŋmɛ sé abi atane né gebagé mewaá Masedonia ne achwɔ́ me ne yéndégenó ɛyi gelií me. Né gébé ɛyi gekoó me nchyɛé fɔ́ ɛnyú ɛfwyale nnó dépoó me wɔ́ ne yé nana me nchyɛge fɔ́ ɛnyú ɛfwyale né meti fɔ. 10 Me ngarege wáwálé ndɛre muú Kras ne gempɔgé nnó nsɛ maŋka nyú wɔ́. Ne yé muú akage gbɛ nnó mbɛgé fɔ́ gebagé mewaá Akaya geko. 11 Ulannó me nla ngigé fɔ́ nnó ɛnyú depogé me? Nnó ɛlú lé nnó me mbɔ́ fɔ́ gejeé ne ɛnyú wɔ́? Ɛsɔwɔ jimbií akaá nnó me mbɔ́ gejeé ne ɛnyú.

12 Me njyɛ wyɛ mbɛ mampyɛge genó ɛyi mpyɛé mbɔ nnó ngbɛ ɛkágé bɔ́ abi ásɛle gemɛgé bwɔ́ nnó alú aŋgba Kras ajyɛgé wyɛé mbɛ mandógé ɛbwɔ ɛwɔme nnó ápyɛ wyɛ unó gefɔ ɛyi me mpyɛé. 13 Ufɔ́ bɔ́ bina ápɔ́ fɔ́ áŋgbá Kras bogébogé. Abwɔlege lé ɛnyú bwɔlegé. Akɛne ágilege bɔ́ amɛ nnó ɛbwɔ́ álú áŋgbá Jisɔs Kras. 14 Mechɔ ɛwéna ékágé pyɛ fɔ́ muú álá menó mekpo fuú néndé gébé ɛyigé fɔ danchɔmeló abwɔlégé agilege bɔ́ amɛ nnó ji alu ɛkiénné Ɛsɔwɔ ɛwé ɛchwɔ́ ne geŋgbɔ. 15 Ne ɛpófɔ́ genó gekɛ mbɔgé baá utɔ́ bií ntó agilege bɔ́ amɛ nnó álu baá utɔ́ Ɛsɔwɔ. Ne ɛfwyale ɛwé ɛbwɔ́ agɛné nyɛ ɛkwanege nyɛ ne utɔ́ bwɔ́ kwanegé.

Pɔl awyaá gempɔgé né ɛfwyale ɛwé ji agɛne

16 Ne mmagé nyuaré ngaré ɛnyú nnó ékágé muú fɔ́ afɛré nnó me nlú gekékénegé muú. Mbɔgé muú afɛrege nnó me nlú gekékénegé muú gɔgé me njɔ́ mejɔ́ ne gempɔgé ndɛre gekékénegé muú gejógé nnó me ntó mbɛ ne ɛkɛkɛ gempɔgé. 17 Mejɔ́ ɛwé me njógé ne gempɔgé ɛpófɔ́ Ata ne aké me njógé mbɔ. Me nké mpyɛé gempɔgé njógé mejɔ́ ɛké gekékénegé muú. 18 Ne tɛ mbaá gejamégé bɔ́ ápyɛé gempɔgé ne unó bi akwaá ásɛle nnó uŋea gemɛ fa mme, me ntó mpyɛé. 19 Ɛnyú abi déké déwyaá défɔ́ dɔ́, matɔ́ ágɔ́ ɛnyú dékógé metɔ́ né unó bi ukékéné bɔ ajógé. 20 Ɛnyú dékógé metɔ́ mbɔgé bɔ́ ásége ɛnyú ndɛre afwɛ yé ányɛége ɛnyú upwɔ́, yé ájyarege ɛnyú mme, yé áké ábyaá ɛnyú, yé ádoó ɛnyú maka né ushu. 21 Wɔ ɔh, me mbɔ nwyaá gepwa ndɛre nla mpyɛé ufɔ́ unó bina ɛta nyú, jige me nte.

Ne me njyɛé mbɛ manjógé mejɔ́ ɛké gekékénegé muú. Yéndé genó ɛyigé muú abɛé ne gempɔgé wyɛé me ntó nkage mbɛé ne gempɔgé wyɛé. 22 Yé ɛbwɔ́ abɛ lé bɔ́ Hibru, me ntó nlu. Yé ábé lé bɔ́ Isrɛli, me ntó nlú. Yé ábɛ lé upyáne Abraham me ntó nlú. 23 Yé ábé ɛlé bɔ́ utɔ́ Jisɔs Kras, me njógé ɛké muú gebwɔ́ me mpwɔ ɛbwɔ́. Ɛba utɔ́ upwɔ ɛbi bwɔ́. Me nkpɛ denɔ ndɔndɔ ne ndɔ mpwɔ ɛbwɔ ako. Atulé me ápwɔ ɛbwɔ́ ako, ne negbo nekoó me amɛ ndɔndɔ ne ndɔ. 24 Bɔ́ Jus ádo me utó ɛsaá meso nekuú ne ɛni maŋáne ata. 25 Bɔ́ Rom ádo me ne baá unɔ́ ndɔ ɛlɛé. Bɔ́ áto me ne mataá ndɔ gamaá, makpe ágbɛlé ɛsé né ɛbɛé mega ndɔ ɛlɛé. Gébé ɛyifɔ me nchɔ bií kpogelé utuú ne ŋwɔmese manwɔgé nnyi. 26 Né nekɛ ɛniné me nkɛne, nkoó né manoó negbo. Nnyi neké nekpa me. Anjo áké ájo me unó, ngé ɛfwyale né amu áte bɔ́ Jus, ngɛ chuchu né amu bɔ́ abi álá pɔ́ bɔ́ Jus. Ngɛ ɛfwyale né malɔ kpakpa, ne malú ayi bɔ́ álá ájwɔlegé fɔ́ wyɛé. Ngé ɛfwyale né ɛbɛé mega, ngɛ ɛfwyale né amu bɔ́ abi aŋmaá amu nnó alu bɔ́ Jisɔs. 27 Me mpyɛé utɔ́ utouto mpwwaá. Gébé ɛyigé fɔ́ yé geja mbɛlegé. Gébé ɛyigé fɔ́ mbɛé mesa ne mmwɔlé manaá ɛwane. Gébé ɛyigé fɔ́ ntó njwólegé uwyaá mesa nyúu gefwene, gébé ɛyi fɔ mbɛé fɔ́ ne mandeé makwerege mmyɛ. 28 Yé ndɛre unó bina upyɛé me yéndé bií, ufɛre ɛbi me nfɛrege ndɛre machomele bɔ́ Jisɔs abɔ́ mankéné úlú ɛké ɛlé gekpɛkpɛgé metuú ne nkpane ɛnɔ́ me. 29 Ndé muú ayi abɛge ne gepwa né meti Ɛsɔwɔ fɔ byɔ ula ukɔrege me? Ndé muú ayi bɔ́ apyɛgé ji apyɛgé gabo metɔ́ ɛla ɛsɔ́ fɔ me ne ɛbwɔ́?

30 Mbɔgé nnó me mbɔ mampyɛ gempɔge, mpyɛé né unó bi ulɛre ndɛre me nwyaá gepwa. 31 Ɛsɔwɔ ntɛ Ata sé Jisɔs muú débɔ́ mamfɛge tɛ kwyakwya, akaá nnó me mbyɔgé fɔ gebyɔ. 32 Gébégé nlú né melɔ Damaskɔs, gɔmena muú apyɛ utɔ́ né nteé gefwagé Aretas, atɔ bɔ́ bɔ nku ábáme menombi gebamé nnó ánɔ melɔ ápyɛ me. 33 Yémbɔ bɔ́ fɔ áfyɛ me né mmu gesa, áshií manyií wyɛ atɛ me né empo ápwyaá manyií nshulé mme mbó.

12

Amɛ geja ayi Pɔl agɛné ne nemeé ɛniné nekwene ji mmyɛ

1 Me jyɛé wyɛ mbɛ mambɛ ne gempɔgé, yé ɛlé nsa fɔ́ álá pɔ́ wyɛé, ne ngaregé wyɛ ɛnyú amɛ geja ayi Ata alɛre me ne depɔ ɛtiré ji apyɛé me nkaá. 2 Me nkaá muú Kras fɔ ayi aŋmɛ alɛ afyaneani, akpané ji ajyɛé né mfaánebuú ɛniné mfaá mfaá. Wa akpa ji afɛ né menyammyɛ wuú, wa afɛ lé né mendoó wuú, me nkaá wɔ, Ɛsɔwɔ ne ákaá. 3 Nkaá nnó akpa ji afɛ né melɔ geŋwá. Wa afɛ lé né menyammyɛ wuú, waá lé né mendoó wuú,

me nkaá wɔ́, Ɛsɔwɔ ne ákaá. 4 Ji ákwɔ́négé wyɛ, awu uchu ɛbí muú álá kágé garé, ne ákame fɔ ntɔ́ nnɔ́ ajɔ́ ubi wɔ. 5 Me nwyaá gempɔgé gétúgé gefɔgé muú yina. Me mpɔ́ fɔ́ ne gempɔgé gétú ya membɔ́. Ne genó ɛyi gekáge pyɛ nnɔ́ me mbɛ ne gempɔgé ɛkosé unó bi ulɛregé gepwa ya wɔ́. 6 Yé mbɔgé me nkɛlegé mampyɛ gempɔgé, ɛpyɛ́ fɔ́ me mbɛ ɛké genkekenégé muú, néndé me nké mpyɛ gempɔge ngaregé lé unó bi úlú wáwálé. Yémbɔ, me nshya nnɔ́ mpyɛ́ fɔ́ gempɔgé néndé nkɛlege fɔ́ nnɔ́ muú nyú fɔ áfɛré nnɔ́ me ŋea gemɛ dɔɔ́, mpwɔ unó bi me mpyɛ ne ɛbi me njógé.

7 Ne mampyɛ nnɔ́ ɛkágé me mbwɛgé mmyɛ gétúgé ukpɛkpɛ unó bi Ɛsɔwɔ apyɛ́ me nkaá, ji alyaá nnɔ́ ɛfwyale ɛkwe me né mmyɛ. Ɛké lé meshií ne afyɛ́ me mmyɛ. Ɛfwyale ɛwémbɔ ɛlú ɛké lé muú dentɔ́ danchɔmeló eyi ji atɔme nnɔ́ achwɔ́ apyɛ ɛkágé me mbwɛgé mmyɛ. 8 Me nnɛmmyɛ maŋáné alɛ́ mbaá Ɛsɔwɔ né mechɔ ɛwéna nnɔ́ áfeé me ɛfwyale ɛwéna né mmyɛ. 9 Yémbɔ ji ajɔ́ ne me aké, “Galógáló wa ayi me nlɛregé bɔ́, akwane ne wɔ néndé gébégé muú abɛgé ne gepwa ne me nlɛrege uto ba cháŋéné né geŋwá jií.” Getú ɛyigémbɔ, metɔ́ ɛgɔ́ me dɔ́ mambɛ wyɛ ne gempɔgé gétúgé gepwa ya nnɔ́ uto Kras upyɛ́ utɔ́ né geŋwá ya. 10 Metɔ́ ɛgɔ́ me mbɔgé me mbɛgé ne gepwa bɔ́ aké ajuú me mashyɛ mmyɛ, ne apyɛ́ nnɔ́ unó ubalegé me mmyɛ, ammyɛ́ amu ne me, ne achyɛgé me ɛfwyale gétúgé Kras. Néndé gébégé me mbɛgé ne gepwa gébé ɛyigémbɔ ne me ntoó cháŋéné.

Mechɔ ɛchomele bɔ́ Jisɔs né Kɔrɛnt ɛta Pɔl metɔ́

11 Me mbɔ nkwe ɛké gekekenegé muú né mejɔ́ wa. Yémbɔ ɛnyú ne dépyɛ́ me nlú mbɔ néndé ɛnyú ne débɔ delú mamfɛ́ me né mbɛ ushu bɔ́ gétúgé utɔ́ bi me mpyɛ́. Néndé yɛ lé me nla nfu yɛ genó wɔ́, bɔ́ abi ɛnyú deké álú áŋgbá Kras, ápwɔ́ yɛ́ me né meti fɔ́ wɔ́. 12 Gébégé me nlú ne ɛnyú nlɛré nnɔ́ me nlú ŋgbá Kras wáwálé. Nko metɔ́ me mpyɛ ufelekpa né geluage nyú ne ukpɛkpɛ unó bi upyɛ bɔ́ álaá mano mekpo fuú. 13 Ndé genó me mpyɛ́ mbaá machomelé bɔ́ Jisɔs ayifɔ nla mpyɛ́ ɛta nyú wɔ́? Genó ɛyigé me nla mpyɛ́ ɛta nyú wɔ́ gelú nnɔ́ me ngií fɔ́ ɛnyú nnɔ́ déchyɛ́ me unó bi me nkɛlege wɔ́. Né ɛgbɛ ɛwémbɔ, mpyɛ gyɛ́ jigé me nté.

14 Nana me nkɛlege manchwɔ́ ngɛ ɛnyú né maŋáné ayi agbeé alɛ́. Yémbɔ nkɛlegé fɔ́ nnɔ́ ɛnyú déchyɛ́ me genó gefɔ, nkɛlege lé ɛnyú ambɔ́ ɛpófɔ́ unó bi ɛnyú déwyaá. Néndé baá melɔ fɔ wɔ́ apyɛ unó ábele mbaá antɛ ne amma bwɔ́ wɔ́, ɛlé antɛ ne amma ne ápyɛ ábele mbaá baá melɔ. 15 Metɔ́ ɛgɔ́ me manchɔ yéndégenó ɛyigé me nwyaá gétúgé nyú choncho ne gemɛ ya. Ndɛre me nlɛrege ɛnyú gejeé dɔ́ nnɔ́ dékɛlege manlɛrege me lé gachyɛ́ɛ́?

16 Ɛnyú ambɔ́ dékagé nnɔ́ me ngií fɔ́ ɛnyú nnɔ́ déchyɛ́ me unó bi me nkɛlegé wɔ́. Yémbɔ bɔ́ abifɔ né geluagé nyú ajógé aké, Me Pɔl nlú muú défyaá, mbwɔlegé ɛnyú nsɛlé unó mmyɛ défya defya. 17 Me mbwɔlé mbɔ ɛnyú nnɔ́? Nnɔ́ me ntɔ mɛ muú nnɔ́ achwɔ́ abwɔlé ɛnyú asɛ unó? 18 Gébégé me nkpea Titɔs nnɔ́ achwɔ́ ɛta nyú ɛbwɔ́ ne ntɛ meŋmɛ se ayifɔ, nnɔ́ ji achwɔgé abwɔlé ɛnyú asɛ unó nyú detú? Ngba, ɛsé ne ji défɛregé wyɛ́ genó gemaá ne déwyaá ntó wyɛ́ gepɔ gemma.

19 Ndɔ fɔ ɛnyú défɛregé nnɔ́ ɛsé déjógé mbɔ mejɔ́ ɛwéna ɛlé gétúgé dékɛlegé maŋga gemɛgé se né mbɛ ushu nyú. Mbɔ fɔ́ wɔ́, ɛsé déjógé ndɛre Kras achyɛgé ɛsé ɛshyɛ nnɔ́ déjɔ́ né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ. Aŋmɛ sé abi gejeé, yéndégenó ɛyigé ɛsé dépyɛ́ gelú lé nnɔ́ dépoó ɛnyú déwɛne né depɔré Ɛsɔwɔ. 20 Néndé nwyaá ɛfɔ né metɔ́ nnɔ́ nchwɔgé ɛwú mbanegé fɔ́ ɛnyú ndɛre nkɛlege nnɔ́ ɛnyú debɛ. Ne ɛnyú ntó dégɛné fɔ me gefɔ́ ɛyigé ɛnyú dékɛlege nnɔ́ me mbɛ. Nfɔ́ nnɔ́ ndɔfɔ nchwɔgé nyɛ, mbanege ɛnyú ndɛre déwamege mawame, défyɛ́ amɛ né unó atɛ, désɔ́ matɔ́ ne atɛ, déseé use, déjógé atɛ mesomeso, déchɔ́ mabɔ atɛ, dépyɛ́ neŋa ne dépyɛ́ unó mmyɛ bulébúlé. 21 Me nwyaá ɛfɔ́ né metɔ́ nnɔ́ nchwɔgé Ata Ɛsɔwɔ wa apyɛ́ nyɛ me nkpa mekpo unɔ́ gétúgé nyú, ne me nsomege nyɛ ne manse amɛ gétúgé gejamégé bɔ́ abi ápyɛ gabo álá kwɔré matɔ́ bwɔ́ alyaá gabo yimbɔ wɔ́. Apyɛ́ wyɛ depɔ debodebo, ánane manane tametame, ne áwyaá metɔ́ mampyɛgé wyɛ unó ɛbimbɔ.

13

Pɔl akwele mbeé mbaá ɛchomele bɔ́ Jisɔs né Kɔrɛnt

1 Gɛ néŋáne ɛni negbeé maŋáne alɛ́ ayi me nchwɔ́ mangɛ ɛnyú na. Nchwɔgé nsɔ́ nyɛ mpa wa. Ne ɛbɛ́ nyɛ wyɛ ndɛre ásame né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnɔ́, “Bɔ ntɛsɛ abɔ mambɛ apea yé alɛ́ abi ágaregé nnɔ́ ákpa ámɛ ágɛ ndɛre muú yimbɔ apyɛ́ gabo.” 2 Né néŋáne ɛniné negbeé maŋáne apea ayi me nchwɔ́ ngɛ ɛnyú, nkwele ɛnyu mbeé mbaá bɔ́ abi apyɛ gabo. Nkwele ɛnyu ntó mbeé mbaá bɔ́ ako ne nana ayi me nlú tɛtɛ mmagé nyuare ɛwú nnɔ́ gébégé me mmagé chwɔ́ ɛwú, nlyagé fɔ ɛbwɔ́ ájyɛ detú. 3 Tɛ mbaá ɛnyú dékɛlege mankaá mbɔgé Kras ne apyɛ́ me njógé unó bina, nchwɔgé ɛwú mpyɛ nyɛ ɛnyú dékaá mbɔ. Kras agbaré fɔ ɛnyú ne gepwa wɔ. Ji apyɛ́ lé utɔ́ né geluagé nyú ne ɛshyɛ. 4 Gébégé áwɔmé ji né gekwa, ɛlɛré nnɔ́ awyaá gepwa yémbɔ utó Ɛsɔwɔ upyɛ ji alu mebɛ. Ɛsé ntó déwyaá

gepwa ndɛre déchome mmyɛ ne ji. Ne ndɛre
ɛsé ntó dégbarege ɛnyú mbɔ, utó Ɛsɔwɔ
upyɛ́ nyɛ ntó ɛsé delú abɛ chóncho ne ji.
5 Chɛrege mmyɛ nyú cháŋéné dégɛ mbɔgé
genó ɛyigé dékamé ne geji gélú ndɛre Kras
akɛlege. Fwɔrege gemɛge nyú. Dékaá fɔ́
nnó Jisɔs Kras alu ne ɛnyú wɔ́? Mbɔgé
dela dékaá wɔ́ ɛbyɛnnó ɛnyú dekwe nemua.
6 Nfɛré nnó ɛnyú dékaá nnó ɛsé dékwe wɔ́.
7 Yémbɔ, ɛsé dénɛne lé mmyɛ ɛta Ɛsɔwɔ
nnó ékágé ɛnyú dépyɛ gyɛ́. Ndɛre dénɛné
mbɔ, ɛpɔ́fɔ́ nnó dékɛlege bɔɔ́ ágɛ ndɛre ɛsé
délu cho, ɛlú lé nnó ɛnyú dépyɛge genó ɛyi
gélú cho. Yé ɛbɛ ɛlé nnó bɔɔ́ ásɛ nnó ɛsé
dékwe. 8 Yé ɛma ɛbɛ nnó ɛsé déchwɔge
dékagé pyɛ fɔ́ genó ɛyi gégbɛ́ɛ́ wáwálé ayi
abya melɔ́mélɔ́ agaregé. Dépyɛ́ɛ́ ɛlé genó
ɛyi gepyɛ́ɛ́ wáwálé yimbɔ asanege. 9 Getú
ɛyigémbɔ, mbɔgé ɛnyú débɛgé ne ɛshyɛ né
depɔré Ɛsɔwɔ, yé ɛsé déwyaá lé gepwa,
matɔ́ agɔ́ ɛsé. Dénɛne lé mmyɛ nnó Ɛsɔwɔ
apyɛ ɛnyú débɛne dékwane. 10 Me mbɔ mbɛ
nsa ɛnyú ŋwɛ yina nnó ékágé me nchwɔgé
ɛwú nsɛ uto bi Ata achyɛ́ɛ́ me njɔ́ mejɔ́
metómetó ne ɛnyú. Ata achyɛ́ɛ́ me uto bina
nnó nywerege ɛnyú nywerege ɛpɔ́fɔ́ nnó
ntyagé ɛnyú tyaá.

Kwyakwya majyɛ́ɛ́ ne matame

11 Né kwyakwya aŋmɛ ba, jwɔlégé
cháŋéné, mmyɛge dénywɔle mati ayi ájyɛ́ɛ́
gyɛ́ɛ́. Wúgé majyɛ́ɛ́ ma. Bɛgé meko ama.
Bɛgé nesɔ ne atɛ. Dépyɛgé mbɔ Ɛsɔwɔ muú
abɔɔ́ gejeé ne bɔɔ́, ne apyɛ́ɛ́ nnó bɔɔ́ abɛ né
nesɔ, abɛ́ɛ́ nyɛ ne ɛnyú.
12 Tamege atɛ ndɛre bɔɔ́ Ɛsɔwɔ.
13 Bɔɔ́ Jisɔs abi alu we alɔɔ́ ɛnyú matame.
14 Nnɛnemmyɛ nnó galɔ́gálɔ́ Ata Jisɔs Kras
ne gejeé ɛyigé Ɛsɔwɔ gebɛ ne ɛnyú ne nnó
Mendoó Ukpea ɛpyɛ ɛnyú débɛ meko ama.

Ŋwɛ ayi Pɔl ásamé mbaá ɛchomele bɔ́ɔ́ Kras né Galasiya

Pɔl alɔ́ɔ́ matame ne achyɛge mmyɛmenɛne

1 Me Pɔl ne nsame ŋwɛ yina. Nlú ŋgbá Jisɔs Kras. Ákwaá fɔ́ wɔ́ ájya me nnó mpyɛge utɔ́ɔ́ bi wɔ́, ne yɛ́ muú fɔ́ ntɔ́ átɔ́ me wɔ́. Ɛlé Jisɔs Kras ne Ɛsɔwɔ Ntɛ se, muú apyɛɛ́ ji akwilé né negbo ne átɔ́me me. 2 Bɔɔ́ ɛchomele Jisɔs abi álú wé ne me, ácho geká ne me alɔɔ́ ɛnyú bɔɔ́ ɛchomele Jisɔs né gebage mewaá Galasiya matame.

3 Nnɛnemmyɛ nnó Ntɛ sé Ɛsɔwɔ ne Ata sé Jisɔs Kras álérégé ɛnyú galɔ́gálɔ́, ne apyɛ ɛnyú débɛ́ né nesɔ.

4 Ji, Jisɔs Kras ne achyɛɛ́ gemɛ jií, agbooó gétúgé gabo se ndɛre ntɛ se Ɛsɔwɔ akɛlege nnó afere ɛsé né utó mme gabo yina. 5 Ŋgɔ abɛ ne Ɛsɔwɔ tɛ kwyakwya ne kwyakwya Amɛn.

Abya melɔ́mélɔ́ alu lé ama

6 Unó bi ɛnyú dépyɛɛ́, upyɛ me nlá meno mekpo fuú. Ɛsɔwɔ akú ɛnyú nnó debɛ́ bɔɔ́ bii gétúgé galɔ́gálɔ́ ayi Jisɔs Kras alérégé ɛnyú. Yɛ́mbɔ wyɛ né maá mbooó gébé gachyɛ dekwɔré metɔɔ́ nyú délyage muú ayi akuú ɛnyú, déwuú abya melɔ́mélɔ́ ayi mekɛ. 7 Wáwálé alú nnó, yɛ́ abya melɔ́mélɔ́ ayicha apɔ́ sé, ɛkosé ayi ɛnyú débɔ déwuú mɛ. Yɛ́mbɔ, bɔɔ́ alú abi apyɛɛ́ nnó ɛnyú dékwe tametame, ne ammyɛɛ́ mámbúlé abya melɔ́mélɔ́ Kras. 8 Mfaánebuú ashulé yɛ́ndémuú mmyɛ ayi agarege ɛnyú abya melɔ́mélɔ́ ayicha ayi álá pɔ́ fɔ́ ayi ɛsé débɔ́ dégaré mɛ ɛnyú, yɛ́ ɛbɛ lé ɛsé ambɔɔ́, yɛ́ ɛbɛ lé ɛkiénné Ɛsɔwɔ ɛwé ɛtanege né mfaánebuú! 9 Njógé ne ɛnyú nana wyɛ ndɛre ɛsé débɔɔ́ nya mbɛ déjɔ́ nnó, mfaánebuú ashulege yɛ́ndémuú mmyɛ, ayi agarege ɛnyú abya melɔ́mélɔ́ ayicha, ayi ala pɔ́ fɔ́ ayi ɛnyú débɔɔ́ mbɛ́ déwuú ne dékámé wyɛ.

10 Nnó mejɔɔ́ wa ɛpyɛɛ́ nnó ɛnyú déféégé nnó nkɛlege akwaá áfégé me? Chao! Wa nnó nkɛlege lé nnó Ɛsɔwɔ ne áfégé me? Nnó mmyɛ mbɔ lé mampyɛ matɔɔ́ ágógé akwaá? Mbɔgé ɛbɛ nnó nkɛlege mampyɛ le nnó matɔɔ́ ágógé akwaá, ɛbyénnó me mpɔ fɔ́ maá utɔɔ́ Kras wáwálé.

Gefɔɔ́ ɛyigé Ɛsɔwɔ akuú Pɔl nnó abɛ ŋgba

11 Aŋmɛ ba, gɔ́gé me mpyɛ ɛnyú dékaá nnó, abya melɔ́mélɔ́ ayi mbɔ́ ngare ɛnyú ápɔ́ fɔ́ genó ɛyi akwaá ákwyɛɛ́ ágarege. 12 Yɛ́ mekwaá fɔ́ ayi achyɛɛ́ me abya melɔ́mélɔ́ yina apɔ́. Yɛ́ muú ayi alɛre me ji apɔ́. Jisɔs Kras jimbɔɔ́ ne ápyɛɛ́ me nkaá ji.

13 Ɛnyú dékaá géfɔ́gé muú ayi me mbɔ́ nlú nya gébégé nkwɔlege gepɔ ɛyigé bɔɔ́ Jus bɔɔ́ ba ákwɔlege Ɛsɔwɔ. Né gébé ɛyigémbɔ me nyu amu ne ɛchomele bɔɔ́ Jisɔs, awuú ubalé dɔɔ́. Mmyɛ ne ɛshyɛ nnó ntya ɛchomele bɔɔ́ Jisɔs. 14 Nwɛné nya né geluage atɛ geŋkɔ ba mpwɔ yéndémuú né gepɔge bɔɔ́ Jus ɛyigémbɔ, néndé mbɔ mpkane nya gechyɛɛ́ dɔɔ́ mankwɔlege gepɔge ukwene antɛ sé.

15 Yémbɔ, gemɛge nnó ábyé me, Ɛsɔwɔ abɔ mɛ mbɛ ajya me né ulɔɔ́ melu bií, akú me nnó mbɛ muú utɔɔ́ wuú. 16 Gébé jií gekwónégé apyɛ me nkaá maá wuú. Apyɛ mbɔ nnó ngarege abya melɔ́mélɔ́ maá wuú yina mbaá bɔɔ́ abi álá pɔ́ bɔɔ́ Jus. Ɛpyégé mbɔ yɛ́ muú ayi njyɛɛ́ báné nnó achyɛ me majyɛɛ́ apɔ́. 17 Yɛ́ né Jɛrosalɛ, nkwɔ yɛ́ njyɛ nnó ngɛ bɔɔ́ abi ábɔɔ́ mbɛ ne me álú áŋgbá Jisɔs Kras wɔ́. Mfɛ lé né gebage mewaá Arabya. Ɛwyage nkeré mesɔ né melɔ Damaskɔs. 18 Aŋmɛ álɛ́ ákoógé mfɛ né Jɛrosalɛ nnó ngɛ́ Pita. Njyɛgé mbélé ne ji ndɔ nekuú. 19 Ngɛ yɛ́ ŋgbá Jisɔs fɔ ama wɔ. Ngɛ́ lé Jɛmsi meŋmo Ata sé.

20 Ɛsɔwɔ alú ntésɛ wa nnó genó ɛyigé me nsame mbɔ mbyɔgé fɔ́ gebyɔ. 21 Ɛwyage ntané Jɛrosalɛ mfɛ né gebage mewaá Siriya né gebagé mewaá Silisya. 22 Né gébé ɛyigémbɔ, machomele bɔɔ́ Kras abi álú né gebagé mewaá Judiya ábɔ́ álú dankaá me. 23 Ábɔ́ áwuú le wuú nnó, “Muú ayi abɔ ammyɛ nya amu ne ɛsé bɔɔ́ ɛchomele Jisɔs alé gare ntó depɔré Jisɔs ɛtiré ji abɔ́ amuamé mánchɔ!” 24 Ne áfégé Ɛsɔwɔ ndɛre akwɔre geŋwá ya.

2

Áŋbá Jisɔs asɛ Pɔl amu apeá

1 Aŋmɛɛ́ afyaneani ákógé, ɛsé ne Banabas déma dékwɔ défɛ né Jɛrosalɛ. Gébégé njyɛɛ́ nsɛ Titɔs afé ne ɛsé chónchó. 2 Mfɛ né Jerosalɛ gétúgé Ɛsɔwɔ alɛré me nnó njyɛ. Njyɛgé mbané lé bɔɔ́ abi ájyaá nnó álú ákpakpa ɛchomelé bɔɔ́ Jisɔs déjwɔlé ɛsé ɛsé, ne ngaré ɛbwɔ́ abya melɔ́mélɔ́ ayi me ngaré bɔɔ́ abi álá pɔ́ bɔɔ́ Jus. Mpyɛmbɔ nnó ékágé utɔɔ́ bi me mpyɛ mɛ ne ɛbi mmagé pyɛ nyɛ uno mme detu. 3 Ákame genó ɛyigé ngaré ɛbwɔ́. Yɛ ɛlé Titɔs muú ajyɛɛ́ ne ɛsé alu muú Grek, áŋmɛre fɔ́ ji mekpó mme nnó ábɔ́ mansɔ ji nsɔ wɔ́. 4 Yémbɔ bɔɔ́ fɔ abi ábyɔge gebyɔ nnó áfyɛ metɔɔ́ ne Jisɔs, abwɛɛ́ mechɔ nsɔ ɛwéna. Ábɔ́ áwa rendooó akpɛ né geluage ɛchomele bɔɔ́ Jisɔs. Apyɛ mbɔ́ nnó asɛ défyaá akaá ndɛre ɛsé délaá mmyɛmmyɛ sé gétúgé dechome mmyɛ ne Kras Jisɔs ne nnó áfwyáné ɛsé dékwé ɛké afwɛ́ né mabɛ bɔɔ́ Jus. 5 Ne dékame yɛ́ ɛbwɔ́ ájyɛ mbɛ ne mejɔɔ́ ɛwéna chachá wɔ́, nnó ékágé ɛbwɔ́ áchɔ́ wáwálé ayi abya melɔ́mélɔ́ ágaregé nnó ɛnyú déjyɛge mbɛ ne ji.

6 Yɛ́ ɛbɛ́ lé bɔɔ́ abi álú mmyɛ ɛké ákpakpa bwɔ́ ákwɔré yɛ́ genó gefɔ né unó bi me ngarege wɔ́. Ne yɛ́ ɛbwɔ́ abɛ lé ákpakpa,

ɛwémbɔ ɛpyɛ́ yé me genó wɔ́, néndé bɔɔ́ ako álú janja né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ. 7 Yémbɔ, nnó ɛbwɔ́ agaré me genó ɛyigé mbɔɔ́ mampyɛgé, ágɛ lé nnó Ɛsɔwɔ afyɛ me utɔɔ́ né amu mangare abya melómélɔ́ mbaá bɔɔ́ abi álá pɔ́ fɔ́ bɔɔ́ Jus wyɛ ndɛre áfyɛ́ɛ́ ji né amu Pita nnó agarege bɔɔ́ Jus. 8 Mmyɛ ɛké Ɛsɔwɔ muú achyɛ Pita uto nnó abɛ ŋgbá mangarege abya melómélɔ́ mbaá bɔɔ́ Jus wyɛ ji ntó ne achyɛ me utó nnó mbé ŋgbá ngarege abya melómélɔ́ mbaá bɔɔ́ abi álá pɔ́ bɔɔ́ Jus. 9 Pita ne Jɛmsi ne Jɔn bɔɔ́ alu nkane ukwa né ɛchomele bɔɔ́ Jisɔs, ágɛgé nnó Ɛsɔwɔ achyɛ me ɛchyɛ né gefɔgé utɔɔ́ bina, áfyé ɛsé ne Banabas amu manlɛré nnó ɛsé dépyɛɛ́ utɔɔ́ uma ne ɛbwɔ́. Ɛsé ako dékámé meko ama nnó me ne Banabas déjyɛ dégarege abya melómélɔ́ mbaá bɔɔ́ abi álá pɔ́ bɔɔ́ Jus, ɛbwɔ́ ágárégé mbaá bɔɔ́ Jus. 10 Majyɛɛ́ ami achyɛ ɛsé malu nnó détégé mampógé ubya bɔ́. Ne gɛ wyɛ genó ɛyigé gebɔ́ gelu me metɔɔ́ mampyɛ mbɔ.

Pɔl ashulé Pita ndo nnó alu kwɔlegé gepɔgé bɔɔ́ Jus

11 Ne gébégé Pita achwɔɔ́ né Antiɔk nshya genó ɛyigé ji apyɛɛ́ né mbɛ ushu bɔɔ́ ako néndé, genó ɛyigé ji apyɛɛ́ gepɔ fɔ́ cho. 12 Gɛ mechó ɛwé ɛpyɛɛ́. Gemɛge nnó bɔɔ́ abi Jɛmsi atɔme áchwɔ, Pita abɔ acho mɛ mbwa menyɛɛ́ ne bɔɔ́ abi álá pɔ́ bɔɔ́ Jus. Ne gébégé bɔɔ́ bimbɔ áchwɔɔ́, Pita aja mmyɛ meso alyaá manyɛge menyɛɛ́ ne bɔɔ́ abi álá pɔ́ bɔɔ́ Jus. Apyɛmbɔ ɛlé afɔɔ́ ɛkwɔ́ bɔɔ́ abi ajógé nnó abɔ́ mansɔ bɔɔ́ abi álá pɔ́ bɔɔ́ Jus nsɔ ne ácho mbwa ne bɔɔ́ Jisɔs. 13 Bɔɔ́ Jus abi afyɛɛ́ metɔɔ́ ne Jisɔs ágyɛré genó ɛyigé Pita apyɛɛ́. Yé ɛbɛ lé Banabas acho ntó mbwa né dembwɔlé bwɔ́. 14 Ne ngɛgé nnó genó ɛyigé ɛbwɔ́ apyɛɛ́ gepɔ fɔ́ ndɛre abya melómélɔ́ agarege, njɔɔ́ ne Pita né mbɛ ushu ɛbwɔ́ ako, nshulé ji ndo, nke wɔ ɔlu muú Jus, yémbɔ ɔkwɔlege sé gepɔgé bɔɔ́ Jus, ulannó ɔkpɛage bɔɔ́ abi álá pɔ́ bɔɔ́ Jus nnó akwɔlege gepɔgé bɔɔ́ Jus?

Bɔɔ́ Jus ne bɔɔ́ abi álá pɔ́ bɔɔ́ Jus ápome mbɔgé áfyɛge metɔɔ́ ne Kras

15 Ɛsé ne wɔ delú bɔɔ́ Jus tágétágé abi ákwɔlegé ɛbɛ. “Depó fɔ́ aŋkɛɛ́ bɔɔ́ abi álú bɔɔ́ ubeé.” 16 Yémbɔ ɛsé dékaá nnó muú abɛɛ́ fɔ́ cho né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ gétúgé akwɔlege ɛbɛ Mosis. Muú abɛɛ́ cho né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ mbɔgé áfyɛɛ́ metɔɔ́ ne Jisɔs Kras. Ɛsé ntó défyɛɛ́ metɔɔ́ ne Kras Jisɔs nnó debɛ cho né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ gétúgé défyɛɛ́ metɔɔ́ ne Kras. Ɛpófɔ́ gétúgé dékwɔlege genó ɛyigé ɛbɛ Mosis ɛjɔɔ́. Néndé muú aké akwɔlege ɛbɛ, abɛɛ́ fɔ́ cho né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ. 17 Ne muú ákage jógé nnó ɛsé abi démmyɛ nnó défyɛɛ́ metɔɔ́ ne Kras nnó debɛ cho né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ délú bɔɔ́ ubeé gétúgé déla débélégé ɛbɛ. Muú ajógé mbɔ, ɛbyɛnnó ajógé mbɔ ɛlé nnó Kras apyɛɛ́ ɛsé dépyɛɛ́ gabo? Ɛpófɔ́ mbɔ! 18 Ɛlú lé nnó mbɔgé mmagé kwɔle mabɛ Mosis ayi mbɔ́, nshyaá nnó álɔme, ɛbyɛnnó nlɛre nnó nlú muú ayi akwene mabɛ. 19 Genó ɛyi gelú wyɛ gelú nnó, nlyaá mambelege mabɛ Mosis néndé ájí ne áwáné me. Ɛpyɛmbɔ nnó mpyɛge lé genó ɛyigé Ɛsɔwɔ akɛlege. 20 Ne ngbo ne Kras gébégé awɔme ji né gekwa. Me mpó sé mebɛ, ɛlé Kras ne alu né geŋwá ya. Né geŋwá ɛyigé me nlú mbɔ né menyammyɛ nana, mfyɛɛ́ lé metɔɔ́ wa ne Maá Ɛsɔwɔ muú abɔɔ́ gejeé ne me, achyɛ gemɛ jíí getú ya. 21 Me nsɛlé fɔ́ ulɔɔ́ melu Ɛsɔwɔ bina ɛké ufuú yé genó wɔ́. Mbɔgé ɛlú wáwálé nnó muú abɛ cho né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ gétúgé ábélege mabɛ Mosis ɛbyɛnnó Kras agbo detu.

3

Mamfyɛ metɔɔ́ ne Ɛsɔwɔ alɔ ápwɔ mambele mabɛ

1 Ɛ́ ɛ ɛnyú ukekene bɔɔ́ Galasiya, ndé nefoó nenyɛɛ́ ɛnyú matɔɔ́? Ɛnyú abi ápyɛ dékaá chaŋéné nnó áwɔ Jisɔs Kras né gekwa agbo gétúgé nyú! 2 Gɔgé me ngií ɛnyú genó gema. Ɛsɔwɔ apyɛ nya Mendoó Ukpea ɛchwɔ ɛnyú mmyɛ gétúgé débelege mabɛ waá gétúgé déwuú abya melómélɔ́ défyɛɛ́ metɔɔ́ ne Kras? 3 Ɛnyú dékenege nnó? Delɔ geŋwáge nyú né utó Mendoó Ukpea, nnó dékɛlege manere geji né utó bi akwaá? 4 Ɛnyú dégɛ gejamégé ɛfwyale gétúgé défyɛɛ́ metɔɔ́ ne Kras, nnó dégɛ ɛfwyale detu? Ɛpófɔ́ detu! 5 Gɔgé me mma ngií ɛnyú genó ɛyigé fɔ́. Nnó Ɛsɔwɔ achyɛgé ɛnyú Mendoó Ukpea, ápyɛ ufelekpa né metɔɔ́ metɔɔ́ nyú, ɛlé gétúgé débelege mabɛ Mosis waá gétúgé déwuú abya melómélɔ́ défyɛɛ́ metɔɔ́ ne Kras?

6 Dépɛ muú ndɛre Abraham. Ásá né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó, “Ji áfyɛ́ metɔɔ́ ne Ɛsɔwɔ gétú ɛyigémbɔ, Ɛsɔwɔ asɛ nnó ji alú cho né mbɛ ushu wuú.” 7 Ɛwéna ɛlɛrege ɛsé nnó ɛlé bɔɔ́ abi áfyɛɛ́ metɔɔ́ ne Ɛsɔwɔ ne alu upyáne Abraham wáwálé. 8 Muú akage kuú né mekomejɔɔ́ Ɛsɔwɔ agɛ nnó abɔ agaré mɛ nya nnó meso gébé Ɛsɔwɔ apyɛ nyɛ bɔɔ́ abi álá pɔ́ bɔɔ́ Jus atɛne cho né mbɛ ushu wuú ndɛre áfyɛɛ́ metɔɔ́ ne ji. Dékaá mechɔ ɛwéna tɛ gébé ɛyigé Ɛsɔwɔ abɔ mɛ mbɛ agare abya melómélɔ́ Abraham nnó, “Gétú jyɛ matoó bɔɔ́ mme meko agɛne nyɛ galógálɔ́ wa.” 9 Gɛgé yɛ nnó, bɔɔ́ ako abi áfyɛɛ́ metɔɔ́ ne Kras ágɛne nyɛ galógálɔ́ ndɛre Abraham afyɛɛ́ metɔɔ́ agɛne.

10 Né mbaá bɔɔ́ abi áfere nnó ɛbwɔ́ ábelegé mabɛ Mosis ne abɛɛ́ cho né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ, utoŋkwa úlú ne ɛbwɔ́ wyɛ ndɛre ásámé né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó, “Yéndémuú ayi álá bélégé yéndé ɛbɛ ɛwé asame né mmu ŋwɛ mabɛ utoŋkwa ubɛɛ́ ne ji!” 11 Ɛgɛ yé ntó ndɛre ɛlú mme gbɔŋɔnɔ nnó “Muú abɛɛ́ fɔ́ cho né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ gétúgé abelege mabɛ

Mosis. Néndé ásа né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó muú ayi Ɛsɔwɔ apyɛɛ ji abɛɛ́ cho né mbɛ ushu wuú, gétúgé áfyɛɛ́ metɔ́ ne ji abɔ́ geŋwá.” 12 Muú aké abelege mabɛ, ɛpófɔ́ nnó áfyɛɛ́ metɔ́ ne Ɛsɔwɔ. Ɛkágé bɛ ɛlé ndɛre asame né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó, “Muú aké apyɛɛ́ yéndégenó ɛyigé ɛbɛ ɛjɔ́, abɔ́ geŋwá gétúgé ábélege mabɛ aji ako.”

13 Ndɛre ɛlúmbɔ utoŋkwa úlú ne ɛsé ako néndé débele fɔ́ mabɛ Mosis mako wɔ́. Yémbɔ ɛlé Kras ne áwené gemége ɛsé né utoŋkwa bina. Ji akpa utoŋkwa bina né mmyɛ jií agɛ ɛfwyale gétúgé ɛsé. Ɛpyɛ wyɛ ndɛre asame né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó, “Utoŋkwa úlú ne yéndémuú ayi awɔme ji né genɔ́ɔ́.” 14 Kras apyɛmbɔ nnó galógálɔ́ ayi Ɛsɔwɔ alɛre Abraham abɛ ntó ayi bɔ́ɔ́ abi álá pɔ́ bɔ́ɔ́ Jus, ndɛre ɛbwɔ́ áfyɛɛ́ metɔ́ ne Kras Jisɔs. Ne nnó ɛsé abi défyɛɛ́ metɔ́ ne ji debɔ ntó Mendoó Ukpea ɛwé Ɛsɔwɔ anyémeno nnó achyɛgé ɛsé.

Ɛbɛ ɛkwɔrege fɔ́ menomenyɛ Ɛsɔwɔ

15 Aŋmɛ ba, gɔgé me nsɛ genó ɛyi gepyɛɛ́ yéndé bií ngaré ɛnyú genó gefɔ. Mbɔgé bɔ́ɔ́ apea anyɛgémeno nnó ápyɛ genó, ne asanege bó ŋwɛ, yɛ genó ɛyi gekwɔrege menomenyɛɛ́ ɛwémbɔ gepó. Ne yɛ genó amage gbɛɛ́ sé wyɛ. 16 Wyɛmbɔ ntó ne ɛlú ne menomenyɛ ɛwé Ɛsɔwɔ anyɛɛ́ ne Abraham ɛbwɔ́ ne mpyáne bií. Mekomejɔ́ɔ́ Ɛsɔwɔ ajɔ́ɔ́ fɔ́ nnó Ɛsɔwɔ anyémeno mampyɛ unó bina mbaá Abraham ne “upyáne” bií wɔ́, ɛwé ɛtɛne nnó gejamégé bɔ́ɔ́. Ajɔ́ɔ́ lé nnó ne “mpyáne” wuú mmyɛ ke muú ama. Ne muú yimbɔ ɛlé Kras Jisɔs. 17 Genó ɛyigé me nkɛlege nnó ɛnyú dékaá gelú nnó Ɛsɔwɔ abɔ anyémeno ne Abraham, ne asɔ mbeé nnó abelege ɛwú. Menomenyɛɛ́ ɛwémbɔ ɛbɛle aŋmɛ 430 ne Ɛsɔwɔ alé chyɛɛ́ mabɛ mbaá Mosis. Ne ndɛre ɛlúmbɔ, ɛbɛ ɛkágé tya fɔ́ menomenyɛɛ́ ɛwémbɔ ne ɛferege fɔ mbeé ayi Ɛsɔwɔ ásɔ́ɔ. 18 Ne mbɔgé ɛbɔ ɛbɛ lé gétúgé mabɛ ayi bɔ́ɔ́ ábélege ne Ɛsɔwɔ akarége unó bi ji anyémeno, mbɔ ɛbyɛnnó menomenyɛɛ́ ɛwé Ɛsɔwɔ anyɛɛ́ ɛpó yé genó. Ndɛre ɛlúmbɔ, ɛlé gétúgé menomenyɛɛ́ ɛwé Ɛsɔwɔ anyé ne Abraham ne achyɛ ji unó bí.

19 Ne ulannó Ɛsɔwɔ abɔ agbɛɛ́ mabɛ? Agbɛɛ́ mabɛ mampyɛ bɔ́ɔ́ ákaá genó ɛyigé gabo alu. Ne mabɛ yina abɔ alú mambɛ kpaá tɛ mpyáne Abraham ayi Ɛsɔwɔ abɔ anyémenó getú jií achwɔ́ɔ́. Ɛsɔwɔ apyɛ makiénné jií achyɛɛ́ mabɛ yimbɔ mbaá muú ama ayi atɛne metɔ́ɔmetɔ́ɔ́ ákwaá ne Ɛsɔwɔ. 20 Muú ayi atɛnege metɔ́ɔmetɔ́ɔ́ mampyɛ mechɔ ɛtɛne, atɛnege fɔ́ gétúgé muú ama, atɛnege gétúgé bɔ́ɔ́ apea yémbɔ Ɛsɔwɔ atɛne wyɛ jimbií.

Ula bi áfyɛɛ́ ɛbɛ

21 Nnó ɛwéna ɛtɛne mbɔ lé nnó ɛbɛ ɛpófɔ́ meko ama ne menomenyɛɛ́ ɛwé Ɛsɔwɔ anyɛɛ́? Chao! Ne mbɔgé ɛbɛ fɔ́ ébé ɛwé muú abelege abɔ́ɔ́ geŋwá, mbɔ muú akage bɛɛ́ cho né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ wáwálé gétúgé abelege mabɛ. 22 Yémbɔ ásа né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó, “Gabo afwyané yéndégenó fa mme.” Ndɛre ɛlúmbɔ, wyɛ ndɛre bɔ́ɔ́ áfyɛɛ́ metɔ́ ne Jisɔs Kras ne Ɛsɔwɔ achyɛge ɛbwɔ́ genó ɛyigé ji anyémenó nnó achyɛgé bɔ́ɔ́ abi áfyɛɛ́ metɔ́ ne Ji.

23 Ne gemɛge nnó dékaá meti ɛwé áfyɛɛ́ metɔ́ ne Jisɔs, mabɛ áfɛ ɛsé ábelé ɛké bɔ́ɔ́ denɔ kpaá tɛ Ɛsɔwɔ alɛre ɛsé meti ɛwémbɔ ɛwé défyɛɛ́ metɔ́ ne Jisɔs. 24 Ndɛre ɛlúmbɔ, mabɛ abɔ alu ɛlé nnó ábámé ɛsé kpaá tɛ Kras áchwɔ́ɔ́, nnó ɛsé défyɛgé metɔ́ ne ji, Ɛsɔwɔ apyɛ sé debɛ cho né mbɛ ushu wuú. 25 Ne nana ayi ɛsé défyɛɛ́ metɔ́ ne Kras, mabɛ ábáme sé ɛsé.

26 Ndɛre ɛlúmbɔ, ɛnyú ako delu baá Ɛsɔwɔ gétúgé défyɛɛ́ metɔ́ ne Kras Jisɔs. 27 Ɛnyú ako abi awyaá ɛnyú manaá Ɛsɔwɔ manlɛre nnó decho mmyɛ ne Kras, desɛ gepɔge Kras. 28 Né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ, aŋgya apɔ sé. Yɛ ɔlú muú Jus, yɛ́ ɔlu muú Grek. Yɛ́ ɔlu mefwɛ yɛ ɔpó, yɛ́ ɔlu mendée yɛ mende, ɛsé ako delu muú ama ndɛre dechome mmyɛ ne Kras Jisɔs. 29 Ne mbɔgé ɛnyú delu bɔ́ɔ́ Kras ɛbyɛnnó delú upyáne Abraham, ne dényɛɛ́ nyɛ unó bi Ɛsɔwɔ ányémeno nnó achyɛge Abraham ne upyáne bií.

4

Detane né défwɛ dela ányɛɛ́ geteé

1 Gɔgé me nti ɛnyú matu né mechɔ ɛwéna. Mbɔgé maá ayi anyɛ nyɛ genó ɛyigé ntɛ wuú anyémeno nnó achyɛge ji álú mamáné, alu wyɛ ɛké mefwɛ yɛ́ ɛlé genó ɛyigémbɔ gelu ɛjií. 2 Né gébé ɛyigémbɔ, bɔ́ɔ́ abɛɛ́ wyɛ abi ábáme ji ne apɛle ntó unó bi ntɛ wuú anyémeno nnó achyɛge ji. Ápyɛɛ́ wyɛmbɔ kpaá tɛ maá yimbɔ awɛne akwɔne gébé ɛyigé ntɛ wuú ake ji asɛ unó ɛbimbɔ. 3 Mbɔntó ne ɛlú ne ɛsé. Gébégé debɔ delu dambɛne né depɔré Ɛsɔwɔ, dekwe afwɛ mbaá aló abi agbare mme. 4 Ne gébé ɛyigémbɔ titi gekwɔnege, Ɛsɔwɔ atɔ maá wuú achwɔ́. Mendée abyɛ ji ndɛre ábyéne yéndémuú. Ji ntó abɔ alu né amu mabɛ bɔ́ɔ́ Jus. 5 Ji achwɔ né gefɔ́ɔ́ ɛyi mbɔ, nnó áféré ɛsé né défwɛre mabɛ, nnó Ɛsɔwɔ apyɛ ɛsé debɛ nkane baá bií.

6 Ne gétúgé ɛse délu nana baá bií, atɔ Mendoó Maá wuú ɛchwɔ kpɛ ɛsé metɔ́, ɛpyɛ ɛsé dékuú Ɛsɔwɔ nnó, “Ntɛ! Ntɛ!” 7 Ndɛre ɛlúmbɔ, Ɛsɔwɔ apyɛ nnó wɔ ɔbɛge sé mefwɛ, ɔbɛ lé maá wuú. Ne ndɛre wɔ ɔlu maá wuú, ɔnyɛ nyɛ ntó genó ɛyigé ji anyémeno nnó achyɛgé baá bií.

Mechɔ bɔ́ɔ́ Galasiya ɛta Pɔl metɔ́ɔ́

8 Mbɛmbɛ ayi ɛnyú déla dékaá Ɛsɔwɔ wɔ́, delu afwɛ mbaá unó bi ula pɔ́ yɛ́ aló uka. 9 Ne nana ayi ɛnyú dékaá Ɛsɔwɔ

yé njɔ́ lé nnó Ɛsɔwɔ ne akaá ɛnyú, ndé genó gepyɛ ɛnyú dékɛlege mankeré meso né mbaá ubya nkwɔ aló bina abi álá pó yé ne ɛshyɛ. Dekɛlege mama kpane defwɛ ɛta ɛbwɔ́? 10 Ɛnyú déchyɛge ɛnógé mbaá ndɔ ɛyifɔ, ámfaá abifɔ, gébé ɛyifɔ ne aŋmɛ ayi fɔ́. 11 Ndɛre dépyɛ́ mbɔ me nwyaá ɛfɔ metɔ́ nnó ndɔ fɔ́ utɔ́ ba ɛbi mpyɛ́ ɛta nyú unome nyɛ mme detu.

12 Aŋmɛ ba, nnɛne ɛnyú mmyɛ nnó défómé depɔré ɛbɛ debɛ ndɛre me néndé me nla ndɛre ɛnyú déla pó sé né amu ɛbɛ. Ɛnyú délú dampyɛ me gabo chacha wɔ́. 13 Dékaá nnó mbɛmbɛ ayi ngare ɛnyú abya melɔ́mélɔ́, ɛlé nemeé ne nepyɛ me mbɔɔ́ gébé njwɔle ngare ji ɛta nyú. 14 Ne yé ɛlé nemeé na nebɔ nelú ɛké mmuameno ɛta nyú, ɛnyú delyaá fɔ me wɔ́. Ne désɛ fɔ́ me ndɛre gebyaŋkwɔge muú wɔ́. Desɛ me ɛké ɛkiénné Ɛsɔwɔ. Désɛ me wáwálé ndɛre debɔ désɛle Kras Jisɔs jimbɔ́. 15 Gébé ɛyigémbɔ, metɔ́ megɔmegɔ nyú ɛja kpaá ɛpwɔ. Mbɔgé ɛbɔ ɛbɛ kɔkɔge nnó ɛnyú défere amɛ nyú déchyɛ́ me, mbɔ dépyɛ́ mbɔ. Ne nana metɔ́ megɔmegɔ ɛwémbɔ ɛlé? 16 Nnó me nla muú mawame nyú ɛlé ngarege genó ɛyi gelu wáwálé?

17 Bɔ́ ɛfwyale bimbɔ, ákpane ɛlé gechyɛ́ nnó apyɛ ɛnyú dégbógé ne ɛbwɔ́. Ɛbwɔ́ apyɛmbɔ, ɛpófɔ́ nnó awyaá ŋkyaá melɔ́mélɔ́ né metɔ́, apyɛ ɛlé nnó afyɛ́ aŋgya né metɔ́ metɔ́ sé nnó ɛnyú débɔge ɛlé gejee ne ɛbwɔ́. 18 Ɛlɔme nnó muú akpane gechyɛ́ mampyɛ genó mbɔgé awyaá ŋkyaá melɔ́mélɔ́ né metɔ́, apyɛge wyɛmbɔ yéndégébé ɛpófɔ́ wyɛ lé gébégé me mbɛge ne ɛnyú. 19 Baá ba, ngbooó ne ɛnyú dɔ́ɔ́. Ne me nlu gɛne ɛfwyale gétúgé nyú wyɛ ndɛre mendée agɛne ɛfwyale gébégé nebyɛ́ nemmyɛ ji. Ne me ngɛne nyɛ wyɛ ɛfwyale mbɔ kpaa tɛ ɛnyú desɛle gepɔge Kras geko. 20 Me nkage sé ndɛre mpyɛ gétúgé ɛnyú. Mbɔgé ɛbɛ nnó me nlú ɛwumbɔ ne ɛnyú nana mbɔ nkage ɛnya mejɔ́ ɛwé ngarege ɛnyú.

Abya maá Sara ne maá Haga

21 Ɛnyú abi dékɛlege mankwɔlege mabɛ Mosis nnó dékaá genó ɛyigé ásame né ŋwɛ mabɛ yimbɔ atome ne Sara ɛbwɔ́ ne Haggai? 22 Asa wyɛ aké Abraham abɔ awyaá baá ande apea. Abyɛ ama ne mendée ayi alu mefwɛ ne abyɛ ayifɔ ne mendée wuú ayi álá ápó mefwɛ. 23 Ne maá ayi mendée ayi mefwɛ ábyéné, abyɛ lé ji ndɛre akwaá áké ɛbɛ. Ne maá ayi mendée ayi álá ápó mefwɛ ábyéné, abyɛ ji ndɛre Ɛsɔwɔ abó anyémeno ne Abraham. 24 Mechɔ ɛwéna ɛlúmbɔ ɛlé ɛké nekanemejɔ́. Ne andée bina makpo apea atɛne mbaá ufɔ́ menomenyɛ́ upea. Haga atɛne mbaá menomenyɛ́ ɛwé Ɛsɔwɔ anyé ne bɔ́ Isrɛli gébégé ji achyɛ́ Mosis mabɛ né mekwɛ Sinay. Ne bɔ́ abi ábyɛné ɛbwɔ́ né amu ɛbɛ alu afwé ndɛre baá Haga. 25 Haga yina atɛne mbaá mekwɛ Sinay ɛwé ɛlú né melɔ Arabya. Ji atɛne ntó mbaá melɔ Jɛrosalɛ ɛwé ɛlúmbɔ nana néndé ji ne bɔ́ bií ako alu afwé mbaá mabɛ. 26 Ne Jɛrosalɛ ayi alu né mfaánebuú, bɔ́ bií ápó fɔ́ afwé. Ji yimbɔ ne alu mma awese. 27 Ji alu ndɛre mma se Sarah. Ɛlú wyɛ ndɛre asame né ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó, “Wɔ meŋkwɔ mendée bɛ ne metɔ́ megómégó. Wɔ muú ɔla ɔlu dankaá ndɛre nebyɛ nemmyɛ́ mendée nyoge ɔchoge ne metɔ́ megómégó néndé mendée ayi menɔ wuú atene ji neba, abɛ́ nyɛ ne gejamégé baá apwɔ ayi meno wuú álá atene ji wɔ́.” 28 Aŋmɛ ba, depɔ ɛtiré na délɛre nnó ɛnyú delu baá menomenyɛ́ Ɛsɔwɔ wyɛ ndɛre Asek.

29 Ɛlú ntó ndɛre ɛlú nya nnó, maá ayi ábyéné ji ndɛre akwaá akɛlege, ammyɛ amu ne ayi ábyéné ji ndɛre Mendoó Ukpea ɛpyɛ nnó ábyé ji, wyɛmbɔ ne ɛlú yɛ nana. 30 Yémbɔ ndé genó ɛyigé mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ ajɔ́? Ajɔ́ aké, “Bú mendée ayi alu mefwɛ choncho ne maá wuú ájyɛ. Maá yimbɔ anyɛ́ fɔ́ getege ntɛ wuú choncho ne maá ayi mma awuú álá ápó mefwɛ.” 31 Aŋmɛ ba, dékage jɔ́ nnó ɛsé depɔ fɔ́ baá mendée ayi alú mefwɛ. Delu lé baá mendée ayi álá pó fɔ́ mefwɛ.

5

Debɛge sé afwɛ mbaá mabɛ

1 Kras apyɛ nnó ɛsé detɛne mmyɛmmyɛ sé. Ɛlɔme nnó debɛ mmyɛmmyɛ ɛsé nnó ɛkágé dema dékere né défwɛre mabɛ.

2 Wúgé, me Pɔl ngarege ɛnyú nnó dekamege nnó asɔ ɛnyú nsɔ, ɛbyɛnnó genó ɛyigé Kras apyɛ gepɔ yé ɛnyú ne nsa fɔ́ chacha. 3 Ne mmage ngare ɛnyú nnó yéndémuú ayi akamege nnó asɔ ji nsɔ, ɛbyɛnnó abɔ mambele mabɛ Mosis mako. 4 Ɛnyú abi démmyɛ nnó debɛ cho né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ gétúgé débelege mabɛ, kágé nnó défa mbwa ne Kras. Ndɛre dépyɛ́mbɔ, dépɔ sé né amu galógálɔ́ ayi Ɛsɔwɔ alɛrege. 5 Né ɛta sé, Mendoó Ɛsɔwɔ ɛpyɛ lé nnó ɛsé dénɛré metɔ́, dégilé nnó Ɛsɔwɔ apyɛ nyɛ ɛsé détɛne cho né mbɛ ushu wuú gétúgé défyɛ́ metɔ́ ne Kras. 6 Ne muú achogé mmyɛ ne Kras Jisɔs, yé asɔ ji nsɔ, yé asɔ wɔ́ ɛwémbɔ ɛpyɛ fɔ́ mechɔ chacha wɔ́. Genó ɛyi geŋeá gemɛ dɔ́ɔ́ gelu lé mamfyɛ́ metɔ́ ne Kras. Ɛwéna ɛlɛrége né gejeé ɛyigé debɔ́ɔ́ ne atɛ.

7 Ɛnyú debɔ dépyɛ́ unó chaŋéné né geŋwáge nyú ne Ɛsɔwɔ, ndé muú cha ama agbɛ ɛnyú nnó dékwɔlege se mekomejɔ́ ayi alu wáwálé. 8 Muú ayi apelege ɛnyú nnó dépyɛmbɔ apó fɔ́ Ɛsɔwɔ muú akuú ɛnyú. 9 Neku nema ne nechɔ́ ɛba. 10 Me nlu nwyaá wyɛ́ metɔ́ ɛwémbɔ nnó tɛ mbaá ɛnyú déchome mmyɛ ne Ata, ɛnyú défɛrege unó ndɛre me nfɛrege. Ne yéndémuú ayi

apyɛ nnó ɛnyú dékwé tametame, yé alu ndé gefɔgé muú, Ɛsɔwɔ achyɛgé nyɛ ji ɛfwyale.
11 Aŋmɛ ba, mbɔgé me mbɔ ngarege bɔ́ó
nnó ásɔgé muú nsɔ ne abɛ cho né mbɛ ushu
Ɛsɔwɔ, mbɔ́ bɔ́ó Jus abɔ ammyɛ sé amu ne
me. Ne mbɔgé ɛbɔ ɛbɛ nnó mbɔ ne me
ngarege, mbɔ́ matɔ́ó ásɔ́ó sé bɔ́ó Jus nnó
me ngarege nnó ɛlé gétúgé Kras agboó né
mfaá gekwa ne Ɛsɔwɔ ápyɛ́é bɔ́ó ábɛ́é cho
né mbɛ ushu wuú. 12 Mbɔ nkɛlege nnó bɔ́ó
abi abwɔlége mbɔ ɛnyú metɔ́ó né mechɔ nsɔ
mansɔ, ɛbwɔ́ abi áshige wyɛ amu né mechɔ
ɛwé, akpɛ ajyɛ yé mbɛ ápɛ mmyɛ ɛbwɔ́ ɛbwɔ́
ambɔ́ó.
13 Ne ɛnyú aŋmɛ ba, Ɛsɔwɔ akú ɛnyú nnó
débɛ mmyɛmmyɛ nyú. Yémbɔ ɛkágé désɛ
nnó ɛlé délu mmyɛmmyɛ nyú, dékágé pyɛgé
yéndégenó ɛyigé menyammyɛ nyú akɛlege.
Bɔgé lé gejeé ne atɛ aŋmɛ dékpane atɛ defwɛ.
14 Néndé ɛbɛ ɛwé ɛgbare mabɛ Mosis mako
ɛlé ɛbɛ ɛwé ɛjɔ́ó nnó, “Bɔge gejeé ne ntɛ
meŋmɛ ndɛre ɔbɔ́ó ne gemɛ jyɛ́é.” 15 Mbɔgé
ɛnyú déké démmyɛ ne atɛ ɛké menya mewaá
ɛyi ɛnóme ne ɛnyɛ́é atɛ. Sɛgé gébé, mbɔgé
mbɔ fɔ́ wɔ́ déwane nyɛ atɛ.

Kwɔlege lé genó ɛyigé Mendoó Ukpea ɛlɛrege ɛpɔ́fɔ́ gepɔge akwaá

16 Genó ɛyigé me ngarege ɛnyú gelu
nnó, lyage Mendoó Ukpea ɛlɛré ɛnyú genó
ɛyi débɔ́ó mampyɛ, déké dépyɛmbɔ dépyɛ
fɔ́ genó ɛyigé menyammyɛ nyú akɛlege.
17 Genó ɛyigé menyammyɛ akɛlege gekɛlege
fɔ́ genó ɛyi Mendoó Ɛsɔwɔ ɛkɛlege. Ne genó
ɛyigé Mendoó Ɛsɔwɔ ɛkɛlege gekɛne fɔ́ ne
genó ɛyigé menyammyɛ akɛlege. Ndɛre
ɛlúmbɔ, unó bina upea ummyɛ ne atɛ. Gɛ
ula bi ɛnyú dela dékágé pyɛ unó bi ɛnyú
dékɛlege mbɔ. 18 Ne mbɔgé ɛnyú déké
dépyɛ́é genó ɛyi Mendoó Ɛsɔwɔ ɛlɛrege ɛnyú,
ɛbyɛnnó mabɛ apɔ́ sé ne ɛshyɛ né genŋwáge
nyú.
19 Uboubo unó bi menyammyɛ mekwaá
akɛlege nnó bɔ́ó apyɛgé úlú mme gbɔŋɔnɔ.
Ne unó bina ɛlé: Ubɛle ne bɔ́ó tametame,
ufɛre uboubo, ɛŋméŋméne. 20 Manjele
álóuka, mafoó, mampage bɔ́ó, mawámé,
mansɔge metɔ́ó ne bɔ́ó gétúgé apwɔ́ó wɔ,
metɔ́ó usɔ́ó, use, aŋgya, mbwa mamfa,
21 mamfyɛge amɛ né unó bɔ́ó, manyugé
mmɔ́ó mampyɛné bɔ́ó, mankɛne mapaá
mabomabo, ne unó bi fɔ ɛké bina. Ne me
nkwelege ɛnyú mbeé ndɛre mbɔ nkwele
mbɛmbɛ, nnó bɔ́ó abi ápyɛ ufɔ́ó unó bina
ányɛ́é fɔ́ gefwa ɛyigé Ɛsɔwɔ ágbárege.
22 Gepɔ ɛyigé Mendoó Ukpea ɛchyɛge
muú ɛlé gejeé ne atɛ aŋmɛ, nechóchó, nesɔ,
metɔ́ó mekoge, ulɔ́ó melu, gepɔ gelógéló ne
mampyɛge genó ɛyigé ji anyémeno nnó
apyɛ́é, 23 mansɛle depɔ peré, ne mágbárege
mmyé. Muú aké apyɛ́é unó bina, yé ɛbɛ
ɛwé ji akwene ɛpɔ́. 24 Bɔ́ó abi álu bɔ́ó Kras
Jisɔs áferege amu né unó bi menyammyɛ
ákɛlege, álá ɛké bɔ́ó abi áwɔme menyammyɛ
bwɔ́ ayi ákɛlege unó ɛbimbɔ né mfaá
gekwa. 25 Ne tɛ mbaá Mendoó Ukpea
ɛchyɛ́é ɛsé genŋwá, ɛlɔme nnó ɛsé ntó débɛ
wyɛ mankwɔlege genó ɛyigé ɛwu ɛlɛrege.
26 Ɛkágé débwɛge mmyɛ. Ɛkágé déjwáge
atɛ ne ékágé désɔge matɔ́ó gétúgé bɔ́ó apwɔ́ó
ɛnyú.

6

Pyɛge galɔ́gáló mbaá bɔ́ó ako

1 Aŋmɛ ba, mbɔgé dégɛge nnó muú nyú
fɔ́ apyɛ yéndé gefɔge gabo, ɛnyú abi délu
dépyɛ́é genó ɛyigé Mendoó Ɛsɔwɔ ɛlɛrege,
sɛgé ɛwú pere dépoó ji átáné né gabo yimbɔ.
Ndɛre dépyɛmbɔ, sɛge gébé nnó ékágé muú
nyú ntó akwe né mmuameno. 2 Pogé atɛ
aŋmɛ né matuú kpakpa ayi ɛbwɔ́ akpané.
Déké dépyɛ́é mbɔ, dépyɛ́é genó ɛyigé ɛbɛ Kras
ɛké ɛnyú dépyɛgé. 3 Muú afɛrege nnó aŋea
gemɛ dɔ́ó, ayi alá akágé poó ntɛ muú ayi
genó gelií ji, abwɔlége ɛlé gemɛ jií. Apɔ́
yé muú fɔ́. 4 Yéndémuú achɛré lé gemɛ
jií, mbɔgé apyɛ́é genó ɛyigé ji abɔ́ó mampyɛ
chancha ne akágé do ɛbwɔ́ ɛwɔme ɛwé álá
mɛge fɔ́ mmyɛ ne ntɛ meŋmɛ. 5 Néndé
yéndémuú abɔ mampyɛ ɛbií utɔ́ó bi Ɛsɔwɔ
achyɛ́é ji.
6 Muú ayi ágií mekomejɔ́ó Ɛsɔwɔ, abɔ
maŋkarege unó ulóúló ɛbi ji awya uko
achyɛge ntó menlɛre wuú.
7 Débwɔlégé fɔ gemɛge nyú, kágé nnó yɛ́
muú ákágé jwyaá fɔ́ Ɛsɔwɔ. Genó ɛyigé muú
apɛne, geji ntó ne ji ágoógé. 8 Muú apɛge
genó ɛyigé menyammyɛ akɛlege, mbwɛ ayi
ji abɔ́ó wyɛ ɛlé negbo. Ne muú apɛge genó
ɛyigé Mendoó Ukpea ɛkɛlege, mbwɛ ayi ji
abɔ́ó wyɛ ɛlé geŋwá ɛyi gélágé byɛ́é. 9 Ɛsé
débɛge fɔ́ ne gepwa mampyɛgé galɔ́gáló. Bií
uchwɔ́ó nyɛ ɛbi débɔ́ó mbwɛ ayi atanege wyɛ
ɛbɛge dela detɔ né meti wɔ́. 10 Ndɛre ɛlúmbɔ,
yéndégébé dégɛge meti dépyɛ galɔ́gáló mbaá
bɔ́ó ako. Chacha ne aŋmɛ abi áfyɛ́é metɔ́ó ne
Kras.

Pɔl achyɛ́é kwyakwya majyɛ́é

11 Pɛge ukpɛ kpɛ malɔ ŋwɛ ayi me nsɛle
ɛbwɔ wa membɔ́ó nsame ɛnyú matame
mina. 12 Bɔ́ó abi aŋmɛrege ɛnyú mekpo
mme nnó asɔ ɛnyú nsɔ, ábwɛge lé mmyɛ né
mbaá unó bi ɛbwɔ́ apyɛ́é nnó bɔ́ó agɛ ɛbwɔ́.
Ɛbwɔ́ apyɛmbɔ nnó ɛkágé bɔ́ó ámmyɛge amu
ne ɛbwɔ́ gétúgé ágare nnó Ɛsɔwɔ áwenege
gemɛge bɔ́ó wyɛ ɛlé gétúgé ákame nnó Kras
ágboó né gekwa. 13 Yé bɔ́ó abi asɔ́ó ɛbwɔ́ nsɔ
akwɔlege yé mabɛ mako. Yémbɔ akɛlege nnó
asɔgé ɛnyú nsɔ, ákɛne ábwɛge mmyɛ nnó
ɛnyú délu bɔ́ó bwɔ́. 14 Né ɛta wa, me ndoó
fɔ́ ɛbwɔ́ ɛwɔme né genó gefɔ. Genó ɛyi gepyɛ
me ndoó ɛbwɔ́ ɛwɔme ɛlé negbo ɛniné Ata
sé Kras Jisɔs agboó né mfaá gekwa. Gétúgé

negbo ɛnií né gekwa ne unó mme ula upɔ́
sé me ɛké genó, ne me ntó mpɔ sé ɛké genó
mbaá unó mme. 15 Yɛ́ asɔ muú nsɔ yɛ́ asɔɔ́
wɔ́, ɛwémbɔ ɛpɔ́ yɛ́ ɛké genó. Menɔ geno ayi
aŋɛa gemɛ apwɔɔ́ alú nnó Ɛsɔwɔ apyɛ nnó
ɛnyú debɛ bɔɔ́ akɛ. 16 Nnɛnemmyɛ nnó Ɛsɔwɔ
apyɛ bɔɔ́ abi akwɔlege unó ɛbí menjɔɔ́ mbɔ,
ábɛ́ nesɔ, alɛrege ɛbwɔ́ ulɔɔ́ melu bií nnó
ɛbwɔ́ abɛ bɔɔ́ Ɛsɔwɔ ndɛre bɔɔ́ Isrɛli.

17 Ne kwyakwya me njɔ́gé nnó ékágé muú
fɔ ama achyɛɛ́ me ɛfwyale néndé mabɔme
upa ayi alu me mmyɛ alɛrege nnó me nlú
muú utɔɔ́ Jisɔs.

18 Aŋmɛ ba, nnɛnemmyɛ nnó Ata sé Jisɔs
Kras álérégé ɛnyú galɔ́gálɔ́. Amɛn.

Ŋwɛ ayi Pɔl ásamé mbaá ɛchomele bɔ́ɔ́ Kras né Ɛfɛsɔs

Matame

1 Me Pɔl ne nsámé ŋwɛ yina. Me nlú ŋgbá Kras Jisɔs ndɛre Ɛsɔwɔ akɛlé nnó mbɛ.

Ntɔme ŋwɛ yina ɛta nyú bɔ́ɔ́ Kras né melɔ Ɛfɛsɔs, ɛnyú abi délíí mmyɛ ne déchome mmyɛ ne Jisɔs Kras.

2 Nnɛnemmyɛ nnó ntɛ sé Ɛsɔwɔ ne Ata Jisɔs Kras álɛ́régé ɛnyú galɔ́gáló, ne apyɛ ɛnyú débé né nesɔ.

Ɛsɔwɔ alɛrege ɛsé ulɔ́ɔ́ melu gétúgé déchome mmyɛ ne Kras

3 Défɛ́ɛ́ Ɛsɔwɔ. Ji alu Ɛsɔwɔ ne Ntɛ Ata sé Jisɔs Kras muú gétúgé déchome mmyɛ ne Kras, ji ajéle ɛsé ne yéndé gefɔgé méjé wuú ɛwé ɛlú né malu ujwɔlé Ɛsɔwɔ ayi mfaánebuú. 4 Gemɛge nnó Ɛsɔwɔ akwyɛ́ɛ́ mme yina, ji abɔ mɛ mbɛ ajya ɛsé nnó débɛ bɔ́ɔ́ bíí, gébégé déchome mmyɛ ne Kras. Ji apyɛmbɔ nnó ɛsé débɛ bɔ́ɔ́ ukpea abi muú álá kágé shulé ɛbwɔ́ ndo né mbɛ ushu wuú.

Né gétúgé gejeé jíí ɛyigé na, 5 ji abɔ́ɔ́ mɛ mbɛ ashuú nnó ji apyɛ nyɛ nnó ɛsé débɛ baá bíí ndɛre ákɛne né genó ɛyigé Jisɔs Kras apyɛ́ɛ́ nyɛ. Gɛ genó ɛyige gebɔ gelú ji metɔ́ɔ́ mampyɛ mbɔ. Ne geji ne ji akɛlege mampyɛ. 6 Getú ɛyigémbɔ ne débɔ́ɔ́ mamfɛge ji né gekpɛkpɛgé galɔ́gáló wuú ayi ji alɛrege ɛsé detú, ndɛre déchome mmyɛ ne Maá wuú ayi ji abɔ́ɔ́ gejeé ne ji dɔ́ɔ́. 7 Ɛsɔwɔ akɛ ne manoó Maá wuú ami machyɛ́ɛ́ mme gébégé ji agboó, awené gemɛge ɛsé, mmyɛ ɛké Ɛsɔwɔ ajinte gabo se, gétúgé gekpɛkpɛge galɔ́gáló wuú 8 ayi ji alɛrege ɛsé gejamé gejamé. Ɛsɔwɔ né deŋga ɛtíí deko ne defɔ́ɔ́ ɛtíí, 9 apyɛ ɛsé dékaá genó ɛyigé gebɔ gelú bíbí, ɛyigé ji akɛlege mampyɛ. Apyɛ ntó ɛsé dékaá genó ɛyigé gebɔ gelú ji metɔ́ɔ́ mampyɛ ndɛre ji ashuú mɛ tɛ gachií ábelé nnó Kras apyɛ, 10 ndɛre ji ashuú nnó gébé ɛyigémbɔ gekwɔnege ji ányweré unó uko choncho, ɛbi ji akwyɛ, ɛbi úlú né mfaánebuú ne ɛbi úlú fa mme nnó Kras abɛ mfwa bwɔ́.

11 Yéndé genó gekɛne wyɛ ndɛre Ɛsɔwɔ abɔ ashuú mɛ nnó ɛbɛ. Ji ajya ɛsé nnó débɛ bɔ́ɔ́ bíí ndɛre déchome mmyɛ ne Kras gétúgé genó ɛyigé gebɔ gelu ji metɔ́ɔ́ mampyɛ ndɛre ji aké ɛbɛ tɛ gachií. 12 Ji ajyaá ntó ɛsé abi débɔ́ɔ́ mbɛ dénɛ́ré metɔ́ɔ́ ne Kras nnó débɛ défɛ́ége ji gétúgé ŋgɔ wuú.

13 Ne ɛnyú déwú ntó mekomejɔ́ɔ́ ayi alu wáwálé. Mekomejɔ́ɔ́ yimbɔ ɛlé abya melɔ́mélɔ́ ayi Ɛsɔwɔ aferege nyɛ ɛnyú né ɛfwyale gabo. Gébégé ɛnyú défyɛ́ɛ́ metɔ́ɔ́ ne Kras ne Ɛsɔwɔ achyɛ́ɛ́ ɛnyú Mendoó Ukpea, ndɛre gelo ɛyigé gélɛrege nnó ɛnyú delu bɔ́ɔ́ bíí wyɛ ndɛre ji anyé mɛ meno nnó achyɛge. 14 Mendoó Ukpea ɛlú ndɛre genó ɛyigé Ɛsɔwɔ áchoó utó nnó ji apyɛ nyɛ ɛta ɛsé yéndégenó ɛyige ji anyémeno nnó ápyɛ mbaá bɔ́ɔ́ bíí. Ji awené gemége sé nnó ɛsé débɛ bɔ́ɔ́ bíí nnó défɛge ji gétúgé ŋgɔ wuú.

Pɔl anɛnemmyɛ mbaá Ɛsɔwɔ gétúgé ɛchomelé bɔ́ɔ́ Kras né Ɛfɛsɔs

15 Tɛ gébé ɛyigé me nwuú nnó ɛnyú défyɛ́ɛ́ metɔ́ɔ́ ne Ata Jisɔs, ne nnó débɔ gejeé ne atɛ bɔ́ɔ́ Ɛsɔwɔ, 16 me nlú danlyaá mantamege Ɛsɔwɔ gétúgé nyú. Nteé ɛnyú né mmyɛmenɛne. 17 Me ngigé nnó Ɛsɔwɔ Ata sé Jisɔs Kras, Ntɛ ayi apwɔ́ɔ́ amu, achyɛ́ɛ́ ɛnyu Mendoó wuú nnó ɛpyɛ ɛnyú débɛ ne deŋga ne nnó ɛti ɛnyú amɛ ndɛre dékágé ji. 18 Nnɛne ntó mmyɛ nnó Ɛsɔwɔ apyɛ geŋgbɔ jíí gegɛné né mmu matɔ́ɔ́ nyú, nnó dékaá genó ɛyigé ji akuú ɛnyú nnó dénɛ́ré metɔ́ɔ́ wyɛ. Ne mma nnɛnemmyɛ nnó ɛnyú dékaá gekpɛkpɛgé mejé ɛwé Ɛsɔwɔ awyaá né mfaánebuú ɛwé ji anyémeno nnó achyɛge bɔ́ɔ́ bíí. 19 Nnɛne ntó mmyɛ nnó ji apyɛ ɛnyú dékaá gekpɛkpɛge uto bíí ɛbi upógé ɛsé abi défyɛ́ɛ́ metɔ́ɔ́ ne ji. Uto bina ɛbi upógé ɛsé, ɛlé wyɛ gekpɛkpɛgé uto bi, 20 ne Ɛsɔwɔ asɛle apyɛ Kras akwilé né negbo ne apyɛ ji ajwɔlé né ɛgbɛ ɛbwɔnyɛ wuú né malu ujwɔle Ɛsɔwɔ né mfaánebuú. 21 Kras awyaá uto ɛwuú ɛbi upwɔ́ɔ́ yéndé gefwa ɛyi gelu fa mme, yé né mfaá. Ɛbi upwɔ́ɔ́ ntó uto ákwaá, yé ɛbɛ lé ɛbi aló nchyɛ. Ne yɛ muú ama ayi awyaá gefɔgé gefwa ɛyigé na apó, yé né mme yina ne ayi achwɔ́ɔ́. 22 Ne Ɛsɔwɔ afyɛ yéndégenó né amu ji ne apyɛ nnó ji abɛ muú kpaá mbaá unó uko né ɛchomele bɔ́ɔ́ Kras. 23 Ɛchomele bɔ́ɔ́ Kras ɛlú menyammyɛ wuú. Ɛwú ɛgbeé ne uto Kras ne Ji apyɛ yéndégenó né yéndé mbaá gebɛ ndɛre gebɔ́ɔ́ mambɛ.

2

Ɛsɔwɔ achyɛ́ɛ́ ɛsé geŋwá ndɛre déchome mmyɛ ne Kras

1 Mbɛmbɛ ɛnyú débɔ dégbo né depɔré Ɛsɔwɔ gétúgé déla débelege mabɛ Ɛsɔwɔ ne debɔ́ dépyɛ nto gabo. 2 Né gébé ɛyigémbɔ ɛnyú débɔ dépyɛ lé ubobo unó bi bɔ́ɔ́ mme ápyɛ. Dékwɔlege lé unó bi mfwa álóó nchyɛ abi mfaá akɛlege nnó ɛnyú dépyɛge. Ji yimbɔ ne anyuú matɔ́ɔ́ bɔ́ɔ́ abi álá kɛlege manwú ne Ɛsɔwɔ. 3 Wyɛmbɔ ntó ne ɛsé ako debɔ delu, dépyɛ nya lé ubobo unó bi menyammyɛ akɛlege. Dépyɛ lé unó bi menyammyɛ ne matɔ́ɔ́ sé akɛlege. Abyé ɛsé ako ne gepɔ gebogebo. Getú ɛyigémbɔ, Ɛsɔwɔ abɔ alu manlɛre ɛsé metɔ́ɔ́ usɔ́ɔ́ wuú ndɛre ji alɛrege nyɛ yéndémuú.

4 Yémbɔ meshwɛ ayi Ɛsɔwɔ agɛne ɛsé aja dɔ́ɔ́, ne gejeé ɛyigé ji abɔ́ɔ́ ne ɛsé gepwɔ amu. 5 Yɛ gébégé ɛsé débɔ dégboó gétúgé gabo se, Ɛsɔwɔ apyɛ ɛsé dékere né geŋwá

chóncho ne Kras. Ne ɛlé gétúgé uloɔ́ melu Ɛsɔwɔ ne ji áwené gemége nyú. 6 Ndɛre ɛsé déchomé mmyɛ ne Kras Jisɔs, Ɛsɔwɔ apyɛ ɛsé dékwilé né negbo ne ji, ne abwɛ́ɛ́ ɛsé nnó dégbare gefwa ne ji né malu ujwɔle Ɛsɔwɔ né mfaánebuú. 7 Ɛsɔwɔ apyɛmbɔ nnó né gejamégé aŋmɛ ayi achwɔ́ né mbɛ, ji apyɛ bɔ́ ako akaá gekpɛkpege uloɔ́ melu ɛbi ujame dɔ́, ɛbi ji alɛre né gejeé gétúgé genó ɛyigé Kras Jisɔs apyɛ. 8 Gétúgé uloɔ́ melu Ɛsɔwɔ, ji afere ɛnyú né ɛfwyale gabo gébégé défyɛ́ metɔ́ ne Kras, épó fɔ́ né uto bi nyú ne ji afere ɛnyú né ɛfwyale gabo. Ɛlé ɛchyɛ ɛwé Ɛsɔwɔ achyɛgé. 9 Ɛpó fɔ́ gétúgé utɔ́ uloɔ́ ulɔ ɛbi ɛnyú dépyɛ. Ndɛre ɛlúmbɔ, ékágé muú fɔ́ adogé ɛbwɔ ɛwɔme. 10 Néndé ɛsé délu ɛlé amu utɔ́ Ɛsɔwɔ. Ji akwyɛ́ɛ́ ɛsé ne apyɛ décho mmyɛ ne Kras Jisɔs nnó délɛrege galógáló mbaá bɔ́ ndɛre ji akwyɛ mɛ tɛ gachií ábelé nnó dépyɛgé.

Ɛsé ako delú muú ama ndɛre Ɛsɔwɔ apyɛ ɛsé déchome mmyɛ ne Kras

11 Tɛge nnó mbɛmbɛ bɔ́ Jus bɔ́ akuú gemɛge bwɔ́ nnó, “Bɔ́ abi ásɔ́ ɛbwɔ́ nsɔ,” abɔ́ ákuú ɛnyú abi délá dépɔ bɔ́ Jus nnó, “Bɔ́ unyi gada.” Mmyɛké genó ayi akwaá apyɛ́ɛ ne amu né menyammyɛ. 12 Tege ndɛre ɛnyú debɔ delu. Né gébé ɛyigémbɔ ɛnyú depɔ mbwa ama ne Kras, ɛnyú debɔ délu lé aŋkɛ́ɛ né geluagé bɔ́ abi Ɛsɔwɔ abɔ́ ajyaá nnó abɛ abií. Menomenyɛ́ɛ gejame ɛwé Ɛsɔwɔ́ anyɛ́ɛ ne bɔ́ bií, menomenyɛ́ɛ ɛwémbɔ́ épófɔ́ ɛwé nyú. Apyɛmbɔ, gétúgé geno ɛyigé ji abɔ anyémeno nnó apyɛ́ɛ, yémbɔ ji anyé fɔ́ meno ne ɛnyú wɔ́. Depɔ yɛ ntó ne genó gefɔ́ fa né mme ɛyigé ɛnyú dénɛrege metɔ́ wyɛ́ɛ. Ne débɔ́ depɔ fɔ́ mbwa ama ne Ɛsɔwɔ. 13 Yémbɔ nana Ɛsɔwɔ apyɛ ɛnyú déchome mmyɛ ne Kras Jisɔs, ji aja ɛnyú abi délu nya tɛtɛ ne ji, délá kwókwólé ne jí gétúgé manoó Kras amí machyɛ́ɛ mme gébégé ji gboó né gekwa. 14 Kras jimbɔ́ ne apyɛ́ɛ ɛsé délu né nesɔ ne atɛ, néndé ji apyɛ bɔ́ Jus ne bɔ́ abi álá pó bɔ́ Jus ákwé ɛké muú ama. Ndɛre ji apyɛmbɔ, Kras amu ɛkwɔ gepú ɛwé ɛbɔ ɛkare bɔ́ Jus ne abi álá pó fɔ́ bɔ́ Jus ne ɛpyɛ ɛbwɔ́ abɔ́ mawáme ne atɛ. 15 Kras agboge atyaá mabɛ bɔ́ Jus ako ayi apyɛ bɔ́ Jus afaá mbwa ne bɔ́ abi álá pó fɔ́ bɔ́ Jus. Ji apyɛmbɔ nnó ji asɛ bɔ́ Jus ne abi álá pó bɔ́ Jus ácho ɛbwɔ́ alá muú mekɛ, ácho ntó mmyɛ ne ji nnó ɛpyɛgé mbɔ ɛbwɔ́ abɛ nesɔ ne atɛ. 16 Ndɛre ji apyɛmbɔ, aja bɔ́ Jus ne abi álá pó fɔ́ bɔ́ Jus nnó anyé nesɔ ne Ɛsɔwɔ ála ndɛre muú ama gétúgé negbo ɛníné ji agboó né gekwa ne mawámé bwɔ́ ábyɛ́ɛ. 17 Ne Kras achwɔ, agaré abya melómélɔ́ ayi achwɔ́ ne nesɔ ɛta nyú bɔ́ abi debɔ delu tɛtɛ ne Ɛsɔwɔ ne mbaá bɔ́ abi abɔ álú kwókwólé ne Ɛsɔwɔ. 18 Ne ɛlé gétúgé genó ɛyigé Kras apyɛ ne ɛsé ako dégɛne meti mantɛne né mbɛ ushu ntɛ sé Ɛsɔwɔ dénɛnemmyɛ né uto Mendoó Ukpea ɛwú ɛma.

19 Ndɛre ɛlúmbɔ, ɛnyú bɔ́ abi álá pó bɔ́ Jus dépɔ sé aŋkɛ́ɛ bɔ, bɔ́ abi áchwɔ́ ɛlé manjwɔlé né mbaá jwɔlege. Ɛnyú délá ambɔ́ melɔ, dékwe gelua gema ne bɔ́ abi Ɛsɔwɔ ajyaá nnó abɛ abií. Ne dela ntó bɔ́ ula gepu Ɛsɔwɔ. 20 Ɛnyú délu ɛgbɛ gepú ɛyigé Ɛsɔwɔ atɛnege. Abelé ɛnyú né nebɔme gepú ɛníné áŋgbá Jisɔs ne bɔ́ ɛkpave Ɛsɔwɔ áfyɛ́ɛ. Kras Jisɔs jimbɔ́ ne alu ntaá ɛníne né gbarege ɛkwɔ gepú. 21 Kras ne agbare gepú ɛyina geko mbaá ama. Ne apyɛ nnó gejamégé bɔ́ áchwɔ́ né mmu nnó geji géwéné gebɛ ɛcha ukpea mbaá Ata. 22 Ndɛre Ɛsɔwɔ apyɛ ɛnyú déchome mmyɛ ne Kras, apyɛ ntó ɛnyú détɛne chóncho ne atɛ aŋmɛ abifɔ ako déla ɛké melu ɛwé Ɛsɔwɔ ajwɔlege wyɛ né Mendoó wuú.

3

Utɔ́ bi Pɔl apyɛ mbaá bɔ́ abi álá pó bɔ́ Jus

1 Ne gétúgé Ɛsɔwɔ apyɛ bɔ́ Jus ne abi álá pó bɔ́ Jus ála muú ama, ne me Pɔl muú nkpɛne denɔ elé ngarege abya Kras Jisɔs ɛta nyú bɔ́ abi álá pó bɔ́ Jus, nnɛnemmyɛ gétúgé nyú ɛchomele bɔ́ Kras né Ɛfɛsɔs. 2 Mfɛré nnó ɛnyú déwú mɛ nnó gétúgé uloɔ́ melu ɛbi Ɛsɔwɔ ɛlɛrege, ji achyɛ́ɛ me utɔ́ bina nno mpyɛge né galógáló nyú. 3 Ne Ɛsɔwɔ apyɛ me nkaá genó ɛyi gebɔ gelu ji metɔ́ bibií, wyɛ ndɛre me mbɔ mbɔ́ mɛ mbɛ nsame geji gachyɛ́ɛ ɛta nyú. 4 Ne mbɔgé ɛnyú dékúgé genó ɛyigé me nsame ɛta nyú, dékágé nyɛ ndɛre ɛpyɛ ne nkaá depɔré Kras ɛtiré délu nya bibií. 5 Mbɛ mbɛ akwaá ábɔ́ ákaá fɔ́ depɔ ɛtiré na wɔ, yémbɔ nana Mendoó Ɛsɔwɔ ɛpyɛ áŋgbá Jisɔs ne bɔ́ ɛkpávé Ɛsɔwɔ, bɔ́ ukpea bií ákaá deti. 6 Genó ɛyigé Ɛsɔwɔ ábelé bibií gelú nnó ji áke ne abya melómélɔ́ ápyɛ bɔ́ abi álá pó bɔ́ Jus ácho mmyɛ ne bɔ́ Jus ála ndɛre upó né menyammyɛ ama ne nnó ɛbwɔ́ ako ábɔ́ mejeé Ɛsɔwɔ ne genó ɛyigé Ɛsɔwɔ anyémeno nnó achyɛge nyɛ bɔ́ bií. Kras Jisɔs ne apyɛ nnó menomenyɛ ɛwémbɔ ɛbɛ wáwálé.

7 Ɛsɔwɔ ajya me né uloɔ́ melu bií nnó mbɛ muú utɔ́ wuú, ngarege abya melómélɔ́ Kras né gekpɛkpɛgé uto bií. 8 Né geluage bɔ́ Ɛsɔwɔ ako, me ne nlú mamané kɔ. Yémbɔ Ɛsɔwɔ achyɛ́ɛ me gechachage ɛchyɛ ɛwéna nnó ngarege abya melómélɔ́ mbaá bɔ́ abi álá pó bɔ́ Jus. Ne abya melómélɔ́ yimbɔ atome ne uchacha unó bi muú álá kagé mɛ́ɛ ɛbi Kras achyɛge. 9 Utɔ́ ba ntó úlú nnó me mpyɛ bɔ́ ako akaá genó ɛyigé Ɛsɔwɔ muú akwyɛ́ɛ unó uko ashuú mampyɛ né genó ɛyigé ábelé bibií tɛ ula uloɔ́ mme. 10 Ɛsɔwɔ abɔ apyɛmbɔ nnó gébé sé ɛyigé na gekwɔnege, ɛchomele bɔ́ Jisɔs ɛpyɛ yéndé gefwage álo nchyɛ ɛyigé gelu mfaá, ne uto

aló nchyɛ uko ukaa nnó Ɛsɔwɔ awyaá deŋga dɔ́ né yéndé meti. 11 Ji akɛ ne Ata se Kras Jisɔs apyɛ mechɔ ɛwéna ɛpyɛ wyɛ ndɛre ji Ɛsɔwɔ abɔ ajɔ́ mɛ nnó ɛbɛ. 12 Ndɛre Ɛsɔwɔ apyɛ ɛsé déchome mmyɛ ne Kras, ne ndɛre défyɛɛ́ metɔ́ ne ji, ɛsé dékágé tɛne né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ tágétágé débɛɛ́ fɔ́ ne ɛfɔ metɔ́. 13 Ndɛre ɛlúmbɔ, nnɛne ɛnyú mmyɛ nnó débɛge fɔ́ ne gepwa metɔ́ ɛlé me ngɛne ɛfwyale gétúgé nyú. Me ngɛne ɛfwyale ɛwéna né galógálɔ́ nyú.

Pɔl anɛnemmyɛ gétúgé ɛchomele bɔ́ Kras né Ɛfɛsɔs

14 Gétúge Ɛsɔwɔ apyɛ unó uloúlɔ́ bina, ne me ntome mano mme nnɛnemmyɛ mbaá ntɛ sé Ɛsɔwɔ, 15 muú afyɛɛ́ mabɔ mbaá mala upú mako né mfaánebuú ne mme. 16 Nnɛnemmyɛ mbaá Ɛsɔwɔ muú awyaá gekpɛkpɛ mejeé né mfaánebuú nnó ji apyɛ Mendoó wuú ɛchyɛɛ́ ɛnyú ɛshyɛ nnó matɔ́ nyú ábɛ́né, 17 ne nnó Kras ájwɔlé né mmu matɔ́ nyú ndɛre défyɛɛ́ metɔ́ ne ji. Nnɛnemmyɛ nnó gejeé ɛyigé ɛnyú débɔ́ ne Ɛsɔwɔ ne atɛ aŋmɛ gepyɛ ɛnyú détɛne ne ɛshyɛ. 18 Nnɛne ntó mmyɛ nnó Ɛsɔwɔ apyɛ ɛnyú chóncho ne bɔ́ Ɛsɔwɔ abifɔ ako débɔ uto mankaá nnó gejeé ɛyigé Kras Jisɔs abɔ́ ne ɛnyú ako, gepwɔ́ yéndégenó ɛyigé muú akágé mɛ́ɛ, 19 ne nnó ɛnyú dékaá nnó gejeé Kras ɛyigémbɔ geja kpaá gepwɔ amu, muú ákágé kaá fɔ́ geji anere. Ndɛre unó bi uko úlú mbɔ, débɛɛ́ ne gepɔgé Ɛsɔwɔ geko.

20 Défɛɛ́ Ɛsɔwɔ muú apógé ɛsé ne uto bií ɛbi úlú ɛsé mmyɛ. Ji akágé pyɛ gejamégé ukpɛkpɛ unó bi upwɔ́ ɛbi ɛsé dégigé ji, yɛ́ ɛbi défɛrege. 21 Ɛsé ako abi délú ɛchomele bɔ́ Jisɔs, abi déchome mmyɛ ne Kras Jisɔs yéndémuú anógé Ɛsɔwɔ yéndégébé tɛ kwyakwya ne kwyakwya Amɛn.

4

Bɔ́ ɛchomele Kras álú muú ama

1 Me muú nkpɛne denɔ gétúgé mpyɛ utɔ́ Ata, nkpeage ɛnyú nnó dépyɛ geŋwáge nyú gébɛ ndɛre Ɛsɔwɔ muú akuú ɛnyú akɛlege nnó gébɛ. 2 Shulege mmyɛ nyú mme yéndégébé, sɛge depɔré nyú pere, koge metɔ́ mbaá yéndégenó. Bɔge gejeé ne atɛ, dépyɛgé mbɔ, dépyɛ fɔ́ unó bi ubalege atɛ mmyɛ. 3 Myɛge nnó débɛ meko ama ndɛre Mendoó Ukpea ɛpyɛ nnó ɛnyú décho mmyɛ ne atɛ débɛ né nesɔ. 4 Ɛsé bɔ́ ɛchomele Jisɔs délú wyɛ ndɛre upɔ menyammyɛ ama. Ne ɛlé wyɛ Mendoó Ukpea ɛwú ɛma ne ɛlú ɛsé ako né mmyɛ, wyɛ ndɛre genó gelú lé gema ɛyigé Ɛsɔwɔ akuú ɛsé nnó dénɛrege matɔ́ wyɛ. 5 Ɛsé ako déwyaá wyɛ Ata awu ama, ne wyɛ lé depɔré Jisɔs détí dema ne ɛsé ako dékwɔlege. Awyaá ɛsé ako gefɔge manaá Ɛsɔwɔ mami mamaá. 6 Ɛsɔwɔ ɛsé awú dénógé alú ɛlé ama, ji ne alú Ntɛ ɛsé ɛsé ako. Ji ne alú mfwa ɛsé ako, ji achyɛge ɛsé utɔ́ ɛbi débɔ́ mampyɛ ndɛre ji akɛlege. Ne mendoó wuú ɛjwɔlege né mmu matɔ́ bɔ́ bií ako.

7 Yɛ́mbɔ Kras achyɛɛ́ yéndémuú sé ɛwuú ɛchyɛ ndɛre ji amɛ nnó ɛkwane ne yéndémuú. 8 Ɛlú wyɛ ndɛre asame né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó, “Gébégé Kras akwɔme ajyɛɛ́ né melu ɛwé mfaá, aja gejamégé bɔ́ denɔ ákwɔle ji, ne achyɛɛ́ akwaá ufɔ́ ufɔɔ ɛchyɛ.” 9 Asa wyɛ aké, “Akwɔ afɛ né mfaá”, ɛwéna ɛtɛne nnó gemɛge nnó Kras akwɔ né mfaá abɔ mɛ mbɛ ashulé achwɔ́ fa mme. * 10 Wyɛ lé ji awú muú ashulé achwɔ́ fa mme ne akwɔme ajyɛɛ́ né malu ayi álú tɛ mfaá mfaá. Ji apyɛmbɔ nnó ji apyɛ yéndégenó né yéndé mbaá gébɛ gelɔgélɔ́ ndɛre ji akɛlege nnó gebɛ. 11 Ji achyɛɛ́ bɔ́ abifɔ ɛchyɛ nnó ábɛ́ áŋgbá Kras. Achyɛ abifɔ ɛchyɛ nnó ábɛ́ abɔ́ ɛkpave Ɛsɔwɔ, achyɛ abifɔ nnó ágárégé abya melómélɔ́, abifɔ, achyɛ ɛbwɔ́ nnó ábɛ́ ambame ne anlɛre mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ. 12 Kras apyɛmbɔ nnó ji akpome bɔ́ Ɛsɔwɔ ako mmyɛ nnó ápyɛge utɔ́ bií ne nnó ji apyɛ ɛchomele bɔ́ bií ɛwé ɛlú menyammyɛ wuú ɛwéne, 13 kpaá tɛ ɛsé débɛɛ́ ndɛre muú ama né matɔ́ sé ayi défyɛɛ́ ne Maá Ɛsɔwɔ ne dékágé ji chánéné. Debɔ mambɛ bɔ́ abi ábɛné né depɔré Ɛsɔwɔ, kpaá tɛ débɛɛ́ ndɛre Kras jimbɔ́ né gepɔ jí geko, 14 nnó ɛsé débɛge sé ɛké ambane abi anlɛre gebyɔ áselе mati défya ne gebyɔ ábwólege amu ne ɛbwɔ́. Ambáné álú ɛké baá makpe ayi mmbyo nnyi atene ájyɛɛ́ we na ne we. Yɛ́ndé mbaá ayi mbyó ajyɛɛ́ ne aji ajyɛ ntó, mbɔ ne ɛpyɛ ne bɔ́ abi ánlɛré gebyɔ álɛrégé. Anlɛre gebyɔ awyaá défya mabwɔlége bɔ́ akame ne genó ɛyi gelú gebyɔ. 15 Déjógé lé genó ɛyi gelú wáwálé, ne débɔge gejeé ne bɔ́ abi déjóge ne ɛbwɔ́. Déké dépyɛmbɔ, débɛnege nyɛ né depɔré Ɛsɔwɔ, né yéndé meti wyɛ ɛké Kras muú alú muú kpaá né ɛchomele bɔ́ bií. 16 Kras ne afyɛɛ́ yéndé gepɔge menyammyɛ né melu ɛwuú, yéndé gefɛ́re ne gepyɛɛ́ nnó menyammyɛ meko áchómé mbaá ama. Ndɛre ɛlúmbɔ yéndé gepɔge menyammyɛ geké gepyɛ utɔ́ bií chaŋéné, menyammyɛ meko awɛne abɛnege gétúgé upɔ bina upogé atɛ né gejeé.

Jisɔs Kras achyɛge geŋwá gekɛ

17 Me nkwelege ɛnyú mbeé né uto Ata nnó ékágé débɛ ɛké bɔ́ mme abi álá pó bɔ́ Jus. Ufɛre bwɔ́ upɔ ne mekpo ne ula. 18 Ufɛré bwɔ́ úlú kendeé. Ɛbwɔ́ apɔ́ fɔ́ ne geŋwá ɛyigé Ɛsɔwɔ achyɛge, néndé ɛbwɔ́ ákágé yɛ́ genó ne aŋea matɔ́. 19 Yɛ́ ɛbwɔ́ ápyɛ genó ɛyigé gela gelɔmé fɔ́, mmyɛ ɛgboó fɔ́ ɛbwɔ́.

* **4:9** Ɛlú wáwálé nnó: Gejamégé bɔ́ ŋwɛ áwyaá nnó Jisɔs ashulé afɛ né melɔ álo.

Achyɛ́ gemɛge bwɔ́ né unó bi ugbó mmyɛ ne ápwyaá fɔ́ mampyɛ úkwékwé unó.
20 Unó Kras ɛbi alɛre ɛnyú dégií na fɔ́ wɔ. 21 Nfɛré nnó ɛnyú déwú genó ɛyigé getome ne Jisɔs, ne álɛré ɛnyú aŋkwɔle bií, né mekomejɔ́ ayi wáwálé. Mekomejɔ́ yimbɔ ɛlé abya melómeló ayi atome ne Jisɔs.
22 Lyagé gekwenege gepɔ ɛyigé gepyɛ ɛnyú debɔ dépyɛ uboubo unó. Gekwenege gepɔ ɛyigé ɛnyú debɔ déwyaá gechɔ́ lé ɛnyú chɔ́ ndɛre gébwɔlé ɛnyú mambɛ ne metɔ́ mampyɛ uboubo unó. 23 Kwɔrege matɔ́ nyú ne gefɔ́ ɛyigé ɛnyú défɛrege unó gebɛ genó gekɛ. 24 Ɛnyú debɔ mambɛ ne gepɔ gekɛ ndɛre bɔ́ abi Ɛsɔwɔ akwyɛ́ nnó afu ji. Gepɔ gekɛ ɛyigé na, gelú lé gepɔ ɛyi gelú cho, ne pópó né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ.
25 Ndɛre ɛlúmbɔ, lyage gebyɔ dégarege lé wáwálé mbaá atɛ aŋmɛ, néndé ɛsé ako décho mmyɛ delú ndɛre upɔ né menyammyɛ Kras. 26 Metɔ́ ɛsɔgé muú nyú, ékágé akame metɔ́ usɔ́ eté ji apyɛ gabo. Ne ékágé álá ne metɔ́ usɔ́ né bií kpogele.
27 Ne ékágé déchyɛ danchɔmeló meti ɛwé ji aŋmaá amu wyɛ. 28 Mbɔgé muú abɔ ajoó ɛjo, abɔ manlyaá ɛjo apyɛge utɔ́ ne amu jií jimbɔ́ nnó abɔ unó bi ji ákágé kare ne bɔ́ abi álá pó ne ubi. 29 Muú nyú ajógé fɔ́ mejɔ́ mebomebo, ajógé lé mekomejɔ́ melómélɔ́ ayi apógé atɛ, ne akwánege né gébé ɛyigémbɔ, nnó mejɔ́ nyú ɛbɛ mejɔ́ ɛwé ɛfyɛ́ bɔ́ ɛshyɛ ne ɛchwɔ́ ne galógálɔ́ mbaá bɔ́ abi awuú ɛnyú. 30 Ɛkágé ɛnyú dépyɛ Mendoó Ukpea ɛbɛ meshwɛmeshwɛ né unó bi ɛnyú dépyɛ. Ɛsɔwɔ afyɛ ɛnyú Mendoó Ukpea wuú né mmyɛ nnó ɛbɛ ndɛre gelo ɛyi gelɛrege nnó ɛnyú delú bɔ́ bií, ne nnó bií uma ji awenege nyɛ gemége nyú. 31 Ndɛre ɛlúmbɔ, débégé fɔ́ ne ufɛre uboubo ne atɛ: Debálégé fɔ matɔ́, desɔge fɔ matɔɔ ne atɛ, debɛge fɔ́ ne genyane ne atɛ, déchɔgé fɔ́ atɛ mabɔ, dépyɛgé fɔ́ nchyɛ, défɛregé fɔ́ gabo ne atɛ né yéndé meti. 32 Lɛrege elé ulɔ́ melu ne atɛ, gɛge atɛ meshwɛ, jigé nte gabo ayi atɛ aŋmɛ apyɛ ndɛre Ɛsɔwɔ ajinte gabo ayi ɛnyú dépyɛ gétúgé genó ɛyigé Kras apyɛ́.

5

Bɛgé bɔ́ geŋgbɔ́

1 Tɛ mbaá Ɛsɔwɔ abɔ́ gejeé ne ɛnyú baá bií, mmyɛgé nnó débɛ ndɛre ji. 2 Gɔgé geŋwáge nyú gelɛre nnó déwyaá gejeé ne atɛ wyɛ ndɛre Kras abɔ́ gejeé ne ɛsé kpaá tɛ áchyɛ́ geŋwá jií né galógálɔ́ sé. Nkane ji ápyɛmbɔ, elú wyɛ ndɛre gepɛ ɛyi genóme gebé gelógélɔ́ né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ.
3 Ndɛre ɛlúmbɔ, dékamegé muú fɔ awú yɛ́ né geluage nyú ɛŋmeŋmené ubɛle tametame yɛ́ gekwekwégé gepɔ, yɛ́ amɛ mamfyɛ né genó ɛyigé muú. Ne demmyɛge fɔ́ nnó ɛnyú ne debɛ ne unó uko, néndé gefɔgé geŋwá ɛyigémbɔ gekwané fɔ́ mambɛ ne bɔ́ Ɛsɔwɔ wɔ́. 4 Dekamege fɔ́ mejɔ́ ɛwé ɛchwɔ́ ne mekpo unɔ́ ne gekekenegé mejɔ́ ne gekwekwegé abya andée utanege ɛnyú né meno néndé ɛkwane wɔ́. Genó ɛyigé ɛnyú debɔ́ mampyɛ ɛlé mantamege Ɛsɔwɔ né unó bi ji apyɛ né geluage nyú. 5 Kágé nnó muú ayi abɛlege ubɛle tametame, ayi awyaá gekwékwégé gepɔ, yɛ ayi afyɛ amɛ né unó bɔ́ (alú mbɔ lé muú ayi ánógé unó bina ɛké ɛsɔwɔ ayifɔ). Ji anyɛ́ fɔ́ gefwa ɛyigé Kras ne Ɛsɔwɔ agbarége.
6 Dékamege muú fɔ abwɔlé ɛnyú ne mejɔ́ ɛwé ɛla épó ne mekpo ne ula. Ɛlé gétúgé unó bina ne Ɛsɔwɔ asɔ́ nyɛ metɔ́ ne bɔ́ abi álá wuú fɔ́ ji. 7 Ndɛre ɛlúmbɔ, déchogé fɔ́ mmyɛ ne ufɔ́ bɔ́ bimbɔ, 8 néndé mbɛmbɛ ɛnyú débɔ délu né mmu gemua, nana ɛnyú délu né mmu geŋgbɔ gétúgé Ɛsɔwɔ apyɛ ɛnyú déchome mmyɛ ne Kras. Ndɛre ɛlúmbɔ, gɔgé geŋwágé nyú gebɛ ndɛre bɔ́ abi álú né geŋgbɔ. 9 Ɛlé geŋgbɔ ɛyigé na, ne gepyɛ nnó ɛsé dépyɛgé unó uló́ulɔ́, ne ɛbi úlú cho ne nnó dégarege wáwálé. 10 Myɛgé mankaá genó ɛyigé dépyɛge metɔ́ ɛgɔ́ Ata.
11 Déchoge fɔ́ amu depyɛge ubobo unó bi bɔ́ abi álú né mmu gemua ápyɛ́, dyáge lé ɛbwɔ́ malá. 12 Ɛlu lé mekpo unɔ́ manjɔ́ depɔ ɛtiré ɛbwɔ́ apyɛ bibií. 13 Geŋgbɔ gegɛnégé né genó, bɔ́ ágɛne ndɛre geji gelu ne ákágé ndɛre geji gelu wáwálé. 14 Mbɔ ne ɛlú néndé yéndégenó ɛyi geŋgbɔ gegɛnege wyɛ, gébwálege gela geŋgbɔ. Gɛ ula bi ajɔ́ aké, “Peé wɔ ayi ɔbɛlege gejya, kwilé né negbo, ne Kras apyɛ nyɛ geŋgbɔ jií gegɛnege ɛta wyɛ.”
15 Ndɛre ɛlúmbɔ, sɛgé gébé nnó dépyɛge genó ɛyigé gelu cho. Dépyɛge fɔ́ unó ɛké uŋkekene bɔ́, pyɛge ndɛre bɔ́ abi áwyaá defɔ́. 16 Dégɛge meti mampyɛ genó gelógélɔ́, pyɛgé geji cháŋéné neńdé bɔ́ apyɛ gabo né gébé ɛyigé na dɔ́. 17 Ɛkágé debɛ ɛké uŋkekene bɔ́, mmyɛgé ɛlé mmyɛ nnó dékaá genó ɛyigé Ata akɛlege nnó ɛnyú dépyɛge.
18 Dényúgé fɔ́ mmɔ́ dékwene néndé mmɔ́ matene muú né geŋwá gebogebo. Gɔgé ɛlé Mendoó Ukpea ɛgbeé ɛnyú né matɔ́. 19 Mendoó Ukpea ɛgbege ɛnyú né metɔ́, ɛpyɛ ɛnyú dékwane makwa ayi átánege né bɔ ŋwɛ Ɛsɔwɔ, défyɛge atɛ matɔ́ ne makwa ayi atome ne Kras ne ayi Mendoó Ukpea alɛrege. Kwagé makwa yina ne matɔ́ nyú mako défɛge Ata. 20 Né yéndégenó ɛyi gepyɛ, tamege ntɛ sé Ɛsɔwɔ yéndégébé gétúgé genó ɛyigé Ata Jisɔs Kras apyɛ ɛta ɛsé.

Pɔl achyɛge majyɛ mbaá andeé ne anɔ

21 Yéndémuú nyú awúgé ne ntɛ nnó dénógé Kras.
22 Ɛnyú andeé anɔ, wúgé ne anɔ nyú wyɛ ndɛre déwú ne Ata. 23 Menɔ alu muú

kpaá mbaá mendée wyɛ́ ndɛre Kras alú muú kpaá mbaá ɛchomele bɔ́ bií ɛwé ɛlú menyammyɛ wuú. Ne Kras jimbɔ́ alu Mempoó ɛchomele wuú. 24 Ndɛre ɛchomele bɔ́ Kras ɛwuú ne ji, mbɔntó ne ɛnyú andeé anɔ débɔ́ manwúgé ne anɔ nyú né yéndé meti.

25 Ɛnyú anɔ, bɔgé gejeé ne andeé nyú wyɛ ndɛre Kras abɔ́ gejeé ne ɛchomele wuú kpaá tɛ achyɛ́ gemɛ jií né galógáló wuú. 26 Ji apyɛmbɔ nnó ji afyɛ́ ɛwú né amu Ɛsɔwɔ ndɛre genógé ukpea gébégé ji ashwɔnégé ɛwú ne manaá ne mekomejɔ́ wuú. 27 Apyɛmbɔ ntó nnó ɛchomele bɔ́ bií ɛtɛne né mbɛ ushuú wuú jimbɔ ne geŋwá gekɛ ɛyi gelɔme gepwɔ́ amu ne nnó ɛbɛge fɔ́ ne deba yé gebágé dekoó né mmyɛ, ɛbɛ lé ɛchomele ukpea ɛwé muú álá kágé shulé ɛbwɔ́ ndo né meti fɔ. 28 Anɔ abɔ mambɔge gejeé ne andeé bwɔ́ wyɛ ndɛre ɛbwɔ́ abɔ́ ne menyammyɛ bwɔ́ ambɔ́, néndé mende ayi abɔ́ gejeé ne mendée wuú ɛbyɛnnó abɔ gejeé ne menyammyɛ awú ntó. 29 Yé muú sé fɔ ayi apaá menyammyɛ wuú apɔ́. Déchyɛge menyammyɛ sé menyɛ́, déchɛrege ji, wyɛ ndɛre Kras apyɛ ne ɛchomele bɔ́ bií. 30 Ji apyɛmbɔ yéndégébé néndé ɛsé delu upɔ né menyammyɛ wuú. 31 Gɛ ula bi ásámé né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó, “Getú ɛyigémbɔ mende abɔ manlyaá gepúgé ntɛ wuú ne mma wuú acho mmyɛ ne mendée wuú ɛbwɔ́ apea ála muú ama.” 32 Mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ ayina apyɛ ɛsé dékaá menɔ genó ayi abɔ alu bíbí. Genó ɛyigémbɔ getome ne Kras ne ɛchomele bɔ́ bií. 33 Yémbɔ ɛnyú abi débane neba dékágé pyɛge ntó geji. Genó ɛyigémbɔ gelu nnó yéndé menɔ abɔ mambɔ gejeé ne mendée wuú wyɛ ndɛre ji abɔ́ gejeé ne gemɛ jií. Ne yéndé mendée menɔ abɔ manógé menɔ wuú.

6

Na ne baá ne antɛ ne ama ábɔ́ mambɛ

1 Ɛnyú baá melɔ wúgé ne amma nyú ne antɛ nyú, gétúgé déchome mmyɛ ne Ata, néndé gɛ genó ɛyi gélú cho mampyɛ mbɔ. 2 “Nógé amma nyú ne antɛ nyú.” Gɛ ndɔ mbɛ ayi Ɛsɔwɔ anyémeno gébégé achyɛ́ ɛbɛ aké, 3 “Dépyɛge mbɔ, dégéne nyɛ galógáló ne dényé neki fa mme.”

4 Ɛnyú antɛ ékágé débɛ ne gepɔ ɛyi gepyɛ matɔ́ asɔ́ baá nyú. Wyɛge lé ɛbwɔ́ né meti ɛwé délɛrege ɛbwɔ́ unó ndɛre abɔ́ mampyɛ, déchyɛge ɛbwɔ́ majyɛ́ ndɛre Ata akɛlege.

Na ne áfwɛ ne antɛ abi abɔ́ ɛbwɔ́ ábɛ́

5 Ɛnyú áfwɛ, wúgé ne bɔ́ abi abɔ́ ɛnyú ne ɛfɔ metɔ́, déchyɛge ɛbwɔ́ énógé ne matɔ́ nyu mako wyɛ ndɛre ɛbɔ ɛbɛ lé Kras, ɛnyú dépyɛ ne jií. 6 Pyɛge utɔ́ ɛnyú chaŋéné. Dépyɛge fɔ́ wyɛ lé gébégé ɛbwɔ́ abɛge aké agɛne ɛnyú gétúgé dékɛlege nnó ɛbwɔ́ áfɛge ɛnyú. Ndɛre baá utɔ́ Kras, pyɛgé ɛlé genó ɛyigé Ɛsɔwɔ akɛlege ne matɔ́ nyú mako. 7 Pyɛgé utɔ́ ne metɔ́ megɔmegɔ wyɛ ɛké ɛnyú dépyɛ mbaá Ata, épó fɔ́ ɛlé mbaá mekwaá. 8 Kaágé nnó yé muú alú mefwɛ yɛ ápɔ́, ɛlé Ata ne achyɛge ɛsé ako nsa né utɔ́ ulóulɔ́ ɛbi ɛsé dépyɛ́.

9 Ɛnyú antɛ wyɛmbɔ ntó ne débɔ́ mampyɛge ne áfwɛ nyú. Déchyɛge sé ɛbwɔ́ genyane. Kaáge nnó Ata ayi abɔ́ ɛnyú chóncho ne ɛbwɔ́ alú né mfaánebuú. Ne ji asɔ́ mpa yéndémuú alɛrege fɔ́ aŋgya.

Pɔl ajógé ndɛre bɔ́ kras abɔ́ matɛne ummyɛ ne danchomelɔ́

10 Kwyakwya genó ɛyigé, me nkɛlege mangare ɛnyú gelu nnó, bɔgé ɛshyɛ ndɛre déchome mmyɛ ne Ata. Ne gɔgé ji asɛ gekpɛkpɛge utó bií apyɛ ɛnyú détoó. 11 Fyɛgé unó ummyɛ uko ɛbi Ɛsɔwɔ achyɛ́ ɛnyú nnó détɛne ummyɛ ne mati défya ayi danchɔmeló apɛnege. 12 Néndé bee bina upɔ́ fɔ́ ne atɛ akwaá. Démmyɛ lé ne yéndé gefwage aló nchyɛ ɛyigé gelu né mfaá, ne uto aló nchyɛ uko. Démmyɛ ne áló nchyɛ ako abi ágbarege gefwa né malu ayi mfaá, ne abi áwyaá utó fa né mme yina ayi alú melu gemua. 13 Ndɛre ɛlúmbɔ, bɔgé unó ummyɛ uko ɛbi Ɛsɔwɔ achyɛ́ ɛnyú nnó yéndégébé danchɔmeló achwɔgé ne ɛfwyale démmyɛ ékágé ji apwɔ ɛnyú ne démmyɛgé né kwyakwya détɛnege nyɛ chaŋéné.

14 Ndɛre ɛlúmbɔ, kpomege mmyɛ. Ndɛre muú bee áwéle ɛkandá mamkpome mmyɛ né utɔ́ bií, mbɔ ne ɛnyú débɔ́ mamgarege wáwálé. Pyɛge genó ɛyi gelu chó né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ, ɛwéna ɛbɛ́ nyɛ ndɛre genóge ummyɛ ɛyigé muú bee akwere ɛwɔme wuú nnó ékágé nekɔ né kpɛ ne ta ji. 15 Ndɛre muú bee afyɛ unó uka utouto nnó ékágé ji ásɛré ákwe gébégé aké alomege, mbɔntó ne ɛnyú débɔ́ mangarege abya melómélɔ́ ayi apyɛ bɔ́ ábɛ́ nesɔ ne Ɛsɔwɔ. 16 Genó ɛyigé fɔ́ ɛyigé débɔ́ mampyɛ gelú nnó, gbarege metɔ́ ɛwé ɛnyú défyɛ́ ne Ɛsɔwɔ ɛbɛ ɛnyú né mbɛ. Ɛwéna ɛbɛ nyɛ ɛta nyú ndɛre genogé ummyɛ ɛyi gegbɛ́ nnó ámbeé danchɔmeló ako ayi achwɔ́ ɛké mewɛ akwɔnege fɔ́ ɛnyú mmyɛ. 17 Sɛgé mamfere ayi Ɛsɔwɔ áferé ɛnyú né ɛfwyale gabo ábé ndɛre ɛla ummyɛ ɛwe ɛkwerege mekpo muú bee, nnó ɛkágé ji akpa gepa. Sɛge ntó mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ ndɛre aparanja ayi Mendoó Ukpea ɛchyɛ ɛnyú nnó démmyɛgé ummyɛ ne ji. 18 Gígé Ɛsɔwɔ nnó apógé ɛnyú yéndégébé né mmyɛmenɛne. Nɛgemmyɛ né yéndégenó ɛyigé ɛnyú dékɛlege. Pyɛge mbɔ ndɛre Mendoó Ukpea ɛlɛrege ɛnyú meti yéndégébé. Ndɛre ɛlúmbɔ, bɛgé peé né yéndégenó ɛyigé gepyɛ, dékogé metɔ́ gbɛne. Nɛge ntó mmyɛ yéndégébé mbaá bɔ́ Ɛsɔwɔ ako. 19 Nɛge ntó mmyɛ getú ya, nnó yéndégébé nké nkɛlege mangare abya melómélɔ́, Ɛsɔwɔ

achyɛ me mekomejɔ́ nnó ngare, mmbɛgé fɔ́ ne ɛfɔ metɔ́ mampyɛ bɔ́ akaá depɔré abya melómélɔ́ ɛtiré debɔ delu bibií. 20 Ɛlé gétúgé abya melómélɔ́ yina ne Kras atɔme me, ne nana nlú né denɔ gétúgé mbɔ ngarege abya melómélɔ́ wuú. Nɛgemmyɛ nnó Ata apoó me mbɛgé ne ɛfɔ metɔ́ mangare abya melómélɔ́ yina ndɛre me mbɔ́ manjɔ́.

Kwyakwya matame

21 Meŋmɛ sé Tikikɔs ayi mbɔ́ gejeé ne ji dɔ́, ne ntɛ muú ayi dékágé lií mmyɛ ne ji ndɛre apyɛ utɔ́ Ata achwɔgé, agarege nyɛ ɛnyú yɛ́ndégenó ɛyi getome ne me, ne ɛnyú dékágé nyɛ ndɛre depɔ dekɛne ne me wéna. 22 Ɛlé wyɛ getú ɛyigé na ne me ntɔme ji ɛta nyú nnó ji apyɛ ɛnyú dékaá ndɛre ɛsé délu wéna, ne nnó afyɛ ɛnyú ɛshyɛ.

23 Nɛnemmyɛ nnó Ntɛ sé Ɛsɔwɔ ne Ata Jisɔs Kras apyɛ ɛnyú aŋmɛ sé debɛ nesɔ ne atɛ, débɔ gejeé ne atɛ, ne nnó défyɛge wyɛ metɔ́ ne Ɛsɔwɔ. 24 Mma nnɛnemmyɛ nnó Ɛsɔwɔ alɛrege galógálɔ́ mbaá bɔ́ ako abi abɔ́ gejeé ɛyi gela gebyɛɛ́ ne Ata Jisɔs Kras tɛ kwyakwya.

Ŋwɛ ayi Pɔl ásamé mbaá ɛchomele bɔ́ɔ́ Kras né Filipi

Pɔl atamege bɔ́ɔ́ Ɛsɔwɔ né melɔ Filipi

1 Me Pɔl ne Timɔti ne désamé ŋwɛ yina.
Ɛsé delú baá defwé Kras Jisɔs. Detɔme ŋwɛ
yina ɛta ɛnyú ako abi délú bɔ́ɔ́ Ɛsɔwɔ né
melɔ Filipi gétúgé défyɛ́ metɔ́ɔ́ ne Kras Jisɔs,
ushuú mbɔgé ákpakpa ne bɔ́ɔ́ abi ápóoge
mampyɛ utɔ́ɔ́ né gepúgé Ɛsɔwɔ.

2 Nnɛnemmyɛ nnó Ntɛ sé Ɛsɔwɔ ne Ata
Jisɔs Kras álérégé ɛnyú galɔ́gálɔ́, apyɛ ɛnyú
débé ne nesɔ.

Pɔl atamege Ɛsɔwɔ ne anɛnemmyɛ gétúgé bɔ́ɔ́ Ɛsɔwɔ abi álú né Filipi

3 Yéndégébé me ntegé ɛnyú, ntamege
Ɛsɔwɔ ayi nnógé, 4 ne yéndégébé me nké
nnɛnemmyɛ gétúgé ɛnyú ako mbéɛ ne
nechɔ́chɔ́ né metɔ́ɔ́. 5 Me nnɛnemmyɛ ne
nechɔ́chɔ́ néndé tɛ ula ulɔ ɛbi ɛnyú defyɛ́ɛ́
metɔ́ɔ́ ne Ɛsɔwɔ kpaá tɛ fina, ɛnyú decho
amu ne me nnó dégáré abya melómélɔ́
ajyégé mbɛ. 6 Ne nkaá wáwálé nnó Ɛsɔwɔ
alɔ́ɔ́ mampyɛ utɔ́ɔ́ ulɔ́úlɔ́ bina né genɲwágé
nyú. Ne nkaá ntó nnó ajyɛ nyɛ wyɛ mbɛ
ne ubi kpaá tɛ ánérege bií bi Jisɔs Kras
akerege nyɛ fa mme. 7 Ndɛre nnénemmyɛ
ne nechɔ́chɔ́ gétúgé ɛnyú, ɛlú galɔ́gálɔ́ nnó
me ntégé ɛnyú mbɔ, néndé delú me metɔ́ɔ́
chi chi chi. Ɛnyú ako decho amu ne me né
ɛshyɛ ɛwé Ɛsɔwɔ achyɛ ɛsé mangaré abya
melómélɔ́ ajyégé mbɛ. Gébé ɛyigé me nlá
nlu dankpé denɔ ne nana yina ayi nlu né
denɔ, mmyɛ nnó mpyɛ bɔ́ɔ́ akaá nnó abya
melómélɔ́ alu wáwálé. 8 Me nshyáge mmyɛ
mangé ɛnyú ne geje ɛyigé Kras Jisɔs abɔ́ɔ́
ne ɛnyú. Mechó ɛwé menjɔ́ɔ́ mbɔ, Ɛsɔwɔ ne
akaá nnó ɛlú wáwálé.

9 Ne nnɛnemmyɛ mbaá Ɛsɔwɔ nnó gejeé
ɛyígé ɛnyú débɔ́ɔ́ ne atɛ géwɛ́né géjyégé
mbɛmbɛ, ne nnó ɛnyú dékágé Ɛsɔwɔ
chánéné, ɛfɛ́ɛ́ ne dékágé nyɛ genó ɛyi gélú
cho ne ɛyi gélú gyɛɛ́. 10 Mbɔntó ne dékage
nyɛ mampyɛ genó gelɔ́gélɔ́. Ne debɛ́ɛ nyɛ
matɔ́ɔ́ mmu pópó ne muú ashúlégé fɔ́ ɛnyú
ndo nnó dépyɛ gyɛɛ́ kpaá tɛ bií bi Kras Jisɔs
akérege meso. 11 Nlú nnénemmyɛ nnó Jisɔs
Kras ápyé ɛnyú débɔ́ gepɔ gelɔ́gélɔ́ mampyɛ
unó ulɔ́úlɔ́. Bɔ́ɔ ágɛgé unó ulɔ́úlɔ́ ɛbi ɛnyú
depyɛ́ɛ, ánoge nyɛ Ɛsɔwɔ ne áfɛge ntó ji né
gétúgé nyú.

Pɔl alu ne nechɔ́chɔ́ nnó yɛ́ɛ́ ɛlé ji akpɛné denɔ mekomejɔ́ɔ́ Ɛsɔwɔ ajyɛ mbɛ

12 Aŋmé ba, nkɛlege mampyɛ ɛnyú dékaá
nnó ɛfwyale ɛwé me ngéne mbɔ, ɛpyɛ nnó
abya melómélɔ́ ajyégé mbɛmbɛ. 13 Ne gétú
ɛyígémbɔ, bɔ́ɔ́ bee ako abi ábáme dachi
mfwa Rom, chóncho ne bɔ́ɔ́ abifɔ ako abi
álú wéna ákaá nnó me nkpɛ denɔ gétúgé nlú
muú utɔ́ɔ́ Kras. 14 Ɛbyɛ fɔ́ mbɔ wɔ́. Gétúgé
denɔ ɛtiré me nkpɛné, gejamégé aŋmé ábɔ́
ɛshyɛ né mabɔ Ata apwɔ ndɛre mbɛmbɛ.
Agárege wyɛ mekomejɔ́ɔ́ Ɛsɔwɔ gárege. Yɛɛ́
ɛfɔ ɛpɔ́ ɛbwɔ́ matɔ́ɔ́.

15 Yɛɛ́ ɛlé ɛlúmbɔ, aŋmé abifɔ abi ágárege
abya Kras, ágɛgé me matɔ́ɔ́ ákiíge ɛbwɔ́
mmu ne ákélege nnó ɛbwɔ́ aŋeá gemɛ apwɔ
me. Yémbɔ abifɔ ágárege abya Kras ne
matɔ́ɔ́ bwɔ́ mmu pópó. 16 Bɔ́ɔ́ abi ágárege
ne matɔ́ɔ́ pópó, ábɔ́ gejeé ne me, ne ákaá
nnó Ɛsɔwɔ ne ajyaá me nnó mbɛ fa né
mmu gepúgé denɔ. Ulannó me nlú fa? Ɛlé
gétúgé mmyɛ nnó mpyɛ bɔ́ɔ́ ákaá nnó abya
melómélɔ́ alu wáwálé. 17 Abi ákɛlege maŋeá
gemɛ ápwɔ́ me ágárege abya Kras ne matɔ́ɔ́
mabomabo. Ɛbwɔ́ akɛlege nnó apyɛ me ngɛ́
ɛfwyale fa né gepúgé denɔ.

18 Yémbɔ, yɛɛ́ ɛmeme ɛwémbɔ ɛme me wɔ́.
Genó ɛyi geŋeá dɔ́ɔ́ gélú nnó ɛbwɔ́ ágarege
wyɛ ɛlé abya Kras né mati mako. Yɛɛ́ ágáré
ne matɔ́ɔ́ pópó yɛɛ́ lé ne matɔ́ɔ́ mabomabo,
metɔ́ɔ́ ɛgɔ́ɔ wyɛ me gɔ́ɔ. 19 Metɔ́ɔ́ ɛgɔ́ɔ wyɛ me
né mmyɛmenɛne nyú ne Mendoó Jisɔs Kras
ɛwé ɛpóge me. Gétú ɛyigémbɔ, nkaá nnó
Ɛsɔwɔ aferege nyɛ me né ɛfwyale gabo ne
mbɔ́ɔ nyɛ genɲwá. 20 Ndɛre ɛlúmbɔ, me mbelé
umɛ́ɛ né metɔ́ɔ wa nnó me Pɔl ngarege wyɛ
abya Kras gárege, nlá ngaré wɔ́ mkpane
mekpo unɔ. Yɛɛ́ me nkili yɛɛ́ mgbóo mpyɛ
bɔ́ɔ́ ánógé Kras. 21 Néndé me nfɛré nnó
mbɛgé mebɛ mpyéɛ wyɛ utɔ́ɔ Kras pyéɛ ne
mgbogé élé gekpékpégé nsá né ɛgbɛ́ wa.
22 Ne mbɛgé mebɛ ɛbyɛnnó mpyéɛ nyɛ wyɛ
utɔ́ɔ Kras pyéɛ. Ndɛre ɛlúmbɔ, nkágé fɔ ámé
ayi mbɔ́ɔ. Wálé negbo ah wálé neki ah
nkágé. 23 Nkwé mantélé. Mati yina apeá.
Mbɔ́ɔ mbɔ ɛwé ndé? Ɛbɔ́ ɛlú me galɔ́gálɔ́ nnó
nlyaá mme yina njyé mbé ne Kras. Ɛpwɔ
nnó me mbé mebɛ. 24 Né ɛgbɛ́ ɛwefɔ, ɛlú
galɔ́gálɔ́ nnó me mbé mebé gétúgé nyú, ɛpwɔ
nnó njyɛ mbé ne Kras. 25 Nkaá wáwálé nnó
Ɛsɔwɔ apyɛ nyɛ me nnó mbé mebɛ gétúgé
ɛnyú nnó mpóogé ɛnyú déwéné déjyégé mbɛ
né utɔ́ɔ bií ne nnó débé ne néchɔ́chɔ́ né
depɔré Jisɔs. 26 Ula bi me njɔ́ge depɔ ɛtiré
na úlú nnó mmagé kéré meso ɛta nyú, débɛɛ
nyɛ ne gempóge gétúgé genó ɛyigé Kras Jisɔs
apyɛ ɛta wa.

27 Genó géma gélú nnó gepɔgé nyú
gélérégé nnó ɛnyú dekaá abya melómélɔ́
Kras. Ne yɛɛ́ nchwɔ́ ɛwú, yɛɛ́ nchwɔ sé
wɔ́, nkɛlege manwúgé lé nnó ɛnyú détɛné
chánéné, metɔ́ɔ ɛma, meko ama, démmyɛ
chóncho nnó abya melómélɔ́ ayi ɛnyú
dékwɔlege né depɔré Jisɔs ájyégé mbɛmbɛ.
28 Nkɛlege ntó manwúgé lé nnó, defɔ́ɔ fɔ́ yɛ́
genó, chácha ɛyigé bɔ́ɔ́ abi ápáa ɛnyú ápyɛ́ɛ
ne ɛnyú. Depyɛgémbɔ, ɛwéna ébé nyɛ ndɛre
gepɔ ɛyi gélérege nyɛ ɛbwɔ́ nnó Ɛsɔwɔ awane

nyɛ ɛbwɔ́, ne apyɛ́ nyɛ ɛnyú demyɛ dépwɔ. 29 Me njɔge mbɔ gétúgé nnó, ɛlé ɛnyú ne Ɛsɔwɔ apyɛ́ nnó défyɛgé fɔ́ lé metɔ́ ɛwuɛwu ne Kras Jisɔs. Apyɛ ntó nnó dégɛ́né ɛfwyale gétú ji. 30 Ne ɛsé ako décho amu démmyɛ ummyɛ bina nkane ɛnyú débɔ́ dégɛ́ne me mmyɛ́ɛ ne nkane déwúu mbɔ nana nnó nlú mmyɛ wyɛ mmyɛ.

2

Áŋkwɔlé Jisɔs áshúlé gemɛge bwɔ́ mme ndɛre gepɔgé Jisɔs gélɛré

1 Me nkaá cháŋɛ́né nnó ɛnyú délu bɔ́ ama ne Kras, ne afyɛ́ɛ ɛnyú ɛshyɛ. Ne gejeé ɛyigé ji abɔ́ ne ɛnyú, gépyɛ mmyɛ ɛfyɔ́ɔ ɛnyú mmu. Ne dényɛ deŋmɛ ne atɛ ne Mendoó Ukpea, délu ne matɔ́ malómáló ne atɛ, dégɛ́né atɛ meshwɛ. 2 Ndɛre ɛlúmbɔ, nkpa ɛnyú geka nnó déneré mampyɛ metɔ́ ɛgógé me. Nkɛlege nnó ɛnyú débé metɔ́ ɛma, débɔ́ gejeé ne atɛ, debɛ meko ama, ne défɛ́régé genó géma. 3 Délɛrégé fɔ́ nnó deŋeá gemɛ depwɔ atɛ, ne débwɛgé fɔ́ mmyɛ nnó ɛnyú ne depwɔ amu. Yɛ́mbɔ, sége gemɛge nyú nnó dépɔ́ yɛ́ɛ ɛké genó, dépélé atɛ abifɔ nnó aŋeá gemɛ apwɔ ɛnyú. 4 Muú abɔgé genó mampyɛ, apyɛgé fɔ́ ndɛre gépoge lé jimbií, apyɛ ndɛre gépogé ntó bɔ́ abifɔ ako. 5 Ne gepɔge nyú ntó gébé nkane ɛyígé Kras Jisɔs gébɔ́ gelú.

6 Yɛ́ɛ ɛlé Jisɔs alú ɛké Ɛsɔwɔ né mati mako, agbare fɔ amu wyɛ keŋké nnó alu janja ne Ɛsɔwɔ wɔ́. 7 Yɛ́mbɔ, ashulé mmyɛ jií mme alá ɛké maá defwé. Asɛ gepɔgé mekwaá, ábyɛ́ ji alu ɛke mekwaá. 8 Ndɛre alu mekwaá wáwálé, asɛ gemɛ ji nnó apɔ́ yɛ́ɛ genó. Awú wyɛ majyɛ́ɛ Ɛsɔwɔ kpaá tɛ akame negboné mekpo unɔ́ né mfaá gekwa. 9 Gétú ɛyígémbɔ Ɛsɔwɔ abwɛ́ɛ ji mfaá, abelé né melu ɛnógé ɛwé ɛpwɔ malu mako. Achyɛ ji mabɔ ami mawya ncha mapwɔ mabɔ mako. 10 Ɛsɔwɔ apyɛmbɔ nnó, bɔ́ abi álú né mfaá ne abi álú fa mme ne melɔ áwuú bɔ́, áwugé mabɔ Jisɔs, yéndégébé, átóme mánó mme. 11 Ne yéndémuú ajɔgé nyɛ aké, Jisɔs Kras alu Anya Ata ayi ápwɔ́ amu. Áj̀ɔgé mbɔ, achyɛge mbɔ lé ɛnógé mbaá Ntɛ sé Ɛsɔwɔ.

12 Aŋmɛ ba, wyɛ ndɛre ɛnyú débɔ déwuú mé majyɛ́ɛ ma gébégé me nlú ne ɛnyú, ne ushuú nana ayi me nlá mpɔ́ sé ne ɛnyú, nkɛlege nnó déwúgé majyɛ́ɛ ma depwɔ yɛ́ɛ ndɛre mbɛmbɛ. Kwɔ́lege wyɛ majyɛ amimbɔ ne matɔ́ nyú mako, démmyégé ne ɛfɔ né metɔ́, mampyɛ unó bi ulérege nnó Ɛsɔwɔ aferege ɛnyú né ɛfwyale gabo. 13 Ɛnyú dekage pyɛ unó bina ne metɔ́ ɛma, néndé ɛlé Ɛsɔwɔ jimbɔ́ ne achyɛge ɛnyú ɛshyɛ. Ji apyɛ́ɛ ɛnyú debɔ́ɔ metɔ́ mampyɛ unó bi ji akélege. Ne alɛrege ɛnyú meti ɛwe dépyɛ́ɛ ubi.

14 Ne yéndégenó ɛyigé dépyɛ́ɛ, pyége géjí, déshulégé atɛ ndo yɛ́ mawáme déwamégé fɔ́ ne atɛ. 15 Dépyɛgé mbɔ débɛ́ɛ matɔ́ mmu pópó, muú fɔ ashúlégé fɔ́ ɛnyú ndo nnó dépyɛ gyɛ́ɛ. Ne ɛnyú baá Ɛsɔwɔ, yɛ́ɛ ɛlé délú né mpu bɔ́ɔ ube, bége ne gepɔ gelógélɔ́, gégénégé ɛké ambe ágénege ne utuú né mfaá. 16 Gbárege abya melómélɔ́ ayi achyɛge bɔ́ geŋwá ɛyi gélágé byɛ́ ne metɔ́ ɛma. Depyɛgé mbɔ, bií ɛbi Kras Jisɔs akérege meso fa mme, me ndoó nyɛ ɛbwɔ ɛwómé nnó mpyɛ utɔ́ mbɔ nsá, nlomé gatɛlé mpwɔ.

17 Mbɛ ne metɔ́ megɔmegɔ ne nechóchó ne ɛnyú ako, yɛ́ɛ ɛbɛ lé nnó manoó ma magbélé mme ɛké mmɔ́ gepɛ né gepɛ ɛyigé nyú ndɛre dégɛne ɛfwyale gétúgé matɔ́ ayi défyɛ́ɛ ne Kras. 18 Gétú ɛyigémbɔ, bége ntó ne metɔ́ megɔmegɔ ne nechóchó ɛké me.

Pɔl akɛlege mantɔ Timɔti ne Ɛpafrudytɔs né Filipi

19 Mbɔ́ wya umɛ́ɛ mantó́ Timɔti ɛta nyú mbɔgé Ata Jisɔs achyɛgé ɛshyɛ. Akerégé ɛta wa, agarege me ndɛre ɛnyú délú ɛwumbɔ, metɔ́ ntó ɛgɔ́ɔ me. 20 Yɛ́ɛ muú yichá ayi ɛnyú ntó délú ji metɔ́ ɛké Timɔti apɔ. Ji asomege ntó nnó waá depɔ dékɛne mbɔ chancha né ɛnyú ɛwu, waá dékɛ́né ah? 21 Néndé, bɔ́ abifɔ ako apyɛ́ lé unó bi ɛbwɔ́ ákélege, ápyɛ́ fɔ ndɛre Jisɔs Kras akélege. 22 Yɛ́mbɔ ɛnyú dékaá mɛ ndɛre Timɔti alɛré nnó ji awya gepɔ gelógélɔ́. Néndé, ndɛre maá ábɛɛ́ ne ntɛ wuú, wyɛmbɔ ne Timɔti apyɛ́ utɔ́ ne me nnó dégárégé abya melómélɔ́ ajyɛge mbɛ. 23 Gétú ɛyigémbɔ ne ji alu maá ayi nnɛré metɔ́ nnó ntɔme achwɔ́ ɛta nyú ténéténé mbɔgé ngɛgé ndɛre mpa wa ábɛɛ́. 24 Ne nkamé ntó wáwálé nnó Ata apyɛgé, mbélégé fɔ dɔ́ɔ, nchwɔ́ ngɛ́ ɛnyú.

25 Ngɛ́ nnó ɛlú galógálɔ́ nnó ntó́ kpɛ́ meŋmé sé Epafrudytus akéré meso ɛta nyú. Ji alu ntó muú ayi ɛse ne ji dépyɛ́ɛ utɔ́ choncho ne ammyɛ ntó choncho ne me ɛké muú bee mampyɛ nnó abya melómélɔ́ ajyɛge mbɛ. Ɛlé ji ntó ne alu muú dentɔ́ ayi ɛnyú détɔme nnó achwɔ́ apóo me ne unó bi nkélege. 26 Nkélege nnó ji akéré ɛta nyú néndé, ashyage mmyɛ dɔ́ɔ mangé ɛnyú, cháchá gébégé ji akaá nnó ɛnyú déwú nnó ji ameé. 27 Abɔ́ amée wáwálé, ɛla gachyɛ́ɛ mbɔ́ agbó. Yɛ́mbɔ Ɛsɔwɔ agɛ́ ji meshwɛ apyɛ ji atóo, agbo wɔ́, ne agɛ́ me meshwɛ ntó nnó ɛkagé ɛfwyale ɛwéchá ɛma ɛcho ne ɛwé menwya mé. 28 Gɛ́ ula ubi me nkɛlege mantɔ́ ji nnó akéré meso wáwá mbɔ, nnó ɛnyú degɛgé ji débɛ ne nechóchó. Ne ɛfwyale wa ɛjámé sé dɔ́ɔ. 29 Achwɔgé, sége ji ne nechóchó. Ji ntó alu meŋmé nyú né mabo Ata. Ne chyɛge ufɔ́ɔ bɔ́ɔ bina ɛnógé. 30 Néndé, asɛ fɔ geŋwá jií ɛke genó wɔ́, gétúgé utɔ́ɔ Kras. Ɛla gachyɛ́ɛ mbɔ́ agbó ndɛre achwɔ́ɔ mampoó me né unó bi ɛnyú délá gɛ́ meti manchwɔ pyɛ wɔ́.

3

Muú afyɛgé metɔ́ ne Kras, Ɛsɔwɔ apyɛ ji atɛné cho né mbɛ ushu wuú

1 Aŋmé ba, bégé ne nechɔ́chɔ́ né mabɔ Ata. Me mbɛɛ́ fɔ́ ne gepwa manyuaré nsá depɔ ɛtiré mbɔ ngaré mé ɛnyú, néndé dépoge nyɛ ɛnyú. 2 Ségé gébé ne bɔ́ɔ́ abi ápyɛ utɔ́ unómé, álú ɛké bɔ mamyɛ, néndé ɛbwɔ́ átome wyɛ ɛshyɛ nnó ásɔ́ unó ande ne ábé aŋkwɔlé Jisɔs. 3 Ɛsé ne délú bɔ́ɔ́ Ɛsɔwɔ. Wáwálé ɛsé ne asɔ́ɔ́ ɛsé nsɔ́ ayi wáwálé ɛpófɔ́ ɛbwɔ́, néndé ɛsé denoge ji né ɛshyɛ ɛwé Mendoó Ukpya ɛchyɛgé ɛsé. Ɛsé dewya gempóge gétúgé genó ɛyigé Kras Jisɔs apyɛ ɛta sé. Ne dépélé fɔ́ lé unó bi akwaá apyɛ né gepɔge akwaá, ndɛre mansɔ́ nsɔ́. 4 Yɛɛ́ ɛlé me nkage mpyɛ uno ɛbi me mbɔ́ mpyɛ mé né mekɔ menyammyɛ. Mbɔgé muú afɛrégé nnó abɔ́ɔ́ nsá né unó bi ji apyɛ né gepɔgé akwaá, me nlu menɔ mbɛ. 5 Néndé ábyégé me, mbɛlé ndɔ ɛnée, ásɔ́ me nsɔ́. Me nlú muú Hibru tágétágé, ntané ntoné Benjamɛn né melɔ Isrɛli. Me mbelé mabé ukwene antɛ sé cháŋéné néndé me nlu muú ɛkwɔ́ bɔ́ɔ́ Farasi. 6 Ne gétúgé mabé yimbɔ, me nkpá gechyɛɛ́, mpyɛ ɛchomele bɔ́ɔ́ Jisɔs ágé ɛfwyale. Ne me mbɔɔ́ mbelé mabé yimbɔ ako yɛɛ́ ɛma nkwe wɔ́. Gétú ɛyigémbɔ mbɔ́ nlu cho, muú ákágé shulé fɔ me ndo. 7 Yémbɔ yéndé unó bi me mbɔ́ mfɛré nnó mpyɛgé mbɔ́ɔ nsá, nsɛ nnó úlú lé únómé, upó sé me ɛké genó gétúgé genó ɛyigé Kras apyɛ ɛta wá. 8 Genó ɛyi gefɔ́ gélú nnó unó uko ɛbi mbɔ́ nwya, nsɛ ubi uko nnó ɛlé unómé. Nkɛlege lé nnó nkaá Kras Jisɔs, Ata ayi me nnóge. Ji ne apwɔ́ amu né geŋwá ya. Né gétú jií me nlyaá unó uko uno, nsɛ ubi ɛké debi nnó nkaá ji cháŋéné ne nno 9 mbɛ metɔ́ ɛma ne ji. Nkélégé fɔ́ mantɛné cho né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ né mmu ɛshyɛ wa, mmyɛké mambélégé mabé sé bɔ́ɔ́ Jus. Me nkɛlege mambé cho né ushu Ɛsɔwɔ, anenege me meti gétúgé me mfyɛɛ́ metɔ́ wa ne Kras. 10 Genó géma ɛyigé me mfyɛɛ́ amɛ wyɛ gélú nnó, me nkaá Kras Jisɔs ne utó Ɛsɔwɔ ɛbi upyɛ ji akwilé né negbó. Nkɛlege ntó nnó ncho amu ne ji ngɛné ɛfwyale ndɛre ji agɛné, ngbó ntó nkane ji akamé negbo agboó. 11 Nnó yɛ́ ɛma ébé nnó gébégé ngbogé Ɛsɔwɔ apyɛ me nkwilé né negbo.

Pɔl agarege aŋkwɔlé Jisɔs nnó ásɛ gekágé nekɛ jií

12 Ɛpófɔ́ nnó me mbɔ́ mé unó bina ne ɛpófɔ́ ntó nnó me nlu mé cho né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ. Yémbɔ me nlu mmyɛ manjyɛ wyɛ mbɛ jyɛ. Nnó mbɔ genó ɛyigé Kras Jisɔs abó abelé mé ɛta wa. * 13 Aŋmé ba, ndoó fɔ́ ɛbwɔ ɛwɔme nnó mgbaré mé unó bina né amu ya. Genó géma ɛyigé mpyɛɛ́ gélú nnó, me njígé nte unó bi ukoó mé né meso, mmyégé mambɔ́ ɛbi úlú né mbɛ. † 14 Me ntome wyɛ ɛshyɛ nnó njyégé mbɛ né gebá ɛyigé nkwɔnégé wyɛ mbɔ́ɔ nsá né mfaánebuú mbaá ayi Ɛsɔwɔ akuú me nnó jyɛ wyɛ gétúgé genó ɛyigé Kras Jisɔs apyɛ ɛta wa. 15 Ɛsé ako abi défyɛɛ́ metɔ́ ne Ɛsɔwɔ ne débɛné né depɔ ɛtií, débé wyɛ ne gefɔgé ufɛré ɛbimbɔ. Mbɔgé muú awya ɛbií ufɛré chá, Ɛsɔwɔ apyɛ nyɛ ji akaá nnó alu gyɛɛ́. 16 Menɔ genó alu nnó ɛsé dejyɛ wyɛ mbɛ dépyégé ndɛre Ɛsɔwɔ alɛré mé ɛsé. 17 Aŋmé ba, choge ne atɛ désé gekágé nekɛ na, ne pɛge ntó aŋmé abi áwyaá gepɔgé gelógélɔ́ ndɛre ɛsé délɛré, dékwólégé ɛbwɔ. 18 Néndé, mechɔ́ ɛwé me nchwɔ gáre mbɔ ɛnyú, me ngaré mé ɛnyú ndɔndɔ ne ndɔ ne nana ngarege ɛnyú ne mansé né amɛ nnó gejamégé bɔ́ɔ́ áké álɛ lé aŋkwɔlé Kras. Yémbɔ, gepɔgé bwɔ́ gélérege nnó álú bɔ́ɔ́ abi álá kií abya ayi agárege nkane Jisɔs agbooó né mfaá gekwa. 19 Ne meso gébé, ágbogé Ɛsɔwɔ afyɛɛ́ ɛbwɔ́ mmu ntoné mewɛ, néndé ásɛ mmwólé unó unyɛɛ́ ula Ɛsɔwɔ ayi ɛbwɔ́ anogé. Yɛ́ apyɛɛ́ gabo mmyɛ ɛgbóo sé ɛbwɔ́, ábɛ́ lé ne nepá, ánɛré matɔ́ɔ́ bwɔ́ né unó mme. 20 Yémbɔ melɔ ɛwesé ɛlú né mfaánebuú. Ɛsé dégilé Ata Jisɔs Kras muú alu Menchyɛ́ geŋwá nnó atané wyɛ achwɔ́ fa mme. 21 Achwɔgé asɛle nyɛ gekpékpégé ɛshyɛ ɛwé ji ábwólege yéndégenó gela nteé gefwa jií; akwɔré menyammyɛ ɛsé yina ayi alú mbɔntó usɔ́ɔ́, achyɛ ɛsé ayi mekɛ ayi ashwánege ɛké awuú gébégé ji akwilé né negbó.

4

1 Aŋmé ba, gétúgé unó uko ɛbi me ngaré mé ɛnyú, me mbɔ gejeé ne ɛnyú dɔ́ɔ́ ne nshyage mangé ɛnyú. Ɛnyú depyɛɛ metɔ́ ɛgɔ́ɔ me, ne delu nsá utɔ́ɔ́ ɛba. Aŋmé ba, ténege yé ne ɛshyɛ né mabɔ Ata.

Pɔl agaré bɔ́ɔ́ Ɛsɔwɔ abi álú né Filipi ndɛre ábɛɛ́ ne nesɔ né mmu metɔ́ɔ́

2 Me nkpane Yudya ne Sintiche geká nnó ákwyɛ depɔré bwɔ́ ábé meko ama né mabɔ Ata Jisɔs Kras. 3 Ne wɔ ntɛ meŋmɛ ayi depyɛɛ utɔ́ɔ́ uluá, ngarege wɔ wáwálé nnó, ɔpoó andée bina ábé nesɔ ne atɛ. Ɛbwɔ́ apeá ammyɛ ne me nnó dépyɛɛ bɔ́ɔ́ áwuú abya melómélɔ́ Kras. Chóncho ntó ne Klɛmɛn ne bɔ́ɔ́ abifɔ ábɔ́ ápyɛɛ utɔ́ɔ́ ne me. Ɛsɔwɔ asá mé mabɔ bwɔ́ né mmu ŋwɛ bɔ́ɔ́ abi ábɔ́ɔ́ nyɛ geŋwá ɛyi gélágé byé.

4 Ngarege ɛnyú ako nnó yɛ́ndégébé débé ne nechɔ́chɔ́, mma ŋmɛre nké bégé ne néchɔ́chɔ́ néndé ɛnyú délu bɔ́ɔ́ Ata Jisɔs.

5 Gɔ́gé bɔ́ɔ́ ako ágé nnó ɛnyú delɔme melu. Tégé nnó ɛla gachyɛɛ́ Ata Jisɔs achwɔ́ɔ. 6 Dékamégé genó gefɔ́ géchyɛɛ́ ɛnyú ɛfwyale né metɔ́ɔ́. Genó géké gékɛlege

* **3:12** Ɛlú wáwálé nnó: Unó ande ɛlé mansɔ nsɔ. † **3:13** Ɛlú wáwálé nnó: Unó bi Pɔl alyaá meso ɛlé ɛbi 3:5-6.

manchyé ɛnyú ɛfwyale, nége lé mmyɛ défyɛé géjí né amu Ɛsɔwɔ. Ne yéndégébé déké dénɛnemmyɛ déjigé fɔ nte mantámégé Ɛsɔwɔ né unó bi ji apyɛé mɛ ɛta nyú. 7 Dépyɛgé mbɔ, Ɛsɔwɔ achyɛge ɛnyú nesɔ né metɔ́. Ne nesɔ ɛníném bɔ nepwɔ amu, néní nepyɛ nyɛ nnó matɔ́ ákwénégé ɛnyú ne débɛé fɔ́ ne ɛfɔ né yéndégenó ɛyi géchyége ɛnyú ɛfwyale, néndé ɛnyú défyɛé matɔ́ ne Kras Jisɔs.

8 Aŋmé ba, gégé unó bi menkɛlege ɛnyú défyégé amɛ wyɛ na: Fɛrege uno bi úlú wáwálé ne ɛbi bɔ́ ánoge. Ne yéndégenó ɛyigé Ɛsɔwɔ asɛlé nnó gélú gélɔ́gélɔ́ ne cho, ne ɛyi gabo álá pɔ́ wyɛ. Yéndé genó ɛyígé bɔ́ ábɔ́ gejeé ne géjí ne mamfɛrege dɔ́ unó bi upyéɛ muú ábɛé ne mabɔ malɔ́málɔ́. Wáwálé fyége mekpo né unó bina, yéndégenó ɛyi gélɔmé dɔ́ ne yéndégenó ɛyigé bɔ́ áfége. 9 Ne pyége unó bi me nlɛré ɛnyú ne ɛbi dégií ɛta wa. Pyége unó bi déwú me ngaré ne ɛbi dégɛné me mpyéɛ. Ne dépyɛgé mbɔ, Ɛsɔwɔ muú achyɛgé nesɔ né metɔ́, abɛé nyɛ ne ɛnyú.

Pɔl atame bɔ́ Jisɔs abi álú né Filipi né ɛchyɛ ɛwé achyɛé ji

10 Metɔ́ ɛgɔ́ me dɔ́, ne ntamege Ata nnó yɛé ɛlé ɛbɛlé mé dɔ́, ɛnyú déma tée me né ɛchyɛ ɛwé ɛnyú détɔmé me. Yé ɛlé njɔ́ mbɔ nkaá nnó ɛnyú détée wyɛ me, ne ɛlú lé nnó dégé fɔ́ meti mampoó me wɔ́. 11 Njóge mbɔ, ɛpɔ́fɔ́ nnó me nlu gekpo ne nkɔ́ fɔ́ ŋka. Ɛlú lé nnó yɛé nwya genó yɛé mpó ne géjí mbeá mé manjwɔlé chánɛné. 12 Nkaá ndɛre mbɛé gébégé mbɛgé amuamu ne nkaá ntó ndɛre mbɛ́ɛ gébégé mbɛgé ne unó gejamé. Mbeá ndɛre njwɔ́lege chánɛné yéndégébé, yé nyé mgbege yé nlu lé mesa, yɛé wya unó dɔ́ yɛé mpó ne ubí. 13 Me nkage nténe yéndégébé mampyɛ yéndé geno né ɛshyɛ ɛwé Kras achyɛgé me.

14 Yémbɔ ɛlɔ́ ndɛre ɛnyú déchómé amu dépoógé me né ɛfwyale wa. 15 Ne ɛnyú bɔ́ Kras né Filipi, dékaá mé nnó ɛlé wyɛ ɛnyú ne déchyɛé me unó ɛbí me nkélégé gébégé débɔ́ mbɛ déwuú abya melómélɔ́. Tɛ gégébé me nlyaá ɛnyú né gebagé mewaá Masedonia, yɛé bɔ́ Jisɔs abi chá abi ápoó me ápɔ ɛkosé wyɛ ɛnyú. 16 Néndé yɛé gébégé mbɔ́ nlú né Tɛssalonika wyɛ né gebagé mewaá Masadonia, mbɔ́ mpɔ́ ne genó, ɛnyú dépoó me ndɔndɔ ne ndɔ. 17 Me njóge mbɔ, ɛpɔ́fɔ́ nnó nkélege ɛchyé ɛwé chá, nkɛlege lé nnó galɔ́gálɔ́ ayi ɛnyú dépyɛ agbɛé ne ayi ɛnyú dépyɛé mɛ nnó Ɛsɔwɔ akaá. 18 Nkɛlege mampyɛ ɛnyú dékaá nnó unó ɛbí détɔmé Epafrudytus nnó achwɔ́ achyɛ me, me ngɛ́. Ne újá kpaá upwɔ ndɛre membɔ nkélege. Unó bimbɔ úlú me ɛké ɛchyɛ Ɛsɔwɔ ɛwé ɛnómé gebé gelɔ́gélɔ́. Ulu ntó ɛké gepɛgé Ɛsɔwɔ ɛyigé ásɔgé né mewɛ achyɛgé ji metɔ́ ɛgɔ́ ji. 19 Ne Ɛsɔwɔ muú me nóge awya gefwa ɛyi gepwɔ́ amu. Ne gétúgé genó ɛyigé Kras Jisɔs apyɛ ɛta ɛnyú, Ɛsɔwɔ achyɛge nyɛ ɛnyú unó uko ɛbí dékélege. 20 Déchyégé ɛnógé mbaá Ntɛ sé Ɛsɔwɔ muú alú mfaánebuú tɛ kwyakwya. Amɛn.

Kwyakwya matame ami Pɔl ne bɔ́ abi álú ne ji átamé bɔ́ Ɛsɔwɔ né Filipi

21 Támege bɔ́ Ɛsɔwɔ ako ɛwú gétúgé álú bɔ́ Kras Jisɔs. Aŋmé abi álu fa ne me álɔ́ ɛnyú matame. 22 Bɔ́ Ɛsɔwɔ ako abi álú ntó wé álɔ́ɔ ɛnyú matame. Cháchá abi álu né dachi Sɛsa mfwa Rom alɔ́ ɛnyú matame. 23 Nnɛnemmyɛ nnó Ata Jisɔs Kras aléré ɛnyú ako galɔ́gálɔ́. Amɛn.

Ŋwɛ ayi Pɔl ásamé mbaá ɛchomele bɔ́ɔ́ Kras né Kolosiya

Matame

1 Me Pɔl muú Ɛsɔwɔ apyɛ nnó mbɛ ŋgbá
Kras Jisɔs ne nsáme ŋwɛ yina. Nlú fa chon-
cho ne meŋmɛ se Timɔti.
2 Ɛsé détɔme ŋwɛ yina ɛta nyú bɔ́ɔ́ Ɛsɔwɔ
né melɔ Kolosiya. Ɛnyú abi delu aŋmɛ se abi
déchome mmyɛ ne Jisɔs Kras ne dékwɔlege
ji ne metɔ́ɔ́ ɛma. Dénɛnemmyɛ nnó Ntɛ se
Ɛsɔwɔ ɛbwó ne Ata se Jisɔs Kras alɛre ɛnyú
galɔ́gálɔ́, ápyɛ ɛnyú debɛ ne nesɔ.

Pɔl anɛnemmyɛ mbaá Ɛsɔwɔ gétúgé bɔ́ɔ́ Kolosiya

3 Ɛsé deke dénɛnemmyɛ yéndégébé gétúgé
nyú, détamege Ɛsɔwɔ Ntɛ Ata sé Jisɔs Kras.
4 Ɛsé détamege Ɛsɔwɔ gétúgé dewuú nnó
ɛnyú défyɛ́ metɔ́ɔ́ ne Kras Jisɔs, ne debɔ́ɔ́ nto
gejeé ne atɛ bɔ́ɔ́ Ɛsɔwɔ ako. 5 Ɛnyú dépyɛ́
mbɔ gétúgé dénɛré metɔ́ɔ́ né unó bi Ɛsɔwɔ
ákwyɛ mɛ ábelé ɛta nyú né mfaánebuú.
Genó ɛyi gepyɛ ɛnyú dénɛré metɔ́ɔ́ né unó
bimbɔ ɛlé wáwálé ayi atanege né abya
melómélɔ́ ayi ɛnyú debɔ́ɔ́ mbɛ dewuú. 6 Abya
melómélɔ́ yimbɔ ásanege ajyɛ yéndé mbaá
fa né mme, apyɛ bɔ́ɔ́ ákwɔrege gepɔge bwó.
Ne gejamégé bɔ́ɔ́ áfyɛ́ metɔ́ɔ́ ne ji, wyɛ ndɛre
abɔ apyɛ nya ne nyú tɛ gébé ɛyigé ɛnyú
dewuú ji. Ne dékaá wáwálé ndɛre Ɛsɔwɔ
alɛrege ulɔ́ɔ́ melu bií mbaá bɔ́ɔ́ ako. 7 Ɛlé
Ɛpafras ne apyɛ ɛnyú dékaá abya melómélɔ́
yina. Ɛsé débɔ́ɔ́ gejeé ne ji dɔ́ɔ́. Ji alu ntɛ
muú utɔ́ɔ́ ayi apyɛ utɔ́ɔ́ dɔ́ɔ́ ne ɛsé chocho. Ji
alu maá utɔ́ɔ́ ayi apyɛ utɔ́ɔ́ Kras gétúgé ɛse
ne metɔ́ɔ́ wuú ɛma. 8 Ji ntó ne agare ɛse
gefɔ́ɔ́ ɛyigé ɛnyú debɔ́ɔ́ gejeé ne atɛ bɔ́ɔ́ Ɛsɔwɔ.
Ɛlé Mendoó Ukpea ne ɛpyɛ ɛnyú debɔ́ɔ́ gejeé
ɛyigémbɔ.
9 Getú ɛyigémbɔ, ne tɛ bií bi ɛse dewuú
abya nyú, dela depwyaá fɔ manɛnemmyɛ
gétúgé nyú. Ɛse dénɛnemmyɛ degígé Ɛsɔwɔ
nnó apyɛ ɛnyú dékaá chaŋéné genó ɛyigé
ji ashuú mampyɛ mbaá bɔ́ɔ́ bií. Ne nnó
achyɛ ɛnyú defɔ́ɔ́ deko ɛtire Mendoó wuú
ɛchyɛge. 10 Ɛnyú débɛgé ne defɔ́ɔ́ ɛtire mbɔ,
débɛ́ɛ́ nyɛ ne geŋwá ɛyige Ata akɛlege ne
dépyɛ nyɛ yéndégenó ɛyi gegɔ́ɔ́ ji metɔ́ɔ́.
Ne délɛrege nyɛ ulɔ́ɔ́ melú matimati ne
dékágé nyɛ depɔre Ɛsɔwɔ déjyɛ mbɛmbɛ.
11 Dénɛnemmyɛ ntó nnó Ɛsɔwɔ asɛ utó bií
uko ɛbi upwɔ́ɔ́ amu, apyɛ ɛnyú détɛne ne
ɛshyɛ nnó yéndégenó ɛyi gepyɛ, ɛnyú dékóge
wyɛ metɔ́ɔ́ kógé déjyɛge mbɛ ne nechóchó,
12 déchyɛge matame mbaá ntɛ se muú apyɛ
ɛnyú dekwane mambɔ unó ɛbi nyú, ɛbi
Ɛsɔwɔ akarége mbaá bɔ́ɔ́ bií, ɛbi ji akwyɛ
abelé né melu ɛwe geŋgbɔ jií gégɛnege. 13 Ji
ne afere ɛsé né uto muú ayi ágbárégé gefwa
jií né melu gemua, asɛ ɛsé défɛ né melu
gefwagé maá wuu ayi ji abɔ́ɔ́ gejeé ne ji dɔ́ɔ́.
14 Ɛlé gétúgé maá wuú yina ne ji áwené
gemége ɛsé, ɛwéna ɛleré nnó ji ajinte gabo
se.

Gefɔgé muú ayi Kras alú ne utɔ́ɔ́ ɛbi ji apyɛ́

15 Maá wuú yina ne alu muú ayi ɛsé
dégéné, ne ji ne alu mekpɛ́ɛ́ Ɛsɔwɔ muú
ɛsé dela dégéné fɔ́. Ne wyɛ nkane maá
mbɛ awyaá uto né ulaá gepú, mbɔntó ne
Kras awyaá uto bi upwɔ́ɔ́ unó uko ɛbi Ɛsɔwɔ
ákwyɛ́ɛ́ 16 néndé unó uko ɛbi Ɛsɔwɔ akwyɛ́ɛ́
né mfaánebuú ne fa mme ukɛ ne ji. Yé ɛbɛ
lé ɛbi dégéné ne ɛbi délá dégɛne, chóncho
ne aló yé ɛbelé ákpakpa ne afwa ne yéndé
gefɔgé uto bi úlú. Yéndé genó ɛyigé Ɛsɔwɔ
akwyɛ́ɛ́ gekɛ ne ji ne úlú ɛlé nnó uchyɛge
ji ŋgɔ. 17 Gemɛge nnó yéndégenó gebɛ, ji
alu mɛ. Ne ji ne apyɛ unó uko úlú né malu
bwó. 18 Ji ne alu muú kpaá ɛchomele bɔ́ɔ́
bií ɛwé ɛlú menyammyɛ wuú. Ne ji ne
alɔ́ɔ́ ula ɛchomele ɛwéna. Ji ne alú muú
mbɛ mankwilé né negbo, álá máge agboó
se. Ɛwéna ɛpyɛ́ɛ́mbɔ nnó ji ne abɛ menɔ
mbɛ né mbaá unó uko, 19 nénde Ɛsɔwɔ
jimbɔ́ɔ́ ne ɛgɔ́ɔ́ ji nnó Kras abɛ ne gepɔ
jií geko, 20 nnó bɔ́ɔ́ akɛ ne Kras akeré ɛta
wuú. Gétúgé manoó maá wuú ami machyɛ
mme gébégé ji agboó né mfaá gekwa, Ɛsɔwɔ
apyɛ nnó yéndé genó ɛyi gelu fa mme ne
ɛbi mfaánebuú ubɛ né nesɔ ne ji. 21 Ne
ɛnyú dékaá nnó, mbɛmbɛ ɛnyú ambɔ́ɔ́ debɔ
defa mbwa ne Ɛsɔwɔ, dela bɔ́ɔ́ mawame
bií gétúgé ubobo unó bi ɛnyú défɛrege ne
dépyɛ. 22 Yémbɔ nana ji aja ɛnyú déchwó ji
mmyɛ gétúgé negbo ɛníné maá wuú agboó
ndɛre mekwaá nnó ji apyɛ ɛnyú détɛne né
mbɛ ushu wuú ndɛre bɔ́ɔ́ ukpea, bɔ́ɔ́ abi álá
pó ne deba né mmyɛ, abi Ɛsɔwɔ álá garege
fɔ́ nnó ákwe mpa. 23 Ɛnyú debɔ mamfyɛge
wyɛ metɔ́ɔ́ ne Kras detɛne ne ɛshyɛ. Délyage
fɔ manɛré metɔ́ɔ́ né unó bi ɛnyú déwuú né
abya melómélɔ́. Abya melómélɔ́ yina ne
bɔ́ɔ́ ágárégé né yéndé mbaá fa mme, ne
Ɛsɔwɔ ajya me Pɔl nnó mbɛ méngáré abya
melómélɔ́ yina ntó.

Utɔ́ɔ́ bi Pɔl apyɛ́ɛ́ né ɛchomele bɔ́ɔ́ Kras

24 Ne nana metɔ́ɔ́ ɛgɔ́ɔ́ me né ɛfwyale
ɛwe ngɛne gétúgé nyú. Me ngɛne ɛfwyale
ɛwéna né menyammyɛ nnó me nnere
mangɛ ɛfwyale ɛwé bɔ́ɔ́ ɛchomele Jisɔs álu
mangɛ wyɛ ndɛre Kras abɔ agɛne gétúgé
menyammyɛ wuú ayi alu ɛchomele bɔ́ɔ́ bií.
25 Ɛsɔwɔ ajya me nnó mbɛ muú utɔ́ɔ́ wuú né
ɛchomele bɔ́ɔ́ bií ɛwéna. Ne utɔ́ɔ́ ɛbi ji afyɛɛ
me né amu úlú nnó me nnere mampyɛ ɛnyú
dekaá meko mejɔ́ɔ́ wuú chaŋéné. 26 Abya
melómélɔ́ yina ne Ɛsɔwɔ ábelé nya bíbí
mbaá bɔ́ɔ́ abi nya mbɛmbɛ ako. Nana apyɛ

bɔ́ɔ́ bií akaá ji gbɔgɔnɔ. 27 Bɔ́ɔ́ bií bina ne ji ájyaá nnó ápyɛ ɛbwɔ́ ákaá nnó genó ɛyige ji ábelé nya bibií mbaá bɔ́ɔ́ bií gelɔ kpaá gepwɔ amu. Ne genó ɛyigémbɔ elé Kras muu ajwɔlege ne ɛnyú bɔ́ɔ́ abi álá pó bɔ́ɔ́ Jus. Ɛwémbɔ ɛtɛne nnó ɛnyú ntó dénɛré metɔ́ɔ́ wáwálé nnó dényɛ nyɛ gekpékpégé gefwa jií ulua ne Kras. 28 Ndɛre elúmbɔ, ɛsé degarege bɔ́ɔ́ abya Kras. Dekwelege ɛbwɔ́ mbeé ne délɛrege ɛbwɔ́ abya Kras ne deŋga deko. Depyɛmbɔ nnó gébégé yéndémuú ayi áchóme mmyɛ ne Kras atɛnege né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ, abɛ ndɛre muú ayi ábɛné né depɔré Ɛsɔwɔ. 29 Ɛlé gétúgé unó bina ne me mfyɛɛ́ ɛshyɛ wa meko nnó mpyɛ utɔ́ɔ́ bina, ɛbi ulɛrege gekpɛkpɛge ɛshyɛ ɛwé Kras achyɛge me.

2

1 Me nkɛlegé ɛnyú dekaá ndɛre me mmyɛ ne ɛshyɛ mampyɛge utɔ́ɔ́ gétúgé nyú ne bɔ́ɔ́ Ɛsɔwɔ abi alú né Laodisha chóncho ne gejamégé abi me nla nlú dantuú ntó amɛ ne ɛbwɔ́. 2 Me mpyɛ mbɔ nnó mfyɛɛ́ ɛnyú ako ɛshyɛ nnó gejeé ɛyigé ɛnyú debɔ́ɔ́ ne atɛ genywere ɛnyú. Ne nkɛlege ɛnyú déneré mankaá genó ɛyigé Ɛsɔwɔ ábelé nya bíbí, nnó ɛnyú débɛ ne gefɔgé metɔ́ɔ́ ɛwé ɛla ɛnyigé fɔ́. Ne genó ɛyigémbɔ elé Kras Jimbɔ́ɔ́. 3 Ɛlé Kras ne apyɛɛ́ nnó ɛsé debɛ ne defɔ́ɔ́ ne deŋga dékágé unó. Unó bina ne uchwɔ́ɔ́ ne gefwa ɛyi gepwɔ́ɔ́ ámu, ɛyigé Ɛsɔwɔ ábɔ́ ábelé nya bíbí.

4 Me njógé mbɔ nnó ékágé ɛnyú delyaá muú fɔ akpa gélɔge mejɔɔ abwɔlé ɛnyú. 5 Kágé nnó yɛ elé me nla mpɔ ne ɛnyú ɛwú mbɔ, metɔ́ɔ́ wa ɛlú ne ɛnyú yéndégébé. Ne metɔ́ɔ́ ɛgɔ́ɔ́ me ndɛré nwuú nnó ɛnyú défyɛ́ metɔ́ɔ́ ne Kras ne nnó decho mmyɛ ne atɛ dégbarege yéndégenó cháŋéné.

Belege geŋwáge nyú ndɛre bɔ́ɔ́ abi áchome mmyɛ ne Kras

6 Ne tɛ mbaá ɛnyú dekame nnó Kras Jisɔs abɛ Ata nyu, belege geŋwáge nyú ndɛre bɔ́ɔ́ abi áchome mmyɛ ne ji. 7 Pérégé wyɛ uka nyú mme cháŋéné ndɛré déchomé mmyɛ ne Kras, débɛ́ ɛke genɔ́ɔ́ ɛyi gefyɛɛ́ maka ajyɛ tɛ mme. Gbarege uno ɛbi álɛre ɛnyu dékame ne ubi cháŋéné. Ne tamege wyɛ Ɛsɔwɔ gétúgé unó uko ɛbi ji apyɛɛ́.

8 Sɛge gebé nnó ɛkágé muú fɔ́ abɔ́ gelɔge mejɔ́ɔ́ ne deŋgáré akwaá abwɔlé ɛnyú dekwe ɛké afwɛ mbaá unó ɛbí ɛbwɔ́ alérégé. Unó bi ɛbwɔ́ álɛ́régé utanege fɔ mbaá Kras utanege ɛlé mbaá gépɔ́gé akwaá ne aló nchyɛ abi ágbarege gefwa fa mme. 9 Dékámégé fɔ ábwɔ́lé ɛnyú néndé ɛlé Kras ne áchwɔ́ɔ́ ndɛre mekwaa ne áwyaá gépɔ́gé Ɛsɔwɔ geko. 10 Ne ndéré ɛnyú ntó dechome mmyɛ ne Kras, yɛ geno fɔ ɛyi gelii ɛnyu né depɔre Ɛsɔwɔ gepɔ, nendé Kras ne apwɔ́ɔ́ unó uko bi ugbarege gefwa ne ɛbi uwyaá utó né mfaá ne mme.

11 Ndɛ́ré ɛnyú dechome mmyɛ né Kras, ɛlu ɛké nsɔ ne asɔ́ɔ́ ɛnyú. Ɛpɔ́ fɔ́ nsɔ ayi akwaá asɔ́ɔ́ ne amu. Ne nsɔ yimbɔ alú nnó Kras afere né menyammyɛ nyu gepɔge mekwaa ɛyi gétene ji apyɛ gabo. 12 Gébégé áwyaá ɛnyú manaá Ɛsɔwɔ, genó ɛyi gepyɛɛ́ gelu nnó, aníí ntó ɛnyú ne Kras. Né gébé ɛyigé mbɔntó, Ɛsɔwɔ apyɛ ɛnyú dekwilé né negbo ne Kras gétúgé dekame ne uto Ɛsɔwɔ ɛbimbɔ, nnó apyɛɛ́ Kras akwilé né negbo. 13 Mbɛ mbɛ ɛnyu debɔ depyɛɛ́ gabo gétúgé álá lu dansɔ ɛnyú nsɔ áyi átome ne Kras. Ndɛre elúmbɔ, ɛnyú debɔ degbo né depɔré Ɛsɔwɔ. Yémbɔ Ɛsɔwɔ ajinte gabo se meko ne apyɛ ɛse debɔ geŋwá choncho ne Kras. 14 Ati amma mpa né mmú ŋwɛ ayi alɛrege nnó ɛsé dekwe mpa, choncho ne mabɛ ayi atome ne ama mpa yimbɔ. Achɔ ji kaŋka ndɛre áwɔmé ji né mfaá gekwa. 15 Né mfaá gekwa ɛyigémbɔ, Kras áwá gelúgé aló nchyɛ ako abi ágbárégé gefwa ne abi áwyaá uto. Ne achyɛɛ́ ɛbwɔ́ mekpo unɔ́ɔ́ né mbɛ ushu bɔ́ɔ́ ako ndɛre ji apwɔ́ɔ́ ɛbwɔ́ gébégé ji agboó mfaá gekwa.

16 Ndɛre elúmbɔ, déwúgé fɔ́ mejɔ́ɔ́ ɛwé bɔ́ɔ́ ajógé nnó ɛnyú delu gyɛ gétúgé unó abi ɛnyú denyɛ ne ɛbi denyuú. Ne gétúgé delá denyɛɛ́ fɔ ufɔ́ɔ́ mapaá ayifɔ ndɛré ɛpaá ŋmɛ nekɛ, mfaá mekɛ ne ɛpaá bií uwyua. 17 Unó nkane bina úlú lé dendoré unó bi uchwɔ́ɔ́ nyɛ. Ne toŋgése genó ɛyigé unó bina ulɛ́régé ɛlé Kras. 18 Ndɛre ɛlúmbɔ, dekámégé fɔ́ ne bɔ́ɔ́ abi áshyií wyɛ nnó muú nyú abɔ mánshule gemɛ jií mme ne nnó debɔ manoge wyɛ makiénné Ɛsɔwɔ ndɛré ɛbwɔ́ ápyɛ. Ɛbwɔ́ ábwólege ɛnyú nnó dépyége unó bina. Ágáré nnó Ɛsɔwɔ alɛre ɛbwɔ́ unó né amɛ gejya. Yémbɔ unó bina utanégé ɛbwɔ́ né metɔ́ɔ́ ne upyɛɛ́ ɛbwɔ́ ábwɛge mmyɛ. Ne wáwálé alu nnó unó bi ɛbwɔ́ álɛ́régé úlú lé ubyaŋkwɔ unó. 19 Ne ɛbwɔ́ áfa mbwa ne Kras muú alu ndɛre mekpo né mbaá menyammyɛ. Ɛlé Kras ne apyɛ nnó menyammyɛ akɛne chaŋéné ne ji ne apyɛɛ́ nnó upɔ menyammyɛ uko ucho mbaá ama. Anɔ́ɔ́ mali ne ufɛre ne ápyɛɛ́ nnó upɔ menyammyɛ uko uchome mbaá ama nnó menyammyɛ awɛne ndɛre Ɛsɔwɔ aké ébé.

Ula nnó ɛnyú délú nóge ubyaŋkwɔ mabɛ

20 Tɛ mbaá ɛnyú degboó ne Kras, ɛwena ɛlɛ́ré nnó Ɛsɔwɔ afere ɛnyú né uto aló nchyɛ. Aló nchyɛ apɔ sé ne utó bi ápyɛɛ́ ɛnyú dewuú ne ɛbwɔ́. Ndɛre elúmbɔ, ula nnó ɛnyú delu depyɛɛ́ depɔ ɛke bɔ́ɔ́ abi alú bɔ́ɔ́ mme? Ula nnó ɛnyú delu nóge mabɛ ayi bɔ́ɔ́ áfyɛɛ́ nnó: 21 “Dégbárégé gefɔgé geno ɛyigé na. Dényégé ɛyi ne détagé ɛyigé na”? 22 Ufɔ́ɔ́ mabɛ yina alú le mabɛ akwaá ne

unó bi ɛbwɔ́ alérégé. Aji átome le ne unó mme ɛbi muú apyɛge mɛ ubi ula ubyaŋkwɔ unó. 23 Mabɛ yina ápyɛ ɛke áfyɛ́ muú defɔ́, néndé álɛrégé bɔ́ɔ nnó ábɔ́ gejeé mampyégé unó bi ulɛré nnó ɛbwɔ́ álu bɔ́ɔ Ɛsɔwɔ, álɛregé bɔ́ɔ nnó abwɛge fɔ́ mmyɛ. Apyɛ bɔ́ɔ atulege mmyɛ detu, yémbɔ mabɛ yina apɔ́ ne uto mangbɛ muú nnó abɔgé fɔ́ gejeé mampyɛge gabo.

3

1 Geŋwá gekɛ ɛyigé Ɛsɔwɔ achyɛ ɛnyú gelu wyɛ ɛké ji apyɛ ɛnyú dekeré né geŋwá ne Kras. Ndɛre ɛlúmbɔ, nɛrege matɔ́ɔ nyú né mbaá unó bi úlú né mfaánebuú né mbaá ayi Kras ajwɔle né ɛgbɛ ɛbwɔnyɛ Ɛsɔwɔ. 2 Belegé wyɛ ufɛre nyú né depɔré mfaánebuú, debélégé fɔ́ mbaá depɔré mme. 3 Kage nno ɛnyu debɔ degbo mɛ ne geŋwáge nyu gélú né amu Kras muú alu chóncho ne Ɛsɔwɔ. 4 Ne gébégé Kras muú achyɛge ɛnyu geŋwá ɛyigé na amage kere meso fa mme, ɛnyú ntó debɛ́ɛ nyɛ wyɛɛ ne gekpɛkpɛge ŋgɔ wuú.

Geŋwá gekwene ne ɛyi gekɛ

5 Ndɛré ɛlúmbɔ, ferege amu kaŋka né yéndégenó ɛyi gebɔ́ getome ne gekwenege geŋwá ɛyigé ɛnyú debɔ dewyaá fa mme. Dekwɔlege se depɔré manane tametame ne yéndé gepɔ ɛyi gegboó mmyɛ. Défɛrégé fɔ gabo mampyɛ, ne débégé fɔ ne mmwɔlé né gefwa. Deke depyɛ mbɔ dechyɛge geji ɛnógé ɛwé debɔɔ manchyɛ́ɛ Ɛsɔwɔ. 6 Ɛlé gétúgé unó bina ne Ɛsɔwɔ achyɛge nyɛ ɛfwyale mbaá bɔ́ɔ abi álá nogé ji. 7 Mbɔ ne geŋwáge nyu gebɔ gelu nya gébégé ɛnyu depyɛ́ɛ ufɔ́ɔ uno bina.

8 Yémbɔ, nana depyɛge se ufɔ́ɔ unó bina. Desɔge se metɔ́ɔ ne atɛ, debálégé se metɔ́ɔ, depyɛge fɔ́ nchyɛ. Déchɔge bɔ́ɔ mabɔ. Ne dékámégé fɔ́ mejɔ́ɔ mebomebo ɛtanege ɛnyú né meno. 9 Ɛkágé debyɔge gebyɔ mbaá atɛ, nendé defere mɛ gekwenege geŋwá nyu ne gekwenege gepɔ ɛyi debɔ déwyaá défómé ndɛre muu áfomege gekwenege nkú. 10 Ne nana ɛnyú defyɛ gepɔ gekɛ ndɛre muu áfyɛ́ɛ nkú mekɛ. Ɛle gepɔ ɛyigé na ne Ɛsɔwɔ muú ákwyɛ́ɛgé geji áchyɛge ɛnyu nnó ɛnyu débɛ ɛke ji, nnó ápyɛ́ɛ ɛnyú dekaá ji cháŋéné. 11 Né geŋwá gekɛ ɛyigé na, aŋgya apɔ se né géluágé bɔ́ɔ Ɛsɔwɔ. Yɛ́ wɔ ɔlú lé muú jus yɛ muú ayi ála pɔ muú jus, yɛ́ asɔ wɔ nsɔ yɛ asɔ wɔ́, yɛ ɔlú lé chogéchogé, yɛ́ ɔlú mefwɛ, yɛ́ ɔlú mmyɛmmyɛ jyɛ, ɛwémbɔ ɛpyɛ yɛ genó wɔ́. Genó ɛyi geŋeá gemɛ gepwɔ́ɔ ɛlé Kras, ne ji alu né mmu matɔ́ɔ ufɔ́ɔ bɔ́ɔ bina ako.

12 Tɛ mbaá Ɛsɔwɔ ajyaá ɛnyú nnó debɛ bɔ́ɔ bií, ɛnyú delu bɔ́ɔ ukpea ne ji agbooó ne ɛnyú dɔ́ɔ. Ndéré ɛlúmbɔ, bɛge ne gepɔ ɛyi gelérégé nnó ɛnyú dégɛne atɛ meshwɛ, delɔme melu, débwɛge fɔ mmyɛ, désɛle depɔré nyu peré, ne dekoge metɔ́ɔ né uno bi bɔ́ɔ ápyɛ́ɛ. 13 Debɔ́ mambyage ntó depɔ ɛtire atɛ aŋmɛ apyɛ. Ntɛ meŋmɛ apyɛge genó ɛyi gesɔ́ɔ ɛnyú metɔ́ɔ, jige ji nte. Ɛnyú debɔ manjigé nte gabo ayi atɛ aŋmɛ apyɛ ne ɛnyú, wyɛ ndɛre Ata Jisɔs ajinte gabo awe nyu. 14 Menɔ genó ayi ɛnyú debɔ́ɔ mampyɛ, ayi apwɔ́ɔ unó bina uko alu nnó ɛnyú debɔ gejeé ne atɛ, néndé gejeé ne gepyɛ bɔ́ɔ áchóme mmyɛ ne atɛ cháŋéné. 15 Pyɛge wyɛ unó gefɔ́ɔ ɛyige nesɔ ɛniné Kras áchyɛge nebɛ́ɛ né muú matɔ́ɔ nyu néndé ɛlé gétúgé Ɛsɔwɔ akɛlégé nnó ɛnyú debé né nesɔ, ne ji akuú ɛnyú. Choge mmyɛ ne atɛ, debɛ ndɛre upɔ menyammyɛ uchome né menyammyɛ ama, nnó detámégé ji né unó bi ji apyɛɛ. 16 Gɔge abya Kras abɛ ɛnyú né matɔ́ɔ gbɛne. Lérégé ji mbaá atɛ ne chyɛge atɛ majyɛ né deŋga deko. Kwage makwa ayi atanege né bɔ ŋwɛ Ɛsɔwɔ ne ayi atomé ne Kras ne ayi Mendoó Ukpea ɛlɛrege. Kwage áji ne metɔ́ɔ megɔmegɔ né mbaa Ɛsɔwɔ. 17 Ne yéndégenó ɛyigé ɛnyú dépyɛɛ́, yɛ déjógé lé mejɔ́ɔ, yé depyɛ́ lé unó, pyɛgé ubí ukó gefɔ́ɔ ɛyi gelérege nnó ɛnyú delu bɔ́ɔ Ata Jisɔs. Dekɛ ne ji detamégé ntɛ se Ɛsɔwɔ yéndégébé.

Pɔl achyɛge majyɛ mbaá mala upú bɔ́ɔ Ɛsɔwɔ

18 Ɛnyú andeé anɔ wúgé ne anɔ nyú yɛndégébé, mbɔ ne andeé abi áfyɛ́ɛ metɔ́ɔ ne Ata ápyɛ́ɛ.

19 Ɛnyú anɔ, yéndémuú nyu abɔgé gejeé ne mendée wuú. Ɛkágé achyɛge ji genyane.

20 Ɛnyú baá, wúgé ne ama ne antɛ nyú yéndégébé néndé gɛ genó ɛyigé gepyɛ́ɛ metɔ́ɔ ɛgɔ́ɔ Ata mbɔ.

21 Ɛnyú antɛ, ɛkágé depyɛge matɔ́ɔ asɔge baá nyú, deke depyɛ mbɔ defyɛ́ɛ ɛbwɔ́ gebwa mmyɛ ne apyɛ se genó gelɔ́gelɔ́.

22 Ɛnyú afwɛ yéndegébé wugé né bɔ́ɔ abi abɔ́ɔ ɛnyú fa mme. Deke depyɛ́ɛ utɔ́ɔ nyú, ɛkágé dépyɛge lé nnó ɛbwɔ́ agéné utɔ́ɔ bi ɛnyú depyɛ́ ne áfɛ́ge ɛnyú. Pyége utɔ́ɔ nyú metɔ́ɔ ɛma gétúgé denógé Ata. 23 Yéndé utɔ́ɔ bi achyɛge ɛnyú nnó depyɛ, pyɛge ubi cháŋéné ne metɔ́ɔ ɛma, ndɛre bɔ́ɔ abi apyɛ lé utɔ́ɔ Ata, épɔ́ fɔ́ lé mbaá akwaá. 24 Ne kágé nnó Ata achyɛge nyɛ ɛnyú nsa. Ne nsa yimbɔ ɛlé unó bi ji ákwyɛ́ɛ ábelé mbaá bɔ́ɔ bií. Ne yɛnde utɔ́ɔ ɛbi ɛnyu depyɛ́ɛ, depyɛ́ɛ mbɔ ɛlé mbaa Kras muú abɔ́ɔ ɛnyú. 25 Yéndémuú ayi apyɛ gabo agɛne nyɛ ɛfwyale ndɛré ji apyɛɛ gabo néndé Ɛsɔwɔ asɔ́ɔ mpa yéndémuú alɛrégé fɔ aŋgya.

4

Majyɛ ami Pɔl ama chyɛ́ɛ

1 Ɛnyú bɔ́ɔ abi dewyaá afwɛ, pyɛge galɔ́gálɔ́ ne ɛbwɔ́ ne unó bi úlú cho. Tégé ntó nnó ɛnyú dewyaá muú ayi abɔ́ɔ ɛnyú né mfaánebuú.

2 Débégé fɔ́ ne gepwa manɛnemmyɛ mbaá Ɛsɔwɔ. Ne fyɛge amɛ nyú né mbaá unó

bi ɛnyú denɛnemmyɛ, chyɛge ntó matáme mbaá Ɛsɔwɔ. 3 Deke denénémmyɛ fyɛge ɛse ntó né mmyɛmenɛne nyú, dégigé Ɛsɔwɔ nnó apyɛé ɛsé degɛ meti délérégé bɔ́ mekomejɔ́ Kras ayi ji ábelé nya bibií. Ne ɛlé gétúgé abya melómélɔ́ yina ne me nkpɛne né denɔ. 4 Nɛgemmyɛ nnó me ngáré mekomejɔ́ yina gefɔ́ ɛyigé bɔ́ akage ji chanɛné ndéré mbɔ́ mangare.

5 Bɛge ne deŋga né gefɔ́ ɛyigé ɛnyú dekɛne né gelúagé bɔ́ abi álá fyɛ metɔ́ ne Jisɔs wɔ. Yéndé meti ɛwé ɛnyú dégɛge, déchɔge fɔ́ gébé mangáré ɛbwɔ́ mekomejɔ́. 6 Bɛge ne deŋgare mejɔ́ melómélɔ́ né meno nnó ɛbwɔ́ áké awuú genó ɛyigé ɛnyú dejógé, matɔ́ ágógé ɛbwɔ́. Deke depyɛ mbɔ dekage nyɛ mashuú meko mbaá yéndégenó ɛyigé ɛbwɔ́ agige ɛnyú.

Kwyakwya matame ami Pɔl atamege ɛbwɔ́

7 Meŋmɛ se Tikikɔs achwɔ́ge, agárégé nyɛ ɛnyú genó ɛyi gepyɛé ne me. Ɛsé débɔ́ gejeé ne ji dɔ́, ne alú ntɛ meŋmɛ ayi apyɛé utɔ́ ne ɛsé chóncho ne apyɛé utɔ́ Ata ne metɔ́ wuú ɛma. 8 Ula bi me ntɔme ji ɛta nyú úlú nnó achwɔge, agáré ɛnyú ndɛré depɔ dekɛne wena ne ɛsé nnó afyɛ ɛnyú ɛshyɛ. 9 Ɛbwɔ́ ne meŋmɛ se Ɔnɛsimus muú melɔ́ nyú ne áchwɔ́. Ɛsé debɔ gejeé ne Ɔnɛsimus dɔ́. Ne ji ntó apyɛé utɔ́ Ata chánɛné. Ɛbwɔ́ áchwɔge ágárégé nyɛ ɛnyú yéndégenó ɛyi gepyɛé ne ɛse wena.

10 Aristakɔs ntɛ meŋmɛ se ayi delu fa né denɔ ne me alɔ́ ɛnyú matame. Makɔs ayi alu mbɛé Banabas atamege ntó ɛnyu. Ji alu muú ayi me ngáré mɛ ɛnyú nnó mbɔge ji achwɔge sɛge ji amu apea. 11 Jisɔs ayi akuú ji ntó nnó Justɔs alɔ́ ɛnyú matame. Né géluágé bɔ́ ako abi ápyɛ utɔ́ ne me élé bɔ́ bina alɛé ne álu bɔ́ Jus. Ɛbwɔ́ bina ne ábane me nnó dégárégé abya gefwage Ɛsɔwɔ. Ɛbwɔ́ ápoó me kpaá ápwɔ.

12 Ɛpafras muú melɔ nyú alɔ́ nto ɛnyú matame. Ji alu maá utɔ́ Kras Jisɔs. Ji anɛnemmyɛ yéndégébé gétúgé nyú apwyaá fɔ́. Anɛnemmyɛ nnó Ɛsɔwɔ apyɛ ɛnyú déténé ne ɛshyɛ ndére bɔ́ abi ábɛné né dépɔ́ ɛtií, ne nnó debɛ ne gefɔge metɔ́ ɛwe élá ɛnyige fɔ mankaá genó ɛyigé Ɛsɔwɔ akɛlégé nnó ɛnyú depyɛge. 13 Ne me ngárégé ɛnyú ndɛre ntɛsé wuú nnó ji apyɛé utɔ́ ne ɛshyɛ nnó apoó ɛnyú ne bɔ́ Ɛsɔwɔ abi álu né Laodisha ne abi Hirapolis. 14 Meŋmɛ se Lukase mempyɛ mamee ayi debɔɔ gejeé ne ji dɔ́, ɛbwɔ́ ne Damas átamege ɛnyú.

15 Tamege aŋmɛ se abi alú né melɔ Laodisha. Tamege ntó Nyfa meŋmɛ se ayi mendée choncho ne bɔ́ ɛchomele Jisɔs abi anywerege né gepu jií. 16 Dejógé ŋwɛ yina dewúgé, mmyɛge mmyɛ ájɔ́ ntó ji mbaá ɛchomele bɔ́ Jisɔs abi álú né Laodisha. Ne ɛnyú ntó jógé ŋwɛ ayi me nsame abi Laodisha. 17 Gárege Akipus nnó ammyɛ mmyɛ anéré utɔ́ ɛbi Ata achyɛé ji nnó apyɛ.

18 Membɔ́ Pɔl ne nsame kwyakwya matame amina ne ɛbwɔ wa. Tege nnó me nlú né gépúgé denɔ. Nnɛnemmyɛ nnó Ɛsɔwɔ álérégé ɛnyú galógálɔ́.

Ŋwɛ mbɛ ayi Pɔl ásamé mbaá ɛchomele bɔ́ Kras né Tɛssalonika

Matame

1 Me Pɔl ne nsame ŋwɛ yina. Silvanos ɛbwɔ́ ne Timɔti choncho ne me délɔ́ ɛnyú matame. Me ntɔme ŋwɛ yina ɛta nyú bɔ́ ɛchomele Jisɔs né melɔ Tɛssalonika, ɛnyú abi délu bɔ́ Ntɛ sé Ɛsɔwɔ ne Ata Jisɔs Kras. Nnɛnemmyɛ nnó Ntɛ sé Ɛsɔwɔ ne Ata Jisɔs Kras álérégé ɛnyú galɔ́gálɔ́, apyɛ ɛnyú débɛ né nesɔ.

Gefɔ́ ɛyigé bɔ́ Tɛssalonika abi áfyɛ́ metɔ́ ne Kras ábele geŋwá gebwɔ́

2 Yɛ́ndégébé ɛsé deké dénɛnemmyɛ, détamegé Ɛsɔwɔ gétúgé ɛnyú ako, ne défyɛ́ ɛnyú né mmyɛmenɛne sé. 3 Ndɛre dénɛnemmyɛ mbaá Ɛsɔwɔ Ntɛ se ɛsé ako, détée unó ulɔ́úlɔ́ ɛbi ɛnyú dépyɛ gétúgé défyɛ́ metɔ́ ne ji. Détée utɔ́ ɛbi ɛnyú dépyé ne ɛshyɛ gétúgé débɔ́ gejeé ne ji. Détée ntó ndɛre ɛnyú dékoge metɔ́ gétúgé dénɛré metɔ́ ne Ata sé Jisɔs Kras. 4 Aŋmɛ sé, ɛsé dékaá nnó Ɛsɔwɔ abɔ gejeé ne ɛnyú, ne ajya ɛnyú nnó débɛ bɔ́ bií. 5 Néndé gébégé ɛsé déchwɔ́ ne abya melómélɔ́ ɛta nyú, déchwɔ́ fɔ́ ne mekomejɔ́ jiji wɔ́, déchwɔ ntó ne ɛshyɛ ɛwé Mendoó Ukpea ɛchyɛge. Ne ɛsé dékaá chaŋéné nnó abya melómélɔ́ yimbɔ alu wáwálé. Ɛnyú dékaá ntó gefɔ́gé gepɔ ɛyigé ɛsé déwyaá gébégé délú ne ɛnyú, ne délu nya mbɔ né galɔ́gálɔ́ nyú. 6 Ɛnyú ntó dékwɔle wyɛ gekagé nekɛ ne sé ne ɛyigé Ata. Yɛ́ elé bɔ́ achyɛ́ ɛnyú ɛfwyale gétúgé abya melómélɔ́, ɛnyú dékame wyɛ ne ji ne nechóchɔ́. Ne ɛlé Mendoó Ukpea ne ɛchyɛgé ɛnyú nechóchɔ́ ɛniné na. 7 Ndɛre ɛnyú dépyɛ́ mbɔ, délá bɔ́ abi áŋmé ako abi áfyɛ́ metɔ́ ne Kras né gebage mewaá Masedonia ne Akaya abɔ́ mankwɔle gekage nekɛne bwɔ́. 8 Ɛnyú dépyé fɔ́ mekomejɔ́ Ata asane wyɛ elé né gebage mewaá Masedonia ne Akaya gejigeji wɔ́, yéndé mbaá bɔ́ akaá gefɔgé metɔ́ ɛwé ɛnyú défyɛ́ ne Ɛsɔwɔ. Getu ɛyigémbɔ ɛsé debɔ́ sé mangaré ɛbwɔ́ genó wɔ́, 9 néndé ɛbwɔ́ ambɔ́ ágárege gefɔ́ ɛyigé ɛnyú désɛle ɛsé gébégé déchwɔ́ lɔ mangaré abya melómélɔ́ ɛta nyú. Agárege ntó ndɛre ɛnyú délyaá aló uka, dénógé lé Ɛsɔwɔ. Nana ɛnyú dénógé Ɛsɔwɔ ayi mbɔ́, muú alú mebɛ. 10 Ágárege ntó ndɛre ɛnyú dégílé Maá wuú nnó atanege nyɛ mfaánebuú achwɔ́ fa mme. Maá wuú yimbɔ elé Jisɔs, muú ji apyɛ akwilé né negboó. Elé Jisɔs ne aferege ɛsé né metɔ́ usɔ́ ɛwé Ɛsɔwɔ alɛrege nyɛ gébégé aké asɔ́ mpa.

2

Utɔ́ Pɔl né Tɛssalonika

1 Aŋmé sé, ɛnyú ambɔ́ dékaá nnó nekɛ ɛniné ɛsé déchwɔ́ ɛta nyú neno fɔ́ mme detu wɔ́.

2 Gemɛgé nnó ɛsé déchwɔ ɛwú débɔ délu né melɔ Filipi. Ɛnyú dékaá ndɛre bɔ́ abi ɛ́wú áchyɛ́ ɛsé ɛfwyale ne mashyɛ ami ɛbwɔ́ áshyɛ́ ɛsé. Yɛ́mbɔ Ɛsɔwɔ afyɛ ɛsé ɛshyɛ nnó déchwɔ́ dégare ɛnyú abya melómélɔ́ ayi ji áchyɛ́, yɛ elé bɔ́ átɛne ukpene ne ɛsé. 3 Gɛgé yɛ nnó genó ɛyigé ɛsé dégaré ɛnyú gelú wáwálé. Ufɛré uboubo upɔ́ mmu, yɛ démbwɔlé ntó depɔ mmu. 4 Ɛsé dégarege lé genó ɛyigé Ɛsɔwɔ akɛlege nnó ɛsé dégárégé. Ji achɛre ɛsé, agɛ́ nnó ɛsé dékwane mambɛ bɔ́ abi ji áfyɛ́ ɛbwɔ́ abya melómélɔ́ né amu nnó dégárégé. Ne ɛsé démmyɛ fɔ́ nnó dépyɛ genó ɛyi gegɔ́ ákwaá metɔ́, dépyɛ́ elé genó ɛyi gegɔ́ Ɛsɔwɔ muú áchérege matɔ́ se. 5 Ɛnyú dékaá cháŋéné nnó ɛsé déchwɔ́ fɔ́ ɛta nyú ne gelɔgé mejɔ́ wɔ́, yɛ́ ɛbɛ elé maŋme ɛnyú gemuá amɛ nnó désɛ́ unó nyú. Ɛsɔwɔ alu ntésɛ nnó njɔgé wáwálé. 6 Ɛsé debɔ démmyɛ fɔ́ nnó bɔ́ áfɛge ɛsé. Yɛ ɛbɛ elé ɛnyú, yɛ́ bɔ́ abi cha ɛsé dékɛlege fɔ́. 7 Ɛsé ndɛre áŋgbá Kras, débɔ delú cho mangií nnó ɛnyú déchyɛge ɛsé unó bi dékɛlege, yɛmbɔ́ ɛsé dépyɛ fɔ́ mbɔ wɔ́, delú pere ne ɛnyú, dégbare ɛnyú cháŋéné ndɛre mmabu ágbárege baá bií. 8 Gétúgé gejeé ɛyigé ɛsé débɔ́ ne ɛnyú dɔ́, dépyɛ fɔ́ nnó ɛnyú dékaá lé abya melómélɔ́ Ɛsɔwɔ jiji wɔ́, dékpome mmyɛ manchyɛ́ geŋwá gesé nnó dépoó ɛnyú néndé ɛsé débɔ gejeé ne ɛnyú dɔ́. 9 Aŋmɛ ba, nfɛre nnó ɛnyú délú teé utɔ́ ɛbi ɛsé ambɔ́ dépyɛ́ désɔ́ njújú. Dépyɛ utɔ́ utuú ne ŋwɔmesé nnó ékágé dénɛré muú fɔ́ metuú mmyɛ ndɛre dégarege ɛnyú abya melómélɔ́ ayi Ɛsɔwɔ achyɛ́. 10 Ɛnyú degɛ ndɛre gepógé sé gelu, ne Ɛsɔwɔ ntó akaá ndɛre ɛsé délɛre gepɔ gelɔ́gélɔ́ ne ɛnyú abi défyɛ́ metɔ́ ne Kras. Ɛsé debɔ délu pópó ne cho né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ ne dépyɛ́ fɔ́ genó ɛyigé bɔ́ ákage shulege ɛsé ndo wɔ́. 11 Ne dékaá ntó nnó unó bi ɛsé dépyɛ nya ne ɛnyú, úlú wyɛ ndɛre ntɛ apyɛ ne baá bií. 12 Ɛsé défyɛ́ ɛnyú ɛshyɛ, dépyɛ́ matɔ́ ákwenege ɛnyú né mmu, ne dékpeage ɛnyú nnó débɛ ne geŋwá ɛyigé Ɛsɔwɔ akɛlege. Ɛsɔwɔ ne akuú ɛnyú nnó dényɛ gefwa jií ne nnó débɔ ntó gekpɛkpɛgé ŋgɔ́ wuú.

13 Ne ɛsé détamege ntó Ɛsɔwɔ yɛ́ndégébé néndé, gébégé ɛnyú déwuú mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ ayi ɛsé dégare ɛnyú, desɛ fɔ́ ji ɛké mekomejɔ́ ákwaá wɔ́. Désɛ ji ndɛre mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ, ne mbɔ ne ji alu wáwálé. Ne mekomejɔ́ yimbɔ alú pyɛ́ utɔ́ né geŋwáge nyú abi défyɛ́ metɔ́ ne Ɛsɔwɔ. 14 Áŋmé ɛsé, me njɔgé mbɔ néndé, genó ɛyi gepyɛ ne ɛnyú, gepyɛ ntó ne machomele

bɔ́ Ɛsɔwɔ abi áfyɛ metɔ́ ne Kras Jisɔs né gebagé mewaá Judiya. Bɔ́ melɔ nyú ápyɛ ɛnyú dégɛ ɛfwyale wyɛ ndɛre bɔ́ Jus abi alu né gebagé mewaá Judiyá ápyɛɛ́ aŋmɛ abi álu ɛwu ágɛne. 15 Ɛlé bɔ́ Jus ne ápyɛ áwáne Áta Jisɔs ne bɔ́ ɛkpávé Ɛsɔwɔ fɔ, wyɛ ɛlé bɔ́ Jus ne ábuú ɛsé né malu ayi dégarege meko mejɔ́ Ɛsɔwɔ wyɛ. Metɔ́ ɛsɔ́ Ɛsɔwɔ ne ɛbwɔ́. Ne ɛbwɔ́ álu bɔ́ mawáme mbaá bɔ́ ako. 16 Ámmyɛ mamgbɛge ɛsé nnó ékágé dégaré bɔ́ abi álá pɔ́ bɔ́ Jus mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ ayi ákage pyɛ Ɛsɔwɔ áferé ɛbwɔ́ né ɛfwyale gabo. Ndɛre ápyɛɛ́ mbɔ, ágbége gabo bwɔ́ mfaá gabo kpaá tɛ akwɔnegé ndɛre Ɛsɔwɔ akɛlege nnó akwane. Ne nana metɔ́ ɛsɔ Ɛsɔwɔ. Ɛla gachyɛɛ́ achyɛɛ́ ɛbwɔ́ ɛfwyale.

Pɔl akɛlege ma manjyɛ gɛ́ áŋmɛ́ né Tɛssalonika

17 Áŋmɛ́ ɛsé, bɔ́ ábú ɛsé délyaá ɛnyú meshwɛmeshwɛ. Ne yɛ́ ɛlé bɔ́ ápyɛɛ́ ɛsé délyaá ɛnyú né mbooó gébé, délu teé wyɛ ɛnyú yɛ́ndégébé. Ne tɛ ndɛre ɛsé débɔ́ gejeé ne ɛnyú dɔ́, demmyɛ ne ɛshyɛ nnó déchwɔ́ détú mashu ne atɛ. 18 Wáwálé ɛsé débɔ delu ma manchwɔ́ tuú mashu ne ɛnyú. Me mbɔ́ Pɔl mmua mɛ ndɔndɔ ne ndɔ manchwɔ́ yɛ́mbɔ danchɔmeló agbɛ ɛsé meti. 19 Ɛsé debɔ délu ma manchwɔ́ tuú mashu ne ɛnyú néndé ɛlé ɛnyú ne ɛsé dénɛré metɔ́ cháŋéné nnó défyɛ metɔ́ ne Jisɔs cháŋéné. Ɛnyú ne dépyɛɛ́ nnó ɛsé debɛ ne nechóchó. Ne né bií ɛbi Jisɔs Kras akerege meso fa mme, ɛnyú ne depyɛ nyɛ ɛsé débɛɛ́ ne gempɔge né mbɛ ushu Ata Jisɔs nnó dépyɛ utɔ́ se cháŋéné. 20 Ɛlu wáwálé nnó ɛnyú ne dépyɛɛ́ nnó ɛsé débɔ ŋgɔ ne nnó debɛ ne nechóchó.

3

1 Ne ndɛre ɛsé dékɛlege nnó déma détuú mashu ne ɛnyú, dégégé nnó dékagé ko sé metɔ́ ndɛre delá dépɔ́ ne ɛnyú, défɛre nnó élú galógáló nnó ɛsé ne Silas dékpɛ delá né melɔ Atɛns, 2 détó meŋmɛ sé Timɔti ɛta nyú. Ji apyɛ utɔ́ Ɛsɔwɔ choncho ne ɛsé ne apóge ɛsé mangare abya melómélo Kras. Ɛsé détɔ ji nnó achwɔ́ afyɛ ɛnyú ɛshyɛ, ápyɛ metɔ́ ɛwé ɛnyú défyɛɛ́ ne Kras ébéné, 3 nnó ékágé muú nyú fɔ abɔ gepwa né metɔ́ gétúgé gefɔgé ɛfwyale ɛwé bɔ́ ápyɛ ɛnyú dégɛne. Ɛnyú ambɔ́ dékaá mɛ nnó mbɔ ne Ɛsɔwɔ akɛlege nnó ɛpyɛ ne bɔ́ bií. 4 Yɛ gébégé ɛsé délu ne ɛnyú, débɔ mɛ mbɛ dégare ɛnyú nnó ɛsé ako dégɛne nyɛ ɛfwyale. Ne wyɛmbɔ ntó ne ɛpyɛɛ́, ɛnyú ambɔ́ dékaá cháŋéné. 5 Getúgé me nla nkage ko sé metɔ́ ne ntɔme Timɔti nnó achwɔ́ apɛ mbɔgé ɛnyú delú défyɛɛ́ wyɛ metɔ́ ne Kras waá défyɛɛ́ fɔ́. Me mpyɛmbɔ́ gétúgé nnó mbɔ́ ɛfɔ nnó ndɔ fɔ danchɔmeló muú achwɔ́ bɔ́ ne mmuameno, apyɛ ɛnyú délyaá mamfyɛ metɔ́ ne Jisɔs. Ne nnó ndɔ fɔ utɔ́ ɛbi dépyɛ ɛta nyú uno mme detu.

6 Ne nana ayi Timɔti atane ɛta nyú achwɔ́, achwɔ́ ɛsé ne abya melómélo nnó ɛnyú delú défyɛɛ́ wyɛ metɔ́ ne Kras ne débɔ́ wyɛ gejeé ne atɛ. Agare ntó ɛsé ndɛre ɛsé delú ɛnyú metɔ́ chí chi chí ne nnó ɛnyú debɔ gejeé dɔ́ mangɛ ɛsé wyɛ ndɛre ɛsé ntó débɔ́ gejeé mangɛ ɛnyú. 7 Aŋmɛ sé, gétú ɛyigémbɔ, yɛ́ ɛlé bɔ́ ápyɛ ɛsé déwuú ubalé dégɛne ɛfwyale, matɔ́ ákwene ɛsé mmu néndé ɛnyú delú défyɛɛ́ wyɛ metɔ́ ne Kras. 8 Ne nana amba apwya ɛsé mmu ndɛre ɛnyú détɛne ne ɛshyɛ défyɛɛ́ metɔ́ ne Ata. 9 Ɛsé dékage yɛ́ ndɛre détamege Ɛsɔwɔ né mmyɛmenɛne gétúgé genó ɛyi ji apyɛ né geŋwáge nyú, ne nechóchó ɛniné ɛsé déwyaá né mbɛ ushu Ntɛ sé Ɛsɔwɔ. 10 Ɛsé dénɛnemmyɛ mbaá Ɛsɔwɔ ne matɔ́ sé ako, utuú ne ŋwɔmese nnó ji ápyɛ ɛsé dema detuú mashu ne atɛ, nnó délɛre ɛnyú unó bi ɛnyú débɔ́ mankaá, ɛbi upyɛɛ́ nnó metɔ́ ɛwé ɛnyú défyɛɛ́ ne Kras ɛbɛne cháŋéné.

11 Dénɛnemmyɛ nnó Ntɛ ɛsé Ɛsɔwɔ jimbɔ́ ne Ata sé Jisɔs apyɛ ɛsé degɛ meti déchwɔ́ detuú mashu ne ɛnyú. 12 Dénɛnemmyɛ nnó Ata apyɛ gejeé ɛyigé ɛnyú débɔ́ ne atɛ choncho ne bɔ́ ako geja ɛké ɛyigé ɛsé débɔ́ ne ɛnyú. 13 Déké dépyɛɛ́ mbɔ, Ata apyɛɛ́ matɔ́ nyú ábénege, apyɛ ɛnyú débɛɛ́ fɔ́ gyɛɛ́ né meti fɔ, ne apyɛ ɛnyú débɛɛ́ bɔ́ ukpea gébégé détɛnege né mbɛ ushu Ntɛ sé Ɛsɔwɔ né bií bi Kras ákerege meso fa mme ne bɔ́ ukpea bií ako.

4

Bɛge ne gepɔ ɛyi gepyɛ metɔ́ ɛgɔ́ Ɛsɔwɔ

1 Aŋmɛ sé, genó ɛyigé fɔ, ɛyigé ɛsé dékɛlege mangaré ɛnyú gelú nnó, ɛsé délɛre mɛ ɛnyú gefɔ́ ɛyigé ɛnyú débɔ́ mambele geŋwáge nyú nnó metɔ́ ɛgɔgé Ɛsɔwɔ. Wyɛmbɔ ntó ne ɛnyú dépyɛ mɛ. Ne nana ɛsé dékpane ɛnyú geka né mabɔ Ata Jisɔs ne dékpeage ɛnyú nnó dépyɛgé wyɛmbɔ déjyɛge mbɛmbɛ. 2 Ɛnyú dékaá unó bi ɛsé dégare ɛnyú nnó dépyɛge. Ne ɛlé Ata Jisɔs ne achyɛɛ́ ɛsé uto nnó dégare ɛnyú nnó dépyɛge mbɔ. 3 Genó ɛyigé Ɛsɔwɔ akɛlege gelú nnó ɛnyú debɛ bɔ́ ukpea défere amu né manane tamtame. 4 Yɛ́ndémuú nyú akaá ndɛre ágbárege menyammyɛ wuú né depɔré ubɛle, apyɛgé mbɔ abɛɛ́ muú ukpea ne abɔ́ ɛnógé. * 5 Débɛgé fɔ́ bɔ́ abi ashyage ubɛle ɛké bɔ́ mme abi álá kágé Ɛsɔwɔ. 6 Né mechó ɛwéna, ékágé muú fɔ apyɛ ntɛ gabo yɛ́ nnó anyɛ ji upwɔ́ né meti fɔ chacha. Ɛsé dégaré mɛ ɛnyú mechɔ ɛwéna, ne dekwele ɛnyú mbeé nnó Ata achyɛge nyɛ ɛfwyale mbaá bɔ́ abi ápyɛ unó bina uko. 7 Ɛsɔwɔ akuú fɔ́ ɛsé nnó depyɛgé ukweŋkwe unó wɔ́, akuú lé ɛsé nnó débɛɛ́ bɔ́ ukpea. 8 Ndɛre ɛlúmbɔ, muú ayi

* **4:4** Ɛlú wáwálé nnó: Bɔ ŋwɛ abifɔ ása nnó “ágbárege mendée wuú.”

abyaá majyɛ ami ɛsé déchyɛɛ́ mbɔ na, abyaá fɔ́ lé ákwaá wɔ́, abyaá lé Ɛsɔwɔ muú achyɛɛ́ ɛnyú Mendoó Ukpea wuú.

9 Né mechɔ́ gejeé mambɔ ne atɛ, ngɛ sé ula bi démage sa dégaré ɛnyú wɔ́, Ɛsɔwɔ alɛre mɛ ɛnyú ambɔɔ́ ndɛre débɔɔ́ magbóge ne atɛ. 10 Ne wáwálé ɛnyú débɔɔ́ mɛ gejeé ne atɛ aŋmɛ ako né gebage mewaá Masedonia. Ndɛre ɛlúmbɔ, aŋmɛ sé, ɛsé dékpeage ɛnyú nnó debɔgé wyɛ gejeé ne atɛ déjyɛge mbɛmbɛ. 11 Ne dékpeage ntó ɛnyú nnó démmyɛ mambele geŋwáge nyú gefɔɔ́ ɛyi dela débɔɔ́ fɔ́ ɛfwyale ne muú fɔ, défyɛge fɔ́ meno né depɔré bɔɔ́ abi chacha, ne ɛnyú ambɔɔ́ pyɛgé utɔɔ́ ɛbi upógé ɛnyú wyɛ ndɛre ɛsé dégaré mɛ ɛnyú. 12 Déké dépyɛmbɔ, bɔɔ́ abi álá áfyɛɛ́ metɔɔ́ ne Ɛsɔwɔ wɔ́, áchyɛge ɛnyú ɛnógé ne dégilé fɔ́ muú fɔ́ nnó achyɛge ɛnyú unó bi ulií ɛnyú.

Genó ɛyi gepyɛ nyɛ gemɛge nnó Ata akerege fa mme

13 Aŋmɛ sé, ɛsé dékɛlege nnó ɛnyú dékaá wáwálé genó ɛyi gepyɛ nyɛ ne bɔɔ́ abi ágboó, nnó ékágé ɛnyú déla meshwɛmeshwɛ ɛké bɔɔ́ abi álá ánɛré fɔ́ metɔɔ́ nnó ágboge Ɛsɔwɔ apyɛɛ́ nyɛ ɛbwɔ́ ákwilé né negbo wɔ́. 14 Tɛ mbaá ɛsé dékamé nnó Jisɔs agbo ne akwilé né negbo, dékamé ntó nnó Ɛsɔwɔ apyɛ nyɛ bɔɔ́ abi áfyɛɛ́ metɔɔ́ ne Jisɔs ne ale gbo ákere né geŋwá ne ji.

15 Genó ɛyigé Ata Jisɔs jimbɔɔ́ agaré, geji ne ɛsé ntó dégarege ɛnyú nana, nnó né bií bi ji ake ashulege fa mme, ɛsé abi débɛɛ́ abɛ kpaá tɛ bií ɛbi mbɔ, débɔɔ́ fɔ́ mbɛ detuú ne ji ne bɔɔ́ abi áfyɛɛ́ metɔɔ́ ne ji ne ale gbo. 16 Ata jimbɔɔ́ atanege nyɛ né mfaánebuú ashulege fa mme, akuú nyɛ bɔɔ́ ne meko metometo, bɔɔ́ áwuú nyɛ ntó meko mfwa makiénné Ɛsɔwɔ ne meko mbá Ɛsɔwɔ. Bɔɔ́ abi áfyɛɛ́ metɔɔ́ ne Kras ne ale gbo ne abɔɔ́ nyɛ mbɛ akwilé né negbo. 17 Ɛsɔwɔ apyɛ nyɛ ɛbwɔ́ ako choncho ne ɛsé abi délu mbɔ abɛ nana detuú ne atɛ né mbaá ayi geko gelu, nnó débáné Ata ne débɛɛ́ ne ji tɛ kwyakwya. 18 Ndɛre ɛlúmbɔ, fyɛge atɛ metɔɔ́ né depɔ́ ɛtiré ɛsé déjɔ́ge mbɔ na.

5

Kpomege mmyɛ dégilé biɨ ɛbi Ata ɑchwɔɔ́

1 Aŋmɛ sé, ngɛ sé ula bi ɛsé désame dégare ɛnyú gébé ɛyigé unó bina upyɛɛ́ nyɛ wɔ. 2 Ɛsé déjɔ́gé mbɔ néndé, ɛnyú ambɔɔ́ dékaá chanɛ́né nnó bií bi Ata Jisɔs amage chwɔ́, uchwɔ nyɛ mbelepo wyɛ ndɛre ménjó achwɔɔ́ ne utuú. 3 Bɔɔ́ aké ájɔ́gé nyɛ nnó, “Yéndégenó gelú chanɛ́né, ne yɛ́ ɛfwyale fɔ́ ɛpɔ́,” gébé ɛyigémbɔ ne depɔ déchɔge nyɛ ɛbwɔ́ wyɛ ndɛre nebyɛɛ́ nelɔɔ́ mendée. Ne yɛ́ muú ayi ákágé bo apɔ́. 4 Yémbɔ aŋmɛ sé, ɛnyú dépɔ fɔ́ né mmu gemua, getú ɛyigémbɔ bií bimbɔ uchwɔɔ́ fɔ́ ɛnyú mbelepo ndɛre ménjó. 5 Ɛnyú ako delú bɔɔ́ abi álu né geŋgbɔ ápyɛ unó bií gbɔɔ́. Ɛsé bɔɔ́ Ɛsɔwɔ, depɔ fɔ́ bɔɔ́ abi álu né mmu gemua ápyɛ unó ɛké bɔɔ́ abi utuú ugilé ɛbwɔ́. 6 Ndɛre ɛlúmbɔ, ékágé ɛsé débɛlege gejya ɛké bɔɔ́ abi álá teé fɔ nnó Jisɔs amage kere nyɛ fa mme. Debɛ peé, dégilé bií bi Jisɔs akerege ne dégbarege mmyɛ sé. 7 Ɛlé ne utuú ne bɔɔ́ abɛlege gejya ne ɛlé ne utuú ntó ne bɔɔ́ anyuú mmɔɔ́ mámpyɛne ɛbwɔ́. 8 Yémbɔ ɛsé delu bɔɔ́ abi álu né gegbɔɔ́. Debɔ mamgbárege mmyɛ sé. Défyɛgé wyɛ metɔɔ́ ne Jisɔs, ne debɔge wyɛ gejeé ne atɛ aŋmɛ. Ɛwéna ɛbɛɛ́ nyɛ nkane genó ɛyi gekwerege nnó ékágé genó gepyɛ ɛsé wyɛ ndɛre gekúge ummyɛ gekwerege muú bee né ɛwɔme. Ne dénérégé wyɛ metɔɔ́ ne Jisɔs nnó aferege nyɛ ɛsé né ɛfwyale gabo, ɛwéna ɛkwerege nyɛ ntó ɛsé ndɛre ɛla ummyɛ ɛwé muú bee akwerege né mekpo. 9 Ɛsɔwɔ ajyaá fɔ́ ɛsé nnó degɛ ɛfwyale ɛwé ji alɛrege nyɛ bɔɔ́ wɔ́. Ajyaá lé ɛsé nnó ji afere ɛsé né ɛfwyale gabo gétúgé genó ɛyigé Ata sé Jisɔs Kras apyɛɛ́. 10 Jisɔs agbo gétúgé ɛsé. Ji apyɛmbɔ nnó yɛ́ ɛsé debɛ abɛ, yɛ́ dégbo, bií bi ji achwɔgé ɛsé debɛ ne ji tɛ kwyakwya. 11 Ndɛre ɛlúmbɔ, fyɛge atɛ metɔɔ́, dépogé atɛ nnó défyɛ metɔɔ́ ne Jisɔs wyɛ ndɛre ɛnyú dépyɛ mɛ.

Kwyakwya majyɛ ami Pɔl achyɛɛ́

12 Aŋmɛ́ sé, dékpeage ɛnyú nnó défɛge bɔɔ́ abi apyɛ utɔɔ́ Ata Jisɔs cháŋénė né geluage nyú. Ɛbwɔ́ ne álu bɔɔ́ kpakpa nyú, ne ɛbwɔ́ ne áchyɛge ɛnyú majyɛ. 13 Chyɛge ɛbwɔ́ ɛnógé dɔɔ́, ne bɔgé ntó gejeé ne ɛbwɔ́ gétúgé utɔɔ́ bi ɛbwɔ́ apyɛɛ́. Bɛge nesɔ ne atɛ.

14 Aŋmɛ́ se, dékpeage ɛnyú nnó, dékpeage bɔɔ́ abi álá kɛlege mampyɛ utɔɔ́ nnó apyɛge matɔɔ́, fyɛge abi afɔɔ́ ɛfɔ metɔɔ́, póge abi álá pɔ́ ne ɛshyɛ, ne bɛge pere ne yéndémuú. 15 Sɛgé gébé nnó ékágé ntɛ fɔ́ ashuú ntɛ gabo, lɛrege ulɔɔ́ melu ne atɛ choncho ne bɔɔ́ ako.

16 Bɛge ne nechóchɔ́ yéndégébé. 17 Nɛge wyɛ mmyɛ nnɛne. 18 Tamege wyɛ Ɛsɔwɔ né yéndégenó ɛyi gepyɛ ɛnyú. Gɛge genó ɛyigé Ɛsɔwɔ akɛlege nnó ɛnyú abi dechome mmyɛ ne Kras Jisɔs dépyɛmbɔ.

19 Ɛkágé dépyɛ Mendoó Ukpea ɛlyaá mampyɛ utɔɔ́ bií né geluage nyú. 20 Débyage fɔ́ mekomejɔɔ́ ayi atane mbaá Ɛsɔwɔ. 21 Yémbɔ chɛrege yéndégenó cháŋéné mbɔgé nnó gelú genó gelɔ́gélɔ́, kamege ne geji. 22 Ne yéndégenó ɛyi gela gelɔme dékamege fɔ́ ne geji chacha.

Pɔl anɛmmyɛ nnó ábelé geŋwáge bwɔ́ pópó

23 Nnɛnemmyɛ nnó Ɛsɔwɔ jimbɔ muú áchyɛge nesɔ, ápyɛ ɛnyú débɛ bɔɔ́ ukpea ne nnó ápyɛ ɛnyú débele geŋwáge nyú geko pópó gefɔɔ́ ɛyigé muú álá ákagé shulé ɛnyú ndo kpaá tɛ bií bi Ata sé Jisɔs Kras akerege meso fa mme. 24 Ɛsɔwɔ muú akuú ɛnyú anyɛgémeno nnó apyɛɛ́ genó apyɛ geji.

Ndɛre ɛlúmbɔ, ji apyɛ nyɛ nnó ɛnyú débɛ bɔ́ ukpea.
25 Aŋmɛ sé, nɛge ntó mmyɛ mbaá Ɛsɔwɔ gétúgé ɛsé.
26 Tamege atɛ aŋmɛ ako ne gejeé ndɛre bɔ́ Ɛsɔwɔ.
27 Nkpeage ɛnyú né mabɔ Ata Jisɔs nnó dékú ŋwɛ yina aŋmɛ ako awu.
28 Nnɛnemmyɛ nnó Ata sé Jisɔs Kras álɛ́régé ɛnyú galɔ́gálɔ.

Ŋwɛ ayi agbeé ŋwɛ ɛpea, ɛyi Pɔl ásamé mbaá ɛchomele bɔɔ́ Kras né Tɛssalonika

Matame

1 Me Pɔl ne nsamé ŋwɛ yina. Silvanos ɛbwɔ́ ne Timɔti choncho ne me delɔɔ́ ɛnyú matame. Me ntɔme ŋwɛ yina ɛta nyú ɛchomele bɔɔ́ Ɛsɔwɔ né melɔ Tɛssalonika, ɛnyú abi délu bɔɔ́ Ntɛ sé Ɛsɔwɔ né Ata Jisɔs Kras.

2 Ɛsé dénɛnemmyɛ nnó Ntɛ sé Ɛsɔwɔ ɛbwɔ́ ne Ata Jisɔs Kras álɛrege ɛnyú galɔ́gálɔ́ ne apyɛ ɛnyú débɛ ne nesɔ.

Gefɔ́ ɛyigé Kras asɔ́ nyɛ mpa gébégé akerege fa mme

3 Aŋmɛ sé, ɛsé débɔ mantamege Ɛsɔwɔ yéndégébé gétúgé ɛnyú. Ɛlú cho mampyɛge mbɔ, néndé ɛnyú défyɛ́ wyɛ metɔ́ ne Kras déjyɛ mbɛmbɛ ne débɔɔ́ wyɛ ntó gejeé ne atɛ déjyɛ mbɛmbɛ. 4 Getú ɛyigémbɔ, ɛsé déjɔ́gé né gempɔgé, dégarege machomele bɔɔ́ Ɛsɔwɔ ndɛre ɛnyú dékogé metɔɔ́, né ɛfwyale ɛwé bɔɔ́ áchyɛgé ɛnyú ápyɛ́ɛ́ ɛnyú déwuú ubale ne défyɛ́ɛ́ wyɛ metɔ́ ne Kras.

5 Ndɛre ɛnyú défyɛ́ɛ́ wyɛ metɔ́ ne Kras mbɔ, ɛlɛrege gbɔgɔnɔ nnó Ɛsɔwɔ asɔ́ nyɛ mpa yéndémuú cháŋéné. Ji apyɛ nyɛ ɛnyú dékwane mambɛ bɔɔ́ abi dékpɛne né gefwa jií. Ɛlé gétúgé gefwa ɛyina ne ɛnyú dégɛne ɛfwyale. 6 Ɛsɔwɔ asɔ́ mpa wuú chaŋéné. Ndɛre ɛlúmbɔ, ji ashuge nyɛ amu achyɛ ɛfwyale mbaá bɔɔ́ abi áchyɛgé ɛnyú ɛfwyale. 7 Ji apyɛ nyɛ mmyɛ ɛkwene ɛnyú abi bɔɔ́ áchyɛge mbɔ ɛnyú ɛfwyale ne apyɛ ntó mmyɛ ɛkwene ɛsé. Ji apyɛ nyɛ unó bina gébégé Ata Jisɔs atanege mfaánebuú achwɔge ne ukpɛkpɛ makiénné jií né mmu manɔme mewɛ ɛwé ɛlúle, 8 manchyɛ́ɛ́ ɛfwyale mbaá bɔɔ́ abi álá kage Ɛsɔwɔ. Ɛbwɔ́ ne ashyaá manwú ne abya melɔ́mélɔ́ Ata se Jisɔs. 9 Ɛbwɔ́ ágɛne nyɛ ɛfwyale ɛwé áchɔɔ́ genŋwáge bwɔ tɛ kwyakwya, ábɛɛ́ fɔ́ né melu ɛwé ɛbwɔ́ ágɛne ŋgɔ wuú ayi uto bií ulɛrege. 10 Unó bina upyɛ nyɛ né bií bi Ata Jisɔs achwɔgé mansɛ ŋgɔ mbaá bɔɔ́ ukpea bií. Ne bɔɔ́ abi áfyɛ́ɛ́ metɔɔ́ ne ji mano álaá ɛbwɔ mekpo fuú. Ɛnyú ntó débɛ́ɛ́ nyɛ né geluage bɔɔ́ bina néndé ɛnyú dékamé ne mekomejɔɔ́ ayi ɛsé dégare ɛnyú.

11 Gɛge ula bi yéndégébé ɛsé dénɛnemmyɛ gétúgé nyú mbɔ. Dénɛnemmyɛ nnó Ɛsɔwɔ sé apyɛ ɛnyú débele genŋwáge nyú cháŋéné ndɛre bɔɔ́ abi áwyaá gefɔgé genŋwá ɛyigé ji akuú ɛnyú nnó débɛ ne geji. Dénɛne ntó mmyɛ nnó, ji apoó ɛnyú né uto bií dépyɛ unó ulɔ́uló ɛbi ɛnyú dékɛlege mampyɛ uko, ne nnó dénéré utɔɔ́ bi débɔɔ́ mampyɛ gétúgé défyɛ́ɛ́ metɔɔ́ ne Jisɔs. 12 Ndɛre ɛlúmbɔ, bɔɔ́ áfɛge Ata Jisɔs gétúgé gefɔɔ́ genó ɛyigé ɛnyú débele genŋwáge nyú ne ɛyigé ji apyɛ́ɛ́ ɛta nyú. Ne afɛge nyɛ ɛnyú gétúgé déchome mmyɛ ne ji né galɔ́gálɔ́ ayi Ntɛ sé Ɛsɔwɔ ne Ata Jisɔs Kras alɛrege.

2

Muú nchyɛ

1 Aŋmɛ sé, ɛsé dékɛlege mangaré ɛnyú genó ɛyi gepyɛ nyɛ gemɛge nnó Ata Jisɔs Kras akerege nyɛ fa mme, ne ndɛre Ɛsɔwɔ anywerege nyɛ ɛsé détuú ne ji. Né mechɔ ɛwéna, ɛsé dékpeage ɛnyú nnó 2 ékágé dékwe tametame, ne ékágé matoɔ́ ányígé ɛnyú né mmu gétúgé genó ɛyi bɔɔ́ ájɔge. Bɔɔ́ abifɔ ájɔ́gé nnó bií ɛbi Ata Jisɔs akerege meso fa mme uchwɔ mɛ. Abifɔ ájɔ́gé áké ɛlé Mendoó Ɛsɔwɔ ne ɛpyɛ agaré nnó bií ɛbi Ata akerege meso uchwɔ. Abifɔ áké ɛsé desá né mmu ŋwɛ ne átɔme. 3 Ɛkágé muú fɔ abwɔlé ɛnyú né meti fɔ. Gemɛge nnó Ata Jisɔs akere meso, gébé gebɛ́ɛ́ nyɛ ɛyigé gejamégé bɔɔ́ átoó nyɛ mekpo ne Ɛsɔwɔ dɔɔ́. Gébé ɛyigémbɔ gekwɔnege muú nchyɛ fɔ alɛrege nyɛ mmyɛ. Ji muú Ɛsɔwɔ abɔɔ́ maneré ne ji. 4 Ji atɛnege nyɛ ukɔ́lɔ́ ne Ɛsɔwɔ ne yéndégenó ɛyigé bɔɔ́ anógé ne ásɛle nnó ɛlé bɔ Ɛsɔwɔ bwɔ́. Asɛle nyɛ gemɛ jií nnó aŋea gemɛ apwɔ ɛbwɔ́ ako. Ne ajyɛ jwɔle nyɛ né ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ ajɔ́gé aké jimbɔɔ́ ne alu Ɛsɔwɔ.

5 Ɛnyú déteé fɔ nnó gébégé me nlú ne ɛnyú, mbɔ́ ngaré mɛ ɛnyú unó bina? 6 Ɛnyú dékaá genó ɛyi gegbɛ́ɛ́ muú nchyɛ yimbɔ nnó achwɔgé fɔ́ nana. Ji abɔ́ manchwɔ lé né gébé ɛyigé Ɛsɔwɔ akɛlege nnó ji achwɔ́. 7 Ne uto bi upyɛ bɔɔ́ álá belegé sé mabɛ Ɛsɔwɔ ulɔ mɛ mampyɛ utɔɔ́ bibií. Ne muú fɔ agbɛ́ɛ́ utó ɛbimbɔ ne agbɛ́ɛ́ nyɛ wyɛ ubi mbɔ kpaá tɛ Ɛsɔwɔ aferege ji né meti. 8 Ɛsɔwɔ aferege muú yimbɔ né meti ne muú nchyɛ yimbɔ alɛré gemɛ jií. Ne gébégé Ata Jisɔs achwɔgé awane nyɛ muú nchyɛ yimbɔ ne gejulé ɛyi getanege ji né meno. Ne anerege nyɛ ji kaŋka ne genŋgbɔ ɛyi gegɛnege gébégé ji aké achwɔ́. 9 Muú nchyɛ yina ayi achwɔ́, danchɔmeló achyɛge nyɛ ji utó ɛbií ji apyɛ ukpɛkpɛ ufelekpa mambwɔlege bɔɔ́, ne gejamégé unó bi upyɛ nyɛ bɔɔ́ álá mano mekpo fuú. 10 Asɛle nyɛ yéndé gefɔgé mejɔɔ́ dembwɔlé abwɔlé bɔɔ́ abi ánóme nyɛ mme detu. Ɛbwɔ́ bina ánóme nyɛ mme detú gétúgé áshyá mambɔ gejeé ne wáwálé ayi mekomejɔɔ́ Ɛsɔwɔ agaré nnó apyɛ ɛbwɔ́ atané né ɛfwyale gabo. 11 Gétú ɛyigémbɔ, Ɛsɔwɔ apyɛ ɛbwɔ́ ákwe tametame ákamé ne genó ɛyi gelu gebyɔ. 12 Ndɛré ɛlúmbɔ, yéndémuú ayi álá kamé ne wáwálé ayi mekomejɔɔ́ Ɛsɔwɔ agarege wɔ́, gétúgé gabo ágɔɔ́ ji mampyɛ, Ɛsɔwɔ ajɔge nyɛ nnó akwe mpa, abɔ mangɛ ɛfwyale.

Ɛsɔwɔ ajyaá ɛnyú nnó áfere ɛnyú né ɛfwyale

13 Áŋmé sé, ɛsé debɔ mantamege Ɛsɔwɔ yɛ́ndégébé gétúgé ɛnyú bɔ́ɔ́ Ata ábɔ́ɔ́ gejeé ne ɛnyú, néndé Ɛsɔwɔ ajya mé ɛnyú tɛ ula ulɔ́ɔ́ nnó apyɛ ɛnyú detane né ɛfwyale gabo. Ɛnyú detane né ɛfwyale ɛwéna ndɛre Mendoó Ukpea ɛpyɛ́ɛ́ nnó ɛnyú debɛ bɔ́ɔ́ ukpea Ɛsɔwɔ ne ndɛre dékamé ne wáwálé ayi mekomejɔ́ɔ́ Ɛsɔwɔ agarege. 14 Ɛsɔwɔ akuú ɛnyú nnó ji apyɛ ɛnyú détane né ɛfwyale gébégé ɛnyú dékamé ne abya melómélɔ́ ayi ɛsé dégare ɛnyú. Ji akuú ɛnyú nnó ji achyɛɛ́ ɛnyú gefɔge ɛnógé ɛwé Ata sé Jisɔs Kras abɔ́ɔ́. 15 Ndɛre ɛlúmbɔ, aŋmɛ sé, tɛnege cháŋéné, dékwɔlege unó bi ɛsé délɛre ɛnyú yɛ́ ɛbi dégare gébégé dégarege mekomejɔ́ɔ́ Ɛsɔwɔ, ne ɛbi désame ɛnyú né bɔ ŋwɛ.

16 Ata sé Jisɔs Kras ne Ntɛ sé Ɛsɔwɔ alɛre ɛsé galógálɔ́. Abɔ́ gejeé ne ɛsé, áfyɛɛ́ ɛsé metɔ́ɔ́ ɛwé ɛla ɛbyɛɛ́, apyɛ ɛsé dénɛrege metɔ́ɔ́ chaŋéné né unó uko ɛbi Ɛsɔwɔ anyémeno nnó achyɛge ne Jisɔs Kras. 17 Nnɛnemmyɛ nnó ji áfyɛɛ́ ɛnyú metɔ́ɔ́, apyɛ ɛnyú debɔ ɛshyɛ dépyɛge ne déjógé ɛlé unó bi úlú cho yɛ́ndégébé.

3

Nɛgemmyɛ gétúgé ɛsé

1 Aŋmɛ ɛsé, genó ɛyigé fɔ ɛyigé me nkɛlege mangaré ɛnyú gelu nnó, ɛnyú dénɛnemmyɛ gétúgé ɛsé. Nɛgemmyɛ nnó mekomejɔ́ɔ́ Ata asane wáwá akpɛ né yéndé mbaá ne nnó bɔ́ɔ́ asɛ ji ne ɛnógé wyɛ ndɛre akpɛne nya ɛta nyú. 2 Nɛge ntó mmyɛ nnó Ɛsɔwɔ akamege fɔ ɛsé dékpɛ né amu bɔ́ɔ́ ube ne bɔ́ɔ́ nchyɛ. Néndé bɔ́ɔ́ ako fɔ́ wɔ́ ákamé ne mekomejɔ́ɔ́ Ata wɔ́.

3 Yémbɔ ɛsé dékage lií mmyɛ ne Ata. Ndɛre ɛlúmbɔ, ji apyɛ nyɛ ɛnyú débɛne né depɔré Ɛsɔwɔ ne ábáme nyɛ ɛnyú nnó ékágé muú nchyɛ yimbɔ apyɛ ɛnyú dekpɛ né gabo. 4 Ɛsé dékaá chaŋéné nnó Ata apoóge ɛnyú dépyɛɛ́ unó bi ɛsé délɛre ɛnyú, ne nnó ɛnyú déjyɛ nyɛ wyɛ mbɛ mampyɛge ubi.

5 Nnɛnemmyɛ nnó Ata apyɛ ɛnyú dékaá cháŋéné gejeé ɛyigé Ɛsɔwɔ abɔ́ɔ́ ne ɛnyú ne nnó apyɛ ntó ɛnyú dékaá gefɔge metɔ́ɔ́ mekoge ɛwé Kras alɛre nya gébégé agɛne ɛfwyale.

Débɔ mampyɛge utɔ́ɔ́ débɛgé fɔ́ɔ́ ámbwá

6 Aŋmɛ sé, né uto bi Ata sé Jisɔs Kras achyɛ ɛsé, dékpeage ɛnyú nnó defa mbwa ne yéndé meŋmɛ ayi álá kɛlege mampyɛ utɔ́ɔ́, ɛbwɔ́ abi álá pyɛɛ́ fɔ́ unó ndɛre ɛsé dégare ɛnyú nnó dépyɛge. 7 Néndé ɛnyú ambɔ́ɔ́ dékaá mɛ nnó debɔ mankwɔlege gekage nekɛne sé. Ɛsé déwɛ nya fɔ́ amu déjwɔlé gébégé delu ne nyú wɔ́. 8 Yé me nyɛɛ́ muú fɔ ayi dényɛɛ́ dela dechyɛge ŋka wɔ apɔ́. Ɛsé dépyɛ utɔ́ɔ́ ne ɛshyɛ utuú ne ŋwɔmese nnó ékágé ɛsé dénɛré muú nyú fɔ́ metuú ndɛre dégarege abya melómélɔ́. 9 Ɛsé dépyɛ nya mbɔ, épɔ́ fɔ́ nnó ɛsé dépɔ fɔ́ ne uto makpea ɛnyú nnó déchyɛge ɛsé unó bi dékɛlege. Ɛsé dépyɛ nya mbɔ nnó délɛre ɛnyú gepɔ ɛyigé débɔ́ɔ́ mankwɔlegé. 10 Yɛ́ gébégé ɛsé delu ne ɛnyú, dégarege ɛnyú nnó, “Muú ashyage mampyɛ utɔ́ɔ́, ékágé afɛre nnó muú fɔ achyɛge nyɛ ji menyɛɛ́.”

11 Ɛsé déjógé mbɔ unó bina ɛlé gétúgé déwuú nnó bɔ́ɔ́ fɔ alú né geluage nyú abi alu ámbwá. Akɛlege fɔ mampyɛ utɔ́ɔ́, ákɛne afyɛɛ́ ɛlé meno né depɔré bɔ. 12 Né uto bi Ata Jisɔs Kras achyɛge ɛsé, dégarege ne dékpeage ufɔ́ɔ́ bɔ́ɔ́ bina nnó akwóré gepɔ, asɛ gébé ápyɛge matɔ́ɔ́ nnó agɛne ŋka ɛyi ɛbwɔ́ áname menyɛ́.

13 Ne ɛnyú aŋmɛ sé, ékágé muú nyú fɔ́ abɛ ne gepwa mampyɛge genó ɛyi gelu cho. 14 Ne mbɔgé muú fɔ ashyage mankwɔlege majyɛɛ́ mi ɛsé déchyɛ mbɔ ɛnyú né ŋwɛ yina, fyɛge ji amɛ mmyɛ defa mbwa ne ji. Dépyɛgé mbɔ akpane nyɛ mekpo unɔ́ɔ́. 15 Yémbɔ ékágé désɛ ji ndɛre muú mawáme, chyɛge lé ji majyɛ ndɛre ntɛ meŋmɛ ayi áfyɛ nto metɔ́ɔ́ ne Kras.

Kwyakwya mejɔ́ɔ́

16 Nnɛnemmyɛ nnó Ata se Jisɔs Kras muú apyɛ bɔ́ɔ́ abɛɛ́ né nesɔ, jimbɔ́ɔ́ apyɛ ɛnyú debɛ né nesɔ yɛ́ndégébé, né mati mako. Ata abɛ ne ɛnyú ako.

17 Membɔ́ɔ́ Pɔl ne nsame ŋwɛ yina ne amu ya. Gɛ na ne me nnerege mansa bɔ ŋwɛ ba, nnó mpyɛ bɔ́ɔ́ akaá nnó me ne nsame.

18 Nnɛnemmyɛ nnó Ata sé Jisɔs Kras álérégé ɛnyú ako galógálɔ́.

Ŋwɛ mbɛ ayi Pɔl ásamé mbaá Timɔti

1 Me Pɔl ne nsame ŋwɛ yina. Me nlú
ŋgbá Kras Jisɔs. Ɛsɔwɔ Menchyé geŋwá sé ne
Kras Jisɔs muú ésé dénɛré metɔ́ ne ji nnó
achyɛge ɛsé yéndégenó ne ájɔ́ nnó me mbɛ
ŋgbá. 2 Ntɔme ŋwɛ yina ɛta wyɛé Timɔti. Wɔ
ɔlú ɛké maá wa wáwálé gétúgé ɛsé ne wɔ
défyɛé metɔ́ né depɔré Jisɔs. Nnɛnemmyɛ
nnó Ntɛ sé Ɛsɔwɔ ne Ata Kras Jisɔs alɛrege wɔ
galógáló, agɛne wɔ meshwɛ, ne apyɛ nesɔ ne
bwɔ́ ne bɛ ne wɔ.

Sɛge gébé ne ánlɛre gebyɔ́

3 Nkane mbɔ nkpea nya wɔ gébégé njyɛé
Masedonia, jwɔle né melɔ́ Ɛfɛsɔs, nnó ɔgbɛge
bɔ́ bi alérege mbɔ unó bi úlú cha, ɛbi ula
upó fɔ́ ndɛre ɛbi ɛnyú débɔ́ mbɛ déwuú ɛta
Ɛsɔwɔ. 4 Gare ɛbwɔ́ nnó áchɔge sé gébé
mankúgé mabɔ ukwene antɛ, ájame ubi né
bɔ abya abi átome ne ɛbwɔ́. Gefɔgé bɔ abya
bina abi álá kwyagé, achwɔ́ ɛlé ne mbeé
manyɛge ne álɛregé fɔ́ bɔ́ unó bi bɔ́ɔ́ ákamé
ne ubi, ɛbi Ɛsɔwɔ akɛlege. 5 Menɔ genó ayi
me ngarege wɔ né mechɔ ɛwéna alú nnó,
wɔ ɔgare lé ɛbwɔ́ nnó abɔgé gejeé ne atɛ.
Gejeé ɛyigé na getanege né metɔ́ ɛwe ɛlu
pópó, ɛwé ɛkaá nnó ɛpyɛé muú fɔ gabo wɔ́,
ne ɛkame wáwálé ne unó Ɛsɔwɔ. 6 Bɔ́ɔ́ abifɔ
ályaá mampyɛge mbɔ, álá jɔ́ɔ́ lé unó bi ula
upó ne nsa. 7 Ɛbwɔ́ akɛlege mambɛ ánlɛre
mabɛ Ɛsɔwɔ yémbɔ ákage yé unó bi ɛbwɔ́
ambɔ́ɔ́ álɛrege, ne yé ɛbɛlé unó bi ɛbwɔ́ áfɛré
nnó ákaá dɔ́ɔ́ ákágé yé ubi.

8 Ɛsé dekaá nnó ɛbé ɛlɔ yémbɔ ɛlé gébégé
dégbaregé ɛwu chánjéné ne ɛlɔmé. 9 Kaá nnó
mabé yina apɔ fɔ́ mbaá bɔ́ɔ́ bi álá kwené
mabɛ, alu lé mbaá bɔ́ɔ́ bi ákwene áji, átoó
mekpo, abi álá nógé fɔ́ Ɛsɔwɔ ne abi ápyɛé
gabo, abi álá sɛlé depɔré Ɛsɔwɔ ɛké genó,
ájógé gabo ne Ɛsɔwɔ, abi áwáné ama ne
antɛ bwɔ́, abi utɔ́ɔ́ bwɔ́ úlú lé manwáné bɔ́ɔ́.
10 Abi ánane manané tametame, ande abi
ánané atɛ. Abi ákɛne gesege mmyɛ bɔ, abi
ábyɔge gebyɔ ne yé abi átɛnege ntɛsɛ gebyɔ
ne abi apyɛ yéndégenó cha ɛyi gela gekɛne
ne unó bi ésé dégaré ɛnyú. 11 Unó bina ne
úlú unó bi úlú né mmu abya melómélɔ́ ayi
Ɛsɔwɔ muú apwɔ́ɔ́ amu áfyɛé me né amu nnó
ngarege.

Pɔl atame Ɛsɔwɔ gétúgé ágɛne ji meshwɛ

12 Ntamege Ata sé Kras Jisɔs muú achyɛ
me utó nnó mpyɛ utɔ́ɔ́ bina. Gétúgé ji
agɛné nnó akage nɛre metɔ́ ne me ne afyɛé
me utɔ́ɔ́ bina né amu nnó mpyɛ. 13 Yɛ
ɛlé mbɛmbɛ njógé mejɔ́ɔ́ mebomebo ne ji,
nchyɛge bɔ́ɔ́ bií ɛfwyale, mma nlu muú neŋa,
yémbɔ ji agɛ wyɛ me meshwɛ gétúgé mpyɛ
nya unó bina né mmu ukeŋkene. Né gébé
ɛyigémbɔ nlá nlú daŋkame ne ji. 14 Yémbɔ
Ata alɛre me ulɔ́ɔ́ melu bi gejamégejamé,
apyɛ me nfyé metɔ́ɔ́ ne ji, ne mbɔ gejeé ne bɔ́ɔ́
gétúgé nchome mmyɛ ne ji.

15 Kras Jisɔs áchwɔ́ fa mme nnó áwéné
gemége bɔ́ɔ́ abi ápyɛé gabo. Mechɔ ɛwéna
ɛlú wáwálé ne yéndémuú abɔ manɛre metɔ́ɔ́
wyɛé. Ne né geluage bɔ́ɔ́ abi ápyɛ gabo, me
mbɔ mpwɔ amu. 16 Yémbɔ getú yina ne
Ɛsɔwɔ agɛne me meshwɛ, manlɛre me nkane
Jisɔs Kras akoge metɔ́ɔ́ wuú yé ɛbɛ ɛlé ne
bɔ́ɔ́ abi ápyɛé gabo ayi apwɔ́ɔ́ amu. Nkɛlege
manjɔ́ɔ́ nnó né meti ɛwéna ne yéndémuú
afyɛgé metɔ́ɔ́ ne Jisɔs akage bɔ geŋwá ɛyi
gélágé byé. 17 Déchyɛ ŋgɔ ne matame
mbaá Ɛsɔwɔ muú alu mfwa tɛ kwyakwya ne
kwyakwya. Ji agboó fɔ́, ágɛne fɔ́ ji ne amɛ, ji
mbií ne alu Ɛsɔwɔ, Amɛn.

Utɔ́ɔ́ bi Timɔti abɔ́ɔ́ mampyɛ

18 Maá wa Timɔti, genó ɛyigé me nkɛlege
mangaré wɔ nnó ɔpyɛge, gekɛ meko ama
ne mejɔ́ɔ́ ewé nya bɔ́ɔ́ ekpave Ɛsɔwɔ ajɔ́ɔ́
atome ne wɔ. Sɛ mekomejɔ́ɔ́ yina ɔmmyɛge
ummyɛ ulóúlɔ́ mangame depɔré Ɛsɔwɔ ɛtiré
ɛsé défyɛ metɔ́ɔ́ wyɛ. 19 Ne gbare metɔ́ɔ́
wyɛ ɛwé ɔfyɛ ne Ɛsɔwɔ chancha, ɔpyɛge genó
ɛyigé wɔ ɔkaá nnó gelú chó. Bɔ́ɔ́ bifɔ alya
mampyɛge genó ɛyigé ákaá nnó gelú chó,
gétu ɛyigémbɔ depɔré Ɛsɔwɔ ɛtiré ɛbwɔ́ áfyɛé
metɔ́ɔ́ wyɛé déno nnyi. 20 Né geluage bɔ́ɔ́
bimbɔ Aleksanda ɛbwɔ́ ne Hɛmɛnɔs álu bɔ́ɔ́
abi me fyɛ ɛbwɔ́ né amu danchɔmeló nnó
ɛbwɔ́ ákaá nnó ɛlɔme fɔ́ manchɔgé mabɔ
Ɛsɔwɔ.

2

Majyɛ ndɛre bɔ́ɔ́ Ɛsɔwɔ ábɔ́ɔ́ manɛnémmyɛ

1 Menɔ genó ayi me mkpeage ɛnyú nnó
dépyɛge alu nnó, ɛnyú dénɛnemmyɛ mbaá
Ɛsɔwɔ gétúgé bɔ́ɔ́ ako, dékpane ji geka
nnó agɛne ɛbwɔ́ meshwɛ. Nɛge ji mmyɛ
nnó achyɛge ɛbwɔ́ unó bi ɛbwɔ́ ákɛlege, ne
chyɛge ji matame né unó bi ji apyɛé mbaá
bɔ́ɔ́ ako. 2 Nɛgémmyɛ ntó mbaá Ɛsɔwɔ gétúgé
afwa ne ákpakpa melɔ́ abi áwyaá uto né
amu bwɔ́ nnó ápyɛ ésé débɛ né geŋwá ɛyi
gelú pere, débɛ nesɔ ne atɛ. Débɛgé ne geŋwá
ɛyi na délɛrege nnó dénógé Ɛsɔwɔ ne nnó
déwyaá gepɔ galógáló ne bɔ́ɔ́ ako. 3 Ɛnyú déké
dépyɛmbɔ ɛlɔ ne metɔ́ɔ́ ɛgɔ́ɔ́ Ɛsɔwɔ Menchyé
geŋwá sé. 4 Ji akɛlege nnó áwené gemége
yéndémuú, ákaá wáwálé ayi alu né abya
melómélɔ́. 5 Wáwálé yimbɔ alu nnó, Ɛsɔwɔ
alu ama ne muú alu ama ayi áchóme ak-
waá ushu ne Ɛsɔwɔ. Muú yimbɔ ɛlé Kras
Jisɔs. 6 Ji achyɛ gemɛ jií nnó áwené gemége
yéndémuú. Ne Jisɔs apyɛmbɔ né gébé ɛyigé
Ɛsɔwɔ ákwyɛé mɛ ábelé manlɛre nnó Ɛsɔwɔ
akɛlege nnó yéndémuú abɔ́ɔ́ geŋwá. 7 Getú
ɛyigé na ne Ɛsɔwɔ atɔme me nnó mbɛ ŋgbá
Jisɔs ne ménlɛre mbaá bɔ́ɔ́ abi álá pó bɔ́ɔ́ Jus.

Njógé mbɔ mbyɔgé fɔ́ gebyɔ. Ji atɔ me nnó ngarege bɔ́ nkane áfyɛ́ metɔ́ ne Ɛsɔwɔ ne nnó ákaá wáwálé ayi atome ne ji.

Majyɛ́ mbaá andée ne ande né ɛchomele bɔ́ Kras

8 Nkɛlege nnó yéndé mbaá ande anɛnemmyɛ. Ɛbwɔ́ abɔ́ mambɛ ne metɔ́ɔ mmu pópó, ábwégé amu mfaá ánɛnémmyɛ mbaá Ɛsɔwɔ ɛwé álá ápɔ́ ne metɔ́ɔ usɔ́ɔ, ne ányégé fɔ́ mbeé.

9 Ne nkɛlege nnó andée áfyɛge unó bi ukwanege né ɛbwɔ́ kwanege, ɛbi upyɛ́ ɛbwɔ́ ábɛɛ́ ne énógé. Ɛpófɔ́ mamfyɛge densɔ né manjwɛ bwɔ́ dɔ́ɔ, yɛ ɛbɛle mamfyɛge mboó unó ɛyi ɛgɛnege ne bɔ ŋkpaganɛre ne mandeé ayi ajame ŋka dɔ́ɔ, 10 ábé lé ne gepɔ gelógélɔ́. Gé mbɔ ne andée abi áké ánógé Ɛsɔwɔ abɔ́ɔ mampyɛgé.

11 Andée ágígé mekomejɔ́ɔ Ɛsɔwɔ nyame ne áwúgé ne ande abi álɛrege ɛbwɔ́. 12 Nkɛle fɔ́ nnó andée álɛrege mekomejɔ́ɔ Ɛsɔwɔ yé nnó áwyaá uto ápwɔ ánde wɔ. Ábé nyame áwuúge genó ɛyigé ande álɛrege. 13 Mbɔ ne ɛbɔ́ɔ mambɛ nénde, Ɛsɔwɔ abɔ mbɛ akwyɛ Adam ne ale kwyɛ Ife. 14 Ne danchɔmeló abɔ́ abwɔlé nyá fɔ lé Adam wɔ́, abwɔlé ɛlé Ife ne Ife apyɛ gabo. 15 Yémbɔ Ɛsɔwɔ abame nyɛ mendée gébégé nebyɛɛ́ kpaá tɛ aferege ji né ɛfwyale mbɔgé aké áfyɛɛ́ wyɛɛ́ metɔ́ ne Ɛsɔwɔ, agbooó ne atɛ bɔ, apyɛɛ́ unó ne metɔ́ɔ mmu pópó, ne mbɔgé abɛge ne gepɔ ɛyi gekwane ne ji kwanege. Melɔ ŋwɛ ewéna ékágé tɛne ntó nnó: *

3

Gepɔ ɛyigé muú kpaá né gepugé Ɛsɔwɔ abɛ ne geji

1 Ajɔ́ɔ wáwálé aké, “Mbɔge muú akɛlege mambé muú kpaá né ɛchomele bɔ́ɔ Ɛsɔwɔ, ɛbyɛnnó akɛlege melu utɔ́ɔ melómélɔ́.” 2 Muú kpaá né ɛchomele bɔ́ɔ Ɛsɔwɔ abɔ́ mambé ne gepɔ ɛyígé muú álá shúlégé ji ndo, abɔ mambɛ muú ayi ábané lé mendée ama, muú ayi asɛle depɔ tií pere, muú yi awya defɔ́ɔ, ɛnógé, muú yi ánɛnémanɛ, ne akáge lɛré bɔ́ɔ depɔré Ɛsɔwɔ. 3 Abɔ́ɔ fɔ́ mambɛ menyuú mmɔ́ɔ, ábɛɛ́ fɔ́ ntó muú ɛfwyale, abɔ mambɛ pere né geŋwá jií, abɛɛ́ fɔ́ muú yi agbooó ne mawáme, abɛɛ́ fɔ́ muú yi agbooó ne ŋka. 4 Abɔ́ mambé muú yi ágbárege ula gepú bií chacha, muú ayi akage gbare baá bíí chanchá nnó áwugé ji ne áchyɛge ji ɛnógé. 5 Mbɔgé muú álá kágé gbare ulá gepú bií chancha, apyɛmbɔ nnó ne agbare ɛchomele bɔ́ɔ Ɛsɔwɔ? 6 Abɛ fɔ́ ntó muú yi afyɛɛ́ metɔ́ɔ gakɛgakɛ ne Ɛsɔwɔ. Abɛgé mbɔ, akáge bɛ ne nepa, Ɛsɔwɔ afyɛ ji né ɛfwyale wyɛ ndɛre afyɛ danchɔmeló né ɛfwyale gétúgé nepa. 7 Abɔ́ mambɛ muú ayi yéndémuú anógé. Mbɔgé mbɔ fɔ́ wɔ́ akagé kwe né metaá danchɔmeló, akpa mekpo genɔ́ɔ.

Gepɔgé bɔ́ɔ abi apoógé né ɛchomele Ɛsɔwɔ

8 Bɔ́ɔ abi apoóge né ɛchomele Ɛsɔwɔ ntó ábɔ́ mambɛ bɔ́ɔ abi ájóge mejɔ́ɔ nenɔme nemaá, áwyaá gepɔ gelógélɔ́, ányuú fɔ́ mmɔ́ɔ dɔdɔ. Ábɛgé fɔ́ bɔ́ɔ bi ábɔ́ɔ gejeé ne ŋka. 9 Ábɔ́ mambɛ bɔ́ɔ bi ágbárege depɔré Jisɔs cháŋéné ɛtiré mbɛmbɛ bɔ́ɔ álá ákagé, ne nana Ɛsɔwɔ apyɛ ɛsé dékaá ne défyɛɛ́ metɔ́ɔ wyɛɛ́ ne dékwɔlegé détí ne metɔ́ɔ ɛwé ɛkaá nnó dépyɛɛ́ genó ɛyi gelú cho. 10 Gemɛge nnó ásɛ́ ɛbwɔ́ nnó ábé bɔ́ɔ abi apoóge né gepúge Ɛsɔwɔ, ábɔ́ mamua ɛbwɔ́, ágɛge nnó ákwane mampyɛ utɔ́ɔ bimbɔ ne ásɛ ɛbwɔ́.

11 Andée abi ápyɛ gefóge utɔ́ɔ bina ntó, ábɔ́ mambɛ andée ne gepɔ gelógélɔ́, ábé andée bi álá achɔ́ɔ fɔ́ bɔ́ɔ mabɔ, andée abi ágbaregé menyammyɛ, bwɔ́ cháŋéné, abi álá bwɛgemmyɛ, ándée abi muú akágé nɛre metɔ́ɔ ne ɛbwɔ́ né yéndé meti.

12 Muú ayi apoge né ɛchomele Ɛsɔwɔ abɔ́ mamba le mendée ama, abɔ mangbaré baá bií, ne ula gepú bi cháŋéné. 13 Bɔ́ɔ abi apoógé cháŋéné né ɛchomele bɔ́ɔ Jisɔs ábɔ́ɔ ɛnógé ne ákágé jɔ́ɔ mejɔ́ɔ tágétágé gétúgé depɔré ɛtiré detome ne Kras Jisɔs.

Gekpɛkpɛgé genó ɛyi apyɛ ɛsé dékaá

14 Mbele mbɔ umɛ́ɛ manchwɔ́ ngé wɔ mboó ndɔ yi. Yémbɔ nsame mbɔ ŋwɛ yina ɛta wyɛɛ́, 15 nnó nla chwɔ́ wáwá wɔ́, wɔ ɔkaá nkane bɔ́ɔ abɔ́ɔ mampyɛge né ula gepúgé Ɛsɔwɔ. Ɛlé gepú ɛyigé na ne gelú ɛchomele bɔ́ɔ Ɛsɔwɔ muú álu mebɛ. Ɛwú ntó ne ɛlú gekwa ne nebɔme ɛní negbaré wáwálé Ɛsɔwɔ meko. 16 Ɛlú mme gbógónɔ́ nnó unó bi Ɛsɔwɔ apyɛ ɛsé dékaá ne dékwɔlege úlú gekpɛkpɛgé genó.

Kras achwɔ́ fa mme nkane mekwaá,
Mendoó Ukpea ɛlɛré nnó ji ápyɛ gabo wɔ́.
Makiénné Ɛsɔwɔ ntó ágé ji.
Bɔ́ɔ ágaré mekomejɔ́ɔ wuú fa mme.
Gejamegé bɔ́ɔ áfyɛɛ́ matɔ́ɔ ne ji.
Ɛsɔwɔ asɛ ji afé mfaá né melu ŋgɔ.

4

Sɛge gébé ne ánlɛre gebyɔ

1 Nana, Mendoó Ɛsɔwɔ ɛgarege gbɔgɔnɔ nnó meso gébé bɔ́ɔ bifɔ ályage nyɛ depɔré abya melómélɔ́. Ákwɔlege nyɛ lé mandoó gebyɔ ne unó bi aló nchyɛ álɛrege. 2 Bɔ́ɔ abifɔ áselé nyɛ unó bina álɛregé ɛké ɛbwɔ́ ágarege unó bi úlú wáwálé, yémbɔ ɛbwɔ́ ambɔ́ɔ ákaá nnó ɛlé gebyɔ. Ndɛre ɛbwɔ́ ápyɛmbɔ, matɔ́ɔ bwɔ́ ákwe kénde, ákágé sé genó ɛyi gelú gyɛɛ́ ne ɛyi gelú chó. 3 Ɛbwɔ́ agarege nnó bɔ́ɔ ábagé fɔ́ neba, ne nnó ányégé fɔ́ ufɔ́ɔ menyɛɛ́ ɛbifɔ ɛbi Ɛsɔwɔ akwyɛɛ́ nnó bɔ́ɔ áchyɛge ji

* **2:15** Ɛlú wáwálé nnó: Bɔ́ɔ abifɔ aké, ɛlé mendée ábyéne nebyɛɛ́ ne Ɛsɔwɔ awenege nyɛ gemɛ jii.

matame ányɛgé ndɛre ákamé ne ji ne ákage wáwálé ayi atome ne ji. 4 Yénde genó ɛyigé Ɛsɔwɔ akwyɛé gelɔ, muú ashyage fɔ́ genó mbɔgé aké ásɛlé geji achyɛge matame mbaá Ɛsɔwɔ. 5 Néndé mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ ne mmyɛmenɛne ápyé geji gela pópó.

Bɛ maá utɔ́ melɔ́mélɔ́ mbaá Kras

6 Ne mbɔgé ɔgaregé áŋmɛ unó bina, ɔbɛé nyɛ maá utɔ́ melɔ́mélɔ́ mbaá Kras Jisɔs ne ɔbɔ́ nsa né depɔré Jisɔs ɛtiré delu mmu abya melɔ́mélɔ́ ayi alɛre wɔ ɔkwɔlegé. 7 Ɔfyɛgé fɔ́ mekpó mandoge ukeŋkene abya abi ála pogé fɔ́ bɔ́ ákwɔlege Ɛsɔwɔ. Pyɛ menyammyɛ wyɛ awúgé ne mampyɛge unó bi Ɛsɔwɔ akɛlege. 8 Muú aké apyɛé menyammyɛ wuú abɛnege nnó apyɛge metu ɛlɔme, yémbɔ muú aké apyɛ menyammyɛ wuú abɛnege né mampyɛ genó ɛyigé Ɛsɔwɔ akɛlege, ɛlɔme ɛpwɔ́ nénde abɛé ne nsa né geŋwá ɛyigé nana ne ɛyi gechwó meso gébé.

9 Genó ɛyigé njɔ́ mbɔ gelú wáwálé ne yéndémuú anɛre metɔ́ wyɛé. 10 Gɛ ula bi ɛsé démmyɛ dépyɛ utɔ́ ne ɛshyɛ mbɔ. Ɛsé dénɛré metɔ́ ne Ɛsɔwɔ muú álu mebɛ. Ji ne alu Menchyé geŋwá mbaá ɛsé ako, chacha bɔ́ abi ákamé ne ji.

11 Gé unó bi ɔbɔ́ manlɛre na ne fyɛ ɛshyɛ nnó ápyɛge ubi. 12 Ɛkágé ɔpyɛ genó ɛyigé bɔ́ ásɛlé wɔ fuú né dembane tyɛ, lɛré lé gepɔ gelɔ́gélɔ́ mbaá bɔ́ ako abi áfyɛé metɔ́ ne Ɛsɔwɔ, né mejɔ́ wyɛ, né geŋwá jyɛ, né gejeé ɛyigé ɔbɔ́ ne bɔ́, né metɔ́ ewé ɔfyɛé ne Ɛsɔwɔ, ne né metɔ́ wyɛ ewé ɛlú pópó. 13 Chyɛé gébé jyɛé ɔkúgé mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ né ɛchomele bɔ́ Ɛsɔwɔ, ɔfyɛge bɔ́ ɛshyɛ ne ɔlɛre ɛbwɔ́ mekomejɔ́ kpaá tɛ me nchwɔ́. 14 Ɛkamegé ɔfeé mekpo né ɛchyɛ ewé wɔ ɔwyaá. Ɛsɔwɔ achyɛé wɔ ɛchyɛ ewémbɔ gébégé ɛkwɔ bɔ́ kpakpa ɛchomele Ɛsɔwɔ ánɛre wɔ amu mmyɛ. Ɛsɔwɔ apyɛé ɛbwɔ́ ágaré ɛchyɛ ewé Ɛsɔwɔ achyɛ wɔ.

15 Chyɛ gemɛ jyɛ ɔpyɛgé unó bina yéndégébé nnó bɔ́ ágɛne nkane utɔ́ byɛ uwɛne. 16 Sé gébé ne geŋwá jyɛ ne unó bi wɔ ɔlɛrege. Pyɛge wyɛ unó bina nénde ɔke ɔpyɛ mbɔ ɔwenegé nyɛ gemɛ jyɛ ne ɛyigé bɔ́ bií áwuú wɔ.

5

Majyɛé ndɛre ɔgbaregé ákwi andée

1 Ɔjógé fɔ́ mejɔ́ metometo ne mekoó mende, chyɛge lé ji majyɛ ndɛre ntɛ wyɛ. Chyɛge njyɛ usa majyɛé ndɛre aŋmo byɛ. 2 Chyɛge akoó andée majyɛé ndɛre amma byɛ, chyɛgé ntó ansɔ ándée majyɛé ndɛre aŋmo byɛ abi ándée, pyɛgé mbɔ né ɛbwɔ́ ne metɔ́ wyɛ mmu pópó.

3 Chyɛge ɛnoge mbaá ándée bi alu ákwi ándée wáwálé. 4 Yémbɔ mbɔgé mekwi mendée awyaá baá, yɛle upyáne, genóge mbɛ ɛyigé ɛbwɔ́ abɔ́ mangi gelú nnó, abɔ́ apoógé mala upú bwɔ́ ndɛre bɔ́ ɛchomele Ɛsɔwɔ ábɔ́ mampyɛ ne áshuge ntó ulɔ́ melu ɛbi ama bwɔ́ ne antɛ ábɔ́ ápyɛ. Aké apyɛmbɔ, metɔ́ ntó ɛgɔ́ Ɛsɔwɔ. 5 Ne mendée ayi alu mekwi mendée wáwálé, élé ayi álá pɔ́ fɔ ne muú ayi apógé ji, anɛregé metɔ́ wuú ne Ɛsɔwɔ ne anɛnemmyɛ mbaá Ɛsɔwɔ utuú ne ŋwɔmese nnó Ɛsɔwɔ apoó ji. 6 Ne mekwí mendée ayi achyɛge gemɛ jií manyɛgé geŋwáge mme, agbo mɛ yɛ élé álú mebɛ. 7 Gárege aŋmɛ unó bina, nnó ékágé muú fɔ agɛ́ meti ewé ashulé ɛbwɔ́ ndo. 8 Ne muú ála pɛle aŋmɛ bií, ushuú chacha ula gepú bií jimbɔ ɛbyɛnnó ashya makwɔlé depɔré Jisɔs ɛtiré défyɛ metɔ́ wyɛé ne abɔ apwɔ muú yi álá fyɛ metɔ́ ne Ɛsɔwɔ wɔ́.

9 Mekwí mendée akwɔnege usaá aŋmɛ ulɛé ne ɔgbɛé mabɔ mií né geluage akwi abi ɛchomele Ɛsɔwɔ ɛpoge ɛbwɔ́. Ne abɔ́ mambɛ mendée ayi abɔ ábané élé menɔ ama. 10 Ɔbɔ́ mangɛ nnó alu mendée ayi bɔ́ afɛge galɔ́gálɔ́ yi ji apyɛ, awɛé baá chancha, anɛne aŋkɛé, ashwɔnege uka bɔ́ Ɛsɔwɔ, apoóge bɔ́ abi ágɛne ɛfwyale, achyɛé gemɛ ji mampyɛge galɔ́gálɔ́ né yɛnde meti.

11 Ɔfyɛgé fɔ́ akwi andée abi alu ambane né geluage abi abɔ mampoó ɛbwɔ́ nénde gejeé ɛyigé ɛbwɔ́ áwyaá né ubɛle gekulege né matɔ́ bwɔ́, getogé gepwɔgé metɔ́ ewé ɛbwɔ́ áwyaá makwɔlé meti Kras, ákɛlege nnó ama ábá ánɔ bicha. 12 Ndɛre ápyɛmbɔ, áchɔ mashu ne Kras gétúgé álá bele menomenyɛé ewe ɛbwɔ́ ányɛ ne ji wɔ́. 13 Né ɛgbɛ ewé fɔ ala ambwa, ákɛne upú upú. Ɛwé ɛkpɛ chɔ́ ɛlu nnó, ábɛé fɔ́ lé ámbwá abiabi, ájóge ntó bɔ́ mesomeso, ama áfyɛé mano né depɔré bɔ, ájɔ́gé depɔ ɛtiré déla déta ɛbwɔ́ wɔ. 14 Ndɛre ɛlúmbɔ, majyɛé ma malu nnó, ásɔ andée abi álú akwi ama ábá anó, ábyé baá, ápɛle upú bwɔ́, nnó ɛkágé áchyɛ muú mawame se meti áchɔ́gé ɛsé mabɔ. 15 Nénde ákwi ándée abifɔ ano mɛ mewaá, ákwɔlé danchɔmeló.

16 Ne yénde mendée ayi ákamé ne Jisɔs, abɛge mekwi mendée ula gepú bií ábɔ́ mampógé ji nnó metuú ewémbɔ ɛbɛgé sé ewé ɛchomele bɔ́ Ɛsɔwɔ nnó ɛgɛné meti mampógé lé akwí abi álá pɔ́ ne bɔ́ abi apoóge ɛbwɔ́.

Gefɔ́ ɛyigé ɔgbarege ákpakpa né ɛchomele Ɛsɔwɔ

17 Ne ákpakpa abi ápyɛ utɔ́ Ɛsɔwɔ chancha, ábɔ́ manchyɛ ɛbwɔ́ gekpɛkpɛge ɛnógé, ushuú chacha abi áfyɛé ɛshyɛ mangarege ne manlɛrege mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ. 18 Nénde asa né mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ aké, “Ɔwɛgé fɔ́ meno mpɔ nnó ányɛge fɔ menyé gébégé aké apyɛ utɔ́ ne ji mando ɛrise.” Asa ntó nnó, “Muú ayi apyɛ utɔ́ abɔ mansɛ nsa utɔ́ bií.” 19 Ɛkáge ɔwuú ndó yi bɔ́ ashulege muú kpaá ɛchomele Ɛsɔwɔ, ɛkosé nnó bɔ ntɛse

ábɛgé apea yɛ áleé abi ágarege nnó ji alu gyɛ. 20 Bɔ́ áké ápyɛ wyɛ gabo shulege ɛbwó ndo gbɔŋɔnɔ né ɛchomele bɔ́ Ɛsɔwɔ nnó bɔ́ abifɔ ábógé ɛfɔ́.

21 Ɛsɔwɔ, ne Kras Jisɔs choncho ne makiénné ayi Ɛsɔwɔ ajyaá álú bɔ ntɛsé ba, ndɛre me ngarege wɔ ne metɔ́ wa meko nnó wɔ ɔbele majyɛ mi me nchyɛé mbɔ wɔ na. Ɔké ɔpyɛé genó mbaá bɔ́ ɔlɛregé fɔ́ aŋgya, sɛ nnó bɔ́ ako álu wyɛ janja.

22 Ɔwege mmyɛ manɛre muú amu mekpo manje ji nnó abɛ muú utɔ́ né ɛchomele Ɛsɔwɔ, ɔkpégé fɔ́ mbwa ne gabo yi bɔ́ bicha ápyɛé. Bele geŋwá jyɛ pópó.

23 Gétúgé unɛ ɛbi ummyɛ wɔ yéndégébé, ɔmage nyú se le manaá mamímamí. Sɛlé ntó ɛkɛkɛ mmɔ́ ɔnyúgé, ɔpyɛge mbɔ ɔmyɛé sé yéndégébé.

24 Gabo yi bɔ́ bifɔ apyɛé alu wáwá mangɛ ne alɛrege nnó ɛbwó ákpɛne nyɛ né unɔ́ mpa, yémbɔ ayi bɔ́ bifɔ ágɛnege nyɛ gébé geji. 25 Wyɛmbɔ ntó ne ɛlú né galógálɔ́ ayi bɔ́ apyɛ. Galógálɔ́ ayi bɔ́ apyɛ alu wáwá mangɛ, yémbɔ, yɛ́ ɛbɛ ɛlé ayi álá ágɛné fɔ́ kɔkɔge, akágé la fɔ́ bibií.

6

Majyɛé mbaá áfwɛ

1 Bɔ́ ako abi alu áfwɛ ábɔ́ mangɛ nnó áchyɛge ɛnógé gbɛne mbaá bɔ́ abi ábɔ́ ɛbwɔ́. Garé ɛbwɔ́ ápyɛé wyɛmbɔ nnó ékágé muú fɔ́ achɔ́ mabɔ Ɛsɔwɔ yɛ́ ɛlé unó bi ɛse délɛrege. 2 Afwɛ́ abi bɔ́ bi ábɔ́ ɛbwɔ́, áfyɛé metɔ́ ne Kras, ékágé ábyágé bɔ́ abi ábɔ́ ɛbwɔ́, ɛlé ɛbwɔ́ ako álu baá Ɛsɔwɔ. Ɛbwɔ́ ábɔ́ mampyɛ lé utɔ́ bwɔ́ chancha ápwɔ ndɛre abɔ ápyɛ mbɛmbɛ néndé bɔ́ abi ágɛné nsa né utɔ́ bi ɛbwɔ́ apyɛé, ɛlé bɔ́ Ɛsɔwɔ abi ɛbwɔ́ afwɛ́ ábɔ́ gejeé ne ɛbwɔ́. Lɛre ɛbwɔ́ unó bina, ɔfyɛge ɛbwɔ́ ɛshyɛ nnó ápyɛge ubi.

Majyɛé mi matomé ne anlɛré gebyɔ ne mmwólé ŋka

3 Ne muú aké alɛrege unó bi cha ɛbi ulá kwane ne mekomejɔ́ Ata sé Jisɔs Kras, ayi álu wáwálé ne ulá ukɛne ntó ne unó bi álɛré ɛsé ndɛre dékwɔlege meti Ɛsɔwɔ, 4 alu muú ayi mmu agbeé ji ne nepa, ne akágé yɛ genó ne afyɛ lé mekpo manyége mbeé né ukɛkɛ uchu ɛbi úlú né ŋwɛ Ɛsɔwɔ. Unó bina ne upyɛé bɔ́ áké ábɔ́ unó matɔ́ ásɔ́ abifɔ, ábɔ́ mawáme, áchɔ́ bɔ́ mabɔ, 5 ne mbeé ayi ála byɛé. Élé bɔ́ abi ufɛré ɛbwɔ́ ula pɔ́ sé mmu cho ne ákágé sé ntó genó ɛyi gelú wáwálé ne áfɛre nnó meti Ɛsɔwɔ ɛlú lé mampyɛ ɛbwɔ́ abɔ gefwa. Ɛkágé ɔgya yɛ mbaá yi ufɔ́ bɔ́ bina úlú.

6 Ɛlú wáwálé nnó mankwɔlé Ɛsɔwɔ achwɔ́ ne nsa, mbɔgé unó bi déwyaá ukwane ɛsé metɔ́. 7 Nénde, yɛ genó ɛyigé ɛse déchwɔ ne geji né mme yina gepó, ne ɛlú ntó wáwálé nnó yɛ genó ɛyigé dékpane fa mme déjyɛ ne geji gepɔ. 8 Ndɛre ɛlúmbɔ, mbɔgé débɛge ne mandeé ne genó ɛyigé dényɛ unó bina úkwáné ne ɛse. 9 Bɔ́ bi ákɛlege mambɛ ne gefwa ákpɛne né mmuameno, ákwene né mmu metaá gejamégé uŋkekenége uno ne usósɔ depɔ tire defyɛé ɛbwɔ né mmu ɛfwyale ɛwe ɛchɔ́ geŋwáge ɛbwɔ́. 10 Nénde gejegé ŋka ne gepyɛ bɔ́ ápyɛ yéndé gefɔgé gabo. Bɔ́ bifɔ ályaá mankwɔlé depɔré Jisɔs ɛtiré ɛsé défyɛ metɔ́ wyɛ gétúgé ákɛlege mambɔ gejamégé ŋka. Ndɛre ápyɛé mbɔ áwáne gemɛge bwɔ́ ne gejame mesome ɛwé kpaá.

Genó ɛyige Pɔl akɛlege nnó Timɔti ákaá

11 Ne wɔ, muú Ɛsɔwɔ, boó unó bina, mmyɛge mampyɛge genó ɛyigé gelú cho, nógé wyɛ lé ji, fyɛge metɔ́ ne ji, bɔgé gejeé ne bɔ́, koóge metɔ́, sɛlé depɔ pere. 12 Myɛumyɛ uláulɔ́ ndɛre muú ayi áfyɛé metɔ́ ne Kras, nnɛré metɔ́ mambɔ geŋwá ɛyi gélágé byé. Élé gétúgé geŋwá ɛyigé na né Ɛsɔwɔ ákuú wɔ, ɔtɛne né mbɛ ushu gejamégé bɔ ntɛsɛ ɔgaré nya gbɔŋɔnɔ nnó ɔfyɛ metɔ́ ne Kras. 13 Me ngarege wɔ unó bina uko né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ muú achyɛge geŋwá mbaá yéndé genó ne né mbɛ ushu Ata se Kras Jisɔs muú atɛne né mbɛ ushu Pɔntyɔs Palɛt agaré wáwálé ayi atome ne jimbɔ. 14 Me ngarege wɔ nnó ɔbɔ mampyɛge unó bina uko, ɔké ɔpyɛé mbɔ muú fɔ áshúlégé wɔ ndo. Ne pyɛge wyɛmbɔ kpátɛ Ata sé Jisɔs Kras amagé chwó. 15 Kras achwɔ́ nyɛ wyɛ né gébé ɛyi gekwané Ɛsɔwɔ metɔ́. Ji Ɛsɔwɔ mbií ne abɔ́ bɔ́ ako. Ji alu mfwa bɔ afwa ne Ata yi bɔ áta, 16 ji mbií ne ála gboó ne ajwɔlege né mmu geŋgbɔ ɛyigé yé muú álá kágé jyɛ kwókwólé wyɛ. Yɛ muú alu daŋgɛ ji ne yé muú akágé gɛ ji. Ɛnógé ne uto ubɛ ɛbií tɛ kwyakwya. Amɛn.

17 Garé bɔ́ abi awya gefwa fa mme yina nnó ékágé ɛbwɔ́ ábwɛgé mmyɛ. Garé ɛbwɔ́ nnó ékágé ánɛré matɔ́ bwɔ́ né gefwa genó ɛyigé déla dékagé mbɔgé gebɛé tɛ kwyakwya, ánɛré lé metɔ́ ne Ɛsɔwɔ muú achyɛgé ɛsé yéndégenó detú nnó dényége ne nechóchó. 18 Gare ɛbwɔ́ nnó, ápyɛge galógálɔ́, nnó utɔ́ uláulɔ́ ne ubɛ gefwage bwɔ́, ánenege amu áchyɛge ɛchyɛ, ápógé atɛ bɔ́. 19 Aké ápyɛmbɔ, ánywérege gefwáge bwɔ́, ne ákwyɛgé mbɔ ɛlé nebómé nelónélɔ́ né geŋwá bwɔ́ ɛyi gechwɔ́ meso gébé. Gɛ mbɔ ne abɔ́ mampyɛ nnó abɔ́ geŋwá ɛyi gélu geŋwá wáwálé.

20 Timɔti gbare unó bi Ɛsɔwɔ afyɛ wɔ né amu chancha, ɔkpɛgé né mejɔ́ ɛwé ɛla ɛpó ne nsá. Ɔnyégé fɔ́ mbeé ne bɔ́ gétúgé depɔ ɛtiré bɔ́ áké délu deŋga ɛwé délá dépó. 21 Bɔ́ abifɔ áferé nnó áwyaá gefɔgé deŋga ɛtiré na, gétúgé ɛyigémbɔ áno mewaá, ákwɔlegé sé depɔré abya melómélɔ́ ɛtiré ɛbwɔ́ áfyɛé metɔ́ wyɛ. Nnɛnemmyɛ nnó Ɛsɔwɔ alɛre wɔ galógálɔ́.

Ŋwɛ ayi agbeé ŋwɛ ɛpea ɛyi Pɔl ásamé mbaá Timɔti

1 Me Pɔl muú Ɛsɔwɔ ajyaá nnó mbɛ ŋgbá Kras Jisɔs ndɛre ji akɛlege, ngárégé depɔ ɛti détome ne geŋwá ɛyi gélágé byé ɛyi ji anyémeno nnó achyɛge bɔ́ ndɛre áchome mmyɛ ne Kras Jisɔs.

2 Nsamé ŋwɛ yina mbaá Timɔti, maá yi mbɔ́ gejeé ne ji dɔ́. Nnɛnemmyɛ nnó, galɔ́gáló, meshwɛ, ne nesɔ ɛni nétánege mbaá Ntɛ se Ɛsɔwɔ, ne Ata se Kras Jisɔs né bé ne wɔ.

Pɔl afyɛ́ Timɔti ɛshyɛ

3 Timɔti me ntamégé Ɛsɔwɔ muú me mpyɛ utɔ́ bií ne metɔ́ wa mmu pópó ndɛre antɛ ba ábɔ́ ápyɛ́, mentée wɔ yɛndégébé né mmyɛmenɛne. 4 Ndɛre nteé manse jyɛ gébégé delyagé atɛ́, mmwólé ɛpyɛ me utuú ne ŋwɔmésé, mángé wɔ nnó metɔ́ wa ɛgbɛ́ ne nechɔ́chɔ́. 5 Me nlu nteé nkane ɔfyɛ́ metɔ́ wyɛ meko ne Jisɔs, wyɛ nkane Lois mma wyɛ ayi muú kpaá ne Yunis mma ayi ábyɛné wɔ abɔ apyɛ́ nya. Ne nana menkaá wáwálé nnó wɔ ɔwya ntó gefɔge metɔ́ wembɔ. 6 Gétú ɛyina ne ngarege wɔ nnó ɔnyaá ɛchyɛ ɛwe Ɛsɔwɔ achyɛ wɔ gébégé menɛre nya wɔ ɛbwɔ mekpo, élúlí ɛké mewɛ. 7 Néndé Ɛsɔwɔ achyɛ́ fɔ́ ɛsé mendóo wuú nnó ɛpyɛ ɛsé defɔge ɛfɔ́ wɔ́, achyɛ le ɛsé mendoó wuú nnó ɛchyɛge ɛsé uto ɛpyɛ ɛsé debɔge gejeé ne bɔ́ ne mágbárege menyammyɛ.

8 Ne ékágé mmyɛ ɛgboge wɔ gébégé ɔke ɔgarege bɔ́ depɔ́ré Ata. Ɛkágé mmyɛ ɛgboge wɔ gétúgé me yi nkpɛne denɔ́ getu jií. Yémbɔ kame mangɛ ɛwyɛ ɛfwyale gétúgé abya melómélɔ́ ndɛre Ɛsɔwɔ achyɛge wɔ uto. 9 Ɛsɔwɔ aferé sé né ɛfwyale gabo ne akuú ɛsé nnó débɛ bɔ́ bií. Ɛpófɔ́ gétúgé utɔ́ ulóulɔ́ ɛbi ɛse dépyɛ, ɛle gétúgé ji abɔ afɛre mɛ tɛ nya mampyɛ ndɛre ji akɛlege né ulɔ́ melu bií ɛbi ukɛne ne Kras Jisɔs. 10 Ne nana apyɛ ɛse dékaá ulɔ́ melu bií ndɛre Menchyé geŋwá sé Kras Jisɔs achwɔ́. Kras awá uto negbo. Ne alɛre ɛse meti geŋwá ɛyi gélágé byé ne abya melómélɔ́ wuú.

11 Gétúgé abya melómélɔ́ yina, Ɛsɔwɔ ajya me nnó mbɛ ŋgbá, muú ayi agarege, ne menlɛre abya melómélɔ́ wuú. 12 Gétu ɛyigémbɔ, ne me ngɛne mbɔ ɛfwyale. Yémbɔ mmyé ɛgboó fɔ́ me nénde me nkaá muú yi mfyɛ́ metɔ́ wa ne ji. Ne nkaá nnó akágé gbare unó bi ji afyɛ né amu ya kpaá té bií bimbɔ ukwɔnege.

13 Kwɔlege majyɛ malómáló ami me nchyɛ mbɔ wɔ cháncha. Ɔké ɔpyɛmbɔ fyɛgé wyɛ metɔ́ ne Jisɔs, bɔge gejeé ne bɔ́ wyɛ ndɛre ɛse bi déchome mmyɛ ne Kras Jisɔs dépyɛ́. 14 Bélege wáwálé yina ayi Ɛsɔwɔ afyɛ wɔ né amu chacha. Ji afyɛ wɔ wáwálé yina né amu né uto Mendoó Ukpea ɛwe ɛjwɔlege ɛse mmyɛ.

15 Kaá ntó nnó aŋmɛ bi átane né gebage mewaá Ɛsya ako chóncho ne Figɛlɔs ɛbwɔ́ ne Hɛmogɛnɛs ábó me.

16 Nnɛnemmyɛ nnó mejé Ɛsɔwɔ ɛbɛ ne ula gepú Ɔnɛsiforus, nénde afyɛ́ me ɛshyɛ metɔ́ yɛndegébé, mmyɛ ɛgbo fɔ́ ji nnó me nlu né gepúge denɔ́. 17 Gébége ji akwɔne né melɔ Rom akɛle me ne ɛfofoge kpaá tɛ agɛne me. 18 Nnɛnemmyɛ nnó Ɛsɔwɔ alɛre ji galɔ́gáló bií unɔ́ mpa. Ne wɔ mbɔ́ ɔkaá mɛ nkane ji apoó me né melɔ Ɛfɛsɔs.

2

Timɔti menkwɔlé melómélɔ́ mbaá Kras

1 Timɔti maá wa, bɛ́ɛ ne ɛshyɛ ɛwé ɛtanege né galɔ́gáló ayi Kras Jisɔs muú alɛrege ne ɛse abi déchome mmyɛ ne ji. 2 Unó bi ɔwuú me nlɛre né mbɛ ushu gejamégé bɔ́, lɛre ntó ubi mbaá bɔ́ bií muú ákage nɛré metɔ́ ne ɛbwɔ́.

3 Ndɛre muú bee melómélɔ́ mbaá Kras Jisɔs ɔbɔ makpome mmyɛ mangɛ ɛfwyale ɛwe bɔ́ abi áfyɛ matɔ́ ne Jisɔs ágɛne. 4 Muú bee ayi apyɛ́ utɔ́ bií ne metɔ́ wuú mmu ɛma nnó metɔ́ ɛgɔ muú kpaá ayi asɛle ji utɔ́, aferege amu né depɔ ɛtiré bɔ́ melɔ ápyɛ́. 5 Wyɛmbɔ ntó ne menlome gatɛle ne atɛ bɔ́ ala asɛlé nsá mbɔge alá lome ndɛre mabɛ gatɛle mako akɛlege wɔ́. 6 Ɛle mempyɛ makɔ́ ayi áfyɛ ɛshyɛ mampyɛ utɔ́ né mekɔ́ wuú ne akwane mambɛ muú yi anyé mbwɛ yi mbɛ. 7 Fɛre unó bi menjɔ́ mbɔ, ne Ata apoge nyɛ wɔ ɔkaá ubi uko.

8 Ɔjige fɔ nte nnó Jisɔs Kras akwilé nya né negbo. Ɔjigé fɔ́ nte nnó ji alu mpyáne mfwa Dɛvid ndɛre ɛlu mmu abya melɔmelɔ ayi me ngare. * 9 Abya melómélɔ́ ayi me ngarege ne ngɛne ɛfwyale. Áwɛle me ne bɔ mkpokovɛ ɛke me kwene ɛbɛ, yémbɔ muú ákágé wɛ fɔ́ mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ ne bɔ mkpokovɛ. 10 Ne me nkame mangɛ ɛfwyale we, gétúgé bɔ́ abi Ɛsɔwɔ ajya, nnó ɛbwɔ́ ntó átáné né ɛfwyale gabo gétúgé áchomé mmyɛ ne Kras Jisɔs abɔ ntó ŋgɔ ayi álá byɛ́. 11 Mejɔ́ wena ɛlu wáwálé ɛwé ɛjɔ́ nnó:

“Mbɔge ɛsé dégbo ne ji,
debɛ́ nyɛ ntó né geŋwá déjwɔle ne ji.
12 Mbɔgé ɛsé dekoge metɔ́ gétúgé ɛfwyale
ɛwé dégɛne,
déjwɔlege nyɛ ntó né geluɔge ɛnoge ne
ji.
Mbɔgé ɛsé déshyage nnó dékage fɔ ji,
ji ntó ashya nyɛ nnó ákagé fɔ́ ɛsé.
13 Mbɔgé ɛsé delá dépyɛ fɔ́ unó sé wáwálé,

* **2:8** Ɛlú wáwálé nnó: Dékage nnó Jisɔs alu mpyáne Dɛvid ɛwena ɛlɛré nnó ji alu Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji ɛlá gefwa, ayi Ɛsɔwɔ anyémeno nnó achwɔ́.

ji apyɛ́ wyɛ́ unó bi wáwálé
gétúgé nnó ji akage kwɔré fɔ́ abɛ muú
ayi ji álá pɔ́."

Muú utɔ́ ayi Ɛsɔwɔ ágboɔ́ ne ji

14 Tegé ɛbwɔ́ unó bina, ɔkwele ɛbwɔ́
mbeé né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ nnó ékágé ɛbwɔ́
anyɛge mbeé né ucho mejɔ́. Gefɔgé mbeé
yina ayi álá póge yɛ né meti fɔ́, atyaá
bɔ́ɔ́ lé makpo abi áwuú ji. 15 Mmyɛ lé
mangi mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ nnó ɔbɛ ne mabɔ
malómáló né mbɛ ushu wuú, nkane muú
utɔ́ɔ́ ayi mmyɛ ɛla gboɔ́ ji. Ji alɛrege
mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ ayi átome ne unó bi úlú
wáwálé ne alɛrege ubi chancha. 16 Ɔfyɛge fɔ́
mmyɛ ne bɔ́ɔ́ abi ajógé depɔ tire dela tanege
fɔ́ né mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ, nénde dépyɛ bɔ́ɔ́
ajyɛ wyɛ mbɛ mampyɛge unó bi Ɛsɔwɔ álá
akɛlege. 17 Unó bi ɛbwɔ́ álɛrege úlú ɛke
ɛtukwɛ gepa ɛyi genyé muú menyammyɛ
geláge gboɔ́. Né geluage bɔ́ɔ́ bina Hɛmɛnɔs
ɛbwɔ́ ne Filɛtɔs alu wyɛ. 18 Ɛbwɔ́ ályaá
meti ɛwe álɛrege wáwálé, ála lɛré le nnó
Ɛsɔwɔ apyɛ mɛ bɔ́ɔ́ ákwilé né negbo. Nkane
ápyɛmbɔ, áfyɛ gepwa mbaá bɔ́ɔ́ bifɔ abi
ábó áfyɛ́ mɛ metɔ́ɔ́ ne Ɛsɔwɔ. 19 Yémbɔ,
mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ atɛne wáwálé ɛke nebɔme
gepú ɛníne átɛne né ɛtaravɛ yɛ genó gekáge
nyige ji. Asa wyɛ áké, "Ata akaá bɔ́ɔ́ bi álu
abi." Ásá ntó wyɛ aké, "Yɛ́ndémuú yi aké alu
muú Ata abɔ manlyaá gabo mampyɛge."

20 Yɛ́ndé gepú ɛyigé mfwa, uchwɛre
menyé ubɛ wyɛ, ɛbi ákwyɛ ne gul ne seleba
ubɛɛ́ wyɛ, mamba, uku, ne bɔ asɛle ntó
abɛ wyɛ. Ɛbifɔ úlú ɛbi uwya ɛnoge, álá nyɛ́
menyɛɛ́ wyɛ tametame ne ɛbifɔ úlú ɛbi ula
pɔ́ ne ɛnoge, anyɛ́ menyɛ́ wyɛ gébé geko.
21 Wyɛmbɔ ne yɛ́ndémuú ayi alyaáge gabo
nnó abɛ pópó né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ, abɛɛ́.
Alu nkane uchwɛre menyé ɛbi uwya ɛnoge.
Abelege gemɛ jií nnó akpome menyammyɛ
wuú nnó mbɔ́ɔ́ gepú asɛle ji ápyɛge utɔ́ɔ́
ulóúló wyɛ́ɛ́.

22 Né getu ɛyina, bo ɔlyaá gepɔ gebo-
gebo ɛyi njɛusa ne asɔ abifɔ áwyaá. Fyɛ
lé mekpo wyɛ mampyɛ genó ɛyi gelú cho.
Fyɛ metɔ́ɔ́ wyɛ ne Ɛsɔwɔ. Bɔ gejeé ne atɛ
aŋmɛ. Bɛ ne nesɔ nkane ɔkɛne ne atɛ aŋmɛ
abi ákuú mabɔ Ata ne matɔ́ɔ́ bwɔ́ mmu pópó.
23 Ɔchoge mbwa ne bɔ́ɔ́ abi ányé ukeŋkene
mbeé nende, wɔ ɔkaá nnó gefɔgé mbeé yina
áchwɔɔ́ bɔ́ɔ́ ne mawáme. 24 Ne muú utɔ́ɔ́
Ɛsɔwɔ abɔ́ɔ́ fɔ mambɛ menwáme mawáme,
abɔ mambɛ muú nesɔ mbaá bɔ́ɔ́ ako. Abɔ́
mambɛ menlɛre melɔmelɔ ne metɔ́ɔ́ ɛla sɔ́ɔ́ ji
wáwá. 25 Ajógé mejɔ́ɔ́ ne nesɔ ne achyɛ majyɛ
mbaá bɔ́ɔ́ abi alá káme ne ji wɔ́ nnó ákaá
mbaá ayi ɛbwɔ́ alu gyɛɛ́. Nkane ɔpyɛmbɔ,
Ɛsɔwɔ akáge néne ɛbwɔ́ meti akwɔre metɔ́ɔ́
bwɔ́ ákaá wáwálé ayi atome ne ji. 26 Ne nnó
ndɔfɔ ákage kere né defɔre débwɔ́ átané né
mataá danchɔmelo muú abɔ apyɛne ɛbwɔ́
álá wuú lé ne Ji.

3

*Gepɔ ɛyigé bɔ́ɔ́ ábɛɛ́ nyɛ ne geji né kwyak-
wya gébé*

1 Ne kaá nnó gébé ɛyigé mme ake álé
chwɔ́ kwya, ɛfwyale ɛjame nyɛ dɔ́ɔ́. 2 Gébé
ɛyigémbɔ ákwaá abɔ́ɔ́ nyɛ lé gejeé ne gemɛge
bwɔ́ ambɔ́ɔ́, ábɔ́ nyɛ geje ne ŋka, ábwɛge
mmyɛ, áchyɛgé nyɛ sé atɛ ɛnoge, áshyɛ atɛ,
áwuú nyɛ sé majyɛ ámmá ne antɛ bwɔ́, yɛ
ɔma pyɛ bwɔ́ ndé, matɔ́ɔ́ ágɔ́ɔ́ fɔ́ ɛbwɔ́, ábɛɛ́
nyɛ sé pópó né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ. 3 Álɔmé
nyɛ sé melu, agɛne nyɛ sé meshwɛ ne atɛ
ákwaá, áchɔ́ɔ́ nyɛ́ atɛ mabɔ, ábálege matɔ́ɔ́,
ápyɛɛ́ ɛfɔ, ákií nyɛ sé genó gelógélɔ́. 4 Áchyɛge
atɛ ájeé maŋkwaá, álaá nyɛ bɔ́ɔ́ gebyɔ, ápyɛ
unó tametame, ágbéege nyɛ ne gempɔge,
ábɔ́ gejeé manyé geŋwá, ábɔ́ɔ́ fɔ́ gejeé ne
Ɛsɔwɔ. 5 Gébé ɛyigé mbɔntó ábɛɛ́ nyɛ ɛke
bɔ́ɔ́ abi ákwɔlege depɔré Ɛsɔwɔ, yémbɔ áshyá
nyɛ utó bi úlú wyɛɛ́. Ɔchoge fɔ mbwa ne ufɔ́ɔ́
bɔ́ɔ́ bina.

6 Né geluage bwɔ́, abifɔ ákpɛne né úpu
bɔ álá ajeé mbaá andée abi apwa ɛbwɔ́
mmyɛ. Andée bimbɔ álu abi gabo ayi ɛbwɔ́
ápyɛ ne ákwɔlege, áchyɛge ɛbwɔ́ ɛfwyale
né metɔ́ɔ́. 7 Andée bina áwya gejeé mangi
yɛ́ndé gefɔgé genó ɛyi matɔ́ɔ́ bwɔ́ ágarege,
yémbɔ akágé, kwɔne fɔ́ mbaá ayi ákaáge
genó ɛyi gelu wáwálé. 8 Ne ndɛre Jens
ɛbwɔ́ ne Jambras átɛne nya ukpene ne Mosis
wyɛmbɔ ntó ne bɔ́ɔ́ bina ála kámege ne genó
ɛyi gelú wáwálé. Ɛbwɔ́ alú bɔ́ɔ́ abi matɔ́ɔ́ bwɔ́
álá fɛrege sé depɔ cháŋéné, ábyɔ gebyɔ nnó
áfyé matɔ́ɔ́ ne Ɛsɔwɔ. 9 Yémbɔ ájyɛ nyɛ yɛ
tɛtɛ́ ne unó bwɔ́ ɛbimbɔ nénde, ɛla gachyɛ
bɔ́ɔ́ ákaá nnó ɛbwɔ́ álu unkeŋkene bɔ́ɔ́. Ndɛre
ɛbɔ ɛpyɛ nya ne Jannɛs ɛbwɔ́ ne mejeé wuú
Jambrɛs.

Pɔl achyɛ Timɔti kwyakwya majyɛ

10 Ne nana wɔ Timɔti, ɔkaá unó bi me
nlɛrege, ɔkaá gepɔ ya, ne genó ɛyigé me
mfɛrege mampyɛ né geŋwá ya, ɔkaá nkane
me mfyɛɛ́ metɔ́ɔ́ ne Jisɔs, nkógé metɔ́ɔ́,
gejeé ɛyi me mbɔ́ɔ́ ne atɛ bɔ́ɔ́. 11 Ne ɔkaá
nkane ntɛne janja né gejamégé ɛfwyale ɛwé
ɛkwɔlege me, ɔkaá ndɛre bɔ́ɔ́ ámmyɛ amu
ne me, ɔkaá ɛfwyale ɛwe me ngɛne, depɔ
tiré dépyɛ ne me né melɔ Antiɔk, Ikɔnyɔm,
ne melɔ Lystra. Ɔkaá ntó ndɛre ámmyɛ mɛ
amu ne me nkogé metɔ́ɔ́, yémbɔ Ɛsɔwɔ apoó
me ntane wyɛ yɛ jya gegoó me mmyɛ wɔ́.
12 Ɛlú wáwálé nnó yɛ́ndémuú ayi áchomé
mmyɛ ne Kras Jisɔs ne abɔ́ɔ́ gejeé mambele
geŋwá jií ndɛre Ɛsɔwɔ akɛlege, atɛ bɔ́ɔ́ ágɔ́ɔ́
fɔ́ manchyɛ ji ɛfwyale. 13 Bɔ́ɔ́ abo, ne bɔ́ɔ́
gebyɔ bina, gabo ayi ɛbwɔ́ ápyɛɛ́, ábɛɛ́ nyɛ
ndɛre muú, áboó nyɛ debele akwe nnyi.
Ábwólege nyɛ bɔ́ɔ́ ne bɔ́ɔ́ ntó ábwólege nyɛ

ɛbwɔ́. 14 Yémbɔ wɔ Timɔti cho wyɛ mbɛ ne unó bi álɛ́ré wɔ, ne fyɛ́ɛ́ metɔ́ɔ́ wyɛ chancha. Wɔ ɔkaá cháŋéné ufɔ́ɔ́ bɔ́ɔ́ abi álɛ́ré wɔ unó bina. 15 Ne wɔ ɔkaá mé mekomejɔ́ɔ́ Ɛsɔwɔ tɛ dembane ayi achyɛ wɔ deŋga ɛtiré depyɛ wɔ ɔtané né ɛfwyale gabo gétúgé ɔfyɛ́ɛ́ metɔ́ɔ́ ne Kras Jisɔs. 16 Unó uko bi úlú mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ utane lé né ufɛ́ré Ɛsɔwɔ jimbɔ. Unó bina upoge manlɛ́rege ɛse unó bi úlú wáwálé, unyane bɔ́ɔ́ bi ápyɛ gabo, unyage ɛse mati yi dela kwɔ́le chancha wɔ́, ne alɛ́rege ɛse nkane débɔ́ɔ́ mambelé genwáge sé cho ndɛ́re Ɛsɔwɔ akɛ́lege, 17 nnó yéndémuú ayi apyɛ́ɛ́ utɔ́ɔ́ Ɛsɔwɔ abɛ ne deŋga deko, akwane mampyɛ yéndé utɔ́ɔ́ ulɔ́úlɔ́.

4

1 Me njógé unó bina ngarege wɔ ne ɛshyɛ né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ ne Kras Jisɔs muú achwɔgé nyɛ mangbáre gefwa jií ne mansɔ mpa bɔ́ɔ́ abi agbooó ne abi álu abɛ, nkpeage wɔ nnó, 2 ɔgarege bɔ́ɔ́ mekomejɔ́ɔ́ yina yɛndégébé ɔpwage. Yɛ né gébé gelɔ́gélɔ́ yɛ gébé gebogebo. Pyɛgé bɔ́ɔ́ ákaá mati ayi ápyɛ gyɛ́ɛ́, nyane ɛbwɔ́ nnó ályaá gabo. Fyɛge ɛbwɔ́ ɛshyɛ, koógé metɔ́ɔ́ ne ɔlɛ́rege ɛbwɔ́ unó bina. 3 Néndé gébé géchwɔ́ nyɛ ɛyi bɔ́ɔ́ ála ákií nyɛ se manwú wáwálé ayi bɔ́ɔ́ alɛ́rege, ála afɛ́ré nyɛ le unó bi ɛbwɔ́ ákɛ́lege ne ákɛ́lege nyɛ le anlɛ́re abi álɛ́rege ɛbwɔ́ unó bi ulome ɛbwɔ́ metɔ́ɔ́. 4 Ne ályage nyɛ manwú genó ɛyi gelú wáwálé ála ákwɔle lé ukwene bɔ abya. 5 Ne wɔ Timɔti yɛ ɛma ɛbɛ nnó gbarege wyɛ mmyɛ jyɛ́ɛ́. Yɛ ɔgɛne ɛfwyale nnó, koóge wyɛ metɔ́ɔ́, pyɛ utɔ́ɔ́ byɛ ndɛ́re mengaré abya melɔ́mélɔ́. Pyɛgé utɔ́ɔ́ byɛ ɛbi Ɛsɔwɔ achyɛ wɔ uko.

6 Mbɔgé né getu ya, nla mɛ meti gewúle. Ɛla gachyɛ́ɛ́ manoó ma magbɛle mme nkane mmɔ́ɔ́ gepɛ. 7 Me mmyɛ ummyɛ ulɔ́ulɔ́, nlome gatɛle wa abyé. Ngbare depɔ́ré Kras chancha kpa tɛ nnére. 8 Ne nana nsa wa agile me. Nsa yimbɔ ɛlé ɛla geŋwá ɛwé muú ayi abɛ́ɛ́ cho né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ abɔ́ɔ́. Muú yi achyɛge nyɛ me ɛla ɛwéna né bií bi mbɔ ɛlé Ata. Ji asɔ́ɔ́ nyɛ mpa yéndémuú chancha né bií mpa. Achyɛge nyɛ fɔ́ le me mbií, achyɛge nyɛ ntó bɔ́ɔ́ abi ágilé ji ne gejeé nnó ji achwɔ́ɔ́.

Mechɔ ɛwé ɛtomé Pɔl jimbɔ́ɔ́

9 Ne kɛle meti ɔchwɔ́ ɔbane me wáwá. 10 Nénde Damas alyaá me afɛ né melɔ Tɛssalonika gétúgé abɔ́ɔ́ gejeé ne unó mme. Kresɛns ntó afɛ́ melɔ Galasiya ne Titɔs afɛ́ Dalmatya. 11 Wyɛ le Lukase jimbií ne ala fa ne me. Ɔke ɔchwɔ́ɔ́ sɛ Makɔs ɛnyú ne ji dechwɔ, néndé ji apoóge me né utɔ́ɔ́ dɔ́ɔ́. 12 Ntɔ mbɔ Tikikɔs né melɔ Ɛfɛsɔs. 13 Ɔke ɔchwɔ́ɔ́ sɛ nku gefwene wa ayi nlyaá mbaá meŋmɛ se Kapus né melɔ Truus, ne bɔ ŋwɛ ba ɔchwɔ́ɔ́ ne ɛbwɔ́, ushu chancha uchancha bɔ ŋwɛ ba bimbɔ ɔjigé fɔ́ nte.

14 Aleksanda mempyɛ utɔ́ɔ́ ɛte, apyɛ me gabo ayi apwɔ́ɔ́ amu. Ata Ɛsɔwɔ achyɛge nyɛ ji nsa né genó ɛyi ji apyɛmbɔ me. 15 Wɔ mbɔ́ɔ́, kaá nkane ɔfyɛ mmyɛ ne ji, néndé atɛne ukpene ne mekomejɔ́ɔ́ ayi ɛsé délɛrege.

16 Bií bi me nkpɛne unɔ́ɔ́ mpa bi mbɛ mashyaá mmyɛ ya né depɔ tire ámále me mmyɛ, yɛ muú ama ayi achwɔ́ nya wyɛ nnó apóo me apɔ́. Ɛbwɔ́ ako abo me, nɛne le mmyɛ nnó Ɛsɔwɔ asɔgé metɔ́ɔ́ ne ɛbwɔ́. 17 Yémbɔ Ata abɔ alu ne me ne achyɛ me utó nnó ngare mekomejɔ́ɔ́ wuú gbɛne nnó bɔ́ɔ́ bi álá pɔ́ bɔ́ɔ́ Jus áwuú. Ne ji afere me né meno genyanya. 18 Ata Ɛsɔwɔ aferege nyɛ wyɛ me né yéndé ɛfwyale gabo ɛwé mkpɛne, ne apóge nyɛ me mkpɛ né gefwa ji, ɛyi gelu né mfaánebuú. Matame mabé ne ji tɛ kwyakwya ne kwyakwya. Amɛn.

Kwyakwya matame

19 Tame Priska, ɛbwɔ́ ne Akwila ne ula gepú Ɔnɛsiforus. 20 Ɛrastus ala né melɔ Kɔrɛnt, Trɔfimɔs ntó ameé nlyaá ji né melɔ Melitos. 21 Mmyɛ ɔchwɔ́ gemɛge nnó neba nekwɔne. Yubolos, Pudɛns, Linɔs, Klodya ne aŋmɛ abi álu we ako áké ntame wɔ.

22 Nnɛnemmyɛ nnó Ata abɛ ne wɔ, ne nnó álɛ́régé ɛnyú ako galɔ́gálɔ́.

Ŋwɛ ayi Pɔl ásamé mbaá Titɔs

Matame

1 Ɛlé me Pɔl maá utɔ́ Ɛsɔwɔ ne ŋgbá Jisɔs
Kras ne nsamé ŋwɛ yina. Ɛsɔwɔ achyɛ́
me utɔ́ bina gétúgé bɔ́ bi ji ajyaá nnó
ábé abií, nnó mpyé ɛbwɔ́ áfyɛgé wyɛ metɔ́
ne Ɛsɔwɔ ne nnó mpyɛ ɛbwɔ́ ákaá wáwálé
ayi ápogé ɛbwɔ́ ákwɔlege depɔré Ɛsɔwɔ
cháŋéné. 2 Ɛwéna ɛpógé nnó ɛbwɔ́ ánɛré
metɔ́ mambɔ geŋwá ɛyi gélágé byé ɛyi Ɛsɔwɔ
muú ayi álá abyɔgé gebyɔ ányɛ́ mɛ meno
tɛ ukwene nnó achyɛgé. 3 Ne gébé ɛyigé ji
ajyaá gekwɔnégé, ji apyɛ geŋwá ɛyina gegɛné
né mekomejɔ́ wuú. Ɛlé mekomejɔ́ yina
ne Ɛsɔwɔ Mempoó sé áfyɛ́ me né amu nnó
ngaregé. Ne wyɛ nkane Ɛsɔwɔ achyɛ́ me
majyɛ́, mbɔntó ne mpyɛ́ utɔ́ bií.

4 Me ntɔme ŋwɛ yina mbaá Titɔs. Me
ngboó ne ji ndɛre ɛsé ako défyɛ́ metɔ́ ne
Jisɔs.

Me nnɛnemmyɛ nnó Ntɛ sé Ɛsɔwɔ ne
Kras Jisɔs Muú áwene gemége sé alɛre wɔ
galɔ́gáló, apyɛ ntó wɔ ɔbɛ né nesɔ.

Gepɔ ɛyigé muú kpaá ɛchomele bɔ́ Jisɔs
abɔ́ mambɛ ne geji

5 Ula bi me ntɔmé wɔ né melɔ́ Kret úlú nnó
wɔ ónéré mampyɛ unó bi ulaá, ne nnó ɔjya
ákpákpá né mmú gepúgé Ɛsɔwɔ ndɛre me
mbɔ́ ngare mé wɔ nnó ɔpyɛ né yéndé melɔ.
6 Muú ayi abɛ́ muú kpaá né gepúgé Ɛsɔwɔ,
abɔ mambɛ muú ayi geŋwá jií gela gepɔ ne
dembyɔ́, ábané ɛle mendée ama. Baá bií ntó
abɔ mankame ne Jisɔs, ábɛ́ ne gepɔ gelɔ́gélɔ́,
áchyɛge ɛnógé mba bɔ́ kpakpa. 7 Muú kpaá
né mmu ɛchomelé bɔ́ Ɛsɔwɔ alu muú ayi
apɛlé ndɛre utɔ́ Ɛsɔwɔ ukɛne. Ndɛre ɛlúmbɔ,
abɔ mambɛ muú ayi álá ákágé shulé ji ndo,
abɔ́ fɔ́ mambɛ muú neŋga, muú ayi awyaá
gefere, menyuú mmɔ́, abɛ́ fɔ́ memmyɛ
mammyɛ, ne abɛ́ fɔ muú ayi aselegé ɛbwɔ.
8 Abɔ́ mambɛ muú ayi anɛne anɛkɛ́, agboó ne
genó gelɔ́gélɔ́, muú ayi akagé gbaré mmyɛ
jií, ajógé mejɔ́ wuú gbógónó, abɛ́ cho né
mbɛ ushu Ɛsɔwɔ ne apyɛ́ genó ɛyi ji abɔ́
mampyɛ. 9 Abɔ́ ntó mambɛ muú ayi agbaré
mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ ayi alɛre ji chancha, nnó
ji ntó akaá ndɛre alɛregé unó bi bɔ́ Ɛsɔwɔ
akwɔlegé, nnó álɛré bɔ́ abi álɛrege unó
ɛbicha nnó álu gyɛ́.

Weége anlɛré gebyɔ yéndégébé

10 Njógé mbɔ mechɔ ɛwéna gétúgé ge-
jamégé bɔ́ abi átɛne ukpene ne mekomejɔ́
Ɛsɔwɔ yina. Ɛbwɔ́ alú bɔ́ meno ne bɔ́
dembwɔlé chacha ɛkwɔ abi átomé wyɛ́
ɛshyɛ nnó ábɔ́ mansɔ muú nsɔ ne atɛne cho
né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ. 11 Ɛkamegé wɔ ɔlyaá
ufɔ́ bɔ́ bina ajyɛ mbɛ ne depɔti né mmu
gepúge Ɛsɔwɔ. Ɛbwɔ́ ápyɛ mɛ gejamégé mala
upú ákwe tametame ndɛre alɛregé unó bi
ɛbwɔ́ ambɔ́ ne abɔ́ nsa, ɛwé álá ábɔ́ fɔ́
manlɛré ubi wɔ́. 12 Muú ɛkpávé bwɔ́ ama
ayi alu muú melɔ Kret ɛwéna ajɔ́ ntó ato
ne bɔ́ bií aké, “Bɔ́ Kret alu bɔ́ gebyɔ, bɔ́
nchyɛ ne ambwa abi ányɛ́ geŋɔ.” 13 Mechɔ
ɛwéna ɛlu wáwálé ne ɔbɔ manshulegé ɛbwɔ́
ndo, ɔwegé ɛbwɔ́ yéndégébé nnó ɛbwɔ́ ákeré
ákamé ne genó ɛyi gelú cho ɛyi getome ne
depɔré Jisɔs. 14 Ámágé wu nyɛ se ubi ɛbi
bɔ́ Jus ajame yé. 15 Yéndégenó gelú pópó
mbaá bɔ́ abi álá apɔ ne ufɛré uboubo né
mmu metɔ́. Yémbɔ abi álú ne ufɛré uboubo,
ɛbwɔ́ bi álá áfyɛ́ metɔ́ ne Ɛsɔwɔ wɔ́, yé
genó gefɔ ɛyi gelú ɛbwɔ́ pópó gepɔ. Deba
ɛtiré dégbeé ɛbwɔ́ matɔ́ dépyɛ ufɛré bwɔ́ úlú
wyɛ́ nchyɛnchyɛ. 16 Aké ɛbwɔ́ ákage Ɛsɔwɔ,
yémbɔ gepɔgé bwɔ́ gelɛré nnó áshya ji. Ɛbwɔ́
álu bɔ́ abi muú álá ákágé bɔ gejeé ne ɛbwɔ́
ne áwú fɔ́ Ɛsɔwɔ. Yɛ galɔ́gáló ayi ɛbwɔ́ ákágé
pyɛ ne bɔ́ ápɔ.

2

Majyɛ ami Titɔs abɔ́ manchyɛ bɔ́
ɛchomele Jisɔs

1 Ne wɔ Titɔs, ɔbɔ manlɛregé ɛlé unó bi
úlú cho ndɛre mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ agarege.
2 Chyɛge bɔ́ kpakpa né mmu gepúge Ɛsɔwɔ
majyɛ́ nnó abɛ pere ne bɔ́, ápyɛgé utɔ́ ne
ɛshyɛ, ákágé genó ɛyigé ɛbwɔ́ ápyɛ, ákágé
ndɛre ágbaregé mmyɛ bwɔ́, átɛne cháŋéné
né metɔ́ ɛwé áfyɛ́ ne Jisɔs, abɔgé gejeé
ne bɔ́. Akogé wyɛ metɔ́ cháŋéné gébégé
mmuameno achwɔ́gé.

3 Wyɛ ndɛre ɔlɛre ákpakpa abi ande,
mbɔntó ne ɔbɔ́ manlɛre abi andée, nnó
ɛbwɔ́ ábé ne gepɔ ɛyi gechwɔ́ ne ɛnógé,
áchɔge fɔ́ bɔ́ mabɔ, áchyɛgé fɔ́ gemɛge bwɔ́
né mmɔ́ manyúgé. Álɛregé élé genó ɛyi gelu
cho, 4 nnó ɛbwɔ́ ápyɛ ásɔ andée ábɔ́ gejeé ne
ánɔ bwɔ́ ne baá bwɔ́. 5 Gare ntó ɛbwɔ́ nnó
ákagé genó ɛyi ɛbwɔ́ ápyɛ́, ábé bɔ́ abi ánɔ
bwɔ́, ɛbwɔ́ ɛbwɔ́ ne ákaá désɔré bwɔ́. Pyɛ ntó
ɛbwɔ́ ákaá nnó abɔ mampyɛgé utɔ́ né upú
bwɔ́. Álɛregé ntó ulɔ́ melu áwugé ánɔ bwɔ́
nnó ékágé mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ abɛ ne gembya.

6 Wyɛmbɔ ntó ne ɔbɔ́ manlɛré njyɛ́
usa nnó ákaá ndɛre ágbaregé mmyɛ bwɔ́.
7 Ne wɔ Titɔs ɔbɔ manlɛre gepɔ gelɔ́gélɔ́ né
yéndégenó ɛyi wɔ ɔpyɛ́, ɔkwilegé manlɛré
ɛbwɔ́ genó, lɛré ne metɔ́ wyɛ mmu pópó,
ɔpyɛgé nsɛlé. 8 Mekomejɔ́ ayi atanege wɔ
meno, abɛ ayi muú awúgé álá ákagé shulé
wɔ ndo, nnó muú mawámé wyɛ́ awugé
meno ɛgbɛ ji akpa mekpo unɔ́

9 Chyɛgé afwɛ majyɛ́ nnó ábɔ́ manwúgé
ne antɛ abi ábɔ́ ɛbwɔ́ né yéndégenó, ápyɛge
élé genó ɛyigé ɛbwɔ́ ákɛlegé. Ɛkágé átɛne
ukɔlɔ ne ɛbwɔ́, 10 yé unó bwɔ́ ntó ájogé fɔ́.

Ɛbwɔ́ ábɛ́ ɛlé bɔ́ɔ́ abi antɛ bwɔ́ ákágé nɛ́ré metɔ́ɔ ne ɛbwɔ́ nnɔ́ yɛ́ndégenɔ́ ɛyigé ɛbwɔ́ ápyɛɛ́ gelɛrege ɛlé ndɛre mekomejɔ́ɔ Ɛsɔwɔ Muú áwene gemége sé alɔme.

11 Ɛsɔwɔ alɛ́ré bɔ́ɔ́ ako galɔ́gálɔ́ wuú ayi ji áwenege gemége bɔ. 12 Ne galɔ́gálɔ́ yimbɔ achyɛgé ɛsé majyɛɛ́ nnɔ́ déféré amu né depɔ ɛtí delá déchwɔ́ɔ́ fɔ́ ne ɛnógé mbaá Ɛsɔwɔ, ɛtí delu ɛlé depɔ́ré mmwɔlé unó mme, nnó dégbarege mmyɛ, debɛ ne geŋwá ɛyi gelu cho ne nnó dépyɛ genó ɛyigé Ɛsɔwɔ akɛlegé fa né mme yina, 13 ndɛre dégilé gekpɛkpɛgé genó ɛyigé ɛsé dénɛ́ré metɔ́ɔ́ wyɛɛ́ gelu nnó Ɛsɔwɔ sé ayi apwɔ́ɔ́ amu alɛrege mmyɛ ne utó gefwa jií. Ɛsɔwɔ yina ɛlé Jisɔs Kras Mewené gemége sé. 14 Jisɔs yina ne achyɛ gemɛ ji gétúgé se nnó áwéné ɛsé né yɛ́ndé gefɔgé gabo, ashwɔne ɛsé nnó débɛ bɔ́ɔ́ bií abi akpané gechyɛɛ́ mampyɛ galɔ́gálɔ́.

15 Titɔs ɔbɔ manlɛregé bɔ́ɔ́ unó bina, fyɛgé ɛbwɔ́ ɛshyɛ ne weége ɛbwɔ́ ne uto ɛbi Ɛsɔwɔ achyɛɛ́ wɔ. Ne ɔkamegé muú abya wɔ ndɛre ɔlɛregé ubi.

3

Bɛge ne gepɔ gelɔ́gélɔ́

1 Titɔs, tégé bɔ́ɔ́ byɛɛ́ nnɔ́ áshúlégé mmyɛ bwɔ́ mme mbaá ákpakpa ne bɔ́ɔ́ abi ábɔ́ɔ uto né melɔ. Awugé ne ɛbwɔ́, ábɛ́ ntó téné mampyɛ genó ɛyi gechwɔ́ɔ́ ne galɔ́gálɔ́ mbaá bɔ́ɔ́ ako. 2 Ɛkágé áchɔgé mabɔ muú fɔ, ályaá mawámé, ásɛlé depɔ peré, ne nnó abɛ chancha ne bɔ́ɔ́ ako.

3 Néndé mbɛmbɛ ɛsé débɔ dekenege ntó wyɛ ndɛre ɛbwɔ́, déwuú nya fɔ́ ne Ɛsɔwɔ dépyɛɛ́ nya gyɛɛ́. Dékwe nya ɛké afwɛ ndɛre dépyɛɛ́ unó bi menyammyɛ sé ákɛlegé ne ɛbi ugɔ́ɔ́ ɛsé metɔ́ɔ́. Déchɔ́ɔ́ nya gébé se mambalegé matɔ́ɔ́ ne atɛ. Bɔ́ɔ́ abifɔ áké ábɔ́ɔ unó matɔ́ɔ́ ásɔ́ɔ́ ɛsé. Bɔ́ɔ́ abifɔ ápaá ɛsé, ɛsé ntó dépaá atɛ. 4 Yɛ́mbɔ gébégé Ɛsɔwɔ Muú áwene gemége sé álɛ́ré ɛsé galɔ́gálɔ́ ne gejeé ɛyigé ji abɔ́ɔ ne ɛsé, 5 aferé ɛsé né ɛfwyale gabo. Ɛpófɔ́ gétúgé galɔ́gálɔ́ ayi ɛsé dépyɛɛ́, ji agɛ lé ɛsé meshwɛ ne áwene gemɛ gesé. Ji ashwɔné matɔ́ɔ́ sé nnó débɔ geŋwá ɛyi gekɛ ne Mendoó Ukpea ɛpyɛ ɛsé déla bɔ́ɔ́ akɛ. 6 Ɛsɔwɔ afyɛ́ ɛsé Mendoó Ukpea ɛwéna ɛgbeé ɛsé né mmyɛ ndɛre Jisɔs Kras Mempoó sé achyɛ gemɛ jií gétúgé sé, 7 nnó gétúgé galɔ́gálɔ́ wuú, ɛsé détɛné cho né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ degilé mambɔ ntó geŋwá ɛyi gélágé byɛ́. 8 Mejɔ́ wena ɛlu wáwálé, ne nkɛlegé wɔ ɔtome ɛshyɛ manlɛregé ɛwu, nnó yɛ́ndémuú ayi áfyɛɛ́ metɔ́ɔ́ ne Ɛsɔwɔ ágbaré menyammyɛ wuú chaŋéné, nnó ápyɛgé galɔ́gálɔ́ yɛ́ndégébé. Unó bina ɛbi me ngaré mbɔ wɔ, uló ne upogé yɛ́ndémuú.

9 Ne ɛkamege wɔ ɔcho mbwa ne bɔ́ɔ́ abi anyɛɛ́ geŋkekenégé mbee yɛ́ mbeé mankɔgé mabɔ ukwene antɛ ne mammyɛge gétúgé ɛbɛ. Unó bina upɔ ne nsa ne úlú ɛlé ubyaŋkwɔ unó. 10 Yɛ́ndémuú ayi ɔgɛne nnó agbooó ne mawámé ne mbeé manyɛgé, chyɛ ji majyɛɛ́ dama, ɛkogé ndɔ ɛpea álá awuú fɔ́, fa mbwa ne ji, 11 néndé ɔkaá nnó gefɔ́gé muú ɛyigé na, alu muú ayi anyɛɛ́ utuú ne gabo ayi ji apyɛɛ́ alɛré nnó jimbɔ́ɔ achɔ mabɔ mií.

Kwyakwya mejɔ́ɔ

12 Me nkɛlegé mbɔ mantɔ Atemas ɛwú, nla ntɔ ji wɔ́, ɛbyɛnnó ntɔmé nyɛ lé Tikikɔs, ne yɛ́ndémuú bwɔ́ achwɔgé ɛwú, mmyɛ nnó wɔ ɔchwɔ ɔbane me wena né melɔ Nikapolis néndé nkɛlegé nnó nebá nebyɛ me ɛwú. 13 Aŋmɛ se bina apea, Sɛnas muú ɛbɛ ne Apolos ájyɛɛ́ nyɛ nekɛ, áké ájyɛɛ́ chyɛɛ́ ɛbwɔ́ yɛ́ndégenó ɛyigé ɛbwɔ́ ákɛlegé ɔkamegé ɛbwɔ́ ájyɛ amuamu. 14 Gare bɔ́ɔ́ se ɛwúmbɔ né melɔ́ Krete nnó ági manlɛregé ulɔ́ɔ melu. Aké ápyɛɛ́ mbɔ, ágɛne unó manchyɛɛ́ mbaá bɔ́ɔ́ abi unó ulií ɛbwɔ́. Gárege ɛbwɔ́ nnó ékágé ábɛ ambwa.

15 Aŋmé sé ako abi álu ne me álɔ́ɔ ɛnyú matame. Tame ntó ájeé se abi ágbooó ne ɛsé ne áfyɛɛ́ matɔ́ɔ́ ne Ɛsɔwɔ. Nnɛnemmyɛ nnó Ɛsɔwɔ álérégé ɛnyú ako galɔ́gálɔ́.

Ŋwe **ayi Pɔl ásamé mbaá Filɛmɔn**

Matame

1 Me Pɔl muú nkpɛne denɔ gétúgé utɔ́ Kras Jisɔs ne nsame ŋwɛ ayina. Nlú fa chónchó ne meŋmɛ sé Timɔti. Ntɔme ŋwɛ ayina ɛta wyɛ Filɛmɔn. Wɔ ɔlú mejeé sé ayi débɔ́ gejeé ne wɔ dɔ́ ne ntɛ muú utɔ́ ayi dépyɛ́ utɔ́ ɛsɔwɔ chónchó.

2 Ɛsé délɔ́ matame mbaá Apfia meŋmɛ sé ayi mendée ne Akipus ntɛ meŋmɛ ayi démmyɛ dépyɛ utɔ́ Kras chóncho ɛké bɔ́ bee. Délɔ́ ntó matame mbaá ɛchomele bɔ́ Ɛsɔwɔ ɛwe ɛnywérege né gepú jyɛ.

3 Nnɛnemmyɛ nnó Ntɛ sé Ɛsɔwɔ ne Ata Jisɔs Kras álérégé ɛnyú galɔ́gálɔ́, ne apyɛ ɛnyú débé né nseɔ.

Pɔl afɛ́ Filemɔn

4 Meŋmɛ wa, yéndégébé me nké nnɛnemmyɛ mfyɛ́ wɔ ntó né mmyɛmenɛne, ne ntamege Ɛsɔwɔ wa, 5 gétúgé nwuú nnó ɔfyɛ́ metɔ́ ne Kras ne ɔbɔ́ gejeé ne atɛ bɔ́ Ɛsɔwɔ ako. 6 Nnɛnemmyɛ nnó mmyɛ ɛyi ɛse déchome ndɛre bɔ́ abi ákame ne Jisɔs, ɛpyɛ wɔ ɔkaá cháŋéné genó ɛyi getome ne mejé ɛwé ɛse déwyaá ndɛre bɔ́ Jisɔs Kras. 7 Meŋmɛ wa, gefɔ gejeé ɛyigé ɔbɔ́ ne bɔ́ Ɛsɔwɔ gepyɛ́ metɔ́ ɛgɔ́ me, ne gema fyɛ́ me ɛshyɛ ndɛre ɔbɔ́ gejeé ne ɛbwɔ́ mbɔ ɛpyɛ́ matɔ́ ákwenege ɛbwɔ́ mmu.

Pɔl anɛne Filemɔn mmyɛ nnó asɛ Ɔnɛsimɔs

8 Ndɛre me nlú muú dentɔ́ Jisɔs Kras nkage garé wɔ ne utó ba nnó wɔ pyɛ genó ɛyigé ɔbɔ́ mampyɛ, yémbɔ mpyɛ́ fɔ́ mbɔ. 9 Ndɛre ɛlúmbɔ, nnɛne ɛlé wɔ mmyɛ né gejeé ɛyigé débɔ́ ne atɛ. Me Pɔl nnɛne wɔ mmyɛ ndɛre muú kpaá wyɛ ne muú ayi akpɛne denɔ gétúgé Kras Jisɔs. 10 Nnɛne wɔ mmyɛ nnó wɔ ɔgé meshwɛ ne maá wa Ɔnɛsimus. Ngɛ ji ndɛre maá wa gétúgé mpyɛ ji afyɛ́ metɔ́ ne Kras gébégé nlú né gepúgé denɔ. *
11 Mbɛ mbɛ ji abɔ alú gebyaŋkwɔgé muú né ɛta wyɛ́. Ne nana alu muú melómélɔ́ né ɛta wyɛ ne ɛta wa.

12 Me ntɔme ji nnó akere ɛta wyɛ. Ɛlú me ɛké mbwií metɔ́ wa ne ntɔme mbɔ ɛta wyɛ́. 13 Mbɔ nké mbele ji abɛ fa ne me, asɛ melu wyɛ mampógé me ndɛre nlú né denɔ gétúgé abya melómélɔ́. 14 Yémbɔ nkɛlegé fɔ́ mampyɛ genó gefɔ ɛyigé wɔ ɔla mbɔ́ mbɛ ɔkame wɔ́. Mpyɛmbɔ, nnó yé ɔké ɔpyɛ genó mampoó me, ɔpyɛ ndɛre metɔ́ wyɛ́ ɛgarege, ékágé ɛbɛ nnó me ne ŋmɛrege wɔ mekpo mme.

15 Ndɔfɔ Ɔnɛsimɔs alyaá wɔ né mboó gébé nnó ji amage kere ɛta wyɛ́ ɛnyú debɛ ne atɛ tɛ́ kwyakwya. 16 Mbɛ mbɛ ji abɔ́ alú mefwé wyɛ, yémbɔ nana aŋea gemɛ apwɔ mefwé néndé alá ntɛ meŋmɛ wyé gétúgé ji ntó áfyɛ́ metɔ́ ne Kras. Me mbɔ́ gejeé ne ji dɔ́, yémbɔ ushuú gejeé ɛyigé ɔbɔ́ nyɛ ne ji gejamé kpaá gepwɔ amu néndé ji alú ntɛ mekwaá ne ntɛ meŋmɛ wyɛ ayi afyɛ́ ntó metɔ́ ne Ata.

17 Ndɛre ɛlúmbɔ, mbɔgé ɔsɛ me ndɛre ntɛ muú utɔ́ Ata, achwɔgé, sɛ ji amu apea wyɛ ndɛre me mbɔ nchwógé ɔsɛle me. 18 Yɛ́ apyɛ wɔ genó gefɔ gebo, yɛ́ anyɛ ɛlé wɔ ujwɔ́, gií me. 19 Ɛlé me mbɔ́ Pɔl ne nsamé ne ɛbwɔ wa ngarege wɔ nnó nkwɔlé wɔ ujwɔ́ bimbɔ. Mmɛge fɔ nnó yé wɔ́ mbɔ́ ɔgbarege me ujwɔ́ né geŋwá jyɛ́. 20 Ndɛre ɛlúmbɔ, meŋmɛ wa, né gétúgé mabɔ Ata pyɛ me galɔ́gálɔ́. Pyɛ metɔ́ ɛgɔ me ndɛre ntɛ meŋmɛ ayi áfyɛ́ metɔ́ ne Kras.

21 Ne me nkaá wáwálé nnó ndɛre me nsame ŋwɛ yina ɔpyɛ nyɛ wyɛ ndɛre me njɔ́. Ne ɔpyɛ́ nyɛ yé genó ɛyi gepwɔ́ ɛyigé me ngií. 22 Genó ɛyigé cha ɛyigé me mmagé gbɛ́ gelú nnó, ɔkwyɛ melu né maá gepúgé aŋkɛ́ bele ɛta wa. Me nnɛre metɔ́ nnó Ata awuú nyɛ mmyɛmenɛne nyú, apyɛ me ntané denɔ nkeré ɛta nyú.

23 Ɛpafras ntɛ muú ayi akpɛne denɔ gétúgé Kras Jisɔs alɔ́ ɛnyú matame. 24 Wyɛmbɔ ntó ne Makɔs, Aristakɔs ne Damas ne Lukase álɔ́ ɛnyú matame. Ɛbwɔ́ álú átɛ aŋmɛ abi ápyɛ́ utɔ́ Ata.

25 Nnɛnemmyɛ nnó Ata Jisɔs Kras álérégé ɛnyú galɔ́gálɔ́.

---

* **1:10** Ɛlú wáwálé nnó: Mabɔ Ɔnɛsimus matɛne nnó muú yi áchwɔ́ ne nsa.

Ŋwɛ **ayi ásamé mbaá bɔ́ó** Hibrus

Mekomejɔ́ ayi Ɛsɔwɔ apyɛ maá wuú agaré

1 Nyá mbɛmbɛ Ɛsɔwɔ apyɛ bɔ́ó ɛkpavé bíí ágaré ukwené antɛ sé mekomejɔ́ wuú ndɔ, ndɔ ne ndɔ né mati ufɔ́ó ufɔ́ó. 2 Ne nana ayi mme achwɔ byɛ, Ɛsɔwɔ apyɛ maá wuú agaré ɛsé mekomejɔ́ wuú. Maá wuú yina ntó ne ɛbwɔ́ ne ji akwyɛ́ yéndégenó fa mme chóncho. Ji ne Ɛsɔwɔ ábélé nnó abɛ menyɛ́ geteé unó uko ɛbi ji awyaá. 3 Ɛlé maá yina ne apyɛ́ gekpékpégé ŋgɔ Ɛsɔwɔ ágɛnege. Ndɛre ji alú, mbɔntó ne Ɛsɔwɔ alu né mati mako. Mekomejɔ́ wuú awyaá utó ne ɛlé mekomejɔ́ wuú yina ne apyɛ́ nnó yéndégenó ɛyigé akwyɛ́ gekɛne chánjéné. Ji anerege mampyɛ genó ɛyi gépyɛ́ Ɛsɔwɔ ashwɔnége gabo ayi bɔ́ó ápyɛ́, afɛ́ mfaánebuú, ne ajwɔlé né melú énógé né ɛgbɛ ɛbwɔnyɛ Ɛsɔwɔ Muú aŋeá Apwɔ́ó amu.

Maá Ɛsɔwɔ aŋeá gemɛ apwɔ́ makiénné Ɛsɔwɔ

4 Ndɛre ɛlúmbɔ, Ɛsɔwɔ apyɛ maá wuú aŋea gemɛ apwɔ́ makiénné jií wyɛ ndɛre mabɔ ami Ɛsɔwɔ achyɛ́ ji málɔ́mé mapwɔ́ ami bwɔ́. 5 Ɛsé dékaá mbɔ néndé Ɛsɔwɔ ajɔ́ó fɔ́ ne ɛkiénné fɔ nnó, “Wɔ ɔlú Maá wa, fina nla Ntɛ wyɛ.” Ɛsɔwɔ ajɔ́ó yé ntó ató ne ɛkiénné fɔ́ nnó, “Me mbɛ́ nyɛ Ntɛ wuú ne ji abɛ́ nyɛ Maá wa.” 6 Ne gébégé Ɛsɔwɔ atóme maá mbɛ wuú fa mme ama jɔ́ aké, “Gógé makiénné ya ánógé ji.” 7 Gɛ genó ɛyigé ajɔ́ó atómé ne makiénné Ɛsɔwɔ aké, “Ɛsɔwɔ apyɛ́ makiénné jií álu ɛké mbyo ne apyɛ baá utɔ́ó bimbɔ álu ɛké manómé mewɛ.” 8 Yémbɔ ajɔ́ó ató ne Maá wuú aké, “Ɛ é Ɛsɔwɔ, gefwa jyɛ gebɛ́ tɛ kwyakwya ne kwyakwya, ɔgbarege nyɛ gefwa jyɛ né meti ɛwé ɛlú cho ne melɔ́mélɔ́. 9 Wɔ ɔgbooó ne genó ɛyi gelú cho ne ɔpaá gepɔgé bɔ́ó abi álá ábelegé mabɛ Ɛsɔwɔ. Gɛ ula bi me Ɛsɔwɔ, muú nlú Ɛsɔwɔ wyɛ njyaá wɔ nnó ɔbɛ ne ŋgɔ yi apyɛ metɔ́ó ɛgɔ́ó wɔ ɛpwɔ́ó atɛ ájeé byɛ́.” 10 Ama jɔ́ó ntó ne maá wuú aké, “Wɔ, Ata, né ula uló ɔkwyɛ́ mme, ne ɔkwyɛ́ yéndégenó ɛyi gelú né mfaánebuú ne ammu jyɛ. 11 Unó bina uchɔgé nyɛ né meso gébé, ne wɔ mbɔ́ ɔbɛ́ nyɛ tɛ kwyakwya. Ubi uko ugbooó nyɛ manaá ɛké ukwene mandeé, 12 ne wɔ ɔkɔ́ nyɛ ubi ntó ɛké gekwenege nkú ne ɔkwórégé nyɛ ubi ɛké muú akwórégé ukwene mandeé ne ayi makɛ. Yémbɔ, wɔ mbɔ́ ɔkwórégé fɔ́ ne geŋwá jyɛ gebyɛ́ fɔ́ tɛ kwyakwya.” 13 Ɛsɔwɔ ajɔ́ó fɔ́ ne ɛkiénné wuú fɔ genó ɛyigé ji ajɔ́ó ne maá wuú nnó, “Jwɔlé fa né ɛgbɛ ɛbwɔnyɛ wa, kpaá tɛ mpyɛ́ bɔ́ó mawáme byɛ́ akwene ɛké geluɔ ɛyigé ɔnérege uká byɛ́ mfaá.”

14 Ne makiénné Ɛsɔwɔ ako úlú le mandoó ayi ápyɛ́ utɔ́ó. Ɛsɔwɔ atɔmé nnó ápoógé bɔ́ó abi Ɛsɔwɔ áwenege nyɛ gemége bwɔ́.

2

Fyɛgé mekpo né wáwálé ayi déwuú

1 Tɛ ndɛre ɛsé dekaá unó bina debɔ́ mamfyɛge mekpo né ubi chaŋéné nnó ékágé deno mewaá. 2 Ɛsé dékaá nnó mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ ayi makiénné jií ágaré ukwene antɛ sé alu wáwálé, ne bɔ́ó abi álá bélé ji wɔ ne abi atoó ntó mekpo, agé wyɛ ɛfwyale ɛwé ɛkwane ne ɛbwɔ́. 3 Ndɛre ɛlúmbɔ́, mbɔgé ɛsé abi déwuú gekpɛkpɛge mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ ayi áwenege gemége bɔ́ó, debyage ji, dépyɛ́ mbɔ nnó ne ɛsé débo ɛfwyale? Ata jimbɔ́ó ne abɔ́ó mbɛ ágáré bɔ́ó mekomejɔ́ yina, ne bɔ́ó abi áwuú ndɛre ji ágárege apyɛ ɛsé dékaá nnó alu wáwálé. 4 Ne Ɛsɔwɔ alɛre ntó ɛsé chánjéné nnó mekomejɔ́ yina alu wáwálé né gepɔgé ufelekpa ɛbi upyɛ́ bɔ́ó álá mano mekpo fuú ne unó ɛbifɔ ufɔ́ó ufɔ ɛbi ulɛrege utó bií. Ne achyɛ́ ntó ufɔ́ó ufɔ́ó ɛchyɛ ɛwé ɛtanege mbaá Mendoó Ukpea mbaá bɔ́ó bií ndɛre ji ákélé.

Ɛlé Jisɔs ne awenege gemɛge sé

5 Gɛ, genó ɛyigé ɛsé déjógé détome ne geji gelu nnó: Makiénné Ɛsɔwɔ fɔ́ wɔ́ Ɛsɔwɔ ábelé nnó ágbare gefwa né mme mekɛ ayi achwɔ wɔ́ 6 Né mbaá melu fɔ́ né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ ásá lé nnó, “Ɛ é Ata Ɛsɔwɔ mekwaá alú kpɛ ndé genó ayi ɔteé ji, gebyaŋkwɔgé ntɛ mekwaá ayi wɔ ɔkpɛge alu waá? 7 Né mboó gébé, ɔpyɛ fɔ ji aŋea yé gemɛ dɔ́ ɛké makiénné jyɛ wɔ́, yémbɔ ɔfwa ji ne ŋgɔ ne énógé ɛké mfwa. 8 Wɔ ɔfyɛ yéndégenó né amu jií. Ásá né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó, Ɛsɔwɔ afyɛ yéndégenó né ammu jií.” Ɛbyɛnnó yé genó ɛyigé cha ɛyi gelaá gepɔ. Yémbɔ ɛsé delú daŋgɛ mbɔ nnó yéndégenó gelu né amu jií. 9 Yémbɔ élé Jisɔs ne ɛsé dégɛne. Né mboó gébé, Ɛsɔwɔ abelé ji né melu ɛwé ɛla ɛŋea yé gemɛ ɛké ɛwé makiénné jií wɔ́. Ɛsɔwɔ apyɛmbɔ nnó gétúgé galɔ́gálɔ́ ayi ji alɛrege, Jisɔs ágɛ́ ɛfwyale agbo gétúgé bɔ́ó ako. Gétúgé ɛfwyale ɛwé Jisɔs agɛne ne negbo ɛniné ji agboó, ne Ɛsɔwɔ afwa ji ne ŋgɔ́ ne ɛnógé ndɛre mfwa. 10 Ɛsɔwɔ ne akwyɛ unó uko ne ji ne agbaré ubi nnó ukɛne chánjéné. Ndɛre ji apyɛ nnó gejamégé bɔ́ó ábé baá bií abɔ ŋgɔ, ɛlú galɔ́gálɔ́ nnó ji apyɛ muú ayi ánénege ɛbwɔ́ meti áwené gemége bwɔ́, ágé ɛfwyale nnó akwane né yéndé meti mambɛ muú ayi ákágé pyɛ ɛbwɔ́ ábɔ́ geŋwá.

11 Jisɔs muú apyɛ nnó bɔ́ó abɛ pópó chóncho ne bɔ́ó abi ji apyɛ ɛbwɔ́ álu mɛ pópó, ɛbwɔ́ ako alu baá Ntɛ ama. Gɛ ula bi mmyɛ ɛla gboó fɔ́ ji mankú ɛbwɔ́ nnó aŋmɛ bií. 12 Ajɔ́ge aké, “Mpyɛ nyɛ aŋmɛ ba akaá gekpékpégé muú ayi wɔ ɔlu. Mfɛge nyɛ wɔ né ɛchomele bɔ́ó byɛ́.” 13 Ama jɔ́ó aké, “Ɛlé

Ɛsɔwɔ ne nliíge mmyɛ ne ji," ne ama jɔ́ ntó aké, "Gɛ́ me na ne baá abi Ɛsɔwɔ achyɛ me."

14 Tɛ mbaá baá bií bimbɔ, ɛbwɔ́ ako alu akwaá, getú ɛyigémbɔ, Jisɔs jimbɔ́ abwɔlé mekwaá álá ɛké ɛbwɔ́ nnó ji agbo akɛ ne negbo nni áchɔ́ utó muú ayi apyɛɛ́ nnó bɔ́ ágbó. Ne muú yimbɔ ɛlé danchɔmeló. 15 Ndɛre ápyɛmbɔ, ápyɛ nnó bɔ́ áfɔ́gé sé negbo né geŋwáge bwɔ́ geko, ɛlé ɛbwɔ́ abɔ álu afwɛ mbaá negbo gétúgé abɔ afɔ́ néni. 16 Ɛsé ako dékaá cháŋéné nnó Jisɔs achwɔ́ lé nnó apoó upyáne Abraham, achwɔ́ fɔ́ mampoó makiénné Ɛsɔwɔ wɔ́. 17 Gɛ genó ɛyigé gepyɛ ji abwɔlé ntó mekwaá álá ɛké aŋmɛ bií né yéndé meti mbɔ, nnó abɛ ɛtukpɛ ampyɛɛ́ upɛ Ɛsɔwɔ, ɛwé ɛgɛne bɔ́ meshwɛ, ne muú ákágé nɛré metɔ́ ne ji nnó ji achyɛɛ́ gepɛ gétúgé gabo ayi bɔ́ ápyɛɛ́. 18 Ji akágé wené gemɛge bɔ́ abi mmuameno ábánege ɛbwɔ́ nana néndé mmuameno abɔ́ abané mɛ jimbɔ́ ne agɛ ɛfwyale.

3

Jisɔs aŋeá gemɛ apwɔ Mosis

1 Aŋmɛ ba, abi ukpea, muú ayi alu né mfaánebuú akú ntó ɛnyú. Ndɛre ɛlúmbɔ, pɛge gefɔgé muú ayi Jisɔs alú, ji alú ŋgba ne ɛtukpɛ né depɔré Ɛsɔwɔ ɛtiré ɛsé défyɛɛ́ metɔ́ wyɛ ne déjógé. 2 Ji apyɛ utɔ́ bi Ɛsɔwɔ achyɛ ji metɔ́ ɛma wyɛ ndɛre Mosis ntó apyɛɛ́ né gepúgé Ɛsɔwɔ. 3 Yémbɔ, Jisɔs akwáné mambɔ́ ɛnógé apwɔ Mosis wyɛ ndɛre bɔ́ ánógé muú ayi áténé gepú apwɔ́ gepú ɛyigé ji aténé. 4 Ɛlú wáwálé nnó yéndé gepú muú ne atɛnege geji, yémbɔ, muú ayi apyɛ yéndégenó ɛlé Ɛsɔwɔ. 5 Mosis apyɛ utɔ́ bií uko né gepugé Ɛsɔwɔ metɔ́ ɛma, ndɛre maá utɔ́ Ɛsɔwɔ. Utɔ́ bií bimbɔ utɛne mbaá unó bi Ɛsɔwɔ apyɛɛ́ nyɛ nnó bɔ́ ákaá né meso gébé. 6 Yémbɔ Kras apyɛ nya utɔ́ bií uko né gepugé Ɛsɔwɔ metɔ́ ɛma ndɛre Maá Ɛsɔwɔ. Ɛsé delú bɔ́ gepu ɛyigémbɔ mbɔgé dégbarege matɔ́ sé chaŋéné ne dénɛrege ntó wyɛ metɔ́ tágétágé tɛ kwyakwya né unó bi débɔ́ nyɛ.

Déŋeáge fɔ́ matɔ́

7 Gɛ ula bi Mendoó Ukpea ɛjógé ɛké, "Fina mbɔgé ɛnyú déwúgé meko Ɛsɔwɔ 8 détogé fɔ́ mekpo ndɛre ukwene antɛ nyú abɔ́ ápyɛɛ́ ne Ɛsɔwɔ. Ashya mampyɛ genó ɛyigé ji ajɔ́, gébégé ɛbwɔ́ ákɛne né mashwɔne, ákpa mekpo metoó bwɔ́ áfwɔré ji. 9 Ɛwú né mashwɔne, ukwene antɛ nyú ákpélé me, ágɛ́ unó bi me mpyɛɛ́ né usaá aŋmɛ upea. 10 Gɛ́ ula bi metɔ́ ɛsɔ́ me ne nje ɛniné mbɔ, ne njɔ́ nké, 'Matɔ́ bwɔ́ áférégé fɔ́ unó choó yéndégébé ne ákágé fɔ́ genó ɛyi me nkɛlege nnó ɛbwɔ́ ápyɛ'. 11 Ne ndɛre metɔ́ ɛsɔ́ me ne ɛbwɔ́ mbɔ, nkélé nké, 'Ɛbwɔ́ ákpɛné fɔ́ né melu ugbeé mmyɛ wa.' "

12 Aŋmɛ ba, ségé gébé nnó, ékágé muú fɔ abɛ né geluage nyú ayi awya gebobogé metɔ́ ɛwé ji ashya mamfyɛ metɔ́ ne Ɛsɔwɔ, ati meso ne Ɛsɔwɔ muú alu mebɛ. 13 Genó ɛyigé ɛnyú debɔ́ mampyɛ gelu nnó, ɛnyú déchyɛge atɛ majyɛɛ́ yéndé bií pyɛge wyɛmbɔ tɛ mbaá delu kuú bií ɛbifɔ nnó fina nnó ékágé yé gabo fɔ́ ábwólé ɛnyú détógé mekpo ne Ɛsɔwɔ. 14 Kágé nnó ɛsé ne Jisɔs Kras delú muú ama, mbɔgé dégbaré metɔ́ ɛwé débɔ́ mbɛ défyɛ ne ji ne ɛshyɛ kpaá tɛ dékwónégé kwyakwya. 15 Wyɛ ndɛre dékuú nyɛ mɛ, déjigé fɔ́ nte genó ɛyigé ajɔ́ nnó, "Fina mbɔgé déwúgé meko Ɛsɔwɔ, détógé fɔ mekpo, ndɛre ukwene antɛ nyú apyɛ gébégé átoó mekpo ne ji."

16 Ndé bɔ́ ábɔ́ áwuú meko Ɛsɔwɔ ne áshyá mampyɛ genó ɛyi ji ájɔ́? Ɛlé bɔ́ ako abi Mosis abɔ áferé nya ɛbwɔ́ né melɔ Ijip. 17 Ndé bɔ́ abi metɔ́ ɛsɔ́ nya Ɛsɔwɔ ne ɛbwɔ́ né usa aŋmɛ upea? Ɛlé bɔ́ bi ápyɛɛ́ nya gabo ágbooó né mashwɔne. 18 Ndé bɔ́ Ɛsɔwɔ abɔ kélé nnó ɛbwɔ́ akpéné fɔ́ né melu ugbeé mmyɛ wuú? Ɛlé bɔ́ bi álá ákamé nya mampyɛ genó ɛyi ji ájɔ́ wɔ́. 19 Mbɔ ne ɛsé dégéné nnó, ɛbwɔ́ ákágé kpɛ fɔ né melu ugbeé mmyɛ gétúgé álá áfyɛ metɔ́ ne Ɛsɔwɔ wɔ́.

4

Ɛsɔwɔ anyémeno nnó achyɛge bɔ́ bií ugbeé mmyɛ

1 Menomenyɛ ɛwé Ɛsɔwɔ anyé nya ne ɛsé bi dékpɛne nyɛ né melu ugbeé mmyɛ wuú élú. Ndɛre ɛlúmbɔ, sɛgé gébé nnó ékágé muú nyú fɔ́ akwe meti, ásɔ mpa wuú nnó ákágé nkpɛ fɔ́ né melu ugbeé mmyɛ ɛwémbɔ. 2 Ɛsé ntó déwuú abya melómélɔ́ wyɛ ndɛre ɛbwɔ́ abi nya áwuú. Yémbɔ, ɛsé dégɛ nnó mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ ayi ɛbwɔ́ áwuú apoó ɛbwɔ́ wɔ́, néndé ndɛre ɛbwɔ́ áwuú ji ákamé fɔ́ genó ɛyigé Ɛsɔwɔ ágaré bwɔ́ wɔ́. 3 Ɛlé ɛsé bi défyɛɛ́ metɔ́ ne Ɛsɔwɔ ne dékpɛne né melú ugbeé mmyɛ ɛpófɔ́ abi álá fyɛ metɔ́ ne ji wɔ́, néndé Ɛsɔwɔ ajɔ́ aké, "Nkelé né metɔ́ usɔ́ wa nnó, 'Ɛbwɔ́ akpɛne fɔ́ né melú ugbeé mmyɛ wa kaŋka.' " Yélé ji ajɔ́ mbɔ, abɔ annere mɛ utɔ́ bií ne akwyɛɛ́ melú ugbeé mmyɛ tɛ gébégé ji akwyɛ mme. 4 Ɛsé dékaá nnó, melú ugbeé mmyɛ élú wyɛ néndé né melú fɔ né ŋwɛ Ɛsɔwɔ ájɔ́ ato ne ndɔ yi agbeé ɛkeneama nnó, "Ɛsɔwɔ annɛrege utɔ́ mme mankwyɛ agbeé mmyɛ né utɔ́ bií uko né ndɔ ayi agbeé ɛkeneama." 5 Né melɔ ŋwɛ ɛwé dékuú nyɛ ajɔ́ wyɛ áké, "Ɛbwɔ́ ákpéné fɔ́ né melu ugbeé mmyɛ wa." 6 Ndɛre ɛlúmbɔ, ɛlú wyɛ mme fuú, nnó bɔ́ bifɔ ákpɛne nyɛ né melu ugbeé mmyɛ ɛwémbɔ. Yémbɔ bɔ́ bi ábɔ́ mbɛ áwuú abya melómélɔ́ yina ákpɛɛ́ wyɛ wɔ́ gétúgé álá ápyɛɛ́ genó ɛyi Ɛsɔwɔ ajɔ́. 7 Getú ɛyigémbɔ, Ɛsɔwɔ ábélé bií bi fɔ, ne ákuú bií ɛbi mbɔ nnó fina. Ne tɛ nya, Ɛsɔwɔ

apyɛ Dɛvid agáre mekomejɔ́ ndɛre débɔ́ mɛ mbɛ déwuú né mekomejɔ́ yimbɔ nnó, “Fina, mbɔgé ɛnyú déwuúgé meko Ɛsɔwɔ détógé mekpo.”

8 Mbɔgé bɔ́ bi Joshua abɔ́ ásɛlé ákpɛne melɔ Kanáan abɔ nyá ugbeé mmyɛ wáwálé mbɔ Ɛsɔwɔ ámá jɔ́ se ató ne bií ɛbicha wɔ. 9 Ɛwéna ɛlɛré nnó, bií ugbeé mmyɛ ɛbifɔ úlú gilí wyɛ bɔ́ Ɛsɔwɔ. 10 Yéndémuú ayi akpɛne né ugbeé mmyɛ Ɛsɔwɔ agbégé ntó mmyɛ né utɔ́ bií wyɛ ndɛre Ɛsɔwɔ agbeé mmyɛ gébégé annere mankwɛ mme. 11 Ndɛre ɛlúmbɔ, démmyɛ ne ɛshyɛ mankpɛ né melú ugbeé mmyɛ ɛwémbɔ nnó ɛkágé muú se fɔ atoó mekpóo ne Ɛsɔwɔ ndɛre bɔ́ Isrɛli áto mekpo ákwéne nyá.

12 Mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ alú mebɛ ne awyaá uto. Achyaá apwɔ yéndé aparanja magbɛ apea ne akpɛne kpaá akwɔne mbaá gɛŋwáge mekwaá géchónege ne mendóo wuú. Akwɔnege mbaá yi ufɛre ne défɔ́ dechonege. Alɛrege unó bi úlú cho ne ɛbi úlú gyɛ́, ɛbi mekwaá afɛrege né metɔ́ wuú ne ɛbi ji akɛlege mampyɛgé. 13 Yɛ genó gefɔ ɛyigé Ɛsɔwɔ akwɛ ɛyigé gelu bibií né amɛ Ɛsɔwɔ gepó. Ɛsɔwɔ agɛne yéndégenó cháŋéné ne ɛlé ɛta wuú ne ɛsé dégarégé nyɛ yéndégenó ɛyigé ɛsé dépyɛ́.

Jisɔs alu gekpékpégé ɛtukpɛ Ɛsɔwɔ

14 Ɛsé déwyaá gekpékpégé ɛtukpɛ muú ajyɛ koó né mfaánebuú ájyɛ́ né mbaá ayi Ɛsɔwɔ alu. Ɛtukpɛ ɛwémbɔ ɛlé Jisɔs, Maá Ɛsɔwɔ. Ndɛre ɛlúmbɔ, dégbaré unó bi ɛsé défyɛ metɔ́ wyɛ ne ɛshyɛ. 15 Ɛtukpɛ Ɛsɔwɔ sé ɛpófɔ́ muú yi álá ákágé gɛ́ fɔ́ ɛsé meshwɛ gébégé genó geké géjwerege ɛsé mampyɛ ne ji alu muú ayi akpɛne né yéndé gefɔgé mmuameno ɛké ɛsé, yémbɔ ji apyɛ gabo wɔ́. 16 Ndɛre ɛlúmbɔ, déjyɛ tágétágé kwɔ́kwɔ́lé ne geluɔ ɛyigé Ɛsɔwɔ ajwɔlege wyɛ alɛrege bɔ́ galógáló nnó ji agɛ ɛsé meshwɛ ne alɛrege ɛsé galógáló yéndégébé ɛyigé genó geké gelií ɛsé.

5

1 Ájyaá yéndé ɛtukpɛ Ɛsɔwɔ né geluage ákwaá nnó ji atɛne mbɛ né depɔré Ɛsɔwɔ. Achyɛgé ɛchyɛ ne nnó apyɛge upɛ mbaá Ɛsɔwɔ gétúgé gabo yi ɛbwɔ́ ápyɛ́. 2 Akágé ndɛre asɛlé depɔ peré ne bɔ́ abi álá kágé yɛ genó abi anome mewaá né depɔré Ɛsɔwɔ néndé jimbɔ́ ntó, unó ɛbifɔ ujwerege ji mampyɛ. 3 Gé ula bi ji abɔ́ mampyɛgé upɛ mbaá Ɛsɔwɔ gétúgé gabo awuú jimbɔ́ ne ayi bɔ́ ntó. 4 Muú ákágé jya fɔ́ gemɛ jií nnó abɛ ɛtukpɛ Ɛsɔwɔ gétúgé akɛlege mambɔ énógé ɛtukpɛ. Ɛlé Ɛsɔwɔ ne abɔ manjya ji né utɔ́ bina wyɛ ndɛre ajyaá nya Ɛrɔn.

5 Wyɛmbɔ ntó ne ɛlú, ɛpófɔ́ Kras jimbɔ́ ne asɛlé ŋgɔ afyɛ né gemɛ jií nnó abɛ ɛtukpɛ wɔ́. Ɛlé Ɛsɔwɔ ne ajɔ́ ne ji aké, “Wɔ ɔlu Maá wa, fina me nla Ntɛ wyɛ.” 6 Ájɔ́ ntó né melu ɛwé fɔ́ aké, “Ɔlu mempyɛ upɛ Ɛsɔwɔ tɛ kwyakwya wyɛ ndɛre ajɔ́ atome ne Mɛlkisɛdɛk.”

7 Gébégé Jisɔs alu fa mme, annɛmmyɛ. Akpa Ɛsɔwɔ geka, alilé ne akalege mansé ashulege nnó Ɛsɔwɔ muú ákáge fere ji né negbo apoó ji. Ɛsɔwɔ awuú mmyɛmenɛne jií néndé Jisɔs ashulege gemɛ mme anógé ji. 8 Yɛ elé Jisɔs alú Maá Ɛsɔwɔ agi wyɛ manwuúgé ne Ɛsɔwɔ né ɛfwyale ewé ji agéné. 9 Ɛsɔwɔ ápyégé ji ákwanégé mambɛ ɛtukpɛ wuú, ji álá muú yi apyɛ bɔ́ bi áwuú ne ji ábɔ́ geŋwá ɛyigé gela gebyɛ. 10 Ne Ɛsɔwɔ afyɛ ji nnó abɛ ɛtukpɛ wuú gefɔ́ ɛyigé Mɛlkisɛdɛk alú.

Ɛkágé délya mamfyɛge metɔ́ ne Kras

11 Ɛsé déwyaá gejámege unó bi debɔ́ mangáré ɛnyú gétúgé mechɔ ewé, yémbɔ ejwerege ɛsé mampyɛ ɛnyú dékaá néndé ɛnyú dékágé fɔ́ genó wáwá. 12 Né gébé ɛyigé na, ɛnyú debɔ́ delú mambɛ anlɛré mbaá bɔ́ abifɔ, yémbɔ ɛlu wyɛ ɛké bɔ́ fɔ ábɔ manlɛrégé wyɛ ɛnyú unó lɛrégé, ɛbi muú abɔ́ mbɛ ágií né mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ. Ɛnyú delu ɛké bɔ́ abi álu nyuú ɛlé némbɛ depɔ ndɛre bɔ́ abi ákwane manyé menyɛɛ́ mbɔ́. 13 Yéndémuú ayi alú nyuú lé némbɛ apó ne défɔ́ mankaá genó ɛyi gelú cho ne ɛyi gelu gyɛ. 14 Menyɛɛ́ mbɔ́ alu mbaá ákpakpa néndé ɛbwɔ́ ágі ne ákaágé genó ɛyi gelu cho ne ɛyi gelú gyɛ.

6

1 Getu ɛyigembɔ, délyaá yé mampɛlé lé unó bi debɔ́ mɛ mbɛ dékaá né depɔré Kras, déjyɛ mbɛ nnó débɛné mankaágé unó chaŋéné. Débɔ́ sé mansɛlé gébé déjɔ́gé unó bi débɔ́ mɛ mbɛ dékaá né depɔré Ɛsɔwɔ ɛtire défyɛɛ́ metɔ́ wyɛ ne ɛtire détome nnó muú abɔ́ mankwɔre metɔ́ wuú alya unó bi uchwɔ́ lé ne negbo. Déké dépyɛɛ́ mbɔ, ɛlú wyɛ ɛké démágé fyɛ mbɔ lé nebɔme gepú ɛnine débɔ défyɛɛ́ mɛ. 2 Dekaá mɛ ndɛre awyage bɔ́ manaá Ɛsɔwɔ ne ndɛre annɛrege muú amu mekpo ajé ji. Dekaá nnó Ɛsɔwɔ apyɛɛ́ bɔ́ akwilé né negbo ne ndɛre Ɛsɔwɔ asɔ́ mpa bɔ́ déma tɛ kwyakwya. Délyaá unó bina dépɛle mbɛ, mbɛ. 3 Mbɔgé Ɛsɔwɔ apógé, ɛsé depyɛ nyɛ wyɛmbɔ.

4 Ula bi debɔ́ manjyɛ mbɛ úlú nnó, ɛpófɔ́ kɔkɔgé nnó dépyɛ bɔ́ abi átií meso ne Ɛsɔwɔ ama kwɔré matɔ́ bwɔ́. Ufɔ bɔ́ bina amɛ abɔ́ ákaá mɛ ɛbwɔ́ né depɔré Ɛsɔwɔ ne áfwɔré mɛ ɛchyɛ ewé Ɛsɔwɔ achyɛge, Mendoó Ukpea ntó ɛchwɔ́ ɛbwɔ́ mmyɛ. 5 Ne agɛ nnó mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ alɔme, ɛbwɔ́ ákaá ntó utó bi Ɛsɔwɔ alɛrege nyɛ né mme mekɛ yi achwɔ́. 6 Mbɔgé ufɔ́ bɔ́ bina átigé meso ne Ɛsɔwɔ ɛpófɔ́ kɔkɔgé nnó apyɛ ɛbwɔ́ ama kwɔre matɔ́ bwɔ́ néndé ɛlú wyɛ ɛké ɛbwɔ́ álú wɔme wyɛ Maá Ɛsɔwɔ né gekwa ne

áchyɛge ji mekpo unɔ́ né mbɛ ushu bɔ́ ako ne áwane mbɔ lé gemɛge bwɔ́.

7 Manaá akwégé, ne melu mme ényúgé manaá dɔ́ ne mbwɛ ayi ápéné wyɛ awene cháŋéné mbaá muú yi apyɛ utɔ́ wyɛ. Ɛbyɛnnɔ́ Ɛsɔwɔ ajé lé nyɛ melu mme ɛwémbɔ. 8 Ne mbɔgé melu mme ɛwémbɔ ɛwéne lé byabya ne meshií, ɛbyɛnnɔ́ ɛlɔme fɔ́ ne ɛlá gachyɛ Ɛsɔwɔ achɔ ɛwu ne kwyakwya asɔ́ ɛwú né mewɛ.

9 Aŋmɛ sé, yɛ ɛlé dejógé mbɔ, ɛsé dekaá wáwálé nnɔ́ ɛnyú dekéné cháŋéné né unɔ́ bi dépyɛ ndɛre bɔ́ abi áwene gemɛge bwɔ́. 10 Ɛsɔwɔ alú cho yéndégébé. Ajigé fɔ́ ɛnyú nté né utɔ́ ɛbi ɛnyú dépyɛɛ́. Delɛre nnɔ́ ɛnyú dégbóo ne ji ndɛre ɛnyú depoó atɛ aŋmɛ nyú ne delu pyɛ wyɛmbɔ. 11 Ɛsé dékɛlege nnɔ́ yéndémuú nyú ámmuámé mampyɛge utɔ́ bií ne ɛshyɛ ne akpane gechyɛ wyɛmbɔ kpa tɛ kwyakwya. Deké dépyɛɛ́ mbɔ, dékágé unɔ́ bi ɛnyú dénɛrege metɔ́ wyɛ degilé. 12 Dékɛlege fɔ́ nnɔ́ ɛnyú debwalé ɛbwá. Ségé lé gekágé nékéné bɔ́ abi áfyɛɛ́ metɔ́ ne Ɛsɔwɔ, akógé ntó metɔ́ ne ásɛlé genó ɛyigé Ɛsɔwɔ anyémeno nnó achyɛge ɛbwɔ́.

Menomenyɛ Ɛsɔwɔ ɛpyɛɛ́ ɛsé dénɛrege metɔ́ né unɔ́ bi ji anyémeno

13 Ne gébégé Ɛsɔwɔ anyɛɛ́ nya meno ne Abraham akélé gemɛ ji nnó ji apyɛ genó ɛyigé ji anyémeno nnó apyɛɛ́ gétúgé muú ayicha álá pɔ́ sé ayi aŋɛa gemɛ apwɔ́ ji ayi ji akage kɛlé ji. 14 Ɛsɔwɔ anyémeno ne Abraham aké, “Wáwálé, njéle nyɛ wɔ nchyɛ wɔ ntó gejamégé upyáne.” 15 Mbɔ ne Abraham akógé metɔ́ agilé kpa tɛ agɛne unó bi Ɛsɔwɔ anyémeno nnó achyɛge ji. 16 Bɔ́ áke akélégé, ásɛlé mabɔ muú ayi aŋɛa gemɛ apwɔ ɛbwɔ́ ne ákélé. Akelege mbɔ, yéndé mbeé ayi ɛbwɔ́ anyɛ asógé ne akamé nnó mechɔ ɛwémbɔ ɛlú wáwálé. 17 Ɛsɔwɔ ntó akɛlege nnó ji apyɛɛ́ bɔ́ abi ásélé nyɛ unó bi ji anyémeno manchyɛ ɛbwɔ́ ákaá chaŋéné nnó wáwálé ji akwɔrege fɔ́ metɔ́ wuú. Gɛ ulá bi ji akélé lé mabɔ amií jimbɔ manlɛre nnó, ji apyɛ nyɛ genó ɛyigé ji anyémeno nnó apyɛɛ́. 18 Mbɔ ne ɛlú, dewyaá unó upea. Unó bina úlú nnó Ɛsɔwɔ anyémeno ne ákélé. Unó bina ukwɔrege fɔ ne ji ákáge byɔ fɔ́ gebyɔ. Ubi upyɛ matɔ́ sé ábénege nno, ɛsé bi deboó ɛfwyale débií ne Ɛsɔwɔ, dégbarege matɔ́ sé, dénérégé matɔ́ né unó bi ɛsé dekaá nnó degɛne nyɛ né meso gébé. 19 Unó bi ɛsé dénɛrege metɔ́ wyɛ ugbarege geŋwáge sé mbaá ama ndɛre mkpɔkɔvɛ ágbárege ɛkpɛ, nnó dépɛre uka sé mme cháŋéné. Unó bina ujame ɛsé nnó dekoó ɛkat dékpɛ né melu makilé Ɛsɔwɔ. 20 Jisɔs jimbɔ abó mɛ mbɛ afɛ́ ɛwuú né gétúgé sé gébégé ji alá mɛ ɛtukpɛ sé tɛ kwyakwya gefɔ́ ɛyigé Mɛlkisɛdɛk alu.

7

Depɔ ɛtire Mɛlkisɛdɛk alu mempyɛ upɛ Ɛsɔwɔ

1 Mɛlkisɛdɛk yina alu nya mfwa melɔ Salɛm, ne mempyɛ upɛ Ɛsɔwɔ ayi aŋea apwɔ amu. Ne gébégé Abraham atane mewá bee, mbaá awané gejamégé afwa, ndɛre akerege meso atuú ne Mɛlkisɛdɛk. Atugé ne ji Mɛlkisɛdɛk ajé ji. 2 Ne Abraham akáré unó uko ɛbi ji afɔ́ né mewaá bee né malu afya, achyɛɛ́ ji melu ɛma. Unó úlú upea ɛbi utome ne Mɛlkisɛdɛk. Ɛyigé mbɛ gelú nnó, mabɔ mií matɛné nnó, “Mfwa ayi apyɛ depɔ ɛtiré delu cho.” Ɛyigé gepyɛ unó upea gelu nnó, “Alú mfwa Salɛm,” ɛwé ɛténe nnó, “Mfwa ayi achwɔ́ né nesɔ.” 3 Né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ, mbaá fɔ apɔ́ ayi ásámé mabɔ́ ntɛ wuú ne mabɔ mma wuú, yé lé ami ukwene antɛ bií. Bií bi ábyɛné ji ne ɛbi ji agbo, yɛ muú fɔ́ akaá wɔ́. Ji alú ɛké Maá Ɛsɔwɔ ne ji álá wyɛ mempyɛ upɛ Ɛsɔwɔ tɛ kwyakwya.

4 Gɛge yé gefɔ ɛyigé Mɛlkisɛdɛk aŋea gemɛ. Abraham muú abɔ alú gekwenege ntɛ bɔ́ Isrɛli, achyɛɛ́ Mɛlkisɛdɛk melu unó ɛwéna ɛma. 5 Né mbaá upyáne Lɛvi ɛbwɔ́ abi alú ampyɛ upɛ Ɛsɔwɔ, ɛbɛ Mosis ejɔ́ nnó, ábɔ́ mansɛ melú unó ɛwémbɔ mbaá bɔ́ Isrɛli. Ɛwéna ɛtɛne nnó, ásɛ unó bina mbaá bɔ́ melɔ bwɔ́, yɛlé ɛlú wáwálé nnó, ɛbwɔ́ ako alu upyáne Abraham. 6 Mɛlkisɛdɛk ápɔ́ fɔ́ muú ntoné Lɛvi, yémbɔ́ Abraham jimbɔ akáré unó bií achyɛɛ́ ji melu ɛma. Mɛlkisɛdɛk ntó ajé ji, muú Ɛsɔwɔ anyémeno ne ji. 7 Ɛlú wáwálé nnó muú ayi ajéle ntɛ muú yifɔ aŋea gemɛ apwɔ muú ayi ji ajéle. 8 Né mechɔ ampyɛ upɛ Ɛsɔwɔ abi álú upyáne Lɛvi, abi ásɛlé melu ɛma né malu afya, álú lé akwaá abi agbo. Yémbɔ, né mechɔ Mɛlkisɛdɛk muú asélé melu ɛma né malu afya, ji alú muú yi álá gbó fɔ́, wyɛ ndɛre ŋwɛ Ɛsɔwɔ alɛré. 9 Ndɛre Abraham achyɛɛ́ nya melu unó ɛma né malu afya mbaá Mɛlkisɛdɛk. Ɛsé dékágé jɔ́ nnó Lɛvi ntó ne achyɛɛ́ ɛwú. 10 Ɛsé dekágé jɔ́ mbɔ, néndé, gébégé Mɛlkisɛdɛk atuú ne Abraham, Lɛvi alú né mmu manoó Abraham, gekwenege ntɛ wuú.

Jisɔs alú wyɛ ɛké Melkisɛdɛk

11 Gébégé Ɛsɔwɔ ajyaá Lɛvi ne upyáne bií nnó abɛ ampyɛ upɛ ne ale chyɛ ɛbɛ ɛwé ɛkɛne ne utɔ́ ampyɛ upɛ. Ne, mbɔgé ɛbɔ ɛbé nnó utɔ́ bwɔ́ ukágé pyɛ nnó akwaá akwane ndɛre Ɛsɔwɔ akɛlege, mbɔ Ɛsɔwɔ ama kɛlesé mempyɛ upɛ ayi cha ayi alú gefɔ́ ɛyigé Mɛlkisɛdɛk wɔ́. Yémbɔ́ Ɛsɔwɔ ajya gefɔge mempyɛ upɛ yi cha ayi álá tané fɔ né ula gepú Ɛrən, mpyáne Lɛvi wɔ́. 12 Ne ákwóregé ntóné ampyɛɛ́ upɛ Ɛsɔwɔ, abɔ mankwɔré ntó ɛbɛ. 13 Muú yi déjógé unó bina détómé ne ji, atané né ntoó ɛniné cha. Yé muú fɔ́ né ntoó ɛnií álu dambɛ mempyɛ upɛ Ɛsɔwɔ ayi apyɛɛ́ upɛ né geluɔ́. 14 Ɛsé dékaá chanchá nnó Ata

sé atané né ntoné Juda. Mosis ajɔ́ yɛ́ genó gefɔ átó nnó ampyɛɛ́ upɛ Ɛsɔwɔ atanege né ntoó ɛniné mbɔ wɔ́.

15 Genó ɛyi gepyɛ gema gepyɛ ɛsé dégɛne cháncha nnó ɛbɛ ɛkwɔré lé manchwɔ ayi mempyɛ upɛ Ɛsɔwɔ ayicha ayi alú gefɔ́ ɛyigé Mɛlkisɛdɛk achwɔ́ nana. 16 Ji alú mempyɛɛ́ upɛ, ɛpɔ́fɔ́ ndɛre ɛbɛ ɛwé ɛtome ne ntoné ampyɛɛ́ upɛ Ɛsɔwɔ ɛjɔ́ɔ́. Ji alú mempyɛɛ́ upɛ Ɛsɔwɔ gétúgé utó geŋwá jií ɛyigé muú álá kagé chɔ geji. 17 Wyɛ ndɛre ajɔ́ɔ́ atome ne Jisɔs aké, “Wɔ ɔlú Mempyɛ upɛ tɛ kwyakwya gefɔ́ɔ́ ɛyigé Mɛlkisɛdɛk alú.” 18 Até gekwenege ɛbé ɛlá bábá neńdé ɛlú joɔ́ ne ɛpɔ́fɔ́ ne ncha. 19 Ɛbɛ ɛwémbɔ ékágé pyɛ fɔ bɔɔ́ akwane ndɛre Ɛsɔwɔ akɛlege. Nana genó ɛyi gelɔme gepwɔ́ gechwɔ́. Geji ne ɛsé dénɛrege metɔ́ wyɛ, ne geji ne gejame ɛsé dejyɛ kwɔ́kwɔ́lé ne Ɛsɔwɔ

20 Genó ɛyigé fɔ́ ɛyi dégbɛge mfaá gelu nnó, gébégé Ɛsɔwɔ apyɛ Jisɔs alaá mempyɛɛ́ upɛ, akɛlé mempyɛ upɛ yicha apó sé ayi Ɛsɔwɔ akelé. 21 Yémbɔ Jisɔs alú mempyɛ upɛ Ɛsɔwɔ gétúgé Ɛsɔwɔ akélé ajɔ́ɔ́ ne ji nnó, “Ata annyɛmeno wáwálé ne akwené fɔ́ menomenyɛɛ́ wuú, ‘Wɔ ɔlu mempyɛɛ́ upɛɛ́ Ɛsɔwɔ tɛ kwyakwya.’ ” 22 Ne gétúgé Ɛsɔwɔ akélé mbɔ, Jisɔs ne aténé ndɛre muú ayi alɛrege nnó menomenyɛɛ́ mekɛ ɛlɔme ɛpwɔ́ɔ́ gétúgé ɛlú tɛ kwyakwya.

23 Genó ɛyigé fɔ gelú nnó, ampyɛɛ́ upɛ abi átané né ulaá gepú Lɛvi ája nya dɔɔ́ neńdé negbo nesɔ́ɔ́ nya ɛbwɔ́, ábɛɛ́ sé wyɛ mampyɛge utɔ́ɔ́ bwɔ́. 24 Yémbɔ gétúgé nnó Jisɔs agbooó fɔ́, ji apyɛɛ́ utɔ́ɔ́ ndɛre mempyɛ upɛ Ɛsɔwɔ tɛ kwyakwya. 25 Ndɛre ɛlúmbɔ, Jisɔs awyaá utó nana mamferé bɔɔ́ ako né ɛfwyale gabo dámáa tɛ kwyakwya abi akoógé né amu jií ne achwɔɔ́ mbaá Ɛsɔwɔ. Ji alu mebɛ tɛ kwyakwya manɛnemmyɛ mbaá Ɛsɔwɔ gétúgé bwɔ́.

26 Ji alú gefɔ́gé ɛtukpe Ɛsɔwɔ ayi ɛsé dékɛlege. Ji alú muú ukpea, muú akágé shulé fɔ ji ndo. Apó fɔ́ ne gabo né mmyɛ. Ji afa mbwa ne bɔɔ́ ubeé, ji alu né melu ɛnógé né mfaánebuú ɛniné mfaá mfaá. 27 Jisɔs abɔɔ́ fɔ́ mampyɛ upɛ mbaá Ɛsɔwɔ yéndé bií ndɛre matúkpɛ ampyɛɛ́ upɛ apyɛɛ́ wɔ́. Ɛbwɔ́ abɔɔ́ mbɛ apyɛ upɛ gétúgé gabo bwɔ́ ne apyɛ ntó gétúgé ayi bɔɔ́ bifɔ. Yémbɔ Jisɔs apyɛ gepɛ ɛjií mbaá Ɛsɔwɔ damaá mechɔ ɛbyɛ gébégé ji achyɛɛ́ gemɛ ji agboó. 28 Ɛbɛ Mosis ɛjya lé akwaá, abi akágé pyɛ gyɛ nnó abɛ matukpɛ Ɛsɔwɔ. Yémbɔ mekomejɔ́ ayi Ɛsɔwɔ akele, akele gébégé áfyɛɛ́ mɛ ɛbɛ Mosis. Mekomejɔ́ yimbɔ ne ájyaá Maá nnó akwane tɛ kwyakwya mambɛ ɛtukpe ampyɛ upɛ.

8

Jisɔs ne alu ɛtukpe menomenyɛɛ́ mekɛ

1 Memma mechɔ ɛwé déjógé mbɔ ɛlú nnó: Ɛsé déwyaá gefógé ɛtukpe ɛwéna. Ji ajwɔlé né melu ɛnógé né ɛgbɛ ɛbwɔnyɛ Ɛsɔwɔ Muú aŋea Apwɔ́ɔ́ amu né mfaánebuú. 2 Ɛfɛɛ́ ne ji apyɛɛ́ utɔ́ɔ́ bií né mmu mákílé Ɛsɔwɔ né mmu maá geto ayi wáwálé. Ata ne akwyɛɛ́ maá geto wú ɛpɔ́fɔ́ akwaá.

3 Afyɛɛ́ yéndé ɛtukpe nnó achyɛgé ɛchyɛ, apyɛge ntó upɛ mbaá Ɛsɔwɔ. Mbɔntó ne ɛtukpe ɛwé sé abɔɔ́ mambɛ ne genó ɛyigé ji achyɛgé mbaá Ɛsɔwɔ. 4 Mbɔgé ji ábɔ ábɛ fa mme, mbɔ ji abɔ abɛɛ́ yé mempyɛɛ́ upɛ Ɛsɔwɔ chácha néndé ampyɛɛ́ upɛ álu mɛ abi áchyɛgé ɛchyɛ mbaá Ɛsɔwɔ ndɛre ɛbɛ ɛkɛlege. 5 Utɔ́ɔ́ ɛbi ɛbwɔ́ ápyɛɛ́ né melu ɛwémbɔ úlú ɛlé dendore unó bi apyɛ né mákílé Ɛsɔwɔ né mfaánebuú. Ɛsé dékaá mbɔ néndé gébégé Mosis alú mantɛne maá gepúge Ɛsɔwɔ, Ɛsɔwɔ ajɔ́ɔ́ ne ji aké, “Sɛ gébé nnó ɔpyɛɛ́ yéndégenó gebɛ wyɛ gefɔ́ɔ́ ɛyigé me nlɛré wɔ né mfaá mekwɛ.” 6 Yémbɔ utɔ́ɔ́ Jisɔs uŋea gemɛ upwɔ́ɔ́ ɛbi ukwene ampyɛɛ́ upɛ, wyɛ ndɛre menomenyɛɛ́ mekɛ wuú ɛwé ɛchome bɔɔ́ mashu ne Ɛsɔwɔ ɛlɔme ɛpwɔɔ́ ɛwé gekwene. Gétúgé ɛtɛne mbaá unó ulóúlɔ́ ɛbi Ɛsɔwɔ achyɛge nyɛ.

7 Mbɔgé gekwenege menomenyɛɛ́ ékáge pyɛ nnó bɔɔ́ ákwane ndɛre Ɛsɔwɔ akɛlege, mbɔ ámágé kɛle sé ɛwé chá. 8 Yémbɔ Ɛsɔwɔ ágɛgé nnó bɔɔ́ bií ápyɛɛ́ gyɛɛ́, getú ɛyigémbɔ ne ji ajɔɔ́ aké, “Ata aké, gébé gechwɔɔ́ nyɛ ɛyigé me nnyɛɛ́ nyɛ menomenyɛɛ́ mekɛ ne bɔɔ́ Isrɛli ne abi Juda. 9 Menomenyɛɛ́ ɛwémbɔ ɛbɛɛ́ sé ndɛre ɛwé me mbɔɔ́ nnyɛɛ́ ne ukwene antɛ bwɔ́ né bií bi me nsɛle ɛbwɔ́ ne amu átané né melɔ Ijip. Ne ndɛre ɛbwɔ́ álá pyɛ sé genó ɛyigé me nnyémeno ne ɛbwɔ́, me ntó nti meso ne ɛbwɔ́, me Ata ne njɔ́gé mbɔ. 10 Gɛ menomenyɛɛ́ ɛwé me nnyɛ nyɛ ne ntoné Isrɛli na. Né gébé ɛyigémbɔ, me nfyɛɛ́ nyɛ mabɛ ya né makpo bwɔ́, nsa áji né mmu matɔ́ɔ́ bwɔ́. Me mbɛɛ́ nyɛ Ɛsɔwɔ bwɔ́ ne ɛbwɔ́ ntó abɛɛ́ nyɛ bɔɔ́ ba. 11 Ne yɛ muú bwɔ́ amágé lɛre sé ntɛ meŋmɛ wuú, yɛ muú ula gepú bií ajógé sé nnó, ‘Kaágé Ata’ néndé yéndémuú manlɔ ne bɔɔ́ abi álá ŋea gemɛ wɔ́, ɔkwɔne mbaá abi aŋea gemɛ akaáge nyɛ me. 12 Ne me ngɛne nyɛ ɛbwɔ́ meshwɛ né gabo ayi ɛbwɔ́ ápyɛɛ́ ne mmágé te sé gyɛɛ́ ayi ɛbwɔ́ apyɛɛ́ cháchá.” 13 Ndɛre Ɛsɔwɔ ajɔ́ɔ́ atome ne menomenyɛɛ́ mekɛ, ɛbyɛnnó ji asɛ nnó ɛwé gekwene ɛgbo gelu. Ne yéndégenó ɛyi gegboó gelu, gekwɔɔ́ ukoó, abelege geji baba.

9

Gekwenegé meti ɛwé débɔ́ dénógé Ɛsɔwɔ

1 Menomenyɛɛ́ mbɛ ɛwé Ɛsɔwɔ anyɛɛ́ nya ne bɔɔ́, ɛwyaá mabɛ ayi álɛregé ndɛre ánógé Ɛsɔwɔ. Ne bɔɔ́ ntó ákwyɛɛ́ maá geto ayi ánógé Ɛsɔwɔ wyɛɛ́ fa mme. Akare maá geto yimbɔ malú apea ne makat apea. 2 Né

meso ɛkat ɛwé mbɛ akuú ɛwu nnó melu ukpea. Né melu ɛwéna geluógé ɛtuleka gelu wyɛɛ́ ne ɛkpokpogele. Né mfaá ɛkpokpogele ɛwémbɔ ánɛre ntoó brɛd ɛyi achyɛɛ́ mbaá Ɛsɔwɔ. 3 Né meso ɛkat ɛwé mmu ɛlé melu ɛwé akuú nnó melu ukpea ɛwé ɛpwɔ́ malu ukpea ako. 4 Ne melu ɛwémbɔ, geluó ɛyigé asɔ́ ɛlu mbaá Ɛsɔwɔ gelu wyɛɛ́. Ákwyɛɛ́ geji ne gul. Mekwa menomenyɛɛ́ Ɛsɔwɔ ɛlu ntó wyɛɛ́, afyale ɛwú ne gul. Né mmu mekwa ɛwéna maá nkwɔ ayi akwyɛɛ́ ne gul alu wyɛɛ́. Áfyɛ́ menyɛɛ́ yimbɔ ayi ákuú nnó manaá né mmu. Meto Ɛrɔn ɛwé ɛchií nya bya ɛlú ntó wyɛɛ́ ne ubare mataá ɛbi Ɛsɔwɔ asame mabɛ jií wyɛɛ́. 5 Unó fɔ upea ɛké makiénné Ɛsɔwɔ úlú né mfaá mekwa ɛwémbɔ, ákuú ubi nnó bɔ charubim. Ubagele bwɔ́ ukwere mbaá ayi Ɛsɔwɔ ajige nté gabo bɔɔ́. Yémbɔ dékage pyɛ bɔɔ́ akaá unó bina uko nana.

6 Ákwyɛgé unó bina ábelégé mbɔ, ampyɛɛ́ upɛ Ɛsɔwɔ akpɛne né mmu maá gepú ayi mbɛ yéndé bií ápyɛɛ́ utɔ́ bwɔ́. 7 Yémbɔ ɛkosé ɛtukpe ampyɛɛ́ upɛ ne ɛkpɛne né maá gepú ayi mmu. Ne ji akpɛne wyɛ damaá né ŋmɛ. Ji aké akpɛne wyɛɛ́ abɔ́ mamkpa manoó menya mampyɛ upɛ mbaá Ɛsɔwɔ nnó Ɛsɔwɔ ajinte gabo awuú jimbɔ́ ne ayi bɔɔ́ ápyɛɛ́ dankaá. 8 Ndɛre ɛpyɛmbɔ, Mendoó Ukpea ɛbɔ ɛlɛrege mbɔ lé nnó, tɛ ndɛre maá gepú yimbɔ ayi mbɛ alú wyɛɛ́ ne menombi ntó wyɛ gbɛgbɛ, yɛ meti ɛpɔ́fɔ́ ɛwé bɔɔ́ ákágé kpɛ né mmu maá gepú ukpea ayi apwɔ́ malu ukpea ako. 9 Unó bi ulumbɔ ɛlé gepɔ ɛyi gelɛrege njɛne ɛsé ɛniné nnó ɛchyɛ ɛwé bɔɔ́ áchyɛgé ne upɛ ɛbi bɔɔ́ apyɛ mbaá Ɛsɔwɔ ukágé pyɛ fɔ́ nnó bɔɔ́ abi ánógé Ɛsɔwɔ ábé ne ufɛre ɛbi ukwane ndɛre Ɛsɔwɔ akɛlege. 10 Unó bina utome ɛlé ne depɔré manyɛgé ne manyúgé ne ndɛre muú ashwɔnege mmyɛ nnó abɛ pópó né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ. Ubi úlú ɛlé mabɛ ayi atome ne depɔré menyammyɛ ne ubyɛɛ́ nyɛ gébégé Ɛsɔwɔ apyɛgé yéndégenó gelage gekɛ.

Meti mekɛ ɛwe debɔ manóge Ɛsɔwɔ

11 Yémbɔ Kras achwɔ́ mɛ. Ji alu ɛtukpe Ɛsɔwɔ ayi achwɔɔ́ ne unó ulóúlɔ́ ɛbi úlú mbɔ ɛsé né gébé ɛyigé na. Ji apyɛɛ́ utɔ́ né melu melómélɔ́ mbaá ayi akwane apwɔ́ maá geto ayi ampyɛɛ́ upɛ abɔ́ apyɛɛ́ nya utɔ́ wyɛɛ́. Akwaá fɔ́ wɔ́ átɛne ji wɔ́, mmyɛke apɔ́ fɔ́ né geluage unó bi úlú fa mme. 12 Kras akpɛ né melu ukpea ɛwé ɛpwɔ́ malu ukpea ako dama tɛ kwyakwya. Gébégé ji ákpɛné wyɛ, ákpa fɔ́ lé manoó menya ndɛre ŋme yé ami mpɔ ne ákpɛ né mmu wɔ́, ji ákpa lé manoó mií jimbɔ́ ne ákpɛné wyɛɛ́. Akpɛgé ana gemɛge sé nnó detane né ɛfwyale tɛ kwyakwya. 13 Né menomenyɛɛ́ ɛwé gekwene, muú álá pɔ́ fɔ́ pópó asɛlé ɛlé manoó ŋme ne ami menɔ mpɔ ne matwɔ maá mpɔ ayi asɔ́ né mewɛ ameé ji né mmyɛ nnó abɛ pópó ndɛre Ɛsɔwɔ akɛlege. 14 Ne mbɔgé manoó amií ufɔ́ menya ɛyina mawyaá uto na, ɛbyɛnnó ami Kras mawyaá uto kpaá mampwɔ amu. Né uto Mendoó Ukpea, muú alú tɛ kwyakwya, Kras achyɛɛ́ gemɛ jií mbaá Ɛsɔwɔ gétúgé sé. Ji apyɛmbɔ nnó ashwɔné ufɛre sé ékágé dépyɛgé upwyapwyané unó ne nnó ɛsé dépyɛge ɛlé utɔ́ Ɛsɔwɔ muú alú mebɛ.

15 Getú ɛyigémbɔ ne Kras ala muú ayi áchómé bɔɔ́ mashu ne Ɛsɔwɔ né menomenyɛɛ́ mekɛ ɛwé Ɛsɔwɔ anyɛɛ́ ne bɔɔ́ bií. Ji apyɛmbɔ nnó bɔɔ́ abi Ɛsɔwɔ akuú, abɔ mejé ɛwé ɛlá ɛbyɛɛ́ fɔ́ tɛ kwyakwya ɛwé ji anyémeno. Mbɔ ne ɛlú néndé negbo nií ɛniné mbɔ ne nepyɛɛ́ nnó áféré bɔɔ́ né gabo ayi nya ɛbwɔ́ ápyɛ́ gébégé gekwenege menomenyɛɛ́.

16 Ŋwɛ geteé alu wyɛ ɛké menomenyɛɛ́. Muú aságé ŋwɛ geteé ágárégé ndɛre ji agbogé akarege unó bií, alyage ubi kpaá tɛ ji agbogé ne akaré ubi. 17 Gefɔgé ŋwɛ yimbɔ awyaá uto mbɔgé muú ayi asamé ji agbo. Mbɔgé muú ayi asame ji álá agboó wɔ́, ŋwɛ yimbɔ afulé yɛ́ genó. 18 Getú ɛyigémbɔ ne manoó malá magbɛle mme wɔ́, nnó menomenyɛɛ́ ɛwé mbɛmbɛ ɛbɛfɔ ne uto. 19 Mosis agarégé bɔɔ́ mabɛ Ɛsɔwɔ ako, asɛ manoó anɔ mpɔ ne ami ŋme áchwaré ne manaá, abɔ́ ɛta maá genɔ́ ayi akuú nnó hisɔp ne néwú negɛlé anyua né mmu, ameé né ŋwɛ mabɛ Ɛsɔwɔ ne menyammyɛ bɔɔ́ ako ntó. 20 Ameégé mbɔ ajɔ́ aké, “Gɛgé manoó ami magbaré menomenyɛɛ́ ɛwé Ɛsɔwɔ anyɛɛ́ ne ɛnyú, agaré nnó debele na.” 21 Wyɛmbɔ ntó ne Mosis ameé manoó mimbɔ né maá geto ne yéndégenó ɛyigé asɛle anógé Ɛsɔwɔ wyɛɛ́. 22 Ndɛre mabɛ yimbɔ alɛrege, ɛlu wáwálé nnó asɛlé lé manoó ne apyɛ nnó yéndégenó gebɛ pópó né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ. Ne mbɔgé manoó mala machyɛɛ́ mme wɔ́, ajigé fɔ́ nte gabo.

Gepɛ ɛyigé Kras apyɛɛ́ géférege bɔɔ́ gabo mmyɛ

23 Gɛ ula bi, asɛle lé manoó menya ne apyɛ nnó unó bi úlú lé dendoré unó bi úlú né mfaánebuú ubɛ pópó. Yémbɔ abɔ mansɛ lé genóge upɛ ɛyi gelɔme kpaá gepwɔ́ manoó menya ne apyɛ nnó unó bi mbɔ né mfaánebuú ubɛ pópó. 24 Kras akpɛ fɔ́ ɛlé né maá geto ayi akwaá akwyɛɛ́ ne apyɛ ɛjií gepɛ wɔ́. Melú ɛwémbɔ ɛlú ɛlé dendoré melu ukpea ɛwé ɛlú né mfaánebuú. Ji akpɛ ɛlé né mfaánebuú neni ambɔɔ́, atɛne mbɛ ushu Ɛsɔwɔ gétúgé ɛsé. 25 Ji akpɛ fɔ́ né mfaánebuú nnó apyɛ gepɛ jií ndɔndɔ ne ndɔ ndɛre ɛtukpe akpɛne yéndé ŋmɛ né melú ukpea ɛwé ɛpwɔ́ malu ukpea ako manchyɛɛ́ manoó ami mala mapɔ fɔ́ amií jimbɔɔ́ né mbaá Ɛsɔwɔ wɔ́. 26 Mbɔgé ɛbɛ nnó mbɔ ne

ji abɔ́ apyɛ́, mbɔ ji agɛ́ ɛfwyale ndɔndɔ ne ndɔ tɛ ula ulɔ́ mme. Ndɛre ɛlúmbɔ, ji achwɔ́ ndɔ gamaá né gébé ɛyi mme achwɔ́ kwyaá ne achyɛ́ gemɛ jií nnó ánéré ne gabo. 27 Ɛlú mɛ nnó yéndémuú abɔ magbó demaá, agbogé mbɔ agilé unɔ́ mpa ayi Ɛsɔwɔ apane. 28 Wyɛmbɔ ntó ne Kras agboó ndɛre gepɛ nnó aferé gejamégé bɔ́ né gabo. Ne ji amágé chwɔ́ nyɛ ndɔ yifɔ. Né gébé ɛyigémbɔ achwɔ́ sé né gétúgé gabo sé, achwɔ́ ɛlé nnó awɛne gemɛge bɔ́ abi agilé ji álá mmyɛmmyɛ bwɔ́.

10

Gepɛ ɛyi Kras gelú lé damaá tɛ kwyakwya

1 Ɛbɛ Mosis ɛlú lé dendore unó ulɔ́ulɔ́ ɛbi úlú manchwɔ, ɛpófɔ́ unó bimbɔ ubi ambɔ́. Getú ɛyigé mbɔ́ bɔ́ aké achwɔ́ mbaá Ɛsɔwɔ upɛ ɛbi ɛbwɔ́ anyuarege apyɛ́ yéndé ŋmɛ, upyɛ́ fɔ́ káŋka nnó ɛbwɔ́ akwane cháŋéné ndɛre Ɛsɔwɔ akɛlege. 2 Mbɔgé ɛbɔ ɛbɛ nnó gefɔgé upɛ bina upyɛ́ nnó bɔ́ akwane cháŋéné ndɛre Ɛsɔwɔ akɛlege, mbɔ bɔ́ ntó ámagé tée sé mechɔ gabo ne ábɔ ámagé pyɛ sé upɛ bimbɔ. 3 Yémbɔ upɛ bina ɛbi bɔ́ anyuarege apyɛ yéndé ŋmɛ, upyɛ́ lé nnó bɔ́ átégé gabo ayi ɛbwɔ́ apyɛ́. 4 Néndé manoó anɔ mpɔ ne ŋme makágé fere fɔ́ bɔ́ gabo né mmyɛ cháchá.

5 Gɛ ula bi gébégé Kras alu manchwɔ́ fa mme ajɔ́ ne Ɛsɔwɔ nnó, “Wɔ ɔkɛlegé sé upɛ ɛbi bɔ́ ápyɛ́ ɛta wyɛ́ ne ɛchyɛ ɛwé bɔ́ áchyɛgé. Wɔ ɔkwyɛ́ lé menyammyɛ ayi ɔkwyɛ́ ɔbelé nnó me nsɛ mpyɛ upɛ wyɛ. 6 Menya ɛyi bɔ́ asɔ́ kpógelé né geluɔgé upɛ ne ɛchyɛ ɛwé ɛbwɔ́ áchyɛgé gétúgé gabo ayi ɛbwɔ́ ápyɛ́ ukwane fɔ́ wɔ metɔ́ wɔ́. 7 Ne njɔ́ nké, ‘Ɛsɔwɔ gé me na nchwɔ́ mampyɛ genó ɛyi wɔ ɔkɛlege nnó me mpyɛ wyɛ ndɛre asamé né mmu ŋwɛ atomé ne me nnó mbɔ mampyɛ.’ ” 8 Kras abɔ mbɛ ajɔ́ ne Ɛsɔwɔ aké, “Ufɔ́ upɛ bi bɔ́ ápyɛ́ ndɛre ɛbi apyɛ́ ne menya, yé ɛbi ápyɛ́ ne umpomé yé ɛbɛ lé ɛbi bɔ́ ásɔ́ né geluɔgé upɛ mampyɛ upɛ ɛta wyɛ ne unó bi bɔ́ achyɛgé gétúgé gabo bwɔ́ ukwané fɔ́ wɔ metɔ́ wɔ́.” (Yé ɛlé ɛbɛ Mosis ɛké ápyɛgé mbɔ.) 9 Ne ama ajɔ́ aké, “Gɛ me na, nchwɔ́ mampyɛ genó ɛyigé wɔ ɔkɛlege nnó mpyɛ.” Ndɛre ɛlúmbɔ, Ɛsɔwɔ aferé upɛ bi ukwene nnó apyɛ gepɛ ɛyigé Kras gesɛ malu bwɔ́. 10 Ne gétúgé Jisɔs Kras apyɛ́ genó ɛyigé Ɛsɔwɔ akɛlege, achyɛ́ menyammyɛ wuú ndɛre gepɛ tɛ kwyakwya. Getú ɛyigémbɔ ɛsé dela bɔ́ ukpea né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ.

11 Né gekwenege menomenyɛ́ ampyɛ́ upɛ Ɛsɔwɔ ápyɛ́ utɔ́ bwɔ́ yéndé bií. Anyuarege upɛ bimbɔ manŋané manŋané, yémbɔ upɛ bimbɔ ukágé fere fɔ́ bɔ́ gabo né mmyɛ. 12 Ne Kras awesé mempyɛ́ upɛ, apyɛ lé gepɛ gema ɛyi gekwane tɛ kwyakwya, manshwɔné gabo sé. Apyɛgémbɔ ajwɔlé né melu ɛnógé né ɛgbɛ ɛbwɔnyɛ Ɛsɔwɔ. 13 Ne ji ajwɔle wyɛ agilé kpaá tɛ Ɛsɔwɔ apyɛ bɔ́ mawámé bií álaá ɛké geluɔ ɛyi ji anɛrege uka mfaá. 14 Mbɔ ne ɛlú nnó Kras apyɛ ɛlé gepɛ gemaá nnó bɔ́ abi ji ashwɔnegé ákwane cháŋéné ndɛre Ɛsɔwɔ akɛlege tɛ kwyakwya.

15 Mendoó Ukpea ntó ɛgáré ɛsé genó ɛyina. Abɔ́ mbɛ ajɔ́ aké, 16 Ata aké, “Gébé gekwɔnégé, gɛ menomenyɛ́ ɛwé me nnyɛ́ nyɛ ne ɛbwɔ́ na. Me mfyɛ́ nyɛ mabɛ ya né mmu matɔ́ bwɔ́ ne nsame nyɛ ájí né mmu défɔré bwɔ́.” 17 Ne ama agbɛ́ aké, “Me nteé sé gabo bwɔ́ ne depɔ ɛtiré ɛbwɔ́ ápyɛ́ gyɛ́.” 18 Dékagé gɛ nnó, ajigénte gabo bɔ́, yé ula fɔ́ ubɛ́ sé ɛbi amágé pyɛ upɛ.

Déchwɔ́ kwɔ́kwɔ́lé ne Ɛsɔwɔ débɛgé ne dembyɔ

19 Aŋmɛ ba, ɛwéna ɛtɛne nnó ɛsé dékágé kpɛ tágétágé né melu ukpea ɛwé ɛpwɔ́ malu ukpea ako, gétúgé manoó Kras ami machyɛ́ mme gébégé ji agboó. 20 Jisɔs anené mɛ ɛkat ɛwé ɛkaré melu ukpea ne melu ukpea ɛwé ɛpwɔ́ malu ukpea ako. Anené ɛsé meti mekɛ ɛwé ɛwyaá geŋwá. Ɛkat ɛwé Jisɔs anené mbɔ, ɛtɛne mbaá menyammyɛ wuú gébégé ji agboó gétúgé sé nnó ɛsé dekoó wyɛ déjyɛ mbaá Ɛsɔwɔ. 21 Ne tɛ ndɛre ɛsé déwyaá gekpɛkpɛgé ɛtukpɛ ɛwé ɛpɛle gepúgé Ɛsɔwɔ, 22 déchwɔ́ kwɔ́kwɔ́lé ne Ɛsɔwɔ ne matɔ́ sé mako ne défyɛ́ metɔ́ ne ji gefɔ́ ɛyigé déla dékágé bɛ fɔ ne dembyɔ néndé manoó Jisɔs Kras mameé mɛ né matɔ́ sé álá pópó ne ágaré ɛsé nnó delu cho. Ne áshwɔné menyammyɛ se ne manaá ami makpea. 23 Déténé ne ɛshyɛ né depɔ́ ɛtiré ɛsé dénɛré metɔ́ wyɛ́ ne dégaregé deti. Ɛkágé déwé mmyɛ néndé Ɛsɔwɔ anyɛgémeno nnó apyɛ́ genó, ápyɛ́ geji. 24 Dékɛlégé meti ɛwé défyɛ́ atɛ aŋmɛ ɛshyɛ nnó ágbógé ne atɛ ne nnó álɛrege ulɔ́ melu. 25 Délyagé fɔ mankɛne uchome bɔ́ Ɛsɔwɔ ndɛre bɔ́ abifɔ ályaá ɛsé déchome wyɛ mmyɛ, défyɛgé atɛ ɛshyɛ, ushuú chacha ayi dégɛne mbɔ nnó bií ɛbi Ata achwɔ́ ula kwɔ́kwɔ́lé.

26 Néndé mbɔ́gé déké dépyɛ́ wyɛ gabo kpékpé ayi dékaá mɛ wáwálé ayi mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ álɛrege, gepɛ ɛyigé chá gepɔ sé ɛyi gekagé fere ɛsé gabo né mmyɛ. 27 Genó ɛyi degile ne ɛfɔ metɔ́ ɛlé mpa Ɛsɔwɔ ne gekpɛkpɛgé mewɛ ɛwé ɛsɔ́ nyɛ bɔ́ mawáme Ɛsɔwɔ. 28 Dékaá nnó muú ayi abyaá ɛbɛ Mosis, áwáne ji ágɛné fɔ́ meshwɛ mbɔ́gé bɔ ntɛsɛ apea yé álɛ́ ágarégé nnó ákpa amɛ agɛ ji ndɛre ápyɛ́ genó ɛyi gelɛré nnó ji akwé ɛbɛ ɛwémbɔ. 29 Ɛbɛgé mbɔ, férege gekpɛkpɛgé ɛfwyale ɛwé ɛbɛ́ nyɛ ne muú ayi abyaá Maá Ɛsɔwɔ ne asɛlé manoó mií ami magbaré menomenyɛ́ Ɛsɔwɔ, nnó mapɔ́ yɛ genó yɛ́ ɛlé manoó ami na ne mashwɔne ji nnó abɛ pópó, ne ajɔ́gé ntó

mejɔ́ mebo atome ne Mendoó Ukpea muú alɛrege bɔ́ galógáló. 30 Ɛsé dékaá ji muú ajɔ́ aké, “Me ne nwyaá utó manshuú amu né gabo ayi ɛbwɔ́ ápyɛ́, ne nshúgé nyɛ amu mbaá bɔ́ abi ápyɛ́ ubé.” Ne ajɔ́ aké, “Ata ne asɔ́ nyɛ mpa bɔ́.” 31 Ɛpyɛ́ ɛfɔ mankwe né amu Ɛsɔwɔ muú álú mebɛ.

32 Tégé ndɛre ɛlú nya ne ɛnyú gébégé ɛnyú debɔ́ mbɛ dékaá depɔre Ɛsɔwɔ. Yɛ́ ɛlé ɛnyú dégɛ́né gejamégé ɛfwyale né gébé ɛyigémbɔ, dététné wyɛ ne ɛshyɛ yɛ́ genó genyige ɛnyú wɔ́. 33 Gébé ɛyigé fɔ bɔ́ ashyɛ́ ɛnyú gbɔŋɔnɔ ne ápyɛ́ ɛnyú déwuú ubalé. Né gébé ɛyigé fɔ bɔ́ abi agɛne ntó ɛfwyale mbɔ, ɛnyú déchome défyɔge ɛbwɔ́ mmyɛ. 34 Dégɛne meshwɛ ne bɔ́ abi ákpéné denɔ, ne gébégé bɔ́ áfɔ́ unó nyú dékame wyɛ kamegé ne metɔ́ megómégó ndɛre dékaá nnó déwyaá unó ulóulɔ́ ɛbi upwɔ́ ammu, ɛbi ubɛ́ nyɛ tɛ kwyakwya. 35 Ndɛre ɛlúmbɔ, délyagé fɔ́ mamfyɛgé metɔ́ ne Ɛsɔwɔ néndé ji achame nyɛ ɛnyú. 36 Ɛnyú débɔ́ mankogé ɛlé metɔ́ dépyɛgé genó ɛyigé Ɛsɔwɔ akɛlege, ne désɛ unó uko ɛbi Ɛsɔwɔ anyémeno nnó achyɛgé. 37 Néndé Ɛsɔwɔ aké, “Ɛlá gachyɛ́ muú ayi achwɔ́ nyɛ achwɔ achɔ́ sé gébé. 38 Né bɔ́ ba abi ápyɛ́ wyɛ genó ɛyi gelú cho, abɛ́ nyɛ wyɛ mamfyɛgé metɔ́ ne me. Yémbɔ muú ayi ajame mmyɛ meso, metɔ́ wa ɛgɔ́ fɔ́ ne ji.” 39 Ɛsé depɔ fɔ́ bɔ́ abi ajame mmyɛ meso genwagé bwɔ́ genó mme detu. Ɛsé delú ɛlé bɔ́ abi áfyɛ́ metɔ́ ne Ɛsɔwɔ ji awene gemɛge bwɔ́.

11

Gefɔ́ ɛyigé bɔ́ áfyɛ́ metɔ́ ne Ɛsɔwɔ

1 Metɔ́ mamfyɛ́ ne Ɛsɔwɔ ɛlé ndé? Metɔ́ mamfyɛ́ ne Ɛsɔwɔ ɛlé mankaá nnó débɔ́ nyɛ unó bi dénɛré metɔ́ wyɛ́ ne nnó unó bi ɛsé dela delu daŋgɛ úlú wyɛ́ wáwálé. 2 Bɔ́ abi nya mbɛmbɛ áfyɛ́ metɔ́ ne Ɛsɔwɔ, getú ɛyigémbɔ Ɛsɔwɔ asɛ nnó apyɛ genó gelógéló.

3 Ne ɛlé gétúgé ɛsé défyɛ́ metɔ́ ne Ɛsɔwɔ ne dékaá nnó mekomejɔ́ ayi Ɛsɔwɔ ajɔ́ ne akwyɛ́ mme. Ɛwéna ɛtɛne nnó unó bi ɛsé dégɛne mbɔ fa mme, akwyɛ́ ubi ne unó bi muú álá gɛne.

4 Gétúgé Ɛbɛl áfyɛ́ nya metɔ́ ne Ɛsɔwɔ ne ji apyɛ́ gepɛ mbaá Ɛsɔwɔ ɛyi gelɔme gepwɔ́ ɛyigé menŋmo wuú Ken. Ndɛre ji apyɛmbɔ, Ɛsɔwɔ akame nnó ji alú cho, getugé gepɛ ɛyige ji apyɛ́. Yɛ́ ɛlé Ɛbɛl agboó tɛ nya metɔ́ ɛwé ji áfyɛ́ ne Ɛsɔwɔ ɛlú ɛjógé mejɔ́ tɛ fina.

5 Gétúgé Ɛnɔk áfyɛ́ nya metɔ́ ne Ɛsɔwɔ, ji agbo wɔ. Ɛsɔwɔ asɛ ji afɛ́ né mfaánebuú mebɛ. Yɛ́ muú ama agɛ́ sé ji wɔ́ gétúgé Ɛsɔwɔ asɛ́lé ji ajyɛ né mfaánebuú. Gemɛgé nnó Ɛsɔwɔ asɛ nya ji ajyɛ mfaánebuú alɛre mɛ nnó gepɔ ɛjií gegɔ ji metɔ́. 6 Ɛlú wáwálé nnó yɛ́ muú ákágé pyɛ fɔ́ metɔ́ ɛgɔ Ɛsɔwɔ mbɔgé muú yimbɔ álá fyɛ metɔ́ ne ji wɔ́, néndé yɛ́ndémuú ayi achwɔ́ kwɔ́kwɔ́le ne Ɛsɔwɔ, abɔ́ mankamé nnó Ɛsɔwɔ alú wyɛ wáwálé, ne ji achame bɔ́ abi ákɛlege ji ne matɔ́ bwɔ́ mako.

7 Metɔ́ ɛwé Nowa afyɛ́ nya ne Ɛsɔwɔ ɛpyɛ ji awú mbeé ayi Ɛsɔwɔ akwélé ji gétúgé unó bi upyɛ́ nyɛ meso gébé. Akwyɛ ékpe kpaá ɛwé ji ne ula gepú bií ákpɛné mmu nnó ápó negbone ŋgbannyi. Ndɛre ji apyɛmbɔ mfaánebuú ashulé bɔ́ mme né mmyɛ, ne Ɛsɔwɔ apyɛ ji ntó álá cho gétúgé ji áfyɛ́ metɔ́ ne Ɛsɔwɔ.

8 Metɔ́ ɛwé Abraham afyɛ́ nya ne Ɛsɔwɔ ɛpyɛ ji awú ne Ɛsɔwɔ. Akú Abraham ajɔ́ ne ji nnó akwilé ajyɛ́ né gebage mewaá ɛyigé ji achyɛgé nyɛ ji meso gébé. Ji alyaá melɔ wuú afɛ́ yɛ́ ɛlé ji álá akaá mbaá ayi ji ajyɛ́ wɔ. 9 Metɔ́ ɛwé ji áfyɛ́ ne Ɛsɔwɔ ɛpyɛ ji ajwɔlé né mmu baá otó ndɛre meŋkɛ́ né mme bɔ́ abi cha ayi Ɛsɔwɔ anyémeno nnó achyɛgé nyɛ ji. Mbɔntó ne maá wuú Asek ne mpyáne wuú Jakɔb ajwɔlé. Ɛbwɔ́ álú bɔ́ bi álú mambɔ ntó genó ɛyigé Ɛsɔwɔ anyémeno nnó achyɛgé ɛbwɔ́. 10 Abraham akó metɔ́ ajwɔlé né baá otó bimbɔ néndé ji abɔ́ agilé manjwɔlé né melɔ ɛwé ɛwyaá mabɔme ayi álá chɔgé ɛwé Ɛsɔwɔ akwyɛ́ atɛne.

11 Metɔ́ ɛwé Sara áfyɛ́ ne Ɛsɔwɔ, ne ɛpyɛ́ ji akpane unɛ. Yɛ́ ɛlé ji akwɔ́ mɛ ukoó, ákoó gébé ɛyigé ji ábyéne maá, ji afyɛ́ wyɛ metɔ́ ne Ɛsɔwɔ nnó anyɛgémeno mampyɛ́ genó, apyɛ geji. 12 Yɛ́ ɛlé Abraham ábɛné mɛ álá kágé byɛ se baá, upyáne bií uja ɛké ambe né mfaánebuú ne gesɔ́ né mbale ɛbɛ́ mega. Yɛ́ muú ákágé pa fɔ́ ubí.

13 Bɔ́ bina ako áfyɛ́ wyɛ metɔ́ ne Ɛsɔwɔ kpaá tɛ agboó. Yɛ́ muú bwɔ́ fɔ́ asɛ yɛ́ genó ɛyigé Ɛsɔwɔ anyémenó nnó achyɛgé nyɛ ɛbwɔ́ wɔ́. Yémbɔ ágɛ lé unó bimbɔ tɛ mbɛ ne matɔ́ ágɔ́ ɛbwɔ́. Ɛbwɔ́ ákaá nnó ɛbwɔ́ alú ɛlé aŋkɛ́ bɔ abi ákógé fa mme yina kógé. 14 Bɔ́ abi ájógé mbɔ álɛre cháŋéné nnó ɛbwɔ́ akélege mbaá ayi abɛ́ melɔ ɛwé bwɔ́. 15 Mbɔgé ɛbwɔ́ abɔ́ átégé lé melɔ ɛwé ɛbwɔ́ atané wyɛ́, mbɔ ɛbwɔ́ akɛlé meti mankere wyɛ́. 16 Yémbɔ ɛbwɔ́ ashyagé lé melɔ ɛwé ɛlɔmé ɛpwɔ́ ɛwé ɛbwɔ́ abɔ́ alú wyɛ́. Ne melɔ ɛwémbɔ ɛlú lé né mfaánebuú. Ndɛre ɛlúmbɔ, mmyɛ ɛgboó fɔ́ Ɛsɔwɔ nnó ɛbwɔ́ ákúgé ji nnó Ɛsɔwɔ bwɔ́ néndé ji ákwyɛ́ mɛ melɔ ábelé ɛbwɔ́.

17 Gébégé Ɛsɔwɔ amuame Abraham nnó asɛ maá wuú Asek apyɛ gepɛ, Abraham ákamé gétúgé áfyɛ́ metɔ́ ne ji. Ɛlé Abraham yina ne Ɛsɔwɔ anyɛ́ nya meno ne ji nnó abɛ́ ne gejamégé upyáne, yémbɔ ji akpome mmyɛ mansɛ danchi maá wuú apyé gepɛ mbaá Ɛsɔwɔ, 18 yɛ́ ɛlé Ɛsɔwɔ ajɔ́ nya ne ji aké, “Gejamegé upyáne ɛbi wɔ ɔbɔ́ nyɛ utanege nyɛ lé mbaá Asek.” 19 Abraham ntó ákamé nnó Ɛsɔwɔ akágé pyɛ́ bɔ́ akwilé né negbo. Ne dékágé jɔ́ nnó ɛlú wyɛ ɛké Ɛsɔwɔ apyɛ

Asek akeré né geŋwá Abraham asɛ ji akere mmu.

20 Ɛlé gétúgé Asek áfyɛɛ́ metɔ́ ne Ɛsɔwɔ ne ji ajelé Jakɔb ɛbwɔ́ ne Ɛsao, agaré ɛbwɔ́ mejé ɛwé ɛbwɔ́ abɔ́ nyɛ meso gébé.

21 Gétúgé Jakɔb áfyɛɛ́ metɔ́ ne Ɛsɔwɔ né gébégé ji achwɔ́ gbo ajé lé baá Josɛf apea abi ande. Né gébé ɛyigémbɔ agií né meto wuú anógé Ɛsɔwɔ.

22 Gétúgé Josɛf áfyɛɛ́ metɔ́ ne Ɛsɔwɔ né gébégé ji áchwɔ́ gbó agaré bɔ́ Isrɛli nnó ɛbwɔ́ ályage nyɛ melɔ Ijip. Ne agaré ntó ɛbwɔ́ ndɛre ji agbogé ápyɛɛ́ ne ugoó bií.

23 Gétúgé mma ne ntɛ Mosis áfyɛɛ́ metɔ́ ne Ɛsɔwɔ ne gébégé ábyɛné Mosis ábí nya ji né ámfaá álɛɛ́, néndé ágɛ nnó ji alú maá ayi alɔme uloɔ́. Ne áfɔ yɛ́ mambya ɛbɛ ɛwé mfwa melɔ afyɛɛ́ nnó áwáné baá bɔ́ Isrɛli né gébé ɛyigémbɔ wɔ́.

24 Gétúgé Mosis áfyɛɛ́ metɔ́ ne Ɛsɔwɔ né gébégé ji awɛné ashyaá nnó asɛgé fɔ́ ji ndɛre maá ayi maá mfwa Fɛro ayi mendée ábyɛné. 25 Ji ákamé mangɛ ɛfwyalé ne bɔ́ Ɛsɔwɔ ne nnó ji anyégé apɔgé ne nechóchó né mmu gabo ɛwé nechóchó ɛniné na nela newyagé. 26 Ji afɛré nnó mangɛ ɛfwyale gétúgé Kras ɛlé gekpɛkpɛgé gefwa ɛyi gepwɔ́ gefwa geko ɛyi gelú né Ijip néndé ji apɛlé wyɛ né mbɛ mambɔ genó ɛyigé Ɛsɔwɔ ácháme nyɛ ji.

27 Gétúgé metɔ́ ɛwé ji áfyɛɛ́ ne Ɛsɔwɔ alyaá melɔ Ijip abɔ́ yɛ́ ɛfɔ wɔ né genó ɛyigé metɔ́ ɛsɔgé mfwa ákágé pyɛ wɔ́. Ji akó metɔ́ apɛlé wyɛ mbɛmbɛ ɛké abɔ́ agɛ mɛ Ɛsɔwɔ muú bɔ́ álá gɛné ji ne amɛ. 28 Ɛlé gétúgé metɔ́ ɛwé Mosis áfyɛɛ́ ne Ɛsɔwɔ, ne ji agaré bɔ́ Isrɛli nnó álɔ́ manyɛ́ ɛpaá koó upú, ne nnó asɛ manoó ŋme ameé né manombi upú bwɔ́ nnó ɛkiénné Ɛsɔwɔ ɛwé ɛwáné bɔ́ ɛchwɔ́gé ɛkoó upú bwɔ́ kógé ɛkágé ɛwa baá mbɛ bwɔ́, ndɛre ɛwáné nyɛ abi bɔ́ Ijip.

29 Gétúgé metɔ́ ɛwé bɔ́ Isrɛli áfyɛɛ́ ne Ɛsɔwɔ, ne áchyaá ɛbɛɛ́ mega ɛwé ákuú nnó ɛbɛɛ́ megɛlé ɛké bɔ́ abi ákɛné né mme detu. Ne gébégé bɔ́ Ijip ámuame manchyaá, ɛbɛɛ́ ɛwémbɔ ɛshwya ɛbwɔ́ ako.

30 Gétúgé metɔ́ ɛwé ɛbwɔ́ áfyɛɛ́ ne Ɛsɔwɔ, ɛbwɔ́ ákégé ágyaágé melɔ Jɛriko né mme ndɔ ɛkenéama, gebamé mataá ɛyi genɔ́ melɔ mme gekwe gbarammm. 31 Gétúgé Rahab mendée ɛnó áfyɛɛ́ metɔ́ ne Ɛsɔwɔ abi bɔ́ Isrɛli abi áchwɔ́ chɛré melɔ́ ɛwémbɔ bibií. Getú ɛyigémbɔ ne ji álá agbooó fɔ́ choncho ne bɔ́ abi álá ákamé ne Ɛsɔwɔ wɔ́.

32 Me mmagé jɔ́ na nnó? Unó bi bɔ́ abi áfyɛɛ́ metɔ́ ne Ɛsɔwɔ apyɛ uja dɔ́ɔ. Gébé ne gela gepɔ sé ɛyi me njógé ntome ne bɔ́ ndɛre Gidyɔn, Barak, Samsen, Jɛfta, Dɛvid, Samuele ne bɔ́ ɛkpave Ɛsɔwɔ abifɔ. 33 Ɛlé gétúgé metɔ́ ɛwé ɛbwɔ́ áfyɛɛ́ ne Ɛsɔwɔ, ne ɛbwɔ́ abifɔ ámmyɛ bee ne malɔ kpakpa ápwɔ́ áji. Ágbaré malɔ ɛbwɔ́ chancha, ne ábɔ unó bi Ɛsɔwɔ anyémeno nnó achyɛgé ɛbwɔ́. Gétúgé metɔ́ ɛwé ɛbwɔ́ áfyɛɛ́ ne Ɛsɔwɔ ágbɛ manó unyanya nnó ékágé uwá ɛbwɔ́. 34 Ánií mewɛ ɛwé ɛlulé wum, wum, wum, yémbɔ mewɛ ɛsɔ fɔ́ ɛbwɔ́ wɔ́. Abifɔ ábó bɔ́ abi aké áwá ɛbwɔ́ ne bɔ aparanja. Abifɔ apɔ́ ne ɛshyɛ yémbɔ Ɛsɔwɔ achyɛɛ́ ɛbwɔ́ ɛshyɛ. Abi awyaá ɛshyɛ mamyɛ bee ámmyɛ ábú bɔ́ɔ bee abifɔ né malɔ bwɔ́. 35 Gétúgé metɔ́ ɛwé andée abifɔ áfyɛɛ́ ne Ɛsɔwɔ, ágɛ bɔ́ɔ bwɔ́ abi ágbooó ndɛre ákwilé né negbo. Abifɔ átulé ɛbwɔ́ kpaá álá mangbomangbo, yémbɔ ákámé negbo áshya mamferé metɔ́ ne Ɛsɔwɔ bɔ́ ályaá ɛbwɔ́. Ápyɛmbɔ nnó meso gébé Ɛsɔwɔ apyɛ ɛbwɔ́ abɔ́ geŋwá ɛyi gepwɔ́ amu. 36 Abifɔ ájwa ɛbwɔ́ ne atulé ɛbwɔ́ ne otoó, awɛ abifɔ ne bɔ mkpɔkɔvɛ áfyɛ ɛbwɔ́ né gepúgé denɔ. 37 Átó abifɔ ne mataá áwa. Ágyá abifɔ ubauba ne soó. Áwá abifɔ ne bɔ aparanja. Abifɔ alú ubya bɔ, áfyɛɛ́ ɛlé mekɔ ŋme. Áchyɛɛ́ ɛbwɔ́ ɛfwyale, ámmyɛ amu ne ɛbwɔ. 38 Ákɛné nya mmu mewaá tametamé ákwɔme makwɛ áshulege, ábiígé né mmu maba mataá ne ambu né mme. Mme yina ákwane yɛ́ mambɛ mbaá ayi ɛbwɔ́ ákáge ájwɔlegé wyɛ wɔ́.

39 Gétúgé ɛbwɔ́ áfyɛɛ́ metɔ́ ne Ɛsɔwɔ, áké ɛbwɔ́ ápyɛ gechágéné genó. Yɛ́ ɛlé ɛlúmbɔ, ɛbwɔ́ ásɛ́ yɛ́ genó ɛyigé Ɛsɔwɔ anyémeno nnó achyɛge ɛbwɔ́ wɔ́, 40 néndé Ɛsɔwɔ awyaá gechachage genó né metɔ́ mampyɛ ɛyi getome ntó ne sé. Genó ɛyimbɔ gelú nnó asɛlé ɛsé chónchó ne ɛbwɔ́ apyɛ nnó dékwane cháŋéné ndɛre ji akɛlege.

12

Ntɛ sé Ɛsɔwɔ anywɔlege ɛsé mati

1 Né ɛgbɛ ɛwé se, bɔ́ bina ako abi álɛré ɛsé ndɛre áfyɛɛ́ metɔ́ ne Ɛsɔwɔ álu wyɛɛ́, ánɔ ɛsé mme ɛké geko ápɛlé nnó ágɛ genó ɛyigé ɛsé dépyɛɛ́ nyɛ. Ndɛre ɛlúmbɔ, dékpa yéndégenó ɛyi génɔ́ ɛsé ɛyi gépyɛ ɛsé déla dékáge lome dégbɛ mewaá chónchó ne gabo ayi áfwyánege ɛsé. Dékógé metɔ́ délómégé wyɛ gatɛlé ayi alú ɛsé mbɛ. 2 Ndɛre délómege dépɛlé wyɛ ne Jisɔs muú anene ɛsé meti défyɛɛ́ metɔ́ ne Ɛsɔwɔ. Wyɛ ɛlé ji ne akpané nyɛ ɛsé apyɛ metɔ́ ɛwé défyɛɛ́ ne Ɛsɔwɔ ɛkwane chaŋéné. Ji akamé nya magbo negbone mekpo unɔ́ né gekwa. Ji asɛ́ yɛ́ mekpo unɔ́ ɛwé ɛlú né gefɔgé negbo ɛniné mbɔ ɛfú genó wɔ́ néndé ji akaá gekpɛkpɛgé metɔ́ megómégɔ́ ɛwé Ɛsɔwɔ ákwyɛɛ́ mɛ ábelé ɛta wuú. Gétúgé ji agbooó negbo ɛniné mbɔ, ji ajwɔlé nana né melu ɛnógé né ɛgbɛ ɛbwɔnyɛ́ Ɛsɔwɔ.

3 Tégé ndɛre ji akógé nya metɔ́ agɛné ɛfwyale né amu bɔ́ ubeé, bɔ́ ápaá ji. Tégé wyɛ ji nnó ékágé ɛnyú debɛ ne gepwa metɔ́ detɔ meti. 4 Ummyɛ ɛbi ɛnyú démmyɛ manlyaá gabo delú dammyɛ dekwɔné mbaá manoó nyú machyɛge mme. 5 Nnó ɛnyú

dejií mɛ nte majyɛɛ́ ami Ɛsɔwɔ achyɛgé ɛnyú ndɛre baá bií? Ji ajɔ́ aké, “Maá wa, Ɛsɔwɔ ányágé wɔ gétúgé gyɛ ayi wɔ ɔpyɛɛ́, ɔsɛge fɔ́ ɛwú ɛké ɛfuú yɛ́ genó wɔ́. Ashúlegé wɔ ndo, ɔbɛge ne gepwa. 6 Kaá nnó Ata alɛrege lé chuchu yina mbaá muú ayi ji ábɔ́ gejeé ne ji. Ne atulegé lé yéndémuú ayi ji asɛlé nnó alú maá wuú.” 7 Ndɛre ɛlúmbɔ, kógé metɔ́ né chuchu ayi Ɛsɔwɔ alɛrege ɛnyú, manlɛré ɛnyú genó. Ji apyɛmbɔ ɛlé ne ɛnyú ndɛre ntɛ apyɛɛ́ ne baá bií. Ndé maá ayi apyɛge gyɛ ntɛ wuú álá alɛrege fɔ ji chuchu? 8 Mbɔgé Ɛsɔwɔ álá alɛre ɛnyu chuchu né gyɛ ayi dépyɛ ndɛre ji apyɛɛ́ ne baá bií ako wɔ́, ɛbyɛnnó ɛnyú dépó fɔ́ baá bií wáwálé délú baá ulɔ. 9 Genó ɛyigé fɔ́ gelú nnó, antɛ sé fa mme alɛrege ɛsé chuchu mbɔgé dépyɛgé gyɛɛ́, denoge ɛbwɔ́. Ndɛre ɛlúmbɔ, ɛlú galɔ́gálɔ́ nnó ɛsé déwúgé dɔ́ ne ntɛ sé muú abɔ́ mandoó sé, nno debɔ geŋwá. 10 Antɛ sé fa mme alɛrege ɛse chuchu né mboó gébé ndɛre ɛjigé ɛbwɔ́ gétúgé gyɛɛ́ ayi ɛsé dépyɛɛ́, Ɛsɔwɔ alɛrege ɛsé chuchu gétúgé gyɛɛ́ ayi dépyɛɛ́ né galɔ́gálɔ́ awé sé, nnó ɛsé debɛ bɔ́ ukpea ndɛre ji. 11 Né gébégé alɛrege ɛsé chuchu désɛlé fɔ́ nnó ɛlé genó gelɔ́gélɔ́. Désɛlé ɛlé nnó ɛlé genó ɛyi gepyɛɛ́ ɛsé débɛɛ́ meshwɛmeshwɛ. Yémbɔ ɛwyagé, ɛfwyale ɛwémbɔ ɛchwɔ́ ne galɔ́gálɔ́ mbaá bɔ́ abi ágií genó wyɛɛ́. Ɛpyɛɛ́ nnó ɛbwɔ́ apyɛgé genó ɛyi gelú cho ne nnó ábé nesɔ ne atɛ bɔ́.

Majyɛɛ́ ne mbeé mekwelege

12 Ndɛre dékaá mbɔ, gbarege unó chancha ne amu nyú ayi abɔ́ gepwa ne tɛnege ne ɛshyɛ ne uka nyú ɛbi uweré. 13 Chógé wyɛ mbɛ dékɛné né mati ayi alú chó nnó ékágé uka nyú ɛbi uloó né ufɛré ubwiré, utógé lé tógé.

14 Mmyɛgé nnó débɛ nesɔ ne bɔ́ ako. Mmyɛgé ntó nnó débɛ bɔ́ ukpea. Muú álá ápó muú ukpea agɛné fɔ́ Ata. 15 Ségé gébé nnó ɛkágé muú nyú fɔ́ apyɛ genó ɛyigé Ɛsɔwɔ alyagé manlɛré ji galɔ́gálɔ́. Ségé gébé nnó ékágé muú nyú abɛ ne gepɔ gebogebo. Gefɔgé gepɔ ɛyina gelú ɛké nchyɛ ayi agbɔgé unywɔne bií uchwɔ́ ne ɛfwyale ne uchɔ́ gejamégé unó ɛbifɔ́. 16 Ségé ntó gébé nnó ékágé muú nyú fɔ́ abɛ ne gepɔgé ubɛlé tametame. Yé ɛké muú ayi abyaá depɔré Ɛsɔwɔ ndɛre Ɛsao apyɛɛ́. Ji akpo dékpakpaá tií ndɛre maá mbɛ gétúgé némbane menyɛɛ́. 17 Ɛbɛlegé ammyɛ nnó ama abɔ dékpakpa ɛtií nnó ntɛ wuú achyɛɛ́ ji méjé ɛwuú ndɛre maá mbɛ yémbɔ ntɛ wuú ashya. Akɛle meti ne manse amɛ nnó akwɔré mechɔ ɛwéna agɛ wɔ.

18 Féregé mbaá ayi ɛnyú détɛné mbɔ nana manchwɔ kwɔ́kwɔ́lé ne Ɛsɔwɔ. Ɛnyú détɛne fɔ́ né melu ɛwé bɔ́ Isrɛli atɛne nya wɔ. Ɛbwɔ́ átɛné nya kwɔ́kwɔ́lé ne mekwɛ ɛwé akuú nnó Sina mbaá ayi muú ákágе ta. Melu ɛwé mewɛ ɛbɔ ɛlúlé wum, wum, ɛmpinya gemua gekwene mbaá álá chendeé ne mbyo ammyɛ ntó wuuuuuuu. 19 Ɛbwɔ́ awú meko ɛmba ɛwé áfɔme. Awú ntó meko muú fɔ. Genó ɛyi muú yimbɔ ajɔ́ gépyɛ ɛbwɔ́ anɛmmyɛ nnó muú yimbɔ amágé jɔ́ sé meko yicha ɛbwɔ́ áwú. 20 Ɛbwɔ́ ajɔ́ mbɔ néndé genó ɛyigé muú yimbɔ ajɔ́ gepyɛ ɛbwɔ́ abɔ ɛfɔ dɔ́. Muú yimbɔ agaré aké, “Yɛ́ndé genó ɛyi getaá mekwɛ ɛwéna, yɛ́ ɛbɛ ɛlé menya, ato ji ne mataá kpaá tɛ agboó.” 21 Genó ɛyi ɛbwɔ́ agɛné né mekwɛ ɛwémbɔ gepyɛɛ́ ɛfɔ kpaá Mosis jimbɔ́ ajɔ́ aké, “Nwere ne ɛfɔ metɔ́.”

22 Yɛ́mbɔ ɛnyú détɛne ɛlé kwɔ́kwɔ́lé ne Mekwɛ Sayɔn. Mekwɛ ɛwéna ne ɛlú melɔ Ɛsɔwɔ muú alú mebɛ. Melɔ ɛwémbɔ ɛlé Jɛrosalɛ ayi alú né mfaánebuú. Ɛlé né melɔ ɛwéna ne makiénné Ɛsɔwɔ gejamegejame áchomé wyɛ ne nechóchó. 23 Ɛnyú delú mbɔ lé né ɛchomele bɔ́ abi Ɛsɔwɔ ajyaá ndɛre baá mbɛ bií, ɛbwɔ́ bina ne ásámé mabɔ bwɔ́ né mmu ŋwɛ ayi alu né mfaánebuú. Ɛnyú déchwɔ́ mbaá Ɛsɔwɔ muú asɔ́ mpa bɔ́ ako, ne décho mbwa ne mandoó bɔ́ mbɛmbɛ abi álú cho. Ɛbwɔ́ bi Ɛsɔwɔ apyɛɛ́ nnó ákwane cháŋéné ndɛre ji akɛlege. 24 Ɛnyú déchwɔ́ mbaá Jisɔs muú áchomé akwaá mashu ne Ɛsɔwɔ né menomenyɛ mekɛ. Ɛnyú déchwɔ́ né manoó mií ami mameé ɛnyú mmyɛ. Mami majɔ́gé genó ɛyigé gelɔme gepwɔ́ ɛyigé manoó Ɛbɛl. *

25 Sɛgé gébé nnó ékágé déshya manwú genó ɛyi Ɛsɔwɔ ajɔ́gé ne ɛnyú, néndé bɔ́ abi mbɛmbɛ abi áshyá manwú ne muú ayi ákwele ɛbwɔ́ mbeé fa mme ágɛ meti mambo ɛfwyalé wɔ́. Ndɛre ɛlúmbɔ, ɛsé déshyagé manwú genó ɛyigé Ɛsɔwɔ né mfaánebuú agaregé ɛsé, ɛbyɛnnó dékagé bo nyɛ fɔ́ ɛfwyalé ɛwé ɛchwɔ́ wáwálé. 26 Meko ayi ji ajɔ́ mbɛmbɛ anyigé mme. Nana anyémeno nnó, “Né ndɔ ayi fɔ me nyigé nyɛ sé élé mme jiji, nyigé nyɛ ntó mfaánebuú.” 27 Uchu bi ji ajɔ́ mbɔ nnó, “Né ndɔ ayi fɔ” ulɛre nnó unó bi ji akwyɛɛ́ uko unyigé nyɛ, utane né malu bwɔ́ nnó ɛbi álá kágé nyigé ubi ne ulaá tɛ kwyakwya.

28 Ndɛre ɛlúmbɔ, tɛ mbaá ɛsé dékpɛne nyɛ né gefwage Ɛsɔwɔ ɛyigé muú álá kágé nyigé, détamege Ɛsɔwɔ, défɛge ji né meti ɛwé ɛgɔ́ ji, dénógé ji ne ɛfɔ metɔ́ 29 néndé Ɛsɔwɔ se alu ɛké mewɛ ɛwé ɛsɔ́ yéndégenó.

13

Gepó ɛyigé baá Ɛsɔwɔ abɔ́ mambɛ ne geji

1 Ɛnyú debɔ́ mamgbógé ne atɛ ndɛre atɛ aŋmɛ agboó ne atɛ. 2 Délyage fɔ́ manɛne aŋkɛé né mmu upú nyú. Kágé nnó mbɔ ne

* **12:24** Ɛlú wáwálé nnó: Manoó Ɛbɛl malilé nya nno Ɛsɔwɔ ashuú amu, yémbɔ ami Jisɔs malilé nnó Ɛsɔwɔ agɛne ɛsé meshwɛ.

bɔ́ abifɔ ápyɛ́ ne anɛne makiénné Ɛsɔwɔ dankaá. 3 Tégé bɔ́ abi alú né denɔ. Sɛgé nnó ɛnyú ntó délú né denɔ ne ɛbwɔ́ chónchó. Tégé ntó bɔ́ abi ágɛné ɛfwyalé. Ségé nnó ɛnyú ntó dégɛné ɛfwyalé ɛké ɛbwɔ́.

4 Bɔ́ ako ánógé depɔré neba. Yɛ́ndé mendée ne menɔ abɛ ne atɛ ndɛre bɔ́ abi ábané neba ábɛé, ékágé muú ályaá ntɛ ájyɛ ákɛlé muú yicha né dafyɛ. Tégé nnó bɔ́ abi ákwené ulɔ ne ábɛlégé ubɛle tamé tamé, Ɛsɔwɔ ásɔ́ nyɛ mpa bwɔ́.

5 Débɔgé fɔ́ mmwɔlé ŋka, yémbɔ sɛgé yéndégenó ɛyigé ɛnyú déwyaá gekwané ne ɛnyú kwanege néndé Ɛsɔwɔ ajɔ́ aké, “Me nkágé lyaá fɔ́ ɛnyú chacha, ne nlyagé fɔ́ ɛnyú mbya” (Det. 31:6) 6 Ndɛre ɛlúmbɔ, ɛsé dékágé do ɛbwɔ ɛwɔme déjɔ́ ndɛre muú fɔ ajɔ́ nnó, “Ata álú mempoó wa. Me nfɔ́ fɔ́. Ndé genó muú ákágé pyɛ me?” (Ps. 118:6)

7 Tégé ákpakpa nyú abi ábɔ́ mbɛ átií ɛnyú amɛ né depɔré Ɛsɔwɔ. Tégé galɔ́gálɔ́ ayi ɛbwɔ́ alú nya fa mme ápyɛ́. Gyérege ndɛre ɛbwɔ́ áfyɛ́ metɔ́ ne Ɛsɔwɔ. 8 Jisɔs Kras akwɔrege fɔ́. Ndɛre ji alú nya, mbɔ ne ji alu fina, ne mbɔntó ne ji abɛ́ nyɛ tɛ kwyakwya. 9 Sɛgé gébé nnó ékágé délyaá ufɔ ufɔ́ unó bi bɔ́ álɛrege ubwɔlé ɛnyú. Genó ɛyi gelɔme gepwɔ, ɛlé galɔ́gálɔ́ ayi Ɛsɔwɔ alɛrege nnó matɔ́ nyú ábénégé, ɛpɔ́fɔ́ mankwɔlege mabɛ ayi atome ne depɔré menyɛ́. Aji ápoógé yɛ́ bɔ́ abi ákwɔlege aji né meti fɔ.

10 Ɛsé déwyaá geluógé upɛ ɛyigé ampyɛ́ upɛ abi ápyɛ́ upɛ né melú ukpea ála abɔ fɔ́ manyɛ menyɛ́ ayi atanege wyɛ wɔ́. 11 Ɛtukpe ɛké ɛpyɛ upɛ né melu ukpea ɛwé ɛpwɔ́ malú ukpea ako, áwáne menya ákpa manoó manchyɛ́ ndɛre gepɛ mbaá Ɛsɔwɔ gétúgé gabo ayi bɔ́ ápyɛ́. Yémbɔ ákpane menya yimbɔ jimbɔ́, áfɛ ásɔ́ ji né mekpo meti. 12 Wyɛmbɔ ntó ne gepɛ ɛyigé Kras apyɛ́ gelu. Ji agbo né mekpo meti Jɛrosalɛ nnó ji asɛ manoó mií ashwɔne bɔ́ bií ábé bɔ́ ukpea. 13 Ndɛre ɛlúmbɔ, délyaá melɔ dékwɔ́lé Jisɔs dékpa mekpo unɔ́ ɛké ji. 14 Néndé ɛsé depɔ ne melɔ fa mme ɛwé ɛbɛ́ tɛ kwyakwyaá. Ɛsé dépɛlé mangɛ melɔ ɛwé ɛchwɔ́ nyɛ. 15 Ndɛre ɛlúmbɔ, dékoó né amu Jisɔs défɛgé Ɛsɔwɔ yéndégébé. Déké défɛgé ji mbɔ, ɛlú wyɛ ɛké gepɛ ne dépyɛmbɔ mbaá Ɛsɔwɔ. Désɛ lé mano sé dékwane mabɔ mií nnó ji ne alu Ata. 16 Délyage fɔ́ mampyɛgé galɔ́gálɔ́ ne mampógé atɛ aŋmɛ ne unó bi déwyaá néndé gɛ upɛ ɛbi ugɔ́ Ɛsɔwɔ metɔ́ mbɔ.

17 Wúgé ne ákpakpa nyú ne dépyɛgé unó bí ɛbwɔ́ ágarégé ɛnyú. Ɛbwɔ́ ápɛlé ɛnyú né depɔré Ɛsɔwɔ ndɛre bɔ́ abi bií uma atɛnege né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ agaré ndɛre ɛbwɔ́ ápɛlé ɛnyú. Ɛnyú déké dépyɛ́ unó bi ɛbwɔ́ ágarege ɛnyú, ápyɛ nyɛ utɔ́ bwɔ́ ne metɔ́ megɔmegɔ. Délá déwuú fɔ́ ne ɛbwɔ́, ábɛé ne mesome ndɛre ápyɛ utɔ́ bwɔ́ ne ɛwémbɔ épógé yé ɛnyú né meti fɔ́. 18 Nɛgé wyɛ mmyɛ gétúgé sé néndé ɛsé dékaá nnó déwyaá matɔ́ mmu pópó mampyɛ genó ɛyi gelú choó yéndégébé. 19 Me nnɛne ɛnyú mmyɛ dɔ́ nnó ɛnyú dénɛnemmyɛ mbaá Ɛsɔwɔ nnó apyɛ me ngɛ meti mma nkeré ɛta nyú wáwá.

Mmyɛmenɛne ne matame

20 Nnɛnemmyɛ nnó Ɛsɔwɔ muú apyɛ́ bɔ́ ábɛé né nesɔ, ábámé ɛnyú. Ji ne apyɛ́ Ata Jisɔs Kras akwilé né negbo. Jisɔs ne alú muú kpaá ambame magɔŋme muú apɛlé ɛsé bɔ́ Ɛsɔwɔ. Mbɔ ne ɛlú gétúgé manoó mií amií mampyɛ nnó menomenyɛ́ ɛwé Ɛsɔwɔ anyɛ́ ne bɔ́ bií ɛkɛne tɛ kwyakwya. 21 Nnɛnemmyɛ nnó Ɛsɔwɔ achyɛ ɛnyú yéndégenó gelɔ́gélɔ́ ɛyigé ɛnyú dékɛlege, mampyɛgé unó bi ji akɛlege nnó ɛnyú dépyɛgé. Nnɛnemmyɛ nnó Ɛsɔwɔ apyɛ́ Jisɔs Kras apoó ɛsé dépyɛgé unó bi ugɔ́ ji metɔ́. Déchyɛgé ŋgɔ mbaá Kras tɛ kwyakwya ne kwyakwya. Amɛn.

22 Aŋmɛ ba, nnɛne ɛnyú mmyɛ nnó dékoó metɔ́ dékú mekomejɔ́ ayi me nsámé mbɔ nchyɛgé ɛnyú majyɛ́ néndé nsá ji aja wɔ́. 23 Nkɛlegé ɛnyú ntó dékaá nnó menmɛ sé Timɔti atané denɔ. Mbɔgé abanégé me wáwá, nké nchwɔ́ gɛ ɛnyú nchwɔ́ ne ji.

24 Tamege ákpakpa nyú chónchó ne bɔ́ Ɛsɔwɔ ako. Aŋmɛ sé abi atane né Itali alɔ́ ɛnyú matame. 25 Nnɛnemmyɛ nnó galɔ́gálɔ́ abɛ ne ɛnyú ako.

Ŋwe ayi Jɛmsi ásamé

Matame

1 Me Jɛmsi, memkpané defwé Ɛsɔwɔ ne Ata Jisɔs Kras ne nsámé ŋwɛ yina ɛta ɛnyú bɔ́ Jisɔs abi détyaá déjyɛ́ né mme meko. Ntamege ɛnyú. *

Bége ne nechóchɔ́ gébégé depɔ détomégé ɛnyú

2 Aŋmɛ ba, yɛndégébé depɔ déké détomége ɛnyú, né ɛta nyú ébɛ́ metɔ́ megɔmegɔ. 3 Tége nnó depɔ ɛtíré détómege mbɔ ɛnyú délúlé mamfwɔré mbɔgé ɛnyú défyé matɔ́ ne Ɛsɔwɔ wáwálé. Depyɛ́ nnó ɛnyú débɔ́ ɛshyɛ mangbárégé matɔ́. 4 Ne debɔ mangbárégé matɔ́ nyú yéndégébé, pyége mbɔ nnó débɛné né depɔré Ɛsɔwɔ né yéndé meti, dékaá cháŋéné yéndégenó ɛyigé ɛnyú dépyɛ́. 5 Mbɔgé muú nyú ala kaágé genó ɛyigé ji abɔ́ mampyɛ, ánémmyɛ mbaá Ɛsɔwɔ. Achyɛgé nyɛ ji majyɛ́. Ɛsɔwɔ achyɛge majyɛ́ ne metɔ́ megɔmegɔ akpɛge fɔ mbaá muú ayi agíge ji.

6 Yémbɔ muú aké anɛnemmyɛ, ákamé ne metɔ́ ɛma ábɛgé fɔ ne dembyɔ́. Akaá nnó muú ayi ábɛ́ɛ ne dembyɔ́, alu ɛké ŋgbannyi ɛbɛ́ɛ mega, ayi mbyo nnyi átene ájyɛ́ yéndé égbé. 7-8 Muú ayi áwyaá matɔ́ apea, áférege depɔ deyaádeyaá né genó ɛyigé ji apyɛ. Gɔfɔgé muú yimbɔ ékagé áféré nnó Ɛsɔwɔ achyɛge nyé ji genó fɔ́ cháchá.

Muú gekpo ne muú gefwa

9 Yéndé meŋmé ayi álú mbya ábé ne nechóchó nnó aŋea gemɛ né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ, 10 Wyémbɔ ntó ne yéndé meŋmɛ ayi áwyaá gefwa, abɔ́ mambɛ ne nechóchó nnó Ɛsɔwɔ apyɛ ji alu lé muú ayi akɔ́o dekɔ né mbɛ ushú wuú. Néndé, ábélégé nyɛ fɔ mamgbó ndɛre ukoó byá mewaá úgbóo. 11 Mŋmɛ́ ɛtyɛgé ne gelu, ɛdo ukoó bya mewaá bimbɔ úwáŋese úgboó, ulɔ́ɔ ɛbwɔ́ unó. Wyémbɔ ntó ne muú gefwa ágboó gébégé akwɔlégé mati gefwa jií.

Mmuameno ɑtánégé fɔ mbaɑ́ Ɛsɔwɔ

12 Muú ayi ágbárege metɔ́ wuú gébégé depɔ détómégé ji abɔ́ méjé, néndé gébégé atɛnégé ne ɛshyɛ apwɔgé depɔ ɛtiré mbɔ, Ɛsɔwɔ achyɛge nyɛ ji nsá ayi ji anyémeno manchyɛ́ɛ bɔ́ abi ágboó ne ji. Nsá yimbɔ élé geŋwá ɛyi gélágé byé. 13 Depɔ déké détené múu né mmuameno, ékagé ajɔ́ nnó, “Ɛsɔwɔ ne ámmuáme ji,” yɛ́ genó gépó ɛyi gékáge té Ɛsɔwɔ né mmuameno nnó gété ji ápyɛ gabo. Ne Ɛsɔwɔ ntó aténé fɔ muú ne mmuameno. 14 Yémbɔ éle ufɛ́ré uboubo ɛbi útánege ɛse matɔ́ ne únyúu ɛsé dékpé né gabo. 15 Ubi ujágé ɛse né matɔ́ dɔ́, úténe ɛse né gabo ne gabo ntó gébégé awɛgé anɛágé achwɔ ne negbo.

16 Aŋmɛ ba abi ngboó ne ɛnyú, dékamégé fɔ muú ápyɛ ɛnyú déno mewaá. 17 Yɛndé ɛchyɛ ɛwé élú melómélɔ́ ne cho, étánege mbaá ntɛ ɛsé Ɛsɔwɔ ayi ákwyé unó uko ɛbi úgénége né mfaánebuú. Unó bi úgénege né mfaá úkwórege malu, ne Ɛsɔwɔ akwórégé cháchá. 18 Ɛsɔwɔ ndɛre ji ákɛlege, akɛ ne mekomejɔ́ wuú ayi álu wáwálé abyɛ ɛsé mambyɛ yi mekɛ. Ápyɛmbɔ nnó ɛsé débɛ́ genógé mbɛ, ɛyige jimbɔ́ ajyaá nnó gébɛ́ ɛjií né geluágé unó uko ɛbí ji ákwyɛ́.

Wúge mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ dépyégé unó bi djɔ́

19 Aŋmɛ ba, abi ngboó ne ɛnyú, tege nnó yéndémuú nyú akpome mmyɛ mánwúge unó, asɛ gebe ne ajɔge unó ne asɔge fɔ metɔ́ wáwá. 20 Nénde matɔ́ áke ásɔ́ bɔ́, ákágé pyɛ fɔ unó ulóúlɔ́ ɛbi Ɛsɔwɔ ákɛlege nnó ápyɛ. 21 Ne manjyɛ mbɛ gétú ɛyigémbɔ, lyage yéndé gepɔ gebogebo ɛyi gétené ɛnyú mampyɛ gabo, ne lyáge ntó ufɛre uboubo bi ɛnyú dewyaá ne atɛ. Chyége gemɛge nyú mbaá Ɛsɔwɔ dékámé ne meko mejɔ́ ayi ji afyɛ́ɛ mmu matɔ́ nyú, néndé mekomejɔ́ yimbɔ ne ákage pyɛ ɛnyú dépó negbo.

22 Débɔ́ mambɛ bɔ́ abi ápyɛ genó ɛyigé mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ ájɔ́ge, délagé fɔ manwúgé wuú. Deké dewuú délá dépyɛ genó ɛyigé ajɔ́ge, ɛbyɛnnó debwɔlege gemɛge nyú. 23 Ne mbɔgé muú awúgé mekɔmejɔ́ Ɛsɔwɔ álá pyɛ́ɛ genó ɛyigé ajɔ́, muú yimbɔ alu ɛké muú ayi ápéle gemɛ jií né éfɛ́ɛ, 24 agɛgé ndɛre ushu bií úlú atanégé ajyɛgé éwyágé ajinte ndɛre ushu bií úbɔ́ úlú. 25 Né mbaá muú ayi ágií mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ cháncha ayi áférege bɔ́ né mmu gabo ne negbo, ne ajyɛ́ɛ mbɛ mampyégé genó ɛyi mekomejɔ́ yimbɔ ájɔ́, Ɛsɔwɔ ajéle ji né yéndégenó ɛyigé ji ápyɛ́ɛ. Alu muú ayi álá wuú mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ wuú, apyɛ genó ɛyigé ájɔ́.

26 Mbɔgé muú afɛre nnó anoge Ɛsɔwɔ cháncha ne álá gbárégé nénómé nií né mbaá unó bi ji ajɔ́ge, abwɔlége lé gemɛ jií ne yéndégenó ɛyigé ji ápyɛ́ɛ né mabɔ Ɛsɔwɔ genome mme detu. 27 Unó ɛbí úlú cho ne pópó né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ Ntɛ ɛsé, ɛbí ji ákélege nnó aŋkwɔle bií ápyégé úlú nnó, ábɔ́ mampoógé baá ulame ne akwí andée né ɛfwyale bwɔ́. Ábámé gemɛge bwɔ́ nnó ékagé unó uboubo ɛbi mme úchɔ́ ɛbwɔ́.

* **1:1** Ɛlú wáwálé nnó: Né ukwene bɔ ŋwɛ abifɔ ásá wyɛ nnó Matoó Isrɛli 12. Ne ɛlu wáwálé nnó Jɛmsi ájɔ́ mbɔ, atome mbɔ nto ɛle ne bɔɔ Jisɔs ako.

2

Lyaage mansélé bɔ́ abifɔ nnó áŋɛá gemɛ ápwɔ abifɔ

1 Aŋmɛ ba, tɛ mbaá défyɛ́ matɔ́ nyú ne
Ata sé Jisɔs Kras, Ata ayi énógé, élɔ́mé fɔ́ nnó
dékpɛ́gé bɔ́ abifɔ dépwɔ́gé abifɔ. 2 Désé
nnó bɔ́ ápeá áchwɔ́ kpɛ mbaá ayi ɛnyú
dégbarege ujwólé. Ama awyá ŋka, afyé
mandeé malɔ́málɔ́, afyɛ́ ntó bɔ nkpáganɛ́ré
abi ájamé ŋka dɔ́ɔ né denɔ́ré amu tií. Ayi fɔ
alu muú gekpo, afyɛ uchálé mandeé. 3 Ɛnyú
désɛ muú ayi afyɛ́ mandeé malɔ́málɔ́ ne
énógé dejɔ́ ne ji nnó, “Ata gé geluógé énógé
na jwólé fa.” Ne débwɔlé mmyɛ, mbaá muú
gekpo deké, “Téné éwu,” élá pɔ́ mbɔ wɔ́,
“Chwɔ́ jwólé fa né metɔ́ gepú.” 4 Depyɛgé
mbɔ, delɛre mbɔ le áŋgyá né geluage nyú ne
desɔ́ mpa ne uféré uboubo.

5 Aŋmɛ ba abi gejeé, nénege matu déwú
mechó ɛwé nkélege mangaré ɛnyú. Ɛsɔwɔ
ajya mé bɔ́ɔ abi áfɛré nnó álú gekpo, ákwane
fɔ mambɛ bɔ́ɔ abi áwyaá gefwa né depɔre
ɛsɔwɔ wɔ, nnó ɛbwɔ́ ne álú abi áfyɛ́ɛ matɔ́
ne Ata Jisɔs wáwálé. Ɛbwɔ́ ntó ne álú bɔ́ɔ abi
anyɛ́ nyɛ́ gefwa ɛyigé ji ábɔ́ anyɛ́ɛ nyá meno
nnó achyɛge bɔ́ɔ ako abi ábɔ́ɔ gejeé ne ji.
6 Ɛnyú debyaá bɔ́ɔ gekpo, pɔ́ nnó bɔ́ɔ maŋka
ne áfwálege ná ɛnyú? Ɛbwɔ́ ne ájáme ɛnyú
dékpɛ́ne unɔ́ɔ mpa né máchá ɛso. 7 Pɔ́ nnó
wyɛ́ ɛbwɔ́ ntó ne áchɔ́ɔ gechánchágé mabɔ
Ata nyú ayi ɛnyú délú bɔ́ɔ bií?

8 Mbɔgé ɛnyú dékɛlege mampyɛ genó ɛyi
gélú cho, débɔ́ mámbele gekpékpégé ɛbɛ́ ɛwé
élú né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ mfwa sé. Ɛbɛ́ wémbɔ
ɛjɔ́ge éké, “Bɔ gejeé ne ntɛ meŋmé wyɛ ndɛre
ɔbɔ ne gemɛ jyɛ́ɛ.” 9 Yémbɔ deké desɛle bɔ́ɔ
abifɔ nnó áŋɛá gemɛ ápwɔ abifɔ dépyɛ gabo,
ne ɛbɛ́ ɛwémbɔ ɛgbaré ɛnyú ndɛre bɔ́ɔ abi
ákwené ɛbɛ́. 10 Yɛ́ ébélé nnó, muú anogé
mabɛ́ Ɛsɔwɔ ne ákwegé éma ɛbyɛnnó akwé
mbɔ ɛlé ájí mako. 11 Néndé muú ayi ájɔ́ɔ nnó
“Ɔkwegé ulɔ” wyɛ́ ji ne ájɔ́ɔ ntó nnó“Ɔwagé
muú.” Gétú ɛyímbɔ, mbɔgé muú awagé
ntɛ akwé ɛbɛ́ Ɛsɔwɔ, yɛ́ɛ ɛlé álá kwe ulɔ wɔ́.
12 Gétú ɛyina, ngarege ɛnyú nnó yéndégenó
ɛyi dejɔ́gé ne yéndégenó ɛyi dépyɛ́ɛ, pyége
ndɛre bɔ́ɔ abi ákaá nnó bií uma Ɛsɔwɔ asɛle
nyɛ mabɛ áyina, ayi áferege ɛbwɔ́ né gabo
ápa mpa bwɔ́. 13 Mbɔgé muú ála gɛ meshwɛ
ne ntɛ meŋmé wuú wɔ́, Ɛsɔwɔ ntó agɛ́ né fɔ́ ji
meshwɛ gébégé aké apane mpa bɔ́ɔ. Yémbɔ
muú ayi ágéne meshwɛ ne atɛ áŋmé akpɛne
unɔ́ɔ mpa Ɛsɔwɔ tágátágé.

Metɔ́ mamfyɛ ne Ɛsɔwɔ ne ulɔ́ melu

14 Aŋmɛ ba, mbɔgé muú ajɔ́ge mbɔ nnó
áfyɛ́ metɔ́ wuú ne Jisɔs Kras ne álá lɔ́mé
melu, galógálɔ́ awuú alu mbɔ fɔ́? Gefɔ́gé
metɔ́ ɛwé ji áfyɛ mbɔ nnó ɛkage pyɛ́ɛ Ɛsɔwɔ
afere ji né unɔ́ɔ mpa né bií ɛbi kwyakwya?
15 Désé nnó aŋmé fɔ ápɔ́ ne mandeé ne genó
ɛyigé anyɛ́ɛ yéndé bií. 16 Ne muú nyú agɛgé
ɛbwɔ́ atamé lé ɛbwɔ́ támege aké, “Dekɛ oo”
Ɛsɔwɔ ájé ɛnyú debɔ́ mandeé ne menyɛ́ɛ ayi
dekɛlege yénde bi. Mbɔgé átamégé ɛbwɔ́
mbɔ, álá chyé ɛbwɔ́ genó ɛyigé ɛbwɔ́ ákélege
wɔ́, ápoó mbɔ ɛbwɔ́ né ndé meti? 17 Gége yɛ́
nnó mbɔgé muú ake áfyɛ́ɛ wyɛ́ metɔ́ ɛwú
ɛwú ne Kras ne álá lɔ́mé melu, metɔ́ ɛwé ji
aké mbɔ afyé ne Kras élú detú.

18 Ndɔ fɔ muú fɔ akage jɔ́ aké, “Mfyɛ́ɛ lé
metɔ́ wa ɛwú ɛwú ne Kras, ne ayifɔ aké me
ntó mpyɛ ɛlé ulɔ melu ɛbi Ɛsɔwɔ akélege”.
Né ɛgbé wa, ngige muú ayi mbɛ nnó léré
me gefɔ́ ɛyigé wɔ ófyɛ́ɛ metɔ́ ne Ɛsɔwɔ, ɔlá
lɔ́mé melu, ne me ntó nkeré nlɛré wɔ metɔ́
wé me mfyɛ́ɛ ne Ɛsɔwɔ né ulɔ́ɔ melu bi me
mpyéɛ. 19 Ɛnyú dékamé nnó Ɛsɔwɔ alu ama
ɛwémbɔ élɔ́, yémbɔ tége nnó aló nchyɛ ntó
ákamé mbɔ ne ɛpyɛ abi áwére gbagba ne ɛfɔ.

20 Wɔ muú defɔ́ɔ délá pɔ́ wɔ, ɔkɛlege nlɛré
wɔ nnó muú áfyɛgé metɔ́ ne Ɛsɔwɔ álá
lɔ́mé melu, metɔ́ wé ji afyɛ́ɛ mbɔ ɛpɔ́ yɛ́ ɛké
genó? 21 Pɛ́ gekwénégé ntɛ sé Abraham.
Ndé gepyé Ɛsɔwɔ asɛlé ji nnó alu cho né
mbɛ ushu wuú? Ɛle genó ɛyigé ji ápyɛ́ né
gébé ɛyimbɔ. Ndɛre ásɛle Asek maá wuú
anɛre mfaá geluó ɛyigé áchyége gepɛ mbaá
Ɛsɔwɔ nnó ápyɛ gepɛ ɛta wuú. 22 Gɛ́ yɛ́ ndɛre
metɔ́ we ji áfyɛ́ɛ ne Ɛsɔwɔ ɛkɛne gelua ne
genó ɛyigé ji ápyɛ́ɛ. Genó ɛyigé ji apyɛ́ɛ
gélɛre chánchá nno metɔ́ ɛwe ji afyɛ́ɛ ne
Ɛsɔwɔ ɛkwane. 23 Genó ɛyigé ŋwɛ Ɛsɔwɔ ájɔ́ɔ
gelu cho nnó, “Abraham áfyɛ́ɛ metɔ́ wuú
ne Ɛsɔwɔ. Ɛpyégémbɔ Ɛsɔwɔ asɛ ji nnó alu
cho né mbɛ ushu wuú.” Bɔ́ɔ ntó áké, ji alu
“Mejeé Ɛsɔwɔ.” 24 Gége yɛ́ nnó élé né ulɔ́ɔ
melu ɛbi muú apyɛ́ɛ, ɛbi Ɛsɔwɔ akélege ne
asɛle muú nnó alu cho né mbɛ ushu wuú, ɛpɔ́
fɔ́ metɔ́ mamfyɛ ne ji ɛ́wú ɛ́wú.

25 Gɔge mma mɛ́ɛ ɛnyú né mechó ɛwé fɔ.
Tége Rahab ayi ábɔ́ álu nya mendée ɛno. Ji
asɛ nya bɔɔ Isrɛli fɔ abi átɔme nnó áchwɔ ápɛ
mewaá bibií, anɛ ɛbwɔ́, apoó ɛbwɔ́ ábó né
meti ɛwé cha ákere. Getu ɛyigémbɔ Ɛsɔwɔ
asɛ nyá ji nnó álu cho né mbɛ ushu wuú.

26 Wyɛ́ ndɛre mendoó étanégé muú mmyɛ
alaá geŋkwɔ́, wyɛ́ mbɔntó ne muú afyɛgé
metɔ́ ne Ɛsɔwɔ álá pyɛ́ɛ ulɔ́ɔ melu ɛbi Ɛsɔwɔ
akélege, metɔ́ ɛwé áfyé mbɔ élú detú.

3

Gbárege mánómé nyú

1 Aŋmé ba, élɔ́mé fɔ́ nnó ɛsé gejamé
démmyégé nnó débé ánlɛré né gepúgé
Ɛsɔwɔ, néndé dékaá nnó Ɛsɔwɔ achɛrege
nyɛ mpa ɛsé abi délérege apwɔ ayi bɔ́ɔ abifɔ.
2 Ɛse ako depyɛ́ɛ mé gyɛ́ɛ né gejamégé mati.
Ne mbɔgé élú wáwálé nnó muú akwe fɔ́
nekwené meno né mejɔ́ɔ wuú wɔ́, ébyɛ́nnó
apɔ́ gyɛ́ɛ ne akagé gbáre menyammyɛ wuú.
3 Démɛ́ɛ mechó ɛwé ná ne mpɔ mekágálá.
Defyɛgé ŋkpɔkɔvé né meno wuú, depyɛ́ɛ nnó

awu ɛse. Ne dékaágé já ji ájyé yéndé mbaá yi dekɛlege. 4 Démɛé ntó ndɛre ɛsogeka ɛwé ɛkéne né ɛbɛé mega élú. Yé ɛlé éŋeá, mbyo nnyi akpane éwú. Muú ayi ajíi ɛkpé akágé sé maá genó nkane nsɔm ásɔ́ éwú éjyé yéndé mbaá ayi ji ákélege. 5 Wyémbɔ ne nénómé mekwaá nélú. Yé ɛlé nélú kɔ́, né wyaá uto né menyammyɛ mekwaá ne nejɔ́ge depɔ kpakpa.

Tége ntó ndɛre mbe mewɛ ákáge sɔ́ gekpékpégé mewaá wum wum wum. 6 Nénómé nélú ntó ɛké mewɛ, nélú mbaá ayi gabo mme meko átánege, wyɛ ne ásane achɔ yéndé mbaá né menyammyɛ mekwaá. Nénómé né lwɛége mewɛ ɛwé ɛsɔ́ geŋwágé mekwaá, élɔ́ né dembáné kpaá tɛ ágboó. Mewɛ ɛwémbɔ étánege né mbaá danchɔmeló jimbɔ́. 7 Ɛsé akwaá dekage nkane ábélege ufɔ́ menya ufɔ́ ufɔ́. Debelege mɛ menya ɛyi mewaá ne ɛyi nnyi, mmyɔ ne denywɔne, depyɛ éjí ɛwuú ɛsé. 8 Yémbɔ muú akaágé gbare nénómé nií nnó néwuge ji. Nélú genó gebo, muú akaágé gbáre fɔ néní ne nchyɛ ayi néní néwyaá awane muú. 9 Ɛsé desɛle nénómé dechyɛge matame mbaá Ata ne ntɛ sé Ɛsɔwɔ, desɛle ntó néní deshyɛé bɔ́ abi Ɛsɔwɔ akwyɛé nnó áfú ji. 10 Meno éwú ne matame ne mashyɛ atanege wyeé. Aŋmé bá, gefɔ́gé genó ɛyina gékwané ne ɛsé wɔ́. 11 Manaá manyú ne ami mámyáme mátánégé fɔ́ né ɛmbú nnyi éma. 12 Aŋmé bá, dánfelé awómé fɔ́ mashu, ne ula ushi úwɔ́mé fɔ́ ntó dánfelé. Wyɛmbɔ ntó ne, ɛmbú nnyi ɛwé éwyá manaá malómáló élá tánégé né ɛbɛé mega.

Deŋga tire detanege mbaá Ɛsɔwɔ

13 Mbɔgé muú nyú fɔ ama alu ayi áwyaá deŋga, ne akaágé ndɛre Ɛsɔwɔ akélege nnó ɛse débé, geŋwá jií geko gelɛré nnó awyaá deŋgá ne ake alɛrege ulɔ́ melu bií, áshúlé mmyɛ jií mme. Gé gepɔ yi gélérege nnó muú awyaá deŋga mbɔ. 14 Yémbɔ mbɔgé ɛnyú deke demmyɛ demboó ne atɛ ne dékɛlege wyé lé nnó áwú ɛnyú ambií, ékagé débwégé mmyɛ nnó dewyaá déŋga. Désɛgé ntó gebyɔ́ dékwéré wáwálé. 15 Gefɔ́gé déŋga ɛtiré na détané fɔ́ mbaá Ɛsɔwɔ wɔ́. Détané fá mme délúlé déŋgáré akwaá ne ɛtire aló nchyɛ. 16 Yénde mbaá ayi bɔ́ ábɛgé áke ámmyɛ demboó ne atɛ ne áké ákélege nnó ɛbwɔ́ ambií ne ábɔ́ unó ápwɔ́ abifɔ, éfɛé ntó ne mawámé ne yéndé gefɔ́gé gabo abɛé. 17 Yémbɔ deŋga ɛtíre détánege mbaá Ɛsɔwɔ délú chá. Muú ayi awyaá gefɔ́gé deŋga ɛtire na abɛé fɔ ne deba né metɔ́ wuú. Abɛ ne nesɔ ne atɛ aŋmɛ, abɛé muú nyámeé, atoó fɔ́ mekpo, agɛne meshwɛ ne atɛ aŋmé dɔ́. Alɔme melu, álérégé fɔ áŋgyá ne abɛé fɔ́ muú dembwólé. 18 Bɔ́ abi ápyɛ nesɔ abi ápoóge ntó atɛ abifɔ nnó ákéné né mmu nesɔ, ágɛne nyɛ galɔ́gáló dɔ́ ayi átánege mbaá unó bi ɛbwɔ́ ápyɛé.

4

Dényɛégé fɔ dejeé ne geŋwáge mme

1 Ndé genó gepyɛé ne ɛnyú déwámege, demmyɛ ne atɛ? Pɔ́ lé gétúgé mmwólé unó mme? Ubi ne ummyɛ ne ɛnyú né matɔ́. 2 Ɛnyú dekɛlege mambɔ unó bi dela pɔ ne ubi, ɛfɛé mbɔ ne dewane ate. Denyɛé manwaá, dégéné fɔ́ unó úbi ɛnyu dekɛlege, nkaáwú ne démmyɛɛ, déwámege ne atɛ. Ne ula bi délá bɔ unó bi dékélege úlú nnó, degíge fɔ Ɛsɔwɔ nnó achyɛé ɛnyú ubi. 3 Ndɔfɔ degiíge Ɛsɔwɔ nnó achyé ɛnyú unó bimbɔ, achyégé fɔ néndé degiíge ne uféré uboubo. Dekɛlege nnó achyɛgé ɛnyú déchɔ né mmwólé unó mme nnó depyɛ nkane ɛjií ɛnyú. 4 Ɛnyú delu ɛké andée abi ákwéne malɔ. Dekaá nnó mbɔgé muú aké agboó ne unó mme yina alu muú mawámé Ɛsɔwɔ wɔ́? Yéndémuú ayi abɔ́ gejeé manyɛé dejeé ne unó mme, alu muú mawámé Ɛsɔwɔ wáwálé. 5 Ásá né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó, “Ɛsɔwɔ abɔ gejee ne mendoó ɛwe ji afyɛé ɛsé ne menyammyɛ dɔ́.” Nénde alu ɛke menɔ ayi álá kɛlege nnó mendée wuú akwe ulɔ. Défɛrégé fɔ́ nnó genó ɛyina gelú detú. 6 Yémbɔ, Ɛsɔwɔ apoóge ɛse dɔ́ wyɛ ndɛre ŋwɛ wuú ájɔ́ aké, “Ɛsɔwɔ ashyaá yéndégenó ɛyigé bɔ́ abi ábwɛge mmyɛ ákɛlege mampyɛ, yémbɔ apoóge bɔ́ abi áshúlege mmyɛ ɛbwɔ́ mme.”

7 Gétú yina, lyaáge Ɛsɔwɔ ábé mfwa nyú. Ténege ukóló ne danchɔmeló ne aboó nyɛ ɛnyú. 8 Chwóge kwókwólé ne Ɛsɔwɔ, mbɔgé dechwɔge kwókwólé ne Ɛsɔwɔ, ji ntó achwɔ́ kwókwólé ne ɛnyú. Ɛnyú bɔ́ abi dépyɛé gabo, férege amu né gabo yi ɛnyú depyéɛ, ɛnyú bɔ́ abi dedoó manaá dedoó maweé, tɛnege meti émá ne matɔ́ nyú mmu pópó. 9 Tége gabo ayi ɛnyú depyɛé, débé meshwɛ, désómégé, délilí mánsé áshúlégé. Démagé jwase jwane, somege lé somege. Debɛge fɔ ne metɔ́ megómégó, bégelé meshwɛmeshwɛ. 10 Shulégé mmyɛ ɛnyú mme né mbɛ ushu Áta, depyɛgé mbɔ abwɛge nyɛ ɛnyú ntó mfaá.

Déjɔ́gé fɔ depɔ debodebo ne atɛ aŋmé

11 Aŋmé ba, dejɔ́gé fɔ depɔ debodebo ne atɛ. Mbɔgé muú ajɔ́gé mejɔ́ mebomebo ne ntɛ meŋmɛ wuú, yɛ asɔge mpa wuú mbɔ, ɛbyɛnnó ajɔge mbɔ atome ne ɛbɛ Ɛsɔwɔ ne ajóge mbɔ lé nnó ɛpófɔ́ cho mánsɔ́ mpa. Mbɔgé ajɔgé nnó ɛbɛ ɛpófɔ́ cho, ɛbyɛnnó ji ábélege se ɛbé, ne asɛle gemɛ jií nnó apwɔ ɛbé Ɛsɔwɔ. 12 Élé Ɛsɔwɔ mbií ne awyaá utó mánchyɛé bɔ́ ɛbé ne mámpa mpa bwɔ́. Ji ntó ne awyaá utó mámpyɛ muú atané né unɔ́ mpa. Ji ntó ne awyaá utó manwá muú.

Wɔ ɔfɛré nnó ɔlu waá ayi ótɛnege ójɔ́ɔge gabo mbaá meŋmé wyɛ?

Lyaáge mmyɛ mebwɛge

13 Wúge, ɛnyú bɔ́ abi déjɔ́ge nnó, “Waá fina, waá geyana dejyɛ́ nyɛ gefɔ́gé melɔ ɛwe. Debɛlege ɛ́wu genógé nŋmɛ, dekɛne gese ne debɔ́ nyé nsa ŋka.” 14 Ɛnyú dejɔ́ge mbɔ dekaá nnó geyána abɛɛ́ nnó? Geŋwáge nyú gébɛɛ́ nyɛ nnó? Geŋwáge nyú gélú ɛké gekógé dondo, ɛyi géchwɔgé gélá wyágé mankaá. 15 Ɛnyú débó manjɔ́ lé nnó, “Mbɔgé Ɛsɔwɔ ajɔ́ógé nnó denyé geŋwá, denyé nyɛ geŋwá dépyɛ yéndégenó.” 16 Ndɛre ɛlúmbɔ, ɛnyú délú deteé wyɛ geŋwá ne nsá ŋka, debwɛge mmyɛ ne dewyaá nepá. Mmyɛ mebwɛge ɛyimbɔ ɛlɔme fɔ́.

17 Tége nnó mbɔgé muú akaá genó gelɔ́géló ɛyigé ji abɔ́ mampyɛ ne álá pyɛɛ́ géjí wɔ́, apyɛɛ́ mbɔ ɛlé gabo.

5

Afwa ŋka ágɛne nyɛ ɛfwyale

1 Wúge ɛnyú afwa ŋka, débɔ manlíli ne dekalege né gekpékpégé ɛfwyale ɛwé ɛchwɔ́ nyɛ ɛta nyú bií fɔ. 2 Gejamege unó bi ɛnyú déwyáa né mmu upú uchɔɔ, ne ugbáge únyɛɛ́ mandeé nyú. 3 Nférékáŋ achɔ mɛ ŋka nyú. Nférékáŋ yimbɔ alɛre nnó, wyɛ nkane áchɔ́ ŋka nyú, mbɔntó ne menyammyɛ nyú áchɔ́ge ndɛre mewɛ ɛsɔ́ genó. Mme achwɔ́ byé yémbɔ ɛnyú denywerege wyɛ maŋka nywerege né mmu upú nyú ɛké yé genó ɛyi géchwɔ́ pyé ɛnyú gépó. 4 Wúge magbo ayi bɔ́ abi ápyɛɛ́ utɔ́ né makɔ́ nyú álilí gétúgé maŋka áyi ɛnyú denyéɛ ɛbwɔ́ ne délá kélégé manchyɛɛ́. Ɛfɛɛ́ ne ɛbwɔ́ álilí áshúlege ɛnyú ndo. Magbo ayi ɛbwɔ́ álilí gétúgé mbwɛ ayi ɛbwɔ́ ákyɛɛ́, akwɔne matú Anyátá Ɛsɔwɔ. 5 Ɛnyú denyɛɛ́ geŋwá fá mme depyɛ yéndégenó ɛyigé dékélege. Denyɛɛ́, dewɛne, deŋeage ɛké mpó mabɔ ɛyi ɛla kaá nnó fina ne áwáne nyé éjí wɔ. 6 Ɛnyú depyɛ ámpané mpa áke bɔ́ abi álá pyé gabo wɔ́ ákwé mpa. Déwá bɔ́ abi álu cho né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ yé mmyɛ ádoré wɔ́.

Kóge matɔ́ degilé Ata Jisɔs

7 Gétú yina áŋmé ba, ngarege ɛnyú nnó dékógé matɔ́, dégilé kpaá tɛ gébégé Ata Jisɔs Kras achwɔ́ nyɛ abané ɛsé fa. Féregé ndɛre mempyé makɔ́ ágilé mambɔ mbwé melómélɔ́ né mekɔ́ wuú. Ajwɔlege ákoge metɔ́ agilé manaá nnó ákwé, gébégé aké akwene ji agilé nnó mbwé áwé. 8 Wyé mbɔntó ne ɛnyú débɔ́ máŋkó metɔ́, dépwagé néndé, gébé ɛyígé Ata Jisɔs akérege nyé géla kwókwólé.

9 Ndɛre dégilé aŋmé ba, déŋmenégé fɔ́ humhum déshúlégé atɛ ndo. Depyɛgé mbɔ debɛɛ́ gyé gébégé Ɛsɔwɔ aké apane mpa nyú. Nénde gébé ɛyigé Jisɔs gekpékpége mempane mpa achwɔ́ géla kwókwólé. 10 Aŋmé ba, sége gekagé nekɛ né bɔ́ ɛkpávé Ɛsɔwɔ, ɛbwɔ́ ágaré nyá mekomejɔ́ né mabɔ Ɛsɔwɔ. Ágé gejamégé ɛfwyale yémbɔ ájwɔlé metɔ́ kó. Kóge ntó matɔ́ ndɛre ɛbwɔ́ ápyɛɛ́. 11 Kaáge nnó ɛsé desɛ ɛbwɔ́ ndɛre bɔ́ abi Ɛsɔwɔ ajéle ɛbwɔ́, néndé ɛbwɔ́ átɛne ne ɛshyɛ kpaá tɛ kwyakwyá. Ɛnyú debó dekaá ndɛre Job akogé nyá metɔ́ gébégé depɔ détome ji. Ne ndɛre Ɛsɔwɔ apyé nnó ɛwuú ɛfwyale ɛkwyá ne galógáló. Wáwálé, Ɛsɔwɔ alɔme melu ne agɛne ɛsé ako meshwɛ

12 Aŋmé ba, wúge mechó kpaá ɛwé me nkélege mangaré ɛnyú. Yéndégébé muú ake akɛlege mánjɔ́ genó ásɛ́ gébé ékagé ákélé yé genó fɔ. Yé ébé ɛlé mabɔ mfaánebuú yé ɛle mme. Akelégé yé genó fɔ́ cháchá. Mechó ébɛgé ɛwé ji ákámege ákámé “ɛh” ne ébɛgé ɛwé ji áshya, ashya “ŋgba.” Mbɔgé muú apyɛgémbɔ, ábɔ́ fɔ́ mpa ne Ɛsɔwɔ.

13 Mbɔgé muú nyú awyaá ɛfwyale ánɛmmyɛ mbaá Ɛsɔwɔ nnó ápoó ji. Mbɔgé muú nyú metɔ́ égɔ́ ji, ákwá makwa áfɛɛ́ Ɛsɔwɔ. 14 Mbɔgé muú nyú ameé, ákú ákpákpá ɛchomele bɔ́ Ɛsɔwɔ áchwó áné mmyɛ mbaá Ɛsɔwɔ gétú ji. Aké anɛnemmyɛ áwaá ji maweé ne ánɛ mmyɛ né mabo Ata Jisɔs Kras nnó Ɛsɔwɔ ápyé ji átoó. 15 Mbɔgé ánɛgémmyɛ mbɔ, ne áfyɛgé metɔ́ ne Ɛsɔwɔ, mmyɛmenɛne yimbɔ épyɛ nyɛ muú nemée yimbɔ atoó. Ɛsɔwɔ apyɛ nyé menyammyɛ wuú atoó. Mbɔgé ápyɛgé unó uboubo Ɛsɔwɔ ájige nyɛ ntɛ gabo wuú. 16 Gétú ɛyína nchyɛge ɛnyú majyɛɛ́ nnó mbɔgé muú nyú apyɛ gyɛɛ́ mbaá ntɛ meŋmé, ashu ɛku né gabo ayi ji ápyé ɛta wuú ne yéndémuú nyú anɛnemmyɛ nnó Ɛsɔwɔ ápyé ɛnyú détoó mbaá mameé nyú. Ne ɛnyú debó mánkaá nnó mbɔgé muú atɛnégé cho né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ, mmyɛmenɛne jíí ɛchyá ne ɛwyaá utó mampyɛ Ɛsɔwɔ apyɛ yénde gekpékpégé genó ɛyigé agi ji. 17 Tége Ɛlija. Abó alu mekwaá wyé ndɛre ɛsé. Anɛ nyá mmyɛ mbaá Ɛsɔwɔ ne metɔ́ wuú meko nnó Ɛsɔwɔ ágbáré manaá. Ɛsɔwɔ agbaré nyá manaá né gebagé mewaá ɛyimbɔ. Mekwɛɛ́ ákwe kpaá tɛ né aŋmɛ alɛɛ́ ne geba yé ɛŋka manaá échyé mme né gebagé mewaá Isrɛli wɔ́. 18 Ɛbélégé, ama anémmyɛ ne Ɛsɔwɔ ató manaá matané mfaá makwé jegé jegé. Mme ala nywanywa ne unó úlɔ mánwéné.

19 Aŋmé ba, mbɔgé muú nyú anogé mewaá alyágé meti ɛwé wáwálé ne muú fɔ apoógé ji akérége wyɛ, gé mechó melómélɔ́ mbɔ. 20 Kaáge nnó, yéndémuú nyú ayi ájáme muú ayi ápyɛɛ́ gabo nnó alyaá gabo ákéré meso mbaá Ɛsɔwɔ, ɛbyɛnnó aferé ji né negbo. Apyɛ ntó nnó Ɛsɔwɔ ájínte gejamégé gabo wuú.

Ŋwɛ **mbɛ ayi**
Pita
ásamé

Matame

1 Me Pita, ŋgbá Jisɔs Kras ne nsame ŋwɛ yina. Ntɔme ji ɛta nyú bɔ́ abi Ɛsɔwɔ ajyaá, ɛnyú delú ndɛre aŋkɛ́ fa mme. Ɛnyú abi délaá tyatya déjwɔlege né mme Rom né gebagé mewaá Pɔntus, Galasiya, Kapadosia, Ɛsya ne abi ajwɔlege né Bɛtinya. 2 Ɛsɔwɔ ajya ɛnyú nnó débɛ baá bií wyɛ ndɛre ji abɔ́ mɛ mbɛ afɛré nnó ɛbɛ́ mbɔ. Ɛsɔwɔ apyɛmbɔ, ne Mendoó wuú ɛpyɛ ɛnyú delu bɔ́ ukpea nnó ɛnyú dewúge ne Jisɔs Kras. Manoó mií mámégé ɛnyú mmyɛ, máshwónégé ɛnyú nnó débé pópó. Me nnɛnemmyɛ nnó Ɛsɔwɔ alɛré ɛnyú galógáló ne nesɔ gejamé gejamé. *

Ɛfwyale ɛpyɛ nnó dégilé mambɔ geŋwá ɛyigé dénɛré metɔ́ wyɛ́

3 Detame Ɛsɔwɔ, ji alu Ɛsɔwɔ ne Ntɛ Ata sé Jisɔs Kras. Gétúgé gejamégé galógáló ayi ji alɛrege ɛsé, ábyé ɛsé mambyɛ ayi mekɛ. Ne nana ɛsé dégilé ne matɔ́ se mako nnó tɛ ndɛre ji apyɛ́ Jisɔs Kras akwilé né negbo, meso gébé ji achyɛge nyɛ sé yéndé genó ɛyigé ji ányémeno nnó achyɛge ɛsé. 4 Genó ɛyigé fɔ ɛyigé ɛsé dema nɛre matɔ́ wyɛ́ gelú nnó, ji Ɛsɔwɔ achyɛge nyɛ ɛyigé sé gefwa. Ne gefwa ɛyigémbɔ, géchógé fɔ́, gepɔ ne deba ne gegbooó fɔ́ manaá. Ɛsɔwɔ ábelé geji cháŋéné né mfaánebuú gétúgé ɛnyú. 5 Ɛnyú défyɛ́ wyɛ metɔ́ ne Ɛsɔwɔ, getu ɛyigémbɔ ne ji ábáme ɛnyú né utó bií kpaá tɛ ji achyɛge nyɛ ɛnyú yɛndégenó ɛyigé ji ákwyɛ́ mɛ ábele agile nnó achyɛge bɔ́ bií abi ji áfere ɛbwɔ́ né ɛfwyale gabo né bií bi kwyakwya.

6 Né getú ɛyigémbɔ, bɛge wyɛ́ ne nechóchó, yɛ́ lé débɛ́ nyɛ ne mesome né mbooó gébé gétúgé mmuameno ayi achwɔ́ nyɛ ɛta nyú matimati. 7 Mmuameno yina, alú lé nnó afwɔre mbɔgé ɛnyú défyɛ́ metɔ́ ne Ɛsɔwɔ wáwálé. Gɛgé, yɛ́ gesege mabɔ ɛyigé ákuú nnó gul, genó ɛyi gekágé chɔ́, áfyɛ́ lé ji né mewɛ ne afwɔre mbɔgé alɔme. Mbɔntó ne metɔ́ ɛwé ɛnyú défyɛ́ ne Ɛsɔwɔ ɛlú melómélɔ́ ɛpwɔ gul ne abɔ mamfwɔre ɛwú. Afwɔrege metɔ́ ɛwé ɛnyú défyɛ́ ne Ɛsɔwɔ, agɛgé nnó ɛtɛne cháŋéné Ɛsɔwɔ afɛge nyɛ ɛnyú, débɛ nyɛ ne ŋgɔ ne ɛnógé né bií bi Jisɔs Kras alɛrege nyɛ mmyɛ. 8 Ɛnyú dégbóo ne Jisɔs, yɛ́ lé ɛnyú dela délú daŋgɛ ji. Ne nana ayi ɛnyú déla dégɛne ji, défyɛ́ wyɛ́ metɔ́ ne ji. Ɛwéna ɛpyɛnnó ɛnyú débɛ́ ne gekpɛkpɛgé nechóchó ɛniné muú alá akágé garé fɔ́. 9 Ɛnyú déwyaá gefɔgé nechóchó ɛnina gétúgé Ɛsɔwɔ áfere ɛnyu né ɛfwyale gabo ɛwena, ɛwe ɛlú genó ɛyi gépyɛ́ ɛnyú défyɛ́ metɔ́ ne ji nnó debɔ.

10 Bɔ́ ɛkpave Ɛsɔwɔ abɔ mɛ mbɛ, agaré galógáló ayi Ɛsɔwɔ ákwyɛ́ mɛ ábelé ɛta nyú. Ne ákɛle cháŋéné nnó ákaá mechɔ ɛwéna ɛwe ɛtome ndɛre Ɛsɔwɔ áferege bɔ́ né ɛfwyale gabo. 11 Mendoó Kras ɛwé ɛlú bɔ́ ɛkpávé Ɛsɔwɔ né mmyɛ ɛbɔ mbɛ ɛgaré ɛbwɔ́ gefɔgé ɛfwyale ɛwé Kras agɛne nyɛ ne ŋgɔ ayi ji abɔ́ nyɛ gébégé ɛfwyale ɛwéna ɛbyɛge. Ne ɛbwɔ́ ammyɛ nnó akaá gébé ɛyigé unó bina upyɛ́ nyɛ ne gefɔge muú ayi unó bina upyɛ nyɛ ne ji. 12 Ɛsɔwɔ apyɛ bɔ́ ɛkpávé Ɛsɔwɔ bina akaá nnó utɔ́ bina ɛbwɔ́ ápyɛ́ fɔ́ né galógáló ɛbwɔ́ ambɔ́, ápyɛ́ lé né galógáló nyú. Unó bi ɛbwɔ́ ágaré, ɛlé wyɛ ubi ne ágare abya melómélɔ́ ɛta ɛnyú. Ne ɛlé Mendoó Ukpea ɛwé Ɛsɔwɔ atɔme ɛtané né mfaánebuú ne ɛchyɛ́ ɛbwɔ́ utó ágare unó bina. Wyɛ lé unó bina ntó ne makiénné Ɛsɔwɔ ákɛlege nnó ágɛ ndɛre upyɛ́.

Bɛge bɔ́ ukpea

13 Ndɛre ɛlúmbɔ, kpomege mmyɛ mampyɛge genó ɛyigé Ɛsɔwɔ akɛlege. Gbarege mmyɛ nyú cháŋéné né yéndé meti ne nɛrege wyɛ matɔ́ nyú mako né galógáló ayi Ɛsɔwɔ achyɛge nyɛ ɛnyú né bií bi Jisɔs Kras achwɔ́ lɛré nyɛ mmyɛ. 14 Wuúgé wyɛ ne Ntɛ nyú Ɛsɔwɔ, ne lyaágé ubobo unó bi ujigé ɛnyú matɔ́, ɛbi ɛnyú debɔ dépyɛ́ nya gébégé ɛnyú debɔ delu dankaá Ɛsɔwɔ. 15 Ɛsɔwɔ muú akuú ɛnyú nnó debɛ bɔ́ bií, alú muú ukpea, wyɛmbɔ ntó ne ɛnyú debɔ́ mambɛ bɔ́ ukpea né gepóge nyú geko. 16 Néndé ása né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó, Ɛsɔwɔ aké, “Bɛge bɔ́ ukpea me mbɔ́ nlú muú ukpea.”

17 Ɛsɔwɔ muú deke dénɛnemmyɛ dékuú ji nnó Ntɛ ɛse, ji alú muú ayi apane mpa bɔ́ ako. Ji apane mpa ndɛre yéndémuú apyɛ unó, alɛrege fɔ́ aŋgya. Ndɛre ɛlúmbɔ, chyɛge wyɛ ji ɛnógé né ɛfɔ metɔ́ ndɛre débelege geŋwágé nyú geko fa mme ɛké aŋkɛ́ɛ́. 18 Ɛnyú dékaá nnó gébégé Ɛsɔwɔ anamé gemɛge nyú, detané né gebyaŋkwɔgé gepɔ ɛyigé ukwene antɛ nyú álɛre ɛnyú, asɛ fɔ́ genó ɛyi géchóge ndɛre ŋka ne ana ɛnyú wɔ́. 19 Asɛ lé gechachage manoó Kras, ne aname gemɛge nyú. Kras alu ɛké ɛgɔŋme ɛwé ɛlá ɛpófɔ́ gechúchúle, ne gebá né mmyɛ. 20 Ɛsɔwɔ abɔ mé mbɛ, ajya Jisɔs gemɛge nnó ji akwyɛ́ mme yina. Ne ji apyɛ Jisɔs achwɔ fa mme né kwyakwya gébé ɛyigé na, nnó ágɛ ji né galógáló nyú. 21 Ne ɛlé gétúgé genó ɛyigé Kras yina apyɛ ne ɛnyú défyɛ́ metɔ́ ne Ɛsɔwɔ. Ɛsɔwɔ apyɛ Jisɔs akwilé né negbo,

* **1:2** Ɛlú wáwálé nnó: Né gébé ɛyigé Ɛsɔwɔ ágbárege menomenyɛ́ ne bɔ́ Isrɛli, Mosis asɛ manoó menya ayi awáné abɔ́ mbɛ ameé né geluɔge upɛ ne ameé bɔ́ né mmyɛ nnó ábé pópó. (Gɛ Ɛsɔ. 24:8)

abelé ji né melú ɛnógé. Getú ɛyigémbɔ, ne ɛnyú dénɛré metɔ́ ne Ɛsɔwɔ, ne dékaá chaŋéné nnó ápyɛ́ nyɛ yéndégenó ɛyigé ji ájɔ́ɔ́.

22 Ɛnyú débɔ gejeé ɛyigé wáwálé ne atɛ nana néndé déwú ne genó ɛyi gelu wáwálé. Ndɛre ɛlúmbɔ, bɔgé gejeé gbɛne ne atɛ ne matɔ́ nyú mako. 23 Ɛlé mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ ayi alu tɛ kwyakwya, álá akwɔrege ne Ɛsɔwɔ asɛlé ábyɛné ɛnyú mambyɛ yi mekɛ. Ndɛre ɛpyɛmbɔ, ɛnyú dela baá Ntɛ ayi álá gboó fɔ́, ɛpófɔ́ ayi agboó. 24 Asa né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó, “Bɔ́ɔ́ ako alú ɛké byaá mewaá. Ne geŋwá ɛyigé ɛbwɔ́ ányɛ́ gebɔ́ gelú ɛké ukoó bya unɔ́ɔ́. Byaá mewaá uwaŋesegé, ukoó bwɔ́ udɛ ukwe mme. 25 Yémbɔ meko mejɔ́ɔ́ Ɛsɔwɔ alu tɛ kwyakwya.” Ne meko yimbɔ ɛlé abya melɔ́mélɔ́ ayi ágare ɛnyú.

2

Ntaá ɛniné Ɛsɔwɔ ajyaá nelú nelɔ́nélɔ́ ɛta nyú abi délu bɔ́ɔ́ ukpea

1 Ne tɛ mbaá Ɛsɔwɔ ábyɛné ɛnyú mambyɛ yi mekɛ, lyaáge yéndé gefɔ́gé gabo. Débyɔgé fɔ́ gebyɔ, débwɔlege fɔ́ démbwɔlé, défyɛge fɔ́ amɛ né unó bɔ́ɔ́, ne déjógé fɔ́ mejɔ́ɔ́ mebo ne atɛ. 2 Ɛnyú delu baá akɛ, shyaáge lé manyú nembɛ nelɔ́nélɔ́ ɛniné mendoó ɛchyɛge. Nembɛ ɛniné mbɔ, ɛlé menyɛ́ ayi mendoó ayi apyɛ́ nnó ɛnyú déwɛ́né né depɔré Ɛsɔwɔ kpaá tɛ dékwanege mambɔ unó bi ji áferé nyú né ɛfwyale gabo nnó débɔ. 3 Pyɛgé wyɛmbɔ, néndé ɛnyú ambɔ́ɔ́ défwɔré mɛ dégɛ nnó, Ata aló melu.

4 Chwɔgé mbaá Ata, ji alú ɛké ntaá ɛniné nelu nebɛ. Akwaá abɔ́ áshya ji nnó alɔme fɔ́, yémbɔ Ɛsɔwɔ ajya ji néndé, agɛ nnó ji alu melɔ́mélɔ́. 5 Ɛnyú ntó delú ɛké mataá ayi alú abɛ, Ɛsɔwɔ aslé ɛnyú mantɛne ɛcha upɛ wuú né mendoó, nnó ɛnyú debé ampyɛ upɛ ukpea abi achyɛ́ gemɛge ɛbwɔ́ mampyɛ upɛ ɛbi ukwané Ɛsɔwɔ metɔ́ gétúgé genó ɛyigé Jisɔs Kras apyɛ́ɛ́. 6 Mbɔ ne ɛlú, néndé asa né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó Ɛsɔwɔ aké, “Gɛgé me mbele ntaá né melɔ Sayɔn, ntaá ɛniné na ne negbarege ɛkwɔ́ɔ́ gepú. Me njya néní nelú nelɔ́nélɔ́. Ne yéndémuú ayi áfyɛ́ɛ́ metɔ́ɔ́ ne ji, abɔ́ɔ́ fɔ́ mekpo unɔ́ɔ́.” 7 Ne ɛnyú abi défyɛ́ɛ́ metɔ́ɔ́ ne ji, ntaá ɛniné na nélu nelɔ́nélɔ́ ɛta nyú yémbɔ né mbaá bɔ́ɔ́ abi álá áfyɛ́ɛ́ fɔ́ metɔ́ɔ́ ne ji wɔ́, alu ɛta bwɔ́ ɛké, “Ntaá ɛníné ántɛné upú áshyaá nnó nelɔ́mé, wyɛ lé néní ne nelaá ntaá ɛníné ne gbare ɛkwɔ gepú.” 8 Asa ntó nnó, “Ji alú ntaá ɛníné bɔ́ɔ́ ákpárége wyɛ ne ɛtaravɛ ewé ɛpyɛ́ɛ́ bɔ́ɔ́ akwene mfaá.” Bɔ́ɔ́ ákpáré wyɛ́ɛ́ néndé ɛbwɔ́ áshya manwú mekomejɔ́ɔ́ Ɛsɔwɔ. Ne genó ɛyigé ɛbwɔ́ ápyɛ́ɛ́ gelú wyɛ ndɛre Ɛsɔwɔ ákwyɛ ábelé nnó ɛpyɛ ne ɛbwɔ́.

9 Yémbɔ ɛnyú delú bɔ́ɔ́ ntoó ɛniné Ɛsɔwɔ ajyaá, ɛnyú delú ampyɛ́ɛ́ upɛ abi apyɛ́ɛ́ upɛ mfwa. Ɛnyú bɔ́ɔ́ ntoné Ɛsɔwɔ ɛnyú delú bɔ́ɔ́ Ɛsɔwɔ. Ɛsɔwɔ ajya ɛnyú nnó dégarege bɔ́ɔ́ né ukpɛkpɛ unó bi ji apyɛ́ɛ́. Ɛlé ji ne aferé ɛnyú né mmu gemuá ne dékpɛne né gekpɛkpɛgé geŋgbɔ jií. 10 Mbɛ mbɛ ɛnyú dépɔ yé bɔ́ɔ́ fɔ́ yémbɔ nana ɛnyú delú. Mbɛ mbɛ Ɛsɔwɔ agɛne fɔ́ ɛnyú meshwɛ, yémbɔ nana agɛne.

Nogé ákpakpa melɔ

11 Aŋmɛ ba abi gejií, ɛnyú delú bɔ́ɔ́ abi dékoóge fa mme koóge delú aŋkɛ́ɛ́. Me nɛne ɛnyú mmyɛ nnó délyaá ubobo unó bi menyammyɛ ákɛlege ɛbi bɔ́ɔ́ ágboó mampyɛge. Unó bina ne ummyɛ́ɛ́ amu ne mandoó nyú. 12 Bɛge ne gepɔ gelógélɔ́ ne bɔ́ɔ́ abi álá pɔ́ fɔ bɔ́ɔ́ Jus nnó, yé ɛbwɔ́ aké ashulege ɛnyú ndo nnó dépyɛ́ɛ́ gabo agɛne unó ulɔ́úlɔ́ ɛbi ɛnyú dépyɛ́ɛ́. Deké dépyɛ́ɛ́ mbɔ, né bií bi Ɛsɔwɔ áchwɔ́ɔ́ gɛ bɔ́ɔ́, ɛbwɔ́ afɛgé nyɛ ji gétúgé galógálɔ́ ayi ɛnyú dépyɛ́ɛ́.

13 Shulegé mmyɛ nyú mme déwúgé ne ákpakpa ako abi ápɛlé ɛnyú, déké dépyɛ́ɛ́ mbɔ dénogé Ɛsɔwɔ ne mfwa melɔ́ ndɛre muú ayi abɔ́ɔ́ melɔ meko. Deké dépyɛ́ɛ́ mbɔ dénógé Ɛsɔwɔ. 14 Yé ɛbɛ ɛlé bɔ gɔmena, wúgé ntó ne ɛbwɔ́ néndé muú kpaá melɔ ne atɔme ɛbwɔ́ nnó áchwɔ afyɛge bɔ́ɔ́ abi apyɛ́ɛ́ gabo né ubale ne nnó afɛge bɔ́ɔ́ abi apyɛ́ɛ́ galógálɔ́. 15 Pyɛgé wyɛmbɔ, nnó dégbɛge mano uŋkekene bɔ́ɔ́, abi ajógé mejɔ́ɔ́ ewé ɛbwɔ́ álá ákáge fɔ́ ula. Gɛgé galógálɔ́ ayi Ɛsɔwɔ akɛlege nnó dépyɛge mbɔ. 16 Bɛge ndɛre bɔ́ɔ́ abi álaá mmyɛmmyɛ bwɔ́. Ne ékágé déŋmage amu dépyɛge gabo gétúgé délaá mmyɛmmyɛ nyú. Yémbɔ bɛgé lé ndɛre baá défwɛ Ɛsɔwɔ. 17 Chyɛgé ɛnógé mbaá bɔ́ɔ́ ako. Bɔgé gejeé ne atɛ bɔ́ɔ́ Ɛsɔwɔ. Bɛge ne ɛfɔ Ɛsɔwɔ, dénógé mfwa melɔ.

18 Ɛnyú baá défwé, shulege mmyɛ nyú mme, déwúgé ne bɔ́ɔ́ abi abɔ́ɔ́ ɛnyú ne ɛnógé. Pyɛgé wyɛmbɔ ne bɔ́ɔ́ abi asɛle depɔ pere alɔme melu ne ɛnyú chóncho ne, abi ábálege mmyɛ mampyɛ utɔ́ ne ɛbwɔ́. 19 Muú aké ateé Ɛsɔwɔ ne akóge metɔ́ ndɛre bɔ́ɔ́ áchyɛége ji ɛfwyale detú, metɔ́ ɛgɔ́ Ɛsɔwɔ ne ji. 20 Muú abɔ fɔ́ nsa mbɔgé akogé metɔ́ né matule ayi átulege ji gétúgé ji apyɛ́ɛ́ gyɛ́ɛ́, yémbɔ muú apyɛgé genó ɛyigé gelú cho ne bɔ́ɔ́ ápyége ji aké áwuú ubalé ákogé metɔ́ɔ́, Ɛsɔwɔ afɛ́ge ji.

21 Gɛgé ula bi Ɛsɔwɔ akuú ɛnyú mbɔ. Ne mbɔntó ne Kras agɛne ɛfwyale gétúgé ɛnyú ne alɛre ɛnyú ntó ndɛre debɔ́ɔ́ mangɛne ɛfwyale ndɛre ji. 22 Asá né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó, “Kras apyɛ yé gabo fɔ́ wɔ́ ne, yé gebyɔ́ Ji abyɔ́ wɔ́.” 23 Yé gébégé ajuú ji mashyɛ né mmyɛ ji ashuú ɛbwɔ́ meko wɔ́. Ne yé gébégé apyɛ ji agɛne ɛfwyale ji achare fɔ́ yé nnó ashuge ɛbwɔ́ wɔ́. Yémbɔ achyɛ lé gemɛ jií mbaá Ɛsɔwɔ muú apané mpa cháŋéné. 24 Kras jimbɔ akpa gabo ɛse né menyammyɛ wuú né mfaá gekwa. Ji apyɛmbɔ nnó ɛsé

debɛ ɛké bɔ́ abi ágboó ályaá gabo, ama ápeé ákpɛne né geŋwá ɛyi gelu cho né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ. Ne upa ɛbi afyɛ́ɛ́ ji mmyɛ upyɛ ɛsé détoó. 25 Ɛnyú debɔ dekɛne tametame ɛké magɔŋme yémbɔ, nana dekere dékwɔlege membamé magɔŋme muú ábáme mandoó nyú.

3

Majyɛ́ɛ́ mbaá ándée ne ánɔ

1 Wyɛmbɔ ntó ne ɛnyú andée anɔ debɔ́ó mampyɛge. Shulegé mmyɛ ɛnyú mme déwúgé ne anɔ nyú. Yé lé ɛbwɔ́ abifɔ álá kɛlégé mánwúgé abya melɔ́méló, déké dépyɛmbɔ yé ɛnyú dela dékpea fɔ́ ɛbwɔ́ wɔ́, akágé kwɔré matɔ́ɔ́ bwɔ́ akame ne Ɛsɔwɔ gétúgé gepɔge nyú, 2 ndɛre ágɛne ɛnyú dénógé Ɛsɔwɔ ne ndɛre geŋwáge nyú gela pɔ́ ne deba. 3 Ɛkágé ɛbwɔ́ ágɛne nnó ɛnyú delɔ uloɔ́ gétúgé unó ulóuló ɛbi ɛnyú défyɛɛ́ né mmyɛ ndɛre gefɔ́ɔ́ ɛyige dékwyɛge manjwɛ álɔme, mboó unó ɛyi ɛjame ŋka, yé ɛbé lé mandée malómáló ayi defyɛɛ́. 4 Uloɔ́ nyú ubɔ́ matané lé né gepɔ gelógéló ɛyigé ɛnyú dewyaá. Gefɔge uloɔ́ bina utanege né mmu metɔ́ɔ́. Ubi ukwɔ́ɔ́ fɔ́ ukoó ne upyɛɛ́ muú abɛɛ́ nyameé ne alɔme melu. Gé gefɔge uloɔ́ ɛbi ulome né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ doɔ́ na. 5 Gefɔgé uloɔ́ bina ne andée abi alú nya bɔ́ɔ́ ukpea ánɛrege metɔ́ɔ́ ne Ɛsɔwɔ áwyaá. Ne áwuú ne anɔɔ́ bwɔ́. 6 Mbɔntó ne Sara alu nya. Ji awuú nya ne menɔ wuú Abraham ne akuú ji nnó, “Ata wa.” Ɛnyú débɛɛ́ baá Sara mbɔgé deké dépyɛ genó ɛyigé gelú cho ne dela pɔ́ fɔ́ ne ɛfɔ metɔ́ɔ́.

7 Wyɛmbɔ ntó ne ɛnyú anɔ, débɔ mampyɛgé. Bɛge ne gepɔ́ gelógéló ne andeé nyú, denógé ɛbwɔ́ néndé ɛbwɔ́ apɔ́ fɔ́ ne ɛshyɛ ɛké ɛnyú. Tégé nnó andée ntó áchónege nyɛ ne ɛnyú manyɛ́ geŋwá ɛyi gélágé byɛ́, ɛyigé Ɛsɔwɔ achyɛgé nyɛ ɛnyú ako gétúgé uloɔ́ melu bií. Deké dépyɛɛ́ mbɔ Ɛsɔwɔ áwuú mmyɛmenɛne nyú.

Majyɛ mbaá bɔ́ɔ́ Ɛsɔwɔ ndɛre ábɔ́ɔ́ mambɛ ne bɔ́ɔ́ abi álá ákágé Ɛsɔwɔ

8 Ne kwaykwya genó alú nnó ɛnyú ako, bɛge ne metɔ́ɔ́ ɛma ne atɛ, dégɛne atɛ meshwɛ, dégbógé ne atɛ, délɛrege uloɔ́ melu ne atɛ ne shulege mmyɛ nyú mme. 9 Muú apyɛgé ɛnyú gabo, deshúgé fɔ́. Muú ashyɛge ɛnyú deshugé fɔ́. Nɛge ɛlé mmyɛ nnó Ɛsɔwɔ ájé ji néndé gɛ genó ɛyigé Ɛsɔwɔ akuú ɛnyú mbɔ nnó meso gébé Ɛsɔwɔ ájé ntó ɛnyú. 10 Pyɛgé wyɛmbɔ néndé asa né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó, “Mbɔgé muú aké akɛlege manyɛ geŋwá gbɛne, anyɛ neki abɔ mangbare nenome nií, ajógé fɔ́ gabo, abyɔgé fɔ́ gebyɔ, 11 alyaá gepɔ gebogebo, abɛ lé ne gepɔ gelógéló ne ammyɛ mambɛ nesɔ ne atɛ bɔ́. 12 Néndé Ata agɛné bɔ́ɔ́ abi álu cho ne awuú mmyɛmenɛne ɛbwɔ́. Yémbɔ ji abí ushu bií mbaá bɔ́ɔ́ abi apyɛ gabo.”

13 Mbɔgé ɛnyú dékpane gechyɛɛ́ mampyɛge unó ulóúló bina, yɛ́ muú fɔ́ ayi apyɛɛ́ ɛnyú gabo apɔ́. 14 Ne yɛ́ ɛbélé nnó degɛne ɛfwyale gétúgé dépyɛɛ́ genó ɛyi gelú cho, Ɛsɔwɔ ajéle ɛnyú. Défɔ́gé fɔ́ bɔ́ɔ́ abi ammyɛɛ́ amu ne ɛnyú, ne dekamege fɔ́ afyɛ ɛnyú ɛfɔ metɔ́ɔ́. 15 Yémbɔ, né mmu matɔ́ɔ́ nyú, nógé Kras ndɛre Ata ne kpomege mmyɛ yéndégébé manshuú meko mbaá yéndémuú ayi akelege nnó ɛnyú degare ula bi ɛnyú dénɛré metɔ́ɔ́ ne Kras. Shuge ji meko pere ne énógé 16 Ne yéndégébé, pyɛgé unó bi matɔ́ɔ́ nyú agarege ɛnyú nnó úlú cho, nnó bɔ́ɔ́ áké ájógé gabo ne ɛnyú ágɛgé gepɔ gelógéló ɛyigé ɛnyú bɔ́ɔ́ Kras déwya, mekpo unɔɔ́ ɛgbare ɛbwɔ́. 17 Néndé ɛlɔ nnó ɛnyú dégɛne ɛfwyale gétúgé galógáló ayi ɛnyú dépyɛɛ́ mbɔgé nnó mbɔ ne Ɛsɔwɔ akɛlege, ɛpwɔ nnó dégɛne ɛfwyale gétúgé gabo ayi ɛnyú dépyɛɛ́. 18 Mbɔntó ne Kras agɛne ɛfwyale agboó gétúgé gabo sé. Ji agbo dama ne ámage gbo sé. Ji alu muú melómélò yémbɔ agbo gétúgé bɔ́ɔ́ abo, nnó, apyɛ ɛsé dekere meso mbaá Ɛsɔwɔ. Bɔ́ɔ́ áwá ji agbo né menyammyɛ, yémbɔ Ɛsɔwɔ apyɛ mendoó wuú ɛlú mebɛ. 19 Ɛlé né Mendoó wuú ɛwena ne ji ajyɛ né mbaá ayi mandoó áwu bɔ́ɔ́ abi álú né gepúge denɔ agaré abya melómélò. * 20 Mandóo yina ɛlé ayi bɔ́ɔ́ abi abɔ álá wuú nya ne Ɛsɔwɔ gébégé Nowa áchomé ékpe wɔ́. Gébégé Nowa achome ékpe, Ɛsɔwɔ ako metɔ́ɔ́ agile nnó ɛbwɔ́ alyaá gabo, yémbɔ wyɛ ɛlé mbeé bɔ́ aneé ne apome negbone ŋgbannyi. 21 Ŋgbannyi yimbɔ, alú ɛké manaá Ɛsɔwɔ ami áwyaá ɛnyú, nana Ɛsɔwɔ aferege ɛnyú né gabo. Manaá Ɛsɔwɔ ami áwyaá mbɔ ɛse, mapɔ́ fɔ́ nnó mafere ɛsé deba né mmyɛ. Malu lé genó ɛyigé ɛsé désɛle dékpane Ɛsɔwɔ geka nnó áshwɔne matɔ́ɔ́ sé débɛ pópó. Manaá mina ne mapyɛɛ́ nnó Ɛsɔwɔ áferé ɛnyú né ɛfwyale gabo gétúgé Jisɔs Kras akwilé né negbo. 22 Ji akwilege né negbo afɛ né mfaánebuú, ajwɔle né ɛgbɛ ɛbwɔnyɛ́ Ɛsɔwɔ. Ji ne abɔ́ɔ́ makiénné Ɛsɔwɔ ako chónchó ne mandoó ayi fɔ́ ako ayi awyaá ufɔ́ɔ́ uto choncho ne ákwaá áwuú lé ne Ji.

4

Muú aké akwɔlege Kras geŋwá jii gekwɔrege

1 Dékaá nnó Kras agɛ ɛfwyale né menyammyɛ, ndɛre ɛlúmbɔ, ɛnyú ntó bɛge ne gefɔgé metɔ́ɔ́ ɛwé ji abɔ awya, dekpome

* **3:19** Ɛlú wáwálé nnó: Bɔ́ɔ́ abifɔ áfɛré nnó mandoó yina átɛne mbaá makiénné Ɛsɔwɔ ayi ályaá malu utɔ́ɔ́ bwɔ́, ɛla ɛpɔ́ mbɔ wɔ́ ɛlé ayi aló nchyɛ, ɛpófɔ́ ayi bɔ́ɔ́. Ne mejɔ́ɔ́ bɔ́ɔ́ Grek gechuú ɛyigé na gekáge tɛne mbaá mandoó bɔ́ɔ́ abi ágboó mɛ, aló nchyɛ, yɛ́ aló.

mmyɛ mangɛ́ ntó ɛfwyale ndɛre ji agɛne. Néndé muú aké agɛne ɛfwyale ji alyage gabo. 2 Mbɔgé ji apyége mbɔ ndɛre abɛlege fa mme apyɛɛ́ sé unó bi ugɔ́ akwaá metɔ́, apyɛɛ́ lé ɛbi Ɛsɔwɔ akɛlege. 3 Ɛnyú déchɔ́ nya gébé dɔ́ mampyɛ unó bi bɔ́ abi álá pó bɔ́ Jus ápyɛɛ́. Gébé ɛyigé ɛnyú dechɔ́ mbɔ gékwáné. Ɛnyú debó déwyaá geboboge geŋwá, mmwólé mámpyégé ubobo unó, déjyɛɛ́ mapaá, denyuú mmɔ́ mapyɛne ɛnyú, dékwene ɛké manya, ne debó denógé aló uka, unó bi Ɛsɔwɔ ashyaá nnó muú apyɛgé fɔ́. 4 Ne bɔ́ abi álá kágé Ɛsɔwɔ álá ne dembyɔ ndɛre ɛnyú dela dechome sé mbwa ne ɛbwɔ́ né uboubo unó bi ɛbwɔ́ ápyɛɛ́. Getú ɛyigémbɔ, ajógé mejɔ́ mebomebo ne ɛnyú. 5 Yémbɔ ɛbwɔ́ áténege nyɛ né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ, muú ákpomé mmyɛ mampa mpa bɔ́ ako, abi ágboó ne abi álú abɛ, ágaré ndɛre ɛbwɔ́ ápyɛ ne geŋwáge ɛbwɔ́ fa mme. 6 Gɛ ula bí ábɔ agare abya melómélɔ́ yé mbaá bɔ́ abi ágboó mbɔ. Ɛsɔwɔ asɔ mɛ mpa bwɔ́ nnó ágbo ndɛre yéndémuú ágboó fa mme. Agaré ntó ɛbwɔ́ abya melómélɔ́ yina nnó yé lé ɛbwɔ́ ágboó né menyammyɛ, mandoó bwɔ́ ábɔ́ geŋwáge ɛké Ɛsɔwɔ.

Yéndémuú agbaré ɛchyɛ ɛwé Ɛsɔwɔ achyɛ ji cháŋéné

7 Gébé ɛyigé yéndégenó fa mme gebyɛɛ́, géla kwókwólé. Getú ɛyigémbɔ gbarege mmyɛ nyú débɛ peé nnó dékpome mmyɛ manɛnemmyɛ cháŋéné. 8 Ne menɔ genó ayi nkɛlege nnó ɛnyú dépyɛ alú nnó, bɔge gejeé ne atɛ aŋmɛ néndé gejeé gekwerege gabo gejamegejame. 9 Atɛ aŋmɛ áchwógé né upú nyú, nɛgé ɛbwɔ́, déjógé fɔ́ nnó mechɔ ɛwé ɛwuú dɔ́. 10 Ɛsɔwɔ awyaá ufɔ́ ufɔ́ ɛchyɛ, ne achyɛgé yéndémuú sé gefɔgé ɛchyɛ ɛwuú nnó agbaré chaŋéné. Ne ndɛre bɔ́ abi ágbárege ɛchyɛ ɛwé Ɛsɔwɔ achyɛɛ́ ɛbwɔ́ cháŋéné yéndémuú nyú asɛ gefɔgé ɛchyɛ ɛwuú ɛwémbɔ apoógé atɛ aŋmɛ abifɔ. 11 Yéndémuú ayi agarege mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ, agarege lé mekomejɔ́ ayi atane mbaá Ɛsɔwɔ. Yéndémuú ayi apyɛ genó ɛyi gepoge atɛ aŋmɛ, apyɛgé ne utó bi Ɛsɔwɔ achyɛge ji nnó bɔ́ áchyɛge Ɛsɔwɔ ŋgɔ né yéndégenó ɛyi dépyɛɛ́ gétúgé genó ɛyi Jisɔs Kras apyɛɛ́. Ŋgɔ ne utó ubɛ ne ji tɛ kwyakwya ne kwyakwya Amɛn.

Gɛgé ɛfwyale ndɛre bɔ́ Ɛsɔwɔ

12 Aŋmɛ ba, abi gejeé, débɛgé fɔ́ ne dembyɔ gétúgé ɛfwyale mesómesɔ́ ewé ɛnyú dégɛné. Ɛwú ɛchwɔ́ɔ mbɔ lé nnó ɛfwɔre matɔ́ ɛnyú. Défɛrégé fɔ́ nnó lé genó ɛyi gela gebɔ́ fɔ́ mampyɛ wɔ́. 13 Bɛge lé ne nechóchó nnó ɛnyú ntó dégɛne ɛfwyale wyɛ ndɛre Kras agɛné nnó débɛ ne nechóchó dɔ́ gébégé Kras akerege fa ne mme manlɛré uto bií ɛbi upwɔ́ amu. 14 Bɔ́ aké ajógé depɔ debo ne ɛnyú gétúgé ɛnyú delu aŋkwɔle Jisɔs Kras, bɛge lé ne metɔ́ megɔmegɔ néndé ɛwémbɔ ɛlɛre nnó Mendoó Ɛsɔwɔ ɛwé ɛpwɔ́ amu ɛlú ne ɛnyú. 15 Yémbɔ ɛkágé muú nyú agɛne ɛfwyale gétúgé awane bɔ́, yɛ́ nnó alú menjó, yɛ́ nnó apyɛ depɔ debodebo ne yé nnó akpɛne né depɔ ɛtí dela pɔ fɔ́ ɛtií. 16 Mbɔgé muú nyú aké agɛne ɛfwyale gétúgé alu meŋkwɔle Kras, ɛkágé abɛ ne mekpo unɔ́. Atamege lé Ɛsɔwɔ gétúgé bɔ́ akuú ji nnó, “Muú Kras.”

17 Néndé gébé gekwɔne ɛyigé Ɛsɔwɔ apane mpa. Mpa yina alɔ́ ne bɔ́ ula gepu bií. Ne mbɔgé nnó Ɛsɔwɔ alɔ́ mpa ne ɛsé, ɛbyɛnnó ɛbálege nyɛ mmyɛ ne bɔ́ abi álá wuú fɔ́ abya melómélɔ́ ayi atané mbaá Ɛsɔwɔ. 18 Wyɛ ndɛre ásámé né muú ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó, “Mbɔgé nnó ɛpófɔ́ kókógé nnó bɔ́ abi álú cho né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ átane né ɛfwyale gabo, ɛbɛɛ́ mbɔ nyɛ nnó ne bɔ́ abi álá kɛlegé manwú mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ ne bɔ́ abi ápyɛɛ́ gabo?” 19 Ne getú ɛyigémbɔ, bɔ́ abi ágɛne ɛfwyale ndɛre Ɛsɔwɔ ajɔ́ nnó ɛbɛ ájyɛ wyɛ mbɛ mampyɛgé galógálɔ́ ne atɛ. Wyɛ né meti ɛwémbɔ, áchyɛgé gemɛge ɛbwɔ́ mbaá Ɛsɔwɔ muú akwyɛ ɛbwɔ́. Ji anyégémeno mampyɛ genó, apyɛɛ́ geji.

5

Majyɛɛ́ mbaá ákpakpa melɔ ne njyɛ́ usa né ɛchomele bɔ́ Ɛsɔwɔ

1 Nkɛlege manchyɛ ɛnyú majyɛɛ́ ndɛre ákpakpa ábɛɛ́ né ɛchomele bɔ́ Ɛsɔwɔ. Me nlú ntɛ muú kpaá ndɛre ɛnyú ne muú ayi akpane amɛ agɛne ndɛre Kras agɛné ɛfwyale agboó. Me ntó nlú muú ama ayi Ɛsɔwɔ achyɛge nyɛ ji utó Kras, ɛbi ji apyɛ nyɛ bɔ́ ágɛ. 2 Pɛge bɔ́ abi Ɛsɔwɔ áfyɛɛ́ ɛnyú né amú cháŋéné. Ɛbwɔ́ alú ɛké magɔŋme Ɛsɔwɔ. Dépɛgé fɔ́ ɛbwɔ́ ndɛre bɔ́ abi ákpeage ɛbwɔ́ kpeage. Pégé ɛbwɔ́ ndɛre bɔ́ abi awyaá metɔ́ mampyɛ utɔ́ bwɔ́. Dépyɛgé fɔ́ ndɛre bɔ́ abi awyaá mmwɔlé mambɔge nsa. Pɛge lé ndɛre bɔ́ abi abɔ́ gejií mampyɛ utɔ́ ɛbwɔ́. 3 Déŋmɛrégé fɔ́ bɔ́ abi Ɛsɔwɔ áfyɛɛ́ né amu nyú mekpó mme. Lɛrege lé ɛbwɔ́ gepɔ ɛyigé ɛbwɔ́ ákage mankwɔle. 4 Déke depyɛmbɔ, gébégé Kras muú alú ɛké mfwa ámbamé magɔŋme achwɔge, apyɛɛ́ nyɛ débɔ ŋgɔ ndɛre nsa ne ŋgɔ yina agboó fɔ́ gelu.

5 Ɛnyú njyɛ usa ne ansɔ andeé, wyɛmbɔ ntó ne ɛbɔ́ mambɛ ne ɛnyú. Nógé ákpakpa nyú né machomele bɔ́ Ɛsɔwɔ ne shulege mmyɛ nyú mme mbaá atɛ aŋmɛ. Pyégé gepɔ ɛyigé na geba ɛnyú mmyɛ yéndégébé néndé asá né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ nnó, “Ɛsɔwɔ áshyá yéndégenó ɛyigé bɔ́ abi ábwɛge mmyɛ ákɛlege mampyɛ yémbɔ, alɛrege galógálɔ́ wuú mbaá bɔ́ abi ashulege mmyɛ ɛbwɔ́ mme.” 6 Ndɛre ɛlúmbɔ, shulege mmyɛ nyú mme né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ muú awyaá utó bi upwɔ́ amu, nnó gébé jií gekwɔnege

abwɛ́ɛ́ ɛnyú dékwɔ ŋgɔ. 7 Yéndégenó ɛyi
gechyɛge ɛnyú ɛfwyale fyɛgé geji né amu
Ɛsɔwɔ néndé, ji ateé ɛnyú yéndégébé.
8 Gbarege mmyɛ nyú cháŋéné, dekpome
mmyɛ. Danchɔmeló muú mawame ɛnyú,
akɛne mbɔ agyage meno fuú ɛké genyanya
ɛyi geweége, akɛlege muú ayi ji anyɛɛ́.
9 Tɛnege ukɔlɔ ne ji, fyége wyɛ lé metɔ́
ne Ɛsɔwɔ dépɛ́régé uka mme. Kaáge nnó
ɛlé wyɛ géfɔ́gé ɛfwyale ɛwéna ne aŋmɛ nyú
né mme meko ágéne. 10 Ɛfwyale ɛwé ɛnyú
dégɛne nyɛ ɛbé lé né mboó gébé ne ɛfwyale
ɛwémbɔ ɛbyɛgé Ɛsɔwɔ jimbɔ́ apyɛɛ́ ɛnyú
dékere né amu ɛnyú dété́né ne apyɛɛ́ ɛnyú
débɔ ɛshyɛ. Ne ji Ɛsɔwɔ muú alɛrege bɔ́
galɔ́gáló matimati ne akuú ɛnyú nnó de-
chome mmyɛ ne Kras nnó debɔ ŋgɔ wuú ayi
álá abyɛɛ́ fɔ́. 11 Uto uko úlú ne ji tɛ kwyakwya
ne kwyakwya. Amɛn.

Kwyakwya matame

12 Meŋmɛ se Silas ne apoó me nsamé maá
mboó ŋwɛ yina. Ji alú muú ayi nnɛre metɔ́
ne ji. Nsá ɛnyú ukɛkɛ unó bina nnó nfyɛɛ́
ɛnyú ɛshyɛ ne nnó ngare ɛnyú nnó unó
bimbɔ ne úlú galɔ́gáló Ɛsɔwɔ ayi wáwálé.
Tɛnege ne ɛshyɛ né unó bina.
13 Bɔɔ́ ɛchomele Ɛsɔwɔ né Babilɔn abi
Ɛsɔwɔ ajya ntó, alɔɔ́ ɛnyú matame. Makɔs
maá wa né ɛgbe ɛwé Ɛsɔwɔ alɔɔ́ ntó ɛnyú
matame. 14 Támegege atɛ aŋmɛ ne gejeé
ndɛre bɔɔ́ Ɛsɔwɔ. Nnɛnemmyɛ nnó nesɔ né
Ɛsɔwɔ nebɛ ne ɛnyú ako abi dechome mmyɛ
ne Kras.

Ŋwɛ ayi agbée ŋwɛ épɛá ɛyi Pita
ásamé

Matame

1 Me Simun Pita, maá defwɛ Jisɔs Kras ne
nsame ŋwɛ yina. Me nlu ntó ŋgbá wuú.
Nsame ŋwɛ yina ɛta bɔ́ abi ágɛne meti
áfyɛé metɔ́ ne Ɛsɔwɔ wyɛ ndɛre esé.
Ɛlé gétúgé Ɛsɔwɔ ne Mempoó ɛsé Jisɔs
Kras apyɛé genó ɛyi gelú cho ne ɛnyú ntó
dégɛne meti défyɛé metɔ́ ne Ɛsɔwɔ. Ne genó
ɛyi gelú né mmu metɔ́ ɛwéna ɛwé ɛsé ako
défyɛé ne Ɛsɔwɔ gelɔ́ kpaá gepwɔ amu.
2 Nnɛnemmyɛ nnó Ɛsɔwɔ alɛre ɛnyú
galógálɔ́ gejamégejamé ne nnó apyɛ ɛnyú
débɛ ne nesɔ dɔ́ ndɛre dekage ji chaŋéné, ji
ne Jisɔs Kras Ata ɛse.

Bége ne gepɔ ɛyi gelɛrege nnó Ɛsɔwɔ akú ne ajya ɛnyú

3 Uto bií, nkane Ɛsɔwɔ, upyɛ ɛsé débɔ́
unó uko bi débɔ́ mambɛ ne ubi, nnó débɛ
débelege gepɔgé sé ɛké ɛyigé Ɛsɔwɔ. Ɛsé
débɔ́ unó bina ndɛre dékagé ji muú akuú
ɛsé nnó debɔ́ ntó ŋgɔ ne galógálɔ́ ayi ji
awyaá. 4 Ɛlé né meti ɛwéna ne Ɛsɔwɔ
achyɛé ɛsé unó ulɔ́úlɔ́ ɛbi upwɔ́ amu ɛbi
ji ányémeno nnó achyɛge, apyɛ ɛsé debo
délyaá mmwólé unó mme ɛbi uchɔ́ gepɔge
bɔ́, debɔ ntó gefɔgé gepɔ ɛyigé ji awyaá
nkane Ɛsɔwɔ.
5 Gétúgé unó bina uko ɛbi Ɛsɔwɔ apyɛ
ɛta ɛse, mmyɛge ne ɛshyɛ débɛé ne gepɔ
gelógélɔ́ ndɛre ɛnyú défyɛé metɔ́ ne Ɛsɔwɔ.
Ndɛre débɛé ne gepɔ gelógélɔ́, kaáge Ɛsɔwɔ,
6 ndɛre dékage Ɛsɔwɔ, bɛge ne mmyɛ meg-
barege, ndɛre débɛé ne mmyɛ megbarege,
bɛge ne metɔ́ mekoge, ndɛre débɛé ne metɔ́
mekoge, bɛge ne gepɔge Ɛsɔwɔ. 7 Ndɛre
débɛé ne gepɔ ɛyigé Ɛsɔwɔ akɛlege, bɔge
gejeé ne atɛ aŋme, ndɛre débɔ́ gejeé ne atɛ
aŋmɛ bɔge gejeé ne bɔɔ ako. 8 Gɛ ufɔ́ unó
bi ɛnyú débɔ́ mampyɛgé na, mbɔgé déké
dépyɛé ubi gejamegejame, dékágé nyɛ Ata
sé Jisɔs Kras né gefɔ́ ɛyi gepyɛé ɛnyú dépyɛé
unó ulɔ́úlɔ́ ne unó bi utanegé meti. 9 Ne
muú ayi álá pyɛé fɔ́ unó bina, alú ɛké muú
ayi amɛ atanege ji, yɛ ɛké muú amɛ nónómé,
ne ajií mɛ ntɛ nnó Ɛsɔwɔ abɔ ashwɔne mɛ
ukwenegé gabo ayi ji abɔ apyɛ.
10 Ndɛre ɛlúmbɔ, aŋmɛ ba, kpagé gechyɛé
dɔ́ mampyɛge genó ɛyi gelɛrege nnó Ɛsɔwɔ
akuú ɛnyú ne ajya ɛnyú nnó debɛ bɔ́ bií
wáwálé. Deké dépyɛmbɔ, dékwené fɔ́ né
gabo. 11 Ne Ɛsɔwɔ asɛle nyɛ ɛnyú amu apeá
nnó dékpɛ né gefwa ɛyigé Ata sé Jisɔs Kras
Mewené gemége sé ágbárege tɛ kwyakwya
ne kwyakwya.

12 Ndɛre ɛlúmbɔ, me nkaá nnó ɛnyú dékaá
mɛ unó bina, ne détɛne ne ɛshyɛ né wáwálé
ayi ɛnyú déwyaá, yémbɔ me nkɛlege nnó
mma ntege ɛnyú ubi yéndégébé. 13 Me mfɛre
nnó ɛlú galógálɔ́ nnó tɛé ndɛre me nlú mebɛ,
mfyɛé ɛnyú ɛshyɛ detege unó bina. 14 Néndé
Ata sé Jisɔs Kras apyɛé me nkaá cháŋéné nnó
ɛlá gachyɛé ngbo. 15 Ne mmyɛé ntó ne ɛshyɛ
mampyɛ nnó gébégé me nlyagé mme yiná
ɛnyú detege wyɛ unó bina.

Pita jimbɔ́ akpa amɛ agɛ ŋgɔ ayi Jisɔs awyaá

16 Gébégé ɛsé dégaré ɛnyú gekpɛkpɛ utó
bi Ata se Jisɔs Kras álɛré ne manchwɔ́ ayi
ji amagé chwó nyɛ, desɛ fɔ́ bɔ abya abi bɔ́
akwyɛgé ágaregé ne dégaré ɛnyú wɔ́. Ɛsé
ambɔ́ dékpa amɛ ɛse dégé ŋgɔ wuú ayi
apwɔ́ amu. 17 Gébégé ji asélé ɛnógé ne ŋgɔ
mbaá Ɛsɔwɔ muú alu ntɛ, meko atane né
melu Anyátá ŋgɔ Muú Apwɔ́ amu aké, “Gé
maá wa ayi mbɔ́ gejeé ne ji na, metɔ́ ɛgɔ́
me ne ji dɔ́.” 18 Ɛsé ambɔ́ déwú meko yina
ayi átané né mfaánebuú gébégé delú ne ji né
mekwɛ ukpea.
19 Getú ɛyigémbɔ, ɛsé dékame ne metɔ́ ɛse
meko nnó mekomejɔ́ ayi bɔ́ Ɛkpáve Ɛsɔwɔ
ágare alu wáwálé. Ne ɛnyú ntó fyɛgé mekpo
cháŋéné né genó ɛyigé ɛbwɔ́ ásame. Unó
bi ɛbwɔ́ ajɔ́ úlú ɛké mewɛ ɛwé ɛgɛnege né
mbaá ayi alu gemuagemua kpaá tɛ bií bi
mbɔ ujyage, ne membe gejɛjɛge bií muú alú
Kras, apyɛ nyɛ mewɛ wuú ɛgɛne né mmu
matɔ́ nyú. 20 Menɔ genó alu nnó ɛnyú
debɔ mankaá cháŋéné nnó, yé genó ɛyigé
bɔ́ ɛkpave Ɛsɔwɔ ásame né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ,
ɛyigé áfɛré né mmu matɔ́ ɛbwó ne ásamé
gepó. 21 Néndé yé mekomejɔ́ ayi bɔ́ ɛkpávé
ágaré né utó bi ɛbwɔ́ apɔ́. Ɛlé Mendoó Ukpea
ne ɛpyɛé bɔ́ ágare mekomejɔ́ ayi átanege
mbaá Ɛsɔwɔ.

2

Sɛge gébé ne anlɛre gebyɔ

1 Nya mbɛmbɛ bɔ́ ɛkpávé Ɛsɔwɔ abi gebyɔ
alu ntó, wyɛmbɔ ntó ne anlɛre abi ábyɔge
gebyɔ́ abɛé nyɛ né geluage nyú. Achwɔgé,
ásɛle nyɛ défya, álɛrege unó bi úlú gebyɔ́ ɛbi
uchɔɔ ɛnyu makpo, kpaá tɛ áshyá nyɛ Ata
muú ánámé gemége ɛbwɔ́. Ndɛre ápyɛmbɔ,
ɛbwɔ́ ambɔ́ ákuu negbó ŋware né gemége
ɛbwɔ́. 2 Ne gejamégé bɔɔ ákwɔlege nyɛ
depɔré manané ɛtiré anléré bimbɔ ápyɛé.
Ne gétúgé unó bi ɛbwɔ́ apyɛ, bɔ́ ájógé nyɛ
mejɔ́ mebomebo átome ne meti ɛwé ɛlú
wáwálé mankwɔle Ɛsɔwɔ. 3 Ne ɛbwɔ́ ásɛle
nyɛ abya gebyɔ ányua ɛnyú déchyɛge ɛbwɔ́
unó gétúgé áwyaá mmwɔlé mambɔ gejame
unó. Yémbɔ Ɛsɔwɔ asɔ mɛ mpa bwɔ́ tɛ gachií
ne ji muú awane nyɛ ɛbwɔ́, geja gekpɛne fɔ ji
né amɛ.

4 Tégé nnó Ɛsɔwɔ ályaá nya fɔ́ makiénné jií ayi ápyɛ́ gabo ájyɛ detú wɔ́, awɛ áji ne bɔ ŋkpɔkɔvɛ afyɛ áji né mmu ɛmpinya gemua né mmu ntoné mewɛ, ágilé bií bi ji apáne mpa bwɔ́. 5 Ɛsɔwɔ ntó alyaá fɔ́ bɔ́ abi nya mbɛmbɛ ájyɛ detú wɔ́, ji apyɛ nya ŋgbannyi áshwa abi álá nógé Ɛsɔwɔ́ ako, ɛkose Nowa muú agarege genó ɛyi gelú cho ne apome ne bɔ́ abifɔ́ makpo akene ama. 6 Ata Ɛsɔwɔ ntó asɔ́ nya ntó malɔ́ Sodom ne Gomɔra álá matwɔmatwɔ manlɛre nnó ɛbwɔ́ alu gyɛ́ né gabo ayi ɛbwɔ́ ápyɛ. Ji apyɛmbɔ nnó alɛre bɔ́ genó ɛyi gepyɛ nyɛ ne bɔ́ abi álá ánógé ji. 7 Yémbɔ ji awené nya gemɛge Lɔt né melɔ Sodom gétúgé Lɔt alu nya muú ayi alu cho né mbɛ ushu wuú. Ne metɔ́ ɛgɔ́ nya fɔ́ ji bógébógé gétúgé ubobo unó bi bɔ́ abi álá bélégé mabɛ Ɛsɔwɔ ápyɛ́. 8 Ndɛre Lɔt muú alu cho né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ, ajwɔlege ne bɔ́ Sodom, agɛ́ne unó ubobo ɛbi ɛbwɔ́ ápyɛ́ yéndé bií, metɔ́ ɛgɔ́ fɔ́ ji bógébógé. 9 Unó bina uko ɛbi Ɛsɔwɔ apyɛ́ ulɛre nnó ji akage ndɛre ji apógé bɔ́ abi ánógé ji né gébégé mmuameno. Ne akage ntó ndɛre abelege bɔ́ abi álá pyɛ́ fɔ́ genó ɛyi gelu cho né mbɛ ushu wuú kpaá tɛ bií ɛbi ji apane nyɛ mpa bwɔ́. 10 Cháchá ne bɔ́ abi ápyɛ́ ubobo unó bi menyammyɛ bwɔ́ ákɛlege ɛbi uchɔ́ gepɔgé bwɔ́ ne ábyaá bɔ́ kpakpa.

Anlɛre gebyɔ bina, áŋea matɔ́, awyaá neŋa ne apɔ ne ɛfɔ́ mánjɔ́ mejɔ́ mebomebo átómé ne utó bi ákpakpa né mfaánebuú. 11 Yé makiénné Ɛsɔwɔ ayi awyaá utó ne ɛshyɛ apwɔ́ utó bina né mfaá, álu dantɛne yé bií uma né mbɛ ushu Ata Ɛsɔwɔ áchógé ɛbwɔ́ mabɔ. 12 Yémbɔ, bɔ́ bina álu bɔ́ abi ájógé mejɔ́ mebomebo átome ne depɔ ɛtiré ɛbwɔ́ álá kage ula. Ɛbwɔ́ álu ɛké menyá mewaá ɛyí épyé unó ndɛre menyammyɛ bwɔ́ akɛlege. Ɛsɔwɔ akwyɛ́ ɛji nnó ápyɛ éji áwá. Ne ndɛre áwáne menyá, mbɔnto ne áwáne nyɛ bɔ́ bina gétúgé gabo ɛbwɔ́. 13 Nsa bwɔ́ abɛ́ nyɛ lé ubalá ɛbí ɛbwɔ́ apyɛ́ bɔ́ abifɔ́ áwuú. Ɛbwɔ́ aké apyɛ genó ɛyigé menyammyɛ ɛbwɔ́ ákɛlege, yɛ ɛbɛ né bií gbɔ́ matɔ́ ágɔ́ ɛbwɔ́. Ɛbwɔ́ alu ɛké upa ne upwyapwyane unó bi uchyɛge mekpo unɔ́ né geluage nyú, néndé gébégé deké dényɛ menyɛ́ né ɛpaá ne ɛbwɔ́ chonchó anyɛ́ lé geŋwáge bwɔ́. 14 Ɛbwɔ́ akage gɛ́ fɔ́ mendée ayi álá teé fɔ́ mechɔ ubɛle. Akɛlege fɔ́ manlyaá gabo mampyɛge. Anyua bɔ́ abi matɔ́ bwɔ́ álá bɛné né depɔré Ɛsɔwɔ wɔ́, ápyɛ gabo. Alú bɔ́ abi ákage ndɛre apyɛ́ ne abɔ genó ɛyigé ɛbwɔ́ ákɛlege. Ne ɛbwɔ́ alu bɔ́ abi Ɛsɔwɔ apyɛ nyɛ ɛbwɔ́ ágɛ́ ɛfwyale. 15 Ɛbwɔ́ ályaá meti ɛwé ɛlú cho áno mewaá, akwɔlé gepɔge Balam maá Bua. Ji agboó nya mambɔge nsa né gabo ayi ji apyɛ́. 16 Yémbɔ Ɛsɔwɔ ashule ji ndo né gabo ayi ji apyɛ́. Apyɛ géjunɔ́ jií gejɔ́ mejɔ́ ɛké mekwaá. Gejógé mbɔ Balam muú ɛkpave Ɛsɔwɔ yimbɔ alyaá mampyɛgé mechɔ ɛwé ɛké muú ayi mekpo ɛla ɛkwane ji wɔ́.

17 Bɔ́ bina álú ɛké ambu nnyi ayi áwame, ne álú ntó ɛké geko ɛyigé mbyo ákpáne. Ne melu ujwɔle ɛwé Ɛsɔwɔ akwyɛ́ ɛgile ɛbwɔ́ ɛlé ɛmpinya gemua. 18 Ɛbwɔ́ ájógé depɔ kpakpa ɛtiré dela depɔ ne mekpo ne ula, ápyɛ bɔ́ ákpɛne né gabo, ne ásɛle depɔre ubɛle ányua bɔ́ abi ámuame mamfaá mbwa ne abi ápyɛ gabo, ákerege meso né gabo ayi ɛbwɔ́ ábɔ́ ápyɛ́. 19 Ɛbwɔ́ ágarege bɔ́ nnó mbɔgé aké ápyɛ yéndégenó ɛyi gejige ɛbwɔ́ metɔ́, yɛ́ genó gefɔ ɛyi gepyɛ ɛbwɔ́ gepɔ. Yémbɔ meti ɛpɔ ɛwé ɛbwɔ́ ambɔ́ akage lyaá gabo mampyɛge, néndé muú ake apyɛ genó gebo-gebo ɛyigé jimbɔ́ álá kaágé lyaá, alu mefwɛ mbaá genó ɛyigémbɔ. 20 Mbɔgé bɔ́ ábɔ́ ábó mɛ ályaá mampyɛge ubobo unó bi úlú fa mme gétúgé ákaá Ata se Jisɔs Kras Mewené gemége sé, ne unó bimbɔ umágé bɔ ɛbwɔ́ deba, álá kágé lyaá sé ubi, ɛbyɛnnó ɛbɔ́ nyɛ ne ɛbwɔ́ kpaá ɛpwɔ ndɛre ɛbɔ ɛlú mbɛmbɛ. 21 Ɛbɔ ɛlú galógálɔ́ nnó ɛbwɔ́ ákage yɛ́ meti ɛwé muú abɛ cho né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ, ɛpwɔ nnó ákaá ɛwú ne alyaá mankwɔlé mabɛ ayi Ɛsɔwɔ achyɛ́ ɛbwɔ́. 22 Genó ɛyigé ɛbwɔ́ apyɛ́ mbɔ gelú wyɛ ɛké nekane mejɔ́ ɛnina aké, “Mammyɛ awɔ dewɔ ama akere anyɛ. Ashwɔné mekwɛnde ama akere abulé mmyɛ né utwɔtwɔ.”

3

Ata Jisɔs akerege nyɛ meso

1 Aŋmɛ ba, gégé ŋwɛ ayi apyɛ ŋwɛ épea ɛyi me nsame ɛta nyú na. Me nsa ɛnyú bɔ ŋwɛ bina nnó mpyɛ matɔ́ nyú átege unó bi úlú cho. 2 Me nkɛlege ɛnyú detege unó bi bɔ́ ɛkpavé Ɛsɔwɔ ajɔ́ mɛ tɛ gachií nnó upyɛ nyɛ, ne tege ntó mabɛ ayi Ata se Jisɔs Kras ne Menchyé geŋwá, achyɛ áŋgbá bií nnó agarege ɛnyú.

3 Genóge mbɛ ɛyigé ɛnyú debɔ́ mankaá gelú nnó, né kwyakwya gébé bɔ́ abi ájwyage ɛnyú né genó ɛyigé défyɛ́ metɔ́ wyɛ́ áchwɔ́ nyɛ. Ájwyaáge nyɛ ɛnyú, ne ákwɔlege lé unó bi upyɛ matɔ́ ágɔ́ ɛbwɔ́. 4 Ájógé nyɛ áké, “Ata nyú, anyémeno nnó achwɔ́, ji alɛ?” Tɛ amu antɛ sé ágboó, yéndégenó gelú wyɛ ndɛre geji gebɔ gelú mɛ tɛ gébégé Ɛsɔwɔ akwyɛ mme. 5 Ndɛré ápyɛ́ mbɔ́, ákɛlege fɔ́ mante nnó Ɛsɔwɔ asɛ nya meko wuú akwyɛ mfaánebuú ne mme, apyɛ mme atané né mmu manaá. Ne gébégé ji akwyɛge mme, asɛ ntó lé manaá ne apyɛ utɔ́ wyɛ. 6 Ne Ɛsɔwɔ asɛ nya ntó lé manaá mi na ne apyɛ ŋgbannyi ashwane bɔ́ abi nya. 7 Wyɛ mekomejɔ́ áwú ne Ɛsɔwɔ asɛle ábelé mfaá ne mme nnó áso né mewɛ. Ɛsɔwɔ abelé bi nnó ubɛ kpaá tɛ bií bi ji asɔ́ nyɛ mpa bɔ́ ako, aníí mbwɛ bɔ́ abi álá ákágé ji.

8 Yémbɔ aŋmɛ ba, ékágé déjinte genó ɛyigé na. Né mbɛ ushu Ata, bií uma úlú ɛké aŋmɛ

dɛle, ne aŋmɛ dɛle alú ɛké bií uma. 9 Ata apɔ́
fɔ́ jɔɔ́ mampyɛ unó bi ji anyémeno nnó apyɛ
ndɛre bɔɔ́ abifɔ áfɛrege nnó Ji alú. Ji akoge
lé metɔɔ́ gétúgé nyú néndé akɛlege fɔ́ nnó yé
muú fɔ́ ama ano mme detu. Yémbɔ akɛlege
lé nnó yéndémuú akwɔre metɔɔ́ wuú alyaá
gabo.
10 Ne bií bi Ata achwɔɔ́, uchwɔɔ́ nyɛ
mbelepo ɛke menjo. Mfaánebuú alome
nyɛ ne ɛshyɛ, anomese. Ne mewɛ ɛsɔɔ́ nyɛ
yéndégenó ɛyigé gelú né mfaánebuú. Mme
ne yéndégenó ɛyi gelú wyɛ gesɔge nyɛ.
11 Tɛ mbaá unó bina uchɔge nyɛ gefɔɔ́
ɛyi, ndé ufɔɔ́ bɔɔ́ abi ɛnyú débɛ́ nyɛ? Ɛnyú
debɔ mambele genwáge nyú pópó, depyɛge
unó bi Ɛsɔwɔ akɛlege, 12 ndɛre dégile nnó
bií Ɛsɔwɔ uchwɔ́ myɛge nnó uchwɔɔ́ wáwa.
Bií bimbɔ ubɛ́ nyɛ ɛbi mewɛ ɛsɔɔ́ ne ɛchɔɔ́
nyé mfaánebuú mekomeko, ne yéndégenó
ɛyi gelu né mfaánebuú genyuɔge nyɛ gétúgé
mbaá ásɔɔge dɔɔ́. 13 Yémbɔ ɛse bɔɔ Ɛsɔwɔ
degile mfaánebuú ayi mekɛ ne mme ayi
mekɛ nnó achwɔ́ ndɛre Ɛsɔwɔ anyémeno. Ne
bɔɔ́ abi abɛ́ɛ́ wyɛ́ɛ́ apyɛ nyɛ lé unó bi úlú cho.
14 Aŋmɛ ba, ndɛre ɛlúmbɔ, tɛ mbaá ɛnyú
degile nnó unó bina upyɛ, myɛge ne ɛshyɛ
nnó ji abané ɛnyú pópó. Débɛgé fɔ́ ne deba
mmyɛ. Bɛgé nesɔ ne ji. 15 Kaáge nnó metɔɔ́
ɛwé Ata akoge manchwɔ, ɛlú lé nnó ji achyɛ́ɛ́
bɔɔ́ gébé apyɛ ji afere ɛbwɔ́ né ɛfwyale gabo.
Mbɔntó ne menjmɛ sé Pɔl abɔ asame agare
ɛnyú né denjga ɛtiré Ɛsɔwɔ achyɛ́ɛ́ ji. 16 Ji ajɔɔ́
depɔ ɛtiré na né bɔ ŋwɛ abi ji asame ako.
Depɔ ɛtiré fɔ né mmu bɔ ŋwɛ bií déjwerege
mankaá. Détí ne bɔɔ́ abi álá kágé yɛ genó
ne bɔɔ́ abi álá bɛné né depɔre Ɛsɔwɔ wɔ,
ábwɔlége amu ne deti, ágárégé fɔ genó ɛyi
gelu chó. Wyɛ ndɛre apyɛ ne malɔ ŋwɛ ayifɔ
né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ. Ndɛre ɛbwɔ́ ápyɛmbɔ
áwane mbɔ ɛlé gemɛge bwɔ́.
17 Aŋmɛ ba, ndɛre debɔɔ́ mɛ mbɛ dékaá
unó bina sɛge gébé nnó ɛkágé bɔɔ́ abi álá
belege mabɛ Ɛsɔwɔ aja ɛnyú dékpe né gabo
ayi ɛbwɔ́ apyɛ́ɛ́ débɔ́ gepwa né metɔɔ́ ɛwé
défyɛ́ɛ́ ne Ɛsɔwɔ. 18 Yémbɔ, choge wyɛ mbɛ
mampyɛge nnó Ata se Jisɔs Kras Mewené
gemége sé alɛrege ɛnyú galɔ́gálɔ́ ne gejeé
jií gejamegejame, apyɛ ɛnyú dewɛne ndɛre
dékágé ji cháŋéné. Nnɛnemmyɛ nnó ŋgɔ abɛ
ne ji nana ne té kwyakwya ne kwyakwya.
Amɛn

Ŋwɛ **mb**ɛ **ayi**
Jɔn
ásamé

Mekomejɔ́ ayi achyɛge geŋwá

1 Ŋwɛ yina átome ne genó fɔ ɛyi gebɔ
gelú mɛ tɛ nyá gemɛge nnó Ɛsɔwɔ akwyɛ́
mme yina. Ɛsé déwú geji, dégɛ geji ne amɛ,
déchɛre geji, ne déta geji ne amu sé. Genó
ɛyigémbɔ ɛlé mekomejɔ́ ayi achyɛgé geŋwá.
Ji ne ɛsé désame ɛta nyú. 2 Ɛsɔwɔ apyɛ ji
ayi alu geŋwá abwɔlé mekwaá, ɛsé dégɛ ji ne
amɛ. Ne dégarege abya ayi atome ne ji ayi
achyɛge geŋwá ɛyi gélágé byé. Ji abɔ alu ne
Ntɛ ne nana délé dégɛ ji. 3 Ji ayi ɛsé dégɛne
ne déwuú ntó unó bi ji ajɔɔ ne dégarege ɛnyú
nnó ɛnyú ntó décho mbwa ne ɛsé dépyɛge
unó chóncho. Deké dépyɛmbɔ déchome
mbwa ne Ntɛ ne Maá wuú Jisɔs Kras. 4 Ɛsé
désame ɛnyú unó bina nnó ɛsé ako debɛ ne
gejamégé nechóchɔ́ ɛninéjame nepwɔ́ amu.

Ɛsɔwɔ alu geŋgbɔ

5 Gɛ abya ayi ɛsé dewuú ɛta wuú ne
dégarege ɛnyú, nnó Ɛsɔwɔ alú geŋgbɔ,
gemua gepɔ ne ji cháchá. 6 Mbɔgé ɛsé déjógé
nnó décho mbwa ne ji, ne déké dépyɛ wyɛ
depɔ ɛké bɔ́ abi álu né mmu gemua ɛbyɛnnó
debyɔge gebyɔ. Ne dekwɔlege fɔ́ genó ɛyi
gelú wáwálé. 7 Yémbɔ mbɔgé ɛsé déké dépyɛ
depɔ ɛké bɔɔ abi álú né geŋgbɔ, wyɛ ndɛre
Ɛsɔwɔ alú, ɛbyɛnnó ɛsé décho mbwa ne atɛ
ne manoó Maá wuú Jisɔs mashwɔnege ɛsé
né yéndé gabo ayi dépyɛ́.

8 Mbɔgé ɛsé déjɔgé nnó gabo ápó ɛsé
mmyɛ, débwɔlége ɛlé gemɛge sé, ne wáwálé
Ɛsɔwɔ apó ɛsé ne metɔ́. 9 Yémbɔ mbɔgé
ɛsé deshuge ɛku mbaá Ɛsɔwɔ, né gabo ayi
depyɛ́ ji apyɛ genó ɛyi gelú chó ne dekage
lií mmyɛ ne ji nnó ji ajigé nyɛ ntɛ gabo ayi
ɛsé dépyɛ́, ashwɔne ɛsé né yéndégenó ɛyi
dépyɛ́ ɛyi gela gepó cho né mbɛ ushu wuú.
10 Ne mbɔgé ɛsé déjɔge nnó dépyɛ fɔ gabo
wó, ɛbyɛnnó déké Ɛsɔwɔ alu muú gebyɔ. Ne
mekomejɔ́ wuú ápó ɛsé né matɔ́.

2

Kras alu muú geŋga sé

1 Baá ba abi gejeé, me nsame unó bina
ɛta nyú nnó ékágé ɛnyú dépyɛ gabo. Yémbɔ
mbɔgé muú apyɛgé gabo, ɛse déwyaá muú
geŋga ayi agame ɛsé né mbɛ ushu ntɛ se
Ɛsɔwɔ. Muú yimbɔ ɛlé Jisɔs Kras muú alu
cho né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ. 2 Ɛlé Kras jimbɔ́ ne
Ɛsɔwɔ asɛle ndɛre ŋme gepɛ nnó ajinte gabo
sé. Yémbɔ ɛpófɔ́ gabo awe sé jiji. Ɛlu ntó
gétúgé gabo bɔ́ mme meko.

3 Mbɔge ɛsé déké depyɛ́ genó ɛyigé
Ɛsɔwɔ ajɔ́, ɛwémbɔ ne ɛlɛrége nnó dékaá
ji wáwálé. 4 Muú ayi ajógé nnó ji ákaá
Ɛsɔwɔ ne álá apyɛ́ fɔ́ yéndégenó ɛyigé Ɛsɔwɔ
ajɔ́ alu muú gebyɔ ne wáwálé apó ji né
metɔ́. 5 Yémbɔ, mbɔgé muú aké abelege
mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ, ɛbyɛnnó gejeé ɛyigé ji
abɔ́ gekwané ndɛre Ɛsɔwɔ akɛlege. Gɛ genó
ɛyi gepyɛ ne ɛsé dékaá nnó décho mmyɛ
ne Ɛsɔwɔ mbɔ. 6 Muu ayi ajógé nnó ji acho
mmyɛ ne Ɛsɔwɔ abɔ mankwɔle ntó gekágé
nekɛne Jisɔs.

Gekwenege ɛbɛ ɛbwɔlé ɛbɛ mekɛ

7 Ajeé ba abi gejeé, Ɛbɛ ɛwé me nsame
mbɔ ɛta nyú na, ɛpófɔ́ ɛbɛ ɛwe mekɛ. Ɛlé
gekwenege ɛbɛ ɛwé ɛnyú déwuú mɛ tɛ gébé
ɛyigé ɛnyú défyɛ́ metɔ́ ne Jisɔs. Ne gek-
wenege ɛbɛ ɛwémbɔ ɛlé mekomejɔ́ ayi ɛnyú
débɔ́ mɛ mbɛ déwuú. 8 Yémbɔ mmage chyɛ́
ɛnyú ɛbɛ ɛwéna ɛké ɛwé mekɛ. Geŋwage Kras
ne ɛyigé nyú ntó gelɛré wáwálé genó ɛyigé
ɛbɛ ɛwéna ɛlú, néndé gemua gélégé byɛ ne
geŋgbɔ ɛyigé wáwálé gégéné mɛ.

9 Muú ayi ajógé nnó ji alu né geŋgbɔ ne aké
apaá ntɛ meŋmɛ wuú alu né mmu gemua ɛyi
ji abɔ alú wyɛ. 10 Mbɔgé muú aké abɔ́ gejeé
ne ntɛ meŋmɛ wuú alu né geŋgbɔ. Ne yɛ genó
gepɔ né geŋwá jií ɛyi gekágé te ji apyɛ gabo.
11 Yémbɔ muú ayi apaá ntɛ meŋmɛ wuú alu
ɛké muu ayi alu né mmu gemua, akɛne né
mmu gemua. Ji akágé fɔ́ mbaá ayi ji ajyɛ́
néndé gemua gegilé ji amɛ.

Débɔgé fɔ gejeé ne unó mme

12 Baá ba abi gejeé, me nsame ɛnyú unó
bina neńdé Ɛsɔwɔ ajií mɛ nte gabo nyú
gétúgé genó ɛyi Kras apyɛ́. 13 Akpakpa ba,
me nsame ɛnyú unó bina, néndé ɛnyú dekaá
ji ayi abɔ alu mé tɛ nyá gemɛge nno akwyɛ
yɛnde genó. Njyɛ usa, me nsame ntó ɛnyú
unó bina néndé ɛnyu démmyɛ dépwɔ mfwa
aló nchyɛ. 14 Baá ba abi gejeé, nsame ɛnyú
unó bina néndé ɛnyú dékaá ji ayi alu Ntɛ.
Antɛ ba me nsamé unó bina ɛta nyú néndé
ɛnyú dékaá ji ayi abɔ alú mɛ tɛ nyá gemɛge
nnó akwyɛ yéndégenó. Njyɛ usa, nsame
ɛnyú unó bina néndé ɛnyú détoó né dépɔré
Ɛsɔwɔ, ne mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ alu né mmu
matɔ́ ɛnyú. Ne démmyɛ dépwɔ ntó mfwa
aló nchyɛ.

15 Ndɛre ɛlúmbɔ, ɛkágé ɛnyú debɔ gejeé ne
gépɔge mme yina, yɛ ɛbɛ lé unó mme débɔge
fɔ́ gejeé ne ubi. Mbɔgé muú abɔgé gejeé ne
gepɔge mme yina, ɛbyɛnnó ji abɔ́ fɔ́ gejeé ne
Ntɛ wɔ́, 16 néndé yéndégenó ɛyi gelu fa mme
ndɛre unó bi menyammyɛ mekwaa ákɛlege,
ɛbi bɔ́ afyɛ amɛ wyɛ ne ákɛlege nnó abɔ́,
ne ɛbi upyɛ́ bɔ́ ábwɛge mmyɛ gétúgé ubi,
unó bina uko útánégé fɔ́ mbaá Ntɛ sé Ɛsɔwɔ,
útánege lé fa mme. 17 Mme yina abyɛ́.
Yéndé genó jií ɛyi bɔ́ áfyɛ amɛ wyɛ mambɔ
gebyɛ ntó, yémbɔ yéndémuú ayi apyɛ genó
ɛyigé Ɛsɔwɔ akɛlege abɛ tɛ kwyakwya.

Muú ayi atɛné ukɔlɔ ne Kras achwɔ́ mɛ

18 Baá ba abi gejee, gébé ɛyigé mmena ábyɛ́ gela kwɔ́kwɔ́lé. Tege nnó ábɔ́ mɛ mbɛ ágaré ɛnyú nnó muú ayi atɛné ukɔlɔ ne Kras achwɔ́ nyɛ. Ne bɔɔ́ abi álú ɛké ji áchwɔ́ mɛ gejame. Ndɛre ɛlúmbɔ, ɛsé dékaá nnó gébé ɛyigé mme ábyɛ́ gela kwɔ́kwɔ́lé. 19 Bɔɔ́ bimbɔ áfa mbwa ne ɛsé. Ɛbwɔ́ ápɔ́ fɔ bɔɔ́ se. Mbɔgé ɛbwɔ́ abɛ bɔɔ́ sé wáwálé, mbɔ alu mbwa ama ne ɛsé. Manlyaá ayi ɛbwɔ́ ályaá ɛsé álɛre nnó ɛbwɔ́ ápɔ́ fɔ́ bɔɔ́ ɛsé.

20 Yémbɔ ɛnyú dépɔ fɔ́ nkane ɛbwɔ́, néndé Kras muú ukpea afané ɛnyú Mendoó Ukpea né mmyɛ ne ɛnyú ako dékaá genó ɛyi gelú wáwálé. 21 Ula bi me nsame ɛnyú unó bina, ɛpófɔ́ nnó ɛnyú dékagé fɔ́ genó ɛyi gelú wáwálé. Me nsame ɛnyú unó bina gétúgé ɛnyú dékaá geji. Ne dékaá ntó nnó yéndégenó ɛyi gelú gebyɔ gétange fɔ́ né ɛyi gelú wáwálé.

22 Né mechɔ ɛwéna, ndemuú alu muú gebyɔ? Ɛlé muú ayi ashyaá nnó Jisɔs apɔ́ fɔ́ Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji ɛlá gefwa. Gefɔgé muú yina ne alu muú ayi atɛné ukɔlɔ ne Kras. Ji ne ashyaá Ntɛ ne Maá wuu. 23 Néndé yéndémuú ayi ashyaá Maá Ɛsɔwɔ ɛbyɛnnó ákáge fɔ́ Ntɛ wuú. Muú ayi akamege nnó Jisɔs alú Maá Ɛsɔwɔ ɛbyɛnnó akage Ntɛ wuú.

24 Ndɛre ɛlúmbɔ, gɔgé unó bi ɛnyú déwuú té ula ulɔɔ́ ubɛ né matɔɔ́ nyu. Mbɔgé unó bi ɛnyu dewuú tɛ ula ulɔ ubɛge ɛnyú né metɔɔ, décho wyɛ mmyɛ ne Maá ne Ntɛ wuú ntó. 25 Ne genó ɛyigé ji anyémeno nnó achyɛge ɛsé, genó ɛyigémbɔ ɛlé geŋwá ɛyi gélágé byé.

26 Me nsame unó bina ɛta nyú ntome ne bɔɔ́ abi ábwólege ɛnyú nnó délyaá genó ɛyi gelú wáwálé. 27 Kágé nnó Mendoó Ukpea ɛwé Kras afané ɛnyú né mmyɛ ɛlú mɛ ne ɛnyú, ɛnyú debɔɔ́ sé mankɛle muú ayi cha nnó alɛrege ɛnyú wɔ́ néndé mendoó wuú ɛwémbɔ ɛlɛrege mɛ ɛnyú yéndégenó. Ne unó bi ɛwú ɛlɛrege ɛnyu úlú wáwálé gebyɔ gepɔ́ wyɛé. Ndɛre ɛwú ɛlɛrege ɛnyú choge wyɛ mmyɛ ne Kras. 28 Baá gejeé ba, choge wyɛ mmyɛ ne Ji. Dépyɛge mbɔ, ɛsé ako débɛé fɔ́ ne ɛfɔ́ metɔɔ́ ne mekpo unɔɔ́ ɛgbarege fɔ́ ɛsé deja mmyɛ meso né bií ɛbi ji akerege meso. 29 Tɛ mbaa dékaá nnó Jisɔs alú cho né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ, dékage kaá ntó nnó yéndémuú ayi apyɛ genó ɛyi gelú cho ala Maá Ɛsɔwɔ.

3

Ɛsé delú baá Ɛsɔwɔ

1 Pɛge yé gejamégé gejeé ɛyigé Ntɛ sé Ɛsɔwɔ abɔ́ ne ɛse. Getuge gejee ɛyige na, ji akuú ɛsé nnó baá bií. Mbɔ ne ɛsé delú ntó. Ula bi bɔɔ́ mme álá akaá fɔ́ nnó ɛsé delú baá Ɛsɔwɔ, úlú nnó ɛbwɔ́ ákágé fɔ́ ji. 2 Aŋmɛ ba abi gejee ɛsé delú nana baá Ɛsɔwɔ. Ne genó ɛyi debɔ mankaá gelú nnó Ɛsɔwɔ alu danpyɛ ɛsé dekaá ndɛre débɛé nyɛ meso gébé. Yémbɔ dekaá nnó gébégé Kras akerege fa mme ɛsé débɛé nyɛ wyɛ ɛké ji, néndé dégɛne nyɛ ndɛre ji alu. 3 Yéndémuú ayi ánɛrege metɔɔ́ nnó ji abɛé nyɛ ɛké Kras, abɔ mambɛlege geŋwá jií pópó ndɛre ɛyigé Kras gelu.

4 Yéndémuú ayi apyɛé gabo akwene mbɔ lé ɛbɛ Ɛsɔwɔ néndé gabo mampyɛge ɛlé mankwene mabɛ Ɛsɔwɔ. 5 Ɛnyú dékaá nnó Kras achwɔ fa mme nnó afere ɛsé gabo né mmyɛ. Ne yé gabo fɔ́ apɔ́ ji mmyɛ chá chá. 6 Ndɛre ɛlúmbɔ, yéndémuú ayi áchomé mmyɛ ne Kras amage pyɛ sé gabo. Ne yéndémuú ayi apyɛɛ wyɛ gabo, alu daŋgɛ yé Kras, ne ákaá fɔ yé ji wɔ́.

7 Baá gejeé ba, dékamege fɔ́ muú fɔ́ abwɔlé ɛnyú. Yéndémuú ayi apyɛ wyɛ genó ɛyi gelu cho alu cho né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ, wyɛ ndɛre Kras alu cho né mbɛ ushu wuú. 8 Yémbɔ yéndémuú ayi apyɛ wyɛ gabo pyɛé, alu muú danchɔmeló néndé danchɔmeló ne alɔɔ́ ula mampyɛ gabo. Gétú ɛyigémbɔ ne Maá Ɛsɔwɔ achwɔɔ́ fa mme nnó áchɔ utɔɔ́ danchɔmeló.

9 Yéndémuú ayi alaá maá Ɛsɔwɔ apyɛé sé wyɛ gabo pyɛ, nénde ji awyaá gepɔgé Ɛsɔwɔ. Ji akágé pyɛ sé gabo néndé, ji alaá maá Ɛsɔwɔ. 10 Genó ɛyi gelɛrege bɔɔ́ abi alu baá Ɛsɔwɔ ne abi alu baá danchɔmeló gelú nnó, bɔɔ́ abi alá apyɛ fɔ́ genó ɛyi gelu cho né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ yé ɛbɛ élé gejeé álá abɔɔ́ fɔ́ ne atɛ aŋmɛ, ápɔ́ fɔ́ baá Ɛsɔwɔ.

Mekomejɔɔ́ Ɛsɔwɔ aké débɔgé gejeé ne atɛ

11 Mekomejɔɔ ayi ɛnyú déwuú mɛ tɛ ula ulɔɔ́ alu nnó ɛsé débɔgé gejeé ne atɛ. 12 Ɛkágé ɛsé debɛ ɛké Ken. Ji alu maá danchɔmeló. Ji awá meŋmo wuú. Ulannó ji awáne meŋmo wuú? Awá ji néndé unó bi Ken jimbɔɔ́ apyɛ úlú nchyɛnchyɛ ne ɛbi meŋmɛ wuú apyɛé úlú cho.

13 Baá gejeé ba, ékágé ɛnyú dela mano mekpo fuú mbɔgé bɔɔ́ mme aké apaá ɛnyú. 14 Ɛsé dékaá nnó détane né amu negbo dékpɛ né mmu geŋwá. Dékaá mbɔ néndé ɛsé debɔ gejeé ne atɛ aŋmɛ. Muú ayi alá abɔɔ́ fɔ́ gejeé ne ntɛ meŋmɛ wɔ́ alu né amu negbo. 15 Muú aké apaá ntɛ meŋmɛ wuú, ɛbyɛnnó alu mewané bɔɔ́. Ne dékaá nnó muú ayi awané bɔɔ́ alú dambɔ geŋwá ɛyi gélágé byé. 16 Genó ɛyi gepyɛ ɛsé dékágé genó ɛyi gejeé gelú, gelu nnó Kras achyɛ geŋwá jií agbo gétúgé se. Ne mbɔntó ne ɛsé débɔɔ́ manchyɛé geŋwáge sé, yé ɛbé lé mangbo gétúgé atɛ aŋmɛ. 17 Ne mbɔgé muú abɛgé ne gefwa ne agɛgé ntɛ meŋmɛ ayi alu mbya, alá agɛ meshwɛ apoó ji wɔ́, ɛpyɛmbɔ nnó ne ji agaré aké ji agboó ne Ɛsɔwɔ? 18 Baá gejeé ba, ékágé déjógé lé mejɔɔ́ meno ɛwú ɛwú nnó debɔ gejeé ne atɛ. Délérégé gejeé ɛyi wáwálé ne atɛ né mbaá unó bi dépyɛé.

19 Deké debɔɔ́ gejeé ne atɛ, mbɔ ne dékágé nnó détɛné né ɛgbɛ ɛwé wáwálé. Ne ɛwéna ɛpyɛ matɔɔ́ abɛé ɛsé mmu pere

gébégé détɛnege né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ, 20 yéndégébe ɛyí matɔ́ sé ágarege nnó dépyɛ gyɛ, néndé débɔ mankaá nnó Ɛsɔwɔ aŋea apwɔ yéndégenó ɛyi matɔ́ ágarege ɛsé ne ji akágé yéndégenó. 21 Ajeé ba abi gejeé, ndɛre ɛlúmbɔ mbɔgé matɔ́ sé alá agaré ɛsé nnó dépyɛ gyɛ wɔ́, débɛé fɔ́ ne ɛfɔ metɔ́ mantɛne né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ. 22 Ne dékágé gií yéndégenó ji achyɛge ɛsé néndé ɛsé débelege mabɛ jií ne dépyɛ ntó unó bi ugɔ́ ji metɔ́. 23 Ne ɛbɛ ɛwé ji achyɛé ɛsé ɛlú nnó défyɛé metɔ́ ne maá wuú Jisɔs Kras ne nnó debɔ gejeé ne atɛ wyɛ ndɛre ji agare ɛsé nnó dépyɛge. 24 Bɔ́ ako abi abelege mabɛ Ɛsɔwɔ, áchomé wyɛ mmyɛ ne ji ne ji ntó achome mmyɛ ne ɛbwɔ́. Genó ɛyi gepyɛ nnó ɛsé dékaá nnó ji acho mmyɛ ne ɛsé ɛlé Mendoó wuú ɛwé ji afyɛé ɛsé né mmu metɔ́.

4

Mendoó ɛwé wáwálé ne ɛwé gebyɔ

1 Ajeé ba abi gejeé, ékágé dékamege ne yéndégenó ɛyigé muú ajógé. Muú ajógé genó, chɛrege dégɛ mbɔgé mendoó ɛwé ɛtɛne ji nnó ajɔ́ ɛtané mbaá Ɛsɔwɔ, néndé gejamégé bɔ́ ɛkpávé gebyɔ achwɔ́ ne atyaá né mme meko. 2 Genó ɛyi gepyɛ ne dékaá mbɔgé ɛlé Mendoó Ɛsɔwɔ ne ɛlú muú né mmyɛ gelú nnó, yéndémuú ayi agarege nnó Jisɔs Kras achwɔ́ fa mme ndɛre mekwaá ji yimbɔ ne Mendoó Ukpea ɛlú ji mmyɛ. 3 Ne yéndémuú ayi álá agarege fɔ́ nnó Jisɔs achwɔ́ fa mme ndɛre mekwaá Mendoó Ɛsɔwɔ ɛpófɔ́ ji né mmyɛ. Ji yina ne awyaá mendoó muú ayi atɛné ukɔlɔ ne Kras ayi ɛnyú debɔ dewuú nnó achwɔ́. Ne nana alu mɛ fa mme.

4 Baá gejeé ba, ɛnyú delu baá Ɛsɔwɔ ne detoó dépwɔ bɔ́ gebyɔ bimbɔ nénde muú ayi alu ɛnyú né mmyɛ awyaá uto apwɔ muú ayi alu bɔ́ mme né mmyɛ. 5 Bɔ́ gebyɔ bimbɔ alu ɛle bɔ́ mme. Ndɛre ɛlúmbɔ, ɛbwɔ́ ájógé lé dépóré mme ne bɔ́ mme áwuú ne ɛbwɔ́. 6 Ɛsé delu bɔ́ Ɛsɔwɔ, ne yéndémuú ayi ákágé Ɛsɔwɔ áwuú ne ɛsé. Ne muú ayi ála apó fɔ́ muú Ɛsɔwɔ áwuú fɔ́ ne ɛsé. Gɛ mbɔ ne dékágé nyɛ mbɔgé muú awyaá mendoó ɛwé wáwálé waá nnó awyaá lé mendoó ɛwé gebyɔ.

Ɛsɔwɔ ɛlé gejeé ne yéndémuú Ɛsɔwɔ abɔ́ gejeé ne bɔ́

7 Ajeé ba abi gejeé, débɔge wyɛ gejeé ne atɛ néndé gejeé getanege né mbaá Ɛsɔwɔ. Ne yéndémuú ayi abɔ́ gejeé ne bɔ́ alu Maá Ɛsɔwɔ ne akáge Ɛsɔwɔ. 8 Ne muú ayi álá abɔ́ fɔ́ gejeé ne bɔ́ ákágé fɔ́ Ɛsɔwɔ, nendé Ɛsɔwɔ ɛlé gejeé. 9 Gɛ na ne Ɛsɔwɔ aléré nnó ji abɔ gejeé ne ɛsé. Ji atɔ danchi maá wuú fa mme nnó getu jií, ɛsé debɔ geŋwá. 10 Gɛ genó ɛyi gejeé gelu mbɔ. Ɛpófɔ́ nnó ɛsé debɔ́ gejeé ne Ɛsɔwɔ. Ɛlú ɛlé nnó ji abɔ́ gejeé ne ɛsé ne atɔme maá wuú nnó achwɔ agbo ndɛre ŋme gepɛ nnó ji ajinte gabo ayi ɛsé dépyɛ.

11 Aŋmɛ ba abi gejeé, mbɔgé nnó na ne Ɛsɔwɔ abɔ́ gejeé ne ɛsé, ɛsé ntó debɔ́ mambɔ gejeé ne atɛ. 12 Muú fɔ alu dangɛ Ɛsɔwɔ ne amɛ, yémbɔ mbɔgé debɔ́gé gejeé ne atɛ, Ɛsɔwɔ achome mmyɛ ne ɛsé, ne gejeé ɛyigé ɛsé débɔ́ ne atɛ gekwanege ndɛre Ɛsɔwɔ akɛlege.

13 Ɛsɔwɔ achyɛé ɛsé Mendoó wuú, gɛ mbɔ ne dékágé nnó ɛsé décho mmyɛ ne ji ne ji ntó acho mmyɛ ne ɛsé, néndé ji achyɛé ɛsé Mendoó wuú. 14 Ne ɛsé ambɔ́ dégɛ ne dégarege bɔ́ nnó Ntɛ se Ɛsɔwɔ atɔ Maá wuú fa mme nnó achwɔ ábɛé Menchyé geŋwá mbaá bɔ́ mme. 15 Ne yéndémuú ayi akamege nnó Jisɔs alu Maá Ɛsɔwɔ, Ɛsɔwɔ achome mmyɛ ne ji ne ji ntó achome mmyɛ ne Ɛsɔwɔ. 16 Ndɛre ɛlúmbɔ, ɛsé ntó dékaá ne dékámé nnó Ɛsɔwɔ abɔ gejeé ne ɛsé.

Ɛsɔwɔ abɔ́ gejeé ne bɔ́, ne yéndémuú ayi abɔ́ wyɛ gejeé achome mmyɛ ne Ɛsɔwɔ ne Ɛsɔwɔ ntó achome mmyɛ ne ji. 17 Genó ɛyi gepyɛ ɛsé dékaá nnó gejeé ɛyi débɔ́ gekwané ndɛre Ɛsɔwɔ akɛlege, ɛlé mbɔgé ɛsé débɛé fɔ́ ne ɛfɔ metɔ́ né bií bi Ɛsɔwɔ asɔ́ mpa néndé geŋwáge sé fa mme gelú wyɛ ɛké ɛyigé Kras. 18 Ɛfɔ ɛpó né gejeé, gejeé gekwɔnégé ndɛre Ɛsɔwɔ akɛlege gebuú ɛfɔ. Geno ɛyi gepyɛé ɛfɔ ɛlé ɛfwyale. Ne yéndémuú ayi abɔ́ ɛfɔ metɔ́ ɛbyɛnnó gejeé ɛyigé ji abɔ́ gelu gakwáne ndɛre Ɛsɔwɔ akélégé.

19 Ɛsé debɔ́ gejeé ne Ɛsɔwɔ ne atɛ aŋmɛ néndé Ɛsɔwɔ abɔ mɛ mbɛ abɔ́ gejeé ne ɛsé. 20 Mbɔgé muú ajɔgé nnó ji abɔ gejeé ne Ɛsɔwɔ ne ake alu paá ntɛ meŋmɛ wuú ɛbyɛnnó alu muú gebyɔ néndé muú alá abɔ́ fɔ́ gejeé ne ntɛ meŋmɛ wuú ayi ji agɛne ne amɛ, ɛpyɛémbɔ nnó ne ji abɔ gejeé ne Ɛsɔwɔ muú ji álé gɛné? 21 Ne achyɛé ɛsé ɛbɛ ɛwena aké: Yéndémuú ayi abɔ́ gejeé ne Ɛsɔwɔ abɔ mambɔ ntó gejeé ne atɛ aŋmɛ.

5

Ɛsé dewyaá uto ɛbi démmyɛ depwɔ gabo fa mme

1 Yéndémuú ayi ákámege nnó Jisɔs alu Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji ɛlá gefwa, ɛbyɛnnó alu Maá Ɛsɔwɔ. Ne yéndémuú ayi abɔ́ gejeé ne ntɛ abɔ́ ntó gejeé ne maá wuú. 2 Genó ɛyi gepyɛé ne ɛsé dékaá nnó débɔ́ gejeé ne baá Ɛsɔwɔ ɛlé mbɔgé debɔ́ gejeé ne Ɛsɔwɔ ne debélégé mabɛ jií. 3 Mambɔ gejeé ne Ɛsɔwɔ ɛlé mambélégé mabɛ jií. Ne mabé jií ájwerégé fɔ mambelé. 4 Néndé yéndémuú ayi alaá maá Ɛsɔwɔ awyaá uto bi ji ammyɛ apwɔ gabo fa mme. Ne mankame ayi ɛsé dékame nnó Jisɔs alu Maá Ɛsɔwɔ ne ɛpyɛ nnó ɛsé debɔ uto bi démmyɛ dépwɔ́ bɔ́ mme. 5 Ndé muú ayi apwɔ́ gabo fa mme? Élé muú ayi ákamé nnó Jisɔs alu Maá Ɛsɔwɔ.

Unó bi ulérége nnó Jisɔs alu Maá Ɛsɔwɔ

6 Ɛlé ji yina ne alú Jisɔs Kras, Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji ɛlá gefwa. Ji achwɔ́ fa mme, awyaá ji manaá ne manoó mií machyɛ mme gébégé ji agboó. Ji akoó fɔ́ ɛlé né mmu manaá mamímamí wɔ́, akoó né mmu manaá choncho ne manoó. Ne ɛlé Mendoó Ukpea ne ɛtɛne ntɛsɛ sɛ nnó mechɔ ɛwéna ɛlu wáwálé néndé Mendoó Ukpea ɛgarege wáwálé. 7 Bɔ ntɛsɛ alu alɛɛ́ abi alɛrégé nnó Jisɔs alu Maá Ɛsɔwɔ. 8 Bɔ ntɛsɛ bina ɛlé Mendoó Ukpea, manaa ne manoó. Ɛbwɔ́ bina alɛɛ́, ajɔ́gé wyɛ genó gemma. 9 Akwaá agáré unó bi ɛbwɔ́ akaá, ɛsé dekámégé nnó ájɔ́gé wáwálé. Yémbɔ genó ɛyigé Ɛsɔwɔ agárégé genɛ́á gemɛ gepwɔ amu. Ne ji ne agáré ɛsé genó ɛyi getome ne Maá wuú. 10 Yéndémuú ayi áfyɛɛ́ metɔ́ ne Maá Ɛsɔwɔ akáge né metɔ́ wuú nnó genó ɛyigé Ɛsɔwɔ agarege atome ne maá wuú gelú wáwálé. Yéndémuú ayi álá fyɛɛ́ fɔ́ metɔ́ ne Ɛsɔwɔ wɔ́, ɛbyɛnnó asɛle Ɛsɔwɔ ndɛré muú gebyɔ, néndé ashyá mankame nnó genó ɛyigé Ɛsɔwɔ ajɔ́ atome ne Maá wuú Jisɔs gelú wáwálé. 11 Gɛ genó ɛyigé Ɛsɔwɔ agáré ɛse na: Ji chyɛɛ́ ɛsé genɥwá ɛyi gélágé byé. Genɥwá ɛyigé na getanegé mbaá Maá wuú. 12 Ne yéndémuú ayi áchómé mmyɛ ne Maá Ɛsɔwɔ awyaá genɥwá. Yéndemuú ayi alá cho mmyɛ ne Maá Ɛsɔwɔ wɔ́, apɔ́ fɔ́ ne genɥwá.

Genɥwá ɛyi gélágé byé

13 Nsame ɛnyú unó bina, ɛnyú abi dékamé nnó Jisɔs alú Maá Ɛsɔwɔ nnó ɛnyú dékaá nnó déwyaá genɥwá ɛyi gélágé byé. 14 Ɛsé deténégé né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ né mmyɛmenɛne debɛɛ́ fɔ́ ne dembyɔ néndé dékaá nnó yɛndé genó ɛyi ɛsé degígé ji awuú ɛsé mbɔ́gé degigé ndɛre ji akélégé. 15 Mbɔ́gé ɛsé dekaá nnó ji awuu ɛsé né geno ɛyi degígé ji, debɔ mankaá ntó nnó ji achyɛ mɛ ɛsé genó ɛyi degígé ji.

16 Mbɔgé muú akage nnó ntɛ meɲmɛ apyɛɛ́ gabo ayi ála atene fɔ́ muú né negbo, anɛmmyɛ nnó Ɛsɔwɔ ajií ji nte achyɛɛ ji genɥwá. Ɛwéna ɛtome ɛlé ne bɔɔ́ abi apyɛ gabo ayi álá atɛne fɔ muú né negbo néndé gabo yifɔ alu ayi atene muu né negbo. Njɔɔ́ fɔ́ nnó ɛnyú dénénémmyɛ mbaá Ɛsɔwɔ gétúgé muú ayi apyɛɛ́ gefɔ́gé gabo yina wɔ́. * 17 Yɛndé gyɛɛ́ ayi muú apyɛ ɛlé gabo né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ. Yémbɔ gabo ayifɔ alu ayi álá aténé fɔ́ muú né negbo.

18 Ɛsé dekaá nnó yéndémuú ayi alaá Maá Ɛsɔwɔ apyɛɛ sé gabo pyɛ néndé Jisɔs Maá Ɛsɔwɔ abame ji ne danchɔmeló ákágé pyɛ fɔ́ ji genó.

19 Dékaá nnó ɛsé delu baá Ɛsɔwɔ. Bɔɔ́ mme ako abi álá akage Ɛsɔwɔ alu né amu muú nchyɛ.

20 Ɛse dekaá yɛ́ nnó Maá Ɛsɔwɔ achwɔ́ fa mme ne apyɛ nnó ɛsé dekaá unó bina ne nnó dekaá Ɛsɔwɔ muú alu wáwálé. Ɛsé decho mmyɛ ne Ɛsɔwɔ muú alu wáwálé ne Maá wuú Jisɔs Kras. Ji ne alu Ɛsɔwɔ muú alu wáwálé. Ji ntó ne achyɛge genɥwá ɛyi gelagé byɛ fɔ́.

21 Ndɛré ɛlúmbɔ, baá gejeé ba, ngárégé ɛnyú nnó sɛge gébé nnó ɛkágé denógé aló uka.

* **5:16** Ɛlú wáwálé nnó: Bɔɔ́ abi ágií depɔré Ɛsɔwɔ dɔɔ́ áké, gabo ayi atene muú né negbo ɛlé manshya ayi gejamégé bɔɔ́ áshyaá mankame nnó Jisɔs alu Maá Ɛsɔwɔ.

Nwɛ ayi agbeé ŋwɛ ɛpea ɛyi Jɔn
ásamé

Matame

1 Me muú kpaá ɛchomele bɔ́ Ɛsɔwɔ ne nsame ŋwɛ yina.

Ntɔme ji ɛta wyɛ mma kpaá muú Ɛsɔwɔ ajyaá. Ntɔme ntó ji ɛta baá byɛ́. Me mbɔ gejeé ne ɛnyú ne metɔ́ wa meko. Ɛpɔ́fɔ́ me mbií ne mbɔ́ gejeé ne ɛnyu, bɔ́ ako abi akaá wáwálé Ɛsɔwɔ abɔ́ ntó gejeé ne ɛnyú. 2 Nénde wáwálé yina alu ɛse né matɔ́ ne abɛ́ nyɛ ɛse matɔ́ kpa tɛ kwyakwya.

3 Nnɛnemmyɛ nnó Ɛsɔwɔ Ntɛ ɛse ne Jisɔs Kras Maá Ntɛ álɛ́régé ɛsé galɔ́gálɔ́, agɛne ɛse meshwɛ ne apyɛ ɛse debɛ né nesɔ. Nnɛnemmyɛ nnó, unó bina ubɛ ɛbi sé, ɛsé abi dékwɔlege wáwálé Ɛsɔwɔ ne debɔ́ gejeé ne atɛ.

Dékwɔlege genó ɛyi gelú wáwálé debɔgé wyɛ gejeé ne atɛ

4 Metɔ́ ɛgɔ́ me dɔ́ ndɛré ngɛne nnó baá byɛ́ abifɔ akwɔlégé wáwálé Ɛsɔwɔ ne apyɛ wyɛ ndɛré Ɛsɔwɔ Ntɛ agarege ɛse nnó dépyɛge. 5 Ndɛré ɛlúmbɔ, mma me nkpeage wɔ nnó debɔgé wyɛ gejeé ne atɛ. Ɛpɔ́fɔ́ ɛbɛ mekɛ ne me nchyɛge mbɔ wɔ, ɛlé gekwenége ɛbɛ ɛwé ɛse dewuú mɛ tɛ ula ulɔ. 6 Mambɔgé gejeé ne atɛ, atɛne nnó depyɛge unó bi Ɛsɔwɔ agare ɛsé nnó dépyɛge. Gɛ ɛbɛ ɛwe ɛnyu dewuú mɛ tɛ ula ulɔ mbɔ nnó debɔgé wyɛ gejeé ne atɛ.

7 Me njɔ́gé mbɔ néndé gejamégé bɔ́ dembwɔle atyaá mbɔ fa mme. Ɛbwɔ́ ákame fɔ́ nnó Jisɔs Kras achwɔ́ fa mme ndɛre mekwaá wɔ́. Ufɔ́ bɔ́ bina alu lé bɔ́ muú dembwɔlé yimbɔ muú ayi atɛné ukɔlɔ ne Kras. 8 Ndɛre ɛlúmbɔ, sége gébé nnó ɛkágé nsa ayi ɛnyú delu mambɔ gétúgé utɔ́ bi ɛsé depyɛ anó mme detu. Mmyɛge lé nnó debɔ́ nsa nyu meko.

9 Yɛ́ndémuú ayi ála apyɛɛ́ fɔ́ unó bi Kras alɛre, ne ajyɛ le mbɛ agbɛge unó né ɛbi Kras alɛre ɛbyɛnnó apɔ́ ne Ɛsɔwɔ. Ne yɛ́ndémuú ayi apyɛɛ́ unó bi Kras alɛ́régé, ɛbyɛnnó alu ne Ntɛ chóncho ne Maá wuú. 10 Ndɛre ɛlúmbɔ, mbɔgé muú achwɔge ɛta nyú álá gárégé fɔ́ lé unó bina ɛbi Kras alɛre, dekamege fɔ ji akpɛ né upú nyú, yɛ mantame ji detamege kaŋka. 11 Néndé muú atámégé gefɔ́ge muú yina, ɛbyɛnnó acho mbwa ne ji né ubobo unó bi muú yimbɔ ápyɛɛ́.

Kwyakwya mejɔ́

12 Me nwyaá gejamégé unó mangaré ɛnyú, yɛ́mbɔ nkɛlege fɔ́ mansa ubi né mme. Nénde me mbele umɛɛ́ manchwɔ́ gɛ́ ɛnyú nnó detu ushu ne atɛ ne njɔ́ mejɔ́ ɛwéna nnó ɛsé akó debɛ́ ne metɔ́ megɔmegɔ gbɛne.

13 Baá meŋmɛ wyɛ ayi mendée muú Ɛsɔwɔ ajyaá ntó alɔ́ wɔ mataме.

Ŋwɛ ayi ágbeé ŋwɛ ɛlɛ́ ayi Jɔn
ásamé

Matame

1 Me Jɔn muú kpaá ɛchomele bɔ́ Ɛsɔwɔ ne nsame ŋwɛ yina.

Ntɔme ji ɛta wyɛɛ Gayɔs mejeé wa ayi gejeé. Me mbɔ́ gejeé ne wɔ wáwálé.

2 Mejeé wa, nnɛnemmyɛ nnó yéndégenó ɛyigé wɔ ɔpyɛ gekɛne chaŋéné, ne nnó wɔ ɔbɛ metometo wyɛ ndɛre nkaá nnó né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ wɔ pɔ́ fɔ́ ne ɛfwyale né metɔ́ wyɛɛ́. 3 Me njógé mbɔ nénde metɔ́ ɛgɔ́ me dɔ́ gébégé aŋmɛ fɔ atane ɛwú mbɔ agaré ɛsé ndɛre ɛnyú dékwɔlege wáwálé Ɛsɔwɔ wyɛ ndɛre wɔ ɔpyɛ mɛ yéndégébé. 4 Me mpɔ se ne metɔ́ megómégó ɛwe cha ɛwé ɛpwɔ́ ɛwéna manwuú nnó baá ba ákwɔlege wáwálé Ɛsɔwɔ.

Áfɛ́ Gayɔs

5 Mejeé wa, wɔ ɔpyɛɛ́ utɔ́ uló́ulɔ́ ne metɔ́ wyɛɛ́ meko mbaá atɛ aŋmɛ chacha ne aŋkɛɛ́ bɔ. 6 Ɛbwɔ́ agare ɛchomele bɔ́ Ɛsɔwɔ ɛwé ɛlú wena ndɛre wɔ ɔlɛrege gejeé ne bɔ́. Ne ɛlú galógálɔ́ nnó wɔ ɔpoó ɛbwɔ́ ne genó ndɛre Ɛsɔwɔ akɛlege nnó ajyɛ mbɛ ne nekɛne bwɔ́. 7 Ɛbwɔ́ akɛne mbɔ, ɛlé gétúgé mabɔ Jisɔs Kras ne ɛbwɔ́ asɛle fɔ genó mbaá bɔ́ abi álá pɔ́ bɔ́ Jus. 8 Ndɛre ɛlúmbɔ, ɛsé debɔ mampogé ufɔ́ bɔ́ ndɛre bina nnó ɛsé ntó décho amu ne ɛbwɔ́ dégarege wáwálé Ɛsɔwɔ.

Dyotrefɛs akwe mpa

9 Me mbɔ́ nsa ŋwɛ ntó mbaá ɛchomele bɔ́ Ɛsɔwɔ ɛwé ɛwú, yémbɔ Dyotrefɛs muu akɛlege nnó awu lé ne ji, akamege nyɛ fɔ manwú ne me. 10 Ndɛre ɛlúmbɔ, me nchwɔgé ɛwú ndyaá nyɛ ji ula né unó bi ji apyɛ. Ji achɔ́ me mabɔ. Ne mechɔ ɛwé ɛkpɛ bɔ ɛbwɔ́ amu ɛlú nnó ji ashyaá ntó atɛ aŋmɛ abi achwɔ́ ɛwú nnó ajwɔlege fɔ́ ne ji. Ne ashyaá ntó nnó bɔ́ abi álú mansɛ atɛ aŋmɛ bimbɔ asɛge sé. Ne ábú ɛbwɔ́ né mmu ɛchomele bɔ́ Jisɔs.

11 Mejeé wa, ékágé ɔkwɔlege gabo, kwɔlege lé galógálɔ́ néndé muú ayi apyɛ genó ɛyi gelú cho alu muú Ɛsɔwɔ. Ne muú ayi apyɛ geno ɛyi gela pɔ́ fɔ́ cho akágé fɔ́ Ɛsɔwɔ.

Áfɛ́ Demetrɔs

12 Yɛ́ndémuú afɛge meŋmɛ sé Demetrɔs. Ne wáwálé alu nnó ji alu muú melómélɔ́. Ne ɛse ntó dejógé wyɛmbɔ, ne ɛnyú dékaá nnó genó ɛyigé ɛse dejógé gelu wáwálé.

13 Me nwyaá gejamégé unó mangaré wɔ, yémbɔ nkɛlege fɔ́ mansa ubi mme. 14 Me mbɔ́ mbele umɛ́ manchwɔ́ ngɛ wɔ. Nchwɔgé detuge nyɛ ushu ne atɛ déjɔ́ mejɔ́.

15 Nnɛnemmyɛ nnó ɛnyú debɛ né nesɔ. Ajeé byɛ́ ako alɔ́ wɔ matame. Ne wɔ mbɔ́ kɛ ɔtame yéndé mejeé se ayi alu ɛwú.

Ŋwɛ ayi Jud ásamé

1 Me Jud maá defwɛ Jisɔs Kras ne meŋmo
Jɛmsi ne nsame ŋwɛ yina.
Nsame ji mbaá bɔ́ɔ abi Ntɛ sé Ɛsɔwɔ akuú,
ɛbwɔ́ abi ji agboó ne ɛbwɔ́ dɔ́ɔ ne Jisɔs Kras
ntó apɛle ɛbwɔ́ cháŋénné.
2 Nnɛnemmyɛ nnó Ɛsɔwɔ alɛre ɛnyú
galɔ́gáló, nesɔ ne gejeé gejamegejame.

Sɛge gébé ne ubobo unó bi anlɛre gebyɔ alɛrege

3 Aŋmɛ ba, me mbɔ mmyɛɛ́ nnó nsa ŋwɛ
yina gétúgé mamfere ayi Ɛsɔwɔ afere ɛsé
ako né ɛfwyale gabo. Yémbɔ ngɛ́ nnó
ɛlú galɔ́gáló nnó nsa mpyɛ ɛnyú detɛne ne
ɛshyɛ né depɔré Jisɔs ɛtiré achyɛɛ́ ɛsé bɔ́ɔ bií
nnó defyɛ metɔ́ɔ ne ji damaá tɛ kwyakwya.
4 Njógé mbɔ néndé bɔ́ɔ fɔ́ ákpɛ mbwa ne ɛnyú
mmyɛ defyadefya. Ufɔ́ɔ bɔ́ɔ bina ne ábwɔlé
ulɔ́ɔ melu ɛbi Ɛsɔwɔ alɛrege ɛsé, ulaá lé genó
ɛyigé ɛbwɔ́ atɛnege wyɛ ákwérege depɔre
ubɛlé tametame ɛtiré ɛbwɔ́ ápyɛɛ́. Ásа né
mmú ŋwɛ Ɛsɔwɔ tɛ gachí nnó, Ɛsɔwɔ achyɛge
nyɛ ufɔ́ɔ bɔ́ɔ bina ɛfwyale abi álá nóge ji.
Ɛbwɔ́ ntó ashya Jisɔs Kras, ɛwé ji ne alu Ata
ne muú ayi apwɔ amu.
5 Yɛ́ lé ɛnyú dékaá mɛ unó bina uko,
nkɛlege nnó mpyɛ ɛnyú deté ndɛre Ata
Ɛsɔwɔ abɔ afere bɔ́ɔ Isrɛli né ámu bɔ́ɔ Ijip ne
ɛwyage áwane bɔ́ɔ abi álá fyɛɛ́ metɔ́ɔ ne ji wɔ́.
6 Ne tége ntó ndɛre ɛpyɛɛ́ ne makiénné Ɛsɔwɔ
ayi álá jwɔle né malu utɔ́ɔ bwɔ́ wɔ́, ályaá
malu ujwɔle bwɔ́ álá ápyɛɛ́ lé unó bi cha.
Ɛsɔwɔ awɛ́ nya aji ne bɔ mkpokovɛ, abi álaá
wyɛɛ́ wɛwɛ tɛ kwyakwya, afyɛ áji né melu
ɛmpinya gemua ágile gekpɛkpɛ bií bi Ɛsɔwɔ
asɔ́ɔ mpa bwɔ́. 7 Wyɛmbɔ ntó ne ɛpyɛ nya ne
bɔ́ɔ Sodom ne Gomɔra ne baá malɔ ayifɔ ayi
álu kwákwólé ne áji. Ɛbwɔ́ ábélege nya ubɛle
tametame ne apyɛɛ́ ubobo unó bi akwaá álá
bɔ́ɔ fɔ́ mampyɛ wɔ́. Getú ɛyigémbɔ, Ɛsɔwɔ
alwɛɛ́ áji ne mewɛ ɛwé ɛlá énómégé. Ɛsɔwɔ
apyɛmbɔ nnó akwélé ɛsé ako mbeé né genó
ɛyi gepyɛ nya ne ɛbwɔ́.
8 Wyɛmbɔ ntó ne bɔ́ɔ abi álu bíbí né mbwa
ɛnyú ájógé nnó Ɛsɔwɔ alɛrege ɛbwɔ́ unó né
amɛ geja. Getú ɛyigémbɔ, ápyɛɛ́ unó bi uchɔ́ɔ
menyammyɛ bwɔ́. Anógé fɔ́ bɔ́ɔ kpakpa ne
ájógé mejɔ́ɔ mebomebo ne uto bi ákpakpa
né mfaánebuú. 9 Yɛ́ gébégé ɛkiénné Ɛsɔwɔ
ɛwé kpaá ɛwé ɛkamege nnó Mikɛl ɛwamege
ne danchɔmeló gétúgé genŋkwógé Mosis ɛsɛ
fɔ́ utó né amu jií ɛjɔ́ɔ mejɔ́ɔ mebomebo ne
danchɔmeló wɔ́, ɛjɔ́ɔ lé nnó Ata anya wɔ́.
10 Yémbɔ bɔ́ɔ bina ájógé mejɔ́ɔ mebomebo
né unó bi ɛbwɔ́ álá ákágé ula. Ne ápyɛɛ́
unó ɛké menya mewaá. Yɛ́ndégenó ɛyi
gekwɔme ɛbwɔ́ mekpo apyɛ pyɛ. Ne ɛlé
wyɛ unó bina ne uwane ɛbwɔ́. 11 Ɛbɔ́ɔ nyɛ
ne ɛbwɔ́ néndé ɛbwɔ́ ákwɔlé gekage nekɛne
Ken muú abɔ́ áwáné meŋmo wuú. Ajinte
gemɛge bwɔ́ ákwɔlé meti ɛwé ábɔ́ɔ nsa ápyɛ
ubobo unó wyɛ ndɛre Balam abɔ́ apyɛɛ́.
Ɛbwɔ́ áshya manwú ne Ɛsɔwɔ, ndɛre Kora
abɔ́ apyɛɛ́. Ne ndɛre Kora ágboó, mbɔntó ne
ɛbwɔ́ ágboó nyɛ. 12 Ɛbwɔ́ álú ɛké upwapwane
unó né geluage nyú gébégé déké dényɛɛ́
ɛpaá menyɛɛ́ gejeé. Ɛbwɔ́ ányɛɛ́ menyé gefɔ́ɔ
ɛyi gegboó mmyɛ. Alú áteé ɛlé unɛ ɛbi
bwɔ́. Alú ntó ɛké geko ɛyigé mbyo akpane
geji gela gekwene manaá. Ne ɛké unɔ́ɔ
ɛbi ula uwɔme umpome gébégé unɔ́ɔ uko
uke uwɔme. Alu ɛké unɔ́ɔ ɛbi ágoó ubi ne
makaka. Agboó negbo ndɔ ɛpea. 13 Ɛbwɔ́ álu
ɛké ŋgbannyi ɛbɛɛ́ mega. Ne gabo ayi ɛbwɔ́
ápyɛ álú ɛké gefwene ɛyi ŋgbannyi metometo
atene né mapea mewaá ne mmyɛ ɛgboó fɔ́
bwɔ́. Ɛbwɔ́ álú ɛké bɔ danji abi ályaá malu
bwɔ́ ájyɛɛ́ malu ayi cha. Ɛbwɔ́ bina, melu
ɛwé Ɛsɔwɔ ábelé ɛbwɔ́ ɛlé ɛmpinya gemua
ɛyi gelá gebyɛ tɛ kwyakwya. *

14 Ɛnɔk ayi agbeé upyáne ukeneama mbaá
Adam, abɔ́ ajɔ́ɔ mɛ nya ató ne bɔ́ɔ bina aké,
“Wugé Ata achwɔ́ nyɛ ne bɔ dɛle bɔ dɛle
makiénné ukpea jií. 15 Asɔ́ɔ nyɛ mpa bɔ́ɔ
ako. Agare bɔ́ɔ abi álá kágé ji nnó ákwe
mpa gétúgé gabo ayi ɛbwɔ́ ápyɛɛ́ ne mejɔ́ɔ
mebomebo ɛwé ɛbwɔ́ ájɔ́ɔ ne Ɛsɔwɔ.”
16 Bɔ́ɔ bina áshulege bɔ́ɔ abifɔ ndo, ne yɛ́
genó ɛyi gekwanege ɛbwɔ́ metɔ́ɔ gepɔ́. Apyɛ
lé ubobo unó bi ugɔ́ɔ ɛbwɔ́ matɔ́ɔ, álú bɔ́ɔ
gempɔge. Ne áké álɔgé gélɔge mejɔ́ɔ ne muú
ɛbyɛnnó akɛlege nnó asɛ genó ɛta wuú.

Pyɛge wyɛ genó ɛyigé Ɛsɔwɔ akɛlege

17 Yémbɔ aŋmɛ ba abi gejee, ɛnyú debɔ́
mantégé unó bi nya áŋgbá Ata sé Jisɔs Kras
ajɔ́ɔ. 18 Ɛbwɔ́ ájɔ́ɔ nya áké, “Né kwyak-
wya gébé, bɔ́ɔ abi ájwane nyɛ ɛnyú gétúgé
depɔré Ɛsɔwɔ ɛtiré ɛnyú dékwɔlegé áchwɔ́ɔ
nyɛ. Ne ápyɛ nyɛ lé ubobo unó bi ugɔ́ɔ ɛbwɔ́
metɔ́ɔ, ɛbi Ɛsɔwɔ álá kɛlege.” 19 Bɔ́ɔ bina ne
áchwɔ́ɔ nyɛ ne aŋgya né geluage nyú, ɛbwɔ́
ápyɛɛ́ lé unó bi bɔ́ɔ mme ápyɛ, ɛbi usɛlé utó
bwɔ́ néndé Mendóo Ɛsɔwɔ epɔ́ ɛbwɔ́ mmyɛ.
20 Yémbɔ, aŋmɛ ba, pyɛgé nnó metɔ́ɔ ɛwé
ɛnyú defyɛ né unó bi Ɛsɔwɔ jimbɔ́ɔ alɛre
ɛnyú ɛwéne. Ɛnyú deké denɛnemmyɛ, gógé
Mendoó Ukpea ɛlɛré ɛnyú meti. 21 Belege
geŋwágé nyú gebɛ gefɔ́ɔ ɛyigé Ɛsɔwɔ ákágé
lɛrege ɛnyú gejeé jií ndɛre dégile galógáló
ayi Ata sé Jisɔs Kras nnó achwɔge agɛ ɛnyú
meshwɛ, ɛnyú debɔ geŋwá ɛyi gélágé byɛ́ fɔ́.
Ji apyɛ nyɛ mbɔ gétúgé ji agboó ne ɛnyú.

* **1:13** Ɛlú wáwálé nnó: Danji ɛlé menɔ membe ayi akɛle ɛké gasama akoóge né mfaánebuú.

22 Gɛge meshwɛ ne bɔ́ abi álú ne dembyɔ
né unó bi ɛbwɔ́ áfyɛ́ɛ́ metɔ́ wyɛ́ɛ́. 23 Poógé
abifɔ, défere ɛbwɔ́ átane né mmu mewɛ
ékágé ásɔ́. Ne mbaá abifɔ ntó, gɛge ɛbwɔ́
meshwɛ, yɛ́mbɔ sɛgé gébé nnó ɛkágé gabo
bwɔ́ áchálé ɛnyú. Págé yɛ́ bɛ́ ɛlé mandeé ayi
bɔ́ abi ápyɛ yɛ́ndé gabo áfyɛ́ɛ́ néndé gabo
ayi ɛbwɔ́ ápyɛ áchɔ mɛ mandeé yimbɔ.

Défɛ́ɛ́ge Ɛsɔwɔ

24 Matame mabɛ ne Ɛsɔwɔ muú akage
poó ɛnyú nnó ékágé dékwe né gabo. Ji
ákage pyɛ ɛnyú détɛne cho né mbɛ ushu
wuú. Deké degɛne gekpɛkpɛ énógé wuú
matɔ́ agɔ́ ɛnyú mmu. 25 Jimbíí ne alú Ɛsɔwɔ
Menchyé geŋwá né gétúgé genó ɛyigé Ata sé
Jisɔs Kras apyɛ́ɛ́. Nnɛnemmyɛ nnó bɔ́ ánógé
Ɛsɔwɔ, Ɛsɔwɔ mbíí ne abɔ́ɔ́ ɛshyɛ ne uto uko
tɛ ula ulɔ́, nana, ne tɛ kwyakwya Amɛn.

Ŋwɛ unó Jisɔs alɛré Jɔn né amɛ gejya

Jɔn agaré unó bi úlú né ŋwɛ yina

1 Né mmu ŋwɛ yina ne ásamé unó bi
Jisɔs Kras alɛré. Ɛsɔwɔ apyɛ Jisɔs akaá unó
bina nnó alɛ́ré baá défwɛ bií unó bi uchwɔ
pyɛ nana. Jisɔs Kras ató ɛkiénné wuú nnó
ɛjyɛ ɛpyɛ maá utɔ́ wuú Jɔn akaá unó bina.
2 Ne Jɔn agaré unó bina uko wyɛ ndɛre ji
agɛné. Genó ɛyigé ji asamé ɛlé meko mejɔ́
ayi Ɛsɔwɔ ajɔ́ ne wáwálé ayi Jisɔs Kras alɛré
né genó ɛyi ji agare. 3 Ɛsɔwɔ ájé muú ayi
akuú ŋwɛ yina ayi agaregé unó bi upyɛ́ mbɔ
nana ne ɛbi upyɛ nyɛ meso gébé, ne ájé ntó
yéndémuú ayi awúu unó bi ásamé wyɛ ne
apyɛ́ɛ ubi. Néndé gébé ɛyigé unó bi upyɛ́ɛ
nyɛ géla kwókwólé.

*Jɔn alɔ́ɔ matame mbaá machomele bɔ́ɔ́
Ɛsɔwɔ ákénéama*

4 Me Jɔn ne nsamé ŋwɛ ayina ntɔme ɛta
nyú machomele bɔ́ɔ́ Ɛsɔwɔ akénéama ayi
álú né gebagé mewaá Ɛsya.

Nnɛnemmyɛ nnó Ɛsɔwɔ álɛ́régé ɛnyú
galógáló, ápyɛ ɛnyú débé né nesɔ. Ɛsɔwɔ muú
alu nana, muú abɔ alu mɛ, ne muú achwɔ́
nyɛ ne mandoó akeneama ayi álu né mbɛ
geluɔge gefwage jií chóncho ne * 5 Jisɔs Kras,
muú álú toŋese ntésé ne maá mbɛ ayi akwilé
né negbo, ne muú alú nana, mfwa kpaá
mbaá afwa mme, álɛ́régé ɛnyú galógáló,
apyɛ ɛnyú débɛ né nesɔ. Matame mabɛ ne ji
muú abɔ́ɔ́ wyɛ gejeé ne ɛsé ne aferé ɛsé né
gabo gétúgé manoó mií ami machyɛ́ɛ mme.
6 Ne apyɛ ɛsé déla bɔ́ɔ́ abi ágbárege gefwa ne
ji ne apyɛ ntó ɛse déla ampyɛ́ɛ upɛ abi ápyɛ́ɛ
utɔ́ Ntɛ wuú Ɛsɔwɔ. Ŋgó ne utó úbé ne ji tɛ
kwyakwya ne kwyakwya. Amɛn

7 Gɛ́ge, ji achwóɔ nyɛ né mmu gekógé
mfaánebuú ne yéndémuú agɛne nyɛ ji. Yé
ébélé bɔ́ɔ́ abi ájomé ji áwané. Ne bɔ́ɔ́ mme
meko álili nyɛ gétúgé ɛfwyale ɛwé ji achyɛge
nyɛ ɛbwɔ́ ébé mbɔ. Amɛn.

8 Ata Ɛsɔwɔ aké, “Me ne nlú muú mbɛ
ne ayi kwyákwyá.” Me ne alú, “Muú ayi
alú nana, ne ayi abɔ́ alú ne ayi achwóɔ nyɛ.
Ɛsɔwɔ ayi Apwɔ́ amu.”

Jɔn agɛ́ Maá Ntɛ Mekwaá né amɛ géjyá

9 Me Jɔn, meŋmé nyú né ɛchomelé bɔ́ɔ́
Jisɔs, gétúgé me ntó nchome mmyɛ ne
Jisɔs, ne ngɛne ntó ɛfwyale wyɛ ndɛre ɛnyú.
Me nlú ntó muú ama wyɛ ndɛre ɛnyú né
gefwa ɛyigé Ɛsɔwɔ ágbárege ne nkógé metɔ́ɔ́
wyɛ ndɛre ɛnyú mpwa fɔ́. Abɔ́ ábú me
mfɛ́ né melɔ metɔ́ɔ́ nnyi ɛwé ákuú nnó
Patmɔs gétúgé ngárege mekomejɔ́ɔ́ Ɛsɔwɔ ne
wáwálé ayi Jisɔs alɛré né genó ɛyi ji agaré.
10 Né bií uwyaá ɛbi úlú bií Ata, Mendoó
Ukpea ɛchwɔ́ me mmyɛ ne nwú gekpékpégé
meko fɔ ndɛre atané me né meso ɛké meko
mbá. 11 Aké, “Sá unó uko ɛbi ɔgɛné nyɛ né
mmu ŋwɛ, ɔtɔ́ mbaá machomele bɔ́ɔ́ Ɛsɔwɔ
akénéama ayi álú né umé malɔ yina: Ɛfɛsɔs,
Smyna, Pɛgamɔn, Tayatira, Sadis, Filadelfya
ne Laodisha.”

12 Ne mbwólégé mmyɛ mangé muú ayi
ajóge me mejɔ́ɔ́ né meso, ngé uluɔ́ mátúlékáŋ
ukénéama ɛbi akwyɛ ne gul. 13 Né metɔ́ɔ́
metɔ́ɔ́ uluɔ́ ɛbimbɔ, ngé muú fɔ ndɛre atɛné
ɛké maá ntɛ mekwaá. Afyé nku metyémetyé
ayi akwɔné ji uka. Ne ani gebagé ndeé
ɛyi gégénege ɛké gul, génɔ ji né gebómé.
14 Mejwyɛ wuú ɛlú pópó ɛké néwúné ugoó,
yé ɛké makaŋkoma ne amɛ jií agénege ɛké
nénɔ́mé mewɛ. 15 Uka bií ushwánege ɛké
afyaákó ayi ásɔ́ɔ́ né mewɛ, atilé ashwánege
manémané. Meko wuú awyale ɛké nekɔné
nnyi nekwene mbɔ, chuchu. 16 Agbaré
ambe akénéama né ɛgbɛ ɛbwɔnyɛ wuú ne
aparanja ayi achyaá magbɛ apea atané ji
né meno. Ushu bií ugɛnege ɛké ŋmɛ́ɛ metɔ́ɔ́
ŋwɔmesé.

17 Ngɛge ji, nkwɛ ji né uka ɛké muú ayi ag-
boó. Anyaá ɛbwɔnyɛ wuú anere me mmyɛ
aké, “Ɔfɔge, me ne nlú muú mbɛ ne ayi
kwyakwya. 18 Me nlú mebɛ, me mbɔ ngbo,
ne gɛ menlú mebɛ tɛ kwyakwya ne kwyak-
wya. Me nwyaá uto mampyɛ bɔ́ɔ́ abi ágboó
ákeré né geŋwá wyɛ ndɛre muú ágbárege bɔ
agbógóló manené melɔ áwuú bɔ́ɔ́.

19 “Sá yé unó bi wɔ ɔgɛné; ɛbi upyɛ mbɔ
nana choncho ne ɛbi upyɛ́ɛ nyɛ meso gebé.
20 Gɛ genó ɛyi gebɔ gelu bibií, ɛyi getome
ne ambe akénéama ayi ɔgɛne me ngbare né
ɛbwɔnyɛ wa ne uluɔ matúlékáŋ ukénéama
ɛbi akwyɛ́ɛ ne gul. Ambe yimbɔ akénéama
atɛne mbaá makiénné Ɛsɔwɔ akénéama ayi
alú né machomele bɔ́ɔ́ Ɛsɔwɔ akénéama.
Ne uluɔ matúlékáŋ ɛbimbɔ ukénéama utɛne
mbaá machomele bɔ́ɔ́ Ɛsɔwɔ akénéama.”

2

*Ŋwɛ yi átɔme mbaá ɛchomele bɔ́ɔ́ Ɛsɔwɔ né
melɔ́ Ɛfɛsɔs*

1 Muú ayi me ngɛne né ama gejya aké,
“Sá ŋwɛ yina ɔtɔ́ mbaá ɛkiénné Ɛsɔwɔ ɛwé
ɛchomele bɔ́ɔ́ Ɛsɔwɔ né melɔ Ɛfɛsɔs.

“Garé ɛbwɔ́ ɔké, gɛgé mekomejɔ́ɔ́ ɛyi ɛtane
mbaá muú ayi agbaré ambe akénéama né
ɛbwɔnyɛ wuú ne akɛne né metɔ́ɔ́ metɔ́ɔ́ uluɔ́
mátúlékáŋ ukenéama ɛbi akwyɛ́ɛ ne gul. *
2 Me nkaá unó uko ɛbi ɛnyú dépyɛ́ɛ, mengé
utɔ́ɔ́ bi ɛnyú depyɛ ne ɛshyɛ ne metɔ́ɔ́ ɛwé
dékogé délá dépwaá, nkaá nnó ɛnyú dékií

* **1:4** Ɛlú wáwálé nnó: Ɛsya ayi ajógé mbɔ ɛlé ayi tɛ nya. Fina ákuú nnó Turkey. * **2:1** Ɛlú wáwálé nnó: Né mmu ŋwɛ Ɛsɔwɔ ayi mekɛ unó bi ji abií ɛlé wáwálé ayi ji ajyaá manlɛre bɔ́ɔ́ bií.

fɔ́ bɔ́ abo, ne ɛnyú démua bɔ́ abi áké álú áŋgbá Jisɔs, dégɛ́ nnó ápɔ́, álú bɔ́ gebyɔ́. 3 Ɛnyú dekóge matɔ́, ne dégɛ́ne ɛfwyale né gétú ya, dépwaá fɔ́. 4 Yɛ́mbɔ gɛ́ge genó ɛyigé nshulege ɛnyú ndo wyɛ na. Ɛnyú débɔ́ sé gejeé ne me ndɛre depyɛ́ mbɛmbɛ wɔ́. 5 Fɛrege dégɛ́ mati ayi ɛnyú depyɛ́ gyɛ́. Dékwɔ́ré matɔ́ nyú dépyɛ́gé unó bi ɛnyú debɔ mbɛ depyɛ́ mɛ. Dela depyɛ mbɔ wɔ́, me nchwɔ́ fere nyɛ geluógé ɛtúlékáŋ nyú né geluóge machomele bɔ́ Jisɔs. 6 Yɛ́mbɔ, gɛge genó gelógélɔ́ ɛyigé ɛnyú depyɛ na, ɛnyú dekií fɔ́ ubóbó unó bi bɔ́ ɛkwɔ Nikolatan ápyɛ wyɛ ndɛre me nla nkií.

7 “Muú ayi awya matu awú genó ɛyigé Mendoó Ukpea ɛjɔ́ge mbaá machomele bɔ́ Jisɔs.

“Ne yɛ́ndémuú ayi ammyɛ kpaá apwɔ́ɔ gabo, me nchyɛge nyɛ ji ɛbwónyɛ nnó anyɛ́ umpome genɔ́ ɛyi gechyɛge geŋwá ɛyi gélágé byɛ́. Genɔ́ ɛyimbɔ gewɛne né melɔ́ Ɛsɔwɔ.”

Ŋwɛ yi ɑtɔme mbaɑ́ ɛchomele bɔ́ Ɛsɔwɔ né melɔ́ Simina

8 Ama ajɔ́ aké, “Sa ŋwɛ ayina ɔtɔ́ mbaá ɛkiénné Ɛsɔwɔ ɛwé ɛchomele bɔ́ Ɛsɔwɔ né melɔ́ Simina.

“Garé ɛbwɔ́ ɔké, gɛ́ge mekomejɔ́ ɛyi ɛtane mbaá muú ayi álú ula ulɔ́ ne kwyakwya, ji ayi abɔ agboó ne akwilé né negboó. 9 Me nkaá ɛfwyale ɛwé ɛnyú degɛ́ne ne gekpo ɛyi ɛnyú délú yɛ́mbɔ ɛnyú dewyaá gefwa. Nkaá ndɛre bɔ́ áchɔ́ ɛnyú mabɔ. Ɛbwɔ́ ájógé ake alú bɔ́ Jus ne ápɔ́, álú lé bɔ́ danchɔmeló. 10 Ngarége ɛnyú nnó défógé fɔ́ ɛfwyale ɛwé ɛnyú déchwɔ́ dége, danchɔmeló apyɛ́ nyɛ áfyɛ ɛnyú abifɔ né denɔ, nnó ammua agɛ ufɔ́ɔ bɔ́ abi ɛnyú delú ne degɛne nyɛ ɛfwyale né ndɔ ɛfya. Fyɛge wyɛ matɔ́ ne me yɛ́ ɛbɛ́ ɛlé negbo ne ɛnyú degbóo. Ne me nchyɛge nyɛ ɛnyú nsa ayi alu geŋwá ɛyi gélágé byɛ́.

11 “Muú ayi awyaá matu awú genó ɛyigé Mendoó Ukpea ɛjɔgé né machomele bɔ́ Ɛsɔwɔ.

“Ne yɛ́ndémuú ayi ammyɛ apwɔ́ɔ gabo, agboó fɔ́ negboné ndɔ ɛpea.”

Ŋwɛ yi ɑtɔme mbaɑ́ ɛchomele bɔ́ Ɛsɔwɔ né melɔ́ Pɛgamɔn

12 Ama ajɔ́ aké, “Sa ŋwɛ ayina ɔtɔ mbaá ɛkiénné Ɛsɔwɔ ɛwé ɛchomele bɔ́ Ɛsɔwɔ né melɔ Pɛgamɔn.

“Gare ɛbwɔ́ ɔké, gɛge meko mejɔ́ ayi atane mbaá muú ayi awyaá aparanja yimbɔ ayi achyaá magbɛ ápeá. 13 Me nkaá nnó ɛnyú dejwɔlege né mbaá ayi danchɔmeló muú álú mfwa ájwɔlege, yɛ́mbɔ dénógé wyɛ mabɔ ma ne déshá fɔ́ mankamé depɔré ɛtiré détomé ne me, yɛ́ gébégé áwáne Antipas né geluage nyú, ji muú agaré mekomejɔ́ wa wáwálé kpaá tɛ ji agbóo. 14 Yɛ́mbɔ gɛ́ unó bi me nshulegé ɛnyú ndo wyɛ na; bɔ́ fɔ alú né geluage nyú abi akwɔlegé unó bi Balam alɛré. Ji alɛré Balak ndɛre ápyɛ ne ate bɔ́ Isrɛli ápyéɛ gabo. Apyɛ ɛbwɔ́ anyɛ́ menyɛ́ upɛ ayi áchyɛ mbaá aló uka, ne apyɛ ntó ɛbwɔ́ ánane manane tametame. 15 Ne bɔ́ abifɔ ntó álú né geluagé ɛnyú abi akwɔlegé unó bi bɔ́ ɛkwɔ Nikolatan álɛrégé. 16 Kwórege matɔ́ nyú, délyaá gabo, délá dépyɛ́ mbɔ wɔ́, me nchwɔ́ wáwá mamyɛ umyɛ ne bɔ́ bimbɔ ne aparanja yimbɔ ayi atanégé me meno.

17 “Muú ayi awyaá matu, awú genó ɛyi Mendoó Ukpea ɛjɔ́gé né machomele bɔ́ Ɛsɔwɔ.

“Muú ayi ammyɛ kpaá apwɔ́ɔ gabo, me nchyɛge ji menyɛ́ mfaánebuú ayi ábelé bíbí. Me nchyɛge ji ntó ntaá ɛniné pópó ne mabo makɛ ami asamé mfaá néní. Ne yɛ́ muú ayi akágé mabo ami bɔ apɔ, ɛkose muú ayi asɛle ntaá ɛníné mbɔ ne akaáge.”

Ŋwɛ yi ɑtɔme mbaɑ́ ɛchomele bɔ́ Ɛsɔwɔ né melɔ́ Tayatira

18 Ama ajɔ́ aké, “Sa ŋwɛ yina ɔtɔ mbaá ɛkiénné Ɛsɔwɔ ɛwé ɛchomele bɔ́ Ɛsɔwɔ né melɔ Tayatira.

“Garé ɛbwɔ́ ɔké, gɛge mekomejɔ́ ayi atane mbaá Maá Ɛsɔwɔ, muú amɛ ji agɛnege ɛké nenɔme mewɛ ne uka bíí ushwanege ɛké afyaá ako ayi atilé agɛnege mané mané. 19 Me nkaá unó bi ɛnyú dépyɛ́, nkaá gejeé ɛyigé ɛnyú debɔ́ ne me, ne metɔ́ ɛwé ɛnyú défyɛ ne me. Nkaá ndɛre ɛnyú dépoógé atɛ ne ndɛre dékoógé matɔ́ déla dépwá fɔ́. Nkaá nnó unó bi ɛnyú dépyɛ́ nana upwɔ ɛbi ɛnyú debɔ dépyɛ́ mbɛmbɛ gébégé défyɛ́ matɔ́ ne me fyɛ́. 20 Yɛ́mbɔ, gɛgé genó ɛyigé me nshulege ɛnyú ndo wyɛ na: Ɛnyú délyaá Jɛsɛbɛl, maá mendée ayi abyɔge gebyɔ nnó ji alú muú ɛkpávé Ɛsɔwɔ, abwɔlé bɔ́ utɔ́ ba né unó bi ji alɛrege, ánane manané tametame ne anyɛ́ menyɛ́ upɛ ayi áchyɛ́ mbaá aló uka. 21 Me nchyɛ ji gébé nnó akwɔré metɔ́ wuú, alyaá ɛno ɛwé ji anyɛ́ yɛ́mbɔ ashya manlyaá. 22 Gétú ɛyigémbɔ me mpyɛ́ nyɛ ji akwe nemeé, ne bɔ́ abi ábélege ne ji mpyɛ́ nyɛ ɛbwɔ́ agé ɛfwyale dɔ́ mbɔgé álá ákwɔré matɔ́ bwɔ́ ályaá gabo ayi ɛbwɔ́ ápyɛ́ wɔ́. 23 Ne me nwáne nyɛ bɔ́ abi ákwɔlege unó bi ji alɛrege, ne bɔ́ ɛchomele Jisɔs ako ákage nyɛ nnó me ne nlú muú ayi akágé depɔ́ ɛtire délú akwaá né matɔ́ ne ufɛre ɛbi ɛbwɔ́ áfɛrege. Ne ndɛre muú apyɛ gabo, mbɔntó ne nchyɛgé ji ɛfwyale.

24 “Yɛ́mbɔ ɛnyú ako abi délú né melɔ Tayatira abi déla kwɔlege unó uboubo bina ɛbi bɔ́ abifɔ akuú nnó anɔ́ unó danchɔmeló, mpɔ sé ne metuú ɛwé cha ɛwé nnɛrege ɛnyú mekpo, 25 ɛkosé mangaré ɛnyú nnó dégbare unó bi défyɛ́ metɔ́ wyɛ́ chánchá kpaá tɛ me nchwɔ́. 26 Ne muú ayi ammyɛ apwɔ́ɔ gabo, ne apyɛ́ utɔ́ ba ndɛre nkélege kpaá

tɛ kwyakwya nchyɛge ji uto nnó abɛ mfwa mbaá malɔ mme mako. 27 Ne ágbarege nyɛ ɛbwɔ́ ne amu matomato wyɛ ndɛre Ntɛ wa áchyɛé me utó, ne áchɔgerege nyɛ ɛbwɔ́ ubauba ɛké unje mesɛé. 28 Ne nchyɛge nyɛ ji membe ayi agɛnege né gejɛjɛge bií.

29 “Muú ayi awyaá matu, awú genó ɛyigé Mendoó Ukpea ɛjɔgé mbaá machomele bɔ́ Ɛsɔwɔ.”

3

Ŋwɛ yi átɔme mbaá ɛchomele bɔ́ Ɛsɔwɔ né melɔ́ Sadis

1 Ama ajɔ́ aké, “Sa ŋwɛ yina ɔtɔ mbaá ɛkiénné Ɛsɔwɔ ɛwé ɛchomele bɔ́ Ɛsɔwɔ né melɔ Sadis.

“Garé ɛbwɔ́ ɔke, gɛge mekomejɔ́ ayi atane mbaá muú ayi abɔ́ mandoó akénéama ayi ápyɛé utɔ́ Ɛsɔwɔ ne ambe akénéama, nkaá unó bi ɛnyú dépyɛé. Bɔ́ ágégé ɛnyú áké délú abɛ sanji degbo. 2 Kwilege téné, défyɛ ɛshyɛ mampyɛge unó bi ɛnyú déle délyaá mampyɛge nnó ékágé dékpɛ délyaá kaŋka, nénde ngɛ nnó utɔ́ nyú úlú dantɛne cho né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ. 3 Tɛge yé unó bi alɛre ɛnyú ne ndɛre déwuú, kwɔrege matɔ́ nyú dekwɔlege unó bimbɔ cháŋéné. Mbɔgé dékwilé tɛné wó, nchwɔ́ nyɛ ɛta nyú ɛké menjo né gébé ɛyigé ɛnyú délá kaágé. 4 Yémbɔ ukɛke bɔ́ abifɔ alú né geluage nyú né melɔ Sadis abi álá ágilé fɔ́ mawule ɛbwɔ́ wó, mmyɛke áchɔ fɔ́ menyammyɛ ɛbwɔ́ ne gabo wó. Ɛbwɔ́ afyɛé nyɛ mandée pópó akɛne ne me nénde ákwane mambɛ bɔ́ ba. 5 Ne muú ayi ammyɛ kpaá ápwɔ́ gabo, áfyɛé nyɛ ji mandeé pópó ɛke ɛbwɔ́. Ne me mferege fɔ mabɔ ɛbwɔ́ né mmu ŋwɛ ayi asamé mabɔ bɔ́ abi awyaá geŋwá ɛyi gélágé byé. Ne me ngarége nyɛ gbɔŋɔnɔ né mbɛ ushu Ntɛ wa ne makiénné jií ntó nnó, ji alú muú wa.

6 “Muú ayi awyaá matu awú genó ɛyi Mendoó Ukpea ɛjóge mbaá machomele bɔ́ Ɛsɔwɔ.”

Ŋwɛ yi átɔme mbaá ɛchomele bɔ́ Ɛsɔwɔ né melɔ́ Filadɛlfya

7 Ama ajɔ́ aké, “Sa ŋwɛ yina ɔtɔ mbaá ɛkiénné Ɛsɔwɔ ɛwé ɛchomele bɔ́ Ɛsɔwɔ né melɔ Filadelfya.

“Garé ɛbwɔ́ ɔké, gɛgé mekomejɔ́ ayi atane mbaá muú ukpea ayi muú akage neré metɔ́ ne ji. Ji ne ágbaré agbógólɔ́ mfwa Dɛvid ayi achyɛge ji uto mamgbaré gefwa ndɛre mfwa Dɛvid. Ne ánénege menombi yé muú ayi akáge gbɛ ɛwú apɔ́, agbɛge ntó menombi yé muú ayi akáge nené ɛwú apɔ́. * 8 Me nkáge unó bi ɛnyú dépyɛé. Gɛge me nnɛne mbɔ ɛnyú menombí ne yé muú ayi ákagé gbɛ ɛwú apɔ́. Nkaá nnó ɛnyú dépɔ fɔ́ né ɛshyɛ, yémbɔ ɛnyú dékwɔlege wyɛ unó bi me nlɛre délú danshyá nnó dékaágé fɔ́ me. 9 Wúgé! Bɔ́ danchɔmeló abi ábyɔge gebyɔ nnó álú bɔ́ Jus ne ápɔ́, mpyɛ nyɛ ɛbwɔ́ ato mano né mbɛ ushu nyú, ne ákaá nnó me mbɔ gejeé ne ɛnyú. 10 Ɛnyú dékwɔlege wyɛ unó bi ngaré ɛnyú nnó dékoge metɔ́ gétú ɛyigémbɔ, mento mpyɛ nyɛ nnó ɛnyú dékpɛgé fɔ́ ne ɛfwyale ɛwé ɛchwɔ́ nyɛ né mme meko. Ɛfwyale ɛwémbɔ ɛlú ɛlé mamua bɔ́ mme meko. 11 Ɛla gachyɛé me nchwɔ́, gbarege unó bi défyɛé metɔ́ wyɛé cháŋéné nnó ɛkágé muú fɔ́ afɔ́ nsa nyú. 12 Muú ayi ammyɛ apwɔ́ gabo, mempyɛé nyɛ ji álá ɛké gekwa ɛyi muú álá akágé nyií né mmu ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ wa. Ne alyagé fɔ́ geji tɛ kwyakwya. Nsamé nyɛ mabɔ Ɛsɔwɔ né menyammyɛ wuú ne amí melɔ Ɛsɔwɔ wa. Melɔ ɛwémbɔ ɛlé melɔ Jɛrosalɛ ayi mekɛ ayi atane mfaánebuú mbaá Ɛsɔwɔ ashulé fa mme. Ne nsamé nyɛ ntó mabɔ ma ami makɛ né menyammyɛ wuú. 13 Muú ayi awyaá matu awú genó ɛyi Mendoó Ukpea ɛjɔ́gé mbaá machomele bɔ́ Ɛsɔwɔ.”

Ŋwɛ yi átɔme mbaá ɛchomele bɔ́ Ɛsɔwɔ né melɔ́ Laodisha

14 Ama ajɔ́ aké, “Sá ŋwɛ yina ɔtó mbaá ɛkiénné Ɛsɔwɔ ɛwé ɛchomele bɔ́ Ɛsɔwɔ né melɔ Laodisha.

“Gáré ɛbwɔ́ ɔké, gége mekomejɔ́ ɛyi ɛtané mbaá muú ayi ákuú ji Amɛn, muú ayi muú ákage nɛré metɔ́ ne ji ne ntésé ayi apyɛé bɔ́ ákage wáwálé ayi atomé ne Ɛsɔwɔ. Ji alu muú ayi tɛ ula ulɔ́, unó bi Ɛsɔwɔ akwyɛé ukɛne ne ji. 15 Me nkaá unó bi ɛnyú dépyɛé. Nkaá nnó ɛnyú dékwené fɔ́ nyuanyua ne désɔ́ fɔ́ ntó dugédúgé, me mbɔ nkɛlege ɛbɛ nnó dékwene nyuanyua yé nnó désɔ́ dugédúgé. 16 Ne ɛlé ɛnyú délu jwale makwe nyuanyua dékwene mansɔ́ ntó dugé dúgé désɔ́, gétú ɛyigémbɔ, mpame nyɛ ɛnyú ne dafyɛé nkane muú akpóo matyɛé. 17 Ɛnyú déké déwyaá gefwa, délú gbɛne ne dékɛlege se yé genóge fɔ́. Ɛnyú dékaá mbɔ fɔ nnó délú mbyambya, meshwɛmeshwɛ, gekpogekpo, amɛ nónómé ne gejɔgéné wɔ́. 18 Ndɛre ɛlúmbɔ me nchyɛge ɛnyú majyɛé nnó déchwɔ́ déna gul ɛta wa ayi ásɔ́ né mewɛ, álá ápɔ́ ne deba, nnó apyɛ ɛnyú débɛ ne gefwa. Ne naáge ntó mandeé pópó nnó dékwere gejɔgéné nyú ɛyi gegboó mmyɛ. Naáge ntó uka ɛbi défyɛé ne amɛ nnó dégɛne mbaá. 19 Bɔ́ abi me ngboó ne ɛbwɔ́, apyɛge gyɛé, nshulege ɛbwɔ́ ndo, nlɛrege ɛbwɔ́ chuchu. Gétú ɛyigémbɔ, kpage gechyɛé dékwɔrege matɔ́ nyú délyaá gabo. 20 Wúgé, me ntɛne mbɔ né menombi nyú ndoó nnó dénene me gepú, muú awúgé meko wa, anenege me menombi nnó nkpɛ mmu, nkpɛne mbane ji denyé menyɛé ulua.

* **3:7** Ɛlú wáwálé nnó: Agbógólɔ́ Dɛvid ɛlé meti ɛwé bɔ́ ako abɔ makpɛ né gefwagé Ɛsɔwɔ.

21 Ne muú ayi ammyɛ́ apwɔ́ gabo, me nchyɛge nyɛ ji ɛbwɔnyɛ nnó ajwɔle ne me né geluage gefwa ya, wyɛ ndɛre me ntó mmyɛ mpwɔ bɔ́ mawáme ba njwɔlé ne Ntɛ wa né geluɔge gefwa jií.
22 “Muú ayi awyaá matu awú genó ɛyigé Mendoó Ukpea ɛjɔgé mbaá machomele bɔ́ Ɛsɔwɔ.”

4

Jɔn agɛ amɛ gejya nkane Ɛsɔwɔ ajwɔle né mfaá geluɔge gefwa jií

1 Unó bina upyɛge mbɔ, mma ngɛ amɛ gejya. Nke mpɛle ngɛ menombi fuú né mfaánebuú. Ne meko muú ayi me mbɔ́ mbɛ nwuú ɛké meko mbá, ama ajɔ́ ne me aké, “Kwɔ chwɔ́ wena, me nlɛre wɔ unó bi upyɛ́ nyɛ meso gébé.” 2 Téntéténé yimbɔ Mendoó Ukpea ɛchwɔ́ me mmyɛ, ékpá me mfɛ ne mfaánebuú. Nkɛ mpɛle, ngɛ geluɔge gefwa ne muú fɔ́ ndɛre ajwɔlé né mfaá geji.
3 Ne muú ayi ajwɔlé né mfaá geluɔ ɛyigémbɔ ashwane manémané ɛké ntaáné ŋka ɛniné ákuú jaspa ne carnelian. Ne mbya meshu ɛwe ɛtane ɛnɔ́ geluɔgé ɛyígé mbɔ ne mme ɛlú nshyɛ nhsyɛ ɛké mataá ayi ákuú nnó émáral. 4 Ngɛ ntó uluɔ gefwa ɛbifɔ ɛsaá meso ɛni ndɛre unɔ́ geluɔ ɛyigémbɔ né mme. Ne ákpakpa fɔ ɛsaá meso ɛni, abi afyɛ́ mandeé pópó, ákwere délaré gefwa né makpo ɛbwɔ́ ɛtire ákwyɛ́ ne gul ájwɔlé mfaá ubi. 5 Né geluɔ ɛyigémbɔ, gasama akɛle, mamamama, mamfeé ányane, mbaá áwyale. Né mbɛ geluɔ ɛyigémbɔ ntó, matúlékáŋ akénéama ágɛnege. Ne matúlékáŋ ayimbɔ akénéama, atɛne mbaá mandoó akénéama ayi apyɛ́ utɔ́ Ɛsɔwɔ. 6 Né mbɛ geluɔ ɛyigémbɔ ntó, ngɛ genó gefɔ ɛké ɛbɛ́ mega.

Gelu ɛfɛ́ ɛfɛ́, ne ŋanéŋané ɛké makaŋkomma. Ngɛ ntó ufɔ́ menya uni ɛyi ɛlú mebɛ. Ɛtɛné ɛnɔ geluɔ́ ɛyigémbɔ né mme. Menyammyɛ ɛbwɔ́ mekomeko álu ne amɛ mbɛ ne ayi meso. 7 Né geluage menya yimbɔ ɛni, ayi mbɛ alú ɛké genyanya, ayi agbeé ɛpea alú ɛké maá menɔ mpɔ, ayi agbeé ɛlɛ́ awyaá ushu ɛké mekwaá, ne ayi agbeé ɛni ntó alú ɛké nenyá ɛniné nélyɛnege.
8 Né geluage menya yina ɛni, yɛ́ ayi ndé awyaá ubagele ukéné ne gejamégé amɛ né mmyɛ, ne amɛ ayifɔ ntó ne nteé ubagele bií. Ne menya yina ɛkwane makwa utuú ne ŋwɔmese ɛpwaá. Ɛkwane ɛké, “Ɛsɔwɔ ukpea, Ɛsɔwɔ ukpea, Ɛsɔwɔ ukpea, alú Ata Ɛsɔwɔ Muú Apwɔ́ amu. Ji abɔ alú mɛ, alu nana ne achwɔ́ nyɛ.”
9 Ɛchyɛge ŋgɔ, ɛnógé ne matame mbaá muú ayi ajwɔlé mfaá geluɔge gefwa, ji ayi alú mebɛ tɛ kwyakwya. 10 Ákpakpa bimbɔ ɛsaá meso ɛni ákwe uwya mme né mbɛ ushu muú ayi ajwɔlé né mfaá geluɔge gefwa ɛyigémbɔ, ánógé ji muú ayi alú mebɛ tɛ kwyakwya ne kwyakwya, 11 aké, “Ata ɛsé Ɛsɔwɔ, wɔ ɔkwané mansɛ ŋgɔ́, ɛnógé ne uto. Néndé wɔ ne ɔkwyɛ unó uko ndɛre ɛjií wɔ né metɔ́ ne ɔkwyɛ́ ubi ne ɔpyɛ́ ubi úlú.”

5

Gebagé ŋwɛ ɛyi ápwiré pwiré ne maá ɛgɔ́ŋme

1 Genó ɛyigé fɔ ɛyigé me ngɛné ɛlé gebagé ŋwɛ ɛyi ápwirépwire né ɛbwɔnyɛ muú ayi ajwɔlé né geluɔ́gé gefwa. Né gebagé ŋwɛ yimbɔ, ásá unó wyɛ mbɛ ne meso ne ádyɛ geji ne ɛmá né malu ákénéama. 2 Ne ngɛ ɛkiénné Ɛsɔwɔ ɛwé ɛwyaá ncha, ɛgige kéŋké ɛké, “Waá akwané mambea ɛmá ɛwé ádyɛ́ né gebagé ŋwɛ yimbɔ anéné geji?” 3 Yɛ muú fɔ́ apɔ́ yɛ́ né mfaánebuú, fa mme yɛ́ né malɔ áwuú bɔ ayi ákaáge néne gebagé ŋwɛ yimbɔ akuú genó ɛyi gélú mmu. 4 Ne nlɔ manli segé segé néndé yɛ́ muú fɔ apɔ́ ayi ákwané manené gebagé ŋwɛ yimbɔ akuú genó ɛyi gélú mmu. 5 Ne muú ama né geluágé ákpakpa bimbɔ aké ne me, “Ɔligé sé, gɛ́, muu ayi ákuú ji genyanyagé ntoóné Juda, ji alú ntó mpyáne mfwa Dɛvid ammyɛ apwɔ́ bɔ́ mawámé bií. Gétú ɛyigémbɔ, ji ne akaáge bea ɛmá ɛwémbɔ malu akénéama ne anéné gebagé ŋwɛ yimbɔ.” *

6 Ajɔ́gé mbɔ, ngɛ́ maá ɛgɔŋme áténé kwɔ́kwɔ́lé ne geluɔgé gefwa ɛyigémbɔ, alú ɛké ábɔ́ áwá mɛ ji. Menya ɛyi ɛlú mebɛ ɛni ne ákpakpa bimbɔ, ánɔ ji mme. Ji awyaá ambya akénéama ne amɛ akénéama. Amɛ yimbɔ atɛné né mandoó akénéama ayi ápyɛ utɔ́ Ɛsɔwɔ. Ne Ɛsɔwɔ atɔ́ áji né mme meko.
7 Ne maá ɛgɔŋme yimbɔ achwɔ sɛ gebagé ŋwɛ ɛyimbɔ ayi ápwirépwire ne ɛbwɔnyɛ muú ayi ajwɔlé né mfaá geluɔgé gefwa. 8 Aségé mbɔ, menya yimbɔ ɛni ne ákpakpa bimbɔ ɛsa meso ɛni ákwe uwya mme né mbɛ ushu wuú. Ne yéndémuú né geluagé ákpakpa bimbɔ ne menya yimbɔ áwyaá neŋke né ɛbwɔ ne geku ɛyigé akwyɛ́ ne gul. Yéndé gekú gegbeé ne unó bi unóme gebɛ gelɔ́gélɔ́. Unó ubɛ bina utɛné mbaá mmyɛmenɛne bɔ́ Ɛsɔwɔ. 9 Ne ɛbwɔ́ ákwa ɛkwɔ mekɛ ɛwé yɛ́ muú fɔ álá álú daŋkwa áké, “Wɔ ɔkwané mansɛ gebagé ŋwɛ ɛyi gepwiré ɔbea ɛma ɛwé ádyɛ́ wyɛ́, néndé áwá wɔ, manoó mmyɛ ami magbɛle mana gejamégé bɔ́ nnó abɛ bɔ́ Ɛsɔwɔ. Bɔ́ bina atané né malɔ mme mako, ufɔ ufɔ́ bɔ́. Abi ájɔ́gé mejɔ́ ɛma ne abi ájɔ́gé mejɔ́ cháchá. 10 Ne ɔpyɛ ɛbwɔ́ álú ɛkwɔ ampyɛ́ upɛ né gefwa ɛyigé Ɛsɔwɔ se ágbárege. Ne ɛbwɔ́ ágbárege nyɛ gefwa fa mme.”
11 Ne nké mmage pɛ, ngɛ ne nwu meko gejamégé makiénné Ɛsɔwɔ ayi yɛ́ muú álá ákágé pa ndɛre atɛne anɔ́ geluɔgé gefwa, ne

* **5:5** Ɛlú wáwálé nnó: Neŋké ɛlé genóge ákwelé ubée ne geji.

menya ɛyimbɔ ɛni ne ákpakpa bimbɔ. 12 Ne makiénné yimbɔ ákálé keŋké áké, “Maá ɛgɔ́ŋme ayi abɔ awáne ákwane mansɛ uto uko, ne gefwa, ne deŋga, ne ɛshyɛ, ne ɛnógé, ne ŋgɔ ne matame.” 13 Ne nwu ntó unó uko ɛbi Ɛsɔwɔ akwyɛ́, ɛbi úlú né mfaánebuú, ɛbi úlú fa mme, ɛbi úlú né malɔ aló ne ɛbi úlú mmu ɛbɛ́ mega ne unó uko ɛbi úlú yéndé mbaá, ukwane uké, “Matame, ɛnógé, ŋgɔ ne uto uko ubɛ ne muú ayi ajwɔlé mfaá geluɔgé gefwage maá ɛgɔŋme tɛ kwyakwya ne kwyakwya.” 14 Ukwage mbɔ, menya yimbɔ ɛni ɛkame ɛké, “Amɛn” ne ákpakpa bimbɔ ákwɛ uwya mme ánógé Ɛsɔwɔ ne maá ɛgɔŋme.

6

Maá ɛgɔŋme abea malu ɛma ayi mbɛ ákéné né ŋwɛ ayi ápwiré

1 Ndɛre mpɛlé, ngɛ nkane Maá ɛgɔŋme abea melu ɛma ɛwé mbɛ né geluɔge malu akénéama ayi adyɛ́ né ŋwɛ yimbɔ. Ne nwu meko menya ama né geluage menya ɛyi mebɛ ɛni, ndɛre ajɔ́ ne meko keŋké ɛké néfé aké, “Chwɔ we.” 2 Mpɛge, ngɛ mpɔ mekagala pópó. Muú ayi ajwɔlé mfaá agbare ɛmbeé né ɛbwɔ ne áchyɛ́ ji ɛla gefwa ne akɛne ajyɛ ndɛre muú ayi ajyɛ mmyɛ mɛ ummyɛ apwɔ ne amage pwɔ nyɛ.

3 Ne ji ábeagé melu ɛma ɛwe ɛgbeé malu apea nwu meko menya ayi agbeé menya ɛpea ndɛre ajɔ́ aké, “Chwɔ́ we.” 4 Ajógé mbɔ, mpɔ mekagala megɛle atane achwɔ́. Ji achyɛ́ muú ayi ajwɔlé mfaá uto ne gekpɛkpɛgé aparanja mamfere nesɔ fa mme nnó bɔ́ ámmyɛge áwané atɛ.

5 Ámá ábeagé melu ɛwé ɛgbeé malú alɛ́, nwu meko menya ayi agbeé menya ɛlɛ́, ndɛre ajɔ́ aké, “Chwɔ́ we.” Mpɛge, ngɛ mpɔ mekagala megíle ne muú ayi ajwɔlé mfaá agbare ɛlómé né ɛbwɔ. 6 Nwú meko ayi alú ɛké meko muú ndɛre atane né geluagé menya yi mebɛ ɛyimbɔ ɛni ájɔ́ aké, “Ɛkpoko Flawa ɛma, ɛlú né ŋka utɔ́ bií uma ne makpoko barlɛ alɛ́ alú ntó ŋka utɔ́ bií uma. Ne ɔchɔge fɔ mbwɛ maweé ne mmɔ́.”

7 Ne ji ámá ábeagé melu ɛma ɛwé ɛgbeé malu ani, nwú menya mebɛ ayi agbeé menya ɛni ndɛre ajɔ́ aké, “Chwɔ́ we.” 8 Mpɛge, ngɛ mpɔ mekagala ayi ala bɛ́ɛ ne muú ayi ajwɔlé né mfaá akamégé negbo. Ne muú ayifɔ, ayi akwɔle ji meso, akamege melɔ áwuú bɔ́. Achyɛ́ ɛbwɔ́ uto nnó akare mme meko né malu aní, áwá bɔ́ né melu ɛma ne bee, mesa, ufɔ́ ufɔ́ mameé ne menyá ɛyi ɛpyɛ́ ɛfɔ.

9 Maá ɛgɔŋme ábeagé melu ɛma ɛwé ɛgbeé malu ata, ngɛ né nteé geluógé upɛ Ɛsɔwɔ mandoó bɔ́ abi áwané gétúgé mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ ayi ɛbwɔ́ ágaré. 10 Ne mandoó bɔ́ Ɛsɔwɔ bimbɔ, ájɔ́ keŋké áké, “Ɛh Anyata Ɛsɔwɔ, wɔ ɔlú muú ukpea ne bɔ́ɔ́ ákage ánɛre metɔ́ ne wɔ. Ɛbɛlege mbɔ nnó ne wɔ ɔsɔ mpa bɔ́ɔ́ mme abi áwané ɛsé, ɔshuú ɛbwɔ́ amu manchyɛ́ ɛbwɔ́ ɛfwyale?” 11 Ájɔ́ógé mbɔ, áchyɛ́ yéndémuú bwɔ́ ɛwule pópó, ne ágaré ɛbwɔ́ nnó ákoó metɔ́, ágilé kpaá tɛ́ mpa atɛ aŋme ɛbwɔ́ abi ápyɛ́ utɔ́ Ɛsɔwɔ, ɛbwɔ́ abi áwané ákwanege ndɛre Ɛsɔwɔ akɛlege.

12 Ne maá ɛgɔŋme ábeagé melu ɛma ɛwé ɛgbeé malu akene, ngɛ ndɛre mme anyigé ne ɛshyɛ tegetege. Ŋmɛ́ɛ ɛbwɔ́lé ɛlá megílé ɛké ndeé nekwi ne mfaá ntó agɛlé chuú ɛké manoó. 13 Ambe átane mfaá ákwe mme ɛké umpome genɔ́ fik ɛbi ula ugɛlé wɔ́, ukwene gébé mbyo metometo anyigé ubi. 14 Nebuú neseé ɛké gebɔ ɛyi muú apwiré afeé ne mbaá ayi gebɔ́ gélú. Yéndé mekwɛ kpaá ne mewaá metɔ́ nnyi áferé ɛwu né melu wuú. 15 Ne afwa mme meko, bɔ́ɔ́ kpakpa, ákpakpa bɔɔ bee, bɔ́ɔ́ abi awyaá gefwa, anɔ́ɔ́ bɔ́ɔ́, ne bɔ́ɔ́ ako choncho ne áfwɛ ne abi álá ápó áfwɛ ábó ájyɛ́ bií né mmu ambu maba ntaá ne meso matarave ayi álú né mfaá makwɛ kpakpa, 16 ákalé ákuú maba ntaá ne makwɛ kpakpa áké, “Kwege débií ɛsé nnó ékágé muú ayi ajwɔlé né mfaá geluɔgé gefwa agɛ ɛsé ne nnó ékágé maá ɛgɔŋme achyɛ́ ɛsé ɛfwyale. 17 Néndé gekpékpé bií ɛbi Ɛsɔwɔ ne maá ɛgɔŋme achyɛge bɔ́ɔ́ ɛfwyale ukwóne, ne ndémuú ákágé bo ɛfwyale ɛwémbɔ?”

7

Áfyɛ geloge Ɛsɔwɔ né mampwɛ usaá dɛle bɔ́ɔ́ Ɛsɔwɔ ukénéama meso ɛni

1 Unó bina uko ukógé, genó ɛyi me mma ngɛ, ɛlé makiénné Ɛsɔwɔ ani. Átɛne né maŋkú mme ani, agbɛ́ɛ mati mbyo ani, ayi atanege né maŋku mme yina nnó ékágé mbyo ammyɛge né mme yé ɛbé lé né ɛbɛ́ɛ, ne nnó ékágé amugé unɔ́ɔ́. 2 Ne ngɛ ntó ɛkiénné Ɛsɔwɔ ɛwé fɔ́, ɛtane né ɛgbɛ ɛwé ŋmɛ́ɛ ɛtanege, ɛgbare gelogé Ɛsɔwɔ muú alu mebɛ ɛku makiénné Ɛsɔwɔ yimbɔ ani keŋké, ayi Ɛsɔwɔ achyɛ́ áji uto manchɔ mme ne ɛbɛ́ɛ mega, 3 ɛké, “Téngé kpɛ, désage lyaá mbyo áchɔ́ mme, ɛbɛ́ɛ mega, ne unɔ́ɔ́ mewaá kpaá tɛ ɛsé denerege manlo baá défwɛ Ɛsɔwɔ ɛsé né mampwɛ ne gelogé Ɛsɔwɔ.” 4 Ne nwú nnó mpa bɔ́ɔ́ Ɛsɔwɔ abi álo ɛbwɔ́ né mampwɛ ne gelogé Ɛsɔwɔ ɛyigé na, alú usaá dɛle bɔ́ɔ́ ukénéama meso ɛni. Bɔ́ɔ́ bina atane né matoó Isrɛli áfyaneapeá.

5 Né ntoné Juda aló dɛle bɔ́ɔ́ afyaneapea.
Né ntoné Rubɛn aló dɛle bɔ́ɔ́ áfyaneapeá.
Né ntoné Gad aló dɛle bɔ́ɔ́ áfyaneapeá.
6 Né ntoné Ashyɛ aló dɛle bɔ́ɔ́ áfyaneapeá.
Ntoné Naftali aló dɛle bɔ́ɔ́ áfyaneapeá.
Ntoné Manasɛ aló dɛle ɛfyaneɛpeá.
7 Né ntoné Simyon aló dɛle ɛfyaneɛpeá.
Né ntoné Lɛvi aló dɛle ɛfyaneɛpeá.

Né ntoné Isaka aló dɛle ɛfyaneɛpeá.
8 Ntoné Sɛbulɔn aló dɛle ɛfyaneɛpeá.
Né ntoné Josɛf aló dɛle ɛfyaneɛpeá.
Né ntoné Benjamɛn aló dɛle ɛfyaneɛpeá.

Njuné bɔ́ átɛné né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ ne Maá ɛgɔŋme

9 Genó ɛyigé na gekoge, nke mpɛle, ngɛ njuné bɔ́ abi yɛ́ muú álá ákágé pa fɔ́. Bɔ́ bina átané né malɔ mme meko, yéndé ntoó ufɔ́ ufɔ́ bɔ́, ne ufɔ́ ufɔ́ mejɔ́. Afyɛ mandeé pópó, ágbaré mamɛ né amu átɛne né mbɛ geluɔge gefwa ne mbɛ ushu Maá ɛgɔŋme. 10 Ajógé keŋké áké, “Ɛsɔwɔ se, wɔ muú ɔjwɔlé mfaá geluɔge gefwa, ɛnyú ne Maá ɛgɔŋme ne déferege ɛsé né ɛfwyale gabo.” 11 Ajógé mbɔ, makiénné Ɛsɔwɔ ako átɛné ánɔ geluɔge gefwa, ákpakpa bimbɔ, ne menya yimbɔ ɛni ɛyi ɛlú mebɛ. Ne ɛbwɔ́ ako ákwe uwya mme né mbɛ geluɔge gefwa ánógé Ɛsɔwɔ, 12 áké, “Amɛn, mejé, ne ŋgɔ, ne deŋga, ne matame, ne ɛnógé, ne utó ne ɛshyɛ ubɛ ne Ɛsɔwɔ sé tɛ kwyakwya ne kwyakwya Amɛn.”

13 Muú kpaá ama né geluɔge ákpakpa bimbɔ, agií me áké, “Ndé bɔ́ na áfyɛɛ́ mawulé pópó, átané ɛfɔ́?”

14 Me nshuú ji meko nké, “Ata nkaá wɔ́, wɔ ne ɔkaá mbaá ayi ɛbwɔ́ átané.”

Ne agaré yɛ́ me aké, “Gé bɔ́ abi ákpɛne né gekpɛkpɛ ɛfwyale, átɛne ne ɛshyɛ kpaá tɛ átané cháŋéné na. Ɛbwɔ́ áshwɔné mawulé bwɔ́ ne manoó Maá ɛgɔŋme, álá pópó. 15 Ne gétú ɛyigémbɔ ne ɛbwɔ́ átɛné né mbɛ geluɔge Ɛsɔwɔ, ápyɛɛ́ utɔ́ ndɛre ampyɛɛ́ upɛ Ɛsɔwɔ ne mmu ɛcha upɛ wuú yéndégébé. Ne ji ayi ajwɔlé né mfaá geluɔge gefwa abɛɛ́ nyɛ ne ɛbwɔ́, abame ɛbwɔ́. 16 Ɛbwɔ́ ábɛɛ́ se mesa, mmwɔlé manaá ɛpyɛ sé ɛbwɔ́, ŋmɛɛ́ ɛdoó sé ɛbwɔ́ ne menyammyɛ ntó ásɔnegé sé ɛbwɔ́. 17 Néndé Maá ɛgɔŋme muú alú kwɔ́kwɔ́lé ne geluɔgé gefwa ɛyigé na ne ábáme ɛbwɔ́ nkane membame magɔŋme. Ne ajame nyɛ ɛbwɔ́ áfɛ ne baá anyi ayi awyaá manaá ami machyɛge geŋwá ɛyi gélágé byɛɛ́. Ne Ɛsɔwɔ ntó atilé nyɛ ɛbwɔ́ manse ako né amɛ.”

8

Maá ɛgɔŋme abea melú ɛma ɛwé ɛgbeé malu akénéama

1 Ne Maá ɛgɔŋme ábeagé melú ɛma ɛwé ɛgbeé malu akénéama mbaá meko né mfaánebuú ákwené álá tɔmeé né genóge gebagé nchwa nekɛ. 2 Ɛpyɛge mbɔ, ngɛ makiénné Ɛsɔwɔ akénéama ndɛre átɛné né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ. Achyɛɛ́ áji mbá akénéama.

3 Ne ɛkiénné ɛwé fɔ ɛgbaré maá gekú ayi ákwyɛɛ́ ne gul ɛchwɔ́ tɛné né mbɛ geluó ɛyigé ásɔ́ unó bi úwya gebɛ gelógélɔ́. Achyɛɛ́ ɛwú gejamégé unó gebɛ bina nnó ɛcho ne mmyɛmenɛne bɔ́ Ɛsɔwɔ ako, ɛnɛre mfaá geluó ɛyigé ákwyɛɛ́ ne gul ɛyigé gelú né mbɛ geluógé gefwage Ɛsɔwɔ ásɔ́ áchyɛɛ́ mbaá Ɛsɔwɔ. 4 Ndɛre ɛsɔ́ unó gebɛ ɛbimbɔ, amuawɛ choncho ne mmyɛmenɛne bɔ́ Ɛsɔwɔ, átane né amu ɛkiénné Ɛsɔwɔ ɛwémbɔ áfɛ né mbaá Ɛsɔwɔ. 5 Ɛpyɛge mbɔ, ɛkiénné Ɛsɔwɔ ɛwémbɔ ɛfere ujɛnjɛ mewɛ né mfaá geluó ɛyigémbɔ, ɛfyɛ ne mmu maá gekú yimbɔ ɛfome fa mme. Ɛfómégé mbɔ, mbaá áwyale, mamfeé anyane gbaŋgbaŋ, gasama akɛle mamamama, ne mme anyigé tégé tégé ne ɛshyɛ.

Makiénné Ɛsɔwɔ ayi mbɛ ani afɔme mbaá ɛbwɔ́

6 Ne makiénné Ɛsɔwɔ yimbɔ akénéama ayi ágbaré mbá akénéama, ákpome mmyɛ mamfɔme.

7 Ɛkiénné ɛwé mbɛ éfɔmege mba áwuú, makankoma ne mewɛ ɛchware ne manoó ɛkwe fa mme. Ne mewɛ ɛwémbɔ ɛkaré mme né malu alɛɛ́, ɛsɔ melu ɛma kpákpá choncho ne unɔ́ ne byaá mewaá.

8 Ɛkiénné Ɛsɔwɔ ɛwé ɛgbeé apeá éfɔmege mbá wuú, áfome genó gefɔ ne mmu ɛbɛɛ́ mega ɛyi gelú ɛké gekpɛ́kpɛ́gé mekwɛ ɛwé mewɛ ɛlúlé wyɛ wum wum wum. Genó ɛyigémbɔ gekwege gekare ɛbɛɛ́ mega né malu álɛɛ́, melu ɛma ɛlá manoó manoó. 9 Ne yéndégenó ɛyi gelú wyɛɛ́ gegbo, ne masogeka ayi alú wyɛ áchɔ́ɔ.

10 Ɛwé ɛgbeé álɛɛ ɛfɔmege mbá wuú, gekpɛ́kpɛ́gé membe ayi agɛnege ɛké gelɔgé ɛlwɛ, atane mfaá akaré manyi mme malu álɛɛ akwe né melú ɛma choncho ne baá anyi abi kɔkɔ́. 11 Membe yina ákamege nnó, “Unywɔne.” Ne melu ɛma ɛwé membe yina akwene wyɛ, né geluage malu ayina álɛɛ ɛla nywɔne nywɔnege. Gejamege bɔ́ abi anyuú manaá ami matane wyɛɛ́ ágbo.

12 Ne ɛkiénné Ɛsɔwɔ ɛwé ɛgbeé makiénné ani, ɛfɔmege mbá wuú, ákarege ndɛre ŋmɛɛ́, mfaá, ne ambe ágɛnege sé né malu alɛɛ́, melu ɛma ɛkwe kendeé. Ne akarege gébé ɛyigé utuú uwyage né malu alɛɛ́ mfaá ne ambe ágɛne sé ne melu ɛma wɔ́. Wyɛmbɔ ntó ne ɛpyɛɛ́ ne bií ne ŋwɔmese.

13 Ne mbwɛ amɛ nké mpɛle, ngɛ ndɛre nenya nelyɛnege tɛ mfaá, ne nwu ndɛre nejɔ́ge keŋké neké, “Ɛbɔ́ nyɛ, ɛbɔ́ nyɛ, ɛbɔ́ nyɛ ne bɔ́ abi álú né mme gebégé makiénné Ɛsɔwɔ ayi álaá álɛɛ́ áfɔmege mbá bwɔ́.”

9

Ɛkiénné Ɛsɔwɔ ɛwé ɛgbeé makiénné ata ɛfɔme mbá wuú

1 Ne ɛkiénné Ɛsɔwɔ ɛwé ɛgbeé makiénné ata ɛfɔmege wuú mbá, mma ngɛ́ membe fɔ atané mfaá, akwe mme. Achyɛɛ́ ji agbógólɔ́ ayi anenege gepyɛɛ́ ɛyi gélágé pɔ́ ne kwyakwya. 2 Ne membe yimbɔ anenege meno gepyɛɛ́ ɛyigémbɔ, amuawɛ atane wyɛ ɛké amuawɛ laáwa. Amuawɛ yina agbɛ ŋmɛɛ́

né mfaánebuú mbaá akwe gemuagemua. 3 Ɛgome ɛtane né mmu amuawɛ yimbɔ ɛkwe fa mme. Ákhyɛ ɛwú uto mantyɛ bɔ́ wyɛ ndɛre ɛbi ngat áwyaá fa mme. 4 Ágaré ɛwú nnó ɛpyɛge fɔ́ genó gebo ne jyage fɔ, yɛ́ ɛbɛ́ lé dambyanja ne yɛ́ndé gefɔgé genɔ́, ɛpyɛ lé genó gebo ne bɔ́ abi álá ápɔ́ ne gelogé Ɛsɔwɔ né mampwɛ bwɔ́. 5 Ákhyɛ fɔ ɛwú uto nnó ɛ́wá ɛbwɔ́ wɔ́, alya ɛlé ɛwú nnó ɛtyɛ ɛbwɔ́ né bɔ amfaá áta. Ne ubale ɛbi ɛbwɔ́ áwuú nyɛ ubɛ wyɛ ndɛre ɛbi ngat atyɛɛ́ muú. 6 Né amfaá bimbɔ áta, ákɛlege nyɛ negbo nnó newa ɛbwɔ́ ágɛne. Néndé yɛ́ lé ɛbwɔ́ áshyage negbo, negbo nebɛɛ́ fɔ ɛbwɔ́ kwɔ́kwɔ́lé.

7 Ɛgome ɛwéna, ɛlú ɛké mpɔ́ mekagala ɛyi áfyɛ ɛji unó manjyɛ bee. Ákwere ɛwu unó fɔ né makpo, unó bimbɔ úlú ɛké délaré gefwa ɛtiré ákwyɛɛ́ ne gul, ne mashu ɛbwɔ́ malu ɛké mashu akwaá. 8 Mejwɛ bwɔ́ ɛshya metyɛɛ́ ɛké mejwɛ andée ne manɛné bwɔ́ álú ɛké ayi genyanya. 9 Ákwere uwya yɛ́ndé ɛgomé ne gebagé gese ɛyigé bɔ́ abi ájyɛɛ́ bee ákwerege né uwya. Gewya ɛyigé ubagele bwɔ́ upyɛɛ́ gélú ɛké gewyage mbooó gese uka upea ayi mpɔ́ mekagala ɛjame ne gatɛle ɛjyɛɛ́ bee. 10 Ɛgome ɛwémbɔ ɛwyaá magyɛɛ́ ɛké magyɛ ngat. Ɛwya uto né magyɛ bwɔ́ matyɛɛ́ bɔ́ né bɔ amfaá áta. 11 Ne muú ayi álú mfwa bwɔ́, ɛlé ɛkiɛ́nné Ɛsɔwɔ ɛwé ɛgbare agbógɔ́ló gepyɛɛ́ ɛyi gelágе pɔ́ ne kwyakwya. Bɔ́ó Hibru akú ɛkiɛ́nné ɛwéna nnó Abadɔn. Ne bɔ́ó Grek ákuú ɛwú nnó Apolyɔn (ula utɛne nnó menchɔ unó).

12 Néŋáne ɛfwyale ɛniné mbɛ nekoó, wúgé ayifɔ apea alú chwɔ́.

Ɛkiɛ́nné Ɛsɔwɔ ɛwé ɛgbeé makiɛ́nné ákéné ɛfɔme mbá wuú

13 Ne ɛkiɛ́nné Ɛsɔwɔ ɛwé ɛpyɛɛ́ makiɛ́nné akéné, ɛfɔmege mbá wuú, nwú meko muú fɔ ndɛre atane né maŋkú ani ayi alú né geluɔ́ ɛyigé ákwyɛɛ́ ne gul ɛyigé gelu né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ. 14 Meko yimbɔ ajɔ́ ne ɛkiɛ́nné Ɛsɔwɔ ɛwémbɔ aké, “Kaá makiɛ́nné ani ayi áfɛné kwɔ́kwɔ́lé ne ɛbɛɛ́ kpa ɛwé ákuú nnó ɛbɛɛ́ Yufrɛtis.” 15 Ne ɛkiɛ́nné Ɛsɔwɔ ɛwémbɔ ɛkaá ayina ani. Ɛlé né nchwɔ́nekɛ ɛniné na, né bií ɛbi na, mfaá ayina ne ŋmɛɛ́ ɛniné na, ne Ɛsɔwɔ abelé mɛ nnó makiɛ́nné ayina ákáré bɔ́ abi álu fa mme malu álɛɛ́, áwá melu ɛma. 16 Ágare me aké mpa ɛkwɔ bɔ́ abi ákwɔme né mfaá mpɔ́ mekagala ájyɛɛ́ bee aja kpaá apwɔ, alú bɔ delɛ ne bɔ delɛ. 17 Né amɛ gejya yina, ngɛ́ mpɔ́ mekagala ne bɔ́ abi ájwɔlé mfaá ɛji. Bɔ́ó bimbɔ áfyɛɛ́ uba useé ummyɛ ɛbi bɔ́ó bee ákwerege né uwya. Ubaá useé bina ugɛlege ɛké mewɛ, uwyaá ugile nkane genó ɛyigé ákuú nnó Safaya, ne úlú ntó ɛkwɔɛkwɔ ɛké genó ɛyigé ákuú nno solfɔ. Mpɔ́ ɛyina ɛwyaá makpo ɛké makpo genyanya. Mewɛ, ne amuawɛ, ne sɔlfɔ ɛtanege ɛji né meno. 18 Unó bina uleɛ́, ɛbi uwáne bɔ́ó ubi utané né mano mpɔ ɛyimbɔ, mmyɛ ɛké mewɛ, ne amuawɛ ne sɔlfɔ ukare bɔ́ó abi alú fa mme né malu álɛɛ́ uwa melu ɛma. 19 Néndé ɛshyɛ mpɔ ɛyina ɛtanege ɛlé né manó ne magyɛ ɛbwɔ́. Magyɛ bwɔ́ áwya makpo ɛké mmyɔ. Ɛlé ne magyɛ ɛbwɔ́ yina, ne ɛchulé bɔ́ó.

20 Ne bɔ́ó abi unó bina ula uwa wɔ́, ályaá fɔ́ gabo ayi ɛbwɔ́ ápyɛɛ́ wɔ́. Ánógé wyɛ aló nchyɛ ne aló uka abi ákwyɛɛ́ ne gul ne seleba akwyɛɛ́ ntó ne afyaákó, mataá ne unɔ́ó. Yɛ́ ɛlé aló uka bina, álá áwuú, álá ágɛné ne álá ákɛné fɔ́, ɛbwɔ́ ánógé wyɛ abi. 21 Ne ályaá fɔ ntó bɔ́ó manwáné wɔ́ yɛ́ ɛlé mafoó manyɛ, manane tametame ne ɛjo manjo ályaá wɔ́.

10

Jɔn agɛ́ ɛkiɛ́nné Ɛsɔwɔ né amɛ gejya ndɛre ɛgbaré gebagé ŋwɛ ɛyi apwiré

1 Ne mma ngɛ́ gekpékpégé ɛkiɛ́nné Ɛsɔwɔ ɛwé fɔ né amɛ gejya, ɛtane né mfaánebuú ɛshulege mme. Ndɛre ɛwú ɛchwɔ́, geko gefyale ɛwú mmyɛ ɛké ndeé, ne ɛmbya meshu ɛgyaá ɛwú né mekpo, ushu bií ushwanege ɛké ŋmɛɛ́ ne uka ɛbií ntó úlú ɛké ukwa bi mewɛ ɛlúlé wyɛɛ́. 2 Ɛgbaré gebagé ŋwɛ ayi abɔ apwiré, nana gelu fuú né ɛbwɔ wuú. Ɛchoó geka jií ɛyi ɛbwɔnyɛ né ɛbɛɛ́ mega ne ɛyigé ɛbwɔbɛ né mewaá. 3 Ɛjɔ́ keŋké ɛkále ɛké meko genyanya. Ɛkalege mbɔ, néfe nnya nekame gbaŋgbaŋ ndɔ ɛkénéama neshuú ɛwú meko. 4 Ne nefe ɛnina neyáge mbɔ, nké nsa genó ɛyigé me nwuú nejɔ́, nké nwuú meko muú fɔ atané né mfaánebuú ajɔ́ ne me aké, “Ɔsage fɔ genó ɛyigé nefe ɛnina nejɔ́, bele geji ne metɔ́ wyɛɛ́.”

5 Ne ɛkiɛ́nné Ɛsɔwɔ ɛwémbɔ ɛwé ngɛne ɛtɛne né mewaá né ɛbɛɛ́ mega, ɛbwɛɛ́ ɛbwɔnyɛ wuú né mfaánebuú. 6 Ɛkele mabɔ Ɛsɔwɔ, muú alú mebɛ tɛ kwyakwya, muú akwyɛɛ́ mfaá, mme, ɛbɛɛ́ mega, ne yɛ́ndégenó ɛyi gelú wyɛɛ́ ɛké, “Njógé wáwálé nnó gébé gechɔ́ gepɔ́ ɛsé. 7 Yɛ́mbɔ ɛkiɛ́nné Ɛsɔwɔ ɛwé ɛpyɛɛ́ makiɛ́nné ákénéama ɛfɔ́mégé mba awuú, Ɛsɔwɔ apyɛɛ́ nyɛ unó bi ji abɔ́ ábelé bibí upyɛ wáwálé ndɛre ji agaré bɔ́ó utɔ́ó bií bɔ́ó ɛkpávé Ɛsɔwɔ nnó upyɛ nyɛ.

8 Ne mako ayi me mbɔ nwuú atane mfaánebuú ama ajɔ́ ne me aké, “Chwɔ sɛ́ gegbagé ŋwɛ yimbɔ né ɛbwɔ ɛkiɛ́nné Ɛsɔwɔ ɛwé ɛchoó geka ɛbɛɛ́ mega ne geka mewaá.”

9 Ajógé mbɔ, mfɛ mbaá ɛkiɛ́nné Ɛsɔwɔ ɛwémbɔ, ngií ɛwu nnó ɛchyɛɛ́ me gebagé ŋwɛ ɛyimbɔ, ɛjɔ́ ne me ɛké, “Sɛ geji ɔnyɛ́, gebɔ́ógе nyɛ wɔ né meno ɛke nnywɔ́ yɛ́mbɔ gekwɔnégé wɔ unɛ genywɔnege nyɛ.”

10 Ne nsɛ gebagé ŋwɛ ɛyimbɔ né ɛbwɔ wuú nnyɛ́. Gebɔ́ógе me né meno ɛke nnywɔ́ ne gekwɔnege me né unɛ gelá nywɔne nywɔnege. 11 Nyɛ́ge mbɔ, ágaré me aké, “Ɔbɔ

maá ma garé genó ɛyi gepyɛ́ nyɛ ne bɔ́ malɔ mme meko, ufɔ́ ufɔ́ bɔ́, ufɔ́ ufɔ́ mejɔ́ ne afwa.”

11

Ɛsɔwɔ atɔ bɔ́ ɛkpávé apeá

1 Unó bina ukogé, áchyɛ́ me meto ɛwé ámɛge unó wyɛ́. Ne Ɛsɔwɔ ajɔ́ ne me aké, “Chó mɛ́ɛ ɛcha upɛ wa ne geluógé upɛ. Pa ntó bɔ́ abi ánógé me wyɛ. 2 Yémbɔ, ɔmɛge fɔ́ dachi ɛcha upɛ wa, lyaá ji néndé me nlyaá ji mbaá bɔ́ abi álá ápɔ́ bɔ́ Jus, nnó ágbaré gefwage bwɔ́ né melɔ ukpea wa né bɔ ámfaá usa upea meso ɛpea. 3 Ne ntɔme nyɛ bɔ́ ba apeá abi ágaregé mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ, nchyɛge nyɛ ɛbwɔ́ uto mangaré bɔ́ genó ɛyi me mpyɛ nyɛ. Ne ágaregé nyɛ geji, áfyɛ́ mandeé nekwi né ndɔ dɛle meso usaá ufya ne ɛlɛ́ɛ.”

4 Bɔ́ bina apeá ne álu ɛké unɔ́ Olif upeá ne álú ntó ɛké uluɔ matúlékaŋ upea ɛbi utɛne né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ Ata muú ágbáregé gefwa mme. 5 Ne mbɔgé muú amuagé mampyɛ ɛbwɔ́ genó gebo, mewɛ ɛtanege ɛbwɔ́ né meno ɛsɔ́ muú mawame ɛbwɔ́ yimbɔ, mbɔntó ne bɔ́ abi amuame mampyɛ ɛbwɔ́ genó gebo, ábɔ́ mamgboó. 6 Ɛbwɔ́ áwyaá uto magbaré manaá nnó ákwegé fɔ́ né gébé ɛyigé ɛbwɔ́ ágaregé mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ. Ákwyaá ntó uto mambwɔlé manyi ála manoó manoó. Ne áwyaá ntó uto mantɔ mameé ufɔ ufɔ́ áchwɔ́ fa mme ndɛre ɛbwɔ́ ákɛlege.

7 Aneregе mangaré mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ, menya mebo ayi atané né gepyɛ́ ɛyi gelágе pɔ́ ne kwyakwya achwɔ́ mmyɛ nyɛ ne ɛbwɔ́ apwɔ, awá ɛbwɔ́. 8 Ne uŋkwɔ bwɔ́ ulaá nyɛ né metɔ́ melɔ́, mélɔ́ kpaá ɛwémbɔ mbaá ayi asɛlé nya Ata sé áwɔme nya né gekwa. Ne mabɔ ami ákuú melɔ ɛwéna né neka ɛlé Sodom yɛ́ nnó Ijip. 9 Ufɔ́ ufɔ́ bɔ́ yɛ́ndé ntoó, ufɔ́ ufɔ́ mejɔ́ ne malɔ mme mako átane áchwɔ́ɔ ágɛne uŋkwɔ bwɔ́ né ndɔ ɛlɛ́ɛ ne geba, ákamegé fɔ́ nnó muú áníí ubi. 10 Matɔ́ ágɔ́ nyɛ bɔ́ mme meko ndɛre bɔ́ bina ápea ágbóo, ne ápyɛ́ nyɛ ɛpaá gétúgé negbóné bwɔ́, áwɛlé atɛ mako néndé mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ ayi bɔ́ bina ágaré ápyɛ́ bɔ́ mme áwú ubalé dɔ́. 11 Yémbɔ ndɔ yina ɛlɛ́ɛ ne geba ɛkogé, Ɛsɔwɔ atɔmé gejulé ɛyi gechyɛge geŋwá gekpɛ uŋkwɔ bɔ́ bina né mmyɛ ákwilé téné. Ákwilégé mbɔ bɔ́ ako abi ábɔ́ ágɛné ɛbwɔ́ ɛfɔ ɛkwɔ ɛbwɔ́ né matɔ́ dɔ́. 12 Ne bɔ́ bina ápeá, áwú meko muú fɔ ndɛre ákuú ɛbwɔ́ keŋké né mfaánebuú, aké, “Kwɔgé déchwɔ́ wena.” Ne ndɛre bɔ́ mawáme bwɔ́ ápɛlé, ɛbwɔ́ ákwɔ áfé né mfaánebuú né mmu gekó. 13 Wyɛ né gébé ɛyigémbɔ, mme ányígé ne ɛshyɛ tegetege ákáré melɔ ɛwémbɔ né malú afya, ne upú ɛbi úlú né melu ɛma ukwe ne mmyɛ muú ayi ágboó álú dɛle bɔ́ akénéama. Bɔ́ abi álá, ɛfɔ ɛkwɔ ɛbwɔ́ matɔ́ ánógé Ɛsɔwɔ muú ɔlú né mfaánebuú.

14 Neŋáne ɛfwyale ɛniné negbée maŋáne apeá nekoó, wúgé ɛniné negbeé álɛ́ɛ nechwɔ́.

Ɛkiɛ́nné Ɛsɔwɔ ɛwé ɛgbeé makiɛ́nné akénéama ɛfɔme mbá wuú

15 Ne ɛkiɛ́nné Ɛsɔwɔ ɛwé ɛgbeé akénéama ɛfɔ́mégé mbá wúu, nwú meko makiɛ́nné Ɛsɔwɔ ndɛre ájógé keŋké áké, “Ata Ɛsɔwɔ sé ne muú wuú ayi ji ajyaá nnó ábɛ́ mempoó se awyaá uto mangbaré gefwa fa mme nana. Ne Ɛsɔwɔ ágbáregé gefwa tɛ kwyakwya ne kwyakwya.” 16 Ájɔ́gé mbɔ, ákpakpa bimbɔ, ɛsaá meso ɛni abi ájwɔlé mfaá uluɔ gefwage bwɔ́ né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ ákwe mashu mme né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ áfɛ́ɛ Ɛsɔwɔ, 17 áké, “Ata Ɛsɔwɔ, wɔ Muú Ɔpwɔ́ amu, wɔ muú ɔlu ne ɔbɔ ɔlú, ɛsé déchyɛgé wɔ matame néndé ɔlɛré gekpékpégé uto bi wɔ ɔwyaá ne ɔlɔ mangbaré gefwa jyɛ́ɛ fa mme. 18 Ne bɔ́ abi abɔ álá ápɔ fɔ́ Jus, ɛbwɔ́ ábɔ́ metɔ́ usɔ́ ne wɔ dɔ́. Yémbɔ gébégé ɛyigé wɔ ɔlɛrégé metɔ́ usɔ́ wyɛ gekwɔné. Ne gébé gekwɔné ɛyigé wɔ ɔsɔ́ mpa bɔ́ abi ágbóo. Gébé ntó gekwɔné ɛyigé wɔ ɔchyɛgé nsa mbaá bɔ́ utɔ́ byɛ́ɛ, bɔ́ ɛkpávé Ɛsɔwɔ ne bɔ́ ako abi áfɔ́ wɔ, abi aŋea gemɛ ne abi álá aŋea wɔ́. Ne gébé gekwɔné ɛyigé wɔ ɔwane bɔ́ abi áwáne bɔ́ ako abi áwáné bɔ́ fa mme yina.”

19 Áfɛ́ége Ɛsɔwɔ mbɔ, gepúgé Ɛsɔwɔ né mfaánebuú génene. Ne mengɛ́ mekwaá menomenyɛ́ ɛwé ɛsɔwɔ anyɛ́ɛ ne bɔ́ bií ndɛre ɛlú né mmu gepúgé Ɛsɔwɔ ɛyigémbɔ. Ne ngɛ́ ndɛre gasama akɛlé mamama, nefe nénya gbaŋgbaŋ, mbaá áwyale mme anyií tegetege, ne makaŋkoma akwene gejame.

12

Mendeé fɔ ne mmyɔ ayi ákuú nnó dragɔn

1 Né gébé ɛyigémbɔ, ngɛ́ gekpékpégé genó fɔ ɛyi getané né mfaánebuú. Ngɛ́ mendée fɔ ayi ndée ɛyi ji afyɛ́ ɛlú ŋmɛ́ɛ ŋmɛ́ɛ, anɛré uka bií né mfaá mfaá. Akwere ɛlá gefwa ɛwé ɛwyaá ambe áfyaneápeá. * 2 Mendée yina alú ne unɛ, ne ndɛre nebyɛ́ɛ némyɛ́ɛ ji ákalege gétúgé awuú ubale nebyɛ́ɛ.

3 Ne mma ngɛ́ gekpékpégé genóge fɔ ɛyi getané né mfaánebuú, nké mpɛlé, ngɛ́ gekpékpégé mmyɔ megɛle, ayi apyɛ́ɛ ɛfɔ, awyaá makpo akénéama ne ambya afya. Ne akweré maá ɛlá gefwa né yéndé mekpo wuú. 4 Ákaregé ambe ayi alú né mfaá né malu álɛ́ɛ, mmyɔ ayina asɛ megyɛ wuú ajá melú ɛma agbɛ fa mme. Akwilé atɛne né mbɛ ushu mendée yimbɔ ayi alú mambyɛ

* **12:1** Ɛlú wáwálé nnó: Mfaá ayi ájógembɔ, ɛlé mfaá ayi ágɛnege ne utuú.

maá, agile nnó mendée yimbɔ abyɛgé maá ji abɔ ányɛɛ́. 5 Ne mendée yimbɔ abyɛ maá wuú mende. Maá yimbɔ ne abɔɔ́ mámbɛ mfwa né malɔ mme meko. Agbaregé nyɛ bɔɔ́ mme meko ne amu matomato. Ndɛre ábyɛné maá yimbɔ, áchwɔ́ fɔɔ́ ji ákpa ji áfɛ́ mbaá Ɛsɔwɔ né mbaá ayi geluɔge gefwa jií gelú. 6 Ne mendée yina jimbɔɔ́ abó afɛ́ né mashwɔne mbaá ayi Ɛsɔwɔ ákwyɛɛ́ ábelé nnó ji abɛ wyɛɛ́, akpɛ bu né ndɔ dɛle meso usaá ufyane ulɛɛ́ meso ɛfya.

7 Ɛpyɛgé mbɔ, ummyɛ ukwe né mfaánebuú. Mfwa makiénné Ɛsɔwɔ ayi akuú ji Mikɛl ne aŋgba bií, ámyɛ ne mmyɔ yimbɔ ne bɔɔ́ bií ntó. 8 Yémbɔ Mikɛl ne aŋgba bií ámmyɛ ápwɔ mmyɔ yimbɔ ne bɔɔ́ bií ne ákamé sé nnó mmyɔ yimbɔ ne bɔɔ́ bií ama abɛ ne melú manjwɔlé né mfaánebuú wɔ́. 9 Ábú gekpékpé mmyɔ yimbɔ né mfaánebuú áshulé fa mme chóncho ne makiénné jií. Mmyɔ yina ne ákuú nnó danchɔmeló, muú mawáme, ji ne alú mmyɔ ayi alɔɔ́ mɛ tété nya mambwɔlégé bɔɔ́ fa mme.

10 Ne nwú muú fɔ ajɔɔ́ keŋké né mfaánebuú aké, “Nana Ɛsɔwɔ ɛsé aferé bɔɔ́ né ɛfwyale gabo, alɛre bɔɔ́ ako uto bií ji awyaá né gefwa ɛyigé ji ágbárege ne Kras, Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji ɛlá gefwa ayi ji atɔmé alɛre ntó uto bií fa mme. Néndé muú ayi aténege né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ sé utuú ne ŋwɔmésé ápyɛ mpa ne aŋmé sé ábú ji né mfaánebuú ashulé fa mme. 11 Ne aŋmé ɛsé bina ammyɛ ápwɔ ji né utó manoó Maá ɛgóŋme ami magbɛlé mme ne abya melómélɔ́ ayi ɛbwɔ́ ágarége. Ne ɛbwɔ́ ásɛ yɛ́ geŋwá bwɔ́ ɛké genó wɔ́ ne átɛne nnó yɛ́ ɛbɛ ɛlé negbo ɛbwɔ́ ágboó. 12 Mfaánebuú ne bɔɔ́ ako abi ájwɔlegé wyɛ, bɛége ne nechóchɔ́. Yémbɔ́ ɛbɔɔ́ nyɛ ne ɛnyú abi délú né mme ne mabɛɛ́ mega néndé, danchɔmeló ashulé achwɔ́ báne ɛnyú ne metɔɔ́ usɔ néndé ji akaá nnó gébé jií ɛyi gelaá géjásé wɔ́.”

13 Mmyɔ yimbɔ agégé nnó ábú ji ashulé fa mme, alɔ mamfwénégé mendée yimbɔ ayi ábyɛné maá mende nnó awá. 14 Yémbɔ áchyɛ mendée yimbɔ ukpékpé ubagele upeá ɛbi úlú ɛké ɛbi nenya nnó ályéné ájyɛ ábí né mashwɔne mbaá ayi Ɛsɔwɔ ákwyɛ ábelé nnó ji abɛɛ́ wyɛ ábelé ji bu né aŋmɛ álɛɛ́ ne geba. 15 Ne mmyɔ yimbɔ awɔ́ manaá né meno, majá ɛké ɛbɛɛ́ nnó ŋgbannyi ashwa mendée yimbɔ anó nnyi. 16 Yémbɔ mme apoó mendée yimbɔ, anené meno anyú manaá ami mmyɔ yimbɔ awɔɔ́ mako. 17 Ɛpyɛgé mbɔ, mmyɔ yimbɔ metɔɔ́ ɛsɔ́ ji dɔɔ́ ne mendée yimbɔ, alyá ajyɛ ŋme ummyɛ ne upyáne mendée yimbɔ, bɔɔ́ abi ábélege mabé Ɛsɔwɔ ne bɔɔ́ abi ágaregé wáwálé ayi Jisɔs alɛré né abya melómélɔ́, nnó ɛbwɔ́ ne Mmyɔ yimbɔ atɛné né mbale ɛbɛɛ́ mega.

13

Menya mebo ayi atáne né mmu ɛbɛɛ́ mega

1 Ndɛre mmyɔ yimbɔ aténe ɛwú, ngɛ́ menya mebo fɔ ndɛre atanege né mmu ɛbɛɛ́ mega. Menya yimbɔ awyaá makpo akénéama, ne ambya afya. Ákweré maá ɛla gefwa né yɛ́ndé ɛmbya wuú. Né mfaá yɛ́ndé mekpo wuú asa mabɔ wyɛ ami machɔɔ́ mabɔ Ɛsɔwɔ. 2 Menya yimbɔ afulé mek-waálá, awyaá uka ɛké ɛbi menya fɔ ayi afulé maamyɛ ákuú ji nnó bɛɛ́. Ne meno wuú ɛlú ɛké menó genyanya. Ne mmyɔ yimbɔ achyɛɛ́ menya mebo yimbɔ, uto ɛbií ne gekpɛkpɛgé ɛshyɛ wuú nnó, agbaré gefwa. 3 Menya yimbɔ, mekpo wuú ɛma, ɛlu ɛké abɔ akɛ gepa wyɛ ɛyi gelú manwá ji wáne, yémbɔ gepa ɛyigémbɔ, gegbo mé. Ne bɔɔ́ mme meko álá mano mekpo fuú gétúgé genó ɛyina, álɔ́ mankwɔlege ji. 4 Ɛbwɔ́ ako ánógé mmyɔ yimbɔ gétúgé ji achyɛɛ́ uto bií mbaá menya mebo yimbɔ. Ne ánógé ntó menya mebo yimbɔ ajógé aké, “Ndémuú alú ɛké menya yina, ne waá ákágé mmyɛ umyɛ ne ji?”

5 Ne ályaá menya mebo yimbɔ nnó ádógé ɛbwɔ ɛwɔme áchɔ́gé mabɔ Ɛsɔwɔ, ne ályaá ji ntó nnó alɛré uto bií né usaá bɔ amfaá upeá meso ɛpeá. 6 Menya mebo yimbɔ alɔ́ manlwɛrege Ɛsɔwɔ, achɔɔ́ mabɔ mií ne ami bɔɔ́ Ɛsɔwɔ abi álú né mfaánebuú. 7 Áchyɛɛ́ ji ntó uto nnó ammyɛ bee ne bɔɔ́ Ɛsɔwɔ fa mme apwɔ ɛbwɔ́. Ne áchyɛɛ́ ji ntó uto nnó, abɛ mfwa mbaá matoó mme mako, ufɔɔ́ ufɔɔ́ bɔɔ́, ufɔɔ́ ufɔɔ́ mejɔɔ́, ne malɔ mme mako. 8 Ne bɔɔ́ ako abi álú fa mme ánógé nyɛ menya mebo yimbɔ. Ɛbwɔ́ bina ne tɛ ula ulɔɔ́ mme álá ása fɔ́ mabɔ bwɔ́ né mmu ŋwɛ ayi asame mabɔ bɔɔ́ abi ábɔɔ́ nyɛ geŋwá ɛyi gélágé byɛ́. Ŋwɛ yimbɔ ɛlé ayi Maá ɛgóŋme ayi abɔ́ awáne.

9 Muú ayi awyaá matu áwú. 10 Yɛ́ndémuú ayi Ɛsɔwɔ ajɔɔ́ mɛ́ nnó apyɛ ji, apyɛne nyɛ ji. Yɛ́ndémuú ayi Ɛsɔwɔ ajɔɔ́ mɛ nnó áwá ji ne aparanja, áwané nyɛ ji ne aparanja. Ɛwéna ɛlú ɛlé majyɛ mbaá bɔɔ́ Ɛsɔwɔ nnó abɔ mankogé matɔɔ́, áfyɛɛ́ wyɛ metɔɔ́ ne ji.

Menya mebo ayi átane né mmu mme

11 Ne mma ngɛ menya mebo ayi fɔ ndɛre atanege né mmu mme. Awyaá ambya apeá ɛké maá ɛgɔŋme, ne ajógé mejɔɔ́ ɛké mmyɔ. 12 Asɛ uto uko ɛbi menya mebo ayi mbɛ awyaá apyɛ ukpɛkpɛ unó né mbɛ ushu wuú. Apyɛɛ́ mme ne bɔɔ́ ako abi ájwɔlegé wyɛ ánógé menya ayi mbɛ yimbɔ, ayi gepa ɛyi gelu manwá ji gegbóo. 13 Ne menya mebo yimbɔ, ayi atane né mmu mme, apyɛ ukpékpé ufélekpa ɛbi yɛ ɛbɛlé mewɛ ɛtane né mfaánebuú ɛkwe mme bɔɔ́ ako agɛ́. 14 Abwɔlé bɔɔ́ abi álú fa mme né ufélekpa ɛbi ályaá ji apyɛɛ́ né mbɛ ushu menya ayi mbɛ. Agaré ɛbwɔ́ nnó ákwyɛɛ́ meló uka ayi afulé menya ayi abɔ akɛlé ji gepa ɛyi geké gewa

ji yémbɔ álá gbóo wɔ́. 15 Ne ályaá menya ayina nnó ato gejulé mbaá meló uka yimbɔ nnó ábɔ geŋwá, ájɔ́gé mejɔ́, apyɛ nnó áwá bɔ́ ako abi álá ánógé fɔ ji, 16 apyɛ ntó áfyɛ bɔ́ ako gelo né ɛgbɛ ɛbwɔnyɛ yé ne mampwɛ. Abi álá aŋea gemɛ wɔ́ ne abi aŋea gemɛ, ubyá bɔ́, afwa ŋka, afwé ne abi álá pɔ́ afwé, afyɛ ɛbwɔ́ uló mmyɛ. 17 Apyɛmbɔ nnó muú álá pɔ́ ne gelo ɛyigémbɔ ákpogé fɔ́ genó yé ɛbé ɛlé mana genó anamé fɔ́. Ne gelo ɛyigémbɔ geténé mbaá mabɔ menya mebo ayi mbɛ, yé ɛbɛ ɛlé nɔmba ayi atɛné mbaá mabɔ mií.

18 Ɛwéna ɛlú lé majyɛ mbaá bɔ́ ako nnó yéndémuú abɛ ne deŋga né mechɔ ewéna. Ne yéndémuú ayi awyaá defɔ́ afɛre akaá ulaá geloge menya ayina. Geji geténe mbaá mabɔ mekwaá. Ne gelo jií ɛlé “666”

14

Maá ɛgɔŋme ne usaá dɛle bɔ́ ukénéama meso ɛni

1 Ne nké mpɛlé, ngɛ́ maá ɛgɔŋme ndɛre aténé né mfaá mekwɛ ewé ákuú nnó Sayɔn ne usaá dɛle bɔ́ ukénéama meso ɛni. Asa mabɔ Maá ɛgɔŋme ne ami Ntɛ wuú fɔ né mampwɛ ɛbwɔ́. 2 Ne nwú meko muú fɔ né mfaánebuú, meko yimbɔ awyale ɛké meko makɔne nnyi ne anyáne ntó keŋké ɛké nefe. Meko ayi nwú mbɔ alú ɛké bɔ́ ákwɛlé bɔ dandyɛɛ́ ɛbwɔ́. 3 Ne njune bɔ́ bina ákwa ɛkwɔ mekɛ né mbɛ geluɔge gefwage Ɛsɔwɔ ne menya ɛni ɛyi ɛlú mebɛ ne ákpakpa. Ne yé muú ayi ákágé ɛkwɔ ewéna apɔ́, ɛkosé ɛbwɔ́ ambɔɔ́ ne ákaá. Ɛbwɔ́ bina ne álú bɔ́ abi Ɛsɔwɔ áwené gemége ɛbwɔ́ né gabo fa mme. 4 Ɛbwɔ́ bina ne álú bɔ́ abi ábele menyammyɛ ɛbwɔ́ pópó yé andée álá akaá wɔ́, gétúgé álú ubwyɛne. Ɛbwɔ́ ákwɔlege Maá ɛgɔŋme ájyɛ yéndé mbaá ayi ji ájyɛɛ́. Álú bɔ́ abi Ɛsɔwɔ áwené gemége bwɔ́ né gabo né geluage bɔ́ ako abi álu fa mme. Ɛbwɔ́ álu ndɛre mbwɛ mbɛ ayi áchyɛɛ́ mbaá Ɛsɔwɔ ne Maá ɛgɔŋme. 5 Gebyɔ gepɔ fɔ́ ɛbwɔ́ né meno néndé ɛbwɔ́ álu pópó ápɔ́ ne deba.

Makiénné Ɛsɔwɔ álɛɛ́ ágaré mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ

6 Ne mma ngɛ́ ɛkiénné Ɛsɔwɔ ewé fɔ ndɛre ɛlyɛnege té mfaá. Ɛkpa abya melómélɔ́ ayi álu tɛ kwyakwya mangaré mbaá bɔ́ malɔ mme meko. Yéndé ntoó, ufɔ́ ufɔ́ mejɔ́ ne ufɔ́ ufɔ́ bɔ́. 7 Ejɔ́ ne meko keŋké ɛké “Fɔgé Ɛsɔwɔ ne nógé ji néndé gébé gekwané ɛyigé ji asɔ́ mpa bɔ́ fa mme. Ndɛre ɛlúmbɔ, fɛge ji muú akwyɛɛ́ mfaá ne mme chónchó ne mabɛɛ́ mega ne ambu annyi.”

8 Ɛkiénné Ɛsɔwɔ ewé fɔ ewé ɛgbeé makiénné ápeá ɛchwɔ́ ntó, ɛké, “Babilɔn ákwe, melɔ́ ewé ɛbɔ ɛlú melɔ́ ŋgɔ ɛkwe ‘burup’ ɛwɔ́ ŋgma mme. Manane jií ayi ji anané tametame áchɔ́ malɔ mme mako. Manane ji yémbɔ alu ɛké ɛlé mmɔ́ ne ji achyɛɛ́ malɔ ayifɔ anyuú mapyɛné ɛbwɔ́.”

9 Ne ɛkiénné Ɛsɔwɔ ewé fɔ ewé ɛgbeé makiénné áleé ɛchwɔ ntó, ejɔ́ ne meko keŋké ɛké, “Bɔ́ abi ánógé menya mebo ne meló uka wuú, ne ákame nnó menya yimbɔ afyɛɛ́ ɛbwɔ́ gelo jií né mampwɛ ɛbwɔ́ yé né amu ɛbwɔ́, 10 Ɛsɔwɔ achyɛgé nyɛ ntó ɛbwɔ́ ɛfwyale. Ɛfwyale ɛwémbɔ ɛbé nyɛ ɛké mmɔ́ matomato ami álá áchwaré ne maná wɔ́, amí Ɛsɔwɔ afyɛɛ́ né mmu ŋkɔ wuú ayi metɔ́ usɔ́. Ne Ɛsɔwɔ apyɛ nyɛ ɛbwɔ́ ásɔ́ né mmu mewɛ ewé ɛlulé ne genó ɛyigé ákuú nnó sɔlfɔ. Ne ɛbwɔ́ ásɔgé nyɛ né mbɛ ushu makiénné ukpea ne Maá ɛgɔŋme. 11 Ne amuawɛ ayi atanege né mewɛ ewé ɛsɔ́ ɛbwɔ́, átanege nyɛ wyɛ tanege té kwyakwya ne kwyakwya. Bɔ́ bina abi ánógé menya mebo yimbɔ ne melo uka wuú ne yendemuú ayi ákame nnó menya yimbɔ afyɛɛ́ ji gelo ɛyi getɛne mbaá mabɔ mií, ugbeé mmyɛ upɔ́ ne ɛbwɔ́ utuú ne nwɔmese.”

12 Mechɔ ewéna ɛlú ɛlé majyɛɛ́ mbaá bɔ́ Ɛsɔwɔ nnó ákogé matɔ́ ɛbwɔ́. Ɛbwɔ́ bina ne ábélege mabɛ Ɛsɔwɔ ne áfyɛɛ́ wyɛ metɔ́ ne Jisɔs.

13 Ne nwú meko muú fɔ né mfaánebuú nkane ajɔ́gé ne me, aké, “Sa meko mejɔ́ ɛyina: aké ɛlɔ nana ɛjyɛgé mbɛ metɔ́ megɔmegɔ ɛbɛɛ́ ne bɔ́ abi ágboó ndɛre áŋkwɔlé Jisɔs Kras.” Ajɔ́gémbɔ Mendoó Ɛsɔwɔ ɛkamé ɛké “Ɛɛh ɛlú wáwálé. Ɛbwɔ́ ágbéege nyɛ mmyɛ né utɔ́ ɛbwɔ́ néndé nsa utɔ́ ulóulɔ́ ɛbi ɛbwɔ́ ápyɛɛ́ akwɔlege nyɛ ɛbwɔ́.”

Jɔn agɛ́ amɛ geja ndɛre Ɛsɔwɔ asɔ́ nyɛ mpa bɔ́ né bii bi kwyakwya

14 Ne nké mpɛlé, ngɛ́ geko ɛyi gelu pópó, ne muú fɔ ajwɔlé né mmu geko ɛyigémbɔ alú ɛké maá ntɛ mekwaá, akweré ɛla gefwa ewé akwyɛɛ́ ne gul. Agbaré ŋga mechyamechya né ɛbwɔ wuú, ŋga yimbɔ awya geti getyɛ getyɛɛ́. 15 Ne ɛkiénné Ɛsɔwɔ ewé fɔ ɛtane né ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ, ɛkú muú ayi ajwɔlé né mmu geko keŋké ɛké, “Lɔ mankyɛ mbwɛ ne ŋga wyɛ ayi ɔgbaré, néndé gébé ɛyigé ákyɛ mbwɛ gekwané ne mbwɛ ayi álu né mme ákwɔné maŋkyɛ.” 16 Ɛjógé mbɔ, muú yimbɔ né mmu geko afu ŋga wuú né mme, akyɛ mbwɛ né mme meko.

17 Ɛpyɛgé mbɔ, ɛkiénné Ɛsɔwɔ ewé fɔ ɛtané né mmu ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ né mfaánebuú. Ewú ntó ɛgbaré ŋga mechya yimbɔ ayi ákuú nnó shɛkɛl.

18 Ne ɛkiénné Ɛsɔwɔ ewé fɔ, ewé ɛbɔ́ uto ɛpwɔ́ mewɛ ɛtané kwɔ́kwɔ́lé ne geluógé upɛ Ɛsɔwɔ, ɛkúu ɛkiénné ewé ɛgbaré ŋga mechyamechya ejɔ́ keŋké ɛké, “Gé umpɔme unɔ́ ɛbi ákuú nnó grɛp, uwɔme né mme ugɛle. Cho sɔ́ uchɔ́chɔ́ bwɔ́ ne ŋga ayi wɔ ɔgbaré mbɔ.” 19 Ejɔ́gémbɔ, ɛkiénné

Ɛsɔwɔ ɛwémbɔ, ɛfu ŋga wuú fa mme, ɛsɔré umpomé grɛp ɛbimbɔ, ɛju né mmu ɛjya ɛwé aŋamege ubi wyɛ. Ɛjya ɛwéna ɛténe mbaá metɔ́ usɔ́ Ɛsɔwɔ ɛwé ji álɛregé nyɛ bɔ́. 20 Ɛjya ɛwéna ɛpófó né melɔ. Ɛfɛmbó ne ájyale upɔme ɛbimbɔ manoó matané, makoó byɔgɔlɔgɔlɔ ɛké ɛbɛ́. Metyɛ́ ɛbɛ́ manoó ɛwémbɔ ɛlú usaá ŋkpa nekɛ ufya. Ne ugome ɛbɛ́ ɛwéna úlú genóge matyɛ́ amu ápeá.

15

Makiɛ́nné Ɛsɔwɔ akénéama áchwɔ́ ne ufɔ́ ɛfwyale ukénéama

1 Unó bimbɔ ukoógé, mma ngɛ́ gekpékpégé genó gefɔ né mfaánebuú ɛyigé me nlá nkágé garé. Genɛ́a ne gepwɔ amu. Genó ɛyigémbɔ ɛlé makiɛ́nné Ɛsɔwɔ akénéama ayi akpané ufɔ́ ɛfwyale ukénéama. Ɛfwyale ɛwéna ne ɛlu ɛwé kwyakwya néndé ɛlé né ufɔ́ ɛfwyale bina ne Ɛsɔwɔ alɛrege nnó metɔ́ usɔ́ wuú ɛbyɛ.

2 Ne ngɛ́ genógé fɔ ɛyi gelú ɛké ɛbɛ́ɛ́ mega. Gelú ɛfɛ́ɛ́ ɛfɛ́ɛ́ áchwaré ne mewɛ. Ne bɔ́ɔ́ abi ammyɛ́ɛ́ apwɔ́ɔ́ menya mebo yimbɔ ne meló uka wuú, ne álá akamé fɔ nnó afyɛ́ɛ́ ɛbwɔ́ gelo né mmyɛ ɛyi geténe mbaá mabɔ míí wó, átɛné né mapeá ɛbɛ́ɛ́ mega ɛwéna ɛwé ɛlú ɛfɛ́ɛ́ ɛfɛ́ɛ́. Agbaré maŋke ayi Ɛsɔwɔ achyɛ́ɛ́ ɛbwɔ́. 3 Ne ákwa ɛkwɔ ɛwé Mosis muú utɔ́ɔ́ Ɛsɔwɔ abó akwané ne ɛwé Maá ɛgɔŋme abɔ akwane, aké, “Ata Ɛsɔwɔ Muú Ɔpwɔ́ɔ́ amu, unó bi wɔ ɔpyɛ́ɛ́ úlú ukpékpé ne upwɔ́ɔ́ amu. Wɔ ɔlu mfwa malɔ mme mako. Depó ɛtyɛ ɛtiré wɔ ɔpyɛ délú wáwálé ne cho. 4 Ata yɛ́ muú fɔ apó ayi álá afɔ́ɔ́ wɔ, yɛ́ muú fɔ ntó apɔ ayi álá nógé wɔ néndé, wɔ mbií ne ɔlu muú ukpea. Bɔ́ɔ́ malɔ mme meko ánógé wɔ néndé yɛ́ndémuú agɛ́ nnó depó ɛtyɛ ɛtire wɔ ɔpyɛ délú cho.”

5 Bɔ́ɔ́ bina anerege mankwa ɛkwɔ ɛwéna, nké mpɛlé ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ né mfaánebuú ɛnené ngɛ maá getoge ukpea Ɛsɔwɔ né mmu. 6 Makiɛ́nné Ɛsɔwɔ akénéama ayi agbaré ufɔ́ɔ́ ɛfwyale ukénéama átané né mmu ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ ɛwémbɔ. Afyɛ mandée pópó ayi ágɛnege, ne yɛ́ndémuú bwɔ́ áni gebagé ndeé genɔ ji né ɛwɔme. Uba mandeé bimbɔ ugɛnege ɛké gul. 7 Ne menya ama né geluage menya ɛyi ɛlú mebɛ ɛni, achyɛ́ɛ́ makiɛ́nné Ɛsɔwɔ ayina akénéama ukú ukénéama, ɛbi akwyɛ ne gul, ukú ɛbimbɔ ugbeé ne metɔ́ɔ́ usɔ́ Ɛsɔwɔ muú alu mebɛ tɛ kwyakwya ne kwyakwya. 8 Ne amuawɛ ayi alɛrege ŋgɔ ne utoó Ɛsɔwɔ, agbeé né mmu ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ ɛwémbɔ. Ne yɛ́ muú akágé kpé fɔ né mmu ɛcha ɛwémbɔ, kpaá tɛ́ ufɔ́ɔ́ ɛfwyale ɛbi makiɛ́nné Ɛsɔwɔ yimbɔ achwɔ́ ne ubi ɛkogé.

16

Kwyakwya ufɔ́ɔ́ ɛfwyale ukénéama ɛbi Ɛsɔwɔ achyɛge

1 Ne nwú meko muú fɔ né mmu ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ ɛwémbɔ ndɛre ajɔ́ɔ́ keŋké ne makiénné yimbɔ akénéama aké, “Chóge dégbɛ genó ɛyi gelú né mmu ukú ɛbimbɔ ukenéama ɛbi ugbeé ne metɔ́ɔ́ usɔ́ɔ́ Ɛsɔwɔ né mme.”

2 Ajógé mbɔ ɛkiénné Ɛsɔwɔ ɛwé mbɛ ɛjyɛ gbɛ genó ɛyi gelu né mmu gekú jií fa mme. Ɛgbɛgé mbɔ, ubobo dekpa ɛtire denome ne démyɛ́ɛ́ deshulé né mmyɛ bɔ́ɔ́ abi áwyaá geloge menya mebo ne ánógé meló uka wuú.

3 Ne ɛkiénné Ɛsɔwɔ ɛwé ɛpyɛ́ɛ́ makiénné apea ɛjyɛ gbɛ genó ɛyi gelu né mmu geku jií né ɛbɛ́ɛ́ mega, ɛbwɔlé ɛla ɛké manoó geŋkwɔgé muú. Ne yɛ́ndégenó ɛyigé gelú né mmu ɛbɛ́ɛ́ mega gegbo.

4 Ne ɛkiénné ɛwé ɛpyɛ́ɛ́ makiénné álɛ́ɛ́, ɛjyɛ gbɛ genó ɛyi gélú né mmu ɛjií gekú né mabɛ́ɛ́ ne ambu nnyi, manaá mako mabwɔlé mala manoó manoó. 5 Ɛpyɛgé mbɔ, nwú ndɛre ɛkiénné Ɛsɔwɔ ɛwé ɛbɔ́ɔ́ mannyi mako ɛjɔ́ɔ́ ɛké, “Eeh wɔ muú ukpea. Wɔ muú ɔlu ne ɔbɔ ɔlú, mpa wyɛ yi ɔsɔ́ɔ́ alú cho. 6 Néndé bɔ́ɔ́ áwá nya bɔ́ɔ́ ukpea ne bɔ́ɔ́ ɛkpave byɛ, wɔ ɔchyɛ ɛbwɔ́ manoó nnó ányú. Abó mbɔ lé nsa mbaá genó ɛyigé ɛbwɔ́ ápyɛ́ɛ́.” 7 Ajógé mbɔ, nwú meko muú fɔ ndɛre atane né geluógé upɛ Ɛsɔwɔ ájógé aké, “Ata Ɛsɔwɔ wɔ Muú Ɔpwɔ́ɔ́ amu, mpa wyɛ ayi ɔsɔ́ɔ́ alú cho, ne wáwálé.”

8 Ne ɛkiénné Ɛsɔwɔ ɛwé ɛpyɛ́ɛ́ makiénné ani, ɛgbɛ genó ɛyi gelú né mmu ɛjií gekú né ŋmɛ́ɛ́, ɛlyaá nnó ŋmɛ́ɛ́ ɛdo bɔ́ɔ́ awú gekpɔsɔgé ubalé ɛké ɛbi mewɛ. 9 Ubalé bina upyɛ́ɛ́ bɔ́ɔ́ álwɛrege Ɛsɔwɔ muú ɛfwyale ɛwéna ɛlú ji né amu, yɛ́mbɔ ákwɔré fɔ́ matɔ́ɔ́ ɛbwɔ́ alyaá gabo ayi ɛbwɔ́ apyɛ, áfɛgé Ɛsɔwɔ wɔ́.

10 Ne ɛkiénné Ɛsɔwɔ ɛwé ɛpyɛ́ɛ́ makiénné ata, ɛgbɛ genó ɛyi gelú né mmu geku jií né mfaá geluɔge gefwage menya mebo yimbɔ. Ɛgbɛgé mbɔ, mbaá ayi menya mebo yimbɔ ágbáregé gefwa jií wyɛ ala gemuagemua. Ne akwaá ányɛ́ɛ manɔmé gétúgé ubalé ɛbi ɛbwɔ́ áwuú. 11 Álwɛré Ɛsɔwɔ muú alu né mfaánebuú gétúgé ubale ɛbi ɛbwɔ́ áwuú, ne upa ɛbi ɛbwɔ́ áwya né mmyɛ. Yɛ́mbɔ ákwɔre fɔ́ matɔ́ɔ́ bwɔ́ ályaá gabo ayi ɛbwɔ́ ábó ápyɛ́ɛ́ wɔ́.

12 Ne ɛkiénné ɛwé ɛpyɛ́ɛ́ makiénné akéné, ɛgbɛ genó ɛyi gélú né mmu geku jií né ɛbɛ́ɛ́ kpaá ɛwé ákuú nnó Yufrɛtis. Ɛgbɛgé mbɔ, ɛbɛ́ɛ́ ɛwémbɔ ɛwa meko, mampyɛ nnó afwa abi atane né ɛgbɛ ɛwé ŋmɛ́ɛ́ ɛtanege agɛ́ meti ákoó. 13 Ɛpyɛgé mbɔ, ngɛ́ ubobo mandoó nchyɛ álɛ́ɛ́ ayi álu ɛké bɔ mantwɛre átané né meno mmyɔ yimbɔ ne meno menya mebo ne meno muú ɛkpávé ayi gebyɔ. 14 Mandóo yina ɛlé aló nchyɛ abi ápyɛ ufélekpa. Ajyɛ

bané afwa mme meko nnó ánywére ɛbwɔ́ mbaá ama ákpomé mmyɛ mamyɛ bee né gekpékpégé bií ɛbi Ɛsɔwɔ Muú Apwɔ́ amu achwɔ́.

15 “Wúgé, me nchwɔ́ nyɛ ɛta nyú ndɛre menjo achwɔ́ né gébé ɛyigé muú ala akaágé. Galógálɔ́ alú ne muú ayi abɛɛ́ peé, abelege mandeé jií chanchá nnó ɛkáge ji akɛ gejɔgéné akpa mekpo unɔ́.”

16 Ne mandoó nchyɛ yimbɔ, anywɛre afwa mme ako né melu ɛma. Ákuú melu ɛwémbɔ né mejɔ́ bɔ́ Hibru nnó Amagedɔn.

17 Ne ɛkiénné Ɛsɔwɔ ɛwé ɛgbeé makiénné akénéama, ɛgbɛ genó ɛyi gelú né mmu geku jií né mmu gejulé. Ɛgbɛge mbɔ nwú meko muú fɔ ndɛre atane né mmu gepúgé Ɛsɔwɔ mbaá ayi geluɔge gefwage Ɛsɔwɔ gelu. Ajɔ́ aké, “Nneré yéndégenó.” 18 Ajɔ́gémbɔ, gasama akɛ mamamama, mbaá awyale wyɔwyɔ, mamfeé ányá gbaŋgbaŋ ne mme anyigé ne ɛshyɛ. Gefɔ́ ɛyigé ákwaá álá álu daŋgé té mme alɔ́. 19 Mme anyigé mbɔ, melɔ kpaá ɛkaré né malu álɛɛ́, ne malɔ kpakpa né mme meko akwe. Ne Ɛsɔwɔ ate gabo ayi Babilɔn ápyɛɛ́, ápyɛ ji anyú mmɔ́ ami malu né mmu ŋkɔ wuú. Mmɔ́ amibɔ matɛne né metɔ́ usɔ́ Ɛsɔwɔ. 20 Yéndé melɔ metɔ́ nnyi ne makwe kpakpa áseé. 21 Ne ukpékpɛ makankoma ayi gema genɔ́ ɛké usaá bɔ pɔŋ uta atané mfaá ákwe bɔ́ né mmyɛ. Bɔ́ álwɛré Ɛsɔwɔ gétúgé ubale makankoma ɛbi ɛbwɔ́ áwu néndé, ubale bina uja dɔ́. *

17

Gekpékpégé mendée ɛno

1 Ne ɛkiénné Ɛsɔwɔ ɛma né geluage makiénné akénéama ɛwé ɛgbaré ukú ukénéama ɛchwɔ́ jɔ́ ne me ɛké, “Chwɔ́ me nlɛrege nyɛ wɔ ɛfwyale ɛwé Ɛsɔwɔ achyɛge nyɛ gekpékpégé mendée ɛno muú ajwɔlé né gejamégé mannyi. 2 Afwa mme ana manane tametame ne ji. Ne manane ayi ji anané tametame achalé bɔ́ mme ako ɛké ɛlé mmɔ́ ne ji achyɛɛ́ ɛbwɔ́ anyuú mapyɛne ɛbwɔ́.”

3 Ne Mendoó Ukpea ɛchwɔ́ me mmyɛ ne ɛkiénné Ɛsɔwɔ ɛwémbɔ ékpá me mfé né mashwɔne. Njyɛge ɛwú, ngɛ́ mendée fɔ́ ndɛre ajwɔlé né mfaá menya mebo fɔ. Menya yimbɔ alú megɛlemegɛle, awyaá makpo akénéama ne ambya afya. Ásа gejamégé mabɔ wyɛɛ́ amí machɔ́ mabɔ Ɛsɔwɔ né menyammyɛ wuú meko. 4 Mendée yimbɔ afyɛ mandée magɛle ne mandée gefwa, akwyɛɛ́ menyammyɛ wuú ne unó densɔ ɛbi akwyɛɛ́ ne gul. Mataá ŋka ne unó ɛbifɔ ɛbi ujame ŋka dɔ́ɔ́. Akuú ubi nnó pɛls. Agbaré amo ayi akwyɛ ne gul. Amo yimbɔ agbeé ne uboboo unó bi utɛne mbaá manane tametame jií. 5 Asá mabɔ né népwɛ nií ami matɛne né genó gefɔ ɛyigé bɔ́ɔ́ álá ákaágé garé. Asá wyɛ áké, “Gekpékpégé Babilɔn, mma andée ɛno ako, ne muú ayi ubobo unó bi upyɛɛ́ fa mme utanege ji né amu.” 6 Ne ngɛ́ nnó manoó bɔ́ɔ́ Ɛsɔwɔ ne bɔ́ɔ́ abi bɔ́ɔ́ áwáne gétúgé ápyɛɛ́ genó ɛyi Jisɔs akɛlege mampyɛ mandée yimbɔ ɛké mmɔ́ɔ́.

Ngégé nla meno mekpo fuú. 7 Yémbɔ ɛkiénné Ɛsɔwɔ ɛké, “Ulannó wɔ ɔlaá meno mekpo fuú?” “Ngarége nyɛ wɔ genó ɛyigé muú álá ákagé garé ɛyi getome ne mendée yina ne menya mebo makpo akénéama ne ambya afya ayi akpane ji ákéne. 8 Menya mebo ayi ɔbɔ ɔgɛné mbɔ, abɔ́ alú nya mebɛ, yémbɔ apɔ́ sé mebɛ. Atanege nyɛ né mmu gepyɛɛ́ ɛyi gelége pɔ́ ne kwyakwya akwɔ́ ɛwé. Ne ajyɛ nyɛ né mbaá ayi awáne nyɛ ji. Ne bɔ́ɔ́ abi álú fa mme, abi tɛ ula ulɔ́ mme Ɛsɔwɔ alá asá fɔ́ mabɔ bwɔ́ né mmu ŋwɛ ayi ásame mabɔ bɔ́ɔ́ abi ábɔ́ɔ́ nyɛ geŋwá ɛyi gélágé byé wɔ́ ágɛge menya yimbɔ álaá nyɛ mano mekpo fuú, néndé menya yimbɔ abɔ́ alú nya mebɛ ne nana apósé yémbɔ amágé chwɔ́ nyɛ.

9 “Mechɔ ɛwéna ɛkɛlege bɔ́ɔ́ ábé ne deŋga. Makpo menya yimbɔ akénéama áténe mbaá makwɛ akénéama ayi mendée yimbɔ ajwɔlé wyɛ. 10 Makpo yimbɔ ntó akénéama áténe mbaá afwa akénéama. Né geluage afwa bimbɔ, ata agbo mɛ, ama alú né gefwa nana, ama ayi alaá alú danchwɔ́. Achwɔgé ágbárege nyɛ gefwa jií né mboó gébé. 11 Ne menya mebo yimbɔ ayi ábɔ́ álu nya mebɛ, ne nana álá ápɔ́ sé, agbeé mfwa ayi agbeé afwa aneé. Ne ji alú mfwa ama né geluage afwa bimbɔ akénéama. Ne ajyɛ nyɛ né mbaá ayi awane nyɛ ji.

12 “Ambya yimbɔ áfya ayi wɔ ɔgéne mbɔ átɛné mbaá afwa áfya abi álá álú dansɛ uto mamgbaré gefwa, yémbɔ áchyɛge nyɛ ɛbwɔ́ ne menya mebo uto mamgbaré gefwa né nchwa nekɛ ama. 13 Afwa bina áfya, ákamege nyɛ meko ama, áchyɛɛ́ ɛshyɛ ne uto gefwagé bwɔ́ mbaá menya mebo yimbɔ. 14 Ɛbwɔ́ áŋmeé nyɛ ummyɛ né Maá ɛgɔŋme. Yémbɔ, Maá ɛgɔŋme ne aŋkwɔlé bií abi ápyɛɛ́ genó ɛyi ji akɛlege, ɛbwɔ́ abi Ɛsɔwɔ akuú ne ajya ammyɛ nyɛ ápwɔ ɛbwɔ́ néndé ji alú mfwa ayi abɔ́ɔ́ afwa ako ne Ata ayi abɔ́ɔ́ bɔ Ata ako.”

15 Ne ɛkiénné Ɛsɔwɔ ɛma ɛjɔ́ ne me ɛké, “Mannyi ayi wɔ ɔgɛne mbɔ, ayi mendée ɛno yimbɔ ajwɔlége wyɛɛ́ aténe mbaá njune bɔ́ɔ́, ufɔ́ ufɔ́ bɔ́ɔ́, malɔ mme meko, ne ufɔ́ ufɔ́ mejɔ́. 16 Menya mebo yimbɔ ne ambya afya ayi wɔ ɔgéne mbɔ, áji ne menya yimbɔ jimbɔ ápaá nyɛ mendée ɛno yimbɔ. Áfɔge nyɛ yéndégenó ɛyigé ji awyaá, ályaá ji gejɔgéné. Áfyɛɛ́ nyé menyammyɛ wuú

* **16:21** Ɛlú wáwálé nnó: Bɔ pɔŋ bina anɔ́ɔ́ wyɛ ɛké uba simɛn upea.

ne ásɔ ji ne mewɛ. 17 Néndé Ɛsɔwɔ ne áfyɛ́ mechɔ ɛwéna né matɔ́ afwa bina nnó ákamé meko ama, achyɛ́ utoó gefwage bwɔ́ mbaá menya mebo yimbɔ, nnó apyɛ ndɛre ji Ɛsɔwɔ akélege kpaá té yéndégenó ɛyigé ji Ɛsɔwɔ ajɔ́ gepyɛ́ wáwálé.

18 “Mendée ayi ɔgéné mbɔ, aténe mbaá melɔ kpaá ɛwé ɛwyaá mfwa ayi abɔ́ afwa malɔ mme mako.”

18

Melɔ Babilɔn ɛkwe

1 Unó bina ukogé, ngɛ́ ɛkiénné ɛwé fɔ ndɛre ɛtané né mfaánebuú éshulé fa me. Ɛwya gekpékpé uto ne geŋbɔ ɛyi getane ji mmyɛ gepyɛ mme meko agéne. 2 Ne ɛjɔ́ keŋké ɛké, “Gekpékpégé melɔ Babilɔn ɛkwé burup, ɛla lé melú ujwɔlé aló nchyɛ ne mbaá ayi mandoó nchyɛ́ ne denwyɔne debodebo ne ɛtiré bɔ́ álá akií débigé wyɛ́ɛ́. 3 Néndé manane ayi ji ánáne tametame achalé mme meko ɛké ɛlé mmɔ́ ne ji achyɛ ɛbwɔ́ anyú mapyɛne ɛbwɔ́. Afwa mme ábelé ntó ne ji ne bɔ́ abi akɛne gesé fa mme ákwe gefwa gétúgé geŋɔge manane tametame jií.”

4 Ne nwú ntó meko ayi fɔ ndɛre atane né mfaánebuú. Aké, “Bɔ́ɔ́ ba, tanege délyaá ji ékágé dékpɛ mbwa ne gabo wuú, ne nnó ékágé dékpɛ ntó né ɛfwyale ɛwé ji agɛne nyɛ. 5 Gabo ayi ji apyɛ́ɛ́ mbɔgé ákwigé jí né nchwɛ akwɔnege né mfaánebuú. Ne Ɛsɔwɔ ate gabo wuú. 6 Pyɛgé ne ji wyɛ ndɛre ji ápyɛ́ɛ́ ne ɛnyú. Genó ɛyigé ji apyɛ́ɛ́ ne ɛnyú shuge ji amu maŋáne ápeá. Fyɛgé mmɔ́ né mmu amo magbeé, déchwaré mami matoó mapwɔ ami ji áchwaré achyɛ́ɛ́ bɔ́ anyuú, déchyɛ́ɛ́ ji anyú mami. 7 Ne pyɛgé ji ágé ɛfwyale ne ali wyɛ ndɛre ji áfɛge gemɛ jií, ányɛ́ɛ́ apɔge né mmu gabo. Ji adoó ɛbwɔ ɛwɔme ajógé aké, ‘Me mfwa mendée mpó fɔ́ mekwí ne mbɛ́ɛ́ fɔ́ ne mesome káŋka’. 8 Ne gétú ɛyigémbɔ, ɛfwyale éshúlege nyɛ ji mmyɛ né bií uma ne mameé, mesome, ne ɛmímí mesa. Ne asɔ́ɔ́ nyɛ ji né mewɛ néndé Ata Ɛsɔwɔ ɛse muú asɔ́ɔ́ mpa wuú, aŋea apwɔ amu.”

9 Afwa mme abi ábɛlé ne ji, ɛbwɔ́ abi ákpɛné mbwa ne ji ányɛ́ɛ́ né mmu gabo ápɔge ágɛgé nyɛ amuawɛ ayi atanege né mewɛ ɛwé ɛsɔ́ɔ́ ji, álilí nyɛ álá ne mesome. 10 Ɛbwɔ́ átɛne tɛtɛ gétúgé áfɔ́ɔ́ nnó ákpɛne nyɛ né ɛfwyale ne melɔ Babilɔn, ájelege mmyɛ ájógé áké, “Ɛbɔ ne wɔ nnó, Babilɔn gekpɛkpɛgé melɔ ne melɔ ɛwé ɛŋea gemɛ, ɛfwyale éshulé wɔ mmyɛ né nchwanekɛ ama.”

11 Bɔ́ɔ́ abi ákɛne gese fa mme álilí nyɛ álá ne masome néndé yɛ́ muú ayi áname unó gesege bwɔ́ ápɔ sé. 12 Yɛ́ muú apó sé ayi áname unó bi ɛbwɔ́ ákpoó. Unó bina ɛlé gul ne seleba, mataá malómáló ne unó bi ujame ŋka dɔ́ɔ́ ákuú ubi nnó pɛls, ɛshyɛ́ɛ́ ndeé, ndeé afwa, ndeé megɛle ne gefɔgé ndeé ŋka ɛyi ákuú ɛji nnó silk ne unó bi akwyɛ́ɛ́ ne ambya meshuú, unó bi ákwyɛ ne ufɔ́ɔ́ ufɔ́ɔ́ unɔ́ɔ́ ɛbi ugɔ́ɔ́ gebɛ unó bi ákwyɛ ne afyaákó, gese, ne gefɔgé ntaá ɛniné ákuú nnó mabɛl. 13 Unó ɛbifɔ ntó ɛbi álá name sé ɛlé maweé ŋka ami manome gebɛ gelógélɔ́, baá unɔ́ɔ́ abi ápyɛ menyɛ́ɛ́ agɔ́ɔ́ ákuú abi nnó sinamum mɛ́ɛ́ry, insɛnt, ne frankinsɛnt. Mmɔ́ɔ́ grɛp, maweé ne menyɛ́ɛ́ nkane: flawa melómélɔ́ ayi apyɛ brɛd ne mbeé gefɔgé nchi ɛyigé ákuú nnó whit. Ne utu nkane: mpɔ, magɔŋme, mpɔ mekagala, mbooó gese uka úpeá ayi mpɔ mekagala ɛjame ne ákwaá abi ákpoó nkane afwɛ. Yɛ́ muú ápó sé ayi aname unó bina uko. 14 Bɔ́ɔ́ abi ákɛne gese ájógé nyɛ ne ji áké, “Unó ulóúlɔ́ uko ɛbi wɔ ɔkɛlege nnó ubɛ ɛbyɛ́ɛ́ upó se. Ne unó uko ɛbi upyɛ́ɛ́ nnó wɔ ɔbɛ gbɛne ɛbi upyɛ ntó nnó wɔ ɔkwɔ ŋgɔ ɔmáge gɛ́ sé ubi.” 15 Ne ɛbwɔ́ bimbɔ abi abɔ́ɔ́ gefwa gétúgé ákɛne gese ne ji áténégé nyɛ tétɛ́ ne ɛfɔ́ɔ́ nnó ákpɛne nyɛ né ɛfwyale ne ji, álilí keŋké ne mesome, 16 ájógé áké, “Ɛbɔ nnó, ɛbɔ́ nnó ne Babilɔn melɔ kpaá. Babilɔn alú nyá ɛké mendée ayi abɔ afyɛ́ɛ́ mashyɛ́ɛ́ ndeé, mandeé magɛle, ne mandeé gefwa. Akwyɛ́ɛ́ menyammyɛ wuú ne unó desɔ ɛbi akwyɛ ne gul, mataá malómáló ne unó bi ujame ŋka dɔ́ɔ́ ákuú nnó pɛls. 17 Né nchwa nekɛ ama gefwa jií geko geno.”

Bɔ́ɔ́ ákpakpa abi áŋeá gemɛ né masogéka ne bɔ́ɔ́ abi ákɛné wyɛ, abi ápyɛ utɔ́ɔ́ né mmu, ne abi ákɛne gese né mmu, átɛnege nyɛ tétɛ́, 18 ákálege gétúgé ágéné amuawɛ ayi atanege né mewɛ ɛwé asɔ́ɔ́ ji, ájelege mmyɛ áké, “Cha oo, ndé melɔ ɛwé ɛkwɔne gekpékpé melɔ ɛwé.” 19 Ne áchwɛ matwɔ ágbɛ né makpo bwɔ́, álílé nyɛ ála ne mesome metɔ́ɔ́ ájógé áké, “Ɛbɔ nnó, ɛbɔ nnó, ne melɔ kpaá, melɔ ɛwéna ne ɛbɔ ɛlú melɔ ɛwé bɔ́ɔ́ ako abi awyaá masogéka né ɛbɛ́ɛ́ mega ákwene gefwa wyɛ́ɛ́ gétúgé gefwa ɛyigé ji awyaá. Yémbɔ né nchwanekɛ ama, yéndégenó ɛyigé ji awyaá génó.”

20 Ɛnyú ako abi délú né mfaánebuú bɛgé ne nechóchó́ néndé Ɛsɔwɔ achɔ melɔ Babilɔn. Ne ɛnyú bɔ́ɔ́ Ɛsɔwɔ, áŋgbá Kras ne bɔ́ɔ́ ɛkpávé Ɛsɔwɔ bɛgé ntó ne nechóchó́ néndé Ɛsɔwɔ asɔ́ɔ́ mɛ mpa wuú gétúgé gabo ayi ji apyɛ́ɛ́ ɛta nyú.

21 Ajógé mbɔ, gekpɛkpɛgé ɛkiénné Ɛsɔwɔ fɔ ɛbwɛ́ɛ́ ntaá ɛniné nelú ɛké gekpékpégé ntaá ɛniné ákwɔ́ɔ́ unó ɛfome né mmu ɛbɛ́ɛ́ mega jegemmmm ɛjɔ́ɔ́ ɛké, “Wyɛ ndɛre ntaá ɛniné na nékwene ne ɛshyɛ nechɔgeré, mbɔntó ne áfómege nyɛ melɔ Babilɔn ne ɛshyɛ, áchɔ ɛwu. Ndɛre ɛlúmbɔ bɔ́ɔ́ ámágé gɛ́ nyɛ se ɛwú. 22 Ne ámágé wú sé meko néŋke ɛní ákwele, makwa ayi akwané, ambya ayi áfɔmege ne mbá né melɔ Babilɔn. Ne yɛ́ muú deshwɛ́ɛ́ ama ayi amágé bɛ wyɛ́ɛ́ ápó. Ne amagé wú nyɛ sé ndɛre muú akwɔ́ɔ́ nchi né ntaá. 23 Ne

yé bií uma ntó geŋgbɔgé ɛtúlékáŋ gegénege sé wyɛé. Yé ɛpaá neba muú áwuú sé wyɛé. Bɔ́ bií abi ákɛne gese ne abɔ álu bɔ́ abi áŋɛa gemɛ fa mme yina, ne bɔ́ megyaá bií abwɔlé malɔ́ mme mako ne depɔré megyaá bwɔ́."

24 Kwyakwya alu nnó Babilɔn áwá bɔ́ ɛkpávé bií ne bɔ́ abifɔ ako abi álu bɔ́ Ɛsɔwɔ. Ne manoó bɔ́ bina malu ji mmyɛ chónchó ne ami bɔ́ ako abi áwáné né mme meko, ne Ɛsɔwɔ achɔ melɔ ɛwéna gétúgé gabo ɛwu.

19

1 Unó bina upyɛgé mbɔ, nwú gewyagé meko ɛké, meko gejamégé bɔ́ né mfaánebuú. Ákálege keŋké áké, "Défɛé Ɛsɔwɔ, ji ne aferege bɔ́ né ɛfwyale gabo. Ji ne abɔ́ ŋgɔ ne uto ukó. 2 Mpa wuú alú cho ne wáwálé. Ji afyɛ gekpékpégé mendée ɛno yina né ɛfwyale. Mendée yina ne achɔ́ bɔ́ mme ne manáné tametame. Ɛsɔwɔ afyɛ ji né ɛfwyale gétúgé manoó bɔ́ utɔ́ bií abi ji áwané." 3 Áma kalé keŋké áké, "Défɛé Ɛsɔwɔ, amuawɛ ayi átánege né mewɛ ɛwé ɛsɔ́ ji ákwɔme ájyɛé mfaá té kwyakwya ne kwyakwya." 4 Akálégé mbɔ, ákpakpa bimbɔ ɛsaá meso ɛni ne menya ɛyimbɔ mebɛ ɛni, ákwe uwya mme ánógé Ɛsɔwɔ muú ajwɔlé né mfaá geluɔgé gefwa áké, "Amɛn défɛé Ɛsɔwɔ."

Ápyɛ ɛpaá nebane Maá ɛgɔŋme

5 Né meko muú fɔ, atané né geluɔge gefwagé Ɛsɔwɔ ajógé aké, "Fégé Ɛsɔwɔ se ɛnyú ako abi délú baá defwɛ bií ne dénógé ji abi áŋɛa gemɛ ne abi álá áŋɛa gemɛ wɔ́." 6 Ajɔ́gé mbɔ, nwú meko fɔ ɛké meko gejamégé bɔ́. Alu ɛké gewyagé makɔné nnyi ne ɛké meko gekpɛkpɛge néfe. Ákálege áké, "Défɛé Ata Ɛsɔwɔ se Muú Apwɔ́ amu, ji alú mfwa. 7 Ɛse ako débɛ ne nechóchɔ, débɛnege ji mabɔ ne déchyɛge ji ŋgɔ, néndé bií ɛpaá nebane Maá ɛgɔŋme ukwóné ne Mendée neba wuú akpome mé mmyɛ ágilé ji. 8 Áchyɛé Mendée neba Maá ɛgɔŋme ɛshyɛé ndeé nnó afyɛ. Mandeé yimbɔ ágɛnege manemane, ne (átɛne mbaá ulɔ́ melú ɛbi bɔ́ Ɛsɔwɔ álɛrege)."

9 Ne ɛkiénné Ɛsɔwɔ ɛwémbɔ, ɛma ɛjɔ́ genó ɛyigé fɔ ne me ɛké, "Metɔ́ megɔmegɔ ɛbɛ ne bɔ́ abi álɔ́ ɛbwɔ́ nnó áchwɔ́ ányé ɛpaá neba ne Maá ɛgɔŋme." Ne ɛma ɛjɔ́ genó ɛyigé fɔ ɛké, "Mekómejɔ́ ɛyina ɛtane mbaá Ɛsɔwɔ jimbɔ́."

10 Nwúge mbɔ, nkwe ɛwu uka nnó nnógé ɛwú, yémbɔ ɛjɔ́ ɛké, "Ɔpyɛgé fɔ́ mbɔ, mentó nlú lé maá utɔ́ Ɛsɔwɔ wyɛ ndɛre wɔ ne atɛ aŋmɛ byɛé abi álú bɔ́ Ɛsɔwɔ abi ákwɔlegé wáwálé ayi Jisɔs alɛré né genó ɛyi ji agaré. Nógé ɛlé Ɛsɔwɔ néndé ɛlé wáwálé ayi Jisɔs alɛré né genó ɛyi ji agaré ne achyɛé bɔ́ ɛkpávé Ɛsɔwɔ mekomejɔ́ ayi ɛbwɔ́ ágarége."

Kras ammyɛ apwɔ menya mebo

11 Ngɛ ndɛre mfaánebuú alu fuú, nké mpɛlé ngɛ mpɔ mekagala pópó. Muú ayi ajwɔlé né mfaá akamege nnó, muú ayi dékágé nɛré metɔ́ ne ji, ji ayi apyɛé bɔ́ ákagé wáwálé ayi atome ne Ɛsɔwɔ. Asɛlé mati ayi alú cho mansɔ mpa ne ammyɛ umyɛ ne bɔ́ abi alá akií fɔ́ ji. 12 Amɛ ji agɛnege ɛké nenɔme mewɛ. Ákwere gejamégé délaré gefwa né mekpo wuú. Ásá mabo né menyammyɛ wuú ami yé muú álá ákágé ɛkósé wyɛ jimbɔ. 13 Awya nku ayi áfyɛ né mmu manoó ne mabo mií makamege nnó, "Mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ." 14 Ne bɔ́ bee abi álú né mfaánebuú áfyɛ mandeé pópó, ayi akpeage, ákwyɛé áji ne ɛshyɛ ndeé. Ájwɔlé né mfaá mpɔ mekagala ɛyi ɛlú pópó ákwɔlege ji. 15 Aparanja ayi achyaá atane ji né meno. Asɛle nyɛ ɛlé aparanja yina ne ammyɛ ne bɔ́ malɔ mme meko apwɔ ɛbwɔ́. Agbarege nyɛ ɛbwɔ́ ne amu matomato, Ne aŋamege nyɛ manaá umpomé né mmu ɛjya mmi nnó áŋame manaá matane wyɛé, ne ɛjya ɛwéna ɛtɛne mbaá metɔ́ usɔ́ Ɛsɔwɔ Muú Apwɔ́ amu. 16 Ásа mabɔ né ndeé ɛyi ɛlú ji mmyɛ ne melú ɛwé ɛkweré ɛna geka wuú áké, "Mfwa ayi abɔ́ afwa ako ne Ata ayi abɔ́ bɔ Ata ako."

17 Ne ngɛ́ ɛkiénné Ɛsɔwɔ fɔ ndɛre ɛtɛne né mfaá ŋmɛ, ɛkú keŋké ɛké denwyɔné déko ɛti délyɛnege té mfaá ufɔ́ ufɔ́ denwɔne ɛtiré dényɛé uŋkwɔ unó "Chwóge dénywere mbaá ama, dényɛ gekpékpégé ɛpaá ɛwé Ɛsɔwɔ ágbárege nyɛ. 18 Chwóge dényé uŋkwɔ afwa, ákpakpa bɔ́ bee ne bɔ́ bee, mpɔ mekagala ne bɔ́ abi ákɛne né mfaá ɛji. Chwóge dényɛ uŋkwɔ bɔ́ ako, afwɛ ne abi álá ápó afwɛ, ne bɔ́ abi aŋɛa gemɛ ne abi álá aŋɛa gemɛ wɔ́."

19 Ɛjógé mbɔ, ngɛ́ menya mebo ayi atane né mmu ɛbɛé mega, ne afwa mme ako ne bɔ́ bee bwɔ́ ánywere mbaá ama nnó ammyɛ bee ne muú ayi akɛne mfaá mpɔ́ mekagala yimbɔ pópó ne bɔ́ bee abi. 20 Yémbɔ ápyɛ menya mebo yimbɔ chónchó ne muú ɛkpávé gebyɔ, ji ayi apyé ufelekpa né mbɛ ushu menya mebo yimbɔ. Ufélekpa bina ne ji asɛlé abwɔlé bɔ́ abi awyaá gelogé menya mebo yimbɔ ne ánógé meló uka wuú. Ne áfome menya mebo yimbɔ ne muú ɛkpávé gebyɔ né mmu gepyɛge mewɛ ɛwé ɛlúlé ne genó ɛyi ákuú nnó sɔlfɔ. 21 Ne muú ayi ajwɔlé mfaá mpɔ mekagala ayi pópó, asɛ aparanja ayi atane né meno wuú awá bɔ́ abi álaá, denywɔne déko, dényé menya uŋkwɔ bɔ́ bimbɔ kaka dépwa.

20

Afyɛ danchomeló denɔ aŋmɛ dɛle

1 Ne ngɛ́ ɛkiénné Ɛsɔwɔ ndɛre ɛtane né mfaánebuú ɛshulege mme. Ɛgbaré né ɛbwɔ

wuú agbɔgɔlɔ gepyɛ́ ɛyi gelége pɔ́ ne kwyakwya ne gekpɛkpɛge mkpɔkɔvé. 2-3 Ɛkiénné ɛwémbɔ, ɛpyɛ gekwenege mmyɔ ayi ákuú ji nnɔ́ dragɔn ji ne ákuú nnɔ́ danchɔmeló ne satan ɛwɛ ji, ɛbwɛ́ ɛfome né mmu gepyɛ́ ɛyigémbɔ, ɛgbɛ meno gepyɛ ɛyigémbɔ ɛdyɛ ɛwu. Danchɔmeló álá né mmu né aŋmɛ dɛle. Apyɛ mbɔ nnɔ́ ji agɛgé sé meti ɛwé ji abwɔlége bɔ́ mme. Ne dɛle aŋmɛ yina akógé, abɔ́ manlyaá ji né maá mbooó gébé.

4 Ne nké mmágé pɛ́, ngɛ́ uluɔ gefwa, ne bɔ́ abi ajwɔlé wyɛ. Bɔ́ bina ɛlé abi Ɛsɔwɔ achyɛ́ ɛbwɔ́ ɛbwɔnyɛ nnɔ́ ágbárege gefwa. Ne ngɛ́ ntó mandooó bɔ́ abi áwáné ɛbwɔ́ gétúgé ágaregé wáwálé ayi Jisɔs alɛré né genó ɛyi ji agaré ne mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ. Bɔ́ bina ne álú bɔ́ abi álá nógé fɔ́ menya mebo yimbɔ yɛ́ ɛbɛ́ lé meló uka wuú. Ne yɛ́ geloge menya yimbɔ ɛbwɔ́ ákáme fɔ́ nnɔ́ ása geji né mampwɛ bwɔ́ yɛ́ né amu bwɔ́ wɔ́. Ɛsɔwɔ́ apyɛ ɛbwɔ́ ákwilé né negbo ágbaré gefwa ne Kras né aŋmɛ dɛle. 5 Gɛ́ ndɔ mbɛ ayi Ɛsɔwɔ apyɛ́ bɔ́ akwilé né negbo na. (Ne bɔ́ abifɔ ntó abi ágbóo, Ɛsɔwɔ apyɛ fɔ́ ɛbwɔ́ ákwilé né negbo wɔ́, kpaá té dɛle aŋmɛ yina ábyɛ́.) 6 Metɔ́ megɔmegɔ ɛbɛ ne bɔ́ abi Ɛsɔwɔ ajyaá, ɛbwɔ́ abi ji apyɛ nyɛ ákwilé né negbo né ndɔ ayi mbɛ, ayi ji apyɛ́ nyɛ bɔ́ ákwilé né negbo. Ɛsɔwɔ ajya ɛbwɔ́ nnɔ́ ábé bɔ́ bií ne ɛbwɔ́ ágbooó fɔ́ negbone ndɔ ɛpeá. Ábɛ́ nyɛ ɛlé ampyɛ́ upɛ mbaá Ɛsɔwɔ ne Kras, ne ɛbwɔ́ ágbárege nyɛ gefwa ne ji né aŋmɛ dɛle.

Ɛsɔwɔ apwɔ danchɔmeló

7 Ne aŋmɛ dɛle ayina akoóge, Ɛsɔwɔ aferege nyɛ danchɔmeló né denɔ ɛtiré abɔ afyɛ́ ji. 8 Atanege, akɛné nyɛ abwɔlege bɔ́ né malɔ mme meko. Ákuú umɛ malɔ áyina nnɔ́ Gɔg ne Magɔk. Danchɔmeló anywerege nyɛ ɛbwɔ́ ako né mbaá ama, nnɔ́ ammyɛ bee. Ne bɔ́ abi ámmyɛ nyɛ ummyɛ bina ájame nyɛ ɛké gesɔ́ge mbale nnyi. 9 Atanege nyɛ né malɔ mme meko, anɔ mbaá ayi bɔ́ Ɛsɔwɔ ánywere. Mbaá yimbɔ ɛlé melɔ kpaá ɛwé Ɛsɔwɔ agbooó ne ɛwú. Ánɔgé melɔ ɛwémbɔ mme, mewɛ ɛtanege nyɛ né mfaánebuú ɛlwɛ ɛbwɔ́ ako ásɔ́. 10 Ne afomege nyɛ danchɔmeló muú abwɔlé ɛbwɔ́ né mmu gepyɛgé mewɛ ɛwé ɛlúlé ne genó ɛyigé ákuú nnɔ́ sɔlfɔ. Mbaá yina ne abɔ́ áfome menya mebo ne muú ɛkpávé ayi gebyɔ. Ne ɛbwɔ́ áwuú nyɛ ubale wyɛ utuú ne ŋwɔmese tɛ kwyakwya tɛ kwyakwya.

Ɛsɔwɔ asɔ kwyakwya mpa

11 Ne ngɛ́ gekpɛ́kpégé geluɔgé gefwa ɛyi gélú pópó ne muú ayi ajwɔlé mfaá. Ne mfaánebuú ne mme áseé né mbɛ ushu wuú yɛ́ muú agɛ́ sé ɛbwɔ́ wɔ́. 12 Ne ngɛ́ ntó bɔ́ ako abi ábɔ ágbooó, abi áŋea gemɛ ne abi álá ŋea gemɛ wɔ. Ɛbwɔ́ ako atɛné né mbɛ geluɔge gefwa ɛyigémbɔ. Ne anene bɔ ŋwɛ, anene nto ŋwɛ ayifɔ ayi awyaá mabɔ bɔ́ abi ábɔ́ nyɛ geŋwá ɛyi gélágé byɛ́. Ne muú ayi ajwɔlé, akwɔlé dépɔ ɛtiré bɔ́ bina ábɔ ápyɛ́ ndɛre ásámé né mmu bɔ ŋwɛ, asɔ mpa bwɔ́. 13 Ne ɛbɛ́ mega ɛlyaá bɔ́ abi abɔ ánómé wyɛ átané átɛné ne geluɔge gefwa. Wyɛmbɔ ntó ne negbo ne melɔ áwuú bɔ́, ályaá áwuú bɔ́ átané átɛné né geluɔ gefwa ɛyigémbɔ. Ne muú ayi ajwɔlé mfaá geluɔgé gefwa akwɔle dépɔ ɛtiré bwɔ́ ábɔ́ ápyɛ, asɔ mpa bwɔ́. 14 Apyɛgé mbɔ ákpa negbo ne melɔ áwuú bɔ́ aŋme né mmu gepyɛge mewɛ. (Gepyɛgé mewɛ ɛwéna ɛlé negbo né ndɔ ɛpea.) 15 Ne yéndémuú ayi mabɔ amií malá pɔ́ né mmu ŋwɛ ayi awyaá mabɔ bɔ́ abi abɔ́ nyɛ geŋwá ɛyi gélágé byɛ́ afomege ji né mmu gepyɛge mewɛ.

21

Ɛsɔwɔ akwyɛ́ mme ayi mekɛ ne mfaánebuú ayi mekɛ

1 Ɛpyɛgembɔ, ngɛ́ mfaánebuú ayi mekɛ ne mme ayi mekɛ. Mfaánebuú ayi mbɛ ne mme ayi mbɛ chónchó ne ɛbɛ́ mega ápɔ́ sé. 2 Ne ngɛ́ ntó melɔ ukpea ɛwé ákuú nnɔ́ Jɛrosalɛ ayi mekɛ ndɛre átane né mfaánebuú mbaá Ɛsɔwɔ ashulege áchwɔ́. Ákwyɛ́ ɛwú ndɛre mendée neba akwyɛgé menyammyɛ agilé menɔ wuú. 3 Ne nwú meko muú fɔ, atane né geluɔgé gefwage Ɛsɔwɔ ajógé keŋké aké, “Nana Ɛsɔwɔ achwɔ́ jwɔlé ne akwaá. Ji ajwɔlé nyɛ ne ɛbwɔ́, ne ɛbwɔ́ ntó ábɛ́ nyɛ bɔ́ bií. Ɛsɔwɔ jimbɔ́ abɛ́ nyɛ ne ɛbwɔ́ ne abɛ́ nyɛ ntó Ɛsɔwɔ bwɔ́. 4 Ji atilé nyɛ ɛbwɔ́ manse ako né amɛ. Negbooó nebɛ́ nyɛ sé, ne bɔ́ abɛ́ nyɛ sé ne mesome, ɛbwɔ́ álíli nyɛ sé, ne yɛ́ ubalé áwuú nyɛ sé néndé unó bi ukwene ukooó mɛ́.” 5 Ne muú ayi ajwɔlé né mfaá geluɔge gefwa ajɔ́ aké, “Wúgé, nana mpyɛ unó ukó ulaá ukɛ.” Ne ama ajɔ́ ne me aké, “Sa unó bina mme néndé mekomejɔ́ ɛyina ɛlú wáwálé, nɛrege metɔ́ nnɔ́ unó bi ájɔ́ upyɛ́ nyɛ.” 6 Ama ajɔ́ ne me aké, “Nnere yéndégenó, me ne nlú muú mbɛ ne ayi kwyakwya, unó uko ulɔ́ ne me ne ukwyagé ne me. Ne yéndémuú ayi mmwɔlé manaá ɛpyɛ ji, nchyɛge ji manaá anyú ɛwé álá achyɛge fɔ́ ŋka. Manaá ami mbɔ matanege né ɛmbu nnyi ɛwé ɛwyaá manaá ami machyɛgé geŋwá. 7 Ne yéndémuú ayi ammyɛ apwɔ́ gabo, me nchyɛge nyɛ ji unó bina. Me mbɛ́ nyɛ Ɛsɔwɔ wuú ne ji ntó abɛ́ nyɛ maá wá. 8 Yémbɔ, bɔ́ abi áfɔ́ mampyɛgé unó bi me nkɛlege, abi áshyá mamfyɛ metɔ́ ne me, abi áchɔ́ menyammyɛ bwɔ́ ne gabo, abi awané bɔ́, abi anane manané tametame, abi anyɛ́ mafoó, abi ánógé aló uka, ne bɔ́ akó abi ábyɔge gebyɔ ákpane nyɛ ɛbwɔ́ áfome mmú gepyɛge mewɛ ɛwé ɛlúlé ne genó ɛyi ákuú nnɔ́ sɔlfɔ. Gepyɛge mewɛ ɛwéna ɛlé negbone ndɔ ɛpea.”

Jɔn ama agɛ melɔ Jɛrosalɛ ewé mekɛ

9 Ne ɛkiénné Ɛsɔwɔ ɛma, né geluage
makiénné Ɛsɔwɔ akénéama ayi agbaré
ukú ɛfwyale ukénéama ɛchwɔ ɛjɔ́ ne me
ɛké, “Chwɔ́ me nlɛrege nyɛ wɔ mendée
neba, mendée ayi Maá ɛgɔŋme ábáne nyɛ.”
10 Mendoó Ukpea ɛchwɔ́ me mmyɛ ne
ɛkiénné Ɛsɔwɔ ewémbɔ ɛkpa me mfɛ́ né mfaá
mekwɛ ewé ɛŋɔge dɔ́, ɛlɛré me melɔ Jɛrosalɛ
ewé ɛlú melɔ ukpea ndɛre ɛtané mbaá Ɛsɔwɔ
né mfaánebuú ɛshulege mme. 11 Geŋgbɔgé
Ɛsɔwɔ gegénege wyɛɛ́ manémané, ne
melɔ ɛwémbɔ ɛshwánege ntó ɛké mataá
malómaló ayi ákuú nnó jaspar. Ɛgénege
ŋanéŋané ɛké makankoma. 12 Gebame ɛyi
geŋɔgé genɔ melɔ ɛwémbɔ mme. Gebame
ɛyigémbɔ gewya mano gebame áfyanéápeá.
Né mano gebame yimbɔ makiénné Ɛsɔwɔ
áfyanéápeá áténé wyɛ ábáme. Né mano
gebamé yimbɔ ntó ásа mabɔ matoó bɔ́ó
Isrɛli áfyanéápeá wyɛɛ́. 13 Mano gebamé
yina, álɛɛ́ álú né ɛgbɛ ɛbwɔnyɛ, álɛɛ́ álú né
ɛgbɛ ɛbwɔbɛ, álɛɛ́ álú mbɛ ne álɛɛ́ álú meso.
14 Ámtɛné gebamé ɛyigémbɔ né mfaá mabɔmé
áfyanéápeá. Ámsa mabɔ áŋgbá Maá ɛgɔŋme
áfyanéápeá né mabɔmé yina. 15 Ne ɛkiénné
Ɛsɔwɔ ewé ɛbɔ ɛjógé mbɔ ne me, ɛgbaré
meto ewé amɛge unó wyɛɛ́, akwyɛɛ́ ewú ne
gul. Ɛlé meto ɛwémbɔ ne ɛwú ɛbɔ ɛmɛgé
melɔ kpaá ɛwémbɔ. Ɛmɛ́ makwɔ́ gebamé
chónchó ne manombi. 16 Metyɛɛ́ melɔ
ɛwémbɔ ne unalé úlú wyɛ janja. Ɛkiénné
Ɛsɔwɔ ɛwémbɔ ɛmɛ́ melɔ ɛwémbɔ ne meto
ewé ɛgbaré, metyɛɛ́ melɔ ɛwémbɔ ɛlú ŋkpa
nekɛ dɛle ne geba. Wyɛmbɔ ntó ne unalé
ne unɔgé melɔ ɛwémbɔ úlú. 17 Ɛkiénné
Ɛsɔwɔ ɛwémbɔ, ɛmɛ́ ntó unɔge gébamé
ɛyigémbɔ, gelú matyɛɛ́ amu usaá ulɛɛ́ meso
ɛkéné ndɛre akwaá ámɛgé unó. 18 Áténé
gébamé ɛyigé na ne mataá malómáló ayi
ákuú nnó jaspa. Ne yéndégenó né melɔ
ɛwémbɔ ákwyɛ geji ne gul. Gul yimbɔ
ápó ne deba, ne agɛnege ɛké ɛfɛɛ́. 19 Ne
mabɔmé ayi átɛne gébame ɛyigémbɔ né
mfaá, ákwyɛɛ́ áji ne mataá ŋka ufɔ́ufɔ́ó.
Ntaá né mbɛ ɛniné alɔ́ manténe mabɔmé
yimbɔ nékámege nnó jaspa, ɛníne gbeé
mataá apea nékámege safaya, ɛníné negbeé
álɛɛ́ nékámege áget, ɛníné négbeé áni
nékámege émáral. 20 Ɛni négbeé mataá átá
nékámege ɔni, ɛni négbeé akené nékámege
kánelyan, ɛni négbeé akénéama nékámege
krisɔlite, ɛni negbeé aneé nékámege bɛrin,
ɛni negbeé aneéneama nékámege tɔpas,
ɛni negbeé afyaá nékámege krisopreis
ɛníné negbeé afyaneama nékámege jacint,
ne ɛníné negbeé áfyanéápeá nékámege
ametis. 21 Mano gébámé ayina áfyanéápeá
ákwyɛɛ́ áji ne mataá ŋka áfyanéápeá ayi
ákamege nnó pɛls, ne ákwyɛɛ́ yéndé meno
gébámé ne pɛl ama, ne ákwyɛɛ́ metɔ́ melɔ
ɛwémbɔ ne gul. Ayi álá pɔ́ ne deba, ne agɛ́ne
ɛké ɛfɛɛ́.

22 Ne ngɛ́ fɔ́ ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ né melɔ
ɛwémbɔ wɔ́ néndé, Ata Ɛsɔwɔ jimbɔ́ó Muú
Apwɔ́ó amu ne Maá ɛgɔŋme ne álú ɛcha
ɛwémbɔ. 23 Melɔ ɛwémbɔ ɛkɛlege sé nnó
ŋmɛ yɛ́ ɛbɛ ɛlé mfaá agénege wyɛɛ́ néndé
geŋgbɔge Ɛsɔwɔ ne gelú mewɛ ewé ɛgénege
wyɛ ne ɛtulekaŋ wuú ɛlé Maá ɛgɔŋme. 24 Bɔ́ó
malɔ mme meko ákɛné nyɛ né mmu geŋgbɔ
ɛyigémbɔ. Ne afwa mme achwɔ́ó nyɛ ne ŋgɔ
bwɔ́ né melɔ ɛwémbɔ. 25 Mano gebamé ɛyigé
na, ábɛɛ́ fuú yɛ́ndégébé, néndé utuú ugilé
fɔ́ wyɛɛ́. 26 Ne ɛbwɔ́ áchwɔ́ó nyɛ ne ŋgɔ ne
énógé bɔ́ó malɔ mme meko né melɔ ɛwémbɔ.
27 Yémbɔ, yéndégenó ɛyigé gélágé pɔ́ pópó
né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ, gékpɛné fɔ́ né melɔ
ɛwémbɔ, yɛ́ muú ayi apyɛɛ́ depɔ debodebo
yɛ́ ɛbɛ́ ɛlé muú gebyɔ akpɛné fɔ́ wyɛ. Ɛkosé
bɔ́ó abi mabɔ bwɔ́ malu né mmu ŋwɛ Maá
ɛgɔŋme ayi asamé mabɔ bɔ́ó abi abɔ́ó nyɛ
geŋwá ɛyi gélágé byɛ́ ne ákpɛne wyɛ.

22

Ɛbɛɛ́ ewé ɛwyaá manaá ami machyɛge geŋwá ɛyigé gelágé byɛ

1 Ne ɛkiénné Ɛsɔwɔ ɛwémbɔ, ɛlɛré me
ntó ɛbɛɛ́ ewé ɛwyaá manaá ami machyɛge
geŋwá ɛyi gélágé byɛ́, magɛnege ɛké ɛfɛɛ́
mekɛ. Ɛbɛɛ́ ɛwémbɔ ɛtanege né geluɔge
gefwage Ɛsɔwɔ ne maá ɛgɔŋme. 2 Ɛshúlege
ɛjyɛ né metɔ́ melɔ ɛwémbɔ. Né yéndé ɛgbɛ
ɛbɛɛ́ ɛwéna, unɔ́ ɛbi uchyɛge geŋwá úlú
wyɛ. Unɔ́ ɛbimbɔ uwɔme umpomé ndɔ
ɛfyánéɛpeá né ŋmɛ. Ne yéndé mfaá uwɔmé
ndɔ gama. Ne bya unɔ́ ɛbimbɔ úlú uka ɛbi
ápyɛ bɔ́ó mameé né mme meko átoógé. 3 Ne
yéndégenó ɛyigé Ɛsɔwɔ álɛré geji ukwɛkwɛ
amu gebɛɛ́ fɔ́ né melɔ ɛwémbɔ.

Ne geluɔge gefwage Ɛsɔwɔ né maá ɛgɔŋme
gebɛɛ́ nyɛ wyɛ ne bɔ́ó utɔ́ bií ánógé nyɛ ji.
4 Ágɛné nyɛ ushu Ɛsɔwɔ, asamé nyɛ ntó mabɔ
mií né mampwɛ bwɔ́. 5 Utuú ugilé fɔ́ né melɔ
ɛwémbɔ. Ne bɔ́ó abi álu wyɛ ákɛlégé sé geŋbɔ
ɛtúlékáŋ ne ŋmɛɛ́ néndé Ata Ɛsɔwɔ ne abɛɛ́
nyɛ geŋgbɔgé ɛbwɔ́. Ne ɛbwɔ́ ágbarége nyɛ
gefwa té kwyakwya ne kwyakwya.

Jisɔs aké ji amagé chwɔ́ nyɛ fa mme

6 Ne ɛkiénné Ɛsɔwɔ ewémbɔ ɛma ɛjɔ́ ne me
ɛké, “Mekómejɔ́ ɛyina ɛlú wáwálé kámege
ne ɛji. Ata Ɛsɔwɔ muú achyɛge mendoó
mbaá bɔ́ ɛkpávé bií atɔ ɛkiénné wuú nnó
ɛchwɔ́ ɛlɛré baá utɔ́ bií unó bi uchwɔ́ upyɛɛ́.”
7 Ne Jisɔs aké, “Wúgé, ɛla gachyɛɛ́ me
nchwɔ́ó. Metɔ́ megɔmegɔ ɛbɛ ne bɔ́ó abi
ápyɛ unó bi ásamé né mmu ŋwɛ yina ɛbi
upyɛ nyɛ nana ne meso gébé.”

8 Me Jɔn nlú muú ayi nwuú, ne ngɛné unó
bina uko. Nwúgé ne ngége unó bina nkwe
uwya mme né mbɛ ushu ɛkiénné Ɛsɔwɔ ewé
ɛlɛré mbɔ me unó bina nnó me nógé ɛwú.
9 Yémbɔ ɛjɔ́ɔ ne me ɛké, “Ɔpyɛgé fɔ́ mbɔ, me

ntó nlú ɛlé muú utɔ́ Ɛsɔwɔ wyɛ ndɛre wɔ ne atɛ aŋmɛ byɛ abi álú bɔ́ ɛkpávé Ɛsɔwɔ ne abifɔ ako abi ábélege mekomejɔ́ ayi ásámé né ŋwɛ yina. Nógé lé Ɛsɔwɔ.” 10 Ɛma ɛjɔ́ ɛké, “Ɔbigé fɔ́ mekomejɔ́ yina, ayi ásámé né mmu ŋwɛ yina ayi agarége unó bi upyɛ́ nyɛ nana né ɛbí upyɛ nyɛ meso gébé, néndé gébé ɛyigé unó bina upyɛ nyɛ gélá kwɔ́kwɔ́lé. 11 Ndɛre ɛlúmbɔ, yéndémuú ayi ápyɛ́ gabo, ápyɛgé wyɛ gabo wuú. Ayi ápyɛ́ ukweŋkwe unó ápyɛgé wyɛ ukweŋkwe unó, ayi ápyɛ genó ɛyi gélú cho ápyɛgé wyɛ genó ɛyi gélú cho ne ayi álu pópó ábɛ́ɛ́ wyɛ pópó.”

12 Jisɔs ama ajɔ́ aké, “Gɛgé, ɛla gachyɛ́ɛ́ me nchwɔ́. Nké nchwɔ́, nchwɔ́ ne nsa ayi nchyɛgé yéndémuú ndɛre ji apyɛ utɔ́. 13 Me ne nlú genóge mbɛ ne ɛyigé kwyakwya, muú mbɛ ne ayi kwyakwya, unó uko ulɔ́ ne me, ne ukwyage ne me.”

14 “Metɔ́ megɔmegɔ ɛbɛ́ɛ́ ne bɔ́ abi áshwɔne mawulé bwɔ́ akpea pópó. Ɛbwɔ́ ne Ɛsɔwɔ achyɛge nyé ɛbwɔnyɛ nnó ákoó né meno gébamé ákpɛ né melɔ ɛwémbɔ ányé umpomé genɔ́ ɛyigé gechyɛge geŋwá ɛyi gélágé byé. 15 Bɔ́ abi álá ákpɛne fɔ́ né melɔ ɛwémbɔ ɛlé bɔ́ abi álu ɛké bɔ mammyɛ, bɔ́ abi ányé mafoó abi ánane manané tametame, abi áwane bɔ́, abi ánógé aló uka, abi ábyɔge gebyɔ ne bɔ́ débwɔlé.

16 “Ne me Jisɔs ntɔ ɛkiénné wa nnó ɛchwɔ́ ɛgaré ɛnyú unó bina né machomele bɔ́ Ɛsɔwɔ. Me nlú mpyáne mfwa Dɛvid, me nlú ntó ɛké membe ayi agɛnege né gejejegé bií.”

17 Ajɔ́gé mbɔ, Mendoó Ɛsɔwɔ ne Mendée maá ɛgɔŋme áké, “Chwɔ́ Ata Jisɔs.” Ne yéndémuú ayi awuú mekomejɔ́ yina, abɔ manjɔ́ ntó nnó “Chwɔ́.” Ne yéndémuú ayi mmwɔ́lé manaá ɛpyɛ́ɛ́ ji, achwɔ́ ne yéndémuú ayi akɛlege achwɔ́ anyú manaá ami machyɛge geŋwá ɛwé álá chyɛgé ŋka.

Kwyakwya mejɔ́

18 Ne me Jɔn nkwelege mbeé mbaá yéndémuú ayi áwuú mekomejɔ́ ayi asamé né mmu ŋwɛ ayina. Mekomejɔ́ yina ayi agarege unó bi upyɛ́ɛ́ nyɛ nana ne ɛbi upyɛ nyɛ meso gébé nnó, “Muú ayi agbɛge genó ɛyigé chá né unó bi ásamé né ŋwɛ yina, Ɛsɔwɔ agbɛgé nyɛ ntó ɛfwyale wuú ne ufɔ́ mameé ukeneama ɛbi ásamé né ŋwɛ yina. 19 Ne yéndémuú ayi aferege genó né unó bi ásamé né ŋwɛ yina ayi agaré unó bi upyɛ nyɛ nana ne ɛbi upyɛ nyɛ meso gébé, Ɛsɔwɔ ntó asɛlé nyɛ uto ɛbi abɔ́ achyɛ́ɛ́ ji nnó akpɛ́ ne melɔ ukpea ɛwémbɔ ányé umpomé genɔ́ ɛyi géchyége geŋwá ɛyi gélágé byé, ndɛre asamé né ŋwɛ yina.”

20 Ne muú ayi agarége unó bina aké, “Wáwálé ɛlá gachyɛ́ɛ́ me nchwɔ́.”

Jɔn aké, Amɛn, chwɔ́ Ata Jisɔs.

21 Nnɛnémmyɛ nnó Ata Jisɔs álérégé bɔ́ Ɛsɔwɔ ako galɔ́gálɔ́.